

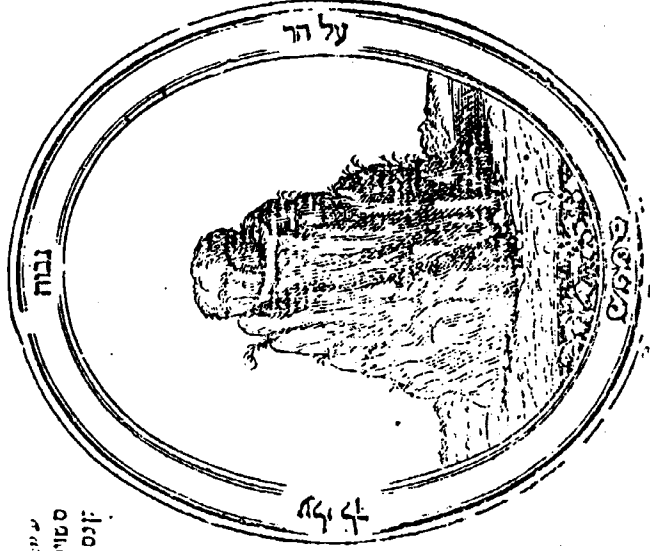
ספר ראש יוסף

הוא באור על קצת הלכות מסוד הינן המשתמ בהן מונא דכנא הנאון עון העוהה ריש גלותא
אב בת רח דעיד אמיר וכל סביהיה. יעא הלא הוא הדב הגדול המופלא שבמדרין מר
למשא מיהוד יוסף אישקאפה גור הפלא עשה הגדול השיח בשבולתו לבאדבת
דבע הגדול בעל השמים זל הדבי הדב הגדול הבית יוסף

אל במקומות הצדקים
ביארך.

וסנה כעין מרחץ כפי החלטה על ידי החכם המלה סוף שמואל באל נסי נדי
אמר אתו

ע"ש חנה וישתחם בלוח.
ס טורכו גלות כדעם ביתי.
זכס אכי המסקנות בענין אל

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים השס"ז

כאמיר

התחמשת ארזנו המלך האריך שלמן
מחמר יחום הוח ותנשא מלכותו האריך יוסף
על סבל כחו:

המלם חמלכה • שמורתו חוכה • כפונשעה מונח • ביום כ' לחדש כסלו •

ענת לשפט יוסף נדי

כונת מלך סדנאס ונכחא אברום ס גלגלה ידעיה נבאני כף נחת היו

הקדמת הרב הגדול המחבר שליטא

ישמחו הלומדים ועלגודת למידים לפני אלהים ויששו כשמחה ויכדלו לה' אתו וכרמיה שמו יחדו כהודות והלל לה' כי טוב כי לעולם לא עזב הסוד ואמתו עם עבדו כן אמתו אשר עבדו עזר ויהאני בדעה קצת מטור חפץ המשפט מספריו והפקרא ראש וזכר כי קטר קצרה ירי ידי כהה לקנות הייר ולהנאת הדפוס כי תש הכסף חלף הך לו ונשארתי עמו ועדיה לא יכולתי להדפיס מטור זה וזאת מכיון א' עד כוף סימן ע"ו ועדין אבי מייכל בעל הדפוס קרוב למאס ומשום נסו מהאריך לי הומן ה' האריך לוי ימים ושנים אחר גם להנצרים אשר בכל עיר ועיר אשר היו לי משורס לעזור כתת לבסף מוצא בקטיות ספרו הראשון טור ארץ חיים שהיה לי למשיב נפש ולכלכל את סיכתי ולהכיל לבית הדפוס ספר זה מה תהיה משפורתם שמה' גם סי' יתן הטוב לגבר הוקם על כל ברכה ותהלה דורך נדקה ומקד הנכור כחן ובעלה כהה אבררם קדמונה בלוי מלכד הספרים אשר קנה לו ולבניו יצו מטור ארץ חיים

ושלם אותם כמיטבא הינא מכיון וממנו מאס כסף להדפסת ספר זה נתן ש' אול באלפיו יבנה כרכונתי

חמי ויתן לו מזה סכא וכמים וכמי במי' כשתי' וזמי סכיב לשלחמ אכיר ועתה הכהנים

משרתים' ארכרה כא כלשון בקשה חוסו וחמולו עלי ועל פועל ירי שינאו לאורה

בעוד נשמתי כי והחלט יאמר בכור אבי ויתגבר כארי לרון

לקנות ספר זה אולי יחנן ה' ואזכה להדפיס טאר

טור זה והביטו זרעו יוש בניור

והדיו והאותיות

מחכמות

כי סאלהים יודע

שלא חסתי על מומי

כדי שיהיה הספר כתבולת

היפוי והגנה כעין כמרץ

על יד ויריד נפשו החכם

הנעל' כהה שבו'א

באלכסי בלו כי

בטחתי בחסד

עליון שלא

יבאת מתחת ידו

דבר בלתי מתוקן גם אתם

הכהנים עשו למען כבוד התורה

ובו כסף כוון והב וקמו ספר זה בסכר

ענים ישתואכי טרם אכלה לדבר אקרא אל אליה

ממעל זקף עליכם' אלף פעמים ככם' כככבי השמים

והיו בניכם' ראיתם וטש לככם' ויכרך אתכם כאשר דבר לכם:

כאס קטן ונעור מצעירי הבאן

זכר אישקאפה

ויזכר לטוב

האי גברא יקירא, הרבני הנגיד והחשוב

מו"ה חיים הערש ליימזידער נ"י

המשאיל ספרים להדפיסם לעילוי נשמת אביו הרבני החסיד

מו"ה אליעזר ב"ר שלמה ליימזידער ע"ה

גלב"ע ביום י"ג אדר תשמ"ה

ולעילוי נשמת אמו הצנועה טובת לב בעלת חסד

מרת ליבא בת ר' שלמה ע"ה

נפטרה ביום כ"ח חסון תשמ"כ

תהא נשמתם צרורה כצרור החיים

לזכר עולם ולעילוי נשמת מרה נפתלי ויל בן מרה שמואל ויל

וונט מרת גיטל חיה עיה בת מיה יהושע ויל

נעקה גלב"ע י" סיון תש"ד

•

לזכר שלם ולעילוי נשמת מרה יצחק דוב ויל בן מיה צבי ויל

וונט מרת בראנצה עיה בת מיה דוב ויל

נעקה גלב"ע ביום כ"ח סיון תש"ד

•

לזכר שלם ולעילוי נשמת מרה משה ויל בן מרה יצחק אייזיק ויל

וונט מרת רייזל עיה בת מרה זאב דוב ויל

נעקה גלב"ע כ" שבועות תש"ד

•

לזכר שלם ולעילוי נשמת מיה משה ויל בן מיה נחום צבי ויל

וונט מרת אסתר פראדל עיה בת מיה מרדכי ויל

נעקה גלב"ע כ"ד סיון תש"ד

ההא נשמתם צרורה כצור החיים

הקדמת תלמיד להרב הנחבר נרו ב

ישמרו: השמים ותגל הארץ וכל יושביה אנכי לה' אנכי אשירה ואמרה לאלהי יעקב על הנסים ועל הנפלאות שעשה עם מרנא ורבנא הרב הגדול מר קשישא המחבר שיחיה להנפלא לאור תעלומות חכמתו בחוץ תרבה כרחכות יתנו עדיהם וינדקו עם מלכים ויועזי ארץ במדבר כעדה אדם וכת מלכ ורכש דבריו דברו אלהים חיים מיובדים על ארצי פו אשר נדב לבו לתו להביא אותם כדשם לחלקם כיעקב ולהפינס בישראל חק ומשפט עדות ביהוקף:

ירי: ה'את יוסף ויהי אים מנלים בתורתו * דן דין אמת לאמתו * גם לעת וקנתו * לא כסיק נרסא מפומיה יוס ולילה לא ישבות וזה פרו פרו דייק עץ חיים הנהיג על רכיבו הטור ורכיבו הכי זל כהויות ראביי ורבא ותקובתם כגדס מלכות אסכה וזכה * ומזילות מאש המחלוקת ומלהכה * מכורכת ה'אלשו ארש אשר לא במככות תאכל כה לחם לחמה של תורה * הוא וזה הוא הורה וסדרה * ולכל בני ישראל היה אור ורוע לנדיק ולישרי לב שמחה לאיש במענה כיו כאשר פתר להם יוסף:

סוד: ה'יראיו ולחושבי שמו כיו זה ימים ושנים היה כלב הרב המחבר להביא לבית הדפוס ספריו הנמחרים וכוון לבנות וכליות וירוע תעלומות כמה כרכורים כרכר עד עת כאפה שירכו אהוביכו ומידענו כהא אבררהם ככמהא ירדיריה גבאי כיון להחכם השלם החסיד בעל כף גרחת זל וכלי הדפוס שות שתו השערה אשר אכיו כתנס לו כמתכה * לאבררהם למקנה וביאחורי תרעה הוה קאי אין זה כי אים וכות הרב המחבר שאשילו היה כסוף העולם היה מתגלגל וכו ועבור שמעלגין וכות על ידיו וכאי ויאמר ה' אבררהם לך מ'ארנך וירק את חניכיו ילירי כיתנו * האומנים אשר אתנו * פריס למשמעתנו * ויעלנו וכאו כיתה יוסף:

פצית: ש'אל ה'השנה אל תכלת הערער ולא בזה ולא סקן ענות עמי כמוני היום הכורע משתקיה ומכתטח באימה וכיראם כפחד וכחללה * בתחנון וכתפלה * אל תהיה ברכת סדיוט קלה * וכסם שויכנו לראות כדשם סימני הספר הראשונים * ככה יראנו כפלאות כאחרונים * וכשאר ספרי הרב הנאמנים * ואעשה כגנס אכי המפתחות בעור אל אלהי הרומות וכל הכרכות שמורות וערוכות תהיין לראש יוסף:

- כאם ממה קדיה כרעדה וכמורא *
- עד שיתפקקו כל חוליות שכסדרא *
- וכורע כחיוורא *
- שרצה כמהא כשה כן עורא *
- קטיבא דארשא ועירא *
- כפשו כנרור החיים כנורס *

ראש יוסף הלכות דינים סימן א

מנעל עמו אלף כבודע מאתמול ורכ הונא דאמר נכ מנעל
 אפשר דמכבוד יוס היה לה חליצה וקבעי מקום ע"כ
 ויש עוד שם בטור וכתב הרמב"ם אכל דיפיו ושבת וכו'
 הג"ה מהשט"ק הרמב"ם מונק לשבת ורישוי בראה לי
 דהטעם הכי הוה רכשלאמא חף על פי שמחפרו ממון איכנו
 משפרו ממון ונצרך גם כן שמה אכל שבת ורישוי מפסירו
 ממון ממש כדרך לשלם לרפא וכו' משכיתו מלהשתכר וגם
 שבת ורישוי אין צריך שמה דידוע יהיה מהשיתן לרופא
 וגם מה שהיה משתכר בכל יום ידוע הוא וכו' אמרו ריעשו
 שליחותן של ראשונים חף על פי דלא שכיח ודיק ליה ליטבא
 דאמר כל הני שום כעבר ועיין כמה שכתבתי בסמוך על
 דברי ר"ז בתירונו על הרמב"ם דגם כן הו' ליטבא דכל הכי
 שט"ק מדייק שפיר עד כאן:

ב עוד שם בדברי הרב אלדדוקא בזמן שיט וכו' ותנאי
 לפסיחה וכו' הג"ה ואיכא למידק דמאי הקשה ליה אחיי
 לרב חסד וכו' ומה ואמר בהדורות והלואות וכי תימא דהא
 כמו קטיף ליה אס- כן אמאי ביחא ליה כשאמר ליה רב יובב
 מירידהו וכו' ואי קטיף ממש דכפה א"כ מני אמאי יתא
 כשאמר לו מירי דהוה או ליכא בפייב אין כאן קטיף ואי
 איכא כפיה אס כן הדריה קטיף לרובת והא אין הדיוטות
 אכן ונראה לי דהכי קאמר והכי הוא הבונה אכיו ידאז אית
 ליה דהדורות והלואות מפיר מנין לרין ועבדין שליחותיהו
 משום דשכיח ואיכא חסרון כים אכל גטיין אעפי דשכיח אין
 כאן חסרון כים וא"כ קטיף ליה אמאי שם כן דאין הדיוטות
 אכן ואמר ליה רב יוסף מירי דהוה אהדורות והלואות דלכוז
 שכהלואות דייטין דאיכא חסרון כן נמי בגטיין משום שינוא
 דאיתתא יט לנו לעשות שליחותיהו וכתב הרב בסמוך ע"כ:

בא עוד שם כתב הרב ואלע' דכההו פוכרא דסוף גטיין
 דאשכחתי אחיי לרב יוסף וכו' יש לו דדיני גטיין וכו' הג"ה
 כדא לי דגם בגטיין מיך חסרון כיון דמחמת יתיבת הגט
 אתי לירי גביה ותשתכר השה בממון שלה ואעפי שלא
 זכירו מ"ח קאמר חרא דהיינו מירי דשכיח וה' לתבת נסמך
 דרובתא דיריה דהיינו פ"ה החובל וכי מה שתיירן הרב דהיינו
 משום עיגונא דליתתא איכא למירי אמאי צריך לומר בהמרא
 אכילו טעמא דשכיח דהא טעם דעינון סני כמו שתיירן ה"ן
 בעיני גריס דמטום טעמא דלהככים תחת כבי השכיכה
 עדיף מממנא א"כ הכא מטעמא דעיגונא עדיף מממנא
 ואין לומר דהאי טעמא דלהככים תחת כבי השכיכה עדיף
 טפי מטעמא דעיגונא דאדרבה להאי טעמא איכא למיפרי
 כיה כרגא דקסיס גדים לומר אל כספתה גם מה שכתב הרב
 דלרב יוסף לשם מאי דאקשיה ליה אחיי שני ליה איכא למירי
 דאיכא לאקשוני מאי דאקשיתי בההה הסמוכה לע"כ ע"כ:
 בנ הג"ה מה שתיירן הרב אלף איכא דהרמב"ם לכן נראה
 לי שהוה מפרש רבא דאמריין ארס בארס וכו' לא אמר אלף
 לענין נוק בלבד וכו' נראה לי דכוונת הרב היא לומר דהרמב"ם
 כוכד ארס בארס נמי שכיח ומאי דלא נקט אלף טעמא
 דחסרון כים משום כושתועב' דלית בהו חסרון כים וחליק
 יש כן נוק לשבת ורישוי דכשלא נוק דנריך שמה גדולה
 דנריך לשומו כעבר אעפי דשכיח ואיכא חסרון כים עכ'
 אין דמן אותו דייט חונה לארץ אכל שבת ורישוי אין צריך
 כ"כ שומה ונתי שפיר ליטבא דכל הני שום כעבר ומה שאמרו

בנח דארס כ"ז דלא שכי היינו מה שצריך לשו' אותו כמו עכר
 והכירוי לשון רש"י דכת' ארס שהוה ע"י סוד דבעי למשימי ע"כ
 בר עור שם מה שאמר או דאו ה' דקנסא בניהו וכו':
 הג"ה ולא צריך להאי טעמא דקנסא דתיפוק לי משום
 דליכא מיסוד ממון ואוליג בין דבא מממון חיסוד ממון דייטין
 ליה להכי אצטריך טעם דקנס ע"כ כאן:

בר עוד שם לעיל הג"ה איכע אימ' מסו' טרחה לאעקי
 פ"ת וכו' ובחמישי הא צדיקין לנו להניחו כדי לקרותו עכ'
 בר עוד שם כתב הטור וכן סוד שהיך בארס אינו מצוי
 ואין דמן אותו וכו' הג"ה וקטיף לי דכשלא אס הייך
 אותה בקרן ותולדותיהו או כסן ותולדותיהו דרשה כן ככונן ביחא
 דוה מילתא דלא שכיח הוא ואין דמן אותו אכל אס הי' כרגל
 ותולדותיהו דהיו שלא ככונה וכזקי דגל מצוי הוא אמאי אין
 דין אותה הא הוי מילתא דשכיח ויש בו חסרון כים וכשלמ לני
 מה שכתבתי על דבריו זל על דברי הרמב"ם דטעמא הו'
 משום הכי שום כעבר שפיר אכל לפי דברי הטור קשה דכיון
 שלא ככונה עושה מה שמוק אמאי זל דלא שכיח הא כדרך
 הלבוש הוא עושה מה שעושה ומה לי שייך בה"ה ומה לי
 שייך ארס ע"כ כאן:

בז עוד שם בטור כתובות אשה ירושות ומתנות וכו' כדו
 לנשל דלת כפי עושה עולה: הג"ה אין להקשות ולומר
 אמאי צריך לטעם כדי לנשל דלת כפי עושה עולה תיפוק לי
 דשכיח ומשו' דנ"כ יש בהן חסרון כים דהשתא ממסר לכתובה
 והיורם ירושתו ומקבל ממנה מתנתו דאין זו קטו' דמה שאמר
 דבין כהנא לי' היינו לומר כמו שכהנא לי' משום דשכיח ויש בהם
 חסרון כים עבדין שליחותיהו כדו לנעול דלת כפי עושה
 עולה כן נמי כתובו וירשו' וכו' עבדין שליחותיהו כדו לנעול
 דלת וכו' דאי לא תימ' הכי בחבלו אמאי לא עברג שליחותיהו
 אעפי דלא שכיח כדו לנשל דלת כפי עושה עולה אלא ודאי
 דלא אמריין כדו לנעול דלת כפי עושה עולה אלא כדבר
 דשכיח ואיכא חסרון כים כמו הלאות ע"כ כאן:

בח עוד שם בטור כת' הרמב"ם כל הקבכו שקבכו חקקים
 סוף שטר לחכרו וכן כתיקע לחככו אין גובין וכו' הג"ה
 משמע דאבידא ליה לטור דמטעם קנס הוא לאין גובין וקנס
 דאמאי צריך ליה להאי טעמ' תיב' לי משום מאי דאמרי דארס
 באר' לא שכיח ואין לומר דהרמב"ם קאמר הטור האי ריב' דהו'
 משום קנס אכל לר דיה הו' טעמא משו' דלא שכיח אלא הוה
 מאי דכת' הרמב"ם כדו להוכיח שכל קנס אין גובין אותו ככל
 דהא חזין דהא הוה דאין גובין אותו משו' קנס ואפ"ה לרמות
 ולו דחבל דיוק הוא דלא שכי' אכל שאר חבלו שכיחי עיין ע"כ
 בט עוד שם הדב ומ"ל ולא כל המשל על פי עצמו וכו' והצריך
 הרמב"ם לכתוב משו' דכגמ' ספדרי' תלי כדני קנסו קמל' וכו'
 הג"ה ואיכא למיר דאין לנו לטעון כוה ולומר דכיון דמשל על
 פי עצמו שידומו אות דייני חל' דהא מטר בהחובל לדרין דייני
 חל' צריך שני תנאי א' שיהי' הדבר שכיח והב' שיהיה בו חסרון
 כים וא"כ אין נוכל לטעות כוה שכתב שאמר פתייתו כוה סל
 פלוני דהיינו כושת ועבס לוכא חסרון כים וההמית שורי וכו' נמי
 לא שכיח ודבר זה מפורש במ' דאין דמן אותו דייני חל' ואין
 לטעון ואולי דקאמר הרמב"ם דכרי' לו משו' דרמו לק' חו' רמסל'
 ע"ע עצמו ובת קנס אמרי דאין ארס משל ע"כ עצמו ואין דמן
 אותו דייני חונה לארץ ואס' כן הא דכיון דמשל על פי עצמו

ראש יוסף הלכות דיינים סימן א ב

ב

שהיה על אביו אותן מטלטלין וכא ליורשים ואם כן כל מקום דאיתכחון למטלטלין וכרשות היורשים קיימיועם כל זה יש חלוק בין כאלו לידם ללא כאלו הכא כמו יהיה הדין כן והוא דאילו לרבי עקיבא דפליגי התם על רבי טרפון דהתפשה אינה תפשה אפילו שלא כאלו לוד היורשים עדין והכא דקאמר דמהניא תפשה אפילו לרבי עקיבא היינו טעמא משום דכפי הדין היה זה חייב לשלם לו אלא משום דאין כאן קמוכיס לא רבים ליה ועושה הוא דין לעצמו דאע"ג דפליגי רבי עקיבא התם וקאמר דלא הוי תפשה טכא מודה דהוויא תפשה ומי מיירי כטלא כא עדין לוד הכעלים עד כאן :

לג עוד שם בטור בעיקר ז'ומלשין רב אלפס ויראה שאם בא לבית דין וכו' הגהרה איכא למידק לריף אמאי אמרינן דאין מושר בככל הא אפשר דכשהעק הא שור תם בא הכיוון לבית דין שיפוטו. ההוון וכית דין שמיין לו כשיכיא עדים שהוין לו וכן כשזוין לו פעם שניה ושלשית ואם כן אפשר שימצא שור מועד בככל וכן הוא קושיא יש להקשותה לכולי עלמא גס להדאש דבא אפשר שימצא מועד בככל כגון שהוין ותפש הכיוון חני הנזק שחייב לו הוון פעם שניה ושלשית ופעם מועד ואולי משום דרחוק הוא ודוחק ואפשר לומר דאין מעידין על שור זה שהוין דהאי הוון אין יכולין דייני חונה לארץ לקבלו אלא מעידים אך הוון פלוגי משור של כלומר דעכשווין העדות על השור אלא על ההוון והאי קושיא על פירוט רבינו תם אחי שפיר דהא לא תפיש אלא המוון עצמו עד כאן :

לד עוד שם בטור כתב הר' אברהם בר דוד שאם הוד' ואחר כך כאלו עדים וכו' והדמכן הקשה עליו וכו' והוי כמודה חוץ לבית דין. הגהרה: ואכא למידק דאם כן איך כתב הטור לקמן בסומין פ' דנוקא כשמודה בבית דין אכל אי מודה חוץ לבית דין יכול לחזור ולטעון כל מה שירצה אפילו הפך הטענה שטען ואי כדברי הרמב"ם אין כאן טענה כלל והוראה כפני בית דין דאפי' בבית דין כחזן לבית דין דמוחזן לבית דין מוקרי וכן אם אמר בבית דין לא היוד כרדים מעולם ואחר כך כאלו עדים ואמרנו טלוה ואמר אחת שלישית אכל פרעתי דאינו כחזן דכל שאומר לא ליתיה באומר לא כפרתי דמי כיון שהודה בפני בית דין שלא פרע ואינו יכול לחזור ולטעון פרעתי כיון דכבר אחר שלא ליה ואלו הדינים מוסכמים הם אפילו כגון הזהוהי ההוראה בפני בית דין בזמן הזה אינה הוראה אמאי אינן יכולים לחזור ולטעון וכו' ונראה לומר דמה שאמר כאן שההוראה מהורה כפני בית דין היינו דוקא כדכרדים שאין דפין עכשו ולא עכדינן שליוחתייהו כהן ומשום הכי ההוראה מהורה בפני הבית דין כאלו הדינין אינה הוראה אכל כדכרדים רעבדינן שליוחתייהו כהודאות והלאות ההוראה מהורה כפניהם הוויא הוראה ואין זו נריכה לפניהם עד כאן :

סימן ב

א אעפ"י שאין דפין כחל' דמי כשזיתכו' הגהרה ואפילו באי שהם קמוכיס אין יכולין בזמן הזה לרדן דייני כפשיית כיון שאין שם כהן גדול וכרתניא וכאלת' הכהן או אל' השופט אשר יהיה בימי' ההם בזמן שיש כהן יש משפט אין לכהן ומשפט זה כלום דהא התם נמי כשמת האב מיד כתרופה הובת

שהדמו אותן דייני חל' קח' ללא אלא אפילו דכרדים שראים בקבוק ועכ' משלם על פי עצמו אין דפין אותן דייני חל' אלא א"כ יש כדבר ההוא הסמי תנאים שכתבנו עד כאן :

ל. שר שם הדכ"ז ומ' דייני גרמות וכו' הכי משמע כגמ' וכו' אכפיהה דפרס לרב אשינוכיה מיניה כשורה לנלמי' הגהרה סוכר הרב דכשאמר דלמכס גרמות היינו דכא דגרמיו דוקא ולא גרמא כנויקין דהא גרמא כנויקין פטור הוא וליקשיא על זה דרואי שיש לרדן לדייני חל' דוכא דנרמי דמאי טכא תאמר כנויקין דארס מוין ממון חכרו דדימי אותן דמי חל' דהא מניקין אותן כדיים כגון אורף שטרותיו של חכרו או מי שמחל שטר חוב שמכר דהיינו האי דרפר' כללא הוין כדדים הוא לכך נראה לי דגרמות היינו גרמא כנויקין ואף ע"ג דהוון פטור היינו דוקא כשכבר נעשה ההוון אכל אם כד' אמרו לו לסקן הגרמא היינו הדין שידונו ואי לא ירצה לסקן שיפרע לו כל הוון שיכא לו מחמת גרמתו לחכרו ולא סילקו מחמת ציווי כד' הוון חכרו בגרמתו או ישל' כל מאי דהפקיד לחכרו דהכי אמרו דפטור אכל כד' קונסין אותו שילק' גרמתו או יקבל עליו הפסד דפטור אכל כד' קונסין אותו שילק' כנס דפין אותן דייני חונה לארץ זה נראה לי עד כאן :

לא עוד שם בטור בעיקר וכתב ר' דוק ששפסכו' הגהרה איכא למידק על דוכא דר' דלפעמים המוין אינו טוה כלום כגון האו מעשה דקאמר במ' דכלב שאכל אימרי דהכבשים שוין הרבה והכלב אינו טוה כ' וכן סוכר שאכל תרנגולא דסוכר לא טוה כלום כמוהו תרנגול' ולפעמי' כמו אפשר שהמוין טוה הרבה יותר ממה שהוין ואם תפש לר' אין מוכיאין מירו שאם כן לקיח' מרת הדין וכהאי' חילוקא כתר' איכא כמי החששא שכתב הוא ז' דהא תנש' ויתר ממה שהוין וגם איכא למידק לדעת רבי' תם דכמו שהוא סוכר דאם תפש דבר אחר שאינו המוין דמפסקין מיניה ולא זה דין דמי קבכות כן כמו אם יתפוש יותר ממה שהוין מפקי' מיניה ולא יקרא דין דייני גשיות' וגם איכא למידק לדעתו דכיחא כשהמוין יהיה בעל חי בלתי מדבר אכל אם המוין יהיה אדם כגון הכלב לחכרו או כגב' דיט' לו תשלמו ככל' לא שייך דין זה דר' כלל דלא שייך שם תפשה כלל לדעתו ואין המשמעות כן לומר דלא איתמר דיוה דאם תפש לא מפקי' מיניה כמוון ככפל חי בלתי מדבר אכל אם המוין אדם לא איתמר האי דוכא דר' דר' ברעתי אך ל' הגהרה ותו איכא למידק לדעת ר' דר' ברעתי אך אמר רבא כגמ' וילגו שיימיה כעכר ואי לר' ריה לא נדיך שמה דאין לו לתפוש לא דבר המוין עצמו ואי טוה פחות או יותר אין לו להשירו מידו ואין לו לתפש עוד וה"כ אמאי שיימיה דכא ואפשר לומר דלדידי שיימיה דכא כרי שיהיה במרמה שהוין לו ולא יתש' יותר ממה שהוין לו אף על פי שאינו תופש אלא המוין עצמו אכל דכרי רבי' תם איקנ' קודם כולו לבית דין אכל אם בא לבית דין שיפוטו דהוי הדין ששמיין וכמו שכתב הר"ף ז' ושמו לו לא לא יתפש' יותר ממה שהוין ואם תפש מפסקין מיניה' ועל הראיה שהביאו מפרק הכותב איכא למידק דשאני התם דאם כאלו המטלטלין כיד היורש הוון מטלטלין דיתמו דלא מתעבדו לבעל חוב ומשום הכי לא מהניא התם תפשה אכל הכא מה לי שיכיא ביר' כעלים מה לי שלא יכאו ועולם ממנו הוין וזה עושה דייני ותופש ואין זה כלום דהא התם נמי כשמת האב מיד כתרופה הובת

ראש יוסף הלכות דיינים סימן ב ג

רונה לומר משפט מות כמו שכתוב משפט מות והמות ונו
לא דקט הטור חל מפני מכות וקצוות דיינים השתא כאלך
ישראל אבל לא כמות לארץ עד כאן :

ב יגור סס אף על פי שאין דין כחונה לארץ דיני נפשות
ומכות וקצוות אם רואים בית דין שגורף טעה הוא והעם
פרוצים וכו' הגהרה והכיא הרב ראה מההיא דפרק
נגמר הרין תניא אמר רבי אליעזר שמעתי שכית דית מדין
ושכשו וכו' הגהרה איכא למירק דאין משס ראה
דכשלא ר' אליעזר כן יעקב ודכותו שהיו יכולין לרין דיני
כפשות ראלהי מיקרו כיון שיכולין לרין כפי הדין אכ כשיראו
גורף טעה ודמו גם כן ואילו שלא יהיה חייב מן הרין משום
שהטעה גריכא לכך אבל אם דהריונות אנו וכפי הרין אין
אנו יכולין לרין באלו הריונות אם כן אפילו לגורף טעה לא
בירוק ואפילו שאלתא כמו שהם היו דין שלא מן הרין שאין
חייב מדין תורה כן אנו כעשה שלא מן הרין כאשר ררילכו
מדגנה אחת כמו שהם היו עושין אבל שכי מדרגות שדין
דיני כפשות וגם שכהרונ אף על פי שאינו חייב מיתה מן
התורה וה איכונוראה לי לומר דגם כמות ר' אליעזר כן יעקב
לא היו ראוין לרין דיני כפשות דהא לא היה בית המקדש קיים
יהי מיתה תלויה ככה וכו' רתניא ובחלתא לכהן או אל
השופט אשר יהיה שמים ההם וכו' ומה שהבי הרב ב' ז' ע"כ :

ג הגהרה ועל מה שפירש רש"י על ההיא דפרק רש"י דרבי
אליעזר כן יעקב ולא לעבור על דברי תורה אלא לעשות
סייג לתורה איכא למירק דאין קאמר ולא שיתכוננו לעבור
על דברי תורה אלא לעשות סייג לתורה לא שיתכוננו וכו'
ולכבוד מלכסחייכו מה שלא חייבה תורה דרכה וזו כרוה הוא
דמי הוא אשר יערב לבו לעשות דכר זה ואפשר לומר דמה
שכתב רש"י הינו לומר דאע"פ שהכר עושין זה משום שהעם
פרוצים כעכרות לא יתבוננו לומר שיכולין לעבור על דברי
תורה על זה כיון דפרוצים הם וכו' אלא אררכה יתכוננו כמה
שעושין זה כדי לעשות סייג לתורה ולא כדאיה פירוש הענין כן
שמעתי שכית דין מכין ועונשין שלא מן הרין ולא לעבור וכו'
הכונה שלא יפסדו כ' ד' עמון מלעשות זה מכיו ששכרוין על
דין תורה דוח אינו דלא מיקרי זה לעבור על דין תורה ואררכה
מיקרי שעושין סייג לתורה עד כאן :

ד עוד סס כדברי ר' שהביא הרב הגהרה איכ למירק
רכיון רהוא אמר רכתבו האפרטיס דהיה יכול לומר דטעה
כאחרת דהיינו דבעינן שאוך אכ מאי הקסה ואע"ג דקיימא
לן דבר מכין ועונשין שלא מן הרין דאין קושיא דספד כעין
ואיהו לאו שאוך הוא והא דהיה דאמר רב יוסף דטעה כזה
לדברי המפרשי מכל מקום לדברי הרב ר' אין לרין כמותו היה
מיתה כלל ואינו משמע כן מדברי הטור ודברי הרשב"א
שהביא הרב ומעשה דרש"י בלתיא דאמ' לכניה לעיניה מקייע
לדברי כעל כן עד כאן :

ה הגהרה כתב הרב הגדול כי וכתב כעל כן כפרק ד'
מיתות כ' אהא דגרסינן התם אימרתא בת טלי בת כהן
שוכחה היה אקפה וכו' אמר רב יוסף כתרתי טעה טעה
דכרב מתנה וכו' נראה דלא טעה כדכרב מתנה דספיר ידע
ליה דמשה מצורסת היא ולא טעה כדכרב של מתנה שלא
לעשות לה ממש דין תורה כדי שלא יטעו לומר דכומן היה יש
לרין דין תורה לשיכר משו מיגרד מילתא טעה לה מה שעשה

ולא ממש דין תורה ונראה לומר דמה שאמר רב יוסף דטעה
היינו משה דררפה דכר' שישפה לה משום מאי דכתי בתורה
וכת איש כהן ואי היה עושה משום מיגרד מילתא לא היה ליה
לשורפה אלא להמיתה מיתה אחרת אלא ודאי דמשום הרין
היה עושה כן ואם כן טעה כדכרב מתנה וטעה גם כן כדתיא
וגם וכו' רכיון דמשום דין היה עושה כן אינו יכול לעשות כיון
דאין כהן וכו' וכוה שכתבתי אין כאן מה שכתבו המפרשיס
דהנה מט למימר דטעה כאחרתו דסמך כשיקרא עפי שלא
יהיה סמך יכול לרין משום מיגרד מילתא אלא ודאי רכיון
דמה שאמר דטעה היינו משום דהיה עושה כדי לעשות דין
תורה משום הכי אמרו דהיה יכול לומר דטעה כמי כזה
דבעינן סמך וכוה אין כאן קאשית ר' נמקי יוסף דאמר והא
דאמרין וקיימא לן דמכין ועונשין שלא מן הרין דהא"כ אבל
הכא מה שאמר דטעה משום דהיה עושה משום דין תורה
ועוד איכא למירק על דברי כעל כן דמנא ליה דאו העם היו
פרוצין בעריות לומר שיכולין להמית דלמא לא היו פרוצין
ומשום הדיאמר שטעה דהא דאמרין מכין ועונשין שלא מן
הדין היינו כפרוצין הוא דמירי עד כאן :

ו עוד סס הרב ז' וכתב הרשב"א רואה אני שאלו העדים
כאמנים וכו' אלא שהעמידו דין שלהם על דין תורה והגהרה
ולא פרוצין כעכרות היו העם ולא היה להם להעמיד דיוניהם
על דין תורה עד כאן :

הגהרה על דין תורה וכמקום אחר אמרו על שלא עשו
לפטם משורת הרין עד כאן :

סימן ג

א אין כ' כפחות מנ' וכו' ונראה מדבריו דבעינן ג' דנמירי
הגהרה וקשיא לי על זה דהא בגמ' כריש כנהדרין קאמר
כפירוש כ' אי אפשר לריבא חד דנמירא אכ משמע דכחד
דנמיר בני כן כדאיה כפירוש ואפשר דמה שכתב הרמ"ה דנמירי
רונה לומר מלך דנמיר ויאמר לחכמו וידמו עמו ולדברי מה
שהבין הטור כדבריו דבעינן כל דנמירי איכא למירמא דאמר
אי אפשר דלית כהן חד דנמיר היינו לרב אחא כדרי דרב
אוקא היא ראית ליה דהר דין לרין מרין תורה לרין דין וכו'
שכתב בגמ' דתשנ' עמיתך אבל לרבא ראית ליה דמנה הערה
כפי ג' לא כפי כחד דנמיר לרב עד כאן :

ב לעיל כסי' כ' הרב ז' ולא כדכרתי שזינן מצויים שאין אנו
עושי שליחותיהו ככונן גולוי הגהרה וליז אחר לפי רעת
הטור והראש דכגולות עברין שליחותיהו דשכיה הוא ע"כ :
ג עוד סס הרב ז' ומש רכיון ואם הוא אכ מוכטיס איתו וכו'
שאם הוא אכ כופשיאותו הגהרה וכל שיש קנת חלוק דהתם
כנישין היו הרין שיתן גט והוא אינו רונה שיתן משה מעשין
אותו ע"י גוים אבל כמקום דאינו מן הרין אלא משום מיגרד
מילתא לרב אין לכמות על ידי גוים וק' לעד כאן :

ד ע"ש וכתב רב אלפס מהא שמעינו דהוא חתב דכי כשיאיה
וממוני הגהרה אכ עכשו כומכמו לריבא כשי אין דין כה"כ
ולא דיני כשמו דמש וכו' כד מלשון הטור ג"כ דכריכי ככמות
כשיק גדול הדור ומה שכותב האשכנז והראש לעיל משמע
דגם עכשו רכין דיני כפשות למיגרד מילתא לפיכך כדאיה
לי לומר דכומן דאיכא היו עיכוב כל זמן שלא נתן לו רשות

ראש יוסף הלכות דיינים סימן ג ד

את האילן מן העיר שלש אמה וקאמר בגמרא על הסיפא דאמר אש האילן קדם קונץ ומתן דמים ופרך ולימא לכו הכולי כריש והדר לקון ומשמי אחר רב הכהא קדרה דשמיית לא קריא ולא מחיחא דכריש דריבס והכל לא אחר ואמר לא יתחילו ממנו ומשנה שאילן ישמור שם ימים רבים ובעל האילן ירצה כזה ואיכא אש כן נבא ארץ ישראל אש כן הזכיר מחאן דכל תביעה או טענה שיהיה ליחיד עם רבים שיקראו הם מוחזקין ויניחאו מיר היחיד ואחר כך ירדו עמו לריוחא והיה הדין עמהם הרי טוב ואי לאו ויחידמה שלקחו ממנו ואכי בשמיכל דאדרבה ממקום שכאוי להוכיח רכל זמן שיש טענות ודברי ריכות בו יחיד לרבים דהוי כמו יחיד עם יחיד

כהנה יד דהא כתב דמי שאינו מומחה לרבים אעפי' שבטל טעות מרים גלותא הריו ככלל בעלי רעות ואף דיכיו דין עיון עד כאן
 יד עור שם הרב זלומה שכתב ומיהו אעפי' שאינו עיל וכו' היינו שכתבתי שבמוריש הגדרה אש כן אחיזי צריך כתב המלך תישק לי משום דקטלנו עליהו וכו' לומר רחמישא אשמועינן דאעפי' רהיו הקבלה שכו' כתב המלך והיה אחיזא דהי כמו מי שמתן לו המלך רעות לדין דאין דימו דין קמל כיון שהם קבלוהו עליהו אף על פי שהיה מחמת כתב המלך מועיל עד כאן:

סימן ד

דהא התם כשפק על ההיא עצמה קאמר ספק זה קדם ספק זה קדם קונץ ואינו מתן דמים פרך בגמ' מש' מכור דאמרת לא יקון כלומר כמשכח בסמוך קאמר דליאילן סמוך לכור חברו ומייק לכותלי כורו אש הכור קדם לנטיית האילן קונץ האילן משום דנטע באיסור אבל צריך ליתן לו את הדמים ואש האילן קדם לא יקון כלל ספק זה קדם ספק זה קדם לא יקון א"כ הכא ממי גבי אילן. בסמוך לעיר אש יש הפק או זה מה קדם לא יקון ומשני התם גבי אילן הסמוך לכור דודאי לאו למיקן קאי כלומר אש ידוע שאילנו שהאילן קדם הוי הדין שלא יקון א"כ כשם שפק ג' לא יקון דאומר לו הוא הבא ראיה שבורך קודם וספק אכל הבא גבי אילן הסמוך לעיר ככל נוכח צריך הוא לקון משום כוונת ארץ ישראל אש כן ארין ליה קין ואחר כך תביא ראיה שאילנך קדם ויתבאר לך הדמים והפשט ההלכה ומכאן יש להוכיח דהיינו לא מיקורו מוחזקים דאש כן כשפרך בגמרא ספק זה קדם וכו' מאי שאל מכור. אי איתא דרכים נקראים מוחזקים מאי קושיא ש'ני התם גבי כור דהוי יחיד עם יחיד ומשום הכי יאמר לו בעל האילן אתה רוצה להפסידני ולקון אילני הבא ראיה ואקון ראיה מוחזק באילני אבל הבא גבי אילן הסמוך לעיר אדרבה הרבים שהם בני העיר הם מוחזקים ואמרו לבעל האילן הבא ראיה שנטעת בדשתי וישלמן לך שאנו המוחזקים וידהקשה שם שמתא דלתמורא בן משמע דמרמה דין יחיד עם יחיד כדן יחיד עם רבים לענין ספקות וטענות ואעפי' שלעיל בסמוך קאמר בגמרא מאי קושיא שאמי הויקה דרכים מהויקה דייחיד דלא דמי כדון דהתם העיר קדמה ונטע זה אילנו באיסור יש חלוק בין יחיד דהתם העיר קדמה ונטע זה שהיחיד יפרע דמי האילן והרבים לא יפרעו אלא יהיו כמו שאר ביוקים שמסלקים אותם ואין יפרעו כלום והו קנסו משום דהויק לרבים אבל מכל מקום הדין פשוט שצריך לקון ומש' הכי קונץ עור ממה שמשני' להוכיח כן נמי דאמר התם ודאי דלא למיקן קאי וכמו שכתבתי משום הכי ספקו לא יקון הבא דודאי לאו למיקן קאי וכמו דאמרינן שאילנו שאילן קדם ומשום כוונת ארץ ישראל ספקו נמי צריך לקון ואחר כך ספקו נבא דהרבים הם המוחזקים כרמים ואומרים לו הבא ראיה וקם לך הדמים אש כן משמע כפירוש דכש' שספק ביניהם לא מיקורו מוחזקים הרבים דהא קאמר דמשום דודאן צריך לקון משום כוונת ארץ ישראל אבל אש היה דינו של אילן זה דודאי לא היה צריך לקון כמו האילן הסמוך לכור דהיה אילן הסמוך לעיר בחינה לארץ דאו ליבא הטעם

א אעפי' שיחיד מומחה אינו יכול לדין עמו אדם דין לעצמו כתב הרב כתב המורכי ק"ל כ כ נחמן כהני ועביר אימס דינא לפשטיה פסקה מ' אלהימילי חפן המבורר הגדרה המרדכי כתב שם הטעם משום דאש. לא כן לא שכתבתי לכל כריא דכל אחד יחטוף ויאמר שלי הוא רוצה אני לפשות דין לעצמי וגם הכיא ראיה מההיא דהקשה הרב קלוימוס ולי הצעיר לא כראה לא זה ולא זה דמה שאמר דאש לא כן לא שכתבתי ללכל כריא אלא כולם דהא דאמרינן דיכול אדם לעשות דין לעצמו לא אמרינן אלא כשיכול לכרר בפרוש כלל שום פסקוק דמה שהיא עושה עושה כדון אבל אי לא יכול לכרר כל זה כבידור אין לו לעשות דין לעצמו אלא צריך להביאו לבית דין אש כן הא איכא חיי לכל כריא לזה אפשר לומר כדומק ללא שכתבתי חיי הוא לומר דכל אחד ואחד יאמר דחשב טהיה עושה כדון וירכנו א"כ הקטנות והמריכות ודומק גם מה שאמר ותיבא ממה שהקשה הרב חין בעיני שום קושיא אין בעיני שום ראיה דהקושיא כעייני אינה קושיא וכמו שכתבתי דלעשות אדם דינא לפשטיה צריך לכרר דכל מה שפשה דעשה כדון ורכ הוכא אעפי' טיודע שאריכו כודאי נכח המורו עפ"ל לא היה יכול הוא לכרר זה כפי' כעדים כי הוא נכס ומשום הכי לא היה יכול לעשות דינא לפשטיה אבל עיקר הדברים כראה שיכול לכרר טענה כדון ויה יאמר דוקא בגולה והוא מכיר שהכלי ההוא שלנו ויש לנו עדים על זה וגם על הגולה כזה יכול לעשות דינא לעצמו אבל כשאר דכרום דאי אפשר לכרר כבידור טענה דין לעצמו לאו כל כמיניה ואי עשה מחוייבו לעל מה שהזיק או הפסיד לחברו וגם מה שלקח ממנו מוציאם אותו מירו וכהלואה אעפי' טיודע ויכול לכרר כפי הדין שהוא חייב לו עכ"ל גזרת הכתוב היא שלא ימשכן אלא כבד וכראה לי טעם לזה דכשלא גולה וכונא דעשה שלא כהונן אף עשין לו שלא כהונן ונוכח ממנו בלא בית דין ובהבאה אבל מלה דלא עשה מעיקרא שום דבר שלא כהונן אלא כדרך כל אדם אף כמי עושין עמו כהונן כשאר כל אדם ואין ממשכנין לו אלא בכית דין עכ"ל

ב עור שם הרב וכתב כשרם כ' דייחיד המדיין עם הרבים דינן להיות מוחזקין ותפוסין כתבעים ולא תוכעני הגדרה דין היה שהכיא מהר' קולון הכיא מדברי המרדכי כפ' לא יחשו והביאו ראיה מההיא דאמרינן לזה דכל טענה או ספק שיהיה בין יחיד לרבים הרבים נקראים מוחזקין מההיא דאמרינן צ"פ לא יחפור דף כד עכ"ל על המשנה דמוחזקים

תקון א"כ הכין הטור מדברי רבי האי רש"י לא ידענו על מה שגזר לא ישיב עוהו כלל מדאמר ר"מ רמב"ם כתב וכו' וה"ל ישיב כתב ור"א על הממונה על ההקדשות לא ישיב עוהו אכל אדם אחר ישיב עוהו אותו אם כן לרבינו האי לא ישיב עוהו אשילו היסוד אשילו שלא גזר וכו' ר"א ישיב עוהו אחר שכתבו משנה דלפני פזור מן התורה משכונה כרי שישאר כירו ואין להקדש עליו כלום וכל דבר של הקדש של רבים הוא כרו ואין פטור אותו משום שכונה אם כן ור"א רש"י מדין תורה מוכח מהכא דלא מיקרו הרבים עמוקים דאם הי מוחזקים לא היה לו לישאר כרו זה אלא היה להם ליחזקו מידו כלא שום שכונה כלל והתורה אמרה שתשאר כירו קרקעות ומבדדים וכו' וידוע הוא שיש דברים של הקדש של רבים כינוה ואין ספק על זה עכ"ל

ג הגהה ודוחק לומר דהרמב"ם הכוזבים המדרכים והרה"ק עלון אמר דיתן תחלה משום קדשה דשותפי ולא אפ"ר כך יהיה הדין עם היחיד משום דישכחו אותו למוחזק מניאין מן הכוזב וכו' ויתן לו ולא יקראו הקהל מוחזק לענין הדין דוחק הוא זה עכ"ל

סימן דה

א מעשר תקנות שתיקן עזרא שהיו כיתרין וכו' והאי דכא קביעת כל הימים וכו' הגה"ה אין הכונה שקודם זמן התקנה של עזרא היו כתי רינין קבועים ככל יוסף וכו' וכו' עזרא ותקן שלא יהיו כתי רינין קבועים רק כ"ה אלא כמו שכתבו התוספתים ליכא דרי קודם תקנת עזרא לא היו קבועים ככל יוסף כתי דין לא בשאר א' כלכד ושאר תקן שהיו קבועים לפחות כ' וה' ככל עיר ועיר לפירוט אי איכא כתי רינין קבועים האידרא כקודם תקנת עזרא דרונה לומר אי איכא האידרא כתי רינין קבועים ככל יוסף כמו שהיה קודם תקנת עזרא בשאר אחת שהיה קבוע ככל יוסף וכו' וד' שרש קודם תקנת עזרא לא היו כתי רינין קבועים אלא כל מי שהיה לו דין היה מקבצם והיה טורח על זה לשכר תקן להם עזרא שהיו קבועים לפחות כ' וה' כדי שימנאו לכת דין מוזמרים ולא יהיה: אם כן גזר בעיר ודברי הנמרץ לפירוטו הכי הוא אי איכא כתי רינין קבועים ככל יוסף דאין הפרש מיום אחד לחברו כמו שהיה קודם תקנת עזרא כן דכל הימים היו שנין וכו' עכ"ל

ב הגהה ודברי הרב בר גלנון משמע הכי דכתב אש"ל שעיקר קביעות של כתי רינין כ' וכו' אם יש שום עיר שגזר לישב כית דין ככל יוסף מוזמרים וכו' משמע מדבריו דעזרא תיקן שלא יהיו כתי רינין אלא כשי וכחמישי כלכד ואולי לתקנת עזרא קאי וקאמר ור"א דעזרא תיקן קביעות כ' וה' וכמו שפירשו התוספתים שכתבתי ולא כן מחכ התקנה כמו אם יש עיר שגזר ליקבע ככל יוסף קבועי דלעולם התקנה היא לתקן שלא יהיה גזר וחמם כעיר עכ"ל

ג עוד שם הרב וכתב ה"ה וכו' כתב רבינו ירוחם וכו' ופסקוהו שפוסקים הגה"ה ולי הנערץ אין ור"א דהכא מיירי דרבו שניה לכא לדיואן שמועין דאש"ל שהוא חול המעמד מותר לדון מה שאין כזוים טוב ועוד דכחול הינועד אין טעם לאסור לדון דמה שאמרנו חכמים דאין דין לא כיומי מכן ולא היומי

משום כיו א"ל דלא ור"א אויבו צריך לקנן יהיה הדין כמו אילן הסמוך לכור כהוא הסמוך לכור כהוא ספק מי קדם כן מיי כאילן הסמוך לעיר לא יקנן והכ' שקונן משו שוראו צריך לקנן משום נוי הארץ דל מהכא היא טעמא דרוא לא צריך למיקן כמו כבוד בכתב ממי לא לא יקנן דמוחזק מיקרי אשילו כבוד רבי דאזיל בכת טעמא משו דרואו צריך למיקן פסקו כתי צריך לקנן אכל אי ודאול לא צריך לקנן פסקו כתי לא היה צריך לקנן ומה שאמר בכחך אמר רב כהנא קדשה דשותפי וכו' היינו כשהדין ור"א ע"כ הכבוד כגון שצריך לקנן משום כיו הארץ או ור"א יקנן תחלה ואחר כך יתבע הרמ"ם ולא משום שהם נקראים מוחזקים אלא משום דלא יהיה מי שיתבע ליה על אילת ואיכא גנאי אי וכו' דמשום האי טעמא צריך לקננו אי אמרין יתב: הרמ"ם תחלה ואח"כ יקנן כל א' וא' וסמוך על חכרונה לא יתבע מהם כלום דרונה שהיה אילנו הם וכמא היוק שם שלא צריך משום הכי אמרין דיקנן תחלה ואחר כך כיון שכתב ק"ן את אילנו הוא ור"א יתבען כדן עכ"ל כלל דמלתא דיתיר עס רבים אם יש להם טעמ' ותביעות או ספק בענין כך וכך כ"ה היו יחיד עם רבים כמו יחיד עם יחיד אין מעלה לרבים על יחיד אלא כשהדין מבורר שהוא עם הרבים כמו האילן שצריך בהכרח לקוננו או ור"א תחלה יסלק היוק וא"כ יתבע מהם דרמי משום שטמא דרב כהנא משום קדשה דשותפי וכין כהמין וכין כשאר עביינין כל זמן שיש טעמא ליחיד ליפטור ויפטור כטעמנו כשכוננו משום דהוא מוחזק יפטור אשילו כל קהלו תובעים לו וכתי טעמתי חייבונו שכונה משום דהוא מוחזק לא אמרין כהנ' דהרבי מוחזקי' מיקרו ואין כותבין שכונה ליחיד דלא מיקרי מוחזק אלא מוחזק מיקרי וישבע כפי טענתו ויפטור כמו אם היה מדין עם יחיד הא אמרנו אין מעלה לרבים על יחיד: אלא כשהדין מבורר שהוא עמהם והמדרכי לא כתב לא מכאן יש מקנת ספק אכל מדין כתב לר"א מבוררת ולא כל איכרא דקוף דבריו כושים קנת למה שכתבת דאין מעלה לרבים על יחיד אלא כשהדין מבורר דהוא עמהם דאמר מסמת שהלכה דווחת היא שחייבים וכו' ור"א שינצטרכו לטענות תחלה וכו' אכל ממה שכתב תחלה משמע מדבריו דכדרי המדרכי דלכל ספק נטענה בקראים מוחזקים הרבים גם מדברי הטור נראה כמו שכתבתי לקמן כהוף פ"ק ג' דכתבומה שמקרישין כומן כזה לכה מעות או סת וכו' דיו כשאר נכסי הדיוט ואם יש טענה לקהל עם א' שגזר או שבע על ידו דין הוא להשביעו כין שכונת היסט כין שכונה דאורייתא והכונה דאין לשטרו משכונת משום הקדש דאין באן הקדש לא נכסי הדיוט הן הרי כפי דאש"ל דיתיר מדין עם רבי: בתב הטור דמשכיעין ליה ואם הרבים קראין מוחזקין ונדק זה ליתן תחלה ואח"כ לירד עמה לרין למה ישאור עמו נבשכונת הא רבים קרוי מוחזקים ואין לר"א לישבע לטול דשכונת היסט ושכונה התורה דקאמר אין לישבע ולטול ואם נפש ארסלמו ולרחות דהקהל מוחלים לו אם ישבע אכל אם ירבו לא ישיבוהו כלל אכל לוקחיה מה שיתבעים משום דהם ירבו להיות מוחזקים ונס הטור כמות השתא להכי ריבו ממה שהכין מדברי רבינו האי משמע כן כשירוש דהא כתב שם ועל ההקדשות כתב רבינו האי דאין כשבעים עליהם מטעם: שטאר דחמא מן ההקדש שכונה ואשילו היסט וטעמו ור"א רכל דתקון דבן בעין דאורייתא

ראש יוסף הלכות ריינים סימן ה' ז

ביומי תשרי היינו טעמא מסוס סדרת המועדות אבל כחול
המועד לא שיק זה דקודם הדגל טרחו כשכיל כל המוע' ע"כ

סימן ז

א כל ישראל כשרים לרן אשלו מזורכו. הגדה אבל
דימי כפשתאבור לרן הממזר משום דכתיב כלך יפה רעיתי
זמון אין כן ואין לך מום גדול מהמחורות דמזור רובה לומר
מום זר וכפא דכימימומו' משק ליה מוכסאו אתך בדומי לך עכ
ב עוד שם הגר פסול לרן את ישראל וכו'. הגדה יש
להכתפא אס גר שאין אמו מישראל יכול לרן לגר שאמו מישראל
דאיכא לטימר דאימי יכול לרן דכיון דאמו מישראל אחיך
קרינן ביה וזה אינו אחיך כיון שאמו אינה מישראל ואיכא
למימר גם כן דיכול לרן דכיון דגר מיקרי ערין כפי האמת
כיון דאין אביו מישראל והאב הוא העיקר דהוא עקר היחס
וכמו שכתבו התוס' עיינו ס' במקומם עד כאן:

ג עוד שם הרב אבל יכול לרן את גר חברו ולענין חליצה
עד שיהיה אביו ואמו מישראל. הגדה וחי בדברי התוס'
דאביו לחודיה פני דאולנן כתר היחס א"כ אמאי קאמר עד
שהיא אביו ואמו מישראל בעד שיהיה אביו מישראל בני אמאי
קאמר דבר דאיכא למטעי ולומר דבעינן תרתי ועוד דלשון
תרי טעמא כתיבי משא קצת דבעינן תרתייהו אעפ"י שי
לרמות ע"כ הכי משמע פשוטו של לשון ואשער לומר דאם לא
אמר אלא עד שיהיה אביו לכד הוה מצי למטעי ולומר דלא
אמר אלא לגריעות לומר דאביו לחוד פני מה שאין כן כשאר
דברים דכפי אמו ולהכי אתו תרי ישראל לרבות דאפילו
כאביו לחוד פני להכי קאמר עד שיהיה אביו ואמו מישראל
להומר עד כאן:

ד עוד שם כהאי לישנא אלא כשאמו מישראל עכ"ל. הגדה
ואין לומר דמרבין סבירי לרן אפילו אין אמו מישראל דאין
לרבך להכשיר מה שפלה התורה עד כאן:

ה עוד שם כטוב וכת' ה' יהודה כר גלוני צע' וכו'. הגדה
וקסאי לי מאי מספקא ליה לה' יהודה כר גלמי דאם ככל
מקום דחולק תלמודא דידן על תלמוד ירושלמי אזלינן כתר
תלמודא דידן וכראה רמזים הכי מספקא ליה דמיונן דככל
התורה כולה כיון שהוא כן יג סבה משעת קיימים וכאז מאי
שנא דלא יהיו מעשין קיימין להכי מספקא להכי גרא דקאמר
רכינו ירוחם דכירושלמי עיקר ועוד דאשער דמה שהחיר
יושיא הוא לא היה מן הדין אלא חומר וזהו מראה דכל דין שדן
חור וכי אפטר דכל מאי דרן שטעה ועוד שחור ופרע משלו
ואי היה מן הדין יראה עכשיו אס היה מן הדין מה שדן ואס
לא יחויירנו ממו שלקח שלא כדן אלא ודאי רכל מה שטעה
היה חומר שהחמיר על עצמו עד כאן:

ו עוד שם הרב כומוא כהא מעיניו וכו' וכו' כה סימן ההוא
כומוא וכו'. הגדה כראה לומר כמאי תלוי מחלוקת הר"ף
והרמב"ם והראש עם קצת הפוסקים וכתב רבינו ירוחם
דמכשיר אשלו כומוא משתי עיניו דלבראף וטענתו אית להו
דההוא כומוא דהיה כשככותיה דר' יוחנן ה' כומוא מא' מעיניו
לכד ופרין בגמר הכי ואף לא אמר ליה ר' יוחנן כלום והוא
אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן כל הכשר לרן וכו'
יש סכסך להעיד ואינו כשר לרן ואמ' ר' יוחנן מיהו זה סכסך

להעיד ואינו כשר לרן זה הסומא מא' מעיניו א"כ משמע
דאית ליה לר' יוחנן דסומא מא' מעיניו פסול לרן וא"כ איך
לא אמר ליה כלום ומשני ר' יוחנן סתמ' אחריכ' אסכח דמכשיר
לסומא והיה סתמא הוי עיקר וכמו שאמר בגמרא מטוס'
הכי סמיחו להבו' סומא לרן דיכא הכי הוא פירושו של הר"ף
וביעתו אבל קצת הפוסקים סהיבו רכיני ירוחם כותרים
דההוא סומא דהוה כשככותיה דר' יוחנן סומא משתי עיניו
הוה והכי פריך בגמרא כפי זה ואיך לא אמר ליה ר' יוחנן
מדריהוה אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן כל הכשר
לרן כשר להעיד יש וכו' ואמר ר' יוחנן לאתויי סומא כא'
מעיניו כלומר מאי דאית לאתויי מה שאמר כל הכשר האי כל
למאי אתא לאתויי סומא מא' מעיניו שהוא כשר טעמע הא
מתרי עיניו פסול לרן וא"כ אמאי לא אמר ליה ר' יוחנן מרי
ומשני ר' יוחנן סתמא אחריכ' אסכח דמכשיר גמר דין כלילה
ומשום הכי ר' יוחנן לא אמר ליה כלום דההוא סומא דיותר
סוכ הוי סומא אשלו משתי עיניו מיליה גמורה ולכן אשילג
לכתחלה ידן ולהר"ף וטענתו מוקמין ליה כלילה אפילו לאור
הכר ופשט דברו רש"י כפ' א' ריבי ממונות בקצת הפוסקים
סהיבו רבי ירוחם עיין עליו ולפי שר"ז מה שאמר במשנה
ויס כשר להעיד ואינו כשר לרן היינו אוהב וטעמא דכשרים
להעיד ואינן כשרים לרן ונקטוהו הכא כהאי מחמתין כדי
שלא נטעה לומר דסתם תנא' כר' יהודה דאית ליה דאזהב
ושנא פסולין להעיד דהכי קאמ' כל הכשר לרן כשר להעיד
להכי קאמר ויש סכסך להעיד וכו' עד כאן:

ז הגדה ויש לומר עוד כוה הפירוט רודאי האי כומוא
משתי עיניו היה ופרין לר' יוחנן דהכי שביה למיזן דיכא
דכא אמר ר' יוחנן לאתוי סומא מא' מעיניו ואינו כשר לרן
וכ"ז זה דהוא כומוא כשתי עיניו דהוא פסול לכל כן להעיד
כין לרן ומשני ר' יוחנן סתמא אחריכ' אסכח דמכשיר כין
כומוא כא' מעיניו כין משתי עיניו לרן דמאי דלילה והסתמא
הו' יותר טוב מהליל' איעיף שהוא מכ' עיניו וזה גרא' וית ע"כ
ח. הגדה מה שכתבו התוס' לענין סתייין ריש חלוק
כדי ממונת לאיסור והיתר והכי אמר קרא כפרשת סתיי
יין ולהודות וגו' כן הטמא וכין הטעור וכו' דמשמ' דבר איסור
והיתר והיה כר' דרין לתעטע דלוי סתיי איכא למי דאסגי
מה לי באיסור וכו' מה לי כדיו ממונת דשמא יכא לירי גול
ואדרכה דימי ממונות צריכין עין רב ריש כמה מיני טענות
וכו' וכראה דכדיני ממונת מותר לרן הסתיי משום דאס
וטעה ואשתכח אס' כשטע' מחמתהיין יכול הוא לתקנו אבל
הכא אס אבל האיסור אין כאן תקנה כלל עכ':

ט עוד שם אין העד נעשה דין. הגדה כתב הרב בית
יוסף כפרק כ' דכתיבות מסוק וכו' ופרש"י וכו' אס לא
ישרו בכפר על מה יאמרו מקודם אין להקשות דאם כן אשילג
אס ראו כיוס אי לא השדו כפיהם על מהי יאמרו מקודם וכי
תימא ע' ראיתם אס כן כשראו כלילה יאמרו על דאיתם דאין
זו קושטא דבשלמא כשרואים כיוס דהוא זמן דיכולין להיות
דייבין אויכולין לומר מקודם דהדייבין יש להס' לז' מקודם ולא
תהא ראיתם גדולה משמיעתן ואס כן אס דייבין שאמרו
מקודם החדש מקודם דבעינן דייבין ליה ואלו אינן אלא עד
כאן והעדים שאמרו מקודם החדש אינו מקודם לשבך צריך
שיעמד כפיהם כדי שיוכלו לומר מקודם וכו' לזה כתב רש"י
לשכן

ראש יוסף הלכות ריינים סימן ז ה

השר להטיל אותו מס כזה אח' שא"כ יש לטוס אדם ערעור ודין
 על ענין זה והיכול להבטל זולתת קצבתו ולזון חבל התשוב
 לאחזרת היינו כעמימי ויחי הקבוצי בעיר דכזה אף להבטל
 לא משנה אח' ולא משנים הרבה דח"ל לידע כיהי רעבה אחת
 מתרבה פעם אחת מעד והבי דיוק ומשפיע אש' לזון הרב דאמר
 וכמה מקיפה כל שנה משפיע דאש' לטמה א' לא דיעין כמה
 מס יתיה ואל' איך הוא חילוק משנה אחת לשנים הרבה ע"כ:
 ב' עוד שם הרב וכתב רכונת רחוק בשם הר"ם ודוק שם
 סת' אחר באותו כה' זכר: הגר"ה משמע רכני שיהיה רגיל
 בו אבל אם יש סת' ככה אחר אינו מועיל ואח"כ כתב דלענין
 כה' היו הק"כן שא"כ יש כה' אחר שמתיר ויכולין להבטל וכיון
 שהדיימי הם רגילין להתפלל ככה זה מה יועיל הסילוק מפני
 שיכולו לילך ככה אחר גם כסת' נומא הבי' ואולי להשתלל כל
 התפלה אה"כ שיכול לילך ככה אחר אבל שתפלל כזה הקהל
 ולעידן סת' שיבא ויג' לכה' אחר דבר זה הוא טורח עד כאן:
 ד' עוד שם בסוד סיני' ח' וחס' עשות קב"ה וכו' הגר"ה
 ולקמן במקו' לז' כת' הרשב"א הביאו הרב דפולני קורב' כשרים
 להשיד כצרכי צבור ואין לומר דהב' יחייבו משו' דיש הבדל לדין
 ומשום הכי פסול' דהא כל צרכי צבור לכל יש הבדל דהא אפילו
 מאור ופה קאמ' הר"ם דיש הבדל לדיימי כזה ואין חילוק בין
 דידימת לעדו דכל הכס' לרון כשר להשיד חוץ ממה שאמ' בגמרא
 כפירוש ואולי דמה שאמר הוא אחר התקנה סתיקנו שידומ
 כדיימי העיר וכו' עד כאן:

סימן ה

א' אין למנות דין שאימ' הגון וכו' כתב הרב זל' ויש לתמוה על
 הרמב"ם זל': הגר"ה ולכ' לומר דהקצ' כסו והטור סבירא להו
 דהא דרב אשי פליגי ארריש לקיס דאמר כאילו בוטע אסרה
 ומשמע ליה ב' דאיכא ת"ח בין דליכא ת"ח הכל' ד' איסור הוא
 ואמר רב אשי דבחקוס דאיכא ת"ח איכא איבור חמור יותר
 דהו' כזו בוטע על גבי הכזוב וא"כ ודאי לרב' אשי צריך קמא
 אחר' ל' איכא ר' ל' ת' דאי אשמו קרא דלא תטע לך אש' לא
 כיהי גמורין מימיה א"כ איכא דאיכ' ת"ח א"כ איסור' אבל היכא
 דליכא ת"ח ליכא איסור' למנות דין שאימ' הגון להבי' אתא
 קרא דלא תקיס לך מצבה כפרסת דייקין לומר לך דאפילו אי
 ליכא ת"ח עבד' אסור למנות דין שאימ' הגון ועוד כרא' ל' לומר
 דלהרמב"ם והטור היה להם ככח' אחרת בגמ' אז ראו שום
 מדרש כחקוס אחר כמו שכתבו עד כאן:
 ב' הגר"ה ומה שכתב הטור עובר משו' לא תעשה דהיינו
 לא תכירי פנים כמשפט ולא קאמ' דשכד כב' לאון דהיינו לא
 תטע לך אסרה ולא תקיס לך מצבה כדור הוא דהני תרע
 לא תקיס לך ולא תטע לך אימ' אלא אכמבת' כעלמא משום
 דהכמס' התור' כתור' פרש' דיימי אבל לא תכירו כמ' כמשפט
 הי' מהענין וגם הכי הו' משמעו' דקאמר מפני השמועה וכו'
 דהיינו כמו דכרי תורה עד כאן:
 ג' עוד שם וכל דין שאימ' דין אחת לאחיות גור' לשכניה
 שסתלק מישראל: הגר"ה כראה דאיכא למיד' דבשלמא
 לשירוש' התום דפירשו לעיל הכיאו הרב כפי' א' דין דין אחת
 לאחיות הו' הכול' לאפוקי דין מרומה אחי שפיר שא"כ לא ידון
 דין אחת לאחיות גור' לשכניה שסתלק' משל' אלא לדכרו הרב
 דכתב

יח' הגר"ה גם על מה שכתב וכן כתוב בהנהגות אשירי
 דאויב ושונא מופלג לכתחלה אבל בדרישור לא איכא
 למירוק ומאי ראויה היא ודוילמא דמה שאמרו שאין פכולין
 כדרישור היימ' כשאר אויב ושונא אבל באויב ושונא דרבי
 יאדוה ודאי פכולין לגמרי עיני שם עד כאן:
 יט' עוד שם הרב זל' כתב מהר"ק בשרת' כ"א דהחנות וכו'
 דכשרין להעיד ואין כשרין לרון וכו' הגר"ה איכא למירוק
 דכשאר דבמרא על מקבי דאמר ויש כשר להעיד ופול' לרון
 לאתויי מאי אמאי לא קאמר מתני' לאתויי מחנות וכו' וקאמר
 לאתויי סומא מאחר מעיני לומא לאתויי מחנות וכו' ואין זה
 כלום דמחנות ככלל אויב ושונא הוא וכבר שמו' הוא כמשנה
 דרדאי ידכשר ארון לעדות ודאי רליכא קובצה אלא משום
 איכה הוא שפכל אותו לרון וזה כדור גם מה שאמר שיכול
 הכעל דין לומר אימ' מקובל לי כראה משום דהשיב ליה כמו
 אויב דר' יהודה דהיינו שפכב' ורעו אשר כפצו דאי לאו
 הכי לא יוכל למפלי' וממו' זכתב הר"ם ולא חיוני פלוגת כהא
 ב' עוד שם בטור שפי' א' כל דבר שיש בו הבאה לדין וכו'
 ואפילו עניים שיש להם קצבה וכו' כיון שמוטלין עליהם:
 הגר"ה נראה דאכל' למדק' בין ב' דכרי הטור בין ב' דכרי
 הרמב"ם כיון דאמרו דלא מהי' פולוק לטור כפי פירוש
 ולהרמב"ם כפי פירוש דהו' אמינא כיון שסתלקין שמתמ
 הדיינים קצבתן או אחרים כש' לין לסכנת הטור דעכשו' אין
 להט' הבאה אש' ישאר המנה לעניי העיר דאיכו ככ' וינא כזה
 הדין כפי זה הרמח הוא לאשמי העיר וא"כ ישאר המנה בעיר
 ודיחואותו ואשמי העיר אכל' לעולם אין מתנין לעניי העיר
 אלא קצבתו לכד' א"כ אמאי קאמ' דלא מהי' דמא' להו דהיה
 להם כרינוח ועשו העני' ולא יעמדו לתת להם וכפי דבריהם
 מה עושה דבר זה מה עושה יהיה להם כזה כיון שאין מתנין
 אלא קצבתן מה שנוהגין לתת להם בכל שבוטע ולמה א"כ לא
 ירנו אותם הדיינים דאין שום ריוח לעניי' על זה ווא' אית להו
 דמ' כמה מתנין אותו לעניי וגם קצבתן ומשום הכי לא יוכלו
 לרון דמא' להו שיעשירו העמי' א"כ מה שייך לומר שיהתלקו
 הדיימי הא כל כפי העיר כמו כותנין קצבתן וזה שייך לומר
 שיהתלקו הדיימי הא כל כפי העיר כפי חוב קצבתן וזה שייך לומר
 שיהתלקו הדיימי דמשמע דהם לא יתקיי' להם שום ריוח אבל
 שאר בני העיר יש להם ריוח לכך כל דכשי' האמת דא' בגמ'
 ואי בעית אמא' אשי' דין כפי זה לא בעי' אז שיהתלקו אלא
 שמתנין החל לעניי' שנתן לעניי' העיר חוץ מקצבתן שגם מה
 שהוא קצוב להם מתנין להם ווא' לא כפי סילוק אלא אחר כפי
 העיר וגם הדיימי' כותנין קצבתן וכו' וכן שכן שאין מרדחי' כלום
 הוה ס' דיוכלו לרון ל"ק רימא' להו שישאר המנה כיון דרמח
 ריוח ויעשרו ולא ייני' צרכין לתת להם א"כ ה' הקצבה וגם
 יתנו לעמי' והבי' דיוק ליכא דה' אש' שמיא הרב כסמוך ע"כ
 כ' הגר"ה ולענין להכשי' הדיימי' לענין המסי' לרון וגם
 לזקן' דה' אש' ישי' אית' מן ה' אש' ישי' וכו' ליתן יתמ' וא"כ
 לא ירש' לא יתנו וגם כצרכות כה' אז יוכלין לרון כעניינים
 אלו ואש' אש' תינו כיון דכחמית' הן עומדין ויכולין לרון ע"כ:
 כב' הגר"ה ועל כ' תשובה ה' שפכב' הרב אה' אש' שסותרין
 זו לזו נראה דאיכא לימור דהשתכח' דא' רמה' כילוק הו'
 כענין מס' מחד' שהטל' השלשון או שר' העי' על בני העי' מלבד
 המסי' הקבועין אשר היו כשור' א"כ סכר' דין מקרה קרה הוצרך

ראש יוסף דלכות ריינים סימן ד' י

ר

דכתיב לעיל דכונתין דין אמת לאמיתו רובה לומר אפי' דין אמת חזיק את הובא ומיכא את המיכא אם מעטרף בזה אהבת דרין עם הובא או סגאת הדיון עם המיכא לא מיקרי לאמיתו קשה לזה דלכאון הרואי סגפיל זה יסתלק השכונה דמישראל כיון דין אמת ובה טוין אליה עכ' :

ד הגהרה ולי כדאה דין אמת לאמיתו הכונה היא לומר שאפי' דין אמת אכל הוא לא כיון אליה אלא חשב שהיה משה את דרין וזו היתה כונתו להטות אלא שטעמה שהיה חושב שהיה משה את דרין אותו היה אמת דרין הוי' שקורא אינו דין אמת לאמיתו אכל כשרן דין וכיון ליון כן יוכיפהו האמיתו הנקרא דין אמת לאמיתו זה נלע"כ :

ד הגהרה ומה שפירשו דמה שצריך להחמין משום דינו לכך משפט עד שיהיה כבוד לו ככקר הכונה דבגמרא אכל עיקר הסבוק כדאה לי דאתא לומר דלא ידומה כלילה לא שמתכו עד הבקר ואיכונלם לרין ומשום הכי קצט כקר ולא קצט יוסרהייכו לומר שמתכו עד הבקר ולא יריבו כלילה ואף על פי שאין דין כלילה מפקיין ליה מוהיה כיוס הנמולו את בנימל מקום כאן הוא מכואר יותר אף על פי שהוא דברי קבלה ועיין עד כאן :

ד עוד שם וכל מי שכל לידרין ומדמהו לרין אחר שכל לידו ככר וכו' הגהרה און הכונה שכל לידו ככר דין אחר דין ועבשו כל לידו דין אחר הדומה לו ורובה לפסוק בו דמה כזה אם כל לידו מכה הלומיך ואומר לו לא הליתני דפטור ופטור יתיה אם אחר כך כל לו דין כיוצא בו ואפי' לא ידון אותו אלא כונת הטור כמו שאמר בגמרא בתקוע ענמו דכר הלכה דהיינו ראתי רינא קמיה והוא גמר הלכה ככר ורובה לפסוק הוא דינא דאתי לקמיה מהכרח הוא הלכה נגמר ואומר דהאי דינא דאתי לקמיה הוי רומיא דהאי דינא דגמר הוא ככר היינו תקוע ענמו לדרך הלכה שסומך על יריעתו וכיון שיש נכרא רבה בעיר און לו לסמוך על סכרתו והיכן הוא פירוש דפי' והיינו רובה לומר דמאי דאמר ואתא דינא קמיה נגמר הלכה ומרמיה וכו' דהיכו רובה לומר רובה להורו ממשה והלכה היינו ממשה והכי קראו בירושלמי לכל משנה הלכה וקיימא דהמורה הלכה מתוך משנה לא טוב עשה והרי הוא מכלה עולם אלא שנה לא היה צריך ליה למימר ואתי ליה רבה בעיר רבלאו הכי עביר אסורא אלא דלהאיבירושא אתי שפיר פירוש קרא דאמר רעה אחר רעה תכלאמי שתוקע ענמו לדרך הלכה רחוק עביר נס כן תרי אוקורי חד דמורה מתוך משנתו וחד דרית ליה רבה ולא אול לומלך בו עד כאן :

ד עוד שם וכל המונע עצמו מן הדין פקור ממנו וכו' הגהרה ולי כדאה לומר דכונת התנא לומר דהמונע עצמו מן הדין היינו דיון דלעולם תובע מעבלי הדיון שיעשו פשרה דכיון שכן אין כאן איכה כיון דדרך פשרה הוא נגול נס כן ליכא דהדין מנוה לפשות פשרה ואפי' ככנס באיבור גול כמו שאש היה דן כפי הדין ושעה וכיון ששעשן פשרה מחלון זה לזה ושכועה גם כן ליכא כבוד הוא דלפי עושן הפשרה כרי שלא היה חיוב שכועה כיכיה עכ' :

ד הגהרה גם מה שכתב הרב ועל כרחך לאו כשאינו ראוי להוראה מיירו ובכא וכו' אלא ודאי כראוי להוראה כדאה דאיכא למימא דאפילו כשאינו ראוי להוראה מיירו ובכא וכו' דאשמועינן כמתמתין דאפילו קטילו עליוהו דאו וכול דיון אלפי' 2 2 2

דכתיב לעיל דכונתין דין אמת לאמיתו רובה לומר אפי' דין אמת חזיק את הובא ומיכא את המיכא אם מעטרף בזה אהבת דרין עם הובא או סגאת הדיון עם המיכא לא מיקרי לאמיתו קשה לזה דלכאון הרואי סגפיל זה יסתלק השכונה דמישראל כיון דין אמת ובה טוין אליה עכ' :

ד הגהרה ולי כדאה דין אמת לאמיתו הכונה היא לומר שאפי' דין אמת אכל הוא לא כיון אליה אלא חשב שהיה משה את דרין וזו היתה כונתו להטות אלא שטעמה שהיה חושב שהיה משה את דרין אותו היה אמת דרין הוי' שקורא אינו דין אמת לאמיתו אכל כשרן דין וכיון ליון כן יוכיפהו האמיתו הנקרא דין אמת לאמיתו זה נלע"כ :

ד הגהרה ומה שפירשו דמה שצריך להחמין משום דינו לכך משפט עד שיהיה כבוד לו ככקר הכונה דבגמרא אכל עיקר הסבוק כדאה לי דאתא לומר דלא ידומה כלילה לא שמתכו עד הבקר ואיכונלם לרין ומשום הכי קצט כקר ולא קצט יוסרהייכו לומר שמתכו עד הבקר ולא יריבו כלילה ואף על פי שאין דין כלילה מפקיין ליה מוהיה כיוס הנמולו את בנימל מקום כאן הוא מכואר יותר אף על פי שהוא דברי קבלה ועיין עד כאן :

סימן ט

א כטור סעיף ה' לכן כל ריין שצריך לשאול כלים משכניו פסול הוא הגהרה וכדאה דכתיב האי גובא פסול הוא מן הדין לבע דהא יש לו הנכמת ממון והוי ככלכל דכר' שיש לו מזה הנכס לריין פסול לרין ומדברי הטור מראה דהכל שיה עם מעשה דמור ענקא וחכרו עד כאן :

ב עוד שם כטור סעיף ז' ותלמיד הישכ לבני רכונדוואה זכות לעמי והרב רובה וכו' הגהרה משום דהעט אינו סומקמה שיש לו לטעון והוא אינו יודע לטועמו ומשום הכי אינו טוען אותו אכל כונתו לטעון הכי והתלמיד מכין זה והרב מהמת שאינו מכין רובה לחייבו אכל אינו טועה כרין וזה דאיכא כין האי דינא לרין הכא אחר זם עכ' :

סימן י

א צריך הדין להיות מתון וכו' כמו שאמר אשף כי יתחזן לכבי וכליותו אשתוקן הגהרה הכונה כיון שאינו מתחזן לכבי ומשה אותו עד שבעשה הדבר כהמון מרוב השיהוי או כליותי שהן היועצות ומהן החכמה יוצאה אשתוקן ר' מתחדדת כמו דקרינן לרבי יהודה שינכא על שם החידוד וכיון שאינו מתחזן הדין יוכא לאמיתו עד כאן :

ב הגהרה ופרפי' שמתחזן את ריבו שמתה את דינו כר' דג' רכרי' יש כאן בעיניו זה הדין עכ' ויושב משה אותו הרי זה נקרא והעין כתכר לו הדין עם יושב משה אותו הרי זה נקרא שכוון הדין ואיבורו גדול ואם משה אותו כדי שכתותו שיהיו עיניו כרין כדי להוכיחו לאמיתו זהו הראוי לזה כיון רש' כאומר שמתה את דינו ומלכו כדי להציאו לאמיתו אכל יש כאן חלוקה ג' ד' שהיא את רובה וזה לרעה והיא שאלו שאינו רובה לפסוק עכשו את הדין שגני שצריך עון וטורח אכל יעיין אותו מתאן עד כמה יתום שיעבשו אינו רובה לעבוק כו' כזה שג' טיב דהיינו שאינו רובה לפסוק מהרה כלא שהיו וממון ויש כד לרעה דאמיתו כעיקרו הדין כיון שהיה

רצש יוסף הלכות דיינים סימן יא יב

הדין ואחר שיוצא להיבין הדין בזה שיש לומר לא תגורו משם
 איש שיעשה הפך הדין קירון הוא אבל לעולם לטון לא תגורו
 סיך שמיר לפירוש התוס' מדברי רש"י דלרש"י אינו חושש משום
 דבר רע שיעשה לדין ענמו אללא שיהיה רודפו כרי להפך את
 הדין אבל לש' דברי התוס' החששא הוא שיעשה רעה לדין
 ענמו שיהרגו או יהרגו את כמ' וכיוצא בזה חייבו לזה
 התוספות נ"כ אללא שיעשה שום הדין כממונו ולזה הכעל דין
 האחר יכול לפייעו ששם עשאו כבר שישלם לו עד כאן:

ב הגר גס כמה שכתב הרמב"ם ז"ל ואם היה ממונה
 לרכים חייב להזקק להם אויבא למידק דלא מנאמי לזה המך
 במרח' דבמרח' לא קאמר אללא דין שכלו לפניו אחר חוק
 ואחר כך שיכול לומר אינו נוקק לכך ומנא ליה האי דיבא
 דאם היה ממונה לרכים דחייב להזקק להם ואפשר דדין זה
 אמת מסבכר דאי לא הכי לא הכי לא הכי לא הכי לא הכי לא הכי לא
 לעולם ענמו שכתב הרמב"ם בפסוק הכיאו הרב דקאמר מעור
 שא"כ אין הגרולים כדכונים לעולם:

ג הגר ולי נראה לומר דהנויא הרמב"ם דין זה מהאי
 דאמרין בנ"ב א"ה ל"בית דוד דינו לקרר משפט והגילו
 עשוק מיר עשקו והכונה דאמר הכתוב לבית דוד שהם
 הנשיאים שלהם העשפט מקור והם הממונים וכו' זה נראה על
 הרכים וזה להם על כפי ארס החוקים והוא שאמר והגילו
 עשוק מיר עשקו דהעשוקים והגוללים מאחרים וראוי שכני
 ארס חוקים הם ועל זה נזה לבית דוד שהם הנשיאים הממונים
 וכו' זה נראה לי לדעת הרמב"ם ותמימה מהסוד ז"ל למה לא
 הכיאו דין זה ולפחו' כמן שראה אותם כהרמב"ם למה לא כתבו
 ואי לום דלא פכירא ליה האי דיבא קשה האו סברא דכתבין
 וכלא דין לעולם חוק ואולי דמדנקט דין שכלו לפניו אחר
 דך ואחר קשה וכו' משמע איזה דין מעלמא דלאו ממונה
 לרכי' אבל אם היה ממונה לרכי' חייב להזקק להם זה נראה
 ליה דוחק ער כאן:

ד עוד סס הרב ז"ל כתוב כגהות אשאי וכו' אם שניהם קשים
 איבו ראוי לומר אינו נוקק וכו' הגר' ולי היה נראה
 לומר דמש' שיכול להסתלק מן הדין כשהם שניהם חוקים או
 רכים דמה שנקט בגמ' אחר דך ואחר קשה הוא לא שמועין
 רכותא ולומר דאעפ"י דאחד דך ואחר קשה וזה אינו רוצה
 לדין מחמת היראה והוא שאינא דיהיה חייב להזקק להם
 מפני שאם קרא לא תגורו משם איש וכוין שהוא רוצה להסתלק
 מחמת יראה יש עלת חוב קמ"ל דלא אמרינן לא תגורו משם
 איש לא כשיוצא להיבין הדין בטהר אבל קורס לכן לא אמרינן
 דעובר על לא תגורו וכו' אבל כששניה רכים דליבא שום יראה
 ונכ' שנייה קשים דליבא נכ' יראה ששם האחד רודפו האחר
 מסייעו וכמו שכתבו התוס' כזהו דאי לא נרדף ליה לתלמודא
 לומר שראוי לומר אינו נוקק דעבשו אין כאן שום חשש איסור
 וזהו דאי שיכול להסתלק ואין לו לתת סבה לזה דמי יודע דעת
 בני ארס אם יהיה לו סבה מסומרת או יהיה לו מה לעל סוד
 שום דבר ואי' יכול להזקק ולכן לדין אחר לדין אבל מזה
 יראה אם לא יהיה דין אחר כע"י שהוא חייב להזקק להם זה
 היה נראה לי אבל כיון שהתוספות כתבו דחייב להזקק
 להם אין לומר מדבר הים כיון שאין שום אחד מהפוסקי' מולקי'
 עליהם ער כאן:

ה עוד סס הרב ז"ל כתב האשכא כתובה על א' שאינם
 וכו'

ממנין ליה ליום אחר אבל כאן היעוליוס עצמו שראו
 ה' תו אשכא למע' כדכרי הסוד דלא נקט סדר לשון הנמ'
 דכמו אחר דאמר לא אחר אללא דליתיה כמתא קאמר ולא
 אחר אללא דלא חליף אשכא דכ"ד וכו' ואשכא כמתא קאמר
 לא דלית בימיה והסוד הבנים חלוקת דלית בימיה כמתא
 בשלל היה התבע כשר לבשלל חליף אשכא דכ"ד והכי תרי
 חר טעמא אית לכו דכשכתב עיור איבא למית ליה דלא
 אחרו לו האשה הזשה כולם משום דאמרה דהשליח כד מנא
 ואחר ליה וכן אש היה דרכו לנכור על פתח כד היו הטעם נ"כ
 משום הכי דלא אחרו לו דתלו למר ריבאח כשעבר על פתח
 ב"ד אמר ליה אבל חלוקת דלא אתי בימיה לאו משום הכי טעמא
 אלא דליתא טעמו מלומר לו ונרדף עין ע"כ:

ו הגר דש' פירש ממוינין בעל דין לחם פלוגי משמע
 מדכרין דאין ממוינין ליה לאותו חם וא"כ קשה אמאי מרדן
 אותו אם לא בא כחיה לכריתא ויה הדין שכתב ומשום הכי לא
 בא יכמו דאמרין באשה ושכמים שאם לא מנא אותו כיומיה
 אין מרדן אותו דליתא שכה כחיה הכא מיי כהאי גומבא וטעמא
 יש לומר דאמרין לרש' כמסכתבנו לטור דהאי זימנא הי
 זמנא כתר א אי נמו שאביהא דהוא ענמו בעל דין ולא הוסי
 ליה לשכחוס כאן:

ז עוד סס הרב דאוכן תוכע לשמעון שהזממנו ולא בא וכו'
 וראובן אומר אינו מביא עדים הגר' והכי אין וכו' הכי אין
 הורה שמעון אי כמי היה כל זה כפי כד וכו' שטען אינו
 סוד וטען ער כאן:

סימן יב

א דין שכלו לפניו שם בעלי דינים אחד דך ואחר קשה
 וכו' פי' משום דהחוק רודפו כרי להפך את הדין הגר' ולי
 נלאן לא תגורו משם איש שאמר אחר כך שידע הדין היבין
 בטהר לא משמע כשרושונום לטון פסד דאמר לא תגורו משם
 איש שאמר קאמר מתיראל אי שם שם ימית את כמי או שם
 ירליק את גרישי או שם יקנאית טעמיית ת"ל לא תגורו משם
 איש וזהו כמשמע דכריהם ויורע להיבדין בטהר משמע דמ"ס
 מעיקרא דיכול לומר אינו נוקק לכסמירי דאמר הכי דשם
 יהרגו או יהרגו את כמי או ירליק אתגרישו והטון הוא לישא
 דהרמב"ם ז"ל כפרק כ"כ מהלכות כהדריין כל זה נראה הפך
 פירוש רש"י אבל איבא למידק מי שם לרש"י בהאי פירושא
 שנראה הפך המכוון מוכרי הנמרה ונראה לומר דאי כדכרין
 הרמב"ם ודכרי התוס' דין לומר שמתיראל הדין חזבו שם
 יהרגו או ירליק גרישו א"כ כששניהם חוקים דאינו יכול
 להסתלק וכמו שמשמע לדריהו מדכרין הנ"ל וכתבו התוספות
 הטעם דאם זה ירדוף את הדין האחר מסייעו קשיא ליה
 לרש"י אי הטעם הי' שם יהרגו או שם יהרגו את כמי או
 ירליק גרישו דאחר ששם שם זה היה תיקוני' כדכר ומה יועיל
 הסויע שמועו זה ועור דכשלא היה שמויכו וסבור ששם
 לו שלל דין ועולמ' וכן דעתו אבל האחר שיהיה כרית על
 יכול להיות שמר לו פלא וי קמו ועד מי שם לו להלחם עם
 שום ארס בטכילו דלא משום שויכהו כדיון יאמר ריהיה הדין
 עמו ומשום הכי וכהו וכן ררך היינין וכו' להכי כרח רש"י מזה
 הפירוש ושרט מה שפירש דהיינו שם ירדכמו להפך את

ראש יוסף הלכות דינים סימן אב

ראש יוסף הלכות דינים סימן אב
ראש יוסף הלכות דינים סימן אב
ראש יוסף הלכות דינים סימן אב

זכו שמה אין כבודו חובו הגדה מטעם מדבריו שאם יש
לחוט שיש כבודו כח לעשות שיהיה להסתלק הדין מלחובו ואם
הוא כש מה מבית הכבוד דמיירי להשכח בלדין והוא ממנו לרבי
אינו יכול לסלק עצמו מהדין דק"ב כתיב לא תגורו מבתי אדם
וכמו דורשו רמב"ם שמה שיהיה לו אינו נוקם להט הוא דורשו כאלו
אלם שיהיה לעשות הדין ודורשו וכו' לומר אינו נוקם לכה
אבל אם כבר שמע טענותיהם וירע להיבדק מהט אינו יכול
לפ"י אינו נוקם לכה וממנו לרבי רומה ליה ובראה ליה לומר דיש
חילוק מהא דהשכח לדיכא דגמרא דדין הגמרא דקאמר
דיכול לומר אינו נוקם לכה מיירי בדין אחד ויכן שהוא דיון
אחד דמן התורה אינו דיון אפילו. שהוא מומחה משום דמן
התורה כענין המשום הכי יכול לומר אינו נוקם לכה כל זמן
שלא ידע הדין להיכן נוטה אבל כשידע להיכן הדין נוטה
אינו ראוי לומר כיון שקבלוהו עליהם לדין אבל כשהם נ'
דיון דמן התורה הם דייניאזו אפילו או לאו רעי לביטול הדין
נוטה ואפי' קורס טעמיהם דכריהם חייבים להזקק להם ולהכי
אמר לא תגורו מבתי אדם ולהכי אמר קרא שישומר דיינין
כדי לקבלוהו למי שלא ידע לקבל דיון דאם לא כן לא ימצא
מי שיורה לדין את האלם מפני כבודו וכו' והיה דברי השכח
דיהם ג' דיינין דמן התורה שיהיה שורו כראיה לומר לרעת
השכח ראשו הוא כדון להשכח מדיון הגמרא דדין הגמרא
הוא דיכול לומר אינו נוקם לכה היינו דכל זמן שלא ידע להיכן
הדין נוטה יכול להסתלק עצמו דאזינו דיון עדין אבל הכא
בכדון להשכח אם יסלק הדין מלדמו יתבטל משום הכי
דין כבוד וזהו ליה כאילו ידע להיכן הדין נוטה דחייב
להזקק להם והכא הדין כבוד שיש לו לפתכך לדין כאן עם
העובד כענין דהכי כבוד ליה להשכח אל זגס כן כיון
שמכא הכתוב כאן יש לו לדין כאן גאי עכשו מחמת הפחד
יכתב עכשו הוה ליה כאילו ידע להיכן הדין נוטה ומכא
השחר אינו רוצה לזקק להם ולשון השכח קצתרחוק ליה
וכראה לומר עוד דהשכח אפטר שיערם ככירום רש'
דמה שאמר בגמרא דיכול לומר אינו חקק לכה דהוי הטעם
שמה יודעו להפך הדין ואם כן הכא בכדון זה שזה הפחיתו
בדברים אחרים ונחומים משוכים כזה משום לא תגורו
מבתי אדם דמשום שום מורה אין לו לסלק הדין מעליו אלא
משום שמה והפכו כדוכוויין שזה איים לו בדברים אחרים
יש לו לעשות מאמצי כחו לדמו ולכופו על הדין ועל האמת וה'
כראה לומר דאי כרעת הרב דהשכח מיירי כממונה לרכים
איכא לאקשוני מאו דהקשיתי ער כאן:

א הגדה ולי הצעור כראה רכוכת התלמוד הוא זה
דאחר חוק ואחר כך דקאמר תלמודא למרשא יקאמי דיכול
לומר אינו נוקם לכה שילכו לפני דיון אחר משום דמייהם
דכים אין לו יראה משום אחר מהם ואם שמהם חוקים גם כן
אין לומר מהם אחר מהם דלא ירעמו החייב אם מייבכו
הייב עותו האחר שיהיה ואם כן כיון שאין לו מורה וכול
להסתלק דאמרינן משום סבה שיש לו או יש לטורה עסק
או שום דבר ומשום הכי מסתלק מן הדין אבל כשהאחר כך
והאחר קשה דחוינן דמסתלק עצמו מן הדין מחמת שיש לו
אימה ויראה מהחוק שמה ירעמו והיא כיון שמחמת יראה
הוא עושה שיהיה חייב מן הדין להזקק להם כדיון כדי שלא
יפסיד כלל דלא תגורו מבתי אדם קמשמע לן דמצי להסתלק
עצמו דלא אמרינן לא תגורו מפני אדם אלא כשידע היכן
הדין נוטה זה יראה ליה אבל אינו כדאי להכריח זאת תכח
ולא אינו כ:

ה הגדה אבל בהגהות אשרי כתבו דבשניהם חוקים
זכר בשניהם רכים שחייב להזקק להם משום דכתיב כנדק
תשפט עמוחך ע"כ

ב עוד שם הרב אל מדברי הגהות אשרי כראה כפי
דפסד דיון דג' שישבו לדין ואחר מהם רוצה להסתלק אינו
ראוי לא קורס שירע וכו' הגדה והוא שיהיה רכוכת שם
בהגהות ו' שישבו לדין וסולק האחר עצמו קורס שירע היכן
הדין נוטה מרקט סליק את עצמו קורס שירע את הדין
היכן נוטה משמע שאינו יכול לבלק עצמו אלא קודם אבל
לאחר שירע להיכן הדין נוטה אין יכול לסלק את עצמו ולי
הצעיר כראה דאין זו ראה דלעולם יכול לסלק את עצמו וזה
שנקט קודם שירע להיכן הדין נוטה הוא לדין שאמר אחר כך
שהשמים הכשורים אין יכולין לנימור את הדין אלא צריכין
לצרף אחר עמהם וקאמר הכי שאם האחר סליק את עצמו
קודם שירע להיכן הדין נוטה או אין השמים הכשורים וכלן
לנימור את הדין אלא כהצטרפת דיון ב' אבל אם כשסליק
עצמו מן הדין כבר ידע להיכן הדין נוטה וכלה כן לחכמי
אלא שרצה לבלק את עצמו מחמת שום סבה או השמים
הכשורים וכלין לגמור את הדין ואין צריכין לצרף עמהם
דזהו ליה כאילו כל שלשון גמורים אותו כיון שכבר הסכים
עמהם כדון ע"כ

ו עוד שם כצור ומנוה לדין להתחיל להם בפשרה שיאמר
וכו' כדי ליפטר מעונם שכועה הגדה איכא למידק
קצת דיוק כיון דמשום שיפטר מעונם שכועה יכול לעשות
פשרה אפילו אחר גמר דין א"כ אחר גמר דין ממי יהיו יכולין
לעשות פשרה משום עונם גזל דמה ליה עונם שכועה מה ליה
עונם גזל דאעפ"י שלא יהיו האובדנים שוין עכ"פ כדי להניח
אותו מעונם גזל ליעשו פשרה כשדאיבור הגזל איסור גזל
הוא ואל דבפשרה שיעשו בגזל לא יוכלו עכ"פ מעונם גזל דלעולם
כשאר לו ממזון חכרו ויש לרחות זה ולומר דכיון דהדין
עושה פשרה מוחלזין זה לזה ואין כאן גזל הכי נניי מסתכרה
דאי לאו הכי אין הוא מוכה לעשות פשרה וכל דיון שפשה פשרה

ראשי יוסף הלכות דיינים סימן יב

וזולו רבו זה כמו שכתבתי לשל כהנה דכוון שעושה פטרה
 ודאי מחיל ואין כאן אס כן גול ודוק עד כאן
 וז' עוד טס כחור סתף ו' אעפ"י שבתרנו בעלי דינין בפטרה
 יכולין וכו' וכן וכן שלא קמו מידו' הגדרה אכל כל זמן שקמו
 מידו אין לאחר קצין כלום ושומע דלכ"ע אעפ"י שהקצין היה
 קודם שיפטרו הדיינים ויהיה ונאכל אס כן קצת דיוק בענין
 דכמנא רוב קמ מידו על דבר שאינו קצוב דלא זה אינו יודע
 כמה ישפוט ביניהם וקיימא לן להאמנם ורבותיו אל דאין אדם
 מתחייב על דבר שאינו קצוב ואס כן הכא דכרחה דהאי קצין
 שכתבתי מושל לכ"ע ולומר דלהדיאם לא יועיל אלא אס כן
 קצוב מידו לאחר שפטרנו הפטרה וה' דמחן דלד' ולא מבינו מי
 שיחליק או שיכתוב מי שיחולק על זה ואפשר לומר דכאן מקרי
 דבר קצוב כיון דהתביעה דבר קצוב הוא איצטרי אפטר לומר
 דשאני הסם דהוא מתחייב מעצמו בלא שום תביעה כלל כהיא
 דהוא על ידו תביעה ואפשר ש'אסמיה' הכל דהאי גמר חוקיה
 דהאי קצין דלא מנת עבד עצמו כיון שאינו דבר קצוב אלא כהן
 דהוא על ידו תביעה ואפשר ש'אסמיה' הכל דהאי גמר חוקיה
 כל מה שיאמרו לו הדיינים אפטר מהם דבר שאינו קצוב ועוד
 דשאני מאי דמתחייב אדם על עצמו ממה שמתחייב ליה
 בית דין דמפקיעים בית דין מיהם כל מאי דאמרי עד כאן
 יח' עוד טס הדב וכתבנו התוספות והלכתא וכו' אס כפרט
 וכו' הגדרה איכא למידק דמשמע כשישאיסעמא דאס
 ככר עשו הפטרה דאין צריך קצין ואמילא יחזור כיון דאין
 כאן קצין וכראמחם ככל מקום דכל זמן דאין קצין דיוכל
 לחזור וכן לדברי ההכנות שהכיוו בשם ה' ודכ צמח וכו' וכו'
 לי לומר ראדרכא האו עממא יסע הוא דקצין של הפטרה לא
 צריך אלא משקרא קודם שיעשו הדיינים הפטרה וקצין מידן
 לעשות פטרה כדי שלא יחזור בהם עד שיעשו הפטרה אבל
 אס הדיינים אמורים להם אס ירצו בפטרה ואמרו הן ונמרו
 סכית דין הפטרה ואמרו מהמכה סאתה תובע יתן לךחמשים
 טוב אין יבולק לחזור בהם דרמי אס למי ספק עליו לדיון קרוב
 או פסול או אס כו' שידמו אותן דהיי דהיי וכו' וכו' וכו'
 בהם כל זמן שלא נמרו את הדיון אבל גמרו אתה דין ואצטרי
 אתה וכו' וכו' וכו' חייב טוב אין יבולק לחזור בהם אף
 כאן כמו כיון שכתרנו הבעלי דינין בפטרה ונמרו הדיינים
 הפטרה הוה ליה כמוהם כגמר דין דאין יבולק לחזור וכן
 כמו הכא אין יבולק לחזור וישר כרחה לי דאפילו שכתבתי
 ונמרו הדיינים הפטרה מיד חזרו ובעלי דינין אין יבולק לחזור
 ולא נאמ' צריך שאחר הפטרה שפטרנו הדיינים צריכין הבעלי
 דינין לרבות לא אעפ"י שלא ירצו עבד חמייבים עלעבס לקיימ'
 כיון שקבלו עליהם כן משקרא שפטרנו וכימיססדומיא דקרוב
 וכו' שקבלו עליהם לרדן דכ' נמרו דהיי דינין וכו' וכו' לחזור
 בהם וכמו שכתבתי זה לקמן כה' בסמין כ' מה הדרך כר' לי
 יותר מכל שאר דרכים שכתבתי בזה ויותר ראוי הוא שיקיימו
 הבעלי דינין הפטרה כיון שגמרו אותה הדיינים ממה שיקיימו
 הסם הדיינים שיעמרו וכו' וכו' הוא בעיני כמי אדם דפטרה
 כפי דיכא כשרה היא בשנים או באחד מה שאין כן בדיון עב'
 יט' עוד טס ואפילו נפטר שהקצין הוא אחר הפטרה אין
 ראה מכאן וכו' אבל להאי דמחיל אין צריך קצין הגדרה
 ולי כהא דאפילו כהאי גוונא צריך קצין מתרוניה דאעפ"י
 דכפי הדין המוחל אין צריך לקנות שדו הכא צריך משום דאס

יראה הפורע שקומים אמרו ואין קומים מעבד דמי לא יגמור
 בלבו על הקצין ואיכא זילתא דבי דינא ההוא דלאו כ"ע דינא
 גמירי ולפיכך כדי להסוות צריך לקנות מניה ועוד הו' יבולק
 התוספות לומר טעם אחר דביניה מה שכתב האש"ל דהיי כמו
 פטרה כעשות דכשירע. אלא מהס' שהדין עמו וכו' וזולו
 דהתוספות לא יחשבו לה פטרה כעשות דהא דהיי דמי דהדין
 עם אחר מהם ועבד נחית עמנו לפטרה ולא חוקרי זה טעות
 דאדעתא דהיי נחית אבל מה שאמרו דמיקרי פטרה כעשות
 שלא היה יודע שיאמרו לו לחמול כל כך זה מיקרי לדעתם
 פטרה כעשות דהיי דיעשו פטרה אעפ"י שיהיה דין כאחד
 מהם אבל לכל אחד יראה לו שהדין עמו ולא יאמרו לו שיחמול
 כל כך או ישרע כל כך אבל כשיראו שהדין עמו לא משום זה
 יקרא פטרה כעשות דאדעתא דהיי נחית וכמו שכתבנו עכ'
 ב' עוד טס ומיכא דכ' אפטר דנצח קצין על המחילה אעפ"י
 זכו' הגדרה אפטר דעסס ה' הוא כמו שכתבתי דיון
 דקובין מהשער יס כן בס' לקנות מהמוחל וכמו שכתבתי אבל
 לפי דברי התוס' דהיי כמו פטרה כעשות כיון שעשוין על פי
 פגנות דין דכראה לי דאיכא לומר לאידך גיסא דאף על פי
 שנאמר בפטר מחילות דעלמא דנצח קצין הכא יס לומר דאין
 צריך דעלמא כעלמא שמוחל בלא שום ספק הוה אמילא דלא
 גמר ומקנה ולא אחר אלא דכור כעלמא וכו' לחזור בו אבל
 הכא כיון דעשה הפטרה ומתרה בה מהוס דכור דיכסוד
 הכל ויהי הדין עם חכרו כהא דהיי דגמר ומקנה כל דפשו
 ואמרי דהייכס אס כן יותר ראוי הוא שיעיל סך מחילה בלא
 קצין מטאר מחילות דעלמא אלא ודאי דאפטר הוה דעמס הוא
 דכ' כמו שכתבתי דלעול סמתן צריך ליקח ממנו בסקין עב'
 כא' עוד טס הדב וזל הנהות מומחן כ' כ' מה סנהדין
 וכו' אבל התובע אין יכול לחזור בו וכו' דמחילה אינה צריכא
 קצין הגדרה משמע מדברי הנהות דהקצין הו' קודם
 שיפטרו הדיינים וכו' מי מוכח ממאי דכתבו טעמא דרב
 צמחזכרי מוי טעום דאין יודעים אף ישפוט וכו' אס כ' אס
 צריך אינן שפטרם הדיינים הא איכא למיחם טמא יחזור בו
 המוחל ויחמ' שאינו רוצה בפטרה אלא כיון דעדין לא מחל
 ולא אמרו לו שיחמול כדי שגמרו רמחילא אינה צריכא קצין
 אבל הכא צריך קצין על מה שיקבלו על עצמן לעשות פטרה
 ולזה צריך ליקח קצין כדי שלא יחזור מהפטרה ויאמר דין אימי
 רוצה עד כאן:
 כב' עוד טס אבל ה' ודכ צמח טסקו שאפילו המוחל צריך
 קצין ואמר לי אכא מדי וכו' הגדרה מכאן משמע דלהב'
 קצין הפטרה הו' קודם שיפטרו הדיינים אבל אחר שפטרו
 ושתקו אין צריך קצין ואיכא למידק דהתום הכיח הרב לעיל
 כהמך דאילו להב' אפילו אחר שפטרו צריך ליקח קצין מן
 המוחל ודמך לומר דפלוני התוספות והנהות על סכרת ה' ה'
 מה הוא סוכר ואלו דאין כוכת התוספות כמה שכתבתי לומר
 דלהב' צריך קצין אחר שפטר הפטרה אבל הכונה היא ואת ש' אס
 כפרס דהקצין הוא אחר הפטרה שאין לוקמים קצין מהתוספות
 שהוא המוחל ואפילו לדברי ה' דכר' דנס מן המוחל צריך
 ליקח קצין אס כפרס אנו שהקצין הוא אחר כיח הפטרה
 מה שאין כן לדברי ה' דלרודיה כיון שפטר הפטרה ושתקו
 טוב אין צריך קצין אבל אס כפרס שהקצין הוא אחר הפטרה

ראש יוסף הלכות דינים סימן יב יג

פטרם מה שאין כן כדון ששני אין יכולין לעשות דין וכפי מה
איתו ספיר ועיין גם אשכנז לז' דקטס כ"ה ה"א ג"ו"ל לאשמעין
דכרין אעפי שכבר עשו ונחמ את הדון ואמרו פלוגי אתם
וכאן ופלוגי אתם חייב אין כאן כלום עד כאן :

לג' הג"ה ומה שתמה הרב הגדול על הדמיון דאין פסק
כפטרם בשמי כלם כג"ל ביחד כדכונן כלם איהם תמיה דמ"ט
הלמכס כפ"מ"ה סנהדרין י"ג כה הפטרה מכח הדון דשנים
מדנו אין דימיהם דין ויש לבעלי הדון לחזור בהם וס"ל שעשו
פטרם וקמ' מידם וכו' לשון הגמ' נקט וזה דאשכנז ביחד ס"ל
דיכול לעשות פטרה ביחד וכן כתבם על דין זה ההגהות
דה"ה ביחד וכו' עד כאן :

לד' עוד שם הרב ולענין מחילה דלאו כפטרה כתב הלמכס
וכו' א"ו המחול את חברו חוב או פקדון : הג"ה בר' מלשון
זה דכפקדון כמי סידך לשון מחיל' ומועיל למי שמחלו לו פקדון
שהיה ביחו כלמקמי מחילה מלא כדכרי הדאם דכשי בעקדון
לשון מחנה וכמו שהביא סר"ל בסמך ואשכנז לז' דלא פלוגי
ומה שאמר או פקדון לאו לענין מחילה אמר דאמר כל מחילה
לאו דאמר דלא כדן קפין דמה קמין כדן יותר כיון שהוא ביחו
אכל לעולם כדן שיתמא לו בגמ' מתנה וכמ"ה הדאם עכ" :

סימן יג

א' לא התירו כפטרה אלא כדיוורנו לרין באין וכו' כל אחר
מבעלי הדון כורר לו דיון א"ו : הג"ה והא דאמרינן דג'
דדימיון יכולין לבקש לרין כפניה היינו דוקא כשהלוא הוא סרסן
ואינו רוצה לירד עמו לרין או שאומר שאינו רוצה לרין עם
המלוה כאן בעירו אבל כשהרצה לרין כאן אלא שאינו רוצה לרין
כשני כ"ו אלא כפי כ"ו אלא כפי כ"ו אלא כפי כ"ו ועוד כ'
כפי אותו הנ' שרונ' התכעב וכו' המור לעיל כ"ו : ועוד כ'
לו דמ"ט שהמלוה יכול לבקש וזאת נ' יכולין לבקש את הנתבע
לרין כפניה היינו דוקא ר"ת כ"ו אחר יב"ה ויחמ' באות ה"ה
או יכולין לבקש את הלוה מידן לפניהם אבל היב"ה דא"כ יש
כמותו או יותר ממנו באות' העיר או אין יכולין לבקש ללו' מידן
לפניהם אלא שאם אין המלו' נ' רוצה לרין כפניה סר"ג הלוא
או זה כורר לו או וכו' ובגן זה שכתבתי דאין יכולין לבקש אלא
כשאין כ"ו יש ממנו דאין יכולין לבקש כ"ו הדשכא בתסוכה
הביאה הרב כ"ו כ"ו כהמחלה ככר ידעתם ששוקר
הדין אינו כדן וכו' יכולין לבקש את הנתבע לרין כפניהם כל
שאיין שם כ"ו יפה מהם ועיין :

ב' הג"ה וכפיר דכריר' ויחמ' דאמר כמ' כדאמר ר' יוחנן
בערבאות שכסוריא משמע דאשכנזי הלוא יכול לעכב ולומר
חול לבית הועד כל מן שאין כ"ו מוחי' כעיר ומאז' דאמרינן
דאין הלוא יכול לו חול לבית הועד היינו דוקא היב"ה דא"כ
כ"ו מוחה בשיר אבל כשאין מוחה כעיר או הלוא גם כן
יכול לעכב ולומר אינו רוצה לרין כאן אלא חול לבית הועד
זה דוקא כשאין שם אלא הכות דין שכורר המלוה אבל אם
יהיו שם כתי דיון אחרים אעפי' שהיו מערבאות שכסוריא
או היו הדיון הכי רוצה כורר לו אחר וזה כורר לו אחר
ואם לא ירצה כופין אותו שכורר וכמו שכתב בעל התרומות
הביאו הדוכורמו לכרעה לעיל כ"ו ימה שכתב שם כ"ו
בעל התרומות שאם אין בעיר אלא ג' הרוטנת דכופין לרין
כפניהם :

וכשמים או כאלה גם כן בכל גוונא פתרתים לעשות פטרה
צריכה קפין בין כחיתו מעיקרא לפטרה לבר בין הוסיפו
מעיקרא לרין כ"ו ככל גוונא כיון שאין ג' ר"הו כד צריכה
הפטרה קפין עד כאן :

ל' עוד שם הרב אכל הרמב"ם וכו' והיינו מדמיא בעקרא
קמא דסנהדרין שמעון כל' אומה וכו' יפה כה הפטרה מכח
הדין : הג"ה ויש להקשות כמה יפה כה הפטרה הא
זו לא הפטרה שמועין הוא מדעת שניהם ושימיהם מתרנסה
ואם כן כשהם כמו לענין דין או קבלו עליהם שמים שדמו
אותם דיניהם דין וא"כ כמה כחה יפה וארובה גבאה דיתה
עם הדיון מכח הפטרה דכעשה איבא מאן דאמר דאשכנז
אחר שפטרנו כיפיהם הדינים ומתירו על הפטרה עם כל זה
צריך קפין כד' שלא יחזרו בהם ואילו כדן כיון שקבלו עליהם
ונחמו ועשו את הדיון אין יכולין לחזור בהם אפילו שלא קמ'
שירו וכפי מה שכירשתי א"כ כה הענין אין דברו א' האחרונה
כלום אבל לפי דברי' שאר שאפטרם קשה כמ"ה ומכל מקום
הקושיא ראשונה לכל השינושים קשה והתוספות הקשו אותה
ותירו מה שתיירו ועיין אותה שם ולי' נראה לתרין הקושיא
מעיקרא דאיה' שאלו יפה כה הדיון מכח הפטרה כ"ה ה"א גוונא
כגון דיתכי מעיקרא ששם כדן לרין וכשתלק אחר מהם
פכמו השנים שנסאלו אם מן הסתם עשור דין אין דיניהם דין
אכל אם שמים הנשאלים עשו פטרה מה שעשו עשו רשמים
שעשו פטרה פטרתם פטרה עם הקושיא שהקשו להדשכא
דמה כחה של פטרה דהא צריכה קפין עם שמים שעשו דין
גם כן אי קמו מידו דיניהם דין אם כן מה כחה דאין זו קושיא
לפי מה שכתבתי דאין צריך הקפין אלא קודם שיעשו הפטרה
כד' שלא יחזרו כפטרה שהפטימו עליה קודם שיעשו אותה
הדינים אבל אי בלא קפין כעצרו כפטרה ולא חזרו עד שדמו
אזוהי הדינים כיון שאמרו אותה תתן ואתה תמחיל כ' וכ' טוב
אינן יכולין לחזור בהם ואין צריך קפין אם כן כחה כה הפטרה
יפה מן הדון דכעשה אעפי' שנסתלק האה שמה ומן הסתם
עשו השמים הנשאלים פטרה וכתבנו עליה אין יכולין אחר
כך לחזור אף כלא קפין מה שאין כן אם דמ"ה הנשאלים דין
אף עש' שיתרנו באותו דין אין דיניהם דין כיון שלא קבלום
עליהם מעיקרא ואי רמ' כעשה היה ממוס דהיו ג' וכיון שגמרת
עליה את הדיון הבעלי דיון סוכרי' סיכולין הם לדון ולפ"כ
נתירו אכל אחר שידעו שאין יכולין לרין חזרו בהם הרשות
כידם לעשות מה שירצו לפשות עיין דרוק ותמא' עד כאן :
לא הג"ה ולא ידעתי למה לא הטיב הדשכא כקצ"ר' כ"ו
כ"ה גוונא ריפה כה פטרה עם ריבה מעבד דין עם דיון דין
הפטרה היא כקפין ואין קפין אף קפין כ"ו לאו לא עש' כלום ודין
הדין היו בלא קפין ואין קפין כ"ו יב"ה כ"ו יפה כה הפטרה
שכיון שקבו כדיה אין יכולין לחזור כלל אבל הדון אם דמ' לפי
דיון יכולין לחזור בהם וכיון שכן אין להקשות מה שהקשה
הדשכא ליהי' יכול לומר ריפה כה הדון מכח הפטרה דכיון
דמה שאמר יפה ע"מ מה שהוא דין כל' אחר ואחר לעולם כה
הפטרה יפה מכח הדון כשהם שמי' אכל כ"ו שזין הם הפטרה
כפי ריבה והדין כפי דיון עד כאן :

לב' הג"ה וכפי מה שכתבתי איתו ספיר מאי דקטע בעמ'
יפה כה הפטרה מכח הדון שם שעשו פטרה מה שעשו עשו וכו'
ומאז' לא נקט הפי' יפה כה הפטרה וכו' דמ"ה יכולין לעשות

ראש יוסף הלכות דיינים סימן יג

עם לו דיינין יכולין הדיינין ב"כ למחות ולומר אין אנו רגלים
לעטע עם זה בדין זה הוא האמת עד כאן:

ז וכתב עוד עם מרקאם זה עומל וכו' משמע דאפילו לוב
מזו מעכב מרמז זה כבוד וזה כבודק' ע"כ:

ח עוד עם כבוד וכותבין זה כבוד לפלוגי ופלוגי לפלוגי
שכל זמן וכו' ומשכחבו וכו' הילכך וכו' הגדה כונת הטור
היא מה שאין וכתבין פלוגי בידר וכו' שכל זמן שלא כתבו וכו'
היינו לומר שיעשו כמהרה לכתוב סדר כדורין משום שכל זמן
שאין כותבין יכול לחזור להכי ימסור לכתוב כדי שלא יחוויר
בזו שמא יתבון לדחות את הדין וכמו שכתב הרמב"ם וכן נראה
מפי דשא וגם מדברי הרמב"ם היא בטובה היא שיהיה לכתוב כדי
שלא יחוויר דלמכתב דרשא דיוק הכי דקאמר שלא יוכלו לחזור
בהם וגם בדברי הרמב"ם הוא מכוון דקאמר שכבוד שלא נכתב
וכו' וגם ממה שכתבנו במשנאמת כתבין לרחוק את הדין לפיכך
ממהרין לכתוב וכו' הלכך אין כותבין לא מדעת שיהיה הכונה
הכי הילכך מאחד שנגיד לכתוב כדי שלא יחוויר וכו' דיינין
להזריעם לשמה' היאך כותבים שטר הכרזין והטעם משום
ששניהם דיינין ליתן שכר הפופר וכיון שדיינין ליתן שכר
הפופר אין לכתוב לא מדעת שיהיה זה ללא כדעת הרב
הגדול כי מאי היא דכת הטור ששניהם מתייבב הסופר וכו' וכו'
דהווי ניתנת טעם לכותב מדעת שניהם ודוק ע"כ:

ט עוד עם הלכיה בידר לו לא וכו' ואיכא מד' דאפילו
לא נכתב משמעו כפניהם וכו' הגדה ויש לרדק דמ' ש
מאי דקבל עליו קרוי אופסול או כ' או ד' דיינין ודיינין ודיינין
עליו דאמריין לקמן כפי' ככ' בדברי הטור ומזחיכו לה מדברי
הגמ' רכל זמן שלא נבחרו דיינין יכולין לחזור בהם כל זמן שלא
קמו א"כ הכא אמאי' יש לנו לו דיינין שהתחילו לטעון אין יכולין
לחזור בהם ויל' דשאכי' הכא טעם ג' אפ' שאינין מומחי' עכ"ל
כיון טעם ג' אין יכולין לחזור בהם והכי מול' מהירוש' שהבי' רכ"ב
אינו כלום איכ' כ' כיון שקבל שוב אין יכולין לחזור בהם ונ"מ
דאפי' שקבלו עליה' ג' כל זמן שלא התחילו לדין כעניה יתלוין
לחזור כיון דאיכא אחרים טובי' מהם דאפי' כ' כפי' שיתחילו
לטעון כפי' יהיה אפשר לתי' דאפילו כ' קאמר הכא דכיון
שהתחילו לטעון כפי' אינן יכולין לחזור ולא דמי לה' דלקמן
דהתם מיירי קרוב אופסול או ארס אחר שאינן דיינין לפיכך נרדף
שיגמר הדין לבגרי' כ' שלא יהיה בהם חזרה אכל הכא כהאי
כדון אפ' טעם הדינוטו עכ"ל הא מהו לדייני' וכיון טעם כיון
שהתחילו לטעון מהי' אכל מ' אין משמע כן מדברי הירושלמי
שהביא הרב הנמקי ע"כ:

י הגדה ואדרב' כל דלדעת הרמב"ם דעביד שניהם דיינין
איכא לחוד דיינין רהבא האי ערכאו שכפודי שנתמכו לדיינין
ונתרכו הכפוד לדין לפניהם מה' ליה כרייני שפירוחין ויכולת
לחוד' בהם כיון טעם כ' לכל המקו וכפ' מעיקר כשנתמכו
היה כדנן טעם מכל ארס אשר כבוד ונרדף קנת טעם ע"כ:
יא עוד עם לרכול וכתשכות הרשכא מ' מאי כל' לטען הזה
וכו' דאל' לא כפי' דתה' זכותי נכד' הגדה איפרא דלית
הלכתא כרשכ' לא כדכנן דאין עושין לא שטר א' אכל נרדף
קנת עיון דכיד מ' יש להעמי' השט' דכל חד יאמ' שהוא רוגה
לואלו ונל' דאפ' לוא' למאן דכעו כ' ודראה להם דאיוט בעל
מריכו או כמו שירנו דהיי' שורא דריומי' לש' פירי' כיון דאית
למו לרכנן דאיה' טענה דמית' עלן כאריה ארבה יכולין
לעשות 2 3 ג

כפניהם היינו הדיוטו' אבל מ' יש ביניהם דגמור אפ' רל' רל'
כבר אכל בערכאו שכפודי לא א"כ לא פביק כהיה תורנא
דאמ' כדר יוסקין אי כשי' אפשר דלהיה תורנא נכ' אפ' אשלו
אין כאן ג' דיינות ומערכאו שכפודי עכ"ל יבטל ללוח לרון
כפניהם ומה שאמ' שזה כבוד לו לא וכו' היים דוקא הי' דאיכא
דיינים הרבה אכל היכא דליכא אלא ג' דיינין בלבד לא מצי
מעכב אכל לטען הגמ' לא מעכב כן דאמ' דהיכא דהווי ערכאות
שכפודי רוגה כמו מצי מעכב ונראה דאפילו לאה' דאמר ר'
אלעזר לא טעם אלא מלוא אכל לוח כופין אותו דמשמע טעם
היו בערכאות שכפודי דגם לוח מצי מעכב ועיקר ע"כ כאן:
ג הגדה ומה להאי תירושא כיון שבתורה לדין כפ' א"כ
דהא בידר לו אחר וטעם זה התירח הוא מעני' שיכול לוח' לא
ארון אלא כפי' מומחה א"כ כשכפודי אחד וכו' וכו' ל' לברר
אחר א' כ' אמאי' לא כפי' ליה עכשיו אב' שיכבוד המלוא דהא
גלי דעתיה שרונה לדין כהכי דייני' אז לפחות יכופ' אותו כ'
שיכבוד המלוא ואמאי' נרדף שהדיינים הם יכדור דיינין אחר
יש לומר כיון דמן הדין אין יכולין לכתוב משום דמצי למיח' לא
אדין אלא כפי' מומחים א"כ חזר הוא הלה להיתמכלו ודיק'
מה וזה מופחה מה שכתבתי לעיל דלא פסקו כהאי שומי' ו
קמא דהא כיון שאין כאן מומחי' טעין הם המלוא והלה וא"כ
יתר מרווח המחלוקת דלעולם יוכל לומר הלה מול' לביח
העוד ודוק ע"כ כאן:

ד הגדה גם לטען הנהא אשרי מוכח כמו שכתבתי
דהלוא יכול ג' לעכב ככל נבואח ולומר כיון שאין כאן מומחיין
יכול לבית הופר דהיי' דייק לטעון ואוקמה ד' יוסקין בערכאות
שכפודי רוגה ויהיו טובי' קדמות טעם לכל אחר לומר לא ארין לא
כפי' מומחה ורכנן כברי' דהואיל דהו' כור' לו אחר וכו' הא
מאי' שאחריו דכל אחר יכול לומר לא ארון אלא כפי' מומחה
א"כ משמע דאפי' לוח' יכול לומר כן אפי' שיהי' דייני' בערכאות
שכפודי רוגה כבוד וגם ממה שכתבו דהואיל דהו' בידר לו א' ג'
הוא יכול לברר אחד דכראה דמשום דכידר יכול ג' התוכע
לברר דיוק ע"כ כאן:

ה עוד עם הרב' אלא דאמכס כפ' מהלכו כפי' דהדין וכו'
ולפי' זה פסק כ' מאיר' הגדה ונראה דא"כ אין הלשון
מוכח כ' דמאי' כונת הרמב"ם כמ' הרי' או שמי' דיינין שכרר
זה א' וזה א' וזה כ' כדורין וכו' ואי קאי' וזה כ' כדורין למה
לן לוח' הרי' או הכ' דיינין וכו' לא ודאי' דהס' כדורין קאי' לדיינין
ועל' זה אמ' לו הרי' כ' דיינין הם כדורין להם אחר ויותר טוב
הוא שלא יהיה כתוב הם לא הרי' או כ' דיינין וכו' כדורין וכו'
וכמו שגזרם סימן ע"כ כאן:

ו עוד עם הרב' א' כתב בהנהגות אשרי כש' אז וכו' דהא
הלכה כחכמים דלא כע' רעת בעלי דיינין' הגדה ואפי'
ל' מאיר' רעת דייני' כפי' ונלא אמר בעלי דיינין דוקא אלא
אפי' רעת בעלי דיינין וכיון דכין משק' קדם שיכדורו דיינין
דיין א' נרדף וישאלו לבעלי דיינין א' מ' מתרגין בלוח' הדיין אס'
מתרגין הרי' מוכ' ואם לא יתרגו שיהיה חלוק כיהיה אז יעש'
הדיינין מה שיראה להם ואין לטען הנא' מורה כ' א' לשלם ל' מ'
דכעני' רעת הכע' דיכול כל אחד מהם לעכב ואין להקטאת
דא"כ למאי' מהי' דעת דיינין כיון שלעולם תלוי כעלי' דיינין
דאין זה כלום כיון דכענין כמי' דעת בעלי דיינין א' כ' דעת
הדיינין וכו' וכו' א' אס' יתרגו כעלי' דיינין כדורין אחר שיצטרף

ראש יוסף הלכות דיינים סימן יג

לעשות זה ואין לומר דביר כד יתנו אותו דהא מכה מחלוקת
טלה לא משמע הכי רהא לרשב"א אית ליה למעכד שמיס
מאסד דיארד לר דמית עליכו ולרכבן אין זו טענה משמע
דביר אחר מהם הסטר נתון ועוד אפשר לומר דיכתן למלוה
דעבר ליה לאיש מלוה ולמ דיהיה בגורל דבר זה אינו כראה
ללא היה שיעק מיביה בגמרא ורוחק הוא ע"כ :

וב עוד סם כתב הרשב"א שפאל על ראובן שתבע למשון
כבר וכו' וכו' כזה ליה מרווחין ודאי וכו' הגר"ה וגם יתן
לו טענותיו בכתב כרי שיעיין היטב רהא לית הלכת' כרשב"א
וא"ל אין לומר לו דמית עליו וכו' והוא כרי' לעיין כעבייכו ודאי אין
לו טענות חכרו לאינו וכו' וכתב הרמב"ם וכו' שיהיה הא' שכיר
ג' עוד סם פ"ק ו' וכתב הרמב"ם וכו' ופסק' לומר לדעת
הרמב"ם וכו' הגר"ה כראה דבונת דכרי' הרמב"ם היא זו
דאין כאן בעיר מומחה חללא זה שכיר זה אכל יש כאן ריבא
אחרים כגון ערבאית שבקורא סתמנו להיות דיינים ועל זה
כתב הרמב"ם רכיון דאינו שכר' התכפ' אין לו לאותו מומחה
לכוף אותו שיבא לדין לפניו אלא זה כורך לו אה' זה כורך לו
אחר ואעפ"י דר' מה מרכי' הרמב"ם ללא אותו לא כרכי יוחק
דמו ק' לה בערכאו שבקורא ולא כרכ פסא דמאקי לה כתרי
כד' שוין וכו' דהם מומחים ולא כד' יוחק דהא לרכי יוחק מטום
דאין סם מומחה קאמר מתמי' דזה כורך לו זה כורך לו אכל
אם היה סם מומחה אין כאן דין דום כורך וכו' אלא המומחה
יכול לכוף אותו וכו' לדין בפניו ואי כרכ פסא הא קאמר רב
פסא דדוקא כגון כי דיבא דרב הכאל וכי דיבא דרב חסדא אז
אפילו הלוה מני מעכב ומטום ס' אמרינן דזה כורך לו אחר
וזה כורך לו אחר אכל אי לא היה תרי כי דיבא רמוח' אין
כאן דין זה כורך לו א' וכו' מ' אית ליה להרמב"ם כיון דאיבא
אחרים רבמנו לביית דייני' ב' כ' הוה ליה כאילו שוין הם וזה
כורך לו וכו' אכל הס' שכירא ליה כיון דאין כאן לא מומחה
זה דיכול לכוף לדין לפניו וכר' שיעיין פסא דכרי הגמ' בין לרכי
יוחק בין לרב פסא ומה שכת' הרשב"א ע"ל כפי' ג' דדוקא כשהוא
סרכן ואינו רוצה לירד לדין אז שאינו רוצה לדין בעירו יכול
לכוף רמאשע רכשאינו סרכן ראו אין כושן אלא זה כורך לו
אחר וכו' היינו דוקא ראי' מומחה אחר' ראס זה יכורך מומחה
זה גם כן יכורך מומחה אחר או שאין כאן מומח' כלל לא הכל
הם כמו ערכאו שבקורא כזה הו' ריבא הכי ראס אינו רוצה
ליירד לדין והוא סרכן או שאומ' הלוה שרוצה לדין בעיר אחרת
או כושן אותו או יחיד מומחה או שלמה הרוסות אכל אם
רוצה לדין כאן אלא שאינו רוצה בפני מומחה זה שכיר
התובע או בפני בית דין זה של שלמה הרוסות אז זה כורך
לו וכו' אכל כיון שאין בעיר מומחה אחר אלא זה שכיר
התובע ואינו רוצה זה לכא לפניו אלא רוצה הוא לכורך אחר
שאינו מומחה כזה שכירא ליה לטור דהיה ליה כמו סרכן
שאינו רוצה לירד לדין ויכול אותו מומחה לכוש לדין לפניו
ועל זה קאמר הטור ואני כתבתי לעיל דחיד מומחה יכול
לדין בעל כרחו לומר דמה שכתבתי רכשאינו סרכן דאין
יכול לכוף אותו היינו דוקא דאין שום מומחה אלא הכל
הרוסות או שיש הרבה מומחים כיון שכתבתי אכל כאן
כאן אלא מומחה אחר והשאר הרוסות וזה אינו רוצה לדין

לפני המומחה הוה ליה כמו סרכן ודק אותו בעל כרחו וכמו
שהוא פסא דכרי רכיווחן ורב פפא ואחר כך כתב הטור
ואפשר לומר דדעת הרמב"ם אינו אלא דוקא כשכיר וכו'
דטובה היא רמאי דאמרינן שיכול לכוף. היינו דוקא כשלא
כחיתו סכעלי דינון לכורך או יכול לדין בעל כרחו או יחיד
מומחה או שלמה הרוסות אכל כשהיו מעיקרא לכורך
וכירדוה לממחה זה או אין כושן אותו לדין לפניו אלא הוא
כורך לו מי שירצה וכפי זה אתו רכרי הגמרא כן לתירין
דרכי יוחק בין לרב פפא סעיר דכשאיבא מומחה אין
כאן דין דזה כורך וכו' אלא יכול לכוף לתן לפניו אלא דזה
דוקא הו' בשלא כחיתו מעיקרא לכורך אכל אי כחיתו
מעיקרא לכורך וכירדו למומחה זה או אין יכול שום ארס
לכוף לבעל דין ככרו לדין לפניו וכפי זה לא כרכין למה
שכתבנו לעיל לדעת הרמב"ם אל גיליון דשמי' הדינוסות
למחשקאין שנתמכו ער כאן :

וד הגר"ה וכו' רכראה דראיבא למידק על זה הוא
רכונת דכרי הרמב"ם אין מומחה רודאי גמיר ומכיה כרב
כחמן דבהא ודאי דאית ליה להרמב"ם דיכול לדין בעל כרחו
כיון שהוא כפי' כמשהו וכת' למור וכו' וכמו שכתב הטור לעיל
כס' רב שירדא גאון ואפילו אם כירדו התובע ככל גוונא
יכול לדין לארס בעל כרחו אכל הכא מירי שכיר חכם
וסמין והיו במקום ריש דין כירדא רהאי חכם וסמין אינו
כרכ נחמן כרי שיכול לכוף לדין לפניו וכו' אחר דין זה
הרמב"ם ומשום ככורו של חכם כנע הרמב"ם כדן זה דהוה
אמינא כיון דאין לו לחכם להנטרף לאחר שאינו רוצה לו
יכול לכופו לדין לפניו קמ' ללא אלא דזה גם כן יכורך אחר
את מי שירצה אכל כתבנו גל' יהיה כיון או שום אחר מן
הרקסים כיון דום חכם ודאי לא ירצה להנטרף עמו וירצה
הדין כזה וכמו שכתב הטור במקום כע' זה גראה לוי יורר
לדעת הרמב"ם ער כאן :

כו הגר"ה ונראה דראיבא למידק דנראה מרכי' הטור
כין כאן בין לעיל כפי' ג' דלכתלה יש לעשות כן לכורך זה
אחר וזה אם כששיה' רוצים לדין ושד רכיה הטור להרמב"ם
אפשר לומר דהיינו דוקא כזה כירד לו אחר ככר רהא מרכי'
הגמ' והמקבא כד' כן רהאי ריבא דקאמ' כמשהו זה כורך לו
אחר וכו' אינו לא כהאי גוונא ראס כירד לו אחר זה דיכורך
ג' כ' האחר דיון אחר רכיה פריך בגמ' ועוד מאי זה כורך לו
א' זה כורך לו א' ושרש רש' רמאשע דכיה היא דיבא ומשמי
כזיה כורך לו א' וזה כורך לו א' שיה' בודרין וכו' אכל משמע
מפרדק ועוד מאי זה כורך וכו' דין דדין כן לא אם יכירי הא'
יכורך גכ' האחר ואיני' כלום רמאי מפרדק בגמ' ועוד מאי זה
כורך לו א' וכו' הפונה הו' מרי אמ' מתמי' זה כורך לו א' וזה
כורך לו א' נראה דהכי דיבא לכע' ככל מקו' ולא סניבלאו הכי
לא דזה יכירי וזה יכורך ואכ' בעלמ' דאית לן דחי' מומחה או
הרוסות ויכולין לכוף לאר' לתן לפני' היכי שכתב' לה ומשמי לזה
אלא הק' כזה כורך לו דין א' וזה כורך לו דין אחריו כלומר
רהאי דקאמ' כמתמי' זה כורך וכו' אינו ר' לעיל הכי הוא לא
הכי הוא הכונה כשהו כורך לו א' דהיינו במקו' דהו' דין דום
כורך לו אחר וזה כורך לו אחר כגון במקום ראינו מסרב
ורוצה לדין בעירם או שיה' סכעלי דינון לרכי מאיר
והדיינים לרכי רכין כורך ליה ער אחר ער כאן :

עוד שם בטור ואם אחד בא לפסול דיון שכיר לו חברו
 וכו' הגר"ה בכדי הנזכר שפירך כל כמינה דפסול דיוני
 ומצי אמר רבי יוחנן בערכאות שבוטריא שם אבל מומחים
 לא נראה דלא כיר זה דיון מומחה אין חברו יכול לפסול
 מלכר מה שגוראה דאיכא למירק דשכירא ליה לרבי יוחנן
 דבמומחה ממי איכא הירודוה כוור לא וכו' אם כן אמאי
 אוקי תלמודא לעיל כראמר רבי יוחנן בערכאות שבוטריא
 דלרדיה אפילו במומחים מתוקףא מכל מקום כמאי רפרוך
 כנמרא כל כמינה ואי איירי במומחים הוי סקושיא ענמה
 והא לרב פפא דאמר דמתמתין דאמר דוה כוור לו אחר וכו'
 איירי כגון כי דינא דרב הונא וכו' דינא דרב הסדאנבוה אחר
 הנהוה ממי מני מעכב ולומר איני רוצה לרן בפני בית דין
 של רב הונא אלא של רב כההא והמלוה אומר שרונה ככית
 דין של רב הונא אוה כוור לו אחר וכו' ועל זה אמר דוה שכל
 דינא של וזהוה פוסל דיינו של זה וכדואי דבהני דייני דאמר
 כגון כי דינא דרב הונא וכו' דינא דרב הסדא דהוה הוא דקא
 מכרדי וקאמר דכל אחר יכול לפסול דיינו של חברו ואם כן
 לרדיה איכא לאתניה וכו' כל כמינה ולרדיה כמומחי מיירי
 ונראה ליה דרב פפא לא פליג אמאי דמוקי דמיירי בערכאות
 שבוטריא דרבי קאמר אפילו תימא מומחים כגון כי דינא דרב
 הונא וכו' כלומר דלא מוכשיא דמתמתין איירי בערכאות
 שבוטריא ודתי שפיר אלא אפילו במומחים ממי מיירי אם כן
 כנמא דמתמתין מיירי בכל גוונא בין במומחים בין בערכאות
 וכו' ועכשיו פרך כנמרא כל כמינה דמשמע דמה שאמר
 במתני דוה פוסל דיינו של זה וזה פוסל דיינו של זה קאי לכל
 מאי דמיירי מתני ומשום הכי פרך כל כמינה דיכול לפסול
 דיינים והיה מענה על זה אחר ר' יוחנן בערכאות שבוטריא
 שבוטריא והיה אפילו לרב פפא איתיה והכונה הכי הוא דלא
 קאי זה אומר דהפוסל דיינו של זה וכו' אלא למאי מיירי מתני
 בערכאות אבל למה שאמר באומחין לו קאי ורוק ותכח ע"כ
 וז' עוד שם אלא אפילו אם פוסל בכל האשמה אין שומעין
 לו וכו' הגר"ה וכתב הר"ם דהיינו כרבי אלעזר דעוקי
 מתני דוה פוסל דעמי של זה דוקא עד דערעל פגם מזפתה
 ואפ"ן דאיכא אוקמתא אחריתי היא כמי הלכתא היא הא
 דקאמר ראיכא אוקמתא אחריתי היינו האי דאמר ר' יוחנן
 דאוקי מתני בערכאות שבוטריא רכפיה דמוקי ר' אלעזר
 לא נריך אלא אפילו דהיינו מומחים סיד למימר זה פוסל דיינו
 של זה ואין למר דהאי אוקמתא אחריתי היינו מאי דקאמר
 תני עדו דוה איני דהא אותה אוקמתא לא קיימא דהא דמי
 אותה כנמ' וכו' אלא ודאי רהיימ אוקמתא דר' יוחנן רלפי
 רכריר' אלעזר דקאמר דמאי רפסול עדיו של זה היינו כשפסול
 מזפתה איכא פוסל דיינו של זה מיירי ממי הכי אבל מדבריו
 רש' לא משמע הכי אלא אפילו לפי דברי ר' אלעזר דמוקי
 הכי לעומד עדות עם כז' דרך לאוקומיה מתמתין כמו שפוקי
 אותה ר' יוחנן דמיירי בערכאות שבוטריא דהכי כתב שם
 בפ' זה כוור אחר ר' אלעזר כז' אלא הוא ואחר לשפולן כתב רש'
 אחר ר' אלעזר סופא נבי עב' ככא הוא ואחר וכו' ודינין
 בערכאות שבוטריא כדאוקומיא וכו' ולא ידענא מי הכריחו
 לרש' על זה דכיון דאתו שפיר דברי מתמתין אפילו שמיירי
 במומחים מאי דוקיה לפרש כן ואלו משום דשיגף התבא
 כלשכו דכרישא תנא דיינו וכסופא תנא עדיו וכו' משמע דתרי

בגוון כנינה וכמו דחוינן דריתן כן כנמ' אי כמו מדחוינן דלא
 הכי מחלוקת ר' אלעזר תלמודא לעיל דמוקי מה שאמר ר'
 יוחנן אלא הכי אחר שפסול גדול משמע דלא קאמר מילתא
 דידיה אלא אסופא בלבד ואין להקשות דאמאי לא אמרו הכל
 משמע אחר דהיינו פיסול גדול ומא דאדרכה רצה מתמתין
 לאשמשק דיכול לומר לר' מאיר דיכול לפסול דיינו של זה
 כלא טעם ולומר איני רוצה בדיוני של זה לרן לפינוי וזה גם
 לרש"י גם להראש' ודוק ע"כ :

עוד שם הרב זל כתוב במגדים ח"א ז' מוכח שם
 דאם המומח דפסול עליהם אין האחר יכול לעכב שלא יכרו
 אותו אפ"ן דלא גמיר משמע הגר"ה זה פשוט כריש' כ'
 זה כוור על ספקא דוה פסול דיינו של זה וכו' דאמר תא שמע
 אמרו לו לר' מאיר לא כל הומח שפסול דיון שמומחה לרבים
 דמשמע דלר' מאיר אפילו באומחה אמר דחוי אימא לא כל
 המע שפוסל דיון שהמחיה רכוס עליהם ובהא הוא מחלוקת
 ר' מאיר ורבנן דלר' מאיר כיון שאינו מומחה לרבים יכול
 לפסול אפ"ן שהמחיה רכוס עליה ולרבנן אינו יכול לפסול
 כיון שהמחיה רכוס עליהם ועל זה הכי תלמודא תביא ממי
 הכי לומר דכהא פלגי וכרו הוא דהלכה כחכמי דאינו וכו'
 לעכב ולפסול ע"כ :

עוד נראה לרן כדכרי בעל משרים דאפילו
 אם לא המחיה רכוס עליהם כיון דגמיר אפילו דלא יהיה
 שכיר עכ"ל אם כיררו אחר מהם אין חברו יכול לעכב דהכי
 קאמר אבל אם לא המחיה רכוס עליה יכול לעכב עליו שלא
 יכרו ריין שאינו גמיר נראה שם הירין שרונה לכרו הוא
 גמיר אפ"ן דלא שכיר דאי שכיר ודאי ראפילו הוא יחידו יכול
 לכוף לרן לפינוי אלא ודאי אפ"ן דלא שכיר הוא וקאמר
 אבל אם לא המחיה יכול לעכב שלא יכרו דיון שאינו גמיר
 משמע דאם הוא גמיר אפ"ן שלא כתמכה כדיון אינו יכול
 חברו לעכב עליו וזה נראה דכפסל ליה משום דערבאות
 שבוטריא דקאמר כנמ' הוה דלא גמיר ולא שכיר ומש"כ
 מיניה רכוס עליהם וכו' דאמרי כל כך מוכרח ודוק ועיין ע"כ
 ב הגר"ה גם מה שכתב דאיש סתי כתי דיוני בעיר
 דיכול לעכב כלומר דיכול למימר איני רוצה לרן בפני זה אלא
 בפני בית דין האחר פשוט גם כן שם ריש פרק זה כוור למאי
 דס' מעיקרא בגמרא רקאמר הכי קאמר כשהו כוור לו כד'
 אחר וזה כוור לו בית דין אחד שניהם כוורין וכו' דהוה הכונה
 דאם זה כוור כד' אחר לומר יכול לרן לפינוי יכול חברו לעכב
 עליו ולומר איני רוצה לרן בפני בית דין זה שכירת אלא
 בפני בית דין אחר וכן משמע מדברי הגמרא דאמר כדאמר
 רבי יוחנן בערכאות שבוטריא ומשום הכי אפילו הוה ממי
 מעכב ולומר איני רוצה לרן בפני בית דין זה אלא בפני כד'
 אחר שיש בעיר ולרב פפא אפילו שיהיו השתי בתי דיוני של
 מומחים נ"כ יכול לעכב ועיין פרק כאן :

עוד שם הרב זל כתוב במגדים ח"א ז' מוכח שם
 דאם המומח דפסול עליהם אין האחר יכול לעכב שלא יכרו
 אותו אפ"ן דלא גמיר משמע הגר"ה זה פשוט כריש' כ'
 זה כוור על ספקא דוה פסול דיינו של זה וכו' דאמר תא שמע
 אמרו לו לר' מאיר לא כל הומח שפסול דיון שמומחה לרבים
 דמשמע דלר' מאיר אפילו באומחה אמר דחוי אימא לא כל
 המע שפוסל דיון שהמחיה רכוס עליהם ובהא הוא מחלוקת
 ר' מאיר ורבנן דלר' מאיר כיון שאינו מומחה לרבים יכול
 לפסול אפ"ן שהמחיה רכוס עליה ולרבנן אינו יכול לפסול
 כיון שהמחיה רכוס עליהם ועל זה הכי תלמודא תביא ממי
 הכי לומר דכהא פלגי וכרו הוא דהלכה כחכמי דאינו וכו'
 לעכב ולפסול ע"כ :

עוד שם הרב זל כתוב במגדים ח"א ז' מוכח שם
 וכו' יכול לחזור כו' עד שכתבנוהו כן כתב רב אלפס בתשובה :
 הגר"ה נראה דאישמיתו האי תשובה לרב בעל מקמי
 יוסף דכתב והכילו הרב לעיל דקאמר זל מקמי יוסף זה
 כוור לו וכו' פירש רש' וכו' ואפ"ן שרעת הריף שכתב בתשובה
 שיחזור כו' עד שיגמר הדין מיירי כשלא כתיב וואי איתא דראה
 הרב בעל כו' האי תשובת הריף דהכי הרב בעל משרים
 מאי

עוד שם הרב זל כתוב במגדים ח"א ז' מוכח שם
 וכו' יכול לחזור כו' עד שכתבנוהו כן כתב רב אלפס בתשובה :
 הגר"ה נראה דאישמיתו האי תשובה לרב בעל מקמי
 יוסף דכתב והכילו הרב לעיל דקאמר זל מקמי יוסף זה
 כוור לו וכו' פירש רש' וכו' ואפ"ן שרעת הריף שכתב בתשובה
 שיחזור כו' עד שיגמר הדין מיירי כשלא כתיב וואי איתא דראה
 הרב בעל כו' האי תשובת הריף דהכי הרב בעל משרים
 מאי

ראש יוסף הלכות דיינים סימן יג יד

מאוי מספקא ליה דקאמר ואפשר וכו' הא ודאי דהריף הכי
 כבירא ליה דכשכתבו אף יכולין לחזור בהם ואם כן בודאי
 דמה שכתב הריף דרצף שיגמר הדף כדי שלא יוכלו לחזור
 בהם היינו ודאי היכא שלא כתבו כן בראיה ליה עד כאן :

בב ער פס והלמכס כתב דקדום שכתבו יכולין להוסיף
 דיינין וכו' הגר"ה נראה דלכרזי הרמכס אפילו אם כתבו
 יכולין לחזור מלרע בפני אותן הדיונין ויבררו אחרי ולא מהיני
 הכתיבה אלא אם ירצה אחד מהם להוסיף עוד דיינין שאינו
 יכול אלא ידון בשני אותן ב' אבל אי מאותן ב' שכירר ירצה כל
 אחד מהם לחזור ברשות הוא כירד ויברר ב' אחרים וידונו
 בפניהם וכן ממי משמע לן והלמכס כתב וכו' דמשמע דעליו
 אמאי דכתב כשסהריף ואפשר לומר כמי דמוחה למאי דכתב
 הריף אלא כתב דליכא גם כן בעקומא אחרת דהיינו דאיני
 וכל משכתבו להוסיף עוד דיינין וזה נראה עד כאן :

בב עור שם הרב כפ גם פשוט אלא דקאמר מאי פטרי
 ביורין וכו' כתב כמקי יוסף וכו' ואפילו לא הזכרם כעדים
 דהגרה וטעם הרב הוא זה דכין דכבר טען בבית דין
 זעזע מעשה וכתבו ודאי דדק ועיין בכל מאי דהיה מני
 למיטען ולא היה לו טעם דבר אחד לטען וכו' וא"כ כל זמן שלא
 נכתבו הטענות אפילו טען בבית דין יכול לחזור ולטען
 טענות אחרות ועיין לקמן בהל' טען וכוטען סימן פ' עד כאן
 בר וכן זה ברר וכו' עד שלא כתבו וכו' ומהו כירושלמי
 אמרו שאם טענו בפניהם אף יכולין לחזור בהם הגר"ה
 וכו' וירושלמי נ"ב יסבור דכרזי הירושלמי ומה שאמר פאסכתבו
 און יכולין לחזור היינו קודם שיתחילו לטען והאי ירושלמי הוא
 כדעת הראש שהביא הטור שכוין שהתחילו לטען און יכולין
 לחזור בהם והטעם דאמאי לא בעינן הכא עד שיגמור את
 הדין כדבעינן לקמן כבר נכתבו בהנהיג דהכא הו דיינין כיון
 שכיררו והם נ' דין אבל כשקבל עליו קרוב או פסול או אחד
 במקום שנים שמן הדין און דיינים אף על פי שקבלו יכולין
 לחזור בהם כל זמן שלא גמרו את הדין אבל מה שאמר בעל
 נחמי יוסף לעיל דמהשתחילו לטען הו פסול והכא כהאי דהו שלפניו
 לא נדיק קבלה אלא כיון שזה כירד וכו' ב' חכרזי לברור וא"כ
 הדיונין יבררו להם אחד אפילו שלא מדעת בעלי דינין וירוכו
 ואי נדיק קבלה יהיה מן הראוי שיראה כמו היה דלקמן
 דיכולין לחזור עד שיגמר הדין אלא ודאי דאין כאן ענין
 לקבלה אלא כמו שכתבתי :

למירק הני חכמים דכית הועד הם גדולים יותר מאלו שכעור
 או לא אי הם חכמים יותר מאלו כלומר שחכמי איראם הם כן
 הנה אמאי לא מני למיר שרצה לילך לבית הועד ראה לה
 מן התירוצים שכתב הראש על שהיה דקסא מפרק הגוול
 בתרא דמשמע ראפילו לנה מני מעבד רבית הועד וזית
 דין הגדול תרי מילי כינה ולכתי מני הגדול רוצה שיהיה
 גדולים בחכמה אפילו ליה מני מעבד ואם כן אי חכמי בית
 הועד הם יותר גדולים כמו שכתב וכו' שרצה שכן הוא
 האמת מדאמר ואם יבטרו שום דבר לשאל מהם כותבים
 ושולחים לבית הועד וכו' אם כן כיון שהנה יכול לומר לבית
 דין הגדול קא אוילנא וכו' ואי דהוי הטעם משום דגדולים
 בחכמה ולא עש דין אם כן מהאי טעמא נימא מיו נלך
 לבית הועד דמאי שאל ואי משום שיש שם קבוץ חכמים הרבה
 ואיכא בזה וכו' שכתב רפי דבר זה כל כך שייך כולה כמו
 במלוא למכיו מדעווי חכמו ערו יותר גדולים מחכמי בית
 הועד מה שאינו נראה וכו' שכתבתי אסכן אמאי יכול המלוה
 לכוף ללוה לילך לבית הועד כיון שיש כאן גדולים מהם וכו'
 אפשר לישבו כשימה שכתב רפי שיתבייש הלוה דאעפי'
 שכלו שכשרם חכמים גדולים יותר מהם עם כל זה כיון שיש
 שם חכמים הרבה יתבייש וידה אכל און גדולי וזה יכול לפנות
 המלוה משום דעבר ליה לאיש מלוה אכל הלוה אינו יכול
 לדבר זה וגם לומר שיש סוין בחכמה לא כראה כן דהא קאמר
 ואם יבטרו לשאל כותבין ושאלין וכו' ואולי דמשום דאיכא
 רבו חכמים יבא לאור משפט אעפי' שלא יהיו גדולים מאלו
 אבל זה אינו כפי מה שכתבתי משום בוסה דהא כפי טעם זה
 גם ללוה היה לנו לשמע כפי מה שכתבנו בענין כ' דהגדול
 דהוי הטעם כדי שלא יטע את הדין ועוד דלכד שרציתי ליישב
 קשה דאי הלוה מני למיר לבית דין הגדול קא אוילנא אפילו
 חוץ לעירו כל שכן כשהבית דין הגדול הוא בעירו שיכול לומר
 שבשני בית דין גדול זה שבעירנו אנו רוצה לרין ותיחזן דבר
 זה רבית הועד וזית דין הגדול תרי מילי כינה בה מסיק
 הטור באמת ונראה לומר בדוחק דמירי דשוין בחכמה חכמי
 עירו וחכמי בית הועד אלא שיש שם חכמים הרבה ואיכא
 בוסה ושאלתי ביש הלוה וידה ולא משום אמות הדין דכ"כ
 יבא הדין לאמיתת כאן כמוהם לא דתתם איכא בוסה וידה
 הלוה וקיימא לן עבר ליה לאיש מלוה ומשום הכי המלוה יכול
 לומר זה ולא הלוה דכיון דאין טענין משום אמות הדין ומה
 שכתב ואם יבטרו שום דבר לשאל מהם הועד היינו כפי מה
 שישען הלוה דרוצה לילך לבי הועד דכיון דאוי' רבו חכמים
 יבא דין לאמיתת אעפי' שלא יהא יותר גדולים וכפי טעם זה
 היה ליה לשמוע לו ליה אמר שאם יבטרו לשאל שוסרבר וכו'
 כיון שאין חשש לטעות הדיון כ' כיון שהם גדולים כ' כמו
 אותם שכתבתי הועד ועיין ע"כ :

ב הגר"ה תואיכא למירק כיון דהטעם הוא משום הא
 דאמר רבי אלעזר דיונא מהה על מהה א"כ על הלוה כמי
 כשאמר המלוה לך לבית הועד אף אמרין דיונא הלוה מנה
 אחר על מנה שיערע ואם לא יהיה חייב כלום אמאי יכוף
 אותו להוציא מנה כחכם וכי תימא דלהכי אמרין דעכד ליה
 לאיש מלוה לומר דמלוה יכול ללוה ולא הלוה לחלוה כ' כראה
 דכשליכא האו טעמא דעבר ליה לאיש מלוה דשוין הם היתוכע
 והתקבע וכו' שאמר כעירום הוא דבעינן שוכיר דאיכא עליה
 טענה

סימן יד

לא נבטרו לרין כעירום אלא בבית הועד מקום קבוץ
 חכמים אם הנתבע אומר כן וכו' הגר"ה נראה דאיכא

ראש יוסף הלכות דיינים סימן יד

יב

ענה כגון מודה מקצת או אמר פרעתי אבל כומר הכל רלל
 סוף למר עבד ליה לאיש מלוה שזין התוכע עם הכתוב וא"כ
 כגולות וירושות ומקמת דלל סוף למר עבד ליה לאיש מלוה
 אמאי קאמר דיכול התוכע לכוף לכתוב לילך לכית הועד
 משום דעסע דר' איעור שיקרהכמי הא אמריק דלי אמר ר' א
 הוא טעמא היינו נמי במקמי טעמא דעבד ליה לאיש מלוה ויש
 לומר ליה דלעולם משום דלל אמריק ליה דהיא סבה על מה
 הוא ושאר מלוה מלגה דבשלמ' מלוה דהא חויק דלי ליה ודאי
 תביעה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 טרעתי וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מנה על מה דליכא טום בהכח דפרע ליה ואלו דכחכס
 דונה לכספיה והוא ויהי לו דרך ללל אבל כשהמלוה אמר
 דרונה לילך לכו' הועד ביד החויק דיש לו תביעה גביה שומעיה
 לו זה נראה לי דאית ליה להלאה דמכירא ליה לרכי אליעזר
 ומה שלא אמר אמיר טעם זה משום דמרא לו דקרוכי לירמות
 טעם מלוה לטעם הפלגה בזה להכי קאמר טעם איתר טעום
 גררה אבל מכל מקום טעם דב' איעור הכי הוא ועוד אשאר
 לומר דטעם עבד ליה ממיסע הוא אבל מכל מקום עיקר טעם
 דיב' איעור כח שכתבתי לפיל עד כאן:

ג הגררה עוד איכא לומר ולענין דכיון שאמר הללו
 גלך לבית הועד לא שמעין ליה משום דלל אמריק לחלוה
 סיניא מה על מה א"כ בשאמר הללו סרונה לילך לבית דין
 הגדול אמאי לא אמריק ג' דאין יניא מה' על מה ומאי
 טכא ויש לומר כמו שכתבתי לשל דבשלמא כשאמר לבית
 הועד דלל אמרו המלוה דאין אלל משום כושה דהא כל כך
 גדולים אלל שבערזכמו אותם של בית הועד שומעים לו משום
 עבד ליה ואם אמרו בלה אעפי' אמרו לכו' אלו וליכא
 סכתבו עכ' הא חויק דכל כך גדולים אלל כמו אלל וליכא
 למיחש לטעות הדין אלל ויתר' שלו כהא אמריק מאי דאמריק
 אבל כשטוען ודאי משום טע' דין וחויק דיש משעות כדכרי'
 כגון שאמר הללו לבית דין הגדול אינינא דהיינו חכמים גדולים
 ולא יסעו כדיון והי סעבתי דעיון אמת שמעין ליה ללה וילך
 עמו לבית דין הגדול וה' נרא' לו רמאן דכעו דין לא טכא מלוה
 לא טכא ליה ולמי שאמר דללו שמעין ונלמיה לא שמעין אף
 שומעין לו דלש' יום מעל' למלוה על הלה כלו העיניי וכשרט
 דהא כתב בראש דכעין סיכור דאית ליה טענה למלוה על
 הלוי כגון דאמר פרעתי או מודה מקצת רהא חויק דאעפי'
 שהוא עבי הללו לו ונתמכיה מה' אלל טכא לתקן זה דאם עני
 יומין לעפיר וסדר וכו' ואולי דהאי דינא דאמר לכד הגדול
 אינל' הוא דין אחר וכו' דשומעין ללה אי היה דין דשומעין
 ג'כ למלוה יש לשמע לו אשלו אין מכירין לו טענה שיש לו על
 הלוי כמו ששמעין ללה ודחוק ועיון ע'כ:

ו עוד שם אי כמי הא ראמר כושין אבל ליה כושין איתו ודן
 בעיות אינו כדע' שיה ליה וזה מלוה וכו' הגררה א"כ מה
 שאמר כפ הגזול בתרא דלה מני כימי היינו כשאמר ידוע
 והיינו כומר הכל וא"כ כשאמר דמכרי דהאש משה כן דמני למיחש
 לילך למקום הועד וקש דמכרי דהאש משה כן דמני למיחש
 אבל מדכרי הסוד לא משמע כן דאמר אבל אש טען ודאמר
 להאש דאמר אבל אי אין ידוע וכו' אין שום אחר יכול לכוף
 את חכרו משמע דע"כ ידעו בעירם ואולי לא נקיש טום אחר
 מן התירוצים שתיירן דהאש לאמת אלל אחרון שתיירן דהיינו
 דבית הועד וכד' הגדול מרי מילי ביניה והכי מוכח מלשונם אבל
 שאר התירוצים לא מביק עלייה והאי דקאמר ואי אין ידוע
 כגון כומר הכל וכו' מסכרא אמר כן לא מכה קוסית פ הגזול
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 אחר מהם יכול לכוף את הכתר ע'כ:

ד עוד שם הרב לשון דהאש וקשה דכפרק הגזול בתרא
 משמע דאשלו ליה מני כיוף לילך לבית הועד וכו' הגררה
 ואין לתרן ולומר דהאש דכ' הגזול בתרא הי דכר שאינו
 יוכל לרן דייני מוכה לארן כגון הויא כלכל דאכל אמרי
 דכתב כמי ווסף ז' הכיאו הרב כמאן דמומיק ליה לארן
 ישר' דאין זה כלום דודאי דהיא דיכא הגזול הוא דיכלי
 דייני מוכה לארן לרן דהא קאמר ואשלו פתמו כדכרא ואי
 הי דכר דלא מנו לרן הויאן פתמו למירן דיכס ואולי דמירי
 דאעפי' דהו דין דאין יכולין לרן איתר דייני מוכה לארן

ז עוד שם כסוד ויא לכד' הגדול אין שומעין וכו' הגררה
 איכא למידק דהאי טעם דאמר דיתבו פעבי' פיהם כפעירי'
 גם כשאמר העובע לבית הועד אכא בעי למיול בימא גם כן
 הכי דיתמו העביים עניניהם כפעירים וכו' וכשי מה שכתבתי
 לעיל בהגהה דכשאמר ללך לבית הועד צריך שיכירו שיש לו
 טענה ושאר דברים שכתבו טם מתור' קושיו או שיעין ע'כ:
ח הגררה אבל קשה דככתב כמי איכא למיחש הא
 חששא דלהכי אמר דהי למיול לכד' הגדול וירחיק את הדרך
 כדי שימכע התוכע מתביעתו ויש לומר ליה בשלמא התוכע
 הוא כרשות לתביעתו שידנה וא"כ יתבע לפעיר וזה הפעיר
 כדי שלא ילך יתן לו כל מה שכתבתי לו אבל כשהנתבע אומר
 ללך לכד' הגדול הוא איתו על תביעה שכתבתי לו א"כ הא
 ודאי איכא תביעה ועוד דכי מוכרח הוא שיהיה התוכע
 פעיר כדי שיאמר הנתבע ללך לבית דין הגדול כדי שלא ילך
 ושאר לו מה שכתבתי ממנו א"כ משום זה לא עשו דין זה
 ככתב כח כתובע ע'כ:

ראש יוסף הלכות רינים סימן ד

הראש דיראו הכא בעירו כשיסדר עמיתיו אס יט מחס
כדכריו או יאמרו לו שילך לבית דין הגדול מה שאין כן עם
הלום ראשנו סירחו שט מחס כעמיתו אין שומעין לו ולא
נריכבן למה שכתב הרב ב"ז על עד כאן:

וז שר טס כטור עמיקה כתבכם המצות אס ישפכי תלמידי
הכמים כשיר אה וכו' ואעפ"י שהא קטן וכו' הגר"ה א"כ
למירק דהא כפאק הכל הגדול כעיר קא אמרי דיכול המלוה
לומר לכד הגדול אוילא כדו שידון ישה מוציא הדין לאמתו ואי
סוכר דגס הלום יכול לומר לכו הגדול לזלזל לכ קשה דהכא
קאמר דכל חד מני למימר דרונה לילך לאותו בית דין הקטן
ממתו ואס היי חון לשיר כד גדול יכול לומר חוזה מהס שיהיה
איכרונה לדין כאן אללא לכד הגדול אי רונה להלך עבדן
שהוא כעיר לכש דמי שיאמר שרונה לילך לכד הגדול הדין
עמו ואין לומר דרית ליה לסמוך דמה שאמר לכד הגדול היית
לומר שלא היה בית דין גדול באותו הדור יותר ממה שאכל כל
זמן שאין רוצים לילך לאותו בית דין כל איזה כד שיהיה בית

טסס יודעים אעפ"י שהוא קטן כיון מהס כעיר אחת יכול כל
אזיה מהס לומר לא אדון לא כעבדיה דזה אית דמאזיה מקום
הוציא דין זה אללא ממותו בית דין דרב הונא ורב חסדא ומי
לכו גדול כדורו כרב הונא וכו' ואלו דרית ליה לסמוך דלא
אמריקן דיכול לומר לבית דין הגדול קא אוילא אללא כל זמן
שאין כאן כעיר מי סיוכל להוציא הדין לאמתו אבל אס יט
כעירו מי סיוכל להוציא הדין לאמתו דהוא כפי יודע אעפ"י
סיהיי כדור חכמים גדולים מהס עכ"ל לא יוכל לומר לאמתו כד

הגדול אלא אוילא שכ אין חלוק לעכוין לדין לכמו בין שיהיה
יותר גדול לקטן ממתו כיון דהא טהס כעיר אחת כיון שכל
להוציא הדין לאמתו אס כן דהא טהס כעיר אחת כיון שכל
מקום מסני הכתי דיכין יוכל הדין לזאת לאמתו אף על ש
שהאחד גדול מעט יותר מחברו אין כאן קשרא וכל אחר יוכל
לומר לאתו הכד אינו רונה לילך אללא הרב כעל הסתרי סוכר
דאין יכול להסתלק מהגדול לקטן ממתו אף על פי דהכרתי
ככוסה כוס ממשט דברי הגמרא מוכח כדכרי סמוך דהא על
מאי דאמר בגמ' ואפילו ליה מני מעכב מדקאמר דזה כורר
כד א"והי בוורר לו כד אחר והס כוררין כד אחר ממשט דמי
הלום יכול לעכב ולו אינו רונה לדין בפניו האי כד שכררתס
והא אמר ר' אשור כד דמשמט דיחלוס יכול לבקו ללוה לכל מה
שירצה ומסני כדאמר מחנן כערבא שטכסוריא רב פפא אמר

אפילו תימא מומחיס כנון רב הונא ורב חסדא וכו' כמנא
דלרב פפא דמוקי מתביאפי מומחי כנון רב הונא ורב חסדא
קאמר רבכל חד וחד יכול לעכב ולו לא אדון כעבדי זה לא כעבדי
זה עד שמכח זה קא דהובור דין לו אחר ואי כדכרי הטור דאין
יכול להסתלק מהגדול לקטן ממתו ויהיו מאן כירר לכד של רב
הונא טהא הגדול ויכין את חכרו לדין לפטיו כעכ' לא נראה
ודאי דגס הכעד האחר יוכל לו לא אדון כעמי הגדול לא כעמי
הכד האחר אעפ"י שהוא קטן ממוכומשה גרין סיכורו אחר
א"כ ודאי דכרי הגמ' מוכיחי כדכרי סמוך דכל א' יכול לומר לא
אדון לא כעמי זה אעפ"י שהוא קטן כיון שסכיה מומחי וסס סוכר

כמס' ראס יט מומחה כעיר סיוכל להוציא הדין לאמתו לא מני
טוס א' כעבד לו לכד הגדול או לבית הועד אי רונה לילך לא
עכ' ידומ כעיר ומס' סיוכל לו לא אדון כאן לא לבית הועד או
לכד הגדול או מהס סיוכל לאמרנו העמ דוק הייכ דליכ מומחה
סיוכל

ט עור טס אכלדת דקדק מלשון הגאון וכו' לאיטמוטי
הגר"ה דכרי הגאון הס אלנו אעפ"י שהראש לא הביאס כן
כפסקו עד כאן:

י עור טס הרב אלעין כשטרים נא וכו' פט הכעלי דרנן
יערעו סכר שלתי הגר"ה נראה כודאי דהיינו מש וחס
ינערכו לנאלו כתיבי וסולחי לבית הועד והאי שליח דמלחיס
כרך שיפיעו ססכר כין סהיה פ"כ:

יא עור טס כתוב כמחיי יוסף סוף פק דכך על כלכא
דאכיל אמיר דמומיעין ליה לאי אע"ז קריווי לן דאין מוכיחי
מה על מכה? הגר"ה מדקאמ' אע"ז קריווי לן דאין מוכיחי
מה על מכה משמע דהלום הוא רעעין הכי דהא על כוננא
כזה קאמר הכי וקשה דכין דלא מנו לשירן כח' למה ליה
ללוה לבקו למלוה לילך לאי כיון דהכא לא ידמו אותו והוא
פטור מליברע ואלו ממש דאמריקן דאעפ"י דאין יכולין לדין
הלא כח' ועבד אס תפיס לא משקינן מניה או אימרונה שלתי
תרעמות עד כאן:

יב עור טס כתב ה"ס בר נמח להוציא למקום אחר לדין
וכו' הגר"ה והוא דהלום אחר הכי דרונה לילך לאתו כד
כפא אין שומעין לו להוציא מלחה מנה על מנה אבל אס
המלום אומר כן שומעין לו דעכד לזה לאיס מלחה והוא לא
מחלק כמו שחילק הראש כן בית הועד לכד הגדול רכולא
חדא מילתא היא דאי כרב האי דינא כין כשטכע מלחה כין
לוה דאמריקן הכי הא קאמר בגמ' דהמלוה יכול לבקו ללוה
דעכד לזה וכו' ועל סקנא דרב סגובל כתר א' ידן כאלחד
מתרני הראש לא כהיא דאמר דכית הועד ובית דין גדול
תדו מילי מכהו וכמו ססוכר דאמס דלא חילק כוס כלל ע"כ:

יג עור טס כפ הגדול כתר הא הכא דפתחו ליה כדכיה לא
מני למומר לכד הגדול קא אוילא הגר"ה שין לשל כמה
שכתב הראש וקשה דרב הגדול כתר' דאפילו ליה מני כיון
וכו' קאמר דאשלו פתחו ליה כדכיה מני בתכע למימר אכא
לכד הגדול קא אוילא ואלו דקילין זה יט כין תכע לנתבע
דכשהכתבע יכול לומר לכד הגדול יכול למימר כן אפי' פתחו
ליה כדכיה מה שאין כן כתובע דכשיכול לומר לכד הגדול קא
אוילא שיהו דוק קודם דפתחו ליה כדכיה אללא לאחר דפתחו
ליה כדכיה לא מני למימר לכד הגדול וכו' ועין עד כאן:

יד עור טס כתב דלסכא כתסוכה וכו' וכתב עור כתסוכה
וכו' אף ללוה שמעינן לו בך לכד היטס דסמוך למ' הגר"ה
כזה נרא' לישמורתה הקסאי שהקסא הראש מהיהיא דערק
הגדול כתר' דקאמר דאף הלוה יוכל לו לכד הגדול וכו' דהיינו
כשהוא סתין תוך שלשה פרסאות וכזה כמו אשכר ליטוכי האי
דקסאי כהנהה הסוכה לעיל דאשכר דמה שאמר דהיכא
דפתחו ליה כדכיה רלא מני למימר לכד הגדול וכו' הוא כמלוה
אללא הוא רחוק ודוק וכו' עד כאן:

טו עור טס וכן אילו בודין למלוה דרך למקום כד היטס וכו'
הגר"ה וגס כזה מתורנת היא הקסאי הסוכר תולת הראש
אין חלוק מכית הועד לכד הגדול הכל א' ולעולם המלוה יכול
לומר לך והלוה לא אין חלוק לומר דגס הלום מני מעכב לא
מסמוך לרחוק ובהכי מיישב הקסאי וכמו שאמרנו עד כאן:
יו עור טס ועל זה הדרך כתב רמב"ם וכו' הגר"ה כראה
דכוכת הטור היא לומר דהאמס דכתב דהכתע מני למימר
לבית דין הגדול קא אוילא הייט על פי זה הדרך דכתב

שכאל דאמ' ליה נלך לפכי רב חסרא דקטן הוא ואל' הוא הפך
 סכרא כיומא דאירי דאמר ליה נלך לפכי ר' הונא שהוא גדול
 ואני כבד כתבתי מי הכריחו לכתב' סמו' לשרט כן ועיני ע"כ :
 כב הגר' ומע' הרב כי אל' ומע' איכא למידק בדברי סמו'
 שאם יכול' א' מבע' ד' לומר וכו' גם הכתוב וכו' דאין וו דקדוק
 דאיה' דאס' והוא יאמר כפני זה דאמ' ג' כי יאמר כפני זה אבל
 המלה יחוש לעצמו וילך למקו' ש' ונ' כתב' אבל מדברי הגמ'
 לא משמע כן אלא זה יאמר כפני זה וכו' וכיון שכן כוונתו להס'
 ש' ג' וכו' הרב כי ואם לא יר' הנה אויבתו מי שאינו ראי'
 והגון ובריהו' אותו על כך וכפ' הוור ע' כך לעיל עד כאן :
 כב ע"ש הרב כתב המרכיב כ"ל זה עוד ראי' ר' וכו' ואם
 הדיינים אמרי' וכו' הגר' כ"ל דרך כ"ל ואם לא הדיינים
 אומ' נשלח לשאלו דבר זה המבוקש לנו לחכם שסמו' וכו' וכו'
 אומ' וכו' ע"כ גם מה שכתוב שם דלאו כל המיוג' לגרוס' הפסד
 לכפ' כ"ל דלאו כל השיא של דין לגרוס' הפסד לכעל דין ע"כ
 כד ע"ש הד' אל' וכפ' ע"ש כפ' אל' כל היכ' שיש כפ' מומחה
 וכו' לא מני' למי נלך לבית הועד או לכד' הגדול וכו' הגר'
 ואפשר דהיה זה מעט התקב' או יסב' דמ' גם ס' יכול' המלוה
 לומר שילך לבית הועד היימ' דוקא דלכא' כפי' בעיר והכי
 כתבתי לעיל בהגהה לדעת סמו' ויש קצת הוכחה לזה מדברי
 הגמ' מה' דרב עפ'א וכו' ועיני עד כאן :

כר' ע"ש כטור סעיף ד' ואף במקום שאין שומעין לכתב' אם
 או לדיון וכו' הגר' אוכא למידק כל' הטור דהוא לישאל
 דקאמ' ואף במקום שאין שומעין וכו' משמ' דלא מיבעי' במקום
 ששומעין ליה דאם אמ' שיכתבו ליה מאזי טעם דכוונה שזכרון
 ליכתוב ליה לא אש' במקום שאין שומעין לו כותבין וכותבין לו
 והכי משמע לישאל דואקו'ה ליתא דאדר'ה איכא שמי' ליה
 לר'ת וכו' מהפסוק כמעט כולם לכד' מד'אל' ואש' לר' דיה איכא
 למידק וה' מחי' מל'ת והעסקי' שכתבו דלא אמרי' שזריך הכד'
 ליכתבו ולית' ליה לא היכא דכוונה ככפיה כהכי דכ' שכתבנו
 ככד' או כפ'ש' הכתב' וכתבו ויתנו לו אבל בעלמא דאין דניק'
 ליה לא מדעת' או אש' שיט' מכד' אין כותבין וכותבין לו ואש' ע'
 דנאמ' דלא סכיר כר'ת לא כמו מה דדחה הר'ש' לסוף דבריו
 וכמו שהיה סכרת דבי' וחס' וכמעט עב' לא כל' לטור למיב'קט'
 האי לישאל דנראה ה' המבוקש דהוא לעולם יתר' דאי' הוא
 שכאל' דכותבין ומתינן כהוא' ככפיה מכשהוא מדעתו :
 כו הגר' ולרכי' ר'ת והעומדים כשיטתו ג' חלוקים כדכר'
 בשאיכא חששא דחוש' הכע' לדין שמיט' דימ' כמו הכהו תרי'
 כותאי' או זריך הדיון לו טעם דהין ע'נא כדי' שלא יתשרבו
 ואיכא רגלי' לרכר' לחוש' הכ' הוא ככד' לו בכפיה נש' שיטת'
 לו כתב' מחיה דלא דכוונה זריכין' הס' ליכתוב ויתן מה שאין
 כן בשאיכא חששא דכלל' שאל' זריך שאין לו טעם דהין חלוק'
 אחר שכתב' הר'ש' אש' כאלו הכ' החלוקי' האמורי' דהיינו
 כשאייכא חששא כ'ל' לו לפחות ע"ש טעם דהין ע'נא ז' מש' כשרנו
 בכפיה וכותבי' לו שא"כ לכפ' טעם דהין ולא דראו' בו החלוק'
 הנ' הוא כשרנו אותו מדעת' אפי' שאל' הכתב' ולא כותבו מאי'ה
 טעם דתופי' אין כותבי' לר' דרוס' אין כן אלא כ' חלוקי' הא'
 כשאייכא חששא אפי' לא שאל' מתינן לו ומש' ליה טעם דהין
 והאחר ככל' השאר כן דכוונה בכפיה כן לא דנהו' ככפיה אם
 שאל' כותבין וכותבין לו ואם לא שאל' אין כותבין דיון דשאל'
 הוה ליה כאלו חשד לדין שמיט' את דינו וכפי' זה נריך שיטת'
 ד' א' 4 1 ליה

שכאל' להנתי' הדין לאמתו או יכול' לומר לכד' הגדול וכו' אבל
 או איכא סכא מאן ריבול' למידק לא מני' לו' לכד' הגדול אוילנא
 והכי ס' יר' ליה לא' הכיאו הרב כסמוך לדרך אחד שכתבתי
 כשכרתו וכן היא פשט הגמ' דקאמ' דלפי' ליה מני' מעב' היכא
 ראיכא כתי' דיוני' מדש' בעיר דהלוה מני' משב' ורוק ע"כ :
 ז' הגר' לא ראיכא קצת דיוק ליה שכתבתי דסכיר'
 ליה ל' ר' דמשמע קצת דלא כהרמב"ם דהא כתב הרמב"ם
 הכיאו הרב כעל' הסודים לעיל כסמוך ועל' זה הדרך כתב
 הרמב"ם וכו' אבל ים מקומו שיש חכמי' גדולים וכו' ויש מקומות
 שיש תלמידי'ם שאין כמותן וכו' דמשמע ראי' ראי' חכמים
 יודעים במקום אחד כיון דמקום אחד איכא חכמים גדולים
 מהם יכול' העובע לומר לכתב' ולק' אותו כרי' שילך ס' וכו' וכן
 ל' מ' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' R'
 כסמוך ד' פסד' שיסכימו טריבס' כחמד' או כמי' אפשר לו דמה
 שאמר הרמב"ם הוא ראי' בעירם מי שודע לדין דין לאמתו
 וקאמר דיש במקום אחד תלמידי' חכמים שאין יודעין כ'כ'
 ובמקום אחד איכא חכמים גדולים יותר מאלו והתובע רוצה
 לילך למקום הסמוך הגדולים וכו' וכו' ל' מה' על' זה דלפי' שאמר
 הלוה טרונה לילך למקום אותם התלמידין וכו' דכיון שזריך
 לנאש' מן העיר ואין טורח בוה יותר מכזה כוסוף ללוה וילק' עמו
 ואש' שיסיה טורח גדול כהילך לכד' הגדול ית' מקומו אותם
 התלמידים וכו' ואפשר דטופין כפי' הדין ללוה לילך לטעמה
 שכתב המרדכי כשם הרמ' מקומו הוא תקנת' הקהלות אבל
 מן הדין יכול' לכוש' אש' שיסיה יותר רחוק ע"כ :

ז' הגר' ואיכא למידק לרכי' הטור דסוכר דאי' יכול'
 להסתלק מן הגדול לקמן מענה והוא הרב פפא ודאי דמה
 שאמר שיכול' הלוה לעכב' הימ' שאם אחד התובע לדין כפ'ט'
 רב חסרא שיכול' הלוה לומר לא ארוז'א כפ'י רב הונא שהוא
 גדול ממנו עיני' שכן מני' לעכב' אי' לרכי' הטור דאית ליה
 דדוקא לבית הועד לא מני' הלוה לעכב' אבל אם יאמר הלוה
 שרונ' לילך לכד' הגדול שמי' ליה קשה לו מהכא דמשמע משום
 דהיו במקו' א' הכ' כ' יכול' לנש' הלו' ולו' לא ארוז'א כפי' זה הקסן
 לא כפ'י הגדול אבל אם לא היו בעיר' א' אלא זה רחוק מזה או
 המלה יכול' לעכב' ולא הלוה ואולי ובעיר' א' היימ' כדשיכ'רו
 אש' אבל הפס' הוא כרי' שידון אותו הכד' כוראי' ועיני ע"כ :
 כ' ש' שם הרב כתב בספר המנו' אם יש וכו' קא' מטרחה'
 לך נלך ונדון כפ'י רב חסרא' הגר' נראה דהיה כך
 ככשהא' רשע' במ' דאמר ליה נלך ונדון לפכי רב חסרא' וכיון
 שכן נראה דאין לתמוה מה שתמה הרב על הטור דדחה דכרי'
 סמו' שטבו' ראי' לרכי' ומכר' דלש' הטור נסתח' כתי'
 הוא ככשהא' שאל' דלא קאמר בו'מ' כלך ונדון כפ'י רב חסרא'
 לא מי' קא' מטרחה' לך וכו' כפי' מה' הלוה מני' לומר לכד' הגדול
 אוילנא כיון דלא' מטרח' ליה למלוה כלל' ואולי דאין ככשהתן
 הפ' כלל' נלך ונדון לפני' רב חסרא' ואפ' ליל' סמו' לא דמכח מה'
 שטרשתי בהגהה זו כתב' דכוונה הגמ' היא שיכול' לומר הלוה ג'
 לך ונדון לפכי רב חסרא' ועיני ע"כ :

כא הגר' אבל מ' ש' ליה דהו' תמי' התו' דמאחר שכוכל' לו'
 דמ' כמ' מה' מטרחה' לך דר' ד' דאומ' הלוה למל' למה' דדון לפני'
 ר' חסר' כלך לפי' ר' הונא שגדול' וכפ' סכרת' הטור שכתב לעיל
 דאש' חק' עני' ריבול' הלוה לומר לכד' הגדול אוילנא והכא מני'
 הסכרא מוכחת כן א' אמאי' יש לנו לשרט דכרי' הגמ' כאומן

ראש יוסף הלכות דינים סימן י"ט

ליהגב טעם הדין אם לא יתמך לכתובת ויתרצה הוא כזה עכ"ל
 בו עוד סם הרבצל בני עוכרא רהני תרי כותאי רעבור
 עסקא וכו' כי הא ודאי נרדף לאודעי וני מי הי הכי זכי וכו'
 הגדה כל דכומן הוא דככל מימי המטבעות שם סט ותקלי
 ורעי וחסורי אי חלק לעצמו אמר ליה מאן פלג לך ראוץ לומר
 דאשילו ועשו הוא חלקה משו רכיבתי הרעים והטובי ויחך
 כל כך טובים ויחך לחכרו באותו מנן מן הטובים וכן יעשה
 בדעי דזה ליתא חדא דזה דבר דאיתו כיכר להרבה כמו חרס
 ושד רבחמרא כמא הכי דיעה היין הטוב ופלג ליה ומה
 שנעשה מומן ופלג ליה לא ודאי רבא איכא דע וטוב יש הששא
 שיכרח לו הטוב ומשום הדי איתו מעילי החלוקה ששעה אם כן
 כדמיס עכמו טיבא האי חששא כדרא ליער כאן :

ב"ח הגדה ולשרוט שאמר לומר דהא רחמך רב פשא כהאי
 צוואל נרדף לאודעי לא להודיע טעם הדין קאמר אלל הכי
 קאמר היה לך להודיעו מעיקרא כשפלקת איכא למידק דכש
 וזה מה שהשיב לו רב פשא הוא כדו להסיר החשד ולשולם הוא
 להסיר החשד דאם לא כן איתא קאמר וזו מי איכא וכו' כזה
 הענין הדין כן וכזה איתו כן אלא ודאי דמנרדף ליה רב פשא
 לפרועי טעם הדבר משמע חרסו הוא אה אה כדאיתא
 דכעלמא אין נרדף כיון דליכא חשדא אבל מכל מקום יש קצת
 דקדוק דמלא ליה לרית דדוקא כהאי גומא אמרין הכי אלא
 כעלמא לא דרילי קסט הכי משום מעשה מהיה כך היה אבל
 לעולם אם כעלמא ישאל מן הדין הורחבי מהיכן רבתי נרדף
 ליכתוב לו וכו' יש לומר דכיון דהכא חוויק דהוי ענין דחשדא
 ודאי והכא בסנהדרין קסט האי דהיא כהיכ סרמא איתו ככשה
 איכא משמע רביבא למימר דהיא ריבא אלא כהי תרי גומי עכ"ל :

ב"ח עוד סם כהאי ליטבא אבל כעלמא אם שאל כותבים לר
 הגדה וזה הוא כמ"ס רבינו רש"י ס"ד ליה הא מופה
 דחמיד ליה וזה דעת ר' ירמיה דבתפסין דמהו ככפיה כיולא
 דמהו ככפיה מ"ס כותבין ומתקין לו לרית אעפ"כ איכא לטימר
 דשאני התם דחשד מפרסם הוא דר אר יתאוד אונתו ער כאן
 ל שר טכ בטור אף על פי שאמר מבעלי הדימים גסתק
 וכו' ויבא חייב אין נרדף לפרוע וכו' הגדה כוה איתו שטר
 מאי ראיבא לאקשיו לרברו רשעבא רבתי דלפי אס ויחך
 הליה אי אפרע כל ההוצאות דאין שומעין לו דיחמך המלה
 אימי תנה לטרומ ומל הא כיון דכמ"ל לא קאמר אלא משום
 דאיכר דונה להווי מכה על מנה המעצ דאי לובא האי טעמא
 דיוכל להג לבקו את המלו ודאי אית כדברי רשעבא אמאי קסט
 כמ טעם משום ההוצא כמא משום דאית דונה לטרומ ואעפ
 שיפרע הליה כל ההוצא אבל כזה סבת הסוד דאין החייב חייב
 לפרו כל ההוצא איתו שטר ויהם דכתיב הטר דמקא היתך ויבא
 מנה על מנה משמע דאיתו אם השתל ויבאו חייב דאין חייב
 לפרוע לו כל ההוצא ואי היה אחר במ"ס משום משום שירח"ל
 רחם מחא החסתל ילכו לכו הגדול ועי חייב סיהי השתל לק
 חייב לכפו כל ההוצא טעמו כפסיו דהכי הוא הסבר סין
 דהו גהסיהו הגרמ בכירו והו ודכרו ריב דרמי קמ"ל ראינו
 חייב להכי קסט הכי דדוק ועיין דכרו הליכט שבסמוך עכ"ל :

ל א ע"ש הרב מי שנתמכבו מעמיתו ע"ש הקובע בו הגדה
 נר דים קנת לטיין ורמכר הלאש נד להטר דהא כת הלאש על
 מי ג"ח לפר מוכסי הליה טלא ככפיו ושלחו ניר כדו להודיעו
 אם הוא קרוב דהלו יפרע שבר השליחו משו דהנחתו הוא טלא

סימן טו

א נרדף הדין שוקרי הדין טכא לכפיו א' דכתיב כקטן גדול
 וכו' כפך דכנהדרין אמר ל' סיה חייב עלך דין של פרוס כרין
 ס ק מכהזערי וכו' הגדה איכא למידק דמ"ל ללל לדרום
 הכי כיומ דה"ק כיון סיהו גדול ואס נרדף אתה לרזנו וכמו דכתיב
 לא תגורו משבי איס ויליה סיה מני לו רלוה לא נרדף קדא לומר
 כקטן כגדול תשמעין לימא לא תגורו מני איס וידוי אבל מה
 כמא דדתי לו כקטן כגדול דיכול לרזן אש לגדול דהיינו ללל
 וכמו שדרשו ר"ל על מ"ד הרבר הגרול ויבאו א"ף הדיבר הקטן
 ישפטו סם דלל הרבר כגדול אלל קטן תרול תשמעון על מה
 דא"ל לא הל"ל כקטן כגדול אלל קטן תרול תשמעון על מה
 סהקשיתי מעיקרא דמימא דמ"ס כקטן וכו' היינו לו דהרין אפי'
 לאס וזחוק הכי הל"ל גדול כקטן תשמעון רכמו שטוסה משפט
 על הקטן דאין מתויראין ממנו לררס גדול ואס וזחוק נתי כחז
 כן דריבין לרזמו ולפוטמו מראר כקטן כגדול וכו' כפתח תחת
 סכ"ף משמ' רלא קאי אכעלי דינון לא אענין סרדין כווקאמר
 רכין סיהיה דבר קטן כיון סיהיה גדול כמו דין של פרוטה או
 דין של מנה כשהו תשמעון ומדקט תחלה כקטן ודאי טכא לו
 שאס הרבר הקטן דהיינו דין של פרוט בא לכפיו תחל שרדף
 לרנו תחלה כיון טכא א לכפיו ומיהו שאס כאו סיהיה כאמר
 דין של פרוטה ודין של מנה שיש לר לרין לבקדים דין של מנה
 לרין של פרוטה מרחוין דהנרדף קרא לו דכסא רשעין ורדף
 לדומ רשעין ואפי' סיהיה של פרוט והאי דיבא דהקרייה כפין
 הוה מני קרא לומר ולא שמעוין דהכא רשעין ודון דאין אלא
 משום דהיא איתו רחם יביה דין של פרוטה עס דין של מנה
 הוה מקריס דינר של מנה אפי' טכא ריבו של פרוטה רשעין

לשיך

ראש יוסף הלכות דיינים סימן טו

יד

כלו' הדר אמ' ר' מה שלח לי רב יוסף לוי עולא חכמינו פתחו וכו' כונתו הוא שאתיר תגריה דבע' הקורא תנר עליו ותוכו וטועמ סאתיר ואפתח אותו לזכותו והרגלו של ר' לרבר כן כמו שמנינו בהוא עכרא רב ויהודה בר יוסף אל ולמישרא רהו לשון היתר כמו למישרא קטרין רביאל אס כן מנא רמה שאמר רב כחמין הדר אמר למישרא בתוגריה וכו' היינו להפך בזכותו ער כאן:

ז ע' שזכותו התו' והלא' היינו כשכחין ב' יחד דאס כא וכו' ה' הגה' איכ' למירק כרכרי התום והלא' דהק' דנרין שכלו כא' יחד דאל'ב אין להקד' לת' תהא כחותו מעשה רסבר רב ענין לקמיה דרב משו' דהיה סבור שהיה קרובו של רב עבן הוה דיכא ריתמי קמיה וסלקי' ופחתיה לרביה אכ' כ'ס' הכא דהוא תח' דה' ללא קדמוי אפ' שהי' א' קד' ל'נועוד כהה' ר' ענין הוה ריכא ועב' הקדים לקרובו של רב ענין וכו' ר'ס' לתו' והלא' דההיא רב ענין היה קודם הא' שלח רב יוסף וכיון דמחא ר' דאסת' טענתיה דבע' מור כו' מההיא רעבר דסלקי' לריכא ריתמי ולית הלכת' כעוכדא רעבר לכך כתבו התו' דמחא דאמר הכא ר' למישרי בתיגריה היינו כשכח' יחד רחא לויכא מיתום טענתיה וכתבו אכ' עשה דכור תור עריף רהכוכ' הוא אע"פ דהתם אבתתם טענתיה עב' הכא כהאי עוכדא לא חס להכי משו' רכיון רהוא לתמיד חכס ענמולכא למיחש שחא יבתתם טענתיה רהא וידע' לבעלו הדין דחוי להכי וכמו שכתב הריטבא ל' וקאמר עשה רכבוד תורה עריף כלומ' אף על פי רכבעלו ריכין האחרים שהיו עם מקורם ואיכא עשה דקטן כגדול תשמעו וה' להקדמו עב' עשה רכבוד תור עדיף וכה' הייתי מכן מאותו מעשה שלח רב ענין לקמיה דרב ואמר ר' האי עשה והאי עשה ועשה דכור תור עדיף דל' כמש' דכיון דהיה קמיה מקור ריכ' ריתמי איכ' עשה דקטן כגדול תשמעו ועשה רכבוד תורה איכא כגדו רהיוני קחכו של רב עקורחה עשה כבוד תורה לעשה דהקדמה זה היה כ' לויכא ממע פטע דכרי הנמ' והתום אכל מדרכי נורמי של הריטבא לא מסמע דהש' לא פי' כהאי דרב ענין כן האי עשה והאי עשה כלו' דככל מר מוכייהו איכא מצוה לרמו דכתיב ונפטתם ברא' וכו' והוא שלח רב ענין איכא כהרוא עשה דרבך דכבוד תור חס ומכריח ל' רינו כרישא וכו' דר' זה הוא פירו' רש' :

ח הגה' ולעתמורי' רהריטבא אס כאלול' כע' הרכה אע"פ שיש כהה מי שכל קודם למכרו עב' לא מיקרוי' והש' קוד' כרי שגא' דאיכא מצוה דקטן כגדול וכו' ולהקרי' מי שכל ח' ל'כ' ליכא מצוה דקטן כגדול וכו' לא כשכבר התחילו לרין כפי' הדין ופא' כ' כ' כ' אחרים דאו' אין יכול הדין לסלקן ולחתות לדיקן של כע' דמאחר' אבל אס הוא תח' ענינו יכול לסלקן אע"פ שכבר התחילו לטעון כפי' הדין משו' דאיכא עשה רכבוד תורה מדאורייתא וה' ר' א' חס' בהנהגה הכמונה לפי דעת' ואפשר רגס היתוספות יכברו כן עב' כאן :

ט הגה' וכן מדויק כרכרי דש' כפי' מה שפירש הוא כנראה כההיא רב ענין עיין עליו עב' כאן :

לפיכך נקט קרא האי רין דהקדמה כדן של פרוטה ודוק ואס ואיכ' שניהם כאלה דג' והענינים שום כגון ששניהם של מנה או של פרוטה לזה ברא' ריעשה הריקמה שירצה כפי' פיהתום כשורא דריינו ולפי מה שפי' ש' רש' כשורא הכ' ורא' הדין מי שיש לו יותר שום מעל' על האחר כשום גד' יקד' אומע' ואסיהו טוין ככל' או יהיה כמו שפירשו התום למי שיר' הדין עב' כאן ב הגה' ויש קצת ריוק אמאי לא נקט הסוד האי רין דדין נב' ד להקדים לרין דין שכל' לכמוי תחלה כגונא דקנע' עמר כרין של פרוטה ודין של מנה כיון דבגמ' בהכי נקטיה ונריכא ליה ל'ל' לאמת ככי' האינונא עב' כאן :

ג עב' שם אבל נרין להקדים דין של תח' אפי' התלמוד כאל' לכוף' ה' הגה' כול'ל מייכע' אס כא' רין של תח' תחלה או שכל' כשורא ויחד עס אחר שוראי שגרי' להקדמו לתח' אלא אשילו כא' לכוף' שכבר כאל' לכ' בעלו רינין אחרים עב' נרין להקדים דינו של תלמיך חכס ומה שלא כתב' כ' דקמב של חכס נמי נרין להקדמו וכמו אותו מעשה רב ענין דבר ש' דיינוגרות' ליומר רכיון דחויין ש' דאסתתם טענתיה היינו משום דכובר דלכתתם טענתיה דבע' לא מקדמי' קדמיה ומאי ר' אקרימין לתח' ולא מיישי' רילת' אסת' טענתיה היינו משום דסובר כמ' הריטבא רכת' לא מיישי' לשמא אסת' טענתיה דבע' וידע' רחוי ליה החכר כהכי עכ' ד הגה' אבל קסא לזה רכיון דאמרינן דליכא למיחש לזה ככתת' שמו' עשום דכפל דינו רהוא דחוי להכי אכ' כהאי ריכא דאית' לן דנרין הדין ליהר' שישוה שני בעלו רינין וכו' ותח' ועב' הארץ שכל' לרין שמושיבין לתח' ונריכין לומר נ' ל'כס הארץ שישכוכאמר מיי' כגדול רב פגא' אית' לרב שרביא שכל' לרין לקמיה ואותיב כמי' לבעל ריכיה אתא שליח דבי ריכא ואוקומיה לע' ולא אל' רב פגא' ולא כלו' ושרי' כגמ' והיכי עביר הכי והוא מסת' טענתיה ומשכיוכו וכמו שהכתיב כל זה לקמן כפי' א' הטור והרכ' ואס כפי' מה שכתבנו מאי פריך והוא מפתת' טענתיה' ועוד אמאי נרין ליה ל' פגא' לאותו ויהי גכ' לבעל ריכיה כיון שהוא תח' הא' וידע' ליה לבעל ריכיה דהאי תח' חוי להכי ולא יסת' טענתיה כמש' הכא ואולי משו' דהאי ניחא ליה לבע' ר' נשד' ליה תגריה כרישא וכמש' הריטבא עכ' ה' עוד שם הרב שלח ליה רב יוסף עולא חכמינו עמית כו' למאי שלח ליה לחנפי' ליה הדר אמר למישרי ליה בתגריה וכו' ה' הגה' איכא למירק דאמאי לא קאמר הכי שלח ליה כדי להפך כוכותו וכמו שאמר רבא תתילי רכי אתי צורכא מרבין קמאי וכו' והקטן התום והלא' וכתבו הס' דה' רהוה מני למימר הכי ולי' כלא' רוב הוא דחוק דכיון דהוה מני למימר הכי אמאי לא אמרינן ואמר כרי' למעריה בתגריה וכו' דאיכא האי חששא דאסתת' טענתיה וכמו שהקשה הריטבא לכך כ' רהאו מעשה שלח רב יוסף עולא חכמינו עמית בתגריה וכו' בעל רינו נמי היה ת' וכתת' התום שם כש' לת' כשא' כגמ' אכ' ל' ש' ד' ר' ר' י' וכיון ששניהם תח' אע"פ שעלול היה חכס וחס' ד' ית' מהאחר עב' כיון שבעל רינו צורכ' מרבין כמו אין להפך בזכות זה וה' ית' מהאחר אבל לענין למערי' בתגריה אין הרמזי הוא למישרי בתגריה דעולא כיון דאפי' בעל ריטה הוא תחות' ל' כעולא משום דהיה גרול' כחכמה וכחסירות עכ' :

ו הגה' וכל' לומר גכ' דאמר ל' ר' מ' ר' הדר אמר למישרא בתגריה וכו' היו הכונה להפך כזכרתו ולמשל' ל' להת' ולסתח

ראש יוסף הלכות דיינים סימן טו

טענותיה הוא הפק ואין לרמות מפני הפק זה מה שהיא וראי
 רבינו ר' יהושע בן לוי ור' אבהו ור' אבהו ור' אבהו ור' אבהו ור' אבהו
 תירוצו דאמרואי מן עשה רבנו תורה עדיף ודוק ער כאן
 יא ע"ש כתב הרשב"א ק"ל הא דאמרינן כפ' שבעת העדות
 וכו' ולא חל לאסתמוי טעמיה. הג"ה ר"י איכא למירק
 רמזי קושיא היא ונדרילתא היא עובדא גלגל רב יוסף לר"כ
 עולא חבריו הוה כהתל' ולא היה שם פוסם כיתום טעמיה
 ומשה כשכח אח"כ היה דרב עבן לא חל ג"כ לסימוס טעמיה
 ואחר כך כשהיה שכתתם טעמיה דבעל ריביה דרב רביה
 ר"כ מהזי ריבא ור' אבהו כר' ל' ר' אבהו לומר רהיה דרב יוסף
 הוה מעיקרא משום דחוקי דכשטלח רב יוסף לרב נחמן עולא
 חכמינו וכו' מאי טלח ל' לחופי הדר אמר למישרי כתיבירי
 וכמעשה דרב עבן לא הוכיד כלל לחמפי אלף מיר סילק ריבא
 דיתמי רהוב קמיה ואחית לריביה וכמו שפעה במעשה דעולא
 ואי רב עבן היה תחלה כההוא מעשה דרב עבן הוה ליה לרב
 נחמן לומר רבי מאי טלח ל' לחופי ליה וכו' וכו' לומר דקוסית
 הריטובא היא לעבן פסק הדין דמרמכיא תלמודא היא עובדא
 דרב יוסף שטלח לקמיה דרב נחמן ופסקיה רב נחמן ושתיק
 התלמוד ולא קאמר ולא היא וראי רבי ריבא ויהקסה דאכזן
 אמאי לא חייס לאסתתם טעמיה כמו שקרא כההוא דרב
 עבן א"כ וראי רהבי הלכתא ע"כ:

וב הג"ה ר' יהושע בן לוי ור' אבהו ור' אבהו ור' אבהו ור' אבהו
 או קרובו של ת"ר קאמר אבל הכא ר' א"ו חדר ולא קרובו
 של חבר סבר דמחסיף ליה משמע דאי הוה קרובו של חבר לא
 יסתתם טעמיה דכבר כעל ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו ר' אבהו
 דקרובו והאי דאיכסו אליהו ולא נראה לו עור לרב עבן היינו
 משום דסבר רב נחמן דהאי קאמר רהוא פכול לרינו הוה
 משום דהוה קרובו ומשום הכי עבר ליה רב נחמן כבוד ואסתתם
 טעמיה והוא לא היה קרובו וכמו שכתב רב עבן אסתתם
 טעמיה ואי הוה קרובו משום של רב עבן לא היה מסתתם
 וכיון שכתבנו ופעה דכר זה איכסו אליהו מיכיה רהוה ליה
 לפרושי ולומר דמאי טלח ל' היינו משום דהכיא ל' דורין
 אכל לדעת מריוני של ר' אבהו אפילו שהיה קרובו איכא
 ביתוס טעמיה א"כ הקרימו כשהתחילו לטעון וכו' וכל מה
 וחד כפי דינו ער כאן אכל ר"כ אחתיה לריביה קודם דינו של
 יתומים משום דר' עבן לא התחיל ברין של יתומים וכפי הדין
 כולי לעשות כן משום כבודו של רב עבן אכל כפי האמת לא ריה
 קרובו וכמו שכתבנו ומשום הכי לא נראה ל' אליהו: ז"ל מ"כ:

וב הג"ה ר' יהושע בן לוי ור' אבהו ור' אבהו ור' אבהו ור' אבהו
 יב וכו' כ"ר ר' אבהו הוה הכונה דמיו דחוקי ר' א"ו שוס דיי' כול
 להפך ככות ש"ס א"כ וכו' כמעלי דינין ויכא כנורבא מרבין
 קאמר רבא רבא רבא א"כ נורבא מרבין לקמיה רהוה מהפך
 אבותיה רבא רבא רבא כמי אפ"י רמניה לסקדיס מי שבא ראשין
 לבר עב"ל נורבא מרבין הקדמין ליה משום כבוד תורתו או
 כמי האי דמקדימין ליה לרונן מוקדרי מהפ"י אבותי כמי רכות
 הוה לו רשטריס אותן מיר ע"כ:

וד עוד שם כבוד כתב הר"כ הוא לפני הדינים ריביס
 הרבה מקדימין דין היתום לדין האלמנה ודין האלמנה קודם
 לתלמידי הג"ה וראה מדבריו בפירושו דמכ"ט דהיתום
 קודם לתלמידיה יתום קודם לאלמנה ואלמנה קאמר רהוא
 קודם לתלמידיה וכו' אמר דרב נחמן כלקיה לדין היתומים

משום קרובו ררב עבן וכ"כ אם היה ת"ח עצמו ונראה לומר
 דככירא ליה להלמכס כמו שכתבתי בכיון דאסתתם טעמיה
 אידהיה רהוא ררב נחמן וכו' א"כ ר' אבהו ור' אבהו ור' אבהו
 רכש"ט ת"ח ע"כ כפ"י דינין אחרי' מקדמין לתלמידיה וכו' כשכחו
 בימר אכל אם הבעלי דינין כאלו קודם מקדימין אותן משום
 כקטן כנדרולכו והאי ריבא דחיידי כאן דהלמכס כשהיו כפני
 כ"ר קודם שיתחילו שום אחר מהם לטעון לפני הדינין וכו' הוה
 הדין כן רה"ל יתום קודם לאלמנה וכו' לת"ח אכל אם אמהם בא
 קודם מחכרתו אז הוה קודם לעול' ויהיה מו' שיהיה וכו' כפי דרך
 ראשון שכתבו התוס' וה"ל ית' רונ' אחרי' וכו' עיקר פ"כ
 נ"ו עוד שם הרב כתב ה"ל אכל האבד את הקטן ומעכב
 שכירותו וכו' הג"ה ר"י לכתבון מה סי' כן כ"כ כוה
 הסיומן תשובה זו ועיין ער כאן:

וד עוד שם כבוד כע"ף ג' הדין שכל לפי מדין מרומה לא
 וא"כ אסתתמו ויהיה וכו' הג"ה רמאי שהקשו המפרשים
 מההיא דשכונות העדות למתי רבא ר' קאמר רב עבא דמיירי
 ברין מרומה ולפיכך נרין דרישיה וחקירה אם כן נראה דדין
 מרומה נרין לרונן והתם בשכונות העדות ככריתא קאמר
 כפירוש שלא ידון אותן מקד' דמרבר שקר תרחק נראה דראייה
 קושיא דהתם לא קאמר דלא ידון אותו אלא שלא יאמר הוואיל
 ועדיכ מעדים אסתתמו ויהיה קולר תלמידיה וכו' העדים רכר
 הוהיר שלא ידון כפי עדות העדים כיון שכל ל' שם מעידים
 על שקרא לא יחקור וירוש' ער מקו' שידו מנפת אכל לא יחתוך
 כמהרה כפי מה שהעדים אמרו ויהיה קולר תלמי' על
 נוארן של עדים אלא יחקור וירוש' ערותו וכל מה שפטר וזהו
 דין אמת לאמתו וכמו שהביא הרב בסמוך כשם הרב רבינו
 שלמה בן אדרת ז"ל וא"כ לא ימנא זיף כערותו או יחתוך
 ויפסוק הדין על פי עדותו וזה נראה ל' ועוד נראה ל' לומר
 דמה שאנו כאן במתכ"י הוה כמו התם דהכא קאמר ראי הוה
 דין מרומה נרין דרישיה וחקירה וא"כ אחר החקיר ובררישיה
 ישאר עדין עליוספק ולכו נוכחו כפני' לא יפסוק הוה אחיו
 הדין אלא יביחבו למישיה' לכות שלם עליו וכיוצא בזה הוה ג"כ
 מה שאמרו התם בשכונות העדות ככרין שיועד כוונתם ש
 שהוה מרומה שלא יחתוך אותן על פי עדות הללו כיון שמוס
 ל' ס' ויט' ע"י ספק וזהו אחר שפעה החקיר כראוי לו לעשות
 ועכ"ל כשאר ל' הספק עצמו כאותו הדין בזה קאמר שלא ידון
 אותו אכל אחר שפעה החקירה שיש לו לפעולת אם כן היימ
 כמי דין משנתו ראי ככרין התום דכתבו רב"ג מיירי דאין
 יורשים אם הוה מרומה אלא שחוששין לו אכל התם בשכונות
 הפדות מיירי שיועד ככריו שהוה מרומה והעדים מעידים
 שקר ודאי קשה לזה דמאי נרין קרא ליה רבין שהוה זרע
 כדאי דהעבין שקר ודאי ר"ל ודין אמתו ואדרבה נראה ל' לומר
 דא"כ מאי לא ידון קאמר אלא ידון אותן לכות לאידך יוכיחו
 דאין לדין אלא י"ה שעינו ראותו וא"כ ככרין ר"מ שכת' ה"ל א"כ
 דים הלוק מתוכע לכתב רבתיבא א"כ הוה מרומה נרין לרונן
 כפי שלא יהיה חייטא נשכרי איכא למירק דהא מה נאל התם
 בשכונות דאין לרונן דין מרומה היינו משום מרבך שקר תרחק
 וכיון שיש חשש כעדים שהם שקרנים אין לסמוך עליהם לרונן
 על פי שהם משום שקר וא"כ כן כדאי נגודא כמי כמתכע דהא
 יכיא עדים לומר שפעה השטר ונראה לדין שהם שמיים לא
 יעשה על פי שהם ומכסיד הכתב בזה שפאר עליו עדין השרט

במקומות
 כמקומות

ומשפדראי טעמא כמי סכיר ליה להלאה ולאיתו טעם אתי
סכיר דאיכא חליק בין תובע לנתבע ודוק וכן כתב האו
טעמא דשלא יסתבר הרמא בפירוש כתשובה ואמאי כתב
כאן טעם אחר דהוא הפך ריני ועיין עד כאן :

ב עוד שם הרב כתב מהיריק בשם כ"א אם יראה לדיין וכו'
הגהרה וליכרא ככריה לאלא רעה החתומים בשטר חד
ועדים חתומים על כתב פרעון חד דבעדים החתומים על
שטר מלוה אומתק או מתנה או איריין דעדים החתומים על
השטר כמי שנחקרה עדותו כבד אבל לא על כתב פרעון
וכ"ש שכל דכרי אותה תשובה כבלי עיין עד כאן :

בא עוד שם הרב כתב עוד דלא שם א"כ רואה
כאומדל דמכח וכו' הגהרה וכ"ש שדיכח הקטם להמריכה
כיכח ויותר סוכ מה שכתב הטור ויבא מדכרי דמכח וירין
אותו מי שלכו שלם כדבר ראין לסייתן תלוין כל ימי שלם

דאולי התיבוע האמת כדכריו אעפי שררא מרומה העבין ע"כ
בב עוד שם הרב הריב"ש כסימן ק"ח על אזהה שטענה וכו'
הגהרה איכא למירק דלא דמי להיבא דמר ווטרא כשיה
דהתם ודאי ננככ ליה כשא דכפשא ולא היה אומדנא כדבר
הנככה ודאי ננככ ולא היה אומדנא לא כמו שנככה לכד
אבל הכא כדקון דהריב"ש הכל היא באומדנ' דהא אפטר שלא

היח כעלה ממון ויה לא ידעו לא באומדנא ולא תמני לומר
שהכיה שמא לא לקחן היא דאותן הכחורות שמא היו ממון
אחרים שנתנו לה על מנת שאין לבעל כלום או שהיה כרשית
בעלה אין כאן אלא אומדנא ויין ראין כאן דבר ודאי אלא

הכל באומדנא א"כ לא היו כהיה דמר ווטרא דהיה שם ודאי
נככה ומשום הכי כפתיה אבל הכא אין כאן גולה כלל ודאי
אלא באומדנא ואפטר דלא נככה כעטור ונראה לא היה דין מר
ווטרא כה"ל ועוד איכא קנת ריוק דאי כדכריו דהדמה לנו

לגמרי אמאי לא קאמר לא אימים לחד דמשמע ראין נכנעים
כה כלל אלא שאימים ואומרים לה מינו אימים והכחדות
שישנולה אבל אין מיוסרון אותה כשום דבר כלל לא קטין לא
גדול ומר ווטרא חידא חיוק דעכד ליה יבורין דהא כפתיה
ואולי משום דאשה היא ולא נהיבא משו' דהיה אשה לאיש לכל
העונסים שכתורה ואולי משום מה שכתבתי עד כאן :

בג עוד כהיה תשובה וכן איתן שקמו סחורה ממכה כוול
פחומשלים הגהרה ואפי שלקחו בשויה וזכר כיון דהיא
אשרה לתי שיעלימו מכעלה איכא כתיי איבור כען ע"ד כאן
בר' עוד שם בטור כתיב בתב דהמכח יש לדיין לרין כדייני

מחיימת עלפי הדבר שדעתו וכו' והמכח שפטה על סכנרני
הגהרה היינו דוקא כנתתיב כשכניה דאורייתא כגון
מודה מקנת הטענה אבל אם השכניה היא מירכבן או לא
יהפק השכניה כדושיטול שכתנר דהא אכילו שהיה חסוד

ודאי על פי שני עדים קיימא לך דכסוד החסוד כלא שבויה
כלל וכמו שהביאו הטור לקמן כסימן כ"ב סעיף י"ג שבויה
דאורייתא לא סייך דאיוס אחר שמעיד כדכריו אך כהפקד
עלת השבויה דאפילו אם יהיה חייב הן הדין לטכני עד א'
פוטרו כ"ש הכא דאין חיוב שבויה ואין זה כלום דכיון דהיה

נרין לשבויה שכתנר ולא הפטר לא יס' זה שלא כשבויה
ואיכא נונא אחריתי נסכך כשכתנר דאורייתא כגון הא דכתב
הלמכס הביאו הטור לקמן כ"כ כתיב שא"א חסוד שטען
עליו כה שאמר לנו ששלח יד כפיתו כשקדום או אכלו וכו' ע"כ :

כה הגהה

בזוקתו ויותר מדויק לשון הכריתא דשכמת העדות לדבר
הז"כ לדברי הל"מ דהכי קאמר מבין לריון אודע כדן שהוא
מרומה וכו' משמע האו לטנא דמירי כדאי שודע שהא
מרוז' אבל הגרם מחובע וכתב על חיוק ולא היה מיטמיט
שם תנא או אמורא מלאומרו כיון שאינו כפי' ככריתא ע"כ :

יו ובקנסית הגמרא איכא למירק דמאי פירך דלעולם אימא
לך ררי' וממו' נריוון דרוס' וחקירה והייתו דוקא כשהעדים
כגיבו נריוון לחקור ול' חש אותן אבל כשאין העדים כפינו
אלא שם חתומים על השטר או אין נריוון דרוס' וחקירה
וכשרט כמו שאמר עדים החתומים על השטר כעשה כמו

שחקרה עדותן כד' וכו' היה ליה הכי בהדי כמו שחקר
אותן בכית דין עין כדבר מהר' קולון שהביא הרב סת
יוסף ז' ועוד דמאתמ' אין לחזור לעדי' כיון שאין כאן
מוקמיין לה אחוקתיה וכו' ויכא כשטר שזמנו באחד כריסן

כשמיטה מירי' אין העדים כגימ' ומשום הכי אנו מתרנים
דכרייה דמוקמיין לה אחוקתיה וכו' שכתבתי ואף על פי
שלא כיון שהם חתומים שם הוה ליה כאלו היו שם כפייהם
דלשון שגא' איתרוהו וכתובה' משמע שאין כאן כפינו ואין

לומר דהעדים היו כפינו ואף על פי שהם אין אומרים כלום
אין כ' ד' טענין ואמרין כן שמא איתרוהו וכתבוהו והעדים
אין ונכרין מזה כלום חד' דרוחק לומר כן' ועוד דכר'א
כפי הדין שפריך שזכת העדים מן העבין אם לא פכא' כיו

שכתבתי דעדים החתומים על השטר כמו שנחקרה עדותן
כד' ועוד דאי הכי דאעפי' שהעדים לא יאמרו שהיה כן אין
טענינו מאז דתלין כשכחה א"כ לא היה ליה עדות זה עדות
שאין איתיה יכול להומיה דלעולם תלין ליה כשכחה ואמרין

איתרוהו וכתבוהו ואעפי' ש אחרו העדים כפי' כמו כתבוהו
תלינו כן כשכחה ואפטר לחלק בין כש אחרו כפירוש ללא
אמר כן כפירוש אבל מ' הקושיא עדין כזקומ' עומד ודכרי

רש' אפטר לפרש' נ"כ כפי' כ' שכתבתי ועיין כדכרי הגמ' ע"כ
דאין זה כותביו עכ"ז לנעטת פלעול כדכרי הגמ' ועיין ע"כ
ית' הגהרה וכשינויא דכרי חינוא דאמר כנת' דבר תורה

אחר דוני ממונות וכו' ומה טעם אמרו דיכי ממונו' דלא כפיין
דרושה וחקיר' כרי שלא תבעול דלת כגי' לון איכא למירק
דלעולם אתו רבין לעשות כיינ' לתורה דמה שהתורה התירה

והכשירה אתו רבין לאסור או לפסול וכאן הוא אפכא דמרין
תורה השטר היה פסול או הוה כענין דרוס' וחקירה ועשו
רבין ששטר כשר וחקי' מוכח כיה דל' דוה כמי היו תקין

וסייג גדול ואפילו הלוה רוצה כהוא"כ כן אין זה מכשיר' יה
שפטה התורה דהא הלוה רוצה שיהיה כשר ועיין בנת' ע"כ :
ועוד שם הרב כוכן כעוד ככתובה סוף כלל וכו' והוא
אינו יכול לברר הדברים אינו רא' ל' אך ידומן הריו ויריו
הכעלי ריוון זה ע"כ וה' הגהרה איכא למירק א"כ מאי

שנא תובע ומאי שגא כתבע דקאמר דלאש דאי הדין מרומה
מחמת התובע וכתבו ולא ידון אותו ואי מחמת הנתבע י' לו
לדנוקא אחר דלאש דהיי"ח הוא משום דא"כ לא יפסוק אותו
יהיה להם קטטה ומריה וכו' להשקיע האר"ב אין לו למשון
ידו ממנו א"כ כן כשיהיה מחמת הנתבע' כ' לא היה לו למשון
ידו ממנו דלא ישיקט האר"ב כיהיה' ועוד דהוא ז' קאמר
לעל טעם אחר מסו' ר"ח דהיינו כרי שלא יסתבר הרמאי

ראש יוסף הלכות דיינים סימן טו

מר עד אחד הוא ועד אחד ללו כלום הוא ואי היה מטעם קורבא כך הוה ליה למימר מר קרוב הוא ולאו כלום הוא אלא ודאי שהיה רוצה רב פפא להתריע השטר ושלא יבנה בו ועל זה אמר רבא דעד אחד לאו כלום הוא אלא יפדע לו שטרן אבל בשבועה כמו שהוא הדין כן בעלמא דעד אחד מעיד שהוא פרוש שגריף לישבע ואחר כך יטול זה נראה לי אבל כל שאר העובקים פבקי דכדכרי רח וכמו שכתבו התוספות ראין כאן דיעוב אלא שגריף לישבע כדי שיהא אפסי שלא יטעון כן הלוה עכ׃

בו הגררה אבל מה שגריף כאן קצת עוין הוא זה דלהריף שפוסק כאכיי דאמר רמאן דמשיד מחמונא חשיד אשכבעתא בכרקא קמא דמזיעא אס כן הכא כיון שהדין מושג לזה מחמת עדות הכאמא אחאי מאמין ליה בשבועה דכמו שחשד הוא על הממון לגזולו כיון שהוא סומך על דכריזה העד א״כ כך היה לו לחשוש גם כן על השבועה שישבע על שקר ועיין בדכריזא דהאש כדמי מזיעא עכ׃

בו עוד שסוכן מישטעון יש לי פקדון אלז פלוני שמת וכו׳ אס יודע הדיין שזה החייב אינו אמור וכו׳ הגררה כראה דאיכא למירק דחף על פיכח שלא יהיה החייב אמור וזה נותן סימנין עבא איכא למיחש שמה זה הטוען היה שלו ומכרו לאחר ואותו אחר הפקידו בידו זה שמת ולפיכך יודע שהיה בידו שיעד כשהפקידו בידו ונותן סימניו כיון שהיה שלו ואעפ״י שהיה אפטר שכבר בידו ונותן סימניו כיון שהיה שלו ותובע דמה מפסיד כזה יש לומר דמשום הכי אמרינן דרנן אותן מאומר הדעת דדברים אלנו הוה מילתא דלא שכיח ולא חיישינן להו לפיכך מצינו אמר היתומי ונותנין לו עיין בדכריזא התוס׳ סס כפ הכותב עכ׃

בה הגררה והכריחו התוספת דהא דקאמר דהא דידענא כיה בית דין דאיז אמיר ועוד דהא יתיב כוממן דגריף לתריטעמי דאיזו אמיר וגם דיהיב סימנין וכחרא מהלכד אין מונאליכ מיר היתומים וכמה שכתבתי ויש לתרן מאי דאיכא למירק דכשלתא מה שמתן סימנין אינו כלום אס הוא אמיר דאמרינן דילמא אכיו שליתומים לקחון ממך ואי כן משום הכי יודע הסימנים אבל כיון שאינו אמיר אמאי לאל בני כיון שהוא אינו אמיר ודאי שאנו שלו ויתנו ליה שאמר שהפקידו אלנו וכמה שכתבתי דאפטר טראה לזה כשהיה הפקידו בידו ולכך תבעו אבל סימניו מוכהי לא היה ליה לירע ומדאמר הסימנים אס כן ודאי שהיה שלו אבל איכא למירק דאמאי לא חיישינן שמה של אכיוהו היה דאעפ״י ללא היה אמיר לבעמיס וגו׳ כפי ארס שאין רוצה להדאות עפרס וכמו שאמרנו שלא להשביע את עמנו נתכוון ואמר שלמה ע״ה יש התרשש והון דב ועיין עכ׃

בג עוד שס שאין הדבר מסור אלא ללוו של דיין וכו׳ אבל למה הצריכה התורה וכו׳ הגררה ואפילו בהכי גוויי דיהיב סימנין והיה אכיוהו פגי דאינו אמור ליקח זה החפץ אס יבאנו ערוס שיאמרו שהוא לקחון אעפ״י שבעינינו כראה ללא אפטר משום דאינו אמיר עכ״ל לערוס שזיענין כיון שמעידים בפירות שלקחון אכיהם של אלנו ומשום מה שכתבתי דיש מתרשש לבעמיס ויש לנו הון רב ומ״כ כראה שגריבים אלנו הערוס קצת חקירה ודרישה עכ׃

ל הגררה ומה שכתב הריף זל למימר דהלכה רוחת הכונה

בה הגררה אבל מה שנראה דאיכא למירק כזה הוא דכיון דכשאיכא ארס שסומך עליו שהוא אומר אמת אעפ״י שהיה ללוה לישבע ולפטר עכ״ל מה שכתבתי לטכועתיה וישבע המלוה ויטול ויוציאון הממון מיר הלוה בשבועתו של מלוה ואס כן כמה שאמר אחר כך וכן אס יבא שטר לבניו ואמר לו ארס שהוא סומך עליו אפילו אשה או קרוב וכו׳ אמרינן ליה לא תפרע אלא בשבועה וכן הכריחו התוב׳ דהאי פמיכה דמרע לטרא דאמר היינו שלא תבכה אלא בשבועה וקסה דמאי טבא מהדין הקודם דאמר ישבע המלוה ויטול ואחרכה להבך הוה הבכרה דהת הלוה מוחוק בממונו וקיל המעה והכא בשטר שמי׳ הבאמא שהיא פרוש למלה לא דישבע הלוה ויפטר דאעפ״י שמן הדין היה שהמלוה יטול מכה שטרן כיון שיש עדות מהאי באמן שדעת הדין הויה עליו כמו כדאין הקודם שמנויא ממוכא מכה עדות מי סומך עליו ואין לומר דטעם שטרך כירי מאי כפי הוה טעם ומה ומוקס שלא כשרע דארכה חוקה דממונא עדיפא ככל מקומו ויש לומר דכשלתא דדין הראשון דאמר ישכ שכתבנו ויטול היינו משום דאי לא עבד הכי ליכא שום ריעותא אחרת למעבד מאס הכי קאמר דישבע שכתבנו ויטול דאי לא יטול ולא ישבע לא הוא ולא התבא א״כ אין כאן שום ריעותא לכך מוכרח הוא לומר כן דישבע שכתבנו ויטול אבל הכא גבי שטר שהיה לו לטול בלא שבועה כלל הא איכא למעבד ליה ריעותא אחרת ויהיו שגריף לישבע כדי שיתול ודי ליה כהכי לא שבע אס הלוה טען ליה ישבע שלא פרעתי ואין כשטר כאמור דאש כשטר נאמנת כשבי עדים אפ״י אס יכארכ עדי ועיירו שהו פרוש עכ״ל ויטול בלא שבועה א״כ ודאי דלית באן נאמנת אבל נוטל בלא שבועה כל זמן שאינו יודע עליו הלוה ישבע לו וכהא אמרו דאש העיד ארס נאמן שהיה פרוש אעפ״י שלא יטעון הלוה ישבע לי אמרינן לו לא תפרע אלא בשבועה ולא כשהלוה איר שפירש וטעון ישבע לי שלא פרעתי לו דא חייב המלוה כדי לטול שבועה שלא נפרע אס כן מה ריעותא יהא שם בעדות הנאמנ וגם הו יודע דמה שכתב דמכס ואמר לו ארס נאמן דשטר זה פרוש ארס זה הו קרוב או עפול או אשה וכו׳ אמר אפילו אשה או קרוב קאי לארס שהוא סומך עליו דאי לא הוילא שהוא כשר לעדות מ״א האו דאמר דאמרינן ליה לא תפרע אלא בשבועה ודאי כיון דאיכא עד אחר שמעיד שהוא פרוש שאין לו לטול אלא בשבועה וכן כתבו התוספות אס כן הכא גמי אס העד הכאמן וכו״ ענין הדין שהוא אומר אמת מה יהיה הו ריעותא ואולי כיון שיש לו לפשות שום רכר כגון שיש לו לישבע וליטול ואשועינן דאעפ״י שהיה שם וזה העד קרוב וכו׳ עבא מרעין ליה לטעריה וישבע ויטול וכל זה דרך היתשטת דאמרו דמה שאמר רב פפא כגון אכא כד כריה וכו׳ מרעין לטעריה הוא לומר דאפילו שהיה קרוב אבל ליי כראה יותר פירוט רש״י דכתב מרעין לטעריה דהיינו לא מיכב כיון כיה ולא מיקרע לא מיקרעין ולא מיבכא כגון הת שפיר מדלא תביק לא מיקרע קרעין ולא מיבכא כגון היינו קשו רלא גריף למימרה דודאי קרעיה כיון דאמר כגון אכא כר כריה מרעיה לטעריה אי לטכועה לכר אפילו כגון אכא כר כריה אלא איזה ארס שהיה שיעיד שהוא פרוש כדא הו לישבע כדי שיתול לא ודאי דמה שאמר מרעכא לטעריה היינו לומר שלא יבכה ולפירות התוספות שרב פפא היה קרוב של בעל השטר קסה טובא האי לישכא דאמר אעפ״י דאיכא

ראש יוסף הלכות רינים סימן טו יו

יו

הכונה היא לומר רלא היה ליה לתלמודא להביא לא חד מהני עובדי כיון דקולן הוה חד עיניא ליה כתבן כולן לומר ראשיה שרואה רהאי ריבא לא ריבויין ליה כן אלא מחמת אומרכא אבל לא מן הרין קול רלא אלא דין הוא הבידמוניאוס מיד היתומים ונותנין בידו ורלא כהמכס שמוכר ראינו דין גמור וכו' עד כאן :

לא עוד שם אעפי כן אש העיד ארס כאמין וכו' הגהרה וזו גם יותר כאמין ברכ פשא ואמאי לא החמיץ רבא הרין כשכילו או נקטלק מן הרין כעבורו וכי תמא שהחמיץ הרין לא משמע הכי דמיר אחר ליה רהוא עד אחר ולא כולם הוא ועוד דהלא לא מכא לרב פשא עקרון חס ושלום ואעפי ללא קיס ליה בגויה ככת רב שהרא ולעשות מעזה כשכילו מכל מקום תימון הוה ליה למעבד דראס גדול כעורה היה ואיבא למימש לערות עכ :

לב הגהרה ומדברי הנאמן שהביא הראש כראה שחולק עם הרמבם כמד עמיבא לרהלמכס נראה רנריך להחמין ומושא ומתן עם בעד עד מקום שירו מנפת או יעשה פשרה או יסתלק מן הרין אבל לרברי הנאמן כרא דאימ מהתלק מן הרין כלל וגם לא יעשה פשרה אלא ידרוש ויתקור עד שוניא הרין לאיתו עכ :

לג הגהרה אפשר שהסגה הוא כדברי הרמבם כמו שהביא הסוד או יסתלק מן הרין והכי הוא הכוונה דבואה ונתן עד שירו לרברי הגד או יעשה פשרה כיון שעשה כן או יסתלק מן הרין אבל כלא נמר הרין אינו יכול להסתלק ואתי שטר כדברי הנאמן וזה נראה יותר עכ :

סימן יו

א אחר אחד מכעלו הרין יש לי עדים ושל זמן להביא מתני' לזמן ל' יום ונלאמר כן שסקים הרין הגהרה כתב הרב הגדול רהאי ריבא אתי כפרק הנוול בתרא אמר רבא הלכתא מקיימא את השאר שלא כפי כעל רין וכו' אש כן האי ריבא דכתב הסוד מיירי שהכתוב שאל הזמן וקאמר רבותים לו של' יום וקסוהוא לקחן כקמין כד כתב הסוד כשא הראש אכיו וזלועור כתב אה הראש שנספא מינה שאפילו אמר הכתוב תב לי זמן ל' יום וקסי' לתוכה תחלה מיד לפסוק הרין ובהא הכא קאמר דנותי' לו זמן ל' יום ולאחר ל' יום שסקים הרין ונראה לי דאין זו קושיא דמה שאמר כאן רבותים לו זמן שלשים יום היינו דוקא לעבדן הפרעון וזה שאמר שסקים הרין לאחר ל' יום היינו כהי שצדע אבל לעלם אין מוניאם מידו תוך ל' יום איבא קצירה דזה לו סיכחון את הרין ותיבוכוהו כיון דאין מחייבין אותו ליתן עד אחר ל' יום וזה שאמר התם דנוקיים לתובע תהלומוי שסקים את הרין היינו לומר דישקו אש הוא איבא להמחייבים אותו אעפי שיהיה חייב ליתן אלא עד ל' יום ויכול להביא ראיותו בתוך הל' יום וכמו שכתב הסוד עכ ואש לא יביא כמצא שהתחיל וכן הוא מוכרח שם דהא כתב קודם לכן ואילו אמר להביא עדים תוך ל' שפישא רמתיומן לו אי' אי לא ויולי ככפיה וזה מכוון וראיתי מי שכתב דיש חילוק דהתלמוד הנהו שתיבתו אמת אלא שאמר שפישא מלא ומי' הכי שסקים את הרין מיד אבל הכא שמתר טענתו למרי נותנין לו שלשים יום ולא

ד עוד שם כמורוכבת ה' יעשה הא דריבויין זמן ל' יום דוקא כשתכעו תחלה כלא ראה וכו' או כמתין לו ל' יום הגהרה איבא לאקשווי דלמאי צריך ליתן לתוכה ל' יום כיון כיון שאמר שיש לו ראה כפי' לו ראה או ישיב לו הכתוב על טענתו וכמו שאמר אחר כך כשתכעו מתחלה כראה מה שיד כאן לומר רבותין לו זמן ונראה לומר רכיון דמעיקרא תכעו כלא ראה וכלא שום דבר ומחמת טענותיהם כתחייב הכתוב שבועה ומיבוכו בית דין למתבע שישבע ווא אמר התוכה שיש לו ראה ואינו רוצה לקבל שבועתו אמרינן ליה ליתבע דיש לו ל' יום להבי' ראיותוואש לא יביא יקבלו שבועתו והטעם דכיון דעמדו לרין עד שחייבו אותו בית דין שבועה אש לא ישבע עד שיביא ראה דאפשר שלא יביא יחשבו עליו שאין בית דין רוצים לקבל שבועתו מפני שהוא חשוד על השבועה ולא יהיה שום אדם רוצה לשאת ולתת עמו ולפיכך אומרים בית דין לתוכה דבתוך ל' יום יביא ראיותיו ואש לא יביאם ויקבלו השבועה ממנו ועוד יש לומר דכשלא כשבועתו מתחלה כלא ראה עד שעמדו לרין וכתחייב הכתוב שבועה ואו אמרוק לתוכה ראש לא יביא ראיותו יתקבלו שבועתו משו' דכל זמן שמצדדין כן יוש לו תביעה עליו אין שום אדם רוצה ליקח שדה שלו דמתיראים דילמא האי תוכה יוניאמ מירס וביין דאיבא למימש ליה והוא כיון דמעיקרא תבע ליה כלא שום ראה אפשר דמה שאמר עכשיו שרובוה ל' יושע שיש לו ראה הוא שקר ובהא ראה שלא אמר כן מעיקרא וכיון דאפשר שהוא משקר ולזה יש פטירה אש יהיה כן זמן הרבה השום הכי מתני' לו זמן שלשים יום וכשיראו בני אדם שהכתוב נשבע או הכל לוקחים ממנו ולא יחשבו שיערש מהם דכיון דנשבע והאי שנשבע כאמת לתובע והאי שאין לו ראה ועוד ז' דכיון דכ' כבר דמו ומיבוכוהו שבועה איבא וילוצא דכ' אש לא ישבעו אותו לעלם ונס אין להביא ראיותו שרנו לבעליה אלא צריכים לעשותמה שרנו ואש ימתניו עד שיביא ראה אפשר שלא יבי' א וכו' ככל עכ :

ה הגהרה אבל נראה דאיבא למידק על מה שאמר דאמר התוכה יש לי ראה ואינה מנוייה אבלו ואינו רוצה לקבל שבועתו רמאי אכת ליה לתוכה לקבל שבועתו אש יביא

ג עוד שם הרב כתב דהיטובא כפי הכראה משאלתכס זכו כזכ לעיקר הרין ופאמר הגהרה צריך לומר כשזכ לעיקר הרין יש להם לבית הרין לתת לו זמן ומכל מקום כאמר כדון רידיה ראיין לתת לו זמן אפי' שישטן כברי משו שהדברים מדאיים כי להשמט קאמר עכ :

גראה

ראש יוסף הלכות דיינים סימן י"ז

תנודם לכו לישא לך פנים דמשמע דהדיינים עצמן חוששין
 שמיא יסאלו פנים מחמת חשיבות הכנדים עס כן ליכא
 משום סיתוס טענה לא שהדיינים חשין שמיא יסאלו לכו וכו' אבל
 הטור לא כתב אלא מהום סיתוס דחשוב הכעל רין שיסאלו
 לו פנים אבל כריון עצמו ח' ואין לטעות כזה גם פירוט האחר
 טכתב רש"י ואמר או יסתתמו דכרו שכנגדן ויאלו איך יאמינו
 כי בית דין על ארס חשוב כזה גם זה אינו כפירוט הטור
 דהא לרבירש"י אין חוסר לדיון לו' שיש הריון פנים לכשכנגדו
 ח' ואלא שלא יאמינו לכו שכנגדו אבל דכרו הטור חוסר
 לדיון שמיא יסאל לו פנים ואולי אמה שכתב רש"י ואמר ר' דין
 יאמינו כי בית דין על ארס חשוב כזה רובה לומר דהיינו
 כשיאות העבס ועיין ע"כ גם בכר ראה הריון שאחד לכוט
 אנטלא ואחר לכוט סמרטוט ומאוי תקנה כמה שילבישו
 כזויו ואולי שאומרים לכו כן קודם שיכנס לפני בית דין ואיני
 במשמע גם אשע לומר דכיון דכשעת שהס טוענים הסכמלכוט
 שזה אינו מטה כ"כ דעת הריון להפך וכו' וזק ע"כ :

דאיה אחר כך יסתור את הדין דכזה מיינו מתבי' לדרייה
 ואי יכ"א ראה לא רי סיתור את הדין אלא שיעשו
 חזרו ופסול על השבועה שנטבע על סקר ואולי דאיו רונה
 שיפסלו ויטבע לשקר שום ארס כשכילו דגם לויט עובט על
 השבועה אט כשבע על סקר ופסילו אט ישבע על האמת
 דכתוב שבועת ה' תהיה בין פניהם אחר קרא אט כשבע
 על סקר ואשילו אט ישבע על האמת דכשבעת ה' אחר קרא
 אט כן משום הכי אחר דלא ירנה לקבל שבועתו ואינו אינו
 רונה לקבל שבועת משום דאט ישבע אח"כ כשיכיא העדים
 לא ירנו להעיד ולפסלו וגם אשע' שהעדים ועידו הריון אשער
 שיעשה חקירה גדולה כיון ששבע כבר ושאלא יכונו
 העדים יפה מחמת החקירה ומאום הכי אינו רונה לקבל
 שבועתו ער כאן :

ו עוד שם כטור עוד שאלה לישא זלתי' האומר לחכמו שער
 שכירך וכו' ויש לכו טהור האש' וכו' הגר"ה עיין לקמן
 בסוף סימן ס' כמה שכתב הטור בדכריו וכדכרי הדט. שכתב
 שהלאם חולק וגם הפשעא על דכריו האמכס אל ע"כ :

סימן י"ז

א צריכין הדיינים ליהר שיטתו שני בעל הדיון וכו' .
 ולא יאמר לאחד ברר דכרך כל מה שתרצה דכר ולאחר קצר
 דכרך ואם האל לכוט וכו' . הגר"ה כתב הרב שהיה כריתא
 כשבועת העדות כדנק טשזוט עמיתך שלא יהיה אחד וכו' .
 והטעם כמו שכתב רש"י משום סיתוס הטעמת אט כן במצא
 רמה שאין יכול אחד לישב ואחר לעמוד וכן אף יכולים לומר
 לאחד דכר כל דכרך ולאחר קצר דכרך משום ליה מקרא
 דאחר כנדק טשזוט עמיתך וכתלוקת דאחד לכוט אנטלא
 ואחר לכוט סמרטוט דאומרים לו או לבטש כמותו וכו' מביק
 ליה מקרא דמרכ סקר תרחק ואחסי כיון דכלהי מטעמא
 דסיתוס טעה הוא אחיא לא משק כולן מדבר סקר או מקרא
 ד' צרק טשזוט עמיתך כיון דשזין הס וכו' לומר רמה שמיק
 מקרא דכנדק טשזוט עמיתך דהיינו שאין אומרים הדיינים
 לאחד שיטש ולאחר שיעמוד וגם כן שלא יאמר ולאחר דכר כל
 דכר' ולאחר קצר דכרך אלו החלוקות מוניאויס מקרא
 דכנדק טשזוט עמיתך דקרא מצוה לדיון לטשט כנדק וא"כ
 אין ראוי לו לומר לאחד שכאו ברר דכר כל דכרך ולאחר
 כהפך וזה תלוי כריון שלא יאמר כן וכן משום הכי מוניאויס
 ליה מקרא ד' דכנדק טשזוט עמיתך אבל כשהאחד לכוט
 סמרטוט ואחר לכוט אנטלא הסיתוס בא מחמת כעליו ריכין
 ומחמתו הדיינים דין דין שער להכי מצוה להס שירחיקו
 מדבר סקר ולכן צריכין שיאמרו להס לכוט כמותו וכו' .
 בחלוקות ראשונות הם צריכים שלא יאמרו כלום אבל כזו
 אדרבה הם צריכים לומר וכו' ואשע' שבה שאומרים לו לכוט
 כמותו או הלבישו כמותך כרא כמו שמהדרים פני דלכותי
 ודל לא תהדר כריכו ואיכא גם כן למיחש לסיתוס טעמת
 דעסיר מכל מקום אין זה כלום דהא חו' ליה דמשום השוואה
 הוא רעברי הכי ולא משום הרור הדל ע"כ :

ב עוד שם כטור דכרו שיחשוב שיטאלו
 פנים כשכיל כנדים . הגר"ה כראה דהטור אינו מפרש
 כס' אחר מפרש' רש"י דלשורט ראשון של רש"י דאחר שלא
 ע"כ :

ה עוד שם כטור ולא יהא אחר יושב וכו' אלא זה כדכר זה
 וזה כדכר זה . הגר"ה יש כאן קצת דיוק דאחאי צריך לומר
 זה כדכר זה וזה כדכר זה כיחא אלא זה כדכר זה ודיונו דאית
 דלא שאקו דאס אחד הושיכו כדראס הספסל אשע' שהושיכו את
 חברו כדכרו אינו מן הדיון דהו מיקרי שישוכ כדכר חברו אמת
 שבראש הספסל אשע' שהושיכו את חברו כדכרו אבל חברו יושב
 למעל' ממנו לא צריכין לישב זה כדכר זה כיון באמצע הספסל
 כגוונאט שלא יהיה לאחד מעלה על חברו וכראה שאס הם
 מאליהם ישכו ככל גוונאט שיטכו דין להס דהא חייבין דהס אין
 מקשידין על זה דאין כאן הקפדה אלא כשכית דין עושין
 הדבר ער כאן :

ו עוד שם הרב כתב דלא יש מפרשים שיש שרונים לומר
 דאס כשיטה אין ערוהן עדות וכו' . הגר"ה ריש לרמות
 סברתו וזו מדחויין דאשילו לתקן דאית ליה דלעולם מצוה
 על

אין ראוי לו לומר לאחד שכאו ברר דכר כל דכרך ולאחר כהפך וזה תלוי כריון שלא יאמר כן וכן משום הכי מוניאויס ליה מקרא ד' דכנדק טשזוט עמיתך אבל כשהאחד לכוט סמרטוט ואחר לכוט אנטלא הסיתוס בא מחמת כעליו ריכין ומחמתו הדיינים דין דין שער להכי מצוה להס שירחיקו מדבר סקר ולכן צריכין שיאמרו להס לכוט כמותו וכו' . בחלוקות ראשונות הם צריכים שלא יאמרו כלום אבל כזו אדרבה הם צריכים לומר וכו' ואשע' שבה שאומרים לו לכוט כמותו או הלבישו כמותך כרא כמו שמהדרים פני דלכותי ודל לא תהדר כריכו ואיכא גם כן למיחש לסיתוס טעמת דעסיר מכל מקום אין זה כלום דהא חו' ליה דמשום השוואה הוא רעברי הכי ולא משום הרור הדל ע"כ :

ראש יוסף הלכות דיינים סימן יז

על הכעלי דיכין שיעמדו לא קאמ' שחייבום להיות בעמידה
ורקאמר מצוה משמע מנה איכא בענין אבל אם לא כעשה
בעמידה מה שפשה עפוי דכן משמע מה שאמר מצוה ומאי
דהוא לתא קאמ' בתחלת דין הה' לר' יהודה כגמ' דין והראיה
מהכא מדקאמר פסול כפרק כ' כזכאים אינה ראיה דכמה
מקומות חייבן האי ליטבא דפסול ואיני אלא לכתחלה וכן
מיצונו כענין נצית עד כאן:

ז הגהה עוד שם וכדכרו הנמרא דקאמר לישבא אחריכא
מהלך בעת משא ומתן אבל בעשתבמר דין דכרי הכל דיינין
בישיבה וכעלי דיכין בעמידה דהא עדים כגמר דין רמו וכתיב
כזו ועמרו' ולי קשיא דאף על גב דקרא מיירי בעדים מיירי
גם כן ככעלי דינין וכתיב כזו מיו ועמדו ולפחות יש לן
לאוקומיה בגמר דין' ויש לר' דאי דרשיבין ועמדו הכע לי דינין
היה לן למימר דלעולם יהיו רביבין להיות בעמידה אלא ודאי
דועמדו קאי העדים עיקרו וכיון שעדס הוא ליה בגמר דין
אכ' גמר דין דכעלי דינין גב' יש לרמו בעמיר' ולזה קאי ועמדו
שם האכתיס וגו' עד כאן:

ח עוד שם הרב זל וכן דעת הר"ן והכ"ז ראייה מדמוכח
בגמ' דתלמוד חכם מעיד מיושב וכו' אבל אי בעלמא אפילו
כדיעבד פסול וכו' הגהה ולי העיר אין ראיה דכמו
שאמרינו דתנא מן התורה היא להעיד מעומד ואפילו הכי
מפז' דהוא תח' ואיכ' טובה לכדו' ואכ' אין לתח' מצוה דועמדו
דחא מעיד לכתחלה מיושב אכ' הפתא מיו' או אמרינו דמה
שאמר קרא ועמדו הוא כרי לפסול אפילו כדועבד כמי כאמר
דמשום דאיכא מצוה לכבר תלמודי חכמים אין לגבי דוניה
מצוה דועמדו שם האכתיס וגו' ודוק עד כאן:

ט עוד שם אסור לריון לשמוע דכרי כעל דין קודם שכתב
מכרו או שלא כפני הכרו כתב הרב וכדראה שכתב כן וכו' אבל
אם בלא חכרו וכו' הגהה נראה דאף על פי רכא חכרו
כבר ויהי שם כיחד וטען כל טעמתיו עם כל זה אף על פי
שיבא אחר כך אסור לריון לשמוע דכרי חכרו לא משום
שמטעים דכרו ואם כן יהיה דריק הראשון כדבינו אלא אפילו
שכבר טען וליבא למישה להכי עם כל זה לא ישמע לרברי
בעל דין האחר משום דכיון דחכרו אינו כפניו אינו כוס'
מלכר סקר ומנא שהדין גורם לו שידכר שקר' ולי כדאה
שכאגם כן לומר אז שלא כפני חכרו לומר דאפילו שלא הושו'
יחד לבא לפני כד' זה אלא ששלו היך ריבין דין זה הדאכתיס
אעפ"י שאין לבעלי דינין לבא לפני עם כז' לא יאמר לזכולם
משום מדכר שקר תרחק דשמא יאמ' לו הדין ויהיה הפך ממה
סודרה האוילך ללמוד ולחשוב טענות של שקר זה כל עכ"ל
י עוד שם לשיכך תלמיד שיש לו דין לפני רבו וכו' הגהה
נראה דאף על פי דבמרא לא נקט רבו כקט הדמכס רבו
משום דמיקו כגמרא ואמר ואי קכוע ליה עירכיה וכו' וזה
לא שייך אלא כדכונתמה שמיירי שפא מיירי גם כן רישא'
ועוד נראה לידקט רבו לחדושא דלא מיכעיא כפני דיין
אחר שהוא אסור משום דחשיר ליה ולריון גם כן שמוע דכרו
שלא כפני חכרו אלא אפילו רבו ראיכא למימר דמאי ראויל
להתם היינו כדילמוד ממנומה שאינו כן כפני דין אחר
דדאי לא אויל להתם ללמוד מרבו כיון שרבו שם והוא האיכא
דשותר' לילך אכל רבו קח' רנס כפני רבו איכ' חששא ואסור
לילך אפילו שיהיה שם שותק עד כאן:

יא הגהה נראה לו רכל הדי דיני ראמרינו כהאי סימן
דמסקין להו מדכר שקר תרחק אזו מכדק' תכסוע עמיתך
ביון שלא יסכירו לח' יותר מחכרו שלא יאמר לאחר דכר
כל דכדק' וכו' או אחד לוכס סמרטוט או אחד יושב ואח' עומד
וכו' כל זה הוא דוקא לכתחלה אבל אם נעשה ככר מה שעשה
עשוי כמו דאמרינו כדוייבן שקבלו שדות מעומד וכן עדים
שהעירו מיושב וכן כעלי דינין לאמר גמר דין ששכרו דמשיק
ליה מועמדו שני האכתיס וגו' ראשון דמקרא כפקו ליה עם כל
זה לא פקלין אלא לכתחלה אם כן הכא נמי כהשמוע דכרו
לדין קודם שיכסו חכרו נמי דמשיק מדכר שקר תרחק אם
שמע כבר ודן את הדין מה שעשה עשוי' וקצת ראייה נראה
לי ממאי דדן רב מחמן להווא דחשב דהיה קרובו של רב ענין
ואשפ' דאשתתס טעבתי עכ"ל לא חייבן דהדר רב מחמאי דרין
אעפ"י שהיה רבחה כיון דאשתת' וכו' מ"מ היינו לכתחלה אבל
כדיעבד מאי דהוה הוה ועיין כמש' לעיל כסי' ט' בהנה ועוד
דחויין בכדורכא דרכין לא חשיבין לשימוש טעבתי ואפילו
לכתחלה ואי ככולי עלמא איכא פיקול לגמרי כדורכא דרכין
כמי הוה לן למישה מיהא ועיין כמה שכתבתי לעיל בהנה
דאעפ"י דריתוי דכרי הר"ן יומי כדכר דליבא למישה כל כך
לטעות מחמת ביותוס מה שאין כן וכדאי וכו' ודאי לא הישיבה
תורה דהכא ליתא משום כבוד כמו התם אלא משום טעות
דין הוא עד כאן:

יב ע"ש לשון הא"מם לא יהיה הדין שמוע מפיו התורנמן
א"כ כשמוע ומכיר כל בעד' הגהה וש לתקן קצת הלשון
דאמאי ככל לשומו ואמר ויהיה מכיר בלשון ביון דכבר אמר
לא אסין מכיר לשון הכעלי דינין לכן נראה לומר דמעיקרא
יאמר לא אם כן מכיר לשון הכעלי דינין וזה כרי שיוכל לשמוע
ט ענותיהם וקאמר שהיה מכיר כל שיקן כרי דלכר בו ולהשיב
להם הוא עצמו כל זה נרדף לכתחלה לכך אמר ואם אינו מכיר
כלשון כרי להשיב להם יעמיד תורנמן וכו' ע"כ:
יג הגהה וכדאה לו דאם הדין יודע הלשון לשמוע ולהשיב
להם על טענותיהם שאז וכל לשמוע משי התורנמן ולהשיב
כטענות או כתשובות דהא הס שמועים הכל ע"כ
יד עוד שם ולא יאמר אחר מכעלי דינין אפילו הכי עד
יאמר לא יאמר אין מקבלין עד אחר וכו' הגהה ואף על
גב דחייבן לשל דהעיד רב פפא על השטר שהוא כרוע
לקמיה דרכא ואמר ליה רבא מר עד אחר ועד אחר לאוכלוס
הוא וכש הפשט שפרשתי לעיל ולפי פירוש רש"י אשפר לומר
דאה דאמר ליה רבא עד אחר לאוכלוס הוא היינו אחר
שאל' השטר עד אחר אינו נאמן עליו או אשפר שלא אמרו שם
רב פפא משום עדות אלא שאמרו לרבא בלחש אם יהיה הוא
נאמן לומר שכרוע הוא ויעיד להכי אמר ליה רבא שאינו
כלום הוא לפנין פריעה אבל מ"מ נרדף להעיד כדי לחייבו
כטענה עד כאן:

טז ע"ש ראה הדין וזכות לא מהם וכו' ואינו משמע כן בירוש'
כי הו' חיו וכו' לחד כרפז וכו' וכתב הרב משמע דכלל גוואכ
אפילו לא היה יודע הכעלי דינין להווא זכו כלל' הגהה
ולו נראה דהדין עם הרמכס זל דאי כדכרו הטור וכמו שהבין
דכרו הרב כ"ז זל כמו שהוא נראה מפי דכרי הירושלמי מאי
חדוש איכא כיה דכיון דהדין יודע בודאי שיש לו זכות לפרש'
ה א ז י מה

ראש יוסף הלכות דיינים סימן י"ח

מה לו אם יודע כן הכעל רין אל לא ודאי ריש לדיון לפתוח לו
 כיון דהוא אמת אלא ודאי דהוה כדכריהלמכס דוראי יודיע
 הכעל רין והוא אינו יודע כלל רובה לומר הדיון אלא סאין
 הכעל רין יכול לאחזרו שאינו יודע לחכר הדברים אוהיתבע
 רוצה להציל עצמו כשום טענה וכסתקא ממחמת הכעס
 וכו' והא דאמר בירוש' דהוא לא היה יודע הכופה והוא לא יודע
 לאמרה מחמת מש' הוא אל וכו' תימא דכרי השור הן כדכרי
 הירושל' הוא זה הדיון חו' ליה זכות דהיינו לומר דאם יטעון
 טענה וויהיה וכו' והכעל רין אינו יודע טענה זו דכזה אמר
 דאמרינן פתח טרף לאלם ופוחלו כזאת הטענה זה אינו
 נראה דלפחד שיהיה טענת שקר ואין לדיון ללמד לשום אדם
 טענה כלל לשום כעל רין עב' כאן :

ו' ע"ש ואין לו לדיון לרעה וכו' שאם כאלו לנבי עידי ומכסכו'
 דהגדה ואמאי לא אמרינן כאן כמו דאמרינן לעיל כפי' טו'
 על הדין ריש לדיון רין שכל לפי קודם מתקטן כגדול
 תשמעון דאף על פי דיש להקדים כע"ש לכל לפי חלה עם
 כל זה מקדמו' לתלמיד חכם ולא חיוס' לסיתוס טעמיה משום
 דכעל ריביה יודע דחיי' ליה להאי יקרא דעביד ליה ועיין
 ס' סהנההותמת ע"כ :

ה' עוד שם הרב גרסי' כפי' תפילת האשה וכו' וכתבו התוס'
 בזה מכאן היה רובל לתוכו' הגדה והטע' משו' ראי' שתיק
 הדיון יח' שזכ' הכעל רין דאף אמת שבכנודו כיו' וטע' דאמרינן
 דאי' בזה הדיון דלא היה מסלק' לה כעו' וחי' שתיק' אמית' תהיה
 היא מחמת שדיון כן ואי' יהו' לה אחר' דמי' וסלקיה ואין
 ראי' מכאן דהכא טיף כזה דאפשר דהי' או למחר ויהיה
 להם לאחרי' דמי' וסלקיה וכיוצא בזה אבל כשאר הדיינים
 כלומר ככל הדיין אין טיף שיאמר הדיון כן ע"כ :

ה' עוד שם הרב גרסי' כפי' תפילת האשה וכו' וכתבו התוס'
 בזה מכאן היה רובל לתוכו' הגדה והטע' משו' ראי' שתיק
 הדיון יח' שזכ' הכעל רין דאף אמת שבכנודו כיו' וטע' דאמרינן
 דאי' בזה הדיון דלא היה מסלק' לה כעו' וחי' שתיק' אמית' תהיה
 היא מחמת שדיון כן ואי' יהו' לה אחר' דמי' וסלקיה ואין
 ראי' מכאן דהכא טיף כזה דאפשר דהי' או למחר ויהיה
 להם לאחרי' דמי' וסלקיה וכיוצא בזה אבל כשאר הדיינים
 כלומר ככל הדיין אין טיף שיאמר הדיון כן ע"כ :

סימן יח

א' הכו' אחר חן הכעל רין וכו' ונמצאו מחמתו וכו' כתב
 הרמב"ם אבל ארבע אמרים וכו' הגדה הרמב"ם כתב
 והם חמשה כלומר עם אותו שאמר אינו יודע והשיג עליו
 האזכר דהא אמרינן בפי' פקא קמא דהוא דאמר אינו
 יודע או אחר טעמא לא שמעינן מיניה ואם כן אי' מוספינן
 שנים הוה ליה ר' וא"כ איכא כ"ד שקול ואין כ"ד שקול לכך ס' ל'
 זל רין מוהיטין לא א' וכו' והוא דהוא דאמר אינו יודע לא מעלה
 ולא מוריד כשאר פנים אחרת' והאי כ"ד שקול והא דאמרינן
 במתני' או כ' אומרים וכו' וב' אומרים חייב וא' אומר אינו יודע
 ואי' כדכרי האזכר אף כאלו' להיות האפשר דמעי' כשישבו
 בדיון היה' לו שיהיו' ולא כוונתיה בדיון וכל הנ' מסופקין בדיון
 או חוספינן ככרי' שיהיה כ"ד שקול אבל אם אחר שהס' כ'
 אומרים חייב וכו' וכו' ואי' נא' אומר אינו יודע אין מוספינן לא ח'
 דהוא דאמר אינו יודע כאלו' אינו' ונס' ארו' עוד היום ר' ועם
 אותו שהסיכו' הם' והוא דאמר כפי' דת' בפי' כ' וכן הוא
 כפי' היו בדרך דן אחר כפי' כפי' וכמה מוספינן היינו דוקא
 גכרי' וכו' נצ' שום דכעין שיהיה כ"ד שקול וכעין לפרעין
 הטויה לזכרה א' ולחובה כ' שיהיו' המתייב' יותר מו' החזיקוהו
 א"ל אלא ככ"ד שקול כרי' זיהיו' כ' יותר וכיון שהא' שאמר אינו
 יודע כאלו' אינו' כ' כפי' משנה דרי' קא' כ' כ' לשיבך מוספינן
 כ' אחר' וס' כ' כרי' שיהיה יכול לכ' ולס' שיהיה יודע מוכי' ו' ג'

ב' הגדה אבל מה שדראה ראי' אלא למידק כהאי' ויכא
 הוא זה רבין דקיימא לן כדרי' כפשות דאצילו מי' שלמד עליו
 חובה ככר א' יחזור וילמד עליו זכות שומעין לו' אבל אפכא
 לא וכו' רבתי' כקרא' וספנו הערה והצילו' העדה דלהכלל
 יכול לתזור וללמד עליו זכות אם כן כשלאמר אינו יודע ואחר
 כך רוצה ללמד עליו זכות אמאי אינו מועיל ואפשר דבאותו
 זכות שילמד עליו' יצילו' מהמיתה וכפי' הנראה מכל שכן דמי
 שלמד עליו חובה ש' יכול לחזור וכו' כפי' א' וכפי' מה שכתבתי
 כדכרי' ה"מכס שמוציאים אותי מן המנין משום דאפשר שלא
 יכא הדיון לדין גמר אפשר דמשו' הכי' לא שמעינן מיניה טעמא
 משום דלא היו מן הדיון ודוקא כע"ש ר' דייק' לטכא דקרא
 וטעמו הערה והצילו' הערה וכו' כפי' מה שמוציאים אותי מן המנין
 שיהיו' שפטים ומוכים כלומר שכלם יהיו מוכים או מחויבים
 וזה שאמר אינו יודע לא חייב ולא זוכה ויש דין אחר כוס
 דאם כל העדה כלומר כל הם' הדיון דאי' לחובה כפי' טיף
 א' וכו' כ' זה כנוד והכי הוא גזרת הכתוב א"כ הכא כפי' ע"כ

ג' עוד

ג' עוד

ראש יוסף הלכות דיינים סימן יח יח

התראת כ' ו' וכ' מנדקין ויעמוד כן ליום והזה ליה כפשים ואז מחרימים ויעמוד כן שלשים יום ואז כותבים ארבתא על ככסיו והיינו תפשים יום דערק הגזול כתרף וכו' ע"כ :

ד הגהרה וכתב הרב הגדול ב"ז ודייק האמנם לכתוב וכו' ויש קצת הוכחה לזה כפי הגזול כתרף ואפי' תמה על זה דאיך קאמר דיש קצת הוכחה לכפירותו אמרו כן כגמרא וה"ק ה' דאמר אתינא אכל אמר לא תיפתא לחלמך כתבין ליה וז"ל דהיא מיידי דכתבין לחלמך ארבתא וכו' ע"כ :

ו עור שם לא כל לשלם מנדקין אמתו ער שיתוכו דהגהרה כל זה מיידי באין מנאזין אותו שום ממון כדי לשלם וכמו שכתב הטור בסיומן ק' ואי אין מנאזים לו ככפי מתרים בו שני וחמישי ושינואחר מנדקין אותו ועומד כבודו וקר שזכרע וכמו שכתבתי באן אכל מה שיש לרקדק הוא דכאן כת' כלשון האמנם דאי עמד כבודו ל' יום שאחר כך מחרימים אותו וכסיומן קי' כתב שאם עמד כבודו ל' יום ולא בא שמנדקין אותו עור ל' יום ואז לא תבע או מחרימים אותו ומה שכתב שסהטור ואז אין מנאזים לו ככבים לא קאי להיבא דקירב כנוון בית דין אלא להיבא דתבע וזמן מכית דין ולא כל וכו' ואפשר כפי זה לומר דמה שכתב הטור בכו' ק' דמנדקין ושוכין לנדיתו לאחר שלשים יום היינו כשכתב הלוה ומוזיאמר ומסום הכי אין מחרימים עליו לאחר ל' להחרמו דלימא עדין לא מצא

מעות לפרוע חובו ואינו רוצה לכא לכית דן ריקק כלל פרעית החוב אכל כאן לא תבע וזמן תבע אלא שקבל דין לפרוע ואחרו לו כ"ד לך ושלם וכיון שלא תבע וזמן מחתימים לו ל' יום שעומד כבודו ואי לא יכיל לנסוף' מחרימים ליה ומחמירין עליו דמוכח דאינו עושה חשבון מכל' וכדאי כיון דמחמירין לא תבע וזמן מכל' מוכח שהיו לו מעות ולא רצה לפרוע ולפנות זוני בית דין לכן מחרימים עליו ומחרימים ליה לכוף ל' והיא דפ' אין מגלחין מיידי כתבע וזמן מכל' ואתי שפיר כין לטור כין להרמכס ולא צריך לחמיר דכתב הרב רוקי ועיין ער כאן :

ז ע"ש הרב מי שיש לו פסק דין וכו' דהגהרה לירכרו ראביה דאמר דכאן לו פרעתי א"כ יבא המלוה לכל' שיעשו לו ויכתבו לו פסק דין אמאי לא יכתבו ומה מפסיד ומה מרויח כזה כיון דיכול לומר פרעתי וכשלמא להרמ' שאינו יכול לטעון פרעתי אתי שפיר ואולי משום השכועה ריהיה שכועה חמורא והיוק אבל כר' דהטע' שאין כותבי משו' דכבסך דין טורף מטשעברי וכמו שמוכח מאי דכתב בסמוך אמרינן כפ"כ דגטין דמשעת כבסך דין משעעברי ואינו עוקר ולמאי הלכת' לא ודאי לטרוף משעעברי לא שיש לרקדק עלו כן דאיך יכול לטרוף כזה הפבין משעעברי כיון שהוא יכול לומר פרעתי ואין טענה לו שטרך כירימאי כפי וואמרו הלקוחו ככר פרע לך הלוה וקמני' אתם עושין עליו דכשלמ' כשאביבא שטר ליבא למי' הכי קמני' אתם עושין דודאי מי שפרע אינו מניח את השטר ביד המלו' דילמא יגבה ממנו פעם אחרת כי אינו נאמן לומר פרעתי ועיין ע"כ ח הגהרה נס' משעע' פסק דין משעעברי איבא למידק דמי' שהלו' לחכרו נכ' ואח"כ עשו את השטר אעפי' שכתב כ"ס ונחתם כלילה לא יבא מוקדם דמשעת הגולה נשתעברו הוכבים רכבי הוא האמת ואין זה כלום דמה שאמר דמשעת פסק כשתעברו היינו לומר שיבא הקול הזה להו' ללקוחות לישאר מה שאין כן כחלוה דקודם שיחתמו העדים אינו יוצא קול כלל ולא נזהרו ללקוחות ער כאן :

א עור שם היו מחזקה על מחזקה וכו' הגהרה הא דחור ואמר היו מחזקה על מחזקה והא כבר אמר כ' מוכיב וכ' מחייבין וז' אוח' אינו יודע יוספו עוד דהיינו הייכו כדי לגמו את הרין שילכו ער עאלאזקוי ממאן דאמר דכדיימומונות ליבא ע"א: ד הגהרה וכתב פרס שלמר האמנם כן ההלכה ער ע"א ממה שזכרנו בפניות ואיבא קצת דיוק דכמו שלמר כן מריני בפניות אמאי לא למד גכ שאר דינין כמו מי שאמר אינו יודע דכמו שכדינו כפשות אי אמר סעמא לא שמעין ליה כן כמינושא כדיימומונות וכן כמו שכדינו כפשות אפי' שיאמרו כלן כהר' וזכאל וא' אומר אינו יודע שצריך להבוקף גלא יגמרו דרין כל זמן דאיבא אחר דאמר אינו יודע בימא גכ הכי כדינו ממונות וכיון שכתב כן הרמבם כפירותו המחזקה ער כאן : ד ע"ש הרב כת' כפי כל' המוכר את הכית כו' יש לרין לדון כפי מה שדעתו נוטה דהגהרה ופי' כר' הפך מה שרין עכשו דכיון דאיבא מחלוקת אומרים האע"ה ואין לו לרין להכריח ואולי דהימנה הוא משום דלא דיעבד כענש להכריח ומש' ה' יונה הוא כשהדיין מכריח כהר' מייבאו ואינו מושמע כן מלשון ה' יונה אלא כפי מה שדעתו נוטה קאמר ע"כ :

סימן יט

א אחר ששאלו וכתבו דבר מכתבי' בעלי דינין וכו' כתב הרב ואמרינן כגז' דמאי מכתבי' אותם לבעלי דינין קאמ' דהגהרה היה יכול כת' לשכרין לאין אילימא לבעלי דינין והתם קייתי דהא רישא אחר ומוציא' כל אדם לחזק ומשיירין הגדול שבהם אם כן משמע דשקבלו וכדקין כל' את העדים כבר יצאו כל אדם לחזק ובעלי דינין ככל' ולכך אחר שמכתיבים אותם כדי לומר פלוני זכאי ושלם חייב ועיין כ"כרי הגמרא ער כאן :

ב עור שם הרב ויש כדי שלא ידע אחר מבעלי דינין וכו' הוא נתינת טעם וכו' דהגהרה ולי הגעיר נראה דלא קאי אלא אמאי דאמר דגדול הריוניט אומר קתסלנוני אתה זכאי ופלוני אתה חייב ואין מוכיחים שם המחייבים ולא שסהמזכים כדי שלא ידע אחר מבעלי דינין חייב וכו' ומשום לא תלך רכיל וכו' וכמו שאמרינן כן כשתכתבו הפסק דין דלא כתבין שם החזקים וכו' ע"כ :

ג עור שם שאל אחר מבעלי דינין שיכתבו לו וכו' כתב הרב כפי זה כורר מוכתב היכי כתבין ר' יוחנן אמר זכאי משום לא תלך רכיל כעמך ור' אמי פלוני וכלונו מוכים משום דמיחוי בשקר אדאי כתבי בתאמ' משמע דכולם וכו' דהגהרה איבא לטרוף ל' ד' כר' רישא אחר דגדול הריוניט אומר כ' אתם זכאי ופ' אתה חייב הא איבא משום מוחיו כשקרא דהא מכתמא נראה דכולם וכו' ואולי דרישא מיידי דכשאמר גדול הריוניט פ' אתה זכאי ואתה חייב הוא עצמו מפרש מיהם המזכים ומי הם המחייבים ור' אלעזר דאמר מדכריהם כודכה פלוני כאן צריך לומר מדכריהם כלונו אתה חייב ואתה זכאי ע"כ :

ד עור שם ואחר שקבלו את הרין עמד כבידיו ל' יום וכו' מחרימים וכו' דהגהרה מחרימים אותו ויהיה כן ער סוף ששים יום אחרים ואין יכתבו לו ארבתא ואתי שפיר ע"ש מה שאמר כפי הגזול כתרף וכתבין עליה פתיחה תפשים יום וכן כדכרי הרמבם לפי דכרי הרב האחרונים דכתב דהתראת שני וחמישי ושי' במקום מהשים אותו כבידיו קאי אחר

ראש יוסף הלכות דיינים סימן כ

סימן כ

א מי שנתחייב בכד' וכו' ואמר אין לו ראייה אף עפ' שמצא
 אחר כך לא כלום הוא וכו' הג' ה' פי רש' דהטעם דכיון
 דאמר אין לו ראייה אעפ' שחשך מצא אמרינן דהוא זויף או
 שזכר עדים ובשאלו אין לו עדי' ואין ליר' זה וכבר' שמתחייבים
 ליה אחר קרבו והערימו או הוציא ראיתו מכיסו דבהא מודה
 אפילו רש"ב דאין כלום דכיון דר' ע' בהם כוראי דהעדים
 שקרנים ואפי' תצו' דאין מוסר' לנפשי עדים שמעידים שקר
 כיון דחייבין דהתור' האמינה לנפשי עדים ככל דבר ממון איסור
 כפשות ואפילו איה' ונאסר דאזהב הייב רעו אשר ככפשו
 ואויב שמכח רעתו קיימא לן דכצרים לעדות והכא כמי כיון
 דאפשר לומר דזה שאמר אין לו עדים היינו שלא מצא וכמו
 שאמר רש"ב א"כ א"כ לא שמכין על העדים שאמרו
 אמת ולא לחשוד להם שמיעדו שקר או שחש טבח הראיה ואם
 הוא אטר יתקיים בחימתו או שטבח שהיו לו עדים ומש' הכי
 אמר שאין לו ועכש' העי' הזכירו וא"כ זה יש למלקלות
 כדי שלא לחשוד לעדים שמעידים שקר ובחלוקה שמודה בה
 רש"ב איכא כמי לומר דמשום הכי אמר אין לו כדי להוציא
 שקרן לבעל דינו ומש' הכי אמר אין לו ראייה וכו' א"כ אין לומר
 הי' דלמ' כעל דין כחאה עדי' דמי כיון שיש לקיים דבריו ודברי
 העדו' ולי' כמי א"כ לומר דהטעם דאמר אין לו עדים אין לי
 ראייה דלא מהני א"כ הי' כפי' דאמר דכש' אמר
 כמי כ"כ אין לי עדים וכו' רונה לומר שירומ' לו כלל עדים וכלל
 דאי' דכל עדים וראיה שיש לו האשט' וכיון שכן אף על ש'
 שיכחו אחר כך עדי' או מציא ראייה אעפ' שהם אומרים אמת
 עכ"ל לא מהני ליה כלל דהא פסלן ורש"ב אמר כל זמן שאין
 ברור שידע כראיה או כעדים תלינן לומר כלא מצא ולא כאמר
 שפסלן אכל כשיצו' ראייה מחיבו או שאמר מיד לעדים קרבו
 והעדותו דידע ודאי דהיו לו עדים ואמר אין לי כהאי ודאי
 דאמרינן דפסלן וכו' ויש פנים ליה בירושלמי כחלוקת ר' זכרי
 אלעזר ולט' ועלמ' לא כתבו כטעמו של רש' דמר אמר על
 דכרי רש"ב לעילם סותר עד שיכטל וחד אמר עד שיכפור
 אם כן לתנא קמא מה שאמר אין לי הוה ליה לחד כמו בטול
 ולחד כמו שיכפור ומוכרח לומר כן לרש"ב אחלוקת שהוציא
 ראייה מכיסו או אמר לעדים קרבו והעדותו וכו' דהוה ליה כלו
 כטלו אי' כשפר ועפ' לכל ראיתו או עדים שיכח א"כ ע"כ:

ב ער טס כד' שהיה הראיה אכלו וכו' אכל אי' אינן עמו
 וכו' או שהיו שטרותיו מופקדין ביד אחרים וכו' הג' ה' ה' ה'
 נקטי' ל' דבגמרא לא קאמר א"כ אלא שהיתה דסקי' של אכיו
 מופקדת ביד אחרים ודוקא כהאי נובח יכול א"כ להביא
 ראייה אכל אי' שטרות של עצמו שהם שלו היו מופקדים ביד
 אחרים לא מהני א"כ וביא' אחר כך דכידו מקרי זה דכש' למא'
 כשהטרו מוחים כדסקי' של אכיו כהא אמרינן יביא' אחר
 כך משאד' אשד דלא היה ידע דהיו שם שטרות שלו אכל א"כ
 הדסקי' והשטרות שלו אעפ' שהן מופקדים ביד אחרים לא
 מהני אחר כך אי' ביא' ל' כד' ל' רה' אש' והטור לא גרסי
 בגמרא או שהיה דסקי' של אכיו מופקדת וכו' אלא או שהיו
 שטרותיו מופקדות ביד אחרים והדין עמיה דכיון דכש' איכא
 עדים כמדי' אחרת מתריבין דכרובה ואמרינן דמאי דאמר
 אין לו ראייה רונה לומר אין לי עדים וראיה מנויה כדרי א"כ

כמי כשהטרו ביד אחרים ואמר אין לי ראייה ממה דאין ראיה
 בידורונה לומר ואעפ' שיש חלוק דכערי' משום דהו' כמרינה
 אחרת אמרינן הכי אכל שטרות שהם כאן כמרינה עמו הוה
 ליה למי' ל' כיון שהוא ביד הכפך והוא עומד עמו כמדי' והו'
 ואולי דסובר גס כן הטור דהפקדים גס כן אינן כאן כמדי' והו'
 אלא כעיר אחרת ומשום הכי לא גרים כדסקי' של אכיו אלא
 מופקדי' ביד אחרים ואינן כאן כמדי' וכו' וכל' הכי משה קנת
 לשון הטור שכתב וכו' אלו שהיו מופקדים וכו' אעפ' שהיא
 כתבו זה הלשון דאכיו כפסקיו מ' ככל' ע"כ:

ג ע"כ אכל קטן אש' כמי הא' גונג' וכו' אעפ' שלא ידע כמילי
 דאכיו' הג' ה' ה' איכא למירק כשאמר שאין לו ראייה לא
 כדרי ולא ביד אחרים ולא כאן ולא כמדי' אחרת אלא
 כשיכח אחר כך ראייה יתנה דודאי כיון דאמר דאין לו כלל
 לא הכא ולא במקו' אחר וכו' דכפ' כל מה מ' על עדי' מעידים
 וראיה ולפי מה שכתבתי לעיל ולדכרי רש' גס כן מי' ש' לו
 לומר דאין לו לא כאן ולא במקו' אחר אלא שדאי מדע שאין
 לו ואלו העדים שמביא שקרנים הם דאי' לאו הכי לימא אין לי
 עדים ואין לי ראייה ור' וואמר י' דמשום דלא ידע כמילי דאכיו
 אחר הכי אכל כיון שטר' כ"כ לא כאן ולא במקום אחר נראה
 דודאי ידע דאין לו ואלו שקרנים הם או כמו שכתבתי לכן כד'
 דמה שכתב אכל קטן וכו' לא קאי למה שאמר משיקר דכש' אמר
 אין לי עדי' אין לי ראייה דאם הביא א"כ עדים וכו' דלא מהני
 קאמר כקטן אפי' שאמר הכי מהני משום דלא ידע כמילי דאכיו
 אכל לא למאי דסני' דאמר אין לי כאן ולא במקום אחר ולא
 כדרי ולא ביד אחרים דכיון כן אלא כמילי דאכיו א"כ לא
 מהני כ"כ למ' דהמה ודכ' דמיידי אפי' הוא גדול כשעת
 העמדה דכיון כן נראה קנת כמו שכתבתי מוכרי' הרב נט
 כפי הראיה שהביא מההו' ינוקא דההו' מעשה דרכ נחמן
 לא איירי אלא כמי הא' גונג' דלא אמר התבוק אלא אין לי
 ראייה אחר ששאל ממנו רב נחמן א"כ יש לו דוק ע"כ כאן:

ד עוד שם הרב וכתב עוד גבי קטן וכו' דאם היו שטרות של
 אכיו כרשותו וכו' הג' ה' ה' ואם כן מה חלוק' בין גנורל
 לקטן דגדול שאמר אין לו ראייה וישנה כדרי א"כ אי' מושל
 אכל א"כ היתה מופקד' ביד אחרים אעפ' שאמר אין לו ראייה
 מהני א"כ כשיצו' א"כ כקטן כמי א"כ היו בידו ואמר אין לי
 ראייה אינו מועיל א"כ אכל א"כ לא היו השטרות בידו מהני
 א"כ ואולי דסובר דאין חלוק בין גדול לקטן לא לענין עדים
 אכל לענין ראייה שזין הם ועיין ע"כ כאן:

ה עוד שם מהר"ק וכתב בכלל' סימן י"ט כטעמת
 אחרות וכו' הג' ה' ה' עיין לקמן סימן פ"ב:

ו עוד כתב שם הר"ש לא דמי דהפס' מיידי כיו"ט שאינו
 יודע כמילי דאכיו א"כ מהאי' תשובה דהיא שגורם שהיתה
 דסקי' של אכיו הפ' מ' אכל מ' הקושי' כמקומה עומדת
 דהטור כתב דאם השטרות ביד אחרים דיכולים וכו' ובגמרא
 קאמר דוקא כיו"ט וכמ' כאן הר"ש ועיין כמ' לעיל בהנהגה
 אכל איכא למירק עליה דהר"ש דהו' חלק ע' דמכס' והר"ם
 דכתבו דכפילו גדול כשעת העמדה כדיון כיון דכשעת שזת
 אכיו קטן הוא אמרינן דקטן כמילי דאכיו לא ידע ואם כן
 איך כתב רה"ק דסקי' כיו"ט ומשום דלא ידע כמילי
 דאכיו הא' הפס' כגדול מיידי דמויא דהיו עדים כמדי' הם
 אחרתשין ע"כ כאן:

ראש יוסף הלכות דיינים סימן כא כב

יט

סימן כא

א כתב רמב"ם מי שקמו מידו וכו' ויטול כל מה שטען שיצבע
 מכופה או שאם לא יבא וכו' הגה"ה בשלח חלוקה אחרונה
 דאמרי ליה שאם לא יבא שאכר כל זכותו כחא דאין כאן
 אשמכתא רבין שהאז כיומר זוכה כמה שהאז כיומו
 דשכירא ליה להדמס רבין שהאז תפנושין כאן אשמכתא
 אכל חלוקה ראשונה דאמר שיטול כל מה שישטען קשה דהא
 אשמכתא הוא ויש לומר דאין אשמכתא לא היבא רבין ומתחייב
 כמה שאינו חייב ודאי אכל כהא אינו כן דהא אשער להיות
 שאין לו שום זכות ואינו זה כלל אשמכתא ואשער דהא שלא
 כא הוא משום דידע דאין לו זכות כלל ועכשיו חוזר בו ע"כ
 ב הגה"ה מה שצריך לפרש הרי הוא זה דהוה שאמר ואם
 הכירא רמיה שיהיה אנוס כאיתו יום הכיפורים פשור וכו' ואי אנוס
 צריך שיהיה אנוס דלא כפייה דאי שכיח האז אנוס הוה ליה
 לאתבטייה דמליק ארעתייה ומדלא התנה מהתחיל מליק
 ארעתייה וארעתיא דהכי התנה והכי משמע כפרק ד' כדריס
 עיין שם דף כ"ז ע"כ

ג עוד שם מהד"ק א"ל וכן ראיתי כיופולמי רבי יוחנן אמר
 אנוסא כמה דלא עבר הגה"ה הכופה היא דרבי יוחנן ס"ל
 דבין דאיכ' אנוס ומשום הכי לא אתא הוה ליה כיופולא עבר
 על קמייהו וכא בזמנו ומה שאמר כמה יש לומר כמה ככ"ק ו"ל
 בכירא ליה דאנוסא כמה שעבר על קמייהו ולא בא בזמנו
 ועמו כמו שכתבתי דהוה ליה לאתבטייה ככל אנוס שיהיה ומדלא
 התנה ואמר ואם יארע לו שום אנוס שיהיה פטור מן הקנין
 ארעתיא דהכי נחית אפילו באנוס ע"כ

סימן כב

א מי שקבל עליו קרוכ או פסול וכו' כ"ד קודם גמר דין
 או יכול לחזור אפילו במחול לך הגה"ה אין להקשות דהא
 מחילה אינה נרכה קצת דאין זו קושא דאי אמרינן דמחילה
 אינה נרכה קצת היינו במחול ככר אמרינן אפילו שלא קמו
 מידו אין יכול לחזור רוב' כמה שכיר וכן לעיל דאמרינן דמחילה
 אינה נרכה קצת הוא כנוקם שכר ע"ז הפשרה ואמרו ליה
 אתה תמחול כך וכך גם כן לא היה צריך קנין אלא משום דלא
 סמך כמה היאמרו לו למחול אכל הכא מיירי שעדין לא בעשה
 שום דבר אלא שקבל הדין לרמו אפילו במחול לך אכל עדין
 הדין לא דן ולא אמר כמה ימחול ולא ימחול אם כן דמה
 שחזר וזה הוא מקבלת הדין לא מהמחילה רעיון לא יבא
 המחילה בעלה בלל העולה דלכ"ע מי שמחל חוב שיש לו אלא
 שחזר ומחלו וזו אינה נרכה קצת דאין מחילה נרכה קצת לא
 כגון זו דפרקי' או לדעת סוכני' דלעיל לעיני פשרה דנס
 המחול צריך קנין וכפי הטעמים שכתבו לעיל כה"כ הרב
 בשם המפרשים אכל הדברי' הראשונה שטעור נראה שם דאפילו
 מחילה דפשרה אינה נרכה קצת והיינו דקרא אחר שעשו
 הפשרה ומחל מה שחזר ודוקא שכר נעשת המחילה ועיין
 כמה שדקדקתי לעיל בסיון הבכור כהנה ע"כ כאן

ב עוד שם הרב מי שקבל עליו וכו' אמר רבי יהודה אחר
 שמואל מחלוקת במחול לך וכו' הגה"ה ודאי דשמואל כר'
 יוחנן דאמר אחר גמר דין מחלוקת שכירא ליה דאי בקודם

גמר דין הוא א"כ רבין דאמרי דאין יכול לחזור היינו במקמין
 וא"כ אשלו כאתן לך הוה להו למימר דאין יכול לחזור דאין
 אחר קנין כלום ואשער דסבר דקודם גמר דין שכירא ליה
 וכמחול לך אין צריך קנין לרבין אפילו קודם גמר דין אכל
 לאמר גמר דין לכ"ע אין יכול לחזור במחול לך אכל כאתן לך
 ככל גוונא לכ"ע יכול לחזור ע"כ

ד הגה"ה אכל מכל מקום מדלא פליג עם רבי יוחנן לא
 כזה אי פליג במחול לך או באתן לך ולא פליג עמו כמה שאמר
 ראחר גמר דין מחלוקת ודאי דהכי שכירא ליה ג"כ ע"כ

ה הגה"ה ולר"ל דאמר קודם גמר דין מחלוקת וכוראי
 דכאתן לך פליגי דהכי סבר רבי יוחנן וגם ודאי דכלא קנין
 היא מדפליגי רבי יוחנן ואמר דאחר גמר דין מחלוקת אכל
 קודם גמר דין לכ"ע יכול לחזור כו' ואי איכא קנין אין אחר
 קנין כלום וא"כ לר"ל מאי טעמא דרבין דאמר דאין יכול לחזור
 כו' מאי טעמא מפשרה דאפילו כו' דיינים כשרים יכול לחזור כו'
 כל זמן שלא קמו מידו וכן במקומו אחריו כיון שאין קנין ככר
 יכול לחזור כו' ע"כ

ו הגה"ה עוד קצת דקדוק כהא דשלח ליה ד"כ רב
 חסד' לרב כחמין ברי עובד אמאי צריך לשאלו אי הלכ' כחכמים
 דהא כלל' הוא דחמיר ורבים הלכה כרבי ואלו משו' דמכתבא
 טעמיה דרבי מאיר כפרט' אי המחלוקת בקודם גמר דין וכן
 שכתבתי כהנה דלעיל הסמוכה ע"כ

ז עוד שם הרב לשון הרמב"ם גמר דין וכו' כרא' רנס הרמב"ם
 הכי בכירא ליה וכו' הגה"ה והדין עמו דהא חזינן לביבול
 כהימני' מוכח דסבר דהמכסר פלוגי אתה וכו' ופליגי אתה
 חייב דקרא גמר דין לעינין שאינו יכול לעשות פשרה אחר
 שעמר דין א"כ כן הרמב"ם עמו אמר דפלוני אתה וכו' וכו'
 כקרא גמר דין ואלו דנמר דין דהכא צריך להיות יותר חזק
 כיון שהדין קרוב אפסול ואם כן מה שהכירא לי מדור לי כהוי
 ראשך איכה טענה כפי מה שכתבתי וטור דהתם כדור ליוכו'
 הא עביר כל מאיר דהוה ליה למעבר ועשה מעשה כמו שאמר
 דנשבע ליה מה שאין כן ככא' דלא נעשה שום מעשה כלל
 ומשום הכי צריך שיצא המענה ומכל מקום כמתניתי משנה
 לשכיחא כאחד לקבלת קרוכ או פסול למי שאמר דור לי
 כהוי ראשך וגם מלשון הסור אינו כרא' מה שכתבתי דקאמר
 כקרא גמר דין ואינו יכול לחזור כו' דמשמע דלהדמס אינו
 נקרא זה גמר דין

ח עוד שם ואם כופר ואמר לא קבלתי וכו' הגה"ה
 הבינה היא דהכעל דין והדין אומרים שקבלו עליו לדין
 וגמר דין על כיון והוא אומר כי לא קבלו ולא דן אותו
 דאילו לא אמרו דגמר את הדין למה ליה למימר דלא קבלו
 אעפ"י שקבלו כיון דלא נגמר דין עדיין הא יכול לחזור כו'
 אלא ודאי דאמרי דכבר דנהו מחמת שקבלו עליו לדין אלא
 שיש לדקדק על זה דאמאי צריך ליה לומר דלא קבלו כיומא
 דאפילו אמר שקבלו אכל צדין לך דן כפניו ועוד ידרא' שאם
 נגמר דין כמש' הדין ודאי דהוא לא דן אותם כחיד' וכדאי
 דהו' עמו שני דיינים ואם כן נשאל לאותם דיינין
 מה הם אמרי' וגם הא אמרינן שצריך שיקבלו לקרוכ או לפסול
 כפני בית דין ופה ואם כן כיון שהכעל דין והדין אומרים
 שקבלו עליו אם האמת אתם נשאל לכו' היפה שקבלם כפניו
 ואם לא קבלו כפניו כד' ופה אעפ"י שקבלו אינה קבלה ודומק
 לומר

ראש יוסף הלכות דיינים סימן כב

לומר שלא היו שם לא אלו ולא לכך כראיה לו לומר דמה שחולקים הוא זה דהדין ובעל דין אומרים דקבלו עליו בקיין וכיון שכן מייב לעמוד לפניו אעפ"י שהוא קרוב או פסול אפילו שקבלו במקום שמים או ג' אהבה רין האחר מכחיסו ואם שלא קבלו עליו כלל אכל מכל מקום נראה לו ראשיתו שיקבלו בקיין נרדיה הקבלה שיהיה בפניו כד יורה דרוק ועיינן שר כאן עור שם הרב כתוב בתשובות דשייכי מה ספנה דרין וכו' ועשה אחד על פיהם * הגררה נרא' דסכירא להו לתשובות כמו שהיה מוכן מרכיו דלמכס רכל ומן שלא הוניה הפסול הממין איכו כלום והוניה ממון דקאמ' הוא דוקא דהכי קאמר ועשה אחר מהם על פיהם וכו' דמשמע דבעינן שישעיה משעה מחמת דין שפסקו וכל זמן שלא נעשה מעשה יכו' לין לחזור בהם דאל"כ מאי ועשה דקאמר וכו' עכ"ל :

יג הגררה וכדכרי דרלש דמחלק מההוא דההוא דאמר לחכריה להכא כראש דהכי הוא הכונה דבשלמא להבו דאמר לחכריה וכו' בין שאמר ליה כן כשעת ההלואה בין שאמר לאחר ההלואה מהני משום דהוי תנאי שבממון וכל תנאי שבממון קיים אכל הכא כדיון פסול או קרוב שקבלו עליו אינו כן דלא שייך הכא תנאי שבממון משום דהתם שהאמינו עליו ככי תרי ובתנאי זה הלואה לואו אפילו שהתנה כן לאחר ההלואה מיקרי תנאי דכל זמן שאמר המלוה לא נתפרעתי הוא נאמן אכל הכא כשקבל עליו קרוב או פסול אעפ"י שקבלו עליו לכל מה שיפסקו עליו עכ"ל אם טעה כדן לא עשה כלום אלא איכו מיקרי תנאי כיון שאפשר שלא יעשה מה שאמר עכ"ל איכו כמו אותו תנאי ודוק וא"כ איכו לא קבלה כעלמא ואם לאו יהיה שם קנין אינו כלום :

יד הגררה עיין בתחלת הסימן ע"א מביא ספנה סברת ה"למה כלי הולק וכדברי הרב שהביא דבריו רבי ירוחם שכתב דברי הדין וששחולקים על הדין והוא פוסק כדברי הדין ודלא כדראש ז"ל עכ"ל :

טו עוד שם הרב אכל אם קבל עליו קרוב או פסול במקום שמים וכו' ופרש' וכו' וכתבו התוספות ול"י הגררה נראה דאפשר לומר דגם רש"י חתיו ליה דלרבנן בענין שיקבלו כאחד אכל לא כשנים דכשני לא מהני ורב דמי דאמר כגון דקבלים כאחד לרבנן אמר וכתב רש"י ראשיתו הכי דאיכא שני כשנים עכ"ל פליגי רבי מאיר דאמר דאפילו הכי יכול לחזור בו ועוד דאפשר לומר דאל"כ איך אמר רב דמינו מימרא אליכא רר"י כיון דאינן הלכה כמותו ועוד דמרר מאיר נשבע לרבנן כיון ר' מאיר אמר ראשיתו דאיכא שנים כשנים עכ"ל לרבנן נמי מה שאמרו שאין יכול לחזור היינו דוקא כהאי גוונא דאיכא שנים כשנים אכל אי קבלה במקום שנים לא נהבינונא לן דאית ליה לרש"י דלרבנן אפילו שקבלו במקום שנים דמהני לרש"י והאמת דהתוס' ושאר הפוסקים הביטו כן בדברי רש"י משום דמה לו לרש"י לפרש כדכרי דמינו ר' מאיר אלא ודאי דבוכר רש"י דלא אתא רב דמינו אלא לרבי מאיר ולמהויבס מוכרח לפרש כן דהא קאמר ראשיתו אם קבל הפסול אפילו במקום ג' ונגמר הדין דהוי דינו דין ואין יכולין לחזור ונראה לי דהכריתו להדמכס ז' לפרש כן משום דהוי קשיא דהביא הטור מההוא דאמ' ליה לחכריה מהימנת עלי כל אימת דאמר לא פרענא ואי קאי הויא רב לרבנן ולא מהני קבלת פסול אחר במקום שנים א"כ קשיא מהתם לכך הוצרך לפרש דהויא דרב דמינו לא קאי אלא לרבי מאיר ולא לרבנן דלרבנן אפילו קבלו במקום שנים מהני וכו' שבכתתי נראה דאית שפיר מאיר דאיתא כגמרא דשלחו הלכה כדברי מו' ומאלי ספקא איכא הא קול יומיר ורכים הלכה כרכים אלא הספק הוא זה משום דראו לרב דמינו דשרש דבריו דכי תאיר משמע דסבורא ליה

טז הגררה היא דמזה כאמנים עליו רועי כקר לקבלם עליהם דראי הקהל קאמר דאע"ל דהתם כג רועי כקר אם טעה כדן איכו כלום משום דקבלו עליו והוא לעשות דין הכא כראי הקהל א"כ גפי' שיעש כדיון מה שעשו עשו ונראה שהוא דבר תימא דאפילו שירצה הכעל דין שדיונו אותו דין וישעו כדן דמה שעשו עשו לכך נראה דהכונה היא זו דאע"ל דג' רועי כקר אמרין דלא טעו ולא הוי כלום הקבלה ויכולים לחזור עכ"ל הכא כקבלם עליהם הקהל אעפ"י שטעו מה שגשו עשו והתם דמסתמא שקבלו עליהם ג' רועי כקר לעשות דין קבלום אעפ"י שלא פירש כן מסתמא הכי הוא לפיכך אם טעו כדן לא עשו כלום אכל כשמקלנין מעיקרא ראשי הקהל מסתמא קבלו עליהו כל מה שיעשו ויהיו בין יטעו בין לא יטעו ועכשו שבאו אלו לרון אדעתא דמה שקבלו כראשונה הם כאים לפיכך אפילו שיעשו כדן מה שעשו עשו ואין יכולין לחזור בהן והכי דייק הלשון שאמרו ה' ל' שקבלו עליהם כל מה שיפסקו עליהם ראשי הקהל דהיינו לו' כיון שעשו בין לא יטעו דכל מה שיפסקו הכי משמע עכ"ל :

י הגררה מדקאמרי דלא עדיף מפשרה כלא קנין שיכול לחזור בו משמע דסכירא להו כמו הירוש' שפירשו התוספות הכיאו הרב לעיל כסיומן יב כדשאמרינן דפשרה כפי קנין היינו לומר דאחר שבעשה הפשרה צריך גכ קנין ולא כאמר כיון שכבר גמרה הפשרה אין יכול לחזור בו לא נדך קנין וכו' דא' כאלמירך כיון דיש להוכיח מפשרה להכא הא דקאמר ד' כגמרא על חתי' דאמנים עליו ג' רועי כקר דפליגי רבי מאיר ורבנן מחלוקת קודם אמר דין אכל לאחר גמר דין דכרי הכל אינו יכולין לחזור ומאי שנא מפשרה כלא קנין דאפי' שאמר שבעשה הפשרה עכ' נדך קנין ובפשרה שניכר כקנין אין מחלוקת אמרתי כה ועיין לעיל בסיומן יב כהנהה ער כאן : וא עוד שם והא דההני קבלת פסול אכל אם קבל עליו פסול במקום שני וכו' אפילו נגמר הדין ויכול לחזור בו וכו' הגררה כראה דיש כאן קצת דיוק דמה תועלת והנאה יש לו כהאי חזרה אי איה שרן אותו הפסול הוי כדן כשלא ירצה כדיונו ולכך לפני כד' אחר ידמו לו כמו שרן ליה זה הפסול ואם לא ידון לו בין אלא יטעה ליה כדן האחר ויחזרו אינו כלום דשלא כדן הוא ואין דינו דין ואם זה הפסול שרן אותו טעה אפילו שיקבלו עליהם במקום אחר אינו כלום כיון שטעה וק"ל עכ"ל :

יב ועל-ההוא דהקטן מההוא דאמר ליה לחכריה מהימנת לי אימת דאחרת לא פרענא נראה לי דיש לומר דשאנו התם

ראש יוסף הלכות דיינים סימן כב כג

כ

נכת ויהא אומר לא נבכתי קשה להם דהא התם קאמ' רבנן
השבע וטול כשבע ואין יכול לחזור בו והם אינן גורבי' וכשבע
לא כשבע א"כ כראה דעסקים באותו ענין כיון שקבל כפי
כד' אינו יכול לחזור דהכי קאמר כשבע אף על פי שלא ירצה
האחר ואי כשעסקים באותו ענין יכול לחזור אחאי קאמר
דכשבע אף עפ"י שלא ירצה וכו' הא ודאי כיון שמסביעין אותו
עסקים באותו ענין מיקרי ועבד' שאלו יכול לחזור בו
ומה' היא דפטורין אותו מיד קשה ליה דמשתדריך לטלק
אותו ענין לדודה עד כאן :

כב הגדרה ואולי רמז שאמר פטורין אותו מיד הכונה הו
הכי דשאל יכול התובע לומר איני רוצה בפרעון לא שתשבע
כמו שהוא ריבך ותפטור ואל תאמר שאני גוולך כיון שאין אתה
מודה שאתה חייב לי לא שאינך רוצה לשבע ומשה' תגלס לזה
אמר דפטורין אותו מיד ומגלס ע"כ :

כג עוד שם הרב ומעשה באחד שהיה מודה וכו' ואלת' כיון
שהשבעו שהיה חייב הנתבע וכו' הגדרה ולי אין זו קשיא
דכיון דאמר לו חזן לכד' שישבע ויגלה לו מהתחא שאמר לו
שישבע חזן לכד' ועכשו הוא שחוזר בו וכיון שהשביעה היא חזן
לכית' דין איה ככאיטת חפץ ומאי דאמינן דכדאורייתא לא
מהפכינן היינו שאינו רוצה הלה לישבע אין מהפכינן עליו כשל
כרחו אבל כשרוצה הלה לישבע או ודאי יכולין להפך ואל' כן
צורך כמה שכתב הרב עד כאן :

כד עוד שם הרב ואפילו אם נתכוון להפך כב' כתב רבינו
וכו' שלדעת ר"ש בן חפ"י אין בידו ואי' וכו' הגדרה כראה
דהלשון כהפך הוא כתוב דהכי שלדעת ה"ף יש גורם להפך
כיון שגמיהס רונים ואפילו לדעת ר"ש בן חפ"י כידם להפך
אפילו שפיה' רוצים ממ' כיון ששבע וכו' ומה שכתבתי בהנהגה
בקודמת היא כפי רעת ה"ף עד כאן :

סימן כג

א כל זמן שבעלי דינא וכו' שדעת הכותן קרובה וכו' .
הגדרה וזהו פירוש רש"י אבל דת' שפרש דמולח רוצה לומר
דהדיין יתן למי שירצה הוא כלי שום טעם כלל לא מה שרצה
לעשות הוא יעשה וכפי שמי הפירושים הלא' אין כדבר זה שום
תיקון כדי לחזור ולדרון משום דלא ירצה לחזור ולדרון דמאי יטה
עכשו לכ' הדיין לעשות הפך ממה שעשה לא יפסרו כיפיה' ע"כ
ובי עוד שם וכלכד' שלא יסתור טעמות הדאשנות' הגדרה
ומי זוכר טענות הראשונות אם היו אלו אם לאו וכיון שחוזר
זה גם כן יזכור למי זכר ולמי חייב' וזל' ראב"י יחסיטו הדיין
לומר דאין אלו הטעמות שאמר מעיקרא נר"ך שיטעון מה
שאמר הדיין טעמן מעיקרא אבל קשה לזה דכחו שאמרין
דאין באמן הדיין לומר ליה וזיתי ולזה חייבת' משום דלא רמא
עליה גם כטעמת לימא הכי ואולי דעל ידי עדים קאמר אבל
דוחק שדעו העדים הטעמות שיטענו כפי כד' ולא ידעו למי
זכר ולמי חייב' ואולי שהלכו מיד עד כאן :

ג עוד שם וכל ז' דוקא כדיון אחר וכו' שאין חשיב' כונעין
כדכר' הגדרה ומה נגיעה שייכל הכא' ושא' לא כנעו כד'
זה לא ברמיא עליה למודכר אי' לא רמיא דכשהכפר' עומדין
לפניו רמיא עליה ומדכר' אבל כשינאו מלכיו לא רמיא עליה
וכמו שפירש רש"י ואם כן מאי נגיעה כעדות זו דצריך ללמדנו
דאין

ליה כותיה וכיון דאזנורא סטורא ליה כחוד אין כאן מקום
לקטנותיה הכלל משום הכי מהפשא ליה אי הלכס כד' מאיר
זאורכבך ועיין ע"כ :

יו הגדרה ועל ההיא דאמ' דאמ' קבל פטול אחר במקום
שנים אפילו בקנין לא מהכי משום דהוא קנין כטעות דרממא
אמר על פי שנים עדים איבא למודק דאך כיתא ליה אחר
כשר במקום שנים דמהני והא על פי שנים עדים אחר רממא
והלא' מהקשה מעד' א' פטול במקו' א' כשר שדח' אותו הגאון
וכמו שכתבתי לפי' בהנהגה עיין ע"כ :

יז עוד שם הרב כתב הלא' כשזוכה כלל הדיינים סיתו'
ודכר' תימא וכו' הגדרה ולי כראה דאין כאן תמיה דאני
אומר דמה שזוכה לחזור הינו כדי לעשות קמניא דאית ליה
אלוים ורוצה להשטת מה' שאין לו ממון אחר לפצוע לא מזה
והו' חכ' לאחרים ושמעתי' שכן כתב הרב הגדול מהר"ן בן
כתשכותיו ע"כ :

יח וכן מי שכתבתי לחכרו שבעה ככד' וכו' כתב הרב כחכ
הלא' והא דרור' לי כחיי ראשך אחר גמר דין היינו אחר
ששבע' הגדרה ולי הנעיד' נל' דהכא' חכ' כשבע אפילו
רבו מאיר מורה שאינו יכול לחזור בו כיון שבעשה מעשה אין
כאך מתר' ואינו רומה לגמר דין דלעיל דהתם אין שם אלא
דכור בעלמא שאמר הדיין פלוגי איה זכאי פלוגי אתה חייב
ומשה' אית ליה לדמ' דיכול לחזור אבל אם כבד' הוניה' ממון
אין יכול לחזור אפילו לרבי מאיר כיון דנעשה המעשה אם כן
הכא כמי כיון ששבע הרינעשה כל מה שהיה צריך לעשות
ולא מיקרי' כאך גמר דין אלא שאמר לו הדיין ששבע אתה כמו
שאמר ותיפטר אז שגול' וכו' כלל ע"כ :

יט הגדרה ומה שם הדגש ייתד' באמן לך מכהפטר כראה
לי דזו היא הכונה דכשלאמ' כשאמר דר' לי כחיי ראשך והפטר
ששבע ועשה מעשה כמו שאמר אין יכול התובע לימר אחר
כך משטה הייתי כך דכיון דזה מוחזק הוא ואמר לו אי אתה
השטית אחי לא השטית ויג' כיון שהוא מוחזק אין לכו' להאמין
לתובע שאמר שהיה משטה וכמו שאם יאמר התובע קבלתי
מחך שאין יכול לומר אחר כך משט' הייתי כך כמו שיוכל לומר
הנתבע כשאמר שהוא חייב לו ועל' תביעתו שאמר לו אחר כך
משטה איני כך אבל כשאמר דור' לי וכו' ואתן לך היה כראה
שיוכל לומר לו משטה הייתי כך כיון שהוא מוחזק משום הכי
אמר דאך באתן לך אינו יכול לחזור וטור' כד' לי לומר דהחדש
הוא זה לימר דאפי' דהנתבע מוטל עליו לישבע ולהפטר ואמר
לתובע דר' לי כחיי ראשך ועול' דאיבא תרתי חרה דאין לו
לישבע ולטול ועוד דהשוכעה היא קלה ע"כ :

כ עוד שם והא דאמ' דאמ' כפ' יש מוחל' וכו' כשבע ואין יכול
לחזור גרסי' וכשבע' וכו' הגדרה ולי דאפי' דלא גרסינן
וכשבע כולו עפ"י הוא הכונה הכי דאם כשבע אינו יכול לחזור
אבל קודם שישבע יכול לחזור דאל' אחאי צריך לומר כשבע
ואין יכול לחזור וימא הכי רבנן השבע וטול אין יכול לחזור בו
ובדאי שצריך לישבע כדי לטול מאי כשבע דקאמר לא ודאי
דהכונה היא לומר נשבע שאם כשבע אין יכול לחזור ולשא'ר
המפרשים דלא גרסי' וכשבע' ומכר' דאפילו לא נשבע אין
יכול לחזור בו כיון שאמר כן ככד' הא' כשבע קשה להם ע"כ :

כא עוד שם הרב זל' ונראה למפרשים דכיון שהיה בפני כד'
וכו' לא מכל לחזור בו ודאי וכו' הגדרה והיה דשורי

ראש יוסף הלכות ריינים סימן כג כד

דאין מונעו אליו בעדות וכן יש קצת לדרק דאי כשאין הכלי
דינין עומדים לפניו אמרינן דאעפ"י דיאמר ליה ויכתיב ליה
הייבתי אינו נאמן משום דאמרינן דלא רמח עליה לא משום
שרונה לשקר אלא דלא מרבר לא שררה לו דהכי הוא ומשום
הכי היה כראה לי דאפי' משו עד אחד אינו מועיל ברישיתיה
הלה לישבע וכפי זה אשלוויהו הריינים שנים לא משום הכי
יהיו כאלמנה לומר ליה ויכין וליה הייכו דכיון דיצאו מלפניהם
לא רמיא עלייהו למדבר דלא הוומה לעדות רבשלמא עדים
דעלמא כיון שהוומה להכי או שכוונו הסלהעיר רמו אנפשייהו
ומדכרי ומשום הכי יועיל עדותן אבל הדיינים לא הוומה ולא
כוונו להכי כלל אם כן אפילו שנים לא יהיו נאמנים כשיצאו
בעלי הדין מלפניהם אבל לפי רברי היראש כמו שסובר דכשהם
שנים יועילו משום שני עדים כן ממי בשיהיה דיש אחד יועיל
משום עד אחד וחייב שכוונה לשכבדו ואולי ריש חלוק בין
כשהוא דין אחד לכשהם שני דיינין דכדין אחד איבא למימר
דלא רמיא עליה למדכרומשום הכי איכונאמן אבל שני דיינים
כיון ששניהם אמרים כחד גוואל אין למ לומר דלא רמיא
עלייהו ולא מרכי דיה רחוק דשניהם שכחו נאמרו הפך מה
שהיה ונכ' לענין הכייעה בעדות נראה ראובן למיט' דאפשר
ד'הכי אמרו שוכנו ליה ותיכין ליה אעפ"י שאינן זוכרים הענין
אין היה כרי שלא נאמרו העולם שלא הוציאו הדין מכור
מתחת ידן או שאל אחד מהם אומר כן אעפ"י שאיכווננו כרי
שיאמינו להכירו שאמר כן כודאי יועצו כדכורו ודוק ע"כ :

סימן כד

א' און חוקקין אלא לתובע תחלה ואי זיילי וכו' פירש' כגון
ראובן תובע וכו' שהלוינו בשטר כענין וכו' - הגר'ה כפי
דברי התוספות והיראש לא היה כתוב כפירוש רש"י ל' כשטר
אלא הכי כגון ראובן תובע משמעון מה שהלוינו ושמעון
משיכו תפסת ושלי תחור' לי מה שתפסת אומשכון היה כירך
כמו שתראה כדכרי התוספות כפירושם וכפסקי היראש אבל
כפירוש רש"י אשר לפנינו כתוב כגון ראובן תובע משמעון מה
שהלוינו בעדים או כשטר ושמעון משיכו תפסת וכו' כמו
שתראה כפירוש רש"י ל' בגמרא כרפום הקסן ראיתי כן
אבל אי הנסחא כן קשה דבשלמא כשטר ביחא דנוקקין
לתובע תחלה אלא כשאין המלוה אלא בעדים אמאי קאמר
דנוקקים לתובע תחלה הא קיימא לך מלוה את חברו בעדים
אין נרין לפרעו בעדים ואם כן יהא נאמן כמה שאמר תפסת
משלי כמינו דאי בעי אחר פרעתי ואולי דכברא ליה דמינו
לא אמרינן אלא כחר עניינא כגון מנה לי בידך ואמר ליה אין
אכל פרעתיך הוא נאמן כמינו דאי בעי אחר לא היו דכריה
מעולם או שום טענה אחרת מענין אותו מנה אבל כפי
עניינין אין לומר מינו כגון הבא שהוא טוען עליו שהלוינו
ומשיכו זאת אבל תפסת משלי שהו' עבין אחר דלא הוי כאלוהו
ממון או משכוניה ל' בידך וכפסת ממדמי נמכא שהוא תכיפה
אחרת דהיינו הפחתת המשכון וכוה אתי שטר אמאי לא
קאמר אומשכון כתיב בידך תן לי משכונתי או תחזור לי משכונתי
ואחר כך אשלם לך אעפ"י דאיבא למימר דהיינו תפסת משלי
ואם כן אין לומר משכון היה לי בידך וכו' דלמה יאמר כן שני
פעמים ויב' מקו' אינו מוכן כן כפירוש דהכל אחר ואינו אומר

ב' הגר'ה גם כדכרי רש"י נראה דאיבא למידק דקאמר
ואי זיילי ככפי שיש כאן תגרין וכו' או כמו שקרקעותיו זלות
על ידי תביעה וכו' ואם יצאו לו תפסתו או משכונותיו
וכו' ומאי ריחוק יש לו כזה דכיון דרואים אותו רחוק יחולו ג' כ
במשכון דמה לי מה שיפסיד בקרקעות ומה לי שיפסיד
במשלטין לעולם וכפיו ולום אם כן מה טעם הוא דמשום
דזיילי ככסין חוקקין לו ונראה לומר ליה דבשלמא בקרקעות
קפיד אדם על זה שלא יזלו וכסיו אבל כדכר של משלטין לא
וכפרט דלפרוע מנה או מאתים יצטרך למכור קרקע ששה
לף ואם כן מתמיד הרבה אבל כפיסח מה שהוא כידו ממשכון
אף מתפסה אינו אלא כשמה ששוא החוב או מעט יותר או
פחות יותר זהו מה שפירא לומר לפי פירוש רש"י אבל לי נראה
דכיון דנרין למכור מתקרקעותיו וס נקרא זיילי ככפי משום
דאין שום אדם רונה למכור קרקעותיו שמהם מוונן אבל
במשלטין אין לו הקפדת וזיילי לטון ולזול הוא ולא לטון זלות
והכי נראה קצת מלשון הטור דקאמר ואי זיילי ככפי שמעון
אם היה צריך למכור קרקעותיו וכו' דקאמר אם צריך
למכור ככסיו דנראה דפירוש ואי זיילי היינו מצריך למכור
קרקעותיו או יהיו חוקקים לכתוב תחלה ע"כ :

ג' עוד שם כסור ומיירי כגון ששמעון הכתב וכו' הגר'ה
צריך ליה יעמוס קושית התוספות שהקשו התם כריש הפרה
והיינו זה דהכי דמיא אחר שמעון שיש לו להביא עדים כתרך
ליום אמאי אין חוקקים לו אפילו לענין פירעון אם שאל ל' יום
נותנין לו שהוא זמן בית דין ואם אחר שיביא אחר שלשים
אם כן אפילו בלא קרא אין שומעין לו ואפילו אי זיילי ככפי
דאטו אם יאמר מכאן עד שנה או חצי שנה או שנת' שיביאם
שומעין לו אין ככרא ליה אחר דשמעון אומר שיש לו להביא
ראיה לאחר ל' יום שערעין שהוא כדכרו וכו' גם כן יורעיס
כן שפלוני ופלוני שאמר הנתבע יודעין כהאי עניינא וכו'
שכן אי לא זיילי ככפי חוקקין לתובע תחלה אבל אי זיילי ככפי
או דרואי ישתדק לכתוב תחלה כיון שיש מחשב דכרי וכו' כ'
דאפשר לומר דאמר הנתבע שיביא עדיו פלוני ופלוני או לא
הזכיר שמה לא שאמר שיביא עדים תוך ל' יום ולקיימת התם
איבא למימר דכתב כשטר בלא שאלת זמן כד' ואם כן אין לו
לשאלו זמן בית דין דכל תכלי' שמתן תנאו קיים ומשום הכי
אין לכתוב לענין הפרעון זמן וכיון שכן הוה אמינא דלפרעון
אין לו לקבוע זמן אבל אם יאמר שרונה זמן ל' יום כדי להביא
מה שתפס חשלי היה אמינא שיהיו נותנין לו לנה אחר מקרא
דמי בעל דבריו וסג' איהם דנוקקים לתובע תחלה ואח"כ אם
יביא עדים יסמור את הדין אבל לא יוקפו מיד לתביעתו של
תובע אבל אי זיילי ככפי חוקקים לו תחלה ונראה לי לומר
עד כפירו' השמועה דהכי הוא פירוש אין חוקקין לא לתובע
תחלה כגון ראובן הוציא שטר של מנה על שמעון ואומר שמעון
אמת הוא שאתי חייב לך מנה אבל אתה תפסת משלי ככפי
זה או משכונ' וכו' כמו שכתב ואמר שמעון תשבע שלא תפסת
משלי ואפרענו כזה חוקקין לתובע תחלה ואמרין כיון
שהנתבע מורה הטטר שעדין אינו פרעו אמרי' לו שיכיר לו
הטטר תחלה ואחר כך אשיהיה לו תביעה אחרת עליו יתבעת
דכיון

ראש יוסף הלכות רינים סימן בר כה

כא

דכיון שאמר שלא פרע לו השטר אין לו למלוה על אונתו שטר טענה כלל אלא יש לו פלוני טענה אחרת ונוקדין לתובע תחלה כמו שזכרנו מהמקרא על טענתו של תובע ואחר כך יטעון כנגדו מה שירצה וישבע לו אבל או יוילי נכסיו כגון שצריך למכור מקרקעותיו כדי לפרוע או נוקדין לו וישבע העובד שלא תפס משלו כלום ואז יפרע לו הלוה ורוק ע"כ: ד הגהרה גם מה שכתבו התוספות והראש לרש"י ואין ירעין שהוא כדכריו ואם כן או יוילי נכסיו נוקדין לתבע תחלה ופירש"י והיבדק רש"י ויולי נכסיו הוא ראובן תנאים כאן פירושים לקמות אותו חפץ ולמחר ילכו ואם כן או נוקדין לתבע להתמין לו עד שיכיר עדין נס כן ילכו התנאים לכן כראיה לומר דהוה הטובה הכי דיש כאן תנאים שהולכים למחר ואי נוקדין לתבע תחלה ויכריחו לתובע שיסבע שאין לו כדור כלום ואחר כך יפרע לו הכתוב כיון שירעין ורש"י שיש עדים כדבר אחר זה עדין ויפסלוהו וכיון שכן אפשר שיוורה לו שיש לו כדור ויפסלוהו לזאת התנאים ופרע שדורא אבל אם יוקדין לזכר תחלה או ילכו התנאים מזה שדונים לילך מהרה מכאן וזה אין לו מעות מוכנים כדי לפרוע חובת שטר אלא צריך למכור או מטלטלין או קרקע אשר לו כדי לפרוע ולהאין קונים מיד אלא צריך להתמין שנים או שלש ימים שמה ומתא מי שירצה לקנות אותו חפץ וכתוך וזו והלכו התנאים הרוצים לקנות אותו חפץ יחא כן מפסיד משה נוקדין לתבע תחלה ורוק ע"כ: ה הגהרה ובכרתי הראש כראיה דאיכא קנת רקרוק הוא כתב רבנא מינה אשילו אם אחר להביא עדים תוך שלשים יום וכו' ואם לא הביא אותם מנא שהתחילו השלשים וזו שנותנים לו לפרעון מוזן הראשון כשפסק וכפיוה לקתה מרת הדיון והשלשים יום שנותנים לפרעין הס כדי שילך וישתדל למנוח מעות לשלם וכאן וזו שנותנים לו השלשים יום לבקש עדין אם כל זמן בזה הוא מנא וכתוך וזוה לא השתדל לבקש טעות לפרוע וכיון שכן צריך ביתרין לתת לו זמן אחר כדי לבקש מעו' לשלם ואולי כיון דככל ל"ט לא הביא עדים מהתמא לא היו לו עדים כלל והיה לו לבקש ולהשתדל למעות דאין ירעין ראובן עדים כדבר ורוק היסב ותשכח עד כאן:

למכור והוא רחוק למשיח ויולי נכסיו אבל כשיראו שהוא תובע תחלה יסברו שהוא התיכ"ל ואולי נכסיו ולוה נר"ש לרקדק דמי שיראה מי הוא הטובין הוא ירע ממי הוא הנחבד כך כראיה לו לפרע כדברי רובא רובי"ל נכסיו הוא כבי האו נושא דמי שיר לתובע לטעון ולהביא עדים תחלה וקבלו כדי שכתב וראוי שכתמיח הכתוב וכיון שכן וראוי שאין לתבע ש"י הפך אלו וחיוב וראוי וכש"כ רצה למכור נכסיו מורלולין אבל אם יראו את הכתוב שהוא טוען תחלה ומביא עדים ומקבלו כדי עדותן יסברו שכן הוא האל ולא ימנא התובע מפירש"י לו וכיון שכן לא יוולו נכסיו וילכו מכ"ל על זה הענין שלא כתמיח הכתוב וכתוב עור שם כפי"הו ועוד הוכיח ר"בא שאל ראיין טוען תחלה ואין ראיותיו מוכיח וראיות שמתען מוכיח איכא למימר דכפא מינה דנוקדין לתבע תחלה דלא כל כמינה וכו' דילמא אי ערמו: קא מעיר זה נר"י דהוי הפכה האמיתית כדכריו וש"כ להחליף כתבע במקום תובע ותובע במקום כתבע וראוי לכל טעות כדכרנו בה"ש שיש קנת רקרוק לזה ראובן לא קאמר כמ"ל ופשימם שנוקדין לתבע תחלה וככה"ל גזונא ואולי כיון דלא הוה טעמו הכתוב תחלה אלא טענות התובע אלא שכתב תחלה

למיקר נוקדין לתבע תחלה ע"כ:
 ח הגהרה ושר כתב רבנא דאמרינן לשל מדפתיא דאין כוסקין לעול דהין ואין מוציאין המכה מיד שמתען עד שיכיר ויטעין שמתען כל מה שירצה לטעון ויכיר ראה כל מה שיכול להביא עכ"ל אם ראיות ראובן התובע מוכנים ולשמעין אינן מוכנים מוציאין ממנו המכה"כ כ"ל ר"בא רינו של רש"י וכמו ששטר אותו הוקם רמירי כתוב בשטר שמוציא המנה מן הכתוב הוא אמת רהא ראיותו מוכנת היא דהיינו שטרנ והכתוב אומר שיכיר ראה לאחר ל' ימין עוד שם היסב ע"כ:
 ט הגהרה ורכי ריבא קנתתמיה"כ וכדכרנו התוס' ראוי אכשר לו רכ"א אפ"י ומתו עריו של כתוב וכו' ד"כ לקת מרת דהין ועוד דלא נרע זה מוילי נכסיו ול דאין לא גזר הכתוב וזה לא שייך בו יולי נכסיו דהיי אכל כדכרנו למכור קרקעותיו ומצינו דין אחר כיו"כ כזה כ"ל ע"כ ר"בא דאעפ"י ראיין הפסד מחמת אמת אין מקבלוהו"כ כפ"י"ל כ"ל הוה עדין חולו או רונים וכו' ומרוק וכו' אבל אם היו חולו שאין מה מקבלו אעפ"י שלא הוריעוהו וא"ל הראש הסכים לכפר א' רהיינו אפי' שאין שהית לקבל אם לא הוריעוהו לכתב שאין מקבלין אעפ"י שחפסי בזה התובע אלא דאמרינן רמולו גרם זה ויפסיד גם ה' אמרינן רמולו גרם דמותו עריו אף עפ"י שיפסיד בזה ורוק ע"כ כאן:
 י ע"ש והראש פ"י נוקדין וכו' ואולי נכסיו וכו' הגהרה פ"י זה הוא כדכרנו והשג"א כתשובה הביאה הרכ כס"כ כ"כ אעפ"י דכרא ק"ק דכיון ששמעין לא בעי שהיה תובע פלוני למה לא יפסקו דיומוה ויפסיד התובע כ"כ לכשימנא עדין ויכיר ויפסיד את הדיון וינכ"ל מן הכתוב ואולי דהיינו לו ליתא רכי ריבא רכיין דכוליה יהיה קשה כעניניה לחזר ולדנו השך מה שרכוהו ויעשו חקירה רבה בעדים עד כאן:

ו ולרעת הראש הי שרוע הכיו ואי ויולי נכסיו דאם פסקו דיוה כדאי לפרוע וכדי לפרוע צריך למכור קרקעותיו וידין שפסקו עליו שהוא חייב כדאי לא ידנו הקוני לקנו מחנו לא כולל הרכה או נוקדין לתבע רכיין דכ"ל נתנו לו זמן להביא עריו אויבכת שיש לו ער' ואינו חייב וראוי ולא ימנע משו זה מלקנו ימנעו או אפשר רכיין דכ"ק ריניה כל שאר המלויין שיש עליו יוכא ויכופו אותו על שפיתן וכשכ"ל זה וולו נכסיו ע"כ עוד שם ור"בא שרע דנוקדין לתובע תחלה מיירו וכו' הגהרה אבל לעיל אין שישקין דין עד שיטעון דכרתי הכתוב וכתוב כתשובה דשייכלסר משפטי"ל דטעם דנוקדין לתובע תחלה היינו דכיון רכ"ל תת"ל ממת' דכריו לריון ויכ"י משמע לראובן דקרא רכיין דכרס ינע אלוהם ופי' ויולי נכסיו לרע ריבא פ"י ש"ס כתשובה דשייכרתי ה"כ כען דאמרינן דנוקדין לתובע תחלה אם זה וצריך למכור מקרקעותיו כדי לפרע ויראו העולם לתובע שכתוב תחלה ואשם הכי צריך

סימן כה

א דין שטעה שדן דין וטעה שדן דין שטעה שדן דין שטעה שדן דין וכו' והרכ"ק א' ריב"י ממונות וכו' ויריב"י ר"ן את הדיון וכו' הקנה

ראש יוסף הלכות דיינים סימן כה בו

עד שיהיה הדבר במשכה או כנח' כמו שכתבנו ולרשת הלאה
הדבר תלוי אם לא שמע דכריהו ואם כששמע ישרו כעמיו
זה עיקרי טועה כדבר משנה אבל אם שמע דכריהו וחלק
עליהם אין זה טועה כדבר משנה עד כאן :

סימן בו

א' אסור לרדוף כפמי גוים אפילו וכו' הרי זה רשע וכלאו חירף
וכו' ה' הגדה מאי ראמר דאסור לרדוף כפמי גוים היינו משום
שבאמר ואלה התשפטים אשר עשיתם לנפשיהם ואלה יהיו
ולא לפני גוים אבל מה שאמר הרי הוא רשע וכלו חירף והרים
ידו כבודת משה כמפוק אחר דהיינו מה שכתב בתורה
כי לא כבודנו גורם ואויבנו פליגי דהו' הכונן הכי דאומ' הגוים
ראין בנורמדיהו להיבן כמו נור' דהיינו ע'א שלמה כשאויבנו
פליגי כסוף דיימי לבו מעלין לנורם ומשמלין ח' וכו' ואוי להם
להולכי לפניה דמכו' תורת מ'ע' ומי שיאמר דקונוא ריבא
דמלכות לילך כפמי גוים ומ'ע' הולך טוע' הוא דא' ח' ה' א' כמי
ג'ורו שחר ואש' עדיקא דמסאכא ויבד' ואל' יעבוד ועיין כ'כ'
הגוף כתלמות בשמן ריב' למלכות ריבא כמרכיחו' ו' א'ק'שום
דבר זה על לב ואפי' שיהי' כן שמלך ע'זר כן אין לאומ' קדישא
לשמע' לזה אלא לילך כדריב' הפדסה הקדושה וסת' עמיהו לא'
אזרו ריבא דמלכותא ריבא לא ריבא דמלכותא דהיינו דכריהו
סנוג' למלכו' כמו מס' וארכונ' או מס' או מס' הקדקעות
דהיינו מקי' המלכו' אבל כדרי' שכי' אדם להכת' בין רמעות
בין דקדקעו או כחלו' כזה אינו תלוי כדרי' דמלכותא לא ילכו
להם כפי דיימי ישראל מירדנו להם האל' שהי' כבוד תינו שהי'א
תורה מן השמים והיא תורה אמתית וכ' שעכשו כומכנו אין
שום מלך גזיר ח'ו שלא ישרו דתחול' ח'א' כשלא יבא על הכבוד
עדת שמר והרן כזה משום ריבא דמלכותא מלכד שהוא כגדל
גדול וכוף וכוף ע'ע'י' ה' וכע'ף כל שמרו משפט ראוי
לחכמי הדוד להכריעו לרעה מכל פכמי ישראל עוק ח'ו מאי
דכתב הרשכא גדול הפוסקים כתשובה הטיאה כ' זה הרב
הגדול ולא הכי'א שום פקסוק עליו לכן שומר תשא עדיק מהם
ולא יהיה מייקר שמה רע' וחכו' ומשיל' תודתיהו משפטי' נדק
הרמים והגבוהים מעלה מעלה והמהפך יורד מטה מטה
והתורה מידת יבקש עד כאן :

ב' הרב אל וכתב דהמבין וכו' שאפי' כתרט שניה וכו' ה' הגדה
מאי חרזא רכיין שהטעם הוא תפוס ריש כזה חירוף ח'ו
כתרת משה מה לי שיתרנו טמיהם מה לי חר' טמיהו זה מראה
עשות אבל מרכי' המשרי' שכתב אחר כך הרב אפשר לשא'ע
מלשוננו דאי שניהם מתרבים לילך לפני גוים דסרשות כידן
דזה לטונו אחר מבעלי דיכין סרונה לרדוף וכו' אין שומעין לו
משמע דוקא אחד מהם אבל אם ירדו טניהם אין קפידא
בעיני' וקשה לרדוף כהמט' מס' חירוף מה לי אחד מה לי
סמ' ואולי דלאודוקא קטע' אבל אלא אורחא דמילתא נקט
ע"כ מה כעמי הוא כבוד ואש' שהתנו פילכו כפמי נעם תכאן
שכל ורוק ומתנה על מה שכתוב בתור' דאסרה זה וכן משמע
מההיא רבכתי' ומרכי' הרשכא כתשובה ומוכח מי מההיא
תשובה דאעפ' שכתבו ככר כן י'ם לאסור ולהסיר מכתול זה
מהם ועי' עד כאן :

ג' עד דהס הרב אל כעל התרומות והא דאמרי' וכו' ה' הגדה
כפי דיימי' וכו' שאין מועיל אחר קטן כלום ה' הגדה ואיבא
למידק דכיון דהטעם ראין דכין כעמי גוים הוא משום דיקרא
מחרף ומעדי' ומריס ידו כעור' משה א"כ מה לי קנו מירו' מה לי
לא קנו וכו' גרע זה ממש' ה'א'כין כפי' החומש דאש' שניה רזני
לילך דאין דשאין אפי' בתכתי' לעיל דאש' דהרף דכס' אחר
מכעד דחולק על ה'א'כין דאש' שניה יתרנו דמות' להלך לפני
גוים ודחוק כיון דהיי' הטעם כפי' שניה' אפטר לו דמש' הכא
דאין הלום יכול לחזור בו שאין מועיל אחר קטן כל' דהכונה
לו ששלא כפי' דין הגוים אבל לא שיש רש' ללא לפני דהא דין
זה דמועיל הקפין הוא כמו ההי' דשמיע' דכדין ישראל אינו חייב
וכדין האומות חייב וכיוצא בו וכו' אמרי' לו כיון שבתחייבת
בקטין לרדוף כרימי גוים הא דין של גוים דהשמי' אי' משמטת
ונדך אתה לפרוע ויפרע אבל לא לילך לרדוף כעמי' ודחוק שמה
שאמר אין יכול לחזור הפס' מוכיח להלך לרדוף כעמי' מהם

ו' ע"כ וכתב כ'ה' לזה שחייב עצמו כקטין עכ' וכך לילך לרדוף
כפי דיימי' וכו' שאין מועיל אחר קטן כלום ה' הגדה ואיבא
למידק דכיון דהטעם ראין דכין כעמי גוים הוא משום דיקרא
מחרף ומעדי' ומריס ידו כעור' משה א"כ מה לי קנו מירו' מה לי
לא קנו וכו' גרע זה ממש' ה'א'כין כפי' החומש דאש' שניה רזני
לילך דאין דשאין אפי' בתכתי' לעיל דאש' דהרף דכס' אחר
מכעד דחולק על ה'א'כין דאש' שניה יתרנו דמות' להלך לפני
גוים ודחוק כיון דהיי' הטעם כפי' שניה' אפטר לו דמש' הכא
דאין הלום יכול לחזור בו שאין מועיל אחר קטן כל' דהכונה
לו ששלא כפי' דין הגוים אבל לא שיש רש' ללא לפני דהא דין
זה דמועיל הקפין הוא כמו ההי' דשמיע' דכדין ישראל אינו חייב
וכדין האומות חייב וכיוצא בו וכו' אמרי' לו כיון שבתחייבת
בקטין לרדוף כרימי גוים הא דין של גוים דהשמי' אי' משמטת
ונדך אתה לפרוע ויפרע אבל לא לילך לרדוף כעמי' ודחוק שמה
שאמר אין יכול לחזור הפס' מוכיח להלך לרדוף כעמי' מהם

ראש יוסף הלכות דינים סימן כו כו

כתב סוף לשנות רהיבו אלא שאם התנה על עצמו וכו' דהם דכרי בעל התרונות משום הכי כתב ע"כ עד כאן :

ט ע"ש אכל א"ה ה'א"ש כתב אעפ"י שכתב בפטר לדין כדתי האומרו וכו' אבל לא לעבור על דברי תורה. ה'ג'ה' משמע דוקא משום שאין כתב בפטר אלא פתם בין כדתי גויים וכו' דאיכא למי דכל כמה דמצינן לישבילי לישביל דטורא כרי על לעבור על דת אמרו אבל א"ש כפי יהייה כפטר לשבור על דת דיכולין לעבור על דת כגון שיהיה כתוב בפטר בין כדתי גויים בין כדתי ישראל בין שיהיה א"ש כן שלא יהיה א"ש כזה יכול להביא ארבעה בחס כל וכן שאינו וכו' כדתי ישראל ויש להקשות דהא לקמן בה'ש'מטה ופרובול אמרו דא"ש דאמר וכתוב בפטר על חמת שלא תמזימם כשמיני דכשמיט כשכישית משום דהוי מתנה על מה שכתב בתורה א"כ ה"כ מאי טעם ואין זה כלום כפי מ"ש דב"ב מירוי בקנין וכיון שכן ה"ל כגון מתחייב ממש כמחן שאינו חייב בו משה א"ש פ"רם כפי אפי' לעכו"ט על דת מהכי משום דהוא רובה לזכות לחכרו כמחן פטטר אותו התורה אבל סתם מירוי בלא קנין וא"כ מתנה על מה שכתבו בתורה ובין לחלק בין א"ש היה כתב בפטר לאינו כתבו בפטר דהכא מירוי שכתוב בפטר וכיון שכן מתחייב וכו' אבל התם לא דרוק אבל אינו מתחייב כן מלישביל דהתם עין עד כאן :

י ה'ג'ה' ע"ד צ"ק ל"ה דק"ק ר"ח כדברי ה'א"ש דמה שכתוב בפטר בין כדתי גויים ל"כ כדתי ישראל אלא לומר דאם היה כעל דיונו א"ש שיכול להביאו לפ"ן דחמי גוי' א"כ לא צ"ק בפטר לכתוב זה דכלאו הכי ממי הכי הוא רבני דא"ש אוניו יכול להניח מחמו כדתי ישראל שיכול להביאו בפ"י האומרו כרי לפ"י את שלא א"כ אמאי צ"ק לכתוב בפטר וכו' דלמור דמהכי הא"ש שרע דאי לא היה כתוב בפטר כן לא היה יכול להביאו לפ"י דמי גויים אלא ברשות ב"ד של ישראל או אחר שכתבו אדרכתא על נכסיו אבל עכשו שכתוב כן בפטר יכול להביאו בפ"י דמי גויים א"ש הוא א"ש ולא צ"ק לכא עמו צ"ק ישראל אעפ"י שלא ע"ול רשות מ"כ של ישראל או ברשות כ"י ישראל אעפ"י שלא כתבו לו אדרכתא זה היה כ"ל אבל מ"ל ה'א"ש לא משמע הכור קאמר לא דרשינן לשיק"ה ריטו כיון דאיכא עכ"ה ולמ"ו זה הב"ב הוא דאמרו דמה שכתב בין כן בפטר הוי מ"ש ש"ב"א דרש"י ולא משו דצ"ק כמו טעמו הסופ לכתוב כמ"ל לשבו ולא גריד ע"כ

סימן כו

א אסור לקבל את הדין והמקללו עובר כללואו כו' ה'ג'ה' ה'א"ש ואיכא למירק דאמאי צ"ק לדין כיון דכ"ל אר"ס חייב ע"ל קללתו וכמו שמוכח מק"ה ד"ל תקול חר"ס וגו' ו"ל ה'א"ש דבריו לא הוה חייב מלקו מ"ש דאיכא ל"ו דכ"ל ח"א ש"ר אר"ס שא"ן יכול לנקו"ט על קללתו דאין לו וכן ח"ס רחמ"כ על צערו ומש"ה חייבו מלקות אבל דיין א"ש לו יד מחוסר כחו לרדוף למי שקל"ל אותו לא ח"ס רחמ"כ על צערו וא"כ המקללו לא יהיה חייב להבי צ"ק קרא לחיי"ע על קללתו א"כ לע"ז כ"ל א"ש אבל בר' דאעפ"י דעובר ע"י"ו כ"ל א"ש דאין לוקח לא חר"א משו קללת דיין דחד עוברא עכ"ר דאי ל"קו תרתי משום רי"ן ומש"ס קללת שא"ר הע"ס א"כ סו"ל לאו שכתב ל"ל דאין לוקח עליו אבל מדברי האמ"כ כ"ל דל"ק משום תרתי וכן מוכח מהב"ב לכו"כ ד"ל מיקרי זה לאו שכתב ל"ל דאין מוקרי לאו שכתב ל"ל א"כ כ"ל לאו דלא תאכלנו

והכי מוכיח לזון הטור אסור להכילן לפ"י גויים וכו' ורמ"ג ג"כ לומר שחולקים לכן כו' לומר דאמרו דאין יכולין לבא לפ"י דיני גויים משום איסורא היינו דוקא בדליכא קנין ולא בין שהאחר רונה והוא אינו ח"ס כ"ן שכתבנו שיהיה אסור לבא בפ"י מהטעם האמור אבל כ"ס קנין כפי"ן רמ"ז דמתחייב זה כמחן א"ש על פ"י שאינו חייב ובכ"ן אע"פ שצ"ר השמיטה דהוא פטור מיהיה חייב א"ס כן הוא נתייב ל"ה כמחן וא"ש לא יוכלו לפ"י דיני גויים כמ"ל ר"ה נחלו וא"ן לבו ל"שנות ל"ה שיעבור איסור משום שלא יכא לפ"י גויים דאיסור ג"ל חמור הוא ג"כ וא"ן לרמת זה משמע זה א"ס כן כיון דאיכא קנין א"ש על פ"י ד"ס איסור מועיל הק"ן ויוליכו בפ"י דיני גויים • ועין עד כאן :

ז ע"ד פ"ס וה"ה זה כמקבל עדות גוי בקנין שאינו יכול לחזור דה"ג'ה' ואיכא למירק דל"ה לא יהיה קנין על קבלת דיינות כמו קבלת עדות רכמו מש"ס קבל מעיקר בקי"ן שיהיה כ"א"ן עליו גוי בעד"ת א"ש ע"פ שיהיה יכול להזמין ישראל על עדותו ועב"ה קנין מועיל דרוחק לומר דמירוי כמקום שאין ישראלים אזורים ש"ס וג"ס דרוחק ל"ו רמה שאמר דקנין על קבלת עדות גוי מיריב כשעת התביעה ולא היה ישראל יורע בעדותו וקבלו על"ה"ס גויי אבל מעיקרא שיהיה יכול להזמין כ"ן גויי ישראל או לא מעיל הקנין כלל ד"ס אינו רחמ"ן על"ה"כ כ"א"ן על"י אכ"ר וכו' כ"ל ע"ן מירוי וא"ס כ"ן כמו שקבלת עדות כקנין מועיל כ"ל גומ"ל כ"ן יהא מועיל קנין קבלת דיינות כ"ל גומ"ל דא"ש על פ"י שיהיה קודם השמיטה יהא יכול להביאו בפ"י דיני גויים דאין לומר דכ"י"ות איכא עיקרת מ"נה אבל בעדות ליכא עיקרת מ"נה כמו שכתבו אחרים דא"ש בקבלת עדות גויי איכא מ"י עיקרת מ"נה דהא כתיב"ל תשת ידך ע"ש רש"ע להיות עד חמ"ס וכו' ד"ל ד"ס גויי ככ"ס כ"ה דאין ל"ך רש"ע ייתד מ"ן ה"ו וכו' וצ"ל לומר דכ"ה ש"ס ל"ק"ק כ"ה"א ש"ה כ"י"א הר"כ כ"ס כ"ל התרומות מש"ס ר"כ אל"פ"ס וכו' ל"ל ל"ה ז"ל דאמ"ר זה יכול לחזור ואינו חייב וכו' אבל אי מקבל על"ה סהדותא דגויים וקניו על"ה ל"ו ד"כ"ר"ס כעלמ"א כ"ה"ה ואח"י אמרינן הכי רכמו שקבל על"י בקנין דיינות גויי אמרו דהוא קנין דכ"ר"ס כן מ"י מ"א כ"ש קבל על"י בקנין עדות גויי דהוי קנין דכ"ר"י דמ"י ש"א דאיסור איכא הכא ואיסור איכא הכא ומה ע"ל ס"ב הוא כפי מ"ש דכ"ל מ"א דיינות דכ"ן כדתי ישראל כ"ן כדתיני א"ה מתחייב כ"ן שיהא קודם השמיט כ"ה א"ן כ"ן א"ל קנין דכ"ר"ס אבל בעדות כ"ן שמתחייב כ"כ ר"כ מ"י כ"ן ד"ן שיהיה חייב כ"ה וע"ל הק"ן כ"ן שמתחייב כ"ן מ"ן כ"ה ה"ל בקנין ש"עבוד הגו' וכ"ה הר"כ מ"ה לא מיקרי קנין דכ"ר"ס א"ס כ"ן כ"א"י זה כ"י"ל כ"כ ד"ר"י ה'טור דמ"ה לא מ"י"ן קבלת דיינות לקבלת עדות דקבלת עדות אע"פ שמתחייב כ"מחן שלא כ"ן מ"כ כ"יינות דכ"ה"ה קודם שמיטה לעולם חייב כ"ן כדתי גויים כ"ן כדתי ישראל ע"ד כאן :

ח ומה שכתב הר"כ ונראה ש"כ"י"ו מפר"ש וכו' ו"ש ומכ"ן א"י חמ"ר וכו' לא מ"ש א"י"ו כ"פ התרומות ולכו"ל ט"כ ר"כ ר"כ"י"ו ה"י ה'ג'ה' נ"ר ד"ל לומר כ"ן דהא כתב הטור ע"כ דמשמע דהכל לטון כ"על התרומה הוא ואע"פ דכ"ה"ה אחרת א"ת ל"ה לטור כ"ס כ"על התרומה דכתוב כ"ה כ"מ"ס הוא וש"ד אע"פ לומר ד"ה ש"א"ר ע"כ הכונה הכי דהוא כתב דמ"ן כ"על התרומות ומכ"ן א"י חמ"ר ה"א"ל וכו' דמ"ן כ"ה"ה כ"ש"י"ן הכי ד"ן זה ואח"כ

חמשע דבעינן דכשע' שהוא מקלל שיהיה מצטער המקולל
 דאין לומר שיצאע אהכ' ויחטע וזש כן לא יהיה נרדף ללמד
 מחמש גם מאותה גירסא דאת הככלס משמע מזה הכי ריש
 בענין הקלל' כוש' לא שמה שפטר במקלל את המת וקאמר
 בת"כ מה חרס כתיב וכו' וזו איתא דהמקלל שאינו כפניו
 פטור אחא' נרדף קרא לטויא מקלל את המת תיפוק לי
 משום דאינו לכפיו גם יין כאלו אינו פטור וקאמר רחייב גם
 שכתב חלשון הטור כסמוך בנן שאמר ארור פלו' פ' י' ברוך
 משמע דמיווד שלא כפניו וזו נראה דנרדף עיין אהיהם
 חייב המקלל את מי שאינו כפניו או לא דיש נרדף לכאן ולכאן
 כמו שכתבנו והק' וימלאם מכרכותיו וכו' :

סליקי הלכות רינים בעזרת שובן מעונים

הלכות עדות

סימן כח

א - כתב הטור כל מי שידע עדות לחברו ודאוי להעידו :
 הגררה נראה פירוש להשידור דאוי להעידו דהיינו כגון שהלך
 המלוה עם הלוח לפני דיימי ישראל או לא עם יעיד חייב כדמי
 שמים אבל אם הולכו בערכאות של גוים או אינו חייב להשיד
 לו ואשילו איבורא איבא אם יעיד עם כיון שהמלוה עשה שלא
 כדיון להולכו עם אבל דכרי הרב בית יוסף אינן מוכרחים
 דאפשר דעל ידי עדות קרוב או פסול וכאלו לפרע ממנו דכיון
 דמעידים אליו כד' יחמינו הדקווחקרו היטב עד שיצונו אותם
 לאחתו וגם אפשר שיתכיים זה מאלו שמעידים ויפרע כו' שמת
 יעשה תשובה הפסול או שיתרחק אותו הקרוב אם אפשר
 להשתדל חקידאג שיא יעידו עליו לפסולו ולא כ' אפשר דמתבא
 כשעדין יוצאו ממון זהו יק' דמיא דעד אחד דטע' חייבו
 חיי משום דאפשר שיצאו ממון כעדותו :

ב הגררה גם מה שאמר יושב לעולת כעדותו היו הכונה
 הכי דאפילו אם הולכי אותו לפני בית דין של ישראל כרי שיהיה
 חייב להעיד ואם לא יעיד חייב' כדמי שמים ברוך שבעדו
 יקיים תועלת. לחברו מזה שמעיד שחייב לו אבל אקרא
 אותו כדו להעיד שחברו אחר לו שיתן לו מתנה או אינו עובר
 באם לא יגיד דכאן אין חייב ממון כלל דאפילו יורה שאמר לו
 כן יכול לומר הרי אני חוזר כי ואע"פ שאפשר שלא ירצה להיות
 מתחמטרי אמתה מפ' מקום התבע' איבה על חייב ממון וכמו
 שכתבתי וכו' אבל נדכרי הרב איבא לזימר דהא כיון ש' רדף
 לישבע שלא כק' לא להשעות או שלא להשביע את עצמו וכמו
 שמפורט לקמן בסיומן ל' אפשר שלא ישבע ויפרע וזה' תביעת
 חייב ממון הוא והו' ממס' כדורין על ע' אחר ע"כ :

ג עוד גם הרב כל מי שידע עדות לחברו וכו' בכך ריש
 הכונה וכו' פשיטא דמראזריתא היא' הגררה איבא למידק
 דמיא קיטיא ד' אשמועוין בכריתא דלא מיא דמיא דלא קרא
 אם לא יגיד וכשא' עונו היינו כששפע קול אלה וכמו שכתב'
 הקום פות אבל בלא כשע' ל' כ' שום נשיאותן מקלל בכריתא
 דאפילו בלא שכועס' ע' נכרא שן וכרא' ל' דכל מקום
 דקאמרי התוספות ואל' כ' להקשות ואחר אחר וז' לומר
 דכונה היא דמש' שפסקה אין לטעות בה וכו' דאוי רבנות
 הי'

חאלו על הדם דמשמע חייבינן הרבה מודלים זה מזה
 רמשע מיניה רחיקא דרשאי לאלול קוד' שיתקלל גם משמע
 חייבי רב' שהרנו את המשע ראותו היום אסור לאלול משום
 לא תאלכו על הדם וכן לענין סרין וכן לענין פ' לוח' יש לדין
 לאי שככללו הכל הכת' לענין לאו שכלל' כל הוצא מן הפסוק
 אינו. אלא ענין קללה ואם כן אשע' שיבא לבני אדם הרבה כיון
 ש' לכל משום ענין אחר הוא אינו לאו שככללות דאם לא כן גם
 משום לא תקלל מרש לא היה ליה למלקי דהא כלל הוא שמי
 דכרס דהיינו חרש ושאר כל אדם אלא ודאי כמו שכתבתי
 דלא מיקרי זה לאו שככללות זה נראה לי ע' כאלו :

ב עוד גם ופרט' לן כחרש לאשמע וכו' וכש' השומע כו'
 הגררה איבא למידק אך קאמר דכשאר כל אדם ממי לוקח
 משום דאחי כחכמה קיטא לן דאין עובדין מן הדיו וזין
 מוהירין מן הדקווחקרה ל' וכדומ' ל' סך ראייתו טעמא שמיס'
 דכיון דאדם דן ק' מעצמו אפשר שיטעה בכברתו ויחטוב
 מזה חמור וזה קל ויהיה הרב הסך פכרתו וכמנא שהוא
 מחייב שלא כדיון ויהי נרא' לומר דדבר זה כחור אחר וכשכתב
 חרש וראוי דשם כתוב כל אדם כמי וכמו שצינו כמי שכל על
 בתו שהוא חייב מיתה אע"פ שאינו כתוב כחיה אלא אתא
 כק' ומכת בתו דחייב עליה מיתה ויש להקשות אם והא אין
 עובדין מן סרין אלא שיש לומר כמו שכתבם דהו' דבר ברור
 וכיון דכתוב בתורה כתבתו הו' ליה כאלו כתוב עם מייבתי
 דדאי דכתב' ברובה הוא ו' ודאחר חמורה היא בתו מכת
 בתו אם כן הבא בימא הכי דכברא ויפה היא' דכיון דחייב
 חרש שאינו מקלל נער וראוי רהיה ליה כאלו כתוב עם גם כן
 כל אדם דכברא הוא דיש להחמיר יותר בו כיון שיש לו נער
 אלא ש' נראה דיש להחמיר דכברא ל' דיש פכרא לומר דמקלל
 את ההרש ילקח אבל המקלל שאר כל אדם לא דכאלו חרש
 שהוא משכב' ושל' וכדו' הקסדה תורה על קללתו אבל כשאר
 כל אדם אימא לא הקשדה תורה עליו ויש לזה פס' כתלמוד
 אם כן אין לתמוד' מ' מקום מ' בבל' אדם ועיין ע' כאלו :

ג עוד גם הרב אסור לקלל דיון וכו' מדכתוב לא תקלל
 ולא כתיב לא תקל ע"כ תרתי ש' כרבת' וברכת' דין' :
 הגררה איב' למידק א' אמיא כת' לא תקלל חרש כ' למרין
 לכתוב לא תקל בלמוד' אחת רחין לומר דמשמע מייבתי תרתי
 גם כן חרש ושאר כל אדם דאין זה כלום רהא כל אדם כתב
 הטור דאחי חרש' דמשה ונראה לי לומר דכיון דמקללת דיון
 ע' כפניו למרין ככל מקום ממי דמיווד בקלל' כתיב גם כן
 כפניו למרין ע' כאלו :

ד עוד גם כתב דהמכח המקלל אתה יסון וכו' לא נרע וגו'
 וכתב הרב דכסחת רכיו יותר ככונה ידומה ליה לחרש' :
 הגררה ולי מראה דאדרבה נכח' ו' איבה עיקרית דלא דמי
 לחרש כלל דהא חרש אף על פי שאינו שומע מ' רואה הוא
 כעיניו ומכח דמיווד' שעתה המקלל יודע שהוא מקללו ויש
 קצת בער מה שאין כן כיון שאינו שומע ואינו רואה דאין לו
 צער כלל דמיון הקס' עולה ויפה דאין לו כ' נער וכונת' כמו
 סגורו והויכחו דמש' ד' לא תקלל חרש' ע' וזו' חייב למרין מלא
 תקלל חרש' דאפילו אם קלל את האדם שלא כפניו חייב אתו
 שער דכיון שאינו פטור ואינו שומע ואינו רואה ועכ' חייב א' כ'
 ען כמו בהאי גז' הוא חייב' אבל מרברו הטור נ' דהמקלל
 את שאינו כפניו שהוא פטור מרשא' כ' השומע שהוא מצטער

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

כיון דיע שגו חייב להעיד ועבר כמיצעת כעדת זולתו
דטעם הקרא קאמר דמשום גמילות חסדים היו ואינו
כדאש לכך כדאש לו דמה שאמר ממידת גמילות חסדים
היינו מעיקרא להיות לו עד כדי להעיד לו אחר כך אבל
אחר שזרע העדות חייב מרין תור להעיד וכוון דמעיקרא
אינו חייב להיות לו עד כשיהיה לו עד אית חייב מדינת
דגרמי ועיין ע"כ :

ד' עוד גם הרב חם נחבז תועלת כשרות לאפוקי וכו'
כגון שלא תודע החוב כפניו וגם לא אחר וכו' הגר"ה
הכונה שלא הודע כפני המלוה אלא הגדה בפני עדים שהוא
חייב לפלוני מהו כזה אפילו אמר אתם עדי אינו כלום שיכול
לו שלא להשביע את עצמו כזמתי ומש' וגם לא אמרו בו הכונה
וגם אם לא יעידו אין כאן בשאלות עון כשאמר בפני המלוה
לעדים חייב אני מהו לזה אבל לא אמר אתם עדי דלאו אחר
אתם עדי בפני המלוה או איכוי כלל שלא להשביע את עמו
כיונתו וזלזה אחר וגם לא אמר אתם עדי לא שאמר וכו' כלל
דמילתא כשאמר הסודא בפני עדים שהוא חייב מהו לכלונו
והוא שלא בפני אפילו אחר אתם עדי אם לא יעידו אין כאן
בשאלות עון דאין כאן חוב ממון דיכול לומר שלא להשביע
ופל' ואי נמי סודא לפעמים בפני המלוה שהוא חייב לו אבל לא
אמר אתם עדי אבל אי אחר כפניו אע"פ המלוה אחר אע"פ
חייבים להעיד ואם לא יעידו איבא בשאלות עון אבל סודא
דכליה הוא על דרך מה מתב' הרב לקמן בסיון וכו' מדינת
המדרכי כשפירי וכו' דעת הרבא אבל הא כתב הרב דרבינו
חלק עליהם וא"כ אין פתח כאן זה לדעת רבינו זולנו דרבה
לפרט כאן דכתב בן רבינו לבע' דלא דחית בסתא לפלגותא
כהאי דיובא ע"כ :

ט' עוד גם הרב כתב הר"ש בנשוא וכו' דאין סתחייב
למשען שכועה וכו' והרשב"א כתב שאלת מי שהוא חייב וכו'
הגר"ה כדאש לידאיו חולק השב"א על תשובת הר"ש
הר"ש מיירי ללא מנ"ל עדים אלא שזרע שיתרמו אולני
יש עדים וכו' ע"כ אין לבייש לשום אדם כזה אבל כיון
דאשכחא שאר דאמר דיש לו עדים ואינן רזנים להעיד לו אלא
א"כ יחרימו כזה וראי דכיון דאיבא עדים כדאי דיעי' אלא
שאין רזנים להעיד משום שם סבה אלא אם כן יחרימו כזה
עדה וראי הר"ש דחרימו כיון דאיבא עדים וראי דיעי'
הענין ואין להסתייג לזה משום כדאש של זה ע"כ :

י' אבל מכל מקום כדיו' של הרשב"א דאובא קבת
רווק דכין דזה מצא עדים ותבען שיעדו לולא רצו להעיד
ועברו משום לא יגיד וכפא עובו א"כ אע"פ שיחרימו ב' כלל
יעידו וכו' דיותר יראים מהחרם מלאו דאם לא יגיד וגו' ועוד
דכאומיירי דיעי' עצמן אומרי פרזנס שיחרימו כבי' הכנסת
כדי להעיד ועיין כתיבא דמי' בר' אסא דאשרליה איונת את
העדים וכו' ע"כ :

יא' עוד גם הרב כתב הר"ש בנשוא אחר סתחייב
ככה וכו' אבל מכל מקום סיו חייבים להעיד לו ממדת סתחייב
זה וכו' הגר"ה איבא למיודק דתישק לי דחייבים להעיד
משו' אם לא יגיד וכו' דאין חייבים להעיד משום לא יגיד וכפא
עובא אלא א"כ הוא תובען לעדים שיכחו ונגזרזו או חייבים
משום אם לא יגיד וכו' אבל הכא מיירי שלא תבען אינן חייבין
להעיד אלא משום החרם ע"כ :

ס' לומר הוא אמת גמור ואין לשעות ממנו כלל ועוד כדאש
לומר דמכרם הוא לקרא דאש לא יגיד מיירי אשי' כלל שכועה
דאי בשכועה אחאי נריך לומר דאש לא יגיד דכאש עון ודאי
דכין דיעבור על השכועה דיש לו עון ככל עובר על השכועה
והכי ה"ל לקרא למי' אם לא יגיד והכי את אשמו דהיינו חייב
עבירת השכועה מאיבא עובו דאמר אלא וראי דיש לו עון
אפילו כלל שכועה ואם שכועה ואחר כך הכוא קרבן על
שכעתו לא משום הכי מחל עובו שלא הגיד רעבא אין יכול
לחזור ולהגיב והקרבן לא היתה אלא על שכונתו שעבר אבל
אונת עון כשאר פלגיו דוק ע"כ :

ד' הגר"ה גם נשק רשי אינו מדוקדק דקאמח פשיטא
דמדאורייתא הוא חייב כדיו' שמי' אפילו יגיד וכו' דמשמ' דמשום
דמיירי בתרי' הוא מדאורייתא אבל לפי האמת דלא מיירי לא
כחר לא הוי מדאורייתא וזה אינו דלעולם קייב כדיו' שמים
קאמר וכדאי דר' דאורייתא וכו' לפי האמת לכך נראה לי
דמאי דפריך בגמרא ואמר דאורת היא רובה לומר דזה כתיב
כפירוט כתיבה רלא שפ' לא גשירי בתרי' סהדי וא"כ מאי
קמ"ל ומשמי דמיירי כדיתא כעד אחר וא"כ קמ"ל דקרא נמו
כהכי הוא מיירי דאפילו כחר' כדאש הויא הגר"ה ביו' דאשפר
לשוטא ממון כהאי דעזרזא ופסטר דרשי' גזה כיון עד כאן :

ה' הגר"ה אבל קשה דכשלא לפי פירוש ראשון דכתב
רשי' דהני משום דהגדה בתרי' משמע אתי שפיר מאי דמשמי
אלא כחר' שמחייב שכועה דהוי הכונה הדי דמה שא"כ בקרא
הגדה אינו מוכרח שיהיה כמי' עדים משום דמוציאים ממון
בפרות ואורי' דאפילו כעד אחר שיק' הגדה כיון דאשכחא להוניה
טמון מחמת עדותו אלא לפי פירוש כ' דאמר משום דכל מקום
שכאמר עד הרי' כאן שנים והכא כתיב עד דכתיב והוא עד
וכו' א"כ מאי מציבא כחר' דקמ"ל כדיתא דאשכחא כחר' איבא
כשאיית עון והסתא דררכה הקטיו' מתר' חזקה דהא הכרייתא
מיירי הק' מה סבראם מהכתוב דהפסוק מיירי בתרי' סהדי
דהא עד' כתיב וכו' אחר דיש כשאיית עון משמע דכחר' סהדי
ליבא בשאלות עון וא"כ אין קאמר דכעד אחר איבא בשאלות
עון לכך נראה לי דר' דר' דר' דר' דר' דר' דר' דר' דר' דר' דר'
איבא בשאלות עון וקמ"ל דקרא כעד אחר מיירי ומאי דכתיב
עד דמשמע שנים כאן הוי' ליה כאלו עור' אחר כפירוט
כמו לא יקום עד אחר כליש דהכא קאמר וטמעה קול אלה
והוא עד או ראה אידע מדכתיב כוליקרא בלשון חיד' משמע
דכחר' מיירי וזה משמע עין כדיתא דאשכחא דאמרי' דכל
מקום כתיב עד' הוי' כאן שנים ככא אשכחא דכתיב עד' כעד אחר
מיירי וכמו שכתבתי דכל המקרא מיירי בלשון יחיד :

ו' עוד גם הרב ז' וכתבנו התוספות וכו' בדמכח כמת כיתין
דאחר דיו' ממונת כלומר וכו' הגר"ה יש לדחות גריה וו'
ולומר דלעולם ליבא בשאלות עון לא שנים שכועה וסתחייב ע"פ
סמיירי כלל שכועה דלמלא לוייתם אחרו' הטי סרי' לזוניה
הדין לאמתו וכולין לקטר משום הכי אימתי דאשכחא דהתם
כמו אחרו' ליה הכי שם לא ירכו להעיד שמעביעין וא"כ הויה

ז' עוד גם הרב כתב מתקי יוסף ומיהו דמחייב וכו' אלא
ממידת חסדיות וכו' הגר"ה ובלא מחויבא בקרא הוא
דחייב להעיד ואיבא בשאלות עון כמיצעת העדות וא"כ אין
קאמר דממידת חסדיות הוי' דגמילות חסדים לא שיק' הכא

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

כד

כתב הרב שלמד כן רכיו מרתני וכו' הגדה היא כריתא
 הוכיח כפ' שכונת העדות דף ל"ח מנו רבנן שלח כיר עכור
 או וכו' תמה לי ראמאי לא קאמר הרב דלמר ממתני דפרק
 שבועת העדות ס"ס במקום שדמותי קאמ' היא לישנא שלת
 כיר עבדו וכו' ועוד קאמר כמתני כפידוס עד שישמעו מפי
 התובע מה שלא נאמר כן כפידוס ככריתא ולשל כרף לא עב
 כשאמר שמואל דאזו ערן אחריה סוכו ער שישמעו מא פרוך
 כנמרא לשמואל תנינא אמתתיהן ולא פרוך ליה מכריתא ר'
 דמתת' מוכח טפי דאזו חיי קרבן עד שישמעו מפי התובע
 עוד כראה דאכל למירק ככרתי הרב קאמר וכוין קיימא
 לן דכל היכא דאכל נשיות עין כלל שבועה או מחייב קרבן
 שבועה מכלל דכל היכא דכשכע לא מחייב קרבן שבועה כי
 לא כשכע ליכא נשיות עין ולפי עניות דעתי לא הא כהא
 תליא רהא אפטר דאעפי' דלא יש חייב קרבן שבועה כשכשכע
 עכ' כי לא כשכע וככס עדותו איכא נשיות עין ודאיה על
 זה ממתני שהכאתי לעיל קאמר כפרוש שניהם כלא חייבים
 כזה אחר זה הראשון מחייב והשני פטור ופרש רש"י דאזון מחייב
 אכל השני פטור שביין שכפר הראשון טוב אין עד יחיד ראוי
 להגיד כמנא כש זה שאם כשכע עד אחר שאם יודע לו עדות
 וכמנא שידע וכשכע לשקר שאם חייב קרבן שבועה ועכ' אס
 יכנס עדותו יש בו נשיות עין וכמו שמכרס ככא קמא
 שהביא הרב כראש הסימן דפרין תלמודא כמאי עסקינן
 אילימא כתריו וכו' ומשני אלא כחר א"כ הא קמן דאעפי' דאס
 ישכע היה פטור מקרבן שבועה כמו שמוכח ממתני שהכאתי
 עכ' כל זה יש כזה מלוא נשיות עין כדמוכח כשכת קמא
 וכן כתב הטור דער אחר שכשכע עדותו עובר משום אס לא
 יגיד וכו' וכדכרי המסנה שהכאתי כפי פירוש רש"י כרא' דאכל
 למירק דאך קאמר הראשון מחייב כיון דכפר נח השני א"כ
 אין באן אלא אחד שאינו ראוי להגיד רמה ליא היה ראשון
 או היה אחרון לכן נראה רמה שאמר הראשון מחייב פידוס
 הכי הוא הראשון מחייב כשכשכע על שקר והיינו דוקא כשכתע
 סיג' השני והעיד לו אז חייב הראשון למשום כבישת עדותו
 מסתדי וה ממונו וכן נמי אס העיד לו הער הראשון והשני
 כפר וכשכע על שקר השני יביה חייב ומה שאמ' כמתני והשני
 פטור היינו כשהראשון כפר כיון דכפר הראשון אין עדותו
 מופיל גיליון והיינו חלוקת כפר א' והודה אחר עכ' ולפיין
 ראית הדין דכתב הטור דאזו חייב עד שיתבעמ כראה דהיינו
 ממאי דנרסינן כהיא כריתא דאמרין לעיל שלח כיר עבדו
 וכו' תלמוד לומר אס לא יגיד וכו' וכעו כנמרא מאי תלמודא
 אחר דבי אלעזר לא יגיד אס לו לא יגיד ופרש רש"י להכי
 ככתב מלא למידרש הכי כלומר שגריך שיתבעם להעיד לו
 ופשוטה דקרא דאס לא יגיד כלל שבועה איידי וכמ' התוס'
 והביא דכריהם הרב בתהלת הסימן:

וע' עוד סס כטור ואש הער ת' ונאזו לו לילך אכל כד' וכו'
 כרא' כעדות ממון אכל כעדות שיש בו כר' אשדושי מאיסורא
 חייב וכו' כתב הרב דאיתא כפ' שבועת העדות דף ל"ח ע"ב
 אחר רבא בר רב סוכה היא גורכא מרכנן לדע כשהדו"ט
 וכו' הגדה כראה דאכל למירק על האי דקאמר כנר'
 אחר רב ששת אף אכן נמי תביחא מנא שס או קופה ואן דרכו
 ליטול כרי זה לא יטול דאכי אומר דאך וו ראייה דאכל אחיני
 דמאי דאמר הרי זה לא יטול היינו כשאינו אוכר ממונך אי לא
 ינחמו

וב הגדה גם מ' לא חמיט שיכול להשביע עדיו וכו' אויב
 למירק והא כמות תשוב שהביא הרב מהלכא סי' תתק"קא'
 דאס דכס להשביען ככה ואמ' משמע דיכול להשביען וכו' חרס
 אחר שאינו יכול וכמו שהקשה הרב לכך כל דיש חלוק להלכא
 מכה לכד רבכה יכול להשביע וכס' להחריס אכל ככר' אין
 להחריס ולהשביע לעדים דמירכא אין לעשות כן ושיען ע"כ:
 יג עוד סס כרא' כרין וכו' אכל בניו שתבע את ישראל וכו'
 מפני שמשפירו' הגדה וכו' ופרש רש"י דטעמא מאי דאמר
 רבא כיון דאזכיה מפקי ממונא אכמאר דחר סהרא הוא משום
 שפסקיד לשרטל שלח כרין ואכי בעמי נראה לי דאין לשמתי
 כשכל זה דאדרבה נראה רעושה כהונן במאי ראוי לומר היד
 כפי בניו כיון דהוא יודע באמת שהוא חייב לבניו ודאי א"כ
 כיון שהוא כופר לבניו רנה לגנוז ואיכא א"כ איסורא דגזל
 הנוי אומר כן ק' ולא יכא' כ' קנת חלול השם דאמר ישראל
 רויים כגולותאול' כ' כיון שהוא יודע באמת שחייב לגמאוי
 משמתעין ליה אס יעוד ואי מיירי שכבר תבעו כפי דייניו ושרטל
 וקייבנהו דהייסם שבועה וא"כ זה הער מפסקידו ודאי רבין
 דמשום עדותו לא חייבוהו דהיינו אלא שבועה אף הלך לפי
 גוים לחייבו ממון שלח כרין כראה דאדרבה עשה כהונן
 כיון שהוא יודע ודאי שגול בניו ואיכא איסורא כמו שכתבתי
 ע"כ ואיכא איסור שבועה דחמיר א"כ כהונן וכאורה עשה לכך
 כראה לי דהטעם דאמר רבא דהמתנות ליה היינו משום
 דעכוד שבוים רובו ויינאו ממון על פי עד אחד ועובר אשכ
 עוד לא תתן מכשול ועוד שמורים לעו' על שאשילו ישראל רסן
 כפי דין הפך מה שדכין ישראל כנ"ל:

יד הגדה וכפי זה שכתבתי כל שאם הער כפי ריוני
 כותים והונתו ממון על פיו אין לחייבו דהא אף הטעם מפני
 שפסקיד לישראל דמשום זה ליתא וכו' שכתבתי דאדרבה
 עשה כרין ואין באן שמתא לא כשכל העדות לכד ועוד טעם
 אחר דאין לחייבו משום זה דכיון דאין באן כרי היוקא דשהם
 דבר מוא וימין מלאה שחר ואפטר דמשום שחר יפסקיהו
 ועוד דאין לענוכ כפי שפוקס דהיינו שמתא ממקו כיון דהוא
 אומר כוכרי דחייב לו עיק' ע"כ:

כר' עוד פס הרב ואי כעיא לן כראס חשוב וכו' וכתב הלאס
 וכיון דלא אפשיטא אזלינן לקולא' הגדה ולי נראה דאין
 נרדף ליה דכיון דחלוף חבמים ממקו למקו רבמקום שמו' יאוס
 ע"כ עד א' לא יעיד עד א' כלל וכמו שאין מוצאי ממון ע"כ
 אחר לא על ש שנים מעיד אחד לא חילקו מאדם חשוב לאדם
 שאינו חשוב אלא ככל גונא אויל ומסהר ואעפי' דבנמרא
 כסתפקו כזה מה כיון דלא אשמיטא אן עכדינן כמו שחוינן
 כעלמא דאמרין הכי לא חילקו חכמים ע"כ:

ע' הגדה ואי כרבי ה'אש משום רהוי קולא' לכתב
 אדרבה כראה לי דאין לו להעיד ולהפסיד ממון ישראל רמה
 לנו שאין יכול להשמיט פנמו להפסיד ממון ישראל דזה הוה ליה
 כמוסר ממון ישראל ע"כ:

וז' הגדה ומ' הרב ולכן בתם דכריו ולא חילק בין חשוב
 לשאינו חשוב הכונה דכיון דהיטור בתם ומפסידו לישראל שלח
 כרין שהגוים מוצאי ממון על פי עד אחד משמע דאס יהיה
 במקום שאין מוציאים על פי עד אחד דיכול לילך ולהעיד ולא
 חילק א"כ מחשוב לשאינו חשוב ודוק ע"כ:

ע' עוד סס ואזו חייב להעיד לו עד שיתבעמ שיעיר לו

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

ויחזה שבושאל יבא אחר ויקחנו ויחזירונו לבעליו או הוא
עצמו יתתין עט עד שיבא אחר שיחזירונו אבל אינו ראוי
להיחזרו לאיבוד ומשום הכי אחר הרי זה לא ישוב אבל הכא
האי ת"א חילוף לאסהודי ופקדון ממונו וראוי דהא כעב הלנה
תו איבא למירק כמאי דכתב ר"ז אבל כהאסורא כגון אשה
הכאה וכו' אין חכמה חשובה לגביה דהא כהאסורא וכתב
לפניו כל וכפר הכתוב ויש עד אחד המכחישו וחייבהו כל
שכונה מה בא ליכעב ות"א זה ג' יודע העדות שהוא חייב
לו ויבא לא לא יבא לכל לאסהודי שתיים רעות עשה מדא
דהכתב גזל ממונו חכמו וצד דכשכע על שקר ואין לך חלול
השם גדול מזה וכראה ראשנו ברלא יש עסק שבעה הכיבסה
ואל לא יגיד כמנהגה מפסיד ממונו אין לך חלול השם גדול
מזה דהא זה גזל ממונו חכמו גזל הוא איסור גדול כרבותי
וכשכעם כדכאם כולן וכדברי נרדא כדכא דר"ש גזל ודאי לא
יך להעיד ולא כהירא ועוד כדכא דר"א דאיבא למירק קנת דיוק
במראה דאי חיתא דאיתליה לכתבא דכעדות האי גורכא
מרכין דיש חלוק ממנה לאיסורא כשאר רבה בר רב
הונא האי גורכא מרכין דידע וכו' לא לזיוול מד הוליה לתלמודא
לומר הכי מילי לממוכא אבל לאיסורא אין חכמה ואין עצה
וכו' וליבא למיטש לומר דמאי דמיתי ראיה רב שסת ממנה
שק או קופה דמכיא ראיה לתרביהו דהא התם לא מיידי לא
כממוכא לבר לבריה כדכא לי לומר דהכי פירושא של שמועה
דרבה בר רב הונא אחר דכיון דזילא ביה מלתא למיזל
לאסהודי רלא לזיוול ואחר רב שסת אף אק כמי תכיבא דכיון
דזילא ביה מילתא פסוד וקסד ראשנו אלם כאלכד ודאי כגון
אם יבא גזל וישלמ עבד פטור ויך לו לזוה קאמר בגמ' לדמות
ראיתו הכי מילי כממוכא כלומר דמה שאמר התם הרי זה לא
ישוב אינו אלא כממוכא כגון דאין איסור ודאי דאפשר דיבא
אחר ויקחם או שאין השם איסור ככלל כגון שיתתין עט עד
שיבא אחר וישלמו אפ"י דאפשר דכאחצנות וכן זה יבא גזל
אדם וישלמו מה הוא לא עבד איסור אבל כהאי גורכא מרכין
אילא חילוף לאסהודי וראוי ויפסיד או ודאי איבא כד איסורא
וחייב למיזל לאסהודי ואפשר דכזה מדחו דכרו רבה בר רב
הונא או נמי אפשר לומר דקאמר הכי מילי כממוכא כגון
ליוכא אלא האי גורכא מרכין דידע הוא העדות ואפשר
דאם יך לאסהודי יורה בעל ריב ואפשר דיכעב בהא
קאמר רבה בר רב הונא דאין צריך למיזל ולאסהודי אבל אם
לא יך להעיד איבא פקדות ממונו ודאי וגם אפשר שיכעב
לשקר כוה' לא מיידי רביה בר רב הונא לא צריך למיזל ולהעיד
דאיבא כד אפרשי מאיסורא וכמ"ל ואפשר דלזה כיון האור
דקאמר אבל בעדות שיש בה כד אפרשי מאיסורא ולא קאמר
אבל בעדות שיש בו איסורא וכו' ולפידוס רשי נראה דככל
גזולא לא יך להעיד כיון דעמו ממון הוא ואשאיכא ליכעב
על שקר ולא משבח מירי ריבא להעיד אלא הייא ראייתא
ואפשר דר"ז לא דאם יבא ליכעב על שקר דנרין התלמוד
למיזל ולאסהודי והאי דנקט אשה הכאה וכו' כדו' שלם תבין
דכמאי דקאמר בגמ' אבל לאיסורא אין חכמה וכו' רונה לומר
לכל דבר של איסור צריך להעיד כיון לאיסור כיון להתר אבל
לעבד ממונא שתימן למחילה הוה ליה כאלו הפקיעו חכמים
כח המלוה מהם עד כאן :

אחת אחד ואמר מת בעלה ואחד אומ' לא מת דהוה ליה ספק
והיא תשאר בחוקקה דאשת איש ולא תשאל ואם נשאלת שלא
לאחר מעדיה תנא והולד לפנות ספק ממור הוא וכו' נשאלת
לאחר והולד ממנה כן ומונעי חכמי לאמות כו' מליכנס כקבל
ישאל שלא לישא ישראלי דשאל ממור הוא וגם לא יכחו אחת
לשאל ממורת ולא שאר פטולות דלמא ישראל כשר הוא מנהג
דיבטל מפריה ורכיה והא לא יתקו כדכא לשבת יתרה ואין לך
איסור גדול מזה והוה התלמוד יודע עדות סמת בעלה של א
וא"כ יש שיעדים להמירה שצריך לך ולתעיד כדי שלא יעשה
הכן איסור בטול פריה ורכיה אפ"י שיהא מעיד להתיר כו' א
שאל אינו מעיד יא איסור כדכר ככ"ל :

בא עוד שם הרב וכתב רבי ירוחם כ"כ ח"ב דבעדות דליבא
איסורא וכו' לא שולחים לזו מעיד וכו' הג"ה הכונה דכר
שולחים שלוחם כדי שיעיד כפניו ואין קאמר למיר וכו' לזמנ
מלהעיד או לבא לפני בית דין להעיד או יעיד בפני שלוחם
ששלחו לו דאין לומר שיבאו כד אלנורה קאמר לא שולחין
כד שלוחם לזו שישלחוהו כד אחר זה אינו משמע כן מהלשון
וגם כיון ששלח כד סני למה להו למטרב כד למיזל להקם עכ
בב הג"ה נראה לי דר' ירוחם קאמר זה משום סהרטיש
מה שהרנשבו דאין ואכד זה ממונא משום דלא ירבה התלמוד
חכם לין להעיד קאמר דשולחים כד שלוחם כדי שלא יפסיד
זה ממונו ולי קשאי דאכ דיש תקון כשלוח שלוחם א"כ כשם דר
איסור נמי אמאי לא בעשה תקנה זו ששלחו כד שלוחם כיון
שמן הדין אין דאין לו למיזל לפניו כד הקטן ממנו ואפשר לומר
דכאיסורא אין דיכונ להתעכב מלכא לפניו כד אפ"י שיהיה קטן
ממנו וכיון ספק אין מן הראוי לעשות לו תקנה לא יבא מעיד
הוא עצמו כפניו כד דהווי טוב יותר משיעיד בפני שלוחם אבל
מדברי העולם נראה דלא ס' כדכרו רבינו ירוחם דהא כתבו
הם דאף עפ"י ריפסיד הממון לא יך להעיד וכן כהיא דמנא
שק או קופה ואמאי יפסיד הממונ כהיא דגורכא מרכין
כד שלוחם אלא ודאי דלא סכריא להו כן :

בג הג"ה וכל דהדין עמיה ראש שלחו כד שלוחם והעיד
כפני שלוחם אח"כ צריך השלוח להעיד כפני הכד והלכחו
עד משע ע"כ :

כך שם בטור ואם הבעל דין לא ודאי מו' שיש לו תביעה
עליו לכד ואמר פ' וכו' הג"ה נראה דיש קנת דיוק כהאי
לישנא דכתב הטור דכראה דכע"ל אלם בא לכד כלל הבעל
רימו דהא קאמר ואם כעל דמי אלם וכו' ואם פ' כפני דיני
אלם ויכיו הל"ל כ' שאלו לרין אלם וכו' שאלו ואלם ואמר כעל
דיני אלם הוא ויש לי עדי' וכו' ואם כמז שמשמע מלפניו לא היה
להל לכד להשיב על דבריו עד שיכ' ע"כ כעל דינו ודבר
כר דכאו שיהיה כאל' לכד לך כר לך לך דק הטור כלל שבו ע"כ
בה עוד כתב הטור ויש לו עדים עליו ואין ראשי' להעיד
משני אלמותי' הג"ה כר דלשון שכתב הטור אינו כדיוק
דמאי הוא דקאמר ראשי' ואין חילוף לומר לו דמי' ואין
רשאין הכונ הכי הוא דאין קאמר ראשי' חילוף לומר לו דמי' ואין
כתב עוד הטור כד כופין הל"ל שיכיא אשתו הפחד עכ
שכנגדו שיעדי' כדכר וכו' דאל"כ כל מי שיש לו דין עם אלם כו'
הג"ה איבא למירק כדכרו הטור דמאי הוא דקאמר דאל"כ
כל מי שיש לו דין וכו' דאין וסענה רבין דאם זה שיש לעדים
פ' למה לא יחזירו אתהא לכהיין כיון שכתבו אין דבריה
העדים

ראש יוסף הלכות עדות סימן כה

כה

ועדים לכה והכי כתבו התול' זה דהקטן וכיכל אדם עשיר
אלס נרץ להכיר ראייה וכו' ורצו רשאי התם שאתו אמר
שום לו עדים וכו' ואמר ליה רב חסדא שיעשה עמהם שיעירו
אם כן דכזה מתורבת הקוסיא ומה שכתב בעבור דזקא שיש
הוכחה וכו' אלא שאזמ' מה לנו ולגדר' וכו' לענין אחר כתבונו
התו' דהיימ' היבא רלא דיעין אס הוא אס אי לא' ואפשר דאין
העדים מתפחדים מומ' רלא מהיממק ליה כמה שאמר שהוא
אלס לוח' ואמר דרברך שיהיה הוכחה דהו' בעל דינו אלס וכגון
אשמענו לעדים מה שאמר לנו וכו' דזקא לומר דלמין ראמר
הטור דאס לא כן קאי' לעיל כמה שכתב שיבא אנת' העדים
וכו' והלשון ג' כ דזקא מאר כזה עד כאן:

בז הגר' ובדברי התוס' כע' המפקיד כר' שיבא כלא
חתימתו זקן ה' אס יבא בחתימת זקן דאין כאמן לומר אחי
דאלכ' לא שכתת חיו לכל כריאל' העשירים וכו' אלא הכא מרי
כר איסק לא הים טוען כרינו לכך אס יבא בחתימת זקן אינו
כאמן כיון שאינו מכחישו אלא אמר לא ידענא א"כ הוה ליה
כרי ושמא כרי ערוך וקשיא ל' ר"כ מ'א' טכא מהא דאמרוין
וקיימא לן הכי האומר לחברו מה לי ואמר הלה אינו יודע
טעור וישכע שאינו יודע' עור איבא למידק כדכרי התו' דמאי
סכרו מעיקרא קרא אמר ה' אס יבא בחתימת זקן דאין כאמן
לומר הכי הוה דהא כפי' קאמר בגמ' דאמר מרי כר איסק לא
ידענא ואינו רומז זה לא' אומ' אכי אחיך והאחר אמר לו איבך
אחי רלא ודאי איבך נאמן לומר דאחי הוא וכו' דכמה שכתבתי
במקום אחר כרי ליישב דברי התוס' וזהו דאמיבא דטעמא סכריך
רב חסדא להכיר ראייה הוא משום דמרי אמר לא ידענא ליה
כלמר יודע' אמי שיש לי אח אבל לא ידענא אס הוא זה וכיון
דהוא מוד' שיש לו אח וכדור הוא שיש לו אח וזה בא ואמר אחי
אחיך ה' ודאי דקושטא קאמר דהוא אחיו דאס לא מילתא
דעביד לגלויי הוא דהיס' ומחר' יבא אחיו וישארה כחוק' עקדן
וא"כ מן הראוי היה להאמינו לה' רב חסדא דמרי' שיש לו טעם
בטענתו שאינו מכירו מה לנו למה שאמר האחר שהוא אחיו
אפשר שישקר ויטול ממנו ולמחר ויום אחר יבא אחיו ויבאר
בעדים שהוא אחיו ויכול להיות שיפסיד זה מה שנטל אז לא
ירצה למיזל כדכיר ודיכא זהו מה שנראה לי ליישב דברי הגמ'
וכזה נתיישבו ג' כ דברי התוס' דקאמרי' אינו נאמן כיון שאינו
מכחישו אלא אמר לא ידענא דהכי טויא הכוזה לא ידענא ליה
דמורה ריש לו אח אבל אינו יודע' אס זה הוא ורומז זה למאי
רקיל האומר לחברו מה לי בידך ואמר הן אבל איני יודע' אס
פרעתך דחייב דכהאי גוונא אמרי כרי ושמא כרי פריק וה' כ
הא מורה דחייב לחלוק אלא דאינו יודע' אס לחלוק ליה לפיכך
אס יבא בחתימת זקן אמרי דה' למידע' וכיון דלא יודע' הוא
דאפשר אנפשיה אבל כפי' כלא חתימת זקן אינו כירו להכירו
כמו שמצינו בחתימת יוסף שלא הכירוהו מחמת שיש' בלא חתימת
זקן ולמאי דהקשימו דמשקרא מאי סכרי התוס' כראה לומר
דמעיקרא הוה ס' דמאי דאמר מרי לא ידענא הוה הכוזה
לא ידענא א"כ יש לי אח אס לא משום הכי קא אמרי א"כ לא
שכתת חיו וכו' ו"כ אפי' יבא בחתימת זקן אין להאמינו דאין
שום אדם שיכול לידע' בודאי דאין לאכיון אלא הוא דשאל
עמ'א עס אשה אחרת כרי שיבא' אלא אכי אחיך סכריך ל' כפי'
איבך אחי אלא יכול לומר איני יודע' אס יש לי אח אס לא וככי
האי גוונא הו' רומז דאינו יודע' אס הלינתי דפטור וזהו
מאי דסכירא להולתום מעיקר ומשום הכי הקטן אבל לכסיף
סכירא לכו דפירוש דברי מרי כר איסק כמו שכתבתי עד כאן

ועדים לכה והכי כתבו התול' זה דהקטן וכיכל אדם עשיר
אלס נרץ להכיר ראייה וכו' ורצו רשאי התם שאתו אמר
שום לו עדים וכו' ואמר ליה רב חסדא שיעשה עמהם שיעירו
אם כן דכזה מתורבת הקוסיא ומה שכתב בעבור דזקא שיש
הוכחה וכו' אלא שאזמ' מה לנו ולגדר' וכו' לענין אחר כתבונו
התו' דהיימ' היבא רלא דיעין אס הוא אס אי לא' ואפשר דאין
העדים מתפחדים מומ' רלא מהיממק ליה כמה שאמר שהוא
אלס לוח' ואמר דרברך שיהיה הוכחה דהו' בעל דינו אלס וכגון
אשמענו לעדים מה שאמר לנו וכו' דזקא לומר דלמין ראמר
הטור דאס לא כן קאי' לעיל כמה שכתב שיבא אנת' העדים
וכו' והלשון ג' כ דזקא מאר כזה עד כאן:

בז הגר' ובדברי התוס' כע' המפקיד כר' שיבא כלא
חתימתו זקן ה' אס יבא בחתימת זקן דאין כאמן לומר אחי
דאלכ' לא שכתת חיו לכל כריאל' העשירים וכו' אלא הכא מרי
כר איסק לא הים טוען כרינו לכך אס יבא בחתימת זקן אינו
כאמן כיון שאינו מכחישו אלא אמר לא ידענא א"כ הוה ליה
כרי ושמא כרי ערוך וקשיא ל' ר"כ מ'א' טכא מהא דאמרוין
וקיימא לן הכי האומר לחברו מה לי ואמר הלה אינו יודע
טעור וישכע שאינו יודע' עור איבא למידק כדכרי התו' דמאי
סכרו מעיקרא קרא אמר ה' אס יבא בחתימת זקן דאין כאמן
לומר הכי הוה דהא כפי' קאמר בגמ' דאמר מרי כר איסק לא
ידענא ואינו רומז זה לא' אומ' אכי אחיך והאחר אמר לו איבך
אחי רלא ודאי איבך נאמן לומר דאחי הוא וכו' דכמה שכתבתי
במקום אחר כרי ליישב דברי התוס' וזהו דאמיבא דטעמא סכריך
רב חסדא להכיר ראייה הוא משום דמרי אמר לא ידענא ליה
כלמר יודע' אמי שיש לי אח אבל לא ידענא אס הוא זה וכיון
דהוא מוד' שיש לו אח וכדור הוא שיש לו אח וזה בא ואמר אחי
אחיך ה' ודאי דקושטא קאמר דהוא אחיו דאס לא מילתא
דעביד לגלויי הוא דהיס' ומחר' יבא אחיו וישארה כחוק' עקדן
וא"כ מן הראוי היה להאמינו לה' רב חסדא דמרי' שיש לו טעם
בטענתו שאינו מכירו מה לנו למה שאמר האחר שהוא אחיו
אפשר שישקר ויטול ממנו ולמחר ויום אחר יבא אחיו ויבאר
בעדים שהוא אחיו ויכול להיות שיפסיד זה מה שנטל אז לא
ירצה למיזל כדכיר ודיכא זהו מה שנראה לי ליישב דברי הגמ'
וכזה נתיישבו ג' כ דברי התוס' דקאמרי' אינו נאמן כיון שאינו
מכחישו אלא אמר לא ידענא דהכי טויא הכוזה לא ידענא ליה
דמורה ריש לו אח אבל אינו יודע' אס זה הוא ורומז זה למאי
רקיל האומר לחברו מה לי בידך ואמר הן אבל איני יודע' אס
פרעתך דחייב דכהאי גוונא אמרי כרי ושמא כרי פריק וה' כ
הא מורה דחייב לחלוק אלא דאינו יודע' אס לחלוק ליה לפיכך
אס יבא בחתימת זקן אמרי דה' למידע' וכיון דלא יודע' הוא
דאפשר אנפשיה אבל כפי' כלא חתימת זקן אינו כירו להכירו
כמו שמצינו בחתימת יוסף שלא הכירוהו מחמת שיש' בלא חתימת
זקן ולמאי דהקשימו דמשקרא מאי סכרי התוס' כראה לומר
דמעיקרא הוה ס' דמאי דאמר מרי לא ידענא הוה הכוזה
לא ידענא א"כ יש לי אח אס לא משום הכי קא אמרי א"כ לא
שכתת חיו וכו' ו"כ אפי' יבא בחתימת זקן אין להאמינו דאין
שום אדם שיכול לידע' בודאי דאין לאכיון אלא הוא דשאל
עמ'א עס אשה אחרת כרי שיבא' אלא אכי אחיך סכריך ל' כפי'
איבך אחי אלא יכול לומר איני יודע' אס יש לי אח אס לא וככי
האי גוונא הו' רומז דאינו יודע' אס הלינתי דפטור וזהו
מאי דסכירא להולתום מעיקר ומשום הכי הקטן אבל לכסיף
סכירא לכו דפירוש דברי מרי כר איסק כמו שכתבתי עד כאן

בז הגר' ובדברי התוס' כע' המפקיד כר' שיבא כלא
חתימתו זקן ה' אס יבא בחתימת זקן דאין כאמן לומר אחי
דאלכ' לא שכתת חיו לכל כריאל' העשירים וכו' אלא הכא מרי
כר איסק לא הים טוען כרינו לכך אס יבא בחתימת זקן אינו
כאמן כיון שאינו מכחישו אלא אמר לא ידענא א"כ הוה ליה
כרי ושמא כרי ערוך וקשיא ל' ר"כ מ'א' טכא מהא דאמרוין
וקיימא לן הכי האומר לחברו מה לי ואמר הלה אינו יודע
טעור וישכע שאינו יודע' עור איבא למידק כדכרי התו' דמאי
סכרו מעיקרא קרא אמר ה' אס יבא בחתימת זקן דאין כאמן
לומר הכי הוה דהא כפי' קאמר בגמ' דאמר מרי כר איסק לא
ידענא ואינו רומז זה לא' אומ' אכי אחיך והאחר אמר לו איבך
אחי רלא ודאי איבך נאמן לומר דאחי הוא וכו' דכמה שכתבתי
במקום אחר כרי ליישב דברי התוס' וזהו דאמיבא דטעמא סכריך
רב חסדא להכיר ראייה הוא משום דמרי אמר לא ידענא ליה
כלמר יודע' אמי שיש לי אח אבל לא ידענא אס הוא זה וכיון
דהוא מוד' שיש לו אח וכדור הוא שיש לו אח וזה בא ואמר אחי
אחיך ה' ודאי דקושטא קאמר דהוא אחיו דאס לא מילתא
דעביד לגלויי הוא דהיס' ומחר' יבא אחיו וישארה כחוק' עקדן
וא"כ מן הראוי היה להאמינו לה' רב חסדא דמרי' שיש לו טעם
בטענתו שאינו מכירו מה לנו למה שאמר האחר שהוא אחיו
אפשר שישקר ויטול ממנו ולמחר ויום אחר יבא אחיו ויבאר
בעדים שהוא אחיו ויכול להיות שיפסיד זה מה שנטל אז לא
ירצה למיזל כדכיר ודיכא זהו מה שנראה לי ליישב דברי הגמ'
וכזה נתיישבו ג' כ דברי התוס' דקאמרי' אינו נאמן כיון שאינו
מכחישו אלא אמר לא ידענא דהכי טויא הכוזה לא ידענא ליה
דמורה ריש לו אח אבל אינו יודע' אס זה הוא ורומז זה למאי
רקיל האומר לחברו מה לי בידך ואמר הן אבל איני יודע' אס
פרעתך דחייב דכהאי גוונא אמרי כרי ושמא כרי פריק וה' כ
הא מורה דחייב לחלוק אלא דאינו יודע' אס לחלוק ליה לפיכך
אס יבא בחתימת זקן אמרי דה' למידע' וכיון דלא יודע' הוא
דאפשר אנפשיה אבל כפי' כלא חתימת זקן אינו כירו להכירו
כמו שמצינו בחתימת יוסף שלא הכירוהו מחמת שיש' בלא חתימת
זקן ולמאי דהקשימו דמשקרא מאי סכרי התוס' כראה לומר
דמעיקרא הוה ס' דמאי דאמר מרי לא ידענא הוה הכוזה
לא ידענא א"כ יש לי אח אס לא משום הכי קא אמרי א"כ לא
שכתת חיו וכו' ו"כ אפי' יבא בחתימת זקן אין להאמינו דאין
שום אדם שיכול לידע' בודאי דאין לאכיון אלא הוא דשאל
עמ'א עס אשה אחרת כרי שיבא' אלא אכי אחיך סכריך ל' כפי'
איבך אחי אלא יכול לומר איני יודע' אס יש לי אח אס לא וככי
האי גוונא הו' רומז דאינו יודע' אס הלינתי דפטור וזהו
מאי דסכירא להולתום מעיקר ומשום הכי הקטן אבל לכסיף
סכירא לכו דפירוש דברי מרי כר איסק כמו שכתבתי עד כאן

ראש יוסף הלכות ערות סימן כח

כלל יוסף כושיש לארס קרוב במדינה אחרת ומת ולא ידע לה
 האיקרוב דמת עד סוף שנה או שנתים עבר כאן :
 לר' עוד שם כתב הטור ונר"ך שיעדיה העדים משומד ויש
 אומרים שאם יעידו מיושב ארמו עדות אפילו דיעבד ה'ג'ה'ה'
 וראייתן משב' דזכחים מה ליושב שכן פסול לרשון פסול חסמע
 אפילו כדיעבד * ונראה לעמית דעתו רבדין עממה חמא
 דכיון דמנות עשה היא שיצדו משומד מנלן להכשירן כדיעבד
 ואזי משום מאי דטען ה'ר'ן עליה מההיא דתלמיד חכם דמעיד
 מיושב לכתחלה ואזי עדות פסול הוא לגמרי איך מכשיר עדות
 פסול ולי און זו טענה רא' דא'ר'יב'רא רשבל הוא לגמרי משום
 דערות כעמיד הוא מנות עשה ויראת ת'ח ממי היא מ'ע והאי
 עשה דתורה שדיף ודחוי את עשה דעדות כעמיד וכמו דאמרונן
 כמק' מסכת חולין דלית עשה דמי עשה אחר ואכ' כשאר האי
 ת'ח כאלו לא נכנסו להעיד וקצת ראייה לזה מההיא דרש"ת
 ליה רב עסק' לרב חזון עגלא חכרניו עמית בתורה וכו' דהו'
 אחר למישריה כתיב'ה וכתבו התוס' למישריה ליה תיגרי
 שכבאו שני דיבין בכתא' דאיך דין אחר תחלה בר'ך להקדיש
 וכו' איך עשה דכבוד תורה עדיף כדאמרי' כפ' בתרא דכתובות
 כמב' כש האי דכתבו התוס' דל'ף עפי' ראיא' מנהו דקטן
 כדנול' לר'ן למי שבא תחלה עב' אפי' עשה כבוד תורה ומכיל
 ליה ה'כ' נימא הכי ודכרי התוס' עתבו כריש דכבוד דכבאו
 שניה' בכת' א' לא כהיר' א'דה דב' דלא שכיח שיכ'א' שניה' בכת'
 אזלא בר'ך נכ' משום מנהו רכבוד תורה עדיף דודאי דנר'ך
 להקדימו כד' שלא וכסל מלימודו גם מהר'י' שהביא ה'ש'כ'א'
 מדאמרי' כמי' שאחוו כדק'ין איתו למשלות וכו' ולעדי' ג'רסין
 כירושלמי אבל זאת אומרת מעידן מיושב וכו' גם זו כר' כעמי'
 דאינה ראייה דאפשר דהאי ירושל' ס' ל'ה'ך כות' איתא כרב'ן
 ר' יהודה דפ' דמתקרא דעמ'דו שמי האנשי' כבע'ד מייירי ולא
 בעדים ודלא כמו שער'י' בהש'י' דחכמי' דרי' רקרא מייירי כון
 בעדים כין כבע'ד אבל לזה קשה דאכ' לא היה לקרא לומר לא
 ועמדו אשר להם הריב לפני ה' מאי' ה'י' דאמר שני האנשי' אל'
 ודאי דלעדים נמי איתא איבא רחמי'ן א'יבא דר' לא לאלא
 לעדי' בלכ'ר וגם לגמ'ר דין לבע'ד וכמ'ט' התוס' שם כמ' וכפי' זה
 שדקדקתי וה'ל' לקרא ל'ו' ועמדו אשר להם הדיב לפני ה' כיה
 ה'ל' לתלמודא להוכיח לפ'ל דקרא בעדים מדבר דלמאי כתב
 שמי האנשי' ועיין כנ'ט' שם ולס'ק מעלינו ראית ה'ש'כ'א' נאמר
 דהא מוקי התם כנ'ט' כמי' ש'אחור דהאי דקאמר דכיון איתו
 לעדות היינו לערות אשה וכיון דלעדות אשה הוא ה' חיונין
 דבמה עדות ספסולין מן התורה והכשירו אותן חכמים ור'ן
 לר' הג'ה'ה' ועוד כל' קצת מטעם א' דכפי' הטעם היה כר'
 וכפי' הסבר דכשהעידו מיושב היה עדיף טפי מבעומר דכשהם
 יושבי' דעת'ת'ישיב' עליה ומכ'ט' עדותן כטוב וראיה מ'רויבין
 שדמו מעומר דים מחלוק' כין השם' א'ש הוא פסול דכפי' שידור
 מיושב כדי שיכ'ומו דעת'ן ושה' אכ' שבעות הכי עדיף רכן הוא
 הסברא וכיון דחיונין ראיתא קרא וקאמ' דבעינן ערו מעומר
 אכ' אשכיל' לה רחמי' להאי סברא ולא מעלינן לה כהכשר עכ'
 ל' הג'ה'ה' וה'א'ש והעמ'די' כשיטתו אפשר לומר שישיענו
 סברתן כיה שכתבתי ולפיכ'ר מכשירין כדיעבד עכ' כאן :
 ל' ד' הג'ה'ה' כ' ל' דמדכרי התוס' יש להוכיח דסבירא לה
 דאפי' כדיעבד א'ש העידו מיושב פסול דהק'א התוס' פ'ל ה'ה'י'
 דאמ' מנהו בע'ד כעמיד דעמדו לא מוכח סיה בעמד' משום
 דקריעה

ל הג'ה'ה' ודכרי הרכ בעל נמוק יוסף הם הפך מה
 שכתבם שהוא כתב כפי'ת' דמה שאמר מר' לא ידע'א דאינו
 יודע א'ש י' לו א'ח א'ס לא וקיים פירושו מסברא מאי דאמרי'
 במר'א הכ' מי ידע ל'י'ח'ל' דמשמע מי ידע דיש לו א'ח
 דליחול' ליה חמ'ע' דכשאמר מעיקרא לא ידענ'א ליה הכי
 הייתה כונתו וכן פירש רש"י כההיא דקאמר מי ידע דליחול'
 מי ידע דיש לו אחים * ולי הנעיד נראה דמלכ'ר לרשון לא
 ידענ'א לך חמ'ע' כמו שכתבתי דמדה שיש לו א'ח אלא שאינו
 מכירו דאי כרב'י הרכ בעל נמוק יוסף הוה ליה לחומר לא
 ידענ'א א'ש י' לו א'ח גם הראיה שהביא הוא אפשר לדמותה
 והכי פירש הדבר התם מידע דליחול' כלומר הוא טרח
 בשכילו לברו ולא בשכיל' הכן האחר דאפשר דאכ'ו הנינו ג' כ'
 שם נכסים כבנ'ר אלו הנכסים שיש כאן וגם כמו הכ' ידע
 שיש אחים קטנים וטורח בשכילו הכ' מי יודע שיש לו אחים
 קטנים שטורח בשכיל' ומשום גדול אית רובה לטרוח וזה כל' עכ' :
 ל' א' עוד שם הרב'אכל רש"י כתבול א'ת איתיה סבר'י דלאו
 אחוך הוא וכו' ולא סני כשי'אמרן און אח'י יודעים וכו' וכן כתב
 כמקי יוסף כפי' ולפי' זה אפשר לומר דאף על פי דאין רגלים
 לרבר וכו' הג'ה'ה' נד'א דאפשר רכי'ת' הרכ לומר רכיון
 דרש"י מחמיר בענין הבז'ן לומר רכ'יך שי'אמרן כפירו' דלאו
 אחוך הוא החמירו בז'ם כן דלא בעינן שהיו רגלים לרבר
 אלא הוא נאמן לומר שמת'פ'די'ם העדים וכיון שיוודעים בית
 דין שהוא אל'ס סני אבל לרב'י התוס'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'
 דא'ס יאמרן און א'ת'ן יודע'ן א'ש הוא אחיו כנ'ט' ככה וכזה פטור
 הא'ל'ס לפיכ'ר דכרי' רגלים לרבר ולומר שיש לעדים פחד
 מחמו זה כל' טעמו של הרב' ז'ל ולי לא כהיר'א דמה ל' הכי ומה
 ל' הכי אבל לש' האמת אפשר דרש"י לא כשי רגלים לרבר
 כיון דלא הזכיר זה בדכריו וכפי' מה שכתבתי בהנהו דלעיל'
 כראה דאין כזה מהלוק'ת' כין רש"י ויתוס'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'
 דכית דין ודעו דאל'ס הוא א'ש הוא א'מר דרש"י מת'פ'חדים
 להעיד דייס'כ'ן ליה הכי ולא כנהו מתוס'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'
 לידע א'ש אמת'ה שאמר שבעל דינו אל'ס וכזה פליקו גם כן
 דכרי ה'מכ'ס כדכרי התוס'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'ת'
 שכתבתי ככונת הטור דסובר דלקושית לא טכחת מייכתבו
 התוס'ת'
 כהנהו דלש' :

לב הג'ה'ה' אבל זה נראה דר' איר'ש' חלוק כין דכרי התוס'
 דרש"י דלתוס'ת'
 יודעים א'ש הוא אחיו סני ופטור האל'ס וסוברים דתרת' לא
 עבדי פירושו הכי הוא תרת' לא עבדי חרא שיטתן ולא
 יבאו לכ'ר להעיד תרת' דיבא'ו ויעידו עקר דאיך יודעים
 ולדכרי רש"י פירושו הכי הוא תרת' לא עבדי חרא לא דין
 שיטתן להעיד האמת אלא שי'אמרן בכית' דין א'ק אנו יודעים
 א'ש הוא אחך אלא שגם יעידו עקר לומר כפירו' א'ת'
 אחך ודאי דכל כ'ר לא יע'ט'ו וסובר רש"י דהשת'קה ס'כ'א'
 לבית דין ויאמר און אנו יודעים א'ש הוא אחיו א'ש לא עכ' :
 ל' הג'ה'ה' ומה טעמ'ן כמקי יוסף לקושית לא טכחת
 חיי והאחר רחוק הוא שלא ידע שיש לו א'ח כראה דאין זו
 טענה דכיון דאכ'ו של מרי היה במדינת הים מקום רחוק
 אפשר שאף על פי שירש מעיקרא שהיו לו א'ח כ'יל' לטעון
 אינו יודע א'ש יש לו א'ח דאפשר שמת' כהמשך הדין ומעשים

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

כו

דין להקשות דכיון דינאי המלך היה שמד על רגליו למה היה לו לשמעון בן ססח לומר לו עמוד על תנאיך ראון סכרא שהיה עומד בדיון וכסכאו להעיד עליו הלך לישב ולי כראה לו כהאי דינאי המלך כד' לתרץ גכ קושיית הסו' דינאי המלך לכבוד מלכותו היה יושב ולא היה משמוע וגם סכאו להעיד עליו מטעם כבוד מלכותו לא היה לו להעיד עליו עמוד אלא כדי שלא יחשבו העם שהיו עם שהעדי' שהעדי' לא כאלו להעיד אלא על העבד להכי אמר עמוד על רגלך ויעידו כך ולישכ' דכך מדוקדק כש

זה שספר ועוד היה ב"ל לומר כהאי עינאי דר' יהודה דהלכה כמותו קאמר שמעתי שאם רצו להוסיף את שמיה וכו' משמע דכיד דדיומין הוא אם רוצים להוסיבם אם לא ושמעון וססח לא רצה להוסיבם ומס' אמר ליה עמוד על רגלך וגו' לא סליה ולמאי דכתבו התוס' גכ קשה דאמאי הכי נמי לישב לנאי עד שכאו העדי' ולש מי שכתבתי אתי ספיר כדי שיראו שמעדין עלי וסכפר לומר גם כן דמיד כסכא יכאי לכית דין כאו העדים להעיד אלא שלווה לא הוה ליה לשעמון בן ססח לומר לו עמוד על רגלך וכמו שכתבתי ועוד יש לומר ולתחות דרך האחרון שכתבתי שלא רצה שמעון בן ססח דליכא למימר הכי דמשום כבוד מלכותו הוה ליה למעבד שיסב לפיכך מהוורתא כדכתבתי כהי שפא:

א עוד שם הרב והלמך כפכא חיי כההדיון כתב וזל ככר ההג' כל כתי דיני ישראל וכו' כדיוי' ספלק המחלוקת הגהרה המחלוק' שכל א' ואמר שהוה ת' וכו' תימא משו המחלוקת לא יעשו דין תורה ויחווהו מי הוא ת' ומי אינו ת' ולא יחווהו לשום מחלוקת לזה אמר שאין כנו כח להעמיד משפטי הדת על תלם ולפעמים מחמת ההלכות יעשו שיטת מי שאינו ראוי לישב ויעמד על מה שכתוב בתורה ועמדו לזה עשו שיעשו שהכל ישיב ולא עשו דהכל כעזרה מפני כבוד ת' ודבר זה יכולים חכמים לעשותו אעפ"י שמו התורה לא יהיה העדו כשר אלא כעמירה כדי לסלק המחלוקת וגם אפשר שלא יקיימו כדת וכהל' וכזה שכתבתי אין ראיה שרמב"ם סוגר דאשה העירו מיושב מלת' רשד' וכמו שר' להוכיח כהר"ל לעיל ס' י"ז ע"כ **ב** עוד שם הרב ח' רבי' וירוחם כשם המ' דבגט אשה וכו' צריך ליהדר שיהיה מעומד הגהרה מראמר צריך ליהדר משמע דהיינו דוקא לכתחלה אבל אם בדעיבד קבלו מיושב כשר דאי איתא ראשי בדעיבד פסול לא הל' צריך ליהדר לא צריך שיהא מעומד דמשמע דע"כ צריך להיזהר לא ליהדר צריך ליה לרב' לומר להגהרות כתב דהיינו דוקא לכתחלה דמשמע דמורכרי רבינו וירוחם לא משמע הכי:

ג הגהרה אבל איכא למידק קצת דיוק דכיון דנהגו הכל בישיבה מפני המחלוקת והם סוכרים דאם קבלו העדות כשהעדי' מסכים דהעדו' כשר והכי סכרי דוכ' העם דכדיעבד העדות כשר א"כ אמאי חלקון לערו' גם אשה וכיונא להנריך שיהיה מעומד דהא יש חששא דמחלוקת וכו' תימא דעשו דגם תלמוד חכם שיעיד מעומד כדי שלא יהיה מחלוקת וה אינו דאין לולול כ"כ בתלמוד חכם להנאי' מדיון כדי לולול ככבודו והתיר' הניא חותם משאר בני אדם מדיון משום כבוד יורתן אסכן כיון דיש כאן חשש מחלוקת וחשש פסול בעדות אין כאן לפי סברתן בדעיבד כשר הוה להם להשוות את הכל שיהיה כשיטה ואולי משום דחשבו לסברת מי שפסול העדות מיושב אפילו בדעיבד ודוק ע"כ כאן:

דקריעם כתיבן מעומד ומוכח ליה מיוסא אעב ויקרע את בגדו ופרך אלא מעתה וכו' ומשמית התם לא יכתב ויעמוד ויאמר וגו' ויש לומר ועמד שאין מעשה לאחרי כי הכא משמע וראי שמירה כמנא דכתיב דהיתוספות דכל כך הוא ועמד שאין מעשה לאחרי כו' ויקס אובוכוקרע את בגדיו אם כן כמו שחזינו כענין הקריעה פלא קרע מיושב דלא יכא גם כן הבא אה העירו מיושב אינו עדי' ומכאן נמי קושיא למכשירין אם העידו העדים מיושב:

ג עוד שם הרב ככתבו התוס' דכתב ועמדו שם מכו' לשני אנשים ולא כתבו שם אנשים אשר להם הריוכוכו' הגהרה כראה כש תירון זה דכתבו התוס' דלעבין בעלי דיון לא איירי קרא אפילו לגמר דין לא צריך להיות כעמירה דקרא לא איירי כבעלי דיון ועוד דכתבו תירון אחר וע"ל דקאי מוועמדו אלא להם הריב ובגמר דין משמע דלתיורא קמא לא קאי כלל ועמדו אלא לעדים ואך אשמיט שום אחר מהמפרטים או מהשפוסים להזכיר רעת זה ועוד דאמרא רעוכה הוא דבגמר דין צריך שיהיה כעמירה אחר רכ הוכא מחלוקת כשעת משא ומתן אבל כשעת גמר דין דכרי הכל כעמירה וכש תירון זה דכתבו התוספות אפילו גמר דין לא צריכי בעלי דיון והיות כעמירה לכן כראה לי לומר דלתיורן ראשון דכתבו התוספות דעמדת קאי אערות ולא אבעלי דיון כלל כשאמר בגמרא דגמר דין צריכי הבעלי דיון להיות כעמירה לא אחר כן מכא פסוק כלל אלא משום דרומה גמר דין לקבלת עדות דהיינו גמר דין משום הכי צריך שיהיו כעמירה ולתירון אחרון כשאמר בגמרא דבגמר דין דין צריך כעמירה הוינו משום דסבירא ליה דקרא דועמדו קאו נמי אבעלי דיון וזה כראה קצת דקדוק דכיון דסבירא ליה דקרא דועמדו קאי נמי אלא להם הרבי דהיינו בעלי דיון אמאי קאמר דאין צריך עמירה אלא בגמר דין כלכד ואמאי לא צריך בכל שעת משא ומתן וכמו שסוכרים חכמים דרבי יהודה דככל שעה צריכין להיות מעומד וכראה לי דטעם דהרב הוא דאין להניא מחד קרא שם דכרים שאינן שנין עדות מעומד דהיו כמובמר דין וגם שעת משא ומתן של בעלי דיון דהיו תחלת דין לפיכך משקיף מיסהקבלת עדות דהיו כמו גמר דין ובגמר דין דהם דכרים שנין ע"כ:

ג עוד שם הרב וכמ"ד רבי יס' מכ' והיה דמשעון בן ססח וכו' פירוש אל תאכובי' הגהרה פירוש זה לא דאיתו כשום אחר מהמפרטים אחרכה הפך מזה כתבו ולפירושו כראה

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

בז עוד טעם כבוד וצורך טעמו הדיונים לשון העדים שלא ישמעו מפי התורגמן ומיהו אם מכירין לשון אפילו אי אין וידעו להשיב ספור רמי' הגה' והיו למכונים לשון העדי' וכולן לשמע עדותן מפי התורגמן כיון דכרך לתורגמן כדי להשיב להם ואין באן חשש שמא יאמר התורגמן דברים שלא אמרו העדים דלא כיון שהוה מכין דכרי העדי' אין באן שום חשש אצ"ל שמדברי הרב נר' לא היה התורגמן אלא כדי להשי' להם אכל הערו' נר'ק לשמו' מפי העדי' עכ"ל מרכיבו הסוד שכתב אש"ל אס' אין יודעים להשיב ספור דמי משמע ריבול לשמענו מפי תורגמן דלאר' שלא ישמענו מפי התורגמן ועל זה אמר ומיהו וכו' ספור דמי דקאי אשמיעה מפי התורגמן: **בה** הגה' ואכל למירק פ' רא"ך מפי' ממאי דלא קרא על פי עדים דאין לשמוע' אלא מפי העדים ולא מפי התורגמן והא' הוא קרא נר'ק לתא' דרדשי'ן כפ' מי שאחוו על פי עדים דכעין משהם ולא מפי כתבן והכא משהם הוא ומאי לן שאין לשמוע מפי התורגמן ולפי מה ספ' ר'א' התם דמשהם אית' לאפקו' שלא יכתבו עדותן בכתב וישלחו לבר' נוכל לתר' דהוי דמיה' רשלא ישמענו מפי התורגמן אף על גב דכתורגמן איכא למיחש שמא יאמר דבר שלא שמע מפי העדים אדר'כ' מכש' נריב'ק לאשקו' פלא' ומע' מפי התורגמן אכל לפי' רכיבו ת' דרש' התם לאשקו' אלם' ש'אמו בר' הגדה מה' לן הא' דאמרי'ן הכא' שלא ישמעו הסכדר'ק מפי התורגמן ואולי דמחש' מצותי' נבי'ק לה פ"כ:

בז הגה' כיון דאין הסכדר'ין יכולין לשמוע מפי התורגמן ולפי דעת' הוי הטעם כדי שלא ישנה סוד דבר ממה שאמרו העדים אפי' דהכין נרא' ריהו הכי' משום גזרת הכתיב עכ"ל הסעס' דהכי' הוא וכו' א"ך קא' לעיל הרב כשא' ירוחם על עקב' תח' אור'ע' ערו' שאינו בא' לפני כ"ך עקטן ממכו' דטולחים ב"ך שלוח' כדי שיעיד כעני' השליח ואין ישמע' הכ' מפי השליח ומה' לי' שלא ישמעו מפי התורגמן וישמענו מפי השליח וכי' תימא' מעמי' שהוא שליח כ"רהוה ליה כמו הכות' דין עצמו והכא' הוא תורגמן או יהיה שליח כ"ך הכי' נמי דיהיה הכ' יכול לשמוע מפי' ואם מפני' הלשון בראה' ליה אינו עושה עכין דמה' לי' שהעדים יקרא' ללשון' לשון אחרת והתורגמן ידבר' לבית דין כלשון' הקדם ומה' לי' שהעדים יהיה ללשון' לשון הקדם ויאמרו עדותן לאחר והאחר יאמר עדותו לבר' ועיין לעיל כמה שכתבתי בהיה דרכי' ורוחם ע"כ כאן:

בז עוד טעם ומאיימין על העדים שלא יעירו סקר ומודיעין להם עונשם של מעור' סקר וכו' הגה' נראה מרכיבו הטור דשלשה דברים בעי'ן חרא' שאיימו לעדים ויאמרו להם בתחלה שלא יעידו סקר דעוסי' רעה גדולה ואחר כך מודיעין עונשו ואחר כך מודיעין לו שהוא כווי' כעני' השוכרו דאם לא כן כך הוה ליה למימר לרבי' מאיימין על העדים שמודיעים להם עונשם וכו' אך כן הוה ליה למימר ומודיעים להם עונשם של מעור' סקר ושהו' כווי' או לימא' הכי' ומאיימים עליהם ואמרו להם סהדי' סקר' א'אוריי'ו וז"ל וכו' וכמו שכתב רכי'ו ירוחם והביאו הרב אלא' והוא שמשת' דכרי'ו משמע דכעני' שלשה דברים וכמו שכתבנו ונבאר' לא משמע הכי' שהרי עלמה' שאמרו כמתנתין ומאיימין וכו' כעני' במרא' היכי' אמת' ללו' וקאמר דאמרו לה' עונשם של מעור' סקר דהיינו נשיאים ורוח' ונשם אין:

בז עוד טעם הרב ומאיימין על העדים משנה וכו' נשיאים ורוח' ונשם אין איש מתהלל כמתת סקר' הגה' איכא למירק מפי מתהלל סקר' בעדים שהעידו סקר' דכ'למא' היה שדרשו חכמי' בשון פוסקי' נר'קה ואי'ן מתקין הנשמי' בעדרים אפי' ספור' לשון הלול דמשכת' ומתהלל' כמתנת' נר'קה והוא אינו מתן' משום הכי' בער' הנשם גם כפי מה שאמרת' בכונת' הפסוק דהוי' פשט' המקר' אפי' ספור' גם כן והוא זה דלפעמים נר'ך עלמא' למטרא' ומצט' לה ויתולק' עינייה' לשמים ונחמי' שכתקטרו' השמים בעבים ונשכ' הרוח' שהוא סימן כ'אית' הנשם ושמחים העם על ביאת' הגשם ואחר כך ראו שכתקטרו' העבים ולא נשכ' הרוח' או כהיתם העבים עם הרוח' עם כל זה לא' בא' הנשם ונהפכה' שמתקן' ללכל' ולעכבון' גדול' חתר' מזה שהיה מקודם דומה לזה הוא י' מתהלל' כמתת' סקר' כגון אש' עשיר' שהכתיב את העש' ואל' לו' למחר את'ך מתנה' מוכנס' ושם העני' מאד על זה וחושב' מחשכו' שיעשה' בלאת'ה מתת' ולמחר' שמצט' לכתות' המתנה' אי'ו כות'ן לו כלום כש'הסוף' יגון על יבנו' ככראה' שהוא כן כוה' נמי' אפי' לשון הלול' אכל' על עדות' סקר' מה' סיי'ק' הלול' וכראה' לומר דסי'ך' שפיר' לשון הלול' דמתקחים' העדים לומר' שהעידו ולא' עברו על מה' שכתוב' כישרה' אס' לא יגיד' וכשא' עובד' אפי' שמי' שהעידו עליו' היה אוהב' שלה' או אפטר' לו' שמה' שאמר' איש מתהלל' כמתת' סקר' קא'ו לאיש' ששכר' העדים שמתקב' ומתהלל' א"ך לקח' ממון' חכרו' כמה' שכתבו העדים עדות' סקר' ודוק:

בז עוד טעם הרב א"ר ליה רכא' וכלו' למימר טעם טעמי' הוה כשא' וכו' הגה' ואם יהיה רשע ולא יהיה לחם בשיר'ת' יושיל' לו אמונתו ועוד דאש' אס' ימ' כ'דחוק' יהיה כיוקר' גדול' ויהיה נר'ך גב' טורח' גדול' ללשון' ויאמר' לעבו' אומכו' וגם לא' יכפיק' מה' שירווי' ליקח' די' שטקין' אס' כן ספיר' קאמר' ליה רב' יהודה דאומרו' לו כשיאין' ורוח' ונשם אין' עו' וכו' רכוכת' רכא' ל' ד'ילמא' יאמר' וכו' כיון' די' לו לעכש' ריח' ככרור' שמוטל' סכר' כדי להעיד' והרעב' ספק' אשי'כא' אס' לא' יבא' דכתי' שהוא עשה' עבר' שהעיד' סקר' כן כמי' עושי' מכו' ולא' בלה' הנשם ואפי' אס' יבא' ח' אומרו' מל' הדי'ט' שכ' שני' הוה כפגול' וכו' ריהו' ממוס' רבעל' אומטות' לו' מזה' מחמת' אומתו ולא' זמות' כרעב' כמו שאר' אש'ים' לכן אחר' רכא' דמאיימין' כוה' מפ'ן ואחר' וכן סנו'ן' איש' ענה' ברעשו' עד' סקר' דכר' זה ל'כא' למירק' כמה' שאמרו' מל' דהיי'ט' אבי'ם' כלל' וימיה' לל' סכי' אחר' ד'ילמא' יעו'גם' כוה' כיון' דיש' להם עכשו' שכר' כרור' יאמרו' כי'כן הוא האמת' כי' אבי'ם' כלל' שני' לא' שכי'ב' גם ספק' הוא כזו' שכתבנו' לכן הוכיח' ר' אשי' דאמרו' להם רכר' דאין' לרחות' דכרור' הוא דכרור' סקר' או אוריי'ו וז"ל וכמו שהיה מעשה' כרכות':

ג הגה' ונראה לי דהכי' אמוראי' לא פלגי' אהדריה' אלא דרכ' יהודה' אמר' דמי' כמאי' ר'א' זרי' כשיאים' ורוח' וגו' ורכא' אמר' דכוה' אין כל' כ'ר' איוס' ומכונים' לומר' וכו' אכל' אס' יאיימו' לרכא' כמה' שאמר' הכות'ב' נשיאים' ורוח' וגו' הוי' איוס' רמהאי' קרא' איכא' איוס' טע' ואם איימו' כהאי' קרא' דאמר' דכ' יהודה' שאיימו' גם כמפ'ן' נחרכ' וכן סנו'נו' אפי' דאונתו' איוס' כפי' הדין' סני'ורכ' אשי' אחר' אצ"ל' שיש' לאימא' כמה' שאמר' רכא' דהוה' עונש' עכ"ל כיון' ריש' להם לרחות' מודיעין' להם כווי'ן' אכל'

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

כו

שואל א"ע והכל מהכרח מה שכתבנו דהוה לתנא דמתני' לומר
עד שיאמרו אחר ראיונה שהורה לו וכו' ע"כ :

גג הגדה עוד משמע מדברי הסוד דכעין שידה הלכה
למלוה בכבי העדים ויאמר א"ע כראה דאם לא היה הלכה
כפני המלוה כשהודע אעפ"י שהורה שחייב למלוה ואמר אחת
עדי אינו כלום והכי דיוק לשונו או שיאמר כפניו הורה לו
דכרך שורה לו ומשם דאז לאו הכי הוה ליה למימר עד שיאמר
כפניו הורה שהוא חייב לו דמשמע כיון שיהיה המלוה כפניו
כיון שלא יהיה וכמו שכתבתי לדעת השור כן כראה מפירוט
רש"י דכתב הורה לו שהיו שניהם כפניו ולהודות לו כתבון
ועיין בדברי הרמב"ם בפירוט המשניות על משנה זו ולשון
המשנה הכי כמי מוכח שאמר עד שיאמר כפניו הורה לו אבל
לי הנעדר כראה ראשיתו כשהורה הלכה לא היה כפני המלוה
אלא שאמר כפני עדים שהוא חייב למלוה כן וכן ואמר א"ע
לעפ"י שאין כאן המלוה אינו יכול לומר לא השטאה ולא טענת
הטענה והכי מוכח מלשון המשנה שהביא הרב הגדול כי וזל
עד שיאמר כפניו הורה שהוא חייב לו ונס' לשון הטור והמשנה
מוכל ליישכן כן או שיאמר כפני הורה שהוא חייב לו והאי לו
דקאמר אינו לומר שיהיה כפני העדים אלא שחייב לו וכן
כלשון המשנה אבל לשון רש"י אינו כובסום משמעות ואולי דלאו
דוקא נקט הכי וכמו שכתבתי כן דיוק לשון הטור לקמן כפני'
ל"כ ועיין ע"כ :

גד עוד שסוואלנו תלמוד חכס שאמר וכו' כתב הרב והחלוקה
השניה אשורה משום מדבר שקר תרחק שגורס לפקוק את
הדין וכו' ואין כאן אלא עד א' הגדה כמחילה רבה דאין
כאן וראה שיפקוק את הדין שהדין החלוקה השניה התלמיד
אינו מעיד ואינו מרביי כלום אלא שעומד עם מפני שראה הלכה
ויורה נאדך יפקוק הדין כן אלא עדארת העד ומה שאמר
כנמרא דיש כאן מרבר שקר תרחק היינו משום דהלכה סוכר
דזה נכ' יעיד ומשום הכי יודה ויפדע שלא כיון ואולי דנס' זו
כוונת הרב ועכ"ל לא ניהא לי דהא אפשר דמאי דעבר אמדבר
שקר תרחק היינו שעושה דבר שדראה שרונה לעשות שקר ולא
משום שיודה הלכה הוא ע"כ :

גה עוד שם ירושלמי כד הוה רב חמי בהרי מכוני הוה חקר
כד הוה חוי סהדי הכן והכן היה מכוני' הגדה הסוד
פירש מה שפירש והוא פירוש הראש וכמו שכתב הרב ולי
הנעיר כראה לפרש דרב הוה עביר שני עניינים דר' דכתרי
אהרריוה חרא כשהיה רואה העדים מכוון כענין אחר ולשון
אחר היה חושש לשקרבי' וכמו שכתב הטור אבל כד הוה חמי
בהדי הכן והכן כלומר שהיה כראה כמו הכחשה כיניהם כיון
שהיה רואה שור אי לא באו כענה אחת כל מה שהיה יכול לכונן
דעותו כרי' שלא יהיה הכחשה כיניהם היה עושה וכפי פירוש
זה אמר הוה אחר לי שאז חייב לו איש פלוני אמר לי שהוה
חייב לו לא אמר כלום משמע דכפני ונוניו הוה דלא אמר כלום
אבל אם היו שניהם יחד המלוה והלכה הורה הלכה שהוא חייב
לו פניו ולא נרדף שיאמר א"ע והכי משמע לשון רש"י שפירש
כמשנה רז' לאו הכי לשמועין רכותא כמתני' דאפילו כבי
האי גוהאל לא אמר כלום וכראה לומר לזה דכשאמר כמתני'
הוא אמר לי שאני חייב לו היינו שאמר כן כפני המלוה וכן
כשאמר ראי' פ' אמר לי שהוא חייב לו היינו שהלכה היה כפניו
ואמר הן ועכ"ל לא אמר כלום עד שיאמר כפניו הורה דהיינו

אבל מה שכירא ליה לרב אפי' דאמרום להם עונם סדבר
דהיינו דרבא או דרב יהודה ראי' לא כן אדך קאמר ומאיימין
ולשון זה משמע דמתיראין אותן כעונם הרב דראי' אינו אלא
פאמרום כוונתן לכד לא הוה ליה לתנא דמתני' לומר ומאיימין
אלא ומאיימי' וכו' וזהו חזק מפני מאי דנקטו רבי' והלמכס
ורכימירוחם דכעין ידתי שיאיימו אותם כעונם ושהוא כונו
כעניי השוכרו ע"כ :

נא הגדה וכפני רש"י מפין וחרכו נוחן שמן וגו' כשן עדות
שקר דבר איבא למיך דמכא' ליה לרש"י דמאי דאמר רבא
דמאיימי' כהאי קרא דמפין וחרכו וגו' דהוה דבר דאינו משמע
אלא עיין ברעיה והשפתה שלא יכאור רש"י כראה לי דקאמר
הכיניסום משאו דאשר' בגמרא וכו' למימר שם שני הוה מותא
וכו' ומתנא היא דבר דאינו מוכרח ולי כראה דהכונה הכי הוה
ודאי דכשאמר רבא דמאיימי' כהאי קרא דמפין וחרכו וגו'
ודאי דמעונש חרב והרעה הוה האיום אבל אמ' רב אפי' רמיה
אין מתיראים דכמו דאמרו כן שם שני הוה מותא וכיתן רשות
למשנית לחבל ונתוסה דרבה כבי ארסועכ"ל אימיט כלל וימיה
לא זיית כן כ' ויאעפי' שיבא חרב והרעה לעולם לא ימות
פוט ארס כלל ומתניהו זה היה כרא' לי לומר לדעת רש"י דמשום
הכי פירש שהוא דבר דאי משום הרעה וחרכו לא שייך לומר
ואימיט כלל שנינו דכיון דיש חרב והרעה ודאי דמותו הרבה
כבי ארס כלל שביה דמיתת מלחמ' מיתת מקרות היא ולי קשה
על זה דאמאי לא הוה מאיימי' ממאי דראה שהו' פשט הכתוב
דהיינו חרב והרעה כדו' שלא יוכלו לומר שום דבר ועיין ע"כ :

גב עוד שם וכודקיס כל א' לכד לומר וכו' עד שיעיד שהוא
כעצמו וכו' או שיאמר כפני הורה לו ואמר אחת עדי' הגדה
כראה מדברי הטור ראשיתו שיאמר העדים כפניו הורה לו
כיון שיאמר נכ' א' ועומד כרי' המשנה כרא' דאם אמרו העדים
כפניו הורה פניו ופירש רש"י הורה לו שהיו שניהם כפניו
ולהודות בתהן להיות עדים כדבר משמע גכ' מדברו רש"י
דכיון שהעדים אמרום כפניו הורה פניו דהיינו הכונה כאילו
קבלם כעדים ונראה דהטור מביק זה מחאי דאמר בגמרא
ע"י שיאמר כפניו הורה וכו' מסויע ליה דאמר רבי יהודה אמר
רב זריק שיאמר א"ע דמשמע דמה שאמר כמתני' עד שיאמר
כפניו הורה שיאמרו דבר שהיה משמעו דהורה כגון שקבלן
הוא עמא כעדים ואמר א"ע והכי פירש רש"י כפניו משמע
שעשא עדים והבדח דבר זה דהיינו כעלי יבמרא דמה
שאמר כמתני' הורה כפניו היינו שעשאום עדים הוא ולא כקטנו
ה' לשון כגאמש דכדראה ס' משום דהוה ליה למתני' לומר
עד שיאמרו אינו ראוי שהורה לו מדקמר דכפי שיאמרו כפניו
הורה משמע דמיימי' מתני' כשעשא' עדים והכי פירש הרב
הנדון כי לא שקאיל לי על זה דמתתני' לא משמע הכי דקאמר
אז אמר הוה אחר לי שאז חייב לו איש פלוני אמר לי שהוה
חייב לו לא אמר כלום משמע דכפני ונוניו הוה דלא אמר כלום
אבל אם היו שניהם יחד המלוה והלכה הורה הלכה שהוא חייב
לו פניו ולא נרדף שיאמר א"ע והכי משמע לשון רש"י שפירש
כמשנה רז' לאו הכי לשמועין רכותא כמתני' דאפילו כבי
האי גוהאל לא אמר כלום וכראה לומר לזה דכשאמר כמתני'
הוא אמר לי שאני חייב לו היינו שאמר כן כפני המלוה וכן
כשאמר ראי' פ' אמר לי שהוא חייב לו היינו שהלכה היה כפניו
ואמר הן ועכ"ל לא אמר כלום עד שיאמר כפניו הורה דהיינו

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

לאפוקי אלסדאוינו מעיל עדותו בהרבה והיה אמינא דיושן
ככתב דהא הגדה מיקרי להכי אנטרך על פי שנים עדים
לומר לרעל פי הכתב ג' אינו מעיל ומ' קשה דלימא רבנא
קרא להכי הוא דאתא לאלם אכלא עיד אתא לאפוקי הרבה
וכמו שכתבו ועפ' שנים עדים אתא לאפוקי דנסעל פי הכתב
דאלם לא יועיל כיון ראים ויכול להניד בפניו דכל שאין ראוי
לכיל בילה מעבכת אכל כל אדויעיל עדותו ככתב דהאוי
דראי לכילה הוא וכמו שכתבין כן מדברית ובראה לי לומר
לדעת רש' דכשארמיק כל הראוי לכילה אין בילה מעבכת כל
שאין ראוי לכילה בילה מעבכת היינו דוקא בדבר שהיה
אפשר לכלול ומחמת מעשיו אין יכול לכלול בהאי דאם לא
היה מחא כמנחה כ' סלת היה ראוי לכלול והוא המחא חקר
משום הכי כיון שמעשיו גרמו ארמיק כיון שאין ראוי לכילה
בילה מעבכת אכל כל מקום שמעשיו לא גרמו כמו באלם לא
ארמיק כיון שאינן ראוי מעבכ :

ג' הגדה אדרכה כראה לומר קירוז אחר לדעת רש'
דאי לא הוה כתיב קרא אלף ע' שנים עדים הא דלא אתא
קרא לאפוקי ולא מפי כתבם אלא ככל אדם כיון שכולן להעד
כפיהם אינו מן הראוי שיעידו בלא כדרכה עדותו כשהם
הוא מן הראוי דהוא אינו יכול להעד כפיהם ד' דיעיל שזמנו
ככתב קמ' ודוק ע' כ :

ג' עור סם הרב נר' אומר שמעו מרת שנוהגים העדים
וכ' והא דארמיק וכ' היינו דוקא באלם שאינן בר הגדה אכל
אדם וכ' הגדה ולפירוט ר' דר' לומר דגריכי תרי
קראי דאי לא כתיב קרא אלף אס לא יגיד הא דלא אתא קרא
לאפוקי אלם אלא בהרבה וכמו שכתבתי לדעת רש' אכל
על ידי הכתב הגדה מיקרי וכשר להכי כתב על פי ונו' לומר
דאלם ג' על פי הכתב אינו מעיל כיון דאינו ראוי להגדה
הגדה מעבכת אכל שאר כל אדם דראויין להניד אין הגדה
מעבכת ואו לא כתב קרא אלף על פי שנים עדים דמשמע
משהם ולא מפי כתבם הוה אמינא דככל אדם כיון אלם
כיון שאר כל אדם לא יכלו להעיד מפי הכתב וכמו שכתב
רש' ז' להכי כתב רחמנ' אס לא יגיד ותלה הדבר בהגדה
לומר לך רלא אתא משהם ולא מפי הכתב אלא לאלם ראוי
בר הגדה והגדה מעבכת אכל שאר כל אדם דיכולין להניד
אין הגדתם מעבכת ויכולין להעיד ככתב ע' כ :

ס הגדה ולפירוט מ' דארמיק דיכולין להעיד ככתב
דוקא שזכר העדות וכמו שכתב הוא אכל כל אדם זראוי
להגדה מעיל כתב ידו כשזכר העדות וכ' וא' אובא למידק
מאי הקשה עליו הרב מההוא דכתובות דקאמר כותב אדם
עדותו על השטר וכו' והוא שזכר מעשיו אכל אינו זוכר לא
ואי כלת וכו' ומאי קושיא דהא לית אי אינו זוכר כלל הוה
ליה כמו אלם דאינו בר הגדה אאותו עדותו משום הכי אפי' ג'
ככתב אינו מעיל וכמו שכתבתי כן לדעת רש' והוה מציין
למומר דמאי דקשה הרב הוא זה ואי כלת מצינא כתב ידו
כד' והוה ליה כאילו שלח עדותו כד' כשהיה זוכר ואפי'
דשכשו אינו זוכר כלל אלא שאין ל' זה דאשעת הגדה קשר
קראו וכיון שאין אינו זוכר כלל כאלו שאין יכול להעיד כן לרש'
כיון לית ותירין הרב רמ' דהיא דכתובות איירי כשאינו
מוציא כתב ידו כד' לא כהירא דמה לי שיעזא מה לי שלא
עזיא כיון שאינו זוכר העדות כלל ואולי דמוכר הרב דזה הוה

כתבם לומר דעדים שידועין שום עדות שנרכין להעיד
כפיהם כפי בית דין ואין כותבין עדותן ושלחין וכפרק כ'
דכתובות כתב רש' על היה דמותב אדם עדותו על השטר
ומעיד עליה ואמר רב הונא והוא שזכר מעשיו ורבי יוחנן
אמר אפי' שאין זוכר מעשיו ופרש' אפי' שאין זוכר מעשיו
אלא לאחר שראה כשטר נתן בלבו וכו' אכל אי אינו זוכר
לגזרו אפילו כראיית השטר לא דרמנא אחר משה' ולא משו
כתבין א' נר' כפיו שדמ' ל' לרש' דלא דרשינן משה' ולא מפי
כתבם אלא להיכא דלא הזכרו העדים כלל דעכשו לא היו עדות
משה' העדים שאינן זוכרין כלל אלא מחמת הכתב וכיון שכן
כשישנו זוכרין העדים עדותן אפי' שזכרו אותן בכתב ושלחו
אותן לכ' למה לא היה כבוד רש' קדינן ביה כיון דירוצים
וזוכרין העדים העדות ואפי' הייתי רוצה לומר שמה שכתב
רש' שאין העדים יכולין להעיד עדותן בכתב ושלחו אותן
לכ' היינו ממש מה שכתב בכתובות והכי קאמר אין להעיד
עדותן בכתב כשנמסר להם שום עדות ולכותבו אחר וזין
כשנריך להעיד עדותן זה כפניו כד' אינו זוכר שלא יסלחו
אותו כתב בפניו כד' דאין עדות זה מפי העדים לא מפי כתבם
אכל אס מדעים העדים העדות ונרכין להעידו כפניו כד'
יכולין לכתוב עדותן ולשלוח לכ' דרמיהם קדינן ביה כיון
שידועין העדות אכל כשם הלשון דקאמר שאין העדיה יכולין
להעיד עדותן בכתב ושלחו אותן לא משמע כמו שכתבתי
וכן ממה שכתב השטר וכן יראה מדרכי הימנא שכתב וכו'
בראש רבשדות שידועים העדים מיירי ועוד דאי כמו שכתבתי
לא הוה פליג עליה ר' לכן נראה לומר דרש' תרתי שמע
מינה חדא דאפי' שידועים וזוכרים העדות זריבין להעד
כשהם כפניו כד' ולא יכתבו העדות ושלחו אותן ואחרת נמי
דאם כתבו עדותן כשזכרו להם וזכרו העדות מכל וכל אפי'
על פי ראיית השטר אינן זוכרים אין להם להעיד מחמת מה
שראה שם בכתב ידו דוה הוה ממש מפי כתבם :

ג' עור סם הרב כתב רש' שאין העדים יכולין וכו' כפרק
מי שאלו וכו' שאינו עדות דרמנא אחר על פי שני עדי משהם
ולא מפי כתבם הגדה אובא למידק כשארמיק כדכתיב
דאם לא עיד אתא לאפוקי אלם מנא ליה הא דר' למא אתא
קרא לגופיה לומר לך דאם לא יגיד שהוא חייב קרנן שבויה
לכל אדם כיון כריא כיון אלם לכל אחר כמו שזכר להעיד ולוה
יש לומר דהא אין זו קושיא דאי הכי הוה ליה לקרא לומר
אס לא יעיד מואהאי דהיה ואמר אס לא יגיד ודאי דאתא
לאפוקי אלם שאינו יכול להניד שאינו בר הגדה אכל קשה
דבנא משמע דמאי דמפק' אס שאינו יכול להעיד היינו משום
דכתוב על פי שנים עדים עדין ככל היה דקאמר פרט
לאלם ואמאי הא ויכול להניד מתוך עמו ומשני שאפי' עדות
דרמנא אחר משהם ולא מפי כתבם ואם כן אמאי הזכרה
הבריתא לאפוקי אלם מקרא דלא יגיד תישק לי מהאי קרא
דע' שנים עדים משהם ולא מפי כתבין כיון דשוק סוף מהאי
קרא משקא ליה דאלם בר הגדה הוה ע' כתב ואי לאו הא
קרא דעפי' שנים עדים היה לא כשר להעיד ובראה לומר ליה
דאלם הוה כתיב אלף ע' שנים עדים לכד הוה אמינא דלא
אתא לאפוקי מפי כתבם אלא מפי כתבם כשר ומאי דאתא
לאפוקי היינו בהרבה דלא מיקרי עדות בהרבה ראוי לכד
אכל על פי הכתב עדות מיקרי להכי אנטרך אס לא יגיד

במנוחת הכתוב דכסלמא כשראה עדותו ככתב ודיו הוא
 אינו נזכר כלל עדותו והלך להעיד על פי מה שראה ככתבו
 הוזהר מזה ולא מפי כתב דמעיד הוא מפי כתבו אבל
 שיתבא הכתב כבד לא מיקרי זה לית מפי כתבם רהזה ליה
 כאלו שלמו לכד כשהיה נזכר זה נראה לי לדעת הרב אבל
 מטראן בזה מחלוקת בין רש"י ללית נראה לי עיקר ועיין עכ
 עור שם הרב דוד דכפ"ט מה עדות להאמנם וכו' וא"כ
 הכירא ליה דטולמא עדות כבד אבל רכיבו סימן לה' וכו' והוא
 הנדוסא הנכונה שהיא מוסכמת וכו' הגר"ה במחילה
 רבה מהרב דהאי נכחא שכתב כפ"ט היא אמיתית והכרמית
 בדבריו של האמנם ואינה מכרחת דסובר האמנם ריבולין
 לשלוח העדים עדותו ככתב לכד דהוא אל כתב ואחר חרש
 המדבר ואינו שומע או שומע ואינו מדבר אפי' בריתוראיה
 נמורה ומעלה רחא כפיסק לכל דבריו עכ"ל לעדות כתב הוא
 דאינו מועיל ושרש דבריו ואח"כ ריקן העיד כבד כפיו או שהיה
 ראוי להעיד כפיו נס שהיה ראוי לשמוע הרייך והאיום וכו'
 כלומר דלמה שאמר דשומע ואינו מדבר אע"פ שהוא כפיסק
 אינו יכול להעיד כפיו מסוד דכעין כשהיה מעיד כבד כפיו
 וזה אין יכול להעיד כיון שאינו מדבר ולמה שאמר דמכר ואת
 שומע אפי' שהוא כפיסק אינו יכול להעיד היינו דאפי' שהוא
 ראוי להעיד כפיו כבד כפיו כפיסק נתיא אחר שהיה ראוי לשמוע
 מפי הדיינים האיום שאיננו עליו וזהו מה שאמר או שהיה
 ראוי להעיד כפיו דהיינו מדבר ואינו שומע ויהיה ראוי לשמוע
 דבריו דהיינו כו' וזה קאמר דאפי' שהוא ראוי להעיד כפיו עכ"ל
 אינו מועיל אפי' שמעיד ממנו כיון שאינו ראוי לשמוע האיום
 ואיך מכאן הכרח לו דהעדים יכולין לכתוב עדותן ולשלוח לכד
 דמש דלמס או שהיה ראוי להעיד כבד היינו מדבר ואינו
 שומע דראוי הוא להעיד ואע"פ שיעיד אינו מועיל כיון דאינו
 שומע ודבריו הסוד אינו הכרח דמכאן א' מן החלוקות שכתב
 האמנם אבל האם דתרתיה כעין ראוי להעיד זרואו לשמוע עכ"ל

עור שם הרב אע"פ דער אחד אע"פ שאחר מחשישו
 לאו כלום הוא אם דבר שיכול להתברר כאמין הגר"ה כגון
 דאזר ליה ער אחד ערן יש כשהדמות או ככרו מפקדן חק בא
 עמי ואר ארע"פ שער אחד מחשישו ואומר שאין ססטרן דריך
 לכרוך ולחוש לרכרי העד שאזר שיש שם שרן ורכעין שהיה
 דבר שיכול להתברר כדי שהיה נאמן העד היינו כדבר שאינו
 ברור של עד אבל אם הוא דבר שישנו כידו של עד אע"פ שלא
 יהיה דבר שיכול להתברר ועד אחד מחשישו נאמן גיסי לך
 לדעת דכל מקום דקאמר עד אח' נאמן באיסורין היינו דקא
 להתיר כגון כשרו מנוקדת או חתיכה זו של שומן הוא ועיין
 בדבריה התמו' כפ' האומר בקדושתן דף ס"ה ע"ב

כג הגר"ה ומ"מ לדקרק רמה עמין זה כאן בזה הפרק
 דהכי הוא כאן הרב התם בדבריו עד אחר הוזהר ליה להכירא ונאלי
 משו דכעיקר עדות שיכול להתברר ולא כיחא ליועין ססטרן
 מה' יוסף קולון אולי משכימא המעיקר סקלנה כי פסקא טיבן
 עכשיו כדיר ע"ב

כד עור שם כסור כל זמן שזכר האדם העדות יכול להגיד
 זכרו ואשלו אינו נזכר העדות לא מתוך הכתב שכשם שהיה לו
 כתבו וכו' הגר"ה מדבריו האור נר דיש לרייך כמו שדמק
 הרב מרכרי רש"י שריקק מיתב' רש"י אבל הכא ששאוהו עד
 כדבר דכרסא מרכרו דקאזר ששאוהו כדבר דכבר אפי' אחר

כמה שני' אבל אם לא עשאוהו עד דכבר לא מדבר אלא עד
 שתי' שני' גם הטור כתב שכשם שהיה לו נכרש דעשאוהו
 עד דכבר או מדבר אפי' אחר כמה פעמים אבל אם לא עשאוהו
 לא יהא נזכר יותר מההיא דתלוליות עד שתי' שני' ותו לא
 וא"כ איך קאמר הרב שלא ראה חלק זה כתוב כשם אחר מן
 הפוסקים והרי הטור כתבו וכי תימא דהטור לאו דוקא נקט
 סבו דכשם שהיה לו כיון לא מסרוהו לא שראה מעצמו העדות
 לשלם יכול לדמות אכש"ו ומדבר לא דקנט מסרוהו לו אורחא
 דמילתא נקט א"כ איך רייך הרב מלשון רש"י מדנקט ששאוהו
 עד דהיה כן דוקא דנא אשאוהו כמו שכתבתי כלשון הטור
 דלאו דוקא אלא אורחא דמילתא נקט ולי הנעיר נרא' דהכי
 הוא האמת דלאו דוקא נקטו אלא שכתבו בהווה וכין עשאוהו
 עד ודין לא עשאוהו אלא שראה מעצמו יכול להעיד כל זמן
 שרמי אכפסיה ומדבר ומה שאמר בגמרא ולא היה וכו' אבל
 הכא כיון דרמיא עליה אפילו טובא נמי הכונה כיון דרמיא
 עליה כיון עשאוהו כן לא עשאוהו לא שרא רמי עליה לאספורי
 דאם לא יעיד יהיה עובר כאם לא יעיד אפילו לזמן מרובה
 יכול להעיד ודבריו הטור נד' דמוכרח הוא ללאו דקא ראי
 דקא כתב ה"ל לפלוגי הכי כשרשם אלא ודאי כמו שכתבתי :
 כה הגר"ה גם מה שכתב הרב דטעמא דמתברר היא
 נד' לראי כשיטעמו מן הראוי הוא דכהיה דתלוליות יהיה
 יכול להעיד אפי' לזמן מרובה יותר מכשעשאוהו עד דכשעשאוהו
 עד לא עשה אדם מעשה ואפשר ששכתב ממנו הדבר אבל
 כהיה דתלוליות אפילו הישנות כשהן רחוקות יש לנו לומר
 דהן שהורות דאו איתא דנקבר שם מת הוזהר לארכורי כיין
 רעשו מעשה שקברוהו וכיון דאין וזכרו מסתמא לא נקבר שם
 מת חללא ודאי דאין הטעם מסוד מש' הרב לא כמ' דכסלמא
 כעדרו דרמיא עליה חיובא לאספורי רמי אכפסיה ומדבר אבל
 בתלוליות דלא רמי עליה שום חיובא אמרינן עד שתי' שני'
 מדבר טעמי לא מדבר ע"כ

כז הגר"ה נסמה שכתב הרב ואפשר לומר דלענין דינא
 לא בליק הכי וטעמו מסוד דקיימא לו כגד רבי מאיר כרכי
 יהודה ולי נראה דאפי' דכדי הוא כללל ממל מקום כאן ק"ל
 כ"מ מר' חסד' כש' ללמוד דין דמכברתו וסתמא דתלמוד לא רמי
 ככהו לא לר' מב"ב יש חלוקתה היא דתלוליו לעד דלמא ע"כ
 כז כת' עור הרב אבל לדידן דק"ל כר' יהודה וכו' לעול' מדבר
 דהגה"ה הכוז' ראפי' לאחד שתי' שם אפי' העד שבו העירו'
 בין מילת דרמי' עליה בין מילת' דלא רמי עליה יכול להעיד ע"כ
 סח הגר"ה וכמה שכתב הרב דלמרבן ממה דאמרינן
 התם אחר רב חבדא שם מרתנן גבי תלוליות וכו' הוזהר מצי
 לומר נכ' הלמוד מהאי דתמו רבין כותב ארס עדותו על השטר
 ומעיד עליה אחר כמה שני' וכו' וקאמר רבי יוחנן דאפילו לא
 נזכר אלא על ידי ראית' השטר יכול להעיד וכש' שאם נזכר
 על ידו עצמו כלל ראית' השטר כלל דהיה יכול להעיד ואפילו
 לאחר כמה שני' אלא שגדא שיש לומר ליה דהיא דרמיא דקעמי
 ככריתא ומעיד עליה אפילו אחר כמה שני' דלא יועיל לשתין
 שני' אלא עד שתי' שני' ותו לא דמאי דהוי סתוסכר דכריתא
 מפורש הוא כהאי מתני' דתלוליו דלכדי קאמר דלמד זה מהיהיא
 דרב חסד' ואמאי דיימק' דלעולם יכול להעיד ועוד יש לומר
 דלא קאמר דלמד מההיא מטוס דכדן כריתא יש פירוש אחר
 וכמו שכתבתי לקמן בסמיק בע"ה :

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

אמרונו אם הם העדים כאן העוברים ומפני בעולת דלת על
על עור סם והרף כפר אחרת ככזו ומהאי טעמא מקמיין
לשטר ולכא ולכא איכפת לזאן מלכרי לנסדותא או לא מוכר
הגהרה וכשי תירון בעל כל מהכי הרב כסמוך כשא שטרות
הנאות או מקח או ממכר אעפ"י שלא יצא עדין מיד העדים
ואיך וזכרים העדות עבד מסהרין אחתות דיהו וזנין עב
השטר רכיין רשטר ראייה הוא ויכולין ליתבן למלוה או ללווח
הלכלאו בתגוהו לוונעטה כמי שנחקרה עדותן בכד ובסתלקה
קוטי הרב סהקס כסמוך על תירון בעל ר' ועיין לקמן פס"מ
עד הגהרה בין הדין להדמכס איכא רהדמכס בין סיכא
השטר מתחיד העדים בין לא יצא ככל נזכר או לא זכר
העדים שרותן אין דסן עפ"י עדות על פנקסו בין מהו כיר העדי
שטר לכו מקדושין וכת' עדותו על פנקסו בין מהו כיר העדי
בין שינא מתה"ר העדי בין וזכר' שרותן בין אין וזכר' עדות
בין שמכירין כתב ירן דנין על שפי אותו שטר וכמו שכתבתי
ועיין לקמן סוף סימן מ' ומה שכתב הרב בסם הדין ע"כ:

ע"ה הגהרה ולרע הדין איכא למירק אמאי הוצרך לפלגו
בהני חלוקי כיון רהוא סוכר דעדי החתומי על השטר כעשה
כמי שנחקרה עדותן בכד א"כ בינא כהאי כריתא רבות ארס
עדותו על השטר דיכול להעי' עליה אעפ"י שאין וזכר עדות
כללודלא כרס' שפי אעפ"י שאין וזכר משעמואל לאחר שר
השטר ויל רלא הללרכי יוחסין לומר אלא אעפ"י שאינו וזכר
דמשמע שאינו וזכר כלל מאי מעצמו רכס אלא לומר דכדין
לאדכורו מחמת ראיית השטר וכמ"ס דש' ומשה דדין לחלוקי
כמאי דחלק אי כמו לרב הווא צריך לפלגוי בהבו:

ע"ה הגהרה ומה שכתבתי לעיל לרעת הרב רלהרמב"ם
כתב ירן ויצא ממא או עדים מצויין לקיימו אעפ"י שאין וזכרין
ההלואה דנין על פי כן כתב הרמב"ם בפירוט כפ"א ע"ה
והביאו הטור לקמן סוף סימן מ' ועיין עליו:

ע"ה הגהרה ולמה שיש לרדקו בדברי הרמב"ם ראדקאמר
דאשילו אס העדים מכירין חתימת ידיהו דאין דנין כיון שאין
וזכרין ההלואה ק"ל דעדים החתומים על השטר נש"כ כמי
שנחקרה עדותן בכד איכא למימר רוב כאלמר רלא יהיה חוזרין
ומעדין איכא יתורן כפי מאי דכת' הרמב"ם והביאו הטור לקמן
סוף סימן מ' ועיין סם דוב ה"ע הירושלמי ע"כ:

ע"ה עוד סם הרב ומיהו דקאל כשזכר הדברים וכו' והתום
כתב וכו' ואלת' הכ' אמאי לא אמרינן וכו' הגהרה כדא
ר"ל לקושית התוב' דשאני ושאיני דכשלמ' הסם דהוי דבר ראש
לדי' בפסו משה חשו חכמי להבי' שלא יהי' משי כת כן אכל הב' א
דדימי ממונו לא חשו חכמי כ"כ ארדב טוכ ויתר שיכתבו העד
כפנקסו כדי שיזכו העדי ואל' יגולו חר מחכריה ואין לחוש לנזם
א' שמא ישכח העדות ואל' שישכח שמא יהיה יודע שאין ראוי
להעי' משיכת' ואל' שלא יהיה יודע ויעיד עבד' לא חשו חכמי

כענין רכיין רהשו ואלת' אעפ"י דעדי משי הכת' ויעפס
איסור זה כמשך משמו מזה מזה כפופר במזון חכרו שלא יעלה
כירו העפין וכו' ועוד כד' ר"ל לקושית התום דשאני התם סבד
עצמן עושין הענין חשו שלא יבא ע"ז תקלה ומשה אמרו שאין
להיחמו כירי העדי אכל לכל מה שרוב' ארס ושמה יעשה ושמה
לא יעשה לא חשו כ"כ וכפרט ריש תופע' כמ"ס ובתירון הע'
איכא למירק רמה כשן זה שמכחיין השטר כירו יודע שאסוכ
להעי' משיכת' או אינו יודע אי יודע שאסוקמה לנו ולהמסרת

ש"ה הגהרה ובמרא איכא למדק לרב הזנא דאמר ואח
שוזכר מעצמו אמאי נקט ככריתא כותב ארס עדותו על
השטר כיון ראיית השטר אינו עושה כלום דהוא צריך לזכור
מעצמו וזכר זה"ל רכפי מה שטרס רש' שזכרה מעצמו כלל
ראיית השטר חזק קנת מהשדות מאי"ל א"כ הא מועיל השטר
דמחמת ראיית השטר כזכר לכל העדות ע"כ:

ע"ה עוד סם הרב ורכינו האויפירש פירוש אחר' הגהרה
וזהו פי' רמה שאמר בכריתא רכותב ארס עדותו על השטר
היינופירש שממך לו לארס כקמן וקיימא לן דספס קנין
לכתובה עומד קאמר דאס כ"ה המלוה לעדים ואמר להם
שיחתמו את השטר או שיעידו אותו עדות כפי כד רהעדים
צריכין לכתוב עדותן או להעיד בכד' אפילו שערך ומן מרובה
ולא חייבין שמה פצעו וכירום זה נראה כענין דחוק רלא
הוה ליה לתל' לומר כותב עדותו אלא חותם עדותו רכותב
עדותו משמע דהעדוה עצמו כותב ע"כ:

ע"ה עוד סם הרב והלמכס סוף פ"ה אחרוכו' הגהרה
הלמכס אל מפיק תרוביה מלשון הכריתא דמקאמר כותב
ארס עדותו על וכו' משמע דהעדוה עצמו כותב על פנקסו
דאי אינו אלא כשטר לא הוה ליה למימר כותב אלא חותם
וממאי דקאמר על השטר משמע מיי בחתם כשטר כמי איתיה
אס כן תרתי שמע מיכא עד כאן:

ע"ה הגהרה ומה שכתב הרב אלא דסבירא ליה שאס אין
העדים וזכרים עדותן ואין כתב ירן ויצא ממקום אחר וכו' אין
דנין ע"ה השטר כדא"ה מדברי הרב ראי כתב ירן של עדים
וונא ממקום אחר או יהיו כאל' העדי מצויין לקיימו אעפ"י שאין
העדי' וזכרין עדותן רכיין ע"ה אותו השטר ולי הנשיר נר לזכר
דכפי סכרת הדימכס דאעפ"י רכתב ירן וונא ממקום או אי שם

כאל' עדים מצויין לקיימו אס יהיו כאל' עדי השטר צריך שיהיו
וזכרין העדי' עדותן ראי לא הוימפי כתבם אכל כשאין כאל'
העדי או שחתו או שמכין אעדי קיום או אכת' ירן וונא ממא
משום בעולת דלת כפי לויין וכדא"ה רכיני הוואה א"כ מועיל
כשהעדי' עצמן מכירין חתימת ידיהו כמו עדי אחר' המכין אין
איתן ולא כמו שאס היו עדים אחרים מכירין רכיין ע"ה השטר
כשהן עצמן מכירין חתימתן אמאי לא ירזנו ע"ה השטר נ"כ
דכמו רעדים אחרים כאלמר רעדים החתומים על השטר כמו

שנחקרה עדותן בכד כן מיי בסכרת חתימתו כאלמר לא וראי
דכמו שפ"ל להלמכס ראיין מכירין אעדי עצמן חתימת ידיהו
עכ' צריכין העדי' לזכור עדותן כשיהיו עדי' מצויין לקיימו או
כתב ירן וונא ממא אס עדי השטר כאל' צריכין לזכור עדותן
ולדכרי הרב כל רכיין ראין עדי השטר וזכרין לעדותן כמבא
דעל כתב ירן סם מעדין דהא דכני בעלמ' כשמכירין העדין
חתימת ידיהו היינומאס דאמרין רחמיה ששטר מעדין
היינו דק' כשזכרין העדי' עדותן אכל כשאין וזכרין העדים
או אכת' ירן סם מעדין ואין דנין ע"ה השטר ע"ה הכר חתימת
ידיהו א"כ אליכיה אס יהיה כאל' שד אחר שמכיר חתימת כ'
העדי' יטרף כהדיהו ויכיר חתימתו נלויין וכמ"ס לרע' הרב
כ"כ הטור לקמן על ועיין עכ"ה וירזנו ע"ה השטר אעפ"י שאין

וזכרין מן העדות כלל ואי מה שכל כתיבתו דדאי כשהעדים
כאל' אעפ"י שכת' ירן או עדים מצויין לקיימו אי אין עדי וזכרין
עדותן אין דנין ע"ה פ"ה אותו שטר רמשי כתבן הוא אכל כשאין
שעדי' יצאן אס כ' וונא ממא או עדים מצויין ואין דנין דמסתמא

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

כט

כד ובי משום שמקבלו כד את השטר והם עדין לא העידו
 בשטר עדות פסול ואם אינו יודע שאמור להעיד מתוך הכתב
 ג' כו' לרקוק מה לי מסרהו ליה לא מסרהו ולעולם יבא
 להעיד ונתן הכתב ואולי לייסבור זה ראשון שאמור להעיד
 מתוך הכתב עכ"ל הכא והיה מותר לפי דעתו דפסדו דהוי כמו
 שחקרה עדותו בכ"ד וכל דזה דוחק דכיון דיהיב ליה כרי
 שיעיד כשיצטרך לא מיקריה נחקרה עדותו בכ"ד דלא דמי
 לשאר שטר מקח אוהלאה רכשחתימתו העדי על השטר הם
 מעדין על משכשטר ולא צריכי למעכד תו מדין תורה אבל
 התם מה שצריך שיהיה ביד העדי הוא כרי שיעיד כשיצטרך
 עדותו דחליק זה היה כללום למארי דאמרי ככריות דכות' ארס
 ערותו על השטר ומעיד שצריך שיזכר היינו משום דעדין לא
 העי כלל אלא הוא מוכן בידו כשיצטרך להעיד ואם לא יזכור
 הוא מפי הכתב אבל שאר שטרות ככר העיד כחתימתו עליו
 ומדת עדות כשר הוא אכ' נמצא שכ"ר העיד ולא צריך קיום
 אלא מדרבנן ואם אפי' שלא יזכרו כלל מן מה שכתו בשטר
 יתעיל עדותו כל' ולש' שטר תלמוד דין וכו' ש' לשל בהנהגות
 אבל לפי הירושלמי דין אחרת וכמו שכתבנו ג' כ' לעיל ע"כ
 עת הגדרה גם הקושא הב' שהקשו התם כ"ל ע"ל ש' איה
 קושא דהכא וכפ' ד' אחין אי אמרי דמנוחו בכתב ולא אמרי
 ענשין מעשה בעדותו או מחייבין את הנפש התם או מחייבין
 ממון הכא אבל ההיא דפ"ט ג' וכו' העיד בעדותו לא מפיק
 שום מחויבא מצדיו שראש שטר כך וכך מומן כך ושם המלוה
 ושלוחו וצדוקי' ופלו' חתימתו וכו' והיה השטר נשאר כמה שהיה
 ראש יבא ה' וישעון מוויק' יהיה נאחזקאם יבא עריו ויעידו
 עליו על כל הכו' כי כשרהווינוכו וכמו שאמר' התם ואם
 אמרו הוסיקו וכו' וכן אמר' אש' העדי שראשו מקיימי' החתימות
 גם כן יבא עריו דהוי כמו כל שטר דבעלמא גם כפי החלוק
 שכתבתי וכו' לתרץ קושא זו וכפי מה שכתבתי דאם יש מי
 שמכיר החתימות ועיין ע"ר כאן:

ע"ג הגדרה וכתבתי התום ויל' דכפ' ד' אחין חייטין וכו' אבל
 ודאי אם מעידן שכן ראש ככתבתי הוא לא חשיב מפייהם
 וקשיא לי על דרכיה דאם אמאי אצטרך הכא כמאי דאמר'
 כותב ארס עריותו על השטר וכו' ולפי' רכ' הוכח' ור' יוחנן חד
 אמר' והוא אצטר' וחד אמר' דמי כשיזכור ע"ג הכתב לימא דכך
 ראש כשטר ודיו ואש' לומר ליה חדא מתרתי או שאל' דלא
 אמרינן וה' אלא כהוא כותב כסדר שטר אבל זה אינו כתוב
 אלא זכרון דכריס בעלמא וכמ' התם ג' כ' כזה הדבור עצמו
 כמקור' או שאל' דהב' מיירי' ולא קאמר שכן ראש ככתבו זה
 דוחק דכמ' ופירו' האמור' אי חד אמר והוא שזכרה מעצמו
 ומד' חזר אע"י שאין זכרה מעצמו לא מיטמי' שום אמור'
 לומר והוא ש' אמר' ג' כ' שד' אה' כך כותב כשטר ואעפ"י שאינו
 זוכרה ואלי' דזה לא צריך למד' דפוט' הוא וכעונו הדכר
 מנמנס הרבה מאד ע"ר כאן:

פ' עוד ט' הרב ומדברי הרמב"ם וכו' למדתי תירוצ' אחר וכו'
 דהיא דפ' ד' אחין וכו' אלא ההיא דגמ' פטום וכו' אקילו בה'
 הגדרה וכן אמר' אש' מפי' אש' מפי' כתבן פניו' הגע' כר'
 דכמ' וזה מן הרב' הכא כנמדתו וכו' דכותב ארס עדותו
 על השטר ומעיד עליה וכו' כעין כנמדתו לדעת כל הפוסקים
 שיהיה זכר עדותו או מצי' עצמו אולגחות על ידי השטר אבל
 אם לא הזכ' כלל אינו יכול להעיד ע"ג הכתב דמפייהם אמר

דחמלא ולא מפי כתבן ואי כפי דכרי הרב כריס ממנוות לא
 כעין שיהיה מפייהם ממש דמפי הכתב כגו ואין לחלק כד' כ'
 ועוד דכש' שטרונ' כ' כת' למכס דכע' ויזכור העדי' להלוואה
 או המקח ואי לא זכרו מש' כתבן מיקרי ואין דמין באותו שטר
 פא' עוד כתב הרב אבל ק' עליו דכמ' דוכתי ואמר' דקיום
 שטרות רבבן אלמא דמראותא געשה כמי שחקרה עדותו
 בכ"ד הגדרה ככר כתבתי בהנה' ע"ל דלכרי הרמב"ם מאי
 ראמר' דעדי החתומי על השטר כע"ג כמי שחקר' עריותו בכ"ד
 היינו לעדין שאינן יכולין לחזור ולהגיד הפך מה שחתמו וכו'
 מדת' געשה כמי שחקרה עדותו בכ"ד וגם אש' העדי' חתומי על
 השטר וכי יוצא ממא' או עדי' מכוני' לקיימו והעדי' החתומים
 אומ' שאינן זוכרו מהשטר כלל גם כזה אמר' דמדת' געשה כמי
 שחקר' עדותו בכ"ד ואין נאמנין לו שאינן זוכרו אבל כשהעדי'
 חתומי על השטר ואין כי יוצא ממא' ואין עדים מכוני' לקיימו אלא
 עדי השטר עצמן שמכירי' חתימתן אבל אמ' שאין זוכרי' העדות
 כלל שאז מדת' אין דמין ע"ג חתומי על השטר לא חמרי' תקמו שגם
 כזה כמא' דכעשה כמי שחקרה עדותו בבית דין והיה שיה
 לשאר שטר' דכתבנו משום געיל' דלת' אבל חזרו דכין ותקסמו
 דלא יועיל האי שטר' לנכו' מחכו כלל קיו' והיינו דאמר' דקיסם
 שטרות דרכין דמעי' קרא עשאי'ו כמי שחקרה עדותו בכ"ד
 כמו השאר דהוי מדאורתא וגם אם לא יטעון הלוה שמוי'ק
 הוא אעפ"י דמדת' הוי מפי כתבן כיון שאין זוכרי' עכ"ל עשאי'ו
 חמיו כמי שחקרה עדותו בכ"ד ויגבה כו' משום געיל' דלת'
 פב' כת' עוד הרב וככר כתבתי כמא' שדע' הלי' כו' דהיא
 דפ' ד' אחין בדכשיק' וכו' הגדרה ר' דכפיק' עכשו מתח' ירי'
 כהדי' כלום דלא כפי' ע"ג השטר' מתחת ידיהו ויזכר' טוב' ור'
 דכרי' לו דעדי' חתומי דהדי' וקשיא לי דלכרי' הרי' הכא
 בגמ' תינו אמאי אם לא זוכר לא יועיל יוניאכו מתחת ידיהם
 ויתנוהו לבעלי' וידוכו כ' ע"ג איתו ע"ג גם כההיא דפ' ד' אחין
 יתמהו כ' כד העדים ויחזרו לו דכשיצטרך העדי' יוניאכו
 מתחת ידם ויתמהו למי שירצו ואח' ידוכו כ' כפי זה העדות
 ונכחי' יאמרו להם כן מתחלה כפי' שטרות עדותו כיון וכו' אף
 חששא כלל' לו געשה ולא מפי כתבן כיון דמנוי' ביה ואילו מירד
 לא יבא להעיד ע"ג אותו המכ' ושור' ר' יוס' והנהו כ' כ' כד
 העדים כל' כ' יודעין דכין הרין למסור כיד העדי' וכמ' כאלו
 לדון ולהעיד על זה הכ' עצמו ואמרו לעדים שיוציאו שטר
 העדות מתחת ידן וכדכרי' התום גם כן שיק' קושא זו ע"כ:
 פג' עוד ט' והקשו ע"ד התום ראש אינו זוכרה מה בכך כו'
 הגדרה איכא למידק דאף על פי דמכריס התום ריבולים
 העדים לכותב עדותו ולשלוח לבית דין ולא אפקי'ן מפייהם
 ולא מפי כתבם אלא ג' שאי' כר' הנגד' מאו שא' יהיב' עדים
 דאינן זוכריס כלל העדות דמא' גם כן כהדי' דהו' כמו אלס'
 דכין דאין זוכרי' כלל אינו כד' הגדרה ואינו ראוי לבי' דכילה
 מעכבת אם כן אף על פי ש' יוצאו כתב שטר' בבית דין מה
 יועיל דהא מפייהם ולא מפי כתבם כעין ויש לומר לזה דדעת
 התוס' היא דאמרין דעדים דכתיב' על השטר געשה כמי
 שחקרה עדותו בכ"ד וכמא' דכעשה שחקר' על השטר או
 העידו ולא כן אעפ"י דעכשו אינן זוכרי' ומניאין השטר' כמי
 בית דין היה ליה כאלו קבלו העדות מעיקרא כשחתמו
 ומשום הכי הקשו מה שהקשו ותיירו דלא אמרינן זה אלא
 כשטר' שגשו מדעת ששהם או כמי כעין דעת שיהיה ע"כ:
 ח א 8 1 פד הגדה

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

פ"ה הגר"ה כמנא דשלם מחלוקות כדבר הלמכס סוכר
 דככל שטר שיהיה כל זמן שאין זכרון השדות כלל ואפי' על פי
 השטר אפילו מכירין חתימי' ודיהו און דרין ע"פ אותו השטר
 דמיקרי זה מפי כתבומה שאמרו ונעשה כמו שנחקרה עדותן
 בבית דין כבר כתבתי לשל כהגהות על זה וודעת הלמכס
 ואפשר שרש"י סבור כמותודעת הר"ף דככל שטר בין שיהיה
 עשוי מדעת שמהם בין לא יהיה עשוי מדעת שמהם בין
 שיהיה כתוב בסדר השטר כן שלא יהיה כתוב בלשון סדר
 השטר כמו שהיה דכותב ארס עדותו על השטר אמריק
 ביה רמעה כמו שנחקרה עזותן בבית דין אבל כפי לרעתו
 לא שיהא כבר מתחת יד העדים דכשינא כבר היה ליה כאלו
 כבר העיד ונחקרה עדותו אבל אם עבשו ונא מתחת יד
 העדים היה ליה כאלו עבשו הם מעידים ונרין שיזכרו
 העדות ואי אינן זוכרין ככל שטר אין דנין בו ומה שאמר
 דכשינא כבר מתחת ידן דהוה ליה כמו שנחקרה עדותן
 ככ"ד ורנין על ש אותו השטר כראה רש"י רוקא דכשהניאו
 מתחת ידן היה זוכר לעדות אף על פי שצבא אים זוכר
 אין כוזה כלום אבל אם כשהניאו כן מודי ליה היה זוכר אף
 על פי שהניאו ככך מתחת ידו אין דנין באותו שטר דהיה
 פעמא היה ליה עדות העדות והיו משו כתבו וכוה את
 שטר מאי דקסתי' לשל על דברי הר"ף ז"ל עיין שם וכוה
 דאם הניאו כבר מתחת ידו ועבשו כשכא"ס לרין באיתו
 השטר ואומרים העדים שכשהניאוהו מידו לא היה זוכרין
 עדותן אינן באזמי דתפתחא זכריו הידעו לא לא הוומפקי
 השטר מתחת ידן ולא היו זוכרין ומסקרי עבשו ומאי דלא
 חיישינן השתא נניו כיון דמכירין חתימת ידיהו דילמא
 משקרי במאי דאמרי שאין זוכרים איכא למימר דכאזמיה
 כמנא דאי עבשו אמרי לאו חתימת ידיו היא אף על פי דאיכא
 למימר דאין זה מינו טוב דילמא ימנאו עדים אחרים שיכית
 חתימת ידיהו ועד דכשני עדים ליכא למיטר מינו עד כאן
 ודעת התוספות דככל שטר בין ונא כבר מתחת יד העדים
 בין שינא עבשו אמריק רבעשה כמו שנחקרה עדותן כבר
 רכשעת החתימה הוה ליה כאלו העירו אלא שדעת התוספות
 היא דכעין שיהיה מדעת שמהם השטר אובי שיהיה עשוי
 כתקן וסדר השטר אבל כשהו עשוי כתקן וסדר השטר
 אי כמי מדעת שמהם אפי' שאין זוכרים כלל מעדות השטר
 אית לכו דרין על פי אותו השטר :

סיכוי השטר הפך דברי הא"ס אביו ולא יזכרו כלל ואף
 דלש"ס פ"ד רי"ק דכח"א רבות ארס עמיתו על השטר ומשך
 עליה וכו' ובעינן סיכוי השדות כן כמו וסבור ככל איה טעם
 סנדין סיכוי השדות ולא חלק תאזותיהלוקי' שאלקי' השות
 והר"ף לא סקשיא ליה דהא כפי' כתב הר"א דרדרי' התו עיסק
 ואין להקשות עליה נסם הדין דהשטר חולק עליו קשה ונא
 ולקשיא א' אפשר למר דהא"ס מכח סברא פ"ל הכי ועיין ע"כ
 פ"ו עוד שם כסבור וכן אם כוכר על ידי אחר וכו' אבל אם
 הכעל דין מעצמו ומכירין וכו' לא יעירי' הגר"ה כ"ח
 דנוכר על ידי הוכר' הכע"ד דלשון וכו' הכי משמע אמאי לא
 יעיר דהא כשהעד ת"ח אמריק ראס מוכרין לו וכו' וכו' ריבול
 להעיר משום דאירידיה סמך ולא על דברי מי שמוכרת וה"כ
 כיון שנוכר על הזכרותו הוא סומך ולא על מה שמוכרין לו גם
 ר"י נקט כלשונו והכר דמשמע דנוכר מעצמו ונ"ל לדכרהס
 דמה שאמרו וכו' אין דנהא לז' שמוכר ודאי אלא שהוא אמר
 שנוכר אבל אינו כוכר אלא שאומר כן על סמוך. על דברי
 המוכר אותו ולשון וכו' קשה לז' ונא איכא למידיק דאם
 בשאזכיר אותו הכע"ד אמריק דמש סוכר אינו אלא סומך
 על דברי הוכר' אלא כשמוכרו העד חכרו אמאי לא אמרי' כ
 דבשאר שמוכר דאינו כן אלא כשמוך על דברי חכרו ואפשר
 לו לז' דב' גמא כשהעד אחר מוכרו סוכר וז' דאפשר דכח
 אינו זוכרו בכירור כמו שהוא נמי אים זוכר וחסויס מכחן
 הספק אומ' הערות לשיכך אמרי' דאינו סומך על דברי חכרו
 וז' לז' דנוכר הוא מעצמו אית מעיר אבל כשהכע"ד מוכרו
 אז אפשר שסומך על דברי כע"ד דודאי הכע"ד יודע היכר
 כבירור ר"כ יודע מורת נפשו וקאמר עליו גם איכ' למידיק לני
 פירסי' והשטר דכיון דרכ כהכא הוה נמנ' כשהעיד לו ר' אש
 א"כ היה כראה לו דרכ אשי לא היה עשה כהונן כמה שהעיד
 א"כ אמאי היה הוא מוכרו רכיווד איתו מן הרין שיש מאי כוכס'
 אי כוכתו שיעיר רכ אשי ויעבור על הרין זה אינו מן הר"א
 ועוד דודאי דרכ אשי יודע הרין איתו ולא יעד ונא שלא יעד
 מ"כ טרחיה להוכירו' ונא איכא למידיק דאמאי הוה נמנא
 רכ כהכא שיהיה חושב שרכ אשי לא היה כוכ' והיה סומך עליו
 דהא א"ל משקרי מי ריביר מר ונ"ל לא חומר ונ"ל ולאו הכי ויכמי
 הוה עבד' א"ל לא ידענ' כמנא דרכ אשי לא רנה להעיד על פי
 הזכרותו ולא סמך ארכיו כלל ודאי דלאחר שכל להפטי' לו דאי
 שנוכר העדות ומטה' כה להעידו דאי ארכיו סומך מיר ה"ל
 להעידו ולאלי דרכ כהכא היה מספק כדא"ס יס הלוק בין ת"ח
 לאדם אחר ומטה' סוכירו לרכ אשי יודע מה יעשה ודוק ע"כ
 פ"ו הגר"ה כראה דהרמב"ם מכח כל הקושיות שהקשימו
 פירש ואם הכעל רין ת"ח וכו' דכא"ס ת"ח כוכר דמה שמעיד
 העד הוא סקר דסומך על דבריו אבל הוא אית יודע כלום מן
 העדות אבל כשכ"ד ת"ח אינו חושש על ע"ו העד דורס דאינו
 מעיד אלא א"כ זוכר העד מעצמו ומה שאמר אח"כ דהיה רכ
 כהכא נמנא הוה ממוס דהיה חושד לרכ אשי שסמך על
 דבריו והשיב לו רכ אשי דהוא לא סמך על דבריו אלא הוא
 רמא אכשהיה וארכר וקבל רכ כהכא דבריו דודאי הכי הוא
 דהער אינו מעיד אלא כן מעית משום דמור מעצמו
 ומדקבל רכ כהכא דבריו הוה מספק דמה ראס הכעל דין
 תלמיד חכם שפיר דמי דיווד דהער אית מעיר לא א"כ כוכר
 מעצמו ולא סמך על דבריו כעל דין ומנא ת"א א"כ לפי דכחו
 הרמב"ם

הרמב"ם

ראש יוסף הלכות ערות סימן כח

ל

צד הגדה ונראה מפשט דברי השמקיים דאין חלוק כתיב
איה שיהיה או קטן או גדול והלא רב אשי ורב כהנא גדולי
הזר היו ועבד רב כהנא היה טוע' אש לא דרב אשי השתיקו
ואולי דלמד שהוקבע מימרו וז' במר' כל ת' יודע ונזרד
עין דאפשר דיש ת' גדול טל ראה אותה ממזרח ועיניו לשל
כמה שכתבתי והנהנה עד כאן :

צד עט' כתב הרב ולד' דעב' לא שקלין וסריקין בגמ' לפגמו
מאי לא בריתיה כו' הגדה כול דברי הר' הכי הוא רבנא
מיירי דזכרו הכפד את העד והעד עב' הוכרתי וקא' דלאו
עדונוע' אש רב דמיירי דלאו העד באן דכשלי' ומש' אין
עדונוע' עדו' אש' ישנו כאן או' שאינו וכו' עכש' אש כשע' היה
כוזר משגמו או העד משו' דמק' על דברי המוכי' וזה נל' דאש'
ת' אש' ואמר הכי' ללא יועיל עדונו' אש' דמסתמא לא בעינן
למשליה אכל' אי איתיה לעד קמו' ואש' שהוא לא סמך על דברי
המוכיר אלא שהוא רמז חפשיה וכיזר שפיר דמי עב' :

צד הגדה ואין להקטין על דברי הרב דקאמ' בגמ' יאי ת'
הוא שפיר דמי כי הא דרב אשי וכו' דאמ' סכרת דעלך קא'
מאיכא אלא הוא דרמאי אכפשי' ואכרי' דמשמע דמשו' דרב
אשי היה ת' היה נאמ' דהוא רמז אכפשי' וארכ' אכל' ארס
אחר אכפי' שיא' הכי' כפי' אינו נאמן דאין וקושי' לרכיו' דרב
אשי לא הוכרח לו' הכי' אש' משום דחוי' גמ' ומור' כהנא אכל'
מסתמא לא צריך למי' הכי' אכל' ארס אחר מבת' אמרי' דסמך
על דברי המוכיר אכל' אש' ואמר כפיו' שלא סמך אלא שהוא
כוזר משגמו דרמז אכפשיה כפר והכרח הרב הוא כמש' רבין
שהוא כפר להעד למה לא יהיה נאמן לומר גב' ראית הנמרה
היא דחויק דת' ודאי רמז אכפשיה וכו' ולא כמך עד כאן
צד הגדה ולי הנצי' נר' דמשפט דברי השם' נר' לא כדברי

הרב דהא הטור כתב וז' אכל' אש' הכפד' מוכירו וכו' לא יעד
דמשמע אש' אש' אמר הוא שמכר לא יעיד דאמרי' דשמא לא
כוזר וממך דאכרי' המוכיר ומעידו' אש' והכי דייק' גס' כן
דברי רש' שפ' ואמר ואי' זורכא מרבנן הוא וכו' לא היה סמך
אש' משמע דאי' לא היה ת' משיר' וסמך אש' ודוק עב'
צד עט' בטור אין מקל' את העד' אלא כפי' הכפד' הגדה
אין לו דבוי' הטע' דכשלא יראו שם העד' את כפד' יעידו שקר
דח' ורלו' אין לכו' למד' דאין להחוי' שוכעדי' בשקר' והתור' האמרי'
כ' עדי' ככל דבר אכילו כר' לא ל' דנורת הכת' הוא דהתור'
אמרה והעד כפגמו יבא כעל' השור' ויעמוד על שורו ומשה'
עשו כר' שיבא יבא המלך לפניה' שיעידו לפגמו על עבדו ודלא
כמו שכתב הרב הגדול דהוי' מדרבנן וקא' אש' כתיבא כפגמו
ול' לזו' קנת' טעם לרבר' דהש' הכפד' עמוד כפגמו כשהעדים
מעידים הוא בא להחמיש' ומתק' שחבד' על דברי רבין לא כן
וכן היה מתוך דבריהם יטו' נוכרי' הדברים הישכ' עדי' דאין
צד עט' בטור וקטן' אש' כפגמו כשלא כפגמו דמי דיקא'
וכו' הגדה איבא למידק' כלשון הטור דמשגמו שאל' וכו'
אחר להחויק בהם כראה דאמרי' האחר עדין לא החויק בהם
ואחב' אמ' אש' י' לאחר עדי' שהחוי' בהם משמע שכבר החויק
כמו שהיה ר' ירמיה' דהו' ליה עדים דהחויק כחיי' דלכונה ואין
לו' דלא מיבעי' קאמ' ל' כשאין לאחר עדים שהחויק אש' אש'
אש' י' לאחר עדים שהחויק אין מקל' דהו' אינו דמה שיוך
לו' אין מקל' וכו' כשאין לאחר עדים ועוד הטור על מע' שם
דר' ירמ' רבנא איתו' וכן יש לדרק' זה שדקת' על דברי רש'

דלמכס דאין חלוק בין אש' הכפד' ת' או אינו ת' לעול' אש'
הוכירו הכפד' אינו מעיד משו' חשדא אכל' כשהכפד' ת' ככל
בגמ' אש' מוכירו ומוכר מעיד דאין כאן חשדא וכמש' כ'
פח' עוד שם הרב ואינו יכול לטעם דכריהו וכו' הגדה
ואינו אמר דמה שכתבו בהנהגות יטו' זה כיון דרב כהנא
דהיה הכפד' דבר עגמו ראה כעגמו שלא היה וכו' הענין
היטב והיה מתפתק כעגמו לפיכך חשד כרב אשי דשמו גס'
הוא לא היה וכו' הפנין היטב דכיון הכפד' עגמו אינו יודע
תוכן הענין אף הוא אינו יודע אש' העד אמר אחת כמש' או
סמך על דבריו אכל' כעלמא שהכפד' יודע דרב כריהו
והעד שמוכירו אמר כמו שמוכירו או אמריק' דאש' הכפד' ת'
דיכול להעיד כפי' הוכרתי עד כאן :

פ' הגדה כתב עוד הרב ועל דעת ה' המכס קשיא לו
דלמא על דברי התובע סמך ואין וקושי' דה' המכס סוכר
דכל איהו העד יודע שאין לו להטור אש' לא כוזר היטב ואין למ
לחמוד אותן שישמכו על דברי הכפד' דין אלא שקשיא לו על
דברי ה' המכס דכיון דהוא כוזר דכל עד שיהיה בין ת' בין
עב' הארץ יכול להעיד כשמוכיר אותו דודאי יודעין הם דאין
להם להעיד אש' לא שזכרו הם כעגמו אש' כשהכפד' אינו ת'
בא כן יודע דאין לעדים להעיד אש' לא שזכרו משגמו :

צד הגדה כתב עוד וי' כראה לו דלה' המכס כ' אש' העד
ת' שיכול להעיד ואינו כתבתי לעיל דלה' המכס אש' התובע
אינו ת' ככל גו' אינו יכול העד להעיד כשמוכיר לו התובע
כן שיהיה העד ת' בין שלא יהיה ת' ודברי הרב נראה לי
דאין דבין דטעמו דה' המכס אש' הכפד' דין אינו ת' הוא
חושד את העד דמעיד מה טל' ראה כ' כי יהיה חושד ת' כמו
שאר השם ודוק :

צד כתב עוד הרב ולי כראה דכפי' שדוש רבי' אין הטעם
משו' ידעה דכ' ודע שאין להעיד אש' כ' טעמו דנזכר'
מרבנן לא סמך נפשי' אש' אכל' שאר העסקי' אש' אש' אש' אש'
זה הוי' משום חסדיות דנזכר' מרבנן וא' אפילו ארס כפר
יהיה די' כן וכמש' כתב רש' בפי' דהי' טעמא משום דנזכר'
מרבנן לא היה סמך אש' אש' משו' ידע דוקא עב'
צד הגדה כיון דמע' דר' אש' ורב כהנא היה כהנא דאל'
ר' כהנא מעיקרא מו' דכיר מר' ואמר רב אשי לא וחור ואל' ולאו
הכי והכי היה עובד' אל' לא ידע' ולבסוף כשרמ' אכפשיה וכו'
אותו מעגמו מנא להו' לפוסקיים לפסוק דאי' ת' העד והוכירו
הכפד' וכו' מיד והעד דמהי' דילמ' לא מהני עדותו אש' לא
היה כיו' הא דרב אשי דמעיקרא אמר דלא ידע' ואח' אמר
לא ידע' דמוכר דלא סמך אכרי' רב כהנא אכל' אש' מיד
כשהוכירו וכו' ואמר שהוא וכו' מלן דיועיל שדודי דלמא
סמך אכרי' וכו' ולכרי' שהסמך' אש' כ' קושי' דהם הו' או
הדון מקרא' בגמ' ואש' ת' הוא שפיר דמי' כי הא דרב אש' וכו'
מדברי רבנא דככל דין ת' אש' מעיקר' כשהוכירו הכפד' אמר
שזכר וכו' להעיד ודמיהו לרב' כהנא ורב אשי ממ' לרבני
הגמ' אש' למידק' מאי' ראיה מביא מדרב' כהנא ורב אשי
וכמש' ואולי ליל' דיו' כתר טעמא דאמרינן בין דת' הוא לא
יעיד אש' כוזר מעגמו ולא על סמכו' וכו' ומה הטעם הוא
דבעד רב אשי אש' דרב כהנא היה טעמה שכוזר דרב אשי
סמך על דבריו ולאו אמר דהוא לא סמך על דבריו וידע' הוא
זה דאין יכול להעיד כזה האופן עב' :

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

ראמר לפי שהיה רבי ירמיה רפה להחיות דבראש דערין לא
החיות הוא ר' ירמיה הו ליה עדים שכבר החיות בחיי אבות
דמשמ שכבר החיות ורמיה מש' הכר הנדול על דברי רש' והו
דחוקי מדרג' ולי הנעיר כר' לו' כן לרברי הטור בין לרברי רש'
דנחיה ר' ירמיה החיות כה בחיי אביו של תימון ואל כל כה שני
חוקה אבל אחר כך הניחה ר' רמיה והלך ודר במקום אחר
וכשמת אביו של תימון בא ר' ירמיה להחיות בבית כמי שהיה
שלו וזו התיקון סגר הדלת ולא הפיחו להכנס אפי' שכבר
כנס גכ הניחו התיקון ממנה וכיון דרבי ירמיה רש' עבמו
להחיות בבית כמו ג' היה משום הכי קאמר שלו הוא תובע
כלומר דכחוקת ר' ירמיה הו קאי וכוה אחי שפיר בין לזון
רש' והטור רכיון דעבמו ר' ירמיה אינו מוחזק בבית רק כה
מכח החוקה שהחיות בחיי אביו והקטן אומ' דטלו הוא הכית
ונריך אס' כן רבי ירמיה להביא עדי' על חוקתו שהחיות בחיי
אביו לזה אין מקבלין את העדי' שלא בפניו דקטן בשלא בפניו
דמי אבל אס' היה ד' ירמיה מוחזק ודר בבית או התיקון כה
להניחו אמן הכי וליכון מן הרין שיוצאוהו לר' ירמיה כיון שיג' לו
עדי' חוקה שאכל ג' טעם בחיי האב דרש' חוקה כחוקי שטר
קיימו וכמש' דשכס בהיות דרבה בר שרזום עיין עליו וכוה
שכתבתי אחי שפיר כמו מה שמשמע מהיה דרבה בר שרזום
דאי הוה טעין לקוח הוא כידי באמן דרכ' מוחזק היה ע"כ
ג' הג' ומאי דלא משגי' כגמ' כשפירך על היה דרבי
ירמיה מהיה דתיקון שתקף בעבדיו ומכנס לתוך שדה חברו
וכו' דשאני הת' דכעל השדה מוחזק אבל הכא ר' ירמיה לא
היה מוחזק משום דתם שדה אין הכעלים עומדים תמיד כה
וזו התיקון ודר לתוך השדה בשלא היה כעל השדה בתוכו
ועכשיו כה בגל השד ורש' להניחו משום כעדי' שיש לו השדה
היה שלו ורמיה ור' ירמיה רש' ור' ירמיה על אותו הכית
שלו שאכל שני חוקה דאי במקום שטר וכמש' אס' כמו שהתם
כהיה דתיקון שתקף בעבדיו אמרין דמקבלין העדים כרי
להניחו את הקטן הכ' שאני אין מקבלין העדים דרבי ירמיה
ונוצי' או את הקטן לכן נריך לשאני דשאני הכא דהקטן אית
ליה חוקת אבות וכמש' אי' דהעדי' באים להוציא מיד הקטן
וקטן בשלא בפניו רמי' אין חבין לתם שלא בפניו אבל התם
אין לתיקון חוקת אבות ור' א' אין העדים באים להניחו מיד
הקטן כלום אלא לאוקומי ממוכא כידי דמריא קמא אינו' ל'
דעיק' חשמי דיש לו חוקת אב' ולרברי התם שהכריחו דמירי
אפי' שיהיה ר' ירמיה מוחזק מרלא משני התם מוחזק וכו' כראה
ד' זון ו' הכרה דמאי דמשגי' בגמ' התם אית ליה חוקה דאבות
הכא לויכא חוקה דאבו הכונו הוא מה שכתבו התם דכשאכא
חוקה דאבות מיקרי מוחזק בין שהו כתוכו בין שאינו כתוכו
ומי שאין לו חוקה דאבות כן יהיה כתוכו בין לא יהיה כתוכו
לא מיקרי מוחזק וזה דוקא לרברי התם דמירודר' לא אבל
שני חוקה בחיי אביו וכמו שכתב הרב כסמ' לרברי התם
דמירודר' ר' ירמיה הכא לא אבל וכו' אבל לפי דרבי שכתבתי
כרבי רש' והטור דר' ירמיה אבל שני חוקה בחיי אביו אס'
היה ר' מוחזק לא היה בקטן יכול להוציא דחוקת ר' מהני
להוציא חוקת אבות שיש לתיקון כיון שהוא מוחזק בבית ע"כ
ק' הג' וכפי מה שכתבנו כיון שהו מוחזק בבית ע"כ
העשויים להשאל ולהשכיר מאביו של קטן ורלו עתה כיד
שאני וכן לומר החודתי וכן הקטן להוציא מידו ול' שמשגי'

הס' וראובן אמר שלקחן מאביו עדים לו עדים ע"ז כיון שהו
מוחזק באו שרכבים מקבלין העדים לאוקומי הכהו דרבי כיד
ראובן ולרברי התם שכתבו שאפי' היה ר' מוחזק בבית עכ'
מוציא אותו מדומהס' מש' ראובן מקבלין עדי' שלא בפניו כמד'
היה כד' דס' מוציאין מיד ראובן מקבלין עדי' שלא בפניו כמד'
דאפשר לו דכשלא בבית שייך לו קרקע בחוק כעליה עומדת
ולא מיקרי חוק' ר' חוקה אבל הכא כמטלטלין לא שייך לו ז'
וחוק' ראובן חוק' מעל' מיקרי חוק' כ' ל' לקבל העדי' ועוד דגם
לרברי התם שאפי' ושאפי' דהא כתב הרב לרברי התם מירי
כהיה דר' בשלא אבל ג' טעם בחיי האב וכו' לוי' חוק' גמורה
ומה' מוציאין אותו ממנו ואין מקבלין העדי' אבל הכא כראובן
שיש לו אותה דרכים כידי מחיי אביו הא' הל' חוקה גמור' דלא
לעשות עוד וכוה ודאי יודור התם' דמקבלין עד כאן
ק' הג' וכפי מש' הרב כרברי התם דמירי כרלא אפי'
ר' ג' טעם בחיי אביו איכא למידק דאין כתבו הת' דהיה יכול
לו שאני התם דהי' בעל השד' מוחזק אבל הכא לא היה מוחזק
מדר' משכי הכי ורמי' דלא מעל' ולא מוריד אס' היה מוחזק ומ'
או' דאין ו' הכרה דמאי דלא משגי' הכי היינו טעמא דאפי'
שיהיה ר' מוחזק לא מהני כיון דלא אבל שני חוקה אבל התם
כעל השדה היה השדה ז' שלו מעולם אבל מה שמשכי דהכא
אית ליה לקטן חוקת אבות הוא שנוי' משום דאי לא
היה לקטן חוקת אבות היה ר' נאמל' לקוח הוא כידי כומונו
דאי כעדי' אחר שלא היה מוחזקו של קטן ותואיכא למידק ע'
דאי הכא מירי' שלא החוו' ר' ג' טעם בחיי האב מאי שריך כגמ'
מהיה דתיקון שתקף בעבדיו וכו' דאין קושי דשאני התם
דכעל הכרה יש לו חוק' על אותו שדה מש' אין מוציאין אותו
ממנה אבל הכא ר' לא היה לו עדין חוקה על אותו הכית
לשיכך כל' דגם לרברי התם' כל' כמש' על דברי רש' והטור דר'
החוו' בחיי אביו של קטן ג' שמי והניח רש' וכמש' אביו של קטן
כה ר' וכתבנו ככו' ע' כתבו הת' דאפי' שיהיה ר' מוחזק בבית
שיכול הקטן להוציא כיון דהוא דמוחזק השת' כבי' היה אחר
מיתת אביו של קטן אותה החוק' אינה של כלום כיון שלא היה
אלא בפני הקטן וה' כאלו לל' החיות כה עכשיו ונשאר הכית
רקבי' כמו שהיה וה' כאלו באו עכשיו לר' חוקה עדי' חוקתו
והקטן מכח חוק' אבותיו וכדי' להני' הקטן מכח חוק' אבותיו
נריך ר' להביא עדי' חוקתו נגד הקטן ואין מקבלין עדי' שלא
כפניו בעד' אבל התם כרבה בר שרזום מירי' שאכל שני חוקה
כחיי אביו של קטן ומוחזק בבית ולא ינא חוב' כלל כמש' עומד
ככית מזה אכס' של תימון ולפיכך באמן לו לקוח הוא כידי ע"כ
ק' הג' ומש' דרברי העשוי' להשאל ולהשכיר דטעין
ראובן לקוח הוא כידי ויש לו עדים דמקבלין העדי' אפי' כפי
הקטן כר' דמש' התם על היה דרכ' כלה אכס' לטטר
משכנת חולק' ע' דכתבו דאי הו' ירמיה וכו' מירי' דהוה וכו' וכן
דרכים העשוי' להשאל ולהשכיר ור' כה שרזום דר' שיהיה
נריך להביא עדי' וכו' לו' דלא פליגי דהתם אפי' אס' וכוה עדים
שהחיות אינו כלום דמירודר' מעיקרא בתורת משכנת אפי'
שהי' אחת שאכל שני חוק' וכמש' העדי' עכ' אינו מועיל דאמ'
לו כיון שירדת כרשות לא חשתי למוחזק ואתה היה לך ליוהר
כשסדוק ואר' וכן גול' אפי' שיכאו ע' שהחיות אינו כל'
וכומו דברי העשוי' להשאל ולהשכיר דהחיות בהם או שהכאו
עדים שהחיות בהם אינו כלום אבל אפי' יש עדי' על' הלוקחה

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

מחלוקת הרב בעל זרע דברי כה"ת דהוא כתב דכרי כה"ת
קמס בני מחלוקת דנראה שאין מוסיחין על זה ואש"ל נומר
שם שם הרב על מה שכתב בפיו שא"ל על זה מחלוקת אבל
מכל מקום לא כתב כשם בעל ז"ל כלל וגם כשם כה"ת לא כתב
שם שם דבר וכמו שז"ל על מה שכתב מחלוקת בעל
ז"ל לא היה ליה לכתוב דכרי כה"ת ודע שהטור סובר דכרי
כה"ת וכפי מה שכתב שם הרב בפיו שם נ"ל הר"ף והרא"ש
הכי קבירא להו אבל מדברי התוספות משמע שם מדכרי הרב
דכירא להו דכרי ז"ל ע"כ:

ק"ה הגדרה וליכנה לומר לעיקר הקוסא דאמאי לא
טעמין להו דחור אביהם ולקח משום דקמא לן דכל ישראלים
כחוקת כשרים הם עד שיעד כמה כפילו וכוון שמדע לן
שנפסל אינו חוזר לכשרותו עד שיעד לנו כמה כשר וא"כ
האי אביהם על ימותם יודע למ שפסל ואין ידוע לנו שחזר
להכשרו וא"כ איך יעבידו אלו כשכילו שנכשר חזר ולקחו וטור
דע להכיח הדבר כחוקת מה שהוא דהיינו גול דכרור לנו עד
פירע כדאי שלא היה כירו באיבור כ"ל ע"כ:

ק"ו הגדרה לכל הפירושים נראה דאיכא למירק דאמאי
לא טענין דא"ל כשע מיתה חוזר בתשובה וכדאי שיש לנו לומר
שחזר ולקחו וזה אינו רחוק מן השכל ע"כ:

ק"י הגדרה ג"כ יש לנתמיהו על הרב איך לא כתב שם
בפיו שם מחלוקת על ההוא דרכיו ירוח כיון שהלכות
חלק על דברים אלו כפירוש ואולי משום דלשון רכיבו ירוחם
אומר כנראה שיש מחלוקת בדבר וז"ל ואם אמרו שמה החזיר
או לקח אבינו וכו' שאש"ל יהיה אביה כאלו הם איך נאמרו
מראש שאפילו יהיה אביהם וכו' משמע דיש מחלוקת דאיך
אביהם נאמן מכל מקום הוא ליה לרב לפרושי המחלוקת
כדרכו ככל מקום ומהו למדנו מדברי רבינו ירוחם דכפויין
לא חייבי כשראו עכשו כשעת מיתה הגול כיד אביהם כמו
שכתב ד"מאן אלא לא ראו עכשו כיד מראש ואם אמרו שמה
החזיר אבינו וכו' ואי איתא רראו כשעת מיתה איך אכש"ל מור
דאכיו החזיר והדין עמוד דכיון דהוחזר בגולו אינו דק"ש ידורו
עתה כיד דכיון דחוקת גולו עמוד אינו נאמן בשום טענה
שיטעון ומתהני דאמאי כיון ד"מאן לאוקומי שמעתין באיך
עדים בגול וראו עתה כיד ואולי משום מאי דכתבתו דאדם
כשעת מיתה חוזר בתשובה ואש"ל שהחזירו וטענין להו ליתומים
אם לא שראו עכשו כשעת מיתה כידו עדן ע"כ:

ק"יא הגדרה ואיכא למירק אשמעתין דאמרינן דאיך
מקבלין פדים שלא כפי כול דיוקטן כשלא כפיו דמי מאי
שלא דחלה הוא דמקבלין שלא כפיו כיון דחלה מקבלין משום
דלא אפשר בגומא אחריתי קטן כמייקבלו וז"ל שיע תשובות
דכרי חרי דקטן כשמעירוס נדרו לחובתו היה ליה כאילו
הוא הוי נתבע וקיימא לן דהיכא דחלה התבע אין מקבלין
הערות שלא כפיו וכמו שכתב הטור כסוף כשם ליכא והביא
הרב כלא שום מחלוקת כי יזונו של רע שחלה התבע וקטן
כתבע דמי כמו שכתבו אי כמו יש לומר דשאכי חלה
דיתבטל דרין והעדות דאם ימות לא יהיה מו שורפ כעדים
כדי להביא ויתבטל וישברו היתומים ולפיכך מקבלים שלא
כפיו של כתבע אבל הכא בקטן אי לא יקבלו עכשו העדות
מפיו שהוא קטן היים או למח' יגדל ויקבלו העדות ולא יפסיד
ממונו ככל הרב בעל ז"ל הקסה כמו זה שהקשיתו ויתרין
בגומא אחריתי ודכרין גריבין לי עיון דהוא תירך דכתב
מיתה

ק"י הגדרה יש לדקדק על דברי בעל ז"ל דסובר דבגול
אכיו אין מקבלין עדות כפי הקטן דהא פסק כפומכות א"כ
איך כתב כשם רבנו מל' ה"סכא דאם הדבר ברור על פי עדים
ואין בו שום חשש דמשמע דהכי פכירא ליה גם כן אש"ל כה"ת
שמעדים העדים שדבר זה גול אכיו והא דבר ברור הוא ואין
כאן חשש של שום דבר אמאי איך מקבלין העדי' על זה ואפשר
לומר לזה רמב"ל מקום יש כאן חשש דשמא חזר אכיו של קטן
ולקח אותו הדבר שלקח בגול או שמחלו לו הגבול ואם מקבלין
אותו עדות עכשו ומוציא אותו מיד הקטן יפסיד אותו ושמא
לכשיגדל ימנא דרעם שחזר אכיו ודבר זה ואלת דא"כ דנאמרו לומר
לקחו וזה החשש דאיכא בדבר זה ואלת דא"כ דנאמרו לומר
חזר אכיו ולקחו כשטענים ודאי א"כ כן אמאי קאמרי רבנן
דכין גרדוליסין קטני יתיבין וכו' ומכאן אמאי קאמרי דגרדוליס
חייביסו אמאי לא טעני ליוורש מאי דמצי אבוהון למיטען דכיון
דנכחו מנו למיטען הכי וכמו דתיבא כריס הגול ומאכז א"כ
דאי דאבוהון מנו למיטען כמי הכי אש"ל כן אמאי לא טעמין
ליתומים מאי דמצי אבוהון למיטען הא הכי הרב לקמן דכרי
ד' ירוחם ע"ז שכתב שאין למיטען בשביל היורשין אלא דבר
המצי אבל כשלאמר בגולה שחזר הגול ולקחו דבר שאינו מצוי
הוא ולא טעמין להו אבל שהיה אבוהון יכול למיטען הכי וכ"כ
ברכ בעל ז"ל כשם הרב כפי האי גוונא דדכרי' שהם דחוקי'
אש"ל שאבוהון היה נאמן לא טעמין להו אש"ל לא טעמיהם
כפירוש והביא דכריס הרבה ראי' לזה ואי אמר כפי דרך
זה פירוש יכא ורמי ראובן דאובן דאובן קרקע משמעון ואומרים
ג' שקרקע זה שקנה מלני גולו מאביהם ושמעון אמר שהלא
הוא שקנה מלני קודם שקנהו ה"ל וכמ"ל עם אביהם אש"ל
וקמנו אש טוב הוא אש לא ואש איתא דהיה שלו איך נתן לו
ענה שיקמנו דאו אש היה אביהם קיים היה יכול לומר שהני
כחלו והראשון קשה המיוב עכמו שמת ואין היורשים טוענים
שכך אמר אביהם כפידוש אין אמ טוענים להם דשמא מש"ל
בתן לו אביהם ענה וו דטענה רחוקה היא מן השכל רמזים
זה יראה אדם שמוכרם שלו ושותק ולא עוד אלא שהוא נותן
ענה על זה ועוד יש כאן טעם שלא יטעון זה כשכחל היתומים
דהא לאו כע' דינא גמורי דמני למייר השני כלי והראשון
קשה היתוב וא"כ אפילו להימנך דחולק על זה שכתבתי בשם
הרא"ו רכיבו ירוחם וקאמר דמנין למיטען כשכחל היתומים
אפילו כטענה הכא ככאי דכתבתי וסבור דלא טעמין להו
דלאו כע' דינא גמורי כדו שנאח דהכי היתה ככתנו של אביהם
ומהו יוסף הביא דכרי דמנין כשם רבו דהיא ודחה כל דכרי
ידא כטוב טעם ודעת והביא ראיות מאפילו כטענה רחוקה
שמנין ליוורש מאי דמצי אבוהון למיטען וקאמר דהכא
בגומא יוסף הביא דאיכא עדים וראש כיד אביהן קמך למיתתו

היה ארכה בעל רץ בעלמא אבל הכא ליכא בעל רין כלל
 ודברא תמוהוס דככל מקו דאמרוין דאין מקבלים את העדי
 סלא כפי בעל רין מיידי ריסנו לבעל רין בעולא אבל איח
 באדכדי שפירא כפצו וזלי התלוקות א"כ מה למ כח' שיטת
 בעול כיון שאימ כפסחא וזלי דכונתו דקטן מיקרי ויתר סל
 כפצו כיון דלא מיקרי כפד' אבל חז' מיקרי כפצו כיון שאחלא
 היה חולה היה כל לפסחא אלף שאריס הוא דרביע עליה ע"כ
 קיב הטרדה ועל מה שהקשה בגמרא על ההיא דק' אמר
 דאין מקבלים עדים כפצו הקטן מההיא דקטן שתקף כפצו
 וז' שמוניאים אותו מידו דמשמע דמקבלין עדים כפצו הקטן
 ג' לנסקות דמטבי התם דקטן עכמו הוא שעשה המעשה
 ולאמר דשלו הוא סלקת ומאס הכי מקבלין עדים כפצו או
 ועמיד אשכח פסום ויעידו לכפי אפטרופוס דמילי דיתומים
 ויהוה אבל האי דכר חסוה דרבי ירמיה הקטן כא מכח אכזי
 זכיון דהוא לא פסח כל' נ"כ לא נקבל עדות כפצו ועיין ברכרי
 הדין כפד' חלמה מיונית שהביא הרב בסמוך ותראה פכים
 לקושא וי אלף דא"כ א"כ גזול דוק ומכל מקום מד' דאיכא
 למוטב דמוכרסם אכולתמר דהיא דתנוק דתקף כפצו
 מיידי דאית מכה אבהו ולאמר עלי הוא דלכי לקחה ממך ראי
 אמר דשלו הוא שהיה עצמו לקחה א"כ מוכרס הוא שויניא
 אותו ממנו משום דאין מעשה קטן כלום ומאי קאמר בגמרא
 אלף מוניאים וכו' ולכפצו דל' היא עדים ונראה וכתב רש"י
 וברא"ש שנו הוא ומאי וברא"ש א"כ ל' ויטא עדי' שלקחו כשהוא
 קטן אינו עלו דאין מעשה קטן כלום ואולי דמה שאמר בגמרא
 גרסה אינו כמו שפירש רש"י ובראה א"ש שלו הוא אלף ובראה
 כשיכח עדים א"ש כן ממון על שרה א' א"ש לאו כרי שיחוד לו
 ממנו ונרין שיון ע"כ :

קצו הטרדה עוד כר' ל' לומר דאי אפשר לשמיר דאמא התם
 דבעל השדה מוחוק דמשמע דאי לא היה בעל השדה מוחוק
 דלא הו מוניאין את הקטן ויה ליתא דכיון דבעל השדה י"כ
 חוקת אכות או ס' חוקה אחרת אף ע"פ שאין בתך השדה
 מה ככ שאין מוניאים את הקטן שירד לשדה הטרדת
 גזל א"כ לקתה מידת הדין ואלע"פ שאמר הקטן דשלו הוא או
 שלקחו הוא ממנו כעצמו או שאמר שאיני לקחה ממנו וכל זה
 אמר שבעדיס כלקח אותו או שאומר שהיה סל אכזית מ' עולם
 נשים לו עדים על זה וקאמר מיי במרזא ולכפצו דל' היא עדים
 מכל מקום עכשו אין לו שום עדות אלא שירד לתוכה כתורת
 גזל כיון שאין לו שום עדות ראי אית ליה עכשו עדים שקבה
 הוא או אכותיו או שהיה של אכותיו למה לנו להמתין עד
 שיגריל נכח אתה עדי' עכשו הוה לנו לכד לקבלן דהא הוכחנו
 לעיל דלכותו מקבלין שלא כפצו זה דראה ליה הוא דכר ככון
 כפי דרכם של הנהגות כלל ע"כ :

קיו עוד שם הרב אבל א"ש היה ר' דר ככית וכו' אין צריך
 להביא עדים וכו' הטרדה אבל צריך דבי ירמיה לומר שיש
 לו עדים על החוקה ושלקחו ממנו ועדי חוקה דאי לא הכי
 הוא דרכו וירמיה חוקה שאין עמה טענה ע"כ :

קח הטרדה ועוד דאי לא קאמר שיש לו עדים אמר' אל
 יקבלו עדי הקטן דקאמ' שיש לו דהכית הוא של אכותיו דהא
 לכותו מקבלין כי זהו מה שקשה לי ברכרי ליכא רכיון דרבי
 ירמיה אינו מביא עכשו עדים אלא ימתינו עד שיגריל הקטן
 אחאיל לא יקבלו עדי הקטן עכשו ויפאר הכית בחוקתו עד
 שיגריל ראי רבי ירמיה אינו מערער הקטן מערער ולוכותו
 יש לכו לקבל עדים שלו לכך נראה לי דמכל מקום היה צריך
 רבי ירמיה להביא העדים לפני כד כרי שיעמירכו בחוקתו
 כדי שידע טרוד הדבר אלא שהאי קבלת עדות אינו מועיל
 לגבי הקטן מכל מקום מועיל להעמידו לרבי ירמיה על חוקתו
 אבל כי יגריל הקטן צריך להביא עדי' פעם אחרת כדי שיעידו
 כפצו וכל זה משום דהיה הוא מוחוק ואינו מערער אבל
 כשאינו מוחוק וכא לערער ולטעון נדר הקטן או וראי לא
 מקבלין כלל עדי ערעו ששאו קטן דהיה ליה כש ע"כ
 שכתבנו לעיל דזה דומה לחלה הנתבט דאין מקבלים את
 קי"ח עוד שם הרב ודכרי רש"י מטי' לזה דקאמר וכו' הטרדה
 וכבר תקתה בהנהגות דלעיל זה ומכל מקום דכרי הרב כדאין
 מתמיהים על זה שכתב דמה שאמר בגמרא מיתניא שהיה
 דאחוקי כחיי אכיה היינו בכפף או בשטר או בחוקה דעל
 גדר ורש"י דכ' ה' דברס לא שייך לו החוקתו לא קניתי דעדים
 שהביא על הכסף הסקפה ונתן לו את הכסף וכן כשטר
 העדים שיכח הם אמדים שלקח כשטר שכתבנו כשי מכורה
 לך או שדי כתינה לך ונתבטחוקה העדים נכריס יסאחו ככוננו
 אמר לו לך חוק וקשה והלך ועבד האי חוקה דעל או נדר
 וכו' דאי לא ראו אלא שהחיק כבעולה או בגדרס לכד ולא ראו

קוד הטרדה ולכרי ריכא יש להקטו דכיון דהו סוכר דלא
 היה דבי ירמיה מוחוק אבל א"ש היה מוחוק אין מוניאים וכו'
 הכית לרכיה דקאמר שא"מ התבדל קיימא לחוקה דאכזה
 לי לפי דרכי והמשפטי' דכרי התום נשי דרכס התם בעל השדה
 מוחוק כשהו ועכ"פ קאמר דמוניאין התינוק משם משו' דאין לו
 חוקה דאכזה אבל א"ש יש לו חוק דאכזה מד' דאין מוניאין אותו
 אש' שאחר יהיה מוחוק דהא כשאחר מוחוק קאמר דמוניאין
 את התימ' משם רלית ליה חוק דאכזה משמע כודאי דאי אית
 ליה חוקה דאכזה דאין מוניאים אותו עכש' שאחר יהיה
 מוחוק ועיין לעיל בהנהג' נ"ט והנהגה ק"א ותראה דאפשר
 ליישב דכרי התוספות דלא פליגי ע"כ איכא ורלא כמו שכתב
 השרדכי רש"י כמו שהביא הרב וכן כתל' שם בהנהג' השמרדי
 כפ' הגזל ומאכיל ע"כ :

קוד הטרדה ולכרי ריכא יש להקטו דכיון דהו סוכר דלא
 היה דבי ירמיה מוחוק אבל א"ש היה מוחוק אין מוניאים וכו'
 הכית לרכיה דקאמר שא"מ התבדל קיימא לחוקה דאכזה
 לי לפי דרכי והמשפטי' דכרי התום נשי דרכס התם בעל השדה
 מוחוק כשהו ועכ"פ קאמר דמוניאין התינוק משם משו' דאין לו
 חוקה דאכזה אבל א"ש יש לו חוק דאכזה מד' דאין מוניאין אותו
 אש' שאחר יהיה מוחוק דהא כשאחר מוחוק קאמר דמוניאין
 את התימ' משם רלית ליה חוק דאכזה משמע כודאי דאי אית
 ליה חוקה דאכזה דאין מוניאים אותו עכש' שאחר יהיה
 מוחוק ועיין לעיל בהנהג' נ"ט והנהגה ק"א ותראה דאפשר
 ליישב דכרי התוספות דלא פליגי ע"כ איכא ורלא כמו שכתב
 השרדכי רש"י כמו שהביא הרב וכן כתל' שם בהנהג' השמרדי
 כפ' הגזל ומאכיל ע"כ :

קוד הטרדה ולכרי ריכא יש להקטו דכיון דהו סוכר דלא
 היה דבי ירמיה מוחוק אבל א"ש היה מוחוק אין מוניאים וכו'
 הכית לרכיה דקאמר שא"מ התבדל קיימא לחוקה דאכזה
 לי לפי דרכי והמשפטי' דכרי התום נשי דרכס התם בעל השדה
 מוחוק כשהו ועכ"פ קאמר דמוניאין התינוק משם משו' דאין לו
 חוקה דאכזה אבל א"ש יש לו חוק דאכזה מד' דאין מוניאין אותו
 אש' שאחר יהיה מוחוק דהא כשאחר מוחוק קאמר דמוניאין
 את התימ' משם רלית ליה חוק דאכזה משמע כודאי דאי אית
 ליה חוקה דאכזה דאין מוניאים אותו עכש' שאחר יהיה
 מוחוק ועיין לעיל בהנהג' נ"ט והנהגה ק"א ותראה דאפשר
 ליישב דכרי התוספות דלא פליגי ע"כ איכא ורלא כמו שכתב
 השרדכי רש"י כמו שהביא הרב וכן כתל' שם בהנהג' השמרדי
 כפ' הגזל ומאכיל ע"כ :

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

שקנה מכפל טענה אינן עדות שתשאר בידי אפילו טענה אחת יכולין לקבל העדות ואם אין להם מיתות מהדי לאחזקי אלף מיתות מהדי רקימתי ועוד דיותר ראוי הוא שתשאר סבית כרעות רכימתי בהאישדות שקנה ככסף וכשטר וכו' משתשאר בידי בעדים שאלו כחיי אכז שני חוקה דכשמשדין שקנה כאחד מע' דרכים הללו הם מעידים בכירוד שקנה ואין כאלו חשם של מוסר רכב אבל כשמעידו שאלו כחיי אכיו' שמים אינו מוכרח ככ טעמו זה לומר שקנה ר' ירמיהו ריהא חפמט טוכבם ר' מעצמו ואלו לקחה ואם לאו נאמר דאם יכיא עדים טאל שני חוקה שתשאר כד ר' ואם יכיא עדים שקנה בכירוד שלא תשאר כירוד ר' לנאקרה' לא משמע הכי דבת' לאחזקי כחיי אכיוה וזיה טעון שאכיו מורה לו אורתנה לו דמשמע דהחוקה אינה הקימה לא ראייה לקימה שקפא' דיש לו עדים שהחויק כחיי אכיוה ודוק עכ' :

ק"ב ה' הג'ה' מכל מקום מראה מדרכי הדרכ רכל שיש ראייה שאלו ג' שניסכחיי אכיו מיקרי מחוקק שלא היה דר עכשוי דאי לאו מאי דחוקיה לומר אליכא דרע' דמאי דאמר והא מיתותיה לאחזקי דהיינו ככסף כשטר ובחוקה למה הכי דאלו ככר שלם שנים כחיי אכיו ועכשוי אינו דר בבית וכמ' לעיל ואין דכרי הרב כמשמע דכרי השקקים כפי לשון והמערשים לא כמו שכתבתי וכבר ידעתי לדבר הכל הישוי דרב' כר שרמטט ופירשתי דלכל דרך אחר להם עכ' :

ק"ב עוד שם כתב כעל התדומא' גול אכיהם וכו' ה' הג'ה' וכבר כתבתי לעיל דהרב בעל זו חולק על דכרי כה' והר"ף והראש והערך כדרכי בית ועליו ה' ככרי בעל זו ואם גול הקטן פ'מו כ' שמקל' הידי' ומחוי' את הנול מירו' ושוין פ'ב קבא' עוד שם בסוד ואם קבלו העדות שלא כפי בעל דין אין דין על פיה' ה' הג'ה' נראה דאם קבלו שלא כפי בעל דין וזוהי על פי עדות דרכין דין דאי סבירא ליה לומר ראשיו אם רבו אין דין דין לשמועין רבותא דאפילו הכי לא מהני ליפלא הכי דייקם דאחר אין דין דמשמע אין דין לבתחלה אבל אם רבו שני דין לבע' אלף שממה שהכיו הרב כשם בעל ה' כפי ק' נראה דאפילו אם רבו אין דניהם דין אבל מלפניו אפשר להכין כמו שכתבתי וכן מלפני הרב בעל כ' והאיכ' שהכיו לשון הרב נראה כמו שכתבתי מדלא נקטו אין דכיו' וכפרם א' ככר רט' והוציאו ממין על פי עדות זו דאפשר רכוס ידו כ' דמה שאלו כפי שמועין ואין לחזור עכ' :

ק"ב ואם קבלו העדות שלא כפי כ' דין אומר ראכיה שאם קבלו הדיוקים עדות שלא כפי בעל דין הכחשה מהא היא' ה' הג'ה' נראה דיש לתת טעם לדכרי ראכיה דנראה דמה שדחה ראכיה פ'אום הא דהא חייב לנעוין ה' ש' מעיד' העדים שלא כפיניהם דאינו מועיל ואי קבלת העדות שלא כפי בעל דין מועיל כדעבר כשקבלו כ' דחמתו אמאי לא חש' ועוד מה שאמר דבהכחשה אין כאן חובה על העדים דכרי ששם הן לכן נראה לומר דלפת ראכיה' דלענין הכחש' דקאמר דאין חובה על העד' לומר דאיכא חובה דכיון דהוי הכחשה לכסל עדות וכמו שכתבתי א' נאמ' דפסולין הם לערות פיון שנתכטלה עדותן מחמת עדותן זה א' הוא איכא חובה בדושיהו ועל ענין דאמריקן דאמאי לא הוה העדים מוחזים כיון שנתקבלה עדותן כיון דאמריקן עדות שכתקבלה שלא כפי בעל דין כדעבר היו עדות כמו שכתבתי עדות עדות

עצמו כאשר קיים כשקבלו כדעבר הכא כמו כענין החסם נחמא הכי דהיו העדים מוחזים כיון שכבר נתקבלה העדות אולי דלדרכה כמה מהקטו עלי דהזמה חרוט גול ולא גמרין מביה בתר' להורה דכיון דהזמה דכר תמוה ומדום גומר הוא דמאי חיות דשמכת אהבי סמוך אהבי ועוד דכרים אחרים אין לנו כו' אלף חרוטו ודוקא ככניו דית לעשות העדים שהיו וזמיון אבל שלא כפינו לא ואררכה אפי' תמים אין הקטו שלא מזה דשא הוא לא הכיו ראייה לדכרי' לא מאח' דלמ' כנמרא דהכחשה מיהא הויא עד שמח' זה הייתי רוצה לומר דכשהכיו רכב דכרי ליכא לרחוק דכרי ראכיה כשאמר ויש דחיי' רכל עמינו הזמה חרוט הוא ולא גמרין מביה הויא לרחות דכרי ליכא שרונה להכיו ראייה מכאן דאם נתקבלה העדות שלא כפי בעל דין דאין דין על פי העדות זו משום דאמרי' דהזמה שלא כפיניהם אינה הזמה דאין זו ראייה דהזמה חרוט הוא לא שכתבתי רפ' דכתובות כתב ויש דוחין שהכיו הרב דכרי ראכיה ענינו וכן כהנה' אשתי שם ככ' דכתובות לעיל שם ל' המדכי' שכ' כתר' רכבא קמא הוה משמע דקא' ויש שדוחין על דכרי ליכא כמו שכתבתי מכל מקום שכי' אלף המקומות שהכחש' יכריעו ועוד שלשון המדכי' רפ' דקמא אינו מכוון ונריך תקו' רב וא' אין לסמוך עליו ועל מה שהקטו עליו דככל עמינו הזמה חרוט הוא ולא ילפינן מניה כדלמ' דכות קושיאם הויא לומר כיון דהכחשה זו כלה מחמת הזמה אפ'י שאלו יהיה הכחשה אין לגומר ממהה מקום אחר לומר שהיה עדות שמתקבל' שלא כפינו בעל דין עדות וירובו על פי ומיהוים לרחות קושיא זו דהא חייב דבהכחשה לכר כלא הזמה נאשר העדות מוכחשת אבל מה שגראה דאיכא למדק עליה דראכיה ה' זה דכנמרא נרא' דלהכחיש העדים אפילו לבתחלה יכול להכחיש' דהא קאמר אמר רבי אכיו' אין זמיון את העדים אלא כפיניהם ומכחישם העדים שלא כפיניהם וכיון דיכול להכחישן אפי' לבתחלה לא אפ'י שלא יהא יכול להזמין לא כפיניהם אם הזמו שלא כפיניהם כהכח' מיהא הויא וכדאי' דהו' זה כסכרת דייכא דסכירא ליה דהכחש' אינ' מוכחש העדים ואולי דראיותו היא ככי היאי גווא' דאי' איתא דעדות שמתקבל כפינו בעל דין אינו עדות אפילו כדעבר אם כן היאי הזמה שקבלו הדיוקים שלא כפיני העדים הוה ליה כמאן דליתיה ואם כן אפילו הכחשה לא הויא דהא הויא לה כאלו לא קבלו כלל שום עדות אבל מכל מקו' מה שגראה מלפניו הנמר' דיכול להכחיש העד' אפי' שלא כפיניהם ואפי' דה' רח' ר' דבהכחשה אין כאן חובות העד' ואולי דיש' ראכיה רח' ר' אכיו אין זמיון את העדים לא כפיניהם ומכחיש' את העדים שלא כפיניהם מיירי הכל כדעבר וקאמר אין זמיון את העד' שלא כפיניהם ואפי' כדעבר אבל מכחישין כדעבר ודוחק עב' :

ק"ב ה' הג'ה' והייתי רוצה לומר לדעת ראכיה על מה שהקטו עליו דאמאי לא יהיו העד' מוחזי' כיון דנתקבלה העדות כהזמה וכדעבר אי איתא דקיל דאם נתקבלה העד' שלא כפינו בעד' דהויא קבלה דהיינו דכשיטבו הדיוקים לקבל העדות על הזמתן לא היה כופתם להזים את העדים דהא אין מקבלין העד' שלא כפינו בעד' לא כופתם לקבל לא היתה לא להכחישן ובהכחשה מהני אפי' שלא כפיניהם אבל דאם כשיטבו לקבל העדות היתה כופתם על הזמה ושהיו העדים מוחזים כהא וראי דהויא קבלת העדות קבלה כדעבר והעדי' והיו מוחזים כהא כהא

ראש יוסף הלכות ערות סימן כח

לב

בשאר קבלת ערות דיעבד כעלמא אלא ראיך משמע כן ומשט
הלכה וגם כשימה סכתתי לדעתו לא איתם פירועין ע"כ
קבר ועל מה שהביא ראב"ן דרמב"ם קבל' אדם אשילו
שלא כפי' וכו' דלא ראיך מוס' דלא ראיך אמונא דהת' תקח
הבן דיעבד כד' שלא יפסיד השבע ממות ואפשר לכת' משום
כ' לירי בעלת דלת כפי' ליון ופסילו שכן התורה יהיה קבלת
הערות שלא כפי' פסול כשיהיה כדבר אדם הכשירו וכפרט
למאן דסוכר שדריך שיריעו לנתכ' וכמ"ש הטו' דכיון שהוריתו
ולא בא הוה ליה כאלו פירש שיקבלו הערות שלא כפי' ולא
גרג ממקבל עליו קדוח או פסול ואפשר דכיון דאיכא אונס
כדבר דמן התורה יהיה ערות כשד אשילו שכ' דמן התורה הוא
דאיך לקבל ערות שלא כפי' כעל דין היכא דאיכא אונס שאם
קבה הגדרה ועל מ"ש הרב כעל דין וכיון קיל דאיך מקבלין
עד' שלא כפי' כעל דין אס' עברו וקבלו וכו' קשיא לי ע"ז דמה
עם הוא הא דק"ל דאיך מקבלין על מה שאמר ראש קבלו לא
עז כלום דכמה מקומו מוכיך דאיך לעשות אותו דבר אבל
אם עשו אחר דמה שעשו עשו הכימא הכי ואולי דשאני
הכא מ"ד דאיך ממונ' הוא ואין להפסיד שלא כדיון ודוק ע"כ
קבר ע"ש הרב והלא כפי' אונס כתשובה וכו' וטעם ראב"ן
אינה טעם דהא מרובין היא הגדרה קשיא לי על דבריו
דיתר ויתר עול' דין אי פסול קבלת הערות שלא כפי' כעל
הויא מדאורייתא או ישלכול אשילו אס' קבלו כד' אבל אס'
הפסול אינו מדאורייתא לא מדרבנן אבל מדאורייתא מותר
לקבל הערות אשילו שלא כפי' כע"ז א"כ אמאי יש להם לשכול
אפי' כרישבר' א"ל ור"י דכ' מדאורייתא פסול שלא כפי' כד'
מהועד ככעליו דאמרי' ויכ' כעל השור וישמר על שורו ודברי
המכשירין כאונס הוא מהש"ס סכתתי אי משום נעיל' דלת
או אשילו דאורייתא כשד משום אונס וכמו סכתתי עד כאן
קבו' עוד שם כשור היו העדים חולין או רוצים לילך למ"ה וכו'
אלמים לנתכ' שיכ' לא בא מקבלין הערות וכו' הגדרה
דא"ל דאם הנתבע הלך למחסיק או שאינן יודעי' היכן הוא
דוא' לכת' מקבלין הערות שלא כפי' דכעלמא כשהוא במקום
שיכולין להודיעו אלא שאין מן לילך ולהודיע כגון שאין
העדי' מוכני' א' ודושי' כמהירות לילך למ"ה וא"ל להודיע כזה
כתבו שאין לקבל הערות שלא כפי' וכמו סכתה הראש היכא
שהעדי' חולי' מ"ד ראמדי' מ"ל רע דידי' גרס' כיון דענין השיכ' כ'
כא מחמת העדים והוא במקום שיכולו להודיעו אבל אס' מה
שאין וכולין לקבל הערות הוא משו' סכת' הנתבע דלא ידעין
היכן הוא כזה כע' מורו דיכולין לקבל עותן שלא כפי' ולא
אשהעדי' חולי' או רוצי' לילך דדאי דמקבל' לא אש' שאין העדי'
חולי' ולא רוצי' לילך וכו' אלא שהגיע זמנו לנכות חוכו' או איזה
ענין שהיו שדריך לקבל הערות מקבלין ערותן לכת' כנלע"ד ע"כ
קבת' הגדרה וכהה"ד דא"ל כנ"מ כרי' כר' חנינא דכעי' שהיו
העדים חולי' או רוצי' לילך למ"ה ונס' שלחו ליה ולא בא ומההיא
דשמואל כר' דכשלו ליה ולא בא כפי' וכומו שדקדקו התוס' כ'
גדלה לעניות דעתי לו' דתריהו כפי' שטתא ומר' ככיר' ליה
דמר' ומר' ס' דמר' אלא שמשל' מיירי דשלחו ליה ולא רצה לכא'
ומהרב' ואמר לכד' הגדול איני לא שאל כדיון משום הכי מקבלין
שלא כפי' אשילו שלא היה שום סכה אחרתיו אבל הא ררי'
כר' חנינא לא כפי' מיירי לא שלחו ולא בא לא משום שאינו
דונה לכא' לכיניה לדין אלא שאמר שיכא' למחר או ליום אחר

שעכש' אין לו כפאי' לכא' מפני עסקיו אבל מכל מקום ציית
דאיכא הוא משום הכי לא בני בשלחו ליה ולא בא אלא צריך
שיסיו העדים חולים או רוצים לילך למדינת הים עד כאן
קבת' הגדרה עוד נ"ל לז' לעול' בשלחו ליה ולא בא בני בין
למר' ובין למדוהא דרי' כר' חנינא היינו למד' דלא מימא כיון
דהוא חולה או ערו' חוליקאו רוצי' לילך למ"ה דמקבלו עד' שלא
כפי' כע"ז קמ"ל רי' כר' חנינא דלא אמדי' הכי אלא צריך שלחו
ליה ולא בא אבל לעול' שלחו ליה ולא בא כפי' ומאי דכקט' העדי'
חולים וכו' היינו למד' שלא כפי' למד' דאם העדים חולים או
רוצים לילך וכו' שיקבלו הערות שלא כפי' כעל דין עד כאן
קל' ע"ש כשור וכן אס' התובע חולה ומקב' שיקבלו הערות
כחיון כי הוא יוכי' לעדי' וכו' הגדרה ומ"ש הטו' לעיל ע"פ
זו וכן אס' כשור לרד' עי' אחר כו' אבל אס' הכע"ד מוכירו וכו'
לא ישר ואל' איך קא' הכא כי הוא יוכי' לעדי' ומ"ש מקבלין
את העדים שלא כפי' כע"ד בהוראתו לרד' השור דמידי
הכא דהעדים ת' ולדברי הרמב"ם מידי' שהתובע ת' וכמ"ש
כל זה לעיל או אפשר למד' כי מה שאמר כי הוא יוכי' לעדי'
אינו עי' ע"ז חלה עי' אחר או ע"ז שכת' שיראה להם ע"כ
קל' עוד שם הרב כתבו התוס' ושלחו ליה ולא בא וכו' ויש
לדמותר שאם התם דפתחו ליה כדיונה ודין גדול הוא זה וצ"ע
הגדרה קשיא להו' התוס' דמה' פתחו ליה כדיונה ללא
פתחו כיון שהדין הוא שאין מקבלין את העדי' שלא כפי' כעל
דין מה' ליה הכימא ליה הכי' אבל ליה כראיה דמדברי' שמשל' מוכר
הוא דלא בני' בשלחו ליה לכד' אבל לא ספתחו ליה כדיונה
דכעיון ספתחו ליה כדיונה דהא אחר מר' עוקבא לרירי
מפרישא מיה' דמר' שמשל' כגון דפתחו ליה כדיונה ושלחו ליה
ולא בא ואי' איתא' דשלחו ליה למד' בני' אמאי' אנטריבא ליה
למד' שמואל' למד' הכי' ליתא' כגון דשלחו ליה ולא בא וכו' כן
קסה לגירסת' דראב"ד דגרי' כההיא דרובי' כר' חנינא
שהיו העדים חולים וכו' או שלחו ליה ולא בא ונס' לרד' התוס'
ניחא להס' אס' ימצאו עשירי' דגרסי' או שלחו ליה ולא בא דמשמע
דכרי' שמואל' לא משמע הכי' אלא כפי' דפתחו ליה כדיונה
ושלחו ליה ולא בא ואולי' דמה' סכתו התוס' ודין גדול הוא זה
הוא רכיון דלפי' האמת מיירי דקשנו' אגרת' מחד' הגדול' שידון
כאז' ויכופו כד' לרובו' כאז' א"כ מה' ליתתו ומה' ליה פתחו לא
ככל' גוונא' יש לקבל העדי' שלא כפי' כיון שמה' כואינו רוצה
לדין עמו וכמו סכתו והיכין כתב' רבי' ירוחם כדיון דאי' שלחו
ליה מחד' הגדול' דמקבלים עדים שלא כפי' כעל דין וכמ"ס
הרב' לקמן משמו' א"כ לפי' האמת הדין הוא דמקבלין בין הכי'
וכין הכי' אלא שמת' דכרי' שמואל' קסי' אמאי' צריך ליה לומר
כגון דפתחו ליה וכו' ומשמע' זו מר' בתי' בא' מן השקס' ע"כ
קל' ע"ש הרב וכתב' המדרי' כגון שהיה הוא חולה וכו' ומ"ה
מכאן משמע מד' לא גרובין או שלחו ליה גירדא' אין מקבלים
הגדרה' והכי' מוכח מברי' שמואל' דקאמר כגון דפתחו ליה
כדיונה ושלחו ליה ולא בא כפי' דשלחו למד' לא כפי' אפשר
דאיך הכרחה ירכי' שמואל' דש' אס' התם משום דטעין דרונה
לילך לכד' הגדול' דהו' טענה מעל' אית' לא בני' בשלחו ליה
לכד' אבל הכא' דטעין דאינו רוצ' לכא' לדין או לא טעם' אחרת'
דאיך טוכות' דמורה דכוכב' לרחות' השעה כזה אפשר דכשלו
ליה ולא בא בני' וכההיא מירבא' מלי' דהקסינו לעיל בהנהא'
לדברי' דראב"ד וכו' ועיין לעיל בהנהא' קכ"ח ע"כ ע"כ

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

למ' דקאי ושלחו אכולהו דאי לאו הכי אלא דקאי לרובי ללכת
למה דקא אכל החולין לא נרץ ושלחו ליה לא הלל לתלמוד
למין דכישעי כיה לא הכי הלל היה הוא חולה או עדיו חולים
מקבלי שלא ככתיב וכן היו עדיו רובי לילך למה ושלחו ליה לא
כא דאז כדאז דשלחו ליה קאי ארובי לילך למה לכד:

קב עוד שם וזמ דקאי דקא אכספו עדיו וכו ומזיקי וספק
פירש שרש זה כלשון אחר וכו דקדקי התום דקאי ארסלק
מיניה שאס היי עדיו מכקשים וכו ולפי פי זה אפשר לומר וכו:

הגדה קשיא לי איך קאמר דרדקין התום שאס היי עדות
מקקשים לילך אז נרץ שלחו ליה אכל כשהיה הוא או עדיו
חולי אין נרץ שלחו ליה והא אשכח שמעין וחזיק לכו דקתמו
דככולו נרדיו ושלחו ליה הכי הכי הרב דכרוו לכלל שלחו ליה
לכן כל דמה שכתב דקדקי התום היינו דקא לומר דקאמר
ושלחו ליה ולא אמר ושלחו ודאי דקאי למאי דרסליק מיניה ולא
הייא חלוקה מלכר האמורות רבד זה לכד דקדקי התום אכל
הוא כתב דהכ דקאי למאי דרסליק מיניה אכל לא קאי לכולהו
כמו שכתבו התם לא לא קאי וולת לחלוקת שאס היי העדים
רובי לילך למה דאין סכרא וכו או כל דקדקין המפ-סים וכו:

קכא הגדה נס כיה שכתב הרב ולפי פי זה אפשר לומר
דה"ה אס היה במקום דחוק וכו אי כא למדק מאי אפשר לומר
דקאמר וכו לא אמרו זו כפירוש דהא קאמר וזמ דקאי דקא
אכקאו וכו שיש שהו וכו מדא"ה שיש שהי שלחו לו ולהודיעהו
אמרו כדירוש ואפשר לומר דמה שאמר הרב הוא לומר דלמה
שכתבו לכתב כירוש זה כלשון אחר לפי מה שכתב לי פירוש
זה אפשר לומר דאס היי העדי במקו דחוק וכו משו דאשכ לומר
ומשמע יותר מפי פירושו ראפילו אס היי בעדים במקום סמוך
דלא יקבלו לא אכ הודיעו דהייק לשונשלי פי זה דאמר אס
עכא יבא וזן שיקבלו והכי דייק לשונשלי פי זה דאמר אס
הוא חולה או עדיו חולי רכין דההכר חיזוק ודאי מקבלי דאס
לא עבא אחתי רנד דכשעדי כחיי שיש ומן קבל אין מקבלין
אלא כשני בעד וכפי זה אתי ששך דכל החלוקות אמר וכו:

נוכח דאין שהות לילך ולהודיעו דאי ממירי שיש שהות לילך
ולהודיעו נס כן קשה למי שגורם או שלחו ליה דכדאס רכל
חלוקה וחלוק סני בלא שלחו ליה וזה משפט מעוקל הוא כיון
שהדין הוא שאין מקבלין עדות שלא ככפי בעד והוא במקום
קרן אחאי לא מריעו לו אכ מהכרה כל זה משמ' דמירי ככל
גודא כתב הרב אש' למ' ובתב רב: המדכי נכ כשם ראב"ן
דכריו וכו רבינו ירוחם רהבי משמע מזה הש' וכיון שכן מה
שכתב מעיקר וזמ דקאי דוק אכקאו עדיו לילך למה מפרשינן
בדחוקתו שכתבו ופירשו: דהיה אש' לפד כפי מ' נמקי
יוסף ורוק עכ' :

קכב עוד שם וכן כתב ר' ירוחם וכו דהא תרי בעינין הפסד
החובה והתרו בכתיב' הגדה בלא זה מוכרח הוא רבן
ס' להד' אש דהא הוא בוכר דשלחו ליה קאי לכל החלוקות ואכ
כשיה' אאחולה או עדיו חולים ודאי דאין שהות להודיעו וכו
בוכ' ה' אש רכש' שלחו ליה להודיעו ואסלא מירשבאין מקבלין
אעפי' שאין שהו להודיעו אכ כי שיקבל עדי כמה נכ אעפי' שאין
שהות להודיעו אין מקבלין דמאי שני אררכה יותר ויותר יש
לקבל כשהם חולי מימה כשהם כמה ורוק ותשכח עכ' :

קכג עוד שם והאשכא כתב בתשובה רכל כי בא שאין
בעל דין כשיר וכו' ודכפרים ה' אכר והוא הנכון לפי דעת
הגהה

קל' ג עוד שם וכפי' א משמע שאין מקבלין וכו רכל נ' כפי
הגדה הנ' הן שיש שם חולי ונכ שכתחו ליה כדכא ושלחו
ליה ולא באו קאי דאי מירי שמש' שיש נכ חולי אכ לקמה
מדת הדין משום דמ' לכד הגדול חילנכ' יפסדו וה דיכו דשמח
יומיו העדים או ימות הוא ויופסדו היווסים ואי לא שתחו ליה
כדיניה כמנא שיפסדו ושמא' זל רמולו גרם עכ' :

קלד הגדה נס יש להקשו' כהא דלח דאי איתא דדי כר
מכיה פליג אדשמחאל ה' לתלמודא להכי' אן כלשון מחלוקת
וכפי מ' לעיל בהגהה אתי שפיר ועיין לעיל בהגהה סכח' :

קלה שרשם עישור ומסתבר' הא דשמחאל אשלחו לו ולא בא
קאי וכו' הגדה כלומר על הדין דאמר ר' כר מכיה שאס
הוא חולה או עדיו חולי דאס שלחו ליה ולא בא דמקבלי הכי
ס' דמקבלים כיון שיש שם חולי וכנמי ס' דאי שלחו ליה ולא
כא כמ' ר' כר מכיה וככר פתחו ליה כרימי רכסו כן הייבין
אעפי' שאין שם חולי ור' כר מכיה יסבור כן במשול אלא רכל
חר איירי במלתיה וזה מוכח מדלא הכיחא הגמ' לרבי יוסף
ולשמחאל כלשון מחלוקת :

קלו הגדה או אפשר דגרים השיטור במילתיה דרי כר
מכיה או שלחו ליה ולא בא ועז קאי שמש' וקאמר דאס פתחו
ליה כדיניה ושלחו ליה ולא בא דמקבלין אכ' כשהיא חולה או
עדיו חולי כהא זורה שמש' רלא בעיין פתחו ליה ולא שלחו
ליה אלא ככל גמחא מקבלין שלא ככפי בעד' כיון שיש שם חולי
ומאי דקש' שיש פתחו ליה כיון דלא פליג עליה דר' אפי' בלא
שלחו ולא בא בני ליה או נאמר כמו שהי' רובים התוספות
לומר אס היינו גורסים ושלחו ליה או כאמר רכעי לשמחאל
פתחו ליה משום דעונו טענה מעליה' לכד הגדול אוילנא
מה שאין כדכרי רבינו יוסף כרבי חסדא ורבי מפי כד' חסדא
מורה כזה או אפשר דרבי יוסף כר חכ' בא מירי נס כן פתחו
כדיחא ואינו זה במשמע עד כאן :

קלז עוד שם וה' לעדים שאין יודשם לחתום הגדה
ואיכא חש' שמי ישכתו העדות או המלוה רובה להחתימם
ואיכן יודשם או יקבלו בית דין את העדים וכתבו אותנו
בזכרון עדות וכפי מה שיהיה או משום מלה עלפה או משום
מלה בשטר אס יהיה תנאן כן עד כאן :

קלח עוד שם ואיכא מאן דאמר דקא עדות כלל קמין
אכל כקמין מקבלי' הגדה כיון שהדין הוא שאין מקבלין
עדו' שלא כפי בעל דין מה לויבקינמה לישלא כקמין וכדאס
לומר רכיון דפתס קמין לכתובה עומדת והקמין יש לו קול
וזורף כמו השטר אס כן הוא עדות כקמין כמו עדות בשטר
ועדות בשטר פשה כמי שנתקרה עדותן ככית דין ככר
כשעת החתימה ולא נרץ עכשו' להעיד כפי בעל דין דהא
ככר העידו כן כמי עדות כקמין כהאי גוונא וכן מתי אמרינן
מקמי' אתה עדי' אכשטר שלא כפי כד' כן מ' עדו' כקמין עכ'
קל' עוד שם הרב וה' אש כתב מדלא קאמר או שלחו וכו'
לא אכ הודיעו הגדה ומאי ליה לה' אש דשלחו ליה
קאי אכולהו דילמא לא קאי אלא למה שכתב שהעדים רובים
לילך למה דמייך אכל ליהיה הוא חולה או שית חולים לא רלא
בעיין התם דשלחו ליה וכו שכתבו המפרשים שכתב וז' דס'
לה' אש כיון דמין הדין אין לנו לקבל עדו' שלא ככפי בעד' כל
מאי דאפשר לומר דאין מקבלין אמרו וכו דאי מדאמר תלמודא
תד' כל הדכרי' ושלחו ליה ולא בא ודאי דסכרת כפלי הגמ' א

ראש יוסף הלבנות עדות סימן כח

לד

הגדה משום דברים במור או שלח ליה ולא בא דמשמע
רכיזה מהחלוקות או היה חולה או עריו סיני חולין או היו
עדיו רדשו לילך למדינת הים או שלחו ליה ולא בא מקבלין
פרות שלא בפני בעל דין אמת קשה דבמי כשאמר היה הוא
חולה או עריו חולי או שלחו ליה ולא בא ודאי מיירו דאך בעל
דין בעיר דאי בעל דין בעיר מה טעם יש לקבל העדות שלא
כפניו אם כן ודאי דאינו בעיר ומזינן דאפי' הכי דאינו בעיר
כעין או שהיה חולה או שהיו עריו חולין או שלחו ליה ולא בא
תאמע דאי אינו בעיר אם אינו חולה ודאי אינן חולין אעפי'
שהוא אינו בעיר אין מקבלין עדו' שלא בפניו ומרת' ה'אשכח
זכן כשהיו עריו רדשו משמע דלא היה שהיה להודיע לבעל
דין וכמש' לעיל בהגדה ופטר לומר דפ' דמאמר במרא
או הוא חולה או עריו חולין אפילו כשאינו בעיר היינו דוקא
שלא הביע עריו וזכו אבל אם הביע וזכו והוא אינו בעיר או
דאי דמקבלין אפילו לוכא שם אין הסכות ודקאמר או שלחו
ליה ולא בא מיירו אפילו בעיר ואינו רוצה לכה לכה מקבלים
העדות שלא בפניו כיון שמרכ ועיין עד כאן :

להרמב"ם אל וכומו שהוכחתי לעיל לדברי ה'ה'אש והכרחתי
סכן הוא דקאי אכלו בו ודאי לא דיוק אלא מללא גרים הרמב"ם
או שלחו ליה ודאי דמסתמא דקאי אכלו בו וה' כראש ל' ויש
קצת דיוק בדברי הרמב"ם דאמאי לא הכי בדבריו חלוקת
או שהיו העדים חולין ודוק ע"כ :

קבר' עוד שם כטור כתב ריבא אבל אם היה הנתבע חולה
וכן ואין מקבלין עדות שלא בפניו לחוב לותמי שלא כדיון
הגדה כראש דין ריבא שכתב ראש הנתבע חולה דאין
מקבלין שלא בפניו מיירו שהיה חולה ואינו כמקום התובע לא
כמקום האחר ומש' אחר' רמול רע דתובע גרים שחל' הנתבע
אכלאם הנתבע כאן במקום התובע ודאי דמקבלין עדו' כפניו
דכיון שהוא כאן אמאי לא ילכו כד' לבייתו ויקבלו עדות כפניו
ואפילו דתקוף ליה עלמא טקבלין שם כפניו ואדרבה הוא יחא
ליה כהאי קבלת עדות כי לא מניס חששת טירוף דעת אלא
כמתב' שכיו מדע לכד לא ודאי דמיירו כמש' דהוא חולה ואינו
כמקום התובע ומ' יש קצת דיוק דלא היה נד' לר' הסו' לכתוב
האי דריבא דריבא רכת' ה'ה'אש דאי דמקבלין כשהנתבע
חולס היינו משום דשלחו ליה ולא בא דלא הנתבע כפניו ומש' ה'
מקבלין א"כ כשהכתב חול' ומש' אינו יכול לכה לא מקרי פושע
ואין מקבלין הערו' שלא בפניו וכו' איכ' נכ' קצת דיוק בדברי
הטור דאמאי אשטרך ליה למי כסוף לזכו ואין מקבלין עדו' שלא
כפניו לחוב ליתומי שלא כדיון דאמאי נד' לזה תיפוק ליה דאין
מקבלו משו' דהדין כן דאין מקבלו עדו' שלא בפניו כד' כיון דלאו
פשע הוא ואולי ליל' ליה דאי לאו משו' לחול' ליתמי' היה מקהראו
שמקבלי' הערו' שלא בפניו כד' שילך וכו' לכי' עלמיו ודוק ע"כ
קבר' ע"ש וכתב ה'ה'אש דאפי' או' החובע לדייני' וכו' כד' שלא
יאכלוהו הקטני' אין שומעין לוי' הגדה איכ' למידקמ' שדין
זה מדין המלוה את חברו לזמן בהדין רוא' המלוה שמהלו
מכובו מעותיו דכפי' דכפי' הטור להדין רוא' ה'אש יכול לעכב
כוד הלוא וכו' כדקאין לתביעתו כיון שיש משו' כתבי' עתו של
מלוה א"כ הכ'אם ירא' לכו' ריש משתבטענתו של מלוה אמאי
לא יעבכו כד' את המזון כד' שלא יפסיד זה ולא מבעיא אם
כד' הניע ומן ההלו' שיש לכד' לעכ' אפי' שלא הניע עדין ומזו
עכ' יש לכד' לעכב כמש' כיון דריבא טעם וממנות בדבריו
וטע' מתיו ואולי דאם כן בטלת מה שאמר אין נוקקין בכפני
יתומים כי לעולם ואמר התובע שיעכבו מעותיו וכו' ואם אחר
כן ימצאו ראי' ראי' התפיס כד' נמצא שנתעכבו מעותיו
כל כך זמן כלל ריוח ולקחה מדת דקא'אלא שהכ' מיירו דעדין
הלוא קיים ומכל מקום אין חשש בזה כיון שאינו כאן וכמו
שכתבתי ועוד אינו אומר דשאני התם דחיוקן כפירוש דמכובו
מעותיו וכונא בזה אמרין דהדין עם התובע אבל הכ'א
מי יימר דיאכלוהו הקטני' המעות דאשטרך ללא ריבא ולו' שהיה
לנו טענה דוראי' ויכלנו זה אי אפשר לומר מהיכן ידעין
דיאכלוהו היתומים המזון עד כאן :

קבר' הגדה וקטיף לי בדברי ה'ה'אש זל דאמר ראש
אינו בעיר דמקבלין עדות שלא בפניו מאי שכל מקטן ועומר
כפניו וחשבי' ליה כשלא כפניו ואין מקבלין עדות נדרו ואמאי
ליהו כמי שאינו בעיר דמקבלין כיון דאי אפשר כענין אחר
יש לומר דלא דמי דכשלמא קין דחוי הוא אכל עדות דאינו
כד' אפדרי הוא ומשום הכי הוה ליה כאלו קבלו עדות שלא
כפניו אבל אדם שהוא דמי להשר לפניו אם היה הוא אכל לאו
גכר' דחייב הוא והוא סבת שאין ראוי לקבל ומשום דהו' עמר
חון לעיר לפיכך מקבלין עד כאן :

קבר' ע"ש כתב במש"כ ה'ה'אש כה' עדות פ"ג אם היה
בעל חולה וכו' ולא ידע' מהיכא דיוק שהרי הרמב"ם תפס וכו'
הגדה ונאמר אומר דיהדייק דאי אפשר לומר כד' דאמר
דאי הנתבע דהא קאמר ושלחו ליה ולא בא דלאו מקבלין שלא
כפניו בעל דאי חלה הנתבע ורצו לקבל העדות של תובע מה
טעם לומר דאי שלחו ליה ולא בא מקבלין עדות זה מה שהוא
רוצה שיקבלו עדות הערו' ואולי דכונת הרב לומר חלה הנתבע
ואת' הנתבע שפירע לתובע והתובע אינו כאן והנה שיקבלו
עדו' שפירע וכהא קאמר דאם שלחו לתובע שיבא כד' שיעירו
כפניו על השרעו ולא בא או מקבלין שלא בפניו א"כ משמע
דאפשר דלפי' הרמב"ם זל על ההיא שכתבנו לעיל בשם הר"ן
זל דיוכלין בית דין לקבל עדות מהכא לפטור את עצמו שלא
כפניו בעל דיונו אבל מכל מקום מהלשון שאמר כד' בעדות
על פה אבל כשטר מקיימים אפילו שלא בפניו בעל דין ודאי
דלקיים עדות שפירע אינו אלא לתובלת התובע ותובע הוא
שחלה ובעה שחייב כמה שכתב עדות כשטר כהא ודאי
מיירו בעדות פ'אש' ומה שכתב הרב כד' העל דין עם משותף
אש' שרכיבו ירוחם לא דקדק מלשון בעל דין דקאמר אלא
מלשון שכתבתי ודוק וכונא ריבו של הר"ן זל כיון דלא מנינו
מי שחולק עליו נס מה שמתה הרב על רבינו ירוחם זל
דהרמב"ם תפס לשון הנמרא אינו יודע על מה דה"כ דתפס
לשון הנמרא אבל מללא גרים או שלחו ליה ודאי דקאי אכלוהו
ואי תימא דלא קאי אלא אמתקיים לילך למה אבל לאיך לא
וכמו שכתבו הש"מ שרשים זה לא נרא' ליה לרבינו ירוחם אלא
כמו שהכריז התם וה'ה'אש זל דקאי אכלוהו כמי סכירא ליה

קבר' הגדה ואיכ' למידק בדברי ה'ה'אש וכו' ורובו לכרכה
בין שהוא סוכר דברסין או שלחו ליה דמשמע דסכירא ליה
דשלחו ליה לכד' או כשהיה התובע חולה לכד' דמקבלין עדות
העדים שלא בפניו בעל דין אם כן מאי שאל חלה התובע
מחלה הנתבע דאי אמרין כשהחלה הנתבע דאין מקבלו משום
דאמרי' מול רע דתובע גרים חלה הנתבע נס כשחל' התובע
כימא דמזל רע דקיהו גרים דלאו יש' תלגות ויתר כד' מול'

קבר' הגדה ואיכ' למידק בדברי ה'ה'אש וכו' ורובו לכרכה
בין שהוא סוכר דברסין או שלחו ליה דמשמע דסכירא ליה
דשלחו ליה לכד' או כשהיה התובע חולה לכד' דמקבלין עדות
העדים שלא בפניו בעל דין אם כן מאי שאל חלה התובע
מחלה הנתבע דאי אמרין כשהחלה הנתבע דאין מקבלו משום
דאמרי' מול רע דתובע גרים חלה הנתבע נס כשחל' התובע
כימא דמזל רע דקיהו גרים דלאו יש' תלגות ויתר כד' מול'

ראש יוסף חלבות עדות סימן כח

כרצונו לא יקבלו העדות הוא לא יבא ודאי דכרצונו לא יבא
לשמוע העדות כדילתהחייב ע"כ

קנג הגדה ולא עליו פתוחא כהא לדבי יוחנן דרבי יוחנן
מיירי וכו' ומשום הכי פסק האור כתרומהו ולי כראה דאפילו
לפי דרך זה אפשר דפליגי דלמד לא כני הוא חולה או עדיו
חולים לעולם יכול לומר לכד הגדול קא אוילנ' אם לא שפתחו
כדיכא ולמד אשילנ' פתחו וכדיכא אף מקבלין עד שיהא חולה
או עדיו חולים ושלחו ולא כהא או מקבלין אף חסדת ראה ליה
לומר דפליגי מלשון הגמרא דאמר עוקבא לרדי מפרטת
מיניה דמר שמואל דהא דמקבלין עדו שלא כפני בעל דין היינו
רפתחוליה דריכא ואי איתא דאיתיה ליה לומר שמואל דכמהל
או עדיו חולים ג"כ מקבלין אמאי לא מפרטת ליה לומר עוקבא
בגון שהיא חולה או עדיו חולים או פתחו ליה כדיכא וכו' וגם
כההיא דרבי יוחנן בר חנינא דאמר קבלה מימיה כגון שהיה
הוא חולה או עדיו חולים וכו' ואמאי לא אחר ליה גס כן בגון
דפתחו ליה כדיכא ואפשר לו דמאי דהכריח ליה להראש לומר
דלא פליגי היינו שם מאי משום דהגמרא לא הביא שתי סברות
אלו כלשון מחלוקת אלף כל מימרא ומימרא כפני עמ' כאלו
כל חד ואחד איתיה ככ"כ א"כ יש למ לומר דמר אמר חדא
ומר אמר חדא ולא פליגי

קנד עור שם הרב אכל לא פתחו ליה כדיכא מני אמר וכו'
אף כי פתחו ליה כדיכא ועל השקטו הראש וכו' הגדה
הטעם שיכול לומר איני רונה שתקבלו העדות אף כי המקלה
פתחו ליה כדיכא היינו משום דבגמרא פריך בשמיעות אשילנ'
כי פתחו כדיכא יכול לומר לכד הגדול קא אוילנ' עד שפירך
בגמרא לומר דמידי דכקיי רוסקא מכד הגדול רהיינו לומר
ששלחו ליה כד הגדול סיכופו והשמיע הראש האי תרונא
ונראה לי שהעם משום דבזמן היה אף לה בית דין הגדול
שכירושלם וכיון דאין כאן מי שיכול לתון דשות שיכופו אם כן
בשאר קוזית בגמרא בתקומה דאשילנ' כי פתחו ליה כדיכא
מני למימר לכד הגדול קא אוילנ' וכיון הוה יהיה כד הגדול
הבית דין היותר בקי שיהיה ברור ומשום הכי כתב הראש
דיכול וכו' לומר איני רונה שתקבלו עדות אף כי פתחו ליה
כדיכא דאין כאן כתיבת דעות וכו' וה' לומר לבית דין השפה
אני רונה לנגד זה כראה לי וכאחד משפקי כתבתי בזאת
ההלכה ובתבתי לדעת הראש כאותן אחר כתבתי כפירוש
דיסקא כפירוש אחר שגירס הדיכא ועיין עכ"כ

קנה עור שם הרב ורבינו ירוחם פליגי כ"כ ח"א ואם התחילו
לטעון וכו' הגדה תכת פליגי מחוק וכתב הוא ז"ל ראש
התחילו לטעון לפי שהיו כיוס והלך לו הנחבע והכא התובע
עדים ולא כהא כששלחו כעבורו מקבלין עדות שלא כפניו כיון
שהתחיל כבר לטעון והיינו מה שאמר מר עוקבא לרדי
מפרטת מימיה דמר שמואל בגון דפתחו ליה כדיכא דקאמר
ואי

חלה הוא עמו מחלה המתכע דכשלא לרעת הראש והטור
אמיתן דסקרי דרמיסין ושלחו ליה ולא כהא דכעין תרתי
סיהיה התובע חולה ושלחו לו ולא כהא דאמי ספיר דש חלוק
בין חלה תובע חלה נתבע דכשחלה תובע ושלחו לנתבע
סיכא ולא כהא דאמי מקרי הנתבע פושע משום הכי מקבלים
שלא כפניו אבל חלה תובע ולא שלחו לו אין מקבלין שלא
בפני דמונ דריריה ברשחלה אבל לרבי הראש כפניו
דכחלה התובע לכד פניו לקבל העדות שלא כפני הנתבע
כשחלה הנתבע כמי אמאי לא יקבלו ואי משום מול רע ככ
מול רע יש כזה כמו כזה ונדא ד' טעם הראש דכשלא כשחלה
התובע שכירא ליה להראש דמקבלין שלא כפני בעל דין
מגבי שהו יורש כפניו ושתל בהכחיתו וימות יספיר המחוק
מכל וכל אבל כשחלה הנתבע אפ"כ סימות הנתבע כיון
שהתובע חו לא יפקיר המחוק דאש' שיתתן עד שינדלו
הקטני מ"מ לא יפקיר ואש' ג"כ שיתש' ע"ה יתמי' באש' ורשם
שלהם וזק ע"כ

קנז עור שם וכן אם פתחו ליה כדויה וכו' הגדה
דכרום אלו דכרי התוספת שכתבו והביאן הרב לעיל ויש
לדחות שאני התם שפתחו ליה כדויה דכשחלה תובע או
העדים חולים או לא כעין פתחו ליה כדיכא לא שלחו ליה לכד
ואי לא יבא מקבלין שלא כפניו אבל כשפין שם שום חולי או לא
פניו שלחו ליה ולא כהא א"כ טעם כבר כפניהם ולענין
כשאין שם חולי וגם לא פתחו ליה כדיכא ושלחו ליה ולא כהא
מה יעשו לזה לדעת הראש והטור כראה דאם שלחו ליה ג'
פעמים ולא כהא דמקבלים העדות שלא כפניו ונראה לפי זה
דאם מקבלים העדות שלא כפניו רגם כן כפרעים מנכסיו וגם
לרבי הראש כהא דאמר דכשחלה ליה ולא כהא דמקבלין כד נמי
כמו שכתבתי דכענין ג' מחובו דאי אף כפרעים מחובו לחאי
מקבלי העדו ואין לומר דמקבלי עבשו ולכשיבא הלה לא יבשרך
המלה לחזור אחר עדים מכל לדחות זה ולומר דודאי דהאי
קבלת העדות היו כד לפרוע מחובו דאי לאו הכי אין למלו' שום
דיוח כהא קבלת העדות דיכול לומר לו הלוה כשיבא אמת
דאי הייתי חייב לך אבל פירעתיך ואש' דכדי הא גוחא לא
יהיה כאן לומר כפניו עד שיערע כפניו כ' או כפני עדים
וגם מרבי הטור כראה דקבלת העדות היינו כד לפרוע ג' כ
מחוב דכתב כהא דכתב ריבא אבל אם היה הנתבע חולה
וכואין שומעין לו לקבל העדות שלא כפניו כדויה חובו
מוד הד' ככירא ליה כפירוש דאי מקבלין העדות דכפרעים
ג' כמחוב ושין לעיל כסור כפי' אי דרוק ע"כ

קנז הגדה יש חלוק בין כשמומים לדין ואין לומר מוכנס
לכשמומים לדין ויש לו עדים על תביעת דרוק ע"כ

קנא הגדה ואש' לומר ג' דכירא ליה להראש והתוס'
דאם שלחו ליה ולא כהא דאין התובע חול' ולא עדיו חולים וגם לא
פתחו ליה כד לרדאפילו שכלחואחריו אלק' פעמי' אין מקבלין
את העדות שלא כפניו דאין לקבל אלף א"כ הוא חולה או עדיו
חולים או פתחו ליה כדי ויאלן סלה וחדו כי אש' לתובע
שאל יר' שיקבלו עדותו ויך למקו הנתבע ויולך ששעיו ורוחק
ע"כ וראשון כראה ע"כ

קנב עור שם הרב וכן אם פתחו לו כדיכא וכו' וכתב הראש
כשפקי וכו' כיון שארועוהו דהיינו דכרצונו וכו' הגדה
הכונה דאם ממתינין לו עד שיענה לכא כרצונו ואם לא יבא

ראש יוסף הרכות עדות סימן כח לה

ואי לא פתחו כריכא אין מקבלין אלא א"כ היה הוא חולה או
 ערווהו ושלחו ואלא כה היינומה שקבלה מיניה דכי יומי
 בו חנינא וזהו אשילו לא פתחו לא כריכא וסכירא ליה
 דלא פליגי וכתב שר ומני ליה למר איכי רונה שתקבלו
 עדות עד שאכל לדין וכו' אשילו פתחו בריכה הכונה
 היא רשאי דבהאי כי ריכא פתחו ליה בדיניה עכ"ל לומר
 איכי רונה שתקבלו עדות עד שאכל לדין לכפי בית דין
 הגדול והיינו מה שצריך כגמרא או הכי אש"פ פתחו ליה כריכא
 יכול לומר קא אולנא רכיה כראה דאין מי שיחליק לדינא
 ויכול לומר לכד הגדול קא אולנא אשילו כי פתחו ליה כריכא
 כהאי כי ריכא וכראה דשמואל לא קאמר עד למר עוקבא לא
 דמה שאמר דמקבלין עדות שלא כפני בעל דין היינו היכא
 דפתחו ליה כריכא רכסיק מיכא דאי לא פתחו ליה כריכא
 אשילו פתחו ליה ולא כא אין מקבלין עדות שלא כפניו לא שטר
 עוקבא סיים דכרי וזמר אבל לא פתחו ליה כריכא יכול
 לומר לכד הגדול קא אולנא דמשמע מדכרי דאי לא אמר
 לכד הגדול קא אולנא דמקבלין עדות שלא כפניו אש"פ שלא
 פתחו כריכא ומשום הכי שריך או הכי דמירוי שמואל הכי
 דאי לא פתחו כריכא הוה הטעם משום דיכול לומר לכד הגדול
 קא אולנא אשילו כי פתחו ליה כריכא יכול לומר לכד הגדול
 קא אולנא לא דהוי דשמה כשא"כ דכשפתחו כריכא דמקבלין
 שלא כפניו היינו לומר דאי לא פתחו כריכא אע"ג דשלחו ליה
 ולא כא אין מקבלין וקאמר ריכא כגון דנקיט ריכא כלומר
 דאם יש לומר דא"כ לא פתחו כריכא יכולין לקבל עדות שלא
 כפניו היינו כוה כגון דנקיט ריכא מכד הגדול סיכוכי כבי
 הוה גוונא אשילו לא פתחו ליה כריכא או שלחו ליה ולא כא
 יכולין או כד לקבל שלא כפניו הוה מידאתא ריכא לומר
 דדין דאמר שמואל דמקבלין עדות שלא כפני בעל דין אע"ג
 דמפרשא ליה תחד שאלא דפתחו ליה כריכא עכ"ל אע"ג דלא
 פתחו ליה כריכא תיזון לומר דמקבלין עדות שלא כפניו כפי
 דין כגון דנקיט ריכא וכו' דדאי ריכא לא קאי לטמניט
 קושיא אי הכי דצריך כגמרא דאי קאי על זה הוה ליה לומר
 הכא כמאי פסקינא לא דאי מדא"כ כגון היינו לומר דמשכת
 ליה האי ריכא דשמואל דמקבלין עדות שלא כפניו כפי דין כגון
 דנקיט ריכא וכו' וזוה שכתב מוכח משם שאם לקחו סטר
 מכד הגדול שתקבלין שלא כפניו אשילו לא פתחו ליה כריכא
 מאחר ששלחו לו ולא כא ודרך זה ודרך אחר כתבתי במקום
 אחר מהכרח קושיא אחרת ואפשר לומר דמה שכתב ריכא
 ירוחא ומ"ל לומר איכי רונה שתקבלו עדות עד שאכל כ"כ
 היינו לומר אשילו לשינוי האי כד עמנו דאי אמרינן דאי שלחו
 ליה ולא כא דמקבלין שלא כפניו היינו כשאינו רונה לכא
 כשלחו כעבורו אבל איאמר שהוה רונה לכא לא שאינו יכול
 לכא ששמואל אין מקבלין אשילו כי פתחו ליה כריכא וזה אפשר
 דמשכחו אמר כן אבל לא מהכרח ההלכה מוטעו מוכיח שכל
 מה שכתב הוא כפי פירוט ההלכה כתבנו לפיכך בתבתי מה
 שכתבתי ע"כ :

כד לשמען שילך למקום הפדים כדי שתקבלו עדות כפניו ואם
 לא ירצה שמעון ללכת או ישלחו כד זה שבכאן לאותו בית דין
 שחמקום העדי' שיקבלו עדות הפדים ושלחו כמו שקבלו וירדו
 ויפסקו הם כאן על פי העדות שיקבלו הכ"ר שם וכל זה עומם
 כדי שלא יאכל הנכתב העדות ומזוי ואינו אומר דאם יש לו
 ראייה על דין זה נקבל ואי לא אם חושש ליה לעשות ולכבוד
 הדין על שמה שיאמרו הדיונים שקבלו הם העדות דהיה ליה
 כמו עד מפני עד אלא שיש לומר כיון שהדינים שקבלו העדות
 הם הדיונים מומחים ובקיאין בקבלת עדות לא מיקריהו עד
 מפני עד אלא כאילו קבלו הם עמאם אלא שהיה קשה לי מה
 שאמר שיאמרו לשמעון שילך למקום היעדים דהיה כראה לי
 דכשאמרוין דאם שלחו ליה ולא כא דמקבלין שלא כפניו היינו
 לומר שיבא למקומו שדרך הוא לרוד שם וכפרס דפתחו ליה
 כריכא שם דכ"ר דזה מקומו ואם לא יהיה מקומו הרי הוא כא
 לעמוד שם כדין וכתרה לדין כאן משום הכי אם שלחו ליה
 ולא כא מקבלין שלא כפניו אבל שילך הוא למקום היעדים אי
 אינו מקומו זה כראה שאינו מן הדין שיקבלו שלא כפניו אי
 אינו רונה לילך לסדר דאין לו לומר שילך ויפסקו ויפסקו ואינו
 פוסע אם לא ירצה לילך לרעה דלא שם הא כתבתי לקבל
 עדות שלא כפניו שהיה הנכתב פוסע ואין כאן פשיעה אלא
 מכאן אי דעתי מבדי דעתי אלו נעשה מעשה כדכרי ע"כ :
 קנ"ג עוד שם הר"כ אל וכתב דהשכ"ל בתשובה וז"ל כבי
 האי גונא וכו' ופירש הר"כ או שלחו אלא כל שיש לחוש
 מקבלין הגמרא פ"כ שיש לחוש שיפירד זה ממונו דשאר
 ימות הוא או ימותו היעדים ויפסקו ממונו משום הכי מקבלין
 שלא כפניו ואם היה גירסת הגמרא ושלחו ליה ולא כא אז היה
 בראה דלא איכפת לנו אם יפסק זה מחמת שלא יקבלו העדות
 אלא כעין פשיעה דידיה שלחו לו ולא כא אבל כגמרא אין
 שלחו לו ולא כא מצד דשמואל חולה או כשעדי חולי דאיכא
 חשש שמא ימותו מקבלים ולא כיון שיורענו וכתב עוד ולא
 עוד אלא שגמרא שכל בעל דין שגמרו כאן משמע שקבלין
 וכו' ואינו תמיך דשאר כגמרא או שלחו ליה ולא כא מירוי
 כיון שהיא כאן כיון שאינו כאן וכן משמע ממשט כדרי הכותב
 וכפי דברי הר"כ אלא כראה דאשילו לא שלחו ליה מקבלין והכי
 כתב ג"כ הר"כ אל כתבונתו סימן אלף וכו' ודוחק לומר
 דמאי דאמרי או שלחו ליה ולא כא דמירוי שהו' כשיר דמירוי
 דהלוקו לא היה הוא חולה או עדיו חולין דמקבלין שלא כפניו
 נאו ודאי דמירוי דאינו בעיר גס תלוקה דשלחו ליה ולא כא
 מירוי דהוא חן לעיר גס כראה דאיכא קנת דיוק דמשפט
 דכרי הטור שכתב כשסדיכא דאם היה הנכתב חולה דלאו אין
 מקבלין היעדים שלא כפניו משום דאמרינן מול רע דחובע
 גרים דכחלה הנכתב ואין כוה סוב מחלוק' וכן כתב הר"כ
 אל ומאי שנא כשחלה הנכתב דאמרינן מול רע דידיה גרים
 ממה שהנכתב אינו כאו דל"ל דהשכ"ל אל דמקבלין שלא כפניו
 נאמאי לא אמרינן דמול רע דתובע גרים שהנכתב אינו כאן
 כיון דלדריה אין צריך שיפלו ליה שיבא וכמו שמוכח אותה
 תשובה שהבאתי ע"כ כאן :

קנ"ג עוד שם מלפון הר"כ אל מרימי ירוחא אל עוד
 כתב אם ירצה ראובן יתכנו לשמעון לדין וכו' ולא יאכל הלה
 ומירוי הגמרא הכונה שאם יש לראובן תביעה על שמעון
 ומ"ל ע"פ על תביעתו והיעדים אינן כאן אם ירצה ראובן
 יתכנו כדיוקו שהיה צריך קבלת העדות לומר העדין ואמרו
 דאין

קנ"ג עוד שם מלפון הר"כ אל מרימי ירוחא אל עוד
 כתב אם ירצה ראובן יתכנו לשמעון לדין וכו' ולא יאכל הלה
 ומירוי הגמרא הכונה שאם יש לראובן תביעה על שמעון
 ומ"ל ע"פ על תביעתו והיעדים אינן כאן אם ירצה ראובן
 יתכנו כדיוקו שהיה צריך קבלת העדות לומר העדין ואמרו
 דאין

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

דאין מקבלין עדו שלא כפי בית דין אפי' כי ליתיה בתרובה והכי פירוש רבנו אפרם מקבלין עדות שלא כפי בעל דין ותמימה זו היתה אפילו שלא יהיה בעיד וקאמר אחר כך ואפילו כלומר והשילו שאמרנו רבירא להו דאם אינו בעיד דמקבלין שלא כפי מקור' הוא היה בעי' ואמאי קבלהו ע"כ ק"ס עוד גם וכתב הרא"ש ז"ל אי שלחו לו כגון שהיוקני לו בית דין וכו' והיינו דשמואל' הגהרה' מנחל לפיזה רבי גרסין בנמרל' או שלחו ליה היינו דמירי כדשמואל' אם כן אי לא פתחו להם כריכה אפילו שלחו ליה ולא בא לבולי עלמא אין מקבלין ולא היה דנא' לן כן מפטט דכרי הרשב"א דמרכרי שאר הפוסקים דסוכרי' דרפסין או וברא' לי דהטעם של סכרא זו היא דאי לא פתחו ליה כריכה אין יקבלו עדות שום עדים כיון דלא ידעין מה ואמר או מה אומר הנתבע וכפי טעם זה אפילו כי יהיה חולה התובע או עדי חולי' או דרופין ליתך גרין גם כן כרי שיקבלו עדים שפתחו לו דריכה ראי לא פתחו אין יקבלו שום עדות אי אין ידעין מה אומר הנתבע וכפרט כפי מה שכתבתי לעיל דקבלת העד' הוי כרי' שיפרע התובע תביעתו וכפי טעם זה כמי אפשר למ' דאש' לגורבים ושלחו ליה ולא בא דרעין כולו' עם כל זה גרין כמי דעתו ליה כריכה וכל וכל דוחק הוא דאי לא פתחו אס יהיה חולה או עדיו חולים וכו' ושלחו ליה ולא בא יגסור ממו' ותביעתו לכך כרא' לעניות דעתי דמקבלין תופיע התובע ומה שלחו לו ולא בא ראייה הוא על תביעת התובע שהיא אמת וכפרט כפי פטט דכרי הרשב"א רכתב דאין התובע בעי' דמקבלין שלא כפינו והיה ממזעיתו כפשוטו דמירי שלא טענו כפי בית דין והענין ודא' ויבחי' כי אמת תכח' ולא אפי' ע"כ :

קכ"א עוד גם וכתב הרא"ש ז"ל אי שלחו לו כגון שהיוקני לו בית דין וכו' והיינו דשמואל' הגהרה' מנחל לפיזה רבי גרסין בנמרל' או שלחו ליה היינו דמירי כדשמואל' אם כן אי לא פתחו להם כריכה אפילו שלחו ליה ולא בא לבולי עלמא אין מקבלין ולא היה דנא' לן כן מפטט דכרי הרשב"א דמרכרי שאר הפוסקים דסוכרי' דרפסין או וברא' לי דהטעם של סכרא זו היא דאי לא פתחו ליה כריכה אין יקבלו עדות שום עדים כיון דלא ידעין מה ואמר או מה אומר הנתבע וכפי טעם זה אפילו כי יהיה חולה התובע או עדי חולי' או דרופין ליתך גרין גם כן כרי שיקבלו עדים שפתחו לו דריכה ראי לא פתחו אין יקבלו שום עדות אי אין ידעין מה אומר הנתבע וכפרט כפי מה שכתבתי לעיל דקבלת העד' הוי כרי' שיפרע התובע תביעתו וכפי טעם זה כמי אפשר למ' דאש' לגורבים ושלחו ליה ולא בא דרעין כולו' עם כל זה גרין כמי דעתו ליה כריכה וכל וכל דוחק הוא דאי לא פתחו אס יהיה חולה או עדיו חולים וכו' ושלחו ליה ולא בא יגסור ממו' ותביעתו לכך כרא' לעניות דעתי דמקבלין תופיע התובע ומה שלחו לו ולא בא ראייה הוא על תביעת התובע שהיא אמת וכפרט כפי פטט דכרי הרשב"א רכתב דאין התובע בעי' דמקבלין שלא כפינו והיה ממזעיתו כפשוטו דמירי שלא טענו כפי בית דין והענין ודא' ויבחי' כי אמת תכח' ולא אפי' ע"כ :

קכ"ב וכתב עור וואס איתא להא מילתא וכו' הגהרה' כרא' דרונה לומר דאם איתא להא מילתא דאמרי'ן ראי'ן מקבלין עדו שלא כפי בעד' לא משכח' לה' לא כשהבעד' בעיד אבל אם אינו בעיד אין ממתי'ן לו ואין שולחין בשבילי' ע"כ : **קכ"ג** עוד גם וכתב הרא"ש ז"ל לא הכיר דכרי שמואל' ולא דיע אס הוא סוכר כפיר' אשון וכו' כפירוש האחרון וכו' הגהרה' כפי' אית ליה כפירוש האחרון דאכלו'ו בעי' שלחו ליה ולא בא דהא הוא ז"ל גורם ושלחו ליה ולא בא ע"כ :

קכ"ד עוד גם או כפירוש האחרון ודחה רבנו שמואל' חפני רבי יוסי בר חייא' הגהרה' ואפי' אומר דכפיר' ל' לעיל בהנהה קט' נוכל לומר סוכר הרף' ז"ל כפי' האחרון ואינו דחה רבנו שמואל' ומה שכתב ולא ידעתי על מה דרבי' דהוא כתרא מפרט דכרי שמואל' משמע דהכי סכורא ליה עיון ל' גיל בהנהה ק"א כמה שפירשתי כדכרי דכיואלא יהיה הכרח שיכור דכורא רימ של שמואל' ועוד דהא אפשר לומר דאתא רכורא לתרמי' רכר שמואל' אבל הוא לא בכורא ליה הכי ומה שכתב ואף אס הרב סוכר כפירוש הראשון היה ליה להכירא דכרי שמואל' ולחלק בן פתחו כריכה ללא פתחו וכו' אבל כרא' שהיא דחה אותה מאין ע"כ ורא' לי דכפי מה שכתבתי בהנהה ק"א דלעולם בעיק' פתחו ליה כריכה ואפילו כי הוא חולה או עדיו חולים לא צריך להביא דכרי שמואל' דרואי

לעולם אין מקבלין עדות עד שדע מה או הכתבע ודוק ע"כ **קכ"ה** עוד גם וכן כתב הרשב"א וכו' אלא כגון שהיו העדים חולי' וכו' כרא' שפסקה עדים הלכיים למה אין צריך וכש' אס הם בעיד אחרת' הגהרה' כרא' דאין כש' זה עולה ומה ראוי אפי' כשהעדים רדופים ללכת למ' או יש לנו לקבל העדות כרי' שלא יפסידו זה ממונו שילכו העדים בעור' שישלחו לו שיבא אבל כשהמא' עדיו בעיד אחרתו ויובכים שם שפסקים ושלחם היה אמי'א רלא יקבלו עד שישלחו לכתבע אס ירנה לכא' רכורא אין חשש' שא' ולכו העדים כבוד שישלחו אחריו ועיין לעיל בהנהה ותיין שם כה"כ במקומו ע"ב ודכרי' א"א לא פתחו במכל' שכן ע"כ :

קכ"ו עוד גם הרב ז"ל כתב הרן כפר' אלמנה כיוונת' וכו' מוכרת שלא בכ"ר וכו' וליתא דכרי' אמה ודאי מקבלין דאי לא וכו' ועוד ראשילי' כחאר וכו' הגהרה' ז"ל כרא' לומר טעם אחר דאמרי'ן לעיל דאי הדבר כבוד על פי העדים ואין פני חשש' דמקבלין הכ' הכא' כיון דהעדים מעידים בכמה מכה מקבלין ונדחה דאין טעם זה עולה דוראי דהעדים יעידו האמת בכמה מכה אבל אפשר שהיא עשה קנוי'א עם הלוקח ואיבא אס כן חשש' ואין בעיק' רליכא חשש' של כלום כגון דאמרי'ן לעיל טעם קודם מותו וכו' ועוד דכטעם זה אינו לרברי' הכל אבל מכל מקום איבא למידק כדכרי' הרן ז"ל דאין זו מקרי' לפטור את עצמה וכו' דאילא הוי' העדים הם השדות שזכרה ברא' היתומי' ויניאוהו מיר' הלוקוחות ועכ"פ כהאי קבלת עדות העדים טעם הענין נמצא דעכ"פ היא נובה כגד' הטי' שהרי ז"ל הוי' האי' לפטור אלא לנכות מ' הא' גזיק' משעו' דהרן ז"ל דכל דאתי לפטור את עצמו אין צריך לקבל עדיו כפי' בעל דין וגם אפ' החכמ' כן לעיל כס' ע"כ :

קכ"ז עוד גם הרב ז"ל אס מקבלין עדים שלא כפי המערער על מי שהוא מחוי'ן וכו' וכתב יבית' האשכ' וכו' הגהרה' פסק' דהשכ' ז"ל שם שמקבלים וכפי הכ' מה דקא' ז"ל דכתב האי' דיעא דהוי' הטעם שמקבלים עמות' המחוי'ן שלא טעמו המערער הוא מהטעם שכתב הרן דהי' בא לפטור את עצמו ואינו חרא' משום מה שכתבתי דאין זו פטור אלא כריכה וכו' שכתבתי ועוד דמרכרי' הרשב"א ז"ל התם כפי' מ' ק"א וכו' מה ליה דהיו עדי' חולי' או הוא חולה וכו' ומי' שילקח על הרשב"א כמה שכתבתי לעיל אלויה יחלו' עלי' גם כן על זה זלעיל הוה ליה הרב ז"ל לאתני' האי' רלא לא הכיר דהוי' לפטור את עצמו הוי' הדיו'ן כן לבולי' ע"מ רב' דאין כוה' מהלוק' כלל ע"כ :

קכ"ח עוד גם הרב ז"ל כתב הרן כפר' אלמנה כיוונת' וכו' מוכרת שלא בכ"ר וכו' וליתא דכרי' אמה ודאי מקבלין דאי לא וכו' ועוד ראשילי' כחאר וכו' הגהרה' ז"ל כרא' לומר טעם אחר דאמרי'ן לעיל דאי הדבר כבוד על פי העדים ואין פני חשש' דמקבלין הכ' הכא' כיון דהעדים מעידים בכמה מכה מקבלין ונדחה דאין טעם זה עולה דוראי דהעדים יעידו האמת בכמה מכה אבל אפשר שהיא עשה קנוי'א עם הלוקח ואיבא אס כן חשש' ואין בעיק' רליכא חשש' של כלום כגון דאמרי'ן לעיל טעם קודם מותו וכו' ועוד דכטעם זה אינו לרברי' הכל אבל מכל מקום איבא למידק כדכרי' הרן ז"ל דאין זו מקרי' לפטור את עצמה וכו' דאילא הוי' העדים הם השדות שזכרה ברא' היתומי' ויניאוהו מיר' הלוקוחות ועכ"פ כהאי קבלת עדות העדים טעם הענין נמצא דעכ"פ היא נובה כגד' הטי' שהרי ז"ל הוי' האי' לפטור אלא לנכות מ' הא' גזיק' משעו' דהרן ז"ל דכל דאתי לפטור את עצמו אין צריך לקבל עדיו כפי' בעל דין וגם אפ' החכמ' כן לעיל כס' ע"כ :

ראיבא לחיור מעשה שכל לרוב כך היה עכ"ל לה"ל מנחם הוה ליה לפרש ולומר דאפילו כבי האו גזנא איבא הפקא דכפתק בה אלב נראה לי דכתיב האו גזנא שהשדו ככר הערס ולא שבעו ליבא ספקא דודאי חוורים ומעידים ולא הוו בעיני בערות דכיון דהוי דקין ראין מקבלין שרות שלא בפני בעל דין כבכל יוכלו לומר דכיון דלא היב הכעל דין סו ואין עדות ערות לא כיומ כלל כעמ' העדו' שהעידו אכל כשנכעו איבא ספקא לומר דודאי כיון שנכעו ודאי מדקדק היטב ולא יהיו חוורים ומעידים דהוו מנשים בערותן וקאחר דאשלו שנכעו עכ"ל יוכלין לחזור ולהעיד בפני בעל דין ולא אמר' דהוו מנעין בעדותן לומר כיון שנכעו לא יהיו רוצים להפיוק בפשייהו כרשיעו ולחזור מצדות שהשדו ואס' כן לא היה מן דקין שזעיל פדותן דכדי לאחוקי שכועתן שהיה כאמ' חוורין ומעידין כן כתב דלא אשריק כן אלס חוורין ומעידין ויעיל עדותן רכזה לא מחוקי בפשייהו כרשיע מהטעם שכתתי וכתבו הוא אל כמקור דכיון דאימ' מן דקין שיקבלו העד' שלא בפני בעל דין אף על פי שנכעו לא דקדקו היטב בערותן ואס' ישרו להפך ממה שהשדו ככר עדותן עדות וכמו שכתב הוא אל אחר כך ואס' כן נמצא דאף על פי שנכעו ככר יוכלין לחזור ולהעיד מה שהעידו ככר ולא באמר כרי שלא להחזיק בפשייהו כרשיעו אמרו הכי דאשלו שיעידו אחר כך בהפך מה שאמרו יהיה עדותן עדות ורואים ממה שאמרו כפרק שכועת העד' דאס' השכיע העדים הפשיים חון לכ"ד וכפרו בעדותן ואמרו שאין יודעין לו עד' ולא חכ' כחו לכ"ד והוא על עדותן שהעדים פטורין מן הקרבן אפ"י שכפרו חון לכ"ד משום דכל עדות שמעירין חון לבית דין ואינו עדות ואף על פי שנכעו חון לבית דין עם כל זה יוכלין לחזור ולהעיד בבית דין ואפ"י שהיו לכ"ד נכשש שאינו יודעים לו עדות וכבית דין העידו לו העדות ומתשל לו עדותן והא רואים דאס' כפרו גס כן ככ"ד דמיידין קרבן כמנא דיכולין אחר השכועה שנכשש חון לכ"ד לחזור ולהעיד כיון שאתא מעיקרא וכמו שכתב' כמתניתין כפרו בבית דין חייבין משום דהעדו' שהעידו סס היו עד' כיון שהעידו הפך ממה שאמרו מעיקר היו עדו' ולא יקראו רשעים מפני השכועה דהא קמני כמתניחין שאס' השכיעין חון לכ"ד וכפרו וז"ל הודיע על עדותן ככ"ד רפטו' מן הקרבן ועדותו עדות ולא היו רשע' ופסול לעדות מחמת השכועה שנכעו מן לבית דין הפך ממה שהעידו בפני כ"ד ואס' יחלוק כעל דין לומר דאין הנדוק דנת' לראיה דשא"י התם שהשכועה היתה חון לכ"ד י' לומר דיכולין לומר שלא דקדקו אכל הכא דהשדו ככ"ד עם השכועה היתה ככ"ד לא היה יסל' לומר' שלא דקדקו לזה אחר דכיון דככ"ד היה הכע"ד בעיר ה"ל כמעידין והשדעין חון לכ"ד דהאי כ"ד כיון שמקבלין עדות שלא בפני בעל לא מיקרי כ"ד וכשי' א"ס ככרתי האי דכתב' אחכ וכתב' עוד דכיון שהיו מהגוס וכ"ד והיבא ראייה מההיא דפרק שכועת העדות דכשנוד דכרי מותר הסדא כלל דכרי' הראשונה אמר' ואולי דכתב' כדילומ' הטעם דחון לבית דין לא רייקי וכ"ל עד כאן:

קע' עוד סס כתב מהלויק כשורש ס"ח מה שארס מעיד לסכת יסורים ויראה אין כו' ממשי' הגררה כמחמה טוה דכר פשוט ואין צריך לאומרו דמאי פסא פרות משאר דברים ושע"ג דאמר' תלויה חזקן וכיכו ובקראונו משום קבלת הדמים דאמריק אנכ וווואונוסיה נמי דומקנה אכל הכא דליבא וווי פשיטא' ואולי דצריך הכא לומר דהעידו יודעים עדו' לשכננו וזה מיי' או ומייסרו שיעיד לו לוכותי הפך שכננו והיה אמרי' דכסב' יראה ויטורקין לא עכדי תרתי חדא דלא יעידו וכותיה דשכננו ועוד שיעידו סקר כרי לחייב את שכננו הזכאי אשמועינן דכסכת וסורין או יראה אין בעדות ממש אשלו דאיבא תרתי והא דאמרינן התם נכו מייכר אימסק דאמר ליה רב חסדא דתרתיה לא עכדי התם לא היה יסורים כענין דלא ייסקן ולא ייראין אלא הוא הוה נכרא אלמא והיו העדים שותקים מפני אלמותו אכל הוא לא היה מיידין ולא מיידין אכל אס' היה מיידין או מייסרין וכאן והעידו כמרי כר אימסק לא היה רב חסדא מקבלן ודוק עד כאן:

קע' ע"ש כתב המדרכי ככמתר' דככ"ד דכל קבל' עדות בפני ג' שלא יהא עד מפני עד: הגררה כל קבלת עדות נעשה כדי שידנו אחר כך כ"ד על פי אותה הקבלה ואילו יהא בית דין דסייכו ג' אלא שנים האקבלים לא יהיה יכולת אחר כך לבית דין לדון כשכיל קבלת אותה עדות דכיון דאין כאן לא שנים לא מיקרו כ"ד לא עדי' וכאז' שדכין ע"פ עד מבי עד ואין דכין מעד מש' עד אכל כשהס' כ"ד יכולים לדון אח"כ דכאן שהן כ"ד הוה ליה כמחקרה עדותן ככ"ד והדבר כבוד עם קעב' עוד סס ונמקי יוסף כתב כפרק הבוכר וכ"ד ולא אין סומכים על קבלת העדות אלא על העדים' הגררה נראה שאס' העדי' יעידו וכמו הפך מה שהעידו ומה שכתב באותו קבלת עדות דאין בזה כלום ומקבלים עדותן אפ"י שהוא הפך מה שכתוב סס כשטר הקבלה דהא כתב דאין סומכים על הז"ר לא על פי העדים ויס' כזה קנת דיוק דהא מנע' יכולים לפסול אלו העדים דהיינון שקבלו יכולין להעיד עליהם שהעידו עדות שקר או מה שהעידו לפניהם או מה שהעידו לפני אלו הדיוינין ויראה לומר דאין יכולים לפסולן משום דאין בעינן להו דאחיו' כד ה"ס כאיס' לפסולן והא יאמרו מחמת קבלת העדות ולא פסליק' להו משום דאמרינן דכיון שאין בקיאים בקבלת העדות לא דקדקו היטב כמה שהשדו וכ"ד ועוד דאין לפסול שום עד אלא כשאמר' לפני כ"ד לעשות מעשה שחרס העידו עכ"ל ולא יוכלו לחזור בהם א"כ עדותן

הוא

ראש יוסף הלכות עדות סימן כח

הוא כסול משום שהעיד עדות שקר אבל הכא דכסאי עדות
שהעידו לפניו הם מקבלי עדו אינו לבעות או מעפה כשדות
ונס אין עתיד לבעות מעשה כהאי קבלת עדות משו' דאינן
בקיאות אין לפסול העדים אע"פ שהעידו שקר לכפי המקבלים
ער כאן:

קענ הגררה וחל מקום כראה שיש לקדק כלשון הרב
אל דעתו וכמו יוסף כתב דכראה מלשנו דאתא לפלוגי על
מש' כסם המדרכיכומה מולקיס כראה דכונת הרב וז' היא
דלדרכי המדרכי אל כל שמה שקבלו העדות וכתבו וחממו
בין מהיו בקיאות בין שלא יהיו בקיאות ככל נוגא דמין על ש'
או זו שקבלת עדו ולדרכי נמקי יובץ צריך שיהיו כל השלשה
בקיאות כקבלת עדות כרי שקדמו כל על קבלתן:
קענ עוד סס' הרב אל וכתוב עוד סס' הרואה דבר עדות
או עכירה חייב להעיד וכו'. **הגררה** רוקא שיש אחר
שמעיד עמו על אותה עכירה או חייב הוא להעיד משום
וכערת הרע מקרוב אבל אם שם עד אחר שמעיד כרכיו
אין להעיד דאתה משא' סס' רע והוא כהיה רטוביה חשא
ויועד מיתגר וברכ דאמר בן עב:

קענ עוד סס' כתב הרשב"א בתשובה על היהיה דמטל
שכר לרון וכו' שלא אמתלא עדים שבעמו ככד סהם מנווס
וכו' אבל מי שאינו מחוייב להעיד וכו'. **הגררה** נראה
כפירוש מדרכי הרשב"א אל דאע"פ שהעדים יודעים העדות
כנון שראו המעשה כיון שלא נעשו ערי כדכר אין מחוייבים
להעיד ולי הכעיר קפ"א דהא קא פסוק ותמי ככרית א' בפרק
הכוסם ת"כא היודע עדות לחברו וכו' ופריך בגמרא במאי
עבדיקין אלימא כבי תרי פשיטא דאורייתא הוא אם לא יגיד
וכשא עינו אם כן כראה דברידעת העדות תלה דחמא ולא
בעשיית העדים ואלו דלמד ממקום אחר דמי שלא נעשה עד
כדכר אע"פ שיעוד העדות אין חייב להעיד עכ':

קענ עוד סס' בפרק ארבע מיתות בית דין אמר ר' אל
העיד ער אחר וכו' ובתוב כמסרים וכו' כנון שהלך למה כאף
אחי כמזהו שאמר כבר פני **הגררה** נראה דאפס' למור
דאפילו למכוריש דאם קבלו העדים שלא כפי בעל דין רלא
היו קבלה ואין דקבעל פי אותה קבלה עכ' אם קבלו העדות
שלא כפי בעל דין ומתו העדי או הלכו למריכת הם דעכשו
אי אפשר לחזור ולקבל העדות ככפי דמועיל וכערט לדרכי
הרב אל דכתב לעיל דקבלת עדות שלא כפי בעל דין אינו
פסול אלא מדרכי וכיון דמדאורייתא כקבלה העדות כדכר
יעיל כיון דלא אפשר כמו דאמרין הכא והתימא מרחבין אל
דחולק הכא ואמר דאף אם כמזהו לא סגי אע"פ ראי אפשר
לקבל פעם אחרת ולעיל כתבנו משום לעמין קבלת עדות שלא
כפניו דאם עברו וקבלו כדע"כ כשר ואולי דיחלק ממה שנתן
שיפרשו העדים עדותו כרי שדע האמת ממה שקבלו כבר
העדו' מכורש אף על פי שהיה טל כפניו כיון שידעו ככורור
האמת ודחק או אפשר שסובר דאין אל דמדאורייתא לא סגי
כאף אם כמזהו אלא נדחק העדים לפרש עדותן ער כאן:
קענ עוד סס' וכתב שר הרשב"א אל אם קבלו בעלי הדין
עליהם שיקבלו העדות כלילה וכו' דלא ברע מאמין עלי אבא
ואכין. **הגררה** נראה דאפשר לומר ברע דבשלמא
נכי אבא ואכין אל פלגיה דחמא לא משום דשעות ולא משום
שאין יודעים ולא משום שמה לבס לזכות אלא גורת הכתוב

הא דלא תיעיל לפיך אם קבלו עליהם תיעיל ועוד דאפילו
אם יקבלו עליהם רשע או ג' רועי בקר תיעיל דהם עושין כל
מה שמכיוס והא קבלו עליהם דעתן אבל הכא מה שאין
מקבלין עדות כלילה אפשר דיהיה הטעם דמטעם דכלילה לא
יהי יכולין לרקדק ולעמין כדכרי העדים ולא יונגאו דין
לאמתו כהאי קבלה ומשום הכי אפשר לומר דאפילו קבלו
עליהם הכפלי ריסיס שקבלו כלילה לא יועילו דוק ער כאן:
קענ עוד סס' כתב הרשב"א אל כסמין רלה אין שיק וכו'
אלא אחר שהשיב הנתבע וכו'. **הגררה** הכי דמי אי
דעומד כאן הנתבע עם התובע ככית דין ודאי דאין מקבלין
ער ששיב הנתבע כיון שהיא כן ואין אינו עומד כאן הנתבע
עם התובע הא ודאי דהדין הוא דאין מקבלין שלא כפי בעל
דין ואם אין הנתבע כאן כעיד הא סכירא ליה להר"ב אל
דאי אין הנתבע כעיד רמקבלין עדות שלא כפי בעל דין
וכמו שכתבנו לעיל:

קענ **הגררה** ונראה ודאי דהרי"ב זכרנו לכרחה מיהו
דאין הנתבע כאן יעיר ואי כתב הר"ב אל לעיל דמקבלין
עדות היבא דאין הנתבע כעיד היינו דוקא היבא שעמד
התובע עם הנתבע כבר כפי בית דין והישיב הנתבע על
טענת התובע והלך לו הנתבע ואחר כך הכיאו התובע עדיו
מקבלין שלא כפי כיון שכבר הציב הנתבע על טענתו אבל
אי לא הציב הנתבע על טענתו של תובע והלך לו או אין
מקבלין וכו' ועמין לעיל כמה שכתבתי בהנהגת קרא ער כאן:
קענ עוד סס' הרב אל כתב הר"ב אל כסמין קכא אפשר
שאף הרמב"ם אל יורה דעד אחר כשטר וכו'. **הגררה** צריך
עיון מה שז"ל היא דיוכא הכא שהכיוו הרב אל כאן ולומר דכמו
שמחלק הרמב"ם אל מני עדים החתומים על הסדר דאמרין
דנעשה כיון שנחקר עדותן ככית דין וכער אחר לא אמרין
כן כמין חלק כעמין דיוכין אלו דאמרין דאין מקבלין עדות
שלא כפי בעל דין הני מילי שני עדים אבל עדות ער אחר
מקבלים וכן מה שכתב כסמין לעיל דאין מקבלין עדות כלילה
דוקא שני עדים אבל עדות ער אחר מקבלין זה אינו נראה
ולא כדכר דכר זה כפוס אחר מהתפסקים ואלו דיש לומר
דשיך באי דיוכא להיבא שהכיו הרב אל לעיל מהל מנחם
הארון וכפי מה שכתבתי שם לרעתו אל ועמין כמה שכתבתי
שם עכ' ועוד נראה ריש לומר דכל זה הסמין מיידי אינו עדות
כקראת עדות אינו לא נקרא עדות וקאמר דעדות ער אחר
גם כן לא נקרא עדות אלא היבא דלא חור כו' אבל היבא דחור
כו' לא נקראת עדות ולא מיקרי שנתקבל כפי בית דין עכ':
קענ עוד סס' כתב הר"ב אל כסמין רכ"ו הסמין האחרונים
שאם קבלו עדות מעורר וכו'. **הגררה** נראה דאשמעין
דאף על גב דהיו דריונים מעומד כסמין על העדות והוה
אמיבא דכיון שלא היו מיושב לא דקדקו היבא כקבל' העדות
ולא יושל' האי קבלת עדות קא משמע לן דמועיל ואם היו
דריונים וסמכים על העמוד אפילו לכתחלה יכולין לקבל
מזום דאמרין עמירה דמטיבה דהי היא כישיבה וכן לעמין
עדים שדרכין שיעירו משומד וכן הכפלי דיוכ' כשעת גמר
דין שדרכין יהיו משומד אם היו כמטיבה על העמוד הוה ליה
כישיבה ולא יעשה דהא אמרין ושיבה כלא המוכה עמירה
כמטיבה טובה הימנה וכו' דאי שאל היו העדים אלו הכפלי דיוכין
כישיבה כלא המטיבה דאינו מן הדין שיעידו כן וכל שכן
בעמירה

ראש יוסף הלכות עדות סימן כט

ה

בעמדה כממכה ונראה דאם הדיינים בישיבה בלא סמכה
גכ' לכתחלה יכולין לקבל העדות ע"כ :

סימן כט

מדלא השכישן דאפילו עליזי שבעה אמרינן כיון שהגיד
שוכ אינו חוזר ומגיד ועוד דאם כן ככלת מאי דאמרינן
כיון שהגיד שוכ אינו חוזר ומגיד דמשכישים לעולם את
העדים ואולי דיש לרחות זה ולומר דלא באמר כיון שהגיד
שוכ אינו חוזר ומגיד אלא היכא דלא נשבע וכמו שיהיה
אכל אם נשבעו יהיו כאמנים אכל מההיא רשמעון בן שטח
נראה שהענין אמת דאשילו בשבעה כיון שהגיד שוכ אינו
חוזר ומגיד דאף על גב דאמרינן דלאו דשבעה חוזר הוא
עם כל זה גורת הכתוב היא ועיין בדבריו הרב רבינו
מנחם הארץ שהביא הרב זכרנו לברכה לעיל במימין
הקורט עד כאן:

ב הגדה ונס הייתי מסתפק אם העירוני עדים על ענין
ראשון וכאז עדים אחרים והכחישם ומחמת העדים האחרים
שהכחישם חזרו הראשונים בהם וכתבו טעם לרביהם אם
כאמר שביין שחזרו מחמת שהכחישם אין כרביהם וכברותן
כלום או אמרינן כמו בכי האזי גוואל כמו כיון שהגיד שוכ
אינו חוזר ומגיד והסברא מתנת דכתיב האזי גוואל כמו אמרינן
כיון שהגיד שוכ אינו חוזר ומגיד ויטאר העדות שתקן כל לא
חזר בו ועיין עד כאן:

ג וכתב עור שם הטור זכרנו לברכה ואם יאמר טעמתי
או שנית אין שומעין לו ואילו אם נותן טעם לרבריו
הגדה וכל שכן שאם אמר שכחתי הפיד ערות שקר
ועכשיו חוזר בו שרונה לעשות תשובה ראוי יכול לחזור בו
וכמו שראה מפטע דבריו הטור זכרנו לברכה בתחלת
דבריו שאמר אחר שחקרה דעוין וכולי אינו יכול בעד וכו'
וכמו שראה בן מההיא דבגמר הדין רכתבנו לעיל אכל
נראה לי רכש אמר רבמזיד העיד שקר בראשונה דאפילו
תוך כדי דבור אינו יכול לחזור ראין אדם משים עצמו
רשע למד רבמזיד העיד שקר ואף על פי דאמרינן
תוך כדי דבור כדכור דמי הכי מולי נשאינו עושה עצמו
רשע אכל כשעושה עצמו רשע לא אמרינן ונראה לי להביא
ראיה על זה מההיא דפרק שני רכתובות דהעדים שאמרו
כתב ידינו הוא זה אכל אנוסים היינו וכו' ליתבא בתרא
דאמר אלא אי אתמר ארישא אתמר אמר רמי בר חמא
לא שכו דאמרינן הכה שאמר הוא הפה שהתיר אלא שאמרו
אנוסים היינו מחמת כשפות וכו' מאי טעמא ראין אדם משים
עצמו רשע וכתב רש"י זכרנו לברכה לא שכו דאמרינן הכה
שאמר אלא ראמי מחמת כשפות כאכסכו רלא משוכ כשפיה
רשעים וכיון דעליוהי קמכיון הא כתוך כרי דבור עקרוה
לסהרותיה וכו' אין אדם משים עצמו רשע אינו נאמן לכסול
את עצמו מחוקותאם כן הא קמן כפירוט דדוקא מחמת
כשפות דלא משוו כפשייהו רשיש כהא אמרינן תוך כדי
דבור כאמנים אכל מחמת מוון רמשו כפשייהו רשעים
אפילו תוך כדי דבור אינו נאמן רמשו ועיין בהנהגה כה
עד כאן:

ד הגדה ומה שכתב הטור זכרנו לברכה אפילו אם
נותן טעם לרבריו נראה דקאי לתחלת דבריו דאמר אחר
שחקרה ערותן בכית דין אינו יכול לחזור בו ולומר דבר
שסותר ערותו כאן שייך שפיר לומר אפילו אם נותן טעם
לרבריו וכעו ההוא דפרק בגמר הדין דמיירי דהעידו
במזיד וכתבו טעם לדבר אכל כשאמר שנתתי או טעמתי
היינו 1 10

א אחר שחקרה ערותן בכית דין אינו יכול הער לחזור
בו ולומר דבר שסותר ערותו הגדה והוא הדין
אם היו העדים חתומים על השטר שאין יכולין עבשו
לספור דבר מהכתוב בשטר רעדים החתומים על השטר
כמי שחקרה ערותן ככ"ר דמו ודינין אלו מבוארים בפרק
שני רכתובות על מה ששכינו העדים שאמרו כתב ודינו
הוא זה אכל אנוסים היינו מחמת מוון אמר רמי בר חמא
לא שכו דאין נאמנין אלא שאמרו אנוסים היינו מחמת מוון
אכל אנוסיין היינו מחמת כשפות הדי אלו כאמנין אחר ליה
דכא כיון שהגיד שוכ אינו חוזר ומגיד דגבי עדות חרף
הגדה כתיבה וכו' וקאמר בנמרף וכי תימא הני מלי על
פה וכתב רש"י זכרנו לברכה הני מולי על פה כגון המשך
ככית דין ולאחר כדי דבור כא לשנות ממה שאמר כזה
אמרינן כיון שהגיד שוכ אינו חוזר ומגיד דהנהגה בכית
דין קפיד קרא אכל עדים החתומים על השטר דלא העידו
עדין בכית דין כמו כאשכחתי יכולין לחזור ולהעיד הפך
ממה שכתב בשטר ליה אמר והא אמר ריש לקיש עדים
החתומים על השטר כעשה כמי שחקרה ערותן בכית דין
והוא ליה כאלו העירו ממש בכית דין ואינין יכולין לחזור
בהם הא ק"ץ כפירוט רבין שהעיד כפנו בית דין בין
שחקרו בשטר אין יכול לחזור בו והוא מסתפק לי אם העדים
שהעידו בכית דין וחזרו בהם להעיר הפך מה שהעירו
בראשונה וכשכעו נשבעה חמורה שמה שאמרו עכשו
כאחרונה הוא האמת אם יאזנו דבריהם האחרונים אם
לאו דאף על פי דמביד שקר או בראשונה או עכשו משום
הכי אין לחושורו שהיה עובר על השבעה דהא לאו
דשבעה חמור הוא יותר דנודעו רעולם כשאמר הקורט
בדוך הוא לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא וכמו שתראה
כפירוט בדבריו התוספות זכרנו לברכה שם בפרק שני
דכתובות כדכור המתחיל וכו' וכו' כעו רגור ליה דכתבו שם
דאף על פי שיהיה פסול לעדות עם כל זה לא יהיה פסול
לשבעה משום דלאו רשבעה חמור הוא מלאו רערות
ונראה רמההיא דפרק בגמר הדין כדראה ראפילו שיטכעו
העדים אמרינן כיון שהגיד שוכ אינו חוזר ומגיד ראיתא
התם תמו רבנן מעשה בלדס אחד שינא ליהרג אחר
אם יש כי עון לא יהיה מיתתי כפרה על כל עומתי וכו' ו
וכששמעו חכמים בדבר וכו' כי ההוא מעשה דכעי מוכסא
וכמו שפירש שם רש"י זל על מה שאירע לשמעון בן שטח על
שתלה הכזים שהעירו על כמ שהרג את הכעז ואחר כך
חזרו העדים ונתנו טעם לרבריהם משום מה שהעירו שקר
וכמו שתראה שם ועם כל זה לא הועילו בחזרתן ונהרגו כנו
של שמעון בן שטח מטעמא רבין שהגיד שוכ אינו חוזר
ומגיד ואם איתא דשבעה יהיו העדים כאמנים בדבריהם
האחרונים אמאי לא נשביעו שם את העדים על דבריהם
האחרונים ויכלו את כעז כנו של שמעון בן שטח והעדים
היו דנוים להפילו וכדאירע שיטכעו על זה ודאי דמשמע ליה

ראש יוסף הלכות עדות סימן כט

היינו טעמו וכי תימא רשיך כוה גס כן נתיכת טעם
 כמה שגב לו כמה סגה אכ כן נריך רואה לדין זה דאפילו
 שגב לו טעמו אכ כותן טעם לברכו סלא יהיה כאמן דהיה
 דברק עמר הדין איכה רואה אלאל להדין כהו ואמרי
 דחמוד העירוסקר דכיון דאמר דהעדו מדעתו אין לו לחזור
 וכוה אמרינן כיון שהעדי טוב איות חזור ומעיד אכל כשאמר
 שגב או טעמו וכותן טעם לברכו כוה לא אמרינן כיון שהגיד
 טוב איתו חזור ומגיד ונריך רואה ליה וטעם יש לומר דכיון
 שנחקר העדות כבית דין ודאי דלא היה טעם לא שגב ולא
 טענות דכיון שחקרו עליהם ודאי דכיונו היטב דכריהם ולא
 טעמו ועיין עד כאן:

עוד שם הרב זכורנו לברכה אחר שחקרה עדותו וכו'
 עד סלא נחקרה וכו' משחקרה עדותו כבית דין אמרו מחודין
 היינו וכו' הגדה איכא למידק דכיון כשהעידו כבית
 דין ועדין לא נחקרה פרתין יכולין לחזור בהם כהיה רוביא
 מפרק שבוטע השדות למה חלקו בין כשהעידו כעני בית דין
 לכשהעידו סלא כעני בית דין אפילו לכשהעידו כעני בית דין
 יש לחלק ונחקרה עדותו ללא נחקרה ואולי דהיה מתבטין
 דשכונות לא איירי אלא כדמי ממונות דלא נריך חקירה
 וכמו שביאר לקמן במחקר ועוד נכרח כוה בעורת האל עיין
 כהנהגה כ"ה וכוה אחי ספיר נסגן מה שאמר כמשנה אחר
 רבי שמעון מה טעם מצינו שאינן יכולין לחזור ולהודות ואיכא
 למידק דאמאי אחר דאין יכולין לחזור ולהודות כיון דוהי לא
 אחר לעדים לא משביחני עליהם שכתבאו ותעידו והעדים
 אמרו אין אנו יודעים לך עדות בית דין עדין לא חקרו כלל
 ואמאי אין יכולין לחזור אלא שהעדין הוא כמו שכתבנו דלא
 מיירו אלא כדמי ממונות דלא כעני חקירה ודרישה וכוה
 שאמרו כפיכית דין אין אמרינן לך עדות הרי הנידו
 ואין יכולים לחזור ולהגיד אכל מה שיראה ראיכא למדק
 על דברו הרב זכורנו לברכה הוא זה דהוא וכונונו לברכה
 דנהגה להביא רואה ולומר דיש חליק בין כשאחקר העדות
 ללא חקק ומאי הכיא מהביא דשכונות דהיה איכה עדין
 ליה כלל דהיה דשכונות לא דשכונותין אלא החלוק טעם
 בין כשר חזן לכית דין לכבר כעני בית דין אכל אי לעדין
 חזרה אם יכולים לחזור משחקר לקורם שחקר מטעם
 אין משמעות כלל על זה וכן מה שאמר וכבמה דוכתי
 אמרינן כיון שהגיד טוב איתו חזור ומגיד מאי משמע מהכי
 מקומות דיש חליק בין חקק ללא חקק ואולי דראמר הרב
 דלא מיקרי מגיד אלא אחר החקירה והדרישה היטב
 ודחק עכ"ל:

עוד שם הרב זל אכל כדברו שמכח טעמה וכו' טרסקט
 דמניעא אכיה דרב פפא וכו' אמר להו אכא רמאי אמרו ליה
 אכן לאו את רמאי קאמרי וכו' הדין זה דלא שיימו והני דלא
 מיטעא טעמו הגדה כראה דאי אמרו כית דין לעדים
 ידעיתו כוה דרמאי הוא ואמרו העדים אין כמו שאמרו ולא
 אמר ליה שכוה דרב פפא רמאי אכא אלא שתק והלכו ליה
 העדים אף על כן שאמר אחר כך אכיה דרב פפא דטעם
 העדים חו שהוא הכין שהעדים אמרו דלאו רמאי הוא
 אין מחזיקין לו אכידות וואף על גב דאמר רב הובא מסתברא
 לא מיתתי אפי"ש חיבת לפגיה וכימי כה הדין והלאה זל
 והכי דלא מיטעא טעמי עכ כלוה לא אמרינן דמיטעא טעמי
 אלא כשחזרו העדים והעידו טעם לא היה רמאי היתה כונתן
 ודייק הכי לישבא דהלאה והדין זל דקאמרו ולא אמרינן כמי
 האין טון שהעיד טוב איתו חזור ומגיד דמשמע דמשום שחזר
 והגיד שמכיון שהגדה אהרונה אכל אלא לא היה כאן הגדה
 אחרונה כמכיון שהגדה ראשון כ"ל ומה שאמר רב רב
 הובא מכתבא אין אדם מיתתי חיבת לנפשיה דאיכא למידק
 דאיכרא דאין אדם מיתתי חובתיה מ"מ אפשר שהעדים יכאו
 להעיד חובתו דבשלמא אי היה אומר ראיין העדים ב"ש
 להעיד חובתו של מכיאה היה אף ספיר כמה שאמרו דהעדים
 מיטעו טעמו אכל כמה שאמר איך אדם מיתתי חובתיה הכי דאין
 אדם מיתתי חובתיה עכ"ל מקום העדים יעידו חובתו אלא
 שכונת רבה כר רב הובא היא לומר דראי אכיה דרב פפא
 היה יודע שאילו העדים היו מחזיקים אותם באדם כשר והיה
 יודע כדראי שיעידו עליו כן דאי לאו הכי לא היה מכיאה ליה
 אחר דמסתברא אין אדם מכיאה חובה לנפשיה ולוה כיון דמי
 זל כלטונו הקצר וכשהביאין לבית דין בטוח היה שלא יעשו
 חובתו ומראה גם כן לומר דמאי דאמרינן דראי מיטעא טעמי
 היינו משום דרכה כר רב הובא שאל לעדים סלא כהונן דלא
 הוה ליה לומר לעדים אלא ידעיתו כוה דלאו רמאי הוא רכל
 אדם כחוקת כשר הוא וכוה הוה ליה למישאל להומוסא הכי
 הכינו העדים סכך של להם להכי השיבו אין וכפי זה אם היה
 שואל לעדים רבה כר רב הובא ידעיתו כוה דלאו רמאי
 ואמרו העדים לאו כוה לא אמרינן דראי מיטעא טעמי דהא
 על מה שראוי למישאל להו השכנו ודנק עד כאן:

עוד שם הרב זל וכתב הרמב"ם זל פסק נ' רעדות שהיה
 אם אמרו לפחדו עשינו וכו' נפשוט הוא הגדה הרב זל
 כתב רעסן זה פשוט ולי הדין נראה דאיכא למידק עליה
 דכיון דאם היה אמת דמה שטעיד לפחדו וליראתו עשה אין
 באותו ערות משום וכוה שכתב הרב זל ככיון הקודם כשם
 הרב זל דמה שאלם מעיד כפכת ספורין ויראה אין כוממש
 אם כן עכשו שאלו העדים מורס ואמריס שחמת פחד
 העידו הא אפשר שיהיה אמת כדכריה האחרונים ואי החזרה
 הויה לכויע את הנתיב אמאי מוכיחין חמת מחמת עדותן
 הראשון כיון שהיה אפשר שיהיה אמת מה שאמרו באחרונה
 דבשלמא אי אמרינן כיון שהגיד טוב איתו חזור ומגיד אפילו

ראש יוסף הלכות עדות סימן כט

לח

עד שם הרב ז"ל כתב המרדכי פרק אחד ריבוי ממונות
 ששאל ר"י ז"ל על אחר שהטעה את חברו להעיד שקר על
 ירי שהשביע את העדים בטעות וכו' הג"ה נראה
 רכזות הענין היא וזוהי השביע את העדים לעשו מה שיאמר
 הוא להם שיעשו ואחר שהטעו וקבלו השבועה אמר להם
 שהשבועה היא שיעידו לו על שקר ועדות הוא שקידש וכו'
 דאין לומר שהשביעים מיד להעיד לו על מה שיאמר להם
 שיעידו דאם כן מה טעם שייך בזה האומר להם כבירוט
 שיעידו לו על שקר דמי יודע מה יאמר להם וכדאורי
 כשכעול העידי לנפול שקר ואין כאן טעות אלא כפיטן העדות
 מהיהיה ועוד דאם כן הו"ל להו' רשעים דכיון דנשבעו
 מעיקרא כפירוש להעיד לו על מה שירצה הוא מכל מקום
 ורשעים נכחו דלוי יעידו שקר או יעברו על השבועה ואם כן
 אף להאימנוס על מה שהם אומרים עכשו דהא משנו כפשיטו
 רשעים וכבר הוכח דהיכא דמשנו כפשיטו רשעים אשילו
 תוך כדי רכור אין להאימנוס אלא ודאי דהענין הוא כמו
 שכתבנו ועכשו כשחורו ואחרו דמעיקרא העידו שקר לא
 משנו כפשיטו רשעים דלהם נראה דמחוייבים היו להעיד לו
 שקר מחמת השבועה ששבעו לו טעמת מה שיאמר להם
 שיעשו וטעמו ששבעו שברכי' הם לטעמות כולל לישב הענין כ
 ה הג"ה וזה שכתב מהירקא ועוד דהיו כדיון מרומה
 וכפי חקירה לא ידעתי אשאי כתב דהיו דין מרומה דהא
 בעדים השערו כפירוש שקידש אזה פלוגית ואי משום חזרת
 העדים אש כן כל עוקם כמו דרעדים חוזרים נקרא גם כן
 דין מרומה ועד דלא שייך חקירת דין מרומה אלא על קודם
 החזרה ועד דלא מצינו לשון זה התם כמדרכי מרפוס הקטן
 אש ארבעה מצינו התם דקאמר ועוד עדות הלואו והוראות
 דרך דריש דהיו כמתר לזה שרנה הרב להוכיח כאן מדרכי
 ר"ז ועוד דכבר בזה כפי' ואולי דהיה ידוע באותו ענין
 ששאל ר"י שהטעה את העדים ומשום הכי מיקרו עדות דין
 מרומה עד כאן :

ו הג"ה ומה שכתב האולו היא אכחשת דאין לא מכחשתין
 לא בעו דרישה וחקירה וכיון דלא בעו דרישה וחקירה
 לדבריהם הראשונים אנו מאמינים ואין יכולין לחזור ולהגיד
 לכל מקום אין אנו עושין חקירה אש אש כן יש הכחשה אבל
 במקום המודים לא בעו דרישה וחקירה והוה ליה כדיון דלא
 בעו דרישה וחקירה דכיון שהגידו טוב אין חוזרים ומגידין
 ובעינין גם כרי להפירה לא משום לעו לכר דרוק עד כאן :
 ה הג"ה וכמה שכתב הרב ז"ל ונראה לי שמש' הואיל והיה
 מחמתן לאו למימרא כדכינו בשפות הודאת ככר' כמה
 עדים דמי מילתיה לא וכו' וליהגיד נר' דלמאי קאת בענין
 זה דלאו למימרא היא דאש היא מורה שקבלה קדושין באלות
 עדים הא ודאי דמקודשת דהא אין גרביין חקירה וכמו
 שכתבנו ואין יכולין לחזור ואש כן הא הודאת' עושה ענין ואי
 היא מורה דקבלה קדושין אבל לא כעדים הא ודאי פשיטא
 דהודאת' לא תעלה ולא מורדת דהא קיימא לן אשילו הודה
 אש ואי על הקדושין אי אין עדים כדבר איהו הקדושין כלום
 אשאי שווא אשכחא חתיכה דאוכורה ואולי דקובד הרב ז"ל
 דמי דהיינו כשנות הוא אשילו הודה הכעל דין גרין חקירה
 ורשעה ועב' אינו עולה וזה ע"כ ושיין כמה שכתבתי לעיל
 בהנהגה הקמובה עד כאן :

יב עוד שם הרב ז"ל ונרין עינין אש העידו בדיוני ממונות
 טאין גרין דרישה וחקירה וכו' ומתוך דבריו משמע שכתב
 כי עדים הכאים לאוכרה וכו' הא אי לא בעו דרישה וחקירה
 אף על פישלח כחקר עדותן לא היו יכולין לחזור וכו' הג"ה
 כך גרין להיות לא היו יכולין לומר מהירין היינו ולענין מה
 שכתב הרב ז"ל דגרין עינין בדיוני ממונות אש יכולין לומר
 מכורין היינו כיון שערין לא נחקרה עדותן נראה לי דמ"ז
 כשור וזרנות לכרכה כר דהירובולין לחזור ולומר מברין היינו
 דהא הטור וזרנות לכרכה כר דהירובולין לחזור ולומר מברין היינו
 זמן שחקרה עדותן ואינו יכול בעד לחזור בו דהשמע דאי לא
 נחקר עדותן יכול לחזור ולומר מברין היינו והר"ה דמיירו
 בדיוני ממונות מה שהכיר ואמר אבל בדבר שמוכח בטעיה
 וכו' דהיינו הוא דאכנה דרוב פשא דאשילו נחקרה
 עדותו יכול לחזור בו ואפשר לומר דמה שאמר הטור וזרנות
 לכרכה אחר שנחקר עדותן היינו ככל דכר וזכר בדיוני וכדיוני
 ממונות ההנהגה שהגידו כפשו בות דין מיקרו חקירה אבל
 לי נראה לומר דאף על גב דבדיוני ממונות אין גרין דרישה
 וחקירה מ"ל דרישה כבדיקה גרין ואש יעידו העדים כפני
 כ"ד קודם שיאילו להם כ"ד הכריות שגרין לשאל מהם אינו
 מכה שחור או לכן או באין ארכי' וכו' חזרו כהם ואזרו מברין
 היינו יהיו יכולין לחזור אעפי' שמדרכי ה"ן ז"ל לא משמע הכי
 אבל בדרכי הטור כוכל לומר שמה שאמר אחר כחקר עדותן
 היינו החקירה הנרכבה להם דהיינו כבדיקות וכמו שצינו
 כפי' כורך כיער כדוקים אש העדים אומ' לו אף אתה יודע
 שזה חייב לזה וכו' וזה אהי שער להכריתא דאזר כין לעטור
 כין לחיוב עד שלא נחקרה וכו' ועוד ז"ל לנ"ש כבדיקות שמיייר
 כדיון מרומה שגרין דריש וחקיר ומדרכי ר"ז ז"ל כפי' המדרכי
 יש לרדק כמש' דקאמר כהיה דנשאל עליו דכיון דכאים
 לאוכרה גרין דרישה וחקירה כו' ועוד כי אש' כשדות הודאת'
 והלואות גרין דרישה ולא קאמר גרין דרישה וחקירה אלא
 דרישה דהיינו דין כבדיקות ואין קודם הכריות חזרו והיו
 יכולין לחזור ואעפי' שכתב כן ר"ז ז"ל התם מ"ל הכי הרב ז"ל
 ראיה מדרכיו הראשונים דאמר כיון דבעו דרישה וחקיר לליד
 מהם דהיב דלא בעו דריש וחקיר כמו שביד' כדיוני ממונות
 דלא בעו וכו' דאינו יכול לחזור ונעל מה שדקדקתי לעיל בהנהגה
 ט' דלא מצינו האי לשון דהיו דין מרומה התם כמדרכי אשכר
 לומר דכוכר הרב ז"ל דכיון דכתב התם המדרכי כש' ר"י ועוד
 כי אשילו בהוראות והלואו' גרין דרישה וכפי האמת כפימה
 שהכין הרב דמיירי ר"ז ז"ל כדרישה וחקירה אין הדיון כן דהיו
 ממונות לא בעו דרישה וחקיר סוכר הרב ז"ל דודאי הא דכתב
 ר"י היינו כשהדין יהיה מרומה ככל ליישכ דכרי הרב ז"ל ע"כ :
 וי עוד שם וכתב המדרכי בהנהגות כשהדין וכו' היה ליה
 כאומר לחברו לא ראיתם : הג"ה והיה ליה כהיה דפ"כ
 דכתובות רב אימריה בתגרסה וכו' אות' לא נמנרה ומקומות
 רבות כיוצא ביופ"כ כפי' דכתובות דף כ"ב :

וד הג"ה וכהיה דכתב דענין כתיבות האש כלל כ"ט
 ס"א גרין לומר ס' ד' ר"י א' אינו ענין לזה שכתב עד כאן :
 טו עוד שם הרב ז"ל גרביין כפרק גט פשוט ההוא תכרא
 דהוה חתום עלה רבא כר חתן וכו' וזכרא מדכין לאו אורחיה
 למידק' הג"ה נראה דאי הוה אימניא דנורכא מדכין
 אורחיה למידק לא הוה יכול רבא כר חתן לחזור ולהגיד
 י כ כ י 2 10 ולומר

ראש יוסף הלכות עדות סימן כט

ולומר דהיא היא האשה שהיא חתום על מזכרה לא על דבריו
 הראשונים והוא אחר דלא היה איתתא ויחזור ויגבה
 כתובתה ותימא רהא משמע מדבריו רשכס אל דכאותו שוכר
 היו עדים אחרים חתומים עליו דהו חולקים עם רבא בר חנן
 והיו אומרם דזו היא האשה שחתמו על מזכרה ואל רשכס אל
 אחר לה חף אכל אמרי להו לכתביה התתומי וכו' משמע דהיו
 טבים אחרים עמו ולא כן אף אחר אביי אף ע"ג דאמרי רבנן
 וכו' גורכ' מד' כן לאו אורחי למירק רמשמע ראי היה אורחיה
 למירק לא היה יכול לחזור והיה איתת' יגבה בכתבה ואמאי
 הא ליכא שני עדים שאומרי שנכתבה כתובתה ומרכרי רשכס
 אל נראה וכשפשמ ההלכה נראה דהענין היה תלוי בדבר
 בר חנן ודברי הרב אל דאחר אחר לה רבא בר חנן אפי כן
 אמרי לתלמידיה דהתלמידים לא היו עדים חתומים בשוכר
 כראינותיה וגם דקרוק אחר איכא למירק ד' ז' רבא בר חנן
 בגשה דין ע"ג רהא הוא היה עד בדבר וכו' שמוכח מדברי
 רשכס אל וק"ל דאין עד כעשה דין ועוד אף אחר אביי
 אפג לחזור רבנן כיון רהניד טוב איכו חוזר ומגיר דזה לא
 שייך לא כעדי המעידין כפי כד רחם העידו חוץ לכד' יכולין
 לחזור ולהעיד הפך מה שאמרו אכל כפי כד' רייקי ומעידים
 האמת לשכך איין יכולין לחזור ולהניד ובאן רבא בר חנן הוא
 היה העד הוא הדיון ולא שייך כזה חלוק מבחוץ לכד' אל פני
 כד' אם לא פנא' רגס כד' רייקי כמה שאמרי וכו' נראה דרבא
 בר חנן היה דיון מעיקרא ע"כ טבים אחרים כזה ומתו שני
 הדיונים ועכשיו כה היא איתת' לגבות כתובת' וכתירת עדות
 היה אומר רבא בר חנן כפי כד' דלא היה איתתא מאי
 דחתם היא לא שהתלמידים עשו לו שדקרק יפה כענין זאת
 האשה ורק-ק וכיון האמת או אפג' לומר דמה שאמר אביי
 צורכ' מרבנן לאו אורחיה למירק לא בא לומר באן ברין זאת
 האשה רהכא כן שיחזור רבא בר חנן כן שלא יחזור דכיון
 שהניד טוב איכו חוזר ומגיר ועולם היה איתתא לא תגבה
 כתובתה רכיון דא בא תרי סהדי רמסרה עליה שנכתבה
 כתובתה ככפי פני אפג' אפג' איתת' אותן רבא בר חנן אלא מה
 שאמר אביי הוא לעלמא משום דרובין הוא לרבא בר חנן דלא
 היא חוזר ואמר רביא היא ויהי האמת כמו שאמר באחרכה
 להבי אחר דגורכ' מרבנן לאו אורחיה למירק וכפי א"כ דין
 לעלמא ולשאן רשכס אל לא משמע שפיר הכי דוק ע"כ :

ולומר דהיא היא האשה שהיא חתום על מזכרה לא על דבריו
 הראשונים והוא אחר דלא היה איתתא ויחזור ויגבה
 כתובתה ותימא רהא משמע מדבריו רשכס אל דכאותו שוכר
 היו עדים אחרים חתומים עליו דהו חולקים עם רבא בר חנן
 והיו אומרם דזו היא האשה שחתמו על מזכרה ואל רשכס אל
 אחר לה חף אכל אמרי להו לכתביה התתומי וכו' משמע דהיו
 טבים אחרים עמו ולא כן אף אחר אביי אף ע"ג דאמרי רבנן
 וכו' גורכ' מד' כן לאו אורחי למירק רמשמע ראי היה אורחיה
 למירק לא היה יכול לחזור והיה איתת' יגבה בכתבה ואמאי
 הא ליכא שני עדים שאומרי שנכתבה כתובתה ומרכרי רשכס
 אל נראה וכשפשמ ההלכה נראה דהענין היה תלוי בדבר
 בר חנן ודברי הרב אל דאחר אחר לה רבא בר חנן אפי כן
 אמרי לתלמידיה דהתלמידים לא היו עדים חתומים בשוכר
 כראינותיה וגם דקרוק אחר איכא למירק ד' ז' רבא בר חנן
 בגשה דין ע"ג רהא הוא היה עד בדבר וכו' שמוכח מדברי
 רשכס אל וק"ל דאין עד כעשה דין ועוד אף אחר אביי
 אפג לחזור רבנן כיון רהניד טוב איכו חוזר ומגיר דזה לא
 שייך לא כעדי המעידין כפי כד רחם העידו חוץ לכד' יכולין
 לחזור ולהעיד הפך מה שאמרו אכל כפי כד' רייקי ומעידים
 האמת לשכך איין יכולין לחזור ולהניד ובאן רבא בר חנן הוא
 היה העד הוא הדיון ולא שייך כזה חלוק מבחוץ לכד' אל פני
 כד' אם לא פנא' רגס כד' רייקי כמה שאמרי וכו' נראה דרבא
 בר חנן היה דיון מעיקרא ע"כ טבים אחרים כזה ומתו שני
 הדיונים ועכשיו כה היא איתת' לגבות כתובת' וכתירת עדות
 היה אומר רבא בר חנן כפי כד' דלא היה איתתא מאי
 דחתם היא לא שהתלמידים עשו לו שדקרק יפה כענין זאת
 האשה ורק-ק וכיון האמת או אפג' לומר דמה שאמר אביי
 צורכ' מרבנן לאו אורחיה למירק לא בא לומר באן ברין זאת
 האשה רהכא כן שיחזור רבא בר חנן כן שלא יחזור דכיון
 שהניד טוב איכו חוזר ומגיר ועולם היה איתתא לא תגבה
 כתובתה רכיון דא בא תרי סהדי רמסרה עליה שנכתבה
 כתובתה ככפי פני אפג' אפג' איתת' אותן רבא בר חנן אלא מה
 שאמר אביי הוא לעלמא משום דרובין הוא לרבא בר חנן דלא
 היא חוזר ואמר רביא היא ויהי האמת כמו שאמר באחרכה
 להבי אחר דגורכ' מרבנן לאו אורחיה למירק וכפי א"כ דין
 לעלמא ולשאן רשכס אל לא משמע שפיר הכי דוק ע"כ :

ועוד שם ההוא תכרא רהיה חתום עלה רב ורמיה בר
 אבא אמרה ליה לאו אכא הואי אמר לה איכרא וכו' אמר
 אביי וכו' כיון דדקרק: הגדה וכו' אמרי דאחר אמת
 ואם ירבה אחר כך לחזור איכו יכול דכיון שהניד טוב אימי
 חוזר ומגיר דהגדה דהשוכר הנדה מעליה היא וכן כתבו התוס'
 אל וכן הטור באבן העזר סי' ק"ע כ':

ועוד שם הרב אל ומהא רגס פשוט וכו' משמע לירדוקא
 כשהעיד ככר בכד' אכל אם שאלוהו עיתו ואמר שאינו
 יודע וכו' וכיון שכתן טעם וכו' כאמן: הגדה ואי מה שאמר
 שאינו יודע לא מוקרי הנדה אמאי דקדקט' לרבא כשהחזר
 רמשמע דאי לא כתן טעם איכו יכול לחזור ואמאי הא ליכא
 עמא דכיון שהניד טוב איכו חוזר ומגיר וגם לא משוי ענמו

ועוד שם הרב אל ועוד דא"כ למה לי למיתי השכיב
 פליסה ה' פעמים וכו'... הגדה ראשונה באחר ונדקרק
 מלשון המשב' כפי דברי רש"י אל דאין אמי יודעים מוקרי הנדה
 ואחר כך נדקרק מה שיש לנדקרק בדברי הרב אל ואמר רמזה
 שכתוב כמתניתין השכיב עליהם חמשה פעמים חוץ לבית
 דין וכאלו לבית דין והיו פאורים וכתב רש"י אל שאין כפירה
 חוץ לבית דין משמע משום דחוץ לכד' לא מוקרי כפירה משום
 הכיחזור והודו פאורים אכל אי היה אימא רבא רבפירה חוץ לכד'
 מוקרי כפירה והיא הנדה כשחזרו והודו בבית דין הי'
 חיובים ואמאי הא חן אמי יודעין לא מוקרי הנדה ויכולין
 לחזור ולומר וודעין אמי ואמאי היינו חיובים אלא ודאי דאין
 אמי יודעים מוקרי הנדה ואי הנדה חוץ לכד' רין מוקרי הנדה
 איין יכולין לחזור כהאש חזרו והודו הינו חיובים אכל כיון
 דהנדה חוץ לבית דין לא היא הנדה משום הכי יכולין לחזור
 ולא

ראש יוסף הלכות עדות סימן בט

מל

ואם חזרו והודו בטורים דאין לומר כיון שהגיר טוב אינו חוזר ומגיד והכי דייק לטון רשי כמה שכתב כמה שאמר מה טעם יקאמר אין חייבין וכו' לא היה ראוי להעיר שכבר הגירו שאין גורעים לך עדות ושוכ אינו חוזר ומני ולא היו מטעם דאין אדם גורע עמו רשע ורוק והשתא כדקדק מה שיש לרקר' בדברי הרב וכדברי הרן גם כן והוא אל הקשה דאי אין אנו יודעים הויא הגדה למה לה למתניתין לומר השביע עליהם חתמה פעמים אינו חייב אלא אחת משום דאין יכול לחזור ולהודות לימתי תבעם בפני כד' כלל שכתב ופירו והוד ותכב' ה פעמים והשביעם פטורו משום קרבן כלל דאין יכול לחזור ולהודות ודלא נקט הכי כמתני' אלא שהשביעם מעיקר' בפני כד' נר' דאי לא השביעם וכפרו ואחרו אין אנו יודעי לא מקריהגדה יכולין לחזור ולהודות אבל עכשו שהשביעם אינן חייבים אלא אחת משום דאין יכולין לחזור ולהודות לא משום הגדה הגדה אין כאן לא משום דכיון שכבר נשבע שאין יודעין לו עדות אי חוזרים בהם משום לפשטיהו רשעים וכמו שכתב הרן ולי קשיא על זה דאם כן כרישא דאמר שאם השביעם חזן לבית דין חתמה פעמים וכאז לבית דין והודו פטורים ואמאי הא אין יכולין לחזור בהם ולהודות דכיון שנשבעו שאין יודעין לו עדות עכשו שירצו לחזור בהם משו נשפיהו רשעים דכיון שכבר נשבעו להפך לרצונן שכועה מה לי שנשבעו כד' מה לי שנשבעו חזן לכד' דהא לדרידיה נמי ההגדה אינה הגדה ומשום השכחה אין יכולין לחזור ולהודות הכא נמי כשהוא חזן לכד' רבגדה אינה הגדה משום השכחה לא היינו יכולין לחזור וזו נראה שהיא קוש' אגדולה לדברי הרב יעוד נראה דאין דקדוקו דקדק ליתיה שמתבעו כלל שכועה וכפאו דהכ' דהיה והוא הטעם דלעולם בתי הגדה אוליכין ולמה ליה לתמא להאריך בלשוננו בלא נורק' ועוד דתניג חלוקות כל חדא וחדא כחד חדושת דכרישא תני השביען חתמה פעמים חזן לכד' וכאז לכד' והודו פטורים מכלום ואין שם קרבן כלל ונחלקה אחר כפרו וחייב על כל או' וחלוק' אחרת דהשביען ה' פעמים ככד' דאין חייבין אלא ח' לפיכך נראה כפשט דברי התוס' דכברי דאין אנו יודעים מיקרי הגדה ואין יכולין לחזור ולהעיד והכי הכי' אגם כן הרב לעיל כתחלת כ' כתיב עין שם והיינו דכריהם שהביא כאן ע"כ:

בג עור שם הרבנס התוס' כשרק הכנסו כתבו וכו' הכונה דנס התוספות אית לה: כמו בכתב המרדכי רחוי אמרו פדים אין אנו יודעי' לך עדות דהגדה היא ואין יכולין לחזור ולהגיד ודלא כהרן וכתב הרב ומכל מקום כבר אפטר שיהלוקו בין נתן טעם וכו' דמה שכתבו התוספות דהיינו לא יעיד דקרא דמיקרי הגדה ואינו יכול לחזור בו היינו כשאנו נתן טעם אמאי אמר מעיקרא שאינו יודע או יכול לחזור בו ועדיין חלוק זה על דברי הרן דכפי מה שכתב הרב כבכרתו דאית ליה דאשילו לא יתן טעם ויכול לחזור בו משום דלא מיקרי הגדה אבל אי בכירא ליה להרן דהויא הגדה אפילו שוכ טעם למה אמר כן משקרא אינו יכול לחזור בהם כהגיד וכן אינו חוזר ומגיד והכי כתבו הטור והרמב"ם דאשילו אש נתנו טעם לדברי וכו' וכמו שאמרו כן בדברי הרב וא' קשה לדברי הרב דכתב לדברי התוס' אש נתן טעם לדבריו יכול לחזור כיון דהם סוכריסד מיקרי הגדה ואם הגיד טוב אינו חוזר ומגיד ועיין: בר עור שם בטור כתב הרמב"ם אל וכן אינו יכול להסיף כשרותו תנאי כלל וכו' אין שומעין לז' הגדה לכאורה נראה דאם שכתב הרמב"ם שאם אמר תנאי היה דבריו שאין שומעין לדחולק על הסיא שהכיר הרב לעיל בשם הרן על מה שכתב הרב שאינו כותב עיקר דבריו הראשונים וכו' וכיוריס וכיוריס וכו' משמעות אחד קרוב ומשמעות אחד רחוק אם העדים יכולין לחזור ולהגיד אחר שחקרה עדין כביה דין ולכאז בערותיו חשמתיה הרחוק והשיב כל שאינו יכול לכוין דברי העד כרי' שלא יהיה עדותו מוכחת יש לנו להשיב והא הכא כשאמר העד דתנאי היה דבריו: הא יכולין אנו לכיון דבריו כרי' שלא יהיה עדותו מוכחת ולמה דמה שהני' משיקרא היה כשי' התנאי ויהיו אש כד' דבריו מתקיימים והרב רצה לתקן זה כמה שכתב וכתבאז זה שאמרום כתבטל עדותי כל שלא נתקיים התנאי והוא ליה חוזרים ומגידים ואין זה תיקון דהתם כמו כשהורין ומכאן ממשעות הרחוק מתבטל מה שהעיד

בב הגדה וכפי מה שכתבתי מה שהכין הר' לעיל מדברי רבינו ירוחם וכן משמע מפשט לשונו דככל דבר אין דרכו של גורבא מרכן לרקדק ויכול לחזו' איתי ההוא דר' אשי כפשוטו דאף על פי שאמר בפירושם בפני בית דין לא יעבא עם כל זה ויכול לחזור בו עד כאן:

בג עור שם הרבנס התוס' כשרק הכנסו כתבו וכו' הכונה דנס התוספות אית לה: כמו בכתב המרדכי רחוי אמרו פדים אין אנו יודעי' לך עדות דהגדה היא ואין יכולין לחזור ולהגיד ודלא כהרן וכתב הרב ומכל מקום כבר אפטר שיהלוקו בין נתן טעם וכו' דמה שכתבו התוספות דהיינו לא יעיד דקרא דמיקרי הגדה ואינו יכול לחזור בו היינו כשאנו נתן טעם אמאי אמר מעיקרא שאינו יודע או יכול לחזור בו ועדיין חלוק זה על דברי הרן דכפי מה שכתב הרב כבכרתו דאית ליה דאשילו לא יתן טעם ויכול לחזור בו משום דלא מיקרי הגדה אבל אי בכירא ליה להרן דהויא הגדה אפילו שוכ טעם למה אמר כן משקרא אינו יכול לחזור בהם כהגיד וכן אינו חוזר ומגיד והכי כתבו הטור והרמב"ם דאשילו אש נתנו טעם לדברי וכו' וכמו שאמרו כן בדברי הרב וא' קשה לדברי הרב דכתב לדברי התוס' אש נתן טעם לדבריו יכול לחזור כיון דהם סוכריסד מיקרי הגדה ואם הגיד טוב אינו חוזר ומגיד ועיין: בר עור שם בטור כתב הרמב"ם אל וכן אינו יכול להסיף כשרותו תנאי כלל וכו' אין שומעין לז' הגדה לכאורה נראה דאם שכתב הרמב"ם שאם אמר תנאי היה דבריו שאין שומעין לדחולק על הסיא שהכיר הרב לעיל בשם הרן על מה שכתב הרב שאינו כותב עיקר דבריו הראשונים וכו' וכיוריס וכיוריס וכו' משמעות אחד קרוב ומשמעות אחד רחוק אם העדים יכולין לחזור ולהגיד אחר שחקרה עדין כביה דין ולכאז בערותיו חשמתיה הרחוק והשיב כל שאינו יכול לכוין דברי העד כרי' שלא יהיה עדותו מוכחת יש לנו להשיב והא הכא כשאמר העד דתנאי היה דבריו: הא יכולין אנו לכיון דבריו כרי' שלא יהיה עדותו מוכחת ולמה דמה שהני' משיקרא היה כשי' התנאי ויהיו אש כד' דבריו מתקיימים והרב רצה לתקן זה כמה שכתב וכתבאז זה שאמרום כתבטל עדותי כל שלא נתקיים התנאי והוא ליה חוזרים ומגידים ואין זה תיקון דהתם כמו כשהורין ומכאן ממשעות הרחוק מתבטל מה שהעיד

בא עור שם אכל כמדרכי כתב פרק שבועות השרו כשאתי על מעשה שאירעו וכו' ועתה זכרנו כו' הגדה הכונה היא דס' למרדכי דליאמר אין אנו יודעים יכולין לחזור ולהודות אלא צריך כתי' טעם שאין בו טעם וס' דהאר שהשילנו בכ' היינו כמו כשני בית דין וזה שלא העיד ושתקו היה ליה כאילו אמרו כפרנו אין אנו יודעין ואין חולק למה שכתבנו לעיל דכיון דהיו שם ולא אמרו כלום היה ליה כאילו אמרו כפירוש אין אנו יודעים אבל נראה דיש לרקדק מאי הביא מהא דרב אשי דרילמא היה רב אשי כשאמר לא ידענא לא הוה ככית דין משום הכי חזר והעיד לו אבל האי

בא עור שם אכל כמדרכי כתב פרק שבועות השרו כשאתי על מעשה שאירעו וכו' ועתה זכרנו כו' הגדה הכונה היא דס' למרדכי דליאמר אין אנו יודעים יכולין לחזור ולהודות אלא צריך כתי' טעם שאין בו טעם וס' דהאר שהשילנו בכ' היינו כמו כשני בית דין וזה שלא העיד ושתקו היה ליה כאילו אמרו כפרנו אין אנו יודעין ואין חולק למה שכתבנו לעיל דכיון דהיו שם ולא אמרו כלום היה ליה כאילו אמרו כפירוש אין אנו יודעים אבל נראה דיש לרקדק מאי הביא מהא דרב אשי דרילמא היה רב אשי כשאמר לא ידענא לא הוה ככית דין משום הכי חזר והעיד לו אבל האי

בא עור שם אכל כמדרכי כתב פרק שבועות השרו כשאתי על מעשה שאירעו וכו' ועתה זכרנו כו' הגדה הכונה היא דס' למרדכי דליאמר אין אנו יודעים יכולין לחזור ולהודות אלא צריך כתי' טעם שאין בו טעם וס' דהאר שהשילנו בכ' היינו כמו כשני בית דין וזה שלא העיד ושתקו היה ליה כאילו אמרו כפרנו אין אנו יודעין ואין חולק למה שכתבנו לעיל דכיון דהיו שם ולא אמרו כלום היה ליה כאילו אמרו כפירוש אין אנו יודעים אבל נראה דיש לרקדק מאי הביא מהא דרב אשי דרילמא היה רב אשי כשאמר לא ידענא לא הוה ככית דין משום הכי חזר והעיד לו אבל האי

ראש יוסף הלכות עדות סימן כט

ככתב ידן יונא ממלא כחמטס וממ קסה מה שכתבתי בסמ
הדאס לפיכך נראה לי דלפטר לומר דמלא כחמטס תכלה
דכרינו ואין כתב ידן יונא ממלא כהא וראי דכחמטס וכל זה ודאי
דלא כעא מיניה רבא מרב נחמן כי כעא מיניה היינו ככתב
ידן יונא וממלא מיקרי חוור ומגיד כמו דאמר ר' באמל ומודעא
אפילו כי אין כתב ידן יונא ממלא כחמטס ללא אתי על פה ומרע
לשטרא ורוחק וכל עב :

כו עד סה הרב וכתב הרמבם ככל מה שרואה וכן אומ
יכול להוסיף וכו' ואף על גב דאפילו בעד א' אומר תנאי וכו'
הגריה איכא למידק דהיה מני למעמד דאפילו מאי דכתב
הרמבם דאין כחמטס כחמטס תנאי היה דכרינו זה מייורי
דאמרי הכי לאחר כרי דבור דבהא סלקינן ונחתינן אבל
היהו רפכ דכתובות מייורי דאמרי הכי תוך כרי דבור וכמו
שפי רש"י התם ואלולי דכתב הרב מה שכתב דאוקמה הרמבם
כאין כתב ידן יונא ממלא כחמטס כן הוה האמת שהרמבם כן
מפרשה וכמו שכתב הר"ן ונאמר דמוכרת הוא לומר כמו שאמר
הרב דהא אוקמה הרב כאין כתב ידן יונא ממלא דאוקמה
תוך כרי דבור דאי כתב ידן יונא ממלא מה יועיל מה שהוה
אומר תוך כרי דבור אבל תנאי היה דכרינו רלא על דכריה
אכן שמכין דהא נחקרה עדותן ככד עב :

כז וכתב עוד הרב וכיון שדכריהם האחרוני אין פותרין
לגמרי לראשונים מהיימני הגריה וכפי הנראה איך תנאי
היה דכרינו כלל היה כותב דכרינו הראשונים לגמרי היה כותב
הרמבם דאפילו כתב ידן יונא ממלא וכן לאחר שנחקרה
עדות דהיו באמרי לו תנאי היה דכרינו כיון שאין פותרין
לעדותן וכמו שכתבתי בהנה"כ דלא להרמבם האי דאמרי
תנאי היה דכרינו פותרין דכרינו הראשונים מיקרי וכמו שכתב
הרב בתחלת דכרינו על דכרי הרמבם וכתבתי זה שאומרים
מתבטל העדות כל זמן שלא נתקיים התנאי וכפי מה שכתבתי
לעיל בהנה"כ אי משנו בשניי ורשעים אפילו אין כתב ידן יונא
ממלא ואפילו תוך כרי דבור אין נאמנין ועיין כמה שהביא
הרב בסמוך מהיהא דשבעת העדות עב :

כח וכתב עוד הרב ומשמע לי דכין אומרים דבר ששותר
עדות או שאמרו תנאי היה דכרינו אם בתוך כרי דבור לגמרי
עדות וכו' דכפרק שבעת העדות וכו' הגריה מרבני
רש"י כפ"כ דכתובות בין כהיה דעדים דאמרו כתב ידן
הוא זה אבל לאכובים היינו בין כהיה דעדים שאמרו תנאי
היה דכרינו משמע כן ונראה כן דמתוך כרי דבור דכרינו
אכל לא אמרינן כן אלא פורס שחקר עדותן ככד כמו היה
דאומרים היינו דמייורי כאין כתב ידן יונא ממלא אחר ומשום
הכי תוך כרי דבור יכולין לחזור אבל לאחר שנחקרה עדותן
ככד כמו שהוה כמה שמייורי כפיטן זה אפילו תוך כרי דבור
אין יכולין לחזור כיון שכבר חקרו ושאנל"כ כל מה שצריך
לשאל והעדים השיבו על כל דבר ודבר ואחר כך תוך כרי
דבור חזרו ואין נאמנים והיה דשבעת העדות גם כן אינה
ראיה לרכרי הרב אל דהתם כמו מייורי שצדיק לא נחקר עדותן
ככד אלא שהתובע תבע והשביען שיעדו בפניו כד וכפרו
וכד לא חקרו ולא שאלו להם כלום ומשום הכי תוך כרי דבור
יכולין לחזור ומלא כדאס דהיה דשבעת העדות דקא' דף
השביעין וכפרו וחזר האחד והיה תוך כרי דבור ריבול לחזור
ושזור ואפ"י רמב"ם בפי"ה דשע ששבע על שקר שחולק על
היה

שהעידו בתחלה לכך נראה לי לומר דכשלא התם המשמעות
הרחוק שאמרו בכוף היה המשמעות עדותן אלא שלא פירשו
ומשום הכי עכשיו שפי' אינו מיקרי חוור ומגיד דהא מעיקרא
ה"כ אמרו אלא שלא פירשו היטב דבדיה אהל הכא כהאי יונא
דאמרי תנאי היה דכרינו מעיקרא כשהעידו לא היה זה
כמשמע כלל ומשום הכי קאמר דהוי חוורין ומעידים זה כדאס
לוי ועיין עוד עב :

כה עוד סו' ואלא הר"ם אל דכתיב וכו' ואפילו אחד אומר
תנאי ואחר אומר לא היה תנאי שומעין ליה שאמר תנאי
הגריה ונראה דמה שכתב הטור בשם הר"ם דלעד שאומר
תנאי שומעין הכי מילי כשהעד שאמר תנאי היה חסויע למי
שהוא מוחזק כגון מי שמכר לחכרו כקדים וכא הלוקח לוקח
מקחו כעדות עדיו שהעידו שמכר לו ואמר המוכר שכתבתי
מכר לו והעיד אחר מן העדים שכתבתי מכר לו כאלמני ושאמר
המוכר כמה שכרו אבל אם העד שאמר תנאי חסויע למי
שאינו מוחזק כגון שבכר הונא המוכר מה שמכר מירו והוא
כיד הלוקח או מהימני למי שפי' שלא היה תנאי דהוה ליה חד
כגד חד ואוקי חד להדי חרונשאר כיד הלוקח ועדו רדל סהרי
מהכא הלוקח שאמר שלא היה כחכירה סוס תנאי כאמן כיון
שהוא מוחזק ועוד אפי' אומר דלפטר לומר דאפילו אם מכר
לו את הגדה ואמר ליה לך חוק וקנה וקפאו ואמר עד א' תנאי
ועד אחר אמר שלא היה תנאי דשומעין למי שאמר דלא היה
תנאי וישאר הקרקע כיד הלוקח ואין גמריים קרקע בחוקת
בעליה עומדת משום דכיון דמרי כהדי מכהרי דמכר לו את
הקרקע הא לוקח זה כפי דכרי כולן ככנס זה הלוקח כדון
לתוך הסדה והדי הוא בחוקתו ועכשיו זה רונס לסלקו מחמת
חייב התנאי וזה אומר שלא היה תנאי או יהיה המוכר המפה
ודומה זה לרין שהביא הרב לקמן בסמוך בשם הר"ם כהיה
דראובין שהויה שפי' על שפי' שמכר לו כרס א' והלה טוען
וכו' וכשכאס שם ככד דכד עוד על זה עב :

כו הגריה אכל ממאי איכא למידק על דכרי הטור דכתב
ואל הר"ם כתב דכתיב שומעין לו וכו' דכר' דחולק על דכרי
הרמבם וזה אינו דהרמבם לא כתב כן אלא אם כתב ידן יונא
ממלא אחר והבא אחר שנחקרה עדותן אבל אי אין כתב ידן
יונא ממלא כחמטס לומר תנאי היו דכרינו ודילמא דהר"ם
לא כתב כן אלא כאין כתב ידן וכו' אבל אי כתב ידן יונא ממלא
כהא וראי יורה להרמבם דאין נאמנים והרב כתב דמרהביא
הר"ם דכרי הנמסרם ולא חלק משמע לרבי דככלל גמלי מייורי
וליה הצעיר כרא' דארכה מרבוי הר"ם בפסקיו נראה דהיה
דנאלי היה דכרינו מייורי כאין כתב ידן יונא ממלא אחר
דכתב כהיה לומר רב נחמן עדו שאמרו אמנה היו דכרינו
וכו' מרב רב אפי' אומר וכו' מודע ביתן והאוי לא ביתן לכתב
ומייורי כאין כתב ידן יונא ממלא אחר מדתלי טעמא בלא
ניתן לכתב א"כ האי מומרא רב נחמן כאין כתב ידן יונא
מייורי ועל מומרא זו הביא כגמ' האי דכעא מיניה רבא מרב
נחמן שדים שאמרו תנאי היה דכרינו מהווע' השיב דכחמטס
ועל זה העינן עצמו מייורי מאי דקאמר כתר הכי עד א' אומר
תנאי ועד אחר אומר לא תנאי היה וכו' ועיין איכרא דלשון
דקאמר כגמ' דתנאי מילתא אחריתי היא ומשמע דכשאר
תנאי הוה דכרינו אינו כותב דכרינו הראשונים ולא מיקרי
חוור ומגיד ואל"כ נראה דהדין עם מרשעים השמעה דאפילו

ראש יוסף הלכות עדות סימן כט

מ

לא וכתב שד ונראה לי שאלם נמר עדותו וכו' אבל לומר
 דבר שמוציא עדותו לגמרי לא מהיומי הגדרה. העט' מפי
 שכתב שד תכאי הוי רבר שסוכר על דבריו הראשונים ולא
 שאמר דהוי רובה לומר כתכאי וכו' הוא סוף דבריו דשייכי
 אהדריה אבל כשאתר עדות לגמרי לא סייך לומר זה הייתי
 דל ואיך סוף דבריו הראשונים אבל מה קשיא ליעל דבריו
 למה לא יהא יכול לומר כתוך כד' דבריו הייתי לומר כי אלא
 שהשפיקו יב' בדבריהם וקל ע"כ:

לב עור טס הרב וכתב שכתב אחרת כתב על ראובן שכתב
 משכונתך דיכרין על חכרו לשמשן אחיו ומתו ראובן ושמשן
 אחיו וכו' והש"ב שכתבנים אפילו בכתב ידו יוצא ממא' לפי שאין
 אלו העדים מכחישים עדי השטר. הגדרה וקשיא לי על
 דבריו דאיך קאמר דאיך הו' העדים מכחישים דבריו עדי השטר
 דכין דכתב ידו של עדי השטר מנה ממא' אפילו טס עומם
 היו אומרים דתנאי היה דכריהם לא היו נאמנים אס כן הוה
 ליה כן מעידים בפירוש דלא היה תכאי וא"כ נמצא דמכחישים
 אלו העדים לעדי השטר והכו כמו משמש היה דתרו ומרי
 ניכרו דכל זמן טס חתומים על השטר כסתם דהוי כאלו
 מכחישים לאותן שאומרים אכופים היונו מחמת נפשות ואיכא
 לענין הדין כש מה שכתבתי שעדי השטר מכחישים לאותם
 העדים וכפי דברי האשכנזי כשיכחשו עדי השטר כפירו' לגן
 העדים ויאמרו דשחתמו היה כפניהם בפירוש בלא תנאי כלל
 מה יהיה הדין וכפי דברי הרמב"ם נראה ראש עדי השטר היו
 מכחישים בפירוש לאלו העדים דמוקינן לחבר כדרי שמעון
 בעל המשכונה והטעם כמו שכתב באותה תשובה אחרת
 שהביא הרב משמו בלוחם שהביא שטר על שמעון שכתב לו
 כרם דלכריו כלן החצר ממושכן הוא לשמשן אלא שזה שאמר לו
 שתכאי היה וזה אומר לא היה תכאי ומוקינן ליה בחוקת בעל
 המשכונה ולי איך נראה דכר זה כלל חרף דמעין ולסוף הש"ס
 שכתב לו דראובן המתה' הוא דר כהנר אבל כהיה דרסר
 מחד של כרם בלוחה הוא מוחזק בכרם ומאס הפי מוקינן
 ליה אחוקתיה אבל הכא החצר בחוקת המתה' הוא ועוד
 כר לי דאפי' שהיה החצר הממושכן ביד שמעון בעל המשכונה
 אפילו הכי לא רמי ליה דרסר דכרס דכרסל' חסר דהוי חסר וינא
 מכל וכל מדעות המוכר ונכנס לרשו לוקח הויה עכש הכרם
 בחוקת הלוקח ואין מציאים את הכרם מחוקת אבל הכא
 אעפי' שהיה חצר הממושכן ביד שמעון עכ' ערין הוא עומר
 בחוק' בעליו דראובן דכל זמן שירכ' יכר או אש היה המשכונה
 לומר או יפריש נמצא דלא סתלק רשות ראובן ממנה ומזה
 יש לנו לומר הכא קרקע בחוקת בעליה עומדת:

לב הגדרה וי"א איכא למידך דכתיב תשובה וכתב שכתב
 שהביא הרב קודם לו ראש הערי עמון שכתב ידו וינא ממא'
 אן נאמנין לומר תכאי היה דברים דהא מוקי ליה הוי דתכאי
 כאין כתב ידו וינא ממא' וכוונת התשובה משום דעדים אחרים
 הם מה שאומרים דתכאי היה כדבר וכמו שכתב הרב אס כן כל
 שהעדים החתומים על שטר קתם אין יכולין לומר אחר כך כך
 וכך היה לא מה ששמע מתוך לטון השטר וקשה לזה מהביא
 דכתב בסימן אלף וי"ב שהביא הרב דכאל על ראובן שמשכן
 בית לשמשן וכתבו העדים כשטר שלא היה רשו' ללוה לסלקו
 ולא כתבו ומן כתב הוא דאפי' כתב ידו וינא ממא' שכתבנים
 העדים לומר כך וכך שנים הוה הפתאי וכו' א"כ ממשע דאפילו
 כתב

היה שכתב לפעל מדברי ר"ף כהא ראובן כפ"ך דכתובות
 על מה שכתבו העדים שאומרי כתב ידינו הוא זה אבל אומרים
 שיינו ללוה כאלו כתב ראובן רמי כר ממא' לא שנו ראובן הפה
 שאמר הוי הפה שהפד לא שאמרו אומרים היונו מחמת נפשות
 ופירש ר"ף משום דלא משו בפניהם רשעים ובתוך כד' דכור
 וכו' אבל אי אמרו אומרים הוי מחמת מומן אין נאמנים מאי
 טעמא משום דמשו בפניהם רשעים ונראה טעם משירוש ר"ף
 בפירוש דאפילו תוך כד' דכור לא מחקר עדותן ככד' דהתם
 מירי כאין כתב ידו מנה ממא' עכ' אן האמין ומהכא מפ'
 שבעת העדות משמע דתוך כד' דכור אפילו רשעים כפניה
 רשע האמן לחזור בו ואפשר לומר דש חלוק דהיה רפ"כ
 דכתובות מירי שהיו חתומים על שטר מומן רשע כפניהם
 להעיד שפשוטו כרשע שחתמו ממא' מומן אן להאמינן אבל
 ה' דשבעת העדות הכל הוא ביחד הכפירה וההודאה וכן
 ויך כד' דכור דהכפירה חור והודא אמרינן תוך כד' דכור
 גדכנר דמי והוה ליה כאלו לא כפר והשבעה על ההודאה
 בלא דרוק ועין לפעל כהנהג' וס' כהנהג' ע"כ:

ל וכתב עור טס הרב וכתב ה"ף וקדם אחר מהם והודה
 בתוך כד' דכור של חכרו וכו' וכתב ה"ן וכו' ולזה נתכן ה"ף
 שכתב תוך כד' דכור וכו'. הגדרה איכא למידך כד' דכור
 ה"ף שכתב קמ' ריטול הראשון לחזור בתוך כד' דכור של
 חכרו השני א"כ כשפריך טס כפ' שבעת העדות על חלוקת
 מתניתין דקתני כפר ה"ח והודה אחר השאל' בזה אחר זה
 דתרווייהו כפרו וכו' אלא רמי ויחזק רישא תוך כד' דכור שפ"א תוך
 כד' דכור דתני לה ל' ה"ה הנמרא יכול לומר חתמא רבה
 דלעולם רישא ויפ"א אשמועינן בתוך כד' דכור דמי ורישא
 אשמועינן דאחר בתוך כד' דכור של חכרו הוי כדכור לומר
 דהעידו כאחד לחייב את שניהם דכין דשניהם כאים כאחד
 זה אומר עדותו וזה בתוך כד' עדותו של ראשון הוה ליה ככת
 אחת אבל כפ"א אשמועינן חרוש יותר מזה דאעפי' דהראשון
 כפר וכו' השני והודה וחזר הראשון תוך כד' דכור של שני אף
 על פי שהוא חוק כד' דכורו של ראשון עכ' שייך תוך כד' דכור
 וכדכור דמי אף על פי שאינו תוך כד' דכור של ראשון דהא
 השפיקו העד השני ולי נראה לומר דכין דרישא אשמועינן
 דתוך כד' דכור של חכרו הוי כדכור והוה ליה כאלו העידו
 ביחד כן נמי נפקא שכתב הראשון ואחר כך הור' השני וכתב
 כד' דכור של שניהם הראשון הוי הרישא דכין דעומדין
 בלוחם עבין דעור' ל' מיקרי הכפס עדותו של השני אבל ה"ן
 כתב זה כד' דכור אחר דמישא שמעין ריטול הראשון לחזור
 ולהודות בתוך כד' דכור של שני דהא תנן כפרו שניהם חייבים
 ואוקימנא כנון שכפר שני בתוך כד' דכור של ראשון ועל כרחק
 חייבו של שני הוא משני סיכול הראשון להודות בתוך כד'
 דכור דאי לא היה יכול השני לשטור את עצמו ולומר מפי
 שמעתי שכפר הראשון כשתי נכ' אס ואף עפי' שמכל לומר
 לו הוה לך להעד דאתה מחייבו שבעה ודיל' לא ישבע וישרע
 ומנא דאתגרמת להפסידו הא קאמר כמ' דהאי תנא סוכר
 דדבר הנורס למאן לאו בחמת דמי והכי ממי מוכח מסיפא
 ומתני' דאחר כפרו בזה אחר זה הראשון חייב והשני פטור
 צרי' דהשני פטור משום דאין אחד ראוי להעד ולא' אעפי'
 דעד א מחייבו שבעה עכ' פטרו כמתני' להכי נרין כנמרא
 לשמוי שוכניא אחרונה ומכרזס וס' כתב ה"ף מה שכתבתי:

ראש יוסף הלכות עדות סימן כט

איכא חד נגד חד והוה ליה כאליו איך כן שום עד ומשום כתי
 ישבע היסת ורב מתתיהו גב' אפטר שורה כהאי דכא רמיין
 פר דיהיה פטור וכו' שכתבתי אבל ממה שכתבתי כלשון
 נראה שהראש חולק על דברי הר' מתתיהו כההיא דער אחר
 אומר תנאי דלהצטעור אשילו משבועת היסת וכפי קוצר
 דעתי הרין עמו דכיון דכדון זה אמר מאיכתי ליה ופטריין
 ליה משבועת דאורייתא כש שבוה העינין עמו וט לפוטרו משבועת
 היסת ודוק ע"כ:

ל' ע"ש הרב ורב מתתיהו כתב ככ' כהת בשמו וטעמו מזה
 דס' דכש שער א מחייבו כד פטרו והכא אוקי חד לגבי חד
 הגדה אמאי צריך לומר כשם שער אחר מחייבו וכו' למא
 דאוקי חד לגבי חד והוה ליה כאליו אן כן עדים כלל וישבע
 היסת לא שרצה לומר דרב כטעמו ראו אמרינון הער המשיע
 אינו פוטרו א"כ הוה ליה כן ע' אחר דאמר דלא היס מוס
 תנאי והיה חייב שבועה דאורייתא דער האומר תנאי אמר
 מושל אלא לפטרו מן המזמן לכו והיה חייב שבועה מן אורייתא
 מחמת הער האומר שאינו תנאי להכי קאמר דסבירא ליה
 דער המשיעו פטורו ג' מן השבועה ואי אחר דסבירא ליה
 דער המשיעו פטורו מן השבועה ולא אחר אוקי חד לגבי חד
 היה אמריא דפטור מן השבועה הוא מכל וכל להכי קאמר דאוקי
 חד לגבי חד ויש כן לפחות שבועת היסת וכמה שכתב הרב
 בטכרת הדימה כדכר עוד בזה בע"כ ע"כ:

ל' עוד שם הרב ורבינו סימן מ' כתב כשם הדימה שאל
 הם מ' ג' וכו' וטעמו משום דסבירא ליה דאין ע' א' המשיעו
 פטורו הגדה קשאי ל' על דברי הרב דהא אפטר דהדימה
 סבירא ליה דער אחר המשיעו פטורו מן השבועה כגון מורה
 מקנת הטענה ועד אחר משיעו דפטור או כשבועת השומרי טעמו
 בארסו ועד אחר משיעו דפטור כשם שער אחר מחייב
 כן נמי פטורו והכא שאני דיש עד אחר דמחייבו ואית ליה
 דכל מקום שהאמניה תורה עד אחר הריבאין עדים א"כ אעפי
 דיש עד אחר המשיעו אין דבריו במקום שנים כלום ומשום
 הכי מחייבו שבועה דאורייתא ואולי דסבירא ליה דכס מורה
 מקנת שבועת השומרי מ' מחייבו התורה שבועה הוה ליה כאליו
 יש עדות נגדו ודוק ע"כ:

ל' הגדה ומה שכתב הדימה דער שומר אינו תנאי
 הרי הוא כשנים וזה נראה לכאורה הפך ממה שצראה ב"ב
 דכתובת כההיא דער אחר אומר תנאי וכו' נראה דהאומר
 תנאי הוא יותר כאלו ודלא כרב פיא וכו' והוא דוקא לפני
 המחזיק אמרינון שהכתב פטור דהאומר תנאי כאמ' ולא תרפ
 אבל מ' לענין מי שאמר שלא היה תנאי וכו' לחייבו שבועה
 לזה מחייבו הכתוב כשנים לענין השבועה דחד הוא לענין
 השבועה כשנים לענין חוב המזמן וכמו שלפיין המחזיק אשני
 עדים ואמרו חייב ועד אחר מכחישו אינו כלום כך עד אחר
 לחייבו שבועה ועד אחר מכחישו לא כלום הוא דלשבועה
 עד אחר קס כשנים למזמן ע"כ:

טל הגדה ומה שכתב דער שבעת רבינו שפטור משבועת
 היסת היינו לומר משום דכתב ורבינו לא חש לכתוב כן אלא
 דברי רב מתתיהו ש"ס כסכרתו ולא כיטיע לומר דכ' ר' ליה
 לטור ככל כרב מתת' להכי כתב ודעו וכו' דכפיין שבועת היסת
 פלוג עליה וכבר כתבתי בהנהגה ל' מה שיש לחלק וכן מה
 שכתב הרב בס' מ' ודעת רבינו כרעת רב מתתיהו היינו
 לומר

כתב ידן ומח' וכו' העדים לפרש ולמ' על תנאי כך וכך היה
 ונראה לומר דלא סתרי אהרדים דכשכתב דין וכו' מח' א'
 דכתב כן דאין וכו' לו תנאי היה דבריו היונו משום דלשון
 השטר כתוב פתח משמע דלא היה שם שום תנאי ואין וכו' לומר
 לחזור ולהגיד כיון שחקקה עומתו ככר ככר אבל כההיא
 דכתבו העדים המשבונה כלא זמן לא מיקרי חוזר ומעידים
 דאדרבה הסבירא מתנת דלא משכן הבית לעולם דא"כ היה
 לו טוב למכרה מרלא מכר' לא משכנה דואי דלומן משכנה זה
 נראה ל' ע"כ:

ל' עוד שם וכתב עוד הדימה כתבונה על דאין שהוציא
 שטר על שמעון שמכר לו כרם אחר דאין דמיכס עולה ופה
 דשאני הכא וכו' הגדה מה שאמר דאין דמיונס עולה ופה
 הרין עיונוכו שכתב דהכא לדברי בולן לוקח זה ויד כרין
 אבל התם רהוי כמו ההיא דרב שטיא דמכר ואיכא פני עדים
 דכשהוא כריא ונליס מכר ופסיס אומרי דשוטה היה כשחבר
 דאוקי ממוכא בחוקת כר שטיא משום הל' שפי הער' שמעידים
 ששוטה היה כשחבר ככסם לוקח זה בקרקע שלא כהין וכיון
 דאיכ' ספקא במכירה עצמה אוקי ממוכא בחוקת מריה קתא
 וחלוק ופה הוא א"כ מ' לרימ א' לן ראה אשפי' דיש טעמו
 שכתבתי דכיון דיש כן שטר שמכר לו את הקרקע האיכא
 קרקעה מרשות מוכר לרשות לוקח והלוקח מיקרי עכשו
 מוחזק אלא שיש ספק אסי' לו לקיים שום תנאי אי לא משה
 אמרינון שתשאר כידו על לוקח אבל ראה לא מייחי לרבריו
 ועד וכפי מרין זה שאם העדים מעידים שאיכרא שמכר לו
 הכרם אבל היה כתבוי שבתן ק' וכו' ולפלו ואמר המוכר שלא
 נתן והוא ג' אומר שלא נתן לא שלא היה שום תנאי כמכירתו
 והכא עדים על זה שמכר לו כפירוש כלא שום תנאי כלל דאו
 אמרינון דהקרקע בחוקת בעליה הראשונים עומדת דהיינו
 המוכר משום דל' ג' ז' העדים שאומרי' שכתבתי מכר שנתן ק' ק'
 זו ולפלו והוא לא נתן דירעין דלא נתן הא ככסם ככרסם שלא
 כרין וכבר כתבתי בזה באחד מן הפסקים מי שירצה יעין
 עליו ועוד נראה דיש קנת פקשוק על דמי דאמאי קאמר
 ד' רברי כולן ככסם לוקח זה כרין דהא לרברי העדי דאומרי
 דתנאי היה המקח תלוי ושומר עד שיקוי' התנאי נכ' ששקיים
 דלוקח התנאי לחפדע לא היה המקד מכר ונמנא של דברי אלן
 העדים ויד שלא כרין הלוקח ואין זה כלום דכשלא כשהתנאי
 הוא לקיים המקח יהיה כמו שכתבתי אבל הכא התנאי הוא
 לכלל המקח והמכירה נמורה עד שיקיים ואם לא יקיים לעולם
 יהיה המקח קיים:

ל' עוד שם כטור ורב מתתיהו נאון כתב דאשפי' דער אחר
 אחר תנאי ואחר וכו' משבועת היסת וכפטר' הגדה נראה
 דלשון השטר שכתב ורב מתתיהו כתב שפראה שחלק על דברי
 הראש הוא זה דמרכרי הראש דכתב פתח שומעין למי שאומר
 תנאי משמע ופטור הוא הכתב ואשילו שבועת היסת אין צריך
 לזה כתב ורב מתתיהו כתב דברין מיהת שבועת היסת אוקי חד
 לגבי חד ונראה דלוח כיון הרב כאומרו ודע שרעת רבינו
 שפטור אף משבועת היסת כמבואר בס' מ' פ' ובע"כ שיש
 לחלק מההיא דמי' פ' להכא דאשפי' דהשטר וידה כהאי דכתב
 הרב מתתיהו דאי קאמר התם דאשפי' דהשטר אשילו משבועת היסת
 היינו משום דהוי תביעה על פה מנה ל' כי כדן הוא אומ' פרשתין
 והער משיעו ולכא עד אחר כגוד' משום הכי פטור אבל הכא

סימן ל

א א"ל לדרוש עדי ממונו כדרישה וחקיר וכו' אעפ"י שלא כוונת
החדש כו' ולא המקור כו' הגהרה כד' דהאי דלא כוונת החדש
ולא המקום היינו ל' שהעדים א' אומר בניסן היה ולא א"ל בניסן
היה ההלואה ועב' עדותן קיימת וזה אינו דהא בסמוך כתב
השור דאף על פי דא"ל דרישה וחקירה אם הכחישו זה את זה
בחקירו ודרישו עדותן כעלה כינד א' אומר בניסן לוח האמת
והכ' אומר לא כי אלא כאייר וזה הפך מ"ל לעיל במקור ואמרת
לומר כפי כוונה וזרית חלוק ביניהם דמש' הכא דאם הכחישו
בבדיקו' דעדותן בטלה היינו דוקא שהער' הא' אומר בניסן לוח
הימנו וחכרו אחר לא כמו שאתה אומר כי לא היה בניסן אלא
כאייר היתה ההלואה ככה"ל היתה הכחשה ממנו וטבל העדות
אכל מ"ל לעיל דאם לא כוונת החדש דהעדו' קיים מיירי דלא
מכחשו זה לזה כפי' א"ל א' אומר בניסן והא' אינו מכחיש כפי' א"ל
אומ' א"ל ר' איתי מלוה ממנו כאייר וכפי' זה ל' דתבעו כ' מכיס
ומטריפי טיבה מכה א' א"ל ז' שאמר הער' השני כמדומה לי
שההלואה היתה כאייר ולא זה מכחיש את זה ולא זה מכחיש את
זה אלא כל א' א"ל כמדומה לי שהיה כחדש זה וכו' כתב דעדותן
קיימת ואפי' שלא תבע אלא מכה א' זה כתבתי לפי מ"ל שמזכר
לכאורה מלשמו אכל מה שכל' הוא זה דמ' שאלא כוונת החדש
היינו לומר דלא ידעו לומר כאייר חדש היתה חף עפי' שכוונת
השכ' וכשתבעו כאייר חדש אמרו שלא ידעו אעפ"י שלא תבעו
עדותן קיימת דהא לא מתכחשו אהדדו וכו' אעפ"י שלא תבעו
אותן אלא הם כענין א"ל שזכר יודעין אזיה חדש היה לא שיש
קצת לדין כוה דאף בדיומ' דנרין חקיר' אם אמרו העדים
אין אנו יודעין און מבטלי עדותי' ובמ"ל הריכש כפי' דכיו' והכיו' וכו'
הרב לקמן כסמוך ופ"ש כדכרי הריכש ואין חלוק בין זה לזה
אלא שבשאר עניני' א"ל לחקור ולדרוש וכד' יומרו דרין ומ"ל אם
אמרו אין אנו יודעין אין מבטלים עדותן ומ"ל יועיל החקירה
דשמי' יכחשו זה לזה בחקירות ויטבל עדותן אכל בשאר
עדיו' שאין בהן מרומה א"ל לדרוש ולחקור כדי שיבא לזה אלא
מקבלין עדות' כפי מה שאות' השני וכפי משמעות דכריה' :
ב ע"ש כטור אכל אם הכחישו כדרישות וחקירות עדותן
בטלה כינד א' אומר בניסן הלוה לו והכ' אומר לא כי לא כאייר
וכו' הגהרה וראי' דהכא מיירי דלא תבעו ההלואה אלא חד
מזה ומתכחשו העדים אהדדו דחד א"ל א"ל הלוה לו לא בניסן
וחד אומר לא כי אלא בניסן ומש"ל אין עדותן עדות אכל אם
העלוה תבעו כ' מפי' דהלוה לו חר בניסן וחד שכלה לו כאייר
או וראי' מנטרפי העדים לחיבו חד מכה דלא גרע מתבעו
כ' מפי' חד שחור וחד לכן וחד מן העדי' מעיד על השחור וחד
על הלכן שגובה הפחו' שכתביה' וכמה הטור בסמוך וא"ל קשה
מה חלוק יש מזה שכת' הטור כאן מהאי' דמה' שחור ולכן דאם
לא תבע אלא א' כין כאן כין כהה' דמ' שחור מתכחשו אהדדו
ועדותן בטלה דכיון דהמלו' אינו תבע אלא מזה שחור או מזה
לכן והעדו' א' מעיד על שחור וח' מעיר על לכן וראי' דעדותן
בטלה והכ' ריין לטון הטור דכתב בההוי' דשחור ולכן והוא
תבע שניה ואם תבע שניה כין כין אין התם עדותן מנטרפי'
לחד מביהו' ואפשר לומר דא"ל דאין חלוק ביניהם אלא מה
שכתב ה"ה דמה' שחור ומכה לכן לחלוקי מהי' א' דחטות יין
וחבית שמן דאעפ"י דתבע שניהם וחד אומר של שמן היה וחד

לומר דהכירא ליה כמותו לעיני' לומר דכשם שער אחד מהיוב
שבושה כך שטור מן השכות אכל לעיני' שבושת הימת לא אעפ"י
שמלטון הטור עס כבימ' וכו' שסובר בכל דכרי' רב מתתיה
מא' כך נרין למר ולמכר' אותו הלשון כתי' הכו' שכתבתי וכבר
שלא יחלוק הטור על דכרי' דהא אטו' כמו שכתבתי בהנה
ל' דהכירא ליה להראש' פטור אף משבושת הימת לא שראיתו
כדכרי' הטור כפי' כ' דכתב פטורא' עד א' אומר תנאי ואחר
אומ' אית' תנאי דכטל' פטור וכשכ' הלוה הים משמ' דכטורא'
ליה הכי דהא כתבו כלא טוב מחלוקת ולא כתבו בשום אחד
מהשכת' יסוגע ע"כ :
ב עוד עס ובעל התרומות כתב כשער כ' אוכו' לחיוב
על השבושה עד אחר' הגהרה משמע הכא מדכרי' בה'ת
דאעפ"י דיש כאן עד א' המחייבו שבושה כין דאיכא עד אחר'
ומסייע פטורין ליה כ' כשיהיה עד אחד המסייע ולא יהיה
ש' אחד כדו' שיהיה פטור לדרייה' ולא קשה אידך כתב הרב
גדול כסי' מ' ודכתי' סוכר רעב א' המסייעו אינו פטור ד' ל'
עס גם כפי' כ' כתב שדעתו שער א' המסייעו פטור משבושה
וטבעל התרומות חולק עליו א"ל כדא' דכרי' ליה לרב דבעל
התרומות בכירא ליה דאף עד אחר טטור משבושה ראוריתא'
דאלי' היא שכיבא הטור כס' כ' דבעל הת' חולק עליו לא
יהי' אלא לענין שבושת הימת כלכד אף עפי' שיש לרקדק עליו
דאם כשבושה ראוריתא' החתירה אמרי' דכטורו כ' כפי' א'
כאן אלא שבושת הימת ועד אחר מסייעו דפטור מכל מקום
כרי' ליישב דכרי' שלא יהיו פטורין אלו את אלו אמרו'ת הכי
וחוקו חכמים את דכריה' ועיין :
בא עוד עס הרב כתב לי' כפי' מי שמתגבי ההוא וכו' וטעמא'
וכו' כתב הכי אינו וכו' הגהרה כך נרין להיות וטעמ' משום
מה שאמרו' ומפרשים דכריה' בתר הכי אינו עקירת השטר
כלל כך כתוב עס כזו' וה' זעם דכיון דזה ודאי היה א' כדא' או
מלה וכשטר ל' בא משמעות' לא כחד מהכי תרי' לפי' כשאמרו'
אחר כך מה שיהיה הזי' פטור לרב' השטר אכל בשאומ' תנאי
היה דכרי' כקראים עוקרי' משום דהיה יכול לשמוע מדכרי'
השטר שלא היה כו' שום תנאי ואדרבה זה משמע יותר ועכשו'
הם אומרים שהיה עס תנאי כמא' שנוקרים את השטר וכמו
שפי' עס לי' עיין עליו' וכל' ג' שאל' לא היה כשטר ומן פרשן
דדלא דהעדים יהי' נאמני' לומר מוזן כ' היה תנא' שיפרע
לו ואעפ"י דהיינו יכולים לשמוע מתוך השטר דלא שמו' להם ומן
ונשאר מלה בתם רומז ל' יום ומא' דהיי' כתבאי דעוקר את
השטר כעדותן זו מ"ל כין דכלל ההלואות דרך הוא ל' קבוע
ומן אמרי'ן דלא מיקרו חוזרין ונ' דין א' ש' דום הוא שפירעו'
את השטר וא"ל לטריף משעבדי' ראית לן דשטר שאין כו' ומן
ההלוא' און און הפאכיר' דלא יטרוף ממעבדי' ואם יכאו העדים
ועירו' דכיון פלו' הלוהו או מכר לו וכפ' השטר יטרוף מאותו
הזק' משעבדי' דהא כפי' קלא מאותו ומן ככל' ועיין וכל' ל' ל'
דהאי דאמרי' נבמ' דהש' שאמרו תנאי היה דכרי' דנאמני'
היינו כאן כתב יין יוצא ממא' ע"כ :
בב עוד עס הרב כתוב בהנה'ת אדכרי' רקדושים דכיו'לי
דמסירה וכו' הגהרה כדכר' שהוא משום מבירת מלשונות
אין נרין שיכומ' הפדים כעדות כדורה אלא כין דאיכא'
דגמ' ל' רבנו כנו' כהכיועין עס בהנה'ת הו' כפי' תתרי' ו'
בי עס זה הדין עד כאן :

ראשינוסף הלכות עדות סימן ר

אמר של יין היה דעתן בטלה מכל וכל קא' דכמ' חזר ולכן
 ליכא למימר הכי אעפי' דנר' לי עין מס חלוק ש כין תבעו
 טבי חכיות אחד של טמן ואחד של יין ועד א' מעיד על של שמן
 ועד א' מעיד על של יין רעדותן בטל לגמרי ולא יגכה אפילו
 השחת למה שחזר ולכן דאמרי רבנן השחת טבחה כפרט
 לרכי הרב דקאמר דטעם חטתי יין וחכית שמן משום דאין
 כאן אלא עד אחד על כל חכית וחכית אף כאן כמנה שחזר
 זכמה לכו אחד כאלא עד א' על כל מה זכמה ואולי דאיכא
 למי' דכשלא כין חכית של יין לחכית של שמן לא טעו העדים
 כיון וזו ומה אמרינן דדאי אין כאן עדים לא על ז' וזולא
 על זו אבל מנה שחזר זכמה לכן עכדי עדים למיעו למד
 שחזר והמנה יהא לבנותה אפטר למד דתרויהו א' זכמה קא
 מסהירו ורוחק הוא לזה דהמשום אפטר אין למ להוציא ממון
 כזה יעור דלש דכרי המלוה כל א' מהעדים אומ' אחת כיומי
 שאמר מנה לכן כיומי שאמר מנה שחזר ועוד דכר כזה כזה

הוא או זמנו לזכות נ' קודם ר' של שמיית מה לי שהיה
 כתוב כסופו או כתחלתו ואלו זמן נביית הסטר הוא אחר ד'
 של טבחה שמיית הא טעמיה לי אים איחרויה לי אולא
 איחרויה או יסא כתוב כסופו או אשילו קודם כתחלתו ועיין:
 ד הגר' ומשמעתין משמע דיכול ארס לתבוע חזכו בשעת
 השמיטה עזמה כיון דאין משמעת אלא כסופה וה' דיכולין
 לכתוב חזכו ותבעו ורלא חכ' האש דמשכבם
 השטה של השמיטה אין כותבין פרוכול והכילו הסור כפי' ס'
 נס הרב חכיא משמו של האש דאין לו ללוה ליגוש ולתבוע
 חזכו משכבם השמיטה אלא פוקרן של דברים כפי' דמשכבם
 דיכול ליתבע המלוה חזכו ונס יכוין כ' לכתוב פרוכול ועיין
 סם כרכרי הרב עד כאן:

ד הגר' ובקושיית הנח איכא למידק רמיז פריך מהיהא
 דשטר שהיה כתוב כא' כניסון וכו' דלעולם אימא לך דכעין
 חקירה ודרישה והכא דמיירי דחקר ודרשו את העדים דאמת
 היא שאמרו העדי האחרים לכוין עמנו הייתם כיום הכתוב
 כשטר אבל העדי החתומין אמ' דכן הוא האם אכל איחרויה
 וכתבנו והכי משמע ליכא רביות דקא' עיניו היית דמשמע
 דלעדי החתומי כפי' ה' אומ' לנס כן וכדאי רכן הוא דאי' חיון
 כאן אין יכולין להיומן שלא כפי' וכוין שאין העדים המיומן
 מבחיטין ואומ' כמה שאומ' איחרויה וכתבנו אמאי' לנפול
 את השטר ארדכ' לכו' לכו' דלעדי כשרי ולאוקמינהו כחוקת
 כשרי ומנה' אחר השטר כשר ועדי כשרי רש' איחרויה כמו
 שאומ' העדים ותו איכא למידק דלעולם כפי' דיש איחרויה וחקירה
 ושאפי' שכל דאיכא שטר וקול' רין תורה דעדים החתומים על
 השטר כעשה כמי שחקרה עדין ככ' וכוין שכבר מקרו
 העדים אין לחקור עכשו עליהם ומתני' מיירי ע' ותו איכא
 למידק כחאי דפריך ולטעמין תיקפי ליה מתני' דשטרי חוב
 היוקדמין וכו' דאיכא למי' דהקושיא ייתר חוקה מהבדית משום
 דמתני' כפי' מה שפרש' ההלואה היא אחת כוראי כח' שאומ'
 העדים וכוין דהמלוה לכו' אחת אינו מן הדין לחקור ככ' אבל
 בבדיתא אינו ידוע ככ' שהמלוה הוא אחת ולפי' פריך מהיהא
 דה' לכו' לחקור ולדרוש כפי' ההלואה אח' ה' אחת ואולי כיון
 דלעמין לקוח' הוי ספק ה' כספק הלוא' ונר' לדרוש ולחקור
 ו הגר' ומשטר דכרי הכרית כר דעדי החתומי על השטר
 אומ' טכומן הכתוב כשטר דהיינו כא' כניסון כשמיט כתובה
 ומתמיה ועב' קאמר דהשטר כשר ועדי כשרי דיש לנו לומר
 דשכחו העדים אין היה אם איחרויה אם לא ואנו כ' מקווימין
 דכריהם ואומ' דשמה איחרויה ואעפי' שהם אומ' דלא איחרויה
 ומנה' פריך כיון דמתבחי קמן אין ניקון אכן לתרן מילתייה
 מנא לפיוה דאין להוים שום עדות הכתוב כשטר ואין דין
 הזמה לא בעדות על פה והוה כמו שכתב ה' ככ' דבתוכות
 כשם הר' ר' ר' ר' אלא בעדות ע' אבל לא בעדו כשטר
 אבל לא מטעמיה דהוא בת' דאין דין הזמה בעדו כשטר משום
 דדין הזמה חידוש הוא ואין ל' כו' אלא דהוה אורכ' מכא' משמע
 הפך טעמו דקא' השטר כשר ועדי כשרי חיישי' שמה איחרויה
 משמע דאי' דע' כוראי ללא איחרויה הוי מווימן אית' ולי כפי'
 טעמו אפ' שדע' ודאי שלא איחרויה ואין מווימן אית' ולי כפי'
 הוא שדע' תורה אין ל' כולא חידוש ואין הזמה כד' שטר
 ואפטר דיפרש מה שאמר שמה איחרויה לנפול לומר דלא הויא
 אפילו

כשכח לרכר כרכרי הרב עכ':
 הרכ' ל' אין נר' לרזח ריבי ממונות כדרישה וכו' משנה
 וכו' ומיכן עלה מדתכיא וכו' הגר' הבי איתא כריש פ'ר
 דסהדרין אחר ריבי ממונות כדרישה וחקירה שנאמר משפט
 אחד יהיה לכם ופר' כנאמר ריבי ממונות מי כעונן דרישה
 וחקירה ומינהי שטר שכתוב כא' כניסון כשמיטה וכו' עדים
 ואמרו ה' ה' אתם מסדרים על שטר זה והלא כמ' פלוני עמנו
 הייתם השטר כשר ועדי כשרי חיישי' שמה איחרויה וכתבנו
 ואי' סלקא דעתך וכו' לויטעמיד תקשי לך מתכיתין וכו' הא לא
 קמיא דעדיה מינה פריך וכו' כיון דשביעית סופה משמעת
 מבשרין ופרש' ומנו כתיב ומנו הכיח שככתב כא' כניסון וכו'
 הא כשטר שטר זה ולמאי הוציאו להכי כתב הוציאו בעל חוב
 על חבירו ע' משכון דכין דיש לו משכון על החוב איה' שכי'
 משמעת או שהיה לו פלוני פרוכול רנ' אין שכי' משמעת
 וכל זה כשהוא של פרוכול השטר הוא אחד שעבר הפיטה או
 שהגיע זמנו של שטר ליפרע קודם ר' של חזוה תקעו כוממו
 עכל' רש' וכל' דלא כתכרש' זה לא קודם למאי דס' אבל לפי
 האמת רמזי דה' דלא מטכסרין דליכא למי' שמה איחרויה
 וכתבנו וכו' אין לפרש אלא ח' רש' כאלחור' דהיינו שהגיע
 זמנו של שטר לזכות קודם ר' אבל אם הלוה לו על החשבון
 או שהיה לו פרוכול דלא אין השכי' משמעת לא כתחלתה
 ולא כסופה מה שיד' לומר דליכא למי' שמה איחרויה וכתבנו
 דמש' שנת השמיטה ומ' שאר השנים הא' שכי' משמעת
 וה' כאלו אין כאן שמיטה ולטון רש' קצת מדחק דמשמע
 דכלל א' מהפטים שכתב מצינו לאוקומיה מתני' ולפי האמת
 אלא למימר הכי וכו' שכתב ולפי' מה כרכרי רש' ל' דס'
 כמ' הסור לקמן כפי' ס' בשם הר' מה' דהלוה כחוק' שהשכי' משמעת
 וכתב הר' על' חזי דמש' כנ' וכו' וכתבו דשמעין
 מהא דאם היה כתוב כסוף שמיטה הווינו העדי' והשטר פשו'
 ולי העדי' כר' דאיכא למי' דלא חלוק חכמים כשיעוריה וכו'
 גזנא אחר' דהשטר כשר והעדי' כפרים' ועוד איכא למידק
 כדכריהם רבמאי איירי אי הוה הלואה כמשכון או שהיה לו
 פלוני פרוכול כיון דאין שכי' משמעת' משמעת' או שהיה לו
 מה לי כתוב כסופו רש' כשאר שנים הוא ואמאי לא אמרו
 דשמה איחרויה וכתבנו ואי' לא איירי כזה האומ' אלא האין
 כאן פרוכול ולא משכון אומר לך זמנו של שטר לזכות אין

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל

מב

אשלו הכחשה אבל הומה מ"מ ליתא מפום בלא הוי אלא חדוש
 אכל מ"מ קשיא לי על דבריו דהנא ליה דהתורה לא חיירו
 כדן הומה אלא בעדות על פס דלמא ככל נונא מיירו בין
 בעל פה בין בשטר ואולי תהו דמדין תורה עדיה החתומים
 על השטר כעשה כמי שנקרה עדותן ככד ולשון הכריתא
 דאמר וכאו עדות ואמרו ח"ק אתם מעידים על שטר זה והלא
 עמנו היותם טיב פלוני משמע דעדים החתומים על השטר
 מעידי שכתבוהו והכי משמע דאמר מלשון דאי גב דכתב
 והיך דקא מיתבחו קמנו וכו' ופירש לקיט דכרי הריף והמכס
 דאם אמרו העדים החתומים על השטר כומנו כתבנוהו ולא
 איחרנוהו דיש להזיין אבל הכא בכריתא מיירו כשאמרו
 העדים ח"ק אתם מעידים על שטר זה לית אמרו עדי החתומים
 שכל כותמן כתבוהו כודאי אלא שאין וזכרון אי כתבוהו או או
 איחרוהו כזה קאמר דחייבין שמה איחרוהו ומאי דקאמרי
 אתם מעידים על שטר כיום פלו וכו' אלא שאמרו עדי החתומים
 בעדותן שכיום פלוני חתמוהו אלא על הפסקה הו מעידים על
 השטר ועל השתם כאו אלו להיומן וכפי זה פריך בגמרא שפיר
 וכיורא ליה ליוקסה דאם עדים החתומים קא אמרי כשירוש
 איחרנוהו וכתבוהו דודאי דאין כאן הומה כלל ולא הוה
 צריך בכריתא לאשמועינן זה אלא ודאי דמיירו ראומרים
 העדים שאינן וזכרים וכחקירות ודרישות קיימא לן דאי אמרי
 העדים דאין יודעים זה עדותן כלאה ודאי כיון דאמרו דאין
 דרישה וחקירה ח"ק זה דעתה דרישה דכיון דאמרו דאין
 יודעים הא בלא עדותן וכו' ודרישה הקושיא שהקשים
 מעיקרא אבל מ"מ נשאר הקושיא דשאני הכא דכבר החקירה
 עדותן ככד ולי ארדה כדראה דלדברי הר"ה קשיא משמעתי
 דפריך מההיא דשטר דלדריה ח"ק כשטר דין הומה כלל אלא
 שיש לקיים דבריו כדוחק וכמו שכתבנו ע"כ :

ז הגדרה איכא למירק דכדכריתא ודקאמר שטר כשר
 ועדי כשרים חייבין שמה כתבוהו ואיחרוהו נראה דודאי
 דשטר כשר דקאמר נוכחין והא קיימא לן כל עדות שאי אתה
 יכול להוימה אינו עדות נכונה וכו' שמה או אתה יכול
 להוימו ואיך איך יכול לגנות וכאלמא לדברי הראה דאית ליה
 דאין כשטר דין הומה ולא דבר כזה הכתוב ביחא דשטר אינו
 ככנס כדן הומה כלל ולא אמרי לטעם בעדות כשטר דכשנן
 עדות שאתה יכול להוימה אבל לדברי הריף והדמכס דסל
 דנס כעדו כשטר יש דין הומה וכו' דבר הכתוב אמש אמרין
 הכא דשטר כשר ועדי כשרים נוכחין כו' הא הוי עדות שאין
 אתה יכול להוימה ורוק ועיין ע"כ :

ח הגדרה ואגב נדרת נרא כמי דחייבין כיון דקאמרי
 דאח דינו ממונות כדרישה ומקירה משום דתיב משפט אחד
 יהיה איך שוין דינו ממונות לדינו כפשות אם כן אף קאמר רב
 יהורה לעיל כפי הקודם עדות המחשש זו אתה כדכריתא כשרה
 כדמי ממונות דנראה אבל לא כדמי כפשות ואמאי הא משפט
 אחד כתיב וכו' וכו' שאלק כמתנותין מדינו כפשות לדינו
 ממונות לא הוכר חליק זה דאמר רבי יהודה ועיין ע"כ כאן :
 ט עוד גם הכריתא רבי חייבא דבר תורה אי דינו ממונות
 ואחר דינו כפשו כדרישה וכחקירות וכו' הגדרה כן משמע
 שם כנס דהכל מדין תורה צריך דרישה וחקירה אבל חכמים
 אמרו ותקבו דדינו ממונות לא כעו דרישה וחקירה כדמי אלא
 תנעול דלת כפי לויך דאם יכבוד הלנה ויכח המלוה עדיו

שהלוהו אם יחקרו וידרשו יכחו להכחיש זה לזה ויפסידו מוחת
 על כן תקמו דלא כשי דרישה וכו' לא מוכחו מלהלות אעפי
 שאפשר לבעל דין לחלוק ולומר ריכול הלנה שיאמר למה אתם
 מוניאין ממון מעט מלא כדן דאם תדרשו ותחקרו תניאו דדן
 לאמתות ראו ח"ק העדים יכחו זה לזה מ"מ חכמים יכחו
 לעשו זה דפסקר כד העקר ואין להם למנוע מלתקן זו כשכיל
 לזה זה כיון שהיא תועלת לכל העולם דלא ימכרו מי שלנה
 להם אבל מה שנואה שיש להם קצת הוא זה רודאי אם לזה
 זה יודה לרברי העדים שאומה שהלוה לו ודאי דלא כעו דרישה
 וחקירה אבל הוא אומר דאמת שהלוינו אבל פדעתין כאלן
 דהמלוה את חכרו בעדים איך לשרש בעדים וכן אם המלוה
 בשטר יאמר פרעתין או המלוה כאמן מהכס שפיר כדרי וכו' חאי
 בעי אבל העדים לא כעו חקירה ודרושה אעפי דצריך לקיים
 חותמיו כדי שלא יהא כאמן למד פרעתו מינו דאי בעי אמר
 מזויף הוא אבל כשקיים חותמיו או דודאי חייב לפרוע מיד ואין
 העדים צריכים חקירה ודרושה עליו דאין צריך מה שאמרה
 תורה דרישה וחקירה אלא כשיכפור הלנה ויאמר לה"ס והכי
 כראה מדברי דפי' כדמי פ"ק דקאמר שלא תנעול דלת כפי
 לויך שימכשו מלהלות שמה יכפור והעדים יטעו וכו' ותמי הוא
 דלא הצריכה תורה דרישה וחקירה לא לו קי"ל דחוקה אין
 אדם מעיו פניו כעו כעל חוכו ומכוס הכי אמרה תורה דכופר
 ככל פטור אשילו בלא שכועה וחוקה היא כמנולאי דין תורה
 דהא בוקלין ושורפין על החוקות ואולי משום מודה מקצת
 דהא חייבה תורה שם שכועה או להאיר דינו ממונות כגון
 ירושתות תמכות וזולות וכו' ועיין :

י הגדרה וכמאי דתקנו דכין דלא כעו חקירה וכו' כדרי שלא
 תנעול דלת כפי לויך נר דארברה איכא למי' לאורך נכח דאי
 אמרי דלא כעו דרישה וחקירה איכא למי' דיעול דלת דכפי לויך
 דאם יציה המלו' שטרו שהלנה לו יאמר הלנה שפרע ויבי' עדי
 שקד ואסידר שנו יחקרו י"ח שקרות ויב' המלו' מעותיו והס' לא
 יחקרו יאכל הלנה ומדי ואתו לאימנשו מלהלו ואין לו רחמי'
 לא חשו לא כשהעדי' אמתי' או חשו דש' מתוך החקירה והדריש'
 יתבחו זה לזה וכו' אבל לחוש שמה יכפור עדי שקד לא חשו
 דאין זו כלנה דהא עיקר החקירה והדריש' דהריב' התור' היינו
 משו חש' דעדי שקד ואיך ה' למשכקט אדריכיהו דכעו דריש'
 משו תנעול' המלוה ואולי דלא חשו לא כשהעדי' עדי אמת ראו
 הפכיד ודאי המלוה והיו דבר מנוי איך כשהעדי' עדי שקד
 דלזה לא אחר לאימנשו דיכול המלו' לתקן זה ולעשות כשטר
 כאמנות כשכיעדים כשרים מעתה ועד עולם ורוק :

יא הגדרה ופריך כנמ' לא מעת' טעול לא יסלמו' כיון דמן
 הדין צריבין לעשו דריש' ומקור' וכמאי לא היינו אותן לחקור
 ולדרוש ואם היו חוקרי' והורשו' לא הוו טועני' רהו' רוח למילתא
 והתוך כך דריש' ודקדקו היטב ולא יטעו ומשכי' כש' שתבעיל
 דלת כפי לויך כלו דלא ילנו שמתירי' און להפסיד' עי' כד' טישין
 אעפי' שאפשר למלו' לתקנה ולכנס כד מוחחי' אולי דלא ירנה
 דומי' דלא ימכ' כד מוחחי' אלא אחד הטורח ולנעול דלת שלא
 להלו' כמעט סכה ימנעו משה חייבי' דריש' ל' כשיטעו כד
 שלא ינעול דלת המלו' ולי קשיא דלת מרת הדין ככך
 דכדי הדין והטע' כיון דהדריש' לא חקרו ודרשו הספדורי' וכמו
 שפריך לא מעת' טעול' לא יסלמו דש' דמן הדין הוא כיון שלא
 חקרו ודרשו כדיון אין להסלול' ומשו אמרנו' לא ימנעו מה' הלנו

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל

ושלמו או שה פטורים וזו קשה ברא וכל למד לזה דכין רהבו
 דייני רחמינו ל' שלם לא הת דיינין מוחלים לא הדיוטות משה
 חייבים לשלם רמחן מנה להו למירן דינא כיון ראינן בקיאים
 כדן אף עפי' שנתנו להם כד' דמות לרון דינא מכל מקום הם
 הזה להו להלוקי כפישיה כיון דאיך בקיאיין וכוון דרמ וטענו
 מן הדין הוא שיתחייבו כיון דאיכא בעילת דלת וראיה למה
 שכתבתי מה שמשינו רב יוסף לקמן כשכרף על מתנין מן את
 הדין וכו' דקאמר ושלם מכותו ומוקיו להא רב יוסף לקמן
 כשאינו מומחה ומשה משלם ועד נראה לי לומר דלדיינין
 כמו יראת שיתחייבו לשלם כדו שלא תפעול דלת כפני לויין דנס
 לפעמים כדכין הם לגלות ולא ימנעו או טילו להם אלא שיש
 לרדקן בזה ראש בן אחיא הנריכו הכמים לתקן דלא ליכעני
 כדיוני ממונות דרישה וחקירה כדו שלא יכעול דלת אף על פי
 שיחקרו וירשו לא ימנעו מלהלות דנס הם וירשו לפעמים
 טילו ולהם וכו' ר'א דמי רבשלתא חס לא ישלמו ב' היי מכה
 ענומה דהכל ידעו אויפה ומענו להלוות והדיוטות עצמן ידעו
 גכ' כדו שימנעו להם מי שמהו להם אכל מי שאינו מלוה אין
 הכל יודעים למה לא הלווה וכל אחד יעמוד בשלו ולא ילוה
 הנדאה לפניות דענין ככתבי עד כאן:

יב הרב ורבא אחר תריהו כתר התקנה וכו' והיי תלתא
 אמוראי מר אחר חרא ומר אחר חרא ולא פליגי ההגדה ולי
 הצעד נר' הדיאכא ביבייהו דלרבו חנינא אית ליה דכבל רמ'
 לא בעו דרישה וחקירה בין דיני הודאות והלואות וירובות
 ומתנות כיון דיניי בולות וחבלו דיניי קבכות רבכל דיני ממונות
 קאמר רבנו שמושא לבעילת דלת כפני לויין כן חס לבעילת
 דלת כפני עושה עולה ומאי דאמרין דדיני קבכות כמי לא בשו
 דרישה וחקירה לר' חנינא היינו היכא דייניו להו כגון בארץ
 שראל דבעי' שמוכים וכחונה לארץ ככל דכר דסביח עברין
 שליחותיהו כראמרין כככא קמא ורבא סכורא ליה דלא
 תקנו דבעי דרישה וחקירה לא בהודאות והלואות אכל ריבי
 קבכות הואיל ובעינן סמכי בעינן דרישה וחקירה וכדכרי
 דכא כראה דאיכא למימר דסכורא ליה דלא אחרין דחקת
 חכמים כדיוני ממונות דלא בעו דרישה וחקירה לא בהודאות
 והלואות ולא כשאר דיני ממונו' וכן משמע מרברי רש' דכתב
 על דברי רבא כדיוני קבכות דאיכא למיחס לבעילת דלת
 איכרא דליכא למיחס לבעילת דלת כפני לויין מ' הא איכא
 כעילת דלת כפני עושה עולה מדאחר האי טעמא דליכא
 למיחס לבעיל דלת משמע דלבעילת דלת כפני עושה עולה לא
 חייס ולא כן לגלות וחבלות בעי דרישה וחקירה ואשלו
 לדיטות ומתנות כפי זה אית ליה לרבא דבעי דרישה וחקירה
 ואף ע' דכתבו דדיני קבכות היי הטעם לרבא משום דבעי
 ס' זוכים כפי פשוט ההלכה כרא לויין אכל משאו דקאמר רבא
 ואיך בהודאות והלואות דוקא משמע ואינו כ' הכרח דהא
 קאמר דמתניין בקבכות ובקבכות וראי ראינו ככנס ירושות
 ומתנות אכל מירכס ד' האי טעמא דליכא למיחס לבעילת
 דלת דמשמע דלבעיל דלת כפני עושה עולה לא חייס וירשות
 ומתנות ליכא כעיל דלת כפני לויין לא כעיל דלת כפני עושה
 עולה משמע דלרבא אין לחייס לבעילת דלת כפני עושה עולה
 ור'א או כירא ליה דאית ליה לרבא דירשות ומתנות נס כן
 לא בעו דרישה וחקירה הכי הוה ליה למימר כדיוני קבכות
 כעו חקירה משום דבעינן סמוכים ומתא הוה משמע דמאי

יג עוד שם הרב והר"ש שלא כתבו וכו' אלא תידועה רב
 פלא היינו משום דכריש כההרין מיייתי הא ר' חנינא וכו'

הגדה ולי הצעיר כראש ולא כרובה ליה להכיאל אלא ררב
 כפא וכוז חייתי כל הסדרות ותירונין דרב פפא משני הא
 והא כהוראות והלואות כאן דין מרומה וכו' והלאה פסק
 כותיה דמתכרא טימיה וכמו שכתתי בהנה דלעיל
 וכתן רמזי ליה כהודא' והלוא' הא קאמר בפירוש דבקנסות
 בעי חקירה ודרישה מדלא מוקי אלא כרבי הודאות והלואות
 ורבא איסור חלוקא דרב פפא אז לא סבר וכומו שכתב
 זה לא איכפת ליה להלאה דהוא כדכינו של רפפא כבורא ליה
 וגם לרבי חייאל לא כרף להבוא דרבי חייאל אי כפירא ליה
 דכלל דיני ממונות ואפילו קיסות אין צריך דרישה וחקירה
 וכמו שכתבנו והלאה לא פסק כן אלא כהוראות והלואות
 וכל מידי דשכיח דעבדן שליחותיהו לא בעי דרישה וחקירה
 ואלא כפירא ליה אלא כהורא רב פפא הא הכיאל דברי רב פפא
 אבל נראה שיש קצת דיוק כדברי הלאה וזכרנו לכרחה
 דכיון שהוא סובר דההרות והלואות לא בעו דרישה
 וחקירה והוא הדין ירושות ומתנות לא כש כרי שתבעל דלת
 בפני עושה עולה ופירא ליה גס כן דנולות חף ענ דבעין
 כמוביב לא כענין דרישה וחקירה כרי שתבעל דלת כמי
 עושה עולה אבל קנסות וחבלות כאן שדין אותם לא לבעי
 דרישה וחקירה כרי שתבעל דלת בפני עושה עולה וכפרט
 לתאי רהוב מן מעיקרא דאפילו גולות הוב בעי חקירה
 ודרישה וזו משום דבעי מומחים וממוכים משום הכי בעי
 כמי חקירה ודרישה ובה נראה דאיכא קצת דיוק היפוך
 בכרא דחקירה והדרישה היא סבה שלא ישעו כרף דכיון
 דהוא חלוקא מליץ מיינין כהורא ולי יטעו וכמו שכתבנו על הדין
 דפרק בנזירא אלא מעתה טענא ישלמו והיה כריהם
 שאין מוחסין דמזני הוא דענו היה צריך דרישה וחקירה
 אבל כרייהם מוחסין ראונו מזני דעושים לא ליכתי חקירה
 ודרישה ונראה למיר דכיון דקנסות וחבלות לא שכיחי אפילו
 שדין אותם כאן לא תקנו להם דכדן לא בעו דרישה וחקירה
 אלא הכיחו כדכיון תורה כיון דדבר דלא שכיח הוא ער כאן;
 יד עורסה הרב והלאה כפיר הנזכר כתב אין ערי
 ממון צרכין דרישה וכו' ואין כדכריו הכרח מה סוכרי
 דהגדה לענין גולות וחבלות סובר אי בעי דרישה וחקירה
 אי לא ולי הצעיר כראש כדכבר דלא בעו דרישה וחקירה גולות
 וחבלות מפרט ואמר כדאבודא והלואות מתנו ומכירות
 דכל אלו לא בעו ממוכים ומן וכו' כהם יהיה ירושות דלא
 בעי גכ ממוכים והרבה דברים אחרים גכ דדומות לן וכיון
 דדומות לאלו דלא בעי ממוכים הא מיייתי אבל גולות אדרבה
 דומים לקנסות דבעו ממוכים לשיכר משוינן דומה לרומה
 ואם כן אמרי דאית ליה דנולות וחבלות כעוד דרישה וחקירה
 דדומה דקנסות ער כאן;

וישמכו לומר דבעדים לא יכונו שטר ערותן ועדי קדושין גם
 כן איכא למיזנוס כן דרישאר סבעל כדילקלקל שלא קדשה
 ויסמך על שלא יכונו העדים ערותן להכי אין לעשות להם
 חקירה וכו' וכן כגטין שייך לומר כדילקלקל דלת בפני עושה
 עולה ויאמר לא נרשתי ויסמך על שלא יכונו העדים ערותן
 וכערי זכות איכא למיזר דכיון דמשדין על אשת איש שזכתה
 וחייבים מיתה הבעל והנבעלת הוה ליה דיני כפשות ונרף
 וראי דרישאר וחקירה ואין לרדריני כפשות דאין צריך חקירה
 ודריש כרי שתבעל דלת וכו' אבל מ' מתוך לשון הרב משמע
 שאין העדים כאין על עסקי נפשות דלא עשו התרא' לא כרי
 לאוסר' על כעל' כד יטור דהא כתב הרב הטעם צריך דרישה
 וחקירה משום דלא שייך בהו טעמא דלא תבעול דלת ולמה
 ליה הוי טעמא בעדי וכו' תיסק ליה משום דל' דיני כפשות
 יו עוד גם וגם המדריש פ' דיני ממונות דרישאר הכאים
 לאוסרה וכו' וכן מהנהגות מיימון וסמך דהגדה הרב פייע
 עצמו מדברי א' הגאונים ולא סויע עצמו אלא כחלוק שכלאים
 העדים לאוסרה על כעלה א' נשות א' כקדושין וכפוי טעם
 הרב חף כגטין ראתו למיטרוהו הוה להולימ' דחף עדי גטין
 צריך לעשות להם חקירה ודרישה וא"כ הוה ליה לרב לומר דאלו
 הגאונים הנו חולקים עליו ועל טעמו ומה על דברי המדריש
 דצריך בעדי קדושין משום דכאים לאוסרה על כעלה וכעדי
 נטין דכאים להתורה לא מצדנו חקירה ודרישה ולי הצעיר
 נראה דאדרבה אפכא התברר דעדות נטין איתו טפי לריו
 כשנות מעדי קדושין דעדי קדושין שאומרים שנתקדש כפניהם
 אפכ' שלא יחקרו וידעו את העדים מ' כל א' וא' יצונו עצמו
 מהאסור ולא יכא לריו כפשות אבל עדי נטין הבאים להתירה
 השומע לא יפרשו ויכחלו לה אנוסאו לה ואי הו עברי חקירה
 לעדי אולי ימנאו שקרי' ויפאו קוק לכעל' וכא' ח' לריו איכונ'
 ח' א' כ' כשכאים להתירה אז היה להם לחקור ולרדוש אפכ'
 שכעדי קדושין גכ אפכ' לכא גכ לריו אסור אשת איש דאי
 אין חוקרי אפכ' שיהיו שקריים ומתמי שאין חוקרים איתם
 אין מנין שקדושת וכיון שכן אפכ' דלית אית מעלמא ויובי
 לה קדושין והקדושין הו' תופסין והיא מוחזקת כאלו ויאמר
 שאין תיפסין הקדושין ויבא מי שמוחק כעלה דאית על ח' ח'
 מ' אינו מזני זה כמו בעדי נטין דאי' דמוחק הוא כפניה
 יו דהגדה וכפי מה שהביא הרב מהיהו דכוף יבמות
 דאין חוקרים עדי נשים כחקירה ודרישה וכו' וכתבתי ויכפות
 דהלכה כרבי טרפז דאמר דכיון דאיכא למסקל כתיבה לריו
 ממונות דמיא וכתב ואף על פי דיהיב טעמא משום
 דאיכא למסקל וכו' הא נפקא ליה הוכח לענין אי מפכר
 כתיבה וכן לענין נטין וכו' אפילו אם היא ארוסה וכו' אך
 כפדי קדושין וכו' ואיכא למירק דא"כ דברי התוספות כותרות
 זו לזו דהא כתב מעיקרא וכן כתבו התוס' בכמה דין' לאוסרה
 על כעלה צריך חקירה ודרישה ואפילו דברי רוב ככאן
 לרבי התוס' שתדפסקו כרי טרפז אשכנזי בעליו דכאים
 לאוסרה על כעלה אין צרכין ודריש' כיון דכא' להפירה
 כתיבה ואפכ' דאין דכיון אלו ארוס' אלא ל' אבל
 לתוספת אית לה דלא פליגי רבי טרפז ורבי עקיבא אלא
 בעדי נטין והכי דיוק לשון הנמרד דקאמר כיון דא"כ למסקל
 כתיבה וכהא דכאין להתירה פליגי אי בעי דרישה וחקירה
 אי לא ובה פסקו התוספות כרבי טרפז אבל כשהעדים כאים
 לאוסרה

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל

לאוסרה איתנה לתפסת דיסקור אפילו דע דנריכין דרישה
 וחקירה ומלגון הרב דכתב אך כמין יכמות משמע דאית ליה
 דהיה דסוף יכמות פליג אמאי דכתב הוא דעדי גמים נריכין
 חקירה ודרישה וכן כתב סמך וכן הגהות ומדרכי ולי הנעיר
 אינו כן אלא אינו חולק זה שסוף יכמות אלא למה שכתב הרב
 מעיקרא ומשמע מהכא דרינו גמין וכו' כעו חקירה ודרישה
 דע אית ליה דלא כעו כיון דחתו למשקל כתובה וכו' וכאיש
 להתייר אכל אם ככאיעדים לאמר על כעלה או עדי קדושין
 דכעו לאברה לעלמא אפשר דלכע כעו דרישה וחקירה גם
 מה שכתב הרב וכן לפיכך נתייחס היא מגורסת תנכה כעכתה
 דכרים שאין צורך בהם להיטעם מה שאמר במרמז כיון דלמשקל
 כתובה כדרי ממונות דמיא ולא כעו חקירה ודרישה אכל כד
 לי שבתין משום מה שחסיים ואפילו היא ארוסה כלומר דאין
 כאן כתובה עכ"ל לא כעו דרישה וכמו שכתב הרמב"ם דכיון
 דאין כיון הזה דינו כפשות לרינו ממונות דמיא אכל איכא
 קצת דיוק כיון שכן כשאייכא עדי קדושין אמאי כעו דרישה
 וחקירה כיון דכיון היה ליכא דינו כפשות לרינו ממונות
 דמיא ונראה לי לומר דכשלתא עדי גמין לפעמים או הוה
 פעמים כאיש להנכות כתובה דהיינו כאשת איש שהכעל
 מגרם לה ומשום הכי קאמר דאפילו דעכשו מעידים על גט
 דארוסה דאין לה כתובה לא חילוקי הבאים אכל עדי קדושין
 לעולם אינן כאין להנכות כתובה אלא לאוסרה לעלמא משום
 הכי כעו חקירה ונראה לי דככל אינו צריך דרישה וחקירה לא
 כעדינות כשכאיש לכד לאוסרה על כעלה כיון שאין כאיש
 להימתה גם עדי קדושין אפעי' שבאים לאוסרה אינן כאיש
 להורגה כשעת עדותן וכשעדי נשוי דכאין להתייר לא שפסא
 ליה אמאי צריך ליה לרבי טרפון לומר טעם כיון דאיכא למשקל
 כתובה לרינו ממונות דמיא מישון ליה משום דעכשו אין
 העדים מעידים איהו נפשות וליכא לומר צריך להאי טעמא
 דאעפ"י דאינו דינו כפשות עכ"ל הוה אמאי כעו אלון הרינו
 חקירה ודרישה כיון דמלאותיה ככל הדברים נריכין
 חקירה ודרישה להכי קאמר כיון דאיכא למשקל כתובה לרינו
 ממונות דמיא הוה ליתא דלא צריך נסלוה וכמו שכתבתי דהא
 איכא כעילת דלת כפי עשה עולה ועיין בטור אכן העור
 בדרכי הרב בסוף פ"ק י"א ראיכא אריכות בדברים אלון עכ"ל
 וז' עוד סס הרב וכתב ה"יכס כפי רמב"ם נראה דההודאית
 והלואות אפילו כדן מרומה לא כעדין דרישה וחקירה כדרינו
 נפשות משום לא שצריך דרינו וכמו שאמר באחד מהחקירות
 אינו דעפ"י הוה עדותן כעלה כדרינו נפשות וכן אמר אה"ש
 וכו' אלא שיש לרינו וכו' ה"ה הג"ה כפי הלגון שהביא הרב
 בדרכי ה"יכס כנראה דכוננו היא לומר דאעפ"י דאמרינן דרינו
 מרומה כשאר כדן דרינו וחקירה מ' אינו כדרינו נפשות לגמרי
 לא אפעי' כדרינו נפשות אם אמתו העדים באחד מן החקירות
 או בדרישות אין אהו יודעין עדותן בטלה וכאם אמרו העדים
 אמש הרנו מ' צריכים שיכוננו כאי זה חרש כאי זה שבוט ואם
 לא יכוננו עדותן בטל אכל כדמ' אפעי' שיהיה הדין מרומה אין
 העדות בטל כוונת אלא שצריך לחקור הדיון כל מה שאפשר
 וכיון הוה ה"יכס כנראה יכמות דרכי טרפון ונראה לי טעמו
 של רב דהעיקרא כשתיקמו רהודאות והלואות אין צריכין
 דרישה וחקירה תיקנו דככל דינו הלואות וכו' לא כעו חקירה
 ועקרו לומר דלא יאה כהלואות והודאות דרישה וחקירה כלל

אלא שחשו לדון מרומה והצרכו קצת מהחקירות והדרשות
 וכו' ועיין לעיל בהגהה א' וס' שכתב כפי מה שכתב לי כפי
 הלגון שהביא הרב אכל אינו לא ראיתי בדרכי ה"יכס בחקומם
 שאין שפרו עמי וכפי רכרו ה"יכס צריך לומר נ"מ שכתבתי
 בהגהת יב דכשמשני רב פפא כאן כדן מרומה כאן כדן
 שאינו מרומה דמוקין בין מתנייתין בין כריתא לאחור התקנה
 שתיקנו כהודאות והלואות לא צריך דרישה וחקירה לא שחש
 לדון מרומה ומשום הכי קאמר כמתנייתין דעדי דרישה וחקירה
 וכמו שכתבתי אכל לפי מה שרציתי לומר לעיל בהגהה הכי
 דאפשר דרב פפא מוקין בין לכריתא כדן מורה ומן התורה
 יש חלוק מדין מרומה לדון שאינו מרומה וכמו דאמר רש"י קל"ה
 לק"ט זהו אי אפשר לדרכי ה"יכס דהא כתב דין מרומה אפעי'
 שצריך דרישה וחקירה אין צריך כמו דינו נפשות לגמרי ולי
 רב פפא מה שאמר ומוקין מתנייתין דעדי דרישה וחקירה הוא
 כפשות לחקירות ודרישות דין מרומה הא מתנייתין הוה
 אותן מדין תורה דמשפט א' יהיה לכא לא וראי כמו שכתבתי
 דה"יכס יפרש כו דרב פפא מוקין לתרויהו בדין תקנתא
 ולריש לקיס קשיא מתנייתין דהכו' דרינו כפשות דרינו ממונות
 צריכין דרישה וחקירה וכדראו דלרוריה מה באמר בדתנייתין
 דרינו ממונות צריכין דרישה וכו' היינו דוקא דין מרומה ולדריה
 לא הוה צריך מתנייתין להכי דדין מרומה צריך דרישה וחקירה
 מהאי קרא דמשפט אחר אלא מהכרח הכתובים דמיא אינו
 כנרק טעשט עתיק' ונ' וקרא דנרק צ"ק תי דוק וכו' ועיין
 לעיל בהגהה הכי עכ"ל

וט' הג"ה ובראוי דבבבן הפסקים כרב אשי דפליג סס
 אדריש לקיס ואמר כן במרמז רב אשי אחר מתנייתין דהשסן
 קראי אחר לדיוןא' לפעדה ופריש דפי' מתנייתא ספיר אחרנו
 בחר מהכי שינוי או דרכי תמיכה או דרכא או דרכ פפא וקראי
 לאו לחקירה אתו אלא חר לדון חר לפעדה נמצא דלדרכי רב
 אשי כולהו הכי אמורא פליגי עליה דריש לקיס דלכולהו מדין
 תורה גם שאר דינו הודאות והלואות צריכין דרישה וחקירה
 לא שתקנת חכמים היא דרינו מרומה לא כעו כדריש לקיס
 דלת וכו' וזה נכ' קצת ראיה למ' דרב פפא מוקין למתנייתא
 לאחר התקנה דאי מוקין קודם התקנה ומדין תורה מכה ליש
 דמדין תורה יש חלוק כיון דין מרומה לדון שאינו מרומה כיון
 דלא כעו האי דריש לקיס אכ' לרבאוי מנה ליה האי חילוקא
 כיון דאינו מפורש כשמוק לא ודאי דהכי ליה לרב אשי דלרב
 פפא שמת' ק' בין דין מרומה לדין שאינו מרומה היינו דלואי לאחר
 התקנה וכמו שכתבתי עכ"ל

כ' עוד סס הרב ומה שכתב רבינו ואפעי' שאין צריך דרישה
 וחקירה וכו' כ' זה כודר אמר רב יהודה עדות המהבשת ו'
 את ו' כדריקות כשרה כדרינו ממונות ה"ה הג"ה הכי איתא
 התם אמר רב יהודה וכו' אמר רבא מכתבא מלתיה דרב
 יהודה באחד אומר ארכין שתי כמות הימחיסוהו ו' אתו ו' כהא פפא
 וכו' ואפעי' דאמרינן שתי כמות הימחיסוהו ו' אתו ו' כהא פפא
 עזמה ומעידה וכו' אכל אחד מכת ו' ואחד מכת ו' לפי עות
 אחרת אינו מופיל דהסתמא איכא חר פסול איכא למי' דהתם
 מיורי דאכתחו בדרישות וחקירות אכל הכא לא הוה אלא
 כדריקות אפעי' דכההיא דו' באה כפי עזמה ומעידה יש לי
 קצת פקפוק כיון דחר מהכי כתי' כפולה כדאי איך כהא כפי
 עזמה

ראש יוסף הלכות ערות סימן ל

ענשה ומעידה ומשק לחון על פיהם ולמה לא יאמר הלוה
כיון שיש טעם אס וזו היא הפסולה למוציאם ממכה מחון כיוון
המוציא מחברו עליו הראיה שכת וזו היא הכשרה והצדקה
לכו לומר בכל כת וכת דיש לאוקומיכו אמוק כשרים מה נכ
יש לאוקומי ממוכא בחוקת מריה ואמריכו בכל דוכתא דשריף
חוקת חמון מחוקת סנוף והכל כיון ראיתו רע חוקתייהו הוה
לן לאוקומייהו ממוכא בחוקת מריה ואולי דעריפא חוקת שמיס
מחוקת אחד וכמו שכתבתי פעם אחרת בזה שיק עליו גילויין
ועד יש לומר דהתם אתכחש לגמרי דזה אומר איכא הלוה
וזה אומר אין הלוה אבל הכא הלוה יש הלוה עבליה וקאמר
בגמרא אומר רבא מסתברא מילתיה דרב יהודה כחאמר אמר
ארנקי שחורה וכו' ולי הנעדר נראה דאיכא למימר דארנכה
אכא מסתברא דבשלמא בין מנה שחור למנה לכן ראוי לא
מטעם חדש לפלע ישן וכמו שפירש דשי איכא למימר דשרומן
קיימת דעבודי דשרים טעו כהכי שאין חלוק הרבה ממראה
זה מזה אבל מארנקי לכנה לארנקי שחורה איכא טיכו רב
בין זו לזו ולא עבידי דטעו העדים כון וכדלוי דמתכחשי
אהרדיה ורשי תקן זה כמה שכתב כמה שחור ומכה לכן
דהוי גוף עדות ענשו כזה הוי הכחשה ואין עדותן קיימת
אבל בארנקי לכנה ושחורה ראוינה בגוף העדות לא מיקרי
וו הכחשה ועדותן קיימת ופירוט לפיחשו דבשלמא מנה
שחור דהוי צנוף בעדות דייקומיכו ומכיוס העדים כרי
לראות האמת וחלו כיון דמתכשי אהרדיה ודלוי דחר מנייהו
סקרן הוא אבל ארנקי לכנה ומשה דלוינו מנוף העדות
וכיון שכן אין גריכיה העדים להכין ולהטיט כזה הוטב וכיון
שכן איכא למימר דלא דקדקו העדים הוטב ומשום הכי אמר
אומר לכנה וא' אומר שחורה ואין כאן הכחשה כיכיהן וזמא אשעי
דבא קאמר הכי אפשר דרב יהודה יסבור כמו שכתבתי
דכמה שחור ומכה לכן יאמר דעדותן עדות משום דעבידי
דשע עריה כהכחשה קחכו' לזו אבל בארנקי שחור ולכנלא
יהא עדיק מטרת דרואי איכ' הכחשה כיוס דמשחרר ללכנלא
טעו אבל מכל מקום לשקנה' משע כרכרי רשי דהא רב חסד'
כמי אית ליה דמתר הכחשה איכא בין מנה שחור למנה לכן
לארנקי שחורה ללכנה דהא הוא אמר דלוינו כדיוני טענות אס
חד אמר כלינו לכניס וחד אמר כליו שחורים דעדותן קיימת
ואחד אמר כסויף הרגו וחד אמר כארירן הרגו אין זה כנון
דכיון דהוי בגוף העדות מיקרי הכחשה דסיף וארירן בגוף
שעדותהוה כמו מנה שחור ומכה לכן כדיוני ממוסת וכן מלשן
דקאמרי כהרדשי מיימכ הכי דאמר כהרדעי אמרי אפילו
א' אומר מכה שחור וא' אומר מכה לכן מנטרשן כד' כולאירכש
ארנקי שחורה ולכנה מדאמר אפילו' אבל איכא למירק
כשטא דשעת דרמא רב יהודה מאי דקאח' עדות המכחשת
כשרה כדיו ממוסת היינו כמה שחור ומנה לכן מכה שחור
ולכן איכא למימר דיש חלוק כדיוני ממוסת עדותן קיימת אבל
כדיוני כפשות עדותן כטלה' אבל בארנקי לכנה או שחורה בין
כדיוני ממוסת בין כדיוני כפשות עדותן קיימת ורב חסדא
אפשר דיוה כזה דכליו לכני' או שחורי קאמר כדיוני כפשות
עדות כנון אבל כסויף הרגו או בארירן הרגו דוקא כדיוני
כפשות עדותן כטלה' אבל כדיוני ממוסת יסבור דעדותן קיימת
וכמו שסובר רב יהודה אכ' מאי עדיק מהיה רב חסדא לרב
יהודה אבל זה דבר שגשג דאין ון קשו' דבגמ' כי עדיק מהיה

דרב יהודה לא עדיק לא למאי דקאמר רבא מסתברא מילתיה
דרב יהודה כחא אומר ארנקי לכנה וא' אומר ארנקי שחור
אס בין כזה אומר דכשרה כדיוני ממוסת' הא כדיוני טענות מרוון
בטלה על זה עדיק מהיה רב חסדא דאפילו כדיוני כפשות
בארנקי לכנה או שחורה עדותן קיימת אבל על דברי רב
יהודה לכד לא הוה מני למשדר דיאמר כמו שכתבתי ומשום
הכי לא עדיק בגמ' על דברי רב יהודה עד שהביא דברי רבא
אבל קשיא לוי על זה דאין כתב רש' על מה ששמענו בגמ' דרבא
אנכרא קא רמית דרב חסדא ארנכ רבא יהודה דהא כפוי מס
שכתבנו אפשר דרב יהודה ורב חסדא יהיו אחד שטיס והכי
נראה לפי מאי דנראה לידרב יהודה אפילו כמה שחור ולכן
אית ליה דעדותן מנטרפת כדיוני ממוסת וכמו דאמרי נהרדעי
ולא פליגי כהרדעי אלא אכרא דאמר מסתברא מילתא דרב
יהודה וכו' ונהרדעי פליגי עליה דרב יהודה נכ' יסבור דאפילו
כמה שחור או אפשר לז' דרב יהודה לא נגלה דעע' אי יסבור
בן או כן ומשום הכי לא קאמר תלמודא והאיהם אמר ר' יהודה
אשילו כמה שחור אי ממו מסוס דכהרדעי קאמרי הכי שכיח
והכי נראה משע דברי הפוסקים שפסקו דאשילו כמה שחור
ומכה לכן דעיותן מנטרפת ואי איתא דרב יהודה ורבא כלזה
פליגי אהרדעי דמנה שחור ומכה לכן אין עדותן מנטרפת
למה פבוק כהרדעי שהוה יחיד לגבייהו אלא ודאי רב
יהודה נס כן הכי פכירא ליה וכמו שכתבתי אלא שדשי אפשר
כסכירא ליה דאי כמו שכתבתי הוה ליה לרב יהודה לפרושי
מילתיה אלא שיש לדקדק בזה כפיכא ליה לרב יהודה אכ' רב
רב יהודה וכו' ואית ליה כון כפיכא ליה לרב יהודה אכ' רב
הוה ליה לרב יהודה לפרש ולמאי דכתבתי לרב יהודה אמר רב
הפוסקים אפשר לומר דמסקו כן כמו נהרדעי אף על פי
דרב יהודה ורבא פליגי עליה משום דנהרדעי הוא מקבילא
דגמרא עד כאן:

בא דהר' עוד סס בגמ' נהרדעי אמר אפילו אחר אומר
מנה שחור וא' אומר מכה לכן מנטרפין וכו' אמר דשמעת ליה
לרבי יהושע בן קרחה הוה דלא מכחשי אהרדיה ופשי' כנון
זה מעיד על מנה שכיס כ' זוה מעיד על מנה שכיס א' ופשי' סמי
חודים שלא ראה זה בשל זה ומיירי ודאי דהמלה טובע שמי
המניס חד דכיוס ראשן וחד דכיוס כ' ואמי תמיח על זה דכיון
דהמלות טובע שמי מכיס חד דכיוס א' וחד דכיוס כ' ויש עד אחד
על מנה זה ועד א' על מנה זה כמנה דאין בכל תביעו דתובע
אלא עד אחד על כל תביעה וכין לדברי התובע בין לדברי
התביעין אין כאן אלא עד אחד ואין יתמיכ' אפי' על מנה אחד
ואי הוה מניכין למימר דהאי דכתב רשי' כנון שזה מעיד על
מנה שכיס א' וזה על מנה שכיס כ' דנה' לומר אס' של דח'
וויס כ' של דח' הוה מניכין למימ' דאין כאן הכחשה לעדים והוה
איכא דהמלה לא תבע' לא חד מנה והעדים א' אומר כיוס א'
והאמר אחר כיוס כ' אחד מהם טעה כעבורא דירחא ואס' כן
תריהו אחר מנה קא מסהדי אבל לשקן רשי' לא מוכח הכי
דשכיס מוריס שלא ראה זה בשל זה משמע דאפילו איכא
שגשע הוא שלא ראה זה בשל זה מיירי וויס א' ורבא קא מתמא
היינו ויס א' וכו' של שכת ועוד דבגמ' אמר לפיל על פלוגת דרבי
יהושע בן קרחא ורבנן דריכב אית ליה דאף על פי דאמנה
דמסדיהי' לא מסהדי הא מנטרפו ויפרע חד מנה ואס' כן
קשיא אמאי חייב אפילו אחר מנה כיון דלרברי כן אין כאן
אלא

ראש יוסף הלכות ערוה סימן ל

אלא עד א' על כל מנה ובהיה גנוב' היה כל ראין כאן חתם שלם ורפי בתכלעיל ואורח ממ תרובו ומהדי דמכה קא רפי ביה ובעין סגל איבי מכין ראובן דתרובו ומהדי דמנה רפי ביה אכל ת' אין על מנה אחר שבי עדים ומאי שנא מהא דאמרין בסמוך אחר אומר חכית של יין הלה לו וא' חכית של שמן הלה לו והתובע תובע שניהם ומאי הטור ואמרין ראובן משטרך אפילו לפחות טבעה ואעפי' שהתם הן שמי מיכין וכחש רפי כ' הוא זה דהו שמי מיכין כמו הכא שאלעפי' שהתבשות הן משוין א' הרי הימים מחולקים טא כיוס א' כשכת ואל' כיוס כ' כשכת ואני הייתי רובה לומר לא מסהדי האי לא מנה ומנה להכחיש את השך וזה אי' אפשר מהאמר שישכע שאין כויד כלל ועשה חסוד על השכועה על פני שנים עדים ומשום הכי מחייבין ליה חד מנה ועכשו אין לו עליו אלא עמת דעד אחר ויכול לישכע להכחיש את העד ואדרבה היה קשה לוי על דכרי תכא קמא דקלינ' על דכרי ריבך דאין יעשה זה ושכע להכחיש את שני העדים האכעשה חסוד על פני שמי העדים לכך היה נר' להוכיח מכאן הפך סברת ה' יעקב בר יקר ראית ליה דהשכע להכחיש את העד טעם זה חסוד על פני שני העד לא מנה לומר דכאן יכול לישכע זה להכחיש את העד של פ' א' ואחר כך יכול להכחיש את העד של יוס' כ' א' להכחיש את שניהם כשכועה אחת ועכו' לא ועשה חסוד עד פועלו לומר אחר כך כב' הרי הוא בחוקטו שהא' כשר דהתורה האמינה אותו הפך ש' אחר אפילו שיהיו עליו כמה תבישות על כל תביעה ותביעה אין פליגא ער' הוא כאמן כשכועתו להכחיש אותו ולחולקים על דכרי דהיוקרה כרים כאן באין כפשוטן דיוכל זה להכחיש את העד דהתורה האמינתו נגדו כיון דנשכע להכחישו שוב אין יכול אותו העד להעיר עליו לפסולו דכיון דהתורה האמינה באותו ענין כשכועתו כגד אותו עד אין והיה יכול אחר כך להעיר משום אותו ענין עצמו לפסולו כגמא לפי זה שיותר באין הוא העד מהל' כשכועתו והתורה האמינה עמו באותו ענין כגד א' הכא כשמתין יוכל לישכע נגד שני העדי' כיון דכל א' וא' אין באין אלא על תביעה א' וכיון דנשכע להכחיש את כל א' וא' שוכאין יוכלין לפסולו אלא כשפן אחר דהתורה האמינה כיון שהאמינו שוב לא נר' מאמונתו באותו דבר ומיהו ממ' כוכל להוכיח מכאן ככידור דאובו טעמה חסוד ממיל' דכיון דאיכא שני עדים אדקמישנין ליה ויהא פסול ומלכד זה דיוכל למריויה ממ' הסברא וזה היא דנאמר דהתורה האמינה אותו לישכע נגד העד יוס'א פסול מה זה אין לו שמר דהתורה האמינה לטובתו וא'א מפניו טובה ויושאר פסול מערות העד ומכא בעל הכית ויכעס זה כשוכתו ויניח מעותיו ואבודות מפרע ועוד דאפשר דהמלוה תבע לו על שקר עכ' :

אלא עד א' על כל מנה ובהיה גנוב' היה כל ראין כאן חתם שלם ורפי בתכלעיל ואורח ממ תרובו ומהדי דמכה קא רפי ביה ובעין סגל איבי מכין ראובן דתרובו ומהדי דמנה רפי ביה אכל ת' אין על מנה אחר שבי עדים ומאי שנא מהא דאמרין בסמוך אחר אומר חכית של יין הלה לו וא' חכית של שמן הלה לו והתובע תובע שניהם ומאי הטור ואמרין ראובן משטרך אפילו לפחות טבעה ואעפי' שהתם הן שמי מיכין וכחש רפי כ' הוא זה דהו שמי מיכין כמו הכא שאלעפי' שהתבשות הן משוין א' הרי הימים מחולקים טא כיוס א' כשכת ואל' כיוס כ' כשכת ואני הייתי רובה לומר לא מסהדי האי לא מנה ומנה להכחיש את השך וזה אי' אפשר מהאמר שישכע שאין כויד כלל ועשה חסוד על השכועה על פני שנים עדים ומשום הכי מחייבין ליה חד מנה ועכשו אין לו עליו אלא עמת דעד אחר ויכול לישכע להכחיש את העד ואדרבה היה קשה לוי על דכרי תכא קמא דקלינ' על דכרי ריבך דאין יעשה זה ושכע להכחיש את שני העדים האכעשה חסוד על פני שמי העדים לכך היה נר' להוכיח מכאן הפך סברת ה' יעקב בר יקר ראית ליה דהשכע להכחיש את העד טעם זה חסוד על פני שני העד לא מנה לומר דכאן יכול לישכע זה להכחיש את העד של פ' א' ואחר כך יכול להכחיש את העד של יוס' כ' א' להכחיש את שניהם כשכועה אחת ועכו' לא ועשה חסוד עד פועלו לומר אחר כך כב' הרי הוא בחוקטו שהא' כשר דהתורה האמינה אותו הפך ש' אחר אפילו שיהיו עליו כמה תבישות על כל תביעה ותביעה אין פליגא ער' הוא כאמן כשכועתו להכחיש אותו ולחולקים על דכרי דהיוקרה כרים כאן באין כפשוטן דיוכל זה להכחיש את העד דהתורה האמינתו נגדו כיון דנשכע להכחישו שוב אין יכול אותו העד להעיר עליו לפסולו דכיון דהתורה האמינה באותו ענין כשכועתו כגד אותו עד אין והיה יכול אחר כך להעיר משום אותו ענין עצמו לפסולו כגמא לפי זה שיותר באין הוא העד מהל' כשכועתו והתורה האמינה עמו באותו ענין כגד א' הכא כשמתין יוכל לישכע נגד שני העדי' כיון דכל א' וא' אין באין אלא על תביעה א' וכיון דנשכע להכחיש את כל א' וא' שוכאין יוכלין לפסולו אלא כשפן אחר דהתורה האמינה כיון שהאמינו שוב לא נר' מאמונתו באותו דבר ומיהו ממ' כוכל להוכיח מכאן ככידור דאובו טעמה חסוד ממיל' דכיון דאיכא שני עדים אדקמישנין ליה ויהא פסול ומלכד זה דיוכל למריויה ממ' הסברא וזה היא דנאמר דהתורה האמינה אותו לישכע נגד העד יוס'א פסול מה זה אין לו שמר דהתורה האמינה לטובתו וא'א מפניו טובה ויושאר פסול מערות העד ומכא בעל הכית ויכעס זה כשוכתו ויניח מעותיו ואבודות מפרע ועוד דאפשר דהמלוה תבע לו על שקר עכ' :

בב' הגנה' ואעפי' שנאמר כהיה רז' כן קרחא דשעמו היו משום דפסול על ש שנים עדים ורכנן פליגי עליה וכפי מה שכתבת ממ' הלכה כריבך וכמו שפסקו הפוסקים כהיה רא' אומר חכית של יין וא' אומר חכית של שמן נכ' ה' ל' לפרע הכחות טעמה מתוך הן טעמי' ועוד דאי כאש רפי כהיה רא' דהכר' של יין ושל שמן חסוד דהו כ' מיכין איכא למידך דא' אין קאמ' ב' לא כהרדעי דאמריכו האי ענא דתבי' ר' כן לעוד אומר לא כחלקו וכו' מאי האי דקא' הוא דאמר כ' כ' כן לעוד

בב' הגנה' ואעפי' שנאמר כהיה רז' כן קרחא דשעמו היו משום דפסול על ש שנים עדים ורכנן פליגי עליה וכפי מה שכתבת ממ' הלכה כריבך וכמו שפסקו הפוסקים כהיה רא' אומר חכית של יין וא' אומר חכית של שמן נכ' ה' ל' לפרע הכחות טעמה מתוך הן טעמי' ועוד דאי כאש רפי כהיה רא' דהכר' של יין ושל שמן חסוד דהו כ' מיכין איכא למידך דא' אין קאמ' ב' לא כהרדעי דאמריכו האי ענא דתבי' ר' כן לעוד אומר לא כחלקו וכו' מאי האי דקא' הוא דאמר כ' כ' כן לעוד

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל

מה

קא' למצטרפין כשאח' רבא דבמכה שחור ומנה לכן דמסתברא
 דאין מצטרפין ודאי דבאוי גנוח קאלא דחד תביע ואכ' מחשאי
 העדי זה עם זה ועל זה כליני כהרדעי ואמר ראשה מצטרפי
 וכמו שהיא דרשכא: וכן כשהיא חכיתא דחמרא דמשחא
 כראה דאי תבעו שניהם אין כאן הכחשה בין העדים כלל ולא
 בין המלוה ומצטרפין ואף על פי שהן שני מימין וששמעתין לא
 מיירי לא שסתובע לא תבע לא חדא או חכית על ימין חכית
 על שמן וכיון רשבי מימין כינהו מכחישו כולי האי משו' הכי לא
 מצטרפי ואתי' לשון רש' דרמ' דמכיוא רבא לקמן משום רבי' אפרים כראה
 אחר כשטוטו והאי דמכיוא כמו שכתבתי ותי' וכהויה דר' רמא
 שסובר כשירות' דשמעתין רב' שכתבתי ותי' וכהויה דר' רמא
 דמכיוא הטור לקמן בסמ"ק זה יתבאר דהעדים כשהיא אומרה
 גכ' ממקמי יוסף כמו שכתבתי ועיין עלה כפ' זה כורר ע"כ:
 ב' הרב זל' ומש' רבינו ואעפי' שאין כריך דרישה ומקירה כו'
 משמע הא' חס הוכחשו בחקירות ודרשות פבולה - הרגרה
 ואפשר לדחות ראי' ונולד' דלעולם חס הוכחשו העדים כדיוכי
 ממונות כדרישות ומקירות גכ' כשרה ומאי דקאס' כדיוק' הוא
 לאשמועי' ראש' כבדיקות' דלא שייך בהם הומה עכ"ז כמומנות
 כשר ובכפשות פבול' דהוא אחימא' דאשלו' כפשות יהיה כשר
 כיון ראין כאין לדידי הומה קמ"ל לא כפשו' פסול ואין זו דמיה
 של כולם דאין לומר דכא' רבי יהודה לאשמועי' דרב שאינו
 נובה כמותו דכטלו דיני' כפשו' יהוה ליה לאשמועי' ויתר שאס'
 הוכחשו כדיוני ממונ' אש' כחקירה ודרשה כשרה ומינה דכש'
 כבדיקות' דאין בהם דין הומה כשרה דרמקט' כבדיקו' ודאי
 דלאשקו' חקירות' אחא' וואעפי' מחוין דרב חבא' לאשמועי'ן
 דין נפשות' לכד' אעפי' שאינו נובה כמותו ח"ל אחר מחמ"ר כפי'
 כדיו' נפשות' אבל רבא קאמר דכריו כדיומי ממונות ולא הוה
 ליה למימר הכי כדבר המהג' כדי לאשמועי' דבר שאינו נובה
 עכ"ז ואפשר לומר דקאס' כדיוק' דיש חלוק' בין ארכי' לבנה
 לארכקי' שחורה למכה שחור ומכה לכן וכפרט' למפרשי' דאית'
 להו דרב יהודה אית' ליה הכי דכארכקי' וכו' כשרה אבל כמנה
 לכן אית' ליה דפסולה דאוקחשמו בגוף עדות' וזה לא היס'
 וכול' לאשמועי'ן אי נקט' דעדות' המוכחשת' כדרישות' ומקירות'
 אינן גיגוף העדות' ממש אבל לשי' מה שכתבתי לעיל דר' יהודה
 אפשר שסובר כהרדעי ראש' מהם לכוונתו אית' ליה דכשרה
 אי אפשר לומר כהרדעי היטב ותשבע ע"כ:

ב' עוד שם הרב' שבע חקירות' הן הן כמורשות וכו' כגון
 טאחד לומר וכו' ב: הרגרה ואעפי' שכוננו יום השבת עבד'
 כיון טאחד אחר א' כחרש' ואל' אחר כג' כחרש' שזנתו כטלה ואס'
 הווננו כאותו יום מימי השבוע שהעידו אינן נעש' וזמנין כיון
 דעדותן לאו עדות' הוא ואף על פי שהם חסכו' להרוג את זה
 ובתקיים כיה ועשיתם לו כלאשר זמם לעשות לאחיו מכל מקום
 כעיקר' מחשבה דאית' לכלל' מעשה דאי לא איתו החזויים היו
 הורגים אותו' וכתב' עוד אבל אחר אחר וכו' וכן אס' אחר
 אחד כשנים כחדש' ואחד כשנשה כחדש' עדותן קיימת והוא
 שכוננו יום מימי השבת ואס' הווננו כאותו יום נהרגין כיון
 דעדותן עדות' ולא כאמר' כיון דאחר מן הערים אומר כשנשה
 והחזויים אחרים כשנים עם כל זה כיון דעדותן מתקיימת
 כעשים וזמנין אכל' יש קצת' ספק' אס' העדים שכאלו להוימן
 וכויומן היום מימי השבת טאחר' העדים אבל אמרו שהיה זה
 כיום שנים לחדש' והאמת' הוא שאותו יום מימי השבת
 לא

מעיד על מכה וחד מעיד על קץ מלכד רל' המשנ' דקא' ככלל
 קץ מכה אינו מיושב כאמר' מיי דאין קאמר רשכא לא כחלקו
 כש' וכה' על כ' כתי' עדי' וכו' דבר' דמאן דפליג' על רשכא סל'
 ראש' על כ' כתי' עדי' פליגי כש' וכה' ואי איתא דהמלוה תבע
 סבה מנה וק' וכת' א' מעידה על קץ מי איכא מאן דפליג' על
 ועוד דכריך לפרוע הכלוקמן כמה הטור כשם הרמה דכר'
 בזה בעורת האל':

ב' הרגרה וכדכרי הטור איכא למידק דכת' כשהיא דמכה
 שחור ומנה לכן מצטרפין ומכית' של יין ומכית' של שמן אשילו
 תבעו שניהם אין מצטרפין וקפסא' לי טובא' דהא כגמ' כראה
 כפי' הכך דכריו נבי' היא דאמרי כהרדעי אפילו א' אומ' מנה
 שחור וא' אחר מכה לכן מצטרפין כמאן וכו' וקאל' כגמ' אומ' דשמעת'
 ליה לריבך היכא דל' מחשאי אהדרי היכא דמכחשי היינו
 מי אחר דהויה הכונה הכי אי אחר ריבך דמצטרפי היינו
 היכא ראין הכחשה כעדים כלל כגון שהמלוה תבע ממנו כ'
 מיכן שהלנה לו כזמנין חלקוקין והכיו' ער' א' על מכה של יום א'
 וכהויה ער' א' על מכה של יום כ' ואין כאן הכחשה לא בעדים זה
 גדר זה ולא מן המלוה לשום א' מהעדים משה' או ריבך דמ"מ
 תריבוו מסבדי' דאית' ליה מכה אבל האי רמה שחור ומכה לכן
 איכא הכחשה בין העדי' וכין המלוה דהמלוה חד מכה תבע או
 שחור או לכנוא' המלוה מיעד' דכריו רמכה שחור הלנה לו וא'
 מן העדי' מכחשי' המלוה ואמר' לא כין מכה לכן הלנה לו ומכחשי'
 לעד כמו ואי אית' דהמלו' תבע' שניה' לא כאן הכחשה גם כן עכ'
 דכל חד' אמה' שליו' שראה מבהדי' ולא יש הכחשה גם כן עכ'
 המלוה דהוא תבע' שניה' וכמו שפרשהי' כל' מל' רש' שכת' אבל
 היכ' דשניה' מעידו' על מכה א' ומכחשי'ן זה את זה וכו' אכ' ודאי
 דכל' דכהויה דמכה שחור ומנה לכן מצטרפי היינו אש' כי לא
 תבע' אלא א' מהם ושור' כל' דקשיא' דכריו הטור דאין קא' הוא
 דאמר' כי האי תנא' אחר רשכא לא כחלקו כש' וכה' על כ' כתי'
 עדי' וכו' והאי מהלוק' דכש' וכה' ודאי הוא דאיתו תובע המלוה
 כי אס' א' משתי' התביעות' או מנה או קץ וכמו שהוכחתי לעיל
 כהנהה וכמ"ס כלפון כש' חלקה עדותו' ול' רש' שהא' שקרן ואי
 איתא דההרדעי מיעדי' דתבע' המלו' שניה' מכה שחור ומכה לכן
 אין קא' דההרדעי איתא' כרשכא' דאפי' כתבא' דפליג' ארשכא'
 וקאל' דמחלוקת' כש' וכה' הוי דוקא' ככתי' עדי' אבל ככתא'
 אית' להו בין לבש' בין לכה' שחלק' עדותן אית' הוי דההרדעי
 דאכ' אית' דאי סל' לבש' ולכה' דככ' א' כחלק' עדותן היינו משו'
 דמכחשי' העדים והמלוה אהדרי' דהא כהאי' מחלוק' דכש' וכה'
 המלוה אינו תובע' לא מנה או קץ ומשה' אמרי' דמחלק' עדותן
 אכל' כמ"ס שחור ולכן דאמרי' כהרדעי דמצטרפין היינו שתובע
 המלוה וכוה' יודו כין כש' בין כה' דאין כאן הכחשה כלל ושור'
 דדאי מרהבי' קלמור' היא דרשכא' על הדי' כהרדעי דכח'
 גנוח' מוירוד' דאין כאן אלא תביעה א' ועוד כראה דיש להוכיח
 מהכחשה דהיה רמה שחור ומנה לכן לא מיירי אלא כתובע
 חד מביהו דאמר' רבי יהודה עדות' המכחשת' כבדיקות' כשרה
 כד' אחר רבא מסתבר' וכו' וכדאי' דהיה דאמר' רבא דכארכקי'
 הוא דמצטרפי היינו כחד' ארכקי' כגון דהתוב' א' מכה הלנותין
 ומכיו' כ' ערי' א' אחר אמת' שהלנה ומהרנקי' לככ' הניאין וחד'
 אחר לא הניאין אלא מארכקי' שחורה וכמו שהיה שהכיו' מרכ'
 חסד' דאמר' אחר כליו שחורין ואחר' אחר כליו לכמ"ס דהיה
 ודאי דכחד' גנוח' הוא דמהדי' וכיון דכארכקי' לבנה ושחורה

ראש יוסף הלכות עדות סימן ר

דקיימא לן כותיה. וכתב עוד אבל חייב ליטבע טבעת התורה ונראה דקיימא לן פירושו דהתורה תוכב טבעת אבל לפי מה שפירשתי דאין המלה תוכב אלא חדא והערי מכתב: אהרדיה אפשר דאין כאן טבעת כיון דהעדים מכחשי אהרדיה אין כאן עדות אפילו דער אחד ודוקועין ע"כ:

בג וכתב עוד וכפי רעת הדמכס אל מכהשי דוקא הוא וכו' שהרי הכחשו בדרישה הגררה פירוש רכרי הדמכס אל כמה שכתבתי דאין המלה תוכב כי אם אחד והעדים מכחשיין זה את זה ועם כל זה מנטרפ' לפחות שכהם וכמו שכתבתי ומה שכתבתי שיש לקדק בדכרי הדמכס אל הוא זה דאין כתב הזכחמו העדים זה את זה וזה אמר ככיון וכו' וכן אם אמר האחד חכית. של יין והאחד אמר חכית של שמן שאין מנטרפין שהרי הכחשו בדרישה דהא חכית של שמן ושל יין לא היו דרישה אלא בדרישה ומאוס הכי רהוי בהכחשה דכה הוא דאין מנטרשין וכמו שכתבתי וכן כתב הרב בית יוסף לעיל כסמוך דאין זו מכלל החקירות וכן הרי"ן ראה אין הוזה תלוייה כזה ואולי דפכירא ליה להדמכס רכל שמתכתב אהרדיה כגוף העדות הכחשה בדרישה מיקרי ומנה שמו ומנה לכן דכת' דמנטרפ' אעפ' דמתכתבו כגוף העדות היינו משום דעבירי אישיי דטעו בהכחשו נמי כמו מנה ומאיתים וכמו שכתבתי וסבירא ליה להדמכס אל דרב יהודה ככהרדעי סבירא ליה וכמו מה שכתבתי לעיל הלא בדכרי היתום ורש' דפליגי וכמו שכתבתי ועוד דמכחשי לוי לומר רמה שכתב הדמכס שהרי הכחשו בדרישה לא קאי לחכית של יין וכו' אעפ' שהוא בחיך אלא למה שאמר לעיל מיהב כינר א' ואמר בכיפון ואחד ואמר וכו' לא לא כלוד עדותן כטלה וזה שכתבתי מוכח קנת מלשמו דקטט כשהכחשו כוונן ובהכחשו במקום בכת' אחת ואמר עדותן כטלה ואחר כך כתב וכן אם אמר האחד חכית של יין ואחד חכית של שמן וכו' מדחלקן לשתיים משמע דפכירא ליה אל ללא כטעם זה טעם זה וכמו זה גם כן כתבן הטור דכת' חלה כתב הוון והמקום ואמר דעדותן כטלה ואחר כך כתב ריבון של חכית של יין וחכית של שמן: **ל** עוד שם כתב בעל התדושות בעבר לט' וכו' אין דין איתים בדרישה וחקירה הגררה אבל כנרי צריך לדון איתו וכמו שכתבתי לעיל כפ' הקודם ומה שפליג הדמכס אימלא לעכץ שכתבו דרש הוכחשו כחקירות דכשר כריני ממונות דהוא פוכה דמורקט דב יהודה ערות המכחשת כריני ממונות כדריקות הא כחקירות פסקה וכמו שכתבתי לעיל עיקר עליומה שכתב וכו' ולויל הכריעו בהדמכס ולא מטעמיה אזי לא ראיתי לא טעמו סליה ולא טעמו של זה אבל העבין כראה פשוט דכין דקיימא לן דמדין תורה שוין דיני ממונות לדיני כפשות וצריכין לררוש ולחקור כצמיהם ואם יוכחשו מדין תורה פכוליה אעפ' שחכמים תקמו שאין לררוש ולחקור כריני ממונות משום נעילת דלת מ"א אם אירע שהוכחשו אין להוציאן מדין שהוא פסול אבל מעיקרא לא ירונו כחקירה משום נעילת דלת וזה נראה לי כרוור ע"כ:

לא עוד שם אבל אם אחד אמר מנה שחור וכו' שם אמר רכיה וזה וכו' וכפרק חוקת אמרו רעב רב יהודה שכתב כרכי שמעון בן אלעזר וכו'. הגררה מנשט ככרי הרב נראה בלתי ליה לרב יהודה דמנה לן ושמור כמי מנשטי משום דחויין דקברק חקית עבה שכתב כר' שמעון בן אבון והכא

לא היה אלא שלש להרשמי אחריו דכמו שאמרין כעדים הראשונים שאחד אמר כשנים ואחד אחד כשלוש דעכדי דטעו כשכורא דירחא הם נמי אחריון כשי העדים או באמר דאין אמרים בן אלא כעד אחד אבל כולי האי דטעו לא אמרינן והסברא היא דאין חלוק ויהיו מומוים כיון דעדותן כבי האי גוונא היו עדות ושין לקמן בסיומן ל' בהנהגה מן עד כאן:

כו וכתב עוד וזש עד אחד אומר קודם הנין החמה עזר א' ואמר לאחר הנין החמה וכו' וכן כשקיעתה הגררה הכונה היא שחולקים ואמר א' לא היה אז חמה בעולם ערין וא' אמר היה חמה אז כשלא כיון כשכרית עדותן כטלה דרכי זה דבר הכראה לעין הוא ואין כאן טעם עד כאן: **כז** עוד שם הרב וכן אמר אחר חכית שליין כפרק זה כורר אחד ואמר וכו' אימור דאמר רבי שמעון בן אלעזר היבא דיש ככלל מאתי מכה כו' הגררה לש דרכי שכתבתי לעיל דאומי טבע המלה לא אחת אז חכית של יין או של שמן הייא הכונה הכי אמור דאמר כלומר אי אמר רבי שמעון בן אלעזר כער אחד אומר מאתים ואחד אומר מכה דאעפ' דאין התוכב טבעת א' חד דמנטרפין למנה היינו מא' דאין הכחשה כיניהם ככ' וכאפשר רחוק אפשר לקיים דכריה דהכל מעידים על דבר א' אפשר לו להכל אמת של ק' ונמי שאמר מנה שלם התוכב טבע מכה ועד א' אחד ק' אפשר דראה דמנה ליה ק' וזהו לא הלכה לא מנה וכוונן דהיה חייב ליה מנה מקוד וצרי ליה והלכה לו נכ' מנה והער כיון דרא' ריה הלכה של לו להלות וראה שמנה לו ק' חשב ככל הק' הלכה לו והער האחר ידע כפירוש שלא הלכה לו לא מנה ואכ' אפשר לו ר'א מעשה העירי שניהם אבל אחד אמר חכית של יין וא' אמר חכית של שמן א' לקומי דכריה כחד עבין דכולי האי לא מכחשי ולדרכי הטור דמייירי דשתי תביעות הם נרא לערמי הכי דבשלמ כמה וק' הכל היו מעות ואין חלוק כעדים אלא שזה אומר מנה זה אומר ק' אבל כיון אין חלוק כיניהם כלל נראה דהערות שייכי אהרדיאוימו נראה כחלוקת העדות אבל הא' כחכית של יין ושל שמן שכל א' מעיד אמין אחד דהא כחלוקה דאין העדות שייך אהרדי דאחד אמין וא' אמין אכ' אין כאן עדות גמורה ומשום הכי אה מנטרפין לפחות זע' הדך צריך לומר לפי פירושו רש' פכירש לעיל דהש' תר ויהו מפקדי דמנה קא דשי ביה. וכתב עוד שסברא ליה למכחשי דקטט רש' לאו דוקא שאין זו מכלל החקירות ואני תמיה דמי לא ידע בכל אלה דאין זו מכלל החקירות ודאי הוא זה דהא אין כזה הוזה חכית של יין וחכית של שמן כדריקות הוא ואין חקירות אלא שאמר כגמרא דכחשי גוונא דאחד אומר חכית של יין ואחד אמר של שמן אף על פי שהוכחשו כדריקות אין עדותן עדות דהיוח הכחשה דכה וכמו שאמר רבא ל' ול' נבימה שאמר רב יהודה עדות המכחשת כדריקות כשרה כריכי ממונות ועכ' קא' רבא לעיל דמסתברא מילייה דרב יהודה דוקא בארבי לכנה וכו' אבל מנה לכן ושחור אעפ' רהוי כדקיימא פסקה וכן מה שכתב אבל עדותן כטלה לפי שאין על כל חכית לא עד א' ככר השכתי על זה ראה מלה שכתבתי מניס א' שהלכה לו כניסין וא' שהלכה לו בתשירי והכי שבי עדים אחר משיר על של יין וא' מעיד על של תשירי דמנטרפין למנה אף על פי שאין כאן על כל מנה אלא עד אחד לדכרי רכי וחונן בן כרוקה

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל

כו

דמן הדין הוא דבאחד מן החקירות שלם אינו יודע דערותן כטלה ונרדף עיין דהא יכול להוסיף וכמו שכתבתי לא שלטמך לומר ולא וזה ידן מתוך ידי דבר דלא שכיח הוא ולא דברה התורה כזה ער כאן:

לד הגרה אכל כדלעיל דיש קצת דקריק דאמאי נדיק כשאמר אינו יודע לומר דערותן כטל מטעם דהוי עדות דאין חתם יכול להוסיף תישק לי משום דאמר דחמכא דנרדף לרדוש ולחקור וכיון שהוא אמר דאינו יודע אכ"ל לא יש כאן חקירה והתורה הנריכה חקירה ואלו דיאמר דמה שהנריכ התורה חקירה ודעי' היינו שלם יתכפשו כודאי או וימו כודאי אכל אם יאמר דאינו יודע לא יתכפל משום זה עדותו להכי נרדף להאי טעמא דנרדף עדות סאתה יכול להוסיף ועוד דמה שהנריכה התורה דרישה וחקירה היינו כרי שיהיו עדים יבולק להיומן ואכ"ל כשאמר אינו יודע אין יבולק להיומן משום הכי עדותן כטל וככות התורה היא שיוכל להוסיף ושני ע"כ: לר' וכתב עוד והריכש כתב בסמ"ד פסוקו כין עליונה לתחתונה לא דכירו איכסי הגרה דכירו הריכש הן כמו שכתבתי לדעת ממקי יוסף ונתקיימו כזה האופן דכרי רכימי הטור וכמו שכתבתי לעיל עיין פס ע"כ:

לד עוד פס ומש' רכימו ונותן לו הפחות דבר פטוט הוא כו' הגרה נס מה שכתב והוא תכנו שניהם אי איפשר חלי הוב אחיכא דלא כתבו הטור אלא למכה שחור ומכה לכן אכל אחד אמר בכית ואחר אמר כדיוטא העלונה ואחר אמר כדיוטא התחתונה לא מידי אלא שתבע אחד מהם דאי מידי שתבע שניהם וחד מנה הלוהו כדיוטא העלונה וחד הלוהו כדיוטא התחתונה ואחר מן העדים מעיד על של עליונה ואחר מעיד על של תחתונה מה לנו ולכרה להכניס ראשו כדוקי' לומר שהתקומות יבולק לראות מזה אדרכ' יש לנו לומר שכל אחד מהם ראה את שלו ועיין:

לד עש הרב כתב בהיותך רכימי א' אמר חכית של יין וכו' והתפשט אומר לה' יכו' הגרה ה' אפרים פליגי עם הצור ככ"הא שהטור הוכר דכל ה' הם שתבע המלה שניהם כין כמנה שחור ומכה לכן כחכי של יין וחכית של שמן אכ"ל כן ככ"ה' אפרים סוכר דלא תבע אלא חד מניה ומכאש להר מן העדי' זעב' מצטרף לפשו' שכה' ועד פליגי כפי ההלכה דלכרי הטור כשאמ' בעמ' דלמי חוור ממאי רסד' מעיקרא דא' מן העדים א' אומר חכית של יין הלוה לו וחד אמר חכית של שמן הלוה לו וכמסקנ' לא הוי הכיילא א' מן העדי' אומר כפניה הודס לו כדמי חכית של שמן ואחר אומר כפני הודס לו כדמי חכית של יין אכל לה' אשירי אין הפי' ב' לא לעולם כין למאי דכ' בין למסקנא העדים אומר' אחד חכית של יין ואחר חכית של שמן וכפי פירושו פדיק כן כמ' כאי גוונא מי אמר כלומר כשלא מנה וק' דאמר רשכא דמצטרפין לפחות דהיינו מנה ביחא דכל אחד מן העדים מעיד על מעו' ונתי' שפיר בכלל ק' מנה טאמר חכרו אכל כשזה אמר חכית של שמן ואחר אמר חכית של יין איך יוכל למייב' חכו' של יין מאש דהא חכרו' לא העיד כלל על חכית של יין ולא היה בכלל עדותו כלל כרי שכאמר בכלל חכית של שמן שהעיד היתה חכית של יין והא לא היה מינוולא הוכירו כלל ומאשי אפי' שכל א' מן העדי' מעיד על חכית של דמי חכית של יין דהוה' משלם מתוך ק' דשוה חכית של שמן אכל

והכא קאמ' דכדדעי' דאמר' דמכה לכן וסחור דמנטרש אית ליה כרי שמעון כן לעוד והפין כתבתי אני לעיל אכל דכרי היתם איך כן דהן בתכור רכב יהודה אית ליה דמכה שחור ומכה לכן מצטרשם ופליגי עם נדרעי' כזה דכדדעי' סכרו דמנה שחור ומכה לכן הוי כמו מנה ומחתי דפליגי בית שמאי ובית הלל אליכא דכרי שמעון כן לעוד ורכ יהודה סכר דמנה שחור ומכה לכן לא הוי כמו מנה וק' דהתם חד מינה ומנה שחור ולכן הוי כמו תרי מיניות מהי' א' לא שת לכו דרכ לכרי התוס' ואולי רכיון דערי' דינא לעולם קיימא לן דמכה לכן וסחור מצטרפין לא חש הרב כזה:

לב עוד פס מש' אחד אומר כדיוטא העלונה וכו' וכתב ממקי יוסף ואע"ל דמקום חקירה הוא וכו' יל' רכין דיוטא וכו' ודכרע פתומים הגרה ולי הנעיר דראה דכרוס אלנו מבולאים וכונתו דכין דכחור מקום היה וכו' ביתא הוא מטעמא טעי העד וחושב שכלות מקום היה וכו' ליה כמו מנה לכן וסחור דאמר דמטעמא טעי העד והוה ליה אס' כן ככריות ועדותן כשרה וקרוכ לזה נס כן דכרי האור דכ' והמקומות הם ק' וכיס שאמר לומר שראות מזה לז' דהוי הכוזה כמו שכתבתי דכין דאפשר לראות מזה לכול אחד חושב עכשו שמקום שהיה עומד פס ההלואה היה מטעמא טעי כהכי ואפשר פגס הרב בעל נמקי יוסף ויפרס לראות מזה לזה כיון דאמרי דהמקומות קרוכים זה לזה:

לד וכתב עוד ודכרי רכימו מבוארי יותר וכו' וכיון שכן ליכא הכחשה בתקיות' הגרה פי' דכרי כן היא דכרי להיות הכחשה בחקירות נרדף שיחוש' העדים כאופ' שכפי אח' מהן חכרו לא דאה המעשה דהוי כמו עדות סאתה יכול להיות אכל הכא כיון שכל א' היה יכול לרא' המעשה מאותו המקום שאומר כין שאין חכרו יכול לו' לא לרא' חכית אין כאן הכחש בחקירות לא ככריות' דחד או כאל' הלוהו וחד אמר כאל' הלוהו והמעשה שניהם ראוהו לא מתכחשי אהדדי' כהכי אכל כעדות אהכ' דאתה יכול להוסיף דאפי' דהמקומו יבולק לראות מזה לזה הא אפשר להיומו שיבאו עדי' ויאמרו א' אתה או שבמקום כ' ר' היינו או דיוטא עליונה או דיוטא התחתונה ראי' שהלוה פ' ל' הא כמותו יום אתה היית עמנו במקום פ' ל' רחוק מלא ראי' כלום אלא הכונה כמ' דהוי דומה לעדות סאתה יכול להוסיף היכא דמתכחשי במעשה אכל הכא דאין הכחשה כמעשה הו כמו העד' שאי' אהי' יכול להיומו ול' עמנו היית במקום פ' ל' ולא ראייתם את המעשה ודוק' וכתב עוד דטעמא דכ' אמר אינו יודע וכו' שאם עד א' אינו יודע כאינו מקום היס' כשהר' פ' כו' אין ויחווהו כמנהו הייתם וכראה דכ' נרדף שיאמר העד שאינו יודע לא היוס ולא הזעה שאם אמר שכינס פ' ל' או כשעה פ' הר' פ' ל' אולי ידע שלא ידע כאיזה מקום היה עב' יכול להוסיף שאמר לו העדים א' אתה אומר שכינס פ' ל' או כשעה פ' הר' והלא' עמנו היית כאותו יום במקום פ' ל' ולא ראי' שהר' כגון שלא וזה דינו מתוך ידו דכל היוס עמד עמכם ולא הלך בהנה והנה ודכרי הרב כ' דכחרא לכ' דאמר אינו יודע כאיזה מקום אף על פי שיאמר היס' או הזעה עדות שאין אתה יכול להוסיף דהכי ק' היאך ויחווהו כ' עמנו הייתם כאותה שעה במקום פ' ל' כראה דהעד אמר כשעה פ' ל' ואלו דקאמר דאין וכו' וכו' להיומו כאותה שעה ואתו מקום וסא לא אמר לא המקום ולא השעה אכל כראה

דאש יוסף הלכות עדות סימן ר

אכל לעולם התבונה השיתוק המכית והעדים אחד מעיר על
 חכמת של יין ואחד מעיר על חכמת של שמן ומתבטל
 לדמי דבבל מאת של חכמת שמן הם המשים של חכמי יין וכו' וזה
 אינו שפיר דמעט שפיה כן היה אבל ים לקרק כרכרו ה'
 אצרים האך דהא חכמת של יין וחכמת של שמן למטה שחור
 ומטה לכן דהא חכמה שפיר וכו' ים לומר דטעם א' מן העדים
 ומתבטל דהא חכמה שחור ולא היה אלא לכן אבל כן יין ושמן לא
 טעמו איכסו והוא סודר דלא מחלק ליה תלמודא בהכי ולא
 טעמו איכסו לא כחומר ולכן לא פוין ושמן וכו' אפי' כן דמחשבי
 אלה דריב והמלוה גם כן אכסו למד מן העדים עם כלזה כיון
 דלרכי פניהם ים לו גבי הלה כלום חייב לפרוע לו הפחות
 הוא כמו שכתבנו לעיל בהנהגה וכו' ופיה חכמה הלוה וכו'
 אחר מעיר על כל אחד אפס שפיר ה' אצרים שלא יבנה
 אצרינו הפחות מבהם דאין ככל אחד ואחד לא עד אחד כיון
 דשמי הלוא' ה' או אפס שפיר דמשלם הפחות דהא לרכי
 פניהם ים לו גבי כלום וכו' שכתבתי באחרוני יראה דפוסר
 דהיינו כמו היה דר' יהושע ו' קרחה ואחד אחד מנה בתרתי
 וא' אחד מנה בכיון דמשלם ליה מנה אפי' ראמה דמקדי
 האי לא מסהיד האי ומדוע אשמועינן כן במנה שחור וכו'
 ופיה של יין וכו' ומהם מאתים דמשלם הפחות שבהם אפי'
 דתבטל פניהם הפירים אהדרי והמלוה מחכים אחד ממהו עכ'
 מכשרי לפחות שבהם ועיין למטה שכתבתי לעיל בהנהגה
 מדכרי ה' אצרים חתי שפיר דמשלם דמאחד לא צריכא
 לרמי ראי לרכי רמי והטור דאית להו דבמסקנא חומר מחמי
 דהוה פ' הוה ליה למימר לא לרמי וגם את שפיר דמעשה
 אין לומר כן דמעשה שהיה כך היה אף על פי שאמר לומר
 דעכשו שחור קאמר דלא היה המעשה כך אלא כך היה
 המעשה מ' דוחק הוא ולישאל דמחא מוכח דעוכרא היה
 ממש כחכמת יין ושמן וכו'.

כחכמת של שמן ואחד אחר בפני הודה כחכמת של יין עד כאן
 עור סס כטור סעיף ה' סאלת' לראובן תבע משמעון אפי'
 ותק והוכיח וכו' כתב הרמב"ם וכו' הגר"ה מה שכתב
 הרמב"ם נדון לומר הרמב"ם משום דכרז לא דאיכז כרכרו
 הרמב"ם אלא כרכרו הרמב"ם וכו' שכתב הרב ז"ל דהן דבריו
 בעל התרומות כטס הרמב"ם וכתב אס העירובל אחר כעדות
 מיוחדת כגון שאחד מעיר באחד ככוסף הלוה לו וכו' ואומל
 אי דלפי שטת הטור וכפי מה שכתב לקמן כטס הרמב"ם נדון
 גם כן לומר דהמלוה גם כן תובע שהלוה לו ככל אותן החמין
 דאינו חולק על שום אחד מהם של העדים וכפי דרכי אפי'
 שחולק על העירי דהא תבע מנה ומכיון עד א' הלוה לו מנה
 ועד אחד מעיר דהלוה לו ק' ומכשרין לרכי אפי' כן אע"פ
 כפי מה שכתבתי לעיל וכן לפי דרכי אס תבע החלה העיר
 והוכיח לכד ומכיל כל אלו העדים שכתוב בשאלה יבארנו
 לפרוע לו הת' דהוה ליה כמו תבע מנה ויש לו עדים אחד
 שמעיר על מנה ואחד שמעיר על מאתים דאפי' דהא לא
 תבע לא מנה ולא מן העדים אומ' מאתים משמעון למכה א' ב'
 הכא כמי אפי' שהוא לא תבע אלא ת' וכפי עדות העירי ים
 לו חלק ותק מ' יבנה הת' התבע מעירי וכתב ע' ד משלם
 ת' לפי שכתבתי עד א' מהת' ים ואומר דאס לא יתבע התובע
 אלא חלק ות' עם כ' וביא' אלו העדים משלם לו הת' והוכיח
 לפי שכתבתי עד אחד מהת' עם עד א' מהת' ומשלת מ' מתוך
 ת' ועוד נכרף עד של ק' ע' כ' של ה' וישלם ק' מתוך
 ה' ושור כנכרף עד של מאה הכשאר ל' המת' ק' עד של המאה
 או עם מה שכתבתי מעד ה' וישלם מאה ה' דיי' וכתב עוד
 ועוד ים דרך אחרת להפ' ע' דהת' כ' לת' לכווקין שכוונה
 וכן שיקר וכו' ול' אר"ך כל עדות העירי וכו' וע' של המאה אין
 לו צירוף ויוקק לשכוונה וכו' ונמי תמיה דגם לדרך הראשון
 שכתב כשאר או המאה של עד החמס מאות או המאה של עד
 השלם מאות שאין לו צירוף עם אחר ולמה לא חקק לשכוונה
 ונראה לומר דבשאלה לדרך אחרון היגד של המאה לא כנכרף
 עם שום אחד מן העדים בלל כמנה דעדותו מיוחדת והוה ליה
 כאלו כל יחיד העיר ועד אחד מחייב שכוונה אבל כשנכרף
 העיר של הק' עם אחד מאז' העדים אפי' שכתב או החאה
 של התק או מאה ש' שלם מאז' כלל צירוף כיון דמחמת עדותן
 עשו כ' שישלם אין לנו לחמות עדותו מחנה שפירע ומחנה
 שישבע עליו כחן דכרז דכורא אחר הכל אין לנו לעשו מעשה
 מדכרינו לחנאן או כמי דלא ידעין מי הוא שכתבתי ומי הוא
 שלא כנכרף דכל חד אחיבא וזה הוא שכתבתי לת' ול' וראשון
 כראה שהוא שיקר וכתב עוד אבל אס העירי כולם כיוס
 אחד בהכחשה כגון שא' אומר תק הלוה לו וא' אומר לא הלוה
 לו אלא ת' וא' אומר לא אלא ש' וכן כולם אינו משלם ק' שהרי
 וכו' ואיכא למידק דכיון דכתיב ק' נכ' מבחושים זה לזה וגם
 המלוה מבחש לכולם דהו' חובע אף ותק א' שיתבעם שהלוה
 לכולם כאותו יום שכתבתי העדים אהדרי או שאוה שכלה
 אותם כוחמים מחולפים לעולם הוא מבחשים את העירי אהדרי
 וכפי שטת הטור אינו עול וכפרט כמ' כמחיר כטס הרמב"ם לכן
 כראה לי כדכרי הרמב"ם דהוא כוכר כמו שפרשתי לעיל כהיה
 ד' שכתב דאפי' לא תבע המלוה כו' אס אחר מהם וכו' שכתבתי
 את אחר מן העדים והוא תובע מאתים ו' מן העדים אומר
 מנה או שהוא אומ' מנה ו' מן העירי אומר ק' לע' מצטרפים
 וכפי

ל' עור סס ולא תיקסילך טעמו חטין והודה לו כשעורים
 דטור לגמרי וכו' דהתם וכו' הגר"ה כותה הקושא הוא
 כשלא או מפרשינן כמו ש' כטור דתבע שניהם התי שפיר
 דלא חק זינן מההיא דסטין וטעורין או אשילו אס תבע אחר
 מהם ומפרשינן לרמי כמו שפיר רמי והטור דתבטל מעיקרא
 לא היתה לא דמי חד מנייהו גכ אין כאן קושא מההי דסטין
 ושעורים אבל לרכי ה' אצרים דעירי דלעולם דתבע חכמת
 ממש של שמן או של יין אין מחייבין לפרע הפחות דהיינו דמי
 של יין מחמת העיר דמעיר דשל יין הוא אשילו שיערה הלוה
 דשל יין הלוה לו היה כטור לגמרי דהא קיימא לן טעמו חטין
 והודה לו כשעורים כטור ותירק דל' דמי דכשלא כטעם
 חטין והודה לו כשעורים כטור היינו טעמא דכיון דהלוה
 הודה כשעורים ועכ' אומ' המלוה דלא היה שעורים לא חטין
 הוה ליה כלא מחל לו השעורים ומשום הכי פטור לגמרי אבל
 הכא הלוה מחכים כיון למלוה כן לעירי ואינו מודה על כלום
 ומשום הכי לא שייך למימד דהמלוה מחל לו כהיה דמדה
 בשל יין דהא לא הורה ולא לוינו קאמר ודוק ועיין דמראה
 לי דמחמת האי קושא פירט הטור מאז' דעירי ורמי גם כן
 לרמי וכו' עד כאן:

טל ואיכא האן דאז' ופירט דעיקר טעמא מעיקרא
 כפני ר' אחי כדמו הוה הגר"ה ווה הוא שירוש רמי והטור
 דשירוש רחוק מחמי דהוה פ' מעיקרא וחד אחר בפני הודה

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל

מו

מסויד האו וה'ל כחמד אחר כפני הלום לנוחמד אחר כפני
 חרה לו וכמו שמסיק בן כנמרט אליבא דנהרדעי דככל
 גוונא מנטרפי והיינו כמו שכתבנו ודלא כמו שכתב הרב לקמן
 כהודאה אחר הוראה דאפשר דלא מתכחשי ואמנה דמסויד
 האי מסויד האי דכפי מה שכתבנו לא משמע הכי ולא אפשר
 למימד הכי וכמו שכתבנו בן מתוך קוסית הנמרא דלא מיקרי
 זה הודאה אחר הודאה ועם כל זה שוין הן וסקולין הן ויבא
 שניהם לדין שיצטרפו מאילו ופילו דקאמר וברא דקאמ אפילו
 כפי האי גוונא דלא מיכשיל באחד. אומר כפני הלום לו ואחר
 אחר כפני הלום לו דרסיה מעידו טראו שהלום לו ממש דאיבא
 למימד דמנטרפין אלף אפילו אחד אומר כפני הלום לו כיוון
 זה ואחר אומר כפני הודה לו על מנה שבמוין אחר דהיה אמילא
 דאין כאן אלף עד א' על מנה א' ויבא עד רמעיור על הודאה
 לא יחסכו כדו שינטרפו משום דאפשר לומר דהורה על משום
 אמכא שאמר לו להלוות לו וללא הלום ואין עדות עד זה כמו
 עדות של עד הראשון והיה אמילא שלא ינטרע קמל דאפילו
 הכי ינטרפו ועיין :

בג הגדה איבא למדק כיון דאמרין דאיבא דהמלוס
 תבע שני מני והלום כופר ככל ומכיל שני עדים אחד שמעיד
 על מנה אחד ואחר שמעיד על מנה אחד דמנטרפי ויפרע
 מנה ועל מנה האחר קאמר דפטור ואמאי כיון דהא הומוס
 כפרן לאותו ממון דהא המלוס תבע שני מכיס והלום
 כפר ככל וכפי בני העדים הוא חייב מנה ולא תהא הודאת
 כיון גדולה מהעדת העדים וכמו שהיה דרכי חייא קמייא
 ואם כן חייב לשלם מנה מחמת עדות הערו ועל מנה האחר
 הוא מחוייב לישבע ואינו יכול לישב דהא הוחוק כפרן ומשלים
 וזה כיון היא דכתב הרש"ש בכתשוכה הבילה הרב כאן על
 אחר שתבע את חבירו שיש לו כדור ק"ו והלא כופר ככל
 ועד אה מעיד שמע מפיו שהיו חמשים ועד אחר מעיד על
 מנה וחמשים כתב ביון דלדרכי שניהם יש כדור חמשים
 כופר ככל הוחוק כפרן על אותו ממון ומשל חמשי ומל המאה
 וחמשים היה ליה מחוייב שכופר ואינו יכול לישבע ומשלים
 הכא נמי כיון דהא תובע שני מכיס והוא כופר
 ככל וכפי עדות העדים הוא חייב מנה לדרכי שניהם וישלם
 מנה ועל מנה האחר הוא מחוייב שכופר ואינו יכול לישבע
 ומשלים ומה לי שובא עליו ב' עצה אחת שתובע כל המחתים
 בפעם אחת ומה לי שתובע הק"ק בשני פעמים דהא מי שתבע
 מחבירו ממון שהלום לו בשני פעמים כגון מאתים מנה שהלום
 לו בשני פעמים אחת ומאה בשני פעמים אחר והורה לו על המאה שכפעם
 הא' וכפר לו על הק' שכפעם האחר מודה במתק מיקריו וחייב
 לישבע וכמו שכתבנו בן מרכי ה"ן כפרין שכופר דהיינו
 הכי אונ"כ הרב לקמן הלכות שכופר ככד סימן פ"ז עיין עליו
 וז"ל דהיה דהרש"ש מיידי כפרקין והכא כהלוואה אבל מ"מ היה
 ליה למימד דשבע כאן על המנה האחר שכופר דאוריתא
 ואולי דאיכא למי דשכפי הכא מההוא דהרש"ש דהיה דהרש"ש
 כיון שהוא תבע דכפעם א' הלום לו מאתים והובוס ומאותן
 הק"ק יש לו שני עדים אחר על חמשים ואחר על מנה וחמשים
 כאכא דלפי שני העדים הוחוק כפרן בחמשים ומשום הכי
 הוה ליה מחוייב לישבע באותו ממון עכמו ואינו יכול לישבע
 ומשלים אבל הכא כדור דין לשלם אינו מוחוק על פי שני
 עדי כיון דהתבישת מתלוקות אמאי דמסויד האי לא יחסויד
 האי

וכפי דרכי הרמב"ם נ"כ אעפ"י שאין שום אחד מן העדים אומר
 בדרכיו אם תובע שהלום לו הכל כיום אחד וכמו שכתבתי
 עכ"ל כיון דלש דרכי העדים אות ליה גביה מנטרפי ופורע
 ליה הפחות והכא מנטרף העד שאומר ק"ק עם העד שאומר ש'
 ליפרע הפחות שהם ק"ק והשאר רהיית עד התועד הק"ק אין
 כעדותן כלום דכיון הכל מעידין על אותה טעה שהלום לו
 הא איכא תרי סהדי דמסויד דלא הלום לו ויתר מוזאתי דהיינו
 עד א' שמעיד על מנה ועד אחר שמעיד על ק"ק הא אמריס
 שאין כאן ויתר על ק"ק אבל על השאר שאומר ק"ק אין חילוק עליו
 כי אסער א' דהיינו העד שמעיד עמו אכל כל שאר העדים
 מסייעים אותו דככלל עדותן עדותו ועד א' כנדר כולן היינו
 מעיל והיה ל' גמתייטב כדחוק גדול דכרי הטור והלמה עם
 דכרי טענה ו' דהרמב"ם ונאמר דהכחשת העדים לא מעלה
 ולא מוריד וכמו שכתב כאן בדרכי הרמב"ם ואפשר לומר נ"כ
 בדרכי הרמב"ם דכריק המלוס זיתבע כל מה שהעדים מעידים
 גבל גוונא שהיה אכל אם תבע המלוס שהלום לו מנה כמין
 ואחר מן העדים מעיד כמין כדכרינו ואחר אומר כתשר
 כפי האי גוונא ל' ל' לא מנטרפו ועיין :

בא עוד שם הרב כתב הלום כתשוכה כלל בטעם עד המעיד
 ראיתי דבר זה וכו' אין הכחשה כי בניוק העדות לא אתכחוש
 הגדה וראה מדכרינו דאי אתכחוש בניוק העדות דהייא
 הכחשה והא עד א' אומר מנה ועד א' אומר ק"ק דהייא הכחשה
 בניוק העדות עצמו ועכא מנטרפין להו ויהיה עדותן עדות
 לגביה הפחות וכמו שכתב הרמב"ם דכרי הטור דהיה מיידי
 דתבע שניהם ואין כאן הכחשה כדכרי העדים אחי שפיר אלף
 שאים שלם כלל כפי דרכי האי קטובה דהרמב"ם שכתבנו ועיין
בב עוד שם כטו' סעיף א' אין נדרך כדיון ממונת טורא
 המ' ג' בא' כינדרו וכו' אפילו שאמר הא' כפני הלום לו והשני
 אומר כפני הודה לו. והגדה איבא למימד דמאי אפילו
 דקאמר דמשמע לא מיכשילא בפני הלום לו וזה או' כפני הודה
 דמנטרפין למנה לא אפילו זה אחר כפני הלום לו וזה אומר כפני
 הודה לו דהיה אמילא דלא ינטרפו קמל ואמאי הוה ל' למימד
 דאיבא דאחר אחר כפני הלום לו ואחר אחר כפני הודה לו
 דלא ינטרפו דאירכא אפכא מסתברא דלא אחר אחר כפני
 הלום לו ואחר אחר כפני הודה איבא למימד דלא ינטרפו דהא
 אענה דמסויד האי לא מסויד האי ובאחר אחר כפני הלום
 לו ואחר אחר הודה לו איבא למימד דמנטרפי ומשום דאפשר
 דאמנה ח' שניה מכהרי דאפשר דמנה שהלום לו כפני הראשון
 הוא עצמו מנה שהורה לו כפני השני וכמו שהיה משת' בן כדכרי
 הנמרא כלכלה ו' כמחלוקת רבין ות"ק וכמו שכתב בן מרכי
 הרב לקמן במ' מותנה וז"ל ולא אפכא מסתברא דכיון שאמר'
 כא' אחר כפני הלום לו וא' אחר כפני הודה לו דמיידי דהמלוס
 תבע מהלום כ' מכיס א' שהלום לו בניסן וא' שהלום לו בתשרי
 ועד א' מנה כ' מכיס ועת' א' מעיל מנה שכתבתי דאמ' **בא**
 שפסויד האי לא מסויד האי ועכ"ל מנטרפי בן נמי כא' אומר
 כפני הלום לו מנה ואחר אחר כפני הודה לו ויורי דהמלוס
 תבע מחמשים מנה אחד שהלום לו ככיסין כמנה ומש' לחדש
 ואחר שהלום לו בתשרי וכו' ומכיל שני עדים אחד מעיד
 טראה שהלום לו ככיסין מנה ואחר מעיד טראה שהורה לו
 כמשרי על המנה שהלום לו בתשרי דכיון שמעיד כפירו שהורה
 לו על מנה שהלום לו בתשרי אם בן המנה דמסויד האי לא

ראש יוסף הרבות עדות סימן ד

הוא אשתי שהלוי מחוייב לטלמסא אינו מטלמסא משו' לרדרי
שניה אית ליה נכיה מהו אבל לא מכח עדות שניה על מה
אחר כמו שהיא כהיה דהלאש דעל המסות דמעיד העד הא'
כהמי חמשים כמו העדות של העד השמי ודוק ע"כ:

בד' עוד שם הרב אין נריך כדמי ממונת כפ' זה כבוד וכו'
אבל כסמ' מע' אונס כפרק השלוח משמע דרב אשי סוכר
כרכנן שמקשה מדבריהם וכו' הג' והא' דרב אשי
כראה ראי' למדק דמאי קאמר הקס הכי כמו מסתברא
וכו' אלא אי אחרת בעדי כתיבה מי מנטרפי הא אחר מראין
שדות מנטרפת עד שיראו שניהם כאחד ותימא ראי' אחר מר
דאין מנטרפין עד שיראו שניהם כאחד היינו טעמא משום
דאמנה דמספידו האי לא מספידו האי וכמו שכתבנו שהשלוח
תובע שמי מיהם א' שהלוי לו כמיסן ואחר שהלוי לו כתשדי ועד
א' מעיד לו על מנה שבביסוף וא' מעיד לו על מנה שכתשדי דאין
כאן בכל מנה אלא עד אחר משום הכי סכורא להו לרכנן דלא
מנטרפי אבל אם היה עתותו על מנה א' אשתי' שלא ראו שניה'
כאחד עדותן עדות כגון שהשלוח תבע מנה שהלוי לו כמיסן
והביא עד אחד שראה שהלוי לו כמיסן ואח' הביא עד אחד
שהודע כפינו על אותו מנה של יוסן אשתי' שלא ראו המעשה
שניה' כא' רלפכו זה הלוי כמיסן לו ולפני זה הודה לו על אותו
מנה עבמו לא זמן מנטרפין אכ' כהיה דגט כמו אשתי' שאמ' ליה
כפיני עבמו שחתנו גט לא שתולו עד האחר אחר כך ספני
עבמו כמו שחתו אותו גט לא שתולו מנטרפין דהא על גט א' הם
משדירן כמו שכתבנו דהכא על מנה אחת הן משדירן ואין לומר
דכע רבנן דאשתי' על מנה אחת שיראו המעשה כאחד וכמו
שמוכח מקרא דכתיב והוא עד או ראה אי ידע וכו' דאפקיה
דחמנה כגשן חד עד שיראו שניהם כאחד דטעמא הוא משום
דאמנה דמספידו האי לא מספידו האי הוא ועוד ראי' ממקרא
דכע רבנן דאשתי' על מנה אחד צריך שיראו שניהם כאחד
ואי לא ראו שניהם אשתי' שיעידו אחד מנה אין מנטרפין אכ'
מכא' להו לבעלי תלמודא דר' יהושע כ' פליג ארובן אפילו
כשיעידו אשתי' ממש דילמא אין מחלוק' ביניהם אלא כשמעידין
כמנה אחד דרכנן סכרי דאפילו הכי אין מושל עדותן עד
שיראו תחילת המעשה כאחד וריבך סוכר דלא כעינן שיראו
המעשה כאחד כיון שאחד מנה מעדין אבל אם כל אחד מן
העדים מעיד על מנה אחד כומינן חלוקים כהא' כולי עלמא
סודו דאין מנטרפין דאמנה דמספידו האי לא מספידו האי אבל
כיון דאמרינן רטעמא דרכנן משום דאמנה דמספידו האי לא
מספידו האי כחד מנה אין סכרא לומר דלא ינטרפו מוכרחים
אכו לומר דרבי יהושע בן קרחה אשתי' כבי האי גוונא פליג
ואמר דמנטרפין ודוק לומר דהיה שמועה דרבי אשי
מיירי דאמר לכל חד שיחתום בנט' אחד ובשליחות כמו מיירי
כבי האי גוונא דלכל חד אחר שיהיה שליח הולכה כנט' אחד
דאם כן מכא' ליה דמיירי כיה האותן דילמא לא מיירי אלא שאמר
להם שיחתמו בנט' אחד ועוד דהפומיה נגס מלשום של רפי'
לא משמע הכי ועיין שם כגשן רפי':

בה' הג' נראה דמה שאמר שם הא אחר מר אין עדותן
מנטרפת הכונה הכי הוא הא אחר מר כדמי ממונות אין
עדות מנטרפת והתם הוא דלפני ריבך אבל הכא דהו' דמי
קדושים וגיט' דשייכו לדיני כפשות מורה רבי יהושע דצריך
שיראו כאחד ודחי תלמודא דרילמא כרבי יהושע בן קרחה

סכורא ליה ואפילו כרמי גיטין אין צריך שיראו כאחד כיון
דאינו דמי כפשות ממש לא דשייכו לדיני כפשות לכד וכפי זה
אין ראי' מהס' דרב אשי סכורא ליה כרבנן דהא הוא אליבא
דכע קאמר וכמו שכתבנו דרבי יהושע מורה כדמי גיטין וגם
אין ראי' למאי דהביא הרב כסמ' דרשין הם דיני ממונות
ודמי גיטין מהבא דאין קדחה וחס' כפיכורא ליה לר' אשי
סכורא ליה דר' יהושע בן קרחה מורה כדמי גיטין לרכנן אלא
סתלמודא דחי דרך דילמא וחס' כפיכורא ליה לר' אשי דהלכה
כריבך וגם נראה לי דאפשר לומר דלעולם סכורא ליה לרב
אשי דהלכ' כריבך ומאי דקאמר הבא והא אחר מר אין עדותן
מנטרפת וכו' הכונה דלא נחית כריתא וו' למחלוקת רבנן
וריבך אלא לכע' קאמר מה שאמר ואם כן אין הכרח מחלוקת
שסוכר רב אשי דהלכה כרבנן ומאי דחיי הרב רבני הישיבה
הם שאמרו הכי גמי מסתברא כרא' לר' דרואי רר' אשי הכרח
אית ליה מדלא אמר רב אשי דילמא בעדי הולכה ודאי מיירי
הכריתא אלא אחר כהאי ליטשא אי בעדי כתיבה הכי
כמי הכא כחאי עסקינן בעדי הולכה מרא' הכי ודאי דאית
ליה דכעידו הולכה ודאי מיירי הכריתא דאי לאו הכי מאי
דוחקיה לאוקומי בכייה הו' ליה למימר דילמא וכו' מדאמר
הכי כדרך ודאי ודאי דמהכרח הכי כמו מסתב' הוא קאמ'
הכי וזה נראה לי ע"כ:

בז' עוד שם וכפ' דמכות אמרינן עדות מיוחדת וכו' ופר' ז'
דעדות מיוחדת היא וחד רואה מחלוקת וחד רואה מחלוקת זה
ואין העדים רואים זה את זה' הג' והא' ליה דעדות
כהאי גוונא מוקד יעדות מיוחדת ופסולה כיון דשניהם רואים
המעשה כאחד ומי ששעה העבירה רואה גכ' את שני העדים
הא מתקיים בו והוא עד או ראה וגומר דעינן שיראו שניהם
כאחד דהא מה שפסול כדמי ממונות לרכנן דהיינו כזה אחר
זה הוא פסול גכ' לריבך כדמי נפשי' אבל מה שפסול כדמי
ממונות לרכנן רכעו שיראו שני העדים כאחד ככ' לריבך
כמי כדמי כפשות והא' הבא שני העדים ראו כאחת המעשה
ולכ' דשירוש עדות מיוחדת היינו הא רשמעין דעד אח' מעיד
על מנה שלי' וזה הוא מעיד על מנה של מסאחר כדמי ממונות
מושל וכדמי כפשות אינו מושל משום דהו' פרו מיוחדת דהיינו
בכל פעם ראה אותו עד אחד בלבד וכפי פירושו שפסול
בעדות מיוחדת אין ראי' מכאן דראש א' מחלוקת ואח' מחלוקת
שיהיה פסול דאפשר שיהיה כשר ע"כ:

בז' עוד שם הרב ולעכין כשאמרינן עדות ראו היו דיימים
דיני כפשות וכו' הג' נראה לי דיש להביא ראי' לומר
דכמו ראי' קטלו ליה הוה ליה דיני כפשות נס' כי לא קטלו ליה
הוה ליה דיני כפשות מהיה דפ' אלנו נעדות דקאמרו לעדות
שהכא עליה חייב קנס וכו' קאמר דהכא על נערה שהיא מחוייב
עליה מיתת כ' דטעור מן הקנס דקים ליה כדרכה מיניה
ואפליגו בגמרא ד' יוחנן וריש לקיש היכא דלא אתרו ביה אי
חייב קנס או לא דרבי יוחנן אמר כיון דלא אתרו ביה לא
מיקטיל וריש לקיש סכורא ליה כיון דאי אתרו ביה
היה מיקטיל וטעור מהקנס כי לא אתרו ביה כמיפסו מהקנס
ונשאו ונתנו כגמרא ומסיק דילמא קת דייוחנן וריש לקיש לא
הו' לא כחייב ומלקות אבל כחייב ומיתת כ' בן לר' יוחנן הין
לדיש לקיש טעור מן הקנס דיימיין ליה דיני כפשות וכמו דאי
אתרו ביה דמקטיל טעור מהחייב כי לא אתרו ביה גכ' רל'
מיקטיל

ראש יוסף הלכות עדות סימן ח

מח

תקטיל דיני בעדות דיימקליה ופטור אכ' ממנה כשרות דכין דהו' דימי כפ' לית דלי הו' כדו' היה נסגר ועכשו שלא נהרג ג' כ' הו' דימי כפ' לית דלי הו' כדו' היה נסגר ועכשו שלא נהרג דליה למאי דמתקף דהיינו כדן ריבי כפשות אעפ"י דלין אבו דנין איני עכשו למית כמו ש'א היינו דנין וכפרט כח' ר'ל דאע"ג דר' מיתות בטלו דיימקליה אל בטלו אכל הראוי' שהכיה ר'כ' ז'ל מרבו' המרד כו' מהירו' למי אימי ענין למסקן שמתקף דהא כל אמתן העמיתים אינן ריבי כפשות ממש אלא דימי נטין וקדושין דכפ' דכין אוקא כ'אן דימי כפשות אלא דשיבו לדימי כפשות ואם יארע אחר כ'אן עכשה עכירה או יהיה דימי כפשות גלגל מיכעיל לרברוי ד'רן דכתב לרדימי אושות דשיק לרימי כפשות ר'און מנטרפין דלמסקן זה כמו אין מנטרפין לא אפילו לר'אונת שהכיה ר'כדימי נטין מנטרפין אוכה ר'איה למסקן דאע"ג דכפני ר'אונת מנטרפין ר'א דיימין ליה דימי כפשות היינו משום דההיא שעתא ליה דימי כפשות הו' אלא אחי לדימי כפשות אכל כפסק זה שאמ' עליו דכההיא שעה דימי כפשות הו' ש'כדין ליה דימי כפשות דכפ' דכ'אן אעפ"י דלא קפלינן ליה ומה שכתבו כפ' או אי לא דיימין כ'ריבי ממוכ' וכו' תיבת לא כחפן או נרדך להית תיבת אלא אחר תיבת ליה ע"כ :

נ עור שם הרב וכנ"ל רי"ן פרק שני דכתובות משמע קנת כדכרי המרדכי וכו' דכאכל תרומ' וכו' ה'ג'ה' ולי הנעיד דהא דלין כאן הוכחה כלל דאפילו אמרינן כרימי גטין דלין מנטרפין היינו מ'אז דשיבו לכא כרימי כפשות אכל אכילת תרומה אימ' כא כלל לדימי כפשות דמיתת כית דין דהא אין כ'אכילת תרומה אלא מיתת כריי שמי' ומיזן דלהאי תכא דפרק אלו כעדות רכתבנו לעיל לא חשיב כרימי כפשות אלא מהיימי מיתת כית רין אכל מחוייב' כרת זמיתה כריי שמי' לא חשיב דימי כפשות וגם דהויה ר'איה זו כמה שרחימי לעיל וגם מה שהכ"ל מפרק השולח ככר דמי' כהנהות דלעיל כפני עמ' ע"כ :

נא ה'ג'ה' נראה דאיכא למירק למאן דאית ליה דאפילו כרימי איסור ונטין וקדושין דמנטרפין והכי פסיק הרב אמאי קט' מחלוקת רכנן ור'כב כרימי ממונות דאית ליה לר'כב דמנטרפין ה"כ אויב לייטעי ולומר דכדימי נטין שייכו לכפשות דלא הנארכי לכ'קט מחלוקתן כדימי נטין וכהא קאמר ר'כב דמנטרפין וכו' כרימי מחזרות דלא שייכו לכפשות ואין לומר דאשמועינן כ'אן דרכב דאפילו כדימי ממונות סבירא להו דלין מנטרפין דאד' כ' כ' ר'ר'כב דהו' כ' דהתירא עירוף וכו' דהלכתא עירוף ומיהו אשמו' לומר דאי הו' קאמר כדימי נטין מנטרפי הו' אחי'א דמשוכ' ענינא דאיתתא קפילו אכל נראה דיה הו'א קולא דתמי לדיי חומרה להתיר אים לעלמא ועוד דכרימי קר'אין אויבא למימר הכי דמנטרפין אויבא אכ' ענינא דאיתתא ועיין ע"כ :

נב עור שם הרב ומשמע דהירושלמי דפ' דהטוה משמע דמסקן טכ' כמוב' וכו' קינא ליה כעד אחר שחרית ואחר כין הערכים מאחר שהו' אים וכו' ה'ג'ה' הרב הנדול מביה לטון ירושלמי זה כמסקן וכתב וכו' דיש טעות בלשון הירושלמי שכמסקן אפילו כמוב' מאחר והק' אעפ"י שעל האים וכו' הרב כיון כירושלמי כהנהו' למה שכתבם לעיל דנרדך שיעירו כפ'ים כריי שחכ' לנרדך כענין אחר אים לא שהו' דכר איבור ומש' הכי לא מנטרפין ויהי כ'אן אכל מ'אן אינורך להנהו' ודמה שכתב כירושלמי מאחר שהו' אים והו' אשה הו'א הכינה כיון דהו' אים ומחייב ככעילתו מיתה והו'א אשה דמת מחייבת נכ ככעילת' מיתה אין קיבוי קיבוי לאפקוי אים קיבא ליה ע"ש הקטן דלין מיתה ככעילתו או האשה סקנא לה הו'א קטנא דלין כאן אלו לדיי חוב' מיתה או הו' קניו קניו ומנטרפין זה דראה לו והענין נבחר ד' וקרב את אשר יר'א לו עד כאן :

תקטיל דיני בעדות דיימקליה ופטור אכ' ממנה כשרות דכין דהו' דימי כפ' לית דלי הו' כדו' היה נסגר ועכשו שלא נהרג ג' כ' הו' דימי כפ' לית דלי הו' כדו' היה נסגר ועכשו שלא נהרג דליה למאי דמתקף דהיינו כדן ריבי כפשות אעפ"י דלין אבו דנין איני עכשו למית כמו ש'א היינו דנין וכפרט כח' ר'ל דאע"ג דר' מיתות בטלו דיימקליה אל בטלו אכל הראוי' שהכיה ר'כ' ז'ל מרבו' המרד כו' מהירו' למי אימי ענין למסקן שמתקף דהא כל אמתן העמיתים אינן ריבי כפשות ממש אלא דימי נטין וקדושין דכפ' דכין אוקא כ'אן דימי כפשות אלא דשיבו לדימי כפשות ואם יארע אחר כ'אן עכשה עכירה או יהיה דימי כפשות גלגל מיכעיל לרברוי ד'רן דכתב לרדימי אושות דשיק לרימי כפשות ר'און מנטרפין דלמסקן זה כמו אין מנטרפין לא אפילו לר'אונת שהכיה ר'כדימי נטין מנטרפין אוכה ר'איה למסקן דאע"ג דכפני ר'אונת מנטרפין ר'א דיימין ליה דימי כפשות היינו משום דההיא שעתא ליה דימי כפשות הו' אלא אחי לדימי כפשות אכל כפסק זה שאמ' עליו דכההיא שעה דימי כפשות הו' ש'כדין ליה דימי כפשות דכפ' דכ'אן אעפ"י דלא קפלינן ליה ומה שכתבו כפ' או אי לא דיימין כ'ריבי ממוכ' וכו' תיבת לא כחפן או נרדך להית תיבת אלא אחר תיבת ליה ע"כ :

נב עור שם הרב ומשמע דכ' מ'אחז' נמר' לא תדיח' ע'א אלא כפני עדים כתב הרי"ף ר'איה שמי' שנתמורה וכו' כ'וכה המנו' ג' א' ה'ג'ה' ונרדך נכ'נס האים והאשה יר'או את הער'א או איתן שמתחייבין ויהי דלי לא ראו ל'עדים ור'א ר'א נרדך נ'א ש'י ר'כ'ל יודעם כ'אן קדושין כלא ע'ים ור'אילו שמו'ים שמי'ס ר'לס קדושין כ'אן כ'אן קדושין אכל מה שאני מתקפ' הוא אים נרדך ש'אמר לה הרי את מקורסת כיחוד זה או כ'כיה זו או אין נרדך ואין קיימא לן דהתק' את האשה נרדך ש'אמר לה הרי את מקורסת לי ואם קרעה בשתיקה אכ'ה מקורסת והכא אי אמרינן דנרדך ש'אמר לה ים קנת דקרוק כשנתמורה כער אחר שחרית עוד א' צרכית ר'אמר דלין מנטרפין וכתב ה'רשב"א דהטעם הוא משום דכין דלין האים או האשה דואה אלא ע'ר א' ור'א דעשה כעילתו כעילתו וזה מ'מיר'הו' אחר לה הרי את מקורסת לי וגם ע'ר א' אפ'ר דאזר דאזר לה נכ' כן ש'כא עליה כ'עם אחרת כיון ג'רכים כ'ער אחר ולא יהיה אים כן כעילת זנות אי כמי אש'ר לומר דחשיב דכעד אחר הו' קדושין כין דאמר לה הרי את מקורסת לי דהא אויבא מן הג'סקים מי שחוש' לקדושין דער אחר לכו' דאיה אפילו כשתיקה מושל' ואמרינן ר'לס קרוי' כעל כין דהיתה גרושתו הו' ליה כמו שאם היה מד'ר ע'ה בעסקי קדושין דקיימא לן ד'אפילו קרעה כשתיקה הו' קרו' וכו' כשנתמורה כער אחר שחרית וע'ר א' כין הער'כ' כיון דלא אמר לה כלום מוקמינן לה אריבא וכיון דלין כ'אן לא ע'ר אחר אמרינן ר'ע'ה כעילתו כעילת זנות זה נראה לו ועיין ע"כ :

נב עור שם הרב אכל המרדכי כתב כפ' דוכחות וכו' ואע"ג דכ'עור רחוא זה לא ר'אה זה קיימא לן כ'ה' אה אחר ה'ג'ה' וכו' ה'ג'ה' כ'איה דאם ה'טער שרא' זה הו' ה'עור א' אה זה ע'צונ' כו'נה סוה ר'אה כ'איה שתייה חונרת כ'סיר והער האחר כ'א' נכ' ר'אה זה הכיעור ע'צמו שרא' אוק' ח'גרת כ'סיר או מנטרפין דהו' כמו ה'ג'ה' אחר ה'ג'ה' או הוד'ה אחר הוד'ה דה'ל הוא מעת אכל או

ראש יוסף הלכות ערות סימן ל

וג' וכתב עוד הרב ומשפט לי דהכי קאמר וכו' ודי היכי דאין זה יחוד אף ו סתרה וכו' ואם וכו' אבל כמדוי דאוסור אמרינן דמנטרפין דהגדה נרין למד אמרינן דאין מנטרפין מה שכתב דהיא דרחוק שחש לא קאי למאי דכתוב שם לא חסר לטון כדברי הרב דהוא כתב מעיקרא או יבא כהלא אין מקבלין וכו' ר' יצק אומר אטילו ראו וכו' והכי בעי להיות כתב אחד מה שכתב כמדוי דאוסור לא מנטרפין אטילו לר' יצק או יבא כההיא מחלוקת דרבנן ור' יצק דהלכה כר' יצק דאמר דמנטרפין ואין חלוק בין דיני ממונות לדיני אוסור דככל כיובר ר' יצק דמנטרפין א"כ ככתרה בעד א' שחירות ועד אחר בין ג' ג' או קאל לה בעד א' שחירות ועד א' בין שפרכים קמי' קימו ומנטרפין ועל זה כתב והיה דאין דאמרינן לרא' מנטרפין שחיי מטעמא דפרישית דכיון דהאיש והאשה אינן רואים אלא עד א' לא לשם קדושין כוונתו ע"כ :

נד' עוד שם הרב א"ש עד א' משיר על חמשים ועד אחד וכו' עיין בתשובת ה"א"ש פ"ו דהגדה תשובה ו הביאה הרב לעיל בסמוך ואולי משום דהתם בתשובת ה"א"ש האריך הדעה יותר ממה שכל לבאין וכפי ע"ה הביאה הרב יותר באורך ועל מה שיש להקשות בואת התשובה דאין חייב ה"א"ש על פי עדות אלו העדים יומא שלא להשכיב את עצמי בתוכותי ויפטר כבר הקשה בן הרב זה התם כפי ע"ה ותיירץ דאפשר דתשובת ה"א"ש מיירי דתבעו והודה ואם משמע בן מלשון התשובה ועד דאין מיירי כשתבעו וכו' יש להקשות דאמאי חייב ה"א"ש על פי עדות אלו העדים הא מני למד ממשה אולי ואלו דאויבא למימר דלא שייך למד משטה אפי' כן אלא כבעל דבר הפתוכו אלא א"ש אפסי אחרים תבעוהו כשכיל פ' והודה להם אן שייך למד משטה אפי' כן כפרת רהיה זה שני פעמים אחד על חמשים וא' על ק"כ וכו' א"כ למימד דטענת השטאה או א"כ טעין לא טעבין ליה והכא ר' עזיה לא טעין משטה אפי' כן ומימד כדא"ה דאין זו דאשפ"ו דרבי עשויה הודה מחמת טענת א"ש עכמו כופר בכל פטור דאמרינן מילי דכרי לא דכרי אפי' וזאתה הודאה מילי דכרי ויביה דכדריך השטאה הודה וכמו שמשום לקמן סי' לכו' פ"א עיין שם ולעיקר הקושיא בר אה ל' דאין כאן מקום לקושיא זו דלא אמרינן שלא להשכיב את עצמי הודאתי אלא כשאמר מעצמו פלוני ופלוני מסקי בי דכתיב הוא גומא כדא"ה דהוא מכיון שלא להשכיב את עצמו אלא ככדון זה דמיירי ביה ה"א"ש דהאריך כ"כ ואמר לעד אחד חמשים אלו ממעות שהיח פלוני להשכיחם לכמו ולעד אחד אחד אחד כך לעינן סק"כ בזה הלשון נ"כ מי הכניסו בתגר זה למד בל א' הדברים אי כפי שלא להעטיר את עצמו ליומא פ' מסיק ביה לא ודאי דלא ליה בתוכן לא להודאה גמורה ועכסו רובא לחוד כן וכו' כפרת כמו שכתבתי דככל שבי הפעולה אחר וכו' וכו' כד' יסבא מודה ראמתין ע"כ :

נה' עוד שם כבוד וכתב ה"א"ש דקוא וכו' אבל אם החלוה וכו' אחד מנייהו שקרא דהגדה וכפי מה שכתבתי לעיל גראה דאף על פי דלא תבע המלוה אלא אחד מנה עם כל זה מנטרפין דהא עד אחד אומר מנה ועד אחד אומר מאתי והלנו תבע או מנה או מאתי אחד מהן לכד כתבתי דמנטרפין למנה אעפ"י דהמלוה מכחיש לאחד מהעדים והתם דשמעון כן אלעזר אתא לאשמועינן אליבא דר"ב דאפילו כי תבע שהמלוה הלואה חדא כוונן אחר והשמי עדים מכחישין את זה אחר

זה בלכות הלואה עצמה זה אומר מנה היה זה אומר ק"ה ומכחיש חד מן העדים למלוה שכל אמרו בכלל מאתיים מבין ואיכא ליפרע לנו מנה וכו' יהושע בן קרחא אתא לאשמועינן דאעפ"י דאין שמי העדים מעידים על אונת ההלואה אלא א' אומר כניסין הלואה לו וא' אומר כתשני הלואה לו עכ"כ מנטרפין למנה דכההיא דר"שכא אפטר לומר דטעה אחד מן העדים וא"כ אין שם כ"כ חרש ור"שכא יאמר דאדרכתא הוה דהריב"ק אין כ"כ חרש כיון דאין העדים מכחישים זה את זה וכפרס לדברי דה"ה דאין מכחישים נ"כ שם אחר מן העדים למלוה דיש לנו לגרפין וכפי זה שכתבנו אפטר לומר דה"ה יודה כההיא דלעיל דעד אחד אומר מנה ועד אחד אומר מאתיים דמנטרפין למנה אעפ"י שאין המלוה תופע בו א"ש א"מ"ה דה"ה למימד רא' מן העדים טעה אבל הכא דאמר מן העד' אומר במימן ואחר אומר כוונן אחר ליבא למימד דאמר מהם טעה א"ש המלוה לא תבע כי א"ש מנה אחר ולכך נרין להלמה לומר דהא דרי' בן קרחא מיירי דכתיב שמיים אחר שמיים אחר שהלואה לו כניסין ואחר שהלואה לו כוונן אחר וכו' מ"ה אפטר מ"ה לקמיה דכרי דה"ה שם מה שכתבנו א' אבל מכל מקום איבא למימד עליה דה"ה דכמו שאמר דהא מלוה מודה דלית ליה גביה אלא חד מנה הא כמי היה לן לומר דהא מלוה מודה דאין לו על כל מנה אלא חד מהרא אלא דיש לנו לומר דעם כל כיון דלדברי ספיה יש לו גביה מנה יפרע לו מנה כשתבע לו כמי מנה אחר ואחר מעיד לו על מנה כוונן א' וא' מעיד לו על מנה אחר מה לדברי ספיה יש לו גביה מנה לכך כדא' כמ"ה דהיה ר' יצק מיירי אפי' שלא תבע אלא מנה זה וכו' דאעפ"י שיש לחלק ע"כ :

נ"ו שם הרב וכתב ה"א"ש דקוא וכו' נ"כ כמקיי יוסף וכו' ועל כרחק א' מ"ה שסקר והלא תיבע מכחיש את א' מ"ה דהגדה אפטר לומר אפי' לא שפיתא דבנא מיירי דלא תבע לא מנה א' אבל לא קאמר באיזה זמן הלואה לו ששכח והביא שני עדים א' אומר כניסין נא' אומר כוונן אחר כמנא דהמלוה אינו מכחיש לשום א' מן העדים אעפ"י דכ"ס העדים איבא הכחשה הוה לשי דכרי ספיה יש לו גביה מנה א' ועוד אפטר לרא' מן העדים שכתב באיזה זמן והיה דכיון שזה תיבע ומזקה אין א"ה תיבע א"כ יש לו עליו נא' מעיד שרא' שהלואה לו נא' מעיד נ"כ שרא' שהלואה לו כוונן אחר מה תלוי בכתובתא רחד מנייהו ואמרינן דיש לו ודאי חנלו מנה א' אעפ"י דיש למ' נ"כ למחוקה אין א"ה מעיז פכין בפכיה בעל חובו ומזקה זו ועדיפא דבוא מחוזקת לאותה חוקה מסייעי העדים וכמו שכתבנו ויש דלפי דרכי שכתבתי כדכרי הטור שכתב כשם הלמה אפילו שהיה בין העדים וכו' התובע הכחשה עכ"כ מנטרפין למנה :

נז' וכתב עוד הרב הא קמן דבין לפי מ"ה דה"ה אין לפי מ"ה נ"א וכו' לא כהלואה אחר הלואה כו' דהגדה ובמחילה רבה מכבוד רכמתו דכ"כ הוה הלואה אחר הלואה כמו הודא' אחר הודאה והודאה אחר הלואה וכו' דכמו כהלואה אחר הלואה מיירי כשתבע ממנו כ' מכין א' שהלואה לו כניסין נא' שהלואה לו כתשרי ועד א' משיר על של יבין נא' על של תשרי כן בהודאה אחר הודאה הוה הודאה שני מכלונוי מנה כתשרי וכן שאר החלוקות כלן ככ"כ מיירי וכו' מוקרי הודאה אחר הודאה והלואה אחר הלואה וכו' וכמו שכלל בהרעו ואמר בין הלואה אחר

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל

מט

אחר הודאה בין הודאה אחר הודאה בין הלוואה אחר הלוואה
 וכו' ומשמע דכחך גומא הס כלן אכל כגומא דכתב הרב לא
 מקרי האדאה אחר הודאה וכמו שדראה בן כגמ' ולפי שראש
 עדים הרב כבוד' אחר הודאה והודאה אחר הלוואה כראה
 לידרכי האי גומא גליון עיין כמה שכתבתי לקמן בהנה' עב'
 עכ"ל אשי' תק' דריבך מורה דמטרפי ראיין כאן לומר אמרה
 דמסהיר האי לא מסהיר האי דאפשר דתרייהו אמינה מסהירי
 ולא מיכעיא אס לא תבע אלא חד מזה דינטרשא אפי' תבע
 שני מבי' מטרפין נכ' למק' דאיין כאן לומר אמרה דמסהיר האי
 לא מסהיר האי דאפשר דמאי דמסהיר מהורה כפי זה היום
 דכפי זה בומן אחר הכל היה על מה א' ועיין לעיל בהנהיגו
 דהנהיג מכ' שכתבתי גם כן כזה וכפי הרב אחי שפיר מה
 שדקדקתי לעיל בהנהיג הנו' כלשון אשי' שכתב הטור כפיו זה
 ולא מיירי כאלו החלוקות לא כשתבע מנה א' לכד ורוק אכל
 אס אמת וכמס' וכש' מ' ופרשתי אתי שפיר דלא חלקו רביי
 דחוס זרכי הטור על דרכי הדימה החלוק שכתב הרב ולית' א'
 הקושיא שהקשה הרב על דרכייהם :

ג' וכתב עיר הרב ולא עוד אשי' בא' אומ' מנה שחור וא' אומר
 מנה לכן סוכר דכי רבעוין שיתבעם כ' מניס' וכו' הג' הנה'
 ובפי' של הרב כהודאה אחר הודאה מלי אשי' דקאמ' דהב' א'
 במה לכו' גומא איכא הכחשה בין העדים ואס' תבע מנה א'
 כלכה לין. לת' לנרפ' אכל הבא כהודאה אחר הודאה כפי
 ש' אין כאן שום הכחשה לא כדמס' ולא מן המלוה לערום
 וכול' להיות דהכל אמנה א' מסהיר ואומא' נרף שיהיה תבע
 כ' מניס' ואולי משו' דמנה לכו' גומא עכדי עדים לאשי' ועב'
 בעי הטור שיהיה תבע שני מניס' ומ' לטכא דאפילו א' א'
 להתקיים גם הענין א' אלהתקיים כהודאה אחר הודאה מלי
 שייך ביה לפי ש' עיין טעות ועיין :

ג' והס' הרב כפ' חוקת דהשתא דמסהיר האי מסהיר האי
 הג' והבא לדרכי ריבין לא בש' דאמנה דמסהיר האי
 מסהיר האי היינו משום דהיה רא' או' אכלה שערין וא' אומר
 א' לה חטיף הכל מעידים כאביל' ג' טי' און כאן עדות דהכל כזו מנה
 מאכילת שערין לאבילת' חטיף און כאן עדות דהכל כזו מנה
 שחור ומנה לכן דאי חטיב הכחשה באותו עדות עצמו אין
 מטרפין וההיא דריבך דלא בעי' שיעירו א' מנה מייירי דאיין
 הכחשה בערות בין העדים דעד א' מעיר על מנה א' ועב' א'
 מנה שבוין אחר וכיין שכן אין הכחשה בעיר' רבין אחר עב'
 וכתב עוד דאילו בעדי הודאה איכנו מצוי לטעות בין אס'
 הודא' לו מנה שחור למנה לכו' הג' הנה' קצת רקדוק יס' כאן
 דכמו דאמר ד' רבעוין עכדי רטענו כר' א' למה לא כח' דטעו
 פמו כשמיע' ולא שמו לכ' למנוע אס' היה מנה שחור או מנה לכו'
 כמ' שלא שמו לכ' לרא' אס' היה שחור או לכו' ואולי דהר' א' עומד
 בענמו ויכול להשלי' עיניו ממו' מה ש' אין כן כשמיע' וק' ל' עב'
 ס' וכתב עוד הרב וגם רכימו סוכר דקאלי וכו' אבל לשאר
 ח' וק' לא קא' ומס' כדמי' חכית' והוא תבעו שניה וכו' הג' הנה'
 כר' דהוקשה לו לרכ' דאי רוקא' עדי הלוואה הוא רבעי דמנה
 לרכי הטור שיתבע כ' מכ' אכל' כ' שאר חלוק' דאיכ' הודאה
 לכן לא בעי' שיהיה תבע שני מניס' כ' אס' א' אכ' כדמי' חכית'
 יין וטמן דמייירי כהודאה אמאי נרף שיהיה תובע שניה לכו'
 כח' דא' דא' ברמי' חכית' יין וטמן מייירי כהלוואה כלום מה מעיר
 כפי' הלוואה לו דמי' חכית' שליו' ויה' מעיד כפי' הלוואה לו דמי'

חכית' של שמין ודחוק גדול הוא זה דלמה נדחיקן להעיד ככה'
 ואמר א' מן העדים כפי' הלוואה לו כן מעות אלו ויה' יאמר כן
 מעות אלו ואולי דאמר ליה' הסמנה כהלוואה לו מעות אלו נרף
 אפי' לקמת' כהן חכית' של שמין והיה דומע כמה היה טה' חכית'
 של שמין וכמה היה טה' חכית' של יין אכל קשוא' ל' דאמאי נרף
 לאוקמוי האי דמי' חכית' של יין ושל שמין כהלווא' כד' מטרפין
 שיהיה תובע שניהם דנרף כהודאה אחר הודאה כפי' דרכו
 לא בעי' שיהיה תובע אלא דמי' א' מהס' ואכ' הא איכא הכחשה
 בין העדים וכן המלוה לא' מן העדים ואולי מייירי כהודאה אחר
 הודאה נרף נכ' דיהיה תובע שניהם דלא כהלוואה אחר הלוואה
 דהא חד אומר דמי' חכית' וא' אומר דמי' חכית' וא' אפס' לכו' דרכס'
 על תביע' מנה חד דהא איכא הכחשה וכמו שכתבנו ולפ' א'
 לומר דאי מייירי כהודאה כו' איכא לומר דמטרפין א' הורה לו
 על דמי' חכית' של יין ואכ' הלוואה לו מתר' על כדי דמי' חכית'
 של שמין ומנה הודא' אחר כך כפי' העד' האמר דמי' חכית'
 של שמין או שחורה מעיקרא על דמי' חכית' של שמין אחר כך
 פדע' לו מקמת' דמי' וכש' עליו דמי' חכית' של יין ומנ' א' אכ'
 דכל פני העדים מעידים על עינין אחר ועיין עב' :

כ' עיר שס' הרב ודע' דעל כל פנים יס' טעות כדרכי כו'
 שכתב גבי כהרדעו וכו' וזית הלל לא מיירי אלא באח' אומר
 מנה שחור' הג' הנה' וכדרכי הרב איכא טעות והכו' נריב'
 לומר וכה' לא אמרי' בא' אומר מנה שחור ואחר אומ' מנה לכו'
 אלא כעד' א' אומר מנה ועד' א' אומר ק' ונדמה לרכ' דיה' הוי
 הלוואה אחר הלוואה ומנה כתב עב' א' איכא טעות א' כדרכי כו'
 ואינו דהא כב' השנה הא' דר' כן אלוכ' א' דכ' דאמר
 אחר אומר מנה ואח' אומר מנ' דכלל' מאתיס' מנה להאי
 דמנה שחור ומנה לכו' ומייירי הכל כמערין כהלווא' אחת וכמו
 שכתב מקו' יוכ' דמנה שחור ולכן איכא טעות א' בעדים כן
 כמי' בא' אומר מנה וא' אומר מאתיס' איכא טעות א' כעדי' דהא
 מנה לכו' כב' א' אס' כן לא מיקרי' וו' הלוואה אחר הלוואה אלא
 חדא הלוואה ומנה הכי כתב כו' דלא מיכעיא שכי' עדים
 אלא אכילו בבת אחת דאחר אומר מנה וא' אומר מאתיס'
 ככר' ליה' לבית הלל דמטרפי' למנה דתליין כטעות דעדים
 משום הכי כתב כו' דהמלוה לא תבע' אלא מנה אכל כהיוא'
 דריבך דהיוא' הלוואה אחר הלוואה דעד' אחר מעיר על מנה
 שכיבין ואח' מעיר על מנה שכתב' כו' ודאי דנרף שיהיה
 תובע שני מני' כרו' שלא יהיה הכחשה בין העדים וכן המלוה
 לעדים ודכרי הרב כו' נריבין עיין כמה שכתב וכה' לא מייירי
 כאחד אומר שחור וכו' דאיכא דלא מיירי כה' כהכ' חמ' לפי
 דכרי' הגמרא הס' שזין מנה שחור ומנה לכו' עם אח' אומר מנה
 ואחר אומר ק' ועיין עב' :

כ' עוד שס' הרב כתוב במשדים כפ' ח' אחר אומר מנה
 ואחר אומר ק' וכ' שתי כתי' עדים וכתב הרב ונראה לו
 דהא דלתי' כתי' עדים מייירי באומ' תיבע' א' מנה או נמי כשתי
 כתי' האכחשות' וו' חת' וכו' אבל אס' הוא תובע מאתיס'
 וכו' ואס' תבע' ש' נראה לנו כו' הג' הנה' מש' דהא דמי' כתי'
 ערוס מייירי כתובע מנה לכד' נראה דודאי כשאין שס' שני
 עדים ואחר אומר מנה ואחר אומר מאתיס' דאמר דמטרפין
 למנה היינו כמי' דלא תבע' אלא מנה מדאמר וכל שכן
 כשתי' כתי' עדים דמנה שמיירי הא כזה מייירי הא
 ואס' כן הא איכא הכחשה בין העדים אחר לחברו וכן
 המלוה

ראש יוסף הלכות ערות סימן ל

המלוה דהא חכמי נאך מן עשרים וכתבי האי גוונא כתב הוא
 זל לעיל דכין לרכרי הגור כין לרכרי ירוחם ליכא דהרמיה
 דלא מבטרי ושבתה באשתי כתי עדים מבחישות כבדוקות
 הא קא חזון דימכחי אהדרי כסך המעות דיה אומר מהיה
 ויה אומר מאתים ועוד דבראם מיה הלסון דהוא הולך
 לישטון דהקשה לעיל והטעה ליה וקודר דהאי דיכא דא' אומר
 מאה ווא' אומר קף הויא הלואה אחר הלואה או הדלחה אחר
 הדלחה וכבר השכתי עליי זל דהאי דכ' לא מיירי לא כהלואה
 יחדא ויה הרץ דכתב בעל מערים הייכו דינא דאמר רשכא
 דמכיא בגמרא אליכא דכ' דאמר לא בחלקו כש וכו' על שני
 כתי עדים דאחת אומרת מה ווא' אומרת מאתים דמבטריפין
 אלא כי בחלקו בכת אחת אומר מכה הלואה לוא' אומר
 קף הלואה לו רכ' אומרי אין מבטריפין וכה אומרי מבטריפין
 לחסה והלכה ככ' וכ' בשתי כתות דמבטריפין למה אפילו
 לכ' והכל מיירי שלא תבע המלוה אלא תביעה א' וכזון אחד
 והעדים גם כן מעדיים על אותה הלואה עמיה שתבע התובע
 באותו זמן עמיה אלא שתבע תובע אומרה או מאתי לכד
 והעדים אחד אומר קף הלואה לו והאחד אומר ק' סלה לו או
 הכת הא' אומרת קף והכת אחרת ק' מבטריפין למה ותלויק
 טענתא כשי שאומר מאתים ולא יפרע לו אלא סכה אף על
 פי שהא' תבע קף והי' העדים מעדיים כומהם חלוקים מאי
 טעמא דתנא דפלגי ארבעא ואית ליה דשתי כתי עדים אית
 ליה לכ' דלא מבטריפין הא ליכא כ' עדי כלל הכחש דמעדיים
 כדברי המלוה ומה שכתב הרב ואם תבע ש' רכ' הכי אימי
 מלמא אלא מאתים נראה לוי ראי כפי דרכו דמלוה תבע קף
 כזון אחד וק' בזון אחר והביא כת אחת של עדים שמעדיים
 שהורה לו קף וכת אחת שמעדיים שהורה לו על מאה באותו
 הזמן והלוה כופר בכל רכוס מיירי כל שמעתין דחייב לישרע
 לו כל הש' דאנו מאמינין לעדים שאומרים מאתים כיון שאין
 הסבבה להק' ודאי דהאמת אית נאכי עדים אחרים שמעדיים
 על מאה אחד וראוי נמי דאמת כן שאין מי שיכחיש אותם ולמה
 לבזלומר דאותם המאה מכלל המאיתים הם ראש כאמר שכבר
 פרע המאה מן המאיתים אם כן לא הוה ליה לישרע אלא
 מאה ועוד כיון דהוא כופר בה וכזה ודאי ואיכא עדים נגד
 בכל התביעות אמאי לא מהימנן להו כיון דאין כגום ערות
 מהם הכחשה בכלל ודברים א' כדוריים ואין להרהר אחריהם
 קד פיר שם הרב ועל מה שכתב הרמיה דמשבע שבועה
 דאוריתא כתב הלאש דאין זון עדותוכי' הגר' כראה
 דיש צד לנפגד את זה הלואה משבועה דהא כל חד מלו העדים
 הוא כפקק ער שקר ואין כנף הלואה טוס עד וראוי כשר
 להעיד כנגדו ועוד רכיון דהמלוה קאמר כוראי דלא הלואה
 אלא מכה ככיסין והוראת שתי כמאה עדים דמו ועד אחר מעיד
 כדרכו רכניסין הלואה לו ועד אחר אומר דלא הלואה לו אלא
 בתשרי ראש לא הלואה לו אלא פעם אחת לא היתה אותה
 הלואה אלא בתשרי וכמו שחולק על המלוה כך חולק על
 שר האומר כדברי המלוה כמא' רכאות דבר עצמו חולק
 על העד והוא ליה עדות מוכחשת ויכלכל כל הערות ויהיה
 פסור מן השבועה עד כאן

מאס דלא רמיו וה להלואה אחר הלואה דאשאר אפילו לבי
 דכתי כשלמה שסוכר בעל מערים כרכה הרמה דהמלוה
 תובע שמי מעים ועד אחד מעיד על מכה אחד ועד אחר על
 מכה אחד דלפי דברי סביהם יש אכלו מכה ואשאר רכ' פעמים
 הלואה לו מכה אבל הכא כיון שכתן לו סרה בכפי פלו ועלו כיון
 אחר וואחר כך כיון אחר נתן לו אותו סרה עצמו בכפי עדים
 אחרים ודאי הוא דחור אחר נתן לו אותו סרה הרשע וואם רתם
 סביהם מתקם אלא מוזמן השכי ומוזמן השכי אין לו אלא עד אחד
 ואימי כלום אבל אם יהיה כזה האומן שאמר עד א' כפי וכפי
 עד שמת נתן לפ' סרה וו ועד א' אחד נתן פ' כפי וכפי עד
 אחר שמת סרה וו ואי סרה אחר שאינו המתנה שאמר עד
 הראשון או ודאי דמבטריפין לפחות שכתמתם אבל מה שכתב
 אחר מן החכמים הוא דהכל היה כענין אחד וכראה לוי לומר
 שאם עד א' אומר בכפי נתן לו סרה וזכרתי וועד א' אומר כפי
 נתן לו סרה וזכרתי אפי' שהיה הכל כסדה אחר דמבטריפין
 דאין כאן לוי רכיעל השכי את הראשון לא אררכה איכא לחומר
 רמיסם ראינו מועיל מה שנתן בעד אחר חוד ונתן בעד אחר
 ומאס הכינקט דאמר עד א' כפי וכפי עד א' אחר שמת דהוא
 מתנה נמורה ומה נורף לחוד וליתנה פעם אחר אם לא שחוד
 כיון המתנה הראשונה אבל בעד אחר ועד א' לכד לא שיק
 לומר כן ורוק היסב ותשכח עכ' :

כ' עוד שם כבודו שעיף ח' וכתב כה' דה' לעינין פרעון
 וכו' ואמר לו שרפתך ומכיא עירי ח' כביסין פרעו מכה וכו'
 הגר' כפי דברי הרמה שמיא הלואה כסמוך דרבי
 לומר דהמלוה אומר שפרעו מכה כביסין ומה כסמוך וכמו
 שאמר העדי ראש המלוה אומר דפרע הכל כימר כיון אחד
 הא חילק לפחות לאחד מן העדים וכדרי סהדי שקרי למה לי
 אכל למה שכתבתי לכהורה לפי שתי רעיל רכתביעת
 המלוה יכול להיתר דלא תבע אלא מנה אחת גם הכא אשאר
 להיות רלא איירי אלא כמנה א' זעיון :

כ' עוד שם וכל כעשה השטר קודם כן וכו' הגר'
 וכמו שכתב מהר"ק זל ראינו עשה כתר כיון שאלו כביסין
 לאו אהאי שטרא קא מהכיר דהא אבתי שטרא דא לא היה
 והדברים ראויים אבל מ' כד' דאש מודים דלא היה עליו טוס
 מלוה אחרת לא וזכרנו לומר דהער' שמעיד שכריסן פרע לו
 מכה דיהי' אותו השטרין מאותו שטר דלימ' אחריו וכתבוהו
 וההלואה היתה קודם העדאת העדים וזה בשלא היו כאן עדי
 השטר חיישי' להכי אבל אם היו כאן עדי השטר ואחריו כומת
 כתבמהו ולא איחרמהו או אימי מעיל עדות העד על השטר
 שכעשה אחר כיון ומ' אשאר לומר כזה דאש' דהעדים אז'
 כומתו כתבוהו ולא איחרמהו עכ' כחוקין האי שטר כפרוע
 ממה' דאוקי תרי כדרי תרי לגבי האי מנה וכל זה מיירי
 דהלואה אומר שפרע המכה כיון שאומר העד פאסא אומר כיון
 אחר הא קאמר דהער' שקר הוא וכפי שעת הסוד כמו שכתב
 כבר כסמוך בשם הרמיה וכמו שכתבתי בהנהגה הסמוכה
 לעיל חזו דרבי לומר ל' לרכרי הרמיה' וכתב עוד הרב וכדומה
 לרכיה והוא הדין אם עשה השטר כחמשה עשר בטסין או
 בו כיום דעדותו כסרה וכראה דאף על פי המלוה הכתובה
 בשטר היא לזון וקיימא לן דאין ארס פורע תד זמנא מ' א'
 הכא ראיכא עדים על ידי צדוק כמכה וחוקיניה כפרוע
 לאותו מכה אף על פי שהיה העדות של בו כיום עד כאן
 פח עוד

ה' עוד שם הרב כתיב כמשרים וכל כתב א' מן החכמים
 כו' דרכים תמיהים ה' הגר' כראה מרכרי הרב
 דרמה לדמוה להלואה אחר הלואה ואכי תמיה מן המלוהים

ראש יוסף הלכות ערות סימן ל

נ

ס"ה עוד שם בטור ולא יוכל המלוה לומר סיטראו נינוה
אלא כשאין שם עדים על הפרעון דאף על פי שמורה שקבל
יכול לומר ממלוה אחרת קבלתים מינו דאי כפי אשר לא היו
דברים מעולם אבל כל היכא דאיכא עדים על קבלת המעות
להאש ולרבינו תם אף על פי שלא ידעו העדים ממה קבל
המעות לא שראו העדים לכד שקבל מזה הלנה מעות איתרע
שטרא ולרי הלוי והלמכס צריך שידעו העדים שכתור פרעון
נתן לו שם לא כן נאמר לומר סיטראי כיהו מינו דאי כפי
אומ כמתנה נתן לי אבל לבולי עלמא אין צריך שיאפירעון
מאלו שטר עגמו וכמו שפורש זה לקמן בסיומן כ"ז וכפי זה
שכתבו בניו לנדר דמ"ה הרב ולא יוכל המלוה לומר סיטראי
ויכחו לפי שזה מכיל עדי פרעון נדר שטרו האי נדר שטרו
דקאמר לא כפי שיעירוה גרים כפי נדר אותו השטר עגמו
לא כד דבר פשוט הוא דאיכא ויכול לומר סיטראי כיכא אף על פי
שיוכל לומר דשפיר אשמועין דאעפי דזה קבל כפני העדים
המעות לתשכון שטר זה היה יכול לומר ממלוה אחרת היא
זה שקבלתי כמשכון שטר זה משום דלא היה רוצה לפרוע
לי אותה הלנה להכי קבלתי משום שטר זה אבל כונתי היתה
על אותה המלוה האחר דהיה לי עליו מכל מקום לפי הסכנות
שכתבתי לא כעין שיעירו שטרע מזה השטר ויהיה פירושו
נדר שטרו שכתב הרב לפי דעת הרמב"ם וז"ל הלוי אם העיר
שקבל דרך פרעון הוה העיר נדר שטרו ולדעת הראש שכתב
הטור בסיומן הוה כשראו העדים שקבל מלוה זה מעות מלוה
זה איתרע שטרו והיינו נדר שטרו ע"כ :

ע' הרב וכן אין צריך שיעירו שנים בלאחד וכו' ופסקו הר"ף
והרמב"ם והראש"ם כ"כ כתיב נתן מראמינן בנמרא דמורה ר"י
כן קראה לרבי נתן וכו' דקיימא לן וכו' הגר"ה ומה
כך לפסוק הלכה כד' נתן דאשטר דכהיה דרואה קל להכין
כרבי יהושע בן קרחה וכו' דעדות עדים דשומעין דכריו של
זה היום וכו' אף על פי שרבי יהושע בן קרחה כוה לרבי נתן
עם כל זה היה ההלכה כרבי נתן וכו' ומה נאמר כמו
שכתבתי דקאמר בנמרא דלמר רבי יוחנן לזה הוצרכתי
השתא ומה עיקר רביה כהדי דרבי קאמר ריבך לא כעין
הגדה מיכעיל דלא כעין דרואי מצטרפי והשתא ודאי כיון
דקיימא לן כריבך כמחודשת יותר ממילא דקיל כהיה דרבי
נתן דפסוטה יותר עד כאן :

ע"א כתב עוד הרב ועוד דרחיקין התם לאוקומי מתניתין
כרבי נתן הגר"ה כוה מייש לרדק דכ"ע אמרינן הכו
ליווא מתני' דלא כמלוגו ודמיק לאוקומי משנה בתמית שוכל
לכא ככ"ע כן הכ"ז נמי רצה לאוקומי מתני' שיבא ככ"ע ואין
לפסוק משום הכי כרבי נתן לכך נראה לי לומר דמאיר דכתב
דהלכה כר' נתן משום דרחיקין היינו משום דהתם בנמ' כתר
דאוקי מתני' כרבי נתן ומתני' מירי ככ"ע דפרין והתיניא גמיר
את הרב מכביבין את העדים והיא כרית משמע דאית למי'
דינא דמתני' וכפ' דחיק התם וקאמר ראוי כרית איתניא ודאי
דלא כר' נתן ומתני' איתניא כר' נתן ופליגי איתניא כריתא וזה
דוחק גרול ועכ"פ קאמר הכי ודאי משום דאית ליה לתלמודא
דהלכה כר' נתן ורביה שיבא התם מתני' כותיה וכתב עוד
דר' נתן דייבא היא וכחית לטווקה דריבא ונכ"ל דלוי דאיה
דאי אמרינן בעלמא דהלכה כר' נתן משום דריבא הוא וכחית
לעומקה דריבא היינו דוקא כשכר פלוגתיה יחיד הוא אבל
הכא דבר פלוגתיה רבים ניכיה אף לם לומר הכי ועוד דהא
חזינן דבין דטבר ריבך דמצטרפין העדים כרואה קאמר
תלמודא כין רבי נתן בין רבך דרבי נתן נכ"ל לא ה"ל כריבך
ועכ"פ קילכריבך ודלא כרבי נתן אעפי דהוא דייבא וכו' וזה
אשכח לומר דבין דקים ליה לתלמודא דהלכה כריבך אש' נדר
רבין דהוה רבים נכ"ל יהיה הלכה כותיה אשילו דפליגי עליה רבי
נתן והלכה כרבי נתן כדמי משום דריבך פלוגתיה וכמ"ס
דמ"ס דאית ליה לריבך דינו דר' נתן והלכה כריבך אשע' דרבי
נתן פליגי עליה ונכ"ל רבך דדייה ונכ"ל רבך דריבך עכ"פ ה"ל
לתלמודא דהלכה כריבך ע"כ :

ע"ב וכת' עוד הרב ועוד דטבר דמתני' דפ"ב דמסכתו הגר"ה
שמינו כפ"כ דכתובו וכו' כ"אטמים וה' און כהן אבינוה או כהן אבי
וכו' רש"ב משום דשמעון הבגן משלין לכהונה ע"פ אח' ונכ"ל
דשכב היינו רבי אלעזר וכו' לא הכא כוואי עסקינן וכו' ודכ"ע
מצטרפין לעדות וכו' וכר' אה לירוש' מכ"א ר"י דהלכה כרבי
נתן מרקא שתא דתלמודא דכ"ע אית ליה דמצטרפין לעדות
נאף על פי שמסיק אחר כך דכ' אש' דפליגי רש"ב ורבי אלעזר

ס"ז עוד שם בטור ולא יוכל המלוה לומר סיטראו נינוה
אלא כשאין שם עדים על הפרעון דאף על פי שמורה שקבל
יכול לומר ממלוה אחרת קבלתים מינו דאי כפי אשר לא היו
דברים מעולם אבל כל היכא דאיכא עדים על קבלת המעות
להאש ולרבינו תם אף על פי שלא ידעו העדים ממה קבל
המעות לא שראו העדים לכד שקבל מזה הלנה מעות איתרע
שטרא ולרי הלוי והלמכס צריך שידעו העדים שכתור פרעון
נתן לו שם לא כן נאמר לומר סיטראי כיהו מינו דאי כפי
אומ כמתנה נתן לי אבל לבולי עלמא אין צריך שיאפירעון
מאלו שטר עגמו וכמו שפורש זה לקמן בסיומן כ"ז וכפי זה
שכתבו בניו לנדר דמ"ה הרב ולא יוכל המלוה לומר סיטראי
ויכחו לפי שזה מכיל עדי פרעון נדר שטרו האי נדר שטרו
דקאמר לא כפי שיעירוה גרים כפי נדר אותו השטר עגמו
לא כד דבר פשוט הוא דאיכא ויכול לומר סיטראי כיכא אף על פי
שיוכל לומר דשפיר אשמועין דאעפי דזה קבל כפני העדים
המעות לתשכון שטר זה היה יכול לומר ממלוה אחרת היא
זה שקבלתי כמשכון שטר זה משום דלא היה רוצה לפרוע
לי אותה הלנה להכי קבלתי משום שטר זה אבל כונתי היתה
על אותה המלוה האחר דהיה לי עליו מכל מקום לפי הסכנות
שכתבתי לא כעין שיעירו שטרע מזה השטר ויהיה פירושו
נדר שטרו שכתב הרב לפי דעת הרמב"ם וז"ל הלוי אם העיר
שקבל דרך פרעון הוה העיר נדר שטרו ולדעת הראש שכתב
הטור בסיומן הוה כשראו העדים שקבל מלוה זה מעות מלוה
זה איתרע שטרו והיינו נדר שטרו ע"כ :

ס"ח עוד שם בטור ולא יוכל המלוה לומר סיטראו נינוה
אלא כשאין שם עדים על הפרעון דאף על פי שמורה שקבל
יכול לומר ממלוה אחרת קבלתים מינו דאי כפי אשר לא היו
דברים מעולם אבל כל היכא דאיכא עדים על קבלת המעות
להאש ולרבינו תם אף על פי שלא ידעו העדים ממה קבל
המעות לא שראו העדים לכד שקבל מזה הלנה מעות איתרע
שטרא ולרי הלוי והלמכס צריך שידעו העדים שכתור פרעון
נתן לו שם לא כן נאמר לומר סיטראי כיהו מינו דאי כפי
אומ כמתנה נתן לי אבל לבולי עלמא אין צריך שיאפירעון
מאלו שטר עגמו וכמו שפורש זה לקמן בסיומן כ"ז וכפי זה
שכתבו בניו לנדר דמ"ה הרב ולא יוכל המלוה לומר סיטראי
ויכחו לפי שזה מכיל עדי פרעון נדר שטרו האי נדר שטרו
דקאמר לא כפי שיעירוה גרים כפי נדר אותו השטר עגמו
לא כד דבר פשוט הוא דאיכא ויכול לומר סיטראי כיכא אף על פי
שיוכל לומר דשפיר אשמועין דאעפי דזה קבל כפני העדים
המעות לתשכון שטר זה היה יכול לומר ממלוה אחרת היא
זה שקבלתי כמשכון שטר זה משום דלא היה רוצה לפרוע
לי אותה הלנה להכי קבלתי משום שטר זה אבל כונתי היתה
על אותה המלוה האחר דהיה לי עליו מכל מקום לפי הסכנות
שכתבתי לא כעין שיעירו שטרע מזה השטר ויהיה פירושו
נדר שטרו שכתב הרב לפי דעת הרמב"ם וז"ל הלוי אם העיר
שקבל דרך פרעון הוה העיר נדר שטרו ולדעת הראש שכתב
הטור בסיומן הוה כשראו העדים שקבל מלוה זה מעות מלוה
זה איתרע שטרו והיינו נדר שטרו ע"כ :

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל

זה אומר כהן אמי זה אומר כהן אמי וכו' אם כן גמליאל אומר
משום דבי שמעון הפגן וכו' ככתב הרמב"ם והלכה כרשב"ג לבי
סהיעוקר כידיו שהעדות משטרף וכו' ומכונ העדים יכולין
להעיד זה שלא בפני זה א"כ נמצא שגלה הלמכס לו להלכה
כרשב"ג משום דקיימא לן שהעדים משטרפין אפילו העיד שלא
כפני זה וכו' ואף דהלמכס אית ליה להלכה כרבי נתן משום
מאי רכתבו רמב"ג דרבי יהושע בן קרחה נפקא וכו'
שהוכחו עד כאן:

ע"ה עור שס כטור וכן אם העיד א ככתב וא' על פה וכו'
הגדה כפילשון הסוד וכפי מה שפירש"ס בה"ר דאומר
אכשר בער אחר בכתב וכו' קאמר ועד אחד על פה מעיד
על אותה הלואה נראה כפירוש דהא רעד א' על פה ועד א'
דקאמר היינו דמעידים כהלואה חדא ולא כן אינו ענין זה
לפלותא דר"ב וכן דכ"ה אשכ"ח דכ"ה מורו לאומר
דמנטרפין ובגמ' מאי דאשכ"ח אומר היינו משום הא דמלח
ליה לרבי ירמיה עד אחד בכתב ועד א' כעל פה אשכ"ח
לר"ב והשיב דמנטרפין ועוד דרין זה לא שיק' להכ"ה אלא
לקמן כשימין הא ל"ב נראה למד דהא דאשכ"ח אומר כע"ה
בכתב ועד אחד כע"ה פה היינו כמו שכתבנו לעיל דהלואה
תוכע שני מ"ה אחר שהלואה לכתב ויהא מה שכתוב בשטר
ואחר שהלואה לכתב ויהא מה שהעיד עליו אמתו כע"ה פה
וכפי מה שפירש רש"י בפלוגת' דר"ב ורבין וקאמר בתלמוד
ראוימר אכשר כפי האוי גנובא לנכות מנה דאף ע"ה ראמנה
דמספיד האי לא מספיד האי ע"ה מנטרפין כר"ב ואף ע"ה
דר"ב לא אכשר אלא כשניהם בכתב או כשניהם על פה
מ"ה אכשר אומר כע"ה אחד בכתב ועד אחד ע"ה משום הא
דהסיכ רבי ירמיה דאפילו כפי האי גנובא מנטרפין ואפטר
דטור הכי הוה סברתו ומשום הכי הכיאו כשימין זה ודברי
רשב"ג אשכ"ח לוישכן כפי מה שכתבתי בהנהגה ע"ה וכמ"ה
נראה מדברי ה"ר בעל ידושיין עליו ע"ה:

ע"ה הגדה וכן אומר אכשר כע"ה אחד בכתב ועד א' על
פה אומר ליה רב אשי וכו' אלא קשיא מתי' וכו' א"כ ר"ב דמאי
דאכשר אומר לגמרי משמע אפי' לטרוף משעבדויהקסא
עליו הרמב"ם והרב רבי יונה דלא מסתבר האו שירושא כלל וכו'
דאין כשטר כ' עדים דלקומת לא נשמע להם עדו שמעיד פ"ה
וכשביל השטר שחתום עליו עד א' וכו' ושהביא ב"ה הרב ז"ל
גלי כראה דאפטר לקיים רבוי רש"ס ראי איתא דרברי
אומר להכשיר בעד א' בכתב ועד א' כעל פה היינו לנכות
מכני חרי נמצא דלאכיו רפוס' אפי' לנכות מכני חרי ויה כפי
תלמודא דירן אינו סברא דכיון דיש עד א' ד' כשטר ונתקיים
עדותו ועד א' מעיד על אותה הלואה עצמה ובעד כפי פירוש
דפירשו הכי דבאותה הלואה עצמה מעיד העד שבעל פה
אמאי אית ליה לאכיו רלל ויבא אפילו מכני חרי וכפרת אפי'
יהיה כאן העד החתום ויעיד על ההלואה וא"כ מאי טעמא
דאכיו ואעפ"י דרשב"ג לא כתב הכרח זה מ"ה אפטר לומר
רכונתו הוא כן ואפטר לבעל הכרח זה שכתבתי אש עדות
העדים הוא על הודאה שהורה ונאמר דאעפ"י ראיכא עד א'
בכתב ועד אחד כע"ה דאמין לומר לה"ם רכיון דלא חתם
העד ודאי שלא הלואה לו והא' דהויה כפני עדים אמנה היה
ביניהן שאמר לו ללוות ולא הלואה דאי איתא שהלואה לו לא הוה
שיק' המלואה העד האמר עד שיחתום ללא פרי איש' וזו
ככ"ה

כהכי היינו משום האתקפתא דמתקין לה רב אשי ונראה לי
דסתמא דתלמ' דא' דקאמר רב' אית להו דמנטרפין לא חשיב
להאי אתקפתא כלל משום הכי לא כקט אפילו חרי וחרי כרי
לאשמועינן דמנטרפין לעדות ולמחות לרשב"ג דמתיר וכחה
דהתירא עדיו הוא ול' אלעזר אוב אורחיה נמי אשמועינן
דמנטרפין אלא רלא מהני עדותיה משום דאיכא וילתא רבי
דיכא וקיימא לן דתרי כהא דמה לי שיכאו עדים בסוף ועד
א' מעיקרא ומה לי שיכא עד אחד מעיקרא ועד אחד בסוף
ואין לנו לאשמוי מחלוקת כל מאי דמנין:

ע"ה הגדה ויש קצת דיוק התם כמאי דמוקי רב אשי
מחלוקת רבי אלעזר ור' אבנ' כמנטרפין לעדות דתני אין עדותן
מנטרפת עד שיראו שניהם כא' וכתב רש"י עד שיראו שניהם
כאחד לאשמוי אה' אומר כפי הלואה ואחר אומר כפני הורה
לו עליו כ' מדברי רש"י דאפילו כפי האוי גנובא רכולן מעידין
על מנה א' ע"ה אית להו לרבין דר"ב דאין מנטרפין וכמ"ה
לפי זה דר"ב מאי דקאמר דמנטרפין היינו דוקא כפי האוי
גנובא אכלא אש מעיד על מנה א' מה מעיד על מנה א' אית
ליה דאין מנטרפין וזה איכוש מה שכתבנו לעיל ועוד
דאיתא התם כפרק זה כורנושא לעולם אין עדותן מנטרפת
עד שיראו שניהם כאחת וקאמר כמאי קאמרינו וכו' תנא
סבר אמנה דמספיד האי לא מספיד האי וכתב רש"י זה אומר
כפני הלוה מנה וזה אומר כפני הלוה דזה לא ראה כל זה
וזה לא ראה של זה וכו' משמע מדבריו ומדברי רש"י דלא פליג
ת"ן אר יהושע בן קרחה לא כפי האוי גנובא דאמנה דמספיד
האי לא מספיד האי אכל כנובא דכת' רש"י ורשב"ג כפרק שני
דכתובת דהשל מעידים אכנה חר אין מחלוקת ביניהם ור"ב
בעל גמ' אית ליה דמנטרפין אכנה שמוקי רב אשי פלוגתיהו
דרבי אלעזר סובר דאין מנטרפין ורשב"ג סובר דמנטרפין
וכפלוגתא דרבי נתן ורבין דר' אלעזר כרבין דאין מנטרפין
ורשב"ג כרבי נתן ונראה דיש לרחות דאפילו רבין דרבי נתן
דפליגי התם כדמי ממונות יחד הכא דמנטרפין דהתם היינו
סימא דקאמר דאין מנטרפין כמו שאמר בגמרא דכל אחד
מן העדים אינו לחייבו חזון אלא לחייבו סבועה ומשום הכי
לא מנטרפין אכל הכא כל א' מן העדים אית לאוקומי אחזקה
דכהונה וא"כ יאמר לעשותו כהן ונראה לומר דכל זה היינו
לפי מה שחולקים כפי הסברא ומשום דר"ב כדמינו ורבי נתן
אידי כעל גנובא ואמר דמנטרפין דמנטרפין עליה דר"ב
כסברא כפי האוי גנובא ואמר דמסתברא דאין מנטרפין כיון
דאמנה דמספיד האי לא מספיד האי אכל לבי מאי דפליגי
בדא' כעל גנובא אפילו בגנובא דכתב רש"י וכנובא דש' אחד
אמ' כהן הוא אית להו לרבין דרבי יהודה דלא מנטרפין דאראיה
דהדי אהדיה קשיד דמנא וכח שמוכח בן כגמרת כההדרין
פ"ה כורר מקד' ד' דא' והוא עד או ראה וכו' ובאריך פלוגתא
דרבין ורבי נתן דאית להו לרבין עד שיעידו שניהם כאחד
דמקיס הגדה לראיה ועין:

ע"ה הגדה נס בר דמה שכתב הרב ועוד דרשב"ג דמתני'
דפ"ה דכתובת וכו' היינו לומר משום דקיימא לן כל מקום
שנא ר' אבנ' כמסתמו הלכה כמותו ומשום הכי הלכה כרבי
נתן דקאי כרשב"ג ואין זו ראיה דכלל זה אינו אמת ככל מקום
וכמו שמוכח בן כמאי יופ' כ"ה והכי מוכח גם כן מדברי
דאמנה כפי השניות על האוי משנה שכתבנו וכן שני אש"ס:

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל

כער א' דא דרכה הכתב ידו עושהו ככיתו וזאתו כיד סמלה ואין כאן קול כלל ואולי דהקול יהיה דהמלוה יוציא את הקול שיראה לכל הכתב ידו לומר שהוא חייב לו ויחתי' יס קול כשהוא עומד חסום על ההלואה כשאין חתום על אף א' מעלמא דרוקח ועיין ע"כ:

ע"ז וכתב' אשר ליה רבאשי לאמימר והאי דאביי ואמי' ליה לא שמיע לוי כלומר לא סבירא לוי אלא קשיא מתתין ס' דגמרה איכא למידק דמאי קשיא דאבא אמר דהאי דניא אתא לאשמועינן דאס' יש עד אחד ככתב ועד אחד על פס דכשר רדוקא עד אחד לכד ככתב סוף פסול אבל אס' מסייע ליה עד אחד על פס' יהיה כשר ואפשר לומר לזה דאין הכרח להוכיח כן מרבתי המשנה כהכרח דהא איכא למימר נס' כן ולריינין ממתבי' דכרי אביי' כ' א"כ אין הוכחה לזה יותר מה' אבל מה שכר' דאיכא למידק הוא לו כשטרף כנמר כשלמא מקושר שכתוב בו שני עדים וכו' אלא פשוט שכתוב בו עד א' פשיטא דאני אומ' דקמ' דאעפי' שהסטר מכתב ידו ונתקיים הכתב ידוע דחד חתום בו דהוה אמיכא ריביה כשר וכמו שהוא כשר בנשון וכמו שכתבו התם בסמוך בדבור' המתחיל מה התם פסולה דאורייתא קמ' דאכילו פסול הוא מדרבנן לטרוף מתשעבדי ויכול לומר פדעתי ואס' הכתב של סופר אעפי' שנתקיים יהיה פסול מדאורייתא ולמאן דאמר דכתב סופר התם כגט שהוא כשר אשמועי' הכא' שהוא פסול מדרבנן אלא שיש לומר לזה דזה כבר אשמועינן התם דרוק'.

ע"ז הגמרה ודכרי נמי יוסף כדכרי דש' דמאי דפסול אכיו היינו לטרוף מתשעבדי ואמימר. משעיר לטרוף אף מתשעבדי ולא הארבותי' כאן לא כדכרי הטור ולא כדכרי הרב כמה שמכיר דהמכס ומה שהכיר דכרי' והלא' וסידושלמי לפי שכבר כתבתי שם בזה בתימן לא עיין עליו עד כאן:

פ' עוד שם כעור העד אחד ככד' זה וא' ככד' אחר סתי' בתי' דיין מנטרפין עדות' דגמרה איכא למידק דאמאי' דין' שינטרפ' הכי' בתי' רינין בתקום אחד לזרף העדות' שלחו הכד' לכד' האחר איך הם קבלו עדות' סעד' הא' וכד' זה ישלחו ויגמרו העדות' שלחו אותו' כד' עם העדות' שקבלו הם וידעו על פה וכו' שמנינו כן כהטרפין עדותן היינו כמו זה שכתבתי שאמר ושני בתי' רינין מנטרפין עדותן היינו כמו זה שכתבתי אבל לא לשון הנערה ולשון הדב' נרא' כן דהא כתב הרב ועיין צירוף זה שיכא' בית' דין' אגל' בית' דין' ויגמרו על פי מה שהעיד בשניהם ולי' נראה דאפשר לומר דמה שאמר רשני' בתי' רינין מנטרפין היינו לומר דמה שאמר בגמרא דלרבי נתן דאית ליה דהעדים מנטרפין בית' דין' מנומטרפין עדות היינו אס' העיד עד אחד כשר' בית' דין' ועד אחד כפכי' בית' דין' אחר ור' דהעדים מנטרפין עדותן אס' נאמר דהשתו בתי' רינין כמי' יכולין להנטרף ולעשות מנין' שני' בתי' ריני' בית' דין' אחר כגון' שהים מכית' דין' זה ואחד מכד' זה וינטרפו וירובו על פי מה ששמענו כל אחר כבית' דין' שלו' וקאמר בגמרא דלרבי נתן אף על פי שהם שני' צירופין עם כל זה מנטרפין וזה דלא כהנה' אש' שהכיר הרב בסמוך אבל מה שטרדקתי נראה להכריח כח' ועוד דלי' מאי' שבע' בגמרא דרבי נתן הוא כח' שהנה' אס' מנטרפין כד' זה עם כד' אחר כל הפש' כימה נראה דהרבר' פשוט דלר' נתן מנטרפין דאע"ז דהיו כמנשני' צירופין וכד' דטעם ההנה' דכתבו דאין מנטרפין א' מכד' זה או שנים

כדרי דרין' או לחזר ואמר פרעתי או אעפי' שורה על ההלואה ואין לו מה לפרו' לא יוכל לטרוף מתשעבדי דמכר אחר ההלואה ומלך חתום וראי' שלא הלנה ואפי' שמעיד שראה ההלואה עכ' איכא למי' דמרל' חתם העד האחר יכול לומר פרעתי ואיחרע' מלך חתם העד הכ' אבל אס' שיהי' ראו ההלואה אעפי' שלא חתם העד הכ' אינו כאן לו לה' זה כל' לו לרעת' דהמנין וה' ומה ועיין כדכרי הירוש' דאש' דהאי ירושלמי דע' דכתובות שמכיר ה' אס' הוא כסבר אכיו' אבל מ' כר' ריש' דרקק' מכאן מרבתי' דהמנין וה' ומה דמלנה על פה כעדים וירע' הלוואה שרה מהלנה שיש' לו אותה הלואה ויש' ראי' כדכר' שירע' מאותה הלואה ועכ' לקח שרה מהלנה וכה' המלנה לבנות חוכו מהלנה ולא מנא' שטרף' מאותו שרה שמכר שרה כתבו כיון דכש'ר ל'כא' תרי' סהדי' שלקוחות לא כש'ע להם עדות' של עד המעיד על פה כיה' נראה מרביר' אלו שאלו היה כש'ע ל'כ' ללקוחות שטרף' מה' אעפי' שכתב' לו כמלנה ע"ז יש' לת' ק' ש'תש' לבכר' או כיון דקיימא לן דשעבד' דאורייתא דאשילו מלוה על פה יש' לטרוף מתשעבדי' אלא דחשו חכמים לתקנת' הלקוחות דלא' יאמרו כשהלנה לו ויטביר' מהם זה אמרו דמלנה ע"ז לא יטרוף מלקוחות' אבל זה שירע' שהלנה לו ועכ' לקח ממנו הוא דאפשר דאכפ'סיה' ויטרוף ההלנה ממנו ואין לומר דאחר' לנה הלוואה דלמא' הלנה פרע' לן אעפי' שיאמר הלנה ללא פרע' לא יהא' כאן דאית' הלוואה קמי' אתם עושין על כפ' דזה אינו דהכא' לפרע' מנכס' משועבדים אינו כש'ע אלא כש'ע העוד דהא' מדין תורה אשילו מלוה על פה טרוף מתשעבדי' וכו' וכו' מניאות' דמיורי' כדכרי' תורה דאין אס' אומרים שח' פרע' כחיות' מניאות' אס' אומרים נ"כ ואפי' לא' כן היה דעתי' שהייתי אומר שאעפי' שהלקוחות שמעו ויד' גו' מההלואה ועכ' לקחו דלא' וטרוף המלוה מהם דלא' חלקו חכמים בתקנתן' אלא בכל' גומא' מלוה ע"פ לא יטרוף מהלקוחות' אבל מרביר'ם מוכח' כמו שכתבתי ואפשר דלא' אמרו אלא דהא' דמ' איכא' שטר' העד' א' חת' בוות' לישנא' דקאצרי' לא ש'ע' על פה דער' המשד' על פה מוכח' כמו שכתבתי בליקו' ואש'ר דלא' נשמע' להם דקאמרי' דמן' הסתם לא ש'עו' אבל ל' חלקו' עכ' דאשילו כשה' עדים ע"פ היה דין' ש'טרוף מהלקוחות' כשירע' מההלואה ולפחות יכיה' דין' כן באחד ככתב' וא' על פה ולענין' מעשה' נראה דיש' למיין' על מה שכתבתי שגמרא' מרביר'ם כיון דמדין' תורה הדין' דשעבד' דאורייתא' וע' עכ'.

ע"ז הגמרה וכתב' עוד הרב כש' דהמנין וה' ומה וכש'כל' הטור שחיתום עליו עד' א' לא' יתבעו' מליקח' הכנה' דאעפי' דהער' השני' ויחתי' לאחר' מכאן' אינו כאן' שם חש' דכש'ע' שה' לקחו עיין' לא היה השער' כשני' עדים' ועוד דהער' לא' יתע' לאחד' ומן' הכתב' כש'ר דאית' לאש'ורי' לקוחות' שלא' כדון' ל'קחו' כיון' חתימת' העד' הראשון' לחתימת' העד' הכ' כיון' דהש'ר לא' דאקשייתא' הוא' ואחוקי' איכ' כרשיעי' לא' מחזיקין' אבל מה שבר' דאיכא' למידק' הוא' על מה שכתבו ועוד דלא' שירי' קלא' רעד' אחר' מקלא' דכתב' ידו דזה אינו דכש'למ' עד' החתום' שייך' למימר' דמסיף' לקלא' דאין' משום' הא' קלא' הפסד' לעצמו' אבל כשכתב' ככתב' ידו אמי' שיוציא' הקול' דהלנה' ע"ז אינו מוציא' שום' קול' דנדרס' תקלה' לעצמו' ואין' לומר' דעשיית' הכתב' ידו יש' לו קול' יותר' מעשיית' שטר'

ראש יוסף הלכות עדות סימן ר

משיעד כיון דעכשו אינן כד שיקראו כל כ"ס ככ' עדי' רשמי' דאמרינן דהוי עד מפי עד אבל לט' מט' אין מכאן ראייה וזמני לא ראייתי רכרי המרדכי במקומם עכ"ל

פג הגדה ולרכרי ההגות ז"ל דשלמא כשהעידו השמי עדי' ביחד כפי כל כד' וכד' או כיון דהוה כל כד' וכד' כד' גמור והעדו שקבלו כל כד' וכד' ערות גמור קבלו לא כפי מכל מה וחד רין וריין אלא כל א' מהם היו ריין וכיון דהוה יכולין לגמור את הדיון ומטה יכולין להצטרף א' א' מכל כד' ולעשות כד' ולדק אכל כשא' מן העדים מעיר כפי כד' א' ועד א' מעיר כפי כד' אחר או אין שום כד' מאותן שבי כתי ריין יכול לדיון על פי מה שהועד כפיו ואינו כד' גמור על אמותעין אם לא יצטרף כל הכד' פסג הכד' האחר אבל כ' מכד' לח' לא דכיון דלא הו' יכולין לדיון על עדות שהועד כפיהם מיקרו עדים ולא דיינים והוה ליה כמו עד מפי עד והוק עכ"ל

פר' הרכז וכן אם העירו ככ"ל וכו' ושידעם כ' שהעירו וכו' הגדה כהדפסת גמ' מאיטליא ראייתי בן כפירטוי דשכס אבל כהדפסת גמ' האחר לא נכתב זה כפירטוי דשכס וכראה דהרין בן דאינו נכתב בן כפירטוי דשכס ראה קיימא לן דקמס' שטרות הקילו ואם היה כתוב בן כפירטוי שיהיה טועה הקורא בו וואמר דאין דין זה לא כקיי' שטרות לבד אבל בשאר ערויות אין מצטרפין וכן ברבתי הטור א' אפסד לומר דמה שכת' וכן אם העירו ככ' דזה ואחר כך העירו ככ' דזה וכו' יכולין כל אחד ואחד מכל כד' להצטרף לעשות כד' דמש וכד' דמייירי כקיום שטר כמותכתוב כהרכ' כרכי' דשכס דא"כ אין כתב אבל ריין שהעידו שנים לפניו אינו יכול להצטרף עם אחד מן העדים הרין דזה אינו ראה קיימא לן דער נעשה דין כקיום שטרות וכמו שמוכח כן כפ"כ דתוביות וכן כתב הטור לקמן כו' מ' לא ודאי רלא מייירי בזה הטור לא בשאר עדות דעלמ' וקאמר דמצטרפין אבל ריין שהעידו שנים לפניו אינו יכול להצטרף עם א' מן העדים ולרין משום מאי דכתב הרב דמאי רלא מסהיר האי לא מסהיר האי אבל כקיום שטרות כולן משרין על קיום עדי' הסטר ומה שכתב עוד הרב דקדק דשכס כמשהלכו להם שאם לא כן לא היינו נביינן לשאלו אם מצטרף שכל כד' מהם יכולין לדנו ואמאי אומר דשטר כרכיין לשאלו אם מצטרפין אעפ"י שלא ילכו למרינת הים כד' לידע אם הרין כן ונתקף מיכה היבא דלא יכלו השנים לכא' לדון ככל גוונא שיהיה וזקן עד כאן

פר' עוד סס כמור צריך שיעיד כל אחד וכו' אבל אם העירו על חני דכר וכו' שכל אחד אינו מעיד על קנת הבמינים הגדה אם מלוג תוכע מה ועד אחר אומ' ששמע מפי בלוג שחיב למלוג המשים ועד אחר אימר ששמע מפי הלוג חמשים כזמן אחר או שער אחר אומר ששמע ארכעים ועד אחר אומר ששמע ששים אפסג' שכראה מעדותן זה שהוא חני עדות וחני דכר שהרי המלוג תוכע מאה או כפי מה שכתבתי בהגות דלעיל דאם המלוג תוכע מנה ועד אחר מעיד שראה שהלוג לו כ' כזמן אחר ועד א' מעיד על השאר כזמן אחר ומצטרפין לחמשים או לארכעים ולא אמרו דהוה חני עדות וחני דכר אף על פי דהמלוג תוכע מנה שלם וראיה מההוא דהבא הרב ז"ל לעיל כסיומן זה כשם הראש דכתב במקו' כלל כד' על מיי שכתב לחברו שיש כידו ק"ק כפקדון וכו' ועד א' מעיר וכו' ועיין עליו דכראה כודאי דמצטרפין ונראה ל' הטעם דכשלמא

עם אחד או שנים מכית דין אחר משום דנראה להם דהוה כמו עדות מש' עדים כיון שאינו כד' שלם וכו' כד' דאין משום הא לא איריח דכיון דמכת קבלת עדות ככית דין הם כלאים הוה ליה כדויכוס וידוע על מה ששמעוהו כראש לו אבל מכל מקום לט' מה שכתבתי קשה דלמה ליה לומר לכתוב הרין האחר שכתב סמוך לזה וכן אם העירו ככית דין זה וכו' ומשמע דהעירו שם העדים כפי כד' אחד וכן כפי כית דין אחר וכו' דמצטרפין השתא ומה הרין הראשון שכתב דהיינו עד א' ככ"ל זה וכו' אמרינן דמצטרפין העדים והדיינו אעפ"י שלא העיר כפי כל כית דין אלא עד אחד הכא דמעירים השמי העדים כפי כל כית דין וכית דין לא כל שכן דמצטרפין לא דכראה ל' לומר דכתב רין זה הטור ששם דנשא ונתן כגמרא כזה אי ככידא ליה לת"ק דרכי כתן דבעבין זה דשני העדים מעירים ביחד א' ויצטרפו הכ' כתי דיון אחר מכל אחד מהכתי דיון וקאמר בגמרא דאפילו לת"ק דרכי כתן דמצטרפין ונשא ונתן בגמרא כדיון זה אחר שנסא כדיון הראשון אליבא דרכי כתן משום הכי הכיוו' אחר רין הראשון ואם כן האולי ונשא ונתן כזה בגמרא משום הכי הכיוו' אותו הפוסקים אבל מה שכתב הרב דכתבו הפוסקים דין זה משום דכש' לומר אפל דיון שהעירו שנים לפניו וכו' משום דער וריין לא מצטרפין לא הניחא דיון זה ככר כתבו הטור כסיומן כ' דייקן כאר' היטב ועוד נראה ל' קנת לומר דהבא הטור דיון כד' לאשמועינן רלא יהא יכול לא המלוג ולא הלוג ל' כיון דאין כאן לא דיון א' מכל כית דין אינו רוצה לדון כפיהם דשאלו אם היה כל אחד עם שני הריינן חכמי היו חולקים עליו ומכילין דכרוי דהס הרבים וכפרס הלוג ואמר דכר זה כד' להציל עצמו מן הרין קמ"ל דלמנה אלה יכולין לבקף אותן שידמו כפיהם וזה אינו כ"כ כרוך כדיון הראשון וזקן עד כאן

פג הרכז אלמנתי כמרדכיין כ' גט ששטוכו והבוא ראיות עליו הגדה ונראה דהיאם העידו שני עדי' כפני כד' אחר אין שמעו שני עדים שהעירו כפני כד' א' וחקרו ודעו אותו כד' לטני העדים דאינו מועיל עדותן דהוה ליה כער מפי עד ולא יעתי' למע' המרדכי דהרין העירו כפני כתן ריין ראיין לומר דסכידא ליה דאם יעירו אלנו העדים כפני כד' זה ששמעו שני עדים שהעירו כפני כד' אחר מועיל עדותן דזה ליתא כיון דמשום דעד מפי עד קט' מה ל' הכי ומה ל' הכי הכל הוי עדות מפי עדות ואפשר לומר דנקס הכי משום דבגמרא כושא ונתן כשהעירו כפני כתן ריין להכי נקס המרדכי גם כן הכי אבל מכל מקום נראה דאם העירו אלנו העדים כפני כית דין זה אין שמעו שני עדים שהעירו כפני כית דין אחר וחקרו ודעו ופסקו את הרין או עם הלוג או עם המלוג דמקבלין עדותן וידוע כפי מה שיעירו וזה נראה ל' כדור כששמעו ואין צריך לראיה עכ"ל

פג הגדה ונראה דאפשר דראיתיה היא ממה שכתבתי לעיל על מה שכתב הטור העיר אחד ככית דין זה ואחר ככד' אחר דמצטרפין וכפי לשון הפוסקים וכפי מה שכתבו בכיור ההגות אשמי אם העיר א' ככד' זה וא' ככד' זה שצריך שכל כ' הכתי ריין שיצטרף במקום א' ויעירו אבל אם יבאו כ' מהכד' הא' אזל כד' האחר אינו מועיל ההצטרפות דבמא' ראלו השנים אינן כד' אלא עדים והוה עד מפי עד ואם אלנו שקבלו העדות כתורת דיימות עכ"ל אינו מועיל משום דהוה עד

עד אחד אחר מעיד על שער א' ואחשד על שער א' דאילו
 משל היינו מאז כל א' כשיערונו מעיד עדין שהיו קצויה
 ואצ"ל שנתקף עדותו אין כאן עדות מש שניהם אלא על
 שער אחת ולכדרי שניהם יש כאן עדות על שער אחת כמו
 כשהיה שכתבתי לעינין ממון שנתקפו לפחות א"כ ממנה דכין
 שיבאר כיון שלא יבטרו לעולם מעידים עליהם שהיה קצויה
 אבל כער א' שיעיד ששער מ' ועד א' מעיד ששער מ' לעולם
 כל א' מהצד כא' להעיד ולחייב את הלוה וכשנתקפו מעידו
 שניהם יש כידו חמשי' כמו היה דהיא שכתבתי אבל נראה
 דיש להקשות בשער א' מעידים על שער א' חמשי' מעידים
 על שער א' כשחל א' מעידים על שער א' חמשי' מעידים על שער
 חמשי' רכר נראה לי לומר דבשנים מעידים על שער ועל כל
 שער א' אין אומרים כלום ואם העדים האחרים מעידים על
 כל שער ועל כל שער אין אומרים כלום דהוה ליה ככתבתי
 לא לאלו ומאז הכי לא מעידים ליה והוה ליה כל א' מהכתבתי
 חמשי' רכר וכזה נראה דמתורת קושי' התוספות שהקשו דמש'
 שנים אומרי' אחד כנכס ושנים אומרים אחר ככריסה מההיא
 דשנים אומרי' אבל שנה אחת ושנים אומרים וכו' ראשו
 נשאר דכאחד כנכס ואחד ככריסה הוה ליה כאלו השנים
 שאומרים ומין החיובים א' שנים שאומרים שאלו ואומרים לה
 אין שער כשחל ומשום הכולא מנרשין ליה והוה ליה חמי
 דבר אבל הית' בחוקה כל כתובת מעיד על שנה אחת וכיון
 שכן אין כראין ככתבתי ומאז הבי' מעידים עלותו והיו דבר
 שנים אבל אין לומר דהיה ראש מעידים אחת על נכס ושנים
 מעידים אחת ככריסה דאמרו דמכחשי' הכתובת האדריה ממש
 דא"כ אמאי נרשין לשער דחמי' רכר יתפוק לי משום דהוה
 ככתבי' עדים דמכחשי' וזה ליה דכתיב מעידים וכו' ונראה
 דרכרי' שניהם כאלו וכמו שיבא בסוף שאחר זה כע"ז יאמר
 לרשות ולומר דלא דמי לזתי' כתובת עדים המכחישות ונלו
 לגמרי דכתבו אומרת פלוני ליה מעלני כיום כ' והכת' אחרת
 אומר לא ליה כלל דכרי' האינונאל מסלק ערות הכת' האחרת
 כה' אחריו דרכרי' שניהם כאלו אבל הכא כולם מעידים
 על דאית שער אלא שוה הכת' אומרת כיומן וכו' אומרת כשחל
 לא מיקרו שתי' כתובת עדים המכחישות וכו' ונראה זה אם היו שנים
 אומרים שראו שתי' שערות כיומן ושנים אומרים על א' ראו
 אלא כשחל ולא כיומן מחזיקין לה כנרולה חף עפי' שהכת'
 שאומרת כיומן אומרת נכ' שאין שערות כשחל וכזה חתי' יתר'
 מרווח מאי דכתבתי לתמן קצויה התוס' דהיה דאחד כנכס
 ואחד ככריסה מיייר' דמכחשי' א' דהיה ממש ומאז הבי' לא
 מנרשין כלל והיו חמי' רכר אבל כשחל דחוקה אין הכחשה
 טן הערש כלל וא"כ כמא' לפי זה שחל כההיא דשערות לא
 יכחישו הכתובת ונלו' שוה אומרת כנכס וכו' אומרת ככריסה
 דמנרשין אותה כמו היה דחוקה ולא כההיא דחוקה יכחישו
 הכתובת ונלו' נכ' לא יבטרו והיה חמי' רכר וכזה מה שכתבתי
 דהא דת' שכתב הסוד אבל אשה העיד אחד שראה שני שערות
 טעויה ואחד מעיד שראה שני שערות כשחל שנתקפו
 דמירו אצ"ל יכחישו העדים זה ליה מכל מקום לרכרי'
 שניהם לה שתי' שערות אצ"ל שאין נראה כן מרכרי' ויטכס
 כפ' חוקת הכתובת עיני' עליו וכזה שכתבתי חתי' שפיר מאי
 דאיכא לחדק על דרכרי' הסוד דלמה ליה להביא דער אחד
 מעיד על שער אחד ואחר מעיד על שער אחד כיון שהביא

החוקה דאפילו שנים מעידים על שער אחד אין מנרשין
 כ"ש היה דער אחד אצ"ל שיש לרשות' דכחילו הסוד משום
 דכשא' ומתן כה כנמאל מכל מקום לפי מה שכתבנו מרווח
 טפי דהיה דער אחד מעיד על שער אחד ועד אחד מעיד
 על שער אחד אין מנרשין אצ"ל שאלו מכחשין העדים זה
 לזה אבל הוה דשנים מעידים על שער אחד ושנים מעידים על
 שער א' היינו דוקא כשכתבתי זה ליה אבל אי אין מכחשין
 זה לזה מנרשין ועיני' כשכתבתי דכ' מרובה דלפ"ז דיהו' משמש
 דלא כמו שכתבתי מכל מקום דוק ומתכחש ע"כ
 פ' הרב נרין שיעיד כל א' על רכר שלם ככתבתי קמא פ'
 מרובה ומשום רכימי גבה דכריסה ימין ושמאל' דהגדה
 ורשי' שירשבה כיון שרי' אכרעותיה כן פירש כפ' מרוב ורשכס
 פירש ככרן חוקת דאחד כנכס והיינו כנכס ממנו דהיינו אהור
 האשה כנכס דב' מחלוקות ככרן והיינו כנכס אלא ככריסה
 כע' שמו דהיו באותו המקום מש' וכתב עור והוה אם א' מעיד
 על שנה אחת ואחר מעיד וכו' ראין מנרשין ונראה דאפילו
 אם נא' דר' מנרשין לא הוה חוקה דכשנרש' עד הראשון
 של שנה ראשונה עם העד של שנה שניה נמצא דלפי שניהם
 יש כאן שנה אחת לכר והוה זה כמו שכתבתי המלוה שני מטכס
 ומעיד א' מן העדים שחלו לו ככיון ואחד מעיד שחלו לו
 בתנאי דקיימא לן דמנרשין אבל אין מנרשין אלא למכה
 דמ' לרכרי' שניהם אית ליה גבי מנה הכא ומי גבי חוקה נכ'
 לרכרי' שניהם יש כאן שנה אחת והעד ה' אין לו מו' שיטורף
 עמו א"כ נמצא דאין כאן אלא שנה אחת ונראה לי דאם לא
 זמא' זה התחוק עדים אחר' שיעירו על חוקתו שהיה חייב
 להחזיר העריות של אותה שנה אם יהיה עדים לבעל הגדה
 כמה אבל מאחר דאיכא עדים שאלו וכו' שכתבנו על
 כשחל וכתב עור ואת' מאי טכא משכס אומרים וכו' ותירן
 דר' פ' חוקת משום דכרי' חוקה וכו' וכדלמ' דאיכא למיתמה
 על' א' ה' דכתב' שם כ' חוקת על קושי' ו שהקשו התוס'
 דר' פ' חוקה לא רמז' חוקה לגמרי שערות דערות כל שחל
 נשתי' רכר מועיל הוא דהא מחוייב' לאהרוריה פידי וכו'
 דהא כה' תלו' אבל שתי' שערות לכת' לומר הכי וכו'
 ואין כעין שתי' שערות כמקום אחד נראה חלוקה וה' דמשום
 דכעין שיהיו השני' שערות כמקום אחד משום הכי אינו מועיל
 שרות ומלשון הנמאל לא משמע כן דקאמר לרכרי' האי רכר
 דמשמע ולא הכי דבר א' לא למעוסי שנים אומרים אחד כנכס
 ושנים אומרים אחר ככריסה משום דכל כתובת מעיד על
 חמי' רכר אין מועיל עדותו ולא מנרשין אבל אם יכא' שני
 עדים ושערות שראו לה שתי' שערות אחד כנכס ואחד ככריסה
 לרכרי' הכל הרי' היא גרולה ואין כאן מחלוקת דרכר מלס'
 מעידים ואלו לרכרי' הריף אפילו שיעירו כן אין עדות עדות
 מאז דכעין שיהיו השתי' שערות כמקום אחד ויותר מפרש
 פשו' ויטכס כפ' חוקת כמו שכתבתי ולא כמו שכתבתי מרכרי'
 הריף דהכי כתב על' דהיה דאמר תלמודא ורכבן האי רכר
 וחמי' רכר מאי עבדי ליה לוי למא' וכו' כתב ויטכס ה' אולימא
 למעוסי וכו' כמסקת נראה אחריו שתי' שערות שחזרו אפילו
 אחד כנכס ואחד ככריסה הרי' כפירוש פירש' והכי' ממשכת
 נדה דלא כעין שיהיו השתי' שערות כמקום אחד והרכ' כפ'ל
 כי' כתב דהיכא דכא' לעיני' עכשי' אשה דיש מאן דאמר דכעין
 שיהיו השתי' שערות כמקום אח' ודברא' אינן מוכנסים לי' דמה

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל

זה אכל לרכנן לא נרצו ליה הטעם ולזה שכתבתי מטה
מה שפירש חמקי יוסף סס כפרק חוקת כהאי שמעתא ענינה
עיון עליו:

פח הגדרה אבל מה שהיה נראה לי דאכיל למידק הוא
זה דמאי פריך למא מתניתין דלא כרבי עקיבא דאמר דבר
ולא חזי דבר דאנא אחיבא דמתניתין כרבי עקיבא דאי דרש
רבי עקיבא דבר ולא חזי דבר היינו דוקא כשהיה חטו דבר
ממש כמו שהיה דחוקה משום דחוקה שלמה היינו כן פסס
ושנה אחד או שנים אינה נקראת חוקה אלא חזי חוקה וכן
היה דשתי שערות וכו' אבל הכא במתניתין כל א' ענין סלס
כעצמו והטעמה גם כן פנין שלם כעצמו מה שאין כן בחוקה
אין ענין חוקה כחד שאל שלם כעצמו ולזה אמר קרא לאשתי
משום דהוא עצמו מיקרי חזי חזי אבל מה שפירש מיקרי חזי
דבר לא אמר קרא לאשתי ודוק ובראה ליה דלגבו תשלמו
ד'ה' יבולין חזי לקרותן כיון לגובה בין לטכיא חזי דבר ועיון
ומה שכתב רש"י דאי לא ערי נככה איבא למימר רידיה קא
טבח אין להקשות דעכשו גם כן דאיבא ערי נככה איבא
למימר רידיה קא טבח דאיבא למימר דטבח על פי עדים
ואחר כך באו ערי הגנבה והעידו שזה מה שבגב או
שמיקרא העירו פראו שבגב זה או שור מה כן סמון זה
ועכשו כאין ערי טכיה על אותו שהעירו שבגב ומעידים
טבחאו או מכו עכ' :

פט הגדרה דוק כדבריו הנמשך כמכונה דמוכח הלשון
קנת מה שבחכתי כשנים אומריא נככה ושנים אומרים אחד
ככריסה רמכחשי אהדדי דאמר במסאך דמילתא לא למעומו
שנים אומרים אחד נככה ושנים אומ' אחד ככריסה הכי אומרי
אכתי קטנה היא והכי אומרי אכתי קטנה היא אמר דקאמר
כהאי גוונא ודאי רמכחשי דאי לא קמכחשי איך אמר דקטנה
הא אשטר שהיא גדולה דיש לה שער כמקום אחד והס' לא
דלמשא דתלמודא הוא דקאמ' הכי דעדין כל בת וכת מעידים
שערין היא קטנה ועיון עכ' :

צ עוד סס הרב ובראה ליה דהא רמכחשיה וכו' כיון לרמי
מומו וכו' ואמרי' כשן דמכות דפסולא כרימי פסותי' הגדרה
וכבר כתב הוא לעיל ג' מהלכות גדולות כזה בתחלת הסמון
לענין דרישה וחקירה ואח"כ כענין אנטרפ' העדים אי משיית
ליה לנתיין וקדושין לרימי ממונות או לא ואשטר דלזה כיון נכ
כמה שאמ' אבל בקדושין ונתיין וכו' רבנאמר באתו החמלות
אכל לא היה נריך לחזור ולכתוב עמו' אחר ותיק לעיל במה
שכתב הוא ללגובה שכתבתי בהגהתי עכ' :

צא עוד סס העושה דבר אחר כפי שני עדים על תבאי
שיעשה חבורי' בר פלוני וחזר וכו' אם מטטרף עד א' מהעדים
הראשונים וכו' עיין בפ"מי שאחזו וכו' הגדרה סס כפרק מי
שאחזו דף ע' ז' מפי' דאין מטטרפין דגרסי' התם ת' אחר לה
לפני שנים הריוה נטרף עמ' שתשמי' את אבא כ' טכיס ואמרה
כפי שנים אחרים הריוה נטרף על מנת שתתני ליקק וזו לא
כטל דבור האחרון את הראשון כלומר והרי הרעות כחובה
כזה לאיזה תבאי טירבה ועשה וקיהי' מנוגרת או הראשון
דשימוש או אחרון דתינית ק"ך דאין לומר דבוסיף על תבאי
הראשון כיון דלא אחר כלשון הוספה וכמו שפירש סס רש"י וגם
לא עקר דבריו הראשונים וכמו שפירש סס רש"י מדלא כתיב

לי אס' השערות כמין א' או עומדי' כמ' מקומו דאס' היא גדולה
לכל ענין היא גדולה ואס' אינו גדולה כשאין במקום אחד
לכל ענין אינה גדולה דמה לי עונשין מה לי ענין אחר הטבע
אין משתב' ואס' לא ראינו מסכת כרה אס' סס שום מחלוקת
בזה ואשטר לומר לרעת' הריף דמה שאמר ואק כעין שתי
שערות במקום אחד דקאי לאשה כלומר דשני העדים נריבין
להעיר שראו לגוף האשה וא"כ היה להם לכודקן ולראותן או
אם מוכר כפירוש הרמב"ם דהוי נככה וכריסה ומין או שאל
דכריבין לראות' והואיל ולא ראו הואיל היה חזי דבר ולא שפין
לחוקה ראייה כיון אחד ולא היו נריבין להתעכב סס כל
הג' פסס כדי לראות חוקתיה נראה לי לומר לרעת' הריף
ועיון עכ' :

פז עוד סס והתוספות תורנו כמרכבה דחוקה טאני פראו
כל מה שהיו יכולין לראות וכו' הגדרה כן כתבו סס ודחו
דכרי הריף אבל כפ' חוקת כתבו כסס דשכא כדכרי הריף
ודחו דכרי ר'י שכתב כמרכבה ואין להקשות לרכרי התוספות
מאי פריך בגמרא כפ' מרכבה על מתניתין שסאני נכב על פי
פנים וטבח ומכר על פייהם או על פי עדים אחרים משלם
תשלומי ר'ו' לומא מתניתין דלא כרבי עקיבא כלומר מתני'
דמחייב כערי נככה וכעדים אחרים טבח או מכר לשלם
תשלומי' וה' דלא כרבי עקיבא דאמר דבר ולא חזי דבר
גכמו שפירש רש"י ואילו לפי פירוש דכרי התוספות דפירשו
דלא זמן פראו מה שיכולין לראות לא מיקרי חזי דבר א"כ מאי
פריך דהכא כל בת וכת ראו מה שיכולין לראות דשני נככה
לאו הגנבה ולא היה להם לשהות ולראות אסיהא שוחט אותה
וכן ערי הטכיה לא היה להם לראות הגנבה דאין זו קושא
דבגמרא פריך לרבי עקיבא דחוק' ליה כיון לחוקה דאפילו
כיו מה כהארגוונא רכל בת דהא כל מה שהיה יכול לראות עכ'
חייב ליה לרבי עקיבא חזי דבר ומה שכתבו וחילוק התוס'
היא איבא דרכנן דאית ליה דהיה דחוקה דבר שלם מיקרי
נככה מימא דלא פריך בגמרא למא מתניתין דלא כמאן דהא
גם רכנן סבירא ליה דרש"י דבר ולא חזי דבר אלא כמה
שכתבתי אתי שפיר דלרכנן האו ריבא דאתי דנכב על פי
שנים וכו' לא מיקרי חזי דבר דהוא כהיה דחוקה אבל לר'
עקיבא דקאמר דהיה דחוקה הויה חזי דבר פריך דמתני'
ג' כהיה הכי לה'ף גם כן כיון דאיבא ערי נככה דיועיל
עדותיו וגם איבא ערי טכיה עם הערי נככה מועיל עדותו
לדכרי רכנן לא מיקרי חזי דבר דהויה כמו היה דחוקה
דכיון דאיבא הנ' כתות מעידות ומרפין אבל לדכרי רבי
עקיבא דאית ליה דאפילו שהיה כאן הנ' כתות ומעידות כל
הראו וחדא כשה' סלה דאין מנטרפין לזה פריך דמתניתין
לא כרבי עקיבא ושד אשטר לומר להמקשה הוה סבירא
ליה דרכנן לא דרשי רכב ולא חזי דבר אבל לזה קשה דמאי
פריך אכ"כ כגמ' ורכנן האו דבר ולא חזי דבר מאי עבדי ליה
דאנא אחיב' דלא רשטי ליה ודוק והתירו מהרב כעל פי פירש
כ' מרכבה על מתניתין דנכב על פי שנים וכו' דהטעם דחייב
בתשלומי' ד'ו' הוא משום דעדי הגנבה לא נריבין לערי טכיה
דמשמע דאי נריבין הכי דהויה חזי דבר וזה אינו דהא
לרכנן דמטרף עדותו כהיה דחוקה לא נריבין לזה הטעם
דכא התא' ריב' הכי להבי' ועכ' לרכנן מועיל עדותן לא שיש
לדכרי כעל ג' דכתב טעם זה לומר דאפילו לרע מהי טעם

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל רא

נב

דבריו הראשונים כפי אלף העדים אלא ודאי דנתן הדעות
 בידה לעשות איוו תקלי שרצה ועבד קאמ התם כנמי דאם כל
 עד אחד מן הראשונים ששמע התנאי הראשון ועד אחר מן
 האחרונים ששמע התנאי האחרון אין מצטרפין לו דתנאי היה
 דהא לרברי שניהם הם תנאי ועבד לא מצרפין וכל דהטעם
 הוה משום דהתנאי חלוקים וזה מנה דתנאי הראשון היה לעבין
 שימוש אכיוו והתנאי האחרון לעבין כתיב הק"ק אבל אם התנאי
 יהו מעבין אלא שלא היו כוונת א' כגון דכפני הראשונים התבה
 כרובם כה כונת מתפתלתו ק"ק וכו' וכפני כתיבה דהוא כוונת
 אחד וחזר והתבה על מנת שתתן לי מאתים וכו' ועכשו כה עד
 אחד מן הראשונים ועד אחד מן האחרונים וכל אחד מעד
 כוונתו על תנאי ששמע דמצטרפין חוה נראה לי שהוא ברורי
 אבל איכא למודק קצת דהא אותע עבין הוא לעבין נט וזה
 אמרינן רלא מצטרפין דהא לרביי נפשות שייכא וכמו שכתב
 גרם כסמוך אבל ברביי מחמת כהיא ננוכא אפטר שיצטרפו
 ואעפי שמה שאמרו סם הויא לקולא לומר דהיא גטיהיה
 מצורע אעפי שלא קיים סום אמן התנאי משום רלא מצטרפין
 להו אין זה כלו דכיון דאמרינן דבטוין אין מצטרפין אמרינן
 כן כין לקולא ביה לחומרע ועוד דכש פשט לטון התוספתא
 שהביא סם הדין הויא לחומרע כמכא רבין לקולא ביה לחומרע
 אין מצטרפין אבל ברביי מחמת אפטר שיצטרפו ועיין סם
 דבריו הדין דיש חלוקים בהאי ריבא עכ" וקאמר התם
 כדכתיב שאם התבה כפני הראשונים על מנת מאתים וחזר
 אחר כך והתבה כפני האחרונים על מנת שיתן לו שלש מאות
 דעקר דבריו הראשונים ונרביה לנת ג' מאות עכ" :
 צב הדין ראשון אפטר דמצטרפין העדים כשייה התנאי מעבין אחד
 מרכבם שהתנה מעיקר על שימוש אכיוו וכסוף על תנאי שתתן
 לו ק"ק וכו' ונפקא מכאן לשאר דיני דמצטרפין בצכין גטין
 וקדושין עד כאן :

סימן לא

א שתי כתי עדים המכחישות וכו' כגון אחת אומרת וכו'
 הדין ראשון אחת אומרת כתי אחת בשלשה כחדש הלנה פלו לפלו
 מנה והכת האחת אומרת שכשלתה בחדש לא לנה דלא וזה
 ידמה מתוך ירוהא אפטר לקיים עדותו ולא יהיה הכחשה
 כיוהס דאפטר דאחת מהכתות טעה כעבור החדש דאחת
 מעדה על יום אח' ואחת מעדה על יום אחר דעכדי דטעו
 גכיו וכמו דאמרינן גבי אחר אומר כשנים לחדש ואחר אומר
 בשלשה רליכא הכחשה ככדי דעכדי אכיוו טעו כהכי א"כ
 הכא נמי נומא הדי דמי שאמר בשלש לחדש לא ידע כעבורו
 של חדש וחשיב ליה יום ראשון מראש חדש ומאסהכי היה אותו
 היום ג' והכת האחת ידע כעבורו וחשיב ליה למחרת אותו
 היום ג' כמכא דכל אחת מעדה כיום אחר לברו איכא למימר
 לזה דהיא מידי שזכרין יום השכוע דהיא ליכא למיטעי
 ולא טעו אכיוו כהכי אבל כנוכא שכתבתי אפטר דמקיימין
 עדותן אי כמי אפטר לומר דמיירי כחשכון החדש אבל הוא
 לאחר חמש עשרה יום דאמרינן דאז לא טעו כעבורא דירחא
 אי כמי דאמרי ליה כת האחת אותה היום שאתם ישתם סם
 זאתם אומרים שהלנה לו אכיוו דאינו שלא הלנה שלא וכו' :

לגמרי עד כאן :
 ג הדין ראשון וכו' לומר דאעפי דאמר רב הווא וכו' כהכי
 עצמה ומעידה היינו דוקא כד"מ אבל אם יכא כת אחת מאלו
 להעיד ברביי נפשות לא עכרין עובדא אשמיהו דמי ספק
 עדות כשר היא ספק פסול אעפי שיהיה הכפך דחוק ומש"ס
 לא שקיל וסרי כנמ"ל אעפי שיהיה הכפך דחוק ומש"ס
 שפי' רש"י על ההיא רשתי כתיב המכחישות וכו' את זו כגון שזו
 מעידה שהרג זון מעיד' שלא הרג דמשמע דכשאר רב הווא
 זו כהא ככפי עצמה ומעידה וכו' היינו כאלות עבין מ"מ מתא
 דשקיל וטרי תלמורא הכל כד"מ וכמ"ס משפיע דבריו נפשות
 לא אמרינן ורש"י כמי אפטר דלא נקט הרג ולא הרג אלא לומר
 דכפול חדא מהכתות אבל לעיין שכאה א' ככפי עצמה ומעידה
 אינו כשר אלא למחומות והסוד כדיו שלא יוכן מרכיבו כמו
 סגרה מרכיבו רש"י לשיכך כתב המכחישות כגון שזו אומרת
 פלו לנה מפלו וזו אומרת לא לנה וכו' שכתבתי אין אכיוו דריבין
 לרברי הרב דיש לדקדק דבריו וכמו שכתב בסד ועיין במ"ס
 בהנחה דלעיל הסמוכה לעבין חוקת מדין תורה על העדים
 עד שרע כדורא סנפסלה ודוק עד כאן :

ראש יוסף הלכות עדות סימן לא

כעדים דהמלוה ים לו עזחד גמורה דמביע לו והוא ליה כח
דרי כמאה והענין דחוק מאד לכך נראה כמו שכתבתי דלא
אתא הטור כהאי משל לאשקוי אלא מאי דכתב רש"י דכתב
כתות המכחישות לו לו היינו שאלת אומרת הרב וא' אומרת
לא הרב דאיכא למיטעי כמה שאלת וזו כהא כפי ענין ומעשה
וזה כהא וכו' דיהא כשרה חשבונו כדרי נפשות ע"כ :

ד ומתמיה אכי מט האי דאמר רבין זו כהא כפי ענין ומעשה
וכפי מט משום דמוקמינן על אחר וחר אחוקתיה מהא דאמר רב
דאם שני עדים מעידים על אחר עכבר עכירה שהוא פסול
עליה לעדות ושנים מעידין עליו שלא עשאה כתב הרמבם
כפרק י"ב מהלכות עדות והטור כתבו גם כן לקמן בסוף ל' :
סעיף מ"ב דהאי גכרה לא יעיד בשם עדות ואם העיד אין
מוציאין כעדותו ממון ולא אמרינן דמוקמינן ליה אחוקתיה
משום דכיון דספק הוא אם הוא כשר או לא אמרינן חוקת
דמיונא עריף ולר"ח אין כאן קנסא דהוא כפי פירושו כהיה
דכתבו אית ליה דמוקמינן ליה אחוקתיה ויכול להעיד בכל
עדות כמו הובא דרכ הווא אכל להרמבם וסיעתו קשה ונ"ל
לומר דכשלמא ככתי עדים המכחישות לו לו דורא איהא מסה
כשרה כשיכא כל חדא וחדא מוקמינן לה אחוקתיה דהיינו
מכחישה וזו וזהו ענין המעירות אבל כשכאים העתיכות
מעיקרא לפסול ליה והאחת להכשירו לעולם אדם זה בספק
כשר ספק פסול ולא יוכל לא הוא ולא המלה לומר שהוא
כשר כיון דיש עליו שני עדים כגופי עשה אחת ומעידין
על גופו מהם דכשי כתי עדים אין עכ"ה מזהבנות
סיעיד על הבת אחרת אלא על הלוה או על המלוה לכד הם
מעידין ודק ע"כ :

ד עור טע הרב נס רבינו משל והוכ' ולית' דהיינו ומחין
ולכתר איובי דגמרה ולי כראה דלנה לא נריך דמי לא
ירעכל אלה דוהו ולא הכחשה וכן מה שכתב וכן לאפוקי
אחת אומרת ק"ק ואחת אומרת ק' או אחת אומרת מנה שחור
ואחת אומרת מנה לכן דכחא גונבא ליכא הכחשה ותמיה
דהא כתב הטור לעיל כהיזק הקודם רמאי דאמרינן דאחר
אחר ק' ואחד אומר ק' או אחד אומר שחור ואחד אומר לכן
דאין הכחשה כינה היינו דוקא כשהמלוה תובע שניהם אכל
אז המלוה לא תבע אלא אחד או אוקי' או שחור או לכונו'
מעיד על שחור ואחד מעיד על לכן אין עדותן כלום דהא
איכא הכחשה כיניהם וכן אחד מהם על המלוה והכא ודאי
דאין המלוה תובע אלא או מה שחור או מנה לכן וכיוצא בו
ובין שכן כיון שבת אחת אומרת מנה שחור ואחת אומר מנה
לכן הא מכחישי אהדדי ולא יועיל עדותן כלל לפי דברי הטור
ומאי שנא דבעד אחד אומר לכונו' ער אחד אומר שחור דהו
מכחישי אהדדי לכשני עדים אומרי' לכונו' שנים אומרים שחור
לא הו הכחשה כיון שהמלוה הכא ואינו תובע אלא אחד מהם
למה בעד אחר רש' אח' קאמר דהו מכחישי וכשנים אומרים
לכן ושנים אומרים שחור לא הו הכחשה ומכל מקום לפי מה
שכתבתי לשל' לשיטת הרב הטור אפשר לישב ולומר דשאלת
הכא דרשם מעידים עליו ושנים מעידים על זה דכתבתי
לדברי הטור לעיל דמאי דהו מכחישי ולא יועיל עדותן
כשהמלוה אינו תובע אלא אחד היינו משום דהעדים מחככי
אהדדי וגם אחד מהם מכחישי למלוה אכל אי ליכא הכחשה
מהם למלוה אף על פי שהיה הכחשה בין הערי' מ' מתקיי' :
העדות וכמו שכתבתי עיי' שם אכל הכא דרש'ים אומרים וכו'
כיון דיש עדים כדכרי המלוה אעפ"י דרש'ים אחרים
אומרים כהפך לא מיקרי לא שמהכחישינן למלוה אלא הכחשה
אכל

ד הגמרה וכתב עור הטור אכל אחר מכת זו ואחר מכת
זו שהעדות עדות אחת אינו כלום מדקאמר אינו כלום משמע
דאפילו לזכועם אין מכחישינן ומתמיה הוא דכיון דיש ודאי חר
ער כשר אמאי לא מחיבינן שכונתה חכומיה ונרא' דכיון דיש
סס ודאי ער א' פסול ומשירינן טיביהם כאחד כענין אחד נעשה
הכל עדות אחת ונפסל והוא ליה כמאן דליתו ואפשר כמי
דמה שאמר אינו כלום היינו לענין שאינו מלאם על פי עדות
זו וכמו שאמר הטע' דודאי איכא חר סקרו וכפי זה הא קאמר
דאיכא דרש'ים סקרו וישב על פי דהוראשין שכתבתי בראה
לי עיקר כדכרי הטור רחד סקרו שכתבתי היינו כרי לפסול כל
העדות ודקושינן ע"כ :

ד עור טע הרב שתי כתי עדים וכו' ויפיר' רמ' זו כהא וכו'
והיינו דכפי האי לישא' דגמרה ולי שיעיד נראה דלנה
לא נריך למיעטינהו חרואי כיון דחד מכת זו וחד מכת זו
מעידים על עין אחד כודאי דאין השדות כלום כיון דאיכא
חד ודאי פסול אכל מה שכתב' ל' דקאמר זו כהא כפי ענינה
ומעידה לאשקוי אם יכא שני הבתות להשער על ענין אחד
או מלוה או ג' או קדושין או כל איזה דבר שיהיה וכאים או
הבתות להציד בתר עדות דאותו ער' אינו כלום כיון דאיכא
שנים מהם ודאי פכולים והכל עדות אחד ולא אמרינן כיון
דיש כאן כ' עדים כדריס כודאי תתקיים בהם העדות לה' זו
כאה כפי ענינה ומעידה דאין כאן שמואל כהאי עדות ככידוד
זה כראה לי ע"כ :

ד עור טע הרב נס רבינו משל והוכ' ולית' דהיינו ומחין
ולכתר איובי דגמרה ולי כראה דלנה לא נריך דמי לא
ירעכל אלה דוהו ולא הכחשה וכן מה שכתב וכן לאפוקי
אחת אומרת ק"ק ואחת אומרת ק' או אחת אומרת מנה שחור
ואחת אומרת מנה לכן דכחא גונבא ליכא הכחשה ותמיה
דהא כתב הטור לעיל כהיזק הקודם רמאי דאמרינן דאחר
אחר ק' ואחד אומר ק' או אחד אומר שחור ואחד אומר לכן
דאין הכחשה כינה היינו דוקא כשהמלוה תובע שניהם אכל
אז המלוה לא תבע אלא אחד או אוקי' או שחור או לכונו'
מעיד על שחור ואחד מעיד על לכן אין עדותן כלום דהא
איכא הכחשה כיניהם וכן אחד מהם על המלוה והכא ודאי
דאין המלוה תובע אלא או מה שחור או מנה לכן וכיוצא בו
ובין שכן כיון שבת אחת אומרת מנה שחור ואחת אומר מנה
לכן הא מכחישי אהדדי ולא יועיל עדותן כלל לפי דברי הטור
ומאי שנא דבעד אחד אומר לכונו' ער אחד אומר שחור דהו
מכחישי אהדדי לכשני עדים אומרי' לכונו' שנים אומרים שחור
לא הו הכחשה כיון שהמלוה הכא ואינו תובע אלא אחד מהם
למה בעד אחר רש' אח' קאמר דהו מכחישי וכשנים אומרים
לכן ושנים אומרים שחור לא הו הכחשה ומכל מקום לפי מה
שכתבתי לשל' לשיטת הרב הטור אפשר לישב ולומר דשאלת
הכא דרשם מעידים עליו ושנים מעידים על זה דכתבתי
לדברי הטור לעיל דמאי דהו מכחישי ולא יועיל עדותן
כשהמלוה אינו תובע אלא אחד היינו משום דהעדים מחככי
אהדדי וגם אחד מהם מכחישי למלוה אכל אי ליכא הכחשה
מהם למלוה אף על פי שהיה הכחשה בין הערי' מ' מתקיי' :
העדות וכמו שכתבתי עיי' שם אכל הכא דרש'ים אומרים וכו'
כיון דיש עדים כדכרי המלוה אעפ"י דרש'ים אחרים
אומרים כהפך לא מיקרי לא שמהכחישינן למלוה אלא הכחשה
אכל

ראש יוסף הלכות עדות סימן לא

נד

אכל או לא יטעון עליו כדרי אילו עליו על זה אלא חרס
 בתם וכו' ומה שפיר מאידתמה הרב על הראש דאמאי לא
 יהיו חרס סתם אף שרף שטר אחד וכו' ואם הראש הייט
 טעויה אפי' טעונו שחאבס להרב הכי היה ליה למיתמה
 עליה דלמה לא יטעיב על שטר אחד וכו' אף ודאי כמו
 שכתבתי דמאי דחייב עליו הראש טעויה היינו טענו עליו
 ודאי יש לך שטר אחד מאלו הכתות אכל לעיני הסרפה היא
 עליו בספק ומשום הכי אין לו עליו אלא חרס סתם ע"כ
 נג הגדה וכו' וראה לי דמאי דפסקינן אחד משני שטרות
 אלו שהשתי כתות חתומים עליהם היינו דקא שחתמו על
 השטרות אחד שהוכתמו וזו אכל אס משקרא חתמו על
 השטרות קודם שהוכתמו ואחר שהוכתמו כאלו זה עש שני
 השטרות כידו לגבותם כבית דין שיעבה בהם כל שני החובות
 דהא שחתמו עדין כשרים אלא אחריו הוכיח שיש על
 תחלתו דאין לגמ' לפוסלן אלא משכנלו כפני בית דין ומשם
 ואילך אכל ל"ג על מה שהשירו קודם לכן וכן הוא אפי' לאכיו
 דאזר למפרע הוא כפסל אכל מכל מקום ועדין יש לרין ולפסול
 אחד מהשטרות וידוע התחזקה אפי' שיהא מקוד' שהוכתמו
 דמאזר דעבאו חזקין כשכאום לפי בית דין דאחת מהן ודאי
 פסולה חזקתה לה דמאי חתמו על שטר והקדמינו הומוקדוס
 ההכחשה כרי שיהא יוכל זה לגבות שטר בלא שום פק שיק
 אס לא שיקאו עדים ויעידו שראו שחתמו בשם השטר' קודם
 אותו זמן שזכרנו ונראה דהרבה איכא למימר איכא
 דאין לנו לגבול שום אחד מהשטרות אס לא ירעיקן כדירור
 שחתם אחד שהוכתמו אלא לא ירעיקו זה מוקמינן השטרות
 כולן כחוקת כשרים שחתמו בזמן ולא מפסדינן שטרי
 דאיכתיבו נחשע מרבוי הטור לקמן בסיומן לך שכתבתי
 בהיה דער וז"ל נאמר' הוא נפסל ועיין לקמן בדברי הטור
 בסיומן ל"ג ע"פ ל"ה יהי וכו' עדות עד שלא כעשה חתמו
 דבעינן תחלתו וכו' כדברתי בסיומן קורבה ע"כ

הכתות דפרע הקטן שבהם ויטעו על האחר שלא לזה הא
 אחר כך יפסול אותו לשדות ולשכועה אותו הכת אלא ודאי
 דיש לומר דכיון דכפסל עליו כמותו עבין שוב איכא נאמן עליו
 לפסולו מחמת אותו עבין כלל מה שכתבתי דומה קצת למה
 שהביא הרב לקמן בסיומן ל"ד בהם הרמ"ן שחולק על דברי
 ה"ד יקר שאזר שהכפכע להכחיש אתהעד אותו העד ובעל
 דין מצטרשין לפסולו וכתב הוא דכיון דהתורה סאמיבת
 עליו שוב איך ראוי להעיד עליו ולפסולו על אותו עמין הכא כמי
 כיון שהאמינוהו ללנה זה על אותו עבין רהב' ה"ה' שוב איך הכת
 כאמן לפסולו מחמת אותו עמין ועוד ראשי הכא כב' הכתות
 דמחמת פסלות בענו בהם ומשום הכי לעולם הם פסולי' ולפי
 אותו עבין מה שאין כן בתם כער אחד ובעל דין דלא היה
 בהם שום פסול וזה אנו מוכרחים לאמרו דהא הראש פוסל
 ה"ה' דה"ד יקר והכא מוכר דכש' לפטור את עצמו נגד אותו
 כת ואך יאמר זה ויפסלוהו היום או למחר ואת הכת את הלוח
 על זה והחוק לומר רכתב כן הראש דכאמן לישבעו השתא
 פיר אותו הכת וישטר עצמו אס ירבה אף על פי שאשכ' שהיום
 אז מחר יעידו ע"ל ויפסלוהו ועוד ראשבר דייכפלוהו לא מחמת
 עצמו אלא מחמת שכבדו בנן אס היוס או למחר יהיה צריך
 לישבע וליטול ויכא זאת הכת ויעיד ששבע על שקר ויאמר
 שכבדו דהכת שהיא כשרה משני הכתות זו היא אף על פי
 שהוא לא יהיה פסול מכל מקום שכבדו ויאמר הכי ולא יהיה
 ראיה הפך דכדרי אינמי אס יהיה זה הלוח ששבע כגד את
 הכת חתום על שטר אחד יאמר הלוח דפסול הוא דהכת
 דמעידים עליו ששבע לשקר אותו הכת היא האמיני' וכבר
 כתבתי קצת על ענין זה דה"ד יקר עד כאן

יא עירם וכתב הרמ"ם שצריך לישבע כדקיימת חזן
 כדיון מורה מקצת שהדיוט עליו כ' ע"ד וכו' הגדה נראה
 דכותב הרב רבי משה בר מיימון הוא דה טעמו שמי שטרות
 שיש לו עליו דהם כשרים ורובה הוא לגבות את שמהם
 והלוח כופר שיהיה ואומר דכפיהם פסולי' נאמר דהתביעה
 והכפירה הווא כגוף השטרות לא כמעות והוא ליה כחד מן
 השטרות שהורה לו כיון שיש עליו שנים כשרים וכפר באחד
 והוא ככל שאר מורה מקצת דעלמא ואס כן לא שייך עכשו
 להקשות על הרב רבינו משה בר מיימון מה שהקשה עליו ה"ד
 דהיה ליה מורה כשטר דהוא שעבוד קרקעות דכשלא אס
 היה כמעות התביעה והכפירה הוה אמינא דמכא יס' לו
 עליו שטר ואי אשטר לו ליפטר ממכס דהיה ליה שעבוד
 קרקעות ופסולו אכל התביעה היא על שמי השטרות והורה
 לו על אחד מהם דהיינו שיש לו עדים נגס כן אין כאן קושית
 הראב"ד דאלו הונו שכי תביעות דהא חר תביעה היא על שמי
 השטרות ודמי זה למה שכתב הרב רבינו משה בר מיימון
 כשכר' מהלכות עדות כור חטים יש לו כידך אחר ליה הן
 וכור שעורים יש לו כידך אחר לו אחר לך כדכילום הדיו הן
 פטור ואיך הוה מורה במקצת כמוראיי מאוס שכי טעבות זו
 אחר זו עד שיאמר לו בכת אחת כור חסין וכור שעורים יש לי
 כידך וכפר אחת מהן אז מיקרי מורה מקצת הטעם הכא כמי
 שמורה אחר מן השטרות שתבע לו כתביעה אחת מיקרי כמי
 מורה מקצת הטעם והוא ליה זה שכתבתי כמו מי שכתב
 לחברו שכי חטים והוא לו על א' מהם שמורה מקצת הטעם
 מיקרי וחייב והכא כשטרות כמי אשפר שורה על זה או על זה

י הגדה ונראה ל"ג כן ששם כשתכסה המלוה שמי שטרות
 אלו כגני' בית דין השיב הלוח ככר פרעתין שתי ההלואות
 אלו ולא כאמר כיון שהוא הלוח על שני השטרות שהוא שאר
 הרי החזיקן עליו ככשרי' ויבין שכן לא יהיה כאמן לו פרעתי
 ויכרע שניה אלא לא ופרע' אלא אחר מהם והקטן שבהם כיון
 דחר ודאי כשר הוא לא יהא כאמן עליו לומר פרעתי אכל
 האחר לא יציע דכיון דאמי' ויעיד דרד' ודאי פסול הוא משכין
 ליה כחפשא כעלמא ולא יהיה אלא כמלוה ע"ש ויהיה נאמן
 לומר שפרעתי ויש דהיה כאמן כמינו דאי כעי' אחר חר פרעתי
 חר לא לוייתי דהיה אצין ודאי כיון דכת חר ודאי פסולה היא
 ואין לומר דהיה כאמן כמינו דמי כעי' אחר חר לה' ככל
 השטרות דלא ירבה לומר חר דמחזיקין ליה כשכרן גם המינו
 שכתבתי דאי כעו' אחר חר פרעתי וחד לא לוייתי אינו מינו
 טוב שהוא רונה לו דפרע שתי ההלואות אף אמריק דהיה כאמן
 כמינו רחר פרעתי וחד לא לוייתי דירא לומר זה יכא העם
 או למחר אותו הכת ויעיד עליו שהוא פסול שהרי הוא חייב
 לישבע שלא ליה אותה הלואה וקיימא לן רזו באה ככפוי עבמה
 ומעידה ויפסלוהו ושאא כיון דהא פסלו חכמים אחת משתי
 הכתות הללו עליו אין ראויים עוד הכת הונו לפסולו מחמת
 אותו דבר דאס לא כן איך כתבו הכופקים דאס הנוצי
 על חר לנה מלוה אחת את שני שטרות אלו דשתי חתימות

ראש יוסף הלכות עדות סימן לא

וכו' ועיין ושל מה שאמר בנמרא היינו מתמיתין איכא למידק עליה באחר משני פנים האחר דאחר היינו מתמיתין דקאמר דנשכעים ומטלין דאף על פי דריבא דמתמיתין לא יהיה דנשכעין וכו' וטלין הכא כשני שטרות יש לרובין דנשכע' מתמי' איכא ודאי חד שקד דאי החכמו כתן הפועלין משקרין ודאי הפועלין לא נטלו החכמו משקר נמצא דחד מהם שקר ודאי אבל הכא כשני השטרות אעפ"י שהכת האחת ודאי פקולה מת' אינו מוכרח שישר שקר דהא אפשר שהמנין יהיה אחת והעדרו עליו וכיון שכן להריף וסיעתו דקאמרו דלגמרי אחרין היינו מתמיתין דנשכעים ומטלין יש להקשות דאינו דומה דנשכע' מתמיתין ודאי אחר מהן שקד הטילו רבנן שכועה עליהם כרי שיפרעו לנצמין אבל הכא דאפשר דשניהם אחת יש להם ליטול בלא שכועה כדיון בעלמא ולרבי רש"י ביחא דמוכח מתמיתין מכל שכן דומה מתמיתין דחד ודאי שקרא אחרין דשניהם נוטלין הכא כשני שטרות דאפשר דשניהם אחת לבט' דשניהם ומטלין והפן האחר הוא זה ויהיה האחת תירון לחברת' דאיך קאמר היינו מתמיתין וכמו שבמתמיתין כניהם נשכעים ונוטלין הכא נמי דאיכא למימר דשכני מתמיתין דאי קאמר ונתמיתין דשניהם נשכעים ונוטלין היינו משום דהוא הפסד את עצמו דהאמין עליו את החכום ואת הפועלים מדהאמן על החכמו בכתם ולא התנה עליהם אבל הכא כשני שטרות ליכא למימר הכי דהלווה העמי מאי הוה ליה למעבד בוא לא האמין לשום אדם עליו ואם כן איכא מתמיתין וא לי דלמ' ודאי אחת מהם אחת ואעפ"י שהוא כוכר כשניהם לאו כל כמיניה וכזה הפסיד את עצמו דהעיד עליו כת אחת מאלו השני כתות דאף על פי שהיה ית' ונכשרה שהעיד עליו אפשר שישרו עליו הפקולה ע"כ:

יד הגררה וכזה שכתבתי לעיל לתקן האי דכתב רב ואף על פי שבעל התרומות כתב בשער כ"ט שרבינו אפרים חולק וסובר דאינו גובה כלל דכל חד מדמי ליה ולא משקי מיכיו והוכי' הכונה דאף על גב דהאי דאיך דפליג ר' אפרים על הריף כראה דהיינו כדיון הכא אחר זו דהיינו מלווה אחר שהוציאן על שני לווין דאם הוציאן כזה אחר זה סובר הר"ף דמבנין לו שניהם והר' אפרים חולק עליו ונאמר דכל חד מהלויין מדמי ליה מהאי דאיך אית ליה לרב דהבא כשרי מלווין ולוה חד אף על פי שיכא לנבות כל אחר כזה אחר זה הלווה יכול לידחות לכל אחד ואחד' אתה הוא של הכת הפסולה ואדרבה אם יכאו שניהם לנבות כאחד אפשר שיכא לשלם חד מביניה על ידי שיכתבו הרשא' זה את זה אבל כל שלא כתבו הרשא' זה לזה יכול הלווה ליפטר מכל חד חד מהן כמו שכתבנו הלואין יכולין ליפטר מהמלווה ומה שאמר בנמרא דאשתי מלווים ולוה אחד היינו מתמיתין הכי פירושו היינו מתמיתין דהכמו דודאי אחד מהם משקר ואילו היה שהבעל הכית האמין היה יכול לטעור את עצמו אבל הכא הלווה מי אחר לטי שהאמין וכמו שכתבתי בפן השני זה כראה לי בכונת הרב אף על פי שאינו מוכרח ועיין דיש לחלק דהכא ודאי יש חוב על הלווה מכל מקום מה שאין כן כשני לווין ויחלוה אחד דאף על גב דהמלווה יש לו שטר חד ודאי כשר ממ' איך על אחד מהמלווין ודאי חוב דכל אחד מדמי ליה ואף על גב דהבא גבי בני שני מלווין ולוה חד אין לכל אחד מהמלווין עליו חוב ודאי מכל מקום הלווה יש לו עליו ודאי חוב אחד ואינו דומה להיא חוב מכל מקום כך כראה לי כונת הרב וליכא

וכזה בכתלן נסכן מה שהקשה פס בעל כ"מ דהוא ככלל השנת הין והאכר ל' דהכא לא היו אפשר לכפור דהא אפשר שיעיד בזה כוה' ומה שדחה שיש לרקדק כזה העיין בהשגת הר"ף דאכר הוא זה דלמה צריך לטע דהשטר שעבוד קרקעות הוא תימוך ליה משום דאי אפשר לו ליפטר ממנה ולעולם אחריון דטעם הפיסוד הוא משום דהשטר שעבוד קרקעות הוא ונס הרמב"ם פ"ט בפרק ר' מהלכות עדות כתב אין מודה מקנת עד שידה כדכר שאפשר לו לכפור וכי' ואחר כך כתב והכי כל נכסיו משועבדים וכי' וכרה ל' דעיקרן של דברים כך הוא רבשהוא טוען ומודה על כסר שהיא חייב וכופר על מה שתובע לו על פי דכתב שהוא פטור משכועה היינו משום דאי אפשר ליפטר משום צד כיון שיאמר להד"ס בין שיאמר פרעתי מה שאין כן כשם עדים ומודה על מה שהעירו העדו' וכופר על מה שאין לו עליו פדים דאו מודה מקנת הטענה מוקרי כיון שיכול ליפטר עצמו בטענת פרעתי ודל כרכום האוי' משוכר דאם מודה על מה שהעדים מצדיק דלא מיקרי מודה מקנת זת יתיה עליו מהא דרכי חייב קמיתא דאמר ר' לא תהא הודאת פיו גדולה מהעדאת העדו' וכשיש עדים על נ' אחאי קאמר רבי חיאי דיכעב משום מודה מקנת הא אם הודה זה כטור משום שיש עדים ואיך יהיה חייב כשיכפור ויעידו על מקנת לא תהא העדאת העדים גדולה מהודאת פיו ומה שצריך טעם שעבוד קרקעות הוא משום דעל ידי השטר אין לו ליפטר כלל משום דאף על פי דלא יהיה לו ממלטין אלא קרקעות ומכור אותן יכא לטרוף מהלקוחות ואי לאו משום האוי' הא אפשר לו ליפטר דמכור כל קרקעותיו ויאכל המשת' ולא יהיה מודה לפרוע לנכיו צריך לטעם שעבוד קרקעות עד כאן:

יד פד' שם שני מלווין שהוציאו כל אחד שטר וכו' ואשילו אם טוען לכל א' אין לך כדיו' וכו' הגררה דהוא אמונא כיון דהלווה ודאי טען שקד דאי ודאי חד מהם מהשטרות הוא אחת ויטול בלא שכועה אשמועינן דאשילו הכי צריכין ליטעב וכש' אשטען אחד מהם וכו' דאי כראה דהאמת אתו דצריכין ליטעב ואם טעון האחד מהם ומודע מי הוא והאחד אין לו טרי כלום יצדע למי שמודה ובעל השטר האחר ישכע שחייב לו ויטול וה' אם יטעון שחייב לאחד ופרע לו וכן אם הודה לצניה אבל אחד שפרע להסככל אלו הטענות וכיונא כשכשן בעלי השטר ומטלין וכתב הר"ם לא מכעיל אם באו לנבות כאחד אלא אשילו באו כל א' לבדו צריכין שכועה וכזה יש צד לומר שאכא דנשכיהם באים כאחד לפני כד' אין להשכיע את שניהם דדאי חד נשכע לפקר כשעה אחת כפי כ"ד לא רלא חיישוק לזה דלא קיימא לך ככן נכס דאמר אלו ואלו ככאים לנכות' שוא לא אדרבה משכועה איתן כרי שיפטר מעצמן עכ"ל ין הדכ שני מלווין שהוציאו וכו' גם זה פ"ט וכתב הר"ף דלפי דכרי רסו' וכו' הגררה נראה שמהם שכא ללמדו היינו לומר דאעפ"י שאחד מן השטרות הוא שקד ומשפיד הלווה עכ"ל כשכפין ונוטלין אבל אסוים כאמנת כשטרות נוטלין בלא שכועה דכל החדש הוא אעפ"י שמפסיד הלווה ודאי עכ"ל מטלין שני השטרות ממנו והרב כתב והין דהחדש הוא דאם באו שני המלווין והציאו שני השטרות דגובין שניה' בלא שכועה כדיון בעלמא כמי שהציאו שטר על חברו עד שיאמר להן השכע

ראש יוסף הלכות עדות סימן לא

נה

והוא למימר דהרב רביו אפרים פוסק כרב הסדרא דהלשון
 אינו מוכיח דקאמר כל אחד מחזיקים ולפיכך קרעין לחד
 מניהו מני למי' הוא דקדשת' הוה קוסטא ועוד דכתחלה
 בהיותו הוה ליה לרב בית יוסף להכילא ודברים הרבה ים על
 זה ואין כריך לכתוב כדן:

יב הגררה וכמה שצריך כנמרט לרב הסדרא דאמר בהדי
 ערו שקרולמה לי מהי'א דערות החדש אחד אומר נבזה
 שני מררעות ואחר אומר ג' עדותן קיימת אכל אחד אומר
 ג' ואחר אומר ה' עדותן כטלה ומצטרפין לעדות אחרת דהיינו
 לחד כפי מאי דס' דנמרא רבעדות ממון אם יבא אחר מן
 העדים האלו עם ע' אחד ויעידו כממון דכשר ומוציאין ממון
 על פיהו ונראה לי נכדרא יעיד אחד מן אלו העדים עם עד
 אחר כעין עדות החדש פעם אחרת גם כן דכשר ומקבלין
 עדותן דמאי שכא ממון לא דנמרא כקט דמנשרשוכפדות
 ממון משום דהיינו מח' וק' רב הובא ורב סמרא ופריך לרב
 הסדרא אכל מכל מקום איכא למידק דמאי פריך לרב הסדרא
 מהאי חתימת' דמנשרפין לפדות אחרת דאין כאן קושיא לרב
 הסדרא דאי אחר רב הסדרא בהדי עדי שקרו למה לי היינו
 משום דאיכא הכחשה גמורה דוה אומר הרגוה אומר לא
 הרג אוה ליה וזה אומר ליה לוס ואין כאן שום דבר
 לומר שזענו כו אכל הבא בעדות החדש כוה אמר ג' וזה אחר
 חמשה אין כאן הכחשה גמורה דאפשר דטעה חד מיניו
 בשיעור הגובה מ'לה וזמנכיהו אפעי' שלא קבלו מות' אחרת
 עדות מכני סברא כזוכחאין הקילו עליהם בעדות אחרת
 שיצטרפו דאין כאן דאין שטר מה שאין כן מחלוקת רב הובא
 ורב סמרא דר' אית אחרת סקרי' הוה ואין וק' קושיא כלל
 דאיכ' הסדרא עי' עי' הוה ליה לתנא דבריתא להכשיר עדות
 אחרת אפעי' שפטי' מעידים ביחד ולא על ידי שיצטרף כל
 אחד עם עד אחר דמשא' דחדש לפיכך חד מיניו וכו' תמא
 דנכות הכריתא כך היא כזה שאמר אכל מנשרפין בעדות
 אחרת דשני העדים כשרים ביחד להעיד בעדות אחרת זה
 אינו דלא הוה ליה לתנא למר דמנשרפין אלא כשרים להעיד
 בעדות אחרת גם לישן הכריתא דחלק בין שנים לבין ג' לה'
 מוכח דהכחשה גמורה הוה ומשום פסול טעו כה עד כאן :

יג וזהו שכתבנו למעלה על שם לונן אם הוציא
 כ' וכו' ויעטר הגררה נראה דאמר כך כל אחד
 מהכתות אלו ולפסול כל אחת ואחת לנהו ששכע כנדה איכא
 דרב הובא דאמר כל אחת כאה בפני עצמה ומעידה ואפשר
 לומר ג' ואחר אומר ה' עדותן כטלה ומצטרפין לעדות אחרת דהיינו
 לחד כפי מאי דס' דנמרא רבעדות ממון אם יבא אחר מן
 העדים האלו עם ע' אחד ויעידו כממון דכשר ומוציאין ממון
 על פיהו ונראה לי נכדרא יעיד אחד מן אלו העדים עם עד
 אחר כעין עדות החדש פעם אחרת גם כן דכשר ומקבלין
 עדותן דמאי שכא ממון לא דנמרא כקט דמנשרשוכפדות
 ממון משום דהיינו מח' וק' רב הובא ורב סמרא ופריך לרב
 הסדרא אכל מכל מקום איכא למידק דמאי פריך לרב הסדרא
 מהאי חתימת' דמנשרפין לפדות אחרת דאין כאן קושיא לרב
 הסדרא דאי אחר רב הסדרא בהדי עדי שקרו למה לי היינו
 משום דאיכא הכחשה גמורה דוה אומר הרגוה אומר לא
 הרג אוה ליה וזה אומר ליה לוס ואין כאן שום דבר
 לומר שזענו כו אכל הבא בעדות החדש כוה אמר ג' וזה אחר
 חמשה אין כאן הכחשה גמורה דאפשר דטעה חד מיניו
 בשיעור הגובה מ'לה וזמנכיהו אפעי' שלא קבלו מות' אחרת
 עדות מכני סברא כזוכחאין הקילו עליהם בעדות אחרת
 שיצטרפו דאין כאן דאין שטר מה שאין כן מחלוקת רב הובא
 ורב סמרא דר' אית אחרת סקרי' הוה ואין וק' קושיא כלל
 דאיכ' הסדרא עי' עי' הוה ליה לתנא דבריתא להכשיר עדות
 אחרת אפעי' שפטי' מעידים ביחד ולא על ידי שיצטרף כל
 אחד עם עד אחר דמשא' דחדש לפיכך חד מיניו וכו' תמא
 דנכות הכריתא כך היא כזה שאמר אכל מנשרפין בעדות
 אחרת דשני העדים כשרים ביחד להעיד בעדות אחרת זה
 אינו דלא הוה ליה לתנא למר דמנשרפין אלא כשרים להעיד
 בעדות אחרת גם לישן הכריתא דחלק בין שנים לבין ג' לה'
 מוכח דהכחשה גמורה הוה ומשום פסול טעו כה עד כאן :

יד וזהו שכתבנו למעלה על שם לונן אם הוציא
 כ' וכו' ויעטר הגררה נראה דאמר כך כל אחד
 מהכתות אלו ולפסול כל אחת ואחת לנהו ששכע כנדה איכא
 דרב הובא דאמר כל אחת כאה בפני עצמה ומעידה ואפשר
 לומר ג' ואחר אומר ה' עדותן כטלה ומצטרפין לעדות אחרת דהיינו
 לחד כפי מאי דס' דנמרא רבעדות ממון אם יבא אחר מן
 העדים האלו עם ע' אחד ויעידו כממון דכשר ומוציאין ממון
 על פיהו ונראה לי נכדרא יעיד אחד מן אלו העדים עם עד
 אחר כעין עדות החדש פעם אחרת גם כן דכשר ומקבלין
 עדותן דמאי שכא ממון לא דנמרא כקט דמנשרשוכפדות
 ממון משום דהיינו מח' וק' רב הובא ורב סמרא ופריך לרב
 הסדרא אכל מכל מקום איכא למידק דמאי פריך לרב הסדרא
 מהאי חתימת' דמנשרפין לפדות אחרת דאין כאן קושיא לרב
 הסדרא דאי אחר רב הסדרא בהדי עדי שקרו למה לי היינו
 משום דאיכא הכחשה גמורה דוה אומר הרגוה אומר לא
 הרג אוה ליה וזה אומר ליה לוס ואין כאן שום דבר
 לומר שזענו כו אכל הבא בעדות החדש כוה אמר ג' וזה אחר
 חמשה אין כאן הכחשה גמורה דאפשר דטעה חד מיניו
 בשיעור הגובה מ'לה וזמנכיהו אפעי' שלא קבלו מות' אחרת
 עדות מכני סברא כזוכחאין הקילו עליהם בעדות אחרת
 שיצטרפו דאין כאן דאין שטר מה שאין כן מחלוקת רב הובא
 ורב סמרא דר' אית אחרת סקרי' הוה ואין וק' קושיא כלל
 דאיכ' הסדרא עי' עי' הוה ליה לתנא דבריתא להכשיר עדות
 אחרת אפעי' שפטי' מעידים ביחד ולא על ידי שיצטרף כל
 אחד עם עד אחר דמשא' דחדש לפיכך חד מיניו וכו' תמא
 דנכות הכריתא כך היא כזה שאמר אכל מנשרפין בעדות
 אחרת דשני העדים כשרים ביחד להעיד בעדות אחרת זה
 אינו דלא הוה ליה לתנא למר דמנשרפין אלא כשרים להעיד
 בעדות אחרת גם לישן הכריתא דחלק בין שנים לבין ג' לה'
 מוכח דהכחשה גמורה הוה ומשום פסול טעו כה עד כאן :

יז וכתב עוד וראי מורה חד מיניו ונכה ממנו מוכי' הרי
 וכו' הגררה משום דכיון דהיה יכול לומר ממנו אחרת
 דלמא קנוי' הוה עשה על הלכות וכו' ראשי' דהלכות

ומי' ויודעים שלהו זה הייב למלך מעות אלו שכתוב ממנו
 גאפעי' שיהיה יסכע שחייב לו אין ללקוחות לבאמינו כשכתו
 ואפעי' שיאמינו לו מכל מקום יכולין לומר דמלוה על פה הוה
 ואין לו לטרוף מלקוחות דאין כאן שטר ואם כן כיון דאין כיון
 לא יודעין אפי' להם על הלכות כולם ומי' כו' דאכל לקוחות
 דענו כשחתמו את השטר אפעי' שהחתמה בעדים אלו כיון
 דהדין הוה כרב הובא דאמר וכו' באה בפני עצמה ומעידה ושכעו
 נורה הלנה והן יודעי' ההלואה אחרתן דאינהו הוה דאפכידו
 אפשי' והו' ויטרוף הלוה והף על זה יש לומר ועיין :

יח אכל אי הוציאן כוה אחר זה מניכין לו שמים
 הגררה אפי' מן הלכות וטרוף דכיון דכל אחת כאה בפני
 עצמה ומעידה מחוקיקן להו בכסרות ומי' נראה דהבא נמי
 יכולין להחין להכביע למלוה אי אין לו שטר אחר דאחת מאלו
 הכתות חתמים עליה וכמו שהכתב הטור כפירוש דאין לדעול
 דמלוה אחר שהוציאן על ל'ה אחר והדיוטמו דכיון דיש לו זכות
 בטענה זו אמאי לא יטענה ויטענו עליה ומ' דיש קצת ספק
 אי הוציאן כוה א' זה וחייבו כד' אתהלוה ולא מצא לנבו מהלוה
 וכא לנכות מהלקוחות אפי' יכולין להקוחות להכביעו אם יש
 לו שטר אחר שלו הכתית חתמים בו אם לא כיון דכבר הוחזק
 השטר כד' וכחתך דימי לנכות ואיכא אכ' זילמא דכ' והיה
 נראה לי לומר דאם כבר נבה השטר האחר כד' והוציא אה'כ
 השטר האחר כד' אחר דלא היה יכול לנכות השטר הכ' כיון
 מן הלוה כיון מן הלכות דהוה ליה כאלו שטר השטר האחר
 וכמו שכתב הטור כדיון הקודם שכתבתי ואין יכולין להכביעו
 שום שבוה אכל דאיתי בדכרי דראש שכתב נכ' כדיון מלוה
 שהוציאן על ל'ה אחר כוה אחר זה אם יכול להכביעו אשככר
 גבה כשטר אחר שאלו הכתות חתומים עליה ועיין בזה
 שכתבתי בהנהיג' ח' במאי דהקפתי דאמאי משכעין כיון
 דמה שטעון עליו טענת שמהל וכתבתי דהתם טעמות דלאי וכו'
 אפשר דאין כאן שום שטענה קלה וחמורה כיון שהם שני לויין
 הויה טענת שזא מכל מקו' חרם סתם ויכל להחריש ואם יטעון
 שראה בידו שטר אחר מאלו הכתו' וכמו שכתבתי לעיל היה
 כל מה שכתבתי ע"כ :

יט הגררה הקשו התובכות בהי'א דאמר רב הסדרא
 בהדי' בהדי שקרולמה לי ואיכ' השתי כתות פכולות מהי'א
 דאמר רבא עד וזמנ' הדוש הוה שהדבה תורה דנרא דמאי
 דפכלין עד וזמנ' הוה החדש ודדברה לרב סמרא כך הוה
 דין דשניהם פבולין ואדרבה מאי דמשירין למי' הוה החדש
 ותי'נו התום דהי'א דרבא איתא כרב הובא דאמר דשניהם
 בחוקת כשרות וא' כמאי דאמר רבא דער וזמנ' פסלו התורה
 חדש הוה כיון דמן הדיון בחוקת כשר הוה עומד דננאי חיות
 דקמכת אהבי סמך אהיו וקבי'א לי על זה דא' דהתקשו התם
 לרב סמרא אשילו לרב הובא איכא לאקשוו דאי אחר רב
 דו' כאה בפני עצמה ומעידה דכחוקת כשרות כן שומדין היינו
 דוקא למא' עדויות דעלמא אם יבא כל אחד מהכתות
 מחוקיקן ליה בכשרות אכל לאותו עדות שהם מעדין עכשו
 שמכחישי' זה לזה אשילו לרב הובא שניהם פבולין ולא מניכין
 כהאי עדות כלואו' קושיא הויה דרבא דקאמר דער וזמנ'
 פסול הדוש הוה דמן דין הוה זה ואדרבה מאי דמשירין
 למי' הוה החדש ונראה דמאי דאמר רבא דעדים וזמנ'
 חדש הוה היינו מה שפבולין הוה אשילו לשאר עדויות דעלמא
 אכל

ראש יוסף הלכות עדות סימן לא לב

כב וכתב הרב הטוען שיש לו שתי כתי עדים והביא כת אחת ואחרו שאינן יודעין כלום וכו' הגר"ה נראה דחזק הרב וכתב זה כדי לומר שיש כהנהגות אשרי פ"ה בדרך שלא היכירם כשכתב לעיל הטוען שיש לו שתי כתי עדים וכו' ועוד נראה לומר דלעיל כתב הר"ן הינא לא הפסד כזה וכוונתו אכל הכא כתב דיש לעיין במקומות אלו כי יש עינין שם ע"כ הי"כמה להתחיל ולמייס ערקיס אחרים אכיר :

סימן לב

א ראובן שתבע משמעון מנה והודה לו בן כפני עדים אינן יכולים להשיר בשביל זה שחייב לו מנהי הגר"ה אלא יעירו הדברים כמו ששמעו אותן כפסגו והטור לא היה צריך לאשמועינן דין זה דלא כא מתבי דפ"ה בדרך וגם מה שאמר בגמרא ראובן רב שגדף שילמד אתם עדי לא למד ללא מיחייב בהודאתו אכל בעדים אעפ"י שדי יאמר שפ"י חייב מנה לפלוגי ודאוי שהר"י חייב הם יאמרו לעד אף אתם ידעין שזה חייב לזה מנה וכמו שפטרם כמתניין דזה בדרך וכו' ודאי כיון שהר"י חייב שאלים להם אף אתם יודעין ודאי שהב צריכין לומר האמת דאין להם לשקר ולומר שראוי ודאי ממה שהלנה והם לא ראו אלא מחמת שאלת הר"י חייב הם יאמרו האמת ששמעו השורה שחייב לו ולא לא הוה ליה לטור לומר אינן יכולין להעיד בשביל זה שזה חייב לזה מנה דזה ודאי מחמת שאלת וברית הר"י חייב זה אלא הכי הוה ליה למית' ודאי ראובן שתבע מנה עשמעון והודה לו בן כפני עדים אינן חייב בשביל זה שיוכל לומר מה שפירקת בגמרא דהדקדקת במתני מתניין והגמרא ועל מה שפירקת בגמרא דהדקדקת במתני כפנינו הודה דנריך לומר אע"פ איכא מירק דהא כמתניתין לא מיעטה אלא אם אמר הוא אחר לי שהוא חייב לו או פלוגי אחר לי שהוא חייב לו כזה אמרה מתניתין דאינן חייב לו אכל או אמרו כפנינו אדה לו או מחייבים אותו וזה נראה דארכה שאף עפ"י שלא אמר אתם עדי עכ"ל כיון דהמלוה תבשו והוא הורה לו בן כפני עדים שהוא חייב דאל"כ לשמועינן מתניתין דאיכילו הדין לו כפני עדים שהוא פטור עד שאמר אע"פ למה ליה למתניין לאשמועינן דערנ מפני ער דאינו כלום דארכה הוה ליה לאשמועינן מה שכתבת וטור נראה לי לפרק ג"כ במתניתין דהיא שנויא שלא ככד דמיעקרא ק"א אמרה דאם אמר העב הוא אחר לי שהוא חייב לו דאינו כלום אעפ"י שהלנה עצמו מודה כפני עדים וכו' אלא כלום ואמרין הטעם דאם חסן שלא יחזיקוהו בעשוי ואחר כך אשמועינן דאם אמר פ"אמר לי הדין ער תפי ער דקיימא לן ככולי דוכתא דאינו ערות כענינא דאיתתא וכו' אשמועינן נסבן דאינו ערות ואין מחייבים אותו באותו ערות אלא שלמה חייב אשכר לומר דאיתא לאשמועינן מתניתין מה שכת' דהמכס ט"ה מהלכות עדות והביאו הרב כהנין דלעיל מי שיעירו עליו אכסיה וכו' א"כ אעפ"י שהוא מעיד כפני בית דין מפי אותן האנשים צריקים וחכמים שכליני חייב לפלוגי והם דאוי' למסור עליהם עכ"ל אינן מועיל עד שיאמרו כפנינו הודה לו ולמה שהקשיתי דאירכ מתניתין משמע דא"כ דלא אמר א"כ משמע שהוא חייב דא"כ לאו הכי לשמועינן רכותא כראיה לומר דמה שאמר במתניתין הוא אחר לי שהוא חייב לו הוא יותר חרום כיון שהלנה

אכל לישב רמזיחות דמאכתי אהני סמוך אהני לא אתי שער לפי זה שכתבתי ועינין אשכר נמו למור דמזוי דפמיל רב סוגא הכא בשתי כתות המכחישות זו את זו ולא משום הכי מחזיק בפיקול אלא רלא ידעין לאמאנהני כמות כמזיקו והתם הוא החרום רמזיכות על המוס ופסולין ודאי לזוהם דהוא הפך החזקה דמלמא ודוק ע"כ :

ב עוד שם כסור מי שהביא עדים והוכחו מתוך עדותן וכו' הגר"ה מה שכתב והוכחו ולא כתב וכמנאו פסולין היינו טעמא דהוכחו מתוך עדותן נראה דאין יודעין מענין העדות כלל וכוה נראה שהיא חזקה לילך אחר עד ששקרים אכל אש נמצאו פסולים מחמת קדוה או מחמת עבירה או מחמת ר"ה מהרברים לא מוכח מקום ור"ה דזה התוכע הוחזק לילך אחר עדים שקרים וכוה אש' רש' לקי' מודה דלא אמרין הוחזק זה לילך אחר עדים שקרים וכתב עוד ואחר כך הביא עדים אחרים וכו' ולא אמרין כבר הוחזק התוכע להביא עדים שקרים וכוה כמו שסוכר ר"ל דאמר הוחזק זה להביא עדים שקרים ואין דין על פי עדותן של אלו אלא דין על פייהם של אלו האחרונים ראש זה הוחזק כל עשראל לא הוחזקו וכמו שסוכר רבי יוחנן שם פ"ק רמזות ונראה שר"ה זה שהוחזק לחזור אחר עדים שקרים יודע הוא כעדות ארס אחר וכו' להעיר עליו ומקבלין עדותו כין לר' יוחנן כין לר"ל ולא אמרין דמזיק הוא מחזק אחר עדים שקרין ק"ל הוה כענינו להעיד שקר ולא יהיה עדותו עדות אלא מקבלין לה ככל עדות שכתורה שבעולם דאי מחזר הבא היינו טעמא כרי להניא ממונו אכל כשהו מעיד על אחר אין לו כנאה כלל ואש' שיתנו לו מעות כרי להעיד שקר לא יעיד דמירתת הוא לאם אורי שקרא והכא מחזר אחר עדים וכו' כרי להניא ממונו שהוא יודע באמת שהיב לו ולא מנינו כסום מקום סיהא כסול בשביל דבר זה אלא כדברים המוכחים לקמן בעדות האל עד כאן :

גא וכתב הרב הטוען שיש לו שתי כתי עדים ואמר הכת האחת שאינן יודע כלום לא הפסיד כזה וכו' הגר"ה וזה חולק על דברי רש"י שכתב ופירש כפ"ה בדרך על הדין דכ"תא רב דמזיק רבי יוחנן מחלוקת בשני כתי עדים וכו' ופירש שם רש"י לזמן אחרון שאם אמר ארס בבית דין שיש לו שתי כתי עדים ואמר הכת האחת שאינו יודע כלום אף על פי שמביא כת אחרת ומעירה כדבריו ראינו כלום דנריך לברר דבריו שאמר שיש לו שתי כתי עדים בשנים וכל זמן שלא הביא שני כתות עדים כפנים אין לו כלום וכן כתבו התוספות שם דכן סוכר רש"י וכן כהגביות אשרי ואין קושיא לרבי רש"י ממזר ראובן רבי יוחנן הכא דרבי על פני עדים האחרונים אעפ"י שהראשונים הוכחו מהו דשאי התם דמיעק"ר כשכא לכך אמר שיש לו כתי עדי וכו' וכן שאמר בן נריך לכד דבריו דמשום הכי נבנו כה וכמו שהיה רבא לירון כשער וכחוקה דנריך לכד שתיין כיון שאמר בן שאמר שיש לו שתיים אעפ"י שיהיה לו די באמת מהסלרש' אכל הכא כדמזיק דין לא אמר משקרא בבית דין שיש לו שני כתות של עדים כזרים אכל שיש עדים על תביעתו והא באחרונה כירר דבריו והביא עדים על דבריו שאמר כבר והתוספות כשם דכיון תם חולקים על דברים אלו שכתב רש"י גם כעל בהגות אשרי ב' חולקים עינין שם :

ראש יוסף הלכות עדות סימן לב

שלא הלוה לו כלום וכטעם ישבע על זה ודאי דמה שהוא אומר
 דמטעם היה בו הוא אמת וכמ"ס מ"א מ"ד כ"ד ספר התרומות
 שהביא הרב וכפ"ר התרומות כתוב וישבע הימת שאין כוונת
 כלום ופשוט וכן כמי מדברי הרמב"ם דקאמר מאס טעין מטעם
 הייתי כך ואין כוונת כלום פטור וכטעם הימת שאין כוונת כלום
 משמע דליכא שום שבועה אחרת לא אזהרתו מהרב שהביא
 מעיקרא דכרי בעל התרומות שפוכר בהלמכס ואח"כ הביא
 המדברי כטע"ז שפוכר כהר"ד פטוריה ואחר כך הביא דברי
 הרמב"ם דהיא כהכרת דכרי בעל התרומות ודברי הרמב"ם
 ה"ל להביאם תבוסין זה לזה אלא שאפשר לומר דכריאל ליה
 לרב דכשכתב כהר"ד התרומות דישבע הימת ראוי וכוונת כלום
 היינו עם השבועה נ"כ ששבע שלא כיון אלא להשטות והכי
 סבירא ליה בהר"ד פטוריה אלא שרוחק לומר כן דשתי שבועות
 הללו למה כאחת מהם וראוי בני ואפשר לומר להר"ד כעריה
 דכיון רכאן מה שפוטור אותו איכא לא טענת השטותה זה צריך
 לישבע וכמו שכתבנו כן מדברי הראש ולא ישבע עוד לא שהיה
 כונתו להשטות ולא יותר וכל זה אינו שיהיה לו ואלו דאעפ"י
 דלא היה חייב לו הורה לו שחייב והיה רוצה ליתמם בכתב"ז א"כ
 א"כ כאן השטותה ובה זה אינו ועיין ע"כ:

ד וכתב עוד הטור ואפילו טעין לה"ס פטור דכל מידי וכו'
 הג"ה מה שאמר לה"ס היינו לה"ס דהודותי לך אלא לא
 הודתי כלל דאם אמר לה"ס שהלנות לי כזה לכל הפירושים הוא
 חייב ראש לא הלוה לו אמתו הורה לו ועוד דלישכח דנמרא
 דכל מידי דכדילא דכרי איכא הכי משמע כלומר דאעפ"י
 דהורה ופכשו קא"ש שלא הורה כיון שאותה הודאה של השטות
 הית' אינו זכור שהורה ומא"י דאמרין הכא בגמ' הכי אמרין
 משא"י דרבא כל מידי רבדי לא דכרי איכא קשה למה שפירש
 ה"ה הכי ה"ה לקמן סימן ע"ג על דברי ר' אבהו קשה למה שפירש
 בפ"י פ"ב ולא כאו פ"ב ופ"א לה"ס הוחזק כפרן והקם מההיא
 דאמר' כפ' שבוע' הדיימין א"ל רבא כל מילתא דלא רמוס עליה
 דאיניש כלומר א"י כוונתו א"י כוונתו א"י אלא פירע כעדים
 ואעפ"י שאמר שהוא פירע כעדים פלוגי ופלוני ואתו פ"ב ואמר
 לה"ס לא הוחזק כפרן בשבילי ופ' מטום רבין דרביהם שאין
 צריכין ה"ל רבדי וקורן ה"ה דלעולם מו' שאמר פירשתיך
 כפני פ"ב ופ"א ופ"א פלוגי ופלוני ואמר' לה"ס הוחזק כפרן ומה
 שאמר התם כפ' שבועת הדיימים דלא הוחזק כפרן היינו דוקא
 שאמר לים כלשון תימאולא פירשתיך כפני פ"ב או לא הוחזק
 כפרן אכל כשאמר דאי פירשתיך כפני פ"ב אעפ"י שלא היס
 צריך למימר ומילי רבדי כינעו פ"ב כל זה אם כאו ערים ואמר
 לא היו דברים מעולם שפירע כפניו הוחזק כפרן ומשמעתך
 קשיא ליה דהא הכא לא שיר למימר דאמר כלשון תימא אלא
 שהורה שהוא חייב לו ועפ"י שאמר דמילי רבדי כינעו ולא
 דכרי איכא שא"כ על פי שהורה כלשון וראוי וכו' עדים על זה
 אינו חייב כלום ודוק ועיין ע"כ:

ה הרב ראובן שכתב משמעון מנה וכו' משה פ"ה טור וכו'
 איתמר כמי אסר רבי עזחן ופי' תכיל נמי הכי מנה לי כוונת
 וכו' הג"ה הכי איתא שם כנמרא דקאמר מסייע ליה
 לרב דאמר שנידך לומר אמת עדי איתמר כמי אית רבי עזחן
 מנה לי כוונת אחר לנבן למחראמ' ל' תהנהו לי א"ל מטעם הייתי
 כדפטר ותביא כמי הכי הכי לנבא דבתכנו ל' יומן וקשיא
 דמאי מייח' סיעת' דר' יוחנן דאררבה אלא אמע"ה דמה שאמר

שהלוה עצמו מורה שהוא ליה והוא איתכא רהיה חייב דמכא
 לן להסיק ארעתין דאין אדם רוצה שיחויקוהו כעשיר אדרבה
 יז בר לומר שהוא רוצה שיחויקוהו אותו כעשיר כדי לשאת
 ולתת פ"כ כמי ארס וגם החלוקה האחרת דקאמר פ' אחר לי
 שהוא חייב לו אשמועינן ראשון דמיעד ואחר ככד שאותו
 פ' אחר טראה ממטעם ההלואה שמה לו המשת לפי אינו מוטיל
 וכי תימא לשמועינן נ"כ א"כ הורה כפי עדים ולא אחר א"כ
 דאינו כלום א"כ כתב רש"י דמקאמר בכתביתין ע"ג שיאמר
 בפנינו הורה לו דמשמע ש"ל לקחן בעדים והזמין לך ופירש
 הראש ר"ל רה"ו הכי כונת מתניתין הכי הורה ליה לתבא
 לומר ע"ג שיאמר ששמענו שהורה לו כן ה"ה מפורש ראש
 הורה כפני עדים לכה ולא הודין לעדים על זה ראוי כלום
 ושינוי נראה דיש קצת דקדוק על דברי הראש ורש"י דקאמר
 מולא קאמר בכתביתין ששמענו שהורה לו רה"ו לישכח אשכח
 לערנאי אעפ"י שלא הורה בפניו אלא ששמענו מפי אחרים שהורה
 לו שהיה חייב וכו' דכשמתניתין אי אפשר לטעות בכך דהא
 כבר כתב דיון דאם אמר פלוגי אחר לי שהוא חייב ראוי
 כלום מ"כ איכא למיטעי בעלמא בעדים שיאמר כזה הלשון
 שמענו שהורה לו שהיה חייב ואפשר דהשמיעה היא על ידי
 אחרים להכי הונדרכה מתני' לומר כפנינו הורה ויחד כדא"ה
 שכתב הרב בעל ר"ל כ' ליתמי מתניתין אמר ראוי שהורה
 מולא קאמר הכי אלא כפנינו הורה לו וראוי שהעדים הוסיפו
 לך כרעות הלוה ונתרצה כלב טוב וככ"ש חפנה והיינו שאמר
 לו אמת עד דר"ל כ' מכין אנו והשן שכתרצה כלב טוב ותחלת
 לשון ככל כ' כרא' קצת דקוק רתב כפנינו הורה לו משמע
 דכעין שורה לו כפני עדים וקשה ר"ס א"כ ואמר אמר דאי
 שהורה לו משמע שנידך שורה כפנייה אלא שצריך לרמוק
 לומר דכעין שורה לו כפני עדים דיינו שידע הלוה שיש
 שם עדים והורה כפנייה כלומר שקבל עליו בעדים אכ"ל אי
 אמת ראוי שהורה לו אפשר שהיה אפילו לא ראש הלוה את
 העדים ולא מוקרו זה הורה כפני עדים ולי דדא דאפשר
 לומר דמאי דמשמעון מתניתין דהודא כפני עדים אם לא
 אחר אתם עדי אינו כלום היינו משום דקאמר ע"ג שיאמר
 בפנינו הורה לו שהוא חייב לו והיה ר"י שיאמר ע"ג שיאמר
 בפנינו הורה לו וכו' הכי למה ליה לתבא לומר כפנינו
 טורה לו שהוא חייב לו אלא דאי דהודיע הלוה לעדים דהוא
 חייב לו וראוי וכו' דההוא לעדות ע"כ:

ב הג"ה ובר ראש ה"ה ה"ה ששאלו באוק ואלו תן
 לי משה שאתה חייב לי ואי א"ן אתה רוצה לך לכה ולא היה
 מחזיק ונכנסו בני ארס כמיהנה השביר וקאמר ליה ליה למלוה
 ה"ה לי ואני אתן את מעותיך כיום פ' וכשכא יוס' פ' טענו
 ואמר ליה משעה הייתי כך כדא דרמוס כאמר רבנא דהיא לא
 פירי רך השעה דאם תקשו להלוכו לכך היה ליה ליק
 לכה ויש רבנא לא קאמר ריבול לומר מטעם הייתי כך
 א"כ דוקא כשהורה לו כלבד א"כ לקח לו זמן לפרש לו הלאתו
 אכל כזה לא קאמר ע"כ:

ג וכתב עוד הטור וכתב הר"ד פטוריה שנידך לישבע ש"א
 כיון כהר"ד וכו' הג"ה טענה זו אינה יודעת למה דכיון
 דהא אומר ר"ל ליה ממנו לעל' ונרדך לישבע ע"ה למה לן לישבע
 ש"א כיון שהורה אתו אלא להשטות וכי תימא ר"ל ישבע לו לא
 שלא כיון אלא להשטות למה לא ישבע על עיקר טענתו דהיינו

ראש יוסף הלכות עדות סימן לב

דכי יוחנן דרבי ר' זכור לומר ל' וד' לא הזכיר דבר מזה ונסה הרב הכיול דכרי הנמרח כמו שהיה בתוכה בספרים דכריה ראיין כאן הגנה כלל ומה שפייט ענינו ומרדכי הריף ובר' אלס און כאן סיוע לפי דעתו דהריף וה' אלס כתבו הנשמע מדברי ר' יוחנן ועד דעל דכרי רכי יוחנן מכיאל דכרי הכריתא שהיא כתובה כלשון הכתוב בספרים לרבי יוחנן פ"ב:

וכתוב עוד פ"ט ומסיים בכריתא ואם לא טען און טוענין ונפרש' ואם לא טען משטה הייתי כך כשהודתי אלא אמר לא אתן לך הכא עדים שהלית וכו'. הנהרה מזה מדברי רש"י דמאי דלא אתא לאחוקי אס טוען לא היו דכריה מעולם וכמו שז"ל מפשט דכרי מוקי יוסף דלרש"י אס טענול' א"ס דראח מועיל דזה אינו אלא אפילו לרש"י אס טען לה'ס מועיל דמינו דכרי לא דכרי איכא וכמו דמסקין רבא והא ראייה דכתב רש"י אלא אמר לא אתן הכא עדים שהלית לי ואתן לך דמשמע שמורה שהורה אלא פאינו חייב לו משום הכי מחייבין ליה אבל אס טען לא היו דכריה מעולם ודאי רועיל לו דמינו דכרי לא דכרי איכא וכי ונכראה לירוש' חלוק בין רש"י לפירוט הריף וה' אלס וה' אלס פ"ג ואתי פסיר גס כן לבעל מקמי יוסף לשי' דלפי פירוש רש"י שפירש דהכנת הכריתא כמה שאמר ואם לא טען און טוענין לו היינו לומר אס לא טען משטה הייתי כך כר' אלס דכריה ריש טענות אחרות דאיין מועילות כגון שאומר אמת הוא שהודתי אבל טעיתי כהודאתי שהשכתי שהייתי חייב לך אבל נוכרתי אחר כך שלא הלוינתי הכא עדים פלייתם ואתן אז חייב ליתרע כיון שכבר הורה ולא כל כמיניה לומר טעיתי בהודאתי וזו דוקא לרש"י משו' דמשפ' דמאי דקאמר בכריתא ואם לא טען היינו טענת הטטאה דכ"ר דכעין דוקא טענת הטטאה כיון שהיורה כהודאתו אבל לשי' פירוש הריף וה' אלס דקאמר בכרי דמאי דקאמר בכריתא ואם לא טען אינו דוקא בטענת הטטאה אלא ואם לא טען טענה ואמרי איכיה דכל אזיה טענה שיהיו ורעין כגון לה'ס אה"כ שאם יטענון מה שהודתי בטענת הודתי ממעין לו ופסור אינו חייב אלא כשהורה ואמר און אינו חייב לו אינו רוצה ליתרע ע"י שיכא עדים שהלית לו ואינו טוען שום דבר על ההודאה שהורה אז מחייבין ליה דאמריין ליה אמור טעם למה הודית כיון שלא הייתי חייב לו כלום וזה שכתבתי מי שיראה דכרי כי במקומ' יביין כן וכל אלו הפי' הם מפרשים משום דהלכ' כרבא אבל לאכיל' ועולם נדיק לפרושי דוקא דקא טענין הוא משטם אכי כך אבל אז לא טענין משטה אכי כך איין טוענין לנ' דטענת לה'ס לאכיל' אינו מועיל אדרבה הוחק כפדין = ז כתוב עוד פ"ט והא דאמריין אבל און לא טענין ליה וכו' הנהרה הכונה דכין דאמריין דקא טענין הוא היינו לה'ס איך אפטר לומר דאם לא טען הוא לה'ס דהא דטענין ליה ראשון טענין דלא טענין דהא הוא אמר דהוד' ואן טענין כשכילו דלא הורה לפיכך פירש דהכונה היא זו דאם לא טען לה'ס וכו' אלא שמונה שהורה ואינו טוען טעם להודאתו לא טענין ליה דילמא משטה היי' כך דכין דהוא הורה שהורה הוא נדיק ליתן טעם להודאתו ולי' הצעירי נראה דלא נדיקין כל זה דכפי מה שכתבתי דלדכרי הריף וה' אלס ואם לא טען הוא טענה כלל דהיינו לא טענת השטאה ולא טענת טעיתי כהודאתי ולא טענת לה'ס איין טוענין לו לא טענת לומר שחא משטה היי' כך ולא טענת שחא טעה בהודאתו לא טענין

דכי יוחנן דאם הודה לו לומר אמר אמר אכי כדפשוט איירי כשהורה לו שלא בפני עדי' ומה' יכול לו משטה הייתי כך אבל אס הודה בפני עדים אינו יכול לו לומר משטה הייתי כך כיון שהורה בפני עדים ולזה כ' אמר דדלוי דל' יוחנן כעדים מיירי דאי לא הכי מאי קמ' רבי יוחנן דלמחר יכול לומר משטה אכי כך פשוט כמינו דאי היה כעני אמר לה'ס דאכי עכשו שמירי כעדים נראה כמו דכאן כמה שאמר משטה אכי כך כמינו דאי כעני אמר נתתי לך שיהא נאמן דאפילו כשלאמר אתם עדי' היה נראה לי להקשות דמאי לומר לא יהיה נאמן לומר משטה אכי כך כמינו דאי כעני אמר שהודתי לך נתתי לך שיהא נאמן אלא שגלה' לו לומר שהוא כמינו כמקום עדים דכיון דהורה בפני עדים ואמר אתם עדי' אן כהוד' דלא היה משטה אס כן מההכרח שכתבנו מיירי רבי יוחנן כהוד' לו בפני עדים ועוד מחאי דקתני תריא כמי הכי דמיירי כעדים וכן אמר ולא שר' אלא אפילו הכיין לו עדים אחורי הגדר וכו' דהכונה לא מבעיא כשהורה לומר בפני עדים ולא אמר שום דבר אחר אלא הורה בלבד דיכול לומר משטה הייתי כך אלא אפילו אס הכיין לו כפרי אחורי הכותל ואמר ליה ר' נונך שתורה לי כשפ"פ ופ' א"ר אכי הייתי מודה אלא שמתירא אכי וכו' דאיכא הוכחה דדאי חייב לו ולא כתבון להשטות עכ"ל וכו' לומר משטה אכי כך וכמו זה שכתבתי כתב הטור סימן פ"א וכיון דהכריתא מיירי כעדים ודאי דכרי יוחנן כמי מיירי כעדים ואפ"י יכילין לומר הכיין לו משטה אכי כך דכריתא מיירי בלא עדים ומשום הכי נאמן לו משטה אכי כך ואשמועינן כפי' דכריתא דאשלו אס הכיין לו שהדי אחורי הגדר ואמר דכריה אעכ"ל וכו' לו משטה אכי כך כל זמן שלא ראה עדים יכול לומר כל מה שאתה היית מוחק עמי אינו כהייתי מחק עמך אבל אס היו עדים לפניו והורה לפניה כזה אשד לומר רלא יהיה נאמן לומר משטה אכי כך דאיין אס משטה בפני עדי' כמו שאינו משטה בפני כותל רין מ' תלמודא אית ליה איך נוסח דיתר חדוש הוא כשהכעין לו עדים אחורי הכותל דיכול לומר משטה הייתי כך ממה שמורה בפני עדים לומר דאז כ"ס שיהא לומר משטה אכי כך ואם כן ודאי דרישא דכריתא איירי כעדים וכן רבי יוחנן אבל מכל מקום איכא למודק דמא' לן דכרי יוחנן והכריתא דאמר דיכול לומר משטה אכי כך איירי בשלא אמר אש דאכא אמינא דאפי' אמר אש מירי ועכ"ל וכו' לומר משטה אכי כך וכבר כתבא שכתבתי דאיכא מינו וכי תמא דא"כ זה היה ליה לכריתא למקט דאפילו אמר אתם עדי' יכול לומר משטה אכי כך ליה איכא לומר דקט האין חלוקה דהכיין לו אחורי הגדר דאיכא הוכחה דלא להשטות כיון דכריתא ליה לתבא דכריתא דזה ויתר חדוש הוא ממה שאמר אתם עדי' אכי מאי סייעתא מייתי לרב מהא דכרי יוחנן והכריתא ולזה איכא למימר דא"כ דאפילו כאתפשי' יכול לומר משטה אכי כך איך אנו יכולין להכין דכרי המשטה שאמרה ער טימאנו כפכמי הורה לו דאי אינו יכול לו משטה אכי כך לא ודאי דכש' אע' אינו יכול לומר משטה הייתי כך ונסתה שמכיא רבי יוחנן והכריתא על דכרי רב היינו להוכיח דאע"פ שהורה בפני עדים אינו כלום ופסור אבל כשאמר אע' על דכרי רב שמכין דאפילו יכול לומר משטה הייתי כך וכזה שכתבתי לא נדיקין לדכריה רב הגדול ה' שלמה לוריא שחא הנמרח וכתב הכי נדיק ליהות וכן אמר

דאש יוסף הלכות עדות סימן לב

יא וכתב עוד שם וכתב האשמושי עשתי בשם רב עשרה וכו' ומסתברא שכיון שתקנו היות לכל טענה שפוטור את עצמו כה וכו' הגדרה ואין זו כל כך הכרח רבשלמה בעלמא דאין טענה אלא אחת משביעין ליה על אחת טענה רפטר את עצמו כה אבל הכא דאיכא שתי טענות וכולן לפטור את עצמו דהיינו אחת שלא חייב לו כלום ואחת שאינה שהיה היינו דרך השטאה אם כן כשכשכע שאינם חייב לכולם הא נשכע נמי על טענה שפטר את עצמו וכראה לומר דהכא אינו שטר את עצמו אלא כסענת השטאה דאם זה יאחר אינו חייב לך כלום אמרינן ליה ואיך הודית ואם לא נתן טעם למה הודה וימר דדרך השטאה הורה מחייבין ליה אם כן עוקר הפטור הוא מה שטען מטעם הייתי כך ועל זה נרדף לשכע וכו' שכתבתי במא' דלרכרי ה' סעדיה אין כאן אלא על השטאה לכד ועיין כמה שכתבתי לעיל בהנהג' עכ' :

יב הגדרה וכמה שכתב המדרכי ספק ר' ראוי לא טען דטענין ליה דלי לא טען שיסכע לו וכו' ותימא רשכועה זו למה אמר דטענין ליה כיון שאם לא יכשע על זה הוא נרדף לשכע שחייב לו כלום ולא יעבור כלל שכועה ואפשר לומר דמיוס הכי מביא אחר זה דברי הרמבם לומר רבסיה מוען מטעה הייתי כך ואיני חייב לך כלום דאין משבעין אלא שאין כירובלום כיון דלא טען ליה שיסכע רכותו היתה להשטות וכו' ויכול להיות רסוכר הרמבם דכבר ה' סעדיה דמשביעין ליה שלא להשטות והיינו דוקא שטען ליה שיסכע על זה אבל אי לא טען לא טענין ליה ועיין כמה שכתבתי לעיל בהנהג' ג' על רכרי הרמבם ובעל התרומות ורדק ועיין עכ' :

יג וכתב עוד שם וכתב עוד המדרכי ספק רבי מאיר דלא אמרינן מטעה אינו כך אלא ככתב אכל כמובע לא הגדרה והטעם משום דלא מחסר נוכיחא רבשלמה הלוח כיון דהוא מוחזק סמיק אהא שיאמר מטעה אכל המלוה אמאי סמיק וכראה לי דיש ליה על זה מלל הזכיר כפרק זה כורר ככל הפלגל וכל המעשים שהכיר שם אלא בהודאת הלוח וכן כמטעה הכל אינו אלא כענין הלוח בלכד נראה דכאלוה פשוט ליה לתאם ולתלמודא דהויא הודאתו הודאה ונראה דיש לדרקק בן מלשון המשנה דקאמר עד שיאמר כשימי הורה לו שהיה חייב לו דהוה בני שיאמר עד שיאמר כפנינו הורה לו ולא יותר וכו' אשמועין תקינתן מאי דקאמר רב סגריך שיאמר אתם עדי שהוה חייב לו דלא אחא אלא לאשמועין זה אחא דוקא כמי שהוה חייב נרדף לחלק בין אחר אתם עדי ללא אחר אכל כמלוה אין נרדף לחלק כזה אלא ככל נוכחא כפטר הלוח כיון שאמר אתם עדי כמלוה אחר אתם עדי ולומר אפכא דאלינו אחר אתם עדי כמלוה פטור וי אינה ככרא ואף על פי שאנו כתבתי לעיל באו לשבא הימותר כמתנתין לפנין דבר אחר מכל מקום היצטרס לא סברו כמסכתא ונראה נכ כן להביא ראיה על זה דכיון דמחבר גיביחא אין נרדף לומר אתם עדי מהא דאמרינן כפרק זה כורר רביא אקלע להדרה וכו' רבי אשי אחר כיון דמחברי גיביחא לא נלי היה נראה דאפשר לברר ענין אחר זה מה ד' הלוח על מט' ל' איתחיה פנייהו אי נ' א' לא וקאמר רב אשי דנרדף דלא הוי כמקרא עני כיון

טעמינ ליה אעפי' רלא שייך לומר זה לטענת להרם מה אין קשרא כזה כיון דשייך לו כך כאשר הטענו שייך שטר לומר ואי לא טעין לא טענין ליה עכ' :

יד וכתב עוד שם ולי נראה שאין חלוק בין שני הפירושים דלרכרי שטיחא וכו' הגדרה אש כרכרי הרב למה פירש דשי' דקא טעין הוא מטעה אינו כך ולא פי' כמו שפירשו הר"ף והרמבם והר"ף והרמבם ל' למה לא פי' כמו שפירשו דהיינו טענת השטאה וראוי לכלל דהיינו איכא כפקותא אלא וראי כמו שכתבתי בהנהג' ז' דיש חלוק הרבה בין שני אלו הפירושים ועיין עכ' :

טו הגדרה ואיכא לאוסתפוקי אם כשאלוה לא היו רכריס מכולם שהורתי ואיני חייב לך כלום רפטר מסוס דאמרינן כל מדי רכרי לא רכרי אונאי וכאלמא כפי מה שכתבתי לרכרי הרמבם ראש טען מטעה אינו כך ואיני חייב לך כלום דישכע שאינו חייב לכולם וכפי הכי אתי שטר דהכא נמי ישכע שאין כירובלום דהו' אלא להר' סעדיה דכתב התם דנרדף ליסכע שלא כיון בהודאתו אלא להשטות אם נרדף ליסכע הכא נמי אש אינו כור שהורה ונרא' לומר דנ' להר' סעדיה הכא לא יכשע שאינו כור רבשלמה התם שהוא טוען מטעה הייתי כך דהיינו הטענה שהוא שטר עצמו קאמר להר' סעדיה דישכע רכותו להשטות ואין מי שיעיר נגדו כזה אבל הכא הטענה שהיא טוען לפטור את עצמו היינו לא היו רכריס מעילא ועל טענה זו ואינו יכול ליסכע רהא עדיס מעדיס נגדו ואז' דהורה אכל טענה שאינו וכו' לא טען הוא לשכך אין ככרא להשכינו על זה כיון דאיכא שכועה ראינו חייב כלום וכו' נכנס אפילו להר' סעדיה עכ' :

יז הגדרה אין להקשות כאן דאין אפטר לומר דכשטען לא היו רכריס מעולם אף על פי דאיכא עדיס צנרו והוא טכחיש למה שטען שאתנול אחר הן הורה ועכשו אחר שלא הורה ועם כל זה אבו טענינים כשכילו דשכח הודאתו ומס שהורה היה כדרך השטאה אם כן נכא דאף על פי שהוא לא טען מטעה הייתי כך אכן ענינין הן שכתב הן שהשטאה וכשפירא שהורה אלא שאינו חייב כלום לא טענין כשכילו שכתב השטאה היה והוא לא הכחיש את עצמו ועדיס אין מעדיס ערו ואפי' אכן לא טענין ליה דאין קושיא רבשלמה כשהוא טוען לא היו רכריס מעולם מוכחא מילתא דכיון דההודאה שהורה וראי דהא איכא עדיס שהורה לא היתה דרך הוראה אלא מילי דכרי ואין בהם ממש אלא דרך השטאה כיון דאינו וכו' ממה מוכחא מילתא רבכי הוה דרך השטאה אכל כשהו' מורה שהורה כהו' שהוא וכו' שהורה ולא אחר טעם למה הורה אדרבה מוכחא מילתא דההודאתו היתה כדרך אחת ומשום הכי מחייבין ליה ודומק לומר דהזכיר שהורה ושכח הטעם למה הורה כיון דהוה ההודאה מילי דכרי היה ליה דאדרבה היא שנתנת דההודאה דהיא מילי דכרי היה ליה לשכח לא הטעם דנרדף להוראה לומר למה הורה כיון שזכר ההודאה אף נראה דיש קמת פקסוק כשהו' אחר לא היו רכריס מעילא ואתו עדיס והכחשו זהו איך לא אמרינן דמתמת הודאת העדים שם לבו או ישיג לבו לארכרי שהורה והיה נרדף ענין טעם על ההודאה למה הורה וכפרט אהיה הוה קרוב דכרבה מקומות מוכיח דהיה הורה וכו' עכ' והכר זה אם כן נרדף הרבה חיוקוס עכ' :

ראש יוסף הלכות עדות סימן לב

כיון דמחוסר גזכיינא משמע דהטעם שגריך לומר אתם ערי אינו אלא משום מחוסר גזכיינא אבל אי לא מחוסר גזכיינא כיון דיש הוראה אין גריך לומר אתם ערי אלא כבודא לכו בגוי ואף על פי שרש פירש האי ענין דרבינא דהיינו לענין הוראה אי גריך לומר כתובו אי לא מכל מקום יש ראיה למה שפירשנו רקאמר רב אשי דמשום מחוסר גזכיינא גריך לומר כתובו אבל אי לא מחוסר גזכיינא אין גריך לומר כתובו והעדים יכתובו כיון דהוה מוחזק כעצמו כן הרינו ממי לענין אתם ערי וכן הגיה הגורם שני דייני אלו כשימך פל לני דכתיב המורה לחכרו קבלתי ממך וכו' אין גריך לומר אתם ערי לא שא מלה בטור לא שא מלה על פה מלה וה רומה וכו' והוא הדין לחומל חכרו וכו' אבל כענין מהמלה ופסוק אין גריך ע"כ הרי לפניך שהטעם הגורם שני דייני אלו לענין הוראת הלכה והמלה לאה גריך לומר אתם ערי אלא גריך לומר והכל הוא הטעם הגורם דמחוסר גזכיינא וכמו שכתבתי והתימא מהרכ בעל הטורים שכתב שם כשימך פל הטעם למה דאין גריך לומר אתם ערי רומה זה דומה לערע חוכו כפני ערים שהמטעם נגמר כראשיתו ואין גריך לומר אתם ערי אף כן ההוראה נגמרת כבודא דתי ואין גריך לומר אתם ערי רהא כמי איכא למימר בלוי המורה רומה זה דומה למי שלוי כפני ערים גזכיינא כפני ערים שראו ההלואה הא נגמר המטעם ואין גריך לומר אתם ערי נ"כ כמי כשהורה כפני ערים נגמרת כהודאתו' ואולי דבאלו הדברים כיון למה שכתבנו דהוי הטעם משום דמחוסר גזכיינא דכשרע הלואה כפני ערים הא נגמר הענין דראינו מחוסר גזכיינא כן כמי כהודאה הוי כמי אינו מחוסר גזכיינא אבל כשלוה כפני ערים אינו נומר כלל המעשה כזה דארכה עכשו יש ספק ביהם גריך לגבות מאונסו כן כמי כשהורה לא נגמר הדבר כזה דעדין מחוסר גזכיינא הוא וכיון שכן גריך הוא הכרח לומר אתם ערי כדי לחוק העסק גם כמה שכתוב בטור שם לא שא מלה בטור לא שא מלה על פה איכא למידק ומה שייך ככאן מלה על פה הא אפילו אם היינו יכולין לומר דהמלה וכול לענין מטעם הייתי כן מה יועיל לו כיון דהלואה אומר שפרע הא כפטר כזה ודחוק לומר דאב מלה כשטר ממי קנט מלה על פה' אבל כדאלי ראפטר לומר דנקט מלה על פה לאשחזעין ראף על ש דאמר הלואה אחר כך אינו יודע אם פרעתך דכעלמא חייב הלואה בבאן פטר כיון שהורה הלואה אצ"ל דלא אחר אש"ל דלא גריך וכמו שכתבנו :

דף הגר"ה וכן איכא למידק התם כמה שכתב שאין גריך לומר כתובו לא כשהוא מחייב עצמו כהודאתו כתב הרב ריה גלעד ומה שכתב הראש בסוף פרקא קמא דמניעא ומתהני דמהיני דרבינא אקנט למהרוא שהבאתי לעיל וכול ללמוד זה דהא קאמר רב אשי דמשום מחוסר גזכיינא גריך לומר כתובו דנראה כפירוש דאי לא מחוסר גזכיינא אין גריך לומר כתובו וכשהמלה מורה שכבר קבל הא ודאי לא מחוסר גזכיינא ובהא כ"ע מורו דאין גריך לומר כתובו והתם כשימך פל יתפרש היטב כשנגיע לטעם כ"ע ע"כ :

גור ע"כ כבוד והא דכאמין לומר מטעם הייתי כן וכו' דאין אדם מטעם כשעת מיתה' ד'גר"ה' מקפיק לי אי הא ש"ת שהורה דעבאין דאין אדם מטעם כשעת מיתה מחייב לכתוב

אם חזר האוי תוכו בעודת הלואה בחוליו ותכפו ונכפר הלוא ואל"ה הא כבר הודית והשיב שהיה מטעם כן כשהיה לו כדרך שהטעם הוא שכתבו מה שאינו חייב לו והוא עדין שומר בחוליו ממש כמו שהיה כראשונה כשהורה מי אמרין דבאל לא שייך לומר דאין אדם מטעם כיון דכשעת חוליו ממש קאמר אינו ענין דהטעם דכשלא חססם והלך על רגליו ונשען שמשטה היה בו או ודאי שאינו כאמין דמסתמא יש למי לודאין אדם מטעם כשעת מיתה ואש"י שישעון הוא כן כשהכריזאוקס על רגליו וכמו שלמדנו הרב ז"ל וזה דבר פשוט כפי הלוקה הלכה אכל זה שערין לו שעת מיתה ועודנו כך קאמר שמשטה היה בו כזה איכא למימר דאצ"ל דמסתמא אין אדם מטעם כשעת מיתה הא זה ברר דעתו וקאמר דמשטה היה בו כשהר' אע"כ דעכשו יש לו שעת מיתה או נאמ' כיון דאמרין דאין אדם מטעם כשעת מיתה הא כיון שהורה זה ככפי עדים הא כתחייב מיר מטעמא דאין אדם מטעם וכו' אע"כ שאחר כך יאמר בעודו בחוליו שהטעם אינו יוצא מירי חוכו וזה נראה לו וחלוקה השנית נ"כ יש לה פנים וכאמר דעתיכונ' וכו' ובאמר רבנא כשי דבא שכיב מרע שהורה מהו גריך לומר אש"ל או אין גריך מטעם אדם כשעת מיתה או אין מטעם כשעת מיתה וקא"ל על זה דאמאי ככל רבא דביעורא אי ז"ל אש"ל ונס קאמר אי מטעם אדם כשעת מיתה רהא מחדא כשמעלחברת ראי אהרי דנ"ל אש"ל היינו משום שכולל לומר מטעם הוה כן ואם כאמר דאין גריך לומר אש"ל ודאי דהיינו מטעם משום שאין אדם מטעם כשעת מיתה ובי תימא דמאי אש"ל אש"ל כמור דאמרינן ככל דוכתא להכי קאמר אדם מטעם כשעת מיתה או אין מטעם וכיון דאין אדם מטעם כשעת מיתה אין ז"ל אש"ל אש"ל לומר זה חקשה לך למא רבא הכי ככיב מרע שהורה מהו מטעם אדם כשעת מיתה או אין אדם מטעם ומיהא אש"ל גריך לומר אש"ל או אין גריך ונס הייתי רומה לומר דכשעית גריך לומר אתם ערי לא כשיק מאי דאמר אחר כך מטעם אדם כשעת מיתה וכו' דאי לא כשי אלא הכי גריך לומר אתם ערי או לא גריך ופשיט דלא גריך הוה אמרינא דכשעת רבא היא כין כשכתבו וסורה לו כין כשהורה מעצמו לעולם אין גריך לומר אתם ערי ודכא לט דנה כביעיתו אלא כשעת שוהורה לו ומטעם אחר מטעם אדם כשעת מיתה דמטעם לא שייך אלא כשכתבו על מעיקרא ואף על פי דזה מוכרח דרבא לא כשי אלא כשכתבו וזהו לומר למה הכרח האי סוגיא דפרק זה בורר דטענת שלל להשכיב את עצמי כתבונתי אפילו כשעת שוהורה כוונתו כפרק זה בורר כיון שהורה מעצמו וכמו שכתבתי החופפות כפרק זה בורר ודאי רבא כתבשוהורה לוימירי מכל מקום לא רצה למיכנס כליושיב דניטעי בהכי מ"מ כשאר הקושיא למא ש"מ שהורה מטעם אדם כשעת מיתה או לא ונסו בהכי להכי נראה לי דשני כוונות יש כביעית דרבא מעיקרא כשי גריך לומר אש"ל או אין גריך ומהכרח דהביא דפרק זה בורר ודאי דמירי רבא כשכתבו וסורה לו ומהא כביעורא נפיק אי אמרינן מטעם אדם כשעת מיתה אי לא אמרינן ראש גריך לומר אש"ל מיהא כפיקא דאי גריך לומר אתם ערי דמטעם אדם כשעת מיתה וכשאמר אחר כך אדם מטעם כשעת מיתה או אין מטעם היא כוכה אחרת דהיינו מה שכתבתי אדם חזר ואמר בעודו בחוליו מטעם הייתי כן אי הוה טענה אי לא

ראש יוסף הלכות ערות סימן לב

נח

ש"ח אבל אם הורה כשהוא כריא לאחר מית' טענין ליושרת דאי לאו להכו הוא דאתא אלא למה שכתבתי כיון דתחלת הכעיה התחיל כש"ח כן הוה ליה לומר כסוף אין אדם משטה כשעה שהוא חולה מוטל על ערס דיון כנראה לי לומר כדכרי התוספות עד כאן:

זו עור שס בטור אבל אם תכעו שלא כשעת מיתה וכו' הגר"ה ומת ואחר כך בא זה לתכוע מהיושם טוענין להס דילמא משטה היה אביהם ויהי כפי דקדוק התוספות שכתבו כהנהגה דלעיל אבל כנראה דיש קצת דקדוק בגוף הענין דמורה דמה שהוד' אפי' כשהיה כריא מוכח דהוא אמת דאם לא היה אמת כשמת אמאי לא בדר הדבר לומר שמה שהורה השטה בו ודאי ע"ל אחר כך נראה דמה שהורה הוא אמת אלא שיש לומר דאולי לא זכר מה שהורה דכיון דמילי דכרי מינה לאו ארעתיא אי כמו דאשכר ריעה דטענין לכוני כן ומשום הכי לא חש להזכירו אבל מה שכתבתי דיש קצת ספק כענין זה הוא זה דאם זה הורה כשהוא כריא ככפיעים והוד' ג' זכעו פעה אחרת ככפיעים עדים שיערע לו מה שהוא חייב לו וזה טע' כן אין לו מע' כרי שיערע לו שיתן לו זמן סך ימים ואויערע לו אם נזכר כך תכעו ככד' וטע' משטה הייתי כך אם הוא נאמן או איכא כחן כיון דהורה פעה שמה וכו' ממזנו זמן על הפרשן ומשום דאיכא הוכחה שהוא אמת משום דתבס מוכיח זמן על הפרשן משום הא לחוד לא קא מכעיה לי דהא לא נדע זה מהאי דהכמין עדים וכו' דהכיוו הטור ככמין זה לקמן דאף על פי דאיכא הוכחה פ"ס כל זה יכול לומר משטה הייתי כך הבא ומי אכל מאי דמכעיה לי הוא זה משום דהוי' תביעה שמה ואיכא גם כן הוכחה אי אמרין דיוכל לטעון משטה הייתי כך דכאלמא פ"ס אחת אדם משטה אבל לא שפיעמים ולא שייך כל כך לומר כשם שהשטית כי כך השטית כך רכיון דתתובע באלו כפיעים שמה לתביעה לו מכת ההודאה קמייחא דהודא ככפיעים עדים ודאי דאינו משטה אלא תביעה נאורה הוא תובע ממנו וזו היא לו להכיר על עקרון ולומר שאינו חייב לו כלום ואם כן אין שכי דכריס האחר דאיכא הודאה שני פעמים וגם כהודאה שניה יש הוכחה שאמת היתה ההודאה אם ויכול לומר משטה הייתי כך ואם הוא יהיה יכול לטעון אם טוענים כיה דין לכינו דכיון דאיכא כל כך הוכחה וכו' אעפי' שאכנהו היס ויכול לטעון לכינו לא טענין כיון דיש ככ הוכחה אחת על ההודאה והנראה לי כזה דכיון דכל אלו הטענות והדאות כלן היו חוץ לבית דין אין בהם ממש ויכול לומר כפיו בית דין כשכתעו משטה הייתי כך ככל שהודתי לך אבל מכל מקום נראה לי דאם תכעו מכה לי בידך והוא הורה לי ואמר לו הרי לך החמשים ועל החמשים הנשארים תן לי זמן ותבעו כבית דין כשכיל החמשים ואמר דמשטה היה בו אינו כחן דכיון דהורה על הכל ופרע מיד חניס לא היה התביעה ולא ההודאה דרך השטתה ויהי ליה לזימור חמשים אכי חייב לך וחמשים לא לא כקם ומעל החמשים ודאי דחייב ליה כן בר' לי ועיין בדכרי בעל התרומות שהכיוו הרב לקמן בסמוך זה עד כאן:

זה ע"ש בטור מה ויכול לו שלא להשיע את עצמי כתכונתי אשילו הורה כפיו הא' שאל' וכו' כתב הרב דזה כלומר מההוא דפ"ה כורר ההודאה קרו ליה קב רשנא אמ' מאן מהיק כיו וכו':

ובשם דאין אדם משטה כלל כשעת מיתה וכבר נתחייב ואין יכול לפטור את עצמו וזה אחי שפור מאי דמפסיק בגמרא כביעית גדיך לומר כתובו או אין גדיך לומר כתובו בין כביעית גדיך לומר אתה עדי לבעיית משטה אדם כשעת מיתה או אין משטה וכו' גם היה אפשר לומר דמאי דכעו רבא אי לא אחר אלא גדיך לומר אתם עדי או אין גדיך ולא קאמ' כשעת משטה או איכא משטה הוה אמיתא דלעולם כוכר רבא דאין אדם משטה כשעת מיתה ומאי דכעו הכי הוא כוכתו כיון דאין אדם משטה כשעת מיתה אין גדיך לומר אע' או דילמא אעפי' שאין אדם משטה כשעת מיתה ג' אתם עדי משום דלא חלקו חכמים דלעולם ג' אע' להכי קאמר משטה או איכא משטה כלומר דכעית רבא אי גדיך לומר אתם עדי או לא היינו משום דמפסיק ליה אי משטה אדם כשעת מיתה אי לא. אבל מכל מקום כנראה דאי היה אחר משטה אדם כשעת מיתה או לא הא גם כן דלעולם לרבא ג' אע' ומאי דכעו הכי היינו כוכתו משטה אדם כשעת מיתה וכיון שכוכפי דין ג' אע' או דילמא אין אדם משטה כשעת מיתה ומאי דג' אע' אינו כפי הדין אלא משום דלא חלקו חכמים דזה אינו כלום דאם כן אין כאן נפקותא ככעיה ודלעולם ג' אע' כין הסוכני הוי' יא' שפר לומר דאולי יהיה שום נפקותא אם יהיה שום נפקותא כנראה להיות שגדיך לומר אע' מן הדין ללא ג' כן מן הדין אלא משום דלא חלקו חכמים אם יהיה שום דבר הישיר לזה אבל היותר מחודר שכתבתי לי לומר כמה שהקפתי הוא זה דלעולם דמאי דכעו רבא כמאי דאמר משטה אדם כשעת מיתה או אינו משטה ומאי דקאמ' ג' אע' או אין גדיך היינו משום דכעו למיכעו מו' כמורה שכיב מרע כפיו שניט או גדיך לומר לפ"ה כתובו או לא גדיך לומר בתוכו דמשום הכי סתמו זה לזה וכו' אתי שפיר דאם מאי דהפסיק האי כעיה דאדם משטה כשעת מיתה וכו' ומאי דכעו ג' אע' או לא משו' דרבה לשאובי הוי' להרדיה להוכיח דמשום האי כעו האי ע"כ:

יו וכתב הרב וכתבו התוספות כפרק זה כורר דאדאמרין אין אדם משטה כשעת מיתה ולא טענין לכינו אבל אם הורה שלא כשעת מיתה אף על פי שמת אחר כך וכו' זה לתכוע לכינו טענין לכו כיון שהיה יכול אביהם לטעון כך והוסיפו ה"ה דמילתא דרפשיא היא כיון דאם היה אכנהו קיים וכו': הגר"ה נראה לי דהכרח שכתבו התוספות אינו הכרח דאם אמיתא דלעולם אין טוענין ליתעיים דאכנהו הוה משטה דמה שאמר אין אדם משטה כשעת מיתה היינו לומר שאם הורה כשעה שהוא חולה והכריא וקם על רגליו וטעין משטה הייתי כך משום דאין אדם משטה כשעת מיתה אבל אם הורה שלא כשעת חולי יכול לשפוק א' חמ' הייתי כך אבל לעולם לא יטענו בית דין אי לא טעין אינהו לא לו ולא לכינו ויש טעם לזה לומר למה לא יטענו לכינו כיון שהיה אביהם יכול לטעון כך משום דטענת משטה היא טענה חלושה עד מאד ואינה טענה שלאדם כזה והלואי ש' טענה הכעל דכר עצמו כרי שיעול אבל אין לא טענין כן לעולם וכזה כפתלק הפשוטות דכתב ה"ה ואולי דמאי דקדקו התוס' כן הוא מ'הטבא דמרא דקט' אין אדם משטה כשעת מיתה ודאי דאין לומר דכשימו לא טענין לכוני כיון שהורה כשהוא

ראש יוסף הלכות עדות סימן לב

הגדה כראה לידהך ראיה דכתב הרב איכס כל כך ראיה
 משום ראיה למישר דהתם משום סבה אחר כן שהיו אומרים
 עליו שיש עליו רכיו שטרות והיו מחוקקו לו בעני והוא לא כן
 דנהוגם לא היה רונהב' שיחוקקו בעשיר ומסו הכי קאמר
 דהיו מקפיו עליו פ'לוי ופ'לוי כמנא דמשום סבה קאמר הכי
 אבל אם שום אדם בלא ככה כלל אחר אכי חייב לשלמו מזה
 וגם אחר כן כפיו אותו פ'לוי שאלו שהוא חייב לו מנא לן
 דיוכל לנת' שלא להשביע את עצמי האדם רמי החוקקו בעשיר
 שיכא הוא יוניא את עצמו אותה חוקקו דכשלמא כההיא
 דקב רטו דנריך הוא למד שאין עליו מלוא כדו שלא יחוקקו
 בעני מחמת כן הוצרך נמי למד דמסקי עליו כ' ופ' כדי שלא
 יחוקקו בג' כן כעזיר אבל מי שהורה כלל זה מנא לן דנאמן
 למד שלא להשביע את עצמו ויותר יש להביא ראיה מהאי
 דאמר רבי חייה בש"ז שאדם עשוי שלא להשביע את עצמו כן
 עשוי שלא להשביע את בניו והוא לשון כולל כל גוונא וכראה
 לי דמחמתו היה יכול להביא ראיה יותר ברור דקתני אומרים
 לו איך אתה יודע כן אם אחר הוא אחר לי שהוא חייב לו אינו
 כלום וכתב ר"י דהטעם כדו שלא יחוקקו כעשיר וכו' איך
 ט' גם אחר וכמו שהיה דקב רטו עד שיאמר בפנינו הורה
 לו שהוא חייב לו דהיינו שיאמר אלע וכמו שהוכיח כן בגמרא
 הא קמן דקתני מתניהן ראש הורה הוא לעדים שהוא חייב
 לו דאינו כלום דאמר שלא להשביע את עצמו הודתי וכן
 כד' כן ממחיתין דלעבד' שהורה בפניו עכ"ל יכול למד שלא
 להשביע את עצמי הודתי דקאמר עד שיאמר בפנינו הורה
 לו שהוא חייב לו ומדקאמר הורה לו משמע שהיה בפניו כשהוד'
 דאי לא הכי האי לו למה בפנינו הורה הוה ליה להמיר ודיו
 לו משמע דהיה שם כשהורה בפניו ואין לחות ולמד דהאי לו
 דקאמר משום טענת משטה הוא דקאמר כן דודאי דכפמו
 היא דמיירי דהמלוה תוכעו דה אינו דרדרכה כלל לו הוה
 משמע שהוא כפמו דלא שיק טענת משטה אלא כשהמלוה
 תוכעו לזה שכתבת דמהכרח לשון מתני' דקתני עד שיאמר
 בפנינו הורה לו דמיירי בפניו כיון דקתני לו רלא הוא לים
 לתבא למיתני לו אם ההודאה לא היתה בפניו וכיון דהכך בעל
 זכרה דרבי האומרים דמיירי שלא בפני התוכע וכמו
 שישמע פ' שטיה דההיא דקב רטו אף עפ"י שאינו משמע כן
 מ'ג' ככירור אפ"ר ליה שך היא כוכתי וכונר מדברי הראש
 דמחיתת לו המייתת נכין דבר וזה ע"כ:

ב הגדה ואולי דריון להמשה אומר עד שיאמר בפנינו
 הורה לו דהיינו אתם עדי בפני המלוה דהוה כני שיאמר עד
 שיאמר בפנינו הורה וכמו שכתבת דהיינו אלע ומהאי אפילו
 שלא בפני המלוה מאי לו דכתב אלע לומר קר דבעיקר שפני
 המלוה ואמר אתם עדי אבל שלא בפני המלוה אפילו אלע אינו
 מועיל ואל' צריך ליישב הלשון שכתב הרב כאן ולשון הטור
 שכתב שם בסומן פ"א ע"כ:

כא הגדה אבל מלשון שכתב הרב אחר כך דרביא
 ליה לטור ראש' שלא בפניו אם אחר הלוה אלע דאינו יכול לחזר
 ולטעון שלא להשביע כתובתי דכתב וכמו המדברי בשם
 ר' דהורה מעצמו אפילו אחר אלע יכול לחזור בו והני מילי
 שלא בפני המלוה א"כ וכו' וכה' הרב רכן כתב הטור לקמן בשם
 הראב"ד וחלק עליו משמע דאלע כשהורה שלא בפני המלוה
 סבירא ליה לטור דאלע בני ואולי דמה שאל' שחלק עליו היינו
 בחלוקה ראש הורה בפני המלוה ושתק וכו' וזה הלשון הכיאי
 הטור לקמן בשם הראב"ד ודוק ע"כ:

בב כתב עוד שם מכל מקום יכול לומר וכו' שלא להשביע
 את עצמי אפילו הורה בפני מי שאמר ליה מנה' קר בריי
 הגדה זה שלא כדברי הראב"ד שכתב דאלע הורה בפני
 המלוה אינו יכול לומר שלא להשביע כוכתי אעפ"י שלא אחר
 אלע ומדברי א"ך לא הביא כאן מחלוקת הראב"ד כמו שהביא
 בסומן פ"א ומדלתק רבינו על דברי הראב"ד כוה נרא' דכמה
 דאית

הגדה כראה לידהך ראיה דכתב הרב איכס כל כך ראיה
 משום ראיה למישר דהתם משום סבה אחר כן שהיו אומרים
 עליו שיש עליו רכיו שטרות והיו מחוקקו לו בעני והוא לא כן
 דנהוגם לא היה רונהב' שיחוקקו בעשיר ומסו הכי קאמר
 דהיו מקפיו עליו פ'לוי ופ'לוי כמנא דמשום סבה קאמר הכי
 אבל אם שום אדם בלא ככה כלל אחר אכי חייב לשלמו מזה
 וגם אחר כן כפיו אותו פ'לוי שאלו שהוא חייב לו מנא לן
 דיוכל לנת' שלא להשביע את עצמי האדם רמי החוקקו בעשיר
 שיכא הוא יוניא את עצמו אותה חוקקו דכשלמא כההיא
 דקב רטו דנריך הוא למד שאין עליו מלוא כדו שלא יחוקקו
 בעני מחמת כן הוצרך נמי למד דמסקי עליו כ' ופ' כדי שלא
 יחוקקו בג' כן כעזיר אבל מי שהורה כלל זה מנא לן דנאמן
 למד שלא להשביע את עצמו ויותר יש להביא ראיה מהאי
 דאמר רבי חייה בש"ז שאדם עשוי שלא להשביע את עצמו כן
 עשוי שלא להשביע את בניו והוא לשון כולל כל גוונא וכראה
 לי דמחמתו היה יכול להביא ראיה יותר ברור דקתני אומרים
 לו איך אתה יודע כן אם אחר הוא אחר לי שהוא חייב לו אינו
 כלום וכתב ר"י דהטעם כדו שלא יחוקקו כעשיר וכו' איך
 ט' גם אחר וכמו שהיה דקב רטו עד שיאמר בפנינו הורה
 לו שהוא חייב לו דהיינו שיאמר אלע וכמו שהוכיח כן בגמרא
 הא קמן דקתני מתניהן ראש הורה הוא לעדים שהוא חייב
 לו דאינו כלום דאמר שלא להשביע את עצמו הודתי וכן
 כד' כן ממחיתין דלעבד' שהורה בפניו עכ"ל יכול למד שלא
 להשביע את עצמי הודתי דקאמר עד שיאמר בפנינו הורה
 לו שהוא חייב לו ומדקאמר הורה לו משמע שהיה בפניו כשהוד'
 דאי לא הכי האי לו למה בפנינו הורה הוה ליה להמיר ודיו
 לו משמע דהיה שם כשהורה בפניו ואין לחות ולמד דהאי לו
 דקאמר משום טענת משטה הוא דקאמר כן דודאי דכפמו
 היא דמיירי דהמלוה תוכעו דה אינו דרדרכה כלל לו הוה
 משמע שהוא כפמו דלא שיק טענת משטה אלא כשהמלוה
 תוכעו לזה שכתבת דמהכרח לשון מתני' דקתני עד שיאמר
 בפנינו הורה לו דמיירי בפניו כפמו כיון דקתני לו רלא הוא לים
 לתבא למיתני לו אם ההודאה לא היתה בפניו וכיון דהכך בעל
 זכרה דרבי האומרים דמיירי שלא בפני התוכע וכמו
 שישמע פ' שטיה דההיא דקב רטו אף עפ"י שאינו משמע כן
 מ'ג' ככירור אפ"ר ליה שך היא כוכתי וכונר מדברי הראש
 דמחיתת לו המייתת נכין דבר וזה ע"כ:

ג' הרב וכתב נמי מקפואיכא מאן דאמר דכל היכא שהורה
 לבעל הדבר עצמו שלא על ידי תביעה וכו': הגדה זו היא
 פכרת הראב"ד הכיאה הטור משמו בסומן פ"א ונראה ליישב
 דברי הראב"ד לפי דעת הראב"ד דמה שאמר במתנתן הוא
 אחר לי שאני חייב לו מיירי שלא היה שם המלוה כלל או איש
 פ'אמר לי שהוא חייב לו דמשמע שלא היה שם המלוה כלל
 כשהורה וכמו שדיוק כן הראש הביא הרב לקמן סימן פ"א
 בזה קאמר במתנתין שלא אחר כלום משום שיכול לטעון שלא
 להשביע כתובתי ומאי דאמר במתנתין עד שיאמר בפנינו
 הורה היינו לחלוקת כשכתב והורה לו דיוכל לומר משטה אני
 כך עד שיאמר בפניו הוד' לו דהיינו אלע אבל החלוקה הראב"ד
 דמתנתין היא משום שלא להשביע ומיירי בשאין שם המלוה
 יכזה אחרין דכמו כשענת משטה אני כך אם אחר אלע אינו
 יכול לטעון כן לטענת שלא להשביע נמי שהינו שלא בפני

ראש יוסף הלכות ערות סימן לב

ראמר דלא הדרהו שאינו חייב לו כלום אכל אם לא אמר המלוה שחייב לו לומר שאינו חייב לו כלום אכל אם לא אמר המלוה שחייב לו לומר תן לי מנה שהורית בפני פ' אף שכועה אינו חייב כיון דאפי' אם הורה אינו חייב ממוקא ושבע רזה לא טען לא מכח ההודאה שהורה בפני העדים ואפילו טענה זה שהורה אינו חייב ממון דכל היכא דכפר אס הורה היה חייב ממון או ים שכועה על כפרותו אכל היכא דכפר ואפילו אם הורה לא יהיה חייב ממון כמו הכא דהיה יכול לומר מהטעם אבי כך לא ישבע על כפרותו ככל עד כאן :

ב' הגדרה ודבר זה אינו דומה למאי דהלכו השסקים והביאו הטור בכימון ס' פ' עוף ל' לענין טענת שמה דקיימא לן דאין נשבעין אם טענו דבפ' א' פי' עד אחר כנון דאמר ליה עד א' אמר לי שאתה לקחת ממני מנה דלהר' בן מינאש ולא אצריח את שבעיני על טענה זו אף על פי שהעד מעיד לו כן בפ' כיון שהעובד אינו טוען לא שמה אכל להר' ובהמכס והר' א' ופוקיה אחרים אית להו דנשבעים על פי עד א' אעפ' שהוא טוען בפסק אונדומה לעינינו דהתם העד מעיד שראה כפירוש שלקח אכל הכא העדי' אכן חרעין כלום אפ' חייב או אינו חייב אכן ידעין אלא ההודאה שהורה וההודאה אינה כלום וכמו שכתבנו אכל מאי דנראה ל' דאיכא לאקטווי הוא דלהר' בן מינאש וה' אפרים סוף כתבו דטענת שפס על פי עד א' דאמר כר' י' שלקח ממני קאמרי דלא ישבע אם היו שני עדים שמתעדים שדא' שלקח מיהם מכיתו איכונן הרין שחייב לפרע ממנו כל מה שיעידו העדים ודאי דלכ' שחייב לפרע לו כל מה שיעידו העדים וכיון דקיימ' לן כל מקום ששנים מחייבים אותו ממון עד אחר מחייבו שכועה כאן במי כיון שאם היו שנים היו מחייבים לו ממון העד שמתעיד שלקח למה לא חייבו שכועה ודומק לומר דזה יבא מן הכלל דלמה הא כלל זה הוא ככל הנמר' כלי פקטוק ואילו דשפיר' להו דכש'אמ' במשנה אין נשבעין על טענת שפס ככל חין שכועה קאמר ואפילו על שכועה דער אחר וא' המשנה הוציא זה מן הכלל אכל מ' המשנה נשאלת מוקטית מן הקוטיות ודוק ועיין עכ' :

ב' הגדרה ואעפ' דאמרין דאין למדוקן הכללות אפילו כחוק שאלמר כהם מן וגם מצינו בכפירת שעבוד קרקעות דאף על פי ששנים מחייבים אותו ממון אין עד אחר מחייבו שכועה וכמו שכתבו התוספות כפרק שכועה דהיינוס מכל מקום איכא למימר דשעבוד קרקעות פטרו הכתוב משכונה מכל וכל ככל גונא שיהיה אף על גב דהכא נמי שכתב שמה פטור משכונה ב' הא' הבראת עד אחר לא חייב הכתוב שכועה משום טענת המלוה אלא כשכיל עדות העד א' אינו נקרא זה טענת שמה וא' כיון דאי איכא שני עדים שלקח ממנו הוא ולא משום טענתו דהא הוא לא ידע כלום אלא משום הבראת העדים כן נמי בעד אחר טענתו אינה כלום אלא העד הוא הנשבע והבי' תלה ליה דחמא אכל ק' הוא לשכועה דמאני דהעד הוא דעוסה העבין ואפ' דהתם כשעבוד קרקעות אמרינן נמי דאפילו כטענת שמה אינו שביעדים מחייבים ממון גם בבישע' אחר יהיה חייב שכועה שאפי' הת' דעל השכועה כקרקע אינה כלל אכל הכא ב' שהיא חמ' אפ' יש שכועה לא שאתה באת לפטרוי המום טענת שמה או ל' דאין וטענת שמה דע' העד היא השכועה וגם כלל זה דכל מקום ששנים מחייבים אותו ממון עד אחר

מחייבו שכועה הוא כלל גדול בכל הנמרא ואינו יוצא מהכלל כלל כלל לא חלת ההיא רשעבוד קרקעות וכבר כתבנו מה שכתבנו לנו כלל העולה דדכרי הרב יהוסף הלוי וה' אחרים דריכין ליעיון וע' כ' שכועה דהיינו דכדכרי האלף שדומה גם כן דכרי אלו הרבנים ומכיל' ג' עינין אחר שיונא מכלל זה שאמרנו משם הירושלמי ובכלל דכריי' הם דכרי ועיין עכ' :

ב' עור ששכטור ודוקא כפני המלוה אכל שלא כפני המלוה אפילו אמר הלוב' אע' אינו כלום הגדרה כן מוכח משם המסנה שכתבתי דלא הוה ליה למימר בפנינו הורה לגאלא כפנינו הורה והיה משמע עד שיאמר אתם עדי' אפילו דקאמר אלא שרובה לומר לו למלוה דהיינו כפניו אלא שהמעשים שהביאו בנמרא משמע קצת דמירי שהורה מעצמו שלא כפני המלוה דהוא דהו קרי ליה ק' רסו אמר מ'ן מסקי בי' לא כ' ופ' והיה ודאי משמע דלא הו' פל' ופ' שסוג' משמע דלא אמר אע' ואילו אמר אע' לא הו' אחרין שלא להשכיב נתכון וכן ההוא דהו קרי ליה עכברא דשכיב' הרגירו וכו' דאמר בשעת מיתה פ' מסקי בי' ג' משמע דלא היה המלוה כפניו וגם לא אמר אע' ח' א' ואמר כאלה מאלו השני פנים דהביאו בנמרא אתם עדי' לא אמרינן שלא להשכיב את עצמו נתבן א' כ' כראה דהורה מעצמו אפילו שלא כפני המלוה אם אמר אע' מעיל' ואמרינן להשכיב את עצמו נתבן ד' כיון דאמר אע' ונתמא' הודאה נמוה היתה וכמו שכתבתי בראה מרכיב הרמבם דאית ליה דאם הורה כפני המלוה אין צריך לומר אע' דאעפ' דלא אמר אע' אינו יכול לומר שלא להשכיב את עצמו כתבונתו כיון שכן כראה כפירוש דכשאלו בנמרא דאם הורה מעצמו צריך לומר אתם עדי' היינו כשהורה שלא כפני המלוה ובראיה מהני מעשיות שהכתתי דכתיב' בנמרא עכ' :

ב' הגדרה כתב המרכיב דשכיב משע' אומר מכה לפלוגי כידי דאמרין דשלא להשכיב את כפניו נתבן ופטורים כנו לפרוע אם הרין דן והוציא ממון מכני' אין מחזורין אלא מהשעשה עשו אכל אם הרין דן לצמו שהורה ואמר שלא להשכיב את עצמי כתבונתי והרין הוציא ממון וחייבו לפרוע מחזורין דטעה בדבר משנה דהיינו טענתו דאמר עד שיאמרנו כפנינו הורה לו דהיינו שאמר אע' ואפ' דכשכתבנו אין כן בפירוש מ' כיון דבנמרא אית להו כן בפשיטתא כשכתב עד דאמרין מבייע ליה לרב דאמר ג' אע' ודאי דכן נמי משמע בפירוש בתמ' וא' הוה ליה טעה בדבר משנה אפ' כן ירבה לחלוק ולומר דא' שאינו כן בפירוש לא מקרי זה טעה בדבר משנה אף אמה אמרנו דהא דר' דר' נוברי' ראית ליה דצריך לומר אע' וקיימא לן דאפילו דר' דר' נוברי' טעה כדבר משנה הוא וכן ככל חכמי דורו ודורו וכמו שכתבנו בפרק אחר דמי' ממונות אפילו כדרי' ודיך אחר ליה אקומה שכתב דלענין כפניו אם הרין הוציא מידן המעות דאין מחזורין הוציא מההיא דרבי ישמעאל כדרי' וסידן הכי ואמר דלא אמרינן שלא להשכיב את כפניו כיון דפרעו פלגא ולא ידך פלגא איתו לקמיה דרבי חייא ואמר כס' פלגא עשי' שלא להשכיב את עצמו כך עשו שלא להשכיב את כפניו ולא החזיר לפלגא דחייב רבי ישמעאל כדרי' יוס' משום דכבר הורה וכן אם כן נראה דמשום דדן כבר והוציא ממון מיד כפניו דאין זה אינו מפורש במשנה אין מחזורין אותו אפ' שטעה כדן שרין

ראש יוסף הלכות עדות סימן לב

ס

הכרחא לי הטעם רבין דכסברא פלוגי אס ארשטאוי שלא להשביע את בניו אי לא אמרוק ואין לך חייא ראייה ברורה שיהיה הכן סברת רבי ישמעאל משום הכי לא החזיר רכל איקיים פברתו ויאמר שפברתו היא יפה וטובה וכרורה ויחיה כראיה לרעין הרין שכתב המדרכי רדיון טרן והגויא המעון מכניו ראיין מחזירין בראיה לי רהיניו או כשתלקו רבי ושמעאל ורבי חייא ואין ראייה זה על זה משום הכי איין מחזירין אכל עבאו דכר כפסקמו כרבי חייא וכל ספדי הפוסקים מלאים מזה הרעין כשין והגויא ממון מכניו טועה בדבר מטנה מיקרי וכמו שכתבנו דלפניו טעה כדרכי ושמואל וכדברי כל אינה חכם מחכמי הדורות טעה כדבר מטנה מיקרי כאן כמו טועה כדלמחזור ע"כ:

עוד שם בסוד והלמכס כתב היורה כפני עדים דרך הראיה זה יש לו אכלי כך וכך חייבי רגורה כיון הרב ככל הסורים לומר זה יש לו אכלי כלומר שהורה כפני היתבע וגם ליירי שתכשו וקאמר שאם הורה דרך הוראה כין כשהורה מעצמו בלא תביע כין כשהורה על ידי תביעה חייב ואינו יכול לטעון לא טענת השבעה כשאין שם תביעה ולא טענת מטנה כשיש שם תביעה ואולי כדכרי הרב דכתב דהיינו דקאמר חייב היינו לומר שאינו יכול לטעון מטנה הייתי כך אבל טענת שלא להשביע יכול לטעון אלא אם כן הורה כפני מלוה ודכריות מהיין אכלי רמשת דכשלא שאינו יכול לטעון מטנה אבי מיירי שהורה שלא כפני התובע ולא כן איך שיד לטעון טענת השגאה ואעפ"י שלא יהיה דרך הוראה רהאל לא טענו מוס ארס כרי שיאמר כדרך שאתה השגת כי השטתי כך אלא ודאי מייירי כשתכעו התובע והורה כפני עדים דרך הוראה אז אינו יכול לטעון טענת מטנה וגם אינו יכול לטעון טענת השבעה כשהורה מעצמו ככל כוכת לטון הטורי ועוד נראה דיש לרקדק בזה דכתב הרב כטס הלמכס וגם הלמכס כתב כפניו רבו דאם הור' שלא כפני התובע יכול לטעון טענת השבעה כשאמרין כגמרא ריבול לטעון שלא להשביע את עצמו כתובותי אלא א"כ אמר אתשעדי כמאי מיירי וראוי דכשי הכראה מיירי שלא כפני התובע רהיב משמע לישנא דמתיתין הוא אמר לי רמשתע ראיין שם התובע ולא מהני עד שיאמר אתם עדי וכן ודאי לרבי הלמכס דאם הורה זה שלא כפני התובע אפילו שלא הורה כדרך הוראה עב"ז אם אמר אתם עדי מועיל לרעת הלמכס וכמו שכתבתי בהנהגות רלעיל ויבין דכתב דכדרך הוראה אין צ"ל א"כ רכ"כ הוי דרך הוראה כמו אתם עדי ואינו יכול לטעון מטנה אם כך כן נמי כשהורה דרך הוראה אפילו שלא כפני התובע לא יהא יכול לטעון שלא להשביע את עצמי בתוכותי משום דהוה ליה כאילו אמר א"ע ודוק ועיין ע"כ:

לא הגירה וכדכרי הלמכס והלמה חוכא למירק דאי איתא דכדרך הוראה מהני כין לטענת מטנה כין לטענ' שלא להשביע א"כ איך נוד אומר כתיב' הוא אור לי שהוא חייב לו שאינו כלום נר שיאמר כפניו הורה לו רהינאו א"ע רמשתע דאינו מועיל ליה אלא אמר אתם עדי הכי הוה ליה לתנא דשיתיתין לומר הוא אמר ליוכו' עד שורה דרך הוראה דאז שיעל הוראתו ומכאן דאם אמר א"ע דעדיק טש וכמו שכתבתי מדכרי בעל ז' וכן משמע מדכרי ה"ה דטשי עדיק אתם עדי שהורה דרך הוראה וכזה אכשר לומר וליישב דכרי הלמכס דמתיתין

שכתבתי בהנהגה רלעיל ואע"ז דכתב הרב דראיתו היא מדכרי הירושלמי עב"ז תלמודא דידן נכחא דפליגי או נישב דכרי הירושלמי כמו תלמודא דידן ונכחא דמוסר דכרי ראיין הירושלמי היינו דאמר א"ע וכמו שכתב זה ג"כ הלאש פיין עליו גם הראיה שהכיא ה"ה מההיא דפ"ט עשאו דכתב הר"ף כרי לישב מיימרא דרבא עם מיימרא רבך ושמואל דאמר א"ע לא אמר תנו אין כותבין דמשמע דאדם עשוי שלא להשביע את בניו ורבא אמר דנריך שיאמרו היתומים חוד ואמר לכו אכלו פרעתי אכלו לא אמרו כן חייבים לפרוע ואין אמורים ארס עשוי שלא להשביע וכו' ואוקמה הרב ז"ל הוה דרבא דמיירי דהורה דרך הוראה ומכאן יבא לו להלמכס ג"כ דינו ככריא וזו ג"כ לפי דעתו אינה ראייה דמציין לאוקומיה הוה דרבא דמיירי כשאמר אתם עדי ומשום הכי ליכא טענת השבעה: לב הגירה לרבי הלמכס כדרך הוראה א"ע חייב לך דכשהורה כפני התובע שלא כדרך הוראה א"ע חייב לך ענינו כאמון עד שיאמר כשהורה אתם עדי או שיהיה דרך הוראה אכל אם הורה שלא כפני התובע כין שורה דרך הוראה כין שיאמר א"ע אינו כלל וזה כראיה לי שדנריך לומר לדעתו אכלי לרקדק דהיינו שרקדקו לעיל בהנהגות וגם הוה דהכיא הרב הכיור לראיתו של הלמכס מההיא דנט פשוט דמוקי לה הרב אלפסי בהורה דרך הוראה רבא דמיירי דוקא דהורה שלא כפני התובע דהכי משמע לי שא"כ דנמרא דאמר רבא ש"מ שאמר מנה לפלוני ביודי נראה דהאי ב' אינו כאדראם היה שם הוה ליה למימר מנה לזה כדו ועב"ז קאמר דועיל דרך הוראה ואולי דלייבא לאו דוקא דאעפ"י שהוה פלוגי שם עב"ז קאמר כגמרא מנה לפלוני וכו' ועיין ע"כ:

לב וכתב הרב דראיתו הלמכס הוא מדכרי הירושלמי דאמר רבי יוסף אמר רבי יוחנן גבי רגורה ככר דמינו ראייה וז"ל וכאשר דביות דבי יובא מטנה רבי יוחנן היא לומר דכ"כ הוה מוסר עדותו כמו אם אמר א"ע אכל נר' לוי דיש קנא פקטוק דא"כ לבי דמוסר עדות מהכיא אפילו לטענת מטנה דהא דיוסא ככר ר' לא קאי אלא למאי דאמר כמתיתין הוא אמר לי שהוה מייב לו דהיינו כשענת השבעה קאיד ר' יוחנן דאם מהר להם עדות ראיין יכול לטעון טענת השבעה דמה לו למסור עדות לומר מירה חכי לבייבס טלמי חייב וכו' ואזי שלא להשביע את עצמו יאמר א"ע חייב לפלוני מנה וכזה בני כרי שלא להשביע את עצמו מה לו לחמוד עדות לעדים אכל כטענת השטאה אכשר דריבול לומ מטנה א"כ כן אפטי' רמסר העדות כפני העדים דאמר כשם שהשטית כן לתבוע ממנו כפני עדים מה שאינו חייב לך כן א"כ הוה לך כפני עדים להשטות כך וכדכרי הלאש ג"כ רבא דמה שאמר רבי יוסף כש ר' יוחנן כמוסר עדות היינו א"ע איבא למירק דמאי אתא לומר דכ"כ אינו יכול לטעון מה הא מתיתין דאמר כן כגמרא עד שיאמר כפניו הורה לו דהיינו א"ע וכמו שדייק כן כגמרא ואין לומר דבא לברש דמה שאמר כמתיתין עד שיאמר כפניו הורה לו היינו א"ע דאינוה כלום דהא רבי יוחנן לא תפיס שם כירושלמי אלא כהלוקת מתיתין דאמר הוא אמר לי לא אמר כלום כזה אמר דאם כמוסר דכרי קיימים ולי הצעיר בראיה פירוש הירושלמי לפרשו כזה האוקומיה הירושלמי לא דייק מלשון מתיתין דקאמר כפניו הורה לו רהינאו א"ע אלא הכי פירושא דמתיתין

לא הגירה וכדכרי הלמכס והלמה חוכא למירק דאי איתא דכדרך הוראה מהני כין לטענת מטנה כין לטענ' שלא להשביע א"כ איך נוד אומר כתיב' הוא אור לי שהוא חייב לו שאינו כלום נר שיאמר כפניו הורה לו רהינאו א"ע רמשתע דאינו מועיל ליה אלא אמר אתם עדי הכי הוה ליה לתנא דשיתיתין לומר הוא אמר ליוכו' עד שורה דרך הוראה דאז שיעל הוראתו ומכאן דאם אמר א"ע דעדיק טש וכמו שכתבתי מדכרי בעל ז' וכן משמע מדכרי ה"ה דטשי עדיק אתם עדי שהורה דרך הוראה וכזה אכשר לומר וליישב דכרי הלמכס דמתיתין

לא הגירה וכדכרי הלמכס והלמה חוכא למירק דאי איתא דכדרך הוראה מהני כין לטענת מטנה כין לטענ' שלא להשביע א"כ איך נוד אומר כתיב' הוא אור לי שהוא חייב לו שאינו כלום נר שיאמר כפניו הורה לו רהינאו א"ע רמשתע דאינו מועיל ליה אלא אמר אתם עדי הכי הוה ליה לתנא דשיתיתין לומר הוא אמר ליוכו' עד שורה דרך הוראה דאז שיעל הוראתו ומכאן דאם אמר א"ע דעדיק טש וכמו שכתבתי מדכרי בעל ז' וכן משמע מדכרי ה"ה דטשי עדיק אתם עדי שהורה דרך הוראה וכזה אכשר לומר וליישב דכרי הלמכס דמתיתין

ראש יוסף הלכות עדות סימן לב

דמות היתין אם אחד הוא אחי לו לא אמר כלום או
 פלוני וכו' לא אמר כלום עד שיאמר בפנינו הודה לנו דמינו
 שהורה לתוכנו עמו דעבדו אפילו שהורה שלא בדרך האדמה
 כיון שהוכיח התוכנו וכפני עדי דעכשו אינו עד מפי ערוגו
 לא אמר להם לעדים כלום שלא כפני המלוה אלא לתוכנו
 עצמו כפני העדים אחי חייב לך מהה אז אינו יכול לטעון לא
 טענת השכנה ולא טענת השטאה ואתה רבי יוסף כש"ד
 נחמין לומר על דברי מתבי דאמר דאם הוא אומר הוא אחד לי
 שמיירי שלא כפי העובד קראו במתכיתין שלא אמר כלום
 אם חקר להם עדות אינו יכול לטעון שלא להשביע את עצמי
 בתוכנותי רמה' לו למאור עדות ועליו אתלמודא דירק ונאמן
 בתלמודא דירק עבדין:

ל' וכתב ששעור וכתב מקומו יוסף ט"ז זה הירושלמי משמע
 זכו' אין זו השטאה אבל וכו' הגר"ה אכל זה שכתוב כאן
 אינו כמו שהוא כאן אלא אחד דברי אחרים שכתוב שסבדברי
 במקומו יוסף אתי האי אבל ומדברי בעל פי נראה ואעפ"י שכתב
 דכשחבר דבריו ראינו יכול לטעון טענת השטאה ולא טענת
 הש"ע מכל מקום היינו דוקא כשהיו עדים כפניו ומסר
 להם עדותו אבל אם לא מסר להם עדותו לא להעל דבר שבו
 אשפי' שיש עדים וראוים כל מה שאמר אינו מועיל ויכול
 לטעון טענת השטאה ועל זה אתי אבל שלא על ידי תביעה
 בין חקר דבריו לעדי' בין חקר דבריו לבעל דבר עצמו ועדים
 שמוכי' אינו יכול לטעון שלא להשביע את עצמי בתכותי וכן
 משמע כש"ד רבינו אל דאם אחד אתם עדי אי נמי כוונת
 עדות דהיינו דרך הודאה למוכרים כן בין להעדים אחד כן
 בין לבעל דבר אחד כן אינו יכול לו שלא להשביע ודוקוקים
 אחרים יש בענין זה וגם בדברי בעל פי ונלאתי מלכותכן
 ועיין בדברי ר"א כי יש שם צד עיון ע"כ :

ל"ה עוד שם בנזיר כתב בעל המאור שאם הורה בפני עד א'
 לא היה הודאתו בלו ולא מי שתבע אפומיה אם כבר כהוראתו
 הגר"ה כלו' שאם להרס שהודתי ולא מחיי' אם הוד' כהוראתו
 כלומר שאמר אחת שארית אבל מטעם הייתי כך אבל אם
 אומר שהורה אבל לא טען מטעם הייתי כך לא אמר לא ליתתי
 כראה לי ראשי לרברי בעל המאור שהוא חייב דרל עד מהכא
 אומריו לו כד' אתאי הודית ונאמן לא טענין ליה דהשטה בו
 וכדאי ליה רשעם בעל המאור דאמר דאמר בפני עד
 אחד אתה עד שאני חייב לו מנה דאם הורה שהורה שאני
 כלום רמזי דברי סיכה היינו משום דקרא קאמר לא
 יקום עד א' באיש לכל פון ולכל חשאת כלומר דאין מחייבים
 על פני עד אחר על סום דבר אלא שבעה והכא כשנה מורה
 לדברי העד שהורה בכפני ואמר אתה עד אלא שאם שהשטה
 בו אם אתה מחייבו נמצא שבערות עד אחד מוניאין ממין
 ואינו מן הדין דמתחת עד אחד אין לחייב ממון ומשום הכי נתי
 אם כבר כהוראתי אין משמעין אותו דאין לחייב שבעה לא
 כשהורה חייב אבל לא הורה אין מחייבין ליה שבעה אבל
 הכא דאם הורה אין מחייבין אותו ממון וכדכתובנא כשכפר
 נתי אין משמעין אותו ע"כ :

ל"ו הרב כתב בעל המאור שאם הורה וכו' נאמן אחד כתב
 דלא מהני אפילו מורה וכ"ש אם כופר הגר"ה האי לי' שיהא
 לא דייק שפיר דהא האי נאמן כדורא ליה דכ"כ היו עד א' אשפי'
 שאמרתה עד כמו בפני שפי' ואלא אמר אל' א"כ אין קאמר
 ל' הגר"ה וזאי דייקני רבינו ראינו אלנו הנאונים מההוא
 דמוקת הכתיב דקאמר הודה בפני שנים וכראויני יודע מאי
 ראייה היא דאיכרדא דהודאה בפני שנים צריך כרי' שיהיה
 בה חיוב ממון אם יכשור אחד כך והר"ה עד אחד לאו
 בלום הוא לענין חיוב ממון אבל מכל מקום לענין חיוב שביעה
 אם יכשור על דברי העד ודאי דיהי' חייב שביעה ועוד דהוא
 ד' חוקת לא אתי לאפוקי הודאת עד אחד אלא לעדי' אתא
 לומר דאם לזה הודה בפני שנים שהוא חייב לבלוני מנה דהיה
 חמונה

ראש יוסף הלכות עדות סימן רב

מקום אחר מהיהא דאמרי כפרק חוקת הוראה כפני שנים
 ונרץ לומר כמבני קצת כפני שנים ואין נרץ לומר כתובו
 והטעם מאז דאמריין פתים פתים לכתובה שמרת וכו' ואי
 דהיהא דקנין כפני שנים לא מיידי דאמר אתם ערי דאי
 מיידי דאמר אתם ערי איך קאמרי: ונאמרי קנין ואין נרץ לומר
 כתובים משום דסתם קנין הוא עבד מורי אלא לא
 אמר אלא וכו' תימא דאמר דאמר אתם ערי אמריין דסתם
 קנין לכתובי עומד דכעין תרתי אתם ערי וקנין כדי לכתוב
 אלא כן לא הוה שתיק מזה בתלמוד והשקד חכם ואולי ריבול
 לדחות הדוחה ולומר דהכי לא נחית תלמודא אלא לומר
 בלתי אופן בתבין וכו' וזהו אופן לא כתבין אלא לענין אע
 פהכין אתקום שפא ונתן שם כנאמרי אלא נראה דלראית
 רשכס איכא למישרי כיה רגא רגא אמריא דלשולם אפילו
 אלא יש קנין איכא למי דנרץ שיאמר אתם ערי ואם לא יאמר
 אתם ערי יאמר מזה הייתי כך והיהא דקדושין היינו הטעם
 שאין נרץ לומר אתם ערי משום דראויא ממנה המעשה שקרשה
 והנה ליה כעדים שראו ההלוואה מתה סגולה לוגא ודאי לא
 נרץ שיאמר אתם ערי דכיון שראו טמכה לו המעות דרך
 הלואה מה לנו ולאתם ערי כן היהא דקדושין ראו איך כתקדשה
 ומה נרץ לאמירת אתם ערי ומה הטעמה והטעמה שיקב: ומה
 גלוח דאמר דרשכס לומר דאכא אמריא דלא מיקרו עדים כל
 זמן שלא אמר אתם ערי ונא יעיל עדותן אעפ"י שראו המעשה
 וכמא אלא ששערי שראו עדים ההלוואה לא עשיל עדותן דלא
 מיקרי עדות: וה דמאן גדול דלא מצינו בן כבול תלמודא ולא
 הוה נרץ לתניי דאיה לום מהיהא דקדושין דכלא היהא יש
 לנו כהא וכתה דראות דעדים שראו ליה עבד שיהיה כאלמנין
 ומקבלין עדותן אעפ"י דלא אמר אעפ"י ואלו דלא הכיאו ראה
 דשכס מהיהא לא לוגא דאמר דלא אמר אתם ערי וכלל ככל המקומות
 ואכ יאמר הוה נרץ דלא אמריין ליה אלא כהוראת ממת היכא
 שמינו דהיינו כהוראת מלה לכד אכל היכא דאיכא מעשה
 בגין שלקח קנין לא וכוה אתי ששה הטעם שטעם כפני רשע
 זקא דככל תלא שכי ארס מתנין וכו' ודוק ועיין ער כאן:
 ב' ע"ש כטור ולא עור אלא אפילו המעשין וכו' וכתב הלמה
 דהוה הוראה וכו' הנהגה איכא למידק על דברי הלמה
 דכתב דאם לאמר שאמר ליה רבונך שתורה כפני עדים אמר
 הן דהוה הוראה ואין יכול לטעון אחר כך משעה אתי כך דאמי
 פכא ממך רבונך שתורה כפני עדים ואלא אני היית מודה לך
 אלא שאם ירא שמה תכפני לפרוע דיותר הוכחה היא זאת
 מכשאת הן דאין לך הן גדול מזה ואי נשק ליה ממאי דאמריין
 בגמ' נביא הוה דאמר עירו ושכבולו ע"פ סהדי דקאמר הא
 אמר לא דמי דאין קאמר הן דהוה אידא ואין יכול לו משעה
 הייתי זה אינו דסתם כפני כשאתם וכו' עירו ושכבולו הוה סהדי
 ביינו אעפ"י ומש"ה או אמר הן הוה הוראה אלא הכא דלא אמר
 אלא אפילו שיאמר הן איכה הוראה ויכול לטעון משעה אתי כך
 ועוד דאי מהאי שוכדא דמיתו בגמ' שתיק ליה האו ריבא אחאי
 נרץ שיאמר הן אפילו כשתיקה נמי כשאתם ליה דנאמרי שתורה
 בפני עדים ושתק נמי היהא הוראה כמו האו עובדא דלא היהא
 הוראה מאם דא לא אכל אלא שעתק היהא הוראה ואמר לו
 כמי דהן קאמר לאו דוקא ומה כמי אלא שעתק ותאיכא למידק
 בדברי הלמה דאם זה יורה אפי' כפני עדים עכ"ל אמרי דיוכל
 לומר משעה הייתי כך כש הכא דאם אמר זה רבונך שתורה

כפני עדים ואמר הן שיהיה יכול לו משעה ביון דאין אלא
 ונרא לומר לכתובי הוראה הוא אינו כוכר כמו סקור דלא
 דהחלוק שם בין היהא דרבונך שתורה כפני ערי להוה דאמר
 ושכבולו עירו ושכבולו הוה אלא לאסוקי שיש ססעדים כיון דאמר עירו
 ושכבולו הוה כפני אלא היהא דרבונך שתורה כפני ערי לא
 לאסוקי ארעתי שם ע"ד דכיון דרבונך שתורה כפני
 עדים לא הוראה סוכר דכין כהיהא דרעירו ושכבולו כן כהיהא
 דרבונך שתורה כפני ערי ה' ללאסוקי ארעתי דיש שם עדים
 רבין דאמר רבונך שתורה בפני עדים איכא לתלמידי דהמיון
 שם כרי משמעו וכיון שכן כשאלו רבונך שתורה לי כפני עדים
 ה' כאלו אמר אעפ"י דהיינו העדים כהמיון שפולא וס' יאמר הן
 ה' לתלמידי כפני עירו ושכבולו הוה סהדי דאם יאמר הן או שתק דהוה
 הוראה וא"ל מתורנות הקוסין דלפניא דאמר רבונך שתורה לי כן
 ה' גדול מזה כיון דאמרי דרבונך שתורה בפני עדים היינו אעפ"י
 וה' לאכונה ארעתי דיש שם עדי או אית דיה רז' להורות
 לו בהמת הל' הן מודיק לך כפני עדים אלא לתכמי לפרוע
 מיד מרלא אמר הן מסתמ' אמרי דלא דנה להורות לו לא היה
 משעה כן כיון דאמר בפני קלא דנה להורות לו כפני עדי וזה
 הקוסין הב' דאקסיין דהאי עבדא דגמ' היינו אעפ"י כ"כ הא
 דאמרי רבונך שתורה כפני עדי דהיינו אות עדים
 סהדין וכו' לנרץ קוסיא אמרי נרץ שיאמר הן אש' שתיק
 כמי הא כתבין דלא דוקא הן אלא אש' שתק ועוד אשכח לומר
 דכהוראת הן יש ה' בהא דאמרין ארעתי דיש שם עדי ומה
 באמת אלא כאלו אמ' הן אלא שעתק אין כאן והוכחה על כלום
 לא אררנה מורה שהיה משעה כמה סהדי משיקר לך נרץ
 שיאמר הן כפני ועוד כד' לו דהיהא לא ריין כן מוכרי סמ' לא
 מסבירא קאמר כיון דאמר משיקר הן וס' אמ' רבונך שתורה לי
 כפני עדים קאמר עכ"ל הן ודאי דכקוסטא קאמר וכל כש
 פטע ההל' דהחלוק שם בין היהא דרבונך שתורה להיה דעמי
 ושכבולו הוה סהדי דאמר מע ליה לתלמודא דבשאל עירו ושכבולו
 להו סהדי היינו אעפ"י וכמא כמ' אמ' רבונך שתורה כפני עדי דאמר
 רבונך שיאמר אעפ"י אלא היהא דרבונך שתורה כפני עדי אין
 כשמשעה הוא אמר אעפ"י ולפיכך אפילו אמר הן יכול לו משעה
 אפי' כך דלא עדיק מהוה כפני עדים וכמו שכתבנו:
 ב' דהנהגה נס לדברי הלמה איכא למידק דכתב אלא או
 איכעו לאסוקי כהיהא דרעירו ושכבולו הוה כרא דחלוק בין או
 איכעו לאסוקי ללא איכעו לאסוקי וכמא הרב ז' וקס' יאמר
 דאפי' דאיכעו ליה לאסוקי כהיהא דרבונך שתורה שם שם עדים
 לא היהא הוראה דהא לא קאמר אעפ"י כמ' כהיהא דרעירו ושכבולו
 ואין לומר דיוכל דלא נס כן כש' על דברי הלמה דרבונך
 שתורה לי כפני עדי דהיינו כמ' אעפ"י דהוה ליתא דאין חבין
 דאמר אעפ"י הוה ליה לאסוקי שיש שם עדים:
 ב' הרב שם היהא דהכחין סהדי וכו' וכל שעירי ושכבולו הוה
 עלן סהדי אלא כנייתא דאלו כמתיה וכו': הנהגה ונסי לא
 פריש כן לא כדרך שלא קא' ליה הכי דלא שם עדי ושכבולו הוה
 כהדי רובה אתה שיהיכל השומע' יפ' כעירו כיון שג' וכו' וזה
 כה' כת' לי ומש' דאו כמתיה זה לא הויב' על טענתו איכה טעב'
 דכיון דהוה אלא משיקר מכה ליה לא הויב' על טענתו איכה טעב'
 עדי ושכבולו הוה עלן סהדי אפי' כיון דהוה אלא ונסי אמר
 כיון דאמר משיקר הן אלא או כשאל שעתק משיקר מכה לי כיון
 והיו עדי עמי ויהיה שתק לא אמרי' משעה כהדי דשתיקה
 ככה היה

כאורה דמיא דזה לא אמרינן אלא כשאמר מעיקרא הן ואחר שאמר עירי ושכני וכו' שתק או אמרינן שתיקה כהוראה וזהו כתב הרב כפל נמקי יוסף והכריח כן מהכרח השמועה ועל מה שכתב רש"י שהיה מכיר סוה לא יורה כפני עדים אחר בלבו שחל יהא סבור שכלם ישיבין ויאמר הן איבא למירק דאם כן איבא למיחש להאי חלוקה דיאמר זה שכלם ישבין אם כן כשאמר הן או שתק אפוא אמרינן שהוא חייב דהוה הודאה דזה ואמר הייתי סבור שלא היו שם עדים משום הכי הדתי אבל לבי משטה הייתי כך והרב כפל נמקי ווסף כתב דזה אשמועינן בנמרא דלא יהא יכול הלוח לומר כן ורש"י אשאר דקאמר דהמלוה יסבור כן אבל הלוח לא יהא יכול למשן כן כיון דאמר בגמ' מעיקרא הן וכמו שכתבתי ואין לומר לדעת רש"י אלא זה שכתבתי ונע"כ :

עוד שם הרב כתב כפי התירוץ המסומן עדים ושמועו הורה וכו' ככל שם אש טען משטה הגר"ה כשתבעו שלא להשיבע או כשלא תבעו אלא הורה מעצמו או לא היו דברים מעולם כן כשתבעו כין כשלא תבעו או פרעתי אחר כך ג"כ כין כשתבעו כין כשלא תבעו וקאמר ואם לא טען אין טוענין לו לוח מהמור מעצמו זה שלא כדרכי הרמבם דכתבנו לעיל דאשילו כזה שהוא מורה מעצמו אם לא טען אין טוענין לו וכן כפל נמקי ווסף כשם המפרש ובראה דהדין שמהם דאמאי לא יתן טעם לומר למה הורה ואעפ"י שאם כתבתי לעיל טעם להכיר זה מכל מקום לא כראש כשכני הרבנים האוכיין דליבא גילוי כפירוש בנמרא ואם כשת מכל אלו אמר אתם עדי שאינו יכול לומר לא טענת השטאה ולא טענת השבעה ולא לא היו דברים מעולם מכל מקום יכול לטעון פרעתי אחר כך והתימא מדרכי בעל התרומה שכלל כן כמרא כלל דנראה דכולן דיקו סוה רכל דלא אמר אתם עדי יכול לטעון כל אלו הטענות אבל אם אמר אע"פ איני יכול לטעון שום אחי מהן ואמת הוא דכתב בעל התרומות האי כלל לומר דכלל אמר אתם עדי כל הטענות שישען דהיינו הטענות שכתב וזכה בהם אעפ"י שכתב אמר אע"פ הדין אין בכך כלום וכן אם ימות זה שהורה כאתם עדי טענין ליתמי אחר כך שחל פרע אחיהם אחר שהורה דכל מאי דמצי אבוהו לטעון טענין ליתמי ע"כ :

ע"פ הרב כתב הר"בש כל שראו הלוחה אפי"ה בהכחשוכו משום דכהלוחה אפילו בלא ערוס וכו' דלא איברו שהדי אלא לגררי הגר"ה כר מדרכי' אלו שכתב הר"בש דאם לא נמאר עבין ההלוחה לא כעדים אבל בלא עדים לא מתייב אי"ה א"כ לא הוה בני כשהלוחה ארס לחברו שיתחייב אפי"ה שראו העדים ההלוחה כן כשיראו בהכחש כין שיראו כפי' שלא בהכחשה עד שמיחד אותם לעדים דהיינו שיאמר להם אע"פ אס כן קשה בקדושין דלא נמאר ענין הקדושין לא כעדים דאם קדש ארס אשה בלא עדים אפי"ה טעניה מדיים איכס קדושין כלל לא נרין שהיו שם עדים כרי שהיו הקדושין קדושין הכי מצי שחם יראו לבד העדים הקדושין ולא ימד אותם ואמר להם אתם עדי דלא ועילוה אינו דאמרינן כפי' בקדושין אלא משתה קדש אשה כפיט שפי"ה דנרין לומר אתם עדי משמע דאשילו בקדושין שאינו בנמאר וכשלא העינן אלא כעדים אין נרין לומר אותם ודחוק לחלק כין כשראו בהכחש לכשר או שלא בהכחשה דלמי משמע כן מלשבו ועיין שם כתשוכת הר"בש במקומה :

עוד שם הרב כתב רבי ירוחם אס תקע לו כש כאמונתו

עוד שם כשור השוכר עדי שקר פטור מדיני ארס וחייב כדיני שמים הגר"ה בגמ' פריך הכי דמי אי לימא לכפשיה ממוכא כעו לשלומי והקפסו התום דלימא מאי דאמר דפטור מדיני ארס הייט משום דלא יודעינן שהם עדי שקר ואף עכ"פ שהעדים אומרים ששקר העידו עכ"פ אומ כאמון דכיון שהגיד טוב אינו חוזר ומגיד ושד דאי הם מודין ששקר העידו והמלוה כזכר הם חייבים לפרוע ותיירנו התום כיון שאם היינו יודעים שהפ עדי שקר משלם אין שייך לו פטור מדיני ארס ואינו תמיא דאמאי לא שייך למיתבי פטור מריבי ארס כיון דא"ל לכרר אס העדי שקרים אי לא לנשלו אין מחייבין ליה לפרוע לכך כראה לומר ככונת התום דהיינו לוח כיון שאם היינו יודעים וכו' עכ"פ כמי ליה המלך כיון שהוא יודע שסם מדי שקר הוא חייב לפרוע ונהדין אשמועינן בנמרא לעצמו מה שהיא חייב וכלל לומר דאין זו קושיא דר"ב אי לא יוכל לכרר זה שהעדים הם שקרים דפטור מדיני ארס דאין יכולין להוכיח מידו המעות כן הוהו אומר דהעדים כשדים הם אלא הכא מיירי שהמלוה אחר שגכה מן הלוח באלו העדים שאמרו הלוחה שהם שקרים הורה נה כן המלוה אח"כ ואמר שהוא סברן ועדי שקר הם וקאמר דפטור מדיני ארס וחייב כדיני שמים ומשום הכי פריך בגמ' אי לימא לכפשיה וכו' דלעולם לכפשיה והוא מורה שעדי שקר הם אבל איבא למירק כשפטור דשמעתא דהוא פריך אי לימא לכפשיה וכו' דלעולם לכפשיה והוא מורה שקר הן שהי סברן להשד אכל מ"מ או שהלוח חייב לו המאן ולכך קא' כשור מדיני ארס כיון שהו מחוקקין כמותן וחייב כדיני שמי' על ששכר עדי שקר

עוד שם הרב כתב רבי ירוחם אס תקע לו כש כאמונתו

ראש יוסף הלכות עדות סימן לב

ביון שפיהם וכתו להם ממון כדו שיעידו שקר וכזה אתו שפיר
 מאי דאיכא למידק הכא דאמאי יטלמוד דהמשלח חייב בידו
 שמים ושא קיימא לן דאין שליח לדרכר עבירה ולא הווי ליה
 לעדים לשמעו לו דרכרי הרב ורכרי התלמוד דברו מי
 שומעין וכמו שאמר בגמ' דזה אשמועינן דהיה תלמוד דלא
 ליחייב משום האי טעמא ואיכא למידק בגמרא דאמאי לא
 אמרינן הכא דרכרי הרב ורכרי התלמוד דברו מי שומעין
 אלא טעם לומר כמ"ס דכיון דפיתתו ונתן להם ממון הוי בטל
 הוא עצמו עשה והעיד שקר לפחות שיהיה חייב כדיוני שמים
 אבל בעלמא אין עליו שום חייב ולזה נראה עבירה אמתו של
 דכבוד בעלמא אין עליו שום חייב ולזה נראה עבירה אמתו של
 דכתבו דוקא שוכר אבל אמר פטור אשילו מדיני שמים דמנא
 שמחלק בין כשהשכירו ללא השכירו אלא כדכור בעלמא אז
 הוא פטור אשילו כדיוני שמים אבל מ"מ יט קצת דיוק דכבוד
 התום דאין קאמרי אבל אמר פטור מדיני אדם דכבוד שלא
 ישמענו לגולמה לי האי טעמא אשילו שיהיה סבור שישמע
 ליה כיון שלא שרין הוה ליה שליח דכר עבירה והמשלח פטור
 דכל משלח כבוד הוא שהשליח יעשה שליחותו ועבד אמרינן
 דאין שליח לדרכר עבירה כמנ"ל לפי זה שכתבנו דכאמרינן
 בעלמא אין שליח לדרכר עבירה היינו דוקא כשלא קבל ממון
 מהמשלח אבל אם קבל ממון או המשלח חיי כדיוני שמים לשמות
 גר' שר שם הרב וכתב רבינו כל זה וכו' אף עפ"י שאין כ"ד
 מחייבין אותו הגה"ה גס הוהיר לכני אדם שלא יעמו
 זאת להשכיר עדי שקר וימכרו לומר שם אין חייבין כלום
 דרכרי הרב ורכרי התלמוד דברו מי שומעין להכי כתבו לומר
 דכל השוכר לא יאמר כל הזיכ הוא על העדים אלא גם הוא
 חייב כדיוני שמים עכ"ל

גה' פ"ט הרב ונת' עוד כספ' הראה דהא דאמרי פטור מדיני
 אדם היינו כפשוטו העב' וכו' הגה"ה ויש קצת דיוק דכתחלה
 דכריו מתחיל כפוכר וקאמ' הא דאמרי פטור מדיני אדם היינו
 כפשוטו דערי מדי' וכו' אבל אם היו העדי מורים חייב' ונראה
 דחייבים העדים קאמר כמנ"ל דכיון מורים בין אן מודי' השוכר
 גטור מדיני אדם ואם כן אין קאמר דהא דאמרינן פטור
 מדיני אדם היינו גב' דמשמע דא' ל' אם העדים מודים מחייב
 השוכר ולא נפקין כן מלשונם אלא שהעדים חייבים : ונראה
 לומר בכונת לשונם דהכי קאמר והא דאמרינן דפטור מדיני
 אדם ואם כן חפסיד הוה הוה יוסי וקא' כפשוטו העדים מודים
 אולימו מפסיד הוה דעדים חייבים משום גרמא : וחס יוסי
 לומר בכונת לשונם דהא דאמרינן פטור מדיני אדם חייב
 כדיוני שמים היינו כפשוטו העב' מודי' ומפסיד אבל כשהעדים
 מודי' או השוכר פטור בין מדיני אדם בין מדיני שמו דהעדים
 חייבים לשלם אבל קשה דכריו דאמר חייבין אף בדיני אדם
 דהא גרמא הוא וקיימא לן כמאן דראין דינא דכרמי וכוין שו
 איכה אלא גרמא כפלא אמאי חייבין והא קיימא לן גרמא
 כבויקין פטור וזה אינו אלא גרמא וכמה חלוקין ים כן גרמא
 כבויקין לדינא דגרמי וכמו שתדלא לקמן בהלכו' בויקין סימן
 שמו עיני שם ואלו דכבוד הראה דמאן דכרמי ליה גרמא
 כבויקין פטור חולק על מאן דראין דינא דגרמי דהכל אחד
 ואין קיימא לן כמאן דראין דינא דגרמי לפיכך קאמר הכא
 דאשפי' דגרמא כבויקין הוא דחייבים העדים והשתא כפיוס
 שכתבנו אשפי' לומר דמס' שאמר כמאן אלא אם היו העדים
 מודים

אנראה לי דכמו מאי דאמרינן פטור מדיני אדם הינו לענין
 ממון כן כמי לענין חייב כירי שמים הינו לענין ממון דלגאלת
 ירי שמים דכר' להחזיר ואי הוה חייב ליה כירי שמים אין לו
 להחזיר וגם אין לו דפטור מדיני אדם משום שהוה מוחזק וכמ"ס
 אבל חייב להחזיר מדיני שמים כיון שהוה מיר הלויה שלא
 דכר' כעדי שקר ויחזור הדן כיוניהם בלא עדים רכיון דעשה
 שלא כהוון דפכר ערי שקר דרך שיתקן מה שעשת דוה לא
 כראיה דהכלבגוי לקמי שמואל ולמה לו להחזיר מה שהוא יודע
 שהוא פלו דשמואל יפסיד מן הדן ואלדכה נראה לו דרכר זה
 חייב כדיוני אדם רכיון שהוא מורה שהוה המעשת מיר הלויה
 שלא כדיון כעדי שקר שכ"ד עושין שיחזיר המעות ליד הלויה
 ויחזור וידיין עמו כעבי כ"ד בלא עדים ככראשונה ואשפי' מין
 הדן אין להוציאן מידו משום שהוא נאמן לומר שהיה חייב לו
 במינו ראי הוה כעדי אחר שהעדים כשרים היו מ"מ יט להוציאן
 מידו ולתת אותן כיד הלויה כמו שהוא מעיקרא האיל ועשה
 שלא כהוון שסכר עדי שקר והוה ממון שלא כדיון אבל אמאי
 דכתב' לי כספ' הראש' דלא מחייבין אלא להאי דסכר עדים
 עלמאון שאין חייב אבל אם היה מחייב אלא שלא היו לו
 עדים אינו חייב כמנ"ל דאף עפ"י שסכר עדי שקר כיון שהוא
 חייב לו פטור בין מדיני אדם בין מדיני שמים ואין מחזירין
 הממונ' כיד הלויה כלל אבל איכא למידק עליה דמכא ליה האו
 דמכא דממא דקושית בגמ' היא ממונא כע' לשלמו ככל גוונא
 הוא כיון דהוה כעדי שקר בין שיאמר שיהיה חייב לו בין
 שלא היה חייב לו ויחזור הממונ' ליד הלויה כשהיה וכורא דהאי
 מחייב דכתב הראה היינו דאומר המלוה רחייב לו המלוה
 ממון זה דאי ידעין ככירור שהיא חייב לו כגון שהביא עדים
 אחרים או שהלוה מורה שהוא חייב לו למה לן להחזיר אשכוי
 משרתא למה לן ויתרון התום דבתבנו לעיל הביאו כי זל כספ'
 הראש' שיון עליו כמנ"ל כפי מה שכתבנו דהא שכר עדי שקר
 לעצמו דלעולם חייב כדיוני שמים חייבין כשסוכר עדי שקר לחכרו
 כדיוני אדם מחייב כדיוני שמים חייבין כשסוכר עדי שקר לחכרו
 אף כן מאי דכתב הטור השוכר עדי שקר פטור מדיני אדם
 וחייב כדיוני שמים היינו כשוכר לחכרו וכמו שמוקיין כן בגמ'
 וקשה למה לא פירשו הטור דמדיני כבי האי גוונא והראש'
 כפכקו פירשו וגם הוה ליה לטור לכרש דהוכא דשכר עדי
 שקר לעצמו דחייב כדיוני אדם אלא שדראה לו הדכר פשוט
 לפיכך פתם העבין גם הדימם כך פתם והרף פירשו ואפשר
 דהדימם והטור כתב כן ראשלו לעצמו פטור מדיני אדם
 משום דמפרשי השמשה כירוע שם עדי שקר וכגון שהמלוה
 מורה אבל אי אין ירוע שם עדי שקר יהיה פטור מדיני אדם
 וחייב כדיוני שמים וכמו הקושית שהקשו התום וכמו שכתבתי
 גם כן אני לעיל במקומו :

גג' הרב השוכר עדי שקר וכו' ותוספין אלא לחכריה וכו'
 הגה"ה הרנוש התיספין דאפילו שכר לחכריה אמאי חייב
 כדיוני שמים יחזיר חכריה הממון שכלל ויהיה פטור זה אפילו
 לזאת ירי שמים לכך כתבו התוספין דמיורי דאין לחכריה מה
 לכרוע או שהלך למה או כגון שאין אמו יודעים אם העדים הם
 שקר אבל אי חכריה איתי התם ויש לוכדי לכרוע וגם אינו
 יודעים ככירור שהעדים שקרים או מוציאין הגולה מידו וזה
 יהיה פטור בין מדיני אדם בין מדיני שמים ומ"מ נראה דשכר
 זה אשפי' עוד לא תתן מכשול כמו המושט כוס של יין למוה'

ראש יוסף הלבות ערות סימן לב לג סג

על זה ויאמר מה טראה אבל כדאימת פסול האוכל והסוגא לא
מאוס שכתבו ח' ו' אלא חף עכ"ל שיראה לו שהוא דין דין אמת
עכ"ל פסול הוא דמחמת אהבה מקרב דעתיה ומזווי לאוהבו
שלא מן הרין אע"פ שהוא סבור שהדין כן והסוגא גב' מרחקא
דעתיה ויחייבנו חף עכ"ל שהוא וכו' והוא יחשוב שהוא חייב
אבל שיעזב כן לכתחלה להטות את הדין כשכיל אהבה ופוגה
ח' ודבר זה לא ואמר דאם כן חף כעדות היה להם למיפסול
ומש' חזן מאוכזב ופוגה ה' כמו הנר לריוט שהוא פסול לדין את
ישראל אבל הוא כשר להעיד ודין אוהב וטובא ודין הנר הוא
לעיל סימן ז' עד כאן:

ב הרכ"ל כתב הריב"ם סימן ת"כ וכו' ושלפי שאלתו בנ"מ
לאחר גמר דין מחלוקת וכו' הגדרה אחת לאשמועין דמי
סקבל קרוב או פסול להעיד עליו ראשו ריבן דמי לא קנו מידו
שיכול לחזור היינו קודם גמר דין אבל לאחר גמר דין אין יכול
לחזור לא כימא אחר גמר דין של דימין ראשו ריבן חתה וכו' ו
תלמי חתה חייב כמו שהוא הדין במקבל דין פסול לא הנמר
דין של מקבלי ערות מהפסולין לעדות היינו כשנתקבל כבר
העדות בכ"ל כל חד וחד כדכינו אבל מה שרובה לראות הוא
דכאמין עליו אטק ומאמנין עליו רועי בקר לעדות הישמעלים
נראה דיש לחלק קצת ביניהם דכשנלמא אבא ואבין כשרים
הם לעלמא ונ' רועי בקר מעיקרא כשרים לעדו מינים שכתבאו
עד שמשזו רועי בקר אלא מחמת ככה כבארומי ומינים הכי
יכולין לקבלם להשעיר דלעולם אפילו משעת לידה ומכאן ומהדין
אבל הישמעאלים דלעולם אפילו משעת לידה ומכאן ומהדין
הן פסולין אין להם להשעיר והלחוק דק מאר ולדברי הריב"ם
יש לשמוע עד כאן:

ג כתב הטור ואלו הפסולין מהם מהמת קורבא וכו' ומהם
מחמת קטטה הגדרה מה שכת' מהמת קטטה דרך לומר
מהמת קטנותא דאי משום קטטה היא כתב לעיל דאוהב
וטובא כשרים להעיד ועוד דלא מצינו דהוי פסלות כדברי
דכינו עד כאן:

ד עד שם כסור האב פסול לבנו הגדרה זה מוסכם
לכע' ופילו למר בר רב אשי דלא אפשר לא אבא רבא אבל
אב וכן אפילו לרד"ק פסול וכתב עוד והוא חשוב ראשון
בראשון זה דלא דמר בר רב אשי דאבא אב וכן ראשון בשני
כפי פירוש הר"ף דעירם דמשום הכי קאמר בנ"מ דלית הלכתא
כמר בר רב אשי אבל לבי פירוש דאבא אפשר דאית ליה
לתמודא דאב וכן חשבו רבאון בשמי ובבן הכן ראשון בשלישי
אלא דלית הלכתא דמר בר רב אשי משו' דכפי בני ובני נשים
אש' עראף דור פסולין ולזה כיון רבינו הטור לאשקו מפירוש
דאבא דכתב האב וכנו חשוב ראשון כראשון לומר דמשו' הכי
פסולין להעיד זה על זה ועם כן כנו חשוב ראשון בשמי ועם
הוא פסול אבל לבן כן בנו שהוא ראשון בנ' איבא פלוגתא בין
הנדוני' דלמר כשר ולמר פסול ואה' היה ד' בראשון לכע' כשרין
להעיד זה על זה וכל זה לאשקו מפירוש דאבא דכתב דאפילו
לאחף דור פסולין האב והבנים' אבל אוהב למידק מההיא
דמר בר רב אשי דחזיון דכפי פירוש הר"ף וכפי הכל אפילו
מאבא דאית ליה למר בר רב אשי דאב וכן מיקרו ראשון
בשני וז' לדברי דאבא אפשר דהכי היא האינ' ולכאור המפרשים
לא הוי הכי האמת אלא הסוכין אב וכן ראשון בראשון אבל
מר בר רב אשי הכי וכו' דהוי ראשון כשני וכו' ודאי דכפי ראי' ליה
למר

מודים חייבים אף כדכינו אדם דל' חייבים כיון העדים כין
השוכר לשלם אף כדכינו אדם דכין הכל נרמנו ונרמא חייב אבל
אוהב כראה דאם הוא מחייב לשוכר נרמא נרמא אפילו לא
יהי העדים מודים שהעידו שקר יהיה חייב השוכר מאוס
גרמא אלא ידעו דהעדים כלבר קאמר ואי קשיא לך כיון
דמחייב לעדים משום גרמא למה לא יחייב את השוכר נס' כן
משום גרמא איבא למייר דהשוכר הוי גרמא דגרמא ומשום
שכיפתור לעולם מריכי אדם ורחק למר דאיני מחלק בין
גרמא לריבא דגרמי ואלו דסוכר דהאי גרמא הויא כמו דוכא
דגרמי רהוי ליה כמו שהזכירו בירידים למחוק משרם כן החלוק
שכין דוכא דגרמי גרמא כדכינון אינמי אפשר שהוא מפרם
דהאי גרמא הוי דוכא דגרמי משום דכשע' שהעידו שקר לאתר
אלו ההוק ולרעת קצת דמחלקי כן כמי כיון דוי דגרמי לגרמא
כדכינון אבל קשה דלמה ליה לכתוב דהא גרמא הוא הוי
ליה למכתב דהא דוכא דגרמי הוא לכך נראה כמו שכתבתי
ועיי' לקמן בסיומן ש' שהזכיר הסור דכרי הרמב"ם עד כאן:
ו וכתב עוד הרכ"ל י' שדכרי דהא ה' כשאין לחכמה
מה לשלם מוכרין הגולה מודי הגדרה ואיני אומר שדכרי
הדאש אפילו איתא לחכמה הא ושל מה לשלם ועם כל זה
העדים שגורים שהעידו שקר לגבי עמון הם נאמנין אבל לא
לגבי המלוה דכיון שכבר השעיר אינן יכולין לחזור ולהגיד
והמלוה יאמר דלא השעיר אלא באמת ועכשיו חזרו וכהו נאי
מיורי שהמלוה עצמו מודה שהם עדי שקר זה אינו דאם כן
אמאי דריק שידוע העדים אש' בלא הודאת העדים חייב הוא
לשלם ונ"מ אלו העדים כשרים לעדות אחרת דאינן כפסולין
כזה שאמר דשקר העידו דאין אדם משום עצמו דשע' עכ"ל:

ז וכתב הרב עוד ועם כשאין עדים מודים וכו' כלנו כן אין
עדים מעידים עליהם אש' מחכמים וכו' הגדרה הא דלא
מהני אפילו במחכמים הייחודוק דמעידין אפ"ן דעדי' כיון
שהעדים אמרו כמקום שלישי כיון כלובי ככך למר פלו' והוימו
אותן כאותו יום עצמו הייתם כמקום פ' דאי אין כמו שכתבנו
אלא חולקים בנפך המלוה או הלוה כיון שמחכמים אלו לאלו
אמאי מחייבין לעדים א' אלא דרבה כימא אוני תרי כהרי
תרי וכמודא דאירק ככולי ת' אמר אי' כמו מיירי ג' שמעדין
אנופן ועדים כגון ראשירי העדים האחרים אנו ראונו לפלו' וכו'
משכר אמתם והלכתא משם והעד'ם כפניו כד' עלעדוה' כמי
אנופן ועדים הוא עכ"ל:

סימן לג

א כל הפסולין לדין פסולין להעיד חזן מאוכזב וטובא וכו' .
ב הגדרה מאי דלא נקז הסור לישכ' דקא' בכתב' כל הכשר
לדין וכו' דהשתא איתי כדכיה ערות נא' ל' המשנה מדוייק
שפיר הכא כדמי עדות ועוד דהשתא מיירו' כמי שהוא פסול
לעדות ושוכ' נקז הוא לישכ' מאוס לישכ' מעליא וקאמר חזן
מאוכזב ושוכ' שכשרין להעיד אע"פ שפסולין לדין וכתבן היה לו
לטור לכתו' חזן מאוכזב וטובא שפסולין לדין וכשרין להעיד לא
דלא דק כלום ייה והי' עשה דהוא ובא' כשרים ליה יעד אע"פ'
שפסולין לדין משום דלא נחשדו ישראל לא להעיד שקר ולא
להטות משע' משום אהבה וטובא אלא דכעדות דאינו תלוי
אלא כראייה משום חשש אהבה וטובא לא יסקר דלא מחבר

ראש יוסף הלכות עדות סימן רנ

למר כר רב אשי היא דאורי' בסנהדרין פירק זה בורר היא
דאמר התם רב איקלע לטיוכן גוילי בעז מיניה מהו שיעיד
אדם באשת חורגו ואחורו סם בעל באשתו ואשה כבעלה ואין
יכול להעיד באשת חורגו ולא אשת חורגו יכול להעיד לו ולמר
בר רב אשי האם וכנה חשוכים ראון בשני מצא דחורגו
הויעזו א' בכ' כמו שהוא עם אמו ועבד אמרין דהוא פסול
לאשת חורגו ואשת חורגו לו בנצח דראשון ושני אמרין תרי
בעל באשתו וקשה א' למאי דאמר דכא' וכ' לא אמרין תרי
בעל באשתו ועיין ולפי דברי רבי' רבי' דמוכר דא' כב' פסול ג' ד
דכשא' בנ' דלית הלכתא כמר כר רב אשי היינו מחמת שני
טעמים אחד דהוא סוכר דאבא דאבא היו ראשון בשלישי
ואי' בן א' לא חשוכין ועוד דאפילו כפי סבתו דחשוכין א'
וג' עבד פסולין הס וקשה דאיך דחה מהלכה דא' וג' כשרים כחן
דרכא ומר בר רב אשי בתראי סביר להו דכשרי' וגם מתמיתין
בתמא דפרק זה בורר מפי' להו דלא פסול אלא ראשון בשני
ושני בשני אב' ג' כראשון לא חיותי' פסול גם היא דא' כפרק
י' פ' ה' א' אי לאשקין מדרבא מוסקין הוא אפשר לפרושי כמו
שפירש' השכם דהכי הו' יותר פשוט מפיר' ד' וכוין שכן אבא
ורבא לא פליגי וכל זה חחה מהלכה משום האי דדרש רב
כ' זה בורר ופסול ראשון בשלישי דוחק הוא ואע"ז דהיחשמי
מסייע ליה עבד כבר רחוקה דגמרתו עיקר ואלו דרכיו תם
ידקדק ודאי רבא פליגי אהיה ד' אבא מלישא דתלמודא
דקאמר רבא אמר רמשמע ודאי כר' ע' אדר' אבא דל' הו'
ליה לומר אמר רבא אף א' כב' כשר וכוין שכן דסבירא ליה
לרבי אבא דא' וג' פסולין ואמר כל זה דרש מר וטרא דהוא
אחרון יותר מכלהו כרבי דהלכה כר' אבא ככל הכי שמעתתא
דאמר ודאי רבא דכרי רב' אבא קאמר בין במאי דאכשר
שלישי בשני ביומא דשפול ג' כא' ככל לומר לדעת רבינו תם
אכל במאי דאמר בנמא א' או לאשקין מדרבא מוסקין הוא לא
אתי שפיר זה שכתבתי ודוק :

ז הרב ז' ולהתיר דליכא דמסיעו ל' השכם לא השם רבם
לכתוב סבתו הגר' והרב בעל ז' שם כפרק י' מחלק
פרש פשט ההלכה כדברי רב' שם וספק ליה ר' ר' ר' ר' ר'
שם מקרא דלא יומתו אבות על אבות נפק לן דרבות להדדי
שהם שני בשני מפסלי ונראה דלפי דעתו יש כאן טעות שופר
דבמקום הא דקאמר כפקא לן דאבות להדדי צריך לומר
דכניס להדדי שהם כ' כב' כגון בן ראובן עם בן שמעון ראו
מיקרו שני בשני דאבות להדדי מיקרו ראשון כא' לכע' והכי
כפקא לן כפרק זה בורר דקאמר אשכחן אבות לכניס וכניס
לאבות וכ' אבות להדדי דלא לא צריך קרא כניס להדדי
מנא לן ומוכח מדלא כתיב אבות על בן מאי כניס דקא' לפסול
כניס אהדדי דהיינו בן ראובן ובן שמעון וכתב שם דהלכה
כרבא דמכשר ג' כא' משום דלא אמרין לית הלכתא אלא
ממר כר' רב אשי דאכשר בן חמך בן ראובן ל' דאובן מש' שהוא
ג' כא' ואין ס' דאפילו כבא' דאבא עד כמה דורות דאמר
כך פסול דרבנן דרין לך כפירוש דאית ליה לנמקי יוסף דאבא
דאבא הו' ג' כא' וכשר מן התורה לא שחתיים פבליהו אשילו
עד כמה דורות אחר כך אלא נראה סבירי' השכם הם לומר
דפסולין הם מן התורה וכי כתב דלא פסול אלא מדרבנן אבל
לפי הטעם שכתב משום דהכי יורה אכתי הו' יותר נר' דאשיל
דאורייתא פסול דהכל אחד והרבי' שהביא לומר דאבן הו'
א' וכ' היא מדרבנן כפרק זה בורר דחורגו לכרו דהיינו בן
אשתו פסול לו אבל בן חורגו דהיינו בן בן אשתו כשר לו ובן
אחי אשתו שהו' פסול לאחי אשתו גם הוא פסול לבן אחי אשתו
ומאי שכתב מכן חורגו אי אמר' דהאם וכנו הו' ראשון כראשון
מנא דבן כב' הוא ראשון בשני וכמו שאשתו פסול' לו כן כמי
הוה ליה להיות פסול לו דבעל באשתו אמרין והכא ליה אלא
חד בעל אלא ודאי מדרבנן רבין לכן חורגו היינו משום דהאם
ובמ' הו' ראשון בשני ובכן כמ' ראשון ב' ואפילו אמו כשר' ל'
אכל בבן אחי אשתו לא לא א' כ' דהא אשתו ואחיו הם ראשון
כראשון מצא שהוא עם אחי אשתו ראשון כראשון ובכן אחי
אשתו היו ראשון בשני ומשום הכי פסול לו חורגו כעיש ר' ר' ר'
דחוקה לומר דאב' וכנו הו' ראשון ושני וקשיא לגאונים שכתבו
דהו' ראשון כראשון ראב' מאי שכתב בן חורגו מכן אחי אשתו
דראשון ושני הו' וראשון ושני זה ואילו דכבן חורגו מסבתן
משום דאפילו דרא' וליכא קורבה באמת אלא משום בעל
באשתו לא אמ' פסול כא' וכ' אכל בקראחי אשתו אפ' ליה
קורבה באמת אלא משום בעל באשתו כיון דלא אפליג דרא'
פסלין להו אכל מ' קשיא ליה דבנמא מוכחין מקראי דבעל
באשתו נמצא דהיי קורבה משום ואילו דכתב הרב דליכא מי
שמסיעו ל' השכם משו ד' הכי אשכ' במקו דכרי' אכל הנאוו'
כתבו דאב' וכן א' כראשון הוא ולא הכיחא אה' כלום אין
להביאו לומר שהוא חכר ל' השכם כפירושו ומיהו לא הכי דכרי'
הנאווים אלא כגשון אפ' דנראה דל' דיה לא פ' הכי ולומר
איכא לומר דלא דהא מאי דכתב' דאחרון הוא הדבה :

ח הרב ז' ובענין פלוגתא דרבי אבא ורבא כתבו ה' ח' ד'
ד' ד' פסק כר' אבא מראמרי' וכו' ולא פליג א' אריון וכו' והל'
אין

ה' הרב פסול האב לכמוכו הלכה שלישי בשני כשר הגר' .
בנון בן בן ראובן לבן שמעון דראובן ואחיו הם ראשון
כראשון ופסולין ובן ראובן ובן שמעון חשוכים שני בשני ובפולין
ובן בן ראובן ובן שמעון חשוכים שלישי בשלישי וכשרים
וקאמר רבי אבא שאם אחד מהכשרים זה לזה דהיינו שלישי
יעיד לשני כגון בן בן ראובן לבן שמעון דהוא שני וככנס
דפסול עדות לשני גם בן ג' הוא כר' ולפי' ד' לראשון שהיא
תחל' הפסול הוא פסול ומה שפרשנו ג' כב' דהיינו בן בן ראובן
לבן שמעון ולא פרשנו כמר דרא' דאב' וכן וכן הכי היינו ממם
דלא מצינו בחד דרא' שני ושלישי דאב' וכן א' כא' וכן כנו
דראשון ושני ובן בן ב' א' כ' ועם בן הזקן הו' כ' כא' ובן על' הו'
הדרך לעולם לא תמצא שלישי בשני אלא ג' כא' וכ' כא' וכן ד'
כראשון וכו' :

ו הגר' ולמר כר רב אשי דכר' ליה דאב' ובן הו' ראשון
בשני איכא למירק דאחיו תריין לשני אחיו ראשון כראשון
שני בשני הוה ליה למיקרייה דהא הבן לבני אביו כ' הוא וכזה
לא חיוני תאן דשני דשני אחים או אחיות דלא הו' ראשון
כראשון ונפק מיכה אי חשיב להו שני בשני לענין דלא אמרין
תרי בעל באשתו להרמ' כ' ולהראש דסבירי הכי אכל להר' י'
אמרין תרי בעל באשתו אפילו שני בשני ולהדדי אין כאן
כפקותא ונ' אכל איכא כפקותא אחרת דבן אחיו ויהי' כשר

ראש יוסף הלכות ערות סימן לנ

אין הלכה כוכא' הגדרה דים לרקדק. מה לנו אי פליג
אירוקא אי פליג אכולתו מילתא לומר אין הלכה ככרא ומה
למאסא כאלאומי ובגמרא לא הוה ליה לזימראי לאשקי
דכא מוסקי סוף אלף הוה ליה לומר אי לאשקי דכא
ליא אין הלכה ככרא מאי אכפת לן ומה שמה שמוס דמוסק
כיון דפליג לימא אוקלכס ככרא ונדחה לומר דכוכא הגמרא
דאמר מוסקי הוא הו הכי אי חלי דררט מר וטרט וקאמר
דסלכה בכל הכי דאמר רבי אבא וררט כן לאשקי מדכא
דאמר בפליגי כראשון כשר ומרבי אבא פסול הא רב
מוסקי חו על דכרי רבי אבא דרבי אבאמר רגלוי כטבי
כזר וכא מוסקי דאף כראשון כשר וכיון דאין כאן בפירוש
שמולן ככא על רבי אבא אי לא קאמר אלף הלכה כר אבא
היה אמריא דלא אתא לאשקי דכא דאבשר דסוכר ר אבא
דאף כראשון כשר וכמו שצדק אבדכסלמ' אם היה מחלוקת
כפי עמ' ר' אבא דרבי אבא אמר רג' ככ' כשר ורבא יאמר רג'
ככ' פסול כהא חפלו רג' אבא לא הלכה כר אבא היה משמע
דאתא לאשקי מדכא אכל שמיט' סלינו כפירוש אלף מוסקי
אעפ' דכפי האמת פליגי אירקא עכו איבא למיטעי דמאי
דררט הלכה כרבי אבא לא אתא לאשקי מדכא וכדי שלא
ניטעי כזה הוה ליה למימר כפימס אין הלכה ככרא כיון דלא
אתא לאשקי אלא מדכא לכד וכמו אין כן טעות דכיון
דאמר אין הלכה ככרא הא קאמר כפירוש דפליג רבא אדיוקא
דאלכ' מאי אין הלכ' ככרא ומיטבי כמ' דאהכ' דהוה ליה למימר
אין הלכה ככרא לא מ' דנריך למחל' כמי דאין הלכה כרבי
יוחנן ואלא אמר אין הלכה ככרא כזה לא אתא לאשקי מדכא
והגב' א' מרבא נחור אכל קאמר הלכה כר' אבא לאשקי כיון
מרבא כיון מ' יוחנן ולחשש דכתבת' לא חיישינן דהוה שכתב
שנריך לא פוקי כמי דר' יוחנן עדין וכת' דליכ' לאשקי ויהא
שירוטא דר' ראי איתא דרבי שירוש' דמשתא אמאי כשאמר
לעיל כסמך אין הלכה כמר כר רב אשי אמאי לא קאמר נמי
אין הלכה ככרא דהוה אינו כלום לרעמו דכיון דמיתית למורא
כפירוש האי דררט מר וטרט וקאמר הלכה כר' אבא ככולהו
הכי שצתתא הא נבס' סר רבא ולמה ליה למיכתביה עמי
פשימי' ועוד ת' למורא לא הכי' אום מחלוקת על סהיא דמר
כר רב א' אי אלא שצתתא רת' מורא ל' בר הוא דפליג עליה משה
קאמר אין הלכה כמר כר רב אשי אכל כה' רבא הא מכיל
פר פלוגמיה וכו' וכן כר' לומר דהא דאמר בגמרא דאין הלכה
כמר כר רב אשי איך כתבו התוספות כפ' זה כמר דף כ' על
סהיא דאורייתא דאמרי' וימין כתיבין וימין לא כתיבין מר
כר רב אשי אמר אפילו אמר המעלה דיימי וכו' כתבו התוספות
פירש לייבין וכו' וכשר' תנאים ונאמרו אים דככולי תלמודא
הלכה כמר כר רב אשי כר מוסקי סכועה וכו' ואמאי לא
שצתין ג' סך רבא דכא דאבא כשר לעדות ר' אין סלכה
כמותו וכן ל' נכרה לומר דלא חשיבי' א' מ' דלא קאמר
תלמודא כפירוש אכל מאי דאמר תלמודא כפירוש דאין הלכה
כמותו אין ערך להזכירו וכדור הוא :

יב עור שם הרב ופיר דכא כתר' הוא וכותיה קסיוני'
ד' הגדרה נראה מרב' אלף דאעפ' שכל דפליג רבא ארבי
אבא עכו י' ל' לומר דהלכה ככרא דכתראה הוא וזה אינו
סכרה רהא מר וטרט דכתראה מיהא טוב דר' ככרי' הפך
דכרי' וקאמר דסלכ' ככלהו הו' שצתת' ד' ל' ר' אבא והא כ' א'
דכא פליג עליה אינה הלכה כדכרי' ר' אבא ואקיש' למ' לרן
כמו שדרש' וס' מוכח בגמ' דמאי דררט מר וטרט הוא הלכה
ומ' ואשקי' דהירוש' מוכיח דלא כדכרי' אכן כתר' נמרא הרן
אזל' ככר דחית' ור' א' וואפשי' ש' ונ' סכר כן ואלא אבד
דאמר וועפ' שהירושלמי טוכי' כדכרי' ר' אן וכו' ואלא נריך
להק' :

לכתולה מוכר נ' דלפניהם מותר להעיד דבעל כאשתו לכ' וכו'
וכיון דמוכח לה כן בעמ' מקראי דבעל כאשתו מס' לו אי
פלג דר' מה לי אי ל' פלג דר' ורבי יוחנן מוצ' לכתולה
קאמר ולא סוכיר אשתו כלל ואפילו אם יוכיר אין כן כלום
דלפי כפייתו דכפי מהו באשת פניהם הטיבו ע' :

יב עור שם הרב ופיר דכא כתר' הוא וכותיה קסיוני'
ד' הגדרה נראה מרב' אלף דאעפ' שכל דפליג רבא ארבי
אבא עכו י' ל' לומר דהלכה ככרא דכתראה הוא וזה אינו
סכרה רהא מר וטרט דכתראה מיהא טוב דר' ככרי' הפך
דכרי' וקאמר דסלכ' ככלהו הו' שצתת' ד' ל' ר' אבא והא כ' א'
דכא פליג עליה אינה הלכה כדכרי' ר' אבא ואקיש' למ' לרן
כמו שדרש' וס' מוכח בגמ' דמאי דררט מר וטרט הוא הלכה
ומ' ואשקי' דהירוש' מוכיח דלא כדכרי' אכן כתר' נמרא הרן
אזל' ככר דחית' ור' א' וואפשי' ש' ונ' סכר כן ואלא אבד
דאמר וועפ' שהירושלמי טוכי' כדכרי' ר' אן וכו' ואלא נריך
להק' :

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

להגיה הלשון גימלין ואלו להכנה דאמר רבא כתרף הוא הכי הוא אי איתרפליג רבא אדר אבא ה"ל למיטסק הלכתא ולא היה ליה למר ווטרא לדרוש דאין הלכה כמותו אלא ודאי הפירוט הוא כמו שפי' רש"ם כמותו דלא פליג רבא :

וג' עוד ט"ס וכמרבי ט"ס כתוב עוד הכרה מרל"א פס"ל כמתא אלא כ' כאל' וכ' כב' הגר"ה וזה לא ידעתי מה הוא דהא דיתרפסק ככר דר' כ"א' שהיה פסול הקטן של רב ממתני' דלא פסל אלא כ' כ"א' ושמ' כשמי האנ' כ"ל אלא פסל מתני' ואיך דכ' פסל ג' כ"א' ושמיה רבוהדר אקשה ליה ושמ' ועכ"ל פסק דכ"א' ת"ס כותיה דרב מהכרח ההיא דירושלמי ורוק ועיין ע"כ :

יד' שר ט"ס והלאה כתב בפרק זה כורר סברת ר'ת וסברת החולקים עליו ואל' הכרעה הגר"ה וכפי יש כוחלין כדאה דמכיר דכרי רב אלפק לפסק הלכה דכתב מה שחלק על רש"ם כההיא דאבשר מר כר רב א' כאל' דאל' דאבשר ומשמע דכותי' דסבירא ליה ולא כתב דכרי רבי' ת"ס אלא כתב ודכרי ה"ן ודכרי ר'ת כג' כ"א' ככתבתי כפ' זה כורר וכפיוה היה יכול הרב לו דגם הר"ש ט"ל כר"י וקולמס גם רש"ם וכו' ט"ל דהג"ה כרובא דמבשר ג' כ"א' ע"כ :

טז' עוד ט"ס כבוד לפיך ט"ס כשואים זה האם וזה הכת אבירים להפיר זה לזה דאמרינן וכו' הגר"ה הי"ט כעל חורגנו ואע"ג דאמרינן כמתניתין דחורר לבדו הוא רפסול ליה היינו דרוקא לאשקין וכו' ומתנו אבל לאשתו לא דהויא ליה כנושו ומזכירין כנמרוד דאמרינן כעל באשתו ואשה כבעלה מן הכתוב דהיא אחיבה דכיון דחוררנו או חורגנו אין להם ט"ס קורבה עמהם דמי אחיבה דאמרינן רפסול לו משו' רבעל באשתו זבמו שאשתו פסולה לכו כ' מי הכעל פסול לו דהוי עמו דאשין כראשון אבל לאשתו של חורגנו או לבעל של חורגנו ה"ט אחיבה שיהיה כבר להעיר כיון דאפילו לחורגו אין לו עליו פסלות מחמת קורבה אלא מחמת אשתו לכר ומשו' ה"י לא כע"י כנמרודאבשר קרובים כמו א' כ"א' או א' כב' לאשין דסבירא ליה דאפילו הכי אמרינן כעל באשתו דוראי דאמרינן כיון דאיבא קורבה משו' אי ממי משום הכי כע"י כנמרודאבשר חורגנו ולא כשאר קרובים מחמת קורבה משום דדאי אית ליה דבעל באשתו אבל באשת חורגנו אי פסול ליה ה"ל תרי בעל באשתו דהא לחורגנו איכו פסול לא משו' כעל באשתו וגם שיהיה פסול לאשתו של חורגנו ממי מחמת כעל באשתו סבירא להו דלא אחרי' וקאמר רב דאמרינן אפ"ה כעל באשתו אע"פ דהו תרי בעל באשתו אבל א' כ"א' כמו אב וכן או כ' אחין כשואים דהו א' כ"א' אין כאן אלא חד בעל באשתו גם מראשון ושני דאב וכן לא שייך תרי בעל באשתו אלא חד בעל וזולת מחמת הפנים כגון אס וכתב וכו' שגכר כזה כסדר אבל לפי דרכי הר"ף דפוסל שני ככ' וכן ראשון ככ' כגון בעל אחות אשתו דבוכר דאפילו כה"י גזובא אמרינן תרי בעל באשתו כל חד כפי סברתו דר"ף אפילו כ' כב' ור"מכס כשני וראשון כמו שכתבנו דר"ף למר דמאי דבעי כנמרודאבשר חורגנו היינו כמו שכתבנו דאסובה דהיינו משום דאין ביניהם קורבה כלל אלא מחמת אשתו משום הכי כע"י באשת חורגנו ולא כשאר קרובי' מחמת קורבה ודאי והלאה רסובר דלא אחרי' כראשון ושני וכן כשני ושני תרי בעל באשתו היינו טעמ' משו' כנמרודאבשר לא אמר דאמרינן תרי בעל באשתו אלא כחורגנו דהו ראשון כראשון דבעל ואשתו א' כ"א' הם וכן אשתו כמו שכתבנו ע"ס אמו

א' כ"א' כן הוא ממי עם בעל אמו א' כ"א' ותמנינו מוכרי הרב כי דכשאר על דכרי הסוד רבא וכו' אמרינן תרי בעל באשתו דכתב וככ' הר"ש ה"ל להוכיח מההיא דאשת חורגנו דקאמר בעל דאין יכול להעיר לה והיינו תרי בעל באשתו ואלו שכתב שכך כתב הר"ש לו דרוק א' כ"א' אלא א' כב' וכו' לא דרוק ע"כ :

ו' וכנמרודאבשר חורגנו כעל באשתו וכו' הגר"ה ככר ככתבתי טעם למה כע"י באשת חורגנו יותר מנשי שאר קרובים ור"י פירש באשת חורגנו על כפ"י מלוג שלה וכו' ואי קשיא לך למה ליה לרש"י לפרושי הכי לומר אי יכול להעיר עליה שזכתה כדי שיהרגוה או וכל להעיר ולהו' לער' שהעיד עליה שזכתה וכי תימא דרצה לפרש כן משום דאין עכשיו ריב בפשות לומר כדי לאסרה על בעלה או כדי להתיר או להכריע או להביאה וכו' אין זו ככ' קשיא רבא פירש דטעם מאי דבעי באשת חורגנו יותר משאר ר"י קרובים היינו משום דכן חורגנו כשר לו אבל שאר קרובים דבעי פסול להם פסול ג"כ לאשת דהכניסו יורשים את אמה ומשום הכי לא כע"י אלא באשת חורגנו דכנו כשר לו כנמרודאבשר זה דרוקא כי איבא בירבא דממוכא או הוא פסול לאשת קרובו אבל אי כה"י פלות ליבא דהיא דממוכא אלא שיעיר כדי להמרה או להביאה או לאסרה או להתירה וכמו שכתבנו והיה כבר להעיר עליה וזה איכו רתת' כשפסול באשת קרובו להעיר עליה פסל לגמרי לכל הדברים כיון דעכ"י ממוכא בין לעכ"י או בירבא אלא ש"ס לומר לרבו רש"י דכיון דכע"י ליה עליה לעכ"י ממוכא פסולין ליה כנוי לכל עיני דאין לחלק בזה גם איבא למימר כמאי דכתב רש"י וכנשי שאר קרובי' לא כע"י רבא זה אשת קרוב' ה"ל למכע' אי באשת אחי' ה"א מפור' דאשתו דאשתו רבא רבעל אחותו פסול לו והוא פסול לבעל אחותו וה"ל לאשת אחותו ואי לאשת אחי' אחיו ה"א מפור' היא כמתניתין קתני ובעל אחות תימא כגון אכרהס לרחל אשת יעקב לא כמי ליתא כראשון דכן יעקב כשר לאכרהס אימ' רחלן לאשת כן שמעון דכן כן שמעון כשר לראשון לפיכך דאית להו רב' כ"א' כשר ומס' כן כה"י היה ליה למיכע' דהיינו ראשון לאשת שני ואלו רש"י סבירא ליה כד' דטסל ג' כ"א' ולא מבשר לא א' כד' ואין למיכע' באשת ג' דוראי מותר כמו דאמרי' בירושלמי רמשה כשר לאשת פנחס משום דאיתפלג דר' אי כה"י לומר דרש"י סבירא ליה כשפסוקים דאית להו דג' כ"א' כשר ומאי דקאמר רש"י וכנשי שאר קרובים לא מכע"י ליה היינו לומר דמאי טעמא כע"י ויש לו כיע"י באשת חורגנו יותר מנשי שאר קרובי' דקאמר כמתני' דפסול ימא ג"כ באשת חורגנו דהיא פסול כמו אותן דמתניתין ליה כתב רש"י דלא דמי וכמו שכתב ר"ש כאן באשת חורגנו מקום פסק מאי דלא הוי כן באשת קרוב או כמי לומר כמו שכתבתי לעיל כהנהגה דמאי דבעי באשת חורגנו היינו משום דאיבא תרי וזמני בעל באשתו כגון בעלי שתי אחיות וכן בוכר רש"י ומאי דקאמר וכנשי שאר קרובים לא איבע"י היינו היבא דאיבא תרי וזמני בעל באשתו כגון בעלי כ' אחיות ולשון רש"י לאו רוקא הוא או שני' כשואים זה האם וזה בת ככה או בת כתי' וכן מיי דהר"ך ה"א שכתבתי וכלל לייסגו ג"כ בפרט' ועיין ע"כ :

יז' הגר"ה ונר"ך עיין ק"ת כנמרודאבשר כממוכא רפסול הוא לאשת חורגנו ומוכח ליה מקרא רכת"י עדות אחי' איבין לא

ראש יוסף הלכות עדות סימן לב

סה

לא תגלה אל אשתו לא תקרב דורתך היא דמאי הוכחה היא
 רבנאמא בקרא דמאי אכיו קרובי מחמתו אשתו כמי היא
 קרובת שלוואמרוהן כעל באשתו אבל באשת חורגו ראין לו
 כחורבו קרובה כלל פסלי ליה על זה משום בעל באשת דהיינו
 אמו אבל לאשתו של חורגו למה ליה לפסולו משו' בעל באשתו
 כיון ראין לבעל קרובה כלל אלא מחמתאשתו דהיינו בעל אמו
 ועוד דכפי מאי דכתב רש"י דלא כפי בכשו קרובי משום רכיון
 דהכנים פסולין לו והוא להם עבול אף לאמו במצא דמחמת
 הכני' האם כמי היא קרובה וא"כ למה נריק קרא באשת אמו
 אכז ללמד דבעל באשתו רהא הכני' פסולין לו מחמת קרובה
 וא"כ אמאי כמי היא קרובה וקל"פ :

פנחס וכו' יש להקשות על מה שכתבתי לעיל בהנהגה דהא
 הביא רבנו הר"ף בפרק יש נוחלין לפסוק הלכה ונס על מה
 שכתב הרב דרכרורי האשאיין הכרת איס' לכדת או בהר"ף
 רהא כתשובה כתב דכר'ו' את כשרוס ואעפי שהרב כתב
 דכפמקי' לא הכריח מ"ה הל' דסכרת הראש הוא כסכר'ת
 ולהכריע בן ועיין לכן בר' דמ"ש דראשונה הוא היכונו עכ"ל
 יצא הגדרה ולו' דלא נקט הטור עניוהו אלא לרוממא כלומר
 דלעולם כשר הוא לכן חידנו או חורגנו וכ"ל לבעל וכן להר"ף
 והרמב"ם לא לו' לך דאש' א"ס היה רדין דיהיה פסול לכן חורגו
 או לכן חורגתו מ"ה לדעת הראש יהיה כשר לבעל דתרי בעל
 באשתו לא אמרי' כ"א זכ' לכל לרע' ריף ורמב"ם דוכרי בעלמ'
 דא"כ אמרי' תרי בעל וכו' ה"כ אמרי' א"ס יהיה פסול לכן חורגו
 ודוחק הוא לו זה דמה לו לטור לכתו דכר דאינו לפי הדיוס' כ'
 ב' עוד מס' וכמס' עקרובי האכ פסוליס כן קרובי האם הרב
 ז"ל הכי דרשיק כפרק זה כורך מיתוד דקראי' הגדרה
 הכי איתא כפרק זה כורך מהני מילי דקרוכין פסוליס דתני
 רבין לא יומתו אבות על כנים מה תלמוד לומר אי ללמד וכו'
 הרי כבר נאמר איס' כחטאי יומתו אלא לא יומתו אבו' בעדות
 כנים וכניה לא יומתו בעדות אבות ופרס' דעל כרחין הכי סגי
 אבות באחים קא משתעי וכו' איכא למירק דמ"ל דהוי קרא
 איתא לו' דלא יומתו אבות וגו' דלא יומתו אבות כערו כני' וכמס'
 בעדות אבות דילמא לא איתא אלא לדיינות לומר דלא יומתו
 לא אבות על דיינות כנים וכנים לא יומתו על דיינות אבות
 אבל לפנין עדות יומתו על עדות זהוהו על עדו' זה ובראה
 לומר ליה דא"ס כן לא היה ליה לקרא לומר דלא יומתו על
 כנים ועל אבות אלא הכי איכע' ליה לומר לא יומתו אבות
 ככנים וכמס' לא יומתו אבות דהוה משמע בדיינות אבות או
 בדיינות כנים מאי על דקאמר על ביביתן קאמר דהיינו על
 סכת אבות או על סכת כנים אבל בדיינות לא היו הס' הסכה
 לא הדין והעד' הס' הסכה ודחוק הוא ועיין וכן איכא למירק
 לרבי יהודה דאית ליה דאוהב ושוגא פסוליס להעיד אמאי
 נריק הכא קרא בקרובי תיפוק ליה דפסולי' משום אוהב דאין
 לך אוהב גדול מאב לבןומאח' לאבין וק"ל גם מה שפירש' הכי
 סגי אבות באחי קא משתעי דאבין לא מני למירק דא"כ לא
 הוה קרין להו' אבות דאב וכן סגי בראה דטעיר קדיין אבות
 וכנים כפרט למאן דפסל ג' כ"א וז"ל לא יומתו אב וכן דהיינו
 מהס' אבותמכן הכן וכנו ולא יומתו כנים על אבות היינו כן
 הכן וכני' אבות דהייס האב וכנו לא דרשי' לכי דכרי הנמ'
 הוא שפ"י ואפשר ג' כ' דרשי' סוכר דנ' כ"א כשר ועוד דאש' סוכר
 דהוא פסול א"ס לא ואמר הכתוב אלא חד אב וחד בן סגי כמי
 למילק' האוי דבתבנו דוק - אבל מאי דאיכא למירק הוא זה
 דאין קאמאי ללמד טלא יומתו אבו' כעין כני' וכני' כעין אבות
 הא לא אנטריק קרא דהא כתיב איס' כחטאי יומתו דלעולם
 אנטריק קרא ללמד דלא יומתו אבות כעין כני' וכו' וה"ק קרא
 לא יומתו אבות כעין כני' קטני דא"כ עמי' סמוכיה בתורה כן היינו
 פחות מבן י"ג שנה וקאמר דא"כ עמי' סמוכיה בתורה כן היינו
 וה"ס עושה דבר עוןאיהר הק' לר' תלמי כנזאר אבו' דהוה ליה
 כלו הוא עשאוניה' נעשע עליו קמ"ל קרא דלאיאה כעשע עליו
 וכל שכן א"ס יהיה הכן גדול דלא יאה כעשע עליו דכבר יצא
 מרשותו במצא דאין האב כעשע על כנו לא כשהוא קטן דהא
 לאו בר עושים הוא ולא כשהוא גדול דכבר יצא מרשותו

יח עוד מס' כטור ולכן כנו הוא חשוב אב' לפיכך שנים
 שגמאים זה האס' וזה האס' וזה האס' וזה האס' וזה האס'
 הראש' הגדרה איכא להקשוני דבראה מכאן דדוקא לבעל
 הוא דכשר להעיד משום דלא אמריק תרי בעל באשתו אבל
 לכן כנה או לכת כתה פסולאמאי הא חורגו לכדו תפן לאשקוי
 כנו או בתו וזה כת ככה או כתה הוה ליה כן חורגו ואמאי
 פסול לו וכ"ש פיש להקשות לדעת הר"ף והרמב"ם דשלי אשילי
 לבעל ובכ"ש מה שכתב רב' הר"ב דאית להו דכ"ש אמרי' תרי
 זימני בעל באשתו וכו' לו' דכרי הטור דלבעל האם שהו' ככר
 לבעל כת ככה או לבע' כת כה ליה לא נריק הטור לאשמוע'
 ודאיטעוטיט הוא דאשילי לדידה הוא כשר כ"ש לבעלה מאי
 דאנטריק למיכתהיינומשום בעל כת ככה או כת ככה דהוה
 פסול לאסאם אשתו וה"ל ריה' כמי פסול לבעל' כמושה' לאשתו
 קמ"ל דלא אמרי' הכי אבל קבת קשה ליה דאפשר דגסהרמב"ם
 והר"ף מורי' כזה רכיון דאין ה"כ כול בא' לא מחמתאשתו ואשתו
 היא כשרה לו למהו' להם לפסול' ואולי דלרע' הר"ף והרמב"ם
 ואמרו שהוא פסול משום כלל רכל אשה סאתה פסול להעיד
 לה אתה פסול לבעלה ג' וכיון דהס' סוכרים דכ"כ אמריק
 תרי בעל באשתו הכי כמי ואמרו הכא ומשום הכי כתב הטור
 לדעת הראש' דלדעת הר"ף והרמב"ם ז"ל אפשר שיהיה פסול
 ואפשר שיהיה כשר אבל לדעת הראש' ודאי שהוא כשר דא'
 כב' לא אמריק תרי בעל באשתו כ"א כ"ל ר' ליה היתר כיון שאפשר
 לומר ליה והיינו רובה לומר כונה אהרת דכרי הטור ולא
 כר' והיינו רחיה שכתב הכא שס' שמוסאים זה האס' וזה כת
 ככה שכתבים זה ליה כת כה או כת ככה היינו מאוהבו כעל
 ומותרים זה לזה היינו לו דאשילי חד בעל באשתו לא אמריק
 דכמו דחויקן כירושלמי דלא מכשר לא ר'כ' אכל ג' כ"א פ"כ
 ועב' כב' כ"א לא אמריקן אפי' חד בעל באשתו דהא משע' כשר
 לאשת פנחס אשע' שלפניהם פסול הוא וא"כ בתלמודא דיון
 דמכשר ג' כ"א ולא פסל אלא כ' כ"א דכ"ל לא באמר כו' אשילי חד
 בעל באשתו כ"א כ"כ והיינו לדעת הראש' דחויקן ליה כפי' כ"א
 כ"כ דלא אמריקן אפשר למו' לומר לדידה דאשילי חד בעל לא
 אמריקן אבל לדכרי הר"ף והרמב"ם דחויקן להו דכ"א וכ' ככרי
 דאשילי תרי בעל באשתו אמריקן כ"ש דהד' בעל כמי אמריקן
 ומאי דנקט' הרמב"ם כ"כ ו"ה דתרי בעל כ"ש אמריקן היינו משום
 דהר"ף והרמב"ם נקטו כזה דשבוה פקט כ"כ הוא דכשר אכלה ה'
 דאשילי חד בעל אית ליה דלא אמריקן זה היינו רובה לומר
 אשע' שהו' דחוק מאד מ"ו אי אפשר לאמרו דהא חויקן להראש'
 בתשובה הכי יאה הרב לקיין כמייקן זה דאית ליה דנ' כ"א פסול
 הוא והכי ראה מהירוש' שהביא ר' דמשה מהו שיעיד באשת

ראש יוסף הלכות עדות סימן רג

ובנים לא יומתו על אביו כפי קטבי' אשמעי' ראשיתו שהן קטבי' והיו עדין בירך אביו והיא ריהו בעשין בשון אביה קמ"ל דלא לא אש כחטאיו וימתו כלו' שיהא אש ויהיה כעש בעומ ולא כשון אחרו' וכת' רבבי' קטבי' ראוי הוא ומדרין שימותו בשון אביה וכמה במקו' אחר בעון אדם כביו מתו כשהם קטבי' אכ' מאי שפרך אה"כ בנמ' וכבי' בעון אביו לא והבתי שוקד עון אבות על כמה וגו' מאי קושיא התם מיידי בכביסקעמ' ואיכ' למירק ער כהאי קושיא דרילמא מאי דכתב שוקד עון אביו על כבי' הוי' פקידה בעלמ' לל' לפקוד עליו קנת עונם מעון אביה אכל' מית' לא ותו איכ' למירק כשאמ' כנמ' אי ללמד שלא יומתו אבות בעון בני' וכבי' בעון אביו כב' כב' נחא אש' בחטאו ממ' לל' למיפרך מהאי קרא דאיש בחטאו וגו' ראי' לטכוי' כמז' דמזש' ה' ל' למפרך אי ללמד שלא יומתו אביו בעון בני' וכבי' בעון אביו כבי' בעון אביו אהאי לא הבתי' פוקד עון אבות על כבי' לא זר' ור' דהאי קרא דלא יומתו אביו על כבי' לא להבי' הוא דהאי לא לגדות הוא דאת' וכו' א"כ מאי שרין מההיא הא מתורנת היא ואלו' רב' דתר' מקשי' כינהו ויה' אש' עש' כוכתכו ושי' בא' הרב והרמב"ם כתב פ"ג מה עדות קרובי האם פסולין מדרבנן כגון משום דבגמ' הו"ל פסולין באם אביו עבין וק' ליה דהא לחוב' נמי דפסולין קרובי האב הו"ל כגמ' נ"כ באם איש עבין והרב כח' הל' בער דממס' במש' ויועין עליו כי דבריו דרובין לי עיון ול' דכונת דממס' למז' דקרובי האם פסולין מקדרכין משום דהו"ל כל קרובי האם דפסולין מחד תיבד דהיי' אבות שהיו מותר' רובין שלא הו"ל כל הקרובים אלא מתוכ' חר' אפי' שיהיה כמשמע לא יהיה לא אסמכת' בעלמ' כש' שהו"ל אן מתוכ' שמשמע איפכא וחויין דבכל דוכ' קרובי האם לא הו' בקרובי' דהא לא ירשי' כלל כלל לא אפי' שיהיו קרובי' הרבה קרובי האם כמז' אש' שהו' מאס' ומז' אביו אן לו קורב' אפי' שיהיה רחוק עד אברה' אבינו אותו היורש הרחוק מז' אביו הוא קוד' ליהורבו לקרו' הקרו' מז' האם ואפי' אשהיה אש' ל' שלא היה קרוב מהאב אן קרובי האם ראוי' לירשו' אלא הכל והיו שוין בממוכו' וכל הקוד' וכה' כמו נכסיו דנר' שאילו ירשי' דכל הקודם לישול' וכה' דקרובי' כמו שאיבן אלא הם שוין לכל אדם רבנ' דאין לגר' שום קורבה כיון שירשיו הקרובי' לו איבין וכל' לירש' איבין קדמוי' קרובי' כן נמי בקרובי האם כיון שאיבן יכולין למרשו' ה"ל כל איבין קרובים וכיון שכוונתו על לא הו"ל פסולין אלא באם איש עבין תנהו עבין לקרובי האם אינו דין קרובים נמורים לא מבר' הכתוב האי תיבת אבות המותרת להכמוס' לדרוש' מה שברא' בעינייהו זה לל' ע"כ:

בב' ע"ש כטור כיצד הוא פסול לחמו' הגדה' מבש' דאמר כמת' בפ"כ דהוא פסול לבעל אמו ור' דלאמו פסול ואיכ' למידק במתניתין דקתי' דהוא פסול לבעל אמו משום דבעל באשתו דביין דבכר' כתב במתני' דהוא פסול לבעל אחות אמו דאחות אמו הו' א' כב' ע"כ קאמר דפסול לבעל א' ויב' דאי משום דאזריבין כ' כב' ואיכ' כ' כב' אמריבין בא' לבש' ח"כ אחי' חור' כמת' א' אחר שכתב בעל אחות אמו לכתוב' ובעל אמו ור' כתיב דנדרבין כדהיי' בעל אמו ודוחק לו וואין כל' וכתב הטור ולא' אמו דאבי אמו פסול לו קשה דכיון שאמר שכתב שקרובי האב פסולין בקרובי האם פסולין וכיון שכי' כמו שהו' פסול לאפי' אביו משום דהו' א' כ' כן יהיה פסול לאם אמו ולדעת

דראשון כשני הוא ומה שכתב הרב דלא מצאו מטרם תמיהו דהא בגמרא קאמר אשכחן קרובי האב קרובי האם מנין תל' אביו אש' אימתיבין לקרובי האב תמיהו עבין לקרובי האב וכדא' דכל דין שיש לקרובי האב יש לקרובי האם וכדא' דלא אמו קרובי האם היא כמו אביו אביו דהוא מקרובי האב ואפי' דבר כסעמו שייך דהיינו ד' דב' הו' אביו אמו כמו אש' אמו ובמתני' נ"כ קאמר דאמו אמו פסול לו והוא פסול לו ואע"פ דהו' א' כ' אש' אמו הוא ובמתני' נמי כפל אחות אמו ואחות אמו א' כשני הוא וע"כ פסול לבעל כש' לה ואם אמו כמו דאפי' דפסול לה ר' כ' הוא ומה שכתב הרב דכת' ר' רב' דב' כעש' תמיהו דאב' היה אפשר לו ל' לאם אמו הוא כשרגס' יהיה כשר לאביו אמו ואביו אמו יהיה כשר לו וא"כ מה הכרחויה טעם הוא זה הכל עבין אחר הא' גם מה שכתב הרב ולא ידעת' למה לא כתב כן רבינו נר' דאדרכה אש' כתבנו יהיה אריכו' לפסול כל עורך דכיון דשוין הם קרובי האב לקרובי האם וכמו שהשוו אותן בגמרא ממה שכתב בקרא אבות מיותר' אש' כן כל דין שיש בקרובי האב יש בקרובי האם וכיון שחלק רבי' אתם בקרובי האב הוא דין שיחלוק בקרובי האב ואפי' כח' כן הרב משום דבעל העור' חוד' וכתב קרובי האם כגון אמו ואם אמו אינ' זה כלום דהו' וכתבו כד' לחלק כדן' בעל דבעל אמו פסול להעיר' לו אבל בעל אמו כשר לו ומה שכתב' טו' אבל בעל אמו כשר לו עיין לעיל בהנה"י מה שכתבתי שם על מה שכתב הטור כדן' לחלוק על דין זה:

כג' עוד שם כטור אחים פסולין לזה' הגדה' והא' כח' כתב עוד וכן אח' לאחותו דנ"כ א' בא' הם וכן פסול לבעל אחותו רב' הא' אמרי' אפי' תרי' בעל באשתו כש' הבא דלית אלא חד' בעל ודין זה מויבר' שם כפ'ו כורר' במשנה ואלו' הם הקרובי' אחיו וכו' ובעל אחותו והיורש' שלא כתבו אפש' פסוק' אמאי דכתב אחר כך וכן הכשואפי' שתי אחיות רב' כראשון דאמרין אפילו שתי פעמים בעל באשתו אלא שלזה גם כן איכ' למימר דדין זה דא' בא' דאמרין תרי' בעל באשתו היה כתבנום כן לעיל בסמוך אלא שיש לומר דהוא עבין א' דהיינו אמה וכתה' והבא הוא כשתי אחיות ואש' כגון דין זה הו' ליה להיביר' אלא שיש לומר דבמך' אחאי' דכתב אחר כך כל איש שפסול להעיר' לו כך פסול להעיר' לאשתו ויש דיוק אחרין בזה וכתב עוד כיון שהם אחים מן האב כיון שהם אחים מן האם כגון ראובן ושמעון וכיון ע"כ ואפי' מהם היינו יעקב כש' לא לא והיה ללא' בן מאים אחר וילדה עם יעקב כן אחר בני אחים הם אחים מאם לבד ואין באים לירש' יח' את זה כלל עם כל זה פסולים הם והלזה וכל דין א' אפי' להם וכתב עוד וכן הכשואפי' שתי אחיות דראשון בא' אחי' תרי' בעל באשתו קאמר דאע"פ דשתי אחיו כש' נשאת' לאיש' א' ויו' נשאת' לאיש' אחר דהא כש' נשאת' לאיש' אחרת וקורב' כלל דהורע ה' קרא' דהא בעל ויוצאת' כ' למשפח' אחרת והיינו הבעלים כש' זה לזה קאמר דיש להם קורבה דא' בא' וקאמר עוד כמי אחי' כגון בן ראובן לכן שמעון או כמי אחיות כגון ראובן ליוסף פסולים והם זה עם זה כ' כ' אבל כן בן ראובן לכן בן שמעון דהם דור ג' כשרים זה לזה דנ' כנ' כשרי' וכן ג' כ' כשרים כדמוכח בהיא' דכתבנו דשלח' ר' אבא לרבי יוסף הלכ' נ' כ' כשר' אבל כ' כ' איב' פלוגת' כיון דיש' כגון כן בן ראובן לשמעון דלית' הירוש' כפי דעת השוקי' פסול דלעיר' רב' לא דאמר רבא וכמה

ראש יוסף הלכות ערות סימן לג

כו

ולרעת הרמבם והרי"ף כשר להעיר דלא פליגי רבי אבא להא
 דרבא אלא רבי אבא מוכיף להא דרבא וכוונת ולרעותינתו
 דרבא ריש קנת פקשקט כיון דהוא סובר רב' פכול לא' נכנס
 דרב' לאיכה בענין הקורבה והוא מן הקרובים המבולגין וא' כ'
 ג' כב' ללמיטפל להעני זה לזה וכן כב' כ' ה' ל' למיטפל כיון
 דהוא גם כן מן הקרובים המבולגין וכמו לשאר הפוסקים דפבלי
 כ' כ' כיוודיבא פסול כן נמי לל' ז' דפסול ג' בא' היה ליה
 למיטפל ג' כב' ואי' מונו דאפלת דרא' נכ' בא' אכלנו דרבא אלא
 שיל' רב' ד' פלגי' מכ' פדרי' אכל' כב' בא' לא' אכלנו לא' חר' דרא'
 אכל' רור' האחר ר' ראש' החם כגון ר' אבון משקיים וכעבורה
 בת' כסור' וכש' שרא' וכן פסול לכן שמעון דכיון ר' אבון ראש'
 חימה ד' ר' דיש' פסול ח' דמ' ר' אבון לכן שמעון דאע"י דראש'
 היה אפס' לומ' דכן ר' אבון לכן שמעון יהיה כשר זה לזה עכ'
 יש לו' דראבון לכן שמעון יהיה פסול כיון שהוא ה' של פסול
 כן נמי ל' אע"י רג' בא' הוא פסול ג' כב' יהיה כשר דאפליג'
 דרא' משני' גדריו' . וכתב עוד אע"י שאינו דודו אלא מן האם
 אפס' לברוטי כגון ר' אבון לכן דינה דרא' אינו דודו לא מחמת
 אמונה' מורע' אחר' ואינו ממשתפתו וכו' לא קאי' היא שכת'
 אף על פי שאינו דודו אלא מן האם למה שכתב קודם וכש'
 פראבון פסול לכן שמעון אכל רבי' כ' מוד' דקאי' למאי רבת'
 וכש' שראבון וכו' לפיכך כתב מאיר כתב דהיינו ר' אבון שמעון
 אינו אחים לא מן האם והיה מוכח להפלא דרבי' העור וכן מ' מ'
 וכן מתן ר' אבון פסול לשמעון ולבר' ד' שמעון הוא א' וכ' ולכן
 שמעון הוא ב' כב' דכת' שמעון עם ר' אבון א' כב' ועם כן שמעון
 כ' כב' וכו' כב' כשני' כגון לכע' אמרינן חר' בעל' כאשתו עכ'
 כך' עוד שם הרב אכל' הנשוא' שתי' בטות אחים פ' כ' בורר'
 ת' ד' חורנו' לכדו' וכו' אמר רב' יהודה קמר' שמש' הלכה בר' יוסי'
 ואיבא' למירק היבוקתניו כגון כו' ה' ג' כות' הקושיא
 הוא ר' כיון שהיה גיסו אחי' אשתו כן שהיה גיסו שהם בעלי
 שתי' אחיות לעולם פסול כן ג' ג' לו' לכע' אמרינן בא' כב' חר'
 בעל' כאשתו ולי' כראש' לומר לקושיא דג' ג' מוקרי' בעל' אחותו
 ועכשיו נחאי' רבנו פסול לו' וגם חתנו פסול לו' דהאי' כן אחותו
 וחתן' אחותו הוא וכו' אי' אפס' לומר דמה שאמר ג' ג' לכדו'
 דאית' לאפיקו' כו' וחתנו דהא' תחת' אחותו הוא פסול אלא
 ודאי' דבר' לומר דמה שאמר ג' ג' לכדו' דשמע' אכל' לא' ככו'
 וחתנו היינו כב' ג' לו' מ' ח' ח' דרא' אינל' שם קורבה
 עמו מחמת' אחותו כלל' ומ' הוא כ' להסוה' כשרי' לו' דרי'
 מה' שפסול לגיסו שאין לו' מ' קורבה עמו אלא מחמת' אחותו
 דהיא בעל' כאשתו אכל' לכנו' ולחתנו דהם מאשה אחרת
 למה לן לשפלו' . ותו איבא' למירק דלעולם דג' ג' ג' היינו אחי'
 אשתו או שהן בעלי' שתי' אחיות ומ' ד' יוסי' סבירא ליה דג' ג' ג'
 לכדו' ופליגי' אמת' ד' פסול בעל' אחות' אכמו' נמי פליגי' אחי'
 דפסול בעל' אחות' אמו וכדומה ל' שנו' היא כבדת' הנאון
 שהכי' הריף בהלכותיו ואע"י שהריף הקשה ממנו מ' איכה
 קושיא' וכמו שכתבתי . וכתוב עוד שם ותירנו רש' והתע'
 וכו' כלומר ג' ג' לכדו' דקתני' לאשקי' חתן ג' ג' מ' אחות' אשתו
 ויש כאן ק' דקדוק דראש' כן דר' יוסי' דאמר דג' ג' ג' לכדו' היינו
 לאפיקו' חתן ג' ג' ג' לכד' אכל' כן ג' ג' פסול הוא לו' מ' ח' לן
 דל' יוסי' דקאמ' וכש' חורנו' דהיינו לאשקי' כו' וחתנו דילמ' א'
 לא' את' לאפיקו' אלא חתנו לכד' וכמו שאמר ד' יוסי' כג' ג' ג'
 דכמו דכניסו פסלין לכנו' משום דהוא בעל' אחות' אמו ר' א'

א' כ' ואמרינן חר' בעל' כאשתו כן נמי כיומ' ככן חורנו' שהוא
 בעל' אם אמו או אם אביו רהי' א' כ' ואמרי' א' כ' בעל' כאשתו
 ועוד דאמאי' כחורנו' לא' פסלין ככן חורנו' כיון דלא' הוי' אלא
 א' כ' כ' כמו ככל' א' כ' ד' אמרי' לכע' חר' בעל' כאשתו וכמו' כן
 ה' ראש' הכיאו' הרב' ז' כ' כמון רבכל' הסבולין אמרי' לכע' חר'
 בעל' כאשתו ועיין לעיל' בהנהגה' ודכתבתי כו' . וכתוב ע' ש'
 דהירושלמי' שהביא הריף אפס' שפליג' אתלמוד' דידן ולי'
 קשיא' רמאי' רוחקיה' לומר דהירושלמי' פליגי' אתלמוד' דידן
 דנימא' כמו שכתב' הריף דהיינו ככן שיש לו' מאשה אחרת
 ולא' יחלקו' תלמודי' אהדריה' . ויש לומר דיש' להראש' הכרת'
 אחר' דתלמוד' דידן פליגי' אירושלמי' והיינו ההכרעה' שהכריעו'
 כגד' הריף היא' הכרעה' מוכרחת' וכמו' שכתבתי בהלכות'
 הריף עיין' שם' . ועוד נראה' לי' הכרח' אחר' דאין לומר
 דמיירי' ככן ג' ג' ג' מ' מאשה אחרת' ראש' כן און' תנא' קמא'
 דרב' ויהי' דפסול ככן ג' ג' ג' מ' שיש לו' מאשה אחרת' תמי'
 טעמו' דמ' דאחי' שייכות' קורבה' יש להם עמו' ואפילו' עם אשתו
 ולפיכך נראה' לי' דאין ע' ג' ג' ג' יפה דכרי' הריף . עוד שם כתב'
 וכן נראה' מברכי' ה' ראש' כתשבות' כלל' כ' דתרי' בעל' כאשתו
 לא' אמרינן' כשני' בראשון' כיה' הא' דפרק' זה בורר' לא' קתני'
 אחי' חמיו' וחתנו' לא' כן אחי' חמיו' וקשיא' לי' דלכאן און' הוכיח'
 אלא' דלא' כאמר' תרי' בעל' כאשתו אלא' כשני' דשני' דאחי'
 חמיו' וחתנו' התן' אחי' חמיו' הנקיים' פני' כשני' כן לראשון' כשני'
 מאי' היכח' איבא' מהתם' אכל' כן אחי' חמיו' קאמר' דאף על
 פי' דהוא' עם אשתו שני' כשני' ע' כ' חר' בעל' כאשתו אמרינן'
 אפי' כשני' כשמשני' אכל' בראשון' כשני' לעול' אימא' לך דאמרינן'
 אפי' תרי' בעל' כאשתו' ואולי' דה' ראש' אית' ליה על פה' שהריף
 אית' ליה דאפילו' שני' כשני' אמרינן' תרי' בעל' כאשתו ולפיכך
 הקשה' לו' מהאי' דאחי' חמיו' וכנו' דהיינו שני' כשני' . ולענין
 ראשון' כשני' מביא' היא' דפסק' תלמוד' הלכה כרבי' יוסי' דג' ג' ג'
 לכדו' לא' חתנו' וכפי' שטתו' דפירש' וע' שם דראש' הטור' להראש'
 דהכרית' כגד' הריף מההיא' דאחי' חמיו' וכמו' דהיינו שני' כשני'
 כתב' הוא דאית' ליה להריף דאפילו' שני' כשני' אמרינן' תרי'
 בעל' כאשתו' ואין' להקשות' להראש' כיון דהכרית' כגד' הריף
 בטע' בראשון' דלא' אמרינן' תרי' בעל' כאשתו אחי' ברין'
 להכריח' ג' ג' כשני' כ' דאין' וקושיא' דהכרעה' א' כ' דהיינו
 אית' דניבוק' לכדו' ככר' . דהיא' ה' ח' וקושיא' ככן וחתן' שיש'
 לו' מאשה אחרת' אכל' היא' דאחי' חמיו' וכנו' היא' הכרעה'
 מוכרחת' כ' כ' דלא' אמרינן' תרי' בעל' כאשתו וכקוט' לי' מיהא'
 דא' דלא' אמרינן' תרי' בעל' כאשתו' . עוד שם הרב' ויש' לתמי'
 על' דכרינו' וכו' וכן כתב' הרב' רבינו' מ' שם כד' מיימון' בפרק' יג'
 מהלכות' עדות' וכו' דהיי' הכונה' דאית' ליה להרב' רבינו' משה'
 כד' מיימון' דקושא' דראשון' כשני' אמרינן' תרי' בעל' כאשתו אכל'
 כשני' כשני' לא' וזו' מאי' קושיא' היא' לרב' דכינו' דהא' הוא'
 כתב' דסכדת' הרב' רבינו' משה' כד' מיימון' כך' היא' דראשון'
 כשני' א' אמרינן' תרי' בעל' וכשני' כשני' לא' אמרינן' ועם' כל' זה'
 כתב' דהריף סבירא' ליה דאפילו' שני' כשני' אית' ליה תרי' בעל'
 כאשתו' וחולק' עליו' הרב' רבינו' משה' כד' מיימון' אף ע"י' שהוא'
 ר' ומה' שכתב' הרב' וממילא' שמע' י' כ' דלא' מייסגיל' לא' כהאי'
 ג' ג' ג' היינו לפי' היחש' למי' אכל' לפי' דכרי' הרב' רבינו'
 משה' כד' מיימון' וכדו' לכרעה' לא' שיק' וממילא' שמע' י'
 דהא' בפירוש' כתב' דמי' כשני' לא' אמרינן' תרי' בעל' כאשתו'
 וכתב' 2 17

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

ובתב הרב וסויע לרבו מצאתי בתשובות האשכא שכתב לא
 אמרונו בעל כחשמואלא ככפלי אשה וכתה ובעלי כ' אחיות
 וכן כתב הר"ף כן ראינו שאין בעלי נכמת רוח פסולין אלא
 וכו' ואם תמיה רמאי דכיו מתשובות האשכא נראה דל הר"ף
 אשילו בא' ככפי לא אמרינן תרי בעל באשתו דלא פסול האשכא
 אלא כבעלי אשה וכתה ובעלי שתי אחיות ואף על פי רמאי
 דמכיא האשכא וכן כתב הר"ף קאזר כך ג' יאנו שאין בעלי
 כמות רודו וכו' רמאמע דרוק בעלי כמות רודו שהם שני כשמי
 הוא דאמר רבשרים אבל שמי בא' אמרונו תרי בעל באשתו הא
 האשכא לא כתב תרי בעל באשתו אלא בא' ועוד כתב וכן
 דמת הר"ף ועוד רמאן הר"ף שכתב האשכא מכיים שאין
 בעלי כמות רודו פסולין לארדיה אלא כבעל האם עם בעל
 הכת ובעלי שתי אחיות ואלו אינן אלא ראשון כראשון וכפי
 הכרחה אין לקביל ולומר תרי בעל לא בא' עס' ותו לא רהא
 בבא דילן לא פסול ואזר כ' בעל באשתו אלא בא' עס' א' דהיינו
 בעל חורגתו רבעי כג' מהו שיעור באשת חורגו ואמר דבעל
 באשתו ואשה כבעלה ומה שכתב הר"ף שאין כמות רודו אולי
 רמעה שגאלוהו עליו הכי כהא אכל העטע שכתב הר"ף
 כבעל האם עם בעל הכת דפסולין לשי כבעל האם פסול
 לחורגו ומחמתו לא הירא ראם כן ככל הפסולין כמי היה ליה
 למי בעל באשתו וכמו שכתבתי ארי לעיל בהנהגות ראשונות
 ר"ל כן כיון דמקרא נפיק דיש לומר בעל באשתו ואם יש שום
 תוספת כתשוב האשכא זה לא ירעתי אבל כפי הלשון שהכיא
 כאן הרב בראה דמות ליה להר"ף דלא אמרינן תרי בעל לא
 בא' עס' א' אבל שאר קרובות לא' והכי נראה בפירושו באותה
 תשובה האחר שכתב הרב כקמקרא דאמר שהשון כל הגרונן
 לומר רניסו לברו שאפילו חתמים שיש לו מאותה אשה כשר
 להם וקאמר רהר"ף הכי כמו סכירא ליה ולא כקיע הירושלמי
 אלא למחצה רבנים מאותה אשה פסולין והגאון סכירא ליה
 דאפילו בכיס מאותה אשה אינו פסול להם אבל בחתמים לבע
 כזר להם והכי בראה מלשון הר"ף כהלכותיו דכבדו פלוגי עם
 הגאון אבל לא עם מה שמבטור כחתמים וסכרא יש לומר ליה
 דכפלהא בכיס יש להם שייכות עם אשתו וקורבה ממש שהם
 כני אחות אשתו אבל חתן איש כבדו ואין לג' קורבה כלל
 עם אחות אשתו ועיין ע"כ :

מילתא אנב אורחיה קמ' לדעל כאשתו כן כה' וע"ש עכ"ל:
 אבל לפימה שכתבתי לעיל בהנהג' אשכא סבירא דהנהגות ונכח פוס'
 דאפילו אכרחה לראובן כשר ועיין לעיל בהנהגות ונכח פוס'
 ג' כא' וכו' וז"ל הראש בתשובת כה' אפי' חר בעל וכו' כד' מדבר
 דהוכר האשכא כפירו' כדת דמות ליה דב' בא' פסול לעיל כגון
 בתחלת הפי' דכפסקים לית הכרעה הראש אפי' ל' דת' אשכא
 ואפי' כתבתי דכפסקים אשכא לכוניה דמות ליה ככברת
 הפוסקים דמכשירים א' כג' ועיין לעיל ע"כ :

כ' וכתב עוד סס המור כל אשה שפסול להגיד לה' פסול
 להעיד לבעלה אבל מעיד הוא וכו' הגמרא כלל זה שכייל
 כאן רכיבו הטור הוא באשה שפסול לה מחמת קורבה ענמית
 שיש לו עמה מחמת ענמה לא מחמת אשתו דהיינו איתן
 שמפרט הטור דלא לעולם אינו אלא חר בעל באשתו אבל
 באשה שפסול לה מחמת אשתו כולל לא מיירי כאן רכיבו הטור
 דאין ודאי יכול להיות שיהיה פסול לה ולא יהיה פסול לבעלה
 כגון א' וכו' לרעת הראש ושע' כש' לרעת האשכא לרעת כע'
 דאין ודאי פסול לאשה ואינו פסול לבעלה רתרי בעל באשתו
 לא אמרינן אבל הטור לא מיירי ביה לא בקורבה ענמית כגון
 אחיות ואחות אביו וכו' וביה נסתלק תרעומת הרב הנדל על
 דכרי הנידו וז"ש אבל מעיד הוא לשאר קרוביו כגון לבן וכו'
 האי לבנו דוקא שיש לו מאשה אחרת דאי מאתה אשה הא
 היה ליה כן אחותו וא' כ' לא ה' ל' ל' ל' ל' ל' כסוף דרבי
 כתב אבל מותר לבניה ולנתיבותיה שיש להם מבטי אחרות וכו'
 לפיכך פסול לבעל אחיות רבא אחותו א' כ' הוא לבע' אחרי'
 תרי בעל באשתו כ' ש' בעל דאמרי' ולכנו פסול גם כן דהוי
 עמו א' כ' ולחתמו כ' פסול משי' דהאש' עמו א' כ' ואמרי' חר
 בעל באשתו לבע' וכן לעל אח' אכיוו לבעל אחיותו פסול
 דעס' כן הווי א' כ' ואמר יון חר בעל באשתו ולכנייה' ג' פסול
 דהוי כני כשני ולחתמה גם כן פסול דכיו דהאשה עמו כ' כ'
 אמרינן חר בעל באשתו לבע' אבל כמש' הטור ולבעל אמו
 האי חלוקה מיותרת היא לגמרי דהא הוא עם אמו כבר
 אשמועינן הטור לעיל דהוי א' כ' וכבר דקדקתי כן בדברי
 המשנה ומה שכתב ולחתמו גם כן הוא מיותר לגמרי דהא
 בעל אחותו הוא וכבר אמרו בנתיבות דבריהם שכתב אפילו
 לחתן בנו וכתב גם כן אין כאן שום חרמה דקאמר ואשילו דהא
 א' כ' הוא אלא דקטס הרב בעל הטורים כל אלו החלוקות
 משום דהווכרו עם כמשנה ועיין עם ברובי דשיחותם וכתב
 רעתך וכתב הרב כל אשה שפסול להעיד וכו' וכן כופת ככלל
 שאחר זה כל איש שפסול וכו' גם כהאי כלל שייך לומר תרי
 בעל באשתו כשאין הקורבה ענמי עמוד לרדיד גם האי כלל לא
 שכייל כל אדם שפסול להעיד ג' היינו שפסול מחמת קורבה
 ענמית שיש לו עמו כחיותו שפרט רכיבו כגון אחי ואחי
 אכיוו וכו' רכיה לא אפי' לעולם לתרי בעל באשתו וסוף כפי
 דכיו הרב מיי כהאי כלל לא נומ' תרי בעל באשתו כלל אשתו
 האיש כשמי לאחות אשתו כהא אמרינן תרי בעל באשתו לבע'
 ואין וז"ל הכלל דהא לאיש פסול מחמת אשתו לא שייך ככה'
 שהוא כשוי עם אחות איש אחר דהוא פסול לאחי אשתו וגם
 פסול לאשת אחי אשתו דאמרי' כ' בעל כ' טבל אס הוא נשמי עם
 כת אחות איש אחר הוא פסול לאותו האיש דהוא א' כ' עם
 אשתו אבל עם אשת אחות האיש כשר להעיד לה דלא אמרי' חרי'
 וימני בעל באשתו בא' כ' לרעת הראש וכן ע' הדרך כ' כ' כ'
 כו וכתב

ג' עור טס בטור ג' כ' כגון ראובן לכן שמעון' הגמרא
 צריך לומר כגון לראובן לכן כן שמעון רב אלעזר מכשיר כלומר
 דמכשיר ביה כמו שהבטיר בא' ר' אבא וכו' וכן אמר לראובן
 אבל דת' פסול אפילו כהא דלא מימא דהסת דאתו מכח אב וכן
 וכן הבן דהוי הקורבה יותר ענמית דלא נפיק אחרי ררי כגון
 אכרחה לראובן וכמו שכתבנו התם הוא שפסול דת' אבל בא'
 וג' דתרי' דרי כגון ראובן לכן כן שמעון היה אשכא שיעור דת'
 ריהא כשר להעיד קאמר דאפילו כביהו גוונא פסול דת' אבל
 לאשתו מכשיר רביתם כיון שהוא מופלג ודוקא ככה' דהיינו
 תרי דרי הוא רמכסי דת' כג' בא' לאשתו אבל כג' בא' רמכח אב
 וכן כגון ראובן לפרה אשת אכרחה דת' פסול והא ראייה דלא
 בעי כירושלמי לא משה מהו שיעור אשת אכרחה דהיינו דאת
 מכח אחים עס' משה מהו שיעור אשת אכרחה מהו שיעור
 לאשת ראובן כראה דכיו האי קורבה מורה דכמו שפסול
 אכרחה לראובן כן נמי פסול לאשתו וזה כפי הכי שפירשו דת'
 והראש והירושלמי גילמן ולוה יש הוכחה בגמ' כמשמנו לרב

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

סו

אמרי' חד כעל' כשתו וזה אינו צריך לעני' ומש' לא כתב רבינו
אלא מה שהוא פסול לדרכי הכל אע"כ רכסמוך כהיהו דחמית
כתב רבינו מה שהוא פסול לדרכי ה'אש' רוקא ולא לפי דעת
שאר הפוסקים מה' ה'אש' אל' לדרכי הסוד שאינו:

ל עור שס' שרד כתב המדרכי כסם ר'אין דהקורבן לבעל
פסול לאשה אבל הפסול לאשה כשר לבעל: הג'ה' סכר'א
זרה היא וזו היא דאמרינן ומדאורנו פסול לו הוא כמי פסול
למדורנו קשיא עליה הא אמר ומדאורנו פסול לו הוא כמי פסול
למדורנו ר'נוה לומר דפסול לבעל אמרוהו כשירוש' משו' פסול
לאשה דהיינו אמו הוא כמי פסול לבעלה וגם הנאיכפול הוא
דמי שה' פסול לאיש אחר אותו האיש ג'כ פסול לו ומוכר'ח הוא
זה כגמ'גם הראיה שהלוא מה'ה' דאמרי' שקנת' אשה ק'כ
בעל'ם אבל מה שקנה בעל' לא קנת' אשה ר'אה וזו לא הכרטיה
דאדרכה כל מה שיש ביד הבעל הוא משועבד לאשה ומחמיה
תקנו שכל מה שיש לאשה שיה' של בעל' כרי' לוונה ולטרנס' וגם
דכר'ים אחר'ם שאין ר'או שיהיו של בעל' תקנו שהיו של בעל'
משום חיבה לא מן הדיוור'ה דכר'ים תקנו או כנגד' או נגד'
שיות' חיבה'ם לבעל' לאשה מה'ה' לבעל' דהא אם אינ' יכולה
לעשות מלאכה כל מה שצריכה ע'פ' הוא חייב לזונה ולכר'כה
ואי אין לה שירות ככפי' מלעז ומשכח הוא חייב לפרקה וכן
כמה דכר'ים נמנ'א דזו חיבה ר'אה וגם לישנא' דק'אמר בעל'
כא'צתו אינ' חולק על' הה' דאמרינן מה שקנתה אשה ק'כה
בעל' ור'א דר'וכר' כן דהיה לבעל' ולית מאן דפליג עליה נס' מה
שהוא פסול למדורנו הוא מחמת קורבן ה'אש' הוא ר'אה משום
שהוא בעל' אמו פסול ג'כ לכה' כמו שהוא פסול לה אלא שזה
אינו מכלל' זה ופשוט הוא גס' הראיה שפ'א דכפוק מקד' ד'אש'
כבעלה ג'ה וזו אינה ר'אה דהכתוב ק'אי כ'איסור עריות וזה
שייך דוקא כ'אשה ומשום הכי ק'אמר דודת' היא וכהי' מיי' בעמי'
לאמר' אכ' מיקרי דודת' דהכל א'חד אשה ככפלה ובעל' כ'אש'
ומקרא' מ'ביית' לזה ודבק' כ'אשתו וסיו' לבשר אחר ואומר זכר'
וכק'בה ב'ראש' ויקרא' את ט'מים ארס' ע'כ:

ל'א עור שס' כטור ק'מי' וכו' וכו' הג'ה' חמיו וכו' פסולין
לוד'ס' ע'ס אשתו ר'אין כ'ראש' וכן ככו' של חמיו ג'כ פסול
שהוא ע'ס אשתו ר'אין כ'ראש' וכן ככו' של חמיו ג'כ פסול
חתנו של כן חמיו ד'ה' אשתו ע'ס אשתו ס'כי כ'ראש' וואמרינן
תרי' בעל' כ'אשתו וכתב' זה רבינו הסוד לעת' הר'ף והל'ימכס'
דכל' דאמרינן כ'א' ונמי תרי' בעל' כ'אשתו אבל כ'ראש' דיותר
דכ'מים כ'ה דכרי' הרב רפ'רש' דהאי דכתב' הסוד וחתנו דהוי'
מתן חמיו דהוי' ע'ס אשתו א'כ' וכו' דוקא אמרינן תרי' בעל'
כ'אשתו וכדעת' ה'אש' דור'אי הסוד לא שכי' דעת' אכ'ו וכתב'
דעית' אחר'ים א'כל' ל'ס' איכ' ל'מירק' ד'אש' ל'שון ה'טרי' אינ'
מדוקדק' שפיר דמשיקרא' התמיל כ'חמו' וכו' דכ'ול'ס' דהוי'
ה' כ'א' ואחר' כך כתב' פ'סול' כן כ'ט' של חמיו דהוי' ש'כול'ן משום
א' כ'כ' ואחר' כך חומר' לחתן חמיו דהוי' פ'סול'ן משום א' כ'כ'
אין כ'אן כ'כ'ר' ל'שון א'כל' לפי' מה שכתבתי אתי' הל'שון כתיקונו
אבל כ'אש'ר לומר דכ'ש' דכרי' הרב חתי' הל'שון נס' כן כתיקונו
דמשיקרא' לח' מירי' הסוד אלא ל'עב'ק' חמיו וכו' וכן כ'כ' אלא
כ'פ'סול'ן משום ה'כ' בעל' כ'אשתו אבל כ'אחר' וחתנו דהיינו
כ'חתן' חמיו דהתמיל כ'ו אע'כ' שהו' א' כ'א' הוא דין אחר'
דאמרינן כ'טור' תרי' בעל' כ'אשתו א'כל' מכל' מקום ק'סה דמתן'
חמיו דק'אמר דפסול' לו היא חלוקה מיותרת ל'גמרי' דהיינו

וכתב' הרב'א' כתב רבינו כ'כל'ס' אלו אשת' כמו ובעל'
בתו וכו' דל'תפסול' ולאריך כ'שרי' הג'ה' זה לא מנ'אנו
משום חלוקת' דל'כ' פסול' הוא לאשת' כמו ולבעל' בתו דהא א'
ב'א' הוא ותרי' בעל' אמרינן כ'ש' קד' כעל' לכן כ'ראש' דכונת'
דכ' הוא זה דמה שכתב' אשת' כמו רונה לומר אשת' כן כן כ'כ'
דכ' עמו א'כ' וכן כ'בעל' כתיבת' בתו דהא אינ' כ'לוגת'א
כן ר'ת נ'אשר הפוסקים ע'ד'ת' אע'כ' שהו' א'כ' פסול' וכן
מיי' פסול' לאשתו וכו' שכתבתי בדכרי' הסוד דאע'כ' דמכ'סיר'
ד'ת' כ'א'כ' ל'ש'ר' לאשתו דהיינו דוקא כ'א'כ' מ'חמת' חמיו כ'גון'
דל'וכן לאשת' כן כן שמעון א'כל' כ'שהאחר' וה'כ' כ'א'ים מ'חמת'
אכ'ו אלו כ'יון דש'סל' דמי' ת'ם א'כ' נס' פסול' לאשתו כ'יון דאין'
כ'אן א'לא' הד' בעל' כ'אשתו ע'כ':

ב'ח עור שס' כטור כל איש שפסול להעיד לו כך פסול לאשתו
עו' ולפי'כ' פסול' וכו' הג'ה' הכל כמו שפ'רשתי לעיל
וגל' כל אשה שפ'קל' לעידי' להוכי' וכתב' הסוד ג'גור' ולאשת'
אכ'ו ולכלת' זה לא היה צריך לאמרו' דכלת' אכ'ו היינו אשת'
אחיו הכל כמו שדקדקתי לעיל כ'כל' כל אשה וכו' וכמו שכתבתי
ע'ס דוק אחר' עוד ואש'ל' לכלת' כמו הכונה דלא מ'יכ'עיל' לכלת'
אכ'ו דהיינו אשת' אחיו דר'אי' פסול' לה משום הו' א'כ'ראש'ין
דאכ'לו תרי' בעל' אחר'יון כל שכן כ'י'ל' דאמרינן א'א'ש'יל'
לכלת' כמו דהיינו אשת' כ'א'חיו דהוי' עמו א'כ' ע'כ' פסול'
הוא לאשת' ואתי' שפיר דמירי' מה שאמר' ואש'לו לכלת' כמו
למאי' דמסיך ליה דהיינו לאשת' אכ'ו ולכלתו ואע'כ' דהע'כין
מותר' כ'כר' כתיבתי על' זה ומה שפ'רש' הרב הגדול כ'י' כשירוש'
דאש'ין ל'א' ידעתי מ'י' הכ'ח' כ'ג'ר' זה ומה שייך זה כ'אן על'
דכר'ים שאמר' דפסול' לאשת' אכ'ו ולכלתו דוד'אי' כ'שאמר'
ואפ'ילו דק'אי' על' האזור' מקוד'ס' לכן לא על' דכר' אחר' ופ'רש'
זה אינ' עולה על' ל'כ' ג'ס' הפירוש השני דפ'רש' הרב דק'אי' למאי'
דמסיך ליה ר'כ'ה' דכר' הרב כ'טובה ג'ס' כ'ה' הפירוש כ'רא' ד'ים
ל'ת' מוה' מ'י' הכ'יבו' ל'זה לומר' דש'לא' מא'ז' דמה עושה אם הוא
מ'אמו' או א'אכ'ו ש'לא' הכל הולך ור'אי' אחר' הא'כ' למשפחות'ם
לכ'ית' אכ'ות' כתיב' אלא הכל הוא משום דמשיקרא' הו' ד'ראש'ין
כ'ראש'ין ומה שכתב' אחר' כך ואפ'ילו הו' א' בשכ'ו ולי' משום
שהע'כין מ'יות' כ'כר' כתיבתי על' זה כ'ה' שכתב' הרב אינו עב'ין
ל'ת'ק' זה כ'י' מה ל'י' שיהיה מ'אכ'ו ל'כר' ולא מ'אמו' ומה ל'י' שיהיה
מ'אכ'ו ומ'אמו' הכל דין אחר' הוא ע'כ':

כ'ט וכתב' הרב' כל איש שפסול לו וכו' ומה שכתב' ולפ'רש'
פסול' לאשת' אחיו היינו מדמתן' אלו הן הקרוב'ס' אחיו וכו' .
הג'ה' לא הוה ליה ל'כר' ל'כה' ע'ל' א' לא מה'ה'יא דאמרינן
אשה כבעלה דש'למ'א' א' היה כ'כתב' רבינו הסוד דפסול'
ל'העיד' לאתיו הוה מ'יית' שפ'ר' ר'אה מ'משה' וז' א'כל' הסוד ל'א'
כתב' כ'אן א'לא' שהוא פסול' לאשת' אחיו ואותה שכתבתי הוה
ל'יה' ל'כה' כ'תן' שהכ'ו' על' מה שכתב' שפסול' לאשת' אכ'ו
ולכל'ן הוה ל'יה' ל'כה' מה'ה'יא דאמרינן אשה כבעלה וכמו'
שע'ה' כ'ל'ל' הקוד'ס' דה'כ'ו' ל'כול'ן מה'ה'יא דפ'ש'ט'ין כ'כ' כ'ור'
דבעל' כ'אשתו אלא דל'א' דק' וכו' וכתב' עור' ואע'כ' דל'ית' דבעל'
כן כמו הכ'י' מיי' פסול' כ'כלת' כ'כ'ו צריך לומר' ככלת' כן כן
ג'נוכ'ו' שכתב' דר'א'ו' דפסול' ד'ת' פ'סול' ג'כ' כ'אשת' ד'ראש'ין א'
כ'שהקורב'ה' מ'אכ' ל'כן אע'כ' דהכ'סיר' אשת' ג'כ'א' כ'שהקורב'ה'
כ'א' ח'מת' אחיו ר'אי' כ'אשת' כן כ'כו' ל'כר' ה'נ' מה שכתב' הרב'
דפ'סול' ד'ת' ג'ס' שאר' הע'ס'קים ס'וכר'ים כן ד'א' כ'כ' הוא ולכ'ט'

ראש יוסף הלכות עדות סימן רנ

הדיון שכתב רבינו לעיל בתחלת הסמך והנשואים שתי אחיות
פסולין זה וזה ליה דא' כאל' אמרוך תרי בעל זכר' ואלו דהבא
אנכ' חמיו יקטה אבל לשי' שכתבתי לא כתבה הטור כשי'
כמו שכתב בעידוש דין נשואים שתי אחיות לפיכך אפשר לפרש
כמו שפירשתי וכתבה הטור לדעת הריף והדמכס רנדאה לו
סברתם בזה אעפ"י שהוא בנד דעת הדא'ס וכזה ראינו בדבריו
כמה וכמה פעמים ומהאי דחמיו וכמו וכן כמו קשה נ' כ' לדברי
המרדכי שכתב בשם ריב"ן דהפסול לאסיה כשר לבעל דהא
אין כולן משום דפסולין לאסיה פסולין נ' לבעל ועיין עס בדבריו
המרדכי במקומו עכ' :

לב' הרב'ל חמיו וכמו זכר' ואמרין בהוא תרי בעל כאשתו
זה לכך פסול' ה'הרה' תיכת זה ממזק וכתב עוד אבל לכת
כן חמיו זכר' והלכך לבעלה לא דלא אמרוך בהו זכר' כך נרדך
להיות מהו היינו לדעת הדא'ס היינו לפי פירושנו עד כאן :
ג' עור עס כטור אבל חמי חמיו כשר לו אעפ"י שהוא פסול
לאשתו : ה'הרה' כראה לומר רביון דמה שהוא פסול לחמיו
היינו מחמת אשתו איך למ' לומר שיהא פסול נ' לאסיה של
חמיו דרומיה זה כמו בעל כאשתו כראשון לדעת הדא'ס
כיון דכפיק אלת דרי אשתו וחמיו ואביו של חמיו ואעפ"י
דכשאר דאשון כב' אמרוך כב' האי גונא' חד בעל כאשתו
שאינו התם דהי הקורבה קרובה כמו אחי אביו דליכא לא
תרי דרי אבל הכא דכפיק אלת דרי אמרוך דכמו שסוכר
דת' בא' זכר' שפסול ועב' מכשיר' באשתו כן לשאר הפוסקים
א' כב' שהוא פסול מכשירין באשתו ודוקא כבי האי גונא'
משום דכפיק אלת דרי כנון אביו וכמו דהא חויבין דלמר כר
רב'א' הו' נ' בא' ואי לאו דמישתשנא' הו' אחיבא דנס דת'
הכי סבירא ליה בא' כב' דאב' וכן כיון דכפיק אלת דרי וכש
זה שכתבתי הוא הפך מאי דכתבתי לעיל דמה שכתבתי לעיל
בכעיק' ת' אבל לאשתו מכשיר' דת' וכתבתי דדוקא כבי האי
גונא' דא' זכר' מכשיר' דת' אבל בא' זכר' דאב' וכן כו' שפ'ל דת'
אשילנו לאשתו כפיו זה שכתבתי אינו דאדרבה כש' דמכשיר
כאשתו כבי האי גונא' דכשק' אדרכע' דריועין עס כהנה
כב' וכן מה שהנתי כלפון הרב' כל' המתחיל כל' אשה שפסולה
לבעלה זכר' כמה שכתב ולא כתב רבינו ככללים אלו אשת' כמו
ובעל' בתו והגהתי דנרדך לומ' אשת' כן כן במאין נרדך להנייה
לא אשת' כן כמו כלכרד ושין כהנה כ' וכן מה שהנתי כלפון
המתחיל לומ' ואפילו לבלת' כמו זכר' ואעב' דלת' דפסול כן כן
כמו הכינמי פסול' כלת' בן כבו זכר' ואעב' דלת' דפסול כן כן
להט' מה שהנתי ומהו הלשון שכתב כאל' הרב'ל מ' דלת'
ודאי דפוסל' בא' זכר' דאב' וכן פוסל' נ' באשתו ואמי כתבתי
מה שהיה אפשר לומר שסוכר' דת' כפי הלשון של טור זה כראה
לי ליישב לשון הטור ומשה' לא היו נריכות ההנה' שעשיתי
לעיל ומה שכתבתי לדעת דת' באשת' א' זכר' דאב' וכן אבל לפי
דבריו הרב' דקאי' ליה דהא א' זכר' הוא ולכ' יש לומר כעל
כאשתו ומשה' הכי מניה לשון הטור נרדך לכל ההנה' שעשיתי
ולומר לדעת רבינו תם מה שכתבתי עליו דפוסל' בא' זכר' דאב'
וכן אפילו לאשתו דהיו הקורבה יותר ענינית והכ' מסתברא
דהא יש לראשם סברא לומר דכקורבת' אביו וכמו לעולם יש
פיהול' אפילו א' כעשירי' עד ועולם וכשי' מה שכתבתי לעיל נס
כי דורך' במסולותי והרב' כ' משנה' לשון הטור באחד משני
פיני הראשון שגורם אבל אחי אביו חמיו כשר לו אעפ"י שהוא

פסול לאשתו וזה לדעת רבינו תם דפוסל' א' זכר' דאחי אביו זכר'
חמיו א' זכר' עס אשתו ולי קשיא על דבריו דא' דהניבא' היא
אבל אחי אביו של חמיו א' זכר' ה' ל' לרבינו הטור דרין הקודם
לפסול עליו אס' של חמיו ואחר כך יבשיר אחי אביו של חמיו
ולומר חמיו ואביו של חמיו וכמו וכן כמו וחמיו פסולין לו ואחר'
שיזכיר הכשר אחי אביו חמיו ואי מעיקרא' לא הזכיר אביו של
חמיו איך יוצא אחר כך באחי אביו חמיו מעיקרא' הו' ליה למתקן
דב' של אביו חמיו מה יהי ואחר כך דרבינו של אחי אביו של חמיו
כדי שלא ניטעיי כמה שאמר וחתם דפסול' לר' דקאי' לאביו של
חמיו דאס' כן הו' עם חמיו דאשון בראשון ועס אשתו א' כב'
ואין לומר לדעת בא' זכר' תרי בעל כאשתו ולפיכך לא הזכיר
כאן אביו של חמיו והניח משמעו' פסולו בדק' זה דאמר ראינו
אביו של חמיו כשר לו דמשא' דרבי חמיו פסול' לו דזה אי' אפשר
לטעו' כב' דהא' ודאי כל' מה שאמר בריון זה של חמיו קאי'
לחמיו ואס' יאמר חמיו ואביו דרנה' לומר אביו של חמיו וכמו הו'
כמו של חמיו וכן כן כמו הכל קאי' לחמיו וכן חתני כמי קאי'
ודאי לחמיו ולא לאביו של חמיו וכמו שפירש הרב' כן בלשון
הטור לעיל בסמוך' ואמי פרשתי האפשר' דקאי' חתנו למה
שפוסל' כן כמו ומיירי הטור לדעת הראשון שין עס בהנה'
כ' ח' מה שכתב הרב' דמיירי' כאן הטור אליבא' דלת' דפסול'
א' זכר' קצת קשה דלעיל בסמוך' כתב הרב' דלא כתב הטור לא'
משא' פסול' לבעול' משום מה שכתב כאן שפוסל' א' זכר' הוא נ' כ'
דעת הדא'ס וכמו שהוכחתי כמה שהביא הרב' לשון הדא'ס
כתבתי בא' זכר' אפילו חד בעל כאשתו לא אמרוך ג'ס' הו' היא
דכתב הרב' לעיל דלא כתב הטור לא' כל' מה שהוא פסול' לבע'
היינו בזה הענין ומאי טעם התם מהכא' : ג'ס' הנרש' שגורם
כפן השני אבל חתן אחי חמיו כשר לו קשה לי טובה דאי אפשר
לנרום כן דהיינו דרין שכתב מיד' בסמוך' אחי חמיו וכמו הן
פסולין לו אבל לא חתנו והטעם משום דשני כבשי' איך אמורים
תרי בעל כאשתו וכמו שכתב הרב' ועוד קשיא לי דמה' לו
לרב' להוציא תיכת אביו דכתיב כטור' ולומר במקומו אחי
כיון דכתב דנרדך לומר' כאן חתן יוצא אביו ויאמר אבל חתן
אביו חמיו כשר לו דהו' עם אשתו א' כב' ולדעת הדא'ס איך
אומרים בא' זכר' תרי בעל כאשתו ואין לומר דרנה' לומר עבין
דאחי כפ' דהא כתב הרב' דמה שכתב כאן הטור הוא לדעת
הדא'ס דאית' ליה דאיך אמרו תרי בעל כאשתו בא' זכר' ולפיכך
כראה כמו שכתבתי ודמי הרב' דרין לי עיני :

ל' עוד עס כטור' חמיו וכמו פסול' לו : ו' ה'הרה'
אחי חמיו פסולין לו משום דאחי חמיו הוא א' כב' עס אשתו
זכר' כב' חד בעל כאשתו אמרוך לבע' וכן אחי חמיו פסול' לו
משום דהו' כב' עס אשתו וכ' כבשי' נ' לבע' אחרי' חד בעל
כאשתו וכן במי איך אחות חמיו הו' עם אשתו כב' ואמרוך
חד בעל כאשתו וכן אחי חמיו וכן חתן אחות חמיו כשרים לו
משום דכשני כבשי' לא אמרוך תרי בעל כאשתו וכן על זה
הדרך כמה שכתב אחי חמיו וכן אחי חמיו וכן אחות חמיו
כולן מתפשטים על דרך שכתבנו אלא שהטור כתבן משום
דתרובה' איתנהו כגמרא' ובחלוקה זו כראה דיש קצת חרש'
דכיון דחמותו איך ככלל כל הענין ולא שייך בה דין עדות ג'ס'
קרוכה' לא יהו פסולין לו קמל' דפסולין ודברי בעל ז'י' אפשר
שיתגרשו כיה האופן ודברי ז'י' הטיאן הרב' עיין עליו עכ' :

לה הרב

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג סח

לה הדב זל אחי חנוני וכנוכו ושירש רשי מחתמהם דקתני
 מחתימתן יליף הגררה פירוש לפירושו ממאלי דקתני
 במתנתין דאחי פסול לו דרדרי רהוי א"כ וחתן אחי רהוי
 אשתו עמו כ' כ"ל ופסול ומתנתן אחי פסול לו האי כמי פסול
 הא כאן כהדיא דאחי חנוני פסול לו נמצא דמתן דאובן פסול
 לשעמון נשמעין אחי דאובן פסול לחתן דאובן רהוי כאן דמחלוק
 אחי וחתנו דקתני במתני' ילפינן דאחי חנוני פסול לו ומאחי
 דקתני במתנתין ואחי יליף כן אחי חנוני דאחי רהוי
 אחי חנוני דרדרי פסול לכן שמעין וכן חתן דאובן פסול לכן
 שמעין משום דאשתו עמו כ' כב' ומתנתן דאובן הוי פסול לו
 הוא כמי פסול לחתן דאובן רהוי כאן בפירוש שכן אחי חנוני
 פסול לו ומאחי דקתני במתנתין ואחי חנוני רהוי וחתנו יליף
 לכן אחית חנוני דהיא שאמר ואחי חנוני סיכנו דאובן לכן ריבה
 דהוי ראשון כב' וחתן דאובן קתני במתנתין דפסול לכן ריבה
 משום דאשתו עמו כן ריבה שמי כפני ומתנתן דאובן פסול לכן
 ריבה כן ריבה כמי פסול לו רהוי דכן דאחי חנוני גס כן פסול לו
 והיינו דאשמעינן עילא דהוי דהוי פסול לחברו חכרו כמי
 פסול לו וכמו שכתב הרב בעל זר ברבנו רב נחמן לא שיהיה
 הוא יותר חדוש כמו שכתבו דהחנות ריבה בכלל עדות ומשום
 הכי כתבנו כ' ומה שכתבו ככירוש רשי הוי איהו לגבייהו
 אחי חנוני כד דיתר היה מתיישב הלשון אם היה אחר הוי אינהו
 לגבי אחי חנוני וכו' אבל לא חתנו כנוח מתן דאובן עס חתן במתנתן
 כשרים זה לזה רשמי כמי רהוי דאחי חנוני לא אחרתן תרי כעל
 כאשתו רהוי לא חובר במתנתין פסול וכו' הכרח גמור היה
 דהא דאחי חנוני רהוי דהא חנוני דפריך נבחרה לרב דשכל ראשון
 עס ג' מוחז' רחל חנוני במתנתין דפסול אלא א' כ"ל ו"כ כב'
 זכ' כב' לכה אבל א' כ"ל חנוני רבכל ונריך לזקומי אוקמתית
 וכמו דאיתא בגמרא וכוה קשה לרבנו הר"ף אלוכא דרבינו
 הטור דסבירא ליה דשני כפני אחריו כ' בעל כאשתו רהוי
 לא חנוני במתני' דפסול כ' בעל ואש א' כב' לא חנוני במתנתין
 דפסול כ' בעל כאשתו אלא כ"כ כ"ל כנון חתן חנוני וזלת אם
 כפרש דמתן דקתני אכל חנוני קאי לכן כנו של חנוני וכמו
 שכתבתי לעיל בהגהה כ"ל ומה שכתבתי לעיל בהגהה כד רלדעת
 הרשב"א חפשי סבוכר הר"ף דלעולם לא אמרינן תרי בעל
 כאשתו אלא כ"כ א"ל ותי לא ועיין עס וכל ההלכות כן שמיא
 הטור מחי חנוני וכן אחית חנוני יתשרש כמו שכתבנו
 בקרוכ ע"כ:

לו עור שם בטור אחי חתן ואכי כלה מעידין זה לזה -
 הגררה משו' דאין להם שום קורבה אהרדי ואעפ"י דכתיבם
 המתן והכלה בשפה זה עם זה א"כ וכמו שכתב א"כ דלמכס
 וגם אחי חתן פסול להעיד לבלה וגם אחי כלה פסול להעיד
 לחתן וא"כ יש סודא רכה כיוצא עכ"ל הם כשרים להרדיה
 כיון שאין קורבה ביניהם כלל והיינו טעמא כמי דאחי האח
 שכתב הטור בסמוך ומהם הכי כדאח דאיכא למידק קצת
 ריוק דכמו שפליג רב' ירמיה בגמרא על רב חסדא כמי
 האח למה לא פליג רב' כבשי חתן ואכי כלה דאמר רב חסדא
 כמי דכשרים הם להרדיה ע"כ:

לח יוד שם בטור אחי האח מהאם כנון דאובן שנטא רחל
 וכו': הגררה היא תיבת שכתב הטור מהאם מיתרת היא
 ושיכוס שמי רהא המניאות שכתב הטור ימין הוא אח מכוול
 מאכולא מאוהד מאס ואין לו לטור לומר אלא אחי האח
 מעידין זה לזה וכוה הלשון מתיישב בגמרא דאמר רב חסדא
 אכשר כמי האח וכתב הטור כנון דאובן נשא רחל וילדה
 לו את ימין וכו' ומת דאובן ונשאת לשמעין וילדה לו את אוהד
 נראה שלא היה צריך ליה לרבינו לומר ומת דאובן לא רחובן
 נשא רחל וילדה לו את ימין ולדאובן היה לו כן אחר מאשה
 אחרת ולרחל יש לה כן מאיס אחר אשפי שראובן הוא חנוני
 לשניהם כמו ימין שהיא פסול לשניהם הם כשרים אהרדיה
 כיון שאין להם קורבה זה עם זה כלל וכוה שכתבתי נראה
 שפשיך דכרי רב' עיין עליו לעיל גס אפשר לתקן לשון הטור
 שכתב אחי באח מהאם ולומר רחל היא אחת מאכ' וא"כ רהינו
 מתיאות נמצאו שכת' וכתב הטור אשפי שמתן הוא אח לשניהם
 כלומר לא מיבעיא שכת' רחל והיה לדאובן כן מאשה אחרת
 ולרחל יש לה כן מאיס אחר דודאוי דכשר זה ליה דהא אין כאן
 אח לשניהם ריבוי לשכול אשפי דראובן פסול לשניהם אין
 כאן צירוף גמור אלא אפילו שיש כאן אח לשניהם שפסול
 לשניהם והוא אחיאה דיהאנס כאן פסול זה לזה קמשמע
 לן דלא פסלין ע"כ:

כל עור שם בטור הארום פסול להעיד לחרוה' הגררה
 וכגמרא מהרש' ראחי פסול והא ארוסתו אינה כאשתו רהא
 ק"ל ראחי מוחז' לה יא' כו' יורשה אם מתה ולא א"כ לכן זה א"כ
 אחי פסול להעיד לה וקא"כ דכש' למא התם כטומא וכו' ורשה
 וכו' בשאר תלה דחמא דלא איקרי אשתו א"כ נשאה ראו
 הויא היא שא"כ אבל הכא בקורב' דעתי תלוי והא איקרי
 דעתו כיון שקידש והאי קירו דעתי רחל לא הוינו טעמא האם
 אהיה ועוד שקר דהא ק"ל דאובן ושוכא כשר' להעיד אלא
 היינו טעמא דמשום קירוב שקדש' מיקרי אשתו וכיון דמיקרי
 אשתו פסול להעיד לה משום קורבה ואין להקשות דכש' למא
 לרבה כד כד חנא דאמר נמי דארום כשר להעיד לחרוה' וכו'
 כיחא משום דכרי' ליה דכמו דלא מיקרי אשתו לעיני טומאה
 וירשה גס לעיני עדות לא מיקרי אשה ולפיכך כשר לה אבל
 לרבינא דבאחר מהתכרא מילתא דרבה כד כד חנא לשאין
 אבל לשני לא מאי דעתי או כבירא ליה דהויא כאשתו כן
 הכיובן הכיוביה כשר דאין קשיא דרדרי כרבה כד כד
 חנא כבירא ליה דלא מיקרי אשתו דחיא רטומאה וירשה
 אלא מה שפסול עדות הארום לעיולי לה אינו משום קורבה
 אלא משום רביון שהיא כבוד שתגשא לו רהא ארוסתו היא
 הוי ליה כמעיד לעצמו והוי טעם הפסול משום שנטעו הוא
 כדכר

לו עור שם בטור חורגנו פסול לו אבל לא כנו וחתנו אשפי
 וכו' הגררה וזה הן האמה דאמה חורגנו לכרו ומתייבוי
 מזה כד הגדול אין לא שת' לבו להקשות כאן מה שהקשה לעיל
 שכתב הטור אבל אחי חנוני כשר לו דקשיא ליה דהא א"כ
 הוא ולכ' אמרינן חד בעל באשתו הכא כמי כנון חורגנו כ' כ'
 הוא רהא כן חורגנו עס אשתו ג' כ"ל הוא ועכ"ל כשר הוא לו ומד
 בעל הוא לא שיש לכונו שכתבנו דכיון דאין הקורבה עינית
 אלא מחמת אשתו וכן אשתו עס חורגנו תלת דרי הוא אשפי
 שהיא פסול לאשתו משום דהוי א' כ' היינו משום שהקורבה
 עינית דהא וכן א' כ"ל הם אבל לגבי בעל לא חשיב כל כך
 הקורבה אלא נחשיביה כמו ראשון כ' דאין לנו לומר אשפי
 חד בעל באשתו וכן כמי נבי אחי חנוני והא ראה רחל חנוני
 במתנתין דפסול אלא לחנוני בלכד אבל אחי חנוני לא הובר
 לפסול:

ראש יוסף הלכות ערות סימן לב

ב הנהגה ומה שכתב הסוד אבל לקרובה כגון לבנה ולבתה ולבעל אחותה כפר קמ"ו דבין ראש לבנה ולבתה דכשר מאי האי דחור וקאמ' ולבעל אחותה ודלוי ופושטת הוא דבין שלכנה דהוי קרוב ממש קאמר דכפר כ"ג לבעל אחותה ועוד דלאחותה כמי כפר דהא בכלל קרוביה הא דמכשר ה"אש ואי לאחותה ממש אמרינן דכפר כל שכן לבעל דהא איש נכרי ואינו קרוב וכי תימא דלאחותה יהיה פסול להעיד לה משום דהוי א' בא' ואינו נכנס בכלל הקרובים גם כתיב וכתה הו' ראשון בא' ויהיה גם כן פסול לה וכשישמן הדמכם שהביא הרב דמתחיל מעל אחותה היה אפשר לתקן זה ולומר דמכשר הדמכם לבעל אחותה אע"י דהבנים לא ראשון בראשון ולכנה של אחותה ולכנה נכ' כשר אע"י שהם קרובים ממש משום דהו' שני בראשון אבל לאחותה אי לכנה ולבתה של ארוכתה דהו' עם הארומ' ראשון בראשון והם קרובים ממש כזה פסל הדמכם אבל כדכרי הסוד דמתחיל בגון לב' ולבתה לא אפשר לומר זה רודאי כנה וכתה של ארוסה היא ואכ' א"ך קאמר אחר כך ולבעל אחותה דהא לאחותה כמו כשר כמו לכנה ולבתה והיה אפשר לומר לנכרי הסוד דמכל מקום לאחותה פסול דהו' א' בא' רחד דהא הוא אבל לכנה ולבתה דהו' א' בראשון דתרי רוי לא פסל וכפרט כמו שאמ' עתד לפרט כדכרי הדמכם דכתב רבעל עם אשתו ראשון בראשון הם מנז' דכנה וכתה הו' עמו שני שני ואינו א"כ כן לשון הסוד כתיקמ' ויהא פסול הארוב לאחות הארובה אבל קשה ליה דלשון הראשון לא מפי' מפי' ויכול הארוב לארובה אלא היא לכד' אבל לשאר קרובי' קאמר דכפר בשם נכנס' כל הקרובים זולתה גם כפי הטעם שכתב הרב אליבניה משום דבני דדיס מיקרבא דעתיה אבל לא לבני קרובה לא פיור' לומר זה גם לש מה שפירשתי לפי דעת הדמכם קשה רמה ל' א' כ' מה ל' ראשון בא' הא הכל פסול דהמנח' או הכל יהיה פסול או הכל יהיה כשר אע"י שיהיה אפשר לפרט כמו שפירשתי דברי הסוד ובנה וכתה דכתב הדמכם כנה וכתה של ארוכתה היא ולאחותה יהיה פסול מכל מקום קשה מה שהקשית' לכך כראה דבין לנכרי הדמכם בין לנכרי הסוד מה שנקטו ולבעל אחותה לאו דוקא דודאי דבם לאחותה כשר אלא דנקט כל מיני קרובות ע"כ:

דכר וכן פירש רש"י כדכריס קרובים וכיון שכן אמרו שלא יהיה ארוכתה אלא משורכת לו דא"כ בא' קדושין אלא קיין בעלמא פסול להעיד לה אם השנית הוא לעלו וכו' שכתב המרדכי הביאו הרב ורבה בר בר חנה ורבינא דבי ממי סבירא להו אלא רלא נקט משורכת אלא משום דלא נעשה לומר דארוכה דהיא בקדושין מקרי אשת' ולי היה נראה לומר טעם אחר לפיכך הארוב לאחותה הוא זה דבין דהוא פסול להעיד לעולי לה אף על ש שאינה נחשבת כאשתו א"כ גם יהיה פסול לאפוקי בעדותה מינה דלא מצימי פיסול ערות למחנה דהא קרוב פסול בין לזכות בין לחובה אע"י דהבכר' נותנת לדחובה והיה כשר עב' לא הבשרינן ליה דבין שהוא פסול מן התורה משום דר' שיהיה אע"פ שלא יהיה אותו הנר נכ' יהיה פסול והבא הא אמרינן דהוא פסול משום דר' שנתעב' כדכר דהוי כמש"ד לעצמו גם כשהיה להפך דהיינו לאפוקי מינה יהיה פסול אלא שמדכרי רבינא לא משמע הכי דהא קאמר מסתברא מילתא דרבה בר בר חנה דמכשיר לאפוקי אבל לפיכך לא ועוד איבא למימר דבין דאמרינן דהוי הטעם כאלו מעיד לעצמו אילו יעיד לעצמו ממש שה' חייב לאחרי' מ' לא מיימין ליה ודאי דכאמ' דהודאת פיו כמאה עדים דמו' דלא אמרינן דאיו מועיל ערות ארס שמעיד על עצמו אלא לפיכך עובש הריוה וכו' כו' אבל לעינן ממוכא אררבה יותר מועיל עדותו לעצמו ממכה עדים וכתב עוד הסוד כרא' לעצמה אבל לקרובה בגון לכנה וכו' כשר עד שישארה ולי קשיא דמנח' להו להרף' והדמכם והראש ז' להכשיר כל אחד כריניה בקרובי הארובה אררבה כמאר' משמע רלב' הוא פסול להעיד דמקאמר קתמא דתלמודא ולא היא כן לעינ' לה בין לאפוקי מנה פסול והתם בעינן עומאה וכו' כשאר תל' דחמנא אבל הכא באוקרובי דעתא תל' והא אוקרבא משמע דכמו שהתם תל' דהא דהא וכשהיה שאר היא אשתו גמורה ומשמא לה ויורטה הכא מ' לעינן ערות כיון דמיקרבא דעתא הויה כאשתו גמורה וכל דין אשתו לעינן ערות הוא הדין והוא הטעם יהיה עמה וכו' שכתבתי ממש פסול גם לקרובה בארומתו גם כן והיה פסול בקרובותיה מה כראה דהוי טעם הי' מפרטי דכתב המרדכי דפסול ככל קרובות הארובה וכו' שהביאו הרב אבל לרבנים הנכורים לא מנחתי להם על מה שסימכו ראי משום דקאמר בנזאר משום דאוקרבא דעתא דהא וכו' וכתבתי מיקרבא אבל בקרובותיה לא וכו' שכתב הרב טעם זה אינו כרא' דמנח' ליה דלא אוקרבא דעתיה נכ' בני קרוביה ואם בארובה נזאר כן דלא מיקריב' עם קרוביה כנזאר' כמא הכי ממי דלא מקרבה דעתא עם קרוביה אלא הטעם הוא דבין דמיקרבא דעתא עמה הויה לה אשתו לעינן זה ופסול לה וכיון דפסול לה משום דהויה קרובתו פסול נכ' לקרוביה מבודת הכתוב ואי טעם הרבנים הוא משום ראי איתא דפסול לקרוביה לא הוה ליה לתלמודא למשתק מינה גם זה אינו דאררבה אומא אככא מדלא הזכיר בנזאר' הבשר הקרובים ומסיק דהיא מקרי אשתו לעינן ערות משתמא הויה כשאר אשה דעלמא דפסולה לקרוביה ע"כ ור' ל' עיקר וכו' היא סברת הויה מפרטי שהביא המרדכי וכתב' אבל לא יכנס ראשון בין הרף' והדמכם והראש שהם עמדי ההודאה ודכריס דבני קבלה ועלמהם יש להקמ' ולרונק ע"כ:

בא הנהגה מספקא לי בשומרת יבם אי אמרינן רפסול ליבמותו כזו שפסול לארומתו או לא אמרינן שהיא פסול דכשלא לארומתו דהויה ויקה חוקה דאי מקבלא קדושין מאחר לא תפשי כה קדושין כהא יש לומר דהויה כאשתו ועבול לה אבל לבני ובמותו דלא הויה הויקה ככ' חוקה דאי מקבלה קדושין מאחר תפשי כה לא נחזיב' כאשתו והויה כשר להעיד לה וכי תימא דגם כיכמה מקרבא דעתיה אי מא' לך דלעולם לא מיקרבא דעתיה כמו בארומתו דהוא עמו קדשה מרעתו מה שאין כן ביבמתו דלא כה הויקה אלא מאליה וכיד דאע"י ראמרינן דמיקרבא דעתיה עמה כמו בארומתו וכקריוב דעת תל' בנזאר' מכל מקום אמרינן דלא תל' כן בנזאר' אלא בארובה דהויה ויקה חוקה וכו' ועוד רלא דמי לארובה משום דאי כהויה שלא לייבומי ליבמותו וחלין לה לא עביר כוס דכר גנאי ואיסור כדכר' לא עביר מנוה בעינן דחלינה כמי מנוה עביר ואכילו איבא תאן דאמר דמנז' חלינה קודם למנז' יבם וכו' שהקשית' כמסתב' סנהדרין פ' כג' על הא' רשטינן רבין

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

כט

רבה גדול מולץ ומולצין לאשמו אכל הוא אוינו מייבס מפני
 שהוא אסור באלמנה ופרך בנה קא פסיק ותמי לא שאל מן
 האירוסין לא שאל מן הניסואין בשלמא וכו' שלא מן האירוסין
 אמאי יבא עשה וידחה לא תעשה ומשכ' גורה כואה ראשונה
 אטו כואה שניה וכו' ולי קסיו דתאי פריך יבא עשה דיבמה
 יבא עליו וידחה לא תעשה ראשונה לא יקח ראוי אחריו כפ' למא
 יבא עשה וידחה לא תעשה היינו דוקא בשמקיים לא תעשה
 מרחה הוא מנות עשה ואין כאן קיום מנות עשה אחר ומטה
 אמרינן דיותר טוב הוא לקיים מנות עשה וידחה לא תעשה
 אכל הבא בשמקיים לא תעשה ראשונה לא יקח מקיימוקמנה
 אחר של עשה דהיינו מנה חלשה והוא לא כמו מאי דאמר בפ' ג'
 לא חמי עשה ודחי לא תעשה עשה דזה שכתבנו דומה קנת
 לזה ואכ' אין לנו לומר כאן יבא עשה וידחה לא תעשה ועוד
 כשמשי' בנה גורין כואה ראשונה אטו כואה שניה דנראה
 דרואי רמז דאורייתא דמי עשה ללא תעשה דאלמנה לא יקח לא
 דהכח'ס גורו אטו כואה שניה דלאו מנותיבוס הוא כואה
 דכואה שניה ליבא שום מנה ואיבא איבור וקסיו לי דאמאי
 לא אמרינן כיון דמדון עורה הותרה כואה ראשונה אמאי לא
 אמרינן כיון דהותרה הותרה ואין כאן לא איבור אלמנה ולא
 איבור דאשת אח ואי אמרי' הכי ככה גדול דאין כאן מנה
 א' ככואה דראש אכל כואה שניה איבא איבורא כיון דליבא
 מנה אם כן אמאי בכל אדם המייבס ליבימטע לא אמרינן הכי
 דכיון דעשה המנה דכואה ראשונה אחר כך ככואה שניה
 שנגע בליבור דלאשת אח ואי משום דככהן איבא תרי איבורי
 חד דאלמנה לא יקח וחד כיון דליבא שום מנה לא
 רמה לי איבור אחר לשני איבורים כיון דליבא שום מנה לא
 סברא לי לומר כזה דכ' למא איבור דאשתא' דהיי' לענין
 ענמו כהא אמרי' כיון דהותרה כואה ראשונה הותרה שניה
 דמי עשה דיבמה יבא עליה דאמר' תורה כפירוש לאיבור
 דאשת אח אכל איבור דאלמנה לא יקח דאינו מהענין ענמו
 כזה לא ידחה העשה לא כשעת המנה אכל אח'לא ולזה ג'כ'
 דחיבו ואין כאן מקום ענין זה וכבר נשאלנו וכתבנו כזה במקומו
 ועיין אכ' מכל זה נראה דליבא שום איבור ונכא' אי לא מייבס
 אכל בארובה איבא קנת איבור ונאנא' איש כדבר לנרטה או
 דליזא איבא למימר דנס היבס פסול להעיד ליבימתי משום
 דאשה הקמ' לו מן השמים ואי משום דתפטי בה קדושין מאחר
 אין זה בלג דהא מן הרין כפינין ליה המקדש לנרטה וחזור
 ליבס ויכול ליבמה אי איש כפינין אש הוא כהן צריך לחולצה
 כמא דריקה גמורה אי איש כפינין וכו' כמי מקינן כפ' דיבמות
 דשומרת יבס יוסף ויקח גמורה עינין פ'ס' ונס אפשר לומר
 דמקרב' דעתי' כיון דאשה הקמ' מהשמים וכוה הנד נראה
 ששוא עיקר דפסול לה וראיה לזה ולומר דיותר זיקה היא
 ביבימתי מארובתו דהא בארובה אינו מטמא לה אם הוא
 בהן אכל כשומרת יבס שמתה מטמא לה וכמו שכתב הטור
 כנורה דעה כתבו הרבנס כן מרדכי ד'שכא ושד דכירושא
 כמי אש מתה ארובתו אינו יורשה אכל כשומרת יבס אש מתה
 יורש כתיבתה לכריה הכל וככסי גאן כרול לרש' חולקים עם
 יורשה ולרבינו תם וסיעתו הוא יורש הכל וגם ככנס מל'ג'
 שכלו לה כעורה עם בפ'לה איבא מאן דאמר דהיבס יורש
 הכל וכמו שכתבאר כל זה בארובה כשאר אכן העור וכל
 שכתבתי הוי אפילו לא עשה כה מאמר אכל לא יתאכל עליה

בב ומה שכתב הטור אכל לקרוביה כגון לכה ולכה וכו'
 והוא לן דהמכס דהגרה כדא דה' לא לכה ולכה דמאי
 שאל חלו משו אכל לפי מאי דתבתי רסבורים דהמכס וטור
 כמ'ש כעל אחותה אפשר לומר דכאחיה וכו' ככלו ועיין עכ':
 בג' עד שם הרב הארוכ פס' לכו' וכת' דהאש אכל לקרובים
 וכו' דהמכס עיני מה' ערות כחכו: וכו' דהגרה כפי הכוזה
 מלשון הרב דאין דכרי דהמכס כרי לחלוק על רבוי דה' א'
 לא לומר דהמכס פוסד בכ' כדכרי דהאש לא כסמוך שכתב
 דפליגי בלכתה' לכדיעבר וכו' לא הל' למכתב וה' דמכתב כתב
 דנראה דפליג אמאי דכתב לעיל דכרי דהאש ועוד נל' דיש
 לדקדק כדכרי הרב דכתב דפליגי דהמכס וה' דהאש דל' דהאש
 אפי' לכתה' כשד לקרובותיה ולה' המכס דוקא כדיעבר כשר
 אכל לכתה' פסול דכשלא' או הוה כתב דהאש אכל לקרובים
 מעיר או הוה כתב יכול להעיד וכמ' המרדכי או הא' דה' דהאש
 ודאי לכתה' מכשיר אכל הוא לא כת' לא אכל לקרוביה כשר
 והאי לכתה' דכשר אפשר להיות אפי' כריעבר אכל לכתה' הלה
 לא הכשיר וכמ' דהמכס ואפשר דמטה' לא כתה' הטור מחלוקת
 בזה כיון דהמכס וה' דהאש אכל כפי זה דכרי המרדכי שכתב
 אכל לשאר קרוביה יכול להעיד דמשמע לכתה' לא אפי' כשר
 מייניהו אפי' שאין וקסיו דהא מצינו כן'י' מהכואה המרדכי
 וכמ' משמע הרב הוא ממי דלא כבע' מ' אינו מן הראוי וכו' לכן
 נראה לומר דאדרבה איבא אשכא איבא לומר דל' דהאש לכתה' הלה
 מכשיר דלשון כשר הכי כה' משמע ולה' המכס אל לכתה' הלה
 כמי כשר לקרוביה ד' מן הרין לכתה' פסול מה לנו אם
 העיד ולמה יניאו ממון בעדותו אדרבה האי מוקרי לכתה' הלה
 כיון דפקעי ממון כעדותו ועוד כיון דלכתה' הלה הוא פסול
 אמאי קבלו בית דין עדותו ודוק לומר שלא ידעו שהיו
 קרובי ארובתו לכן נראה לומר דרואי פ'ס' שיד' כראן פלגיו
 מיימון' אל' כמי לכתה' מקבליו עדותו דלא שיד' כראן פלגיו לא
 מלכתה' לכדיעבר ולשון דהמכס אל מוכח כן דכתב לא
 פסלינן ליה ומה שכתב אם העיד לקדוב ארוסתו היינו לומר
 שבעשה עד לקדוב ארובתו או לא פסלינן ומקבליו עדותו
 וזה שאמר כן ולא קאמר יכול להיות עד לקדוב ארובתו
 כמו שהוא כן מן הרין משום דאינו מן הראוי לעשות כד על
 קדוב ארוסתו דמא כשיבטיך ל' עיד עדותו יהיה פשו'
 ואז יהיה פסול להעיד לו דבעינן תחלמי וסופי ככשרות ולכן
 קצת כלשון זה אכל מן הרין יכול להיות עד ומקבליו עדותו
 לכתה' הלה וזה יראה לי שהיא כיבת הרב רבינו משה בר מיימון
 ונאמר דכרי המרדכי ככולי' ע' למא ולא כתב כזה שום מחלוקת

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

וגם קטור לא כתב בזה שום מחלוקת לכן נראה כמו שכתבתי
דלא אישטמיטע שום שפוק או מפרט שביטוב בזה מחלוקת ומה
שכתב הרב בית יוסף והמרדכי כתב דדוקא להעיד לעצמה
וכו נראה שיכול להעיד אפטר לומר שכונת הרב לומר דפליג
אחרמכס והריף זל דלא מפטר אלא כדעבר והוא מפטר
אפילו לכתחלה דקאמר כו' שיכול להעיד דלשון זה לכתחלה
משמע יזה דוחק דכיון דכבר כתב בזה מחלוקת ה'ראש
והרמב"ם זל הוה ליה לומר וכן כתב המרדכי כדכרי ה'ראש
לכך נראה דכונת הרב לומר והמרדכי כתב כלומר בכל מה
שכתבנו כבר להעיד לקרוב אחרת או לכתחלה לפי סכרת
ה'ראש או כדעבר לדעת הרמב"ם על זה כתב והמרדכי כתב
בזה מחלוקת דלדעת ה'ראש פהול כיון לארובה כיון לקחיות
ואפטר לומר דהוא כתב דיש מחלוקת כיון הרמב"ם וה'ראש זל
בלכתחלה לכדעבר ע' כתב והמרדכי כתב דכשאר קרובות
נראה שיכול להעיד ומשמע אפילו לכתחלה ולא כתב בזה שום
מחלוקת והסוזה כמו שכתבנו דאפילו להרמב"ם כבר אפילו
לכתחלה ואין זה במשמע לשון הרב לא אמרנו שכתבתי בראה
לי שהוא עיקר ראמנעו שלם ולדעת ה'ראש מפרט דפבלי
אפילו בשאר קרובות כבר כתבתי פה'ם לכברא כדכרי עלמא
שכתב הטור זל ער כאן:

בד שר שסוכות כהנהות אשר ובראה לי דהיינו דוקא
שקדשה וכו' ומיהו דוקא לאטקי מיכה וכו' שחא לא מיימן
הגדה כו' כפי דעת לשון הרמב"ם דכיון דהבעל עם אשתו
היו ראשון כראשון הבעל עם כת אשתו או כן אשתו היו ראשון
בשני ולפיכך אינו מעיד לא לכנה ולא לאשת כנה וכן בכתה
דלדידה אמרין כראשון בשני תרי בעל כראשון וכן כתב הרב
דלפיכך טמל באשת כנה או בעל כתה וכתב הרב אך
לדעת ה'ראש והתוספות כבר נתבאר דלא אמרין תרי בעל
כראשון לא כראשון כראשון משמע כפי דבריו דה'ראש והתוס'
פליגי עליה דה'ראשם דכיון דה'ראש כנה או בעל כתה וקשיא
לי סוכא על פיזה מלבד דקשיא לי איך הכיח הטור דכרי
ה'ראשם זל כלי חולק סתם דכראה דכע שדו כיון דה'ראש
והתוס' פליגי עליה אוכל למדיק קשיות אחרות ה'ראש לכרי
הרב דקאמר כתב הרמב"ם וכו' דאלו הו' כשמי לא הוה פסול
להעיד לבעלי קרובותיה ולי קשיא על דבריו דה'ראש והתוס'
דבעל עם אשתו הו' כ' כ' נמצא כש' שפ' שכתבנו דכנה או
כתה הו' ג' כ' עם בעל אמו ואם כן אמאי קאמר לא הוה פסול
לבעלי קרובותיה דגם לקרוביה ממש כגון לכנה או לכתה לא
הוה ג' כ' פסול דהוה ליה כ' כ' דלכע' כש' ראשי' לרב דאית ליה
דג' כ' פהול משכור כ' כ' וזולת לפי סכרת דאלעזר דקאמר
בגמ' דאית ליה דג' כ' פסול ולית הלכתא כותיה וגם לדעת כל
השפוקים שלישי' כ' כ' כש' כמו שגלח ר' אבא לרב יוסף הלכה
ג' כ' כש' ועוד קשיא לי דכראה כפי הפי' שכתבנו דאית ליה
לה'ראש דהבעל עם בעל כת אשתו כש' משום דהו' א' כ' ולא
אמרין תרי בעל באשתו דה'ראש דה'ראש כתב בתחלת הסימן
האכ' פסול לכנו והוא חשוב ראשון כ' לפיכך שנים שנשואין
זה האם וזה הבת אביר להעיד זה לזה כראשון בעל
כאשתו ובא' כ' אמרין תרי בעל כאשתו ואי כדכרי הרב
כ' ראשון בשני חשיב ולא אמרין לה'ראש תרי בעל כאשתו
ודין זה פתכו הטור אפילו לדעת ה'ראש וכמו שמוטע שם
ועוד קשה דכתב הטור שם אבל לכן כמו שכתב ראשון בשני

לפיכך שנים שמשאי' זה האם וזה כתבנו לא כתבתי חותרים
להעיד זה לזה לדעת אלא ה'ראש היינו לאמוק דעת הרמב"ם
דאית ליה דכראשון בשני אמרין תרי בעל ואמרין להעיד
זה לזה דהיינו בעל האם עם בעל כת כנה ואילו לפי שרש
שכתבנו לדעת הרב נמצא דהו' כת כנה עם בעל האם שלישי
כראשון לדעת הרמב"ם כפרים להעיד כל שכן לבעל ריה'ה
כש' להעיד ואפטר לומר לדעת הרב כדילתרן מה שהקטין
לדעת ה'ראש דמה שכתב אך לדעת ה'ראש והתוספות כבר
נתבאר וכו' אינו לומר דה'ראש סבורא ליה כהרמב"ם דכין זה
דכתב דבעל האם עם כנה או כתה היו ראשון בשני אלא כ' כ'
לומר דה'ראש ריבא דכת' הרמב"ם דהו' הבעל עם אשתו ראשון
כראשון דנמצא דעם כת או באשתו היו ראשון בשני ועם כל
זה פבל הרמב"ם להעיד זה לזה כו' חולק ה'ראש דבשמי
כראשון לא אמרין תרי בעל כאשתו אבל במציאות עצמו
סבורא ליה לה'ראש דחשיב ראשון בשני ולפיכך אמרין כנו
תרי בעל וכמו שכתב הטור זל בתחילת הסימן אלא שהטור
לא כתב מזה כל' וגם שאר הקושיו' שהקטין נטארו במקומם
ומה שלא כתב הרמב"ם כהאי כללא דכתב הבעל עם אשתו
ראשון כראשון לפיכך פסול לכנה ולאשת כנה וכו' ולא כתב
גם כן לפיכך פסול לאחותה ולבעל אחותה כפי פירוט זה
שכתב לדעת הרב אתי שפר משום דאויבא לומר דאילו
חשיב הרמב"ם משום דחשיב ליה ראשון בשני ואש' הכי קאמר
דאמרין תרי בעל כאשתו אבל אחותה חשיב ליה הרמב"ם
א' כ' אפילו לגבי בעלה דחד דרא' ה'ראש ומכ' ראשון כהם
תרי בעל ולפיכך לא בתב כאן הרמב"ם אחותה ובעל אחותה
דמכ' נפקי אבל הקושיות שהקטין קשה לכך כראה לי לומר
דודאי דה'ראש דכתב הרמב"ם וכתבו הטור סתם הו' לכע'
גם לה'ראש גם לתוס' וחשיב ראשון כ' כ' ה'ראש כונת הרמב"ם
הבעל עם אשתו חשיב א' כ' לפיכך אמור להעיד לכנה ולאשת
כנה ולבעל כתה כיון דכנה וכתה הו' עם אשתו א' כ' ג' כ'
שני חשיב א' כ' אמרין כהו' תרי בעל ואשטמיטין דאפילו
דחשיב א' כ' עכ' לא פסול אלא לכנה או לכתה וכן לאשת
כנה או בעל כתה לכד דמורנו לכדו תן אכל לכן חורונו לכן
הורגנו כש' אפ' דה'ראש פסולין לאשתו דכיון דהו' מפליגי
דרי ראשון עם כנה תרי דרי ועם כן כנה תלת דרי ואעפי'
דשב' חשיבין ליה א' כ' מכל מקום כיון דתלת דרי הם והבעל
איש ככרי הוא חשיבין ליה כמו ראשון כ' כ' כדילבסטינו וכמ' ש'
נכ' גבי אכי חמיו בהנהות דלעיל וגם חזין לומר כ' כ' ראשי'
כמכתב כמ' דחשיב א' כ' וכן כ' כ' והטעם ודאי משום דהם
תרי דרי וכיון שכן משום הכי לא ככת הרמב"ם אחותה ובעל
אחותה דכיון דפביל ככנה ובאשת כנה דהו' תרי כל כן
דפביל כאחותה ובכעלה ראין כאן אלא חד ר'ראש והו' א' כ' כ'
אפילו לומר כ' כ' ראשי' ומאי דלא נקט הרמב"ם דינו בשני כ' כ'
כיון דלירי' אמרי' תרי בעל והוה ליה למיקט דינו כאחותה
ובעל אחותה וכתה משום דרבה דלמיקט דינו בכנה ובכת דאף
על פי דהו' ראשון כראשון עכ' לכנה כש' להעיד ולא
אמרין כהו' אפילו חד בעל אלא כש' הוה להעיד להם
לגמרי' ובא' כ' דאית ליה להרמב"ם דאמרין כהו' תרי בעל
כבר כתבו הרמב"ם במקום אחר והכי היא כונת הרב
דכינו משה בד מיימון דהאי' עם אשתו הו' ראשון כראשון
דאילו הו' בשני דוקא לכנה או לכתה היה פסול להעיד
אכל

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

ע

אבל לאשת כהן או לבעל כהן לא דמיטשטי לא אמרינתרי
 פעל כאלשתו לדריה דכהן או כהן גס כן הוא שני בשני
 ועוד איכא למימר טוה אחרת דכרדי הרמבם והאי כבולי
 פלמא וסבי קאמר הכעל עם אשתו' כל' אבל לכן אשחו או
 לבת חשיב א' כ' דא חשיבו הכעל עם אשתו שמי בשני אפילו
 לכן אשתו או לבת אשתו יהיה עס להעיר וכמו שכתבנו
 דג' בשני כשר לבט' אבל הם חסוכים ראשון כראשון ולפיכך
 בנה וכתה חסוכים שמי כראשון וכמו שכתבנו בשרושא קמא
 ואמרינו בהו דפסולים ואמרינו תדי בעל מאס דחוינו מכה
 מאן קא אלתו וכיון דלתו מכה ראשון כראשון אף על ש' שהוא
 חסוכו ראשון בשני עמו ע' אפילו להלאש פסולים דלא חוינו
 אלא מכה מאן קא אלתו הפיסול אבל הכעל חשיב ראשון
 בשני ומסו הכי מכשרין ליה כן חורנו דהני שלישי כראשון
 וכזה אין הקושיא שהקשוני מתלת הכימן כיון להלאש כין
 להרמבם וזלת הקושיא שהקשוני ע' שהיא קושיא ע' ע' ע'
 עיון ע' ליה ולענין אמותה ובעל אמות' הכל הוא כמו שכתבנו
 לשל' וזה נראה לי ככונת לשון הרמבם ותעייין דרוק שפיר כהה
 שכתבנו' ומכל מקום נראה דיש קצת דיוק בלשון הרמבם
 כמו שמהוא השור דכתב לפיכך אינו מעיד לא לבכה ולא
 לאשת כהן ולא לבתה ולא לבעל כהן ואח' כתב ולא לאכיה
 ולא לבעל אמה ולא לאשת אכיה והוא ליה למכתב ולא לאכיה
 ולא לאשת אכיה ואמה לא הווכר' והכי צריך להיות ולא לאמה
 ולא לבעל אמה ואולי רבן צריך להיות אלא שטעו הסופרים
 ועייין עכ' כל' שכתבנו הוא כהנה מ' שתחלת רבדיה עור
 שם כתב הרמבם ז' לאש עם אשתו ראשון כראשון לשכך
 אינו מעיד וכו' הנה וכו' אבל ההתחלה שכתבנו היא מהנהה
 מא' והנהה היא זו של מא' :

מה הנהה ולי הנעיר מדא ודאי דאינו באמן דהא
 ארובה לרכיבא אינה תשובה באשתי וכמ' לעיל דקאמר
 רכיבא על רבדי רבה כר כר מאן דקאמר דהארוב יבול
 להערך לארומתו מוסתברא לאפקו מיהם אבל לעוליה לא
 הא קצין דאעפי' דאיה חסוכה באשתו וכמו שהוכחנו לעיל
 מא' כיון דמנפה לכוונס הוה ליה כמעיד לעצמו ופסול ואעפי'
 שמה שכתבתו כהנהה ל' נראה שיש קצת לפקפק בזה מא'
 אין כן אף שפסוק למכויים ועיינ' ע' :

מה הנהה ולי הנעיר מדא ודאי דאינו באמן דהא
 ארובה לרכיבא אינה תשובה באשתי וכמ' לעיל דקאמר
 רכיבא על רבדי רבה כר כר מאן דקאמר דהארוב יבול
 להערך לארומתו מוסתברא לאפקו מיהם אבל לעוליה לא
 הא קצין דאעפי' דאיה חסוכה באשתו וכמו שהוכחנו לעיל
 מא' כיון דמנפה לכוונס הוה ליה כמעיד לעצמו ופסול ואעפי'
 שמה שכתבתו כהנהה ל' נראה שיש קצת לפקפק בזה מא'
 אין כן אף שפסוק למכויים ועיינ' ע' :

מה הנהה ולי הנעיר מדא ודאי דאינו באמן דהא
 ארובה לרכיבא אינה תשובה באשתי וכמ' לעיל דקאמר
 רכיבא על רבדי רבה כר כר מאן דקאמר דהארוב יבול
 להערך לארומתו מוסתברא לאפקו מיהם אבל לעוליה לא
 הא קצין דאעפי' דאיה חסוכה באשתו וכמו שהוכחנו לעיל
 מא' כיון דמנפה לכוונס הוה ליה כמעיד לעצמו ופסול ואעפי'
 שמה שכתבתו כהנהה ל' נראה שיש קצת לפקפק בזה מא'
 אין כן אף שפסוק למכויים ועיינ' ע' :

ראש יוסף הלכות ערות סימן לנ

ובזה אין אדם צריך לטאף מהם כלום אלא שהכונה
הוא כדי להטריח וכמו שכתבנו אלא שאין זו כל כך הכרח
דכיון דכאיו שכות היא הראשונה שבחוקיות אין להקשות
יתקן מה שלא חריה וכמה כחשם הכל באזה וס' שכתבנו
דכיון דאמרנו ככמה כחשם הכל באזה וס' שכתבנו
צריך לחקיר' אחת לשאלו עליה שם שכתבנו אלא
דלא לימא באזה שכות שכי מימי חקירות כינה אלא למע
שכתבנו רהימו כדי להטריח' נר' דיש לרדקם כן מעט
והוא זה דכתב רש"י כשאר כמתניתין באזה מקום שזו היא
המועלת להביא את כל החקירות להוזהר רכלאו הכי לא
מיתומי ולי קשיא על דבריו דאפילו אם לא יזכירו העדים שם
מקום כיון דנרביין להעיד כאיו שעה מן המס' יפה וכולין
לכל לירי הוזהר כגון שאמר העדים ביום ג' שככתב בד' שעות
ביום הרב פלוגי לפלוגי וכאז עדים אחרים והיומו ואמרנו להם
עמנו היית באותה שעה אכולים ושותים ואף ראת באותה
שעה שהרב פלוגי כלפוגי או שאמרנו להם אותה שעה או אפילו
שתי שעות עמנו הייתם והייתם שמים ולא ראיתם כלום אם כן
הא אפג' להזמן כל שווכרי העדים שם מקום כלל ואף
כתב רש"י רכלאו הכי לא מיתומי אלא שברא' לי שגם חקירה
זו דבאזה מקום אין שואלים אותם לא כדי להטריחם וכמ"ס'
ואגב גררר גס כן כראה דאיכא למירק על מאי דפירש
רש"י על מה שאמר כמתניתין ששאלין אותם מכירין
אתם אותו ההרוב שמה ככרי היה וזו אינה מהחקירות לא מן
כל שאר הכדיקות אינו אלא להכחיש שמה לא יאמר האחר
כדכרי חכרו ותבטל עדותו קשיא דהא אמרין במתניתין
מה בין חקירות לבדיקות דבחקירות אם אמרו איני יודע
עדותן בטלה ובדיקות אבי' אם אמרו שניהם אין אנו יודעין
עדותן קיימת והרנ' על פי עדותן ואימה ששאלין אותן
אם מכירין אותו אם היה נכרי או ישראל ואמרנו אין אנו יודעין
אף הורגין אותו הלא אפשר שככרי הרב ואין למד' מה שאמר
במתניתין דכשאר כבדיקות איני יודע עדותן קיימת הוא
רוקא כשאר כבדיקות אכל כזו אפילו אמרו אין אנו יודעים
מתבטל העדות רהא רש"י ששאלין לשאר כדיקות דכתב
דהאי ששאלין אות' מכירין אתם אותה היינו כדי שיכתבו ולא
יאמר אחד כדכרי חכרו ותבטל עדותן משמע דכדי דוקא
מתבטל עדותן אבל אם יאמרו אין אנו יודעים אינו מתבטל
עדותן ותימא הוא לכך כר' לי דאפילו שאמרנו אין אנו יודעים
עדותן קיימת משום שאחר ששאלין אותם מכירין אתם אותו
שואלים להם גס כן התריחם כנוקבל ההתראה התיר עצמו
למיתם ואמרנו הן ואם על פי שששאלין להם מכירין
אתם אותו אמרו אין אנו יודעים כל זה עדותן קיימת כיון
דהתרו כן ואמרנו אם ישראל הוא אתה חייב מיתה וקבלה
ואמר אף על פי כן אני עושה ודאי ישראל היה אכל אם
כשאלו להם העיית כן אמת אף אנו יודעי' אם קבל התראה
או אחד מאלו הדברים אין עדותן כשר' ואין הורגים אותו'
ואגב גררר כמיט' כשר' היו כדוקי' מהוזהר ליה למכתב
דרוש תדרוש או חקוד תחקור כתבו העוספת
מהוזהר ליה למכתב דרוש תדרוש וחקוד תחקור לאו דוקא וכו'
אפי' הוזהר כתוב דרוש תדרוש וחקוד תחקור הוזהר משמע ארבע
מדלא וכו' כוכת העוספת היא דהם היו גורסים כנמרא
מהוזהר ליה למכתב דרוש תדרוש וחקוד תחקור וכן מצאו

במחא דלא כתיב או חקוד תחקור משום הכי כתבו דהא
דקאמר כנמ' מהוזהר ליה למכתב דרוש תדרוש וחקוד תחקור
לאו דוקא דרוש תדרוש וחקוד תחקור אלא דרוש תדרוש או
חקוד תחקור והוזהר הכוונה דכשאל הכתוב או כלשון חקוד
או כלשון דרישה דאי הוזהר דוקא דרוש תדרוש וחקוד תחקור
אם כן הו' חקירות ורחמנא לא כלא ככל כן לא הו'
שמכר חקירות ורחמנא שכתב בעי ותו לא וקאמר הי' המוסמות
דאי הוזהר כתוב דרוש תדרוש וחקוד תחקור להו' אלא שמים
דכן דרך הכתוב לכפול התיבות לחנוק הענין וזה היה ליה
להקשות לא מה שהקשה דא"כ היו' ד' אלא הוזהר ליה להקשות
דא"כ לא הוזהר אלא כ' ואל' ככיר ליה חרא מן הו' ליה כתבו
התוספת דאפילו אם היה כתוב דרוש תדרוש וחקוד תחקור
הא ליטא ממס' ככתוב עם כל זה משמע ד' מדלא כתיב
דרוש דרוש חקוד חקוד ראי' לא הוזהר כוכת התורה לא לכפול
לא הוזהר ליה למימי הכפל לא הוזהר ליה למיכתב ולכפול התיבה
עצמה כמו שהיא ולא לשנויי מדרוש לתדרוש' לא או כולו דרוש
או כולו תדרוש רכבי חוקיתם כמורה דעוזה ענין מדכפל
תיבות משוכות דקאמר הוזהר תמצא ולא קאמר המצא המצא
או תמצא תמצא וזה פסטר רכבי התו' וכן לכל מאי דכתב
רש"י אכל עיין היטב כדכרי התוס' ואפי' אין כונתו עשבו כיה'
עוד אכל גררר סס ככ' היו כדוקים ומהו' חקיקים בכל
וחומר מבקלים ומהו' כשפרקין כקו' מבקלים ראת
להו' לרבען דטרפה קלה מסקילה ודריש' כן ומה ככקלין
המורים והיה טו' הראוי שיחמיר בהם עכ"ל היקל עליה ואמר
דכרי דרישה וחקירה נשפץ הקלין אינו דין שיקל עליהם
והיו צריכין דרישה וחקירה דכן אית' להו' לרבען דמקום
שהחמירה תורה כדכר אחר מן הרין הוא שיחמירו עליו
חמורות אחרות והכי נמי קיימ' לן בכל מקום ודויכין כן כקו'
ופריך על זה כנמרא היחא לרבען דאמרי' סקילה חמורה לא
לרבי שמעון דאמר טרפה חמורה היא איכא למימר כלומר
דכשפדן מכא' לן רמקילין כן והיו צריכין דרישה וחקירה
כראה מכא' לרבי שמעון נמי אמרין המדה כמו דאמרינן
אל' איכא רבען דכלל מקום שהחמירה התורה כדכר אחר י'
לנו להחמיר בוג' כדכרים אחרים ומשום הכי פריך לרבי
שמעון דאית ליה דטרפה חמורה מכא' לן דמקל' כה' ככרי'
דרישה וחקירה דהיו קולא ודכר' וה' אפיכא שיעיק' לר' שמעון
דאדרכה אית ליה טעמא דקרא' ובמקום דהחמירה התורה
כדכר אחר יש להקל בה כדכר אחר וכאן כיון שהחמירה
תורה כטרפה יש להקל בה כדכר אחר ולהצריכה דרישה
וחקירה ונפיק כן כקו' לרבי שמעון כהאי נמא ומה סקילה
הקלה ככרי דמן הרין הוזהר ליה למחמיר' עלה כיון שהקילה בה
עכ"ל הקילה עליה להצריכה דרישה וחקירה טרפה החמור דמן
הרין ראוי להקל עליה אינו מן הרין שיקל עליה להצריכה
דרישה וחקירה והיכן נמצא לר' שמעון דאית ליה שהמדה כן
דמקום שהחמיר' העירם כדכר אחר שיש להקל עליו כדכר
אחר וכן להפך דכר' זה איתא כקדושי' דף כ' עמוד ב' דכבי
טס רכ' הוזהר כר' חייבא מרב' פשת' הוזהר בית ככתי' ער'
חומה נכאל לחצאין או אין נכאל לחצאין וכו' ומוכח ליה התם
מדרשו של ר' רדריש טעמ' דקרא' דגס' לחצאין משו' דריש'
כמקריש' טרה אחוזה רלוה' ונאל' ונאל' לחצאין וקרא' דאמר אם
נאל' יג' ודריש' כבי שמעון טעמא דקרא' דמצינו כמוכר טרה'
אחזה

ראש יוסף הלכות עדות סימן לנ

עא

אחזה סיפה כחו שיחוד לפעליו כיוול והורע כמו שאמר בוא ונאל לחנאים דהשינה ידו כתיב לאטוקי שהיו נזה ונאל ומאל כדרי גאולתו כתיב כיה לאטוקי שאים גואל לחנאים אל גלי קרא רכיון סיפה כמו בדבר אחר יש לגרוע כדבר אחר ומקדים שדה אחוזה כיון שהורע כמו דכיוול אינו חוור לבעליו יפה כמו שיכול ללוות ולגאול וכן לגאול לחנאי נפקא אס כן דמי שמוכר בית בכתו ערי חמה כיון שהורע כמו שאם לא יגאל בתוך שנה תמימי לחלוט יפה כמו שליה וגואל לחנאי רדית ליה לרבי שמעון רכיון שהורע כמו בדבר אחר יש לישת כמו בדבר אחר וצריך שם כגמרא עליה דרב ששת דאמר דמוכר בית בכתו ערי חמה דלוח וגואל וגואל לחנאים מהכריתא דאמרה אס גואל יגאל איש מלמד שליה וגואל לחנאים שיכול לבעליו והלא דין הוא ומה מוכר שדה אחוזה סיפה כמו שחור כיוול לבעליו הורע כמו שאינו חוור כיוול לבעליו אינו מקדים שדה אחוזה שחורע כמו שאינו חוור כיוול לבעליו אינו דין שהורע כמו שאין ליה וגואל לחנאי להבי צריך קרא לומר שליה וגואל וגואל לחנאי וזה כפי המדה שיש לנו דככל מקום שהחמירה הורה ברבך אחר יש לנו להחמיר ברבדים אחרים וקאמר בגמרא מה למוכר שדה אחוזה עבן הורע כמו לגאל מיד כלומר שאינו יכול לגאל מיד ומשם הכי הורע כמו שאינו לוח וגואל לחנאים קאמר במקדים שדה אחוזה סיפה כמו שיכול לגאל מיד אס כן מוי יפה כמו שליה וגואל לחנאי אל לא צריך קרא וקאמר מוכר בית בכתו ערי חמה ויכח שיפה כמו לגאל מיד ואין ליה וגואל לחנאים וקמיה לרב ששת דרנה להוכיח דמוכר בכתו ערי חמה גאל לחנאים ומשני בגמרא לא הא רכיון והא רבי שמעון ופירש רש"י הא רכיון דלא דרשי טעמא דקרא ואמר דהורע כמו בדבר אחר הורע כמו בדבר אחר אחר אבל לרבי שמעון צראה רכיון שהורע כמו בדבר אחר יש ליפות כמו בדבר אחר אס כן לרבי שמעון אין המדה כמו שיהי לרבך אס כן היא דאית ליה לרבי שמעון שרעה חמורה אית לן לאקוליה עלה ולהנרביה דרשם ומקירה יותר ממה שיצריכון בקפולה הקלה וכפי הרבנים הכראים שראה דהוא בכרא היא יפה ושכה יותר מאידך בכרא דהא ודאי דחייבו מיתות כ"ה היא יתר חמורה מחייבו מלקיות ומדיני ממונות וחויין דאעפי דהחמירה תורה בהם וחייבין מיתת כ"ד חויין דהתורה הקילה בהן קולות הרבה קולות דפותחין לזכות ולא לחובה ומשני על פי אחר לזכות ולא לחובה אלא על פי שם ומחויין לזכות ולא לחובה ומליבין את הדיו וכן כל הכך דמנו כפרקין דאחר דינו ממונות וכו' מה שאין מקלין כל או הקולות לא מחייבו מלקיון ולא כדכיון ממונו ולקמן בסמוך יש להקשות זה שכתבתי ונבי הוא דכש מנין להתראה מן התורה וכו' ולעיקר הקושיא הקולות מרש כרמה שהיה אפשר לתרץ ולומר דכש אמר באן כגמ' הכיחא לרבך אל לא רש מתי איכא למי דהוי הכונה או איתל כרש' דל' דשרפה חמור' מסקילה מאי איכא למימר ועיין סס בקדושין דאיכא למימר תירוק אחר משום דמכור כזה יש לתת דיוח כזה מ"א אבל בעלמא רש' זרכין שוין הס' המדה דמקני שהחמירה תורה יש להחמיר וכו' אל שמדברי רש"י שכתב שם אינו כן עינין שה ודוק באותה הלכה שפיר ריש דקדוקים הרכה עכ" :

אי אינו ענין לברת תהוה ענין לחלוקות כתב רש"י אי אינו ענין לברת דהא דין שמים הוא דקמי שמיא גליא אי שונג הוא אי מויד הוא ואיכא למידקדאויכרא דקמו שמיא גליא מ"א אמרינן דבכרת אחרה תורה התראה שמוס חייב כרת דהאוי שכל על אחרתו אינו יודע שחייב עליה כרת וטעם הוא ויהיה כ"א פטור מן הכרת להק' דמתרין בו ואז' לו שהוא חייב כרת כדאי שפירש ולא יעשה ואם לא יפירוש עצמו יהיה מויד ויהיה חייב כרת ומש"ה מתרין כיה שאם לא יפירוש שיהיה חייב כרת וכו' ומי שמתרין למי שטעם עכירה שחייב עליה מית' ד' אולי שונג הוא ואינו יודע שחייב מית' עליה דמתרין כיה כדאי שפירש ואם לא יפירוש יהיה מויד עליה וכו' וית' ותו איכא למידק דאפשר דלא רצה הכ"ה לחייבו כרת אס לא התרו בולבך נר' לוי דמש' כגמרא אי אינו ענין לברת תהוה ענין לחלוקות הויה הכונה דלא מתהה התראה אלא לעושה שעובדין בית דין משום דמי שמתחייב עובש מיתת בית דין או עובש מלקות אינו נכטר ממנו כשום כד כלל אפילו עשה כל תשובות שבעולם והקריב כל אילי נכיות וכו' אף על פי שהמכר נכפשו מ"א אים כפטר ממתת כ"ד אבל כרת אפטר שפטר ממונו כשיעשה תשובה או אס ילקה יפטר מכר שהוא חייב ופטור הכ"ה ל' אכחנה התראה כיה לא כמה שהוא מוכר לבית דין דאין ליטטר ממנו עכ" :

וברת בר' התוספות מנין להתראה מן התורה כחבר קא מיכתיא הכונה נראה פשוטה שהרבינו התוספות דמאי בעי מנין להתראה דמוכרה הוא דכעין התראה ולא צריך קרא ליה כדאי שכתבין אס הוא מויד או שונג לכך קאמר דמאי דכעי כגמרא מנין להתראה וכו' כחבר קא מיכתיא ליה נרא' דכונת רבני התוס' דכחבר אעפי שא"ל להכחין בין שונג למויד דדאי יודע הוא שהו חייב עליה מיתה עכ"ל נור' הכתוב היא שיעשו בו התראה ואם לא יעשו בו התראה אעפי שהו יודע שחייב עליה מיתה פטור עליה אל קשה כשא"ל אס אינו ענין לכ"ה ואמאי אינו ענין לברת דכפי מ"א כדכרי תת' אעפי שא"ל צריך להכחין בין שונג למויד וכו' הכא בכרת נמי אעפי גורת הכתוב הוא שצריך להתרות בו הכא בכרת נמי אעפי שגלוי היא אס הוא מויד מכל מקום גורת הכתוב היא שיהיה צריך התראה כדי לחייבו כדתובש מה שכתבתי אין זו קושיא אל לכפי פשט ההלכה דמפרשים משום דדבר גלוי הוא קמי שמיא קשה וכפי זה שכתבנו בכונת דברי התוספות דאעפי דאין צריך להכחין בין שונג למויד עכ"ל גורת הכתוב היא שצריך להתרות נראה דאפשר דנפקא מיכאן אס ראו עדים לאחר שטעם עכירה שחייב עליה ולא התרו בו אבל העבר עצמו קאמר לעדים שהוא עושה אותה עכירה אעפי שידע שהוא חייב עליה וכל דיוין שצריך להתראה עכ"ל לא יהיה חייב עליה אלכ' התרו בו העדים רכן היא גורת הכתוב דהא חכר אעפי שידעין כיה שהוא יודע שחייב על העכירה שטעם עכ"ל צריך להתרות בו משו' גורת הכתוב אבל א"כא למימר כונת אחרת כדכרי התוס' ולתרו' הקושיא ולומר דמאי דאמר רחבך צריך התראה בעי דאי שאינו חכר הא לא יתנה התראה אל להכחין בין שונג למויד הויה הכונה דבר חכר צריך התראה דכמו באחר שאינו חכר צריך התראה כדי להכחין בין שונג למויד גם כהכר צריך להתרות בו דליחא כיה תלמודיה ולא זכר אס הוא חייב מיתה על עכירה זו אס לא ודלא כדכרי יוספי דאמר דחכר אין צריך התראה דרואי יודע שהוא חייב מיתה וכו'

וכבר

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

זכור הוא לו בן ומשום שכי אין צריך להתרות בו אלא גם לנו יש ספק דשמא שאי הכר לא ידע שהוא חייב ומשום שכי צריך להתרות בו כדי להכחין אכל בברית דלבו בידי שמים ומי שמיא נליא אין צריך להתרות בו אכל מכל מקום איכא למירם כמו שדקרקתי בזכרתי רש"י וכמו שכתבתי בכוכב השנייה בזכרתי התוספות כן הוא דעת הרמב"ם וכפי זה אם לא התרו בו העדים אלא מי שעשה העבירה הוא עצמו קאמר שהוא יודע שבעש"י אותה עבירה חייב עליה ואעפ"כ עושה אותה ממתין לו עליה אעפ"י שלא התרו עליו העדים דהא איכא הכחשה בין הוגג למור אכל מרכי רש"י לקמן בפ' בן סוור ומורה דורף אין צריך התראה גבי ההיא דאמר רב הונא קטן הדורף כיון להבילגו ככפשו דקא סבר דורף אין צריך התראה וכן קאמר בגמרא רימא חסופי ליה דורף שהיה דורף אחר חברו וכו' ומשני ההיא רבי יוסף בר יהודה היא דאמר דחבר אין צריך התראה נר' מרכי רש"י כמו הכונה הראשון שכתבנו בזכרתי התוספות דחבר אעפ"י שדענו שהוא יודע שהוא חייב מית ואין צריך להכחין אם הוא שונג או מורד עכ"ל צריך להתרות בו דתתב היא רבי יוסף בר יהודה היא דאפילו הכחני כד' לא צריך התראה אלא להכחין וי' אלא כד' כפי התראה ולא הכחשה ועם הארץ לא בעי לאתרו וי' אלא כד' שלא יאמר שונג הייתי אכל קבלת התראה אפילו כע"ה לא בעי דמשמע מתוך לשונו לרובין לא בעי התראה כדי להכחין לא אפילו שהוא יודע עכ"ל צריך להתרות בו :

ואגב גררא מנינן כן איתא התם כפרק היו כדוקים התיר עצמו למיתה וכו' אחר רב חנן עדי נערה המחורסה שהזומו אינן בהר"ג שיכולין לומר לאוסרה על בעלה באנו וכו' ומוקי לה באשה חכרה ואליכא דרכי יוסף בר יהודה כתבו התוספות ולא בעי רבי יוסף שיתיר עצמו למיתה דראה דכונת התוספות היא שהרגישו דאין קאמר רב חנן דלרכי יוסף יכולין לומר לאוסרה על בעלה באנו דהא צריכה להתיר עצמה למיתה כדי שהיה בית דין דלא גרע החכר מחלם אחר שמתנו בו וקבל עליו ההתראה דאז היה ליה כמו חכר ועכ"ל צריך שיתיר עצמו למיתה אף האשה הוואת צריכה שיתיר עצמה למיתה וכשהתיר עצמה למית הא בכך ידעו העדים שהיא נהרגת ואם כן אין יכולין לו' דלאוסר' לכך כאלו אשמי שקושיא זו אפשר דליתיה דלא אמרינן דצריך להתיר עצמו למיתה אלא כעם הארץ דאפשר דטעי דאעפ"י דהתרו בנוקבל ההתראה אפשר דטעי ואומר דמה שאמר והתרו בו שהוא חייב מיתה הוא להטעותו כדי שלא יעשה העבירה להכי צריך שיתיר עצמו למיתה כדי שלא יטעה כזה דכוננו האין לא יטעי אכל בחבר אין צריך לכל זה דהא ודאי ידע שהוא חייב מכל מקום כך כונת התוספות ותרנו התוספות דלא בעי רבי יוסף אפילו כע"ה שיתיר עצמו למיתה וכפי מה שכתבתי לעיל בסמוך מזכרתי רש"י אפי' קבלת התראה אין צריך דאין ההתראה לא להכחין וכו' וכש תירוצו יה אפשר דסבירא ליה לתוספת כמו שפירש רש"י בזכרתי רבי יוסף אפילו ע"ה לא צריך קבלת ההתראה ומה שכתבו התוספות ולא בעי רבי יוסף שיתיר עצמו למיתה ה"ה דלא בעי קבלת ההתראה לא משום שהקושיא הייתה יתום דהוא סד' דצריך שיתיר עצמו למיתה אפילו שאר התוספות דלא בעי רבי יוסף שיתיר עצמו למיתה אפילו שאר כל אדם דאינו חכר אכל לתירוק שכי דכתבו התוספות אי כמו

חכר כמו שהתיר עצמו למיתה הוא דפואה מדכרו דכש אמר' כל אדם סבירא ליה לרכי יוסף דצריך שיתיר עצמו למיתה וכש רכעי שיקבל עליו ההתראה כפיוס ודאי דפליגי התוס' על מה שפירש רש"י דלרכי יוסף כר יהודה אפילו כע"ה לא צריך שיקבל עליו ההתראה וכש שאין צריך שיתיר עצמו למיתה ולפי זה קשה לרכי התוס' ההיא דלקמן דפ' בן סוור דקאמר כימא חסופי עליה דורף שהיה דורף אחר חברו להורגו ואמר ל' ראה שישראל הוא וכן ברית הוא וכו' וכונת הסיוע הוא כע"ה רש"י והא הכא דלא קתני יודע אפילו ודמי בגמרא ההיא רבי יוסף בר יהודה היא דקאמר דאפילו ככל אדם שאינו חכר אין צריך לקבל ההתראה ולא להתיר עצמו למיתה אעפ"י דאויכא למירוק ההסדמא פיוע מיתתי לרב הונא דאמר דדורף אין צריך התראה דהא בכריתא קאמר בשירוש דמתרין בו רבו וה אין כאן מקומו אם כן נראה משם דלרכי יוסף אין צריך אפילו כעם הארץ שיקבל עליו ההתראה ולא שיתיר עצמו למיתה וכפי דברי התוספות כאן בתירוצו השני משמע דעם הארץ צריך לרכי יוסף שיקבל ההתראה ושיתיר עצמו למיתה ואם נאמ' לרכי התוספות דהוא דקאמר לקמן ההיא ר' בר יהודה היא דאמר חכר א"כ התראה וואת ברית מירוי כחכר קשה ליה מה שהקטני דמשמע מלשון הכרתו דמתרה בו דהא ח"ל והתורה אמרה שופך דם האדם כארס רמוי שפך אכל זה יתורף עם הקושיא שהקטני דמאי פיוע מיתתי מהיכ' ל' הונא ועיין כי צריך הדכר עיין ועל מאי דמוקי בגמ' דמירוי באשה חכרה וכו' כר יהודה איכא למירוק מאי חכר דאויכא למירוק אין רב חנן קאמר דינו כפי סברת ר' בר יהודה דלא כחכמים דהווא הלכה איכא לרייוקיה האי דקאמ' באשה חכרה מה כפסך הכי סהדיו ידעו דהיא אשה חכרה לא ידעו ולי ידעו דאשה חכר היא הא ודאי אתו למיקטל ואין יכולין ל' לאוסרה על בעלה באנו ולי ידעו שהיא אשה חכרה וכמו שכתבו התוספות לעיל כפרקא קינא דף ס' בזכור המ ערי האב כהרגין אם כן אמאי צריך ליה לרב חנן לומר דמה שאין נהרגין סימו משום שיכולין לומר לאוסרה על בעלה באנו אפילו שיאמר להורגה באנו אין כאלמין ואין כהרגין משום דאמרינן ליה אי איתא דלהורגה באנתם לאנתם כיון דלא ידעיתו שהיא חכרה וכיון דלא התירתם ודאי דלא באנתם להורגה ואם יאמרו דלא היו יודעין שצריך התראה כדי להורגה אלא אף בלא התראה סבורים היינו שנהרגת אם כן אפילו שאמר לאוסרה על בעלה באנו יהיו כהרגין דהא כונתן היא שהיא כהרגת אפילו בלא התראה ועיין כדי לברר דברים אלו ועוד שם כשבעי אלא באשה חכרה דק' דמיקטלה הכי משכחת לה מאי בעי דמשכחת לה כשאמרו העדים להורגה באנו אכל צריך לומר דכשאמרו להורג באנו וידעו שהיא חכרה ואם כן היינו מה שאמרנו התוספות לעיל כפרקא קמא דהוא מנין לטמיון כן בגמרא ועיין שם בזכרתי התוספות וקאמ' בגמרא דמשכחת לה כשיתיר ויחזיקה ויכתה בר' ראה דאיכא גססן קנת דיוק דאעפ"י דאפשר שיאמרו לאוסר' על בעלה באנו דאפשר דעדים שהעירו על זכות ראשון ומנא שום אחד מהם קרוב או פסול משום הכי אנו מצירים דאפילו אם ימנא פסלות באותו כת ואם כן וכשיראה לבעלה אנו מעידים כדשיהיה כפולה לבעלה ודאי ע"כ :

ואגב גררא מנינן כן איתא התם כפרק היו כדוקים התיר עצמו למיתה וכו' אחר רב חנן עדי נערה המחורסה שהזומו אינן בהר"ג שיכולין לומר לאוסרה על בעלה באנו וכו' ומוקי לה באשה חכרה ואליכא דרכי יוסף בר יהודה כתבו התוספות ולא בעי רבי יוסף שיתיר עצמו למיתה דראה דכונת התוספות היא שהרגישו דאין קאמר רב חנן דלרכי יוסף יכולין לומר לאוסרה על בעלה באנו דהא צריכה להתיר עצמה למיתה כדי שהיה בית דין דלא גרע החכר מחלם אחר שמתנו בו וקבל עליו ההתראה דאז היה ליה כמו חכר ועכ"ל צריך שיתיר עצמו למיתה אף האשה הוואת צריכה שיתיר עצמה למיתה וכשהתיר עצמה למית הא בכך ידעו העדים שהיא נהרגת ואם כן אין יכולין לו' דלאוסר' לכך כאלו אשמי שקושיא זו אפשר דליתיה דלא אמרינן דצריך להתיר עצמו למיתה אלא כעם הארץ דאפשר דטעי דאעפ"י דהתרו בנוקבל ההתראה אפשר דטעי ואומר דמה שאמר והתרו בו שהוא חייב מיתה הוא להטעותו כדי שלא יעשה העבירה להכי צריך שיתיר עצמו למיתה כדי שלא יטעה כזה דכוננו האין לא יטעי אכל בחבר אין צריך לכל זה דהא ודאי ידע שהוא חייב מכל מקום כך כונת התוספות ותרנו התוספות דלא בעי רבי יוסף אפילו כע"ה שיתיר עצמו למיתה וכפי מה שכתבתי לעיל בסמוך מזכרתי רש"י אפי' קבלת התראה אין צריך דאין ההתראה לא להכחין וכו' וכש תירוצו יה אפשר דסבירא ליה לתוספת כמו שפירש רש"י בזכרתי רבי יוסף אפילו ע"ה לא צריך קבלת ההתראה ומה שכתבו התוספות ולא בעי רבי יוסף שיתיר עצמו למיתה ה"ה דלא בעי קבלת ההתראה לא משום שהקושיא הייתה יתום דהוא סד' דצריך שיתיר עצמו למיתה אפילו שאר התוספות דלא בעי רבי יוסף שיתיר עצמו למיתה אפילו שאר כל אדם דאינו חכר אכל לתירוק שכי דכתבו התוספות אי כמו

בדיקת

ראש יוסף הלכות עדות סימן ל"ג עב

בדיקות אחד אחד אינו יודע ואפילו שנים אחרת עדותן קיימת
 פריך במה שאמרנו שכל זמן שיש עדים אחדים וראו ראש אחד אחר
 אינו יודע ועם כל זה עדותן קיימת ה"ה כמו שנים ראי איתא
 דכשמיטה אדם אין אביו יודעם איתא למימר דעדותן בטלה
 ח"כ כשאלמר א' אינו יודע ב' כ' לומר דעדותן בטלה דבער אחר
 לא תקיים שום עדות ומקו"י ה"ה כ' שנת ורכא רהאי אפילו
 קאי אחקירו דרישא וממירי בראיבא תלת כהדי ואין להקשות
 דכתיב כולל מתניתין דמיידי בתלת סהדי וזכי קאמר מה
 בין חקירות לכריות דחקירות א"ס היו"ב עדים ואחר מהם
 אחר אינו יודע עדותן בטלה אבל כריות א"ס אומר אחר אינו
 יודע או אפילו שנים מן ה"ג אחרו אין אנו יודעים עדותן
 קיימת ואין צורך א"ס כן להניח מתניתין אין להקשות כן דא"ס
 כן אמאי קאמר כמתניתין בכריות או אחר אחד או אפילו
 שנים וכו' כן הוה ליה למימר או אפילו כולן אמרו אין אנו
 יודעים עדותן קיימת דאין אריות יותר כתיבת כולן מתנית
 שנים וז' כרור וכא"ל לכא"ל כותב ההלכה ולומר דכ' שנת
 קאמר רהאי אפי' דקאמר תבא קאי ארישא דמיידי בחקירות
 וקאמר דאורי' כב' עדים ואשמועינן מתניתין כהאי אפילו
 דקאמר דאפי' שנים עד שיומו שמיטה ח"כ ג' עד שיומו שלשה
 היינו דקא' כשהעידו כל ה"ג כעדות כרור אבל א"ס אחד
 מהם אחר אינו יודע הוה אמיא רהאי רחמ' אינו יודע הוה
 ליה כאלו אינו מעיד עמהם ולא ח"כ עקיבא כ' שנת
 לפניה קאמר רב שנת דהת' מרנקה האי לישכא דאפי' דא"ת
 ליה להאי תבא רבסקי רבי עקיבא ג' לשנים הקיט כין
 כשהעידו כולן עדות כרורה ואמרו כולן ידענו כין כשאלמר
 האחר אינו יודע קאמר רבי עקיבא מה שנים עד שיומו שמיטה
 ח"כ ג' עד שיומו ג' וזו שאמר אינו יודע אי אפ' להיומו ומשום
 הכי עדותן בטלה מנא דכ' שנת דמניה מתניתין אית ליה
 רהאי תבא דמתניתין דידע ר' עקיבא כשהקיש ג' לב' הקיש
 אפילו כשאלמר הא' אינו יודע וקמ"ל דכין הלכתא ואתא רבא
 למימר ליה דאין להניח מתניתין דחייב בפירוט דקאמר
 עדותן קיימתול הנייה ולומר עדותן בטלה דטעות כיה אית
 כותב במשנה אבל הכונה מה שאמר תבא דמתניתין אפי' שנים
 טבא קושיא דנמרא דהקשה פשוטא ודאי דנדין לומר רהאי
 אפילו דקאמר תבא קאי אחידושא דרישא דבחקירות א"ס היו
 טלשה עדים אפילו בחקירות א"ס שנים אומרים ידענו ואחר
 אומר אינו יודע עדותן קיימת ומאי אפילו רמזן פליג עליה
 כהאי לא שהאי תבא רבא שרבי עקיבא התם במכות הקיש
 ג' לשנים לומר מה שני' וכו' ח"כ ג' עד שיומו ג' והיקש זה שהקיש
 רבי עקיבא ידע תבא זה שהקיש אפילו כשאלמר אחר מן ה"ג
 אינו יודע ואתא ללפניו עליה ולומר דאין להקיש ג' לשני' אלא
 בשהעידו כולן כיוון בעדות אבל א"ס אחר אחד מהם אינו
 יודע כיה אין להקיש דאיתו שאמר אינו יודע לא מיקרי עד
 כדי לזרעם העדים האחרים וכו' ולא מכח לשון אפי' דקאמר
 האי תבא וקאי אחקירות ואי לאו דפליג עליה ד' עקיבא ולא
 שום תבא אחר מאי אפי' דאמר הכי הוה ליה למימר בחקירות
 אמרו כ' ידענו ואחר אומר אינו יודע עדותן קיימת דקאמר
 אפילו חשמה רהאי תבא איתא לאשקו מתכ אחר והיינו יודע
 האי תבא דרבי עקיבא מקיש ג' לב' אפילו כ' אומר אינו יודע
 ואמר ר' עדותן בטלה קאמר סו"ה דאין להקיש כשאלמר האחר
 אינו יודע אלא כשכוננו כולן העדות ואמרו ידענו או מקשינן

וכוה שכתבנו כסתלק' הקושיא שהקשה הרב הגדול כפל לחם
 משנה על דכרי הרמב"ם שפסק כאבמוסוימיא דרב דקאמר
 רהאי תבא אתא דלא כרבי עקיבא ובעינן אי מקשינן ג'
 לשנים לומר עד שיומו ג' פסק כרבי עקיבא דמקיש ג' לב'
 מה שנים עד שיומו שמיטה ח"כ ג' עד שיומו ג' וכן פסק
 כאידך היקשה דהקיש רבי עקיבא דמה שנים אינו נמא אחד
 מהן קרוב או פסול עדותן בטלה ח"כ ג' מנא אחר מהן קרוב
 או פסול עדותן בטלה א"ס כן מוכה הרמב"ם שטרא לתרי אפ' וכו'
 וכמה שכתבנו אין כאן קושיא כלל דרבא לא אחר רהאי תבא
 אתא לאשקו ימרה לא כיה דרע כתיב מתניתין לא מקיש כיה אכל
 האחר אינו יודע והאי יתום מתניתין לא מקיש כיה אכל
 ההיקש דמה שנים עד שיומו שמיטה ח"כ ג' עד שיומו ג' אית
 ליה להאי תבא דהיינו כשכוננו את עדותן ואמרו ידענו ומשום
 הכי פסק כאן הרמב"ם כרבא וכסתם מתניתין דאמר דא"ס א'
 אומר אינו יודע עדותן קיימת והתם פסק בהיקשא דרבי
 עקיבא דמה שנים עד שיומו שמיטה ח"כ ג' עד שיומו ג' דהיינו
 כשכוננו ג' את העדות דכיה אין שום מחלוקת דהרמב"ם אית
 ליה כפירוש דאין מחלוקת כין ד' לב' עקיבא ונקט ר' עקיבא
 כשמתנין ולא נקט רב שמעון דהוא האומר משום דר' עקיבא
 רב דכלהו הוא ורבי שמעון כשאלמר היה ליה כאלו אמרו
 רבי עקיבא פיון דכן סבירא ליה וכיון דאמרינן דרבי עקיבא
 מוכיף הוא כמה שהקיש לענין קרוב או פסול הא חשמו כפירוש
 דרבי עקיבא אחר הא היקשא אחריתא וכיון דרבו הוא תלה
 הדבר כרבי עקיבא ולאידך קושיא להתוכפות מתורגת היא
 כמה שכתבתי רהאי תבא אתא אדרבה לאשקו ימרה עקיבא
 פ"כ ואשלו לבי דרך התוספות דפרשו דאית לתלמודא דמי
 שאמר אינו יודע הוה כמו קרוב או פסול יכול להתקיים פסק
 הרמב"ם על הדרך שכתבתי דכ' שנת אית ליה רבי עקיבא
 כשאלמר מה שנים מנא אחר מהם קרוב או פסול עדותן בטלה
 ח"כ ג' פ' אית ליה להאי תבא דכשהקיש ר' עקיבא ממי כשאלמר
 אחר אינו יודע דמיקרי כמי קרוב או פסול ומשום הכי אומר
 דא"ס שנים אומרים ידענו ואחר אומר אינו יודע הוה ליה
 קרוב או פסול ומכיל כל העדות וכו' כיון דאדרבה דאמר
 כמתניתין עדותן קיימת אית ליה לתבא דמתניתין דמי שאמר
 אינו יודע לא מקרי קרוב או פסול רמאי פסול אית כיה דלא
 ידע ומשום הכי אומר אינו יודע ואדרבה פליג על רברי רבי
 עקיבא דקרא ליה קרוב או פסול וזו ששק ליה לרבא מכח לשון
 אפילו דקאמר כמתניתין וכמו שכתבתי ודוק ועיין:

ואגב נדרא כמי קאמר התם כפ"ה כורקים ואמר רב אחא
 בר חנינא אומר רב אפי' אחר דכ' אחר דכ' יוחנן עד כמה
 מכרכים על החרש רונה לומר על חרוש הלככה רב יהודה
 אחר עד שפכה כהדדשי אחי עד' זו עד כמה מכרכים א"ס לא
 כרך היום וכרך למחר כהא משור' ר' כפידוש דכשהתחילה
 הלככה להתהרש מיד נדין לכרך על חידושה אלא שא"ס לא
 בידך היום נדין לכרך כותמא אחרינא ועל זה אומר עד כמה
 כולת' עד כמה ימי' וכנס מהחדש כדי שנוכל לכרך על חידושה
 שעדין מתחדשת דאי איבה מתחדשת אין מכרך מחרש
 חדשים וקאמר עד שתחלה פנימיה לרבי יהודה כדאית ליה
 ולכהדרעי כראית ליה דער אותו ומה נקראת לכה כחידושה
 נראה מכאן דכתחלה מיד הוא חייב לכרך ואין להעביר על
 המנות ולמתין אלא שא"ס לא כרך יכול לכרך עד אותו היום
 ואין

ראש יוסף הלכות ערות סימן לג

ואכן קיימא לך ראיין מברכין על החדש אלא עד שיעברו
שבעה ימים ואיכא מאן דאמר עד ג' ימים והרכ רבוי יוסה
כפב כחמכתיכרות פ' תעלת השחר שמיכא סס הריף היא
מימרא דרביי ויחנן ובכח דהני אמוראי לא דברו אלא כהנף
הזמן עד אזיה זמן לכתב על חדש אכל בתחלת הומן
קמי מתחילין לכתב כזה לא דברו אכל כחמכתיכרות שפירי מיירו
מאמתי מתחילין לכתב ואלא איומכרבי על הלכך עד שתתבסס
זכתב סס ג' פירוסי עיין עליו אכל תפירוס רפי כאן נראה
כמו שכתפתי רמיר שתיחלה להתחש יס לכתב עליה דכתב
אס לא כירך היס יכרך למחר ועל זה אמר במרא עד כזה
ומי יהיה דבר זה עד שבעה אופד ששה עשר יום אכל בתחילה
נראה רמיר איכא חיובא לברוכי ואלפטר דסכירא ליה לרפי
דתלמודא פליג ארברי חמכתיכרות כופרים והבי משמע לישכא
דתלמודא ללא הזכיר כלל מתי היא זמנה בתחלה וכפי זה
יכולין לכתב על הלככה כשהתחילה להתחש וכפי מה
שכתבתי בפירוס רפי הוי יותר מזה וחייבא אכל אפטר לומר
דתלמודא הכא קאי על זמן התחלה וקאמר משהניע הומן
לברוכי דהייכוד שכתבסס עד כמה מברכין ולא יותר ועל
זה כתב רפי אס לא כרך היום יכרך למחר כלומר משהניע
זמנה לברוכי אכל האמת הוא שלא נאון התמרא ולא לשון רפי
מוכיח מזה כלשכס הריף כפרק תעלת השחר לא הכיא ולא
הזכיר תחלת זמן כלל אכל כיון דהוי ענין דכרכה יס לחום
בריי שלא וכרך לבטלה ואין מברכין אלא משכעה ואילך ואס
כי יהיה הלכה ככהרעי דאמר עד ששה עשר רהא תתלת
זמן היא משכעה ואילך יעוד סס ולכרך הטוב והמטיב כתב
רפי ארברי יהודה פריך כפי דמשכעה ואילך ליכא למימר
וכו כראה רבנות רפי לומר רלא פריך בנמרא דמתחלה יכרך
בכל יום ויום שמתחלה הטוב והמטיב רהא יס לנו תוספת
אורה ונס אינו רונה לפרש דפריך אשהרעי זאת היא כונתו
דכל זמן שהלככה חכרה אין מן הראוי לכתב עליה הטוב
והמטיב דכרכה חכר אין לכתב הטוב והמטיב ומשום קודם
לשכעה אעפי שכלל חס מוסיק אורה אין לכתב עליה הטוב
והמטיב רהא חסרה מקריא לבכץ ואחר וליהרדעי לא פריך
דהא לכהרעה מקריא חסרה עד ששה עשר וכדאי דמשעה
עשר ואילך לא פריך דליכרך דאז התחילה להחטיף אורה
אין כאן קושיא אלא לרב יהודה דמו' הא שגלמה פגיתתם
וקרויה אז שגלמה ומשכעה ואילך יס נכ תוספת אורה יום
לנו הכאה כזה אכ יס לכתב הטוב והמטיב אכל אין טעמו של
רפי משום דאין כרכה אחרת עמה וכמו שכתב הרב ראל
וכמה שכתבתי אין כאן קושייתו ואתה תבחר ולא אמי ועיין
עכ וכמו שכתבתי בפירי רמיר כשהתחיל הלככה להתחש
מיר כרך לכתב ואזרכה אזיה המנוה מן המוכחר כן נראה
מאירך מימרא דרביי ויחנן דהביא תלמודא ואמר רב אחא בר
היבא אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן כל המכרך את החדש בזמנו
כאלו מקבל פני שכיבה בתיכ הכא חרש הזה וכת' התם זה
אי ואזיהו רהא הכא כפי' קדיר' ויחנן החדש בזמנו בתחלת
חרשה של לכל רהא מוכח מקר' דהחדש הזה דהוינו כשאמר
הק' להשעה כזה רהא וקבש וכל המכרך בה כאלו מקבל
פני שכיבה וכך דרמבם ואל אס לא כרך כלילה הראשון וכך
נראה דעיקר המנוה היינו כלילה הא ואס לא כרך אז יכרך
כשאר הלילות וזה היך דרביי ומכתי סוס וכתי דתלמודא דירן

מלת אמסופ וכתלמוד דירוס לנו לפשות לא שחזמו' כרכה
וכמש דכיון דעמין כרכה הוא אין מברכין אלא מו' ואילך עכ:
כך עד סס כטור מה ששפלה תורה קרובילא ממחא אהבה
שכינה שהיו פבולין כין לכות כין לחובה הגדרה כלומר
דאס היה השע' משום אהבה לוכו היה לולכוסין אכל לחובס
הל' להכעירין וכר' דהיא אפטר דפסלן משום אהבה ומשו' אפטר
משום אהבה כדור הוא ומשו' שפאל גב דפסל' אתיא לפשמים
משום קבאה ובקרוכוס איכא קבאה יותר ממה שמחכא על
אחרים סהס וזיס אכלו וכננ' לחוס' א' עמי ואל עשירי יס לפלג
קבאה דכה יותר ממה שיש לו פל' אחרים וכבר היה בזמנא
אח' א' שמחמת קנאת האח העשירי העיד עליו והביאויא כמעט
לכליכה וקראתי עליו ואח לכה עליו כלומר להביא עליו גרה
נמא דהקבאה עושה הדכה כדומי ששה הקרוכוס יותר ממה
שמחכא' כשאר בני אדם לא סוה אפטר לזי דנמא זה א' חכי
אלף אלפים ואין נכ לפסול משום אהבה ושנאה לשיכך האוהב
והשנא אין לפסולן דמשום אהבה או שנאה אין ארס מכסיר
נפשו להעיר סקר והאח שכתבתי יעא מן הכלל עכ' .

כ"ז ע"ש כטור הגרים אין להם קורב' אפי' כ' לחוס תאומים
וכו' הגדרה כלול' אס סס אחי מן האס ולא ירעי אס סס
אחי מן האב רמעידי זה לזו דאמר רלא ירעי אס הן אחים
מן האב אין כאן ככ' קורבס אלא אפי' כ' לחוס תאומים דוראי
הס אח' ס מן האס ומן האב דקיל רפייה א' מתחלת לטכיהס
וכדאי ר' אחים מן האב נכ' כניהו והיו פבולין להעיד זה לזה
קמיל' דאפה כשרי יס להעיד זה לזה דאין כאן אחוה כלל דקטן
סטולד דמי ומש' אעפי' סהס אחי מן האב וכמו דכתבתי דתאומין
האב בגרים אעפי' סהס אחי מן האב חלוצין ולא מייכמים' אכל
וראי דאחים מן האב סס עכ' לא חלוצין ולא מייכמים' אכל
איכ' למירק דאמאי מעידי זה לזה רהא יאמר וכדאמ' מקרשה
חמורה לקדושה קלה רהא כשהיו ככרו ודאי דכפי ריבין אין
האחים מעידיס זה לזה ואכ' יאמרו כדאמרי קבערנה דבר
שהיה בשני אחותבין מאכ בין מאס בין מן אכ ואל דהיינו
תאומים דיוניול משום דלא יאמרו בלאו הקדוש' קלה לקדושה
חמורה אכ' כעדות מו' לא יעידו כיו' שלא היי' אומרי וכו' וכת'
דנאמ' דכשהא בכרים נמי היו כשרים להעיד כפי דיין זה אימי
דכר הכד לעימס הוא ראיין מקבל' ערות אח' על אחי .
ועוד דאכ' כשפריך בגמ' ככ' ריבויין על ההיא דאמר ר' בנימין
הואיל ואתא לידן מוא כהו מילתא אמירא אמר אפי' אחים מן
האב מעידי זה על זה לכתל' ופרך מ' מערה דאמר' יוציא
ומאי קושיא דשאכי האב כעדות דבעורס ככרים מעידיס זה
על זה משאכ' כעירות רבעודן בניותהויו אבדות ובגמ' אמר
ר' בנימין הואיל ואתא לירבוימא כהו מילתא אחים מן האס לא
יעידו ואס העידו עדותן ערו' אחים מן האב מעידי לכתחלה
וכתב רפי' דקורכת אס ככרי' קורכה היא דהא ודאי אמו' כר'
ראחים מן האב מה שיעדי' לכתחלה היינו טעמא משום דלא
ירעי' אס אכיו הוא אס לאו קושיא לי ע' מהאי דהכרי יורס
את אכיו דכר תורה ואי לא ירעי' אס הוא אכיו אדירטנו דכר
תורה ואפטר לו דהיא דאחריכין דהכרי מ' אש את אכיו דכר
תורס היי' כידוע ודאי שזוא אכיו אכל קשה אי היו הטעם
דקורכת אכ' אינה קורכה אס רלא ירעי' מי הוא אכיו אכל
אי ירעי' מי הוא אכיו הויא קורב' אכ' אמאי' תנן וכמתי ככ' הוי
כשאיין דאחים גרים לא חולצין ולא מייכמין הא אפטר שיהיו
אחים

ראש יוסף הלכות ערות סימן לג

עג

אחים מן האם ולפחותיהו זכריו כפי חלוקתם לכתחלה ועוד
 דאמרי טעם כפי היו ששאיין דאשילי אחים תאומים דאיכא ודאי
 אחיה מן האב ובתו שבתבמו לא חולקין לא מיימין ותו איכא
 למירוק דמא' בל' לרב כחאי ה' ל' דגר שנתגייר כקטן שכולד
 דמי מה לי אחים מן האב מה לי אחים מן האם לעולם יכולים
 להעיד לכתחלה ואף בל' דגר שנתגייר כקטן שכולד דמי א"כ
 אחים מן האב אתאי קאמר דאב העידו הוי עדות הא אחימין
 האם יש להם קורבה והאי וליכטל עדות ורטי כתב דאחים מן
 האב לא יעידו משו' דקורבא' קורבא דהא ודאי אמו היא ואם
 העידו עריות ערו' דגר שנתגייר כקטן שכולד דמי ואין אפשר
 לקיים כדכתיב' אלו נב' לאימין דאמר דרמב"מ אשקיניה לרוע
 הכרי איכא למירוק הוי שרק דק' ע' ה' דאח' ככרי יורש
 את אביו דכר' תרה ואחאי זרע בהמה הוא ונראה לומר להאי
 דהקשיו לרב כחמן דודאי רב כחמן בל' דגר שנתגייר כקטן
 שכולד דמי ומה בל' דאחים מן האם לא יעידו לכתחלה משום
 דלדידהו אית להי דאי קורבה דאב וכל ככריים ודאי
 קורבה דהא אחיה הוי אחי דקרו ליה כמי פלונית ועין כפ'
 כושאין ואי הכשרין ליה עדות בל' לרב כחמן דאיכא חששא
 ריאמרו וכו' אבל כשכר העידו או כעש עדים כשום ענין
 אפשר רב' לרב כחמן דיעידו לכתחלה אבל לפחות אם ככר
 העידו עושים על פי עדותן משום דככר העידו ומדון תורה
 עדותן פדות ואי אפשר לתקן הענין משה אם העידו עדותן
 עדות אבל כעדרה דאשכר לתקן ולהוציאן זה מזה מתקנין
 ומניאין אותן זה מזה אבל מה שכבר היו בשואין אין כאן
 טעם פסול אפילו אם הולידו כניהו בנייתאין בלא שיהי' פסול
 לא בכניהו ולא בכניהו ולא באבות אבל לאימיר דאמ' דאשילו
 לכתחלה ישרדיוה לזה איכא לאקשוני אמאי שאל מערוה
 ההמורה דאמרין וניא דלכתחלה אין להעידה על זה משום
 דא' להו למימר באמו מקדשה כוונתהי דערוה לכל מסורה
 כלומר ומשום הכי איכא למחש' לאימיר דאיכא תרתיה מש
 דיאמרו ומש' דערוה לכל מסורה אבל כעדות דלכ' מבזר
 דליכ' חש' דיאמרו לא חשבינן ליה אבל עדות לכ' מסורה ו'
 וכו' שבתבמו אין כאן טעם קושיות מקדשות שהקשיו ודוק
 ותסב' ער כאן :

אחים מן האם ולפחותיהו זכריו כפי חלוקתם לכתחלה ועוד
 דאמרי טעם כפי היו ששאיין דאשילי אחים תאומים דאיכא ודאי
 אחיה מן האב ובתו שבתבמו לא חולקין לא מיימין ותו איכא
 למירוק דמא' בל' לרב כחאי ה' ל' דגר שנתגייר כקטן שכולד
 דמי מה לי אחים מן האב מה לי אחים מן האם לעולם יכולים
 להעיד לכתחלה ואף בל' דגר שנתגייר כקטן שכולד דמי א"כ
 אחים מן האב אתאי קאמר דאב העידו הוי עדות הא אחימין
 האם יש להם קורבה והאי וליכטל עדות ורטי כתב דאחים מן
 האב לא יעידו משו' דקורבא' קורבא דהא ודאי אמו היא ואם
 העידו עריות ערו' דגר שנתגייר כקטן שכולד דמי ואין אפשר
 לקיים כדכתיב' אלו נב' לאימין דאמר דרמב"מ אשקיניה לרוע
 הכרי איכא למירוק הוי שרק דק' ע' ה' דאח' ככרי יורש
 את אביו דכר' תרה ואחאי זרע בהמה הוא ונראה לומר להאי
 דהקשיו לרב כחמן דודאי רב כחמן בל' דגר שנתגייר כקטן
 שכולד דמי ומה בל' דאחים מן האם לא יעידו לכתחלה משום
 דלדידהו אית להי דאי קורבה דאב וכל ככריים ודאי
 קורבה דהא אחיה הוי אחי דקרו ליה כמי פלונית ועין כפ'
 כושאין ואי הכשרין ליה עדות בל' לרב כחמן דאיכא חששא
 ריאמרו וכו' אבל כשכר העידו או כעש עדים כשום ענין
 אפשר רב' לרב כחמן דיעידו לכתחלה אבל לפחות אם ככר
 העידו עושים על פי עדותן משום דככר העידו ומדון תורה
 עדותן פדות ואי אפשר לתקן הענין משה אם העידו עדותן
 עדות אבל כעדרה דאשכר לתקן ולהוציאן זה מזה מתקנין
 ומניאין אותן זה מזה אבל מה שכבר היו בשואין אין כאן
 טעם פסול אפילו אם הולידו כניהו בנייתאין בלא שיהי' פסול
 לא בכניהו ולא בכניהו ולא באבות אבל לאימיר דאמ' דאשילו
 לכתחלה ישרדיוה לזה איכא לאקשוני אמאי שאל מערוה
 ההמורה דאמרין וניא דלכתחלה אין להעידה על זה משום
 דא' להו למימר באמו מקדשה כוונתהי דערוה לכל מסורה
 כלומר ומשום הכי איכא למחש' לאימיר דאיכא תרתיה מש
 דיאמרו ומש' דערוה לכל מסורה אבל כעדות דלכ' מבזר
 דליכ' חש' דיאמרו לא חשבינן ליה אבל עדות לכ' מסורה ו'
 וכו' שבתבמו אין כאן טעם קושיות מקדשות שהקשיו ודוק
 ותסב' ער כאן :

נ וכנמ' ערוה לכל מסורה שנות לכ' מסורה פידוס דטי' לכל
 מסורה הכל נושאין נשים וואתי למשרי ערוה בישראל דכ' לא
 ידעי דטעמא משום דגר שנתגייר וכו' דהגדה ומי לא
 ידע בכל אלב רחמותא אסורה לזכור אמרין המקדש אחותו
 מעות מתנה דאדם יורע דאין קדושין חוששין לרחמותו וכו' דאי
 משום דאסורה לו ועוד דמשו' דלאו גר ועירכת בשואין ישא הוא
 את אחותו מה שלא ראה כן בשום ישראל לכ' כראה לי לומר
 דמה שאמר עדרה לכל מבזר היא הכונה היא רבין דאלו
 הנשים נשואין אח ואחות יהיו כוכריים דמוקד לישא אחותו
 וא"כ הכנים שיהיו להם כבוד וישא אח עם אחותו אבל
 בעדות אם יכאלו להעיד אחי' שילדו להם כנדות' לכ' מסור
 הדבר ולא יקבלו עדותן אבל ל' דאיכ' למירוק לכל הפירושים
 מאי דקאמ' עדות לכיתרין מסור וליכא למיטעי דילמא יעידו
 שבי אחים דאין הכי כמי רבית דין מסור אבל אפשר דטעם
 אדכ' יקדש אשה כפני עדים ויהיו העדים אחים דיכבוד שהם
 כשרין וכמב' דער' כמי היו כמו ערוה ואין כאן שייכות לכ' ד'
 וכו' לומר דלעולם קדושין בכניסיה רבה והדבר נשמע וואדם
 זה שיקדש כפני שנים לכ' ויהיו השנים אחים הוא דכר' דלא
 שכיח ודבר רלא שכיח לא גזרו כיה רבין דהוי זה מיעוטא
 דמיעוט' דיקדש כפני עדים כלכ' וחיתב שני עדים ג' כ'
 שיהיו אחים הוי מיעוטא דמיעוט' וא"כ אין לחוש לזה כלל כלל
 גם כראה דאיכא למירוק כהאי דקאמ' ערוה לכל מבזר וואתו
 למיטעי ערוה דגרא דאין לגזור על זה דחששא רחוקה היא וו
 וכפרט כמו שכתבנו דהקדושין נעשו ככמי' רבה והיה שם
 מי שידע שזה אחיה של המתקדש ועוד דאש' דהעדי דריבין
 שידעו מי הוא המקדש ומי היא המתקדש והעדי לא היה יודעין
 דאח אבזר לים' אחותו ולחוש בכל אלו החששא הוא דוחק גדול
 והויה כמז' דכר' רלא שכיח דאמר' דלא גזרו כיה רבין וכמה
 שכתבתי דמשום תרתי נעשו כה משום יחידו כהא כוונתו
 ערוה לכל מסורה אתי קצת שפיר וכמה שאמר רב כחמן מן
 האב מערין לכתחלה ופירש דטי' משום דאשקרוה רחמנא
 לזרעיה והוה ליה כורע כה' ומה' אין ליה קורבה א"כ קשיא
 מה לי אחי מן האב מה לי אחי מן האב הפי אחי מן האב לא
 היה לבזר קורבה דהא זרע בה' הוא ככטן האב ומן זרע האב
 מתהוו הכי וא"כ אין טיך קורב' כוונתו אלו ה' אב' שמתעבר
 מכה' מן אחי' למי' דים אחיה באתו הכולד וואי אב' דמשום
 ככטן אב' ט' שהשי' מקור קורבא' אבל זה אינו דרבי' פירש
 דקורב' א' עקרין קורב' משו' דולאי דאב' אואלו דהי' כי' מש'
 לא דהגדה טעם כטור דמיר' דאב' דהנדים אין להם
 קורבה ומעידים זה לזה אפילו אחים תאומים כראה דהוא
 הרין דיכול הכן להעיד ל' כיו' כין לטובתי כין לחובתי כיון
 דהוי הטעם דקטן שכולד דמי וכן יכול להעיד על אחי דאין
 כאן קורבה לא מהאב ולא מהאם דקטן שכולד דמי
 אב א יג א

בט' דהגדה הייתי מהתפק אם ישראל בא על הנכרית
 והוליד בן אי בת דקיימא לן דהולד ככרי אם אלוהו כן הו'
 אותה בת שילדה הנכרית ישראל אחר כך נת' ייר אם יסול'
 להיות כש' אין עין כן אלו בת מאותו ישראל דאיכא למימר
 דלא אחרינן כנמרא ריאמרו כאינו מקד' מה חמורה לקדשה
 קלה לא באחים שהיו נכרים ונתגיירו והיה להם אחיה וכרית
 והיו הכנאין אבד' להם אבל כשהאבן או בת ישראל לא אמרו
 תרא' רלא היה מקדש אחיה כיהיה ולא טיך לומר כאינו
 מקדוש וכו' דהא לא נתיי' כלל וי' ועוד דדי' לז' מאי דחוינן
 כשרים שאבדו דהיינו אח ואחות שנתגיירו דהיו רב'
 דשבו' אבל כבי' באינו אב' רב' שאל ישראל על הנכרית וכו'
 הוי דכר' דלא שכיח ולא גזרו כה רבין כראה דאיכא הכי הוא
 ולא אמרי ככה' באמו מקדוש חמורה וכו' ויכולן להיו בשואין
 ונ' לינשא לכתחלה והכי חזין לרב הגדול כ' רבת' כטור א"ה
 סס"ו כש' רבינו ירוחם וזלכתב דכיני ירוחם ככנ' ח' זרע
 שפחה וזרע ככרית אינו קדוש ועוד ומותר בקרובה וישראלית
 שילדה מן הנכרי קרוי זרעה ואבזר בקרובה והכי' ראה

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

אבל נראה דאם האם כשמתגיירה היתה מעוברת דהוי הכן הזרתו שלא בקדושה וליתנה בקדושה דאז אינו יכול להעיד על אמו דכיון דהיתה מעוברת אחר שמתגייר וילדתו בקדושה יש לו שאר אמו ואינו יכול להעיד עליה וכן אם ילדה אחר כך כן רהו לידתו וכוונתו בקדושה אינו יכול להעיד עליו דאחיו הוא ודברי רש"י נראה דאחיו הוא מדאוריתא דאיתא התם פרק משאי' על האבמה דף כ"ח ת"ג שגר שיהיה לידתו בקדושה והזרתו שלא בקדושה יש לו שאר אמו ואם כשאחותו מן האם יוניא וכתב רש"י אחותו מן האם סמלדה כגינות יוניא ואף ע"ג דלאו אחותו היא דקטן שגולד דמי גורה דילמ' אתי למינסב אחותו שגולדה אחיו דכהיהא איכא כרת כיון שגולדו שניהם בקדושה אם כן משמע מדברי רש"י דאף על פי שהראשון היתה הזרתו שלא בקדושה כיון דלידתו היתה בקדושה נקרא אח גמור מדאורית' עם המלך אחריו דהא כתב דאיכא כרת וכיון שכן ודאי דפסול לומר אוריתא וגם לאמו ג' ומתניתין דקאמר הגיורת שמתגיירה ככה עמה לא חולצים וכו' היינו משום דלפיכך חליצה ויבום כחאי"ן האב תלה דחמנא ואחד מהם אינו חל' לענין זה והרב כתב ונראה לי דהיינו דוקא כשהיתה הזרתה ולידת' שלא בקדושה או וכו' אבל חליצ' שניהם בקדושה וכו' פכילי מדרכ מה שכתב לידת שניהם בקדושה והזרתם שלא בקדושה היינו שגולדו תאמינם דכאופי אחר אי אפשר אבל מה שכתב רפ"י מדרכנו הוא דבר קשה דהיכן מנינו פסול עדות מדרכנו כיון דאמרנו בגמרא דעדות לכ"ד מסורה אבל ל"י מה שכתבתי והוכחתי מדברי רש"י אשכ"ח כאל' פסול חליצ'ו מדאוריתא כיון דאם כולל בקדושה אף על פי שהיתה הזרתו שלא בקדושה יש לו שאר אמו ודוק ועיין ע"כ: **גב** עוד שם בטור כל קורבה שהיא על ידי הכשוא' אמו מתה בטלה הקורבה כגון אם היה חתנו ומתה בתו' הגדה וה"ה כיון אחיה' של אשתו אמו מתה מותרין להעיד וכמו שחיינו בגמרא בני חמה דמר עוקבא קרובים ונתרחקו הוו אהו לקמיה דמר עוקבא לריבא ואמר פסילנא לבו דריבא וקאמר דהטעם דפסיל להו לריבא היום משום דלא צייתי לריבא הא לאו הכי כשר הוא לרין לבו אעפי' דכונשל מר עוקבא פסול להו והם לו מחמת קורבת אחותם ואעפי' דהאוריבא דבני חמה דמר עוקבא' הוא לענין דין הוא הדין והוא הטע' לענין עדות דכל הכס' לרין כשר לענין ערו וזה כרוך כעיס כמי אדם אבל נראה דיש קצת ריוק כמה שפירש רש"י בפירוש המשנה דקאמר היה קרוב ונתרחק הרי זה כשר פירש רש"י היה קרוב כגון חתנו שראוי לירשו ונתרחק שמתה אשתו וכו' ואיכא למירק כיון דכתב דחמתו קרוב וראוי לירשו ומשום הכי פסול להעיד לו אם כן כשמתה בתו ויש לו כנים ממנה אחאי כשר להעיד לו זהו ראי' לירשו מחמת הכנים עכשו נמי ראי' לירשו מחמת בני בתו רהיה ראי' מחמת בתו ולתבא קמא אפילו שיש לו כנים ממנה כשר הוא לעדות דלרבי יהודה הוא דפסול כשיש לו כנים ממנה לכך נראה לי דאין כאן הטעם משום ירושה דהרבה פסולים יש אף על פי שאינן ראויים לירשו וחובנו תוכיח אלא הטעם הוא שכבוד שכתנו קיימת קרוב הוא שנקרא חתנו אבל כשמתה נתפרדה חבילה ולא מקריא חתנו והיה לה כאיש ור' נבבי דידיה ואפשר לי לומר דגם רש"י הכי כפירא ליה אלא דפירש האי טעמא כדי ליתן טעם לדברי רבי יהודה ודוק ע"כ:

גג הגדה עיין כמקמי יוסף פרק יש מחלין על האח דתביא ככריתא היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה חתנו וכו' עד שיהיה תחלתו ואזו ככשרות כתב הוא אל בעיני מיהא תחלתו ופשוט ככשרות כגון שמתה בתו ולא נשתיירו ממנה כנים הא אי איכא בן או בת אחתי כפסולו הוא עומד כאל' כפיטע מדבריו דאם כשתייר מן הכת' כן אף את ערוי' קורבה הוה שלא כדברי הסור דכתב מותר להעיד אפילו יש לו כנים ממנה דנראה דמקרי דתרחק כיון שמתה כתו אפילו שנשתיירו כנים ממנה וכמו שהזכרתי כן לפרק ת"ק דרבי יהודה והרב' כעלפי דנראה שיהא פוסק כדברי רבי יהודה דמתניתין דפרק זה כורר דקאמר רבי יוחנן ואמר אשתו מתה כתו אמו יש לו כנים ממנה הרי זה קרוב ודמק דהא בגמרא אמר רב תנחום אמר רב עובדא אמר רב כרומה אמר רב הלכה כרבי יהודה רבא אמר רב נחמן אף הלכה כרבי יהודה וכן אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן אין הלכה כרבי יהודה וירוע הלכה כרב נחמן בדיו' ועוד דרבי רבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן ואפשר לומר דכירא ליה לבעל כמקמי יוסף כלישנא דאמר כפרק זה כורר דהא רבבה בר חנה חליצ' דרבי יוסי הגלילי אומר ולא על מתניתין וכהא דקיימא לן הלכה כרב נחמן כדמי' סיימ' לנבי רב ששת אבל לנבי רב לא אמרינן דהלכתא כותיה כרימי ועם כל זה צריך לי עיון עד כאן גלויין אבל קשה דכפרק זה כורר נראה כפירוש דפסיק דלא כרבי יהודה ודוק ותשכח עכ"ל:

גד הגדה נס' ששם כפרק יש מחלין כתב ומהתמו כתו דהיינו נה כן קרוב ונתרחק וכגון שאין לו כנים ממנה כדחתן נה כן כורר דכירא כפירוש דאם יש לו כנים ממנה ערוי' קרוב הוא דפסק כרבי יהודה ותמהני אף לא שת לבו בעל הערוי' להביא דברי ר' אבהו לפחות כדי לחלוק עליהם והרב גם כן לא הוכיר דברי כמקמי יוסף ולא דברי ר' אבהו ע"כ' ואולי דכונתם שם כפרק יש מחלין לומר דאיכא פלוגתא בדבר ולא כפירא להו הכי ע"כ:

גה עוד שם בטור היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה חתנו וכו' דכעיקר תחלתו ופשוט ככשרות: **הגדה** הוא הדין שני ערים שהיו יודעים לו עדות ואחר כך כעשו אליו הסני עדים נסים כגון שפאזאים שתי אחיות דפבולים להעיד וכמו שמשמע מההיא דהיו קרובים כשנשתייהם ונראה דכפידין זה לקתה מדת הדין דאין יפסיד זה ממונו ומשום קורבת העדים ואמאי לא יהי' באמטם עכשו על מה שראו קורם שנתקרבו ושור דיש בעילת דלת כפכי לוי' דכל חד מהמלוי' יחוש לעצמו ולא ירצה ללוות דשמא יהיה או לחסור יעשו קרובים לו לאו יופסיד ממונו ואמי' הייתי סבור דפסול זה הוא מטעם גורה ולא הו' פסולי אלא מדרכנו דכשנמכר להם העדות כשעה שהיו כשרים עכשו כשעת חבלת העדות שהן פסולין אין לקבל עדותן מכי' הראשית שלא יאמרוד עדות קרובים כשר וגם אם נמסר להם העדות כשהם פסולים ועכשו נתרחקו גם כן אין להכשיר עדותן דמי' שרואה גם כן שנמכר להם עדות או שיראו שמקבלין עכשו עדות ולא ירעו שנתרחקו יש לחוש גם כן לגזירה שכתבנו אבל מדין התורה כיון הכי וכן הכי היו כשרים ולפיכך יש להקשות מאי דהקשונו דאדרבה למה שכתבתי יש לחוש אבל רש"י וכוונתו לברכה כתב דדין תור' הוא דכעין שעתא היה ופשת הגדה ככשרות והרב

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

עד

הרכ בעל מקו יוסף כתב דכן הוא נגמרת ערכין דמפיס ליה מחזיק דכתיב וכו' ראה אם לא יעיד דכעיקר שעת ראייה נשעת הגדה ככשרו ומשמע ליה לתמוד' כן משום דאם כול המקרא לכד הוא לומר דהוא חייב להעיד ואם לא ימיר ושא את עובו מה לו למקד לכתו או ראה לכתובה והוא עד ודאי דכשאר מהו עד ראה הענין ראו לא ראה לא מקרי עד דע' מפי ער אינו כלום אלא דאירר ראה ואם כן אחזיק כתיב או ראה לא לא שמועין דכעיקר כשרים כשעת ראייה ואם לא יעיד כמו אתא לדרשה לומר דש' בש' הגדה כדן שתיהם ככשרות או כמו אתא משום דליה הכתיב לפיכך דהיה ליה למימר אם לא יעיד וכשאני מדאניה וכתב לטון הגדה לדרשה הוא ראתא אבל מכל מקום אי חייסר חלוהו מפניוין כרובין קשישי דאז בדרך מקרה יאיר דבר זה דכעשו עדי' על ענין לראובן ואחר כך רונים להיות נשיב או שמהו עד לראובן ואחר כך רנו להתתן ולרשעות חתנו הקודם שיתקרב וימסרו עדותן כבית דין וימסרו ויעשה הדין אחר כך על ש' אותה קבלה שקבלו בית דין עמותו כרי' שלא ופכידוה ממוט וכדי שלא תבעול דלת בפני לווין וכפרתו אם יהיו כשרי קטנה ואשמוס כה מעשה יום נחום שלא ילכו זה לזה אלא חסד וכשתקרי כזה אם ראוין קדש אשה בפני שני עדים לכד וכשאת ללא לראובן על ידי אלו הקדושין ולאחר זמן בא שמשו ויביא עריות הוא קדש ללא אחר זמן שבערו עדי ראוין שקדש את לזה ובהיה שעה שביא שמעון עדים שקדש ללא היו עדי ראוין קדושים כשנתיהם או קדושים לו או לאתו' אבל אחרים הקודם שהיו קדושים שבערו לכונו עלמא כפי הזמן והיו אלו הקדושין קודם קדושי שמעון לכונו עלמא כפי הזמן שאומרים עדי שמעון איך ליינו מורי ההוראה להאי ריבא דכיון דעכשו שני ראוין קדושים איך יהיו כאמנים לומר שכפיהם קדמה לראובן ושמעון לו עדים כשרים שהוא קדשה ואע"פ שכבר נעשה המעשה שקדשה פטניהם ושאת כומן שהיו אלו כשרים ולא אחריין דעיקר ראייה והגדה כשעת כשרות אלא כשר סברין ראייה והגדה אבל קדושי כדאי לכד עמד הענין ואין ברק עד ודאי פשא' למקודשת וכשואה לראובן זמ' עכשו שכאים כשי' בית דין ונריבין להעיד שכפניהם קדמה לראובן אם יאמרו דכרייהם כיון שאין כאן מי שיועד אלא אלו ונפרט אם נעשו עדי ראוין פסולים מחמת עבירה אם יאמרו דכרייהם וקשאר ללא נשואה לראובן ולפי דעתו כלא ראייה לפעה שאין לפקש בקדושי ראוין כיון שהיו כשרים דאל"כ ככל' אם נש' יתרה דבר זה אש' כשנאות מוזן רב דלא יהיו אש' ע"ג שיוצרו אלא כל שנא היה בחוקת שג' את כפי דינה ואפילו אם לא כשא' עדין אלא היא חרובה לראובן בערות אלו העדים תשאר בחוקתה ואין לחוש על עדי שמעון וכשרת כמו שכתבתי דקדושין לא נרבי הגדה ומתיהו דאחרים כש' שביעת העדות דל' אחר דכיהא הכא כמאי עבקינן כנון שהיתה שניה וכי מהו דתימא רוב גופי' למיתה והוה ליה כאלו מתו ותשאר כתר ראשונה קול' השתא מיהא לא שכיב וכיון דלא שכיב הרי הוא כחי הנוסם ופכולה הכת שניה וזמ' דכפניה דנוסם חשיב כחי לכל דכריו נס' רשו כתב שם ולמדרש הנוסם הדי הוא כחי לכל דכריו מחאקשה לדכריה' דכתב בכרך עשרה ויחבין דנוסם הרי הוא כמת לכל דכריו נבי ענין הנט כתב דהנוסם הרי הוא כמת ואינו

יכול לגרם וכתבו הטור בלכן העור כה' נטין סוף סי' קכ"א ומי שעיין כפי עשרה ויחבין כפי ראייה דחשיב ליה לנוסם לדכריה חשיב ליה כמת ולכריה חשיב ליה כחי ומת' משכונת העדות נראה דנחשב כחי וזה הפך דכריו ש' כי ויחבין וכנט ונס דכרי רש' סותרות לו וזו כנסכונת העדות כתב ר' לוימרך דהרי הוא כחי לכל דכריו ועיין שם כי ויחבין דכרי החוס' נכענין הנט בפוקים דכריו הטור ודכרי הרב עד כאן :
 נ' עוד שם הרב כתב המרדכי ששאל רבינו מאיר על וכו' דאיכא למיחש וכו' וזיף והקדושים וכו' . הגדה דכריד' שטעם דהשטר פסול מאם דאיכא למיחש שמו אחר שטעם חתנו ויף והקדושים וכו' שם שאל באו עדי ובעידו על חתימת ידיהו דלא מהני דאמרו אחר שטעם חתנו ויף וכו' דכריו אינן מוכרס כפי קונית הנמ' שסוף מי שמת דגריבין התם על ההיא דאמרוין וז קשה דכרי ממונות אלא אי קשיא הא קשיא היה יודע לו עדות עד שלא נעשה בזמן ונעשה בזמן הוא אצו מעיד על כתב ידו אבל אחרי מעיד וזו היא קשה דכרי ממונות דהוא לא מהימן ואחריו מהימו ומקוין לה דזו איכה קשיא דריל' מיירי כשהחוק כתב ידו כד' ולאח' קאמ' כנמ' דמאי דקשה דכרי ממונות היינו שפית' הכרותא דקתני היה יודע לו כעדות עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו הוא אינו מעיד על כתב ידו אבל אחרים מעידים ומה שקשה היינו כמו שהקשינו בזמן הוא אינו כאח' משום דאמרוין ויף וכו' נראה מהימני ולא מני לאוקומיה בחוקים כתב ודו כבית דין כמו שאוקמה בגול' משום דאחר רב ויפק' כד מנימו' אחר רב נהאן אש' של' החוק כתב ידו כד' וקאמ' בגמ' דנס' זו אינו ק' דכרי ממונות דריל' גור' מלך היא דאי' לא מהימן ואחריו מהימני ולא משום דמפקר והכריח שם בגמרא דאי לא תימא הכי משה ואהרן להתח' משו' דלא מהימני הוא לא היה לתורה לפיכך אלא ודאי משום נודת מלך היא ונראה נה' כן לומר דאי טעמא משום דלא מהימני הוא לא היה לה לתורה לפיכך אלא כשהעיד הקדוש לכות את קרובו אבל כשהשיר למימני היה לה לתורה להאמרו עכ' כנא' מתוך כך קטנה דקאי מה שאמר בתוספתא דהוא אינו מעיד אבל אחרים מעידים על כתב ידו לפי האמת וזה ודאי דהו' כמו מאי דהיי' כד בגמרא בגול' דמאי דקשה דכרי ממונות הוא ראיך הוא לא מהימן ואחריו מהימני דהיינו שאחרים באים ומעידים על כתב ידו דבגול' לכת' למימר דאחרים מעידים שראו קוד' שנעשה בזמן וכו' דאם כן מאי פירך ועוד דזו הוא שינוי דנח' לפי דכרי התוספתא כשאמר ומאי קשיא דילמא כשחוקים כתב ידו כבית דין אם כן כפי האמת וכפי דכרי רב ויפק' כד מהימני אחרים מעידים על כתב ידו כנעשה חתנו היינו שמעדים על כתב ידו ותו לא ועם כל זה מועיל הפך דכרי דרמ' ועוד רלפי דכריו משמע דשרה וזיף כד לכות את קרובו ואם כן לא היה לה לתורה לפסול אלא כשמעיד לכות אבל אם העדות הוא כדי למימני הוה ליה להיות עדות כשר וכאן ודאי כנעשה חתנו דאמרוין דהוא אינו מעיד על כתב ידו ודאי דהו' כיון ששטר הוא וכות קרובו כיון שהו' חייב קרובו' ועוד דאי לאו מדכרי הכריתא דאמר דהוא אינו מעיד על כתב ידו מהכרח היה אמנא דהאי שטרא כשר הוא דהא קיימא לן דקיים שטרות מדרבנן הוא אבל מראיותא השטר כשר כלא קיים ונוסם בו

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

ובין שכן יש לנו לומר דלא תקנו רבנן קיום לא כדכר דשכיח
 דהיינו ככל שטרות אבל דבר זה לא שכיח דוקיה עד עליו
 ואחר כך נעשה חתמו ועוד דאם ישאר שטר זה לבנותיו יתרחק
 בנות דמתה כתיבם כלן עדות כשר וואי וקדושים וכו' איך יהיה
 דמאל אחר טעשה חתמו ויזק והקדושים וכו' איך יהיה
 כשר להעיד אחר שיתרחק אלא שזה קשה גם כן בגולן לכל
 הטרופים אלא שיש לומר כיון שמעיד אחר שנתרחק או
 בגולן אחר טעשה תשובה וראוי דאמת מעידים ולא וישו קודם
 לכן ושב' כר' עיון וכתב עוד ואלעזר רבינו הפסח אין להכשירו
 דהרמב"ם חותמו על השטר אע"פ שלא קראוהו כותמו להקשות
 לזכרו דמאלי דרין לכל מה שכתב ליהא דאם יש טעם קיום
 בית דין סגור דוראי רבית דין לא עשו קיום כעת שיהיה חתמו
 לריריה דאימ' מעיל עדות אחרים על חתימתו וכדלוי דיעש
 דלא היה חתמו או וקוימוהו אע"פ שאינה כ"כ קושיא מ"מ ריבא
 אתא לא שמעו עינין דאע"פ דיש הפסח מכל מקום אין להכשירו
 בכך דהא כ"ד חותמים על השטר אע"פ שלא קראוהו ומיורי
 דעדים אחרים מעידים על חתימת דין וכשאלמרו העדים רזו
 היא כתב דין של עדי שטר מיר הרדינים חותמים אף על פי
 שאין יודעין מה הוא שכתוב' כשטר ואין יודעין מי הם עדי
 השטר אבל אם הקיו הוא שבאופרי השטר והכירו את כתיבת
 דין כפי כ"ד וקוימו כ"ד את השטר על פיהם וראוי רהו קיום
 ונכון עס שטר זה דוראי לא היו כ"ד תקיימו או היה או חתמו
 ואפילו לריריה השטר כשר דשטר זה אין צריך לזכר אחר
 כדי לגבות בו ומתן דכרי ההכפף יודע אם עדי השטר היו
 כשקיימו את השטר דכפיימו כעדי השטר כתוב ההכפף כמות
 לתלא כהרא הויכא וכו' ואתא כ"כ ואלהירו קרמא אחימת
 ירייהו אבל כשהקיום הוא על ידי אחרים המכירו ידי חתימת
 עדי השטר כתבי הכי ואתא פ"פ ואלהירו אחתימת ידי סהדי
 השטר ודוק ע"כ וכשטר עוד שם אבל היה לו עדות ע"פ בקיין
 עד שלא נעשה חתמו אינו כולמו ראינו חותם עכשו טעשה
 קרובו וכדלוי לי טעם משום רעכשו כשהוא חותם הוא ליה
 כאילו מעיד כפי כ"ד והתורה אסרה עדותו רמדין תורה
 השטר כשר בלא קיום דעדי החתמו על השטר כמו שמקרה
 עדותן ככ"ד:

נח הגדה חיוכן כפרק יש כותלין בכריתא רהיה יודע
 לו כעדות עד שלא נעשה חתמו דכהכשיר תחלתו ככשרות
 וסופו ככשרות לא הכשיר לא אותן דוק' המנויות עס בכריתא
 דהיינו שיהי' לו עדות קודם טעשה חתמו ונעשה ואפסיל
 וחזר ונתרחק וכן כקח ונתחטט וחזר ונתפסקה וכן כקח
 וכסתמא וחזר ופתח וכן שפוי כו' דהיינו רבדים שאין הפסלות
 כא אלא מחמתנוש ולא משום דשעות כדל' דל' דגולן אע"פ
 שהיה תחלתו וסופו ככשרות לא מתכשר דלוי יש לו דין כמו
 אלנו אמאי לא חשיב גולן בכריתא וזה הפך הדברים שכתבתי
 לעיל בהגדה ואלו דהדין יהיה מפורש במקום אחר ואני לא
 ידעתי המקום ההוא ע"כ:

נ"ג פור עס כסוד לפרק שכיב מרע שזנה בפני עדי הקדושים
 לו ורחוקים מכמו וכו' בטעם שממך להם עדות' הגדה
 וטעם הנאון להכשיר היינו משום דאינו דומה דהכל היו
 קדושים לו ואח"כ נתרחקו ממנו כוח בעינין לכת' תחלתו וסופו
 ככשרו' ולכא מאן דפליגי עליה אבל כשאכחו צוה לכשיזיתו
 או יעשו כן וכך כפני עדים שהיו קדושים לו אבל היורחוקים
 מכמו והכנים הם שיעשו המעשה והעדוה לכתבי הוא ולא לו
 וא"כ העדים היו רחוקים מן הכשיר כין בטעם שממך להם
 העדות כין כשכאים עכשו להעיד בעינין כוח אית ליה לגאון
 דמתקיים עדותן ודוק ע"כ:

ס עוד עס והא רביעין תחלתו וסופו ככשרות דוקא ככסול
 הגוף וכו' בעינין שלא יהיה לו הכאה כדכר ויעיד' הגדה
 ואני תמיה רכיון דמקרא הוכחנו לעיל רביעין תחלתו וסופו
 ככשרות דהוא עד כתיב דכעין כשפת ראות העדות שיהיה
 כשר לעדות אם לא יעיד רביעין ג"כ בטעם הגדה מה לי
 פכול קורבה מה לי פכול אחר הא קרא כתיב רביעין כשרות
 ג"כ בטע' הגדה ומכלן דקרא מיירו בהכיוול בהכיווקי' שואו
 כדכרו הגמ' איתיה ונר' ל' דלא שייך לו' והוא רבעי' שיהי' כשר
 ג"כ בטעם ראות העדות לא כפיסול הגוף דאין כידול להכשיר
 את פניו כגולן קרוב בטעם ראות העדות דאין כידול להתרחק
 או כמאל או חרם אותן הכמויות בכריתא כ"ס מחלין דאין
 בידן להעבות כשר או לא מקרי עד אבל כשהפסול הוא יכול
 להכירו ממנו בטעם ראות העדות דהיינו להסתלק עמו
 מאותו ממון או והוא עד מיקרי רהא יכול באות' טעם להסתלק
 וכוה שכתבתי גולן כמו אע"פ שהיה גולן בטעם ראות העדות
 אם נתכשר אחר כך בטעם הגדה שיהיה עדותו עדות דהא
 יכול להתכשיר באותה טעם ודל' דל' סכתבתי בהגדה' דגולן
 אפילו תחלתו וסופו ככשרות אין עדותו עדות ולא ג"כ כמו
 שכתבתי בהגדה' דה' תחלתו וכופו ככשרו' כשר רכ' דתחלתו
 כפסלות וסופו ככשרות כגון דעשה תשובה מקבלין עדותו
 כיון דאין כאן פכול הגוף ויכול להתכשר כשע' דאית העדות
 וכן כל כונא כוה והשתא לא יש לומר דהא רלא מני בכריתא
 עס שאר הכמויות עס רבעי' תחילתו וסופו ככשרות לא
 כמו שכתבתי לעיל בהגדה' כ' אלא הטעם משום דגולן לא
 בעינין תחלתו וסופו ככשרות אלא אפילו תחילתו כפסלות
 וסופו ככשרות כשר ואם כן לא דמי גולן לאחרים רביעין
 תחילתו וסופו ככשר ותולעיקר קושיא התוכחות שהקשו על
 מה שפריך בגמרא ולקלקו כי תירי מימיהו ואם תאמר והא
 בעינין תחילתו וסופו ככשרות כדל' דאין כאן כ"כ קושיא
 דאשארנו

נז עס הרב והיכ' דל' תרי לכו רינא ואיתיה סה' ואשתכח
 דקרוכ ואפסיל וכו' מסתברא כיון דאפסוק אפסוק ולא סת
 דינא' הגדה' מה שאמר ואשתכח דקרוכ וכו' היינו רכומין
 שממך לו העדות היה כשר לא טעשה אחר כך קרוכ ואפסיל
 כ"ד ועסקו שרין כפי פיסולו ולא מתקבל עדותו כת' דמתכר'
 דהדין נשאר כן פסוק ואף על פי שאחר כך נתרחק ומכיל זה
 עדיו לכך לא סתרי דינא קמייא ולא הנצער כדל' דה' רומה
 למו שהביא כפני כ"ד עדים על תביעתו וכפסלו ואפסי' הביא
 מאלה כתי עדים וכפסלו ובאחריו הבא כ"ד אכשר' דמקבלין
 עדותן אף זה כשהביא מעיקרא עדיו וכפסלו משו' קורכ אחר
 שיתרחקו ויביאם ויזכה בעדותן כיון דהיה תחילתן וסופן
 ככשרות וכן עדים שהיו כשדים בטעם שממך להם עדותן
 כשהע כשדים וכפסלו ואח' מחמת עכירה ולא נתקבל עדותן
 ואחר כך עשו תשובה ונתכשרו ויביאם לכך ויזכה בעדותן
 דום רומה ג"כ למו שכל לכך ולא מצא עדים ולא מצא ראה
 דאמרי' מה יוכל זה לעשות שלא מצא עכשו לא כשימצא ויביאם
 לכך ויזכה דכיו ויקתור דין הראשון:

ראש יוסף הלכות עדות סימן לז

עה

בכאמרו דכשינתחילתו ומוט בכשרו היונו דוקא כשנעשה
עד כדכר דהכי משמע קרא והוא עד שמעשה עד אבל מי
שלא נעשה עד כדכר אלא עכשו הוא שרונה להעיר ומסתלק
מאותו מקום עכשו כהא קולקו נעשה עד ועכשו עד כשר הוא
ומשום הכי פריך ולמלקו כי תרי מיכיהו דהא לא נעשו עדים
כדכר יעשו עכשו עדים כוח הכילוק וכו' ואולי דשכרי התום
דכין דקיימא לן דעד הרואה שלא נעשה עד כדכר יכול
להעיד כיון דירע הענין לפני מיקרו עד ועינין עכ'.

סא עוד סס הרב והא דכשין תחילתו ומוט בכשרות וכאכ
במקו יוסף כפרק חוקת שמי שהיה יודע שר' לקרובו ונכתלק
אותו קרוב מאותו מחון כשר הרגה דכריס אלו הנייאן
הרב כעל וי מתירנו של הרמב"ם שפירץ על מה שהקשו התו'
בפרק חוקת על מה שפריך בנחלא וליפלקו כי תרי ולידיהם
דהקשו דהא כעין תחילתו ומוטו בכשרות ותירץ הוא ז' וז'
ובמו שהכיר הרב כעל ז' שם כפרק חוקת תירץ הרמב"ם שלא
כאזר תחילתו ומוטו בכשרות אלא כשיה קרוב ונכתלק
או שיוסל אחר בנזף דהיינו כומא ושאר השמיות בכרית וכו'
אבל כיון שעכשו נכתלק מהו זה חזקה מעיד לקרובו ולא למי
שהיה קרובו כשעת ראיה שהרי ממון אחרים הוא ולא שלו
ואזר שאזר ששעפ' שמעיקרא ממון שלו נס כן היה והיה פסול
מאוס דמעיד על עצמו מכל מקום כשעת ראיה ולא לו שהיה
שהוא עכשו מעיד למי שהיה כשר כשעת ראיה ולא לו שהיה
פסול לו כשעת ראיה וזהו שכתב הרמב"ם אכל היה פסול לזה
כשעת ראיה מעיד באותו ערות לאחרים שהרי תחילתו כשר
הוא אלא ושא כן הכא שמעיקרא היה זה פסול לעדות וה
מתנתו שהרי י' שלו חלק באותו ממון והיה כאלו מעיד לעצמו
אכל לאחרים שהיה כשר ועכשו שולק עצמו מאותו ממון כשאר
כשר אכלם כיון כשעת ראיה כיון כשעת הגדה ושא כן מכאן
הנביא הרב ז' רינו שמי שהיה יודע עדות לקרובו ונכתלק
אותו קרוב מאותו ממון כשר הוא להעיד לאחרים על אותו
ממון דהא כשר הוא לאחרים כיון כשעת ראיה כיון כשעת
הגדה וזה משה לרבי הנאין שכתבו דחה אותו הר"ף
והראש כשי' מרע שגוה בפני עדים שהיו קרובי לו ורחוקים
מכניו וכמו שכתב הטור דהנז' אינה כלום וכתב הראש דלא
כדכרי הגאון וכן כתבו הר"ף כפ' זה כורר ודחה גם כן דברי
הגאון אכל דכרי הרמב"ם שכתבו מוטיס לדברי הגאון דהא
אלו העדים פסולים לאכ ורחוקים מן הכן ונכתלק האכ שמת
ועכשו שמעידים על אלו הנכסים לכניס הוא מעיד שהיה כשר
אכלם כיון כשעת ראיה כיון כשעת הגדה:

אלא הקושא שאכל לענין שמת דקאמר בכריתא דאין
מכילין ראייה מאכשי אותה העיר ולזה פריך גם כן ולמלקו
כי תרי מיכיהו ולדימו ופאשר דיה שכתתי יהיה טעם
התוספות סס כפרק בא סימן דאמר דלחון כשר טפי מלהשר
דוק ועינין פכ':

סב עוד סס הרב וכדכר פ' בא סימן מתירין דכל הכשר
לדון כשר להעיד כתבו התוספות וכו' וכתבו לדון כשר טפי
הגדה כפידכריהם בראה דאפילו כאן בממונא שלומר
דכעין תחילתו ומוטו בכשרות ופסול להעיד אכל כדדימות
לא כעין תחלתו וכמו בכשרות ואע"ז דחזין במתני' דמקלין
יותר כעדות מכריהם דקאמר ויש ששכר לפדות ופסול לדון
דנראה דעדות קיל טפי מדדימות או קושא דהאי כרייה
והאי כרייה דכל חר לפי טעמו אחריו וכבר כתתי שטעמא
לומר דכדימות אין למ לומר דבעין תחילתו ומוטו טעמיה
בכשרות וכמו שכתתי בהגדה דלעיל כסמך והתום' כתבו
גם כן דמתיתין לא מיירי לא להכא וכו' כונת דכרי התוספות
אם כן דכעדות לעולם בעין תחילתו ומוטו בכשרות אכל
כדימות לא בעין תחילתו ומוטו בכשרות וכן הוא סדרת
ה"ד כרן שכתבו בהגהות וכמו שכתב הרב ונזק' לומר לדידהו
דכשאר בגמ' ולמלקותי כי מיכיהו ולידימו על מה שאמר
כריתא אין דנין בדיונין של אותה העיר ואין מכילים ראייה
מאכשי אותה העיר לא קאי מאי דפריך ולמלקו אלא למאי
אין שאמר אין דנין אותה כדדימות אותה העיר אכל למאי דאמר
אין מכילים ראייה מאכשי אותה העיר לזה אינו פריך דקאמר
שפיר דאין מכילין ראייה מאכשי אותה העיר דכעין תחילתו
ומוטו בכשרות ופריך אם יהיה להם ראייה מאכשי אין דנין להם
כדימים של אותה העיר כיון שיש להם ראייה מאכשי עיר
אחרת למלקו תרי מיכיהו ולידימו אכל קשה לדידהו דהא
כי פריך בגמרא על מה שאמר שמואל דהשתי מעידים זה
על זה על ירי סלוק פריך מהך כריתא דאמר אין דנין כדדימו
אותה העיר ואין מכילים ראייה מאכשי אותה העיר וכעין זה
הקשה הרב ז' והם דכרי הראש כתשובה ולי קשיא גם כן על
דכרי ה"ד כרן ז' והכרעת ה"ם דמקרקו ליטכא דגמרא
דלעולם אחר ולידימו ולא קאמר וליסהדו ולי קשיא גם כן
אי לא פריך אלא לענין דדימות מאכשי קאמר וליסתלקו כי תרי
מיכיהו דכתי' אין כאן דייכוש' הכי הוה ליה למימר ולסתלקו
תלת מיכיהו ולדימו רהא תרי לא מהני לדיכא וישלמא לבי
מאי דכתבתי לעיל בהגדה דכדימות לשל' לא כעין תחילתו
וכמו בכשרות אלא כשנה שכיין אחי שפיר מאי דקאמר כי
תרי מיכיהו דדאי לדימות כני בהסתלקות אכל פריך מאכשי
קאמר דאין דנין כדדימו אותה העיר ואין מכילים ראייה וכו'
לסתלקו שנים מאכשי אותה העיר ויכדימו ולידימו דדימים
דלדימים פשיטא דהסתלקות מועיל ולא פריך אלא לענין
העדים ומשום הכי נקט כי תרי מיכיהו דהיינו העיר ולידימו
הדייכין כעדותן אכל לדידהו דלא פריך אלא לענין דדייכין
נקט כי תרי מיכיהו דהיינו העדים ולדימו דדייכין כעדותן
וכי דרך הפשט דכראה דפריך כיון דדייכות כיון לפדות היה
כראה לי דפריך ולסתלקו כי תרי דהשמע כפדים וקאמר
ולדימו לענין דיונות כלומר דשרך לענין סכי הרבנים
דקאמר בכריתא אין דנין כדדייכין של אותה העיר ואין מכילים
ראיה מאכשי אותה העיר ונקט תרי לענין סראיה ולדיימו
לענין

ראש יוסף הלכות ערות סימן לג

לפיין הדין אבל למי דכרי התוספת שם כבדה פכא סימן ולפי
 דכרי הך כרוך זל ללא פרוך אלא לעבין דימות גס אית לה
 דכעדות חיבו מועיל השתלקות אב אחאי לא קטם כספרין
 כנרדף ולכלקו בני תלת ולעבין דיוח והאי דאית לן למירן
 ככברת הראש דכעדותכמי מועיל סלוק ומפיקין מחכא
 כעד תודה להרכ רכי כמד איכא קושיא גדולות וגם הוא
 כשימה שכתב במדרכי לא במקד על סכר וזדא כתב דתירן
 גמא תירונים וכולן הם למירעת הראש גס התוספו דתירנו
 האי דתירנו גס כפרק בא סימן כאן כפרק חקת הכתים
 תירנו גס כפי דעת הראש וכאן כפרק חוקת הוא מקום
 הענין ער כאן:

כד עיר שם כתב ח"א הראש זל אם הקהל מינו עדים
 ומיקמ שלא יסו כזע ערות וולתן אף לקדויה כיון שקבלום
 עליהם הנהרה אפסר להבין האי תוצת הראש כשהתכו
 כן כפירוש כמעמד אנשי הקהל שמקבלים עליהם העדים
 שיפירו אפילו על קדויהם אבל משתחא שאם לא אמרו כן
 כפירוש לא אמרין שהיו כשרים אף על קדויהם דאין למ
 לומר דתקמו הקהל תיקון הפך דין תורה להכשיר הפסול
 וליהיה נראה דאפילו מלוה ולוה שקבלו כפירוש מעיקרא
 עדים הפסול עליה שלא יועיל ערותן דאין להם להכשיר מה
 שפסלה תורה ולעשותן עדים לכתחלה ומש שאמרו דקבלת
 הפסול לעדות היינו רוקא כשעת הדין אומרים ואין
 עלי אבא ואין עלי אבא אבל לעשות דמיתן לכתחלה
 זל לא אמרין וכן כבודת דהכל אחר אלא רהיח דאמרין
 כשכונות דאחר ליה מהימן אתי כבי תרי רהיינו דקאמר
 ליה למלוה בשעת ההלוואה שיהא נאמן לומר שלא כשרע
 דהמלוה באמין יותר השני עדי הוא שלא מדין תורה הוא רהי
 המלוה פסול הוא רדיו תורה לא שהוא האמינו מעיקר כשעת
 ההלוואה ועיין בהריב"ש סימן שא"א והביאו הרב לעיל בסיון כ"ב
 ומדכרי הגור נראה דאע"פ מתמא אס מינו הקהל עדי וכו'
 כיון שקבלו עליהם כמות כיון דהקהל מיוון אותה עדי והו
 ליה כאלו כל חד וחד מן כבי הקהל קבלו עליהם כפירוש ומה
 שכתב הטור לעיל לפיכך שכיב מרע כפני עדים הקדוים
 לוורחוקים עבדו דאין הנואה כלום ואמאי כמא דהא קבלו
 עליהם אין זו כלום הוא נוס כפני קדויו כן אכלו כמו שהם
 רחוקים אין מתרצין כון ומכחסיין העבין ומה שכתב אין
 הנואה כלום לא אן קרזה לומר אפי אס יתנו כיון שנה מוריון
 כן דאס כן אפילו בלא עדים נרביין לעשו מה שנה אביהם
 דאין הנואה תלויה בעדים להיות כשרה אז פסולה דלא
 איכרו כפדי אלא לשקרי לא לקיים הענין כמו שהוא
 בניזין וקדשין ואין לומר דלהבי נוס כפני קדויה כרי
 שלא יהא הנואה קיימת והוא נוס כן לאום פנייה בעלמא
 דאין ארס עושה כן בשעת מיתתו וכמו דאמרין אין ארס
 משעה כשעת מיתה ע"כ:

סד הגדה כשתיבת הראש זל כלל ס' סימן ח' אס
 ארכעה כני ארס החיובק על ענין שטר אחר מסכום כן
 וכך נעמד אחרים וערבאין וקבלים זה לזה ואחר מעדי
 השטר פסול לא מן הלוחן אסיהיה השטר כשר לגבי ג' הלוחן
 האחרים שם הראש הביח דהכרי בשטרות הדין יד אפרים
 ורכיבו האי דלהדין וכי עתה השטר פסול לגבי ג' הלוחן
 דאמרין ולרכיבו האי וכי עתה כשר לגבי שאר הלוחן ומחלוקת

זו הביאו הטור לקמן בהלכות הלואות סימן לא גבי ח' סתם
 כל ככמוי לשכיס והיא העדים רחוקים ליה ופבולים לוס דהיינו
 הירושלמי שהביא הראש ככתוב דלפניו עיניה דכי יוחן וזל
 דלר יוחן מאחד שפבולים לזה פבולים נסבוליה ולרל פבולים
 לזה וכשרים לזה והר"ף וסיעתו זל פסקו כר יוחן כמו הכלל
 שכלל הנמצא דהלכה כר כ יוחן לכר מהני תלת וכו' ורבי
 האי וסיעתא פסקו כלל דאפטר דכנירל ליה דהאיכללא לא
 לאחר לא כמה שחלקו כנמרא רידן אכל במה פהכי מחלקותם
 שם בירושלמי כוה לא אחרו והראש הביא שם משמו ראה
 אחרת כרי לפסוק כלל ולעולם כר דרדך לומר כמו שכתבתי
 והראש שם הבכיס לרכרי הר"ף וכן הביאו העד לקמן בסיון
 הכו וכראה רהא דהבכיס הראש כהאי דבא דטסר כהחוק
 על ד' בני ארס רכיון דפסול העד לאחר דפסול כמי לאחרת
 היינו כשהלוה היתה כאחת דהמלוה הלוה לר ככת אחת
 אבל אם הלוה לכל אחד ואחד חלקו כפני אלו העדים ואחר
 כך נעשו כולן כשטר א' אפילו להר"ף וסיעתו יהיו העדים
 כשרים לג' הלויים האחרים דעבדו לכל א' הויא עשר מיוחדת
 וכמו הראיה שהכיס הירושלמי הותב כל וכסיו לשכיבני
 ארס כהאחר דאו סבירא ליה לרכי יוחן דמאזר דפבולין לזה
 פבולין כמי לזה אבל אם כותן לזה חצי ולזה חצי האחר כפני
 אלו העדים עצמן אף על פי דאחכ כתב שניהם כשטר אחד
 סבירא ליה לרכי יוחן דאף על פי דפבולים לזה הבכיס לזה
 וכמו שכתב הגור דהיינו הירושלמי אלא כה כשטר כתי
 לראובן עדה פ' והעדים כשרים ליה ופבולים ליה דלוה שם
 כזרי מתנתו וחתך דכהשכב כאלו הכ' עדין כ' כמה שכתבתי
 דהעדים מעדים דלוה הלוה חלקו ולוה חלקו כל אחד כפני
 עצמו דעדות מוחלקת היא לכל אחד וא' ואפי' שהיו פבולים
 ליה יהיו כשרים ליה אף על פי שהשמו אחר כך כשטר אחד זה
 כראה לי לומר דאפילו לדעת רבנים אלו דאמרין דכיון דפסול
 ליה פסול כיו לזה כהאי נובא שכתבתי ויהו רכש האי עדות
 לאחרתו אבל כשהלוה לכולן ככת אחת דהשכיס הראש כיון
 דפסול ליה פסול גם כן לזה כמו שהיא דכתב כל ככסיו לגבי
 כני ארס וסוכר הוא זל דלרכיבו האי ורכיבו אפרים דפסקו
 כהיא דכתב כל ככסיו לשכיס רכיון דכשר לוס אע"פ שפסול
 ליה כשר לההוא ררחוקים העדי ליה דכ' כמי ככר דארבעה
 שהחוקים עליה שטר אחר רהיה השטר כשר לג' הלוח' האחרים
 כראה לי דאינו כן אלא אפילו לרכי אפר' ורכיבו האי דכריא
 ליה התם כאחד שכתב לשם לזה שהעדים כשרים דמתנתו
 קיימת היינו רוקא התם דאס זה מתנתו על ידי עדות אלו
 העדים אין כאן הפסד ולא ריוח בעדות ליה האחר והיה ליה
 כפרות מוחלקת לכל חד וחד אבל כדיון דהראש דאס לא
 יועיל עדותו לגבי חד מד' לין ויהי כשרים לג' שיפיעו ובה
 היוק להם דהם חייבין לפירוע דאחרים וקבלים כן מצא
 דהכל היו עדות אחד ויפכרו הרבנים המ' רכיון דהיה פסול
 ליה גם כן יהיה פסול לאחרתו דהכל חקאש זה כיה ומי
 שיעיין היטב כסוף דכרי תשובת הראש יראה מדכריבו כמו
 שכתבתי אבל כפי דכרי אלני לבעדי חלוקת על מה שכתבתי
 ראש ההלואות היו לכל אחד ואחד כפני ג' או אע"פ ששעשו
 אחר כך כשטר אחד דאע"פ דפבולים לו לומר כשרים לאחרתו
 כיון ששעשו ערבאין וקבלום אע"פ אלוהא כשעה הכל אחד
 והעדות מועיל לכלן ודאין אס כן להיות פסול ועיין ולפי דעת
 הראש

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

הראש והרכבים המכרים אפשר להיות דוח שהעד האחד פכול לו כגון אחר שכתב כל וכפיו לטמים ומנא עד אחר מהשטר כסול לאחר מהם דלעולם פסול לטמים אפשר דוח שפסול לו ירויה ויה שהטמים דחוקים לו יפסיד חלקו בגון שזה מנא אחר כך עד אחר שידע כמתכה שנתן לו ואינו יורע כמתכוונה ויטורף העד האחר הכשר עם זה שמנא ויחא חלקו וזה יפסיד שהעדים כשרים לו שלא מנא עד אח על מתנתו עכ"ל
 גם נר דלמכר הראש והשומדן כשיטתו כהיה דר לזיון אשלו אם לא כעש אחראים וקבלנו זה על כיון שהמטעה נעשה הא' בגון שהלוי לארבעת' מכה בא' והעדים מעורר' ע"ז כיון שהיה בא' ה' הכל כשרו' א' וכיון שפבולין לא' פבולין ג' לאחריתו וכמו ההוא דכתב כל בכפיו לכבי אדך רכיון דככת א' מתן והעד' עדותן ג' כפי הוא ה' עדותו' וכיון שפבולין לזה פבולין לזה ההוא דר' לזיון ג' לא טנא ומאי רכקט כשאלה וכעשו אחרים: וקבלתם וה' ע"ז מעשה שהיה כך היה ועוד כרא' לומר כפי הדון דאש' לר' דמי: וכמה שהיה דכתב כל בכפיו לז' דאעפידפסול לזה כשר לזה ע"ז כנר רהראש' וידה דפסול לכל משום שהיה דכתב כל בכפיו לז' וכונתו שיקנה הא' המכירה והוא חתי ועל זה העד העיר עליו אכל כנרין דר' לזיון כשנתן הממון לארבעתן כונה דדיה היא לפרעמכל א' הכל וכפרט אם לא יפרעו האחרים וע"ז העיר העדים דמנא רהכל עדות או כאן מדה ריש לקיש דכיון רפסול לזה פסול לזה ורוק ותמכת עד כאן ועיין ס' כחשוכת הראש כחרכה וכו' עיין רב עיין ג' בהגותו לקמן כשור כפי ה' לזיון עכ"ל

כו עוד שם כשור עדים הקרוכים לערב פבולין ללזה לא שאל אם הלוי בא לפטור עצמו בטענת כפירה וכו' דהגרה בגון ששען התובע מנה לי כירך ושאלוני ערב וכפר הלוי ואמר אין לך כידוי כלו' גם הערב אחר שלא היה ערב משלם על הלואה וזכך הוא דרך רש' וכמו שכתב הרב בעל כמקו ווסף ומנא כשהשטר נעשה על הלוי ועל הערב רכיון ראי לית ליה לזה כפרעים מן הערב היה ליה כאילו עשו השטר על שמה כהו ההוא שכותב הראש דירושלמי דא' שכתב משום הכי כתב הראש ודמיא להיה דירושלמי דא' שכתב כל בכפיו לטמי כיו אדם רכיון דפסול לזה פסול כמי לזה מש' דהשטר נעשה על שמה והעדות גם כן על שמה לרכי ווחן הכא כמו השטר נעשה על שמה מנא שהשטר גם כן על שמהם ואינו כעניי ככר כתבת דאין כן כשירוש' וה' כשימן בא' דלא רמ' דכשלא הכא העדות שיק' לטמייהם לכל אחר ואחר רכיון דאין אין ללזה כפרעין הערב כמנא רכערו' שמעדין על ה' היות אות' עזו' ממש על הערב אבל כהיה דירושלמי איון כן העדות מושלמת היא למעדין על חצי של זה משרין גם כן על חצי של זה ולא שיק' העדות שמעדין לזה כעדות שמעדין לחכמה דמחן זה לכד' ומחן זה לכד' ואש כן אפילו שטרפ' ר' הא' ור' אפר' שפסוק כר' היה דירושלמי והיה דמכות כשירוש' דר' עכ"ל לא פליגי והיה דמכות עליהם וכפי מה שכתבתי והראש יהיה סיכר דר' הא' ורכימ אפר' יפרשו היה דמכות כמו שטרס הראכד' רהיינו שהלוי והערב מודי' כחוכ ושינא ערב או שיש שטר על החוכ ועל הערב כשרים כשרים לכל אכל הלוי טעין שטרע וכו' נשטר הערב אכל המלוה כפיא עדים שהיוס הודה על אותה הלואה הלוי שיה אינו כהיה דירושלמי דעכשו אין אלו העדים מעדי' אלא

על הלוי לכדו לא על הערב ואינו כמוהו דירושלמי דכאוחו עדות שמעדי' מעדי' לזה הלוי דעדות אחת על שניהם יחד מה שאינו כן כאן אכל כראה דמי שירדק הטיב וירד לעמוק הדברים יראה דהיינו זה כמו היה דירושלמי דכיון שמעדי' אלו העדים הקרוכים לערב על הלוי שלא פרע כאותו עדות מחייבים לערב כהכרח אי ליתיה ללזה ואולי כיון דאין מעדי' על עצמו של ערב שהוא ערב לא מקרי דשיך כהיה עדותם אין כאן הכרח שיכרע הערב דאפשר שהלוי יפרע: וזכ' ולא יבא היוק לערב עכ"ל ומתחיל מתכתב גם אכל לוי כראה כמו שכתבתי והעירין יראה ויחבר לעצמו הדרך היותר טוב כי נראה כמו שכתבתי רהו כמו היה דירושלמי ויבאיו ללפסול משום עדות אחר שיק' לשמה' והו' כמעדין על ממון חד לזה ולזה מה שאינו כן ס' כירושלמי דכמחן א' מעדין לזה וכמחן אחר ושירין לחכרו אעפ' שהו' כעדות א' וכפי שרש' רב פפא רוצה להכשור העדו' לפי דברי הראש ככירא ליה כר' לזכר הזמא כריה דר' והשע כרכי ווחן אכל לפי ש' הראכד' אכיר' רב פפא ככירא ליה כר' ווחן דפאבי התם דכל העדות כאחת וכו' ומה שכתבתי או שיש שטר על החוכ ועל הערב כעדים כשרים לעדות הראכד' אל אם כן איך היה כשטר הערב ראמי נאמן הלוי לומר פרעתי מכל מקום כדרך המלוה לישבע שלא כפרע אם יטעון הלוי שיסבע שלא כפרע ואולי שלא ירצה לישבע ויהיה אם כן כשטר גם כן אע"פ אכל לפי דבריו רכימו ירוחם אתי שפיר דכתב וכמו שהבי' הרב דהמלוה יש לו שטר כלא נאמנות והלוי טעין שפרע השטר והכרי עדים על זה דכזה כשטר הערב קאמר דאח' על שיראין כאן הזכרת הערב כלל ע"ז אית עדות ותמיה לי על מה שכתב הרב דהשטר כתב ככל הפירושי' והא פירוש זה דרכיבו ירוחם לא הזכירו ועיין עכ"ל

כז והחלוק הנרא' לי שם כין פירוש לר' ירוחם הוא זה דלפי דבריו רכ' ירוחם היה שכתב רהלוה טעין שרעתי וזה הביא עדים שלא פרעו וכמו שכתבתי וכולין להעיד כיון דכמה שטעון פרעתי אינו נאמן אלא שדרך המלוה לישבע לאישים משום זה פסול לעדות אכל הראכד' סוכר דאש' הכי פסול לעדות ורוק עכ"ל

כח ס' הרב כתב דהיטבא כשזכר לא אמרוק עדות שכתבה מקצתה בטלה כולה לפי פכל אדם מעיר לכצמו וכו' דהגרה כריך לומר שכל אדם מעיר לעצמו וכך מה שכתב ס' אלא כבעל דבר עצמו על כבעל דבר עצמו וכו' כונת תשובת הר' יטבא לז' רהיה דאמרין כירושלמי דאחר שכתב כל בכפיו לטמי כמי אדם והעדים פסולים דפסולים ג' לאחר היינו דוקא כשמעדי' על אחרים דאין כקדרא' עדים וכיון שכתבה עדותן לגבי אחד בטלה נמי לגבי האחר לגבי ווחן דקיימא לן כותיה אכל כשפסול העדות לגבי זה היה ליה משום דהשטר על עצמן אז לא מקרו פדים לגבי עצמן והעדו' שמעדין לגבי האחד יהיה עדות אע"ל דבטיל מקצת העדות שהעירו לגבי עצמן דלגבי עצמן לא מקרו יעד' תמנא לפי רעת היטבא ראש העדים כתבו שטר על אחר שכתב כל ככפיו לז' כפי ארסה שני' הם העיר' ולא דין השוק דאמרין דעדותן מושלמת לגבי הא' חר דין השוק אעפ' שכתב מקצת העדות לגביה ויטול שלי' המחן הא' מן השיק דלגבי דידיה העדים כשרים הם ואפשר לומר שאש' הא' אח מן השוק יאחר

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג

לזכותו כל כספיו והעדים אומרי' דאיכרא דמתלו כל כספיו
 אבל לא נתן לו לכדולא להם נכ' נתן דנותניו כל כספיו לזה
 מן השוק דפליגין דבוריהו לומר דכאמרינן כמה שאחר ונתן
 כל כספיו אבל לא מהממכרין להו כמאי דאחרו דלדודו נתן
 ומסתמא ליה נתן כיון דלית כאן מי שישאר דבת' לו נכ' ויש נד
 אחר דאשכח ללא ויסול כל הכספיו כיון דלדודו העדיף שקרנים
 ומה שכתבתי קודם לזה כראיה שהוא עיקר אבל כמה שכתב
 הריטבא דהעדוהו שהצידו על עצמו לא מקרי עדות גרוך
 קצת עיני כמאי דאמרינן בסנהדרין בפ"ק דלרבא האיזר פ'
 דכעבי לרזוניו הוא ואחר מצטרפין להורגו והא בתבין הכא
 לרעת הריטבא דכשעמיד על עצמו לא מקרי עד דהיה ליה
 כבעל דבר עצמו ואלו לא כתב הריטבא כן לא במקו' לליכא
 למי פליגין דבוריה כמבואר שכתבתי דמי' להיה הירושלמי
 אבל כהיה דב' רב' רבשי לרזוניו ראיא לומר פליגין דבוריה
 או מקרי עדות דכיון דפליגין דבוריה עדותו הוא על אחריס
 ולא לעצמו ועיין עכ':

סג עוד שם הרב כתבנו מדרכי והנהגות אשרי פ"ה כורך
 דקרובי הברכה יכולים להעיד על התבא וכו': הגהרה
 יכול' להשי' על הירושלמי דאם קרובותי' ליה דין זה מהיה
 דאחר רבא פלו' בא על אשתו הוא ואחר מצטרפין להורגו ולא
 להרגה שהיו כאן אשתו היא קרובה לו ועכ"ל הוא כשר להעיד
 על הנואף כדי להורגו אפי' שהוא פסול לאשתו הכולל מסוס
 דפליגין דבוריה וזהו המינין ליה לנכדי דריה ולא לנכדי דיה
 כאן מי ברונח אפי' שהוא קרוב לנרצח מהמינין ליה לנכדי
 רונח רב' הוי הכא הנרצח כמו התם אשתו ועיין זה דאחר
 רב' א דכאן להורגו אבל לא להורגה כפי הפס' כראיה שהוא
 הפ' סברת דבי יוחנן כהיה דירושלמי דקאמר דכיון דפסול
 לאחד פסול לאחר והוי כאן דכעל פסול לאשתו וכשר לנאוף
 ויהיה כשר לנאוף כדי להורגו ולאשתו הוא פסול ואין הורגים
 אותה דכדכורו שאמר שזכתה ואפשר לומר דלא אמרין ר' יוחנן
 דכיון דפסול לאחר שקול נמי לאחר לא חקוק דליכא למימר
 פליגין דבוריה אבל כיון דיש לומר פליגין דבוריה לא אמרינן
 דהיה ליה כמו שכל העדות כשכיל אותו שהוא כשר להעיד לו
 כמו היה רבא וכהיה דירושלמי לא סוף לומר פליגין
 דבוריהו דאמר' הוא נתן כל כספיו כזה מהמינין להו דהא
 כיה שאמרן שנתן ליה שם פסולין לו לא מהמינין להו דהא
 לא יתיבין כל הנכבוס לזה כמא דרפי' דבוריהו דאמרו
 שנתן כל כספיו לא מקרי מינין ליה כמא דלעולם דבוריהו אינו
 מתקיים ונריך עיני עד כאן ואלו דאיכא למימר דכשלא
 הכא כהאי דקאמר רבא דפליגין דבוריה היינו משום כמאי
 שמעיד על אשתו אינו מקרי עדות ככלל דאשתו היה ליה כנוסו
 וכמ' הריטבא דעדות שמעיד על עצמו אינו מקרי עדות
 ומשום הכי פליגין דבוריה אבל כהיה דירושלמי ערו' מקרי
 וכיון שהוא עדות לא פליגין דבוריה אלא יש בה עדות פסול
 ולה כשר לזה ומשום הכי אמר ר' יוחנן דכיון דפסול לזה פסול
 לזה כיון דהכל עדות הוא עיין עכ':

ע עוד שם הרב כתב ע"ד כמדרכי ואילו הנרצח כעצמו
 כל זמן שהוא חי וכו' הגהרה קאי' לי א"ך קאמר דהנרצח
 עצמו יכול להעיד הא מסיק התם רבא במקיימי הדבר הכתוב
 מדבר דהיינו העד' אבל כבעלי הדבר עצמו לא מקרי עדות
 גם איכא למידק עליה ממי' דאמר בהמר' הרוב ויכל דהיינו

מא' קורב' ומאזיכ' שהרגו מאחוריו דמשמע דהנרצח אינו יכול'
 להעיד קושי' וזהו הא הקאמו דהכתב מדרכי ומתקן דמאי שאת'
 הרוב ויכל לזו משום קידר' הוא לא משו' שהוא ערפ' אבל מהא
 דמסיק רבא כיוקיימי הדבר הכתוב מדבר דהיינו העדים אבל
 בעלי הדבר לא משמע דבעלי הדבר אין ככנסים בכלל עדות
 כלל דהוי הם ככנסים בכלל עד' אמאי לא פסלי את השא' מחמת
 שהם קרובין לעצמן וכיון שאין פסולין את השאר מחמת עדותן
 משמע רבא חשיב להו קרא ערו' וכו' א"ך קאמר דהנרצח עצמו
 יכול להעיד ואלו לא אמרינן במקיימי הדבר הכתוב מדבר
 לא להאי עיבא דכמא א' מהם קרוב או פסול דפסול לכולן
 אבל להעיד על עצמו וקרא עדות אבל מכל מקום מענינא
 משמע דפסול לעדות הפך האי דאמרינן פלוגי רבעי' ללכבסי
 דאמרינן הוא ואחר מצטרפין להורגו ואלו דיש חלוק בין יש
 שם עדות הדבה לאין שם עדות הדבה אלא הוא ואחר ועיין:
עא וכתב עוד וסברא הוא דאמרינן להעיד כיון דמת אחיו
 ונפקא מינה ליורשיו דהגהרה הטובה נראה לו דהוא פוסק
 כרבי יהודה דלית ליה דאזכר ושנא ככילין להעיד וקאמר
 דסברא הוא שיהיו כאמנים להעיד ולא פסולין להו משום שניה
 שהרג את אחיו כיון שכבר מת אחיו ואילו כעדויות אחרות
 ואמרינן להעיד ומאי כפסא מיהו דכשר להעיד גם כעדויות
 אחרות הא כבר מתו ה' נח' והנרצח ומאי סוף עדות עליהם
 וקאמר דכפסא מיהו שיכול להעיד ליורשיו כל זמן שיהיה שם
 דררא דמתו' כבייה ולא אמרינן שיהיה פסול להעיד מחמת
 שכה שהרג את אחיו כיון שכבר מת אחיו שהיה השאל' מלכו'
עב עוד שם הרב דין קרוב שהעיד עם רחוק וכו' עיין סי'
 ל'ו דהגהרה דאמרינן ליה' והיינו איתנו או לאסוריה איתנו
 זו אמר האי קרוב דלא ידע' הא דאיתא ולא בתבין להעיד
 לא פסול לחבריה ולי אמר דלאסוריה איתא או ודאי פסול גם
 כן לחבריה כפי הפירושים שפירשו שם בלחזו איתנו או
 לאסוריה איתנו:

עג עוד שם הרב כתבו הר"ף והרא"ש ירושלמי וכו' ועיין
 בתוכפית כ"ף פ' החיל' דהגהרה דמשמע משם מדרכי
 הזוכפית דעדים הקרובים לדיינים יכולים להעיד בפניהם
 והוא דף ג' ע"כ כדבר' המ' בגין שראו כליה דכתבו שם על
 טעם דלמה אין עד כעשה דין מאוס דהוי עדות שאין אמת
 ויכול להזימה דכיון שהוא עד ודין לא יקבל הוזה על עצמו
 ועל טעם זה הק' הר"ף מ' דליכא דלא איתנה עדי' הקרובים
 לדיינים לא יעידו בפניהם דה"ל עדות שאין אמת יכול להזימה
 משמע דכדירא לכו דעדיהם הקרובים לדיינים יכולים להעיד
 בפניהם ואפי' שאין הנד' בים סוף דאין עד כעשה דין זה וכו'
 דוקא לעצמו ולא יקבל הוזה אבל על קרובה אפשר שיקבלו
 הוזה אין כונתו עכ"ל זה מכל מקום הא בריר' לן מדרכי
 התבא דלית להו דעדים הקרובים לדיינים כפדום להעיד
 כפניהם ומיהו הירושלמי דהכיו'ו הר"ף והרא"ש קאי' להו עכ':
עד דהגהרה ומכל מקום דכרי הר"ף והרא"ש יוסף שמדך
 דסמנו על הירושלמי ונח' דאשכ' בתשובה הכיו'ו הרב שמדך
 להסביר ליה כמו סבר' הרא"ש לא יסי' חלוק ביניה דל' ל' אבא
 פסולים אפי' כדעבד' וכל' אשכ' אפי' חלוק ביניה דל' ל' אבא
 דאין כאן מחלוקת דהריטבא מיירי הקבלי' דהיינו משם עדות
 העדים ומה' אשכ' כד עבד' פסול הכל הראש דמכשר היינו
 כעדים שאין' עידוה כפי' הדברים אלא שם מתמים כדאר
 סהררייכס

ראש יוסף הלכות עדות סימן לג רד

עז

מהדינים דמן לאותו שטר או נמו כריומי קיום מיירי הלאש רכוב אין קשרא ועיין עכ:

עדה ע"ש הרב ז"ל כתב הלאש ככלל וכו' אבל אם העד שאינו קרוב וכו' לערו' יבא לשני כד' וינסרף להעיד הא אמרו במנא פד א' קרוב או פסול רכל הערו' בטל וזה ודאי כיון דחתו כשטר ודאי שהזמינו לו וכיון להעיד וכיון שכן כל הערו' בטלה רעדות שכתלה תקנתה בטלה כולה ואיכא למי' דהלאש ס' ל' דלא סגי כיון להעיד אלא כרף מכיון להעיד וזה שיבא לכ' להעיד והעיד כפי כד' או כאל כל העדות וכו' שמו' זה לקמן בסור ס' ל' וכו' דיון דהלאש לא באו עדין כפי כד' והעידו אבל אם באו להעיד והעידו כפי כד' כשכל כל העידו ואין יכול להנסרף כדי להעיד עכ' אחר וכן כד' דלרעת השפ' דכינונה הראשונה שכינונה העי' כפסל כל העדות אעפי' שלא השויו כן כפי כד' כאן בהאי דיון דהלאש דכיון דחתם ודאי שהיה כונתו להעיד משע' ראשון אינו יכול להנסרף עם אחר כדי להעיד לריוהו דכינונה הראשונה תלוי הרב והא כסל כל העדות עכ:

סימן לד

תשת ירך עם רשע כד' רכין שוורע שהעד הפסול מידע כפדות בין שאינו מידע אין להשית ידו עם רשע להעיד פמו שהרי הוא מטיס את הרשע לעד ומאסם דהלאשם ל' והרב בעל הטורים לא הכיחו א"פ' וה' דל' תשת ירך וכו' ומה שרשע מס כשנושות מקרא דרכב שקר תרחק היינו כיון דרשע מטיס דרשע' הרבה וכו' שיק' לדדוש וכמ"ס שם דמי' משה' דרשע' אבל הכרח האי דרשע לא הויא אלא מכה האי פסוקא דהכא וזה העיקר וכו' פסתקא תרעומת הרבה גדול גם כן ככסף משה' ועיין עכ':

ב עור שם איזוהו רשע כל העובר על עבירות שחיבים עליהם מלקות וכל שכן וכו' וישותם כד' . דהגדה והלאשם כתב גכ' וקאמ' דהתורה קראו רשע שנאמר והיה אם בין הכות דרשע וכו' מה דהאי רכתבו דרשע מקרי ופסול לעדו כשעובר עבירה שחיב עליה מלקות היינו כשעובר אותה עבירה והתרו בו עליה דאז חייב מלקות ומקרי אז רשע אבל אם עבר על אותה עבירה שחיבים עליה מלקות ולא התרו בו דאז אינו לוקה לא מקרי רשע וכשר מן התורה להעיד רמאי שכל האי עבירה מהאי עבירה ראין חייבים עליה מלקות ולשנא דרמאכס הכי דיוק דכתב שהרי התורה קרא למחוייב מלקות רשע שנאמ' וכו' כראש דכלוקה דהיינו שחיוב ללקות מיירי אע"פ ראש' למו' ולהכין למשנא דכשע"פ עבירו שחיב עליה מלקו' אעפי' שאינו לוקה עליה' כנון דלא התרו כיה עם כז' מקרי רשע ופסול לעדות גיליון וכן כתב בפירו' בתחל' ס' י"ב אם העידו שני ער' שעסה עבירה אעפי' שלא התרו בו הרי אינו לוקה עכ"ל מ"מ כראש ראינו דה"כ מאיפשא מהאי עבירה דעבר על לאו שחיב עליה מלקות ללאו אחר שאין חייב עליה מלקו' דה לאו וזה לאו נובי תימא משום דלוא קראו הכתו' רשע דכונת הכתוב שאמר והיה אם בין הכות הרשע כלומר כשיהא הרשע ימחוייב מלקות אז והפילו השופט אבל אינו בא לומר כששחיב ללקות דהיינו שהתרו בו או מקרי רשע אלא לעולם כשעובר על לאו שחיב עליה מלקות בון שיהיה חייב ללקות בין שלא יהיה חייב ללקות לעולם קראו הכתוב רשע דהו' ליתא דלרבה איכא למימר דמאי דמקרי כגי עבירות דלוי' כהן מלקות רשע אבל כשאז עבירות שאין חייבי' עליה' מלקות לא מקרי רשע משום רכינן דפקד נפשיה דאף על פי שאמרו לו שהוא חייב מלקות עכ"ל לא עיכב עצמו הלעז' העבירה אז מקרי רשע אבל שאר עבירות דלא אתי לוי' כד' אין ראוי לקריתו רשע וכן ממי אש יעבור על אחת מן העבירות שחיב עליה מלקות ולא התרו בו כיון דלא פקד נפשיה אין לקריתו רשע ולא קראו הכתוב רשע אלא למחוייב ממש מלקו' וכו' ללקות ככית דין דהיינו שהתרו בו אבל לא התרו בו לא מקרי רשע ראין לומר דלאו זה דלוקים עליו חמור הוא מלאו זה שאין לוקים עליו דזה ליתא דמאי ראין לוקים על לאו זה משום פכה הוא גזרת הכתוב הוא אבל כמה שכתבו וכ"ס אש עבר עבירה שהיבי' עליה מית' כד' או חייבי כריתות קשה הרב לומר דלא מקרי רשע אלא כשחיב מיתה דהיינו שהתרו בו וכל תכלית שברך כדי להמיתו ראין לומר דמי שעובר עז' כפיו' או חילל שבת וירע שהיוס שבת או שחא על אשת איש או זכר ועדים מעידים על זה שלא יקרא שחא על ויהיה כשר לעדות אלא צריך לומר דמה שכתבו וכל שכן חייבי כריתות או מיתות בית דין כנון שעבר עבירה שחיבים עליה כרת או מיתות כד'

א רשע פסול לעדות שנאמר אל תשת ירך עם רשע להיות עד' חמס ואפילו עד כשר שוורע כחכרו שהוא רשע וכו' . דהגדה הכונה היא ראשילו יורע זה העד הכשר בזה העד השכי שוורע כוראי העדות כנון דלא עמו נתינת או פריעת החעות ע"ז אל ישית ידע' זה הרשע כדי להעיד עמו ועל זה אחר גכ' קראו א תשת רשע עד כלומר כיון שבר לא ירע ברשעתו שלא ירע שוורע רשעתו מעיד עמו הרי הוא משוימו לעד ואי לא משקינן ליה לא מקרא' דמרכב שקר תרחק שה' אמנא כלומר דהיה שתיק קרא ממה שאמר אל תשת ירך עם רשע הוה אמנא דמרכב שקר תרחק לא משקינן אלא כשיודע זה הכשר שהעד שמעיד עמו אינו יודע כלום מן העדות דעכשו מקרי שקר אבל כשיהיה יודע העד הכשר שגם העד הפסול יודע גכ' כמדות וכו' שכתבנו יהיה יכול להעיד כפי ראין כשאן שקר דלא פכירא להו כפירו' דמי' דעירש דשקר הוא מה שבר' מונאים הממון וכו' אבל מזה הפסוק דאל תשת ירך עם רשע מלמע' ראשילו שוורע כאמת שהרשע יורע בעדות אין לו להעיד עליו שהרי השית ידעם הרשע ועוד ראשילו לא יהיה כן ממש משמעות הכתוב זה עכ"ל אית לן לומר דמהאי קרא דאל תשת ירך עם רשע כפיקא זה כיון דישלנו מקרא' דמרכב שקר תרחק דכפיקא מיכה ראין מעיד עמו כש' אינו יודע אש' זה הרשע ירע בעדות ודאי דמקרא' זה דאל תשת וגו' אית' לומר דאשילו שוורע שהעד הרשע ירע העדות ככ' לא יעיד עמו וה' ריבולא למימר דהתם כשנושות דמשיק מדכב שקר תרחק היינו אש' שוורע שהעד הפסול יורע כערו' היינו מהכרח האי מקרא' דאל תשת ירך עם רשע וכו' ועוד אנו אומר דלאו האי מקרא' דאל תשת ירך עם רשע וגו' הוה אמנא דאש' אש' זה העד הכשר אינו יודע בזה הפסול אש' יורע עכ' זה לאו כיון שהוא יודע ודאי הפסול שיעיד עד הרשע דלרבה מנהו הוה עכ"ל דמגיל פסוק מר עושקומו' הכתוב מרכב שקר תרחק הכה דרשות כקו' התם מזה אבל ענין זה שהוא יורע כדאי הערות לא הא דמקרי רכב שקר אבל מזה הכתוב דאל

ראש יוסף הרבות עדות סימן לד

אף עתה שאין מחמתן עליה ואע"פ דחייבי כרית דאמרי היינו
 ודאי חייבי כרת דחייבי כרת לא גרידי התראה וכדמפורש
 כפ סיו כדקום ובתבת לעיל כפי הקוד' בהגהות עכ"ל חייבי
 מיתות לא יהיה ואם כחייבי לאוין באחד נכ' דאע"פ דאין
 לוקי' עליו כיון שעכר עבירה שאילו התדיר בו היה חייב מלקות
 עכ"ל דאע"פ שלא התרו עכ"ל יקרא רשע ופסול לעדות ומ"מ
 קשה מאי דאמרינן דמאי שנא האי לאו מהאי לאו כל' כפי זה
 מהכרח דזה מקרי לאו חמור כיון לרובין עליו וזה מקרי לאו
 קל כיון דאין לוקין עליו ואג"כ רגם בעבירה של חייבי מיתת
 כד לא פסול לעדות לא כשהייב מיתה משם כמו חייבי כרת
 ודוחק לל' יקרא רשע לא כשהייב כשעכ' עבירה של חיוב מיתה
 אע"פ שאין ממתין לו עליה ולכל החלוקות כיון לאכ"י בין
 לרבא רשע דחמס' אף עתה שאין סם מלקות רשע הוא ופסול
 לעדות וזהו הפסד דבר דין קרא לומר עד חמס' לאכ"י אע"פ
 שכבר שרשתי אותו כאכ"י אחר דלתה סיבה שהיה זה עד
 והכס הוא חמס' וכמו שפירש רש"י התם כשכונות ג"כ דגורם
 לכד' וכו' וכן פסקתו ועיין ע"כ:

ג' עוד שם בסור לא שכל אדם עובר העבירה לתיאבון אז
 להכעיס וכו' הגר"ה ז"ל מחלוקת אכ"י ורבא דלאכ"י
 אף על פי שאין בעבירה שום חמור ממון עם כל זה צ"ל
 לעדות ולרבא אינו פסול אלא א"כ יש באותה עבירה חמור
 ממון ואע"פ דלית ליה לרבא דלית פסול לעדות זה
 נכ' מקרי מחמת חמור ממון דלית ברכות כד' להרוח ואע"פ
 דלרבא כעין רע לשמים ורע לבריות וכדמוכח בההיא
 שמעתא דפליגי בה אכ"י ורבא כפרק זה כורר כמומר וכו'
 בש"א בגמ' לימא כתבאי איכא למו' דגם לית דכרית מקרי רע
 לשמים ורע לבריות כיון שמכשיל את המלכה אי ממי איכא
 למימר דבשאיכא חמור ממון פסול לרבא ולא בעי רע לשמי'
 זרע לבריות כמו אוכל ככלות לתיאבון אכל כשאר עבירות
 לית בהו חמור ממון או בעי לרבא כד' שהיה פסול שהיה
 ירע לשמים ורע לבריות ואוכל ככלות להכעיס דהכשיר רבא
 אינו אלא דעלמי' ונראה לרבא אשילו ואם עוכר על עבירה
 שחייב עליה מלקות כיון דלרבא חמור ממון אינו פסול אשילו
 מדרכין כיון רשעו הוא משום דכעין חמור ממון מה לי
 דפסול דאורייתא מה לי רפסול דרבנן ועוד אי איתא דלרבא
 אוכל ככלות להכעיס הוא פסול מדרכין מאי פריך לרבא שם
 כפ' זה כורר מהכריתא דתמי כ' אשת יודך עם רשע עד לו
 גולגלי ומעלי שבועות מאי לאו אחד שבעת שוא ואחד שבועת
 ממון וא"כ קשיא לרבא דכעין רשע דחמס' ומאי קושיא דילמ'
 מאורי קאמ' ככריתא היינו מדרכין גולגלי דקאמ' נמי לא מעירי
 אלא כנוגין דרבנן כד' שהיו שני החלוקות בפסול דרבנן וזה
 אפשר לדחוי' דהכריתא מ"ס כן אמרו על פסוק דאל תזת
 רשע עד אכל מהטע' שכתבתי כרא' כן דאשילו מדרכ' הכשיר
 רבא כיון דלרבא חמור ממון' עוד דלא הוה להו לאכ"י ורבא
 לפלוגי כדאורייתא לכד' כיון דהכל מודים דפסול מדרכין
 ומחלוקת' כלל כפוקתא לא ודאי כ"כ דלרבא אשילו פסול
 דרבנן אין כאן ומה שאמר רבא שם כ"כ זה כורר על ההיא דאף
 כחמ' חמור על העבירות כשר לעדות ואמ' סם רבא ומודה רב
 נחמן לעבין עדות אשה שהוא פסול והא אין סם חמור ממון
 איכא למימר דלרב' נחמן אמר והוא לא סבורא ליה ודוחק
 הוא זה דמא לא ליה דרב' נחמן לא סבורא ליה כסברתו לכך

כראה לי לומר דהוי דקאמר ומודה רב' נחמן דכעדות אשם
 פסול היינו משום האי דאמרינן החשוד על הדבר לא רכז ולא
 מעירו וכו' זה אינו שיה' לי ראיה לא מעירו כיון דאשם פסול
 לרבא לכך כ"ל ר' רשעו היינו משום דחשוד על עדותיו רשע
 לשמים ורע לבריו דהא פסול לה על בעל לא חשוד ל' כעלם
 והא דאין רבא כ' רשעו לרובי דהוא ואחר מאד פליגי להורג
 והיינו טע' ז' משום דפליגי דכוריה אכל אי לא פלגינן דכוריה
 פסול ואשאי פסול והא אין כאן' שום חמור ממון איכא למימר
 דמאי דהוי פסול הכא היינו משום דהו בעל דבר ובעל דבר
 אינו באמת בשום עתה לכ' ועוד איכא למימר דאשאי התם
 דהוי עבירה חמורה דחייבין עליה מיתת כד' ובהא מודה רבא
 דאשאי דאין כאן חמור ממון פסול הוא ורשע מקרי דעבירה
 חמורה היא ועיין בדברי התוספות שם כפ' זה כורר וכפ"ק דף
 ט' עמוד כ' בההיא דאמר רבא דפליגי דכוריה ולאכ"י
 דלא שאני ליה בין להכעיס בין לתאבון פסול כשהיה לתיאבון
 דהיינו משום חמור ממון אית ליה לאכ"י דאשיל' אשם אינו
 לוקה פסול הוא לעדות וזה נראה דאין חולק על דבר זה
 וכפי מאי דאמרינן כפין אשילו כפין יעיד ומשום זה דאיכא
 למירק בשפיר' שם כפ' זה כורר על רכזו אכ"י דאמר דאוכל
 ככלות להכעיס פסול לעדות מההיא דאמר אל תזת רשע
 עד וכו' אלו גולגלי ומלוג דכרית דמחמ' דכעין רשע דחמס'
 תיובתא דאכ"י דאין כאן כ' קושיא דלרבא רבא משום חמור
 איכא למימר דקאמ' אלו ככריתא דאשאי דאין לוקין עליו
 דהא גולגלי ומלוג רבין מיתקן להכעיס וכו' דכריתא להכעיס
 אין לוקין עליהם ואשילו הכי פסולין לעדות כ"כ אוכל ככלות
 להכעיס וכל עבירות שלוקי' עליהם דהיינו פסול ואלו משום
 דאלו ג"כ מחייבי מלקות הן אלא דשורר מן המלקות כל זמן
 דאג"כ כחורה ועוד דמלסן הכריתא נראה דקאמ' אלו משום
 חמוריה ונמי חמוריה ומה דאיכא עליה חמור ממון ועכ"ל

ד' עוד שם היתם העבירה שצד עליה מדאורייתא וכו' ו
 הית' מדרכין וכו' כיצד אכל בהמה כחל וכו' הגר"ה ז"ל
 איכא למירק אמאי לא קאמ' בשל' כשר כהמה כחל דהיינו
 איסור ראשון דאיכא איסור לאו וחייב עליה מלקות כמו
 באכליה וכו' תימא משום דלא שייך למימר איסורא דרבנן
 בפסול דהא לכתחלה מותר לכשל כשר עוף כחל אכל
 באכליה איכא איסור דאורייתא כנון כשר טהורה עם חלב
 טהורה ואיכא איסורא דרבנן באכליה עוף עם חלב הא
 ליתא דגם כשול איכא איסורא דאורייתא כנון שכל כשר
 טהורה כחלב טהורה ומדרכין א"כ כשל כשר טהורה עם חלב
 שחוטט או חלב מתה נס' נמצא איסור בשול כשר כחלב
 מדרכין כנון שכל כחלב אשה וכו' נראה דיש קצת דיוק
 דכמו שגורו שלא לשכל כחלב אשה אמאי לא גורו נ"כ שהיה
 אשור לשכל כשר בהמה טהורה כחלב טהורה דהא קיימא לן
 דמותר לשכל וליהמת כחלב טהורה ומה שכתבתי לן
 דמה ואכשר לומר דאשם חלב אשה דטהורה היא מן
 הדיון ויש לה א"כ קצת דמיו עם חלב של הבהמה טהורה

ראש יוסף הלכות עדות סימן לד

עח

שה אין באן מקומו א"כ אין להאריך בו ועוד דקט הטור היותר הוה יותר מנוי משום הכי נקט הרין כשבין אכילה גם כמה שבת' הטור או חלל'ט דאשן פסול מן התורה אמאי לא קטט או חילל שבת דיש בחילול שבת כמה דברים שהם דאוריתא וכמה דברים שהם דרבנן ונראה לומר דבחלול שבת כיון דיש בה מיתה בית דין מודה דכה שפול וכמו שכתבתי לעיל בהנהג' לעינין שאר העבירות דיש בהם איבוד דאוריתא ואיבוד דרבנן באמר דחדא מניה נקט או באמר דקט יום טוב משום דבעי למימר אחר כך הוי דינא רקובדו מת כיום טוב דבשרים לעדות אבל ודאי דהיותר כגון לומר דחדא מניה נקט דהא הכי תרי נקט ולא אחריני דהיינו כשר בחלב ויום טוב דהיינו דברים פשוטים * כתב עוד הטור היתה העבירה מדרבנן פסול מדרבנן ששכ"ה כורר בפסקת זמריהו יחי' תנא הוסיפו עליהם הגולמים והתמסכים ופרין גולן דאוריתא הוא ומשני לא צריכא למניחת חדש שוטה וקטן משקרא כבנו מניחת חדש שוטה וקטן לא שכיחא אי כמי מפני דרכי שלום בעלמא כיון דחוו דסוף ממוכא קא שקלי פסליהו * ועוד תנא הוסיפו עליהם הדועים הנבאוי ומוכסים כראה מבין דיש פסולין מדרבנן ומוכחא דפסולין עדות דרבנן צריך שיהיה מה חמוד ממוין דקאמר כיון דחוו דסוף סוף ממוכא קא שקלי כד נראה כפי דברי רבנן באלו שיהא חמוד ממוין ואי פסול אכיו אפילו ליכא חמוד ממוין וקיימא לן כותיה היינו בעבר עבירה דאוריתא אבל בעבר עבירה דרבנן צריך שיהיה שם חמוד ממוין וכל המכוין שם במשנה דקתני גאלו הם הפסולין המשחק בקוביא והמלה דכרית ומפריחי מינים וכל השאר נראה לי דכל אלו כמי בפסולין דרבנן מירי דהא קאמ' כב' דמשחק בקוביא טעם פסולו משום אשמכתא הוא ורב ששת אמר משום דאיו עובד כשינוי פל עולם הוא וכל אלו הטעמים אינן אלא מדרבנן ולא הוו גולן גמור אלא כעין גולן וכן פירש רש"י שם כמכנה וכלן כעין גולמים הם ומה שפירש רש"י בכוחו שביעית דהואיל וחמוד ממוין מעבירו על דת דכראה דאף על פי דבער עבירה דאוריתא בחמוד ממוין וכסוחרו שביעית עבירה דאוריתא היא דהא לאכלה אחר רחמנא ולא לטמורה ואם כן לדין דקיימא לן כאכיו אמאי צריך להאי שטמא ואומר דאיוה כלום דאכיו דלא צריך חמוד ממוין כדי שיהיה פסול היינו דוקא כשעבר עבירה דאוריתא דאית בה חיוב מלקות אבל כשעבר עבירה דאוריתא דאין בה חיוב מלקות לא מיפסול עד שיהיה בה חמוד ממוין וזה אפשר דסובר רש"י דל דאיו פסול אלא מדרבנן ואפשר דסובר דפסול הוא מדאוריתא כיון דיש באן חמוד ממוין והרב שכתב לקמן בסמוך דיש מן האבות שכתבו דאם עבר עבירה של תורה שאין בה מלקות אינו פסול אלא מדרבנן היינו דוקא היכא דליכא חמוד ממוין אבל היכא דליכא חמוד ממוין הכל מודים דפסול מדאוריתא ואפשר נמי לומר דכיון דמה שמכוין במשך הן דרבנן וכמו שכתבתי לרעת רש"י דנס כזה פסולתיה מדרבנן אפטי שאיבדו מדאוריתא מ"א אין בה לאו גמור אלא עשה לכד דלאו הכא מכלל עשה עשה הוא קשה קצת דאמרי' בעלמא אית עשה ודחי לא תעשה דמשמע דעשה יותר חמוד ולא וכו' ככתבתי כזה במקום אחר ואין באן מקומו כל זה שכתבנו דבעבירה דרבנן כעין שיהיה בה חמוד ממוין הוא לרעת רש"י ולרעת הגאונים שהכיר הרב בסמוך והכי משמע

פשטא דשמעתא אבל לדברי רבינו הטור ולפי דברי הרמבם אפילו אם עבר עבירה דרבנן דלית בה חמוד ממוין נראה שהם כוכרים דפסול מדרבנן דהא חלול יום טוב שני לית בה חמוד ממוין ועם כל זה סובר דפסול לעדות ואולי דמה שכתב רחלול יום טוב שני דפסול הוא מדכריהם היינו דוקא שחללו כדבר שיש בה חלול דחמוד ממוין כגון שעשה כולמאכה כדי להשחך וזה יד' יותר כדי שיהי' דברי היטב כדברי הנמרא דכראה דבעי' בפסול דרבנן חמוד ממוין אף על פי שהיה אפשר לישב ליטבא דנמ' אפ' ל' לפי מאי דכתבתי דבעבירה דרבנן אעפי' דליכא חמוד ממוין עכ"ל פסול ולומר דנמ' לא קאמר סוף בוף ממוכא אף שחלול היינו לומר טעם לכד אמאי הוסיפו עליהם וכו' ודוק ומ"מ שחלול היינו הכי אם העידו על ענין אחר אלו שעברו על איבוד דרבנן דלית בה חמוד ממוין וקבלו עדותן והוציאו ממוין בעדותן אינן מוגדלין ומצויין הממוין מיר מי שהו כידו כיון דאש"י דלכ"ע כשר וכמו שכתבתי ואפילו אם נאמר דאית להו להמכס ורבינו דהפסולין כיון שעשו מעשה בעדותן ואיכא מאן דאמר דבשרים הן מוקמינן ממוכא כיד מי שהו הממוין בידו ואילו דמיכתבא אמאי דאפילו מי שהו פסול מדרבנן לכו"ל בעלמא כגון דאיכא בעבירתו חמוד ממוין וקבלו כד עדותו והוציאו ממוין כהאי עדות דלא מפקינן מיניה דמדון תורה כשרים הם מה שפסלו רבנן אינו אלא לכתחלה אבל אם שיעברו קבלו העדות והוציאו או רנו על פיהם מה שעשו עשו ואעפי' שכבר הכריזו עליהם דוראי הכרה כעין לכו"ל יום קצת דאיה לזה מאי דאמרינן דפסול דאוריתא לא כעין הכרה דאיה כיון שמדין תורה פסולין הם אפילו שלא ידעו שפסולין וקבלו עדותן והוציאו ממוין מכל מקום הוכחא ממוין היה שלא צריך דהוה ליה כאלו לא קבלו עדות אבל פסולו עדות מדרבנן כריכים הכרום ואם לא הכריזו עליהם וקבלו עדותן עדותן דרין כשרים הם לכתחלה וקבלו עדותן והיינו ודאי משום דמן דין כשרים הם השתא כמי דהכריזו עליהם כיון דהאי בית דין לא שמעו בהכרותו ושם מעשה על פי עדותן מאי דעשו עשו כיון דמן הדין כשרים אבל אם בית דין שמעו ההכרה ועכ"ל קבלו עדותן נראה דאין הכרה לומר דמה שעשו עשו דהא כיון דהכריזו על ל' עשות ולקבלו עדותן כיון שהיו יודע שהו פסול ולי היה נראה לומר דאף עפי' שלא הכריזו עליהם שערין אינן פסולין אם בית דין ידעו כפיסולין אינו מן הדין שיקבלו עדותן ואף על פי שכתבתי דמקבלין עדותן לכתחלה כן נראה מדברי הנמרא כהיה מתבאר דהוה חתימו פלה תרין גולמי' אבל מכל מקום היה נראה לי לומר דלא יקבלו עדותן בית דין לכתחלה אבל כדעבר אם העידו יהיה עדותן עדות ואפשר לישב ההיא מתבאר דהוה חתימו תרי גולמי' דהיה ליה כאילו העידו כבר ככית דין דעדים החתומים על השטר כאילו נקרה עדותן ככית דין וכמו שכתבתי דוקא כדעבר אם העידו מלשן הטור עדותן אבל לכתחלה אין מקבלין כן מוכח מלשן הטור לקמן בסמוך וזה העיקר לג' וזה לשונם כל הפסול דאוריתא וכו' פסול דרבנן אין ופסול עד ופסולין עליהם וכל עדות שהעידו קודם שיכריזו עליהם כשר משמע דוקא כדעבר אבל לכתחלה אין מקבלין אותם אפילו קודם הכרה ואעפי' שהיה

ראש יוסף הלכות עדות סימן לר

שהיה אפשר לומר דמס' התם וכל ערו' שהעיד קודם הכרה
 כשר הוינו כשלא ידעו כד' בפסולין אבל אם ידעו כד' בפסולין
 אזילו אם קבלו עדות לא עשו ולא כלום ראה להם כהכריו
 דמי כיון דידעו שהם פסולין דרכבן מכל מקום מה שכתבתי
 כראיה דהא הטעם דבעי הכרה ללא משום כל' לכד' הוא
 אלא משום שאר בני אדם הוא כד' שלא יבטרו מחמת
 טעם זה אפילו ידעו כד' שעבר עבירה דכיון שלא הכריו
 ת להם לקבל אפילו לכתח' וכן הוא עיקר אעפ' שידעו כד'
 בפסולין ומה שכתבתי כראיה דכל פסולין שמנו כמתכתי
 הם מדרבנן ואם כן איך קאמר בגמרא תנא הוסיפו עליהם
 הגוללים וכו' דמשמע דהפסולין שמנו כמתכתי הן דאורייתא
 אין זה כלום אלא דכאשר אותן המבויין כמתכתי אין לא כראיה
 להם לרבן לאסור אותן שהוסיפו אח' משום הטעם שהוכחו
 כגמ' דהיינו מציאת חט' דלא שכיחא איכתי מעמי דרכי שלום
 והשאר ויחד כך כראיה להם לפסולין משום הכי תנא הוסיפו
 עליהם כלומר על מה שפסלו כבר רבן הוסיפו עליהם עוד
 אחרות לפסולין ועוד דאפשר לומר דמתני' מבי פסולי דאורייתא
 ופסולי דרבנן כמו ולעול מי שיך לזמיר כזה כהא דכתבתי
 ב'תורתך וכו' פירוש רש' וכסוף פ' ד' ד' כתבו התם דכל
 הני פסולי דמתניתין דרבנן וכמו שכתבנו ומכל מקום עבדים
 פסולין הם דאורייתא ע"כ

ה הגרה גולן דאורייתא פסול לעדות אשה לומר שמת
 בעלה וכן הרבה פסולים דאורייתא אבל עבר ושפחה אעפ'
 שהם פסולין דאורייתא כשרים הם לעדות אשה וכן גולן דרבנן
 וה' לכל פסולי עדות דרבנן כשרים הם לעדות אשה כן כר'
 דכל פסולים דרבנן לעדות אשה כגון גולן דרבנן ומאי
 ד'תבנו דגולן דאורייתא פסול לעדות אשה וכן גולן של דבריהם
 דכשר לעדות אשה הכי איתא התם סוף פ' ד' ד' ועיי' טס
 כרכו התוספות בענין מחמת פירות שכתבתי דלא כתבנו
 שכתבתי ואתה תבאר :

ו הרב היתה העבירה שעבר מדבריהם וכתוב במשנים
 וכו' ויש מן הגאונים שכתבו שאם עברה של דבריהם
 שאינו פסול כיון דליתא חמור וכו' הגרה כלומר אם עבר
 עבירה של דבריהם וכאותה עבירה אין בה חמור ממון אית
 פסול רבין דעביר הוא משל דבריהם אינה חמור ממון לא
 מיפסיל דבעבירת דבריהם נר' כדי לפסלו שהיה בה חמור
 ממון ומ' אכתי דלא כעין חמור ממון היינו כשעבר עבירה
 דאורייתא וכמו שכתבנו בהגה' דלעיל דכן מוכח בגמרא
 סנהדרין פ' בורר וכו' וסתלקו תמיהות הרב הגדול כי
 אף על פי דלשון כיון דליתא חמור ממון פשטו כרא' כרכו
 הרב מכל מקום הכונה היא כמו שכתבתי דמידי כשעבר
 עבירה שאין בה חמור ממון ומשום הכי קאמר כיון דליתא
 חמור ממון כלומר כהאי עבירה אבל מכל מקום כד' דאיכה
 למירק על דרכי אלנו הגאונים דסוכרים ראש עבר עבירה
 מדבריהם שאינה פסול להעיד שהיא כס' חמור ממון וכראיה
 מדרכי הרב שמכין מדבריהם דבעבירה של דבריהם אין כס'
 חמור ממון וא"כ מחב' דאין שום אדם פסול על עביר' מדבריהם
 וזה אינו דהא מוכח בפ' א"כ ובפ' ד' כס' כס' פסולין מחמת
 עבירת דבריהם וזה הוה להם להקשות לדבריהם ואפשר לומר
 רכות הרב היא דאורייתא חמור וכו' כיון דמי שעבר עבירה
 מדאורייתא פסול מדאורייתא אעפ' דאין כן חמור ממון א"כ

מאי דפסלו רבן אחאי כש' שהיה בה חמור ממון כדי לפסלו
 מרבנן ואחאי והא גס' כן אמרינן כל מאי דחקין רבנן כעין
 דאורייתא תקון וכמו שאם עבר דאורייתא פסול דאורייתא אעפ'
 לריבא חמרת ממון כן כמי מאי דפסלו רבנן כמי אעפ' לריבא
 חמרת ממון אעפ' שרכרו אין משמעו כן מכל מקום יהיה
 פירושו כן וכתב עוד שם הרב וטוב מצאתי בפ' איתיה כש' וכו'
 הקשו התוספות שאין יגבה כשטרות שהעדים פסולין כיון
 שעובדים על לא תשימון עליו כשך ואכי תמיה על קושייתם זו
 דהא העדים אין מרחימם כלל אלא כן און חמור ממון
 ושד' מי דעל לאו דלא תשימון עליו כשך און לוקין עליו העדים
 ואעפ' שהיה המלוה והלוה לוקים עליו העדים אין ראויים
 ללקות עליו דהא לא עשו טום מעשה דהחתימה שחתמו לא
 מקרי מעשה לענין ההלואה או אף על פי שנקרא מעשה
 הא חזינן דאין לוקין עליו וכמו שאין לוקין וגם אין בהם חמור
 ממון אין לפסולן מה שאין כן במלוה ולוה דים להם חמור
 ממון ואכתי פסול אף על גב' לריבא חמור ממון היינו שעבר
 עבירה שחייב עליה חלקות כמו ואכילת ככלה להבעי' רלוה
 קראו התורה רשע דכתיב והיה א"כ הכות הרשע ומהא
 נפקא לה' לגאונים אלו דאם עבר אדם עבירה מן התורה
 ואין בה חמרת דאורייתא פסול אלא מדרבנן דכעין דמי רבנן
 דיש בה חמרת' ועוד איכה למירק דאלו העדים אחאי
 יש לפסולן משום לא תשימון עליו כשך מה נפשך הכא ידעי
 העדים כהאי שטר ריש כו' רבית או לא רבית אי לא ידעו כגון
 דכלל הקרן עם הרבית ועשו כלו קרן אם כן העדים לא
 ידעו מהרבית כלל אחאי והיו פסולין ואי ידעו העדים כהאי
 רביתא כגון שטרות כשטר הרבית אם כן כהא כמי איך לפסול
 את העדים שהעדים חתמו על מה שיכול לזכות בכד' רביוני
 הקרן אבל על הרבית רב' יודעים דכד' לא יגבו ודאי דלא
 חתמו על דבר שאין עתיד לזכות ובראה לומר דמכל מקום
 העדים עובדים על לאו דלא תשימון עליו כשך דאפשר דהלוה
 כיון שיש לו עליו שטר יחשוב שהוא חייב לפרוע ויפרע למלוה
 הקרן והרבית ומצא שהעדים שחתמו הם סבה שיערע' וס'
 לזה רבית ומצ' שגם הם עובדי' על לא תשימון עליו כשך ועוד
 יש לומר דהעדים ידעו שכלאיתיה הלוהה יש בה רבית אבל איכה
 מפורשת כן כשטר לא כללו הקרן והרבית בתם כהלוה והעדים
 חתמו אעפ' שידעו שיש סם רבית יגבה כד' ראה אינו
 מפורש שם הרבית וכו' כתבו שם התוספות שם בפ' איתיה כשך
 עיי' שם דהתוספות רחו תרון האחרון שכתבתי ועוד כראיה
 דיש לקרק קנת ריוק רכבי קושיא זו שסקסו התוספות וכפי
 אחר מן התרומים שתרצו כפ' איתיה כשך דהיינו התרון
 השני שתרצו שם כראיה שהם סוכרים דמתכתי דאלו הם
 הפסולים המשחק בקוביא וכו' מיירי בפסול' עניות מדאורייתא
 דלפי תרון הראשון לכד' מוקי המשנה בפסולין דרבנן אבל
 לפי מאי רהיה סד' כשהקשו הקושיא מיירי המשכ' בפסול' עניות
 דאורייתא וכן לפי תרון השני חזינן כסוף פ' קאמ' קאמ' דר'ה
 דמתכתי' רואלו הפסולים וכו' מיירי בפסול' עניות מדרבנן
 כש' פסול ההלכה שם וכן פירו' שם רש' והתוספות ז' ע"כ :
 ז עוד שם הרב וכמדרכי' פ' הוולן קאמ' ופ' בורר כתבנו כי
 פסולי דרבנן דכעו הכרו דמי שהגביה ירו על חכרו וכו' ופסול
 לעדות הגרה כרא' לי דמכל מקום נר' להודיעו ולומר
 ליה דכל שמגביה ירו על חכרו כד' דש' פסול לעדות הרבה

ראש יוסף הלכות עדות סימן לד

עט

כדי אדם נראה להם דהנכחה יד לחברו לכך לא מקרי
 רשע לשיכך כדי לשיטלו בדרך להודיעו שכח הרב ואם סמגיה
 יד על חברו אינו לוקה וכו' נראה מרובו אלו דמכל מקום
 יש לומר כיון שהנכחה ידעל חברו ואינו תמיך דלא מניחו לאו
 בזה אלא כמי שמכ' ממנו לחברו דהיינו לאו דקניוסוף להכתיב
 ואשילו לאו זהו אלא כפיכך בפירוט כמי שמכה את חברו אלא
 בטלית כד המכה למי שחייב מלקות שלא יוסוף על ארבעים
 מהא דקאמ' פ' יוסוף להכותו אמרין דהוי אזהרה למי שיכה
 את חברו וכמו שכתב הטור בן לקמן בהלכות ה' כחברו סי'
 ת"כ אבל כמי שנגזרה ידו לחברו להכותו אף על פי שלא
 הכהו מכל ל' עובר כלאו דהא אינו אלא אבאכתא דאבאמיכו
 רכנו מקרא דאמר ליה משה רבינו עלי השלום לרתן או
 לאיכוס ויאמר לרשע למה תכה דעין הכות לא כאמר אלא
 תכה אף על פי שלא הכהו והיה אשכח לרחות אשכחתא דא
 ולומר רמה שאמר למה תכה ולא אמר הכות היינו משום
 דהיה מבהו וכעוד שהיה מבהו אמר לו משה למה תכה ואילו
 בכך עסק מלהביות הוה אמר ליה למה הכות אבל אמר
 תכה הוה משום שיראה אותו בעוד שהיה מבהו ומשום הכי
 קראו רשע אבל בהנכחה יד לכך כלל הכאה לא מקרי רשע
 זכפי זה לא יהיה פסול לעדות ואשילו לפי מדרש חכמים לא
 יהיה פסול לעדות כיון דקראו הכתוב רשע ה' כלל דלא הוי פסול
 וכי תימא משו' דקראו הכתוב רשע ה' אבאכתא דלא הוי פסול
 לעדות אלא מי שחייב לומר שיש בו מלקות או כרת או מיתת
 ב' דו' המנכיה יד על חברו הוה פסול לעדות אעפ"י דאין
 בו לאו כל איסוריה שכתורה שעבר על אחד מהם יהיה פסול
 אעפ"י שלא יס' בולאו ואם יהיה בו לאו אעפ"י שאין בו מלקות
 יהיה פסול מק' דהמנכיה יד על חברו ר' אעפ"י דאינו עובר
 כלאו פסול לעדות כש' מי שיעשה עבדה שעובר עליה כלאו
 שהיה פסול לעדות ומה שקראו הכתוב רשע לומר שהו רשע
 בדיו או שהיה רשע בדברים אחרים אלא שאפשר לומר רכיון
 שיש לו כל כך שנות מנה להרים יד על חברו להסתותו הרין
 הוא שיקרא רשע ויהיה פסול לעדות אבל כפי הסברא ודברי
 הגמרא והפוסקים אינו פסול לעדות כיון דאין כאן לא מנות
 עשה ולא מנית לא תעשה ומה שכתב ואם המנכיה יד על
 חברו אינו לוקה דמשמע דמכל מקו' לאו הוה עובר לא ידעתי
 מנין הוה לו זה דהא לא מניחו לאו לא היה רפוי יוסוף והיינו
 במכה ממנו ואולי דסבירא ליה רכיון דהנכחה ידו להכותו
 הוה ליה כמו שהביא ממש ושכר כלאו וזה אינו ראש בן היה
 ליה להיות פסול מן התורה כמו מי שהכה ממנו דעובר על לאו
 דפ' יוסוף להכותו וכי תימא דמכה ממנו גם כן אינו פסול מן
 התורה דאעפ"י דעבר על לאו דפ' יוסוף אינו לוקה דהא חייב
 בתשלומים וקיימא לן דאין אדם לוקה ויטלס זה אינו רהא אם
 הכהו הכאה בפחות מזהו פרוט' דאין כאן תשלומים שחייב
 מלקות וכמו שכתב שם הטור והלמכס כהל' חובל פ' וכיון
 שכהא' לאו לוקי אפילו כשהיה כהא' שיהיה כהא' שיהיה כהא'
 מלקות מכל מקום פסול הוא מן התורה לעדות רכיון דהא
 לאו בר מלקות אלא שיש הכה' שלא להלקותו מכל מקום עבר
 על לאו שיש בו מלקו' מקרי וזהו כמו שכתב דהמכס דמי שהעדי
 עליו עדים שעבר עבירה שחייב עליה מלקות אף על פי שלא
 התרו כיה וכיון שכן אין כאן מלקות ועכ"פ פסול הוא לעדות
 ג' הכא אעפ"י שמחמת התשלומין אינו חייב מלקו' מכל מקום

עבר על לאו שהוא כר מלקות וא' תשיבני מלאו שאין בו מעשה
 ושאר לאוי רקיימא לן שאין לוקין עליהם דאמאי אינו פסול
 דשאני או שאין בהם חיוב מלקות משום ומשום לא לקה אדם
 עליהם אבל לא יש בהן עשה שלוקין עליהם כגון שהתרו בו או
 כגון שהכהו הכאה בכח' משפ' אפי' לוח לא דריכנו רכיון
 דכר מלקו' הוה ומשו' עכה אינו לוק' מחייב מלקו' מקרי וכגון
 את חברו פחות משהו פרוטה איכא לשמוקי אס' ילקה או לא
 ילקה . ילקה דהא לא כיתו להשבנו או לא ילקה דהא מה
 שגזל לא מקרי גזל כיון דאינו נקרא ממון ועיין לקמן בסמ"ק
 שם דנראה לי משום דלא מקרי גזל ולא יהיה חייב מלקות
 וכן משמע לשון הטור לקמן בתחלת הלכות גולה דכתב לגזול
 אשילו כל שהוא אבוד דמשמע איסור איכא אבל לאו ליכא וכן
 כתב דהמכס ויתר משורש הוה בכרבי הטור לקמן בהלכות
 גככה סימן שמה' קראמ' וכל הגונב אשילו שיה פרוטה עובר
 על לאו דלא תגמכו וחייב לשלם גנבה כפידוש דכסגול דוקא
 שיה פרוטה עובר על לאו וחייב לשלם אבל בפחות משו' פרוטה
 אינו עובר על לאו ואינו חייב לשלם ואעפ"י שאפשר לדמות זה
 ולומר דמה שאמר וכל הגונב אשילו פחות משהו פרוטה עובר
 על לאו וחייב לשלם היינו לומר דבגונב שיה פרוטה דוקא
 עובר על לאו וחייב לשלם אבל בגונב פחות משהו פרוטה
 עובר על לאו ואינו חייב לשלם מכל מקום האמת ויהי דרכו
 דלשון הטור משמע דכפחות משפ' אינו עובר על לאו ואינו
 חייב לשלם כיון דמשקלא מה שגזל הוה כיה ט' ועוד מהא
 דכתב שם בהלכות גככה הרב על מה שכתב הטור אסור לגמב
 אשילו כל מהו ככ' דהמכס וכתב ה' הוכי' ודין פ' משפ' בממון
 כדיון חגי שעור באיסורים נר' כמאן דכמו באיסורין דעלמא
 אינו כשעור עובר על לאו ואי' אין כשעור אינו עובר אלא
 איסורא בעלמא יש כאן כן כמי בגזול ממון אס' גולה שיה פרוטה
 עובר על לאו ואי' הוה גזול פחות משהו פרוטה אינו עובר אלא
 איסורא בעלמא הוה וכך דקדמו נ"כ לישא דקאמר אסור
 וכו' ואל' תשיבני מאי דאמרין דהמכה את חברו אינו חייב
 מלקו' מחייב הוה חייב בתשלומין דהיינו דוק' בהכאה שיש בה
 שיה פרוטה אבל אי הכה אותו הכאה שאין בה שיה פרוטה
 מקרי הכאה ואו חייב מלקות כיון שאינו חייב בתשלומים
 ואמאי חייב מלקות כיון שאין בהכאה ט"ל לא מקרי הכאה
 דאין זה כלום דכשלא בממון אמרין אין אדם קפיד על
 פחות משפ' ומשום הכי לא חשיב גולה אבל בהכאה כל שהוא
 קפיד איניס ולא מחיל דאשילו בהדמת יד כלל הכאה כלל
 קפיד קראו וקראו רשע כש' כשים שם שום הכא זכר אה דאיכא
 למירק על דבריו הרב דאמ' ואם המנכיה יד לחברו אינו לוקה
 ג' דהעובר ללא תעשה שאין בו מלקות פסול מדרבין דתולדה
 וזו אינה כיון דהחורבני דיוק לישא דקראו הכתוב רשע אס' כן
 ודאי רפסול הוה מדאורייתא דהא כל מאי דאמרין דאס' עבר
 על לאו שיש בו מלקות דפסול הכא הא קראו רשע הכתוב
 וכיון דקראו רשע ודאי שפסול הוא אף על פי שאינו חייב
 מלקות ויהיה בטעם משום שכיון שיש לו כל כך עונות להרים יד
 מכל מקום אף על פי שאין כאן מלקות יש לטעמו ועוד רכיון
 שהוא עובר דשכר על לאו אמאי אינו לוקה כיון שהכתוב
 קראו רשע ואי' משום דאינו עושה מעשה מכל מקום דרמת
 יד חשיב ליה מעשה וכמ' רכיון דהרים יד הוה כפיו על
 זה הוה ליה כאילו הכהו ממנו ועוד דרואי דהללו הוא כן יוסוף
 להכותו

ראש יוסף הלכות ערות סימן לד

לחנותיו ודוחק לו ששכח ממש ילקה בשביל לאו זה וכשהריס
 יר ששכר נכ על לאו זה שלא ילקה עליו זה לא שמענו ונראה
 דיש לרקוק בהלכות הלכות חובל בשכלל המצות
 שיש בלחות הלכות כתב הלכות שכלל המצות
 מזה נכמנות לת רהיבו האי לאו דפיוסוף רכתב והוא זל
 כתבו כפה ואלי דטס יש בהדפס הכי וכן כר דכתב אחר כך
 וכאור המנות וכו' דמשמע שהן רכות עכ"ל

ד' וכתב הרב ואעפ"י שמדברי הרמבם וריבנו נראה וכו'
 משמע דכ"ל הוא וכו' הגר"ה ויש לבעל דין לתלות ולומר
 דכשלאמל כמו שעשה עבירה שחייב עליה מלקות קראו
 הכתוב רשע או חכמים כמו גזרו ופסולו מי מדרה להם גם כן
 שיקרא ופסוליהו לעדות אבל מי שעבר על לא תעשה שאין
 בה מלקות שלא קראו הכתוב רשע אפשר דיש לרבין לו דכיון
 דלא קראו הכתוב רשע הם לא תעשה הי' פסול לעדות
 וכתוב עוד ומנאתי כשאר העוברים על דבר שאסורו
 דרכין כגון נביית כותס או חלול יום טוב כ' אינו פסול אשילו
 מדרכיהם ודבר זה הפך סברת רבינו והלמכס דהא כתבו
 דחלול י"ט כ' שהיא פסול מדרכיהם וכפי מה שכתבתי אפשר
 רעולה דעת הלמכס וריבנו בדרכיהם כפי העיבור דכתבתי דמי
 שח' י"ט כ' דפסול הוא משום חמור ממון רעושה מלאכה כדי
 להרויח או כש עוף כחלב כדי שלא ליקח עוף כשר ועם אס
 יאכל נביית הכורים מפני שהוא כזול יותר נביית ודאל
 יורה כעל העיבור שהי' פסול דהא טעמו זל משו' רל"א אשכחן
 פסולין דרכין אלא כחמד ממון והא הכא איכא חמד ממון
 ונראה ליה העיבור לומר רכל דבר שאסורו רבין דכתבתי
 אסור מן התורה ושאשאר בתורה שהוא אסור ואתו רבין ואסרו
 דברים המותרים כגון שכתבתי לעשות מדין תורה אלא שכאן
 דברים הרבה שהם מותרין לעשות מדין תורה אלא שכאן
 דרכין משום משמרת למשמרתיו ואסורם וכיוצא בדברים אלו בהא
 אמרינן ראש עבר על אסור דרכין רבין רבין כיון שיש בה
 חמור ממון כיון שאין בה חמור ממון אלא אי מה שאסורו רבין
 אינו דין מהחמור אין שום איסור מהאי מצו' בתורה כגון י"ט או
 גביית ככר ל"ו דין מוקפה ככל ש' וכיוצא אינו פסולם לעדות
 משום דקלנין הם אלא בני אדם ואין אנו מתייראין אס ועברו
 שאל יעבור על דרכיהם תדכיה כיון דאיכא חמור ממון כיון דאיכא
 חמור ממון אינו פסול לעד דאין רבין וכן זה ככלל רשע הכתוב
 בתורה דעיינן בהנהו רלעול ככל משו' ודבריו כעל העיבור כמו
 דעת הגאונים כמו שכתבתי לדעתם וכן דעת רש"י ער כאן
 ט' ע"ט כשור קובץ המת לא יאמר רבין רבין לה' י"ט ואל
 הכסור אשילו נדו אותן וטעם באיולתן כתב הרב ז' דין פ'
 זה כורך וכתב נסחת גימט רף' הגר"ה ואינה לא כגמ'
 ולא כהרף ש' כי ריבון שכתבם הוא זל רהוא כתב כנסת
 הרף כגמרא והא משמתינן להו ועברו ומנא אחריתיה והא
 לך גירסת הגמרא שכתבו ואחר כך אכתוב גירסת הרף
 גירסת הגמרא היא זו והנה קבול ריבון שמתיהו רב פפא
 ופסוליהו ואכשריהו לעדות רב הונא כריה רב יהושע
 אמר ליה רב פפא והא רשעים כינוהו ככרי מניה קא עברי
 והא שמתיהו סברי כפרה עכדי לך רבין זו היא גירסת הגמרא
 וכהרף י' תוספת כשהקשה רב פפא והא שמתיהו כתב
 ולא כעו על שמתיהו וכפי גירסתו זו הכי פירושא דרב פפא
 שמתיהו נביית רמזא רלא כעו על שמתיהו כלומר דלא כעו

לכיתרין לומר רמאי רבין רבין המת משום דהו סברי דמנהו
 עברי ורמי דמשקרא משום רשעת פשו משום הכי יש לפסולין
 לעדות ורב הונא כריה רב יהושע קא סבר רמאי רלא אתו
 למיכתי על שמתיהו ולא כקראו ולא ככללות כלה לאו משום רשעו
 ברשעות מעיקר לא רמשי קראו שכתבתי בהלכות הי' סבורים
 שעושין מנהו אבל כשראו שגדו אותן חכמים ידעו כדאלי
 שעשו איסור ולא כאו לפני בית דין להתנבל רבין דיעו
 שחטאו ורבין גירסו על ככה ולא כאו להתנבל רשעים
 ההתנבלות יתירו ליה רבין רבין והם אין רוצים בכך אלא
 רוצים הם לעמוד כדורו כרי שיכפר עון חלול יום טוב כראה
 לי שפירש הרב כעל חמקי יוסף וכפי פירוש זה נראה ראש
 אחר שמתיהו רבין כפי כאלולתן ועשו כזה המעשה ודאי
 פסולים הם לכ"ז זה נראה לי כפי גירסת הגמרא שיש כירכו
 וכפי מה שכתב הרף ולא כעו על שמתיהו אלא שהרף כתב
 והסוף בתוך דברי הגמרא סבר רב הונא כריה רב יהושע
 לאכשריהו ומשום הכי כת' הטור דלרב לאכא פסולין רמרקאמר
 ככר משמע ולא קס סברתיה אלא ככר פפא רעשה מעשה
 ופסוליהו ואין כאן כ"ל ראה לומר ראשון הכי קבול ליה
 להרף דאין להלכה ככר הונא דהא אפשר לעוש רמש ככהר
 הונא לאכשריהו רוצה לומר רב הונא מתן טעם וסברא
 לאכשריהו וכשעמו וכברתו היא עיקר וכן דבריו מתקיימו
 במסקנת הדברי אפשר ליה כיון הרב הגדול וכפי זה אפשר
 דמאי דכתב הרף ככר רב הונא אין כתוב כן בגמרא אלא
 פירוש הוא שפירש בדברי הגמרא על דבריו רב הונא כמומה
 שיש לנו לומר כמה שכתב גם כן ולא כעו על שמתיהו רבין
 דברים הללו כתובים בגמרא אלא הוא פירוש על מה שהקשה
 והא שמתיהו אעפ"י שפירוש רש"י הכתוב שם ככר אלמס
 תפס וכתב ולא כעו על שמתיהו רשעו כהו רבין הנאמל
 מקום חין זו הכרח דכפירוש בגמרא אין כתוב כן וכמו זה
 שכתבתי אפשר לומר כשכתב הרב גירסת הרף והא שמתיהו
 ליה ועברי ומנא אחריתיה הכי ומנא אחריתיה פירוש הוא
 בדברי הגמרא וכמו שכתב שם בואותן פירוש שיש על הרף
 אשילו כהיה כשהא רכתוב ולא כעו על שמתיהו וכמו
 קבול רמי דקבור כפפא וכו' ופסוליהו וכו' כתב רש"י משום
 שכר ממון עוברים על דת והזה ליה כרשע דחמס ותמהמי
 על זה רמאי הוא דכתב רש"י רמאי רפסליהו היינו משום
 רעברי על רת משום חמור ממון דהא קיימא לן כאכתי דלא
 כעין רשע דחמס וינא ליה הא והיה כראה לומר דקבור
 רש"י בדברי הגאונים דכלל מוצא לא תעשה רל"ו כה מלקות
 לא מפסיל אלא מרובין והכא כהני קבול רמי דאי שלא התו
 כהם ולא ידעו שעשו איסור דלילו התרו כהסו אמרו להם
 דאיסורא עברי ועב' עכרו ועב' כזה ודאי לא מיירו דאם כן
 לכולי עלמא פסולין דהא ידעו ודאי דאיכא עברי ועם כל
 זה עברי ודאי רפסולין לכולי עלמא אס כן אין באן מלקות
 גליבא שכולה אלא מרובין וסבירא ליה לרש"י דמי שהא
 פסול מרובין אינו פסול לא כשאר' חמור ממון וכמו סבירא
 להו לגאונים וכמו שהוכח לעיל דכפסוליהו עדות דרבין בעינן
 חמור ממון דהא כל פסולין הגומיין במתניתין וכן בגמרא כפסולין
 דרבין כולן כשיש בהם חמור ממון מיירו ומשום הכי כתב רש"י
 הכא רבין דמשום ממון עברו על דת אלא שלזה נראה שיש
 לראות כפי אחד מן הנדדן שכתבתי לעיל בהגות רבין

ראש יוסף הלכות עדות סימן לד

עכמו שאין לנו ספק כמו מעיקר דעה לה ספק וכיון דמשום
 ספק הוא מכירא לרבינו יוחס אינו רפגול לא מרדכאןכל
 כפיהו כראש לדעת רבינו יוחס דכל כך הי כיון דהנה
 קבוראי כמו בשאר חילול'ים א' רבין דמשום ספק חשיב ליה
 מדרבנן פסולו אס כן מה לי קבורת מת מה לי שאר חילול
 ומדרי סטור' כפי דאס חילול'ים בשאר דברים שהוא פסול
 מראוריתא וכתבני בלא שום ממלקותגם הרב לא הביא בזה
 מחלוקת לכך כראה לי דס' לרבינו יוחס דמי שפסול אינו
 פוסל אלא מדרבנן משום דקבורא ליה דאף על פי דרב
 פסא פסליכוהו מכל מקום לא פסגן לגמרי מראוריתא משום
 דאפשר דהנהו קבוראי סבידא להו כמו שאמר רב הונא כריה
 דרבי יהושע אלא ששמע ליה דמסתמא אין ארס טועה בזה
 אבל אפשר הוא שטעה וכתן סגן איכא ספקא ומשום הכי
 פסליכוהו אכל ר'סנא סוכר רבין דאיכ' למיתלי תלין לקולא
 ולא פסלין להו ומה פכתב סוכר וכן מוכיח מדברי הרמבם
 אי אמר אינומיב לן שחיב לך כמו שאמר משו' דהלשן משמע
 ראה דכשלא באיני חייב לך כמו שאמר משו' דהלשן משמע
 הכי דרבינו פרעתין ומשמע' כפי דהיינו לומר לה'ס ומה'ס
 מפרטי א' מן המשמעותי אבל הכא מה שכו' עוש' לש דעת הכל
 עושה איבוד וכיון דכמה שהוא עושה אינו עושה לא איבוד לא
 תלין לומר דבמשמעותו חשב שאינו איבוד האי דעבר ודוק:
 יא עוד שם הרב כתב דאיכ' כסימן שי' וכו' ים לבעל
 דין לחנוק וכו' ולא אמרין ליה אכסי' לא כשה טרוב העולם
 טועים וכו' כהא דלא תחמוד לאגבי בלא דמי משמע וכו' .
 הגר' ואי משם אפילו כדכר טרוב העולם טועין עכ' אין
 לנו לתלות ולומ' שטע' שאיכ' התם דאמרין לא תחמוד לאיני
 בלא דמי משמע לכו וכו' הוא האמ' דכלא דמי הוא וכמו שכתבנו
 התוספות ומשום הכי תלין אכל בעלמא דכמה שאמרין
 טעמי אינו דבר אחת לא תלין אעפי' טרוב העולם יטעו כזה
 אלא שהענין אמיתי הוא דכיון דרוב העול' טועין ים לכו לומר
 דכס' ים טעה ואי' בתכתי' דמחלוקת רב פסא פסליכוהו דמי
 קבוראי ורב הונא כריה דרב ידוע דאכסריכונו כפי הו'
 דכתי' מציאות דהני קבוראי אין רוב העול' טועין כזה וכמו
 שכתב הרמבם ורב פסא סוכר דכשלא כדכר טרוב העולם
 טועין כהא אמרין דים לתלות שטעה כמו ההיא דלא תחמוד
 לאיני וכו' רב הונא כריה דרב יהושע סוכר דכיון דאיכא
 למיתלי אעפי' שאין רוב העולם טועין עכ' ים לתלות כמו
 הנהו קבוראי וכמו ההיא שכתב הרמבם ז'ל שאם ראהו קושר
 ומתיר כשכתבו' דש' סוכר דככוס מותר ואם ראהו עושה
 מלאכה כשכתב נרד' להודיעו שהיום שכת וענין זה כתבנו
 הרמבם כמו שהביאו באו הרב רלא עמוד לאיני הוא דבר
 שרוב העולם טועים והנהו קבוראי הי דבר שאין רוב העולם
 טועין כמו שהיא שכתב הרמבם דנרד' להודיעו שהיום שכת
 וכיון שכן כראה דאיכ' לרביק עליה דהרמבם רכתב כיצד
 ראהו קושר ומתיר כשכתב נרד' להודיעו שזה חילול' שכת
 דכראה דאם לא הודיעוהו לא מפסול והתב טע' מפני שרוב
 העולם טועין כזה דמשמע דמשום הכי לא מפסיל אלא משום
 דרוב העולם טועין כזה שסוכרים שהוא מותר אבל אם יעשה
 דבר שאין רוב העולם טועין כזה כראה קוראי שאין לתלות
 בו אלא פסלין ליה והוא ז'ל כתב סמוך ליה שאם ראהו עושה
 מלאכה כשכתב או כ' נרד' להודיעו שהיום שכת איני וכן

שכר בלא שיש בו מלקות מן הדיון אלא יהיה חיוב מלקות
 עכמו כשעבר עליו משום סכה כגון שלא התרו בו כזה ודאי
 שכתב דמשע כיון שעבר על לאו שיש בו מלקות ובה ידו
 הגאון דמשע דאוריתא ולא כתבו דפסול דרבנן לא כשעבר
 עבירה בלא שאין בו חיוב מלקות מן התור' כלל גיליון והוכחנו
 שיש' שאר דעת הרמבם עכ' לך כראה לי לומר דקבורא
 ליה ל'ט' כמו שכתב רבינו יוחס דהנהו קבוראי דפסליכוהו
 דכ' פ' אים פסולים אלא מדרבנן ואין כאן איסור תורה כלל
 וכיון שכן שאין פסולים אלא מדרבנן וסוכר נכ' דפסולו רבין
 בענין' חזר מאון משום הכי כתב מה שכתב כתב רש' סכרו
 כשע' עכ' לן רבין וכו' ופס' כדמי משום כפרה כראה והאי
 דהני קבוראי שפדון וקל' עליהם הכהי סכרו ליהם חכמים
 דמשמע דלא עברין מקור' ואס' לן אשלו לפרוש רש' שירש
 נהא ק' א' משמתיכו להו על סראשנס ומוריס ועובריס ודאי
 דלא משום דשעות עבדי דאי משום דשעות לא הוסי' להו לקבל
 דברי חכמים וליטב כדמי' ועוד לרב פסא למה לא שלח למיט' .
 מנישו אמרו עמו כן לראותאם טעוב כמחשבתו ופסלו שהם
 מותרין לשנות כען דמוכחא מילתא דאפשר דטע' כהכי וחזקן
 לברמבם אש' דמי שחלל שכת נרד' להודיעו שהוא שכת ואם
 לא חזקו אינו עברין' דאפשר דשכת שהיום שכת ואעפ'ו
 שיש לנו לומר שהרמבם סבורא ליה כמו רב הונא כריה דרב
 יהושע מכל מקום לא חזקן ליה כן כפירוש אשפי' שריב' כתב
 שכן סבורא ליה ומכל מקום אין ענין ההיא דהרמבם להנהו
 קבוראי דהרמבם לא מיירי אלא כאיש אחד שטעה מ לאכה
 והנהו קבוראי היו רבים ועוד הכא דיורעיס ודאי היו שהיה
 ים דאי לא הוה להו להסתכל כזה וככל זה עיין שם כנ' ולרב'
 פסא כראה לומר דקבורא ליה דמסתמא אין ארס טועה כזה
 ורב פסא לא חז' להטעו אי משום דשעות ודאי עשה ומשום
 הכי פסליכוהו וכו' פ' כ:

י. הרב כמשנים קבורי המת כ'ט א' פסולין לשון מדרבנן
 ויא' שכתבים וכו' ויש לתמוה למה פסק הפך דעת הראש' ועוד
 שכתב פסולין דרבנן וכו' : הגר' וכו' לי ראיכא למימר
 דמה שפסק הפך דעת הראש' משום דסבורא היא דכיון דנידו
 אותן חז' סבורא היא לומר דמשום כפרה עכ' להו דרבין ואי
 סבור' להו דהיא דקברו בהתמנה הוא דעבר' לא הו' נריבו
 רבין לפנות להם כפרה כיון דמותריס הם לעשות מאי שנא
 משאר מלאכות גמרות האותרות לעשות כ'ס דלא דריכוין
 לכפרה וכן דמכרת רב הונא כרי' דרב יהושע סכר דחוויה
 היא וכמו שכתבנו משום הכי פסק נרד' סכרו ולמה שכתב
 נ'ט' דמי' כתב דפסולים מדרבנן ראי פסילי מראוריתא
 הוא דפסילי דבקיאיין בקיבוע' דירחא חדא ראיכא למימר
 דחז' דכתב רבינו יוחס דפסילי מדרבנן היי' משום מאי
 דכתבנו דלא התרו בו דליכא' מלקות ואס' כן אין כאן פסול'
 דאוריתא ולא מן השע' דקבורא ליה לרב הגדול' פי' שבו משום
 ספק ועוד אי' חזק' ראפילו כפי טעמו של הרב אשפי' דשע' .
 בקיאיין כקבוע' דירחא כאמר דכיון דהניחא השני ימים
 טובים משום דשמי' יחזר הדבר לקלול' הניחו אותן כמו
 דיון דמעיקר' דהו' משום ספק וכל הדיון שהיה בהם מעיקרא
 עכמו ומי יהיה ולא חושטין משום דעכמו בקיאיין כקבוע' א'
 דירחא הא ראי' מי שלא הבי' עחבי תכשילין דמתנה כיום
 א' עושה וולפי' לדעת הרמבם אס' כן כראה דחשכוין להו

ראש יוסף הלכות ערות סימן לה

כמו כתבנו הריב"ם והרב"ב דהלאמכס פסק כהנהו קבורא
 כרב הונא כריה רוב יהושע דתלינן לומר דסכרי מנהו קא
 עבדי עפ"י דאין רוב העולם טועין כזה אס כן איך ארכבה
 הרמב"ם ז"ל אחרי רבני דמקדמין קוטר ומתיר ודאי דאס
 ראויה שהיא מכהל או שחוס או אורג או אחת משאר מלאכות
 ויודע שהיא סבת שאין צריך כלום דודאי רפסול הוא ולא
 תלינן לומר דשחא הוכר הוא דשאתר לעשות מלאכה זו כשכת
 דאין רוב העולם טועין כזה אלא שכזה אפשר לומר שאין שום
 אדם טועה כזה לא רוב ולא מיעוט מכל מקום איך שיהיה
 כפי הדברים שכתבנו וכתב הר"ב"ם כמו שהביאין הרב דברי
 הרמב"ם סתרי אלו לאלו ולרד"י אלא היה אמיאל דהלאמכס
 סוכר דאין לתלות טעמה לא בדבר מרוב העול טועין וכזה היה
 דברינן להודיעו שהיא סבת אעפ"י שאין רוב העולם טועין
 איכא למימר דכיון דהסכמה המזייה היה ליה כדבר שרוב
 העול טועין ומשום הכי לא הפליגין ליה ומנהו קבורא איכא
 למימר מהך משני פנים או אמרינן דהלאמכס פוסק כרבנן
 דפסלינהו משום דאין העולם טועין כזה ומשום הכי לא כתב
 הרמב"ם האי דיוכל דהנהו קבורא כפרוש לא הניחו כמשמע
 אלו הדברים או נאמר דפסק פ"ב הונא כריה רוב יהושע
 וסוכר דבעינן הנהו קבורא הוי מלתא דרוב העולם טועין
 בו דסכרי מנהו עבדי ובהו פליגי רבנן פפא ורב הונא כריה
 דרב יהושע דמר סבר טעו כזה רוב העולם ומר סבר לא
 טעו כזה ודמוק וצ"ל כפי זה לא ידעין כמי פסק הרמב"ם ז"ל
 לכך נראה כמו מה דכתבנו מעיקרא דהנהו קבורא כע
 סוכרים שאין רוב העולם טועים כזה ועכו רב הונא כריה רוב
 יהושע סוכר דתלינן כיון דאיכא למיתלי גיהלאמכס פסק כרב
 פפא דלא תלינן ופסול והמעין יבאר ע"כ :

וב עוד שם הרב כתבנו הריב"ם כמנהו שח טור על השכונה
 וכו' דהוי רשע דחמס הגדרה איכא למידק עליה דכל
 דהו פלפול דעזובן בנמרא אליבא דרבא הוא ואין לא קיימא
 לן כרבא דכעו רשע דחמס אלא כאכיו וכמו שהקשה הרב
 הגדול כיון דהו קוטיא חוקה כעיס על דברי זכר"ה שאפשר
 לומר דחוק דמה שכתב הרמב"ם וזה הוא השורעל שכונת
 ממון דפסול אף לפ"ד היינו רוק"כ כשכבד על ממון שאין סייב
 עליו שכונת מדאורייתא כגון כופר ככל דאמ' לה"ס או פרטי
 דאו לא מקרי עבדין מדאורייתא וכמו שלרבא דמכשיר באוכל
 ככלית להכעיס פוסל כשכבד על שכונת ממון מדאורייתא והוי
 רשע דחמס וכמו דמוקי שסבגמרא הרב ריתא אליבא דרבא
 דמאי דקאמר ומעלי פשוט דהוי שכונת ממון משו' דהוי
 רשע דחמס כן מצי לאכיו כשהשכונת היא בדבר דרכבן פסול
 משום דיש בה חמוד ממון לא שמהכרי היא כדבר דרכבן פסול
 שוא אינו פסול לעדות דכתב מנחם שחטורעל השכונת והואשילו
 שכונת שוא וכו' ולא שכונת ממון פסול אף לעדות משמע
 דכשכונת שוא אינו פסול לעדות וכמנחם משהו כריתא
 דהקשה ממנה לרבא דקאמר ומעלי שכונת ממון לאו אחד
 שכונת שוא ואחד שכונת ממון ואיתי שפיר לאכיו ונר' דאפשר
 למר דסכריא ליה להאשכא דכשדמי בנמרא לא אידי ואידי
 שכונת ממון דאית גס לאכיו וכשכונת שוא אינו מפסיל דכיון
 דשכונת שוא הוי ששכבד על עמוד של אכן שהוא לא אכן ועל
 עמוד של זהב שהוא לא זהב נראה לו שהוא מותר וטעו כזה
 ואין לשקלו משום כך אעפ"י דלשכונת פסלינן ליה לעדות לא

פסלינן ובהו שכתבתי נראה לו דאית שפיר מאי דכתב רש"י
 שם כנ"מ על היהיא דקאמר מאי לאו' שכונת שוא וא' שכונת
 ממון וכתב רש"י שכונת שוא על עמוד של אכן שכונת סקר על
 עמוד של אכן שהו' של זהב ולי היה קשה על דבריו דהא אמרי'
 בשכונת דמי ששכבד לשכות את הירוע כגון על עמוד של אכן
 שהו' של זהב ועל איש שהוא אשח דהו מקרי שכונת שוא וכו' אלא
 שכונת שכתבתי איתי שפיר דכאן לעינן לשקלו על אותו ששכבד
 לאמת את הירוע דהיינו שכבד על עמוד של זהב שהוא אשח
 והכי אינו ראוי לפסולו לעדות וזו הכרית מייירי בשכונת שוא
 ודאי דמארי כנאות השכונת דהיינו לאמת את הירוע וזה אינו
 מן הדק וכמו שכתבנו דנראה לו דהוא מותר לישב ואין נראה
 לפסולו לעדות משום זה אכל לשכות את הירוע אעפ"י שהיא
 נקראת שכונת שוא מכל מקום לעינן לפסולו לעדות מקרי
 שכונת שקר דהא חזי דמשקה כמה שמשכבד ופסול הוא לעדות
 אס כן ודאי דאי מוקמינן הכמותא דמייירי בשכונת שוא היינו
 גס כן בלאמת הירוע גילין לאכיו כשי מאי דסר' זה אינו כשי
 זה שכתבתי לפיכך מוקי למסקנא כדו סיבא לבולי עלמא
 ומשום הכי מוקי לה בשכונת ממון ונאפילו לאכיו לפי מאי
 הכתבתי דמייירי בדבר ששכבד מדרבנן ומאי דלא מוקי גס
 האו כריתא כהאי שכונת שכתבנו כגון ששכבד לשכות
 את הירוע או שכתבתי ולא אכלת משום דרונה לקיימא גס איבא
 דרבא דהקשו ליה מינה א"כ בשכונת דמדאורייתא כדו לקיימא
 אפילו לרבא אכל הרשע אלא מייירי לא בשכונת ממון ששכבד
 בדרכבן ועיין והייתי רונה לומר להאי שהקשיתי בדברי רש"י
 דכתב דששכבד על אכן שהיא של זהב דמקרי שכונת שקר
 מההיא דשכונת שקר דקאמר דמקרי שכונת שוא דמאי דכתב
 כאן רש"י דמקרי שקר היינו שהעמוד הכוסה מעיני בני חס
 וכיון שאין יודעים מה הוא ודאי דהו שכונת שקר והתם
 כשכונת דהו מגולה והכל יודעין דהו של זהב והוא שכבד
 שהוא של אכן אלא שלשון רש"י לא משמע כן ועיין מכל מקום
 נראה דאיכא למידק דמוק קבת בשמיא דנמ' דמצי לא אידי
 ואידי בשכונת ממון וכדאי דהאי שכונת ממון הוי שפיר ואמר
 לא הו דברים מעלי' או פדעתיך ויש לנו ראיות ברורות
 ששכבד על שקר ואס כן אמאי נקט זה ככריתא דתיפוק לי
 דהוא פסול משום דהו גולן וכלמא או מייירי בשכונת שוא
 מהא לא ארמייירי בשכונת ממון וכמו שמוקי תיפוק לי משום
 דהו גולן וכו' תי' דמאי דמייירי וחוקי ככריתא דמייירי בשכונת
 ממון היינו ששכבד לפרוע לחכרו מכאן עד פשרה ימים מ'ת
 איכא דיקא דאי לא פרע משום דלא הוה ליה אגס הוא ואינו
 פסול ואי'ם לנזאמי רנ' לפרע גולן והוא עול התיבא לטובא
 דפסקו דאפילו מי ששכבד לעתיד ועבר על השכונת שהוא
 פסול אכל לרעת הטובים דכדרי דהו כשר והרשע ככלל
 מאי איכא למימר או משום דאיכא חמוד ממון תיפוק לי משום
 זה דהו גולן דכרי הרשע הייתי רנ' ליישכן כשי'ה שכתבתי
 דמייירי כשכבד לעתיד ואומר שפרע דאי' חמוד ממון לא שים
 להקשות מה שרשיתי ועיין ע"כ :

וב עוד שם הרב וכתב עוד שם זה יבא עליו קלא דלא
 פסוק וכו' ומקשינן עלה ומבנינן ביה וכו' לא אמרינן אוקסי
 נבר אחוקתיה הגדרה ואבי תמיה מהאי ראייה דהתסאך
 אפשר לומר דמוקמינן נברא דהיינו עדי' הסר כחוקתו והלא
 עדים אחדים מעידי' כפירוש שפסולין הו' ואמאי יש לנו
 לאוקומיה

וב עוד שם הרב וכתב עוד שם זה יבא עליו קלא דלא
 פסוק וכו' ומקשינן עלה ומבנינן ביה וכו' לא אמרינן אוקסי
 נבר אחוקתיה הגדרה ואבי תמיה מהאי ראייה דהתסאך
 אפשר לומר דמוקמינן נברא דהיינו עדי' הסר כחוקתו והלא
 עדים אחדים מעידי' כפירוש שפסולין הו' ואמאי יש לנו
 לאוקומיה

וב עוד שם הרב וכתב עוד שם זה יבא עליו קלא דלא
 פסוק וכו' ומקשינן עלה ומבנינן ביה וכו' לא אמרינן אוקסי
 נבר אחוקתיה הגדרה ואבי תמיה מהאי ראייה דהתסאך
 אפשר לומר דמוקמינן נברא דהיינו עדי' הסר כחוקתו והלא
 עדים אחדים מעידי' כפירוש שפסולין הו' ואמאי יש לנו
 לאוקומיה

ראש יוסף הלכות עדות סימן לד

פא

לאוקומיה הכי לחוקתייהו יתד מהני ואררכה לאלו שמעידים
 שפולין היו ים להחמין ולחוקומי לחוקתייהו יותר מהני
 דהתימם בשטר רהי ודחי דמעידים שפסגים היו והחתומים
 לא ידעבא חי הוו חיי מצי יאמר ורילתה חי הוו קמן הוו מוח
 דפכולין היו וכמו שאמר אחר כך רב כחמן אפילו שלא כחמר
 זה אלא שחשבינן להו בחילוי הגלמין ואומרי שלא היו פכולין
 מכל מקום מצי חולמי רחלו מאלא לומר דיש לנו לחוקומי אלג
 לחוקתייהו דכשרים הם יותר מאלו שמעידין שפולין היו אבל
 הכה כהאי דקון דהלשכה אין עדות בגרו להניחו מחוקתו
 אלא קלא בעלמא ואי משאט ט"ס לנו לומר כהיה דפריך תרי
 ותרי כינה דיש לחוקומי לחוקתייהו כיון דומן הרבה שהיו
 חתומים שם גם אלו שמעידים היו כחוקת כשרים כל ימיהם
 ומצי חולמי הכי מהני ואולי משום דיש לומר עדים החתומים
 על השטר כמו שחקר עדותן ככל דוחוקה גם כן דאין העדים
 מותיים על השטר אלא ככמה כגדול ומשוי הכי יש לחוקומי
 לחוקתייהו חלו יותר מאלו העדירים ועיין ובראה כהאי ברון
 דכתב הדשכה אם העיד עד זה ריגא עליו קלא דלא פסיק
 דכתב הדשכה דלא חפיקין מיון אפומיה אם תפס המלה
 בהי סהר תא דלא אשק בן מיניה כשיטת רש"י כהיה
 דכתובות לפי האסקא דאמר רב כחמן אוקי תרי בהדי תרי
 ואוקי ממוכא כחוקת מריה לא להו שטר ממשיל למיני
 באמיה היעורכי דפכולין היו לא להו שטר ממשיל למיני
 ביה וכו' ואי תשיב מירי ואתי האי ותבע מיניה לא חפיקין
 מיניה דצטו זה קרא מחוק הבא כמי כיון דאינו פכול ואי
 כמו שאין מניין מחוק בעדותו ח' דלא חפיקי המחמן מחוקת
 מי שהו כדון כן כמי אי תש זה בעדותו אין מוכיאי אותו מיר
 זה כרחה לו וכפי דברי התשטת שם ככך דכתובות איכא
 לשייר כאן בראש חב או נפסם דהתי' אל הקטו שם בדכרי רב
 כחמן דאמר אוקי תרי בהדי תרי וכתב רש"י ואי תפס לא
 חפיקין מיניה מהיה דתקפו כה לשפס כבור דמוציאים
 אותו מירי אלמא דתפיסה דלאחר שפסא אינה כלום ותירנו
 התוספות דיש לחלק דהתם הכהן עבמו שתפס אינו תופס
 אלא מחפס דהוא עצמו אינו יודע אם הוא כבור או לאו ומשום
 הכי אין תפיסתו כלום אבל הכהן הלא שגלה תופס כבדאי
 דהוא חומר דכרי לו שה' מיכ' לו חפסתו אעפי שהיה לאחר
 שגולר הכפס עבד מהכיא והכא כמי כדקון דהלשכה כיון
 שהפס כבדי אין מוציאים אותו מירי ושפסא מכלן כפי דרך
 זה שכתבו שם לא יוציא החלוקה עבמו השטר אלא יורשו
 הגניא אותו כיון שהם אינו יודעין אם היו העדים פכולין או
 לאו וגם אינו יודעין אם הלוה מוריש אי לאו אפילו תפסו
 חפיקין מיניה דהא לא תפסו כבדאי והיה ליה כמו תקפו כהן
 דכבור ותרון אחר כתבו התשטת דהתם כתקפו כהן היינו
 משום דתפס הכהן כתר דאית ליה שפסא אבל הכהן מיירי
 שתפס קודם שגולר הכפס ואחר כך באו עדי והעדו שפולין
 היו אם כן הכהן אעפי שתפס כבדי אינו כלום לא כר' טייהיה
 התשטת קודם שגולר הכפס אם כן הכהן כדקון דיה' הלשכה
 אם כשהעירו כבור יבא הקול עליהם שהיה לזילו איש תפס
 חפיקין מיניה דהא כשתפס איתילד רישתא כבור או אפילו
 כשהעיר לא יבא עדין אבל קיר שתפס יבא עליו הקול ואח"כ
 תשטת אפיקין מיניה אבל אם העיר כשהעיר חפס כבשרו
 ואחר כך יבא עליו קול פכולות שהיה פכול קודם שהעיר או

לא חפיקין מיניה דהא תפס קודם שגולר הכפס הוא ולא היה
 כראה לומר דאפילו לפי דרך זה כאן כדקון דהלשכה כיון דקון
 הרין כקלא דעלמא לא פכיל אפילו כמו הפס לא חפיקין
 ליה ולפחות אי תפס אפילו אחר שיבא הקול לא חפיקין מיניה
 זה כראה לי אם יראה כענין הרואה וכפי דרך זה יש לנו לומר
 שם כגמרא שאם יורשי המלה הניאו שטר זה ותפסו קודם
 שגולר הכפס אעפי שאמר כך באו עדים ואמר שפולין היו
 לא חפיקין מיניה דהא כל החלוק הוא אי תפס קודם שגולר
 הכפס או לאחר שגולר הכפס וכיון שתפסו קודם שגולר הכפס
 אעפי שהם תפסו שלא ככרי עכ"ל מהניא תפיסתו ואין לומר
 דכיון דאין תופסין ככרי עולם אינו מושיל התפיסה דהא אם
 תקפו כהן לכבור קודם שגולר הכפס ואחר כך גולר הכפס
 כפי דרך זה חזן מוציאים אותו מירי אעפי שהכהן אינו יודע
 אם הוא כבור או לאו כן נראה וכתבו התוספות ורש"י כראה
 לו להעמיד הכריתא כשכור ולהכי אין כאמנים וכו' דאוקי
 ממוכא כחוקת מריה דהיינו הלוח הכניה רב כחמן דאמר
 אוקי תרי להדי תרי ואוקי ממוכא כחוקתו אינו כמו שפירש
 רש"י דאמר מה שאמר שאין כאמנים לומר דאם תפס לא חפיקין
 מיניה דאם כן קשיא היה דתקפוכהן וכו' דאם תפס
 אחר שגולר הכפס דאינה תפיסה אפילו שתפס כבדי אלא
 מעיקרא כד דאירי בשטר הלואה ומשום הכי כריך ומגבינן
 ביה והא תרי ותרי כינה ואמאי חפיקין ממוכא החוקתי ה
 לפחות הוא כאילו חולקים השני כמות של העדי' הדא לקבל
 חדא ומאי רבותא דלא מאלו דקאמר ראלו אינן נאמני' וקאמר
 רב כחמן דלא מיירי בשטר הלואה דאויכשטר הלואה דהיי רלו
 דאמר פכולין היו הן היו כאמנים ומוקמינן ממוכא כחוקת
 הלוח שלא יפרע ואפילו איש תפס המלה אין תפיסתו כלום
 מהיה דתקפו כהן אלא מיירי הכריתא כלה טיגלו שוכר
 חתום בעדים והמלה הויכא שטרן לכתובת ממונו ואמר עדים
 שעדי השוכר היו פכולין כשם שחתמו משו' הכי אמרו כבדיתא
 דאם כתב ידן ויבא ממקום אחר וכו' דאין אלו העדי' כאמנים
 לומר דעדי שוכר פכולין היו כדל' הויכא מיר הלוח וכו' דאפילו
 לדעת הדשכה שכתבו התוספות שאם זה גכה שטרן קודם
 שיכאו עדים שאמר שהיו פכולין מהני ולא חפיקין מירי דהא
 תפיסה זו קודם שגולר הכפס היא וכו' תימא אם כן אמאי
 צריך לחוקומי הכריתא כשיכר לוקמה בשטר הלואה כדבנה
 ס' ומה שאמר אין נאמרים היינו משום דכבר תפס המלה
 קודם שגולר הכפס ואין להוציא מירי אלא שגמרה למיר דהאי
 דקאמר כבדיתא כאמנים או אין נאמנים היא כשתפס הגביה
 של שטר אופסורו דהיינו כשתפס קודם שיגכה או אפטר
 רבוכר לשכא דאפי' כי הנכויה ב' ד' קודם שגולר הכפס ואחר
 כך באו עדים שהיו פכולין עכ"ל מוציאים את המחמן מירי ואיכא
 מאן דכתב כן בפירוש כמו שכתב הטור לקמן כפיין מ'ו
 סעיף ל' ועיין שם כי שם צריך עיון והכא דו' כמה שכתבו
 וכראה כאן מדברי הדשכה אל דאם זה שיבא עליו קול
 של פכול אינו מעיד לחפיקין ממוכא אלא לחוקומי ממוכא
 כגון שטען הלוח פרעתי והוא מעיד שפרע שכלמא הוא
 דהא לחוקומי ממוכא הוא מעיד כו' כראה בפירוש בדכרי
 אף על פי שגמרה דומק גדול באדם אחד שגמרה דבנה
 יהיה פכול וכו' והיה רש"י מכל מקום הכי כתב הוא ויש
 קנת סמך לדכריי אף על פי שאינו דמה כל כך ממה שכתבו

ראש יוסף הלכות עדות סימן לד

פב

דאס כן לא קמתי במתניין מולתא פסיקת דאס יהיה העדות
 מוזן רב יהיה כשד לשכונה ואם יהיה העדות מוזן קרוב
 יהיה פכול ועוד מייבול מה שנקרא קרוב זמן ומה שנקרא
 רחוק זמן ולהרשע בהקפסה הקושיא כשכונת העדות יותר
 מכאשר שכונת האשר לומר רבשאר שכונת היה משע"כ גשעה
 מעשה לא מישתלי חייב וחזק אי כמי שככונת כסוי להר
 צד דעבד לא שייך לומר כן ולי כראיה דחפ"כ כשכונת הנקדון
 איכא למומר רשיא שבה שקבלו דשכמה תנויה היא: לא גרע
 מההיא דהרמב"ם דכתבתי ולי נרא' לומר דמתניתין דקאמר
 דמי ששכר על השכונה או זה שכונה שיהיה דחמוד הוא על
 השכונה ואין מוכרין לו שכות כלל היינו רוקא כידוע כודאי
 צוורר הוא ועב"ש נשכר כנון שכתב לו מכה לי בידך וכו' ואל'
 הן מחד אתיהו ומיד כשאמר לו הן כככב לכ"ר וכפר ושכב
 שאין חייב לו כלום וכן ככל האשר חלא שיש לרמות מזה שאם
 אפילו היו עדים כשאמר לו הן ואחר כך נשכר יכול לומר
 משטה אני כך חלא שיש לומר דמיירי רלא טעין משטה ואכן
 כמו לא טעניתי: נמו דאמר אע"א לא רכל זה דוחק דאי איתא
 דאמר אתם עדי וכו' למה השביעוהו ועוד דשכונת כסוי
 נפקדון דוחק הרבה יש לאוקומי וכו' להכי לכן כראיה לומר דכמו
 טעבר על השכונה לא חשאו הכמים ליה לומר דשמיא שבה
 דאס כן ואכר העולם משני השומים דזה שיעבור על השכונה
 ויאמר טובח אי משתיקליה ויהו פעמי' אחרות וישכר לשקר
 וכן ילן להעיד שקר ויאכר לשקר פלוגיהו חכמי' ולא חזו חכמים
 לאחר דשמיא ישכח ככל גילויין וכל משה ומתן עליה עדות
 ושכונה היא עכ"ל ומה שכתב ה"ר רבא מירי שהוא אמר
 דפסול הוא ולא מקרי זה משני את עצמו דשע דהא מחייב
 את עצמו כיון שאינו יכול לישכר ומשלחמלק כוה על הרשע
 דהניח הקושיא כע"כ כראה דאין דבריו כדאס כוה דהתייח
 לעיני דמקרי הוראת בעל דין במאה עדים דמי וכאנא
 שמחייב לעצמו אבל איכא לאקסמי אחאי פבלין לעדו' אחרים
 והא אין אדם מניס עצמו דשע ועוד דלפעמים מרוד כשהוא
 חסוד על השכונה כשהוא מחייב שכונת הסת דרבין דלא
 ישכר שכונתו אלא הוא פטור מפרעון כלל אום שכונה לכן
 נראה כמו שכתבתי ושוד החיוב הכתוב שמחייב קרבן לוי
 שיעבור על השכונה אין אדם שוכמו דדיוק כה שפיר ומשום
 הוא על לבו תמיד ואין טובח אותה כלל זה כראה לי:

שלעבר כנון אכלתי ולא אכלתי אבל אם עבר על שכונה
 שלעתיד כנון אוכל ולא אוכל וכיוצא בו אינו פכול לשכונה
 ולעדות ולא מקרי עברין חלא ששכבשע הנויא שקר שפני
 אבל לעמוד דאיכא למי' דקושטא קאמשבע אע"כ ששכר
 עליה אינו פכול כראיה דיותר חסוד הוא מי ששכבשע לעבר
 ממי ששכבשע לעתיד דזהא אמכא שמעין וזוין מזה דהא
 לחיוב קרבן חית ליה לר' עקיבא דחייב כין ששכבשע לשקר
 לעבר כין ששכבשע לשקר לעתיד כשכבשע לשקר לעתיד משמע
 הכתוב דחייב להרע או להטיב דמשמע להכא אבל כדי
 לחייבו קרבן כששכבשע לשקר לעבר אתי מרובי הכתוב דאי
 לא הווי רבוי הכתוב לא הווי מחייב קרבן חלא כלהכא וכן
 היא סברת ר' ישמעאל דלעתיד חייב קרבן וכשכבשע לשקר
 כלעבר פטור מן הקרבן דמשמע ליה לרא' מקרי זה עברין
 וכמו שתרצה כמשנה השנייה בפ' שכונות שמים כתרר דף
 כ"ה א"כ כראה מחאן וכן ממה שכתב כל זה רש"י כפירוש
 המשנה בתחלת שכונות דנראה דיותר עובר נקרא מי
 ששכבשע לעתיד ועבר עליה ממי ששכבשע לעבר ועבר עליה
 דהא אפילו לרבי עקיבא דמחייב קרבן כתרוביה מודה
 דלעתיד אתא חפשי הכתוב ולעבר אתא מרובי' א"כ לר'
 עקיבא מתרוביהו נקרא עובר ומחייב קרבן ולרבי ישמעל אינו
 מחייב קרבן חלא כשעבר לעתיד כפסול דקרא אס כן
 אחאי פכלו למי ששכבשע לעבר וקר אוהו עברין ולמי ששכבשע
 לעתיד הכסורוהו דנראה לרא' מקרי עברין וכתבתי כוה
 במקום אחר:

עוד כתב הטור העובר על השכונה אחד שכונת שוא
 ואחד שכונת שקר של ממון נראה דיש כאן קצת
 דיוק דאחאי כתב רבינו ואחד שכונת שקר של ממון נראה
 דיש כאן קצת דיוק דאחאי כתב רבינו הטור ואחד שכונת
 שקר של ממון אפילו חלא יהיה שכונת שקר של ממון חלא
 שכונת שקר מאיזה דבר שיהיה פכול דהלכה ככאוי ושכונת
 שוא היא לשמות את היודע כנון על עמוד של אכן שהוא של
 זהב ושכונת שקר היא כשאותו עמוד אינו מוכר ל"כ כה
 אדם וכמו שמפורסם כל זה בשמות עמוד כהרא' במכה ונמ'
 ומשום הכי אין לומר שכונת שקר שאינה של ממון ככנס
 כשכונת כטוי דחויבן דשכונת כטוי כין שיש בהן שכונת
 הרעה והטובה כין שאין בהן הדעה והטובה ששכבשע על שקר
 מקרי שכונת כטוי ומשום הכי כתב שכונת שקר של ממון
 דכסאיה של ממון וכנס בה שכתב וכטוי חלא שיש שכונת
 שקר שאינה ככנסת כשכונת כטוי כמו שהיא שכתבנו חלא
 שאפשר לומר דהיא ג"כ מקרי שכונת כטוי אע"פ שהיא
 חלא שכונת שוא אי כמי נקט שכונת שקר של ממון משום
 דכנ"פ זה כורר כשפריך לרבא דכעו דשע דהים לכיועי
 לכאוי קאמר מאי לאו אחד שכונת שוא ואחד שכונת ממון
 משום הכי נקט הטור נמי שכונת שקר של ממון אבל מאי
 דנראה דאיכא למי' דדבר הרב הגדול דכתב העובר על
 השכונה כתב מעיקרא דהא כריתא כ"כ זה כורר וכו' ואחר
 כך כתב וכתב רבינו אחא דהא שכונת שוא משום דתין דפ' כל
 הישכבשים מי שחסוד על השכונה אחד שכונת שוא כו' ואחאי
 לא מוכח ליה דכתב כן הטור מהכריתא שהביא דפ' זה כורר
 דלאכאי אחד שכונת שוא וכו' רפסול על השכונה וכו' ואינו
 ככר ככתבתי לעיל שאפשר שלמהקרא אע"כ ככאוי חלא
 כא כ 21 2 מ

ראש יוסף הלכות עדות סימן רד

מ"א אינו כן פטט ההלכה ולא פטט דרכי הטור לכן נראה
 לומר דמאי דקביא הרב ראיה מההיא רתין כפ' כלל הכנסת
 לאו לעיני שבועת שוא מכיזא אותה אלא לעיני שבועת כטוי
 ולהכא מחלוקת רש"י ור"ת והטור סובר פירוש כד"ת:
 ז"ה הרב העובר על השבועה וכו' ופריך ולייתי כמי
 שבועת כטוי. הג"ה. היה אפשר לומר דכמה שאלו אחד
 שבועת העדות ואחד שבועת הפקדון דהן שבועות שקר
 וראי דשבועת העדות היינו ששבע שאינו יודע לו שום ערו'
 והוא יודע ושבועת הפקדון היינו ששבע לנושאין לו פקדון
 כינוי שאין לו כלל שלא נתן לו או שהחזירו או שגאבם והוא
 שקר דהפקדון כי הוא ושבועת כטוי הוא ג' כששבע לשקר
 שאחר האל והוא לא אכל וכו' וכן כמי שזרק והוא לא זרק
 דהא בשבועת כטוי לשינוי במשנה פ' שבועת שמים בתרא
 דאש"י דכריס שאין לכוין הרעה והטבה דכר הכתוב בהקומה
 לי אלומה לי אלו ושדר לשון הטור כך הוא אחד שבועת שוא
 דהיינו דהנר שהוא שקר כגון ששבע על עמוד של אבן
 שהוא של זהב דאז הנר שהוא אמת כגון ששבע על עמוד
 של אבן נרא' דלא פליג הכי וכמו שכתבתי דנראה דלא עבד
 עבירה הכי ומשום הכי כתב ואחד שבועת שקר של ממון
 וכטוי דהיינו שבועת שקר ועינין בנפ' וכמה שפירש רש"י
 ושיעורו נראה לי דאיכא למידק דמאי שאל עיבר על השבועה
 לעתיד דקאמרי דלא כפיל משוכרי משתבע איכא למימר
 דבקופטתא קאשתבע בדעתו לקיימא והא כל העכו"ת
 שאדם עובר קודם שיפשה אותם לא היה דעתו לעשותם אלא
 שעכשו שעשאו כפילו וידו ועשאו א"כ שבועה דלהכא הוי
 דמיא דכל שאר העכו"ת וכבר הקשיתי קושיא זו לעיל
 בהנהיגות כנוונא אחריתי לכן נראה דכרי רת הן מדוייקים
 ומוכרחים להביין וכתב הרב וכן כתב הראש ככרכת רש"י
 כפרק השולח ושם כפרק השולח כתב רש"י דכריס אלו ונראה
 שמדעתו ומכרתו כתב ומדרי הטור כיון נ"כ נראה סברת
 ה"א אש כד"ת ויחי כתב כאן הריה שכן כתב הטור לקמן כיון
 נ"כ וזוילי משום שהכיא הראש כפתקיו שם כפ' השולח דכרי
 רת כאלחרונה משום הכי כתב הטור שכן סובר הראש דכרי
 רת ואינו מוכרח ומה שכתב מדעת הרמב"ם כרש"י וכתב הרב
 הגדול דכפ"ת מה' טעין נר' מדכרי הרמב"ם רה' סוכר כד"ת וכן
 הכין שם ההררי הרמב"ם וכן הרמב"ם ולי נראה לומר דמה
 שכתב הרב כפ' הטור דעת הרמב"ם הוא כדעת רש"י דסובר
 לדעתו דאינו נכסל היינו טעמא משום דכתב שם כפ' דה'
 טעין כל החשוד על השבועה אין משביעין וכו' אחד הנשבע
 לשקר שבועת כטוי או שבועת עדות וכו' דמה לו להרמב"ם
 להזכיר הנשבע לשקר והוא דנריך שיסבע לשקר כדי שיהיה
 חשוד על השבועה אלא לומר דן שיהיה דומה למה שכתב או
 שבועת העדות או שבועת הפקדון כמי ששנו בשבע הויא
 שקר מפיו וכן כמי שבועת כטוי הויא כמי שקר מפיו והכי
 קאמר אחר הנשבע לשקר שבועת כטוי דחייבן כששבע הוא
 לשקר דאלת"ה מאי לשקר דאמ' וכת' הרב ותמהני מההנהגה וכו'
 וכן פריך וכו' וזה הפך מה שכתבו התוספות כשם ר"י ואפשר
 לומר דמה שכתבו התוספות כשם רבי' וינהיגה שכתבו ההנהגות
 הפך כשם ר"י היינו דכינוי וחסא או אפכא ולדעת הרב דריוק
 כזה הוה ליה ג' למורק דהמרורי כתב כשם התוספות כמו
 סכרת רש"י ומזין כפ' כל הנשבעין דכתבו כמו סכרת רת :

כתב עור הרב כתב הרמב"ם כסיומן שאוכו ול' להכרח
 דנשבע שלא לאכול ולא כרע כיון דליתו חייב מלקות דלא
 ולא אכל או לפרוע ולא כרע כיון דליתו חייב מלקות דלא
 עבד מעשה אינו פכול וכו' וקשיא לי דהא כמי שעובר על
 השבועה לא בעינן מעשה דהא כל מי שעבר על לאו שאין בו
 מעשה אינו חייב מלקות אלא חומר ונשבע על שקר וכו'
 ועיין ברכרי הרמב"ם וכפ"י ע"ה הביא הרב תשובת הרמב"ם
 וכתב דלהרמב"ם ודא נעשה חשוד אף שבועת כטוי להכא
 וזה הפך מה שכתב כאן בשם רבינו חננאל לכן נראה דנריך
 לומר שם דלהרמב"ם ור"ת במקום דכינוי חננאל ועיין שם ומה
 שכתב שם בדכרי הרב בההיא איתתא דאחייבא שבועת
 ככו ריבא דרבא כתב רב חסדא דריך לומר כת רב חסדא :
 ונ' עוד שם הרב כתב הרמב"ם כמי' קח על שהטילו חרס
 הקהל על מי שודע וכו' שיבא ויגיד ואשה אחת עברה
 וכו' והחרס שהחזינו הקהל דרי הוא כשבועה להכא וגריעו
 וכו' הג"ה. ולי נראה דהיא חרס שהטילו שכל מי שודע
 שיבא ויגיד לא מקרי אלא לשעבר דהא כעדיא דהטילו
 החר' עברה עליה ולא שייך לומר כאן שהיה בדעתו לקיימה
 שהרי כשעתו עבר עליה והוה אז כמו מי שעובר על שבועת
 הידנות מפני אחריו שאחרו למשכב אבו עלך שכת' ותעדינו
 ואחר אינו יודע שחייב וכאן כיון שהטילו חרס כל מי שודע
 שיבא ויגיד כל מי שלא יבא הוה ליה כאלו אמר אינו יודע
 דהא לעבר הוא ויהיה פכול לבע' ומה שכתב שהרי לא יבא
 שבועה משני מ"ה כך חייבן כשבועת העדות ראש"י שאינו
 מוציא שבועה מפיו עבד חייב הוא ואפשר דכאן היתה
 פטורה ואינה פטולה משום דלא כגריה ככ"ד מה' אם היתה
 שם כקייבן הויא שהטילו חרס הא מקרי ככ"ד ועבד
 כפרה ואי חרס היה בכל העיר נראה דג' פטולה היא
 דהיא נדיבה לכא להגיד ככ"ד וכו' שלא כאה הוה ליה
 כאילו כפרה ככ"ד שכן הוא דרך הטלת חרס שמשלין כ"ד
 שיבאו ויגידו לכ"ד בתי דין מה שאין כן שבועת העדות דהיא
 בין טובע למתבע ולשינוי כריך שיהיה כבדיתא כפ"י ע"ה
 כ כתוב עוד שם וכתב עוד כפ' תקפו אפילו לדעת
 האומר דהיי חשוד משום שבועת כטוי להכא וכו'. הג"ה.
 מהאי לינשא דכתב הרמב"ם אפילו לדעת האומר וכו' נראה
 דהוא בוכר בדעת האומרים שאינו פכול כלהכא כשבועת
 בשו' וכן נראה ממה שכתבנו בסמוך יולם כו' וכן כמה שהכיא
 תשובותיו הרב כפוף כי ע"ה וכבר הביא הרב לעיל כפוף
 תשובת הרמב"ם דכתב דהרמב"ם סבירא ליה כד"ת ונא אים
 דכריבוס וק' וכתב כמי שלא כרע וכו' לא הוי חשוד דשא
 לא הוי מעות בידו כוונן השרשף ואזנס היא אלא א"כ אתו
 סהרי דכהיה שעתא וכו' ונראה לי דאם היה זמנו כיוס פ'
 צריך שיראו העדים בידו המזון למת ערב דאו ישאלו חייב
 השבועה אכל אם ראו בידו ומשם שיהיו לו מעות אחר כי ולא הוי
 לשבועה דשא הויאן ומשם שיהיו לו מעות אחר כי ולא הוי
 לו והוה ליה אכוס ועוד ים גד ללמד ולומר דאשילו כי ראו
 כשעתו שיש לו מעות עם כל זה לא יהיה פכול דשא היה לו
 חוב אחר מוקדם לזה ונשבע והלך ופרע אותו החוב ולא
 כשא' לו ממון ונמצא אכוס על פרעון זה החוב אלא סברא
 דמסתמא אין לחוש על זה דעינין רחוק הוא אבל מ"ה נראה
 לי דאשילו דראו העדים שהיו לו ממון כמותה שעה שהיה
 זמנו

ראש יוסף הלכות עדות סימן לד

המפסדי דאית להו הכי ועוד כי הסכר הוא כיון דלא מיפסיל
כהכי הוא כשר לכל דבר ע"כ :

כה עור שס כטור הכא על הערוה או על הזכר פסול לכל
פרות הגרה מה שכתב הטור על הערוה או על הזכר
הוא לאשקי מאי רכתבו התוספת ומיניו דיש חלוק בין הכא
על הערוה לכא על הזכר דכא על זכר דאין יגרו תוקפיו כ"כ
אז פסול לעדות אבל הכא על הערוה כשר לעדות משום דיגרו
תקפיו והיה ליה כמו מי שהוא אנוס כך כתבו בפ"ה כורר וכפ'
א"ר בכנהרין ואני תמיה על חרן זה רכתבו התוס' וגם ה"א ש
כתבו כשם ד"ת דאין מכשרין ליה משום אנוס דלא לו ע"ז
אחר' לא הוא עצמו מכיאו עליו וכידו הוא להביא ממנו ועוד
דאי מקרי ליה אמס היה ליה גם כן לפטרו מן האנוס דאנוס
רחמנא פטריה וחויקן דהוא חייב ולא פטריקן ליה משום דהוא
אנוס ודוחק לחלק ולומר דלמה קריקן ליה אמס ולמה לא קריקן
ליה אנוס וכתב עוד הטור פסול לכל עדות כלומר ולאשקי
מאי רכתבו התוספת כפרקא קמא דסנהדרין דבין בא על
הערוה בין בא על זכר כשרים לכל עדות חוץ מערושל אמתו
דבר כלכד משום דאמריקן החשוד על הדבר לו דלא ולא מעירו
וזה יהיה למי שסובר כרבי מאיר אבל אי לית לן כרבי מאיר
אשילו לאותו דבר כשר להעיד ומכל מקום כפ"ה כורר כההיא
דאמר רב נחמן החשוד על העריות כשר לעדות נראה דקיימא
לן כרבי מאיר דחשד על הדבר לא רנו ולא מעירו דאמר רבין
ומורה רב נחמן דחשד על עדות אשה שהוא פסול ומכל מקו הפסול
שכתבו התוספת דבין בא על הערוה בין בא על זכר כעני
שהוא פסול היינו לאותו ענין אבל לשאר עדות כשר כעני
דבא דאי דשע מקרי רמחיכו פיתו הוא יהכי משמע פסול
דשעתא דפיק דכנהרין דאמר רב יובב פ' רבעו לאיכבו הוא
ואחר וכו' לרנונו דשע הוא והתורה אמה אל השת רשע עד
וכדאי רמ' והתורה אמרה אל תבת רשע עד היינו לו' שהוא
פסול לכל עדות שבעול' ודבא קאמר דכשר משום דאין אדם
משום עצמו רשע אבל אי הוה ק' דאדם משי' עכנו רשע היה
פסול לכל עדות שבעול' וכמו שמשמע מרבי ר' יוסף דאמר
והתורה אמרה אל תשת רשע עד ואי משום דכא כעני רשע
דחמס הוא כתבתי לשל דאי רכא מור' כעבירו שחייב מיתה
עליהם דפסול ועוד דרבי משמע דאית ליה לרבא או משום
מה שכתבתי דחייבי מיתות לא כבו חמוד ממון אומסום מה
שכתבו סם התע' דהוי כמו רשע דחמס וכדמשמע ממשעוהיה
דר' יוסי וכמ"ש ע"כ סיך לעיל סי' ל"ד כהנה"ל בסנהדרין כפ'
ד' מיתות דף כ"ג על ההיא דמיא רבי יהודה אומר אם לא
היתה אמו ראויה לאביו אינו חייב וכו' מתיב רב הוסיפיא
איסור מנה ואיסור קדושה חולצת ולא מתיבמות כתב רש"י
יבמה שפלה לשמי ויבמה והיא אבירה עליו וכו' ואיכה יב"ה
כלא כלום אע"ז דנבי חייבי כריתות קיימא לן יגש דעליהם
דיובא הימנו כלא כלו כלא חליץ התם הוא דאבוד ליה איסור
חמוד רלא תפז ליה קדושין אבל איסור קדוש' או איסור מנה
מרכיבן התם מיבמות יבמותו' לך שפולה העשרה לחלון
ואיכא למידק דכראה מפורש רש"י דאי לא היתה הגזירה פיה
דעליה איכא למימר ראשיתו חייבי כריתות דרבי חליצה וא"כ
אמאי נדיק בחייבי לאון רבו דביבמותו יבמותו כדו שלא נדיק
חליצה הא מדאבטריך לנש' לאשקי חייבי כריתות רלא כעו
חליצה מסתמא חייבי לאון בכבד דנדיך חליצה ואפשר דמש
שנדיך

ומנו עכ"אין לפסולו לעדות ולשכועה משום דאיכא למימר
דמאז סכח פ"ה היה עליו חיוב שום שכועה דשכחה מצויה
היא ונראה דה"ל כש לא חשש לכתוב זה כאן כפי' תקטנו
מכני שפך על שכתב כן כפי' רש"י עיין סם :

בא עור סם כתב ה"י יהודה בן ה"א שכתב וכו'
אף על פי שלא היינו יכולין לפסולו וכו' הגרה ה"א
נראה דאיכא למיחש עליה אין לעשותה עד לכתולה ואשילו
אם כעשה עד כדיעבד כל' דיש לחוש שלא לקבל עדותו דהא
חוקה דאין א"ס טורע ומטיח פטרו כיד המלוה חוקה לימתא
היא דכמה דכריס אהריקן ח"כ שטרך כידו מאי כעני ויש
הוכחה ודאי שלא פירע דאין אדם טורע וממת השטר כיד
המלוה כדו סיבה ממת פ"ה אחרת חל אין כי כח לחלוק
כפירוש על דבריו ע"כ :

בב עור סם כתב הר"ם כפי' דכו על מי שהשביעוהו
כחנר אם היה כידו וכו' אין זה מהפיק . הגרה ולא ששכע
בכית דין של ישראל ואחר כך יגאו מידו התבטיטים אין
להכשירו בטענה שיאמר אשה ששכב היא כדו שלא ימסרנו
בעליה הנככה כד' אומות אלא פסול הוא אע"פ שיש לבעל
דין לחלוק ולומר דאין לפסול לזה משום דאיכא למימר דשמא
טעה כזה משום הכי נשבע אין לומר זה דכל ישראל בחוקת
כשרים הם ואין מושרים לשום אדם למיתה כיון דכדינו אין
חייב עליה והוא מרצונו רצה ליפגע לסקר וכפ"ה :

בג עור סם כתב הר"ם כפ"ה על אשה שגיר עליו עכ"כ
על שטבעתו ושוען שנג' יהיה אינו כאמן וכו' . הגרה
ול' קי"ח דאמאי אינו כאמן לטעון ששכב היה דהא אמריקן
דכלל מקו שיש למלות שטעה דתליקן ולא היה גרוע זה ממה
אכתב הר"ם דמי שטעה מלכ' בשבת נדיק לטובידו שהיוס
שבת דמא טובח הוא וכדאי דאם יטעון כן שיהיה כאמן ולא
פגליקן ליה וכמו הנהו קבוראי דאמריקן דאע"ז דשמתיהכו
עם כל כשרים הם דטעו ואמרו מנה עבדיקן וכפ"ה עבדו לן
רבין וכדאי כדו לפסול לשום אדם לעדות ולשכוע' נדיק' שלא
יהיה לו שום טענה כלל לא משכחה כנן שחכירוהו אומסוג
כנן שהוירשעהו כן מכל שאר דכרי' עד שלא יהיה לו טענה
כל' ומהקום שכל דאיה למה שכתב דקאמר דיוכלן לומר
אשתליקן ומה שכתב דאשילו כשכועה העדות יכול לטעון שפחתו
אזי אומר דא"ה ע"כ :

בר עור סם כתוב בתשוב' ה"י אש העירו עליו שבער על
המס' פ"ה ואשלו וכו' . הגרה הכונה היא ראש ארס זה
עבר על חרס דלהבא אפי' למפסדי דאית להו להבא אינו
נכפל מכל מקום אית להו דלא מסריקן שכועה להבא דלהא
מיהא מפביל דשוין הם לאלו המפסדי כשר הוא לישבע לעכר
דלא מפביל להבא אבל מ"ה דעת הר"ם דאם יבא זה לידי שבעו'
אלעכר לא משכייעין ליה דיש לחוש לדעת רת וסיעתו דשוין
הם מי ששכע לסקר לעתיד כמו מי ששכע לסקר לעכר
דכולן פסולין הם לכל לעדות ולשכועה בין לעכר בין לעתיד
אין מוסרין לו שום שכועה ומ"ש דיש לחוש לדעת ולסמוך אה"כ
ור"ה קשיא לי דלעיל כתב הר"ם כשה' ה"ן דסכרת ר"ה הוא
כסכרת רש' ועבר זה שכתבנו שיהא סכרת ה"ה דמי שעבר
על שבעת כטוי להבא למפסדי דאית להו דלא ממסיל כהכי
דהיינו דקא' דלא מיפסיל לשעכר אבל להבא מכל מקו' פסול
הוא ואין מושרים לו שכועה להבא לא דאית לשום אדם מן

ראש יוסף הלכות עדות סימן לד

שלא תאמר כאלו כאלו יבא אצל מדן תור כאלו ראשונה
 מותרת מבוס דלתי עשה ורחמי לא תעשה אלא רחמיים גזרו
 על זה משום כאלו שניה דאכורה מדן תורה דלתי עשה
 כאשור חייבי לאזון והכרחי ליה כש לשון רמי הבטוח כאן אכל
 מכל מקום צריך עיון רב פס כגמרא כפכ ריבנות ועין
 כמה שכתבתי לעיל בהנה' הו' גס בדברי הנמש' כימות:
 עו' שם בדבור המתחיל וחייבי כריתות לאו בני חטאת
 כינהו תימא מכל לן וכו' תימא ויבא עשה ודחי לא
 תעשה אעפי' דאמר רבא גזרו כאלו ראשונה אטו כאלו שנים
 מכלמקום אויבא למימר רכיבי לא סבירא ליה לגזור האי
 גזרה ומה שגמרא מהבא מפד מיתות דכל מקום שתופשי
 קדושין אעפי' דלויבא אויבא ליה הכנ' הגלד לאומור הוא כמו
 חייבי לאזון לרידן ולרכיבי עקיבא אפי' בחייבי לאזון הולד ממור
 משום דלא תפשי בהו קדושין נמצא רמזרות תלו בתפישת
 הקדושין וכן כתבו התוספות בפירוט רכיבי קיימא לן בדבור
 המ' הא לית ליה קדושין בענה וזלתי רכי יהושע דלא הא ההא
 תליא ואין קיימא לן דרכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר
 ואמאי והא לא תפשי קדושין והוה ליה להיות ממור לכן כראה
 דלא אמרינן האי בללא דהא כהא תליא לא היבא דהאי גברא
 שייך בגטין וקדושין ונאשה וזלתי תפשי או אמרינן דהולד
 ממור אבל כרכרי ועבד דלאזון כדריי גטין וקדושין כינהו ולא
 שייך בה הולד יהיה כשר או נאמר דגזרת הכתיב הוא דיהיה
 כשר דהא כתיב כי יסיר את כרך וגו' כן הבא מן הכרית לאו
 כרך משמע רכן הבא מישראלית כרך הוא אעפי' שכל ככרי
 עליה ומתמא כרך ה'א' וכשר אלא שיש לדחות דבך הוא
 לאשקי דאזינו ככרי אכל ממור מיהא יהא וישראל הוא כיון
 דלא תפשי בה קדושין לכן כר' כמו שכתבתי דכרי ועבד לא
 שייכי בדיוטין: קדושין:

עו' שם בדבור המ' לרכריי דתק' קאמ' ליה וליה לא סביר'
 ליה הוה מני למימר וכו' אזינו ממור כל שאר כשר
 שהוא בלא יבא אכל מחייבי לאזון גרודא לאזון לא נקשיא ליעל זה
 דאמרינן במוק' המלך דף מדמעסה בא לפני רכי יהודה
 ואמר לו: תגירתי כימי לכין ענמו כו' וקאמר ליה דכי יהודה
 כאמ' אתה לפסול את עצמך ואין אתה כאמ' לפסול את כרך
 ונקשו שם התוספות מה נכפך אס' אשתוכרית לעולם כתי
 פס לין אפילו שיהיה הוא נר גמיר ואס' אשתוכרית לעולם כתי
 לעולם כשרים אפילו ה'א' ככרי גמיר דקיימא לן וכרי ועבד
 הבא על בת ישראל הולד כשר ותיירו שם התוספות דקא
 סבר רכי יהודה רכריי ועבד הבא על בת ישראל הולד ממור
 משום דרכריי יהודה ככר כ' עקיבא דאמר אין קדושין ותפשי
 בחייבי לאזון כמו שאמר כפ' מיתות אכ' הא קמן דאפי' שלא
 יהיה שאר עבא קא סבר רכי יהודה דהולד ממור ואפי' למימר
 דכרי ועבד הוה ליה בחייבי לאזון דשאר דהא לכע' לא תפשי
 בהו קדושין ולרכי יהודה סבירא ליה רמזום הכי הולד ממור
 כיון דלא תפשי כיה קדושין אף עפי' שלא יהיה מחייבי לאזון
 כיון דלא תפשי כיה קדושין אכל לרידן דקיימא לן דכרי
 ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר לא אמרינן דהולד
 ממור אלא כשאין תופשי אלא כשהוא כן גטין וקדושין
 אכל ככרי ועבד רלא שייכי כזה דלא יהיה הולד ממור וכמו
 שכתבתי והתוספות לא הביאו ראיה אלא לומר דרכי יהודה
 אית ליה דחייבי לאזון כחייבי כריתות דמו וכמו שחייבי
 כריתות

שצריך לג' דעליו לאשקוי דחייבי כריתות לא כשו חלינה
 היינו משום דאויבא למימ' דלתי עשה דוכמה ויבא עליה וירחי
 לא תעשה ויהיה מדן תורה חייב או כיבוס או כחליב ואלתיא
 ג' דעליו ומשק' מהכל ומה שצרי רכו מיכתימו וכמתו לחייבי
 לאזון לא לכל חייבי לאזון ואנטיך דהא ודאי דכריך חלינה
 אלא לאלמנה לכה גדול מן הבטוחין אנטיך דלא שייך למור
 כיה דלתי עשה וירחי לא תעשה דהא אויבא עשה ולא תעשה
 דלמנה לא יקח כי אס' בתול' יעמיו וגו' לזה צריך רכו דוכמתו
 כימותו אלא שיש לדחות לזה דאין למור דטעמא דג' אתיא
 לאשקוי לחייבי כריתות מטעם רהוה אחיבי דלתי עשה ודחי
 לא תעשה דהא לא תעשה חמור הוא דיש בו כרת ולא
 אתי עשה גרודא דחייבי לא תעשה שיש בו כרת והכי אמרינן
 בכמה רכותי אלא ודאי דמסברא היה כראה דאשלו חייבי
 כריתות רכיב לחלינה דיש קנת זיקה עמו מחמת אחיו וכרי
 שלא נטעה כזה אתיא גזרה שיה ומפקא וכו' כראה מדברי
 התוס' כסמוך דלא אמרינן אתי עשה ודחי לא תעשה כחייבי
 כריתות אלא כחייבי לאזון ואפשר לדחות ולומר דלא כתבין
 התוס' כו' אלא משום דיש לנו הג' דעליו עליה אכל מ' רהו
 לא תעשה דכרת ומשום הכי לא דחי ליה עשה קשה לתרון
 שכתבתי והיה נראה לי למור דמה שכתב רפי' אכל אויב
 מצוה וכו' מרכיבן התם מיכמתו וכו' לא למה שצריך חלינה
 מרכיבן ליה אלא למה שכתב ואיכה עולה ליבוס אכל לחלינה
 לא צריך קרא' לא שיה או אפ' לאומרו דכראה דמה ש' איכה
 עולה ליבוס דין תורה הוא וכפי מה שכתב אחר כך דפי' כרא'
 דהוא מדרכין דאמר גזרת כאלו ראשונה אטו כאלו שניה
 משמע דמדת תורה גכ' יש ויבוס כחייבי לאזון וצריך לומר כפי
 זה דלשון רפי' לנדרין קתני יש לך אחרת שעולה השערה
 לחלון וזה דין תורה ואפילו ליבוס דככל מקום דאויבא
 חלינה אויבא יבוס ואיזו עולה ליבוס מדרכין ומשום גזרה
 וכמו שכתב אחר כך לכן כראה כמו שכתבתי דכריך רכו
 דיכמתו יכמתו לאלמנה לכה גדול דאויבא באיבוריה לאו
 ועשה ולא משום דלא אתי עשה ודחי לא תעשה ועשה אלא
 משום דאשור חמור הוא דכיון דיש בו עשה ולא תעשה הוה
 אחיבא דיהיה שיה לחייבי כריתות ולא יהיה צריך לחלינה
 להכי אתא רכויי דיכמתו יכמתו לומר דכריך לחלינה ולא
 יהיה כמו חייבי כריתות ומי' נראה מדברי הגמרא התם
 כימות דחייבי דאמרינן עולם לחלינה ואיכה עולה ליבוס
 הכל הוא מדין תורה דכ' מה שאיכה מתוכמת הוא דין תורה
 מדפריך התם מה היה דקאמר אס' כעלו קנו וגס פשם לשון
 רפי' שכתב כאן הכי הוא פשטי' לכן כראה דדחי מאי רכתב
 יש אחרת שעולה לחלינה ואינה עולה ליבוס הכל דין תורה
 הוא וכמו שכתבנו אכל כוכת מה שאמר ואיכו עולם ליבוס
 היימ למור שאיכו עולה ליבוס כשאר יבמים שכין שמתייבמי'
 נשארתי לו כאשתו לכל דבר דאשה הקבו לו מן השמיס לעול'
 היא כאשתו כין כאלו ראשונה בין שניה לעולם קאמר דמדן
 תורה אמו עולה ועל זה קאמר ופרך וליתי עשה ודחי לא
 תעשה וקאמר גזרת כאלו ראשונה אטו כאלו שניה דה'הכ
 דמדן תורה כאלו ראשונה מותרת משום דעשה דהי לא תעשה
 דחייבי לאזון אלא שרכבן גזרו שמה יבא לעול כאלו שניה
 ועבד בלאי ש' לאו אחר דלא שייך בעינין וכמו שכתבתי לעיל
 בהגהה הו' ממצא לפי זה דמה שאמרה התורה ליבוס היינו

ראש יוסף הלכות עדות סימן לד

פר

כריתות משום דלא תפשי בה קדושין הולך ממור כן כמי חייבו
 לאוין כיון דלא תפשי בהו קדושין הולך ממור כן כמי ככל
 מקום כיון דלא תפשי בהו קדושין יהיה הולך ממור ודוק ואנכי
 גרר לא נראה לך קדק קנת דקדוקין כהאי שמעתא דכברי
 המסכה ומקלל חביו או אמו קאמר רבא בסקילה וכתב רש"י
 החמיר במקלל ויתמכר וכו' הכוונ' הוא דמקלל הוא בסקילה
 החמורה ומכה הוא בחכאן הקל מכוון וקשיא לי א"כ לקמ"כ
 אלו הו' הכחוקין דף פ"ה במתני' דאמר המכה אכיו או אמו וכו'
 זה חומ' במקלל ומכאן מהמקלל אפי' לא אר מית חייב והמכה
 אחר מית פטור ואמאי לא קא' כמי זה חומר במקלל מהמקלל
 בסקילה החמור' והמכה אינו לא חסך הקל והרבה דכרי היה
 נ"ל לי לומר א"א לא אומר לא החמור כעבי והוא זה דלא חשיב
 ב"ה הכחוקין אלא חומר דחייב ופטור אבל כיון דהכל איכא
 חייב מיתה משום שו' מיתה חמור' ונו' מיתה קלה זה לא חשיב
 ליה לתנא קולא וחומר לומר זה חומר כזה מכה :

ועוד איכא למדך במתני' דקאמר המכות והמריח דהס
 בסקילה וכת' רש"י דלמך כ"ה הנחוקין יליף להובן
 ה"א דה"ל יליף להובן ג"כ קמי' דאמאי נריך לג"ש ליה דאכא
 חמיר דליתיה ב"ה ורש"י מהמקלל חמור מכל שאר מיתות
 לרבך משום דאמרו' פ"ט ירו' כעיקר עדין ונ"ל ד"ש סקילה
 חמור מכל שאר המיתות ונ"ל דכ"ה וכו' דאמאי חמור' דהיינו הכא
 כעיקר דא"כ ק"ו הוא ומה בל אלו המכוין במתני' דהיינו הכא
 על האם ועל אשת אב וכו' השאר דאין פשטי' ידיה כעיקר קא'
 דחייבי' הקיל' הקנתן כ"הי' מנ"ש ר"אוב וידענו ומקנתן דכתוב
 בהו' הקילה כ"ה קאמר דחייבין בסקילה אע"פ שאין פשטי' ידן
 כעיקר חסות ומדרי' דפשטי' ידן כעיקר לא כ"ה שהיו חייבין
 סקילה גם כ"ה ומנ"ש אמאי נריך לית' בהו' סקילה כעירו
 ליתיה ב"ה מהנך ואין לומר דלא' אמרינן כן משום דכיון שכן
 כמנ"ש ששכנון מן הדין דקיימ' ל' אין עוכשי' דהא לשל אמרינן
 לפנ"ן שהיה כד' חורין וכו' ולא ק"ו הוא קטל עבדא כסויף
 קטל כד' חורין כחכאן כמנ"ש דכיון דאיכא מיתה כתיבה כו'
 ילפינן כ"ה אוו' מיתה שהיה א"ס כן הכא נמי ליתיה ב"ה וכו'
 תמנא דאיכא לומר אנשי' עיר הכרתות וכו' דפשטי' ידן
 כעיקר וע"ס כ"ה מיתתן כסויף א"ה א"ה מביא מסי' ומדרי' וכו'
 דהו' אינו ר"ה כתבו התוספת' לעיל דמה' לאנשי' עיר הכרתות
 שכן ממונן אבד ומשום הכי נחשב להם כמו סקילה דכיון דיש
 להם שני עונשים הו' להו' כמו סקילה וקושיא או ג"כ ישנה לפי
 מה שכתבתי לעיל נ"ה ה' דאמרי' רבך דסקילה חמור' משרפה
 שכן כת' למינרף ול"ש משום חומר דפשטי' ידן כעיקר והקשיתי
 הקושיא שהקטו התוספת' אחר כך קודם סראימיה דאנשי'
 עיר הכרתות וכו' דפשטי' ידן כעיקר וע"ה הן כסויף ומדרי'
 דאין והי' דה"ס כ"ה עיר הכרתות כתב בהו' דחמור'
 סויף כדו' לחלק בין המדרי' לבידוד דאמרי' אינה כח מרובה
 כח המדרי' או כח הטרד' הוי אומר כח המדרי' והטרד' אמרה
 ההפרס ש"ה בין המדרי' לבידוד וכת' לזה בקול' ולזה סויף דכך
 נראה ש"ה הפרס כ"ה כ"ה לעונשין וא"כ אפי' לכו' שהקשיתי
 כאן במתני' היא קושיא ותמתי' ש"ה על דברי התוספת' אין
 לא תרנו תקון זה שכתבתי ונענין :

עוד ש"ס בנ"ה תני' ד' יהודה או א"ס לא היתה אחר ד' ראייה
 ד'ו' א"ה חייב אלא משום האם כלכד וכתב רש"י ה'ו'
 תנא פליגי אמתניתין דקאמר דלא' מפליגי וכו' ולי' קשיא דמכא

לן דתנא דמתניתין לא סבירא ליה כמו התנא דכרית' דמשום
 דאיכה ראייה לאכיו חולק דבי יהודה וכי תמנא משום דחויין
 לקמן כסמך דאמר כי אחת ר' נחמך כ"ה כדכתבן אין זה כלום
 דרבי ינחמך הכי הכין והכיו' לו דמתניתין הכי משמע אבל
 תנא של כריתא הכין דרבי יהודה לא פליגי א"ה משום דאמו לא
 היתה ראייה והכי הכין במתניתין ועוד דא"ה דאיכא למידין
 על מאיר דקאמר בגמרא ד' יהודה סבר לה כ"ה עקיבא דאמר
 אין קדושין תופשין בחייבי' לאוין א"כ אמאי סייך האי פלוגתא
 הכא נבי' אשת אב התם בפלוגתא דר' עקיבא וחכמי' הו' ליה
 להכיאה לכך נראה דכחוד מתרבה חכמתה דמכאן ה"ו'א
 רש"י דה"ה תנא פליגי אמתניתין מהכיאה סבא ולא סייך כאן
 כהאי מחלוקת' אלא לאשמועינן דמתניתין ככל גזירה פליגי
 דבי יהודה אפילו אפיוה ראייה או ראייה ככל גזירה קאמר ד'
 יהודה ראייה חייב אלא משום האם כלכד ווה גלי' לן מהכיאה
 כאן האי תנא פלוגתא דר' יהודה באינה ראייה דוק :

בר' נחור לעבין שאנו כ"ה ס' כ"ה הרב הכא על הפירו
 וכו' פ' ה' כורר וכו' וכתב י' ג' דעת הר"ז ודעת הר"א וכו' כ"ה
 ח"ה הסכים לרבי ר' ת' דה"ה ס' כ"ה לרבי ר' ת' ומה
 שא"ה רב נחמן החמור על העריות היינו שכל ממשע על הערו
 וקא"ה אפילו חשוד בקלא' דלא פסיק כשר כלומ' אפטר דפסיק
 דכ"ה ש"ה דחשיב ליה איבור וכיון שכן לא כביל רב ש"ה
 אלא כבא על הערוה ממש וא"ס כן אפילו שהוא חשוד בקלא'
 דלא פסיק כיון דלא חויין ליה וליכא שר' פליגי ש"ה על הערוה
 כשר הוא לעדות וכפי' זה אין מחלוקת ביניה' לעבין דווא' לא
 כפיתש' דשמעתא או אפטר דפסיק כ"ה נחמן דאפילו כ"ה
 ממש על הערוה ואיכא עדות פלוני' ש"ה על הערוה ע"ה
 כשר הוא וקא"ה אפילו חשוד הוא בקלא' דלא פסיק הכונה
 אפטי' דאמר חשוד אין כ"ה קשה מה שכתב הר"א דליש' חשוד
 לא משמע כ"ה על הערו' חשוד כמו כ"ה על הערוה א"ה כ"ה
 על הערוה ונמנא שהוא חשוד מכל' ונל' וכו' כמי שפסיקין
 החשוד על הרבר לארנו ולא מעירו כלומ' שערב אות' הפטירה
 כ"ה ונשאר חשוד עליה מכאן ולהכא עד שירע שפעה תשובה
 ממכה וקא"ה אפילו הוא חשוד בקלא' דלא פסיק שהיה חשוד
 על העריות דעדי' העד' ועליו ש"ה על הערוה ונשאר חשוד
 עליה בקלא' דלא פסיק כלומר דלא הוה כיה חש' ש"ה עשה
 תשובה ואר"ה היה הקול' ש"ה עליו ש"ה על הערוה ולא
 פסיק קלא' ע"ה כ"ה הוא לעדות או קא"ה אפילו בקלא' דלא
 פסיק כלומר שמעיקרא כ"ה עדי' עליו ש"ה על הערוה אפילו
 אחר כך כ"ה עליה קלא' גם כן ש"ה על הערוה והוא קלא'
 דלא פסיק דמוכח דמחויין כדש"ה ע"ה כ"ה על הערוה והוא קלא'
 לענון אחר או אפטר ש"ה אפילו חשוד בקלא' דלא פסיק
 כלומר דא"ה י"ה עדים ש"ה על הערוה ודאי דאפילו ל"ה כ"ה
 אלא מה שפ"ה החשוד על הרבר כל ערמת דה"ה ב"ה ש"ה
 על הערו' היינו דקא' בקל' דלא פסיק גזירה זה אבל לא כעדים
 אבל א"ה היו פדים כדכ"ה דו' שהיה ש"ה וכו' כ"ה הוא לעבין
 דיכא אבל אי גרים כממרא כמוני' דה"ה ממש דחשיב
 ליה רב נחמן שא"ה הכא דרנו תוקטו או אפטר לומר דכ"ה
 זה שכתבתי דכיון דש"ה הכפ"ה הוא משום דר' ד' תוקטו
 והוה ליה כמו אנשי' מה לי א"ה הוא משום קלא' דלא פסיק מה
 לי משו' רעדי' מעידים עליו אלא שאפשר לומר ד"ה לא גרים
 כממרא שהשיב לו רב נחמן כלל דאיכא למימר דלא השיב ליה
 קיבול

עוד ש"ס בנ"ה תני' ד' יהודה או א"ס לא היתה אחר ד' ראייה
 ד'ו' א"ה חייב אלא משום האם כלכד וכתב רש"י ה'ו'
 תנא פליגי אמתניתין דקאמר דלא' מפליגי וכו' ולי' קשיא דמכא

ראש יוסף הלכות ערות סימן רד

קושיא כדלמטה וזה סבתו דאפשר רל רת לא גרים שאני
 הכא דינרו יוסף נרא' דלנו מוכרח' למו' זה לרכרי הגאונים
 דסכרי דהא דאמר רב נחמן דאשור על הערות כשר לעדות
 ומעשיין דסיימו בא משע על הערו וסכרי דטעמא דרב נחמן
 סכריא ליה כרכא דבעי דשע דחמס אס כן ונאלי שנריך לומר
 לרדהו דאין כפטרס גורסת שאני הכא דינרו יוסף דמשמע
 דבשאר עבירות דאין ערן תוספן פסול אעפי' דאין דחמס
 נאכי ככתתי לשיל כגנהות דאפשר דלרכא כשהעבירה חמורה
 דיש כה מיתת כ'ר או כרת ככירא ליה דאשע' דליכא כה חמוד
 ממון עכ' פסול הוא ועיין בדרכי התוספות כפ' דסכרי דרין
 כההיא דאמר רב יוסף רבעו לאונסו או לרצומו וכו' דמשום
 כא על הזכר לרשע דחמס וכו' כל זה היה אפשר לומר אבל
 הראש כתב דכרי רת שאני התם דינרו תוספו ולשון בעל
 משרים לא דאיתא ונאלי שיש שום טענה כיה ואפשר
 דסל' לכ' רת' לא כתב ולא אמר שאני התם דינרו תוספו :
 כו' עוד שם הרב נאמריקין ע' במתא' אמר רבא ומודה רב
 נחמן בעדות אשה וכו' אמר רבינא וכו' פשיטא מ' וכו' אבל
 הריף גורם אמר רבא ומודה רב נחמן בעד' אשה בין לאשק'
 בין לעיולה' דהגדה קנת ריוק יש דלחד גירסא פריך
 בגמרא פשיטא דוראי לאשק' פסול ולעיולה כשר ולא היה
 צריך לרבינא לאשמועין זה ולא ר' גורמא פשט הוא דרין
 לאשק' בין לעיולה פסול ואילו הוה קאמר רבינא דלאשק'ה
 פסול ולעיולה כשר ולא היה צריך פשיטא הוה ניהא רל' אידך
 גירסא בין הכי ובין הכי פסול אבל עכשו הוי סברת השכות
 מן הקנה' א הקנה' ואיכר דירס' הריף והראש היא האמיתית
 דככל מקום חויקן כביש פסול לעדות דפסול בין הכי ובין הכי
 דהא קרוב דפסקה התורה ומסכר' לחייב את קרובה היה לן
 להאמית' לא בכל גוונ' פסול כיון שהיה פסול וכן מאי דאמריקין
 החמוד על הדבר לא דנו ולא משירו היית בין להתר בין
 לאיסור אס כן הכא נמי דפסולין ליה לעדות אשה פסולין
 ליה בין לאשק'ה בין לעיולה ואס כן ככתב הרב בסמוך
 אבל כהא איכא לתקוי' אי מפסיל דוקא לאשק'ה או אשיל
 לעיולה דר' אה' כפי מה סכתתי דאין לתשקי' כלל כיה ועוד
 כש הכלל שכלל הרב בהקדמתו דהיכא דאיך הריף וה' אכס
 והראש למשק' כחד מכייהו או כתרי ממייהו הכא איכא
 הריף והראש דגרסי הכי ולא חויקן אידך גירסא אלא לרש'
 דאפשר כה ונחמי יוסף נמי פדיש כה נמי כער רש' אבל כתב
 ורב אלכס גרים וכו' אס כן ליכא לתשקי' אי כחד גירסא אי
 כאידך גירסא דוראי כגורסת הריף יש לפסוק :

גב צריך קנת עיין כהאי דכתב הרב כ' אבל הראש כתב
 דהלכה כרב נחמן וכו' דלא נחלק וכו' וגם מדסקל
 וטרו רבא ורבינא ורב פפא וכו' הא דכתב דרבינא ורב פפא
 נראה דר' ורבינא או רב פפא אבל מה סכתתי דנדך קנת
 עיין היינו ראין מ: כיח מדסקל וטרו רבינא ור' פפא כמילתא
 דרב נחמן דהלכה כמותו דהא לשי גירסתו שהיא כגורסת
 הריף אין כאן לא רבינא ולא רב פפא דהא הוא גורם אמר
 רבא ומודה רב נחמן רהוא פסול לעדות אשה כון לאשק'ה
 בין לעיולה ולא נזכר כאן רבינא ורב פפא כלל ונאלי דכוכר
 הראש דאמר שאת רבא ומודה רב נחמן לעדות אשה שפסול
 בין לאשק'ה בין לעיולה קאמר רבינא ור' תימא רב פפא
 דדוקא לאשק'ה פסול אבל לעיולה כשר ולא פשיטא וכו' אלא
 דאי איתא דהכי הוא הוה ליה למיפסל כרבינא דכתר' הוא
 ומארי דתלמודא הוא ואפשר דמשום ור' תימא רב פפא לא
 פהיק הכי דלאו מארי דתלמודא הוא כל כך כמו רבא
 וכוחו הוא :

עוד שם הרב וכתב המדריכי כשם הגאונים דכתב ארומסו
 בלא כתובה וכי' יכריות או נדות פסולין להעיד
 נראה מדברי' ש' שאס בא' על ארומסו שכתב לה כתוב' דאינו
 פסול להעיד ואני תמיה על זה דהא תביא כנוקבת כלה דכלה
 בלא ברכה אבורה לבעלה כגדה דנראה דמשום דחברה
 ברכה משום הכי הוא דעבר אאיסורא כגדה לכך נרא' לי לומר
 דלחדושה הוא דנקט בלא כתובה דדאי אס בא על ארוקת
 שכתב לה כתובה דפסול כיון דחברה ברכה אלא הכא קמ"ל
 דאשילין אין לה כתובה דכר' אה' שהיא כמו פנויה עכ' אס בא
 עליה בלא ברכה הויא לה כגדה ופסול אבל אס בא עליה
 אחר הברכה אס לא יהיה לה כתובה לא תהיה כגדה ולא
 היה פסול להעיד לא אבורה בעל' וכתב הרב וכו' על ארוקת
 יראה דמדרכין הוא דמשיל אלא אס כן היא נדה עכ' ולי
 כדאש נס כן דמה שאמר וכו' כדריית נה כן דאבוקר להעיד
 השבול הוא מדרכין דהא כבא על הנכרי אין כאן אס איכור
 דאוריתא לא איכורא ולא לאו ולא משום עונש כלל לא מדרכין
 הוא דאבוקר וכמו שכתב זה כבוד אה' כיון יז דהבא על
 הנכריה דרך מקרה חייב אנתו מכת מרדות ואם יהיה לגזת
 חייב משום כונס מדרכין ואם פסול דאורית' בבא על הנכריה
 היינו שכל עליה דרך אישות דשוכר על לאו דלא תתחתן
 וזה דוקא לה' אכס דשוכר דרך אישות אבורה תורה בכל
 האמות ואשילין אס לקחה דרך אישות בנייתה אבל לרכרי
 הטור אין אבוקר מן התורה כבא על הנכריה ואשילין דרך חיתין
 דאין אשיל' לרכרי כלל וקרא דלא תתחתן מוק' ליה כמו שכתב
 רבא דמיירו דשבעה אמות אחר שכתבנינו נמש' דכתי כבא
 זו אין אבוקר מן התורה ככר'ה כלל ומכל מקום קיימ' דהכא
 על

ערוה אף עפי' שלא התרו בו פסול לכל עדות וכמו שפירש
 הוא והלא לרכרי רב נחמן ונזכר בעל הטטור דסכרי דהלכה
 כרב נחמן דמכשיר אשיל' כבא על הערוה ואיכא עליה שני
 ערים דהא כתבי דטעם ההכשר משום דינרו תוספו אס כן
 נמשא דאין ריין כן לכ' נאס דיין הויא ממונא על ידי עדים
 אלו שכאו על הערוה או משום דכר'ה לו דהדין הוא דכשר או
 משום שלא דע' שבא על הערוה ונאכ' כודע לואין מוניאין
 הממון משום הכי דיאמר קים לי כרב נחמן ובעל העיטור
 דאמר דכשר הוא דהלכה כרב נחמן כדמי :

עוד שם ולענין פסק הלכה הריף פסק כרב שאת הלכתא
 כותיה כאיסורי ונראה שזה דעת הרמבם וכו' והרב
 בעל זי הכי' סברת הרב רבינו נחמן אף על פי שפירש כמו
 שפירש רב אלפס דאשור על הערות דאמר רב נחמן היינו
 שכל על הערוה כמו ששרש רת עכ' פסק כרב נחמן דכשר
 הוא לעדות וכן הכי' סברת הרב בעל העיטור ג' דסוכר
 כמותו סכרי דכא' סכרי ליה דלא כשיק'רשע דחמס וחלק
 כן היהו דאובל נבלות להשעים וכו' והנהו קבוצא וכו' לכת
 על הערוה משום דכבא ינרו ונאכ' ונאכ' תשמי' דלא
 היה הרב כ' אור' כלום כדכרי השטקיס וה' אפרשים אף לא
 שת לכו לרכרי בעל נחמי יוסף שכתב סכ' דכרי לו הגאונים
 והרב כתב ולענין דינא לכ' אס קשינו שני עדים שכל על

ראש יוסף הלכות עדות סימן לד

פה

על הנכרי כפי הכח הבל' למטה מכיני רכבא' פונשין בו וכוה
 יש להבטיח אם יהיה פסול מראוריתא רבאמר רבאמר להאמ
 היה ליה כחוריתא או דילמא לא יהיה אלא מדרבנן רבאמר
 דהלכה למטה מכיני חינואלא כמו דכר ראוריתא דרבנן כיון
 דלא פריש תורה פו אשילו שחשבו להלמ' כמו דין תורה עכו
 אין לרון איתו לזבולו כיון דאינו חייב מיתה ממש לא שקלאים
 פונשין בו אבל אם יבא לבית דין ליתלך אם יהרבו אין מורין
 לו קאשר שאם לא פנש בו קנאו' כשעתעשה ופירש אין כולין
 להורגו ואם הרב לו הורגי' לזבול' ולש' אלא אפילו אשירין
 שגא' הקנאי להורגו והוא הרב את הקנאי להניל' ענמו אימ
 בהרב עליו וגם כל אלה החלוקות מורות שאין הלכה למטה
 מכיני כמו מה שכתוב בפר' אבל ממ' כ' שהוא פסול דאוריתא
 אם הלמ' הוא כמו מה שכתוב בתורה ממה שהביא שם הרב
 בטור אכן בעוד בפיומן המוכר שכתוב בל"ח בשם הרמב"ם
 דישאל הכא על הגבירה כיון שה' מחוייב מיתה דקנאי' עונשים
 בו הרי הוא ככלל ג' עביר' וכו' דיהרבו ויאעבור הרי דהשגה שם
 הכא על הנכריה לשאר ג' עביר' ודיהרבו ולא יעבור ועדין' כ' ע
 א' יהי' פסול מדאוריתא' מדרבנן' כפי מיכה דאם הספולין
 דרבנן לא משפלי' אלא א"כ הכריזו עליה אבל כל עדותה' של קורס
 הכרזה כשר הוא אבל אם הספולין דאוריתא' לא צריכי הכרזה
 ומיר' הספולין וכמו שפירש' לקמ' דכרבי הטור כבי' זה כפי
 ג' רא' לירדמו שאמרו דכאלו שכתבו דפסולין להיעיד
 מרבנן כיון כן מחויר גרושתו מן האירוסין פסול
 מדרבנן אבל מראוריתא' הש' הוא דאי' אברה תורה לחוור
 גרושתו היינו דוקא מן הנשואים דאחרי אשר הוטמאה כתיב
 דהיינו מן הנשואין כפי פשט הכתוב כח' דמחוייר גרושתו מן
 ה' צ' א' שכול מראוריתא' וראוי מחוייר גרושתו מן האירוסין פסול
 מדרבנן וכא' דמן התורה מן הנשואין משמע וגם כפי טעם
 ה' צ' זה הנהגה היינו כרי' של' יבא ולהחליף כשמהיה דכערב
 יגדשה ויטלה חכרו ויחזור ויגדשה ויחזור ויטלה כבקר
 ונמא' רהוי כמו א' חילוש כשותיהם אלו באלו משמע דאינו
 מן התורה אלא כמחוד מן הנשואין דלא שייך דבר זה אלא
 מן הנשואים וכן משמע מדברי הרמב"ם אל כפירוש על התורה
 כבדרבי תנא' עיין שם וכוה שכתבתי נראה לי לישב דברי
 רבי ירוחם שהביא הרב בטור א"ה סימן' י' ואל' שם כתב רבינו
 ירוחם על זאת ויש שפטה ידה וקבלה קדושין מאחר כפיני
 בעלה מקודשת ונרבה נש' משני אם תשאר עם הראשון ואם
 לא יר' לגרש שני מקודש' לו ומותר לוכי מאח' שהי' כפיני בעלה
 והלא' ערער הרי היא כמו שאמר' לבעל' גרשתי וכו' ויש לתמוס
 על מה שכתב ונרבה נש' משני אם תשאר עם הראשון דוראי' האי
 מקודש' לשינוי כמש' ראשונ' רונ' לגרש' שני מקודש' לו ומותרת
 לו וכדי לחזור לא' ודאי' שרי' כ' ג' מן הכ' היא מקודש' לו ודאי'
 וכשרט' כמש' דכיון שרא' בעלה ולא ערער משמע דהיא מקודשת
 גמור' וכרי' כפלה' הא' לטוב לקחת' בקדושין וכבר' אחרו' וקשה
 דהא קיימא לן דאסור לחזור גרשתו כיון מן הנשואים כיון מן
 האירוסים ורוח' לומר שרי' כ' ירוחם פסק כר' יוכי' כיון ככר
 דמתי' לחזור גרושתו מהאירוסים ועוד' דלמ' ליה למיכנס כהאי'
 גוונא' באשת איש' שפטה ידה וקבל' קדושין מאח' הל' למיכנס
 כפשוט' דמיתר' לחזור גרושתו מן האירוסים ונש' לא מנינו שום
 מחלוקת' כו' אלא הוא מהכח מכל' הפוקים ישנים נכ' מרשים
 אבל כמה שכתבתי דמחוייר גרושתו מן האירוסין אין איהויר

אלא מדרבנן אתי' שפיר דכיון רמסו' גורה דרבנן היא הכא
 כפשוט' ויהי' וקבלה קדושין מאחר כפיני בעלה הוא דכר דל' כ'
 שכיח ודבר דלא שכיח לא גונו' כיה רבנו משה הכי מותר לחזור
 לבעל' הראשון ואעפ' דאחרי אשר הוטמא' מוקי' לה התכונת' כ'
 דאיתי' לרבות טוטה שפטר' הא' פי' הרמב"ם דהאי' בספר' היינו
 שנבעלת' ולישא' מעליא קנט' דכעין כעילה כדי לאוסר' על
 בעלה ויעבור על לאו זה ואי' מוק' אביר' יהיה אסור לחזור הל'
 לרשי' ל' לרבות מוק' אביר' לא ודאי' דכעין כדי שיהי' אסורה
 לחזור על בעלה שיבא עליה ככל' אחרון אחר הכינשוף והיה
 אם כן פבוק זה שני' לאין אחר' למחוייר גרושתו מן הנשואין
 וא' לאחר' אשר הוטמאה לאמה שזנתה תחת בעלה שאסורה
 לו ועובר על לאו זה אם מחויירה וכהי' כתב הרמב"ם שכתב שרש
 התורה וכתב שם ג' כן כפירוש דמן הכינשוף אסור לחזור
 ועיין שם זה נראה לישב לטון רבינו ירוחם ולמאי דהקט' עליו
 הרב הגדול על מה שכת' והוא לא ערער דמשמע דאם ערער
 איכה נאמנת דהא' ודאי' ליתא דחוקה דאין אשה מעויה פניה
 כפיני בעלה אשילו כבער' הוא נראה דאפשר לישב כה' מכ'
 עיני' הא' הוא דאפשר דרבי' ירוחם כביר' ליה כה' אכד דלא
 כאמר האי' דיכא' דרב המכונא' לא להחמיר כלומר דרביה
 נט' מהאי' שקידש' אבל כדי שתבט' לו כה' לא קאמר רב המכונא'
 דכאמנת עד שיגרסה ראשון גרושים גמורים ולשכך כתב
 דכיון שלא ערער הבעל ודאי' ליתא דחוקה דאין אשה מעויה פניה
 אפילו לכתחלה או נמי' אפשר לומר דכתיב' ליה כמו שכתב
 הרמב"ם הכינשוף הרב כפיומן דריבא' דרב המכונא' ודאי' רהוי אשילו
 לישא' לכתחלה אבל היינו דוקא כדורות הראשונים' דלא כשם
 חונפא' אבל כדורות האלו דנשים חונפא' לא אמרינן הוה
 דרב המכונא' דכטלה האי' חוקה ואיתרע' ומסו' הכי כתב
 רבינו ירוחם דכיון דלא ערער הבעל מורה שאמת היא
 הרב שגרישה ויכולה לישא' אפילו לכתחלה ואפילו במוהזה
 אלא שאין כל זה מורה מלשונ' שכתב הרי היא כמו אם אמרה
 בתגרשתי רבא' דמדין בגמרא' כתב כן וגם מדין רב המכונא'
 דאמר האשה שאמר' לבעלה גרשתי שאמל' משום חוק' ומסו'
 הכי הקשה עליו הרב דבזה אפילו כערער הבעל כאמנת
 ועוד דהאי' פכרא דה' אכד נראה לי שהיא דחוייה דכיון
 דטעמו של רב המכונא' הוא משום חוקה' הא קיימא לן דבסולין
 ושורפין על החוקות דחוקה דאוריתא' היא וכיון דחוקה היא
 דאוריתא' אמאי' לא תפסא' לכתחלה מכח החוקה ואם כן כיון
 דלא חוינן לרבי' ירוחם דקאמר הכי כפירוש' אין לנו לומר דכן
 סבירא ליה :

ועוד דלא רצה הרב הגדול לסמוך על תרזין אלו משום
 רבינו ירוחם לעולם כשיטתיה דהראש רביה
 אמרה והראש חזין ליה רבוכד כמו רבוכד הרמב"ם דרבי
 המכונא' אפילו לישא' לכתחלה קאמר' וגם חזין להראש
 דכומיה עכד עוכד כפ' טיה רב המכונא' וכמו שהביא הרב
 תשובה משמו לקמן כפיומן ותשובה רא' הראש היא כשכבד
 נשאת מכל' מקומיה ראיה מדרב המכונא' בקידוש שישאת
 שמתרת לישא' ואפילו בזמן היה לכך כראה לי לומר דאעפ'י
 דדיבור רב המכונא' הוא אפילו כערער הבעל ולאחר שלא
 גרסה היא נאמנת דחוקה וכו' מכל מקום האי' דיכא' דרב
 הוכא דאשת איש' שפטה ידה וקבלה קדושין מאח' דמקודשת
 היא כל' ערער' הבעל דכשלא' כשאמר' לבעל' גרשתי כהא'
 כב א 22 1 וראי

ראש יוסף הלכות עדות סימן לר

ודאי ליכא לחמיר שום דבר כדעתה ופאלמכת משום חוק' אש' ל'ו
 שערער הכעל אבל כאל טעמיה דיה טעמיה קדושין מאחר
 אפטר טאכסיה הכעל מוח' שחזור הימכ' ולא יוכל' או תורה
 לרכי' הכעל לומר שלא גירסה אבל היא סברה שיכול' לקבל
 קדושין מאחר או אפשר שיקבל' כמת' דהכל' דיש' שאין קדושין
 תשטין' כאלת' חיש' ואם הכעל' יערער' יתגלס' דבר זה אבל
 כשהכעל' שותק' מוכח' מילת' דגירסה' הוא וקדושין נמורין
 הן אלו שקבל' דמכל' מקום' היה ליה' לבעלה' לערער' ולקפסק'
 בטום' דבר' והיה ליה' פשט' דיה' וקבלה' קדושין מאחר' ולא ערער'
 הכעל' כמו' אם אמרה' לבעלה' גרסת' ויערער' ודוק:

ונראה דאפשר לומר עוד כדחוק לקושא ראשונה
 שהקפסי' דמי' מחזר' גרסתו' מן' הארוסין
 וכפי' מה שכתבנו' דאפשר' דסבירא' ליה' לרכי' וירוחם' כחזון'
 דירש' היה' דרכ' המקובל' לחומר' קאמר' דהיינו' שברוך'
 גט' מן' הפני' אבל' אינה' יכולה' ליבטא' לו' וכיון' שכן' לא כפיין'
 לגמרי' מרשות' הראשון' דהא' אי' לא' מגרש' ראשון' אינה' יכולה'
 ליבטא' לשט' ואם' כן' לא' מקדוה' מאויר' גרסתו' דלא' אברה'
 תורה' לחזור' עם' הראשון' אלא' כשגורס' ודאי' וידעין' שהיה'
 מגרסת' ויכולה' ליבטא' עם' מו' גירסה' אבל' ויש' היא' וקוקה'
 עם' הראשון' ומשום' הכי' כתב' אם' תשאר' עם' הראשון' ונריך'
 כשי' זה' לחוק' קנת' הלשון' ולו' שמה' שכתב' ראשון' על' אשת' איש'
 טעמיה' דה' וקבל' קדושין' כפני' בעלה' מאחר' מקדמת' גריכה'
 גט' אם' תשאר' עם' הראשון' והו' דין' בהגרא' דמיורי' כשערער'
 הכעל' ומשום' הכי' הוא' דמקודשת' לשני' כרי' להזרחה' גט' אבל'
 לא' ליבטא' לו' ומה' שכתב' ואם' לא' ירצה' לגרסה' שני' מקודש' לו'
 ומותר' לו' היינו' כשלא' ערער' הכעל' והיינו' דקאמר' כי' מאחר'
 שהיה' כפני' הכעל' והוא' לא' ערער' או אפשר' שיש' טעות' בלשון'
 והכי' הוא' ואם' לא' ירצה' לגרסה' שני' מקודשת' לו' ומותר' לו'
 אם' היה' זה' כפני' הכעל' והוא' לא' ערער' וכבר' כתבתי' מה'
 שיש' לדקדק' על' תרוץ' זה' ועיין' בתום' כמה' שכתבו' על' היה'
 דרכ' הנה' כפרק' המגרש' ספרא' המש' שחולק' על' דבריו' רבי'
 ירוחם' ואפשר' לומר' שלא' יחלוק' עכ':

ועל' מה שכתבנו' בלשון' שפולין' מדרכין' נראה' דיש' קנת'
 דחוק' דלעיל' כתבנו' כמה' הגאון' גט' כן' דמי' שעבר'
 על' עבירה' דרכין' דאינו' פסול' אלא' כמיש' בעבירה' שד'
 ממוץ' וזה' איין' בעבירתן' חשד' ממוץ' וזה' אפשר' ליישב' דגאונים'
 אלו' אחרים' הם' אבל' כפי' דברי' התום' איין' אנו' גריכין' לזה'
 דכתבו' התוספות' כפרק' זה' כבוד' בהסי' דרכ' מחזן' דאמר'
 החשוד' על' העריות' וכו' וכפרק' קמא' כהיה' דפלוני' רכעו'
 והו' כתבו' דכל' כך' היה' עבירה' של' עריות' כמו' עבירה' דחשד'
 ממוץ' דכין' טעובר' להכאתו' על' דעת' קובו' כמו' כן' היה'
 עושה' כשכיל' הכאת' ממוץ' ומעיד' שיק' אם' כן' עבדות' עריות'
 הוא' כמו' רשע' דחמס' נריך' קנת' עיין' כמה' שכתבתי' דמחזיר'
 גרסתו' מן' הארוסין' אם' יהיה' בכלל' זה' דיהיה' כמו' רשע'
 דחמס' דאיבא' לשימר' עבירה' היא' של' עריות' או' רילמא' מראה'
 לו' דכיון' דהחזירה' בקדושין' אחרים' איין' כאן' כל' כך' עבירה'
 ולא' יהיה' כמו' רשע' דחמס' וכדאש' דכמו' שאם' החזירה' מן'
 הכשואין' פסול' הוא' מן' התורה' כמי' אם' החזירה' מן' הארוסין'
 פסול' הוא' מדרכין' עכ':

בה' שכתב' הראש' דרש' קובר' דכרי' רת' דהחשוד' על'
 העריות' היינו' טכא' על' הערוה' ולי' נראה' דרש' קובר'

כסכתו' דהחשוד' היינו' שרגיל' עם' העריות' והכי' פי' דכרי'
 על' דכרי' ר' בחזן' החשוד' על' העריות' כבר' לשד' משום' רכעין'
 רשע' דחמס' דהיינו' משום' דהוא' מפרש' דחשוד' היינו' דרגיל'
 ומתערב' עמהן' ואין' פסולו' אלא' מדרכין' ומשום' הכי' כעין'
 רשע' דחמס' וכמו' שכתבתי' לשל' שהיא' סוכר' כסכת' הגאונים'
 שמוכרי' דככל' פסול' דרכין' כעין' שיהיה' כו' חשד' ממוץ' ולא'
 סבירא' ליה' כמו' שכתבתי' לרשת' התום' דמין' הם' הכאל' על'
 הערוה' כמו' רשע' דחמס' ונאסף' על' ממש' וכו' או' רב' חמון' כהלכת'
 לא' מיירי' ככא' על' הערוה' ממש' וכו' או' רב' חמון' כהלכת'
 דכ"ע' כעו' רשע' דחמס' כמיהיה' פסול' בעבירה' דרכין' ומה'
 שכתב' חייב' מלקות' דמלקי' על' לא' טובה' השמועה' אדרכה'
 משום' מוכח' מדרכין' הוא' דאין' חייב' מלקות' מן' התורה' ואם'
 היה' מיירי' דכא' משום' על' הערוה' לא' היה' חייב' משום' לא' טובה'
 השמועה' אלא' מדין' תורה' וכמו' שכתבתי' לרשת' רש' דחשוד'
 היינו' רגילים' בעריות' גם' התום' כפרק' קמא' כהיה' דפלוני'
 רכעו' כתבו' כן' כשמו' וכו' שכתבתי' בקתלן' מעל' דברי'
 רש' מה' שכתב' עליו' הרב' ואי' לרש' הא' כתב' דבעיין' רשע'
 דחמס' ולא' קיימא' לן' הכי' וכמה' שכתבתי' קיימא' לן' הכי' דכרי'
 רב' חמון' והתום' כתבום' כנמרא' החשוד' על' העריות' כשר'
 תמיא' מאי' שנה' מאוכל' נבלות' לתאבון' וכראה' דאיבא' למידק'
 דמאי' הקשו' דשמי' ול' אפי' דאוכל' נבלות' לתאבון' היינו' רשע'
 דחמס' והכא' על' הערוה' ליבא' חשד' ממוץ' וכמה' אפי' שטר' דהא'
 ס' לתום' דכ"כ' הו' כא' על' הערוה' כמו' חשד' ממוץ' מהכרה' היה'
 דלעיל' ומשום' הכי' כתבו' התום' זמלו' רכעו' וכו' ועוד' דסביר'
 התום' היא' לומר' דאין' לאזני' לרב' חמון' דלא' כהלכת' עכ':
בר' שיק' כפי' פכ' כפי' כ"ג' הלזה' על' שטר' מקיים' שחזיו' פרוש'
 וכו' ולא' חשיב' כמשיב' אכידה' שלא' הודה' לא' מפני' השטר' שפלוני'
 דהגדרה' כר' מלשון' הטור' דעדין' כשהודה' על' חזיו' שאינו' פרוש'
 עדין' איין' כאן' עדים' שהעידו' על' פרוש' כלו' דאי' איתא' פכאז'
 עדי' קודם' שטעון' וה' חזיו' פרוש' וזכו' איי' פרוש' אמאי' קאמר'
 שלא' הודה' לא' חזיו' השטר' שפלוני' דמה' לו' על' השטר' שפלוני' כיון'
 שיש' לו' עדי' שפרשו' כלו' וכן' כמי' משמע' מלשון' רמב"ם' דכתב' ואינו'
 כמשיב' אכיד' מפני' שאינו' שטר' פלוני' ומאי' איתמו' כיון' שיש' לו' עליו'
 עדי' שפרשו' כלו' ואין' לך' משיב' אכיד' גדול' מזה' והרב' הגדול' כ"ג'
 כתב' כשם' רכיני' ירוחם' דיש' מן' הגדולי' שכתבו' שאם' כאו' עדי'
 קודם' שא' פרוש' מחנה' דהיה' ליה' משיב' אכיד' ושטר' משמע'
 דהכין' הוא' דמה' הטור' והרמב"ם' איינו' אפי' אם' כאו' עדי' קודם'
 שיטעון' חזיו' פרוש' וכו' ומאי' איתמו' שטר' יש' לו' כיון' דאיב' עדים'
 שמשערי' שהשטר' פרוש' כלו' ול' הטור' נכ' מוכח' קנת' כמא' רכת'
 טען' הלזה' על' שטר' מקיים' שחזיו' פרוש' והמלוה' אומ' שלא' כפרע'
 כלום' ועדי' מעידו' וכו' משמע' דאחר' טענה' המלוה' והלזה' כאו' עדי'
 והעידו' וכו' זה' כל' כפי' לשון' הטור' והרמב"ם' אבל' לפי' מה' שהכין'
 הרב' כ"ג' אפשר' לו' דגם' הטור' והרמב"ם' הכי' הוא' דשק' דכאו' עדי'
 קודם' שטען' זה' חזיו' פרוש' וחזיו' איבנו' פרוש' ומה' שכתבו' דאיבנו'
 כמשיב' אכידה' שלא' הודה' אלא' מפני' השטר' שפלוני' היינו' לומר'
 דאפי' שיש' עדים' לו' שפרע' כלו' עכ' ומיירא' לומר' שכלו' פרוש'
 שיאמרו' לו' כד' ואמאי' הכחה' השטר' כידו' של' מלו' שדרך' כל' השטר'
 שטר' שאינו' מכיחו' כיד' המלוה' וכו' דמדין' שטרך' כירי' מאי'
 כעיי' ואי' משום' העדים' וסמך' עליהם' ומשה' לא' לקח' את' השטר'
 מכל' מקום' לא' היה' לו' להשיבו' כידו' דכפרע' היה' ליה' ליקח'
 שטר' דוכי' הוא' יודע' שלא' ימותו' העדים' או' לא' ילכו' למת'

ראש יוסף הלכות עדות סימן לד

מחזור המלו ויתבעם פעם אחר שטרו א"כ משו"ה הוא ראובן
אומר שפרע הכל וא"כ אינו כמשיב אכירה ואפ"ל שא"כ יאמר
שפרע כלו היה כמאן כיון רהו לו עדי' על הפרעון מה עכשו
מורה על חזו אין לנו להאמיכו משום מינו דא"ס היה אומר
שפרע הכל והו' משיב אכירה דלא יאמר זה מרובו משעמא
דכתבתי דבר זה דמשיב אכיר' א"ל דאת לדיןימיה מילת'
גבינו מה שהביא הרב כ"י מההיא רכבי עקיבא דא"ר שהיה
כתוב בו פלעין קתם והללוה אומר חסד והללוה אומר שלם
דשטר ר' עקיבא ללוה משכונת שמורה מקנת הטענה מטעם
פשיכ אכירה דא"י בעי אחר שתיס הסולא עור והיה פסוד וכן
הלכת' דכאמין משו' מינו ראי היה כ"י טעור הכל ול' א"י היה כמין
העור כיון דהשטר מוכיח כדכרי' כמא"ר דאפ"י דעבא מורה
מקנת הטענה והוא חייב שכונת מר' איתא מ' פ' פ' ליה
משכונתיה מש' א"כ כ"ר א"י ריש לנו לומ' מינו ל' אפ'טוריה
משכונתה וקשה לרעת ה'אמכס דכ"י עלמ' שכרי דלא אחריון
מינו לאפ'טורי משכונתה וכמ'א"ר לקמן כ"ס מן ד'נו ול' העור
ס' אין חלוק כון ה'אמכס א"ל ש'א' חסרו או ש'א' בעדים וכו' ולא
שפירין ליה כמ'נו וכו' ופ'רם ה'אמכס ולא אחריון מינו ל'פ'טור
משכונתה וס' מסור ל' דכרי' ה'א"ר וה'א"ש דכל דוכתא אית
ליה לה'אמכס דלא אחריון מינו ל' אפ'טוריה משכונתה וכן מש'ע
מדכרי' הרב וז"ר ה'אמכס דכל מק' הכי ס' ליה לה'אמכס
וא"ס כן ק'א ליה מהכא דפ'טורין ליה משכונת מודה מקנת
מש'עם שא"כ היה רובה היה כופר הכל והיה אומר שלא היה
חייב לו אלא ש'ס' והול' רכ"ל לה'אמכס דמינו דא"ש' אכירה
הו' יותר חוק מ'א"ר מינו דעלמ' דהא' הו' מ'א"ר כאכירה
ומתק' כיון דהשטר מוכיח כדכרי' וכובל מקוס דהו' כמשיב
אכירה הו' יותר חוק מ'א"ר מינו דעלמ' אחריון ליה אפ'ילו
לאפ'טורי משכונת' אכל ז'כל מקוס מההיא דאמר רבא מפ'י
מה אמרה תורה מודה מקנת הטענה ישבע ופ'י המפרשים
דכונתו היא לומר דאמ'א א"ת' תורה דמקנת הטענה
ישבע והיה נאמן כאל שבע כמ'נו דא"י כע' כופר הכל משמע
כפי פירושו ד'ש' לנו לומר מינו ולאפ'טוריה וא"י פיר' ה'אמכס
כה'א' פירושו סוף את דכרי' והתקטנות הכריעו כפרק כ'
דכעבות כה'א' פירושו שכתבתי וזה אינו קושיא כל כן כיון
ש'א' פירושו אחריון אכל הקושיא הראשונה נראה שה' קושיא
חוקה ל' ד'ה'א"כ וההיא דפרק כ' דכתובות נאמן מדכרי'
ל'א' כדכרי' כמ'נוקת רכי אליעזר כן יעקב ורבנן ועי' ס'א
דף א' ולי' ה'א"ר היה נראה לומר דנ' ה'א"כס סכריא
ליה דכלל מקי' אחריון נתי' מינו לאפ'טוריה משכונת
והא' משכונת המומדים לא אחריון דא"י אחריון כה'א' מינו
לה'א"ר משכונת א"כ כן שכונת רבתי רחמנ'א נתי' מומדים
היכי משכונתה דל'ל'ס ופ'ר' מש'ע מינו ומ'אוריתא אית
לן דאחריון מינו זה כ'א' ל' אפ'י שהו' דמוק ודוחק נא כן
לומר ולדחוקי קרא ולומר דלא מיירי אלא כה'א"ר דאכלו
בעדי' ויש כאן עדים שראוהו עכ'א' כדכרי' מן הדכרי'ם
שלא היה יכול לומר לקוחים הן כ'די ונ' לא מש'ע כן
מה שכתבתי לא אחריון ה'א"כס כפרק כ' מהלכות שירות
ונ' לא מדכרי' הטור כמיון ר'ו' אלא קרא בכל נושא
מיירי וז'חייב שכונתה כן ש'ס' עדים כן שאין עדים בכל
נושא כמ'א"ר נכ"כ או אכ'ר או נאכ'ס וכו' בכל אלו חייב שכונתה
מ'אוריתא :

ב"ג עוד ס'ס בדכרי' הטור ועדים מעידים שכלו פרעו נשבע
כלומר נשבע הללו ונכחה המלוה מחנה' דה'א"ר ואת מאי
סנא מההיא דכתב הטור ל'עיל בחלפת סימנ'ט האומר לחכרו
מנה לי כירך והלה אומר לה'א"ר נכחה פ'ריוס מהללוה וערש חייב
סכל האומר לא ל'תי' כאומר לא פרעתי דמי ואפ'י שהעדים
מעידין שפרע לא חשבינן להו אלא כמאן דליתנהו דמי כיון
דמוכחטין מדכרי' הללו וא"כ הכא אפ'י דיש עדים על הפרעון
כיון דמוכחטין משי הללו חשבינן להו כמאן דליתנהו ויפ'א
השטר כחוקתו וינכחה המלוה כלו וכי תימא דהתם בס' ע"ט
הללו מכח'ס לנמרי את העדים אכל הכא אי'ס מכח'ס לנמרי
את העדים היכי דמי אי דאמרו עדים שפרע כלו יהו'א
אומר שלא פרע א'א' חמנה ה'א' ודאי מכח'ס לנמרי את העדים
וכדמ'א"ר לקמן כ'א' זה מרכי' ככל התרומ' וא"י אינו מכח'ס
לנמרי את העדים וכמו שכתב מק' יוסף וכן כתב מ'י בעל
התרומות שהוכרתי דאינו מכח'ס את העדים אלא שאומר זה
אינו וכו' אכל יותר מזה אינו וכו' וכתב בעל התרומות
שהעדים אומרים אנו זכורים עתד מק' כי פ'ע' אחרת פרעת
לו החצי האחר וא"י היה כן קשה דאמאי קאמר דהללו
נשבע ונכחה המלוה מחנה' הו'ס ליה ליתא ללוה פסוד לנמרי
דוכי מי שהוציא ס'ר על חכרו והללוה אומר אינו יודע א"ס
פרעת'ך א"ל לאווי'ש עדים שפרעו מ'י לא פ'טורין ליה ללוה
מהכל א"ס כן הכא כמי שאמר הללוה שפרע מחנה' והחצי האחר
אזנו וכו' שפרעו כיון שהעדים מעידים שפרעו אמאי לא
פ'טורין את הללו לנמרי וא"כ הי'נו אומרים שהכל היה כמ'מ'ר
אחד מהללוה אומר שכיו'ס כך פרע לו החצי ואמרו לו העדים
שכחות י'ס וכ'אותו מ'עמד פרע כולו אלא שהוא אינו
זכור והללוה אומר שהחצי זכור ומ'החצי האחר אינו
זכור כו'היה אפ'ר לומר שהו'א כמו הכחשה ואינו הכחשה
נמורה ולא חשבינן להו כמאן דליתנהו ונ'ס לא חשבינן להו
כמאן דאיתנהו ופ'טורין ללוה לנמרי ר'י'ן דא"כ הכחשה
ואינה הכחשה נמור' לא השטר עומד כחוקתו לנמרי ולא ע'רת
העדי' מעו'ל לנמרי והו'ה ליה כמלוה ע"ט וע'ה הדרך יתפרעו
דכרי' הרב כע' ל' שהכרי' הרב הגדול אכל כפי מה שכת' הרב
בעל התרומ' הע'דים אומרים כמ'נו אחר פרע החצי האחר
והללוה אי'ס י'כח'סין אלא שאומר פ'י'נו וכד' קשה דהו'ה ליה
כמי שהוציא א"ר על חכרו ואמר הללוה שאינו יודע א"ס פרעו
א"ס לאו ועדי' מעידים שפרעו דודאי שהללוה פסוד הוא וכ'א"ס
ודכרי' ככל התרומ' ר'י'כין ל' ע'מ'ק'ו מה שכתב בעל התרומות
שהביא הרב כמ'נוקת ר'ל כת' בעל התרומות ואל' יק'ס' בע'ת'ך
למה לא מ'קוה השטר כ'א'ר משיק שטר לחכרו וכו' דמ'שכ'ס
וכו' מלוה וסקיל והכא קאמר דלוה מש'ע'ט ופרע'ט ל'א' וכו' דאי
דטע' הקושי' היא כ'א"ר רכיון דהעדי' מוכחטין משי הל' היה להו
כמאן דליתנהו וא"כ השטר כחוקתו עומד וישבע המלו' ול'סקיל
מלכד מאי דא"כ ל'מירק דכפי' מ'ס י'כרי' הרב לקמן כמ'נו
דכאן אין הכא' ח'מורה ל'גרי' א"כ כאן קושי'א עדי' ל'סקו'ת
על דכרי' דהיי' את' ל'ש'מכ'ס מ'לו ול'סקו'ל כול'י' ש'רא' היכי
ל'ש'מכ'ס היי' ש'ס' עדים שאמרו' ומעידים שפרע' הו'ס או
ל'מחר יפ'סלוהו לעדות ול'שכונתה ו'אפ'י' שער הו'ס אי'כ'א
ל'ימ'ר שיעדו עליו ש'פרעתי ר'י' ומי'ו והו' ל'יה גולן א"כ ל'מ'ר
דכוה לא יפ'סלוהו דאי'כ' ל'מ'ר כיון דהללוה הכח'ס את העדים
הו'ה ליה כמלו' בתנן לו כמ'נה וא"ס כן אין לפ'סלו' כשכיל'ך

ראש יוסף הלכות עדות סימן רד

ומה דאין דרך להניח את השטר ביד המלוה כיון שפרעו או
לכתוב שוכר ואי משום העדים שיש לו איך למנוח על זה דשמו
ימותו או ילכו למדינת הים וכמו שכתבתי בדברי רבתי הטור
לפיכך יאמרו לו לרבך הראשונים אמר מאמיני שלא עשית
אלא חנינו ומשום הכי המחמת אותי כיון אבל בהיות רש דטוען
מלוה על פס הוא ולא סיך למימרה ומתרוץ זה אינו כמתרוץ
שתרץ הרב המגיד וקל להבין אבל ממקום שהקשיתי הוא
מלוה על פס זה וליכא לתרומיה שתרבתו ונס מה שתרבו
דבעומד על דבריו הראשונים מיירי וכמו שכתבתי ועיין:
וגראה גאון דיש קצת דיוק בדברים אלו שגראה דאם
יש עדים שמסיעין אותו רעדיף ספיקא למח שאחר
כך כזכר ולמה לא אמרין דלדרכה משום דרואה שהעדים
מכיעים אותו משום הכי קאמר שוכר שפרעו אבל הוא אינו
וזה כלל ועל סיוע העדים הוא סמוך וקצת דמיון ראיה היא
למה שכתבתי מאי דכתבין דרב המכונה דאשת איש דאמרה
לבעלה כעלה אבל חסוים עד אחד שמעיד דכריה אינס כאלמנת
דמעיה ומעיה מפני שסומכת על דברי העד ואין לומר
דזאיהדין אס לאוהיו עדים כדכר שיהא כאלמן לומר חורתי
ונוכרתי דמרכת הריוו ערות מועלת משמע דמשעם העדות
היא ריבול לומר נוכרתי ושוד דכתב הטור כסיון עט סעוף
הוא למי לומר מהלי כירך ואמר ליה להדס ועדי מעידים שהלכו
וחזרו ואמר פרעתיך אינו כאלמן ואמאי לא יהיב כאלמן לומר
נוכרתי דכיון דאמר פרעתיך והיא אימתה מה שאמר שוכר
שלוה ופרע מלא שאינו כאלמן בין דליכא עדים דמסיעים על
הפרעון וכאן אמרין דמה שמור ואמר רלוה ופרע היונו משום
דראה עדים שאינם שלוה חסוים למי להאמין העדים שאמרים
שפרע וזה אינו מהקטן אבל כשאין עדים על הפרעון יש לנו
לומר משום שראה העדים שאמרים שלהו חור ואמר פרעתיך
וכו' וכראה דיש קצת הוכחה מלשון זה דכיון דאמר ליה להדמס
כהאי ריבא רלוה מורה מחנה שהעדים מעידים שפרע כולו
שהעדים לא העירו אלא אחר שהורה זה מחנה זה העירו
שפרע כולו וכמו שכתבתי וכמו שכתב רבתי דרוחם כסם אחר
מן הגאונים מהקטן עליו ולמה לא ימור ואלו ייררתי
שפרעתי כולו והרי העדים מעידים ואם היו העדים מעידים
קודם שהורה זה ואחר שהעדים מעידים שפרע כלו ולא אמר
שפרע אלא חנין כראה ודאי שלא חשך דבריו העדים ואין
יאמר נוכרתי ריה היה ליה למימור ולא דכורכי כשראה שהעדים
העירו לכיעו זה אפשר לך דקאן מלשון זה דהוא כמו שכתבתי
כלשון הטור אלא מי שירצה לחמתו אפשר לו לרמות עכ"ל:
לא שר שם כתב הרב כתב בעל התרומות כשערך
שהקטן הראשונים דהגהה כפי מה שכתבתי לעיל קושא
והקטן הראשונים היינו הקושיא שהקטן כבר וכתב ואל
יקשה בעיניך למה לא ימור דין זה וכו' הביא הרב לעיל גס
לעיל הקשיתי על תרין זה עיין עליו וכתב עוד גסיש
להקשות כיון דטענת מלוה מחמת שטר היא וכפירת ליה
ככפירת שטר היכי משתבע והא קיימא לן דאין כשכעיס על
כפירת שטר עכוד קרקעית ויש לומר וכו' משמע מוכרין אלה
דרוקא ככפירת שטר אין כאן שכועה דאזריתא דהלכפירת
שטר עכוד קרקעות אבל בעל פה אס כפר מקנת יהודה מקנת
דיש כאן שכועה דאזריתא ואמאי והא קיימא לן דשטר עכוד
דאזריתא

וכן איכא למידק על דבריו והא ליתא דבאלחא כי טעין פרוש
כל השטר לית לאמוני לטענתיה וכו' משום דכתבין אחוקה
דשטרך כירי מאי בעי אב"ל כאן שמוה המחנה לוכא האי
טענתא דהיסחו כדורו על מחנה האחר ואפשר שיהיה דבריו
ולפיכך נשבע ונפטר ותמכיה על דבריו וכו' מי שוכר שטר על
הכרו והלוה או שערש מחנה יהיה הלך נאמן בשכר לו שאינו
חייב לא מחנה והלא לא שמעו ולא דאית מי שכתב כן אדרב"ל
הטור קת: לעיל כסוף קצת כאלה השטר מקווי וטען הלוה
פרעתי כלו או מקנתו וכו' אין שמשין לו וכתב הרב שכתב בהת
ואי מו גסיש כאן עיי' הא קושיתא אפי' ראי' עיי' הקא אותה
ואפשר דהק' אבל הבא דלכא ענה דהטור כדודי תאי כפי כיון
דיש עיי' שמיני' אחרים ולכו להאמין על אותו החני ואפשר
שכורך על התרוץ שתין לקמן דהבא לוכא הכחשה גמור אבל
מה איכא למידק על ע"ש אבל כאן שמוה המחנה מן השטר
וכו' ולפיכך הניחו כדורו רמ"א חס האמת דבריו למה לא כתב
הפרעון על גבי השטר או שוכר או היל להחליף שטר וכמש
הלשון הכי או הרב לעיל כיון דהמקלוה ואולי דהמלו' לא רנה
לכתוב לו שוכר ולא להחליף בדי שיפרעו כל השטר ומש
הדשכא רה"ל לבית שוכר או להחליף היינו משו דהכי היה תכאן
לפרעו לו לומאי חלוף וכהאי דכתב שכת' וקשה כפיין למה
לא כדון וכו' היינו יבול' לומר דכמו שאס הכו' עליו שטר ואמר
להדס ועדי מעידים שלו ופרע דלא חשבי ליה כיון שהלכו מכחיון
הכ כפי כיון דהלו' מכחיון וכתב התל' ויטול ועל זה עתך מה
שתרץ ורוק עכ"ל

ל עוד שם והי' שבת' דלמסם כפי מה שטעין שמוה להכרו
ככל שחייב ליה מה וכו' וכתב הרב המגיד שהקטן עליו מרין זה
דגהרה ומחוס אחר כל' שיש להקשות על דבריו וליתנהו
לתרומי שתרבו דהוא זל כת' בפ' מה שטען דמי שהוד' ככר וכמו
שהבי' הרב ר"י ואח"כ את נוכרתי שפרעתי לו חובו והרי העדים
הרי וז' ערו מל' אפי' שכתב אמ' כפני כד' עכמו והוד' שחייב
לדע' וכול' לחזור ולומר דאח' כוכר שפרעו והא לעיל בת' הטור
כפי' ש' וה' מוסך דהוא למימור מנה לי כירך והל' אומר להדס
וכאן עיי' שהלוה ופרעו הוי' לפ' דש' שכל' האומר לא ליתתי כאומר
לא שפרעתי רמיו לכו' לפיכך אס לאמר שפרע חזר ותבע את זה
ואמר פרעתיך שני פעמים אין משביעין אותו היסת על
ט' גנתו ואמאי לא יהא יכול להשביעו כיון שא' שוכר שפרעו
ואפילו להחזיר לו פירעון האחר כיון שיש עדים שמעידים
דבריו ומה טעם זה שכתב שהרי הודה בבית דין שלא פרעו
דאז לא היה חכר ועכשו כוכר מהעין והא ראיה דהעדים
מעידים דכריו וכדור' דהו' אומר דכשעכ' ממת שפרע לו שני
פעמי' דאז שוכר שפרעו שחם אומר ועומ' דבריו הראשונים
שלא ליה הא הוא מורה שלא פרע איך תוכע ממנו שפרעו שני
פעמים ואי ע' העדי' כיון שהוא מכחיון איך תוכע הכך מה
שהוא אומר ועוד שהוא שאל ודוחק לו שיש חלוק מהאי הודאה
לכאן הודא ראי' הודאה רש' דטוען הודה שחייב ואח"כ אומר
נוכרתי שפרעתי והאי הודאה דהכא הוי' הודאה שלא פרע
ע' אומר שלא ליה דמש' דהשכחה מנייה כין ליה וכן ליה
ולקושיא שהקטן על דבריו דהכא מיידי כמלוה כשטר ומל'ה
דטוען איירי כמלוה ע' ודך דהכא מיידי כמלוה כשטר ומל'ה
אינו כאלמן לחזור ולומר נוכרתי שפרעתי לוכו דאכ' יאמרו לו
בית דין ונאי אימתא דפרעתי לכו' אלא לא לקחת את השטר

ראוריתא וכדמוכח כסוף כתרף הכיאו הרב לעיל כסומן ט' ואם כן אפילו שמורה מקצת כמלוה על פה אין כאן שכונה מדאוריתא דמלוה על פה מגוי גובה ממטעברי ואם כן יש כאן כפירת שעבוד קרקעות וכבר מוזן קדמון הקטיתי קושיא זו דהיכי משכחת שכונה מדאוריתא כמודה מקצת או אפילו ככופר הכל ועד אחד מהיאו דקיימא לן דישכע מדאוריתא דהא הכל כפירת שעבוד קרקעות הוא כיון דקיימא לן שעבודא ראוריתא אחר כך מאתי קושיא זו כה' צ' אל שהקטה אותה כשם התוספות ותרצו דמשכחת לה כמי שאין לו קרקע ומלכד הרוחק דנמנמו הכתוב ואוקמיהו כוס וגם דוחא אחר דאם כן מלוה כבשר ממי אלא היה לו קרקע ישכע מדאוריתא וכמו ברין שלפנינו והאכא בדברי בהת מה כפטרן יש לו קרקע או אין לו קרקע אם יש לו אפי' שיהיה מלוה על פה אין לו לישכע מדין תורה דהא כפירת קרקע היא ואי אין לו קרקע אפילו שיהיה כבשר ושל לו לישכע מדין תורה דאין כאן כפירת קרקעות ואעפי' דאיכא לתרמי מה שאינו ולמד רכמלוה על פה עקרו חכמים השעבוד ואעפי' שיהיה לו קרקע אין כאן שעבוד כלל ומנז' דאין כאן שעבוד קרקעות ולי שאי תרובא לא כהירא דאין איכא למימר דיש כאן שכונה ראורית' כיון דמדאוריתא דהא שעבוד' ראוריתא איכרא דיכולין חכמים לעקור ולומר דלא יסרוף ממטעברי שעוקרים השעבוד משום פסידא דלקוח' מכל מקום מדין תור' יש שעבוד ואין כאן שכונה ומכל מקום אעפי' שמורה לאהי' תרובא מכל מקום מה שכתב על מה שתרצו התוספות על מה שהקטיתי דהיכי משכחת שכונה ראורית' כמודה כמקצת וכו' דיש דוחא בתרונן לכך נראה לי לומר להך קושיא דאיכרא הוא דקיימא לן דשעבודא ראוריתא ואפילו מלוה על פה וסרוף ממטעברי אכל יהיה זה תלתו כענין שאינו תלוי בדברי הלז' כגון דהויא מלוה על פה שאינו וכול' לכבוד אותה ולא למד פרעתי כגון שהלוה לו כעדים וסלא יפרעבו אלא כפני כיתרון או כפני פ' ופ' ופגליהו לכולי כהדי שיאמר שפרע כפייהם או ודאי איכא שעבודא ראורית' ואין כאן שכונת התורה כלל ויטרוף ממטעברי אעפי' דליכא שטרלא דחכמי' חשו לפסיד' דלקוחות ואמרו דלא יטרוף ממטעברי אכל מה שכתב בתורה דמורה במקצת הטענה ישכע וכן עד אה המכחישו היימו כמלוה ט' שהוא כיד הלז' לכשור ולומר לה'ם כגון שלא הלז' כעדים או שיאמר פרעתי אעפי' שהלוה כעדים כה' גוונא אין כאן שעבוד קרקעות דמשוםמה שאמר המלוה שחייב לו או שחייב לו כ' לא משום זה ושתעברו הקרקעות כיון שהתורה תלו בדברי הלז' אפטר שאינו חייב לו אכל כגוונא שכתבתי או שהמלוה כבשר דודאי חייב לו או ודאי חייב לו ואינו כאן כלל כזה ושתעברו קרקעותיו וגם לא יהיה כזה שום שכונה מדין תורה כלל ואמרי' ולא מיהתפלא כפי זה שכתבתי דאפילו אשהלוה מור' למלוה כהלוא' זו שתכע ממנו דאין כאן שעבודא מן התורה ולא יטרוף מן הלוקחות אפי' מדין תורה כיון דהיה יכול ליפטור ולומר לה'ם או פרעתי ואמרו הלוקחות שמא פרע ומאן מוכח דלא פרע ולא שעבר תורה כפי האי גוונ' קרקעות לזה כיון דכידו הוא ליכטל החוב ועיין ע"כ:

שהלוה ישכע מור בתקנת הגאונים דהגדה ואין עיקר הצדק עינין שאמר דאם ישכע הלז' שמא לאחד כך לא ירצה המלוה לישכע ומנמנת שכונת הלז' לכטלה וכטלמא לדברי הגאונים יחא דאין אחד מהם נשכע דלכטלה אית להו טענה וכשהיו לו מעות מוכמת ללוה וכאז לכ' וישכע מלוה וסול אכל לדעת דחמכס קשה ואולי דרעת דחמכס הוא דכיון שיש לזה טענה ולזה טענה ולזה טענה קיימא לן בעלמא דעבר לזה לאיש מלוה וישכע הלז' מור ולפי דעת הגאונים יש קצת רעותא דאי אמרינן דלא ישכע שום אחד מהם אפשר שיהיו לו מעות ללוה ויטמכן ויחבל וחרו ואעפי' דאיכא למי' דאם יש לחוס לזה ישכע המלוה מ' האי שכוע דמלוה שייך יותר אם יש לו או אם אין לו דהמלוה אין לו לישכע אלא ח' יהיו המעות מוכנים ודוק: ל' עוד שם ואם לא היה המלוה חסוד ורובה להפק השכונה על הלז' וכו' אם ואמר המלוה אי אפילו לישכע שאינו רונה בתקנה שתקנו לי חכמים להנאתי וכו' דהגדה איני יודע איך תקנה זו שתקנו חכמים למלוה שישכע ויטול הוא להנאתי דאינה אלא להנאת הלז' דהא מדין תורה המלוה יש לו לישכע ולנכות שטרנו כלא שום שכונה קלה וחמורה ולתועלת הלז' תקמה כדי להפי' דעתו שלא יגבה מתנו כלא שכונה ואין אס' כן כתב דהיי' להנאת המלוה ומשום הכי שומעין לו ואפשר לישכע הענין בזה האופן דחכמים ראו דאין לו למלוה לנכות שטרנו על פי דבריו ועקרו מדין תורה שלא יגבר ורבו שיהיה כאן עמק שכונה אכל שכונה זו עדין אין אנו יודעים למי דמיין לה למלוה ויטול והוה הפך כל שכונת התורה דמדין תורה אין אדם נשכע ויטול או דמיין לה ללוה דישכע ויפטור והוי כמו שאר שכונות התורה דנשכע ופטור דלעולם יש לתקן כמו שהיו מן התורה וזוהי לה ואמרו דיש לרמות לה על המלוה כיון דמדין תורה היה ליה לישכע כלא שכונת לתקן השכונת כדי להנאתו ודוק ועדין צע ע"כ:

ל' אגב נדרא סימן פד הפונה שפלו לא יפרעא בשכונה אעפי' שלא טען הלז' השכע לי' דהגדה כלומר כטלא ענש שטרנו כוטל כלא שכונה עד שישטען הלז' השכע לי' בלא פרעתיך אכל כפונס אעפי' שלא טען הלז' השכע לי' בית דין טוענין אותו שישכע ואם לא ישכע הולך לו כלא כלום ומאי דלא באמין אותו כשפונס שטרנו לישכע כלא שכונה במינו דאי כפי אחר לא כתפרעתי כלמה שפונס כלא שכונה אם לא נוסן כן הלז' קאמר בנמרא משום דלז' הפורע מידך דיהי אכל המלוה לא דייק וזה כשיש פרעין אכל כפי' המלוה מורה בשום פרעון לא שייך האי טעמא וכן פירש'ם התוספות בדיו לוינל מטעמא דמינו הוא דאמר בנמרא הוא טעמא משמע דאי לאו האי טעמא אמרינן מינו גוונא' קשה קצת לדברי דחמכס דכתב כפי מה שהזכירו בדבריו דכלל מקובלא אמרינן מינו לאפטוריה משכונה והיא היא דאמרין מינו לאפטוריה משכונה אי לאו האי טעמא דיתפרע מרד דייקא לא סים לומר לדעת דחמכס כיון דאפילו אי לא פני' אי טען הלז' השכע לי' משכיעין ליה לא אמרינן זה מינו לאפטוריה משכונה אע"ב דים מכל מהים פטור ולי הגעיר כה'ה אי לא היה טעם הנמרא דלז' מרד דייק הוה אמינא כה טעמא דלא הוה זה מינו משום דנראה זה כמו מינו להז' דהא אפשר דלא ישכע ואם יטול כלא שכונה הוה מינו להניא ולא אמרינן ע"כ:

ל' עוד שם הפונת שטרנו נכרע שלא כשכונה וכו' ואם ואמר

ראש יוסף הלכות עדות סימן ד

ואמר הלנה השבע לוי שלא פרעתיך כריך לנשבע וכתב הרב
 דלא נרע מהדין שכתב ר' סימן כ"ז הג"ה ולי נראה
 דגרע ונרע דהכא בשעת שטרנומוכח דאדם זה כשר ונאמן
 דכיון דיש לו פטר מקומים כידו של אלף ואף שאינו של תק"י
 כאן הוכחה שאם אשת אע"פ שאין כאן מינו מ"ה הוכח בד"ה
 יש דאדם זה אינו מקר ש"פ היה רוצה שיקר היה תובע כל
 השטר אבל הת"ע בשעת הלה שערע והמלוה אומ' שלא כשרע
 אף הוכחה כמלה יותר מהלנה דכ"ז אפשר שאמ' זה אמת כמו
 זה מה שאין כן כאן שאלכר השטר שיש כידו יש הוכח וכמ"ס :
 לו עוד שם כמה דברים אחרים כמלה כשטר וכו' ונעל הת'
 כתב אע"פ שהער מחויבו כריך שבעה וכתב הרב הגדול כל
 דעת הרמה כרעת כהת כדמוכח כסי' מ"ו הג"ה ולי
 העיר נראה ראשון דהרמה יסבור כדעת רבינו וא"ע מחויב
 שם הרמה שבעה הוינו משום דער אחד אומר תכאי היה
 וא' אומר לא היה תכאי וכתב הרמה דהער המחמיש הרי הוא
 במקום שנים וחייב שבעה ומשום הכי כתב דחייב שבעה
 להכחיש את העד האומר שלא היה שם תכאי אבל כשלא יהיה
 שלא עד אחד המשיע את הלנה אית ליה רפוערו מן השבעה
 גם מה שכתב הרב כסי' מ"ט וע' דעת רבינו שפטר אף
 משבעה היסת כזכור כסי' מ"ן פ"ד דבר א"ע דהולק על דברי
 רב מתתיהו לרב מתתיהו חייב שבעה היסת ולדברי הטור
 פטר אף משבעה היסת והנ"כ אינו דאי כתב ר' מתתיהו כסי'
 כ"ט דנשבע הלנה שבעה היסת היינו משום דיש כאן תרי
 סהדי דמכחיזי אהדדי ולא חשבוני לא ליה ולא ליה ונשאר
 מלוה על פה ומשום הכי נשבע הלנה היסת אבל כשאין כאן
 אלא שבעה על הלנה או על הגלגה ויש כאן עד אחד משיע
 שטרנו מה שבעה מכל וכל והטור כמו שכתב כאן רב
 מתתיהו ורב מתתיהו יסבור כמו שכתב הטור בקומן פ"ד וממה
 שכתב הרב הגדול גם כן בסי' מ"ט כשא"כ הריב"ש שהערים
 מחויבין זה לזה לא אלימא ה"י סהדותא לחייבי שבעה עליה
 דארכה נראה שבה"ט דעתו לרעת רב מתתיהו יותר
 מלרעת הרמה א"כ ל"א פטר משבעה משום עד המשיע
 לא משו רמחמי אהדדי ודקדוקים אחרים יש במקומות אלו
 הראויים וא"כ עכ"פ לא באתי לירי מרה וזכור כתבתי בזה
 שם בקומן כ"ט כקצת דקדוקים שדקדקתי ע"כ :

ל"ח עוד שם הרב כ"ז כתב בתשובות הלאש כלל פ"ח סימן
 י"ד פ"ג יודש ראובן שהביא שטר על שמעון והעיד עד אחד
 ששמע לשמעון וכו' וכיון שמת אף אדם מוריש שבעה וכו' .
 הג"ה חזי תמיה מוז' התשובה דמלכר מאי דאיכא
 למירק עליה דמאי אכתב לן מה שמעיד הערש שמעו למשמעון
 ואמר ליה ראובן לכשאמצאנו אתננו לך דרימא שני ספרות
 הייבולן ומסכום אחר שהלנה לו שני הלואות ועל אחת מהן
 עברו כביהם איתן דרכריס וזה השטר שמוציא היד ונשים עדין
 הוא כחוקתו ואי משום שזמנן שיה ע"כ זה לא איכא למימ' ששני
 ההלואות היו כיום אחד ודבר זה אפשר לרמותו אבל מה
 שקשה לי דברי תשובה זו מאי דאמרינן בסוף הנשבעי דאמר
 ליה לרב מתנן תא נעקרא לדרב ושמואל דאמרי אף אדם
 מוריש שבעה לכני' ואשקיו דהכני ללא לנסי' עליה וכו'
 דהיינו יתומים מן היתומים אסדין דאין אדם מוריש שבעה
 לכני' ופסידו היתומים ואכילו שישבעו שלא פקדנו אבא לא
 יושל כיון שאין יכולין לישב על עמין השרעין אבל כשא' שבעות
 שחייב המלוה כגון פונם שטרנו שאיני יכול ליעבות אלא א"כ כן
 נשבע וז"ת וכן הרכה קיימא לך דהורשין נשבעים שלא פקדנו
 אבא ונוטלין אע"פ שא"ס היה אביהם קיים היה צריך לישבע
 שלא נפרע והיתומים אף יכולין לישבע על זה ועכ"פ מוטלין
 ואיך כתב ה"אש כאן כה"א תשוב' כיון שמעיד העד האחר על
 שטר זה שהוא פרוע לא היה המלו' יכול ליעבות כולא כשבעה
 וכיון שמת אף אדם מוריש שבעה לכני' ואמאי הא שבעה זו
 איכה הא דרב ושמואל דכ"א עד א' מעיד שהשטר פרוע אע"פ
 שהמלוה היה חייב שבעה א"ס מת היורשין מוטלין בלא שבעה
 אלא שבעה שלא פקדנו אבא כשבעין ונוטלי' ואפשר לך דכ"א
 כה"א תשובה היה מתשמעון נ"כ ואע"פ שכתב בה שהוציא
 יורשי ראובן על שמעון דמשמע דשמעון היה קיים מל"א כתב
 יורשי ראובן על יורשי שמעון מ' כדחוק ע' ונאחר שגם שמעון
 היה מתומה שכתב על שמעון היינו לומר שהשטר על שמעון
 היה החיוב וכיון שכן הוא הוה ליה יתומים מן היתומים והיינו
 דרב ושמואל דקיימא לן בתיובתיהו כהא דאמרינן אף אדם מוריש
 שבעה לכני' או אפשר שהוציאו היורשים השטר על שמעון
 משם וכמו שבראה מלשון התשובה דשמעון אחר שפרעו והביא
 אותו העד והעיד מה שהשיר ונשאר הדבר תלוי עד שמת
 שמעון גם כן ואח"כ באו יורשי ראובן ואשקו שטר על יורשי
 שמעון כרי ליעבות כוכהא קאמר הלאש דאין אדם מוריש
 שבעה לכני' דהא יתומים מן היתומים כני' וכל זה דוחק
 ועיין לקמן כ"ז נביית חוב היתומים סי' ק"ח :

כל' עוד שם סימן ל"ד טבח שמג"א אחריו ככלה הרי הוא
 כאוכל נבלות לתיאבון וכו' . הג"ה נראה דמה שהיה
 פקול היינו משום דכ"ש כאוכל לתיאבון דאיכא חמור ממון
 ומשום הכי נמיכת' הרמב"ם היינו שדוק לעצמו ומוכר לאחרים
 דאיכא

ל"ז עוד שם כתב בהת דראיתו מהא דאיתא פרק חוקת
 נסבור לדמויי לנסבא דרכי אכא וקאז דהכא חר סהדא אית
 לקייוש ופסק הרמב"ם לכייוש . הג"ה מלכר מה שיש
 לדיוקו כמה פתגמו דמיוי לנסבא דרכי אכא נראה דאיכא
 למירק לפי האמת ראשון שהער משיעו אף מוציאין ממנו
 הפירות וכיון שמאמינים לו על הפירות אמאי לא מחוקין ליה
 בקרק' ועוד לשימאי דק"ד לדמויי האי דינא לנסבא דרכי אכא
 ולהוציא ממנו הפירות שאכל כל' כ' פנים א"ס כן ה"א מאמינין ליה
 שאכל' שנים פירות האי קרקע וא"כ כן א"א לא מחוקין
 ליה בקרקע ומוציאין אותו מידו ועוד דיינו דהרמב"ם נראה
 דחוק מאד דכיון דמשבעין ליה על הפירות ואינו מל"ס לנו
 מוציאין בקרקע מידו הוא הדין בחלוקה וסותר זה לזה וגם
 כראה שאין מאמינין את הלנה אצילו כשכועותו עיין לקמ"ה
 חוקת קרקעות כדברי הטור והרב כ' כסוימקמה ועוד נראה
 דאיכא למירק קצת על ראיותו דשאני התם דאין מאמינה
 את העד לגבי הקרקע וא"כ כן הוה ליה כמאן דליתיה והויא

ראש יוסף הלכות עדות סימן לר

ראיבא חמוד ממון וה' נראה מרכיבי הגמרא ומפ' רש"י דכתב
 שם בגמרא על ההיא דפסליה רב ממון ועבריה אול רבי מווייה
 וסופריה וכו' רב נחמן לאכפריה וכו' אלל מאי תקפתיה וכו'
 וכן למקום שאין מקומו אמותיו ויחזיר אכידה כדבר חשוב או
 שיוציא טרפה מתחת ידו כדבר חשוב משלו נראה דהטעם
 משום דכונה נראה שחזר בו מחמת ממון וכן פירש רש"י כ"כ
 דכיון דמחזיר אכיד כדבר חשוב ודאי הר רביה מחמת ממון
 ואם כן קשיא לי דלמאי כדבר חשוב וכל זה דהא קיימא לן כאכיו
 דסוכר דלא כעין כרי לעסלו טיהיה שם חמוד ממון אלא
 אפילו אוכל נבלות להכעיס ראין שם חמוד ממון אפילו הכי
 פסול לירויס דלא כעין דרשע דחמס ואם כן הכא חף על פי
 שלא היה בורק לעצמו אלא לאפרים וינא טרפה מתחת ידו
 יהיה פסול כיון דעביד להכעיס דמי ויחזר לן דמשום שאין
 הנאה ממנו שחכין ליה כשגוג וכמו שכתב הרב וכו' כל מי
 שיעבור על עבודה שאין לו בה הנאה ממנו לא יפסול משום
 דחשכין ליה כשגוג אם כן דניא דאמר אבי דאף על פי דאין
 בה חמוד ממון טהור פסול לא משכחת לה דלעולם אית לן
 למימ' דכיון דאין לו בה הנאה שגוג הוא ואין למד דמה שאמר
 אכיו העינו רידיעין ודאי דלכששם עכר והוא אמר דאכל ככלה
 להכעיס דאכ' ככה' איכא למימ' כהאי דיכא דקאמר בגמרא
 כה הוא טכחא דרפס טרפה מתחת ידו ועוד מאן פלג לן למד
 הכונה עשה כמודי וכו' הא' דכשגוג עשה דאי איכא למתליה
 דכשגוג עכר אפי' י' ט' לו נכ' כהאי איב' למיתלי דכשגוג עכד
 דכל מאי דמתיבין למיתלה ולומר כדאי שלא יפסל עבדין אלא
 ודאי דהכא כהאי עמיכא כדאי דרשעו כדאי דרשעו היתה להוציא
 הסרפה מתחת ידו ואם כן הדרא קושא' לרובתא דאמאי
 דריבין טיהיה לתאבון דכעו חמוד ממון והא קיימא לן כאכיו
 דלא כעו חמוד ממון לכך נראה לומר דמאי דכעין הכא
 טיהי' לתאבון דאיכא חמוד ממון משום דאי הוי להכעיס בגון
 לאחרים ומאכילן טרפות חף על גב דאיכא קא עביד עכ"ל
 אימ' חייב מלקות דאף על גב דקיימא לן גדול שיעשה חזר
 מן העושה וכן כמי לענין העונם הכושל את חברו יהיה לו
 עונש גדול מן העושה מ' אין לו מלקות על זה חף על פי
 שטובר על לבני עור לא תתן מכשול מ' איב' חייב מלקות
 על העבירה אלא מי שפסלה דלא מנינו עונש מיתה כמי
 שמעשה את חברו אלא כמדמי עיר הכדחת וכו' והכא כרי
 לשפלו מראוריתא קאמ' ומשום הכי כתב הטור יראה מלשנו
 שהבורק לאחר אינו נפסל דהיינו מדאוריתא אכל מ' אפטר
 דפסול מירכבן דעובר על לאו ולפני עור לא תתן מכשול אף
 על פי שאינו לוקה עליו וכמו שכת' לעיל הרב כדברי הגאונים
 דאם עבר על עבירה מדאוריתא ואין בה מלקות דפסול
 מדרבין וכתב שכן וכבור הרמבם והטור או אפטר דסכידא
 ליה להרמבם דהעובר מדאוריתא ואין בה מלקות אימ' פסול
 כלל ונראה דאיכא למירק כדכריה הטור דכתב דיראה מרכיבי
 הרמבם שהבורק לאחר אינו נפסל וכו' דאין כאן הכאת ממון
 דהא מלשנו נראה זה חזר כשירוש דהא כישב הוי הוא כאוכל
 נבלות לתאבון דהוי הכונה דאיכא הכאת ממון גם כדכרי
 הרמבם כפי הלשון שהכיא הטור נראה שיש קצת רקודק
 דנראה מרכיבו רבעי שני דכריס דכתב טבח סכודק
 לעצמו וחזר לאחר' דאי משום הכאת ממון כוה שיאמר הוי
 מני טבח סכודק לעצמו וינתה טרפה מתחת ידו הוי הוא

פסול האי דמכר לאחר' למה ליה לנראה דכפי תרתי סכודק
 לעצמו ויש לו הכאת ממון וגם מוכר לאחרים דנמנא שהוא
 מכשיל את אחרים ודוחק לומר שכונתו היא לומר סכודק
 לעצמו דהיינו לזכרו לתאכל אכש' ביה או שמוכר לאחרים
 ואפשר לו דמה שכתב הטור הרי הוא כאוכל נבלות לתאבון
 דנראה דכעו חמוד ממון היינו משה שכתב הרב רבינו
 משה בר מיימון אותו לשון דנראה מרכיבו דמכסיל מחמת
 הכאת ממון ומשום הכי כתב הוא מה שכתב הרי הוא כאוכל
 נבלות לתאבון אכל קשה מאי דהקשה הרב כ' דלמשון
 הראש' הוי ליה למשמע הכי לכן נראה לרדכרי הטור מה
 שכתב הרי הוא כאוכל נבלות לתאבון לא כה לאשקוי אם הוא
 להכעיס דאין כאן הכאת ממון אלא כתב דניא דגמרא דמירי
 דאיכא הכאת ממון כרי לאשמועינן דיוניטל תשובה דאימ'
 מועיל התשובה עד שיחזיר או יוציא טרפה כדבר חשוב אכל
 אי הוא להכעיס חף צריך לומר דפסול דהלכתא כאכיו ואם
 כן אם הוא בורק לאחרים דאו הוי להכעיס דאין לו בו הנאה
 פסול הוא גב' ולא קצט הטור אלא דינא דגמרא דקצט כוה
 הענין ואשמועינן דינא של תשובה ודכרוה שכתב העיר
 מלשון הרמבם הוכרח לומר הכי אכל מרכיבי הרמבם הכי
 הטור רבוכר דאילית ליה הכאת ממון כגון סכודק לאחר'
 איב' פסול מרפרט ונקט בלשנו טבח סכודק לעצמו ומכר
 לאחר' והכי הוה ליה למיקט טבח שינתה טרפה מתחת ידו
 פסול והוה משמע דכל גווגא מפסיל ודכרי הטור דכתב
 הרי הוא כאוכל נבלות לתאבון אימ' כוונתא אלא קאמר
 דין הגמרא דאף על פי שהוא אימ' אוכל ליה כאוכל נבלות
 לתאבון אכל כדכרי הרב רבי' משה בר מיימון וכרונו לברכה
 חף על פי שאפשר לומר דדין הגמרא כתב מכל מקום הכי
 הטור מרכיבו שהן כוונתא דכרי לפסולו צריך טיהיה בורק
 לעצמו ומוכר לאחרים וכהנהוה הקבירות חלק כן נבלה
 לטרפה כענין זה עכ' :

ב' שייך לקמן כפי' קמ' כחוקת קרקעות כפי' ואם המיעור
 טען ררתי בבית הפנימי ועברתי דרך עליה וכו' הגדרה
 פירש הטור השמועה דמה שאמר המיעור אלא כשכוננו גואי
 הויכא כמו שפירש רש"י והתוס' והרמב"ם שם וכתב דגם י' לג
 דרך אחרת לגא' מנר אחר כתב כן משום דאי' לא כן אף אפטר
 לומר שאין יודע אם עבר דרך עליו ודאי דאי' אין כאן דרך
 אחרת דעבר עליו דלא הוה ליה לפרוח ולגא' כאור ונראה
 ל' גם כן דאפשר לומר דכונת הטור לומר שיש גם כן דרך אחר
 דאי' אין כאן דרך אחר אלא בתך בימות' זה אין כאן מקום
 משום זה לבטל ההזקה דאפשר לו' דמה שעבר דרך עליו הוא
 משום שקבע ממנו דרך לעבור עליו שאין לו מקום דרך אלא
 כתין ביהוה זה אכל כשיש לו דרך אחר לגא' ממנו ועכ"ל זה
 המיעור עבר דרך עליו כוהו' יש מקום לומר שיבטל ההזקה
 אכל ל' נראה לכלל הפירושים' מ' יש להקשות דלפירוש רש"ם
 יש להקשות מאי דהקשות עליו דכיון שהיה דר בפני עצמו אפטר
 שמכר ליה המחזיק אלא שהניח דרך לעצמו כדי לעבור עליו
 ואף עפ' שכתבת' שמה שכתב שיש דרך אחר לגא' כדי לייבול
 מקושיאיו מ' אפטר לומר דה המיעור כעו טיהיו לו שם
 דרכים לגא' וכו' ונכ' דוחק הוא שנאמר טיהיו צריכים ערד
 החוקה לידע שכל אותה ה' שנים לא עבר זה המיעור כהך
 ביתו של זה דאם יאמר שעבריוס' או יומים מטל החוקה וגם
 לטרפה

ראש יוסף הלכות עדות סימן לר

לפירוט הדין ור"ח והרמב"ם שהם מפרשי' כשכנו גזאי רוצה
 לומר כהן מרחקי' ולא הים עמו כמדונה כשהוא או' שלקחה
 ממנו הא אבא לאקסמי לפיתשו מלכד דלשון הנמ' נראה
 כפירוש רש"ם מ"ח איבא לאקסמי מה שהיקטה עליה הראש
 דהא חסד' לומר לו שמכרו לו ע"ז פלח' אפ"י שכר' ל' דהאי
 קושיא דהראש אינה קושיא חרא דכ"ח אם יאמר לו דמכר לו
 מדי שלח' שהיה כאמן אבל הוא אומר ליה מיך זכינת דכ"ח
 אבל לא חסום חדש אחר ועוד רכמוס' הוא כאמן לכטל חוקתו
 לומר דלא היה עמו או כמדונה כן יהיה כאמן לכטל חוקתו
 לומר דלא עשה שלח' למכור קרקע שלו לשום אדם מ"ח אף
 על פי שיש להקשות עלו הקושיא לקושיא הראש' מ"ח כ"ח
 להכין ולתקן רכרי' הראש' שהקשה על רכרי' הדין ועוד נראה
 דאיבא לאקסמי על ש"י הפירוט' דכ"ח דאף על פי שהיה
 ליה ע"י חוקה שיקבל המערער לטעון אינו טענה כ"ח לכטלה
 דהא לפירוט רש"ם וקיעתו יכול לטעון עברתי דרך על"ך
 ודאף על פי שאין שם עדים שעבר דרך על"ך מבטל חוקתו
 ולכ"ח הדין וקיעתו אם הו' המערער יטעון לא הוית' עמך
 כמדונה באותו יום ואמן ומבטל חוקתו ומשום הכי היה נראה
 לומר דאם יהיה טוען מערער על המחזיק אמת מדרת' נ'
 ש"ס אבל מ"ח הוית' פדע' ל' שכירות כדרך השוכרים שהיה
 נחמן ומבטל חוקתו דמאי שנא האי טענה מהאי טענה ודין
 זה אם ואמר המערער פדע' ל' שהכירות נראה ל' שהוא
 מוסכ' דאינו כאמן לכטל החוק' מה' דהוא דמט' פדע' ל'
 להכריע ל' ש"ס דלית' כפרק חוקת דאמר אי לא זכנת ל'
 אכ"כ שטר המשכונה ואימא לקוח הוא כ"ח דכ"ח רכיון
 ש"ס לונ' ש"ס אינו יכול המערער לטעון משכונה היא כ"ח
 וכן טענת שכירות אינו יכול לטעון דמאי שנא אם כן נפקא
 מכאן דכ"ח ל' למחזיק עדי' נ' ש"ס מחוקתו אין המערער
 יכול לכטל חוקתו כש"ס ש"ס כש"ס טענה אם לא יכ"ח ראה
 על טענתו רכין דעמר כ"ח וזה נ' ש"ס הא נפק מחוקתו זה
 ונתת' למחזיקו פל' זה ע"י שכ"ח ראה שאין חוקתו פל' זה
 כלום אם כן הכא נמי ככ"ח נמי אמאי יהיה המערער נאמן
 בטענתו לומר ולכטל חוקתו כלא ראה לכן נראה ל' בכונת
 פטת השמועה דהא שאמר אבא כשכנו גזאי הואי הו' הכונה
 כלומר כשכנו דירתי דירתי היתה כגזאי בתוך ביתי ועמך
 דרתי בתוך הבית ומשום הכי לא חשתי למחות רכין דרדתי
 עמך בתוך הבית לא חשתי למחות דלא יבא הבית מעולם
 מחוקתי וכרשותי הוית' הכית' ואלא ממירי שהמחזיק יכתב' ואת'
 לא דרת עמי מעירי' נ' ש"ס ליה ע"י טראו' שרר עמו אבל מתר
 נראה שהמחזיק עצמו וידה שהוא דר עמו בכ"ח אבל מ"ח
 אומר שקבאל ממנו והכתי' לומר עמו בזה אומר רב נחמן כיון
 שלא יבא הכ"ח מחוקתו עדין בזה יש לו כעברו קרקע בחוקת
 בעל'יה עומד תואריך נדין להכ"ח ראה לומר שלקחה ממנו
 וכפי דרך ה' ויסתלקו הקושיא כולן :

גם איבא לאקסמי או אחר חד להכריע מאי בעית כהאי
 ארעא ואמר ליה ממך לקחתיה ואכלתי שני חוקה
 אבל אין לו עדים על חוקתו ואמר ליה המערער איבא
 שאכלתי שני חוקה אבל כגולבותא אכלת אם נאמר שהיה
 נאמן המערער כחש' מינו דאי כפי' אחר לא אכלתי שני חוקה
 ואימא ביה הפה שאמר הוא הפה שהתיר או דילמ' כיון שמדום
 שאכל שני חוקה זה המחזיק מבית מאל' יש לומר אין אדם מאל'
 שאוכלין פלו ושותף נ' ש"ס אלא שעכש' רוצה לחזור ואיבא
 דרדין לכאן ולכאן ואעפ"י דאית לן לומר מינו במקום חוקה
 מ"ח איבא לכפטי ולקמן בעה' אפטר שיתבאר זה ע"ד כאן :
 ובתב' עוד שם וכל זה מיידי בחוקת' ש"ס ונא כש"ס
 וכמו כהכ"ח הגדול דכ"ח דה' חספ' הלוי והרמב"ם
 דלא מיידי אלא בחוקה דלמדת ומדין מחילת השעבוד ונראה
 דלפי זה נפקא מינה ג' דלפי' דה' ש"ס דר' דכחוקת' נ' ש"ס
 וכן בטענה מיידי זה שהחזיק במקום מכוס' שבחנר' היא
 קנויה לו לעמרי דהא החזיק במקום נ' ש"ס כדרך כל מחזיק
 וש"ס שאכ"ח לו אותו המקום ואם כן אין לאחר דמות להשתמש
 שם כלל רוב לקח המקום הוא מכל' וכל' לכל לפי פירוט ד'
 הלוי והרמב"ם דפירוט דהכ"ח לא מיידי אלא בחוקה דלא לתר
 ומטעם מחילת' לא קנה זה לגמרי אותו המקום אלא אותו
 המקום משעבד לגבש"ט' שם כהמה או השאר כל זמן ש"ס לו
 אחר מכל' אלו אכל' אם ירבה לכמות שם או לעומת שם תשמיש
 קבוע אחר לא וכן נמי יראה דאם יש לאחר ש"ס תשמיש
 מעין אלו שיכול להשתמש שם כל זמן שאין להכרו להשתמש
 וכל שכן שיכול להשתמש שם התשמיש שהיה רגיל מקודם לכן
 דישמש עכש' נכ' דהא לא קנה גוף הקרקע דלענין קנין
 גוף הקרקע הא קיימא לן רכבי' נ' ש"ס וכאן אין לו חוקה
 יותר אלא שאין יכול למחות בו שלא ישים פכ' כהמה או תנור
 וכו' ומיהו אבא דאמר מן השותף כ"ח ירבה להניח שם
 מאחר מאלו אפטר שיכולין האחרים למחות בו ויאמרו ליה
 מחלמו נלך אין אנו מחלקי' אלא ש"ס שתשם השימוש שהיה משמש
 בו מקודם כשלא יהיה ליה מה להניח שם בוה' דמאי שאין יכול
 למחות בו לא הוא עצמו ולא האחרים :

בא עוד שם הלכות עדות נכ' ונול' אף על פי שהם כני
 תשלומי' ואיבן כני מלקות וכו' והיינו דשע' דקרא דהגדה
 ואם שלמו היינו מחלוקת הרמב"ם ורבינו ככמנך ומה שכתב
 אף על פי שאיבן כני מלקות ויהיה נלמד מכאן רכל מקום
 דיביה חמור ממון אף על פי דלא יהיה חייב מלקות פכול
 הוא מן התורה כיון דשכר עבירה מן התורה ואי בעי'ן שהיה
 חייב מלקות על עבירתו היינו כשאין בה חמור ממון כראה
 דאפטר לוי' דאין ללמוד מנגכ' ומגול' זה דהכ"ח אפטר שהיה
 זה מן המחזיקי' מלקות דמה שאיבן חייבי' מלקות היינו משום
 דקאי ועומד כהשיב את הגזול אשר גזל אבל אם היה אבא
 שכ"ח בארס' זה שאינו יכול להשיב או חייב מלקות משום
 לא תגזול ודמי זה למאי דאמרין בסוף חולין על' לא תקח
 האם על הכ"ח דכתיב' שלח' תשלח את האם ואת ונו' דלרבנן
 כיתק' לפשה דלא תקח האם ונו' ואם לקח התקין הוא שלח
 תשלח ועכ' שבייתק' לעשה הוא אם מתה או כפוטא אחר
 שלקחה דהא אי אפשר לקיים העשה דשלח' תשלח את האם
 לוקה נמצא דכלאו' התקן לפשה כעל' מלקות הוא אלא שכל
 זמן שיכול לקיים העשה ולתקן' הלאו אינו מן הדין שילק' אב'
 הכא

ראש יוסף הרבות עדות סימן לד

פט

הכא בגולן ובגב שוכרי על לאו של מלקות ממ כת רבי ואינן כבי
 מלקו כי קודאין ולידו מלקו ומאי דכת היינו רשע דקר אפש'
 לו דרשע דקר אינוה דהיינו גולן ובגב ואפשר רגב ונולן כיון
 שאין כבי מלקו לא יפסקו מן התור ורשע דקר היינו עד זומם
 וכמ"ש חכ"י בגמרא כשמתא רעד וזמם לא שסבר היא דאם
 עד וזמם רשע הוא משום דמחמת ממון אבהיד כזיקרא גולן
 ובגב כמי חמוד ממון אית כהו טפי לא שסבר וזמם איך מלקות
 מה שאין כן בגב וגולן לפי דכרי הטור וכבר בתבתי כוס
 ולישנא דהרמב"ם קשה קנת רבת כ אעפי שהם כבי תשלומים
 ומאי אעפי אררכ היא הנות' שהם כבי תשלומי ואין שרשים
 ומשה"ש לפי סג' ונולוי משו ע"ה שאינן כבי מלקו כתב כן ודכרי
 הרמב"ם דכרי הטור שכ"ה דרשע דקר היינו הנכ"י וכו' ע"כ
 סב הרב כתב הרי"כ כפימין רטו לא נפסק וכו' לא המקבל
 ולא אשילו החולק' הגמרא והלא חסד אמוכא וכיון שמוטל
 חלק עמו הרי חומר ממון אחרים ואתי נמי להעיד שקר ממ'
 בעיכודי שהיה פסול שהיה הוא עושה העבירה כעצמו וכו'
 זמן שאינו עושה העביר אעפי שהוא חומר ממון אחרי ונוטלן
 פכ"ו כיון שהוא לא עשה הגול אינו מן הראוי לטולו אבל ממ'
 קשה דהא אין לך גול גדול מזה רכשעה שחולק עם הנגב הרי
 הוא גולל וגם המקבל הא ארבי ידל לא עבכרא נכ"ה לא חורא
 נכ"ה ממ' לא עשה העבירה לא שכתבתי אין לך עביר גדולה
 שו כשעה שהוא נכ"ה אחרים או הוא גולל ונולוי דחשיב
 כאלו הגולל או הנכ"ה מוחל יקלו האו דל' אוקבל מהו דוק ע"ה
 בג' שייך לעיל בה דיינין סי' ט' עתה ח' כתב הטור המוטל שבר
 לדון דינו כטליון שבר כאלו מותר דא' שביכר לכל וכו' אבל
 אם אינו ניכר בגין שאין לו מלאכה וכו' הגמרא כרא' מדכרי
 הטור דמה שאמ' כנמ' בטלה רל' מוכח היינו לית' שמא יודמן
 לו שבר כקניית סחורה או כשרות' וכו' וקשה דכרא' מרברי
 הטור דהא אבור ואינו לא שהוא מוכ' אבל רינו דידהא כנמ'
 אית' א' ג' חלוקו' כענין חרא הוא המוטל שבר לדון דינו כטליון
 לגמרי והמוטל שבר בטלה רמוכח כנן היא דקר כ' היתה
 כאלמכרה וכו' היא דרכ הוכח מות' לגמרי והמוטל שבר בטלה
 אבל אינו מוכח מוכ' ע"ה ר"כ אבל ממ' דהך דיוקש' דכרי הטור
 דכת' דכטל' רל' מוכח דאסור כד' דאין רינו דין וא' ע"ה ש"אמ'
 דמש' הט' אבור היינו לו דאסור משו דמכוער הדברה חובין
 להרא' בת גובה הביא' הרב דהיבא רל' עסיק כמלאכה אם
 נוטל שבר משו' שמא ורמין לו כחור או רינו חו' דינו כטליון וכו'
 הפ' דכרי הנמ' רל' קאמ' היבא רהו כטל' רל' מוכח רל' הוא
 לא מוכ' הרב אבל ממ' דיוני דיונאולי דהה"כ רכשהו' כטלה
 דלא מוכח רהו' רינו דין אבל ממ' כשאמ' כנמ' רל' הוא אלא
 מוכ' הרב אבל הדין רין היינו שאינו נוטל לא שבר המלאכה
 יות קלה דאש' שידמן לו וכו' קאמ' דהדין רין אבל הרא' אתי
 על מ' עשה שאלוהו והוא עיני שרונה לטול הרבה משו' שמא
 יורמן לו בחורה או שררות לזה קאמ' דאינו לא דינו כטליון
 דזה לוקח יותר משבר בטלה ואשילו שהיה אדם זה פרכור
 מפורסם או שמהגו לעשות בחור עכ"ה אש' שאותו היוס' או
 אותה הית' לא יהיה לו ככ' וכו' וכל זה אינו טוה לני לכן כרא'ה
 דאש' לומ' דמה שאמר כנמ' דכטלה רל' מוכח מוכ' הרב
 אבל רינו דהיינו רל' הוא כמו שהיה דר' הוכח רכשע' שהיה
 עקוק כמלאכ' כאלו לפי הכעלי דיניו והו' כטל' דמוכח ודאי
 ובגין היא דקר רכ' דהו' דבר מני' לו תיור או מותר לגמרי

במקום אחר דדמי ורוק ער כאן:
 שר הגמרא, וכנמ' איבא לרתיק רקאמר וכו' לא אתי לגלגוי
 דיבא מי שרי ויהתי' ושחד לא תקח אם ללמד כו' דלעול' אימא
 לך דכשנוטל משה' מותר רליבא לגלגוי וכת' אכ' הרי כבר
 כאמר לא תשא השפט אלא אמיבא רתי' לעבור עליו ככ' לאין
 דמי' שלוקח שחד ממ' כרי' לטהות עובר משנאל' תטה משפט
 ומשום לא תקח שחד אבל לעול' אם לוקח משה' דכל א' כיתן
 כרי' שלא יטה עליו את דהדין ד' דיא' מותר רליב' לגלגוי ותו
 איבא למידך רל' תקח שחד אתי' ל' דאם' לוקח ממ' מה' אש'
 סא' לא יקח רילמא אתי' לגלגוי כיון שלא לקח לא ממ' אהם
 אבל אם לקח ממ' מזה כזה יהיה מותר לא שיש קושי' אחרות
 דאפי' אגר ריבא ואפי' אגר בטלה רל' מוכח פד' דאסור כ' כ'
 דשה' ככל' גוונ' יהי' אסור וכו' דיש' להוכיח משמוע' זו דאש' יטול'
 שבר ע"מ שרין ככר דיה' מותר רל' אש' ולא התי' ככל' המשום'
 לא כשום שבר חור' שדיק' אית' דדמי' לקבל' שחר אבל אם אלאחר
 שרין אותם כטל שבר משיבם יהיה מותר ומשה' אש' שבר כבי
 הטע' שאסור לרין כשבר היינו משום דמה' אמי כחכם אף אחת
 כחכם וראסור בין קול' שדיק' אותם בין' לבחר שדיק' אות' דמש'
 ומכאן תש' עליה' אף קונסולן שבר ומ' ש' לבחר רהו' נוס' ל' דמש'
 כטל' חין זה כל' דאין נוטליון שבר דיבא כרי' שהיה אבור משום
 מה' אמי כחכם אף אחת כחכם אבל ממ' קשה תנת' כיון דק' ל'
 דאפי' אגר ריבא איב' איסור' משו' מה' איב' כחכם אחי' אבטריק'
 קרא' לו' לא תקח שחד לו' דאפי' משה' אב' לוקח בחור' שחד
 כרא' דכתורת שחד הוא דאבר' אבל כמות' דא' מותר עכ'
 ואנכ' נדר' מוכח כס' בדכרי התוס' כד' קסיה' תלת' אתרין רכל'
 היבא דאיבא שררות הרבה ויש' ע"מ כבי אים' חסוכים הראויים
 לאותם השררות דאין ליתן' לא' כ' מן השררות ההם כיון שיש'
 אחרים הראויים להם וכו' גם מוכח מש' שחם רינוס' ליתן'
 השתי' שררות' לאחד שאין ליתן' אלא לגדול' שבהם ע"מ עכ'
 כרה' ע"מ הרב על דכרי' כ' כו' הגמרא וכל' דאעפי' דלא יבא
 מש' לה' ללוה נמי עכ"ה אינו פסול כיון רליב' חמוד ממון וכמ"ש

הכא בגולן ובגב שוכרי על לאו של מלקות ממ כת רבי ואינן כבי
 מלקו כי קודאין ולידו מלקו ומאי דכת היינו רשע דקר אפש'
 לו דרשע דקר אינוה דהיינו גולן ובגב ואפשר רגב ונולן כיון
 שאין כבי מלקו לא יפסקו מן התור ורשע דקר היינו עד זומם
 וכמ"ש חכ"י בגמרא כשמתא רעד וזמם לא שסבר היא דאם
 עד וזמם רשע הוא משום דמחמת ממון אבהיד כזיקרא גולן
 ובגב כמי חמוד ממון אית כהו טפי לא שסבר וזמם איך מלקות
 מה שאין כן בגב וגולן לפי דכרי הטור וכבר בתבתי כוס
 ולישנא דהרמב"ם קשה קנת רבת כ אעפי שהם כבי תשלומים
 ומאי אעפי אררכ היא הנות' שהם כבי תשלומי ואין שרשים
 ומשה"ש לפי סג' ונולוי משו ע"ה שאינן כבי מלקו כתב כן ודכרי
 הרמב"ם דכרי הטור שכ"ה דרשע דקר היינו הנכ"י וכו' ע"כ
 סב הרב כתב הרי"כ כפימין רטו לא נפסק וכו' לא המקבל
 ולא אשילו החולק' הגמרא והלא חסד אמוכא וכיון שמוטל
 חלק עמו הרי חומר ממון אחרים ואתי נמי להעיד שקר ממ'
 בעיכודי שהיה פסול שהיה הוא עושה העבירה כעצמו וכו'
 זמן שאינו עושה העביר אעפי שהוא חומר ממון אחרי ונוטלן
 פכ"ו כיון שהוא לא עשה הגול אינו מן הראוי לטולו אבל ממ'
 קשה דהא אין לך גול גדול מזה רכשעה שחולק עם הנגב הרי
 הוא גולל וגם המקבל הא ארבי ידל לא עבכרא נכ"ה לא חורא
 נכ"ה ממ' לא עשה העבירה לא שכתבתי אין לך עביר גדולה
 שו כשעה שהוא נכ"ה אחרים או הוא גולל ונולוי דחשיב
 כאלו הגולל או הנכ"ה מוחל יקלו האו דל' אוקבל מהו דוק ע"ה
 בג' שייך לעיל בה דיינין סי' ט' עתה ח' כתב הטור המוטל שבר
 לדון דינו כטליון שבר כאלו מותר דא' שביכר לכל וכו' אבל
 אם אינו ניכר בגין שאין לו מלאכה וכו' הגמרא כרא' מדכרי
 הטור דמה שאמ' כנמ' בטלה רל' מוכח היינו לית' שמא יודמן
 לו שבר כקניית סחורה או כשרות' וכו' וקשה דכרא' מרברי
 הטור דהא אבור ואינו לא שהוא מוכ' אבל רינו דידהא כנמ'
 אית' א' ג' חלוקו' כענין חרא הוא המוטל שבר לדון דינו כטליון
 לגמרי והמוטל שבר בטלה רמוכח כנן היא דקר כ' היתה
 כאלמכרה וכו' היא דרכ הוכח מות' לגמרי והמוטל שבר בטלה
 אבל אינו מוכח מוכ' ע"ה ר"כ אבל ממ' דהך דיוקש' דכרי הטור
 דכת' דכטל' רל' מוכח דאסור כד' דאין רינו דין וא' ע"ה ש"אמ'
 דמש' הט' אבור היינו לו דאסור משו דמכוער הדברה חובין
 להרא' בת גובה הביא' הרב דהיבא רל' עסיק כמלאכה אם
 נוטל שבר משו' שמא ורמין לו כחור או רינו חו' דינו כטליון וכו'
 הפ' דכרי הנמ' רל' קאמ' היבא רהו כטל' רל' מוכח רל' הוא
 לא מוכח הרב אבל ממ' דיוני דיונאולי דהה"כ רכשהו' כטלה
 דלא מוכח רהו' רינו דין אבל ממ' כשאמ' כנמ' רל' הוא אלא
 מוכ' הרב אבל הדין רין היינו שאינו נוטל לא שבר המלאכה
 יות קלה דאש' שידמן לו וכו' קאמ' דהדין רין אבל הרא' אתי
 על מ' עשה שאלוהו והוא עיני שרונה לטול הרבה משו' שמא
 יורמן לו בחורה או שררות לזה קאמ' דאינו לא דינו כטליון
 דזה לוקח יותר משבר בטלה ואשילו שהיה אדם זה פרכור
 מפורסם או שמהגו לעשות בחור עכ"ה אש' שאותו היוס' או
 אותה הית' לא יהיה לו ככ' וכו' וכל זה אינו טוה לני לכן כרא'ה
 דאש' לומ' דמה שאמר כנמ' דכטלה רל' מוכח מוכ' הרב
 אבל רינו דהיינו רל' הוא כמו שהיה דר' הוכח רכשע' שהיה
 עקוק כמלאכ' כאלו לפי הכעלי דיניו והו' כטל' דמוכח ודאי
 ובגין היא דקר רכ' דהו' דבר מני' לו תיור או מותר לגמרי

ראש יוסף הלכות עדות סימן לר

הוא עצמו כמלוה רבתי דרכנו וגם אינו לוקח משום האי לאור
ע"ש סעי' ט"ב וכו' משמע מדכרי רכעי תמו ממון מדאמרה
כאכל ככלית לתאכון וזייס כמו טסוכר ה'מכס והוא דקרק
מדכריו בן וזולתו חלוק בין כלה לטרפ כענין זה ועיין ע"כ
ב"ע ש"ס הרב על תשוב מהר"ל ה' הגהה ותמיה לי אחמי
ז'לכיון דקא עביד כמנהג הא עוברא דהסנה קבוראי אשפי'
שלא היה מכהג בכרז הוא אלא משום דכרזי רמנה קא
עבדי לחוד הוא ע"כ:

בז ע"ש הרב כמ"ש ומרפרכיו הכיבולין וכו' ה' הגהה היה
יכול להוכיח מרתה הספימו עליו ה'גולמן וכו' ונוכל ל'דמיירו
בחמסקין בדבר דרכן כמיו'גולמן ולפי' הוכיח מרכרי המקסה
רפ"ל בכרזו דכל חמקן דאורייתא הוא ע"כ:

עוד שם הרב על מה שכתב ולא ירעתי היאך וכו' או בעל
בכרא אומר רכיון דמוקיי כנמר כבולמן בכרז דרכנו בן
כשי יהיה בחמסקינס וכמו שרמזתי ועיין כמה שרמזתי ער כאן
בה ע"ש בטור בעוף כ'ר כמה שאמר ואם הורע אפי' כפע' א'
וכו' ה' הגהה ותמיה לי מאי האי קאמ' הטו' ואם נודע אפי'
כפ' אדמאי אפי' ודאי רפלא שמהה אדם גולןכסבל לפרו' וכו'
דק' אפי' לא טבל לא פעם א' ואח"כ חויכן ביה ראינו מטל כלל
אלא קצבתו בין מזה בין מאחר והיה אחיבא רודאי אדם כשר
הוא והוא רנטל אז יותר ד' ח' מלוה ישכיס לו עליו קמ"ע"כ:
ב"ט הרב על מה שכתב הר"ף גורם וכו' ה' הגהה
יש לפי' כיון דלרכרי הו' הוראת היתר משום שטורח בכרז
שלא כנחמה מלאכתו א"כ איכרא אחמי פסול כיון שה'טורח
מורה היתר לעצמו ומה למ' אפי' לו חלק כפירות אסלאו' וזולתו
ראי' בריה דרכוכיזי אחר גמר מלאכה הוא ע"כ:

ג' פ' ש'כרזי הטור וכתב ה'מכס טעם לרכר לפי' וכו' ה' הגהה
ותמיה לי מאי לפי'כך רכתב ה'מכס כיון דכרז כתב טע"ה
פסול לערו' דאי' שאין מוסרי' לו ערו' ואין מקבלין ממנו ונראה
דאשמועינן דכיון רידעיון רהוא ע"ה שאימ' כן לא מחוקי' ליה
כשעה שמתוהולך כדדק' ארץ ער דירעיון כפי' שעותה כן ע"כ:
נא עוד שם הרב על מה שאמר דכ' ריה' א' פתאדע' פסול סתם
נכאי כשר וכו' ה' הגהה איכא לעיננו אחמי קאמר' ר' יהודה
סתם רועה פסול סתם נכאי כשר כיון דחויכן דמעיקר הו'
טולןכחוק כשרי' וא"כ ראו ככולן פסול וה' נכנס כשרי' אחרים
וזה מטל יותר מקצבתו וא"כ סניה יהי' פסולין א"כ חזו ביה
דשקיל יותר מקצבתו ער כאן:

נב' שד שם הרב על מה שכתב וכתבו ה'ת' בתנכאי כשרוכי'
ה' הגהה ואי' כין עירי' והתו' לפי' דלמו הטור ואם רלטיט
רש' ה'תם מוכס כשר כמו שאמר סת'נכאי ולשיט' ה'למו והטור
ולא ה'תם מוכס פסול ולרכרי רש' אתי' ספיר מאי דנקט רכ'
יהודה ה'תם רועה פסול ולא נקט מוכס ולר'א קשיא אחמי לא
נקט מוכס כיון שיש חלוק בין נכאי למוכס:

גג' עוד שם כמה שכתב הטור כתב ה'מכס משרי' ויוחס
כיון וכו' ה' הגהה נראה לי דמה שאמר ה'מכס דמשרי' ויוחס
יוני' כיון פסולין ויחסו שחוקתן שגולן יוני' של אחרים דראין
פסולין מטע' שהסגולתו ממס' אפירוש יסוכו שלטל האו' שאין
עוסקים כיוסוכו של עולם וכמה אין עוסקין שחוקתן שאוכלין
מן הגזל והאי' גזל אינו גזל גמור אלא אבק גזל ומשום אכס
גזל לחוד אינו כפסול אלא א"כ כל פסקו לא יהיה לא כהני אכלאי
שי' לו אומנו' אחר' או שי' לו ממון אחר' שאוכל ממנו באו' וה'

שהי' לו כל' להמכס דכשר ככל' והכו ריוק לשון הטור פ"כ:
ג' ע"ש הרב ע"מ שהכו את דמו כר מחא משור דהו' אסמכתא
וכו' ה' הגהה ופליגי' ר' יהודה ורכנו לרכנו הו' פסוליי' והו'
משום אסול ולר' יהודה הו' משו' שאינו עסק כיוסוכו של עולם ע"כ
ג' עוד שם הרב על מה שהכיר רכרו' יוחנן דאמר ר' יוחנן
ופסול לעדותו כו' ה' הגהה אפי' כרועי כדלכ' וולת' לרעת'
ה'אלם לר' יוסף כפי' מהספירש כו' הרב וכודאו לרכרי הר"ף
אין סכר' למו' סיכפיר ר' יוכי כפי' רליתו לא חמק' ולא כמשה'
ודאי רמשו דעו'רת לעצמו אין להסגיר מי שהוא פסול פ"כ:
ג' עוד שם על דכרי ה'מכס' ה' הגהה והיה כר' לילרעת'
ה'מכס שיש ג' מחלוקות כרין וה' כשה' ע"ה שאינו לא כתורה
ולא כמדות ולא כדרך ארץ פסול ודאי וליכא טאן דפליגי על זה
וכשהו' כדרך ארץ ולא כמנו' או אין מקבלין ממנו לכתת' לואם
קבלו קבלו והיינו ע"ה רפכמו' אבל אם הוא כר' וכמנות אפי'
לכתת' מקבלין והיינו ע"ה רמניה ותמיה לי כיון שתרץ רעה
דמניה מיירי כיוסוכו כדרך ארץ א"כ אחמי לא קאמר מקבלין
עדי' השת' מע"ה לכ' רהא מהני דקדושי' וכדיתא רשכמו' לא
פסולי' לא כדלי' ליה דרך ארץ א"כ אי' אית' ליה דרך ארץ כשר
ואולי' רס' ללהר"ף ז'ל רס' לרכ' פסול דכיוני' דכרזי' ויוכי' כ'כ
כע"ה דאית' ליה דרך ארץ ולא כהני' לי ר'א' כ' אחמי לא שכיב
ה' דרשכמו' ג' כ' כע"ה ר' ליה ד'א' וע"ה פסול דראין ולהכה כר'
יוכי וכמו שכתב ה'מכס שפסק הר"ף רלא כר' יוכי':

ג' עוד שם בדכרי הטור כהעל' כ"ט על מה שכת' ר'ת כיוסוכו
שעדותיו נסיק' ה' הגהה ג' מדכרי הטור כסכר' ר'ת דאינו
פעל בפעם א' שקובע ש'דקו' בזמן דהכו קא' כפירותיו ואינו
משמע כן מדכרי שאר הפוסקי' וגם הרב לא הכיל לשון זה ע"כ:
ג' וברכרי הטור מנסי' שאין לו כושת פני' ה' הגהה היינו
דאמרי' במתניתין ש' פנים לביהס וכושת פנים לנ' עין ע"כ:
ג' ע"ש כמה שהביא הטור כהע"ה ל' בדכרי ה'מכס כל אלג'
חטוכין ככל' ה' הגהה ופי' הכרית לפי' דכרי ה'מכס כהיא
תא' קמא פכר דהי' ככלכ ומדה רעה היא ועדה טובה קמל'
שלא ינהוג ארסכך אבל אינו פסול לערו' כשכיל זה כיון דאינו
עו'ש עכיר ונהוג סוכר כיון דרומ' לבלב ומכו' ע'מו ככך ואין
לו כושת פנים כ' פסול לעדות ע"כ:

ס' ה' הגהה ונל' ר'נ' ליה שאוכל כסוק אין לעמו' לו אי'כ אחרו'
לו שהו' פסול כשכיל זה כמו' אות' שמכה ה'מכס ואין למו' דהתם
טעמא משו' כושת דאין' זה כלוהר אכשר אס' יודע שהוא פסול
לעדות משום הכי לא יאכל ודוק ע"כ:

סא' עוד שם הרב על ל' שון ה'מכס כל הפסול כעביר' וכו' אע"ג
דלא התרו' כו' פסול' ה' הגהה ואפי' רהתם שמתנהו' ואין לך
התרא' ג'נול' מזו' ע"כ לשון ההתרא' היא למו' שאסור לעשו' אותה
דכר' ואפי' אין לטעו' ולזהר' מכו' עבדי' אבל השמתא אין אומרי' לו
לשון איקו' לא משמתא ליה משו' דע"ש מלאכ' כ"ט והו' סוכ' רמשו'
כפר' עבדי' ליה הכי' אבל ח"י קשי' דאין רכיו' מכות מהת' דאפי' לא
התרו' ביה פסול דהת' אי' הו' פסולי' ליה רכ' פסול ור'כ כרי' ליה
דרכ' ביה פסול דהת' אי' הו' פסולי' ליה רכ' פסול ור'כ כרי' ליה
חורופשו' אין לך התרא' ג'נול' חו' כיון דלי'כ' עבשו' למיתלי' כמנו'
דאי' לאו מכו' לכ' פסול ויות' כל' לו רמו' מהנהגה קבוראי דאפי'
לא התרו' ביה עכ' פסול דאי' איתא דמיירו' התם כהני' קבוראי
דהתרו' ביה א"כ אחמי לא הלכו אותי' כרינו' רחויב מלקו' אשפי'
דשמתו' דהני' וית' חמור מביגור' עכ' דינו' היה להנ' למפכר' עכ'
כ' על

ראש יוסף הלכות עדות סימן לר לה

צ

לבהיה במקום כתורה תפלה או רונה לומר שעוסק כעניונו תורה או כגון היות דרכ משיא ע"כ :

עא עוד שם כמה שהביא הרב לטון הירושלמי דקאמ' אין שבת לת"ח לאכול בשוק * הגדרה ותמיהו אמאי קאט הירושלמי זה הלשון דמין שבת לתלמוד חכם לאכול דמשמע אין שבת ואין גבאי ג"כ הביי הוה ליה למימר גבאי לת"ח לאכול בשוק ושלי רלא רצה להוכיח לשון גבאי בת"ח ע"כ :

עב עוד שם שלמה שהביא הרב וכתב כמ"כ חר שהלשכא כתב דכרורי ה"ק יקר וכו' ואש' עולין ויבאין דפלגין. דכוריס הגדרה ומאי שחא משיא תלמיט שפכת בת שוכה בשמוך שאין נאמנין לפוכלו משום שנוגעין בעדותן הם ואין זה כלום דהכא אין באים לאשמהו כלל אבל בשמוך הם באים לתבוע שעבר הזמן ושלם להסמיד והוא אמ' שהם האריכו להסמוך ולפיכך הם נגעין בעדותן ע"כ :

עג עוד שם הרב בזה הלשון ענינומה שאמר למעלה בשם חכי העורו מטה קנת לסכרא וו' הגדרה ולי אדרכ נראה שחולק ה"שכא על היותו דאבו העורו דהא חכי ה' חלק בין העידו דלויף דכיתא להעידו שלקח רכית אבל לרכרי ה"שכא אין חלוק כזה כלל דאשילו שיעידו דלקח רכית עכ"ל נאמנים כל זמן שלא העמידו ברין על ההשנה וזקק עד כאן :

עד עוד שם על טה שהביא הרב כסמוך תשובות ה"שכא על הנשבע לשרוע לחברו מנה וכו' * הגדרה ונראה דהכי תרמי סתרי אהרדיה דכתיב תשובה משמע ראפילו מעבר על השבועה ממש עכ"ל אינו כפול דלתיב דארכוב הוא דולמא לא הוה ליה וויובת שוכה שהביא כסמוך לה כטר ליה מטעם מחלוק' המורי דאית ליה דמי שעבר על שבועה שלהא אינו נעשה חסוד משמע דלשאר נעשה השיר וכפי טעמו דהכא אפילו לשאר אינו חסוד דילמא אכוס הוא ולא הוה ליה זוי ואולי דהתם חוה ליה זירעו שהם שלושין דיש דקדוקים אחרים כאלו התשובות ע"כ :

עה עוד שם כסמוך כמה שהביא הרב וכתב שוכה אחרת כתב ה"שכא ששאלוהו אם עדים וכו' מנה כסטר * הגדרה ויש חלוק בין זו התשובה לדלגיל מיה דהכא מיירי כסטר ומשום הכי אין כוונתם בעדותן אבל לעיל מיה מיירי כלא שטר וא"כ נריך לעדותן ונוגעין ע"כ :

סימן לה

א על מה שכתב הרב זה כתביו של פלוני וכו' כיון דקיים שטרות מרובין המיונה רבנן כדלכין * הגדרה ויש חלוק בין עדות ממעמד נמשך לעדות קיים שטרות ולעדות תחום שבת רלעדות מעמד נמשך ואפילו גדול עמו אינו נאמן משום דאפוקי ממוכא הוא וכקיים שטרות אף על פי ראובני ממוכא הוא עכ"ל כיון דקיים שטרות מדרבנן היינוהו רבנן לקטן אבל מכל מקום נריך שיהי גדול עמו כיון שהוא לאשקי ממוכא אבל נבי תחום שבת כיון שהוא מדרבנן ונס ליכא ביה אפוקי ממוכא כני בעדו' הקטן לנדב וגם כינתה כהינמה נריך שיהיה גדול עמו כיון דאשקי ממוכא הוא ולהרמ"ס דכנתה כהינמה לא נריך שיהי גדול עמוהו טעמא כיון דגילוי מילתא הוא א"כ כ"כ אלא בעדו' הקטן סגי ואולי דרשרש דלמ"ס דקיו' שטר דרבנן הוא דהקילו רבנן ואחרת אע"פ שן

כב על מה שכתב הרב כדעת בעל משרים שרעת ה"מכס כדעת ר"ת * הגדרה ול"כ דטעמ' דל"מ הוא משום דקאט דל"מ בשוק כפי כל העם וכסודות. עראי אין זה כפי כל העם דאין עושה חסידות מאלו שרואה אבל כשקובע העדותו יכא מושיבה לא איכפת ליה כלום ע"כ :

כג עוד שם על מה שהביא הרב וכתב כהנהו אשרי פ' זה בורר וקטייל ליה דאם הוא מוחזק כמוהו א"כ כן כבר הוה פכול מפני המסירות ששעה ויש לומר לזה שאש"ז שכבר מכר כיון דלא חתרי ביה עדין כשר וכמדא' ומאז דמכר מוחזק קרי ליה כי הוה אבל מ"מ תמיה ל' כיון דמיון לרב פלטיין גאון הכיאו הרב כסמוך דאשלו בלא מוחזק שסל ליה א"כ כן מו הכריחו לרב לומר נראה ל' דהיינו כמוחזק ואם כן איכא פלוגת' ושיתן ע"כ :

כד עוד שם הרב מנאיתו כתוב על וימלך וכו' וכן כתב ה"מכס וכו' * הגדרה והטור חלק לעיל על דכרי ה"מכס וכת' דכיון דשלמו כסריו וא"כ הכא יוסף כשר לעדו' ול' נראה דאפילו לפי דכרי הטור עם כ"ז יוסף לא ככשר דהתם עכ"ד מעשה שמשלם אבל הכא לא עשה יוסף שום מעשה לא שאל מחילה עד כאן :

כה עוד שם הרב שהביא בשם הגהה אשירי משם רבי יקר דנכרי' המוחזק וכו' ולא עדי' מעבר הגדרה כר' מסוד' דעכ"ד סוף במצוות וכדרי ל' וא"כ קשי' אמאי אצטרך יתור דמת' להביא כסרום וגם מקרא ע"כ :

כו כמה שכתב הרב שכתב ה"ש כר מדכרי הטור שחולק על ה"ד יוקי * הגדרה עיין כב' פ"ז דכרי הטור והרב ע"כ : כז עוד שפעל מה שהבי' הרב וכתב המדכרי פירש אכוי הערו כמו וכו' * הגדרה האי כמו כגון נריך לומ' הנה' וכת' המדכרי פירש אכוי העורו כגון שאין מעירי' וכו' ולי תמי' כיון דאמרינן פלגי דכריה' א"כ מה ל' שמעירי' שאוויף כרכית' מה ל' שמעירי' שלקח הרב מיני' דהא ליה אין מאמינן אותו' לא כמה שאמר שלקח הרב ואלו דהומונע משוד' דכבוד הוא שמי' יחזיר לו הרב וכו' הו' כונע כרד' ודחוק הוא דכל אדאיורע דלא משום שהוא לומר שלקח ממנו רכית שהיא באמת ועיין :

כח עוד שם הרב על מה שכתב המדכרי בשם ריבא דנשבע להכחיש את העד וכו' * הגדרה ונראה טעם ריבא דלגבי מ'נה דרך להשבעו וכו' ותמיה ל' מילתא דאם נשבע שאינו חייב לו כלום א"כ כן אין כאן נשבע להכחיש את העד וכריך ל' עיין דכרי הרב ואם כן דברי ריבא נריבן עיין מה חלוק יש בין מלוה לפקידן ואולי שכמלוה איכא למיה אשמושי' אפילו בשבועה וכמו שמוכח מדכרי' תשובת ה"שכא הביאה הרב כסמוך מוכח קנת הכי ונריך עיין ע"כ : כט עוד שם לעיל כמה שכתב הרב ולכן אתי אומר דס' לרבנן שה"אש פוסק דלא כר' יבוי וכו' * הגדרה ולי נראה דהוא סבור' ליה כש' דכתיבהו רחמינה בין הוה דשכחום מיירו' בעיה דאית ליה דרך ארץ ומשום הכי קאמר בחגינה דמקלנין לרכייוסו' אבל ודאי עם הארץ דלית ליה דרך ארץ לכע פכול ער כאן :

ע עוד שם כמה שהביא הרב אל' המדכרי הנהו כו' כתבו הנאמיס וכו' וע"ה דפמחיס וכו' * הגדרה נראה דהכי הוה הכוה וע"ה דפמחיס קאמר אין מקלנין דמשמע דהיינו לכתחלה אבל כריעבר כשר היינו שעוסק כתר נראה שנריך

ראש יוסף הלכות עדות סימן לה

הדין אין לגבו כוח השטר דמפיה אמר רחמנא ולא מפי כתבן
 עכ"ל והיה כשר בקיום ומשום הכי זרין סביה גדול עמוג"כ :
 ב עוד סתשל מהו כחה שכת הרב כסס התו והתו כתבו עד
 רוכב שמתו וכו' שכל זמן שאינו חולין וכו' הגה"ה וגם היא
 אינה יכולה לנשא לנשוא קטן שמה קטן הוא ואלו
 יכיר אלא שמי שטרופי שכי סמימי סריב או שטרופי רוכ
 שנתקדשו יתברר שהוא סריב והוא מותרת לשואק בלא חליצה
 כלל דכריס אינו נוקק לא לחליצה ולא ליכוס ע"כ :

ג ע"ש ע"מ שהכי הרב אמר מר וטר"ל לא אמרן לא למשלטין
 וכו' הגה"ה ולי קשיא כיון דמשלטין מקחו מקח ומחברן
 מחבר א' כדורי דלעדותו כמו יהי עדותו עדו ומאי האי דקא
 מר וטר"ל לא אמרן אלא כמשלטין אבל במתקן לא אי הי
 דבקר קטע אפי' דאין מקחו מקחו וכו' כפי הו עדותו כדתי
 כחה דאחמעי מדנש דאע"פ דאין מקחו מקחו מה עדותי עדו
 אבל כמשלטין ק"ל דמקחו מקחו א"כ ודאי דנש עדותו עדות
 א"כ מאי מדנש דר' יתנש דלמך ולעדות עדותו עדות ואלו
 דה"ל כיון דבדק און מקחו מקחו וכו' וכדלוי דהוי משו דלוי
 יחריף ולא דייק בדכריס בראוי לא יהיה כשר לעדות להפסיד
 ולאחרי א"כ כמשלטין דלוי אחרי דמקחו מקחו היינו לדיריה
 אבל לאחרי כ"ל ק"ל ר' יתנש דכשר כיון דאינו זרין כ"כ
 עומק או אשכר לומר דהכא מיירי שאין כו' דעת כ"כ עד שאין
 מקחו מקחו אפי' כמשלטין וכו' דייק לטכ דלח ומ' כעדות
 משלטין דייק אפי' שאינו כקי כה"ע כ' :

ד עוד שם כדכריס טעין ו' כיון שהרוב כתולות פשויות
 וכו' הגה"ה וכיון דהייב רוכב אלא זרין אפילו לערות
 הקטן ונדול עמו בלא עדותן יהא הוא כחמת למד כתולה
 בשאחתי משום דלויין כתר רוכב ואין זה כלום דלוי איכא
 דוכא דבתולות נשואות עכ"ל איכא חוקה דממוכא נגד הרוכ
 וקיימא לן דחוקה דממוכא עדיף לעולם מרוכ טעמא עדות
 הקטן עדות אף על פי שהיא נגד החוקה היימ משום דלא הו
 אלא גילוי דעת מילתא כעלמא ואין לומר הכא דמשום הכי
 באהן הקטן שאסא דשכתוב היא מדרכן והו הימניהו דלא דמי
 לקיום שטרות דאמרינן דמשו דהוי קיום שטרות דרכן משום
 הכי הימניהו כדרכך דהתם אמרינן עדים החתומי על השטר
 כמו שכתובה עדותן ככד ולעולם השטר כפי הדין כשר ויכול
 לגבותו כלא שכתובי החתומי והזרביהו קיום אבל הכא אהכ
 דכתובה דרכן מ' מ' מאן וימר לן דכתולה כישאלת עד כאן :
 ה ע"ש כמה שהכיר הרב דכרי הדין וכו' הגה"ה
 טונת דכרי הדין כן היא וכו' שכל שאין תלו אס נאמיניהו או לא
 באמיניהו אלא להאכלי וכו' דאחשטור עליו שהוא כשר מאכילו
 כתרמו דרכן אבל אסכא לפסול ולו שהוא פסול ורוכ' לרחות
 אפי' מתרומ דרכן ואינו באמין שאר כחות מתרומה של דכריס
 כוכר הרב שהמיוסן היה כאמן לרחות מתרומה של דכריס
 כ' מתרומה מדאורייתא ואמאי אמר הרב על דכריס אלא
 ודאי שאינו כאמן לרחות אלא בהה"ל אפילו מתחמה של דכריס
 אבל מ' קשי' לי שאין זו ראי' כלל דנקט דלמכס של דכריס
 משום מה שאמר שהמנוס כאמן להאכלי והיינו דוק כתרומה
 דרכן אבל כדאורייתא אינו כאמן ודוק ע"כ :

ו עוד שם על מה שכתב הרב כענין פטוה וכו' לי שאין הכונה
 וכו' הגה"ה ולי כדא' דלמלו ככפס אחת שעושה אחת
 וזהו דרך שטות סגי ונקרא פטוה והראיה מדכרי רב הוכא

דהא לרכ הוכא שזריך שיעשה כולן כדו סיקרא פטוה ודאי
 כיון שעשה כל אחת ואחת כפעם אחת נקרא פטוה ועל זה אמר
 ר' יוחנן שכל אחת מהן שעשה דרך שטות כדו והיינו כפס אחת
 כמו שהזכיר רב הוכא ככל ד פעם אחת דדאי לרכ הוכא כיון
 דעשה כל ד' לשלש כפעם אחת נקרא פטוה וליכא מאן דפליג
 על זה כהא שיעשה כל ד' דכריס ד' פעמים כדו סיקרא פטוה
 שיעשה אותם דרך שטות והלמכס דלח דעדות מוכחא עמך
 לא זיירי כמותה דכריס פלמך הגמירא ע"כ :

ז עוד שם הרב חרש פסול וכו' לפי שאין דעתו כבונה ואינו כן
 מנות וכו' הגה"ה ולי קשיא למה לא זיירי להאי טעמא כיון
 שאפילו חרש הפומע ואינו זיירי ליה להלמכס דפסול
 משום דכעין הנרה והגדה ככתב אין מויעט דמניה אמר
 ר' הוסי' ולא מפי כתבס וא"כ אמאי נדיק להל' חרש לאי טעמא
 לומר דחרש פסול דלוי כד דעת תיסק לי משום דאין יכול
 להגיד דהנר' ככ"ב וליכא וכו' הוא כחרש פסול שומע ואינו
 מדבר דהא חברה ליה השמיעה והעורה אמרה שומע קול אה
 ואלו דנדיק להאי טעמא כדו לפסול חרש פסול שומע ואינו
 מדבר אפילו כשיגוסא דליתתא הוא פסול עד כאן :

ח עוד שם הרב וכן אס נשתתק וכו' הגה"ה
 ולאשכר דכוכר דלמכס דמה שבמר נשתתק לעדות אשה היינו
 דוקא על ידי רמיות דהו כמו רכור אבל על ידי כתב לא :
 ט עוד שם הרב וח' הוא מתמלת בריותו וכו' הגה"ה
 האי חרש הו שומע ואינו מדבר דהו דנושא דנשתתק ודינו
 פיה אבל הם מהולק' כענין דכריס אבל לוי הו האי חרש שאינו
 שומע ואינו מדבר ואמאי זרין לשטח חלק דכריסין תיסק לי
 דחרש יחיד פסול אפילו ליעבוא דליתתא וכו' שכתבתי
 אבל נשתתק כשר ליה ומשום הכי פלוגיהו דליתתא כבי ע"כ
 י ביה שאמר הרב ולכאורה נ"ד וכו' כמו שכתבתי בקמ"ך
 הגה"ה פסול דמניהו אמר רחמנא ע"כ :

יא עוד שם הרב אהכ הדין כפ' דריב וכו' ודינו לא חשכו וכו'
 הגה"ה ואינו תמידי דא"כ נש קטן וכו' לא הללכתוב כאן כיון
 דכתיב שם דקטן פסול לרין וכו' מאי כתי' עיכוי כת' שם דפסול
 לדין ואלו משו דלוי הרב דויין באן כענין עדו הקטן וכפומא
 איכא ג"כ שזריך ביהיה פקה כהלה וכסוף כ"ל עד כאן :
 יב עוד שם וכדכריס הרבס איכ' למי' אמאי הו' דין נשים
 פסול מדכתיב שנים ולא הוכיח מהיב דמפיק ליה במ' דהיינו
 משוכר כתיב ועירו פמי האזיב אשך לרס הריב עימר ואלו
 משום דדרך האנשים להיית עדים אבל מדנקט הכא כ' דהו
 יוכל לומר שני כמו שא"כ הכא בכל רוכת ודאי דכתיב שיהיו זכרים
 וכן שכן האנשים דלח קרא דוקא א' אשים ולא נשים ע"כ :
 יג עוד שם כמה שכתב הרב ואין עובדין מ' מ' דין תורה
 וכו' הגה"ה ואין עובדין מ' מ' דין תורה משמע מחלו
 דהתורה הקילא כשפיק וכו' דלמ' כפ' דלוייתא אלא מקום
 הוא ענין אחר ומדרכן היא החומרא אבל מכל מקום קשה
 דאך קאמר שאין העד בא אלא להוציא ממון דהא נש
 העד בא לאוקי ממון כגון שאמר פועתי את השטר וככה נש
 כיון אס יעידו אלו לאוקי ממון אס יהיו באמינים כיון דאין
 מרתיחים ממון בעדותן וקשה לומר כן דלמ' דאמר שאין העד
 בא אלא להוציא ממון הכונה היא ברמת ממון ודוק עד כאן :
 יד עוד כדכריס טעין ו' וכו' וליכא או אכ"כ פסולין
 וכו' הגה"ה לית כאן קטן :

ראש יוסף הרבות עדות סימן לו לו

צא

סימן לו

סימן לו

א עס כדכרי הטור ענין א' וכן אחר להוציא מתחת יד
האחר וכו' הגהרה אף אחר להוציא מתחת יד שניהם
הוא כח דהכי קאמר שאינו שמכרה להם גולה ממנו אם כן
לשמהם קאמר וחילוי שהיה סתם ביד כל א' מהם וזמן ומוסם
הכי קאמר להוציא ממנה ע"כ :

ב עוד עס כדכרי הטור כרי שפרע ממנו כחוכו' הגהרה
ותמיכה כמאלי רחם' שאם לא קבל עליו אחריות דפחתיה
לא יעיד משום דאמרינן שמעמדה כפניו כח' והטעם כדרישלא
יהא ליה רשע ולא ושלם וכו' והוא מעיד סקד ורשע קורא
רחמבה וחילוי משום דמשמע ליה דאינו מעיד סקד רשעו על
עד אחר וכל נוקם אינו יודע אם הוא אמת או סקד אבל
הבא דודאי יודע שהוא חייב לו ואם כן הירשע ודאי ע"כ :

ג הגהרה וכשהוא מקבל אחריות רכשפיה ולא אחריות
דעלמא אם כן לא איכפת ליה בהאי עדות כלל דאין להם
לומר מעיד מפני שמעמדה כפניו כח' דאי מוכח שאינו כורע
מקרי רשע נס אם יערוף אותו ככל חוכו' אם לא יפרע ללוקח
הוי ליה רשע כיון שמתחייב לו כמעט איכשרוהו ויחכו' אבל
מכל מקום קשה דלהכי מעיד משום דאם יקחני המערער
ושאר עליו מסי חובות חוב הכעל חוב וחוב הלוקח זה אינו
דאי משום גזל אפסיה מייכה איונה חייב כלום נמצ' דאינישאר
עליו אלא חוב אחר ע"כ :

ד כפימין דלעיל בסוף דכרי הרב וכתב על זה הלשם חכים
וכו' להעיד עליו אחר כך' הגהרה והדק עמו פהרי כתב
כתחילת דכרידיון דאיות העדים כשהוא המעשה ואם כן
כתב וכיון כשאר ד' וכד' והיינו כשהעיד ד' ראו איני ד' נרדך
לזמן כפירוש כרי לכלול ע"כ :

ה עוד עס כדכרי הרב וכתב בהנהו' אשרי לפרטיו ולשטם
וכו' הגהרה ואשילו נרדך לומר כפדוש מנופה של קרקע
ו הגהרה ולי קשיא לפירוש ד' ונרדך ור' בר שמאל דהא
היון ככתרא פ' חוקת ד' מ"ג על האי דטותפין מעדידוס
על זה קאמר הבא בחאי עסקינו דכתב דין ודברים אין לי
על סדה זו וכו' ופרדך מהכריתא האמר וכו' ומכני הבא בחאי
עסקינו כשקמו מידו ופרדך וכו' קני מידו מאי הוי הרי מעמדה
כפניו כעל חוכו' משמע מהתם דכשאר ליה האי לישבא דדין
ודברים אין לי על סדה זו שאינו מועיל ואם קנו מידו מועיל
אש' שקנו על האי לישבא וחילוי דמה שאמר התם כגמ' כשקמו
מידו היינו למ' דמה שאמר דין ודבריו אין לי על סדה זה היינו
הקנין שקנו מידו וענין הקרקע וכו' ע"כ :

ו עוד עס כדכרי הטור כתוב בשלל תשיבות שכחוק חזה
התנפ' וכו' אין עדות עדות' הגהרה וז"ל שאמרו שם לו
חלק באוהו חוב היינו לומר כשיתוף ממש דכל מה שמכסור
מן החוב הוא כין כולן ועיין לקמן בסמוך ער כאן :

ז עוד עס כדכרי הרב מנאחי בתשובות רכני צרפת וכו'
עיין כוונת שוכה עם מה שהביא הרב כממוך כמה שאמר
מנאחי כתוב ע"כ :

ח עוד עס כדכרי הטור ענין א' וכן אחר להוציא מתחת יד
האחר וכו' הגהרה אף אחר להוציא מתחת יד שניהם
הוא כח דהכי קאמר שאינו שמכרה להם גולה ממנו אם כן
לשמהם קאמר וחילוי שהיה סתם ביד כל א' מהם וזמן ומוסם
הכי קאמר להוציא ממנה ע"כ :

א כתב עס הטור ענין א' וכתב להמכס כינר וכו' הגהרה
כפי זה הלשון שהביא הטור והביא עליו דכרי המכס וראה
שבובר להמכס כמו התוכחות והוא לא דבעין כונה בשעת
דליה ובכ' שיערו כפניו כ' וכפירו לא משמע כ' וישעין עכ' :

ב עוד עס על זה שכתב הטור כפיניו כ' וה'מה הוסיף
לומר וכו' הגהרה וה'מה הוסיף לומר דהא דאמרינן וה'
הלשון מוכח דה'מה איונו כאלה להחמיר ר' ע"כ דאיכא למאן
דכרידא דבעין תרתי כרי' לכפול העדים כיון' הדא שכתבו
לראות היתה כונתם להעיד ועוד שיעירו כד' וכת' הוא דלאו
הכי ה' דמש' כנ' שאם כאלו ראות שאינו פוכל היינו דוקא
כש' ישרי' ככד' אבל אם העידו ככד' אצ' שלא כווננו מעיקרא
לראות כרי' להעיד ודכרי' התו' וה'לאש כרי' לקולא דלא כני
בחר מידיהונוס דכרי' ה'לאש אפ' אם כיון להעיד אינו פכול'
אלא אכ' כיון לראות וכו' וכת' נכד' וה'עיד והאי העיד דה'לאש
מיירי כין תין כרי' דכור כין' להחר כרי' דכור דהא בתם מיירי
ולא הת' ה'לאש ודכרי' ה'מה כשהעיד מן כרי' דכור סגו ופכול'
הך דעת ה'לאש ח'כ' ודאי פליגי ע"כ :

ג עוד עס כדכרי הטור ענין א' וכתב רב' עס וכו' ומחייבו
שכתב וכו' הגהרה ול'ם הם שלש גובה על פי שני עדים
הכשרים ער כאן :

ד עוד עס כמה שהביא הרב אחר רב' יהודה אחר שמואל
ה'כה ככיוני' הגהרה אע"ג דקיימא לן להלכ' כ' מתכונ'
עכ' ר' יע' כיומקו עמו ע"כ :

ה עוד כמה שהביא ה' ככתב הל'ם חכים וכו' טעות וכו'
הגהרה אבל לרכרי הליכד שהביא הרב לקמן חולק ואמר
שדכרי רכניו ירוחם כדוקא כלאמר ע"כ :

ו עוד עס כמה שהביא הרב תשובת ה'שכא מבי' אלף וע"ג
אין עדים נדיכין להיות מומונים וכו' אחרים וכו' הגהרה
משמע דאי לא הויון אחרים ככפניו יכולין אלו שראו אצ' פני'
שלם הוסיק לנשית לו שער אבל אינו משמע כן מדאחר א"כ
הני מילי אלו וכו' ועשאן פלוהין משמע דלא תלי מילתא אלא
בהומה אשו דשאן פלוהי אבל כשלא הוסיק לא עשאן פלוהין
ואפילו לא הויון אחרי' אין יכולין לו שראו לעשות שטר עכ' :

ז עוד עס כדכרי הרב כתב הרוף שאם העיד וכו' ותשובה
ו דהרדף וכו' באים לפ' נמוכה' הגהרה זה קוטר למה
פכתב לקמן כשמוך כעס תשובת ה'שכא שכתב הרוף וע"כ
הכשיר הרוף כג' שמתחום כשטר דשא' לא חתמו זה שלא ככני
זה כראה דמשלו שלא יעידו עדי' השטר כפסמו כש' השטר
א"כ גובה מתעבדי ע"כ :

ח עוד עס כדכרי הרב כמה שהביא תשובת ה'שכא אבל
כמה שאמרתם וכו' להיותם כעדות על פה וכו' הגהרה
דאשמע השאל דודאי לא הוי מלוה כשטר ונסתפק אי הוי
לפחות זלמה על פה והשיב ה'שכא דאפילו מלוה כשטר הוי
גובה אפילו ממשע כד' ע"כ :

ט עוד כדכרי הרב כתב מורי הרב הגדול הריכר וכו'
וכן כדכרי רכניו ירוחם וכו' הגהרה ודכרי הל'ם חכים
הך מיה כחו שרמותי לעיל ע"כ :

י עוד עס כשיר ענין א' וכלכר שלא יהא רגיל בו וכו' :
הגהרה דכרי מותר וכלכר שלא יהא רגיל בו ע"כ :

ראש יוסף הרבות עדות סימן לו

כזה העדות עכ"ל משום דלא לקרויה גולגל לא יעיד ולעיל
כדיון שותף שבלק עצמו ולא קבל אחריות בגולגולת וקרא
ערעור בגולגולת עליה יכול להעיד ראינו שם הבאה כזה
העדות ואמאי יכול להעיד דילמא מעיד כרי שלא יקראו לו
גזון וכן כדיון הכא מכר לו ראונו וכו' יכול להשיר שאין כזה
לו שום הנאה ואפשר לומר כאלו שלא הוא עצמו גולה אלא
אחר גולה ומכרה לו אבל לדברי הרמב"ם שכתב בסוף האי
כעיקר קשה טובא ועיין ע"כ:

יו עוד שם בדברי הרב וכן כתבו התוספות וכתבו עוד
דלשמה יבא כ"ח אחר וכו' אם יש לו שום כ"ח ללוה - הגה"ה
היינו לעינין לוקח ראשון ופיר עד כאן:

יה עוד שם באותו כעיקר אפי"ה המכרה לו שלא באחריות
או באחריות וכו' הגה"ה וקפואו לו דאף קאמר לפי
שהוא חפץ שתשאר בידו שאם יבא בעל מוכר לו ראונו לפרע
וכו' ולא יהיה לוה רשע וביון דקבל עליו אחריות אם ירפיה
בעל חובו הא היה ליה לנכרי לנזק לוה רשע כמו שכתב לעיל
ואיכא מאן דמחיק ליה וגרום הכי אף על פי שמכרה שלא
באחריו ושמעון מכיר וקשה לי על זה דלא כן משמע דהטור
סביר ליה דאף על פי שלא קבל עליו אחריו כפי שהוא שמעון
מכיר ואם אינו מכיר אף על פי שלא קבל עליו אחריות חייב
לשלם והא לקמן בכמוך פבוק הטור כדכ"ז ראת ליה דלא
כעיקר שיהא מכיר שהיא בת חמורו אלא כיון שלא קבל עליו
לאחריות ככל גולגולתו לשלם ואין לומר דיש הלוק ביון קרקע
למטלטל דהא במרא משהו להו לכך נראה לי דמה שאמר או
באחריות רוצה לומר באחריות גולה לכך אבל לא באחריות
כ"ח וגם על זה שקבל באחריות עליו כיון שהוא יודע שזו היא
עלילה ועדים שקרים הם משהו הכי פטור מלשלם וגם על
זה יש לדקדק דלא כן אמאי גרוך לקבל עליו אחריות כיון
דכין הכי וכין הכי פטור ועוד דאדרבה משום הכי קבל עליו
אחריות לומר דאפילו שיעלילו עליו שיהא חייב לשלם ועיין
ומדברי הרב נראה שאינו גורם בדבריו הטור או באחריות
אלא שלא באחריות ושמיך מכיר וכתב הוא דכתב כן הטור
משום דקשיא ליה הא ופ"ק מינה דלא יהא עליו תרעומת ולי
קשיא דכיון שהטור פסק כדכ"ז וכו' דלא כעיקר שיהא מכיר
ועכ"ל יכול להעיד כיון שלא קבל עליו אחריות ואפ"ל דאיכא
תרעומת א"כ המשמע דהטור הכי ככיר ליה דמשום תרעומת
אינו מעיד שקר וכפי תחן ראשון דכתבו התוס' ודוק ע"כ:

וע"כ כדברי הטור בסוף ט' מכר לו ראונו פרה
וכו' וכתב לו דאיך קמו שקנו כו' הגה"ה וכתב לו דאיך קמה
ונראה דהיינו לפי דין הגמרא שהטור כרו אנוכ קרקע
אבל לפי מה שכתב לקמן דכונן היה אפילו בעד מטלטלין
אנכ קרקע אינו גובה העל מוכ משום תקנת השוק ליתא
וקל להכין עד כאן:

ב ע"כ כעיקר ראונו בגולגולת או שדה וכו' ואפשר שכוונתו
וכו' הגה"ה ליל טעם אחר דהיינו לומר שהגולגולת לו עדים
כרו לזכות שאומ' שהיא של אבותיו וגם המערער יש לו עדים
שהיא של אבותיו אבל פרים של גזון אינו כאן ואם יזכה עכ"ס
המערער ויקח השרה מתחת יד הלוקח כשיבא הגולגולת עם
עדין לא יהיה יכול להוציא מתחת יד המערער דאף על פי
שיש לגולגולת עדים שהיא של אבותיו וגם יש למערער עדין שהיא
של אבותיו ואם כן אמרינן חוקי תרי להדי תרי ואוקימומואל
דהיינו

או כמי אפשר לומר דמה שאמר ולא יתן לאריות כלום היינו
לומר משכח ופירי דלא נרע מיווד שלא כרעות שכל מה
כמוך משא הדימה שהמערער צריך לשלם לו שכר טרחו נראה
דלשם לא סבירא ליה הכי ומה שאמר ופירי דל פירות שיבא:
י עוד שם כדברי הטור באותו כעיקר כמו לשאר אריות
העיר וכו': הגה"ה ואם ירצה המערער גם כן לקחת
כמו שהתנה המכיר או שנתן המכיר מה שהתנה לתת לו
יותר כדיון ודאי יכול להעיד דאין להנאה כלל:

וא ע"כ כדברי הטור כעיקר ה חייב ליתן לו הסכירות פעם
אחרת: הגה"ה ואם אמר המערער שלא ישלם הפסד לאמן
המכיר ולא מן המוכר או יכול להשיר דלא איכפ"ל כלו' ע"כ
יב עוד שם כדברי הטור כעיקר וכו' וכו' שכא לערער וכו' אין
המלוה וכו' הגה"ה ואלת המלוה אמאי לא יעד כיון שאם
לא יהיה ללוה ממה לפרוע וחזור על הערב וכו' לומר דהמלוה
רוצה שישאר ביד הלוה משום דאפשר ששכ"ב לפרע לא
יהיה לערב ממה לכרוע אימיו' לומר דאינו רוצה למקם
עם הערב כדיון ודוי"ה ע"כ:

יג עוד שם הרב ואלת אמאי יכול הא לאו מגעין בעדותן
וכו' שלא היה הקרקע שלו' הגה"ה ולי אין זו קושיא
דמשום הכי מעידים דשמה כשיקח המערער השרה לא יהיו
דניוס למשכיר כדי שפרע להם שכירותם ועוד כיון דגזון הוא
דהא מוניאין הקרקע מידת מכח גולגולת אם כן מתיירא שלא
יפרע להם שכירותם דברא לאמא הוא ואפשר דהיינו מה
שתרץ הרב דלא יחזק ליה למקם עמיה כריכא ודוי"ה:
יד עוד שם הרב וכתבו התוספות קבלן אמרי לה משד
ואמרי לה אינו מעיד וכו' כיון דאי ליה ארע אחריתי הגה"ה
ולי קשיא דאין זו קושיא מה שאמר במרא ראות ליה ארעא
אחריתי היינו וכו' ומה שרצה הקבלן להעיד משום שאם
חזיאו הקרק' מידת כשיבא הכ"ח לגבות חובו יגבה מן הקבלן
בטמית כדיונו ואח"כ יהיה צריך הקבלן לוקח באקמו וכו' ורית
ואע"כ דלגבי מלוה אמרי' דלא מעיד שקר משום חלוק דאיכא
כיון וכו' לכו"ל היינו דוקא לגבי מלוה דהוא לגבות חובו
ואין מוניאין מידו כלום אבל קבלן כיון שמוציא מידו בטמית
כדי שיגבה אחר כך וכו' ודאי מפקיין בכך ויעיד שקר וגם
מה שיש לומר דכל מן שאין ללוה אלא וכו' ורית אינו יכול לגבות
מן הקבלן אלא וכו' ורית גם זה נראה לי דליתא דנראה לי דאי
אמרינן הכי היינו דוקא ששבעת ההלוואה לא היה ללוה אלא
זכריות אבל אי כשעת ההלוואה היה לו ללוה בחמת כבר
גשת עבר הקבלן נ"כ בטמית ואע"פ שבעטו אין לו עכ"ל כבר
גשת עבר כזה ואולי דכיון דגזון לא מקרי שיש כידו עד כאן:

טו עוד שם בטור כעיקר ו' לוקח א' וכו' והוא שת"ל למוכר
שדה אחרת: הגה"ה וקשיא לי בלוקח ראשון שמועיל ללוקח
שמי הוא דרית ליה שדה אחר בת חורונו הטע' לדברי התוס'
והראש דשמה קרקע גולה היא ומאי שאל דלא חיישינן לכה
וחיישינן לגולה כיון דאין ידעו ואלו משו דחוינוקד טוען דהא
ארעא גולה היא והורע חוקיתה ואין להקשות דא"כ אפילו
אית ליה ארעא אחריתי לא יעיד דאיכא לומר דכו"ל הוא
לא חיישינן:

יז עוד שם כדברי הטור כעיקר ראונו שם שדה לשמעון
וכו' דהיינו ליה דלא לקרויה גולגולת הגה"ה דיתחא ליה דלא
לקרויה גולגולת תימא דמשמע דאפי' דלית ליה שום הנאה

יח עוד שם כדברי הטור כעיקר ראונו שם שדה לשמעון
וכו' דהיינו ליה דלא לקרויה גולגולת הגה"ה דיתחא ליה דלא
לקרויה גולגולת תימא דמשמע דאפי' דלית ליה שום הנאה

יט עוד שם כדברי הטור כעיקר ראונו שם שדה לשמעון
וכו' דהיינו ליה דלא לקרויה גולגולת הגה"ה דיתחא ליה דלא
לקרויה גולגולת תימא דמשמע דאפי' דלית ליה שום הנאה

כ ע"כ כעיקר ראונו בגולגולת או שדה וכו' ואפשר שכוונתו
וכו' הגה"ה ליל טעם אחר דהיינו לומר שהגולגולת לו עדים
כרו לזכות שאומ' שהיא של אבותיו וגם המערער יש לו עדים
שהיא של אבותיו אבל פרים של גזון אינו כאן ואם יזכה עכ"ס
המערער ויקח השרה מתחת יד הלוקח כשיבא הגולגולת עם
עדין לא יהיה יכול להוציא מתחת יד המערער דאף על פי
שיש לגולגולת עדים שהיא של אבותיו וגם יש למערער עדין שהיא
של אבותיו ואם כן אמרינן חוקי תרי להדי תרי ואוקימומואל
דהיינו

ראש יוסף הלכות עדות סימן לו טר

צב

הלוקח וכן נראה מרכיב רש"ס דאמר מנודים עד כאן :
 ג' שרשם הרב אמר ליה שיכתוב אחריות ולי תמיהא הא
 מלתא רכינן ראות לן שעברא דאורייתא וכן במלוה כשטר
 וכן במלוה על פה איכא שעבודא וכעל חוב נוכח ממעשכר
 אלא שכתובים חזו לעבדא דלקוחות ואמרזו שעל פה לא
 יטרוף משום דליכא קלא אס כן במלוה כשטר דליכא האי
 טעמא דהא איכא קול והלקוחות אשכידו איכא טעמא וואס כן
 אמאי נרין נרין טעמא דאחריות טעות סופר הוא ולרבי מאיר אי
 אין כתוב טעמא דאחריות לא יטרוף ממעשכר ואמאי הא קיימא
 לן שעבורא דאורייתא וקלא איכא אחריות כשטר איכא למיחש
 טעמא דאחריות וכי תמא דאי ליכא אחריות הא ליתא דמאזיה טעמא
 דלמא התמוכונה כלא אחריות הא ליתא דמאזיה טעמא
 לנו לומר זה ולהוציא מדון תורה ואולי מפני תקנת לוקחות
 ונרין עינן עד כאן :

ד' עוד שם הרב כתב הרש"ס שאף עפי' שאין לשון השטר
 מוכיח וכו' שאף על זה קבל אחריות: הג"ה ואף על פי
 שהוא חב לאחרי' ע"כ :

ה' עוד שם ברכרי הרב וכו' עוד הרש"ס כתשובה בכימון
 שלח וכו' דחתימה שלא כדון לית ליה קלא' הג"ה ואנו
 איידימתייבכ כזה רכינן דאיכא סטר ועדים הא איכא קלא
 ומה לנו אם כתיבת השטר שלא כדון הוה הא איכא קול כיון
 דעדים בכרי דכדון הסתמיים ע"כ :

ו' עוד שם הרב ומרכיב תשוב' הראש בכלל וכו' כמו שכתובין
 בשטרות' הג"ה משמע מרכיב האי תשוב' דכל זמן שאינו
 כתוב כשטר שהלוה הוא שהשטר על עצמו אין לו דין כשטר
 ועוד שם וכתב עוד שם דהא דאמרזו וכו' ועינן סימון ל"ב וכו'
 הרש"ס כבול' וכו' ודין שטר שלא היה כת' בו כתובו וחתומו
 והוה ליה עינן שם הגהה פסק שהשטר כשטר ע"כ :

ז' עוד שם הרב וכתב רכיב סימון הל' גבי וכו' דלא אהריבין
 סתם קנין לכתובה עומד אלא כשינוי הג"ה כדלא מתוך
 דכריס' אלז' רכמו שאחרו בתם קנין לכתובה עומד בהלוואה
 הכי כמו אמרינן במכר והכי כמו ממה שכת' הראש לקמן ב"ה
 על הא דאמרזו אכל' אם הלוה מוחזק וכו' ולי הנצי' אין כדלא
 אלא דוקא כהלוואה אמרינן הכי ולא במקח וממכר והשטר
 מטום דכשלא הלו' כיון שהלוה רואה שראו עדים ההלוואה
 הא עמר עינן ההלוואה א"כ למה נרין תו הקנין א"כ הקנין
 אתא לישיב' כדי שיעשלו שטר אכל' במכר הקנין בא כדי
 לגמור הענין אם כן אין באן יטו כח ואין לומר דנגיד כמעות
 ועינן עד כאן :

ח' עוד שם ברכרי הרב כתב' כערק נט פשוט וכו' היינו
 כשהתנה הג"ה וכמה שאמר היינו כשהתנה איכא
 לספקי דהאי דינא לא חוינן דמתיה הכי ותם כל זה כותבין
 אחריו כשטר ונראה משום דרשיבין לשון הדין ונהנו לכמוס
 בכל השטרות כן משום הכי כתיבין השתא כלא ציוני הלוה
 דאדעתא דהכי אויף עד כאן :

ט' עוד כהאי ליפנא דאמר היינו כשהתנה וכו' הג"ה
 ואם כן פשיטא אלא כדלא ליראמרזו כשינוי שטר סתם
 שאין בו אחריו אמרינן מסת' בתו כפירוש שיכתבו אחריות
 והכופר הוא שטועה אכל' אי ידעין ודאי שלא התכו כפירוש
 על אחריו אז לא אמרינן הקנין שלקח רובה שיכתבו אחריות
 גב כן ואפשר ג' לומר שחורו בהם וליתא עד כאן :

עד

דהיינו ארע' איכא דקיימ' בתיקו וישאר הקרק' כיד המערער
 ומשום הכי רונה הגזול להעיד להעמידה כיד הלוקח כדו
 להכיח היום או מחר עדיו ולהנמיכה מידו והא' אחר כך יכיא
 המערער עדי' הוא של אבותיו לא ויכל להנמיכה מידו דאין
 תרי כהדי תריוה השעם יותר ככון מלמד הסכו חז' וכו'
 דמשום הכי אין לו להעיד שקר כיון דיכול לזכות כדון גם עם
 המערער וגם אין קאמר טעמ' דהראשון ומה הא הראשון
 גזלן הוא ולוקח ממנו כחוקה וזה המערער אינו בא אלא
 בטענה ורוק ע"כ :

כא' עוד שם ברכרי הרב ראוין גזול ג' מפני שאין אחריותו
 עליו האי שפא רישא וכו' הג"ה איכא לחומר דמכר
 סתם ובית גדה ודאי ללקח כאחריו משום דאיתי בעינן לעיני
 כל דראה ואם יהיה גזול יהיה ללקח אכל' שאר מטלטל או פרה
 שאינו תמיד כעין לוקח שלא כאחריות משום דשאר מטלטלים
 הם בכנית ופרה טמא אותה וכשמכר בתם כין כרישא כין
 כרישא וכתם שדה מכיר שגו היא באחריות וכתם מטלטל
 המכירה שגו היא שלא באחריות דאורייתא שיעלהו ממנו
 עד כאן :

כב' עוד שם ברכרי הרב כהאי דינא דקאמר לעול' דרדא
 אכל' כשטלטלים וכו' הג"ה היינו לרכרי הסור אכל' לא
 לרכרי התוספות ע"כ :

כג' עוד שם כשטר ס' ציף' א' ואם תכא ליר' לוי לא יתחייב
 לו כלום וכו' הג"ה הגזול המערער קשה ולא יכול לו
 ולפיכך רונה להעיד כרי שיסאר כיד הגזול רונה לומר לוקח
 שלקח מן הגזול :

כד' עוד שם הרב ונראה לי דמשמע לרכיב דהיינו טעמא
 וכו' ותורלא עיית מט' ממח' הוא לא שדעה בעלמ' הג"ה
 ולי אינו כדלא דהא קיימ' לן שומע כקורא כדאמרין כשומעין
 ולא כקוראך רמזן יהודה ומס' ילפינן דשומע כעונה ממס'
 עד כאן :

כה' עוד שם הרב ועל מה שכתב אחר כך יט' להם ס'ת וכו'
 ושאר ברכי העיר הג"ה ולי אין קושיא דאש' לפעמים
 שלא יהיה המרחן האחר מתקן כל גרונגם לא יהיה כדחוב
 האחד לפעמים מה שיש כדחוב האחר וטעם הרב כדלא לי
 דכאוף פשיטא יכול להיות שלא ירחן במרחן ושל' יקח או
 מן המקחן רונה לומר מן הרחוב עד כאן :

סליקן הלכות עדות שבח לבעל האהרות

הלכות הלוואות

סימן טל

א' עוד שם כשטר ס' עיף' א' החלוה את חברו וכו' ואינו נוכח
 מן המאשכדים' הג"ה ונאמן לומר פרעתי :

ב' עוד שם ברכרי הרב המלוה את חברו משל' וכו' ונקראו
 משועבדים לפני וכו' הג"ה כדלא מרכיב הרב כש' אחריו
 נוכ' מבכס' משועבדי' היינו משועבדי' לכת' א"כ מה' שקוראים
 כני חריהו הכי דנש' הם משועבדים לכח' א"כ אמאי נקראים
 כני חרי' ואפשר לומר כני חרי מלוקח ודוק אכל' ליר' דביב'
 משעכדי' היינו לומר המשועבדים לאיש אחר דהייב'

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן טל

יז עוד שם כדכרי הרב ודע שפכ"ט כאותו חלק שפכ"ט וכו' ועומדים כותבים הגהרה הס דכרי כ"ט פסגתחילת דכרי ולא הכיין הרב כאן עכ':

יח עוד שם הרב כדאשאיין כותבין והלמכ"ט וכו' שחא יתן לוייתבעמ כפס סביה הגהרה וזכרה דאיכא למידק כיון דהטעם משום ויחזור ויתן אס כן מאי כפי כנמרס משללעין ואיתבהו כפייהו אי כתכיין הא אכא כן חששא עד כאן: **כ** עוד שם הרב והלאה כפ"ק דמיפאל לא חלקין כיון גיית דינא וכו' אלא כומן שבע לוי ריבין עומדין כפייהו הגהרה וזה אינו דזה לא אמרינן אלא כדעיינן אחד חבל הכא שהם גכאמנין אשילנ שנים מהם דלא גרע משהי עדים אשילנן אסין כעלין הדין עומדין למיניהם:

כא עוד שם הרב וכתשוכה אחרת כתב על ראוין שאמר וכו' הגהרה וכללו התשבות איכא שתייה ועיי' לעיל גכ' כתשבות השכא שהיכא הרב כתפלת הסי':

כב עוד שם כדכרי הטור וכתב כפסגה למכס סעיף כ"ב כתב הדמכס כדא וכו' ולא ליה עד תשרי הגהרה וליקשיא על זה דאמאי תלי כנמרס טעמא לומר שחא וכתוב ללוות בניסן ולא ליה עד תשרי דמשמע דאס כתב ללוות בניסן ולוה כססן לא איכפת לן כלום וזה ליתא דחזיר השפיר הוא דעביד והכי הוה ליה למימר שחא בתיוב בניסן ולא ימסור עד תשרי והא מסירת השטר היא מוכיאה את הקול ועיי' לעיל בהגהה וכמו שכתב הטור וכן כתב הרמ"ן והלאה והכי יורב:

כג הגהרה וזהו שכתבתי אתי שפיר מה שכתב הטור ואתי למיטרף לקוחות שלא כדן משו' דלא ינא הקול בכתיבת השטר ובחתימת העדים כלכר אלא עד שימסור ולמי זה לא מצוין למימר איהו דאשפיר אשפיה ואף על פי דאיכא למימר מילת' אחריתי דהיינו לומר דאשפ' דינא הקול משעת החתימה עכ"ז כיון שלא ליה לו עדין שלא כדן הוא ואשפ' איהו אשפיר אכפשיה דלקח אשפ' שידע דאיכא אשפ' מ"מ שלא כדן הוא כיון שלא ליה עכ':

כד עוד שהאי פיעף אכל ריפסק וכו' הגהרה וכפסק ר' רפסק כאכרי דאמר עדיו בחתימתו זכין לו נראה דאיכא למידק מה כפסק הקול ינא אמתת החתימה או אין הקול ינא אלא עד שעת חסירת השטר אי סוכר משעת החתימה וכמו שכתב שכן הוא האמת והכי כתב הראש גם כן עיי' בהגהה דלעיל אס כן אמאי לא גבי משעבדי מומן כתיבת השטר ופתימתו אף על פי שלא משא שטרא ליריה דא הוא דאשפיר אכפשיה וסעדיס כבר וכו' למלוה ככפי ליה ואי קלא לא פיעף לא עד שעת מסירת השטר אס כן אמאי כמש"ט שטרא ליריה

גובה מומן החתימה הא החלוה לא ידע כרי שיהיה ועיי' עכ': **כה** ע"ז הרב כתב הדמכס כפכ"ט ממהו וכו' ואתי למיטרף מלקוחות שלא כדן הגהרה ולינראה דאיכא למידק על זה דאין זו קושיא כפי מה שכתב ה"ר דאס אמר הלוה בפירוש לכשילנה ישתעבד מעבדו או כותבין שטרא ללוה אשפ' שאין מלוה עמו אס כן מאי פריך דמאס חתימתו דקאמר כותבין מיירי דאמר הלוה הכי עכ' כוונה שאמר שם הרב ולא הקינן היינו כלל עדיס עכ':

כו עוד הרב והלאה שפ"ק דמיפאל וכתב הראש כפרק הבוכר דמשמע מרכי הריף וכו' קורס שיכא השטר לירי הראשון הגהרה וזה הפקמה שכתב הטור ועיי' שם כדכר הראש

י עוד שם הרב וכתוב כפ' זה כורר בהנהה אשפיר וכו' עד זמן פלוני וכו' הגהרה ולינראה כשאכא קפין חל השעכור מיד על ככמי הלוה דלכרי אתא הקינן ולדכרי ריף' כורי הוה בשעת ההלוואה לא נצרך ליה דא חל הקינן על ההלוואה עד כאן:

יא עוד שם הרב כתב היכע כסימן קס"א וכו' ולא מחסר גוכינא: הגהרה כתב היכע ולא מחסר גוכינא והאי דינא כתבו הטור כסעיף ט מזה הטעם כעצמו וקסה קצת דהא האי דינא דהכי הרב לעיל כסמוך דכתב רבינו כסס הדלכא והלמכ"ט קסמייורי וכן לקמן כאלס הלוה מוחה כתב הראש וכמו שכתבתי בהגה' גכ' בקרקע מיירי וחיינן דלכולהו כעו קפין כרי שיוכלו לכתוב משום דסתם קפין לכתובה עומד ואמאי כיון שמורה שמכר לו הקרקע יכתבו דאין כאן אלא גילוי מילתא כפלמא ולא מחסר גוכינא ויש לומר דהכא מיירי בהודאת קרקע שהיה שלו מעיקרא וכמו שפירש רש"י וכיון שכן אין כאן אלא גילוי מילתא כעלמא אכל כמכר לא כתכיין דאי ליכא קפין עדין יכול המוכר לחזור כוונאס כן אף יכתבו וימכר מקום איכא פקטוק דאולי אינו רונה שיכתבו עליו שטר וכמו שכתב הראש לקמן וכפרט אס ההודאה היא פל גול עכ':

יב עוד שם הרב וכתב ל"י כפ"ט פשוט גבי הא דאמרינן אי ידעיתו וכו' והלכא כוכר דכתכיין כל היכא שלא מוחה בהס וכו' הגהרה עיי' לקמן כ"ד י"ז וכן מה ריקסא עוד כתוב כתשבות הראשכא סי' א' וע"ז העדים אסין וכו' דאין ארס עשוי לפרוש תך וזמנו עכ"ל:

יג הגהרה והא דכתב הראשכא לעיל הכיין הרב דאס פרע איהו דאפסיד אונפשיה דמשמע דאין כאמן לומר פרעתי היינו כל זמן דליכא תביעה אחריון ממתמא לא פרע כיון דאמרינן סתם קפין לכתובה עומד אינו אפסיד אכפשיה אס פרע שלא מוחה בעדיס שלא יכתבוהו עדיס יעשו שליחותם ויעשו השטר ולא יהיה כאמן לומר פרעתי אחר כך אכל אס כשאז לדין כאו כלל שטר אז גורע כמו של מלוה כיון שלא הוציא שטר אי כמי איכא למימר דלעיל מיירי בעידי הקינן עצמו המזומנים לכך אכל הכא בעדיס שאינן מזומנים לכך ודוק עכ':

יד עוד שם הרב אכל אס הלוה מוחה פרק המוכר את הסעיה הגהרה שיי' לעיל בהגהה:

יז עוד שם הרב והלאה כתב כתשבות מולה שכבר קבל המעותי הגהרה עיי' כתשבות הראשכא שהיכא הרב כהוף כימוזה עד כאן:

יז עוד שם כטור סעיף ט' אכל הורה וכו' הגהרה כיון דכתחייב כאחדות הוה ליה כאילו אמר כפירוש שיכתבו לו את השטר כדי שיטרוף דאי אין שטר אקטרפא והוי כאילו לא קבל עליו אחריות כלל וזהו אתי שפיר על מאי דאיכא למימר ע"ז שאמר אס המורה חייב כאחריות כותבין אשפ' שלא לקח בקפין דאמאי יכתבו תכא רבעי שיטרוף משעבדי אכל רונה להיות נאמן לומר פרעתי וכוה שכתבתי אתי שטיר דמדרגה שיטרוף ודאי שרבה שכתבו לו את השטר וכיון שרבה כוה ודאי שאינו רונה להיות נאמן לומר פרעתי:

יח עוד כדכרי הטור סעיף י' וישרשו התוספות הא וכו' הגהרה עיי' לקמן כסוף סימן ע"ט:

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן טל מא

צג

לומר מווייף הוא אלא מאו אית לך לומר דאפי' דכד' עושין
 לו קיום צריך להכריח ראייה הכא כמו יעשו כד' קיום ואחר כך
 יביא ראייה על מה שהיה כתוב כשטר עד כאן:
 ה הגהרה ולדברי הראש שקצת דאפי' השטר ידעי שאכר
 ולא פטרע שכן כותבין לו שטר אחר צריך לומר רבא רקאמה
 בנמרה בכמחק שטר חובו וראו העדימה היה כתוב בו עפ"י
 לא יכתבו לו העדים שטר אחר דהוי הטעם מטום רלא עפ"י
 שלוחין כיון דהם עדים אחרים עד כאן:

ח ע"הרכ הגהרה נ"ל לדברי הרמב"ם שח"י כתוב כקיום
 שהווקנו לעדותם של עדים למה יועיל אותו הקיום וכן
 לדברי רש"ם ועיין עד כאן:

ט שר הרכ ובהת כשטר כ' וכו' שניה מופלת כשח"י וכו'.
 הגהרה כשיש שומעין לו עכשו דהוי כתיב שאין לו שטר ע"כ:
 י ע"ש כשטר פועיק נ' וכתב הרמב"ם כול' דאל"כ פבול הוא הגהרה
 ולי הנשיר איכא למידק דאמאי פבול אפי' שלא כתבו כקיום
 שקדעו לשטר הראשון עפ"י כר' תקנה לומר שהוא כשטר דיכתיבו
 כד' שובר ללה דכתיב כיה הכירכל שטר שייבא עליו המלוה
 פבול כשהוא מחסכון כך מוזן כך לכד משטר שכתב ככד'
 כיום כלונוי שמתק מפשר שהיה ומנו מיום פ' וכמו שפרין כן
 בנמרה על שטר חק הבואו הרב בשמן או שיכתבו כן כל
 שטר שיוציא המלו' על לוח פ' מן כך ומוזן כך או שיכתבו כן כל
 שטר שכתוב בו ש"כ היו עדי מחיקת השטר וכו' כנוי ואם
 כן כשלא כתבו כד' שקרעו את השטר אמאי יהיה פבול ע"כ
 יא הגהרה נס איכא למידק במה שכתב השטר מחק ומחבר
 ומתנה שיכתבו הקיום לכד מחארות שבו דהיינו שיכתבו
 שטר דכא לא למינביה וכו' דלמה כשטר הלוואה אין כותבין
 נס כן שטר זה אין כותבין אותו למינביה וכו' אלא שאם יטעון
 הלוה להר"ם שלא יהא לאמן וכת' שהוא כאמן לומר להר"ם מינו
 דאי כתי אמר מווייף הוא זה ליתא דהא כתיב כקיו' והווקנו
 בו ועי' דכמחק כמו ומה הכי ע"כ:

יב כשטר שפי' ד' וכן כשטר שמתק וממכר וכו' כד מקבל
 מתנה הגהרה כראה מה שצריך ליה לומר כן היינו ששום
 שהשכיע אח"כ את המוכר ר"ל לא נתן לו כבאחריות ודוק ע"כ
 יג עוד שם הרב וכתב דאם לא וכו' והווקנו לעדותן וכו' ע"כ
 עדים: הגהרה וצריך קנת דיוק כהא דכתב הכה"ק דכתבו
 כד' והווקנו לעדותן של עדים דאפי' עפ"י שלא יהא כתוב שם
 והווקנו עפ"י אין לעשות לו קיום חס' לא שכתבו שקרעו לו
 את השטר הראשון דאל"כ שח' יעשה נכ' קיזכאמר ואח"כ יביא
 ראייה עלמה שיש כתוב כשטר ויגבה ויחזור ויגבה הפעם אחרת
 כראיה ודוק ע"כ:

יד ע"ש כמה שהקשה הרב ואת' ואפי' שיכתבו כקיום וכו'.
 הגהרה איכא למידק דכין דהוי דין דצריך לבית דין
 לכתוב דקדעו ואיך איכא לניהי' שח' כמא ילך לכד' אחר ע"כ
 העדים כד' שיעשו לו קיום אחר הא צריך כן כד' לכתוב שקדעו
 לו את השטר הראשון ע"כ:

טו עוד שם כשטר שפי' ה' הגהרה כתב הטור כדי
 שגבה פעה שנית ויש לדקדק דאם כן אמאי הניחו במקום
 שיש לימחק אדרכה היה ללא לשמרו שלא ימחק ויחזור ויגבה
 ואולי שיש לומר דאעיקרא כיון שגברע הניחו במקום שימחק
 שלא היה ברעתו לנכות בו עפ"י שניה כיון שגברע אבל
 אחר כך חזר בו ואמר שגבה לחזור ולגבות ונעשה רשע ע"כ:
 כד א 24 י יו עוד

כראש ותנוחי' ע"ש הרב וכתב הר"ם כפי' קפ"א אפי' שלם
 וכו' וגם הר"ף כתב ככד דחו האחרונים וכו':

כו הגהרה עיין לעיל כר' כז' ל"ג כמ"ש בהת כמכרת הר"ף
 כח ע"ש כר' כ"ד הרב וכו' הריטבא נסמדרכו הרמב"ם נר' שכן
 דעתו שכתב כפ' וכו'. הגהרה ולי כר' ד"ש חלוק בין הלוואה
 לשאר מתנות ומכירות כזה דמתנה ומכירה בקפ"א לחידו' פני
 אבל כהלוואה מלבד הקטין צריך שטר שיכא לידו עד כאן:

סימן טא

א כדכרי הטור כעין א' אבל הוא ירא שאז ימחק לבמרו'
 הגהרה ואימחק לבמרו' לא ידעו מאי הוה כתי' כיה כשטר
 לפי צריך לר' שקור שימחק לבמרו' ויראו אותו העדי וירעו מאי
 הוה כתי' כיה המלוה והלה והמזן והמעו' דאפשר שקור שיכא
 לכד' ימחק לבמרו' ולא יוכל לעשות קיום ואפשר לו טעם אחר
 לר' דהא צריך ליראו השטר קודם שימחק לבמרו' משו' דאם
 כמחק לבמרו' ככד כהכ"ל לא מעלינוה' לכמלוה ע"כ ואין
 להם לעדי' לעשו' ממלה ע"כ שטר כשטר ודוק אבל אפי' תמיה
 כיון דכפ"ד ר' דהקיום ע"ש הוה שמו' כפי' כד' פ"פ'
 זכ' הוכיח פ' שטר מחוק כשמו' כיוס פ"פ' ע"פ' ערו וכו' ודאי
 ששמו' נכ' פ"פ' החצית והעדים ככד' העירו' נכ' על חתי' ערי
 השטר ומכל זה עשו הכד' קיום ח"כ ודאי דכקיו' כזה שטעון
 לו כד' שנוכה מוזן הא' של שטר ח"כ מאי האי דאמ' ככ"כ ואלו
 בתוב כו' הווקנו לעדות של עדי' ומה וקוס שייך וצריך יותר
 מהכתוב לעיל ואין לו כמו שהבי' הרב הגדול בדבריו דהעדים
 אין מעידי' יותר אלא על חתימת העדים דה אינו כמשמע
 ועד שהרי כתב ר' וכו' ב' לו כד' אימנו כד' וכו' שמו' וכו'
 פ"פ וכו' ח"כ כד' רל"ר צריך שיהיה כקיום כל זה עד כאן:
 ב הגהרה ולפי' דשם איכ' למידק דכין דמידי' שכתב מחק
 לבמרו' ח"כ כשטר' העדים השטר ככד' היה מחוק לבמרו' ח"כ
 אין ידעו שזה השטר היה זה שם האמרים אפילו שיהיו עדי
 השטר עמו עפ"י מאל' לה שזה הוא השטר ועל העדי' עמ' אכ"כ
 לו שיש להם שביע' עי' ואכל מ' האמת אינו כן ודאי דעדי'
 קאמר דשם אמרי' הם לא החתומי' דהיינו מוכח לישל' דכריתא'
 ומ"ש דשם נכ' כו' ואם הווקנו לעדות העדים דהיינו עדים
 החתומי' על השטר ועיין נה"ל דמקו' חתימתן לא כמחק ועיין
 ג עוד הרב כמחק שטרו שהיה כתוב וכו' ואחר חוקמים
 שמוס' כסוף' הגהרה העדים שמעידים שמתק עד כאן:
 ד עוד הרב וכעיקר הדין לא פליגי' וכו' עושין לו קיו' הגהרה
 ותימא אמאי עושין לו קיום דהא כיון דאין מעידי' על חתימת
 העדים יכול לומר מווייף הוא וכיון שכן מה מועיל הקיום ע"כ:
 ה הגהרה ומה שמנא שכתב' הוא פי' הכרית' כ' ולאפשר
 שזה הפי' כוכר ר' ועיין בהנהגה שכתבתי לעיל בגיליון הצד
 פ"א ויהי' פי' ואם כתי' הווקנו לפי' העדי' וכמנ' ערו' ומכונ'
 דהיינו שאלו עדי' עשו עמו והעדי' על חתימתן וכו' ודוק ע"כ
 ו ע"ש הרב ומה כתוב במש"ס שחכ"רים החתימות וק"ל'
 הגהרה ולכ' כפי' מה שפי' אין זו קושיא דלר"ד דסובר ר"א
 ידעי' העדים מאמתי' ככתב' וכולם לעשו' קיום ח"כ נס' אה' לא
 העירו' לא על חתימת ידי' עדי' השטר כלכד' יכלים לעשו' קיום
 דלמא' איכא למוח' דאי לא ידעי' מאמתי' ככתב' איך יבשו
 קיום ח"כ כשידעי' אמאי' ככתב' אמאי' עשין קיום הא' יכולין

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן מא מב

דעיקר הכתיבה משלם עד עשר היו כלטוןקכה דהיינו שלם או תלת אי נמי יש לומר דשאל יכתוב שלם או עשר ויבטוח לומר שאחר כך יתקן וה יוסף י או א' וישכח עד שיחתמו העדים וכמנהל שהיה כותב שיכול להדויק כשחתמו העדים וינכה כשטר פכול ורוק ע"כ :

ז ורכרי הרב ונרין ליה וכו' ומהל לחותי הגהרה מדלית לכאף גדולה פרי כאן :

ח הגהרה ומה שכתב משלם עד עשר לאו דוקא דהא ח' אינו כזה הכלל לא כלשון הקדש ולא כלשון תרגו' ורוק ומשכת ונחמי שדקרקא אחמי לא יכתב אלף או האיל כמו דהטט' כש' על רכר שהיו נקכה כלשון נקכה כגון פרה וכיוצא ע"כ :

ט הגהרה כראה דאם המלוה מוציא שטר שכתוב למעלה חכני ולמטה חן אס המלוה תוכע לחן הרין עמו וינכה מחן אכל אס תוכע מחכני או לא ינכה משום אחד מהס מחכני לא ינכה משום שלא הוא הלנה ומחן לא ינכה דהא הוא לא תכע אלא מחכניוהא הודה דלא הלנה לחן ע"כ :

י הגהרה וכן נראה דשטר שהיה כתוב כיו למעלה דהמלוה חכני ולמטה אחד דהמלוה חן דכהא לא אמרין דהמלוה הוא חן אלא כל המוציא השטר ינכה או חן או מחכני עד כאן :
יא עוד שם כבוד סעיק' וכתב כו' ומהל פלוני דאינון כו' הגהרה איכא למירקא אחמי לא יתן לנה לאס כדאה כיון דכתב סס כלעיס או דיכין או דרכונות ודאי ראס שגיס דהא קיימא לן מיעוט רכוס כ' א"כ ודאי מאי דכתב דאינון כך וכך ודאי דליותר משגיס כתב כן ואולי דכתב דאינון שגיס כרי שלא ויהי אחר כך כיוסס דין ודברים ודוחק עד כאן :

יב ע"ש הרב כירד' כתב בעל הת' שטר כ"ה וכו' וכן הויה דהשאל' הגהרה אינו מכיול אס דלא אוליון אחד התחתון ורוק ועיין כת שכתב הר"ס שכתב הרב כבמוק ע"כ :

יג עוד שם הרב כתב דה"ס וכו' וכתב ככ לל סה וכו' והכנה עוד דאין לרכרי הגהרה מהאין ר' רכמו שאמר דכדברים הולכין אחר לפון כמי ארס כן כמי אמרין כשטרות ע"כ :
יד עוד שם הרב כת' בלעין וכו' פ"ק דטעני וכו' איכה מכיאה לרי טעונה הגהרה ואיכא טעמא אחרינא דהיינו זה דכין שהנהל כופר ג' דהמלוה תוכע חמשה והלנה אינו מודה לא טכיס הוה ליה כופר הכל ופטור דהשגיס שמורה הוא מהכרת השטר וכן הוא כממא עיין ע"כ :

טו עוד שם הרב ודאי אין שום מטבע מפורס כו וכתב דין הוציאו כככל וכו' ובעל הת' כתב דטעמא דמילתא וכו' הגהרה ואיכא בין הולין לכהת' דלהלן או הו הטעם משום דמתמא כמקום גובינא משס היו דרכין או טען הלנה המעית שאני חייב גורעין הן חייב המלוה ליטבע אכל לבעל הת' לא ונראה לי דלכהת' דא"ז ולא כרור לן היו הכונן אלא כרין מלוה ליטבע כלל אלא יטול בלא טעונה כלל ועיין ברכרי הרב כמה שאמר ולא ידעתי וכו' ורוק ע"כ :

טז עוד שם הרב וכתב כ' כאן אתה למד כו שטר וכו' וזה כרור' הגהרה וא"כ איכא למירק אחמי איכא לפסוקי כשיתמאה אכתיר וזווא דא' אפס למר אסתירא וזווא דא"כ הוה ליה לאבוכי ולומ' שס מלות וזווא כיון דאכתירא חני וזווא ואלוי דכל לבעל זה כפי הרי' מניחא דאס' דאכתיר ויתר מזו או כמי יש לומר דכשהס הרב כאח' איכא למירק אבוכי מהכרי כגון מעות כדרכין דהרבה מעות ככמות כדרכי וכו' וכו' אכל אכתירא

יז עוד שם כבוד סעיק' הגהרה וכתב דהאס ואס כתבו למדס תופס שטר וכו' עיין פכראה שדכרים או חולקים על דכרו דהמה דלעיל וק' לע"כ :

יח עוד שם הרב חכל שטר מרכי' וחתמו וכתבנו' הגהרה כראה דאיכא למירק אחמי נרין כשטר מקס ומחכני שיאמרו העד' כן כיון דליכא פסח משס מה שהיה כתוב כשטר יגבולו וכשטר זה לא ינכה לא מחכני חרי ולא ממשעברו ע"כ :

יט עוד שם כבוד סעיק' א"י הגהרה וכן הודו רכותי איכא למירק אחמי נרין שיאמ' הלנה ממני ככל אחר שפרעתי אפי' שיאמר גרעתי לכד כאלמפי' לא אחד ממני ככל דכפל איתרע והכי משמע כפך דמצינא ע"כ :

כ עוד שם כבוד סעיק' יג כתב כהת' יש מהמורים הגהרה עיין לעיל כתשוב הר"ס כ' כיד ד וכתשוב הר"ס מהכיא סעיק' ט' פכראה שחולק על זה ע"כ :

סימן טב

א כבוד סעיק' א"י הכי פבולי הגהרה כרא' דאפי' לרכרי הרמיה דאחר כבמוק דנרין שיטעון מעין אותה ריעות רש' ד כשטרא הכא אעפי' שלא יטעון אס פרעתי ומודה כשטר עכ' כלמון משום דהאי שטרא חספא כעלמא הוא דהכי היא גורת הכתוב מה שאין כן ברכרי הר"ה כבמוק דהתם השטר וכתב כדבר הראוי לצמוד וימי רכוס לא דאיכא למיחס לריעותא לפיכך נרין שיטעון דכר של אותה ריעותא :

ב הגהרה אכל לשירוש רש' שפרע כמה שאמר ח' אלעזר לא הכסיר רבי ליעור לא כנטין אכל כשאר שטרות לא פירש רש' דשאר שטריו הוימ טעמא משום דרעיס' לימים רכוס ואפי' סרב לשכוח קסה דלא נרין הא' מומחא רד' אע' לאומר דהא כנטין כיו אית' ליה לר' אעזר דאי לימי רכוס פכול וכו' ע"כ :

ג ע"ש הרב תנן אין כותבין על הכיור המחוק הגהרה כה"ס אין כותבין לא על הכיור המחוק והיו הטע' דשאל ימחק כל מה שכתו' כשטר ויכיא מקום העד' ויכתוב כל מה שר' תמיה ל' דאמר' שטר הכא הוא וערו על המחק כסר דכ"כ הוא מה שמחוק פעם אחת למח שמחוק שמי פעמים ונרין עיין לקיין ער כאן :

ד הגהרה ולרכרי דהמה שכתב הסור לעיל אינו פסול עד שיטעון לאותה ריעותא ואפי' לו לרכרי הסור שכתב שאפי' לא יטעון וכו' יש לרין דאס טען דרין ולא כמציא שום ויף כדבר שהשטר כסר והכי כתב גם כן בעל ה' כבמוק לעיל ואס כן הכא אחמי קאחר דפסול ועיין ער כאן :

ה הגהרה כמה שפסק ר' דאין כשטר חוב אתי לגבות כו מיד דכשר ליכא לאקסיו ראי פסק כ"ה אפי' לאלתר פכול ואי כר' יוחנן אפי' מכאן ועד יא' ימים כשר דהא' ימים דכרי אית' ליה ואפטר דמה שא"ז רח' מיד שהוא כשר ל' עדי ימים א"כ אשטר לומר דאעפי' רכנט עד י' ימים כשר כשאר שטרות והיה פכול משום דררן שאר שטרות הוא להכות כתבתי מה שאין כן כנט ע"כ :

ו עוד שם הסור' נרין לומר וכו' עד שיכא כתוק שיט' הגהרה ונראה דאיכא למירק אחמי נרין לחזור דכר פעמי רכות עד שיכא לתוק שיטה יכתוב ה' אי כתב כלשון הקדש שלם או וכתוב כ' אי כתב כלשון ארמי תלת וכו' די לכך כראה לומר

ראש יוסף הלכות הלואה סימן מב מג צד

הא קאמ'המלוה דהשטר פכול ותישק לי משום האי ואם לחך
ארס לומר על זה עיני כהנה' שכתבתי לעיל ע"כ :

י עוד מס' הרב וכמה יודע אם יודע לנו ככחוד' הג'רה
ול' קשיא דאיך נוכל לברר דהשטר מוקדם דהא עדים חתמו
על השטר והו' לכו ערו וקיימו ל' תרי כמה'ה ואי בהזמ' אחאי
יש לנו לומר שהוא מוקדם דילמא מאוחר הוא וק' להכי' ע"כ :
יא ע"ש הרב ונ"פ' חיובו נסך' הג'רה ונ"פ' חיובו נסך
וכו' איכא למירק דכיון דאיכא דאכיוו' בותבין שטר ללוה אשכח
שאין מלו' עמו משום דאי' ליה ערוי ומתמו' וכן לא' כ' כמנא
דהאי שטר כשר הוא א"כ איך אפשר לו דמוקדמ' דאמ' כמתני
תי' שהן פסולין אחי' דלא לאכיוו' וכת' רפ'לני' אכיוו' ורב' כפי'
כפירושא דמתני' דאמר שטריו חוב המוקדמים פסולים מחי' הו'
מוקדמי' זה לא מכאבו ועוד מי הכריחו לשום מחלוק' ע"ז ע"כ :
יב הג'רה וברכיו הראה' נ'כ' איכא למירק דאי כשטר זה
איכא קבין מה לי חשכומה לי לא חשכו דאעפ' שראו אחר כך
שהלוה לו מה לנו בזה דהא כשע' הקפון משעבר עמנו ואי אין
קבין בשטר הא אין העדים יכולין לכתוב שטר ללוה לא א"כ
מלוה עמו וימסרנו ליה למלוה אבל סימיו אותו ביד הלוה לא
ומכ' משמכרו אותו ביד המלו' כבר נשתעבד מטע' מסיר' ומכ'
אעפ' שיהיה מלוה לו א"כ אין בכך כלום וק"ל ע"כ :

יג עוד בטור בעפ' ט' אבל המאוחר יכו' הג'רה נראה
דאיכ' למירק אין יודע לנו שהוא מאוה' וכר' ל' כשע' דאקפ'ה
יהא פכול דכשלא לפירוש קמא דאמר דאמרי' נאמני לומר
שהוא מוקד' דלא הרנישו יראה דה' איכ' למיח' כמי' הב' אכל
לפי' ד' דאמר דאין נאמני' העדים לומר שהוא מוקד'ם לא ברין
שימיו ודעי' העדוסי' שהיו אנוסי' מחמת' כשע' א"כ הבא היכא
דליכ' דאקפ'ה אין אמ' יודעי' ששע' מאוחר כדי שיהיה פסול
דהא במניאו דאמרי' כדאיכ' דאקפ'הו הוא כשר בהאי' מציאית
עמנו אחר דאי ליכא דאקפ'הו דהשטר פסול ואי איכ' דאקפ'הו ודאי
ככל נוסח' כשר דהא אין נרין שירשו העדי' שהיו אנוסי' מחמת
כשפות דהא לכתחלה יכולין לאמרו ולברר' דהשטר כשרי' עבד
אעפ' שאיחרוהו מר' צון א"כ כבי' האי' נוסח' נ'כ' כשאיין כשטר
דאקפ' פכול וא"כ מי יודענו שה' מאוחר אי יודע לנו ככרור
תיפוק לי משו' דהעדי' פסולוסי' שהיו אנוסי' כדי שיטרוף שלא
כדיונא'ם העדי' אמרו כן אין נאמני' דאין ארס' משי' עמנו' דשע'
לפי' נרא' לומר דהוי' כהאי' גווא' דיריע' לכו ככרור שהיא' מאוחר
ופסול' משום דהיו העדי' פסולין דהא כהא' תליא ודוק ע"כ :
יד ע"ש הרב ותמה על הרמב"ם שפ"ח אלא כשכתב דאקפ'ה
הג'רה ולי' אין קושי' דהרמב"ם סמך על מה שכתב' בפ"ח ע"כ :
טו ע"ש הרב ודוק א"כ בשלא לקח בקשין וכו' עדי' מספקי לקחא
משע' הקבין הג'רה איכ' למירק דלע' הר"ש כיון דכשכתב
השטר עדי' מספקי לקחא א"כ הליקחות' שקבין בין והן הקבין
לכתוב' שהיו למה יטרפו מהם ונר' ליה לומר דלעת' הד'ש' דאין
הכונה דכשכתב השטר מפמי לקחא וקול' לכן ליכא קול' לא
לעול' משעת' הקבין איכא קול' אבל כעיון דלכונה' ככתב' את
השטר וביד' לא תתבטל הקול' אבל אי לכבוד' לא יבענו את
השטר תתבטל קולנו של שטר וכמו שה"ל לק' י"ה ככיון' אבל
מה שכתב'ה דאיכא לירידק' על דרכי' הראש' הוא זה דאין ארס'
דאס' לקח קבין אשילוא'ם יכא' לומר מרובה' שכתב' לנו את
השטר ויטרוף מוחו' הקבין ואשכח' יכא' לכתוב' מן הלוה מיד
כיון שאין שטר כידו' ולא יטרוף ודוק ע"כ :

אסתר' דהיו חני' וזו לא אמרינן כבי' גווא' אכוכי מסכי
וכו' דאסתר' חשוכה לגבי וזו אשכח' שו' שהיה כעלום וכו' ע"כ :

סימן כג

א ע"ש דרכי' הרב כותבי' בשטר ומן וכו' וכתב' בהשטר' סנד'
חכ' שיש' קנה' הג'רה אין לומר שאם קנה הלוקח מן הלוה
אחר שראו עדים וכו' דא"כ מאי חשילו דקאמר הא כהא' פלוג'
וכחית' אל' הכונה היא לומר שאם קנה הלוה עצמו קרקע אחר
שראו העדי' וה' השטר כתו' וחתמו' דאין יכול' מלו' זה השטר שאין
כו' זמן לנכו' כו' ואין יכולין שאר כע"ה לומר לא חל שעבוד' שטרך
כלל על סי' קרקע של הלוה דשטרנו קרמו' ושתעבדו כל ככסי'
הלוה לינו כו' שטרך נעשה היום או חתמו' והשתא' אחי' שער'
לשון אש' דלא מקשה' אי קרקע' עדין אינו מכור' שיכול' האי'
בעל חוב' ליעבות' מתמו' וחיון יכולין שאר בעלי חובות' לטכס' אל'
אשילוא'ם מכרו' יכול' ליעבות' כשאר בעלי חובות' ודוק ע"כ :

ב עוד מס' הרב ונ"פ' דילג' הש"ס והוא' כיון שאין אנו מוכין
ע"ה כי אם לבריות' ועלם' אין לחוש' הג'רה וכו' דאקבלא'
זו הראיה ע"כ כאן א"כ לדין לבריות' העולם' כשר אף א"כ רלג'
מלכותי' ויניח' פסול' כאן כשר משום דהשתא' איכא ל' יתיח' שמה'
למכות' אחר' או לבריות' מה' מה' הוא מונה' כאן כשכונ'
למכות' עלם' ליכא למשעי' ודוק ע"כ :

ג ע"ש הרב ונ"פ' לי' כיכא שלא כת' פד' או שכת' ד' לפרט'
וכו' ודע' תינות' להשטר' וכו' הג'רה והכי דייק' ל' הו' ע"כ
ד ע"ד הרב ודע' שלשין זה שכתב' רבינו וכו' לא בשכת' הכלל'
והפרט' יכו' הג'רה ואין נר' ל' כן מלשון השטר דהא כתב'
יכן חס' לח כתב' וכו' וכדאי' דלא אמת' לפלוגי' עליה דר' ע"כ :
ה עוד מס' הרב וכתב' הרמב"ם דכתובה דטעה הסופר וכו'
מה' לא כתב' לפי' הג'רה ולי' ד' דקשיא דאי ליכ' למימר
שי' אש' דר' הו' שבי' לפי' ה' למי' לפי' כשני' מדין עדין יש'
לומר שיהיו נ' א"כ רכיון דיונא' מה' מס' ליכא למי' לא שלטה' ואי'
משו' דמור' שה' דהכי הוא החשבון א"כ למה לנו הכרח' מלש'ם
כשני' וירין לומר שאין אש' לשי' טיבוק' לי' מס' דהשכונ' ד' ע"כ :
ו הג'רה נה' כמה שהכריח' הרב עין כדיוני' שטרות' חוב' מה'
תה' עליו איכ' קצת' תמה' דא"כ אית' ליה דפסול' מתשבות'
הריכ' דלעיל' ואולי' דא"כ כן מאות' לעשיריות' ע"כ :

ז עוד מס' הרב כתב' הרשב"א כתשובה על שטר מתנה וכו'
מכל מקום ראובן הקויה הג'רה כתשובה הרשב"א מה'
ראובן הקויה כחמן לומר וכו' ואין לחמוה אחאי אין עדים
יכולי' לומר נ'כ' טעין חיינו' ראי' כעו' אמרו שטר' מעליא הוא'
משעת' כל דאיכא למיח' דלא וכו' למיח' הכי דהא הקויה עצמו
אמר דכ"ה ככתב' ונהנה' וכו' ואיכא למימר עכין' לא' שהוא'
אין אכל' לפי' ה"ש איכ' למירק דמאי' בעי לקח' וכו' הוא' לשון
הירושלמי' וכמה יודע' שהוא מוקד'ם כמח' הכי כיון שהורה'
המלוה עצמו ואולי' דלאו' אורח' כבי' ארס' הכי וכו' ע"כ :

ח הג'רה ומה שכתב' דאיכ' למירק דאין קאמ' דהקול' נאין
לומר סנינת' הוא חיינו' דאי' בעי אחר' שטר' כשר הוא וככתב' כו'
קט' מידו דהא ודאי' לא יאמ' הק' להכי' דלא הוה חתכו' כשכתב'
נ' וכשזכר' אחר' חתמו' ע"כ :

ט בטור עפ' א' וכתב' וידע' וכו' הג'רה איכא למירק
דכיחא דהמלוה עצמו הוא דאמר דהשטר מוקד'ם לומר דא"כ

ראש יוסף הלכות הלואה סימן מג מד

כמאל שטור טל זה השוכר הוא ט' כניסין דערדולא פד ככלל
 וימן השטר גם כן הוא כלטו כיסונוהיינו זמן השטר ומקום השוכר
 כיום א' דוק ותסבך המחת פד כאן:
 ב' ע"ש הרב כתוב בחשדים כ"ד ח"ד וכתיב ע"ש פד שיעברו
 רוב הימים: הגהרה ואיכא מאן דאמר עד פרום ענתת:
 ב' כטור סעיף ט' ומעמידן אותו כוד מי שמונן קודם
 הגהרה כל זה דרכי מותר הן:

סימן כד

א כטור סעיף כ' אין צורך כוונתו הגהרה דלילא
 הכי כל מה שכתו בספר יש בו בדיקוואו אין למדין איכ פקירא
 ב עוד כטור באותו סעיף שכל שטר שאינו עשוי בתקון
 חכמים הגהרה ולמה לא תקנו שירחיקו העדי שער
 שיטה אחת וכו' ויכא חששא של זיוף כלל דוראי העדים לא
 הרמיקו שני שטיין ואם כן אכא אהטריכו לומר שיחזור לסוף
 מעבין השטר עד כאן:

ג עוד כטור סעיף ה' ואם לא קיי וכו' בפסל ככ' הגהרה
 היינו שאין התלוי בנפו השטר אבל אם התלוי הו' בנפו השטר
 או כל השטר פסול דאין למדין ממנו ע"כ:

ד עוד כטור סעיף ו' ואם המחך בסוף השטר וכו' אלכ"ש
 בו אור שיטה כסר' הגהרה ולי קשיא דאמרינן לעיל
 על מה שהנטריוכו חכמים להחזיר מעביכו של שטר דאם לא
 חזר שהוא פסול ואפילו אם יש אור שיטה בין הכתב לעדים
 שאוראלי לא הוסיפו לכתב שום חשש זיוף עכ"ל פסול הוא דרוק ע"כ
 ה הגהרה ותו איכא למירק בהאי דינא דאפילו אינא מחיק
 מקום שיר עכ"ל והא פסול אי איכא אור חד שיטה בין הכתב
 לעדי דהא יכול האי שטר לא לכא לירי וזקרי מחיק מקו' שרי
 וקיים וכתוב מה שירצה ויחזור ויקיימו כטעם שיש ריח בין
 הכתב לעדים והכי אמרינן לעיל דמנכא כולי שבעתא דכל
 שטר שיכול לכא לירי וזקרי אף על פי שלא כא פסול ועיין ע"כ:
 ו עוד שם הרב מ' אחתי כתוב אהא דאמרינן כפ' גט פשוט
 וכו' וכן פירש ר' שם' הגהרה וכן פירש ר' שם' נרא' לי שאין
 לקיים המחך אלא ככתב ידי הוכשר ולא ככתב ר' קה וכו'
 ונראה דליכא למיחש למיד דוראי הקיימים אינן בטטה
 אחרונה אלא קודם אם כן ודאי שעל אותם הקיימים חתמו
 העדים ראין לומר שהניחו העדים מקום חלק וגם אין לומר
 שמחך אינה דבר וכתב הקיימים רזה כיכר לכל הוא עד כאן:
 ז עוד שם הרב כתב הרשב"א ל' בתשובה הוציא עליי כתב
 ירוכזו ולא הוסיף כעל השטר כלום הגהרה ואיכא למירק
 כשטר כמו שהולא מכתבי י' הסופר ור' איכ היכר מכתבתו
 לכי אחר וגם אם השטר מיד מני הוא איכ היכר וכו' ע"כ:
 ח עוד שם הרב כתב הר"ם דהיינו מילי דכר חשש וכו' אפילו
 בשיטה אחרונה הגהרה ומה שאמר פתרי אהדידיה
 אינוסות לגמרי אבל נראה כסותר אבל מעיקרא אור
 שסותר לגמרי מכל וכל אימי שהסתירה להיזק המלוה או
 למדין משיטה אחרונה ואם כן לא הוה צריך ליה לאומרו ע"כ
 ט עוד שם כטור סעיף ח כתב ר' וכו' הגהרה צריך
 לעיין דרכי ר' דאף על פי שקיים המחיקים אחר וקייכא
 מה בכך כיון שצריך מעמיים של שטר דוראי דהא דאם לא
 מיירי דאיכא שריר וקיים ר' ל' למדין אפילו משיטה אחרונה
 ועדים

יו כטור סעיף י' ד פיה מחוי כשקרא וכו' הגהרה ומאי
 ככא זה מדין שטר מחזור דאמרינן לעיל שהוא כשר ומותר
 לעשותו לכתחלה לרבי קנת והכא איכא מאן דאמר שהוא
 פסול וא"כ מ"ש ממחזור וכו' ונראה דהתם הו' ארעת המלוה
 וסלוא אבל הכא העדים הם העושין ומ"ש מחוי כשקרא ע"כ
 יז עוד שם הרב כתב דה"ל בשטר הכו' ל' שם כתב וכו' ולא
 חיל ששכר ישיב שכתב וכו' הגהרה ולי קשיא דהא הלאש
 גם כן פקירא ליה דאעפ"י דסת קפין לכתובה עומד עכ"ל יוכל
 לחזור בו ואעפ"י כן אם נכתב השטר יסרוף ממשעבדי זומן
 הקפין והקפין י' לו קול אם נכתב השטר אחר כן א"כ מה הכרח
 יש מזה דפקירא ליה ל' שם הכו' ריכול למחת מלכתוב אחר
 הקפין לומר דהקפין הו' כמלוה על פה ואולי דאמר דמשום
 הכי פקירא ליה ל' כ' כמלוה הכי פיה מלוה על פה ורוק ע"כ:
 יח עוד שם כטור סעיף ה' כבכרת הרמה הגהרה
 כמה שכתב הטור משום של הרמה אין להם לכתוב לא המקום
 שחזרו להם הדברים ואין תקון דהא מחוי כשקרא וכו' תימא
 דיותר ראוי לנו ל' פסול הוא חשש דהא מחוי כשקרא מל' סבול
 דישתעבר כמה שלא נתייבך זה אינו כלום דיתקם שיכתוב
 בשטר תקין וה דהיינו שכתביב ממשעבד של מקו זה ושייך ע"כ:
 יט ע"ש כטור בסעיף י' שטר שומנו בש"כ וכו' שהלוה לו ככ'
 הגהרה ולמה לא אמר כ' כשכתב ונראה דלא נקט א' כשכתב
 משו' ל' איכא חשש דאין אדם לנזק בשכתב אע"פ שלפנין
 דינא נראה לו דהשטר פסול עכ"ל האמת אינו כן ורוק ע"כ:
 כ עוד שם כטור סעיף י"ג הגהרה כתב הטור ראובן
 ושעון לכל א' הים שטר על לו וכו' לפיכך אם יכתבו הרשאה
 זה לזה יבכה מהלקוחות האילושן הרמבם גם כן ותמיים לי
 ראין זה תקין כדי לגבות אחד מהם מהלקוחות ל' דהרמבם
 דהא אית ליה הרבא כהרשאה של מלוה דיכול לומר לו הלוה
 לאו כעל דברים ירדו את א' חכא כמי מתקן כהרשאה
 אתה לית לך דין עמי ואם אתה תכא כהרשאה של חכרך אין
 אני רונה ל' דין עמך דלאו כעל דברים ירדו את ורוק ע"כ:
 כא עוד הרב כתב רובו ירוחם ככר ח"ד בשם הרשב"א מ'י
 אין לאחרו לכתחלה הגהרה ואיכא מאן דשליג עליה ע"כ:
 כב עוד שם וכמקי יוסף כתב וכו' ולא אמרינן אחרונה
 וכתבתי הגהרה משום דבסוף השמיטה אינו משמש ואיכא
 א"כ פקירא ליה ע"כ:

כג עוד שם הרב ראובן ושעון וכו' וכתבו רבינו בסוף
 סימן שמקורם זה הגהרה אלו דרכי מותר ע"כ:

כד עוד שם הרב כפי שני תשובות של הראש שוראות
 שחולקות וכו' הגהרה בהי תרי חסובות של הראש דנראה
 דקותרות זו לזו דכר' אזהנה כתב דאם זמן השטר והשוכר
 ונאיס כחם אחר השטר מרע לשטר ולא יבכה וכתב שם
 אחרת כתב ספך מזה דאם זמן השטר חסבה כניסין ומוזה שוכר
 גם כן חסבה כניסין דיבכה בשטר משום דאמרינן כלשון כ'י
 אדם עד ולא עד בכלל והנה השתי תשובות רמוזות ונראה
 לו דאין סותרות דלעולם עד ולא עד בכלל אמרו וכפיהה ה'
 כניסין זמן השטר וה' כניסין זמן השוכר ראוי הוא שיב' השטר
 משום דזמן פסור השוכר אינו לא ד' כניסין דעד ולא עד בכלל
 והתשובה דא זר לעיל וזמן השטר והשוכר כיום אחד היינו
 לומר זמן פסור השוכר וזמן חייב השטר כגון שכתב כשוכר
 כיו' כניסין שפחל לו כל התבשות שיש לו עליו עד היום שהוא

ראש יוסף הלכות הלואה סימן מד מה צה

ועדים לא יחתמו אם לא יראו כשטר או שריר או חולת שטר כדון הגמרא שר כאן:

י הגר' במהרה' דכל שטר שאין בו שרי' וקיי' פסול איכא למידק. איכא חזרת עיניו אול' אי איכא אמאי פסול הא כשר מדין הגמרא ואי אין בטטר חזרה אם כן ודאי שהוא פסול ומאי אתא לומר דלאו אין כשטר שריר וקיי' שהוא פסול פשוט כיון דליכא לא זה ולא זה אותו וכדאי דנריק' למזר דמה שכתב הראש' דכל שטר שאין בו שריר וקיי' שהוא פסול אשלו' בשט' כו חזרה מירי' משום דכריות דאיכא כף הכתב לעדים יכולים לקיים המחקים ושם שכתו לקיימו עד שעשו טעם אחרונה אם כן אשלו' איכא חזרה צריך לכתוב שריר וקיי' דאי לא כן אש' דכריות שכו' הכתב לעדים וקיי' מחקים שעשה הוא מדעתו ויכתוב שריר וקיי' לפיכך לא יחתמו ועדים אלא אם כן ראו השטר שריר וכו' ואם כן לט' דין הגמרא איכא האי חששא דשריר וקיי' איכא במגרא גכ' עד כאן:

יא הגר' וכדכרי הראש' גם כן כיון דאיכא כל הי' חששות וגם איכא תרי שריר וקיי' כראש' לו דהוא פסול א"כ אמאי לא תקון שלא יהיה שטר כשר אלא אם כן חזר בו מעדין השטר כדון הגמרא ולא כפי שריר וקיי' ולא יחתמו העדים אלא כשטר דאיכא חזרה ואול' משום מאי דכתבתי דלפעמים שכתו לקיים המחקים אחר שנגמר כל השטר ע"כ:

יב הגר' אבל מה שכתבתי דאיכא למידק דש' לעיניו ככאן והוא זה דאיך איכא בין מחלוקת הראש' והרשב"א ז"ל בשאיכא תרי שריר וקיי' דלהראש' פסול ולהרשב"א כשר דכיון דגם להרשב"א אינו פסול אלא אם כן למטה אבל אם חזר מענין השטר כשר ונה' הד' הברנלונ' בוכר כן אי' כוה' ראש' נמי הכי בכורא ליה ומיהי' תיתי' דפ' גי' ועוד דמוכרח הוא להראש' לטעם כן ועיין ע"כ:

יג הגר' וכדכרי הר' יהודה איכא למידק דאמאי לא פסול כשטר משום שהיה יכול להודו' ואף על פי שלא כודייף וכו' ודקדוקים אחרים יש עיין ע"כ:

יד עוד שם הדב' וכת' הרשב"א שאלת שטר פיע' כו מחקים וכו' תזכר תקנתו וכו' וכי' יעשו יכתבו בין סהרא לסהרא הגר' ולי קאי' דכיון דאמרינו דבין סהרא לסהרא יכול לקיים המחקים א"כ כל שטר פיע' כו שטי' עדים חתומים גם כן מתוק' למעלה מהשטר שום דכרו' וכתוב מאי דכעי' וקיי' כרית' שיש בין סהרא לסהרא יכול לקיים המחקים ואין לזכר סוף ובראש' לי' שהרשב"א ז"ל סובר דאין העדים יכולין לחתום כשטר אלא זה סמוך ליה או זה תחת זה ואם כן כשבראה שיש קיום מחקים בין סהרא לסהרא אמרינו ודאי לשו' ביבה כעשה שכתבו לקיים המחקים דאם לא כן לא היו העדים חותמים שאין יכולים לחתום ודונ' עד כאן וכדכרי הגמ' נריק' לומר גם כן בהאי גוונא עד כאן:

סימן כה

א כדכרי הטור סעיף א' העדים חותמים למטה וכו' ונריק' טיקראוהו קוד' הגר' ואם הלוח' אמר לעדי' חתמו שטר זה וראה שאין העדי' קוראי' השטר שכתבם הכינו' כדכרו' וחתמו בלא קריא' ששטר כשר דמסתמ' לכל מאי דכתוב כשטר ע"כ:

ב עוד שם כתי' סעיף ד' ואי אינו יודעים וכו' השטר כשר הגר' ואם כן לט' דכרי הטור מחלוקת דבאורש"ט אינו לעיכובא אלא לכתחלה וכתב הרב' שאין יודעים לקרותו וכו' קורין לפניו וכו' ואשלו' הכי פכל רש"ט כשטר כטורות: ג הגר' וקשיא לידהא הראש' שכתב לדע' הריק' רש"ט לא פסול כפי' מהכרח מאי דאמר רב פפא דמכשיר כשטרא פראת' ככ' כותים מסיח' לפי תמונ' ומאי הכרח הוא זה דמאי דמתרין הראש' לפי דרכו מאי איכא בין הא דרב פפא להאי דרש"ט דאין לומר דאש' רב פפא כתנאי' הא נמו' יתרון הראש' ואולי דהא אמר הראש' דהכי בכור' ליה להריק' וליה לא סבורא ליה ודונ' ולדכרי הראש' גם כן צריך לומר דרב כחמן פסק דלא כרבן שמעון כן גמליאל דפסול אשלו' כשנים דאם לא כן עדיף סופר דדיין יותר משני עדים והא אין חששא כשני עדים שמשקרים דהא הורגין על כו' שני עדים ודכרי רב כחמן יש לפרשין כן דמחלוקת רבן ורש"ט הוא אי מקרי זה עד מפי' עד או לו רש"ט בכורא ליה דהוי עד מש' עד ופסול אשלו' כשנים ורבן בכור' דלא הוי אלא גילוי מילת' או כעלמא וכשני עדים כשר אבל לא כשאר והכי פסיק' רב כחמן אם לא כשהוא סופר דדיין או מירתת ולא משקר ע"כ:

ד הגר' אבל כמה שכתב הר' לדעת הדיף והכי נמי ה"ה חסוה' לרעת הרמ' כס' ז'ל דמחלוקת רבן ורבן שמעון כן גמליאל בין באחד בון כשנים ורבן שמעון ככ' פוסל אשלו' כשנים ופסקו כרש"ט דפסול אשלו' כשנים ופסקו גם כן כוכר כחמן דכסופר דדיין שפיר דמי וזי' ויהר' אמת הוא רכרי סופר דדיין משום דמירתת' ממה שהאמינה תורה שני עדים וכדאי דמה שמכשיר דכחמן הוי הטעם משום דכי האי גוונא לא הוי עד מפי' עד אם כן דאי דכשקראו שנים לא מקרי עד מש' עד אלא הטע' מרב' כחמן הוי משום דמירתת' ולא משקרי ואם כן הדרא קושא' לזכותיה ועיין עובד' כמה שכתב הרב רטנו' כתב כן באש' עיין סס' פגרא' הפך מזה עד כאן: ה' ע"ש הרב' וכתב כמדרכו וכו' ע"ז הגר' וכתב המרדכי וספרו דדיניו וכו' סמכור' חכמי הקהל לחתום וכו' כראש' דג'ל' להחתום הכתובה קודם הכרכ' ואין לחוש לכרחה לכתב' דילמא יחזרו בהם חתן או בלה' דדאי לא יחזרו בהם דאיכא אומיא דניכורא לסקר' וקאמר וגם העדים חותמים וכו' הכונה היא לומר דכ' הא דאיכא אמת' דניכורא ולא יסקרו אבל מה' איך יחתמו העדים קודם הכרכ' הא מחוי' בשקרא דהיכי חותמים פל' ששאל' פלוגי' לפלוגי' ועדין לא נשאו' על זה אמרו דלא מחוי' כשקרא בין דעמקים באותו ענין:

ו' עוד כמה שכתב הרב' ולא אמרו כדריבא אחרניא הגר' צריך לומר וסטר' אחרניא והכי כתוב במה ע"כ:

ז עוד שם הרב' כתוב כתשבות' להרמ' כן וכו' דכיון שהוא יודע כעשה שהשלים ע"ל שעת' כתיבה' ואם ואז' שידע' זה כשכותבו ששלים זה הגט הכי הוה ליה למימר דכיון שהוא יודע כעשה שהשלים וכו' ואולי דכך היא הכונה וכן הוא הלשון אלא שפשתב' בהדפסה ע"כ:

ח עוד שם הרב' וכתב עוד שם אי' אין העד' כותב' לא וכו' הגר' אבל איש' פלוגי' כן פלוגי' כשר אף על פי שאין כותבו' עד ואיש' פלוגי' הוא כראה שהוא עדיף טי' מן איש' פלוגי' ועיין שם כמדרכו ונראה ג' דמזע' בעמ' ג' בלא מועיל' אלא א"כ עכ"ל

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן מה

עביר ציר ברכ וכו' גילוי ופסד דכשר עד כאן :
ג ע"ה הרב ולמאן דמכשר וכו' הגה"ה ונראה שפילו
דניבא בתן מאן דאמ' כשר עבד כריכין אנו לגרש מאי מקרעיס
דהא לענין גט הוי הרין בן דמקדעיס לכ"ע ע"כ :

י ע"ה הרב כמ"כ ושהתקנת חתום תהלה ע"ה הגה"ה מסיק
שגובה כה לפשקי מהרב ר' חוקיה שא"ה אלונו גובה בה ע"כ :
יא עוד גם הרב ואי אינן יודעים וכו' אמאי פסלין לטסרא
וכו' הגה"ה ואי תמיש על זה דמה דכריס חויבין על זה
דמשום עיבונא דאיתתא שרין אשפי' רבעלמא אבי' דהא עד
אחד לכל דכרי ממון לאוכלוס הוא וכענין עיגון אשה מהיימן
ליה ומסיואין אשה על פי עד אחד ע"כ :

יב עוד גם הרב וכדראה לו דהיה לטסרותי הגה"ה למאן
דאז ע"ה שם הרב עולה כיון חלק אבל להדמכס לא שייק ע"כ :
יג עוד גם הרב לפיכך נייר חלק מירושם רח שלוקחים נייר
אחר וכו' הגה"ה וכפירוש דמ' דאמ' דהקדש הוי שלוקחים
נייר אחר וקורעיס אותו מעבד על עבד כדא"ה דאיכא למירק
א"כ אמאי נריך כיון חלק כדאמ' כגמרא אפילו והיה הכיור
כתוב וכו' לקודעו ולהחתיס העדים כו' ולדכרי רש"י זל
גם כן לא היה צריך כגמרא כיון חלק גם כן רכיב דעל יד
שריטות הם חותמים ודאי שצריך כיון חלק גם כן ואולי
לאשקי דלא כיון כדכרי דח ע"כ :

יד עוד גם כבוד ספיח ה"ל סטר וכו' הגה"ה כל
שטר הכא לפכ"ה וכו' אלא אם כן קראונו ויודעין לחתיס
כראה דאיכ' למירק כיון דלכרי הטור יכולין לקרות לפסיהם
ולכתמלה יכולין לחתום וסובר גם כן שאם קרעו להם הכיור
וחתמו העדים שהשטר כשר א"כ אמאי צריך לומר שחוקה אין
העדים וכו' אף על פי שלא יהא לכו חוקה זו עבד השטר כשר
לדריה ואולי דאמר דינו אפילו להדמכס דפסול עד כאן :
יז עוד גם הרב כתוב בתשובות להדמכס ז"ל הגה"ה
כתוב בתשובות להדמכס וכו' אשפי' שלא ליה מדרבי יומאן
דאמר חייב אבי לך וכו' ונראה דאיכ' למירק דשאני הת' דאמר
כפירוש חייב אבי לך וכיון שהוא מתחייב בכירוש הרי רובה
לתת מתנה אבל הכא מאן קאמר לן דמסתמא מחייב עצמו
ואולי דאיס מכי' דראה אן לומר דאשפי' שלא ליה מחייב והכי
אמר אחר גדול ע"כ :

יח ע"ה הרב ואם יודעין וכו' והרשב"א וכו' וקדושין קדושין
איכ' למיר' דהת' דקדושין מדאורית טובי' הם ותפשין ויפה דהא
כיון דעיקר קדושין הם כביא איין כח כיד חכמי לעוקן אבל
הכא דהוי עסן ממון ע"כ כח כד חכמים להפקירן וכדכתיב
יחדם כל רבונם וכו' דמאי קרא כפקא לן דהפקר בית רין
הפקר ואף ע"ה דאמרינן אפקדינן רבנן לקירטסי מיהי' היינו
כמי ב' קדושי' כספי' ומשע' הפקר כ"ה הפקר ואשפי' דאמרו ג' :
עשו כעילתו כבי'לת וזת מכל מקום לאו לענין קדושין ואמר
ושד דהא דרב מנדי' לא הפקיענו וכו' ואשפי' דמאי דמיינת' לא
מיינת' אלא לומר דמנינו האי ליטנא רניגורא כלל פסול אף
כאן נאמר כן והדברים ארוכין ואיני יכול להאריך עד כאן :
יז עוד גם הרב כתב הרשב"א וכו' הגה"ה משל דאשפי'
למישק מיהי' חסורא הכונה דאשפי' דאיכא שני עדים אחרים
כשרים ויכירו התמות ודייהו עבד איכא חסורא משום דליכא
למור רוחא שכי' למאן דקשט מייני' משום דמהב' הוי
לחתום הגדול ראשון ע"כ :

יח עוד גם הרב ואם הרחיקו וכו' כך דעת הר"ם וכו'
דפסול' הגה"ה ונראה דאיכא למירק דמורס הוא רהוי
פסול הכא למיר' דאי לאו הכי כחאי כויק פסולא דאמ' כגמרא
כשלא התם איכא לאוקומי פסולא דאמ' כגמרא כשמה
אחרונה אבל הכא כדאי כויק הפסול ואשפי' לפי שכתוב כו'
שרידיקייס ופסול דגמרא הוי כלל שרידיקייס :

יז עוד הרב כתב דהיכא ככו' מ"ט וכו' שהיא כשר' הגה"ה
עיין לעיל סוף סיומן מ' דכרכרי הרב בתשובות הרשב"א כמו
שכתבתי בהנהגה :

כ עוד גם אפילו טייטשו וכו' כלומר בפנינו כמחק' הגה"ה
ונריך לעיין דאם כן אמאי אצטריכו העד' לחתום על זה רהא
לא צריכי לחתום וזה לא יחתמו אין כאן חשש שמא יפרעו בה
השטר וגם למאי כפקא מינה מהקו המלוה ע"כ :

כא עוד גם הרב וואיתו פסול וכו' כן וכו' הגה"ה
ונראה דאינו צריך להיות כמון זה על זה ממש דאם כן לא הוי
אלא כו' אורין אלא הלמד תחת הכף והכי מבאחי כדלמכס :

כב עוד גם הרב פחות מכאן וכו' ע"כ לשון הר"ם כס' :
הגה"ה ואי תייה על זה כיון דאמרינן כל המזויף אינו
הולך אחר הסופר אם כן איך אמר דמשערין בכתובות יוד
העדים כקילמוס הסופר וכי הרונה לוייף קולמוסו של סופר
מבקש אבל מכל מקום דכח ירושלמי דאמר אם כתב
הסופר וימר משל ערש' משערין בכתב הסופר להקל מוכח
כדכרי הר"ם דאי הוי הרין דאוליין בחד כתיבת עדים
דעלמא אמאי משערין כלן בכתב יד הסופר ע"כ :

כג הרב ולא ריקק כמה פסק וכו' הגה"ה מה שהקשה
הרב על דכרי מניד משנה הדין ימא' אם יהיה כוכח הרב המניד
שרכי אכזה חולק על דכרי דכ' כחין אבל אינו כן אלא כונתו
כראה לומר כדראה כחולק על דכרי דכ' כחין אבל אינו
חולק עד כאן :

כד עוד גם כרכרי הטור ספיח ז' כרכרי ה' וינה אבל
דינו יכול לטעון להדמ' וכו' הגה"ה ונראה דאיכא למירק
דיוחא דהמלוה אינו יכול לטעון שטרך כדאימאי בעי אבל
הלוא אמאי נאמן כיון שהוא אחר לעדים סיחתמו לו את השטר
וגם חתמו וכתתו לו הוא סובר שהשטר כשר ומשום הכי אמר
שאינו נאמן לומר להדמ' וז"ל אף באמן לומר פרעתי דאמרינן
ליה אי איתא דפרעת ליה אמאי שבתק' השטר כדו' אם לא
שהיה דמה לך שהוא כשר כיון שהוא צוה לחתמו וכו' תימא
שהוא ידע שהשטר פסול בשמטנו לו א"כ היא עשה שלא כהוגן
עושין לו כמו שלא כהיין ועוד כאלא חסדו לו מורו לדו' מאי
איכא למימר ועוד אפילו להם הנה ליה להיות נאמן דאמר
משום דראיתו דשטר אין בו ממש כתתיו לו אשפי' שלא הלוא
ליבלום והיה כראה לי לומר דמשקרא דיש בין ליה כיון מלוה
שהשטר היה פסול עבד' כתי' כדו' לענין שלא יהיה נאמן לומר
להדמ' וזה אינו דא"כ אמאי כיון להכשירו כמילוי קרובי ע"כ :
כה הגה"ה ונראה דאם טייטשו כדו' אפילו טעבת
להדמ' מועיל ונאמן דעכשין אין לו סוס תקין צוה השטר ע"כ :
כו הגה"ה וכמה שאמר סמית' ערו' והכשירו בקרובים
כראה דאיכא למירק דאיך אשפי' לומר זה דהא כיון דהשטר
כפסה כפסול איך מכלל לחוו' להחירו ולכשרותו במילוי קרובים
וכפרט להר"ם והראב"ד דאית להו דאפילו מילאו המלו' בלא
ידעת הלוא קודם שהג'א'ו ככיתרין שהוא כשר ומאי שפא
ממאי

ומאי דאמרינן שטר שהלנה כו ופרעו אפילו לכו כיום אינו חוזר ולנה כו שכבר נחמל שעבדו אם כן נמצ' שהשטר נפסל אינו חוזר להכשרו בשום צד ואפוא כלל וכו' שיש חלוק מהיהיא להא דהכא רהשא שטר שפרענו נחמל שעבדו מדאורייתא ומשום הכי אינו חוזר להכשרו כלל אבל הכא מדאורייתא השטר כשר אלא שמכמו חמו לזיוף ומשום הכי פסול והוכיין שנסתלק הזיוף הרי הוא כשר ואל תשיבני מטיטא דהתם נשאר ערין חששא וכמו שכתבתי ע"כ:

לא עוד שם הרב ואם השטר מקיים כאלמע השיטה וכו' כדברי הראש אי חייסופן שמה יתנוב שם שכי שיטין כרוחק הגררה ונריך לי עיין על זה דאם כן נריך לעשות הכתב יותר דק ואם כן יהא יכיר הזיוף וכיון שכן ליכא למחש על זה ולא הוה ליה לתמודא לספוקי על זה עיין כמה שכתבתי בהנהגה המתחלת כתב הטור ושמי שיטין וכו' ע"כ:

לב עוד שם בטור סעף י"א וכן נריך לומר כשחומתי כו' הגררה איכא למירק ראמאי נריך לשמא יכתיב בחלק ויחמך וכו' הא בללו הכי ש לחוש שמה יתנוב שם שיטה ובעדים כמנאים חתומים שם והוא כדד החזי שיטה שכשר וכמו שכתב הרמב"ם הכיאו הרב ויש לומר לה דכששאר חזי שיטה חלק מיירו שכשיטה אחרונה החוזר מעבינו של שטר נס כן יהיה פסול משום זה לכד אלא וראי דיש שם חזרה או שריר וקיים ע"כ:

לב עוד שם בטור סעף י"ב וכינר יעשה יטיטנו וכו' הגררה איכא למירק אפילו כמיטא לא מחשך דאמרינן שהיה לו שם שום חוכה וטיטנו וכמו שחייסופן ליה כסעף הבא כע"ה ואם התחילו לחתום וכו' ומתכו וכו' או דלמא היה שם שטר הבא הוא ועדיין וטיטנו ונחלק שלפני אותו השטר שכתב זה ויש לומר לזה דהאי טיטא דאמרינן הכא היינו דוקא נקודות שרדה משם שלא היה בו כתב כלל ועיין לעיל סעף ו' במאי דכתב הטור ואשלו וטיטנו כדיו פכול וכמו שכתב הרב והכיאו דכרי לי כהאי ותרדה דתרון זה אינו תרון עד כאן:

לד עוד שם בטור סעף י"ג ואם התחילו וכו' ומיהו אם כתב למעלה בסוף השיט' שריר וקיים כשר. הגררה איכא למירק דמשמע דמה שאמר קודם פסול דשמה היה כתוב שם חוכתו מיירי בלא שריר וקיים ואם כן אמאי נריך להך חששא תיפוק לי משום דאין כתוב כשטר שריר וקיים ואולי רק אמר דין זה לכך ודוחק:

לה ודע דמה שכתב הראש לשל דאין למדין השיטה שלמה ומחנה היינו דוקא כשהשרי' חתומים זה על גב זה או אין למדין אבל אם העדים חתומים אחר זה או למדין אפילו מהמחנה וכמו שכתב הרמב"ם עיין כוה כי הוא נריך להראש באלו דרינון ע"כ:

לו עוד שם הרב כתב בפ"ט פשוט וכו' שאפשר לומר שאפילו יש גיליון הרבה כראש השטר וכו' הגררה פירוש כראש השטר לכד חתימת העדי' דהיינו כרף סכרד השטר כמו שאנו נוהגים להניח דף חלק בלא כתיבה כלל והיינו כראש השטר והכי מיכא מרכרי התקופות שם וכמו שכתב הלשון דקאנו והעדים חתומים זה אל זה כראש שיטה ע"כ:

לז עוד שם הרב כתב הרששבא בתשובה אמרתי וכו' הדין עם ראונו חרא שכבר האמינו ופרעו' הגררה ואין זו הכרח דאי פרענו היינו משום דחשב דשטר כשר היה או חשב שזה השטר כשר הוא ומשום הכי פרעו אבל עכשו שירע שהשטר פסול חזר בו דלאל כדיון בה מחנו:

לח עוד שם בטור סעף כ' כתבתי יונה מלאו בקרובים וכו' מנא שהלנה מבר לו שטר פסול וכו' הגררה וכו' דלא מסר לו הלנה שטר פסול וכו':

טל הגנה

חזר ולנה כו שכבר נחמל שעבדו אם כן נמצ' שהשטר נפסל אינו חוזר להכשרו בשום צד ואפוא כלל וכו' שיש חלוק מהיהיא להא דהכא רהשא שטר שפרענו נחמל שעבדו מדאורייתא ומשום הכי אינו חוזר להכשרו כלל אבל הכא מדאורייתא השטר כשר אלא שמכמו חמו לזיוף ומשום הכי פסול והוכיין שנסתלק הזיוף הרי הוא כשר ואל תשיבני מטיטא דהתם נשאר ערין חששא וכמו שכתבתי ע"כ:

כו עוד שם בטור סעף ח' הגררה כתב הטור ושמי שיטין אלומשערך ככתיבת ידי עדים גבא וכו' רשכס פירש דאם כתוב כשטר שריר וקיים אפילו העדים שיטין שה' כשר משמע מד כריו שאין לחוש לשמא יגנו דאי איכא למחש להכי מאו נפקא לן מינה אי כתיב שריר וקיי' אי לא ואיכא לאקשווי דאם כן מאי חששא איכ' שמה יתנוב כשיטה אחת מאי רירצה וכשיטה אחרונה וחוזר מעבינו של שטר אין לחוש לזה כלל דהא כשיך לזיוף לא ילך לכופר אלא לארס רעלמא ויכתוב כתיבה גבה יותר מכתובתה ואם כן יהא יכיר וכמו שכתבו התקופות על ההיא דאמרי' בנט פשוט שיטה אחת למאי חזיא דאי כתב שמי שיטין רקות וכו' וכן רשכס חיים להכי וכמו שהכיאו הרב כריס סיון מד עיין שם ועור איכ' לאקשווי מאי שגא הרחיק שיטה אחת או לא הרחיק כלל אי אין כו שריר וקיים נמי פסול ועוד אמאי ליכ' למיחש לשמא יגנו דהא חששא קרובה היא ואולי איכא לנון הרבה כראשו של שטר ואם כן אין לפסול משום הכי גיליון ואולי איכא למימר לזה דאפשר לתקוני להכי עכ"ה:

כח עוד שם בטור סעף ט' הגררה כתב הטור ואם השטר מקיים כאלמע השיטה וכו' נראה דאיכא למירק דהאי דינא היכי מיירו איכא שריר וקיים או לא אי ליכא שריר וקיים וגם לא החזר מעבינו של שטר אם כן תיפוק לי דפסול משו' הכי כיון דלא נעשה כתיקון חז' ואי איכא שריר וקיים נ"כ כראש דפסול בלאו האי טעמא דהא כתב הראש לעיל כמיין מד עיין שם דאי כתב כשטר תרי שריר וקיים שהוה פסול ומה לי אם כתב פעם שני שריר וקיים או החזר מעבינו של שטר וכו' תימא דתרי שריר וקיים פסול אבל איכא חד שריר וקיי' ואחר כך החזר מעבינו של שטר כשר נראה דאיכא למירק דהא מוכח לעיל מדברי הטור והראש ראפילו אם החזר מעבינו של שטר שריך לכתוב כמי שריר וקיים וכמו שהוכחתי לעיל בהנהגה המתחלמת שכתב הראש עיין שם ע"כ:

כט עוד שם בטור סעף י' הגררה כתב הטור וכן אם מהיים השטר כסוף השטה וכו' פסול אם יחתמו זה אחר זה בלאותה חזי שיטה איכא למירק אם כן ראיכא האי חששא אמאי נריך שירחיקו שיטה ומחנה אפילו בלאותה שיט' וחתמו כאלמע איכא האי חששא ו'ל לנה דנקט הכי משום מאי רבעי לאשמעינן אחר כך ראיין למדין חשיטה ומחנה ועוד איכא למימר דנקט הכי לאשקוי דאין זו בעית הגמרא דקאמ שיטה ומחנה מאי ועיין דאיכא להחויי ע"כ:

ל הגררה ולכרי הרף והרמב"ם עיין דאמאי מכשרין כשיטה ומחנה הא איכא האי חששא דשטר הבא הוא ועדיין כשיטה אחת וכן להרב ברבננו ואולי דהם מוכרים דמיירי כגמרא שהחזר מעבינו של שטר וטעמא רכשר משום דנריך לחזור פעם אחרת ונאם החזר שני פעמים פסול כמו תרי שריר

ראש יוסף הלכות הלואה סימן מה ב'ו

דיכול לכתוב השטר אפילו אחר כמה ימים וכשר ונכוח מחמת
הקנין היימ דוקא שזכרים העדים יום הקנין אבל אי אין
וזכרים יום הקנין יכתבו מיום שעמדו בו אם כן הלא ממי כיון
שכשעה שמילאהו קדוהו היו ומקרי כמויום הכתיבה אם כן
נרץ מהיו וזכרין העדים יום הקנין בלא ראית הפטר כי אימ
פטר ומיואמר מהעדים יהיו וזכרים או איקבלו ע"כ :

ב'ו עוד שם הרב כתב הרמב"ם בפרק גט פשוט ברכי
וכותבו הנרפתים הגה"ה נרץ עיניו דאמאי קאלו ברכי
דכותינו הנרפתים דווגמר הוא :

ב'ז עוד שם כטור בעיף כל על כל לא יחתמו וכו' מחק
שני פעמיים ולחין לומר דהא מכרכין במחק פעם אחת למחק
שני פעמים דהיינו דוקא כשיש כתב עליו אבל בלא כתב
אינו ניכר בין פעם א' לפני פעמים וכו' תימא אחר שיחתמו
העדים וכירו אין זה כלום דלא רייקי כולי האי ע"כ :

ב'ח עוד שם כטור באותו בעיף הכל מחק כ' פעמי' הגה"ה
כ' דהא דאיכא למידק אם נמחק אחר כך לא יעיל כל' משום
דלא דמי נמחק מיום אחד למחק משני ימים ויש לומר דשמי
ימחקט בלכותו יום עניו אבל כ' דהא דאיכא קצת דיוק דיעשו
שלא ימפרו לו את השטר בלא ראית יום עניו שמחק כד' שלא
יהיה יכול לזיף ע"כ :

ב'ט עוד שם באותו בעיף הגה"ה כתב הטור ואסי
ריוח וכו' ומחקו ודאמרינן בגמרא דמחק שני פעמים מכר
למחק פעם אחת הא אמרינן בהנהה דהיינו דוקא כשהוא
כתוב כשני המקומות וכו' אבל מכל מקום קשה דאמאי לא
יכתבו בית דין על אותו מקום ויראו אם יש שם שום שמי או
לא ויש לומר לזה דגם בכתיבה יש סיכוי בין נכתב ביום אחד
לנכות אחר כשכותבין על המחק וזה אינו כמשמע דברי
הגמרא וכו' אבל יש לומר דשמי ימחקו שני פעמים לשטר
ויהיה שיה עס מקום שכתוב אהנא סהדי וכו' וגם זה אינו
דלא יש סינוי ממקום השטר למקום העדים וגם למקו שכתוב
אנח' וכו' דוק וגם כשימחק השטר כ' פעמי' יהיה סינוי ממקום
אנחא סהדי וכו' דהא אותו מקום המחקה הראשונה לא
יהיה כיום שמחק השטר אם כן אינו דומה וכו' וכמו שאמר
בגמרא ע"כ :

סו"ב ב'ו

א כתב הטור שצ"ח איתקת החמיה וכו' כמינו שהיה יכול
לומר מאוייף הוא הגה"ה נראה דאיכא למידק דאין זה
מינו טוב דהוא ירא לומר מוייף דשמי יכלו העדים ענין
או עדים אחרים ויכירו החתימות ומנא שקרין אבל כטענת
כרעתי או אמנא אין מייסדע אם הוא אמת אם לא נאין לו
יראה ומשום הכי טופין זה ולא מוייף ע"כ :

ב עוד שם כטור בעיף ג' אלא אם יש בו בלחמות וכו' י
הגה"ה אבל אם יש בו בלחמות לאוכל כמינה והטעם דהינו
כמינו במקום עדים ולי קשיא על זה דלא החמינו דהינו ענין
לא משום הכי החמינו יותר משני עדים כד' שאלמר דהינו כמינו
במקום עדים אבל לא החמינו לא שלא יהיה בלחמן לומר שרעתי
אם המליה אומר שלא פרעו אבל אם שני עדים העירו שפרע
לא יהיה בלחמן כבגדרן א"כ לא הוי כעדים אומרים שלא פרע
כד' שאלמר דהינו מינו במקום עדים אבל אי החמינו כפירוש
ל'

טל הגה"ה ונראה דלא מסר לו הלואה שטר פסול משום
אלא שטר שהוא תלוי ועומד להכשר אם הוכשר כשר ואי לא
הוכשר פסול א"כ כשהוכשר בפסול הלוהו בקרובי נחם דלמשמע
נתכשר השטר והלואה מסר לו פטר כשר וכן נמי יש לומר כד'ין
הכל אחריו ע"כ :

ב עוד שם בעיף כ' כומילתא בלא טעמא הוא הגה"ה
ואסי אומר דאי אפילו אם בא בפני בית דין עכ"ז יש לשטר זה
הכשר אם כן מה שעילו חכמי' בתקנתן לעולם מכשירין אותו
ואולי דהכל עיירי דנראה בבית דין קודם שכל לתבוע חוכו
מן הלואה ומשו הכי אמר ר' מילתא בלא טעמא אבל כשהזניאו
בפני בית דין כד' לתבוע חוכו אורדאי פסול ואין לו הכשר
ומילתא כטעמו הוא וזכרתי דלא ש' נ' כשהי' הרב יש לרקדק
ג' ככמו שדקדקתי ע"כ :

בא עוד שם כטור סעי' ב' א' ודוקא שמילאהו בקרובים כיום
שבת' נחמס' הגה"ה והאי ריבא אפשר דידה כיה הלא ש
דאי כתב הלא שמילאהו קודם שיבא לפני כד' דכשר היינו
בשטר שיש בו קנין אבל אי אין בו קנין הוה ליה מוקדם ופסול
אבל מדרכי הרב כד' דברי' נ' כשהי' הרב וכתב הוא
וזכרתי הלא נראה דאפילו כ' בשטר קנין מיירי ועיין
דיוק ע"כ :

בב עוד שם כטור בעיף כ' ג' שטר הכא וכו' הגה"ה
כתב הטור שטר הכא כולו כשטה אחר וכו' וחתך כל השטר
נראה דיש לומר שאם יש חלק בין העדים לזוטה שיטה ריוח
שיטה דהשטר כשר ונכוח כו' דעכש' ליבא למימר שמה חתך
כל השטר דלעיל וכתב זה השטר דוראי דהעדים לא הרחיקו
שני פעמים וכן אם יש גיליון קודם השיטה ריוח שיטה נ' כשהוא
כשר דהא ליב לזיחש לבלתי ואפ"ג דאמרי' שטר שאין בו חזרת
ענין פסול אפ"י שיש ריוח שיטה בין העדים והשטר דעכש'
ודאי אין חשש כלל לומר שהוסיף שיטה דוראי העדים לא
הרחיקו כ' שיטתו עכ"ז פסול כיון שלא נעשה כתיקון חזל שאמי
התם דבא כמי בית דין בלכותו ענין ענין שיוכל לזיף
כאותו שיטה אבל הכא אין לומר החששא שחששו לה חכמים
דשמי יחתוך כל השטר דלעיל דלא שייך זה כלל אבל מכל
מקום אין זה כלום דהא איכא החששא ענינה דאיכא התם
דבלכותו ריוח יוסיף כל מה שירצה אבל מכל מקו קשה דאמאי
לא יתיקנו חכמים שיהיה בראש כל שטר גיליון ולפחות ריוח
שיטה אחת אלו יותר וכל שטר שלא יהיה בו אותו גיליון יהיה
פסול וזכר ליבא שום חששא למא יחתוך ככל מקום שיש בו
דק חששא ודוק ע"כ :

בג עוד שם כטור בעיף כ' ד' היה מסר וכו' הגה"ה
כתב הטור היה השטר כולו כתוב בשיטה אחת עס עדיו וכו'
דליכא למיחש למידי כראה דאיכא למידק דאפילו כוה איכא
למיחש דשמי ריוחא ספק למאן דקשיש מיטה ולאחר כך לא
חתך השיט ועשה הוא מה ששעה ע"כ :

כד עוד שם הרב ואם הוכח לפני דין בלא מילוני וכו' י
הגה"ה ועל מה שכת' הרב המגיד שדברי ר' יונה הן כשטרי
דלאו אקנייתא אבל כשטרי אקנייתא אפילו מלאו קרובים
אחר זמן הרבה דכשר דהוה ליה כמו קנו מניה שאש' לא בכתב
השטר אפילו לזמן הרבה נכוח בו מוזין הקנין ולי כד' דאפשר
דרכימי וזה מיירי וגם כן כשטרי אקנייתא ועכ"ז אם אינו כיום
שכתב פסול והטעם דהתם בדין ככל את הקנין דאמרינן

ראש יוסף הלכות הלואה סימן מו

צו

כשני עדים כש"ס באלו ודאי היו כשני עדי והיו מינו במקום עדים כיון דאפי' אם יבא עדים שפרע הוא יותר נאמן המלוה אם כן נכנסה לאלו יש עדים שלא פרע והוא אומר שפרע: ג הגררה וכו' דאפילו בעל התרומות יורה כגון זה ר"ח הוא קאמר דלא אליס כחמתו כפרות דהנאמנות הוא למלוה יותר מחזנו אבל לא יותר מהעדים אבל כשזא מאלס את המלוה יותר מהעדים אם כן הוה ליה כאלו עדים כבדו וזהו ליה כמינו במקום עדים ולא יהיה נאמן זה כנראה לי אבל לא ראיתי מי שיכתוב כן ואולי רמב"ם דמחלוף בעל העיטור ובעל התרומות בין האומר כשני עדים כפרוהו בין האומר על עצמו לכו ופאשר לישכח ענין ואתה תכחד ולא אני ע"כ:

ד הגררה ותו איכא לעיונים בהאי עניינא דהא דאמרינן שאפשי שהוד' כשטר שכתבו עכ' נרדף לקיימו ואם לא קיימו האן לומר פרשתי כמינו דמוויף וכמו שאמרנו בגמ' לרב נחמן דהכה שאמר הוא הפס שהתיר היינו רוקא תקו כרי דכור והא דאמרינן דכשנאמנים משום הפס שאמר היית רוקא תקו כרי דכור וכמו שהביאו הטור לקמן במקומו זה על שנים שאמר אנוסים היינו מחמת כהשתובו וכן כשנינו אחרים אבל כל זמן דהוה אחר כרי דכור לא אמרינן הפס שאמר הוא הפס שהתיר אם כן הכא נמו כהגדה כשטר שכתבו אי אמר מיד פרעתי תקו כרי דכור והא באמן אבל אי לאמר כרי דכור אמר פרעתי אינו באמן וכדור זה אינו כמשמע דברי השוקים ולא כדברי הגמרא וענין עד כאן:

ה עוד שם בסור פק"ח הגררה מה שכתב הטור שמקיימים השטר אפילו עומד נזות כראה דאיכא למירק קנת דיוק מאו אפילו אם עומד ונוח רקאמר אי היה מושל עומד ונוח לא היו מקיימים שום שטר שיהיה הלוי כאן או אפילו אינו כאן כשיש' היה נזוח או אם ימות טעמינן לירמס למור אלנו היה אביהם קיים היה אומר מוויף הוא ואי הכוכה היו שמתו לו עד שיבא דאיה ויזיבו מה אכשת לו אם יבא ראייה אפילו אחר כמה ימים וועיל לו וענין ע"כ:

ו עוד שם בסור פק"ח ג' וטוב אין הלוי יכול לומר שום דבר' הגררה היינו כשעה שכלן לפני כות דין לגבות את השאר והלוי אמר דמוויף הוא כיון שכאלו העדים ואמר שהן חתימות ידיהו טוב אין הלוי יכול לומר שום דבר דאו כשטר מקויים בעדים ודויכיה ויבא כן מקויים איך קאמר דאין הלוי יכול לומר כלום הא אמרינן דאפילו אי איכא כשטר קיים כד' יכול לומר לו דמוויף הוא לאכפוקי מהירושלמי אלף ודאי כמו שכתבתי ודוק עד כאן:

ז עוד שם הרב וכיני הוא הקיים וכו' וכתב מחקי יוסף כפרק חוקת' הגררה וכתבו במקומו יוסף כפרק חוקת' שאם וכו' דעד מבי עד הוא ויש חלוק כשהם שנים ומעידים כביהם סאלו חתימות ידיהו או אחרים אומרים שאו חתימות ידי העדים דאלו לא היה עד מבי עד דאין אחד מהם אומר ששמע אלף מעינים שו חתימת ידי העדים וזהו ליה כאלו הם מעידים שהם דא: שמתנו אותם העדים על השטר ומעידים על גופן של עדים אבל כשהם אחרים שאמרו להם שאותם החתימות היו של אותם העדים או הוה ליה עד מבי עד וא"כ קשה כשהדיינים הם עצמם מחברין חתימות העדים דאמרינן דעד נכנסה דין בקיום שטרות וכמו שכתב הטור במקומו אם כן לא יהיו נכריים להיות שלשה אלף שנים

י עוד שם הרב' הגררה מחלוקת בדברי התוספות וכו' אי כעשה כמו שחקרה עדותן ככית דין ואין נרדף קיים אחר ותמיה לי מילתא דהא איכא עדים הפך החקירה ואלעג אם היינו אומרים משם שחקרה ככית דין העדים ואחר כך כאלו עדים אחרים והכחיסום אמאי לא מקבלין עדותן הא קיימא לן דאפילו אי לאחד כמה ימים מכיל דאיה שסותר דמנאס כן הכא מוי הנע עמך דלא נרדף קיים כית דין אלף מדאורייתא ונס מדרכן כאשר כרינו והשטר כטר ואין כאמן שום לוי לכסול' שום שטר אם יבא שני עדים ויכחישו לעדי השטר לא יקבלו עדותן ואמרינן אוקי תרי כדתי תרי וכו' אם כן עכשיו כמי מלא הכי ע"כ:

יא עוד שם הרב ומכל מקום איכא מבני חרוכין' הגררה קוצר הירושלמי דכשנאמר עד אחד בכתב ועד אחד בעל פה דגובה מבני חרוכיהו כשנאמר קיי' העד האחד ולא ותקיים הכ' ואעפי' היה אמר מוויף וא"כ כאלא קיים השטר אלף מא' ומצא שאין כאן לא ע"א ע"ב' כיון דהוא אמר מוויף הוא ואמ' על כל העדים מוויף ומצא שלא כדבריו דהא נמצא קיים לע"א א"כ מ"ש מוויף הוא שקר כדבריו ולא יועיל לו טעמא: אפילו לע"א אבל מ"מ לא חשב במקוים אלף בעד על פה דהא אנטריכו רבנן קיים אף על פי דמלאורייתא כעשה כמו שחקרה עדותן ככית דין הכאמרי אעפי' דחזוין דמה שאמר מוויף אינו כן עם כל זה הנריכוהו קיים לעד האחד כרי שיהיה חוב בשטר כפי תקנתן אבל מ"מ פרעתי אינו באמן לומר אבל קשה לי מה נרדף לומר שהעידו על כתיבת ידי הסופר ומה יועיל זה הא דבר זה אינו מועיל כלום ולומר שיועיל זה משום עד על פה

ב ה א 25 ונלמד

כשני עדים כש"ס באלו ודאי היו כשני עדי והיו מינו במקום עדים כיון דאפי' אם יבא עדים שפרע הוא יותר נאמן המלוה אם כן נכנסה לאלו יש עדים שלא פרע והוא אומר שפרע: ג הגררה וכו' דאפילו בעל התרומות יורה כגון זה ר"ח הוא קאמר דלא אליס כחמתו כפרות דהנאמנות הוא למלוה יותר מחזנו אבל לא יותר מהעדים אבל כשזא מאלס את המלוה יותר מהעדים אם כן הוה ליה כאלו עדים כבדו וזהו ליה כמינו במקום עדים ולא יהיה נאמן זה כנראה לי אבל לא ראיתי מי שיכתוב כן ואולי רמב"ם דמחלוף בעל העיטור ובעל התרומות בין האומר כשני עדים כפרוהו בין האומר על עצמו לכו ופאשר לישכח ענין ואתה תכחד ולא אני ע"כ:

ד הגררה ותו איכא לעיונים בהאי עניינא דהא דאמרינן שאפשי שהוד' כשטר שכתבו עכ' נרדף לקיימו ואם לא קיימו האן לומר פרשתי כמינו דמוויף וכמו שאמרנו בגמ' לרב נחמן דהכה שאמר הוא הפס שהתיר היינו רוקא תקו כרי דכור והא דאמרינן דכשנאמנים משום הפס שאמר היית רוקא תקו כרי דכור וכמו שהביאו הטור לקמן במקומו זה על שנים שאמר אנוסים היינו מחמת כהשתובו וכן כשנינו אחרים אבל כל זמן דהוה אחר כרי דכור לא אמרינן הפס שאמר הוא הפס שהתיר אם כן הכא נמו כהגדה כשטר שכתבו אי אמר מיד פרעתי תקו כרי דכור והא באמן אבל אי לאמר כרי דכור אמר פרעתי אינו באמן וכדור זה אינו כמשמע דברי השוקים ולא כדברי הגמרא וענין עד כאן:

ה עוד שם בסור פק"ח הגררה מה שכתב הטור שמקיימים השטר אפילו עומד נזות כראה דאיכא למירק קנת דיוק מאו אפילו אם עומד ונוח רקאמר אי היה מושל עומד ונוח לא היו מקיימים שום שטר שיהיה הלוי כאן או אפילו אינו כאן כשיש' היה נזוח או אם ימות טעמינן לירמס למור אלנו היה אביהם קיים היה אומר מוויף הוא ואי הכוכה היו שמתו לו עד שיבא דאיה ויזיבו מה אכשת לו אם יבא ראייה אפילו אחר כמה ימים וועיל לו וענין ע"כ:

ו עוד שם בסור פק"ח ג' וטוב אין הלוי יכול לומר שום דבר' הגררה היינו כשעה שכלן לפני כות דין לגבות את השאר והלוי אמר דמוויף הוא כיון שכאלו העדים ואמר שהן חתימות ידיהו טוב אין הלוי יכול לומר שום דבר דאו כשטר מקויים בעדים ודויכיה ויבא כן מקויים איך קאמר דאין הלוי יכול לומר כלום הא אמרינן דאפילו אי איכא כשטר קיים כד' יכול לומר לו דמוויף הוא לאכפוקי מהירושלמי אלף ודאי כמו שכתבתי ודוק עד כאן:

ז עוד שם הרב וכיני הוא הקיים וכו' וכתב מחקי יוסף כפרק חוקת' הגררה וכתבו במקומו יוסף כפרק חוקת' שאם וכו' דעד מבי עד הוא ויש חלוק כשהם שנים ומעידים כביהם סאלו חתימות ידיהו או אחרים אומרים שאו חתימות ידי העדים דאלו לא היה עד מבי עד דאין אחד מהם אומר ששמע אלף מעינים שו חתימת ידי העדים וזהו ליה כאלו הם מעידים שהם דא: שמתנו אותם העדים על השטר ומעידים על גופן של עדים אבל כשהם אחרים שאמרו להם שאותם החתימות היו של אותם העדים או הוה ליה עד מבי עד וא"כ קשה כשהדיינים הם עצמם מחברין חתימות העדים דאמרינן דעד נכנסה דין בקיום שטרות וכמו שכתב הטור במקומו אם כן לא יהיו נכריים להיות שלשה אלף שנים

י עוד שם הרב' הגררה מחלוקת בדברי התוספות וכו' אי כעשה כמו שחקרה עדותן ככית דין ואין נרדף קיים אחר ותמיה לי מילתא דהא איכא עדים הפך החקירה ואלעג אם היינו אומרים משם שחקרה ככית דין העדים ואחר כך כאלו עדים אחרים והכחיסום אמאי לא מקבלין עדותן הא קיימא לן דאפילו אי לאחד כמה ימים מכיל דאיה שסותר דמנאס כן הכא מוי הנע עמך דלא נרדף קיים כית דין אלף מדאורייתא ונס מדרכן כאשר כרינו והשטר כטר ואין כאמן שום לוי לכסול' שום שטר אם יבא שני עדים ויכחישו לעדי השטר לא יקבלו עדותן ואמרינן אוקי תרי כדתי תרי וכו' אם כן עכשיו כמי מלא הכי ע"כ:

יא עוד שם הרב ומכל מקום איכא מבני חרוכין' הגררה קוצר הירושלמי דכשנאמר עד אחד בכתב ועד אחד בעל פה דגובה מבני חרוכיהו כשנאמר קיי' העד האחד ולא ותקיים הכ' ואעפי' היה אמר מוויף וא"כ כאלא קיים השטר אלף מא' ומצא שאין כאן לא ע"א ע"ב' כיון דהוא אמר מוויף הוא ואמ' על כל העדים מוויף ומצא שלא כדבריו דהא נמצא קיים לע"א א"כ מ"ש מוויף הוא שקר כדבריו ולא יועיל לו טעמא: אפילו לע"א אבל מ"מ לא חשב במקוים אלף בעד על פה דהא אנטריכו רבנן קיים אף על פי דמלאורייתא כעשה כמו שחקרה עדותן ככית דין הכאמרי אעפי' דחזוין דמה שאמר מוויף אינו כן עם כל זה הנריכוהו קיים לעד האחד כרי שיהיה חוב בשטר כפי תקנתן אבל מ"מ פרעתי אינו באמן לומר אבל קשה לי מה נרדף לומר שהעידו על כתיבת ידי הסופר ומה יועיל זה הא דבר זה אינו מועיל כלום ולומר שיועיל זה משום עד על פה

ב ה א 25 ונלמד

ראש יוסף הרבות הלואה סימן מו

ולומר כוונתו הוה כתיב יד הסוף ודאי דהלואה צוה לכותבו
 ואין זה כלום דמה איכפת לן אם צוה לנו ליה וגם המלוה אש
 ואמר לבוסר שכתבו לנו את השטר וכתבו דמאי ככפא מינה
 הלא לערמי'ם להם שלא לחתום כלא צוה הלוה ואיני יודע
 אמאי יש לנו לחשוב כתיב יד הסופר משום עד א' לכך כל דשמי
 דכריס הם חד רפשוט בהמדרגה דהכרת עד אחר והכרת
 כי הסופר אימ' מועיל משום קיום מפני הסעבות סכתתני
 אבל מה כפי פי' הירושלמי נקרא כהאי גוונא ח' כשטר וחד
 כשל פה לחיוב דכל האומרו לא לוותי באומר לא פרעתי דמי
 ונזא אומר מוויף הוא והוה ליה כלא אומר לה'ם ויש פני עדים
 כנדרו וכת' אי הכי אפי' נחשבו אותם כל שני הריעם ע' מהיה
 חייב איזוהי כלום דהא כתבתי כיון דחויבן דמסקר כמה שטוען
 מוויף הוי סיוע לחיובו וכפי זה לא טען זה מוויף לא פרעתי
 יהיה נאמן ואפשר שפרעתי ג' לא היה נאמן וכמ' ועיין ע"כ
 יב עוד שם הרב וכת' הרש"ב דטעמ' דמקיימין
 וכו' לא על מנה שבשטר הם מעידים וכו' ולי קשאי דמיחא
 כשהעדי' אחרים הם מעידים על כו' של עדים משום דאמריין
 אכתב ידן הן מעידים אבל כשעדי השטר עצמו הם המעדיין
 על כתיב ידן או אמרו דאמ' שבשטר הם מעידו' וא"כ אמאי
 מקיימים את השטר שלא בפני בעל ריין ונראה דמאי דקאמר
 שפסקיימים לא על מנה שבשטר הם מעידים היינו הדיונים
 המקיימים את השטר דאו ואיזו מעדיין אלא על התומת
 העדים עד כאן:

וג' עוד שם הרב ואיזו כאן לא העידים וכו' שם דיינים וכו'
 הגר"ה ואינו אומ' דה"כ דער המעיד כעשה ריין דיון זה הא
 כתבו רבי' למקן דער המעיר כעש' ריין וכאן כתב רבי' ריין עד
 הרואה דהוה אמיחא דלא כעשה דיון כיון דלא העידו כלל בכפי
 דיון וכו' וזה כוונתו כיון חתמו' ריין העדי' ריין כר' שיעידו
 בכתיבם דהכל חד טעם הוא דמה'לי הא ומה' לי הא עד כאן:
 יד ע"ש בטור סעיף י' עד דיון מצטרפין וכו' והריין מעיד על
 התומת העדים' הגר"ה ופרס' דאיכא לאקשוי' א' כ' לעיל
 דאמר כמת' א' מן העדי' ויש כאן א' מן החתומי' כשטר שיעיד
 על כתב ידו ויש שני עדים מחוץ שמעידים על כתב יד העד
 השני דאמריין לעיל שכתקיים השטר ואמאי הא אמר' דאמאי
 דמהייר הא' לא מסהיד הא' דהא העד החתום מעיד אמתה
 שבשטר והעדים השנים מעידים אמתות העדים וכו' דכיון
 דאיכא שני עדים שמעידים על התומת העד האחר הוה ליה
 גם כן אמתה שבשטר ורוק ותשכח האמת:

טו ע"ש בטור סעיף ט"ב הגר"ה ואיכא למידק ג' כ' דאיך
 קאמ' דכיון שאין מצטרפין אין לחוש אש' עדי השטר קרוכים
 לדינוי הקיום דאחי אומר דיש לחוש וזהו דאפשר להי' דעדים
 החתומים על השטר אין וזכרין כלל מההלואה אש' כן על כו'
 הם מעידים וכל אחר העיד על כתב ידו ועל כו' של חבירו
 וכתקיים השטר ואש' כן כשכח לזכות שטריו לא ימנע' לא עד
 אחר מעדי השטר שמעיד על כתב ידו של חבירו וכמנא קיום
 לאח מן הדיני' של קיום דכהאי גוונא מצטרפי' דאמאי דמסהיד
 הא' מסהיד הא' האמת' ידן הם מעדיין והכי כתב הרב לקמן
 לכ' דאש' א' מן השוק מעיד על כתיבת התומת כ' העדי' אמריין
 א' על התומת דהוי קיום ומה' לי עד מחוץ מה' לי עד השטר
 שלא בוחר מהלואה כלל דודאי אכת' ידו הוא מעיד ועיין ע"כ:
 יו הגר"ה ויש כאן דכתב הרב וכתב רכינו פירוט או

אין מכירין וכלל למרנו דבעדות חתימת הריין צריך שטרטרף
 א' עמו איכא למידק דמאי נפקא מינה כיון צריך כיון לא צריך
 לעולם אין מצטרפין ולא כתקיים השטר וא' לכפא מינה
 לכשאיין כאן עד החתום וימנע' קיום על העד הא' כשני עדים
 שבשוק שמעדיין על חתימתו ירו דאו אינו מועיל בחתימת הדיין
 לכך אלא צריך א' שיעיד נכ' על חתימתו וא' יס' שני עדים על
 והכרת חתימת העד הא' שהם ד' שהרי גם הדיין מעיד על מנ' ג'
 כ' על חתימת העד השני דהא הדיין מעיד על חתימתו ועד א'
 עמו ונמנע' כולן מעדיין על חתימת העדים ואפי' שהעד
 שמצטרף עם הדיין אינו מעיד על כתב יד העד א' כ' כמנא
 דאין על העד השני עדות על חתימתו אלא הדיין לכך וא"כ אין
 כאן קיום גמור פכא' כיון דקיום שטר דרכן והדיין מעי' על
 חתימתו שהיא אמת והע' הא' מעיד נכ' על חתימת הדיין שהיא
 אמת אכ' הוה ליה כאילו אמרו שניהם שווה הוא חתימת העד
 והראיה על זה מה שהביא הרב לקמן דאמ' וכן כתב הר"ב כהן
 פ' שני דכתובות וכו' וכן הדין וכו' אלא ששנים מן השוק מעדיין
 על העד ועל הדיין וכו' או אפשר לגו' דמה שאמר שהדיין צריך
 לכרף א' עמו היינו לומר ואחר עמו שוכד כתב העד ולא קמו'
 לכתובת ידי הדיין דהדיין מעיד על חתימתו ועד אחד מן
 השוק על כתיבת ידי העד השני עמו ורוק אבל מה' שכתבתי
 שהביא הרב לקמן בשם הר"ן מוכרעת ע"כ:

יו הגר"ה ונחש' הרב ואפילו הוא עצמו מעיד על חתימתו
 וכו' דלשלם הדיין על כתב ידו הוא מעיד דהיינו על חתימת
 העדים וכן מהיה ריין אחר וכן מהיו שפי' דיינון על כתב ידן
 מהני מעידים דהיינו על חתימת ידי העדים של שטר ומש'
 כל שאין ריין אחר עיני' ל' כל שאין ריין אחר עמו צריך לזכר
 אחר עמו כדי שיהיו כ' על כתב ידו רכבי' איכא כ' על כו' עד
 השטר וכמ' אבל כשהם כ' ריינים כל אחד על חתימתו או אין
 צריכין צידוק אחר דהו' לפו' אלנו הדיינים כשני עדים מכשוק
 שמעדיין על חתימת העדים כל א' אבל שני חתומי' העדי' ר' הוי
 קיום גם כאן אלו הריינים מעיד כל א' אכ' חתומי' העדים ע"כ:
 יז עוד שם הרב וכתב הראש' וכו' ואעפ' דררסי' בירושלמי
 הגר"ה איכא למידק דהתם עדי קאים וכתב עדי שטר אלנו
 ככלל התרוץ הוא זה עד כאן:

יט הגר"ה וגם כן על מה שכתב הרב והר"ן כתב בסוף
 פרק שני דכתובות וכו' איכא למידק ואפשר דלא פליגי' דהא
 מייירי כעדי קיום וכהא מורכ' הראש' וה' יונה דבעינן שיהיו
 רחוקים מן הדיינים עד כאן:

כ עוד שם הרב שלמה שישבו לקיים את השטר וכו' והאמר
 רב פפי הוא אמתה וכו' הגר"ה איכא למידק לפי
 סברת הר"ף דקיימא לן דלא כרב פפי מדאמר התם כמנא
 ליתא לרב פפי אש' כן מ' פירך הכא מדרב פפי בימא גם כן
 הכא ליתא לרב פפי ואמאי צריך תלמודא להנייה דכרי דכ'
 וכו' יש לומר דמאי דכרין הכא מדרב פפי אף על כ' דקיימא
 לן דאין הלכה כותיה אפי' רבי' הכא מדרב פפי אף על כ' דקיימא
 היפך סברת רב דאין לו לחלוט' על דכרי רב דרב גביריה
 ודוחק הוא דשום אמורא כתיב' הילוק עליו ועל זה קאמר
 במדרא אלא אמא' עד שלא כתבו כרי' שלא יהיה סברת
 רב פפי הפך סברת רב דאין לו לחלוט' עליו אבל מכל מקום
 האמת הוא שאין הלכה כרב פפי אלא החתימה היא בעיקר
 ולא הכתיב' אבל ד' כינוי חברו של רב פפי יהיה רוק עד כאן
 כא עוד

ראש יוסף הלכות הלוואה סמן מו

צח

רכיון לנשון הקיום הוא כלשון שלמה אף על פי דאין סם אלס שנים מהם התומים סני ועין לקמן: וכי תימא דשמיא יכאז לירע הענין אחר זמן אס כן אשכחנא חמתו השנים נמי כשמיא הכינס כן ועיין עד כאן:

כו עור שס כדכרי העור - הנהרה וכתב עור העור אכל אס כן אומרים גול ושנים אומרים לא גול אין כאן כפיקותא וכו' ופסול משכך וקשיא לי דאמאי פסול כשמיא דאוקי תרי כהרי תרי ואוקי נכרא אחוקתיה דלעולם היה כחוקת כשרות ארס זה דכל ישראל כחוקת כשרותהם וכבר ראיתי בדכרי דתוספות שהקשו על פירוש דמי וכדאס לי לומר דיש דעותא באותה חוקה כיון שמעדין עליו שהוא גולן ואף על פי שמעדין עליו אלן שנים אחרים ואומרים שלא גול עם כל זה יש חשש בעדותן שמיא אף על פי שערין לא חתמו עם כל זה יש להם קצת נכאז שישבו עם הפסול דמי שירע שישבו עמו יבנה אותם ויהיה דבר זה די כדי לטול החוקה וכמסנה תרי ותרי הוקו עד כאן:

כה הנהרה אכל קשיא לי דאמאי לא אמרינן שיהיה זה הריון כשכר כשמים אומרים גול ושנים אומ' לא גול דכשריה משום ספק ספקא רהני תרי ככהני תרי הוי ספק גול ספק לא גול ואתל' דגול שמיא עשה תשובה ומיהו אף עכ' שאין ספק זה מתהפך עם כל זה כדי להכשירו הוה לן לאומרו וכדאס דאין זו קושי וכמה שיש קצת דקרוק עור בתרץ וזו ואז דכשאוומרים העדים שזה גול הריון מהו אומר אי אחר שאין אומרים אמת שהוא לא גול אס כן איך אמרו בנמרא שאלו העדים שעשה תשובה אס הוא אחר שלא גול הא מורה ואמר שלא עשה תשובה דכל האוקר לא גולתי כאומר לא שכתבי דמי ואי אומרי שמת הוא שגול אכל אחר שעשה תשובה גם זה אינו ראם כן העדים שאמרו לא גול לא אמרו כלום שברי הוא אומר שגול כיון דאמר שעשה תשובה אלס דמי לנו לומר דמעיקרא ס' דתלמודא דשנים אומרים גול ושנים אומ' לא גול מי ירי שהוא ג' אחר שלא גול אכל לאמר דמסיק דב' אומרים גול ושנים אומרים שעשה תשובה מיירי שגם הוא אומר שעשה תשובה אס כן אין אנו יכולין לומר ספק ספקא דאין כאמר שמיא עשה תשובה הא הוא אחר דלא גול ואס כן נעשה כמו שאמר שלא עשה תשובה ודוק עד כאן:

כז הנהרה כתב העור עור לפרטי ואס יבא עליו סם פסול משפח וכו' וכופו להתכרר ולא עליוהו כמכונן איכא לא לקטוני דאין יש להתכרר זה דכל מי שיכא ויאמר שנתחררה אמר יעמדו אלן שכי העדים כננדו ויאמרו שלא כשתחררה וקיל דתרי בק ונ' א' או אפשר זה להתכרר וכבר הקשו התו' לפי דש'נ' כול' דכוכ' רפי' דא' לו' דמין דא' לו' דודאי כשתחררה ואלו אומרים לא כשתחררה ודאי שאלו שאלו כשתחררה ודאי שראו כשתחרר ודאי שיש להם ראיה ויתר אומרי מלא שאזני לא נשתחררה ואלו דכשיכילו ראיה או שואמרו להם ככרת כשתחררה יודו להם כי לא שאמרו לא כשתחררה ודאי שאין רוצים לומר שקרא' אומ' שראה להם כודאי שלא כשתחררה שהם היו עומדים באותו היום שהם אומרים כשתחררה ולא דאז כלום וכאותה שאמרו כן אומרים כתקדשה יב' אומרים לא כתקדשה א' כ' כשיוכחו לו שודאי כשתחררה או כערי' אחרים שהיה זה כסתר או סיניציאונט סחררו או כאויה ענין שיהיה יודו להם כי אינם רוצים לשקר וכמו שכתבתי עד כאן:

כא עוד שס כרכ וכתב הכי מיהני וכו' דהא בקבלת עדות כעני' הנהרה ואיכא למירק דמאי דאמרי בעלמא דקבלת עדות כעני' הוינו למיר דאס דריונים המקבלים אינן יודעין כלל מהחיתומו וכריכין לעדים או כריכין הערי להעיד כפני כל הג' ולא בני שיקבלו שנים ויחתום הג' עמהם על כיון קבל הכ' אבל כשהדריונים הם עממן יודעין ונשכרין החתומות או אין כריכין לשום עדות אחר ודוק דאין כריכין להעיד לא ככני האחר שאינם מכיר:

כב ע'ס הרב אכל כשתשובה להרמזין וכו' אלא כל א' קבל עזרת ככני עמנו דמי ככולי' הנהרה וקשיא לי להרמזין אמאי תלביג' פסולא רעדי' שאין תכריז משנ' דמחוי כשקרא דהכי קאמר ש'מ רייכין שאין מכירין וכו' משמע דשעמא דאין מכירין הוי כמו שעמא דשנים מכירין וא' אינו מכיר הכל אחר דכמו שזה משום דמחוי כשקרא כך זה א' כאמאי נריך להאי שעמא תיפוק לי דמשום שכעי שיעידו כפני כל הג' כיחריש לומר להרמזין ככריזת דמאי דאמר כגמ' שעמא משום דמחוי כשקרא מיירי אעפי' שאחר כך יחודו כל הג' ויקבלו העדות כיחד דהשתא אין שום עכוב משום דכר זה עם כ'ים משום מחוי כשקרא עד כאן:

כג ע'ס הרב כתב דשכא דעתי כוטה להלכ' ולא למעשה וכו' הנהרה עיין כמה שהביא הרב לקמן כשמוקדמוניה לי שב'כ' התום וכן כתב העיטור גם הרש"כא כתב ג' ככ"ף דנשין ואולי דהתם מיירי למעשה עד כאן:

כד ע'ס הרב כפאי תשובה ואפילו עדי הקיום וכו' ואי איתא ליחוש שמיא עדי הקיום וכו' הנהרה וליכדא דאין לרייכין ליחוש לזה דאס עדי הקיום קרובים ללנה או למלנה פסולים ודאי שלא יעידו כלל על כתיבת ידן של העדים רכיון דהם פסלין אס הם קרובים ודאי שלא יעידו על חתימת יד העדים אס לא שידעו מי הם המלוה והלוה וק'ל' גליין וכמו דאמרינן לעיל וככל מקום דהעדים אין חותמין אלא ככשרות שכלה: **כה** ע'ס באותה תשובה עמה ואפי' עדי קיום קרובי' למלוה או ללוה הנהרה והא אמרינן לעיל בקיום השטר דפסלין משום דנשין תלתא רכעי ממונא אשמיא דקרובי' כבעיק' ט' א' כ' ש' הא דנשין פוליה ממונא אשמיא דקרובי' ויש להלק דהתם היינו שמיא דהעדי קרובים זה לזה אבל הכא העדים דחוקים זה מזה לא משום שקרובי' למלוה או ללוה משום האי אין לשמין רעדות שהם מעירין אין שייך לזה אבל התם בעדות דמעידים שייכויב' קרובים ודוק ע"כ:

כו ע'ס כבוד העיק' ככ' הנהרה שגבאי להם שחתמו עם הפסול הבונה דכאלמא ככלל חתמו עדין יכולין להשיר משום דאפי' שלא יעידו לא איכפת להו כלום דהא לא ידעי איכני מיהו דריונים שישבו לקיים זה השטר כיון דאין שום א' מהם חתום ודוק כזה אבל כשתחתום השנים ולא דאו עוד שס אחר או איכא נכאז וישאלו מניימה לא חתם הג' כזה הקיום ויעשו קיום אחר ויאמרו מניימה היה פסול וכבר הם חתמו וידעו הכל שישבו עם פסול לחתום ונכאז הוא להם זה כוכת דכרי כי רפי' לי קשה עז דאמאי קאמר דאין יכולין להעיד ונוגעין בעדותה ה' היינו נאמנין ויחתו עמה' כמינו דאי כעני' לא יעידו עליו כלל ולא יחתמו אותה עמהם ויהיה הקיום כשר בשנים וכמו שכתב העור לקמן בסמוך כן שישבו לקיים את השטר ואת אחר מהם וגם הכי משמע מדכרי הריכט שהביא הרב

ראש יוסף הרבות הלוואה סימן מו

לו עוד שם הרב כתב סריכס כסימן תיב הדבר מכוונר וכו' לבימה שכתבתי כשם רמה רבי דיכא כסרים חסמע הגדה ואמי אומר דאין וכלום ראה רבי דינא כסרים משמע היכודוק כל ומן שיש למי ספק דכרבי אי לא היה פיקול או היה פיקול משום לישאל רבי דיכא אמרין ודאי כסרים היו וכמו שכתבתי כפי פירושו שהכחיש הרב לעיל אבל הבא חייבן השמול בעין דחייבן ליה דשאל הוא בהא מציא איכפת לן אי כתיב בד' אי לא כתוב הא הוא פיקול ודאי ובראה דוב עשמה סקאזר קידם לכן כלומר זה שכתבתי היו ודאי וכל שכן לפי פירושו הרמה שיש לומר כן והבי דיוק לישאל רמה שאמר וכל שיש לנו לומר כן וכו' ע"כ:

לז עוד שם כטור פסיק ב"ד כתב הרמה דוקא שקרא עליו ערער וכו' הגדה ודאי טעם הרמה כטעם רמ' כמו שכתב הרב ואם כן קשיל לי אעפ"י שלא קרא עליו ערער אמאי אין מקיימין משום חשש מווייף הא אם ינשא המלוה סטר לנכות מן הלה אעפ"י שיטעון הלה שהוא מווייף אינו נאמן כיון שכל האומרים שהם קיימין או אם ינשא מי שיכיר חתימת ירי הריוון ודין זה לכ"ע כשרנוכה בו אעפ"י שיטעון מווייף הוא א"כ אמאי אין מקיימין ממנו מחמת חשש ויין וכן לרמ"י וכן לעומדן כפיטעו וועיין:

טל עוד שם הרב סטר שאין כלן וכו' וכתב הראש שאינה כבויה דמילתא דשטיטא הוא וכו' שרונים לקיים הגדה ואי אומר דאין זו קשיא דהבא מיירי דהעדים העירו ואמה שאין חתימת ידיהו אבל לא באו כפני בד' והיה אמאי דכיון דבאו עדים והעידו כן ודאי שהיה נתרצה ואף על פי שוראי נתרצה כזה ופרע ובודאי דכשר הוא השגר וקיימות ממונו קמ"ל שר"ך שיחייקו אותו כפי בד' ע"כ:

ב עוד שם הרב על ככרת האחד רבי הגדה ותמימה מהאי סברת האחד רבי דיש שטר אחר מקיימין כפי בית דין וכו' דאין שאלתם ההתירחות כתב יין של העדים והוא לא איכפת ליה קרא שערר ללא קרא חכ"ן אמאי אין מקיימין ממונו ומאי כהא שבי מיאי סבא אחד מה שיש לחוש באחד יש לחוש כשנים ונר"ך לתת יועם ליה ולני נר"ך עיין וואלי דבחד אמרינן מקרה הוא ללא דקדקו כד' ופה כקיימו או דילמא ויין העדים והכד וואינו טוב לי ע"כ:

בא עוד שם כטור באותו פסיק אבל מאחד לא הגדה רובה לומר מענין אחר כגון הלוואה או מתנה וכמו שכתב הטור כסמך דאין מקיימין היס או אשפר לומר שארר אבל כאחד כדלית לא ומת לא היה נר"ך לאמר ע"כ:

בב עוד שם הרב ומש"ל שישא שני השטרות וכו' משום דמיסיבן שמה הוא ויפיא: ה"ל הגדה יש קנת פסיק דאין היינו בעליהם ג' שנים ליה לאכול פירות בלא ערעור כלל וכפרט כיון שהם שנים האחד איכא למייר דילמא מקרה הוא אבל מקרה כשנים אין לומר:

בג עוד שם כהא לישא וכתב הר"ן דלית דעת הרמב"ם וכו' כפ"ד מקיימין הגדה ולקשיא דמא דכיון שהיו כידו אותם שני שטרות עם קיום כד' כיון ויין האי שטרות כמו שאמרו כנמרא דבינא מחמת ידו ויפי ויין וקיימא לן דאפילו כקיום כד' יביל לטעון מווייף הוא ע"כ:

בד עוד שם כדכרי הטור פסיק כה והקיים מקיימו הגדה ואמאי לא אמרינן כבי האי נושא דאין מקיימין את

ל הגדה ולכרי התום כשפריך כנמרא תריותו כינהו הכונה הני הוא תריותו כינהו ומוקי נכרא אחזקתיה ואש"ל סבכר חתמו אמאי לא יעירו עליו וחתמו ומכני דהעירו עליו אלנו האחרים טעמה תשובה וא"ל לכלן היה אחת כגול א"כ כנסל העיר הראשון עשו מתחלה עד שיתבשר כיון דהיה פסול ודאי אבל כשפלו אותו משום פנס משפחה כשהיבטר כנא רלמזער לא קזה ליה טוב פיקול ומשום הכי לא כתבטל מחס הויבר הראשון עד כאן:

לא הגדה ונס בש"סלון אותו משום פנס משפחה אין להכעירו משום תריותו ואי קיימת אחזקתיה רבא לא הוה ליה חוקה משום דכהא חולקים חסדיה וכו' אין כאן חוקה כלל אבל כפיקול דגולמתא הכל מודים דהנה ליה מעיקרא חוקה דכשרות ונס מה פלארו כערעד רפנס משפחה גילוי מילתא כעלמא היא לרכרי התקנות נר"ך לומר כהומה ועיין שם עד כאן:

לב עוד שם הרב כתב סריכס כסימן פ"כ סבא וכו' נחור להסתפק הגדה עיין לעיל כראש הסימן בדכרי הרב מחודש ככמאי דכתב הר"כ רמ"י לפי מורי הר"ן עד כאן: **לג** עוד שם הרב כתב הראש כתשובה כלל פ' על שטר וכו' וכן כתב הרמ"ן כתשובה סימן ב"ד הגדה עיין לעיל כתבתי הראש המתחלת דעתינוטה להלכה וכו' ואולי ר"ל קאי מצי דכתב וכן כתב הרמ"ן אל אלא לנכא אחד מדייני הקיים פסול ועיין עד כאן:

לד עוד שם כטור פסיק כ"ג גלשה ש"ס כוונת ליתנה שלא יטענו לומר קיום שטרות כשנים ופירשו התוס' וכו' הגדה איכא למירק דאמאי נר"ך לכתוב כמותכ תלתא לכתוב כמותכ כהא הויכא וחד כיתה וכו' דכיון דאיכא שני חתומים וכתוב כיון וחד ליתיה ודאי הינו ג' ויש לו דלא לאלא אשמעינן דאפילו כתוב כמותכ תלתא וכו' ע"כ נר"ך למכתב וחד ליתיה כדו שלא כיון כהא שאמר כמותכ תלתא כונה אחרת וכמו שכתב הראש וכפי זה הידועא רנ"ר א"י בין לשיכובו דהיינו נר"ך לכתוב כמותכ תלתא כדו שלא כאמר קיום כד' כשנים ואינו חדושא ג' לכתתלה אבל כדועכד כשר דהיינו שר"ך לכתוב וחד ליתיה ודאי לא כתב כשר אבל כפי פירושו הראש ז"ל לא אמי עיקר החדוש אלא לעיכוב דהיינו שר"ך לכתוב כמותכ תלתא וכו':

לה הגדה וכמה שכתב הטור אבל אי כתבו כי מותה כי ריבא הוינא והזכירו וכו' איכא למירק מאי איכפת לן אי כתוב שם כי ריבא כיון שהיו שם כפי גדול שאינו טועה לומר קיום כד' כשנים שאין נר"ך לומר וחד ליתיה ככתבו כמותכ תלתא כמי אי היה שם גדול עמהם ודאי שיהיה הכי כמו ומאי אבל דקאמר אלא יש לומר דמה שר"ך שיהיה כפי גדול היינו לומר כדו שלא יטעי כדנמ"ל אבל כל זמן שאין לנו לטעות כדש"מ כגון שהיה זה כפי ארס גדול כמו רב אשי בהא ודאי לא נר"ך למיכתב וחד ליתיה דכלשון כי דיכא לא שייך לפרושי כמו שמוכל לפרש כמותכ תלת וכו' ודוק פ"כ:

לו עוד שם הרב וכתב הר"ן כשם הראש דעיקר החושיה וכו' דלא כמותכ חד הוי הגדה ואמי אומר דיותר יש לנו לטעות ולומר דאין נריכין כד' לקבל העדות כולן כאחד דכזה יש מחלוקת בין הפוסקים מלומר דכ' מקרו טכיס דרכר זה יותר פסוט מהאחר עד כאן:

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן מו

צט

בט כסעיק לאי הגדה עיין לעיל בסמינזה כסעי' טו
אמר הראשון וכו' מהרי"ו שכתב רבעי ממון יוכלו וכו' ע"כ:
ג עוד שם הרב טכיסחתותיים על הספר וכו' דכאלמ' לנמרדי
הגדה ומאי חידוש הוה זה ודאי כיין ראיין נאמנים רסיפא
דלא קרעין וראי דכאלמנים דאמר ברישא הוי דקרעין דאי
לאו הכי הכל חר דיבא האי ע"כ:

נא עוד שם הרב וכמו כהנה אשדו וכו' כפרו סוכר
הגדה וראי דקאמר בגמרא ומגביין כייה רזנה לומר דהוי
כמו נכיה טיין דהאזכר מרע לנשור' או אפטר לומר דמשקרא
סד' דתלמודא רהוי שטר מלוה ומשום הכי פריך ומגביין כיה
אמאי תרי ותרי כינהו ומסכי אוקי תרי כהדי תרי ואוקי ממונא
בחוקת מריה ומייר' הכרת' כשכר כדוי שיבא לטון איין כאלמנין
כהנין ע"כ:

גב עוד שם הרב ומט' רבינו מטטר מקיינס ככד' וכו' שאין
כן דעת הפוסקים הגדה ולא נחה דעתו כדעת שאר
הפוסקים רביין דכאלוי שטר' דנתקיים ככד' בלא ערעור
בוכה כו המלוה ואין יכול לומר מוויף הוא וכו' לא דייקי א"כ
אמאי לא מקיימין מוניה ממונא מפיקין מהאי עשום הקיינס
קיימיה לא מקיימין ועיין לעיל כוה הסמין כהנהה ער כאן:
גג עוד שם הרב ופירשו התוספות ראיין נאמנים וכו' בלא
שום פיסול נהתסי' הגדה ולא כן נראה להראש רמשו' האי
טעמא חוקה דכל שטר נהתסי' בלא שום פיסול אין פוסלין לו
העדים אעפי' שמן הדיוקיה ראי' שהיו פסולי' כיון דאנטיהו
קא מהרי' והיה ליה להיות כאלמנים ולא כקמאי פריך בגמרא
ומגביין כיה ואמאי תרי ותרי כינהו ומאי קוסי' דלה כ' דמגביין
כיה מה קאמר תרי ותרי כינהו אין זה כלום דהא איבא האי
חוקה ראיין שום שטר מעשה כפיסול נגד מוחן העדים וכמו
דאמרינן דאעפי' שהיה הדין שהם נאמנין ועכ"ל משום חוקה
וו מכשרין קלהו אם כן אעפי' דאיבא חוקה דמונא נגד וו עכ"ל
יש לנו להלך אחר חוקה וו כיון דאיבולו דין כדור מבטלין
כגדה וכמו דאמרינן לעיל ע"כ:

גד הגדה כהאי עיני דתפיסה עיין ככסין רמ"ב ע"כ:
גה עוד שם כטור כסעיק לד' העדים שאין כתב דין יונא
ממקום אחר וכו' מחמת קורבה הגדה כתב הטור שהרי
שאיין כתב דין יונא ממקום אחר וכו' או כפולו עדות מחמת
קורבה וכו' כאלמנים וקשיא לי דהא משום כפשיהו רשעים רביין
דחתמו עליה קדושים הא עכרי עכירה ריבול' להיות הם סיבה
שוניאוי ממון על פי עדותן שהם קדושים ואלא כדון הוא אם
ילכו למדינת הים או ימותו ואחרים וכיון כתב דין ודוק כוה
ומאי טנא ממה שאומרים העדים אמנה היו דכריבו דאין
כאלמנים משו' דמשו' וכפשיהו רשעי' ואולי דשאני ההם כאלמנה
דחתמי ודאי בעולה ומסקרים כמה שחוקתיהם ואומרים לוי
פלוני מפלוני ואנו אכל' הבא האמת חתמו אבל מכל מקום
ממה שכתבתי דהם סיבה דויבאו ממון על פרוזן א"כ חתימת
הקדושים שחתמו משו' כפשיהו רשעים אעפי' סיבה אחת
היא הוויכיה לעבוד על דכרי תורה וכמו שכתבתי וראיה
רביה האיבונא משו' כפשיהו רשעים מאי דכתב הרשב"א
בתשובה הכיאה הרב לקמן העדים החתמי' על' הסטר ואחרו
שהלוה היה קטן ראיין נאמנים משום דמשו' כפשיהו רשעים
משום ראיין העדים חותמי' חלא כדנול' והא התם דכשתמו
על האמת חתמו עכ"ל שכן שכתבתי חתימה היה שלא כדון
משו'

אם השטר אלא מעדים שלמעלה וכמו שכתב האמנם כדון
הכא אחר זה ואם כן יהיו יכולין להרחיק ואם יבא אחר כך
שטר ועריו כשיעור אחת אין מקיימים אותו אלא מערי
השטר וכו' ע"כ:

כה הגדה גם כדכרי האמנם איבא למידק ראיין קאמר
דשא היה הקיום רחוק מהשטר הרב וכו' הא דכר זה לא היו
הדיינים יכולין לצאתו רשמו' ועשו שטר הכא הוא ועדין כשיטה
אחת וכו' כל מה שהוא למעלה ואעפי' שימלאנו שריטות עכו'
איבא למיחש שמא ימחוק השיטה ויעשה שטר על המחק
וקיים שם אותם היצרים שהיו חתומים בשטר שלמעלה רביין
שהיה השטר כירו וכול' לכוון ולחתום העדים כדורתם מהם
וכמו שאמרו בגמרא מתחת ידו לא רילמא וויפי ויף וא"כ אשפי'
דאמרינן אין מקיימים אלא בעדים שלמעלה עכ"ל אין כאן
תיקון דיעירו על אותם החתימות שהן של עדים ואולי דהתם
מיוירי על ידי דמיו' אמרינן זה אכל' שיעירו עדים שיהו כתיבת
דוי עבי' השטר לא יהיה יכול זה לכוון כל כך שהיו או מעירים
על כתיבתו וחתום הכי אם הרחיקו הדיינים לא עשום אלא
כדון כיון שחילאו אותם המחק אין מקיימי' לא מערי' השטר
פל המחק ועדין גם כן על המחק אין מקיימי' לא מערי' השטר
לאמין הדיינים של הקיום אעפי' שאפשר שיבא הענין לקיים
אותו השטר על ידי דמיו' מכל מקום משא רחוקה היא וו
ואין לחוש עליה כאן אפ"כ ההדקה שהרחיקו הדיינים תקמה
כשריטות ואין משא לכא' לירויף ואם כן עשו הדיינים כדון
כיון שתקנהו כשיטא אכל' לעיל כשהרחיקו שיטה אחת ולא
טייטוה כדו' הוא שלא כדון כיון דלא עברו תקנה להרחק ע"כ:
כו הגדה גם נראה דיש לראות כדכרי האמנם אמאי
נקט המשא דשא היה הקיום רחוק וטייטוהו ומחק וכו'
וחתך טמא כשהשטר ועריו על המחק והקיום על הכיור אין
מקיימים אותו מקום הדיינים אלא מערי' השטר דילמא מחק
כל השטר וכתב מאי רבי' וכו' ואין לומר דנקט הכי משום
דהכי נקט בגמרא ראיין כן הקוסא' הדרה על בעלי הגמרא
לכך נראה לומר דנקט הכי לומר דאפי' איב' למיחש הרחיקו
העדי' וכו' שהיה שיעור השטר קטן ככמות ולא כסדר שאר
השטרות עכ"ל אין מקיימי' לא מערי' השטר ולא אמרי' דנקיים
גם כן מדויי הקיום ראיין לחוש שהרחיקו כ"כ עד שהוא יכולין
לצאת שטר אחר ועדים וכברט' כמ"ס וכלוה איב' טיה לי ע"כ:
כז עוד שם הרב ודע שהריף והראש לא הוכירו כלל וכו'
דחתמו: הגדה ונריך לי עיון מה יעירו כיתרין אטייטא
רש"א: העדים מעדין שלא היה שם חוכה כלל למלוה
וכמו שכתב הדין וכו' הכיאו הרב זל' לעיל עיין שם:

כח עוד שם הרב עדות וו שפירין וכו' וכתב הדין ויחיה
כי אכריין וכו' מצי' שהוא רחוק הגדה ונראה דהכר
זה שמכריח הדין אינו הכרח רמה איכפת לן אי היו רחוק לגבי
שפן רביין דהיה קטן כשעת דהיה רחוק וקדוה לא מעלה
ולא מורי' דכריבו רכעו בגמרא היו הכי רביין דקטן אשמוציין
אעפי' דלאו כר דעת הוא כשעת דאי עכ"ל האמינו אותו חכמים
כקיים שטרות אמאי קאמר כוג' מלוקות וכוח עביר דריכותא
כגמרא והכי כרא' מדכרי הטור גם כן דלא יהיה אותו האחד
שמנטרף קרוב והכי ריין לטוב דאמר שאמר להנטרף עם
אחר כשר ולא אמר עם אחר גדול דהיה משמע מוניה דמינו
מקפיד אם היה קרוב אם לא ע"כ:

ראש יוסף הלכות הלואה סימן מו

משנו נפשיהורשעים אף כאן יש לומר כן ואולי דשאי התם
 ששטין כעדותו וזשפרע מי שאינו חייב דמי שהלוה לקטן
 הקטן אינו משתעבד דלוינו לאיבד מה שאינו כן כאן עכ"ל נ"ע:
 מה שזמתינו לו תלמינו לאיבד מה שאינו כן כאן עכ"ל נ"ע:
 ג' הגדרה כהאי דינא דכתב הטור ואפילו עד אחר
 אומר לא היה תכאיל ועד אחר אומר היה תכאיל ולא נתקיים
 כאמון כראיה ליהאוי עד אחר אומר דקאח רנאלחן לאואתכאי
 בלמוד קאי לא אכל החלוקות האמורות לעיל ב"כ קאיוהדין
 כמו שזה לאחד אחר תכאיל דלוי עד אומר אנוס הייתי מחמת
 כפי' יהיה כאמון נמי קרח הייתי או קטן הייתי ודאי שיהיו
 נאזנים אעפ"י שאחר אינו אומר כן כך כראה לוי עד כאן:
 נ' הגדרה ומה שכתב בדכאמיס ולא אמרינן דאיך אתי
 על פה ומרע לטטרא היינו משום דכיון דאיך כתב ידן יוצא
 ממקום אחר הוה כאלו לא נכתב אבל מכל מקום לדברי הרב
 רבינו כפי' שהביא הטור דקאח שאם אומר מודעה היו דבריו
 דנאמיס אשלו יוצא כתב ידן ממקום אחר וכן לרבינו הא"י
 בתכאי דקאמר דנאמיס אשלו כיוצא כתב ידן ממקום אחר
 וכן שהביא הטור גם כן לקמן בס"ס ה"ו בדלכוי יש להקטין
 גם כן איך יבא על פה ומרע לטטרא וק"ל עד כאן:

נ"ח עוד שם בטור סעיף ל"ד ואחר כך כתב ר"ל לה"ס שהוא
 אמנה כהאמין: הגדרה וליכא לידיק על זה דתינוח דמשנו
 נפשיהורשעים לוכא מכל מקום איכא משמא אחרתא דהא
 מרעי לםהרות יהיו כמו שכתב הטור כדיון התכאיל ואיכהו
 גופיהו מרעי לכהרותיהו וואולי דליכא חלוק דהכא עדות
 כשר העירו ועל אותן עדות הם העידין אלא שאחר כך ירעו
 שהשטר היה אמנה אבל על העדות שאמרו לא הוסיפו ולא
 גרעו ממנו אבל מה שאמרו כהמון אבל תכאיל היה דבריו
 אותן הדברים היו בגוף הגדות שהעידו ע"כ ועיין:

נ"ט הגדרה כתב הטור וא"ל הראש א"ל כתב בספר ראשונה
 משמע דכ"ל דבר דאמרי לעיל סוכר הראש דאינו נאמן אלא
 כשאין כתב ידן יוצא ממקום אחר אשלו כשלאמרים תכאיליה
 דכרינו ותוימאל דהא לשיל הימון כ"ט כתב הראש דאפילו אחר
 שנתקרה עדותן כבד יוכלין לחזור ולומר תכאיל היה דבר
 נאשלו עד אחר ואם תאמר דהתם מיירי תוך כדי דבור וכמו
 שכתב הטור כהאי דינא דיועד קשיא לוי דהתם משמע דאמן
 אפי' לאחר כדי דבור ואם כאלה דהכא דאמ' וא"ל הראש כתב
 כסברא ראשונה לא קאי אלא אמודעה היו דבריו זה דוחק
 וגם נאמר מה שהקטנו דמשמע התם דאפי' לאחר כדי דבור
 נאמן לשיכך נראש לוי דהתם מיירי בלא שטר דמעיד מה שנוכר
 מן העדות ומה שזכר אחר ואחר כך כזכר יותר ואומרו ומשום
 הכי נאמן אבל הכא מיירי שהוא חתום על השטר ואם היה
 אמת שהיה תכאיל בתוך השטר הוה להם לכותבו משום דמי
 ואחר אם ימות העד היום או מחר ולא מנו לתקונו דבריו
 כי אינו או מת או אינו כאן ומקדק היטב בין הוא בין המלוה
 והלוה קודם שיחתום ואם היה דבר שום תכאיליהו המיחוס
 אותו תוך השטר עיין ע"כ:

כמו מה שכתב הראש בתשובה ה"ט הרב בסמוך דהא העדות
 העידו ולא היו המחויבות אינן כאלהם דכתב ר"ל למה שכתבו בשטר
 שהוציאו המחויבות אינן כאלהם דכתב ר"ל למה שכתבו בשטר
 אם כן אף הכא יומאל הכי כמו וואולי דהתם אי אפשר לכות
 בלא מחויבות ואינו שזה לוי לא נאמר דדינא דעכ"ל ככתב
 הוא כשכתב יד העדים יומאל אבל דין הטור הוא כפי' כתיב
 ידן יוצא ממקום אחר וגם זה כראה לוי דאמרי דאי כתב ידן יוצא
 מיהא בכל גוונא אינן נאמיס ואר"כ נ"ל לומר דהה"ל דמשכנתא
 מיירי דאין כתב ידן יוצא ממקום אחר ועכ"ל אינן כאלהם דהנה
 ליה זה כמינו כמקום עדים כיון דאין בית בלא מחויבות ע"כ:
 ס' הגדרה כיון דכדכרי הלמה בין כדכרי רב מתתיה
 דאמרי דנשכע מי שאמר דתכאיל הוה לומר שכונה דאורייתא
 ולמר פכועת הובת איכא למודק דלמה לא אמרינן כיון דתרי
 העדים אמרי ומעירי דהשטר נעשה כדכרי ואם שטר מכירה
 הוא נכנס בים הלוקח כדיון ואם כן כיון דלפי דברי שניהם
 נכנס זה למקחו כדיון השויה ואחר כך זה אומר דהיה בעיני
 תכאיל וצריך להחזיר לו מקחו והביא עד אחד שמשך דכדכרי
 וזה אומר מלא היה תכאיל כלל במקומו והביא עד אחד שזעיר
 כדכרי ואם כן הוה ליה כלל תרי קשרי שהמכירה היה כדיון
 וכדיון נכנס חולקים העדים אם היה תכאיל או לא היה תכאיל
 אם כן כחוקיקהו ליה הלוקח במקחו ולא נאמן לוי שאמר
 תכאיל היה וכמו שכתב הראש בתשובה שמשל על מי שהוציא
 שטר קנין הכרם וכו' כמו שהביאה הרב גם בדברי הראש
 שא"כ כן ו"ל דשאניהכא דלדכרי כולן לוקחם כן דקנייר לברמו
 וכו' ואפי' לא אמרינן כן בגמרא כשהשטר האחד אומר תכאיל
 היה ועד אחד אומר לא היה תכאיל כיון דלדכרי שניהם הם
 המכירה כדיון אם כן אמרינן נאמיס אנו לוי שאמר תכאיל היה
 ומכילין אם כן המכירה וכו' תימאל דכרי הנמאל הן כהלוואה
 ודכרי הראש הן במכירה והלוקח מוחזק בעקמונה מה שאין
 כן כהלוואה דאדרבה הלוה הוא המוחזק והוא שאמר תכאיל
 היה אין זה כלל לפי דעתיה דהא ליכא דהראש מוכח דאעפ"י
 דקרקע בחוקת בעליה עומדת עכ"ל כאן כיון דכל העדים
 אומרים לוקח זה כדיון יוד וכו' ומשום הכי מצינו מחוקת זה
 הכרם ומקומין ליה בחזקת הלוקח אם כן הכא כמו אעפ"י
 שיהיה ההלוואה בחזקת הלוה הא לדכרי כולן ההלוואה היא
 אמת והמחזק אם כן בחזקת הלוה ואם כן כשלאמר אחר כך
 העד האחד שהיה תכאיל מצינו מחוקתו משום זה ואולי משום
 דהכא כדכרי של הראש כשאר שמי עדים וכאן כדיון הגמרא
 איך כאן אלא עד אחר דכריס אלו בלתי ראויים ואין צריך
 להשיב עליה וצריך לוי עיין ומכל מקום כראה ל"ל רבשהעד
 האחד אומר דתכאיל היה לא נאמר על לקיחתו אלא עד אחד
 אבל בדכרי הראש כשאר על לקיחתו שני עדים ועיין לעיל
 בסמין קכ"ט בהנהוית ותנחמומכל מקום אם היה הכרם ביד
 המוכר והוא מוחזק כפי הנראה תאמר הכרם ביד המוכר ועיין
 לעיל כפי' כ"ט ע"כ:

ס"ב הגדרה לדכרי הדין שזכר כדיון דהשטר יוצא
 מיד בעל השטר דאין העדים נאמיס לומר אין אנו זכרים לא
 השטר מקייים על פיהם משום דאמרינן כבד נחקר עדותן
 ככיתרין אם כן אם אומר כתב ידינו הוא זה אבל אלוכהוהיכו
 דאמרינן כאלהם מיירי דהשטר יוצא מתחת ידן והוה דוחק
 ואפשר לחלק ועיין

ס' כמור בסעיף ל"ה הגדרה וליכ למודק כדיון דאמרינן
 דכשכותבים בתוך השטר ולא הישום שויר מסתמא משמע
 ולא הוה שום תכאיל אם כן כהמעידים העדים אחר כך
 דתכאיל היה ומה שכתבו ולא היה שום שויר היינו כמכר אחר
 שיתקיים התכאיל אמת כאלהם הא סותרין לעדותו והוה וזה

ראש יוסף הרבות הלוואה סימן מו מז

ק

ב עור שם הרב וכ"כ בה"ט כשער כ"א כשם הראב"ד אכל ה"ך
 אברהם בר יצחק ובעל העיטור כתב דקדוקא אמנה דמכיל
 לשטר אכל פרוע כאמון וכ"ו הג"ה ואין להקשות דיהא
 כאמון כמה שאמר אמנה הוא במינו דאי בעי אמר פרוע דאין
 או קושיא דהני רבני בוכרים דטענת אמנה ודאי שקר הוא
 משום דהעדים אין חותמים על שטר שהיא אמנה ואפי' שאלמר
 שאין יודעין שהיא אמנה מכל מקום המלוה כמו אסור לו לטעות
 שטר פרוע ולטעות שטר אמנה שאל יבא לידו תקלה כשהיית
 שטר פרוע ועשיית שטר אמנה יוגבה שטר זה ואם כן היה ליה
 במינו במקום עדים ע"כ :

ג עור שם הרב והקשה הראב"ד למה ימנה במינו דאי בעי
 מחיל ליה . הג"ה ולי קשיא על זה דכיון דאמרין רחב
 לאחרים ואין לו לפרוע אלא מזה האמר וכיון שכן מדרבני נתן
 חייב השילוח ליתן למלוה הראשון אם כן מדיון תורה הממין
 דהאי שטר לא יבנו מבטל השטר אלא ממלוה שלו ואם כן איך
 ימחול זה ממון של אחרים וכיון שכן ליכא מינו והא דאמרין
 המוכר שטר חוב לכירו וחזר ומחל הרי הוא מחול ואי איתא
 כמו שאמרתי אם כן הכא במי בימא הרי אמאי ימחול זה ממון
 של זה דאין זה כלום דהתם כמובר שטר חוב לכירו המכירה
 כפי הדיון אינה מכירה דלא שייך מכירה בכר שאלו כן ממש
 דכשיעבור אונכו ממש לא שכימי תקנו סויה ארס יבול למכור
 אכל כיון שהמכירה אינה חכמה כאלו כאלו ממון של זה שטר
 לו עדין שות על שטר זה למחולו אכל בכ"ד ממון של זה שטר
 מדיון תור הוא של מלוה הראשון כיון שאין לו ממון אחר שטר
 נתן אם כן יש לו למחולו דהוה לאו ליה שלו לא ממלוה שלו הוא
 ושד רחוק לקמן בסמ"פ ו' שהביא הרב כחמורט כ"ד ראשון
 למשמע מדברי הראש שהמוכר שטר חוב לכירו או אין לו
 נכסים כדי לפרוע אינו יכול למחול דמשמע מדבריו דכל זמן
 ששטה היוק לאחר כגון זה שמוכר ואין לו לפרוע ממון ללוקח
 היוק ממנו שנתן כשכיל השטר אין לו למחול ע"כ :

ד הג"ה זעוד ראם או הויה קושיא אין תרבה כמה
 שכתב יש לומר דאין עדין ולמחול ולהסגיד ממנו דאין למדוק
 על זה דהשתא כמו דאמר אמנה הוא נמי יעמיד ממנו דהלוה
 ואמר לו כשיתבע לו שטר אמנה הוא כמו שאמרתי ובי תימא
 דכשאמר אמנה הוא היוב ששטין קנוניא ואחר כך יחלקו
 כביהם אם כן הא איכא השטר ומה ליה פסד מועט ומה לו
 הפסד מרובה ועוד דכשימחול נמי איכא לממר הוא קנוניא
 דיאמר לו אני אמחול לך השטר ואחר כך בחלוק וכו' ואפשר
 למר לזה דהטעם דכאמר אמנה אינו מפסיד מפני
 שיאמר לו אחר כך מה שאמרתי אמנה הוא כדי להשמוט
 את עצמי ממלוה שלי אכל לא משום שהיה האמת כך ואינו
 נראה מהרכס טעמים ועיין עד כאן ואולי דיש לומר לזה
 שכתבתי דכאמחיל אפילו שיהיה אפשר שיהיה כוכר שמומר
 לעכב הממון כיון שנמחול לכובית דין אכל כאמנה לא דהא
 יודע שאינו אמנה ע"כ :

ה עור שם ואם תאמר אכתי ביהמיסה במינו דאי בעי מנבע
 ליה ויל רכב אתחזק בכית דין . הג"ה וקשיא לידעוד
 היום אפילו שיתחזק בכית דין איכא מינו דאי בעי מנבע ליה
 ולומר ככר בתפרעתי מהשטר והאחרות לו פטור ואין לו שטר
 לכך נראה לו לומר דלא שייך למר כאן מינו מטום דטענת
 אמנה טענה ברובה היא פד מאו דאין ארס עושה שטר אמנה
 ומשקם

ט הג"ה כתב הראב"ד כעד אחר אומר תנאי כתב הרב
 דה"ה סוכר דער אחר המשיעו אינו פטור מן השבועה
 ויוצא ה"י הכא חייבו שבועה ואפי' אחר דאין זו ראי' ומוכר
 דלעיל סוכר הראב"ד המשיעו פטור מן השבועה וכגון
 דאמר ליה מנה לי כירך אין לך כירי אלא חמשיקועד אחר
 אומר בכריו אינו חייב שבועה דאוריתא אף על פי שהיה
 במקנת פטור כיון שהער מפייעו וכגון זה הם המקומות
 שהביא מלשון הטור ולא מצינו בה"ה שחולק על זה כפירוש
 נשאי הכא דלעדות המשיעו איכא הכחשה ומשום הכי ראיית
 ליה דהער דאמר לא היה תנאי האמינו התורה בשמים לעינין
 שבטעו ועל זה חולק עליו רב מתירא והטור דמאי שאל טי
 שאומר לא היה תנאי ממי שאומר דהיה תנאי שמשמע ראינו
 חולק עליו אלא על זה וכדור הוא זה ע"כ :

ס הג"ה גם מה שכתב הרב שבעל התרומות חולק
 על הטור ומשמע מדבריו שבעל התרומות סוכר בכרבי הראב"ד
 דהכי נראה מלשון מוה סיבין כל משכיל אם כן הראב"ד ובעל
 התרומות כדרא שטענה זה אינו ראה לעיל בביתן כ"ט הביא
 הרב בכרבי בה"ט הפך דברי הראב"ד לטוב ובה"ט כתב וכו'
 דכיון דההיטיון והאזהרה לא אלתא וכו' לחיוב שבועה גם
 איכא למירק דלעיל משמע דלראש פטור אפילו משבועת
 היסת ורב מתתיה חולק ומחייבו והכא הטור מסכים ל"דברי
 הרב רבי מתתיה הפך דברי הראב"ד אינו ע"כ :

פ"ה עור שם הרב כתב הראב"ד כעד אחר וכו' גם כשימ"פ
 וכו' ובעל התרומות חולק עליו . הג"ה ואפשר לומר שבה"ט
 סוכר דער המשיעו פטור מן השבועה ומה שחייב הת"י אינו
 שבועת היסת אכל מו שכתב שבועה דאוריתא ועד אחר
 מהייעו אית ליה דפטור מן השבועה דאוריתא אכל משכיעים
 אונס היסת דהיי תקינו רבנן דלכל יולי משכיעי אונס שבועת
 היסת דהיי כמו התקנה דמחט סתם ע"כ :

סו הג"ה כתב הראב"ד וכו' אכל מעולם לא ידענו
 עדות זו כתב הרב דמה שכתב הראב"ד דלא כתקיים השטר
 היינו כלא צירוף אכל כצירוף אחר השטר תקיים משמע
 מדבריו דלסוד אע"פ דאין וצירוף כלל ואין כ"אן צירוף אחר הו
 השטר מקיים כלא צירוף אחר וזה ליתא ראה אפ"כ שמעיין
 לעיל בסמ"פ ו' כשע"ף י"ג דכ"אן וזכרים כהלוואה כלל צירף
 צירוף אחר עם העדים אלא נראה לי לומר דהראב"ד בוכר
 דאכילו עלידי צירוף אין מקיימים כיון דהעדים אומרים
 דאין וזכרי כלל אכל הטור סוכר דעל ידי צירוף מ"מ מצטרפין
 ומקיימין וכמו דאמר לעיל ע"כ :

סימן כו

א מלוה שאמר על שטר שכירו שהוא אמנה או פרוע וכו'
 ותכא עליו ברובה ואם אחר כך יתבצ שטר זה מן הלוי וכול
 לומר הלוי אמנה הוא כמו שאמר . הג"ה ואין להקשות
 אמאי לא יהיה כאמון המלוה לו כשאמרתי שהו' שטר אמנה אלא
 להשביע את עצמי כוונתי אכל האם הוא שטר כשר הוא דיל
 דלא אמרי דארס כאמון לו' שלא להשביע את עצמי כוונתי אלא
 כדי לפטור את עצמו כגון שהיה שחייב הוא לאחר' או יכול
 לו' שלא להשביע את עצמי הידתי אכל אם בא להוציא ממון
 מאחרים כהאי טעמ' כהא הכא ודאי לא מועיל וק"ל ע"כ :

ראש יוסף הלכות הלואה סימן מו. נ

הטור שצריך שיאמר המוציא שממנו לזה ואם ידוע שלא לזה
 ממנו אעפ"י שהוא מוציאו אינו גובה ממנו וקפידא לי דהא לקמן
 כבימים סוף הכיור הרב תשכ"ח ה'א"ש כמו שרמזו כאן שפירא
 הפך זה וז' על שטר שלא ככתב בו שם המלוה וכו' כל המוציא
 גובה בו אעפ"י שידע שזה לא הלואה זה הממון ואעפ"י שהעדים
 וכו' לא ידעו מי יהיה מוציא השטר וזה דבר דלא גריבא ליה
 למימר רודאי דאי ידעו העדים שזה המוציא הלואה הממון
 ריפרע לו וזה ברור מכל מקור הא חיוני דכשאיין שם שם המלוה
 אעפ"י שזה המוציא ידעו בו דרודאי שלא ליה הוא זה הממון עבד
 כיון שהוציא מוציא השטר גובה בו והכל אמאי צריך שיאמר
 המוציא או הוציא הוציא לך והכי נראה בגמרא דאמר לרפילא
 לא חיישינן וכו' וכראה דשאר הכא הריהו כתוב בשטר חייב פ'
 לוייתו מחך וכו' משמע דמקשר על מי שהלואה לו ולוייתו משעבר
 עכשיו לטוס ארס אלא למו שהלואה לו אבל התם כתב שם ה'א"ש
 לשון חיוב השטר הוא כלשון כל המוציא כגון שהוא משעבר
 לכל מוציא השטר אעפ"י שא"ל הלואה לזה נראה לחלק אבל
 נראה שיש להסתפק אם דינו של כמקמי יוסף שאמר שם כרענו
 והשטר ועשה שובר כמחל שעבודו ואין אחר יכול לנגבות
 בו אם יהיה כן ה' כיון שחייב ה'א"ש דבשלא הכא חמייק
 דיה שגבה הוא המלוה משה' אם יוציאנו אחר לא גובה בו
 דלא ידעו שמי פעמים דלמכה א' כשתצדד אבל התם דאמרינן
 דאשילו וידעין בודאי שזה המוציא השטר לא ליה זה הממון
 עכ"ל כפרע הוא משום שזה הכי כשתעבד ופרענו ולא כתן לו
 את השטר ועשה לו שובר אם יוציאנו אחר כך אחר מה יהיה
 דינו כיון שכבר ודענו שזה שפרע לא הלואה לו כלום ומה לי
 שהוא לא כשתעבד אלא למה אחר כיון שנתנו למו שלא היה
 חייב לו וצריך להתיישב בדבר אעפ"י ש'הם שון משו דאשטר
 דמי שהלואה לו כתן השטר לזה שמוציאו עכשיו ונמצא שפרע
 כדאוי עכ"ל שאני מקביל ליה צריך קצת עיון וישוב בדבר פ"ב
 עור שם כהאי סימן רמחלק הטור דכשהוא שטר נמור
 חותם כעדים אבל אם הוא כתב ידו בלא עדים מתוך סיכול
 לומר וכו' ה'גדרה. ונשק' מכאן לשני יוסף בן שמעון הדריס
 בעיד אחת דכתב הטור לעיל בסומן ח' דכל אחר מהם יכול
 להוציא שטר על אחד ואין הלואה יכול לומר לו לא מחך לויתי
 אלא מיובב' בן שמעון האחר ופסל ממו ונמצאו דאם יוסף בן
 שמעון אחד יוציא על אחד כתב ידו שהוא חייב לו מכה יכול
 לומר לו הלואה דלכפילה ריחיד לא חיישינן ויגבה אין לומר זה
 דאי קאמר זה בגמרא היינו אליבא דאביי ראיין הלכה כותיה
 אבל לרבא דפסקין כותיה לא חילק מפלגיה דריחיד ויגבה
 יחיד מיוחד כגון שפסל מיוסף בן שמעון וימצא אותו יוסף בן
 שמעון אחר לא חילק רבא כזה אלא אדרכה הוא מוציא ראייה
 בגמרא לומר דלכפילה רבביס' לא חיישינן משני יוסף בן שמעון
 שמוציאים שטר חוב אחד על אחר ולא חיישינן לכפילה אם בן
 לריחיה כ' הוא כפילה ריחיד כגון כפילה דרביס' אם בן לריחיה
 דין פטי יוסף בן שמעון דין זה הסיומן שיון הם כמו שהביא אה
 יהיה כתב ידו כיון דאובא מנו חיישינן לכפילה כן יהיה הדין
 מני בשני יוסף בן שמעון אבל אינו מתקיים על זה שפיר אעפ"י
 שגראה לי ברור משום שלא ראינו למוס' אחד מהכוסקי' שכתב

יוספה כתיב בתיב כרי שלא יבא לרודי תקלה ראשטר ח' ריבא
 ככיו אחרת ויגבן אותו אם כן הוא ליה כמינו במקום ערי' דלא
 אמרינן ליה דאין סהדי רלא היה שטר אמנה וכו' שכתבתי
 לעיל ואם כן ליכא מיומושום הכי אינו נאמן משום מיומושום
 אחרת שיהיה אשטר לטעון ע"כ:
 ו עוד שם הרב כרברי ה'א"ש איכמי שהשטר ביד שלישי
 ה'גדרה משמע אעפ"י שלא נתקיים השטר ואסכנ' מה מועיל
 לו או יהיה נאמן או לא יהיה נאמן לעולם יאמר הלואה אמנה
 הוא ויהא נאמן כמינו דמזוייף או יאמר מזוייף הוא ואי משום
 פיתקיים אחר כך ככית דין זה הנה ליה לומר איכמי שהשטר
 ביד שלישי ויתקיים בכך וק"ל ע"כ:
 ז עוד שם הרב אי אומר המלוה זה השטר אמת וכו' אבל אי
 אומר שטענו וכו' ה'גדרה אין סייק הכא לומר יהא נאמן
 כמה שאמר שטענו העדים ויפרע ה'א"ש כמינו דאי כמי אחר
 אמת הוא שהעדים כדן חתמוהו דאין יגבה כזה השטר כיון
 שאמר שהשטר פסול ואין וצריך לפנים כיון שכל אמנה השטר
 ואשילו אם באמר ונחשוב זה על פה אין לומר שיהיה זה נאמן
 לומר מכה אמת חייב לי כמינו דאי כמי אחר קין אתה חייב
 לי דאם כן אין לדבר סוף. אלא בכל גונס הלואה ישבע הישת
 וכפטר ואין כאן למינו להוציא לא אמרינן לא התורה האמנה
 את הלואה כיון שהוא מוחזק וחוזה אין ארס משו פניו פכמי
 בעל חובו דאלכ למד דאמרינן מיומו להוציא אמרינן לעולם לא
 יהא נאמן הלואה והתורה לא כואמר וכו' תימא הווי גור' הכתוב
 כאן כמי אשילו שיהיה תביעה על פה אין לומר מיומו:
 ח עוד שם הרב כתב ה'א"ש כתב שפסול על רובין
 וכו' והשיב וכו' אשילו רצה זה להוציא וכו' למה לו לשקר
 ה'גדרה ואמאי צריך לו לטעם למה לו לשקר כיון שאמר
 שיכול להוציא אפי' עכשיו מר שית אשנתו הא כשהורה לו אשילו
 עכשו לאחר ששאלת שהממון שלו הא נתנו לו כמתנה ומה לו
 אם משקר כיון או כהודאה ככל גונס כיון שהוא יכול להוציא
 משעבוד אשנתו הא הוציאו ונתנו למחול כהודאתו שהורה
 אפילו שבעשה ה'הורה עכשו ואשילו משקר שלא היה לו שום
 שיתוף עם כל זה כיון שהוא מודה לו שהוא שותף עמו הנה ליה
 כאילו נתקן לו ויש לומר דכיון ששאלת ונשבע ליה כל כספיה
 אף על פי שלא שעבד ליה מטלטלי אבב מקרקעי עם כל זה
 משעבדין הם ואף על פי כן יכול הכפל להוציא ולהוציא
 מרשות וצריך הוצאת רש' משם שיתכם לאחר אבל אם נשאר
 ברשותו והורה לאחר עליהם אם הודאה אמת שהיה מקודם
 ששאל אשה זו הם של כמולל משום שלא חל שעבוד עליהם אבל
 אם הודאה היא לאחר ששאלת כיון שלא הוציא מרשותו עדיין
 כשארין ברשותה אשה הודאה שר אלא שרצה ליתנם לו כהאי
 הורא' איה נתיב רבמה הוציאה מקרובה אסמחמת ההודאה
 אינו דהודאה איה קיין אבל מטעם שר לו לשקר הוא נאמן
 כמה שאמר כהודאתו שהוא שותף דאם רצה לשקר ולהוציא
 משעבודא למה לא נתן לו והוציאו מרשותו אלא וראי שאמר
 אמת כהודאתו עיניו דאי הנה כפי יהיב ליה ע"כ:

סימן נ

א כתב הטור שטר שכתוב בו חייב פלוני לוייתו מחך מנה
 וכו' שיאמר לו המוציא ממני לוייתו וכו' ה'גדרה כר מרכרי
 כזה שם כסור מתוך יוכל לומר כרעתי וכו' ה'גדרה
 אבל להרצה וה'א"ש ליתא ליתא דאם ריהם סיבדים
 האם

א כתב הטור שטר שכתוב בו חייב פלוני לוייתו מחך מנה
 וכו' שיאמר לו המוציא ממני לוייתו וכו' ה'גדרה כר מרכרי
 כזה שם כסור מתוך יוכל לומר כרעתי וכו' ה'גדרה
 אבל להרצה וה'א"ש ליתא ליתא דאם ריהם סיבדים
 האם

ראש יוסף הרבות הלוואה סימן נא

קא

שאלם הנושא עליו כחכירו אין כאמן לומר פרעתי ולא כן
ליכא מינו ושני סטר נמור כמו כתב ידו להאי דווא וגם
הריטבא דורך במסלוקס כמו שמשמש זה לקמן בקימן סט
בעה עד כאן :

סימן נא

א סטר שאין כולא עד אחר ואחר מעיד על וכו' כתב הרב
כפרק נטפוטס תקן וכו' ופריך פשוטא אחר אכיו וכו' הגדה
מאי פריך פשוטא רדושה רבה אשמועינן כמתמתין דהאי
סטר שאין כולא עד אחר פקול ואפילו פכועה אינו מחייב
דעד אחר לאו כלום הוא דהוא אמינא רכל מקום שמיס
מחייב' אותו ממון אחד מחייבו כצדקה אעפי' שאינו מעיד
על פה דהא שנים חתומים מחייבין ממון עד אחר כמו בכתב
מחייב שכועה * ויש לומר דקלמורא דידן פשוטא ליה דעד
אחד כשטר מחייבו שכועה וא"כ כהאי דמה שאמר במתמתין
סטר פכתוב כו' א' לכו פשוטא היינו לענין למינכא כיה
ממוכ' ומשו' הכי פריך פשוטא דלא יצבו כיה דפסול הוא כדי
לנכו' וכולא מה שהבילו לקמורא דלהמכס' אל סטר שאין
חתום לא לאו כלום הוא ואפילו שכועה קשה דמינא דהאי
רדושה אתא מתמי' לאשמועינן * ויש לומר דמי שסוכר כן דעד
אחר כשטר לאו כלום הוא אפילו לשכועה כוכר דדבר זה נ"כ
פשוט דהא משיח' אחר רחמנא ולא משיכת' ומשו' הכי פריך
בנמרא פשוטא עד כאן :

ב עוד שם הרב ועוד דאמרין כמ' דשלו ליה לרבי ירמיה
עד אחר בכתב ועד אחר על פה וכו' אי מודה כהא רבי יהושע
לתק' דאבא ארבה אמין * הגדה * וליה העיר קשיא דמאי
האי דקא בעי אי מודה רבי יהושע כהא לתק' דאבא ארבה
אמינא דתק' דפליגי התם לרבי יהושע ואמרין דלא מנטרפי
כהא מודה דלא מנטרפי רבנא דהתם דתק' דלא מנטרפי
היינו כדקאמר התם בפרק זה כבוד טעמא משום דהו מעיד
עליו שהלנה הייס מנה בעד' האת' מעיד כהא אחר א"כ אמנה
דמספיד האי לא מספיד האי ומשה קאמר תק' דלא מנטרפי
אבל כהא דכל כ' העיר חייבין רמקרו אחר מנה זה כחתימה
וזה על פיהו ולכע' מנטרפין :

ג הגדה נס להרא' כמ' דסכורא לן כ' יהושע דמנטרפין
אשילו שבעדין כל חד אמנה שלו א"כ כשאכיא שני שטרות
שכמכר כל חד כפיה ער אחר או שחתום בכל אחר עד אחר
אמאי לא מנטרפי ל' יהושע וברא ל' לומר דשאני ליה לר'
כהא ערות אחר אעפי' שיהיה כשני עיינין כמו אחר הייס
ואחר לחמר אית ליה דמנטרפי אבל כהא שני עדויות אעפי'
שהם על עינין א' אית ליה דלא מנטרפי ומה' כשני שטרות
שמיכר כל א' כפיה או או חתום בכל א' עד א' לא מנטרפי דהל'
שני עדויות וכל עדות אין כו' אללא עד א' ולא מנטרפי וכוה
נ"כ יתורן הראשונה דכשבע' לרבי ירמיה אי מנטרפי אי לא
משום דהיה כרא' ככ' עדויות כיון שא' חתום וא' על פה וקאטר
דמנטרפין דלא הוי אללא בעדות אחר כיון שאינו חתום העד
האחר כשטר אחר לא כהא שבע עדויות ושני ע"כ :

ד עוד שם הרב כהאי לשיכ' עזמו ולאמימר עדותן
ערות ונכי מכי חרי : הגדה * ולרביה' אמאי צריך
ליה לאמימר בנמרא לומר דמתמתין לן מיירי אללא כשר אחר

חתום לכד וט תימא כשיטא וקאי דלתא לאשמועינן פסולא
דאוריתא במקוסר כשנים כמו כפשוט שפסול מראוריתא
כעד אחר אבל החלוקה לגופא לא צריכא ליה למימר
דפשוטא היא ומאי דוחקיה דאמימר לומר הכי תימא כמו
שאמר אכיו דהוי ער אחר ככתב ועד אחר על פה ומאי
דאמרו במשנה דפסול הוי היינו דוקא לגבות כיה ממשעברי
וכן מצינו בהרבה מקומו בעינין לשון פסול סטר והיינו דוקא
לענין טריפ' לקוחות אבל לכי מריכשים ואולי דהם פזכרים
דגם ענין זה פשוט הוא דהוי פסול לטרוף חלקות ולא היה
צריך לתנא לאשמועינן זה ע"כ :

ה הגדה * אבל ארבה נראה דליכא למירק לאכיו כיון
דליכא שני עדים אחר בכתב ואחר על פה אמאי פסול
למינכא כיה אפילו מכי חרי וכברט לא' אל דאית ליה דמאי
דמכשר אממר היינו ל' שאינו כאמולו לא היו רכרו מעולם
אבל פרעתי כאמן לו' וכמו שהביא הרב כן בשם הגהות * אשרי
וגם הנסחא שהביא הרב כ' כהר רכיוו משה בר מיימון משמע
כמי דלמור פרעתי אפון עולם שמשטרפין היינו לומר שאינו
כאמן לומר לא היו דברים מעולם אס כן משמע דלאכיו אכינו
לא היו דברים מעולם כאמן לומר ואמאי כמדאכיא שני עדים
אחר בכתב ואחר על פה על אותה הלוואה אמאי הוי כאמן
לומר לא היו דברים מעולם ודוחק לומר דאכיו ככירא ליה
כירושלמי סעד אחר בכתב לאו כלום הוא ואפילו בשכועה אס
כן נמצא דליכא כאן אללא עד אחר רעל פה ומשום הכי כאמן
בשכועה ואין ו' קושא דאכיו ככירא ליה דאין מנטרפין עד
החתום עם העד שכעל פה ולא כן נמצא דאין כאן אללא עד
אחר דאמר שהלנו והוא מכחיש את העד וכאמן לומר לא היו
דברים מעולם וישבע להכחישו ועיין לקמן בהראש על דברי
השאלות עד כאן :

ו עוד שם כהאי לשיכ' משמע דמפקא ליה אי מודה ר'
כהא לתק' ואין מנטרפין כלל ועדותו כלה וכו' * הגדה *
ולי קשיא דמה הכרח יש מרבדים אלו דמפקא ליה אי מודה
רבי יהושע ולא הוי עדות כלל דאה"כ דאי מודה לתק' דלא הוי
עדות כלל אבל עכשו דקאמר דלא מודה אללא אית ליה
דמנטרפין יש דין צירוף לכל ואפי' למשעברי א"כ מאי הכרח
איכא לפרושם לאלו הרבדים ואולי לומר דכיון דמודה ר' לתק'
הוי עדותן כטלה לגמרי ואפילו לגבות מכי חרי אס כן עכשו
שאינו מודה אין לכו' למוי מתי מדרבות שינטרשו וכוה וגם
שנכה ממשעברי דאין כלום דאכ' אמין רהא כהא תלוי דאי
אין מנטרפין אין נוכין כלל ואי מנטרפין גוהין א"כ ממשעברי
וגם דמכא ליה לפלוגי כהכי * וכל לומר דמאי דמביאין הכרח
מכאן הפך ש' דשכס היינו כיה האוס' לר' שכס דאמר לאמימר
גובה אפילו ממשעברי וכלאי אינו גובה ממשעברי אבל המ'
לאכיו נוכ' מכי חרי להכי יקשו דהא חתומין דכש' לר' ירמיה אי
מודה ר' לתק' ואינו מנטרף * וא"כ אין דוחק ערו וזהו כבוד
אכיו דאין מנטרפין וא"כ כיון שא' חתום ר' אין כ' אעדות כלל
דהכי הוא סכר תק' התסדאין עדותו כלל ואינו גוב' כלל וזו היא
סכר ר' וזו הוי סיוע לאכיו דאמר דפסול וכת' תשובתו דלא מוד'
מנטרפי א"כ אי הוה ס' דמוד' ר' ולא מנטרפי וכמו שסוכ' אכיו
לא מצי סכר אכיו דנוכ' מכי חרי דהא אין שטרות ערו' כלל כמו
סוכ' תק' דרי' ואוקאן גבי' כלל ולא כ' אין כתב' שכסר לאכיו
גובה מכי חרי הא אין כאן עדות כלל לא ודאי דלא כ' בשכס

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן נא

סכה לא חתם העד האחר ואם כן אינו נאמן לומר פרעתי
דמי כאלו טעני שטרך כדברי מורי וכו' והלוואה היה סבור שחתם
העד האחר עד כאן:

יא הגדה וכפי הנכס שהביא הרכב כמאן כנס הרמבם
דכשאר העד שבעל פה שהוא לקח קצין מידו ויהיה ליה
כשטר ואינו נאמן לו פרעתי דמשמע דאילו לא היה שלקח קצין
מן הלוואה אעפ"י שמצטרפין מן נאמן לומר פרעתי ולא מצטרפין
אלא שלא יהא נאמן לומר להדיא חז' חולק הרמבם על דברי
רבי דיוחן שלא מנינו לשום אחר מן המפרשים שכתב כן
והוא ז"ל נ"כ לא כתב שחלקו עליו רבותיו וזו מוכיח שמסתא
זו אינה חמיתת עד כאן:

יב עד שם הרכב וז"ל רבינו כנס הרמבם וכו' וזו מוכיח כנסתא
הרמבם אשר כידוענו הגדה וליהיה נרא' אדרבה לדין
מרכרי הטור שהבין בדברי ה"י כן כמו אוקן כנסתא שהביא
הרכב מרקאמר כרכרי הרמבם מצטרפין ונעשה מלוה כשטר
גמורה ואח"כ דמי דרמח ואם אוקן אעפ"י שזו מוכיח
כמכר השטר הוי כשטר גמור לטורף כו' מצטרפין וכו' ורבינו
הרמבם ז"ל לא נכתב לו ונעשה מלוה כשטר גמורה וזו אינה
דרכין השטר באותם דברים והוי אפילו לנכות מצטרפין
כדיון אח"י נרדף ליה לומר כשטר גמור לטורף מצטרפין ביחא
הוי כשטר גמור דיון כיון שהו' מין כרכרי הרמבם כן דכעס
כמלוה כשטר גמורה ה' לטורף מצטרפין אלא ודאי מדנרדף
ליה כרכרי לפרושי כ"כ משמע דרכרי הרמבם לא הכין לא
לעבין פרעתי לכו' ונראה הרכב ככר תרצו כדרכו דאמר
ונראה מרכרי רבינו וכו' ולפיכך לא כתב אבל הרמבם כתב
משמע דסוכר השטר דה"ל חז' אינו חולק על דרכי האמורים
לעיל והשטר סוכר דמצטרפין אינו אלא אחר העד האחר
קביתו וכו' ואינו נאמן לומר פרעתי דהכי קאמר ומיהו לא נבי
אלא הכי חז' ולא מצטרפין מרקאמר ולא מצטרפין משמע
דנס פרעתי אינו נאמן לו ח"כ דרכרי הטור אינו נאמן לומר
פרעתי ולא כתב אבל הרמבם כדכתבנו ש"ע חולק על ע"כ
דלהרמבם נ"כ הטור סוכר שאינו נאמן לו פרעתי אפ"כ לא
קבין ואילו כפי אותם כנסתא שהביא הרמבם שכתבנו חולק
עכרכרי הטור שהיה הוא סוכר שאם אין כאן קצין שיכול לומר
פרעתי כיון שבקבין קאמר שאינו נאמן לומר פרעתי אלא ודאי
דלא ס"ל הכי לטור כרכרי הרמבם והוכחת הלשון שבכתתי
אינו מוכרח שהיה כן ע"כ:

יג ע"ש הרכב ומ"ש אבל כ' שטר וכו' והכר אהרן מטר חז' תירץ
ובדנרדף שאותו שמעיר ע"פ מיד על ההלואה: **הגדה** ולי
קבין כיון דלהר"ש קיימין דאמר דאף אותה החתום כשטר
אמרינן ודאי שראה שנמכר השטר א"כ איכא שמי עדי מסירה
ומה צורך לראות ההלואה כעלמא ה"ס יהיו שמי עדי מסירה
על שטר ה"כ שטרך שיראונו כ' ההלואה לא מתאכנו ולא ראינו
לשום טעם שיאמר הכי אלא כיון שיהיו מהוכתוב כשטר דמי
ואין צורך לראות ההלואה וכו' כיון דאמרינן דמצטרפין אחאי
צריך אותם טעם לראות ההלואה כיון שראה המסירה וכו'
העד החתום ראה המסירה דיון וכו' אין לדברים האלו עיקר
יד' עוד שם בהלוי לשיא מרכב וק"ל דא"כ לטורף כשטר א'
ועד אחר על פה ועד אחר כשטר: **הגדה** וקצת קשה
דנראה דאין ון קושיא דמצטרפין שמי שטרות לאשמיצין
דאפילו איכא כ' עדי מסירה ושמי עדי חתמה דאין מצטרפין
וכו'

ד עוד שם להר"ש דאמר דהכי פירוט דמשעתין עד אחר
ככתב וכו' שנסמך בכפיו וכו': **הגדה** מ"מ מרכרי
הר"ש דמחלוקת אכיו ואחמיר לא היה אלא לעבין משעברי
אבל לכוני חרופו אינו מודה דנבי קושיא ליה ראה מהר"א
סהכין לאחמיר לומר שמצטרפין דמשמע דאי מודה רבי
יבואע לתא קמא דלא מצטרפין אין עדותן עדות כלל והכי
סבירא ליה לאכיו ועל מאי דכתיב דהיינו דאיכא עדי מסירה
על זה מביא ראה דמצטרפין ודלא לאכיו דסוכר דלא
מצטרפין ואילו מצטרפין אין כאן עדות כלל כמו לתא קמא
וכיון שכתבנו לעיל ואפשר לומר דה"ל דלא מצטרפין להיות
מלוה כשטר כיון דאח"כ חתם וא"ע שאלו טעמיה כפיו ה"ס כ'
עדי. וזו מצטרפין אבל מלוה על פה מצטרפין ודוק ע"כ
ד עוד שם להאי לשיא כתב הר"ש ואפ"י הכי לאכיו
לא מצטרפין למינכא כיה משעברי: **הגדה** ותמיהני
מה"ס ויתר בשטר דעלמא דכיוק השטר רע"ל פה אחר רכפיו
כמכר ומסתא אמרינן ממש כמי כפני החתום א"כ כן
הא איכא שמי עדי מסירה כשטר אחר ומה"ל אם חתם סם
אחר מן הגרים אולא חתם ה"א איכא עדי מסירה ואם כן
לאכיו למה לא יהא חז' כשטר לטורף משעברי דהא
הכא לא טיך לומר מצטרפין אולא מצטרפין דהא תרווייהו
על המסירה אחרים ואין לומר דככירא ליה לאכיו דלא אמרינן
מסתא אותו שחתם על השטר ראה גם כן שבמכר אלא
אמרינן דלא ראה המסירה דהו' ליתא דהא רבי אלעזר דאמר
עדי מסירה כרתי אם ראינו שטר שהתאזר בו שמי עדי
אף על פי שה"ל העידו על המסירה אמרינן מכתמא שראו
מסירת השטר וככר א"כ ודאי דאכיו לא פליגי על זה' ועוד
דאם כן אחאי תלו מחלוקתן במשטר או לא מצטרפין בימרו
דלאכיו לא אמרינן מסתא דראם מסירת השטר ולאחמיר
אמרינן דמסתא ראה מסירת השטר אלא ודאי דלאו כהכי
תיאור א"כ ה"ל הר"ש קושיא ואפשר לומר כיון דאיכא עד
חתום ועד על פה חסיד ליה כשתי עשויות אעפ"י שהמסירה
היתה כפני שניהם כיון דחזין הסתא עדותן מוחלקת לא
מצטרפין ועיין עד כאן:

ה **הגדה** ועל דרכי הירושלמי איכא למידק דכיון דלא
מנאו לקיים אלא לחתימת עד אולא אחר לא א"כ הוה ליה העד
האחר כחאן דליתיה ואין כאן אלא עד אחר ואם כן אחאי
קאמר דמצטרפין ונכח מכוני חרי ואינו נאמן לומר פרעתי
כפי דעתן מינאש או אכיו לפי דרכי ההנהגה אחאי אינו נאמן
לומר לא הו' דברים מעולם ככנסתו דהא אין כאן אלא עד
אחר דהו' החתום כיון שלא נמכר בו לקימה אמרינן מוויף
הוא שוייב המלוה ואין כאן אלא עד אחר ואפ"י אם מודה הלוה
שכתבו והמתוס בו שמי עדי ע"כ כאן נאמן לומר פרעתי או
לה"ס כמינו דא"כ כפי אחר מוויף הוא ע"כ:

ו **הגדה** וכדכרי הר"ש מינאש איכא למידק דאין קאמר
דאינו נאמן לומר פרעתי ואחאי אינו נאמן ה"א אין כאן שעת
לומר שטרך כדרי חז' כפי דאמר לו כיון דלא דאיתי כשטר
אלא עד אחר לא הקפתי ככר וכו' דאמרינן ככל דוכתא
דכשטר אינו עשי כדאנו יכול לומר להכי הנחתי השטר
בידך וכו' ואפשר לומר דסבירא ליה לר"ן מינאש דהכא מיירי
דאעיקרא אחר לשני עדי שחתמו כשטר והכי קאמר
העדים שהו' גוה להם לחתום אלא שלאחר כן ככניל טעם

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן נא

קב

דאין מצטרפין היינו לענין גביהו אבל לענין שבויה לא דבר
 כזה הלא כד ראי לענין שבויה מאי איין מצטרפין קאמר ואין
 זה כלל דמאי רדיון כן מוכרי הרבא ראינו מזה שאמ' שאמ' י
 אח' וכו' אימי כלום ואינו כלום משמע אפילו לשבויה דאי לא
 אלא לממון למה אמר אימי כלום לימא שאמ' א' חתום ככתב
 זה וכו' איין מצטרפין אלא דאי מדאמר אימי כלום משמע אפילו
 לשבויה ומאי קאמר אין מצטרפין הויא הכונה הכי דהוא
 אמר אימי כלום דמשמע אפי' בשבויה וכמו שכתבתי והוקשה
 לרבנו דאפילו לרבנו לגבותיה הוי ראינו שוועיל דהא איכא כ'
 עדים אחר ככתב זה וכו' ככתב זה וכו' קאמר דאין זה כלום
 דאיין מצטרפין וכיין שאין מצטרפין א"כ הוה ליה עד א' כשטר
 לכד ולאנו כלום הא וק' ל' ע"כ:

ו' עוד שם הרב שטר שאין חתום כן אלא עד א' כתב הרב
 רבינו אשר פ'נט פשוט ורשומי כפ'כ דתוכות וכו' ה'ג'ר'ה
 איכא למידק דנר דקסי מירושלמי מדידה אדריה דהא לעיל
 הכי'א הרב האי בעיא עבמה מה ורשומי לענין בירוק וביינו
 לענין גבייה וקאמר דמצטרפין ונזכין כו' והכא נשאלה לענין
 שבויה וקאמר דמחייבים אותו משמע דכבי האי גוונא אין
 מצטרפין לענין ממון א"כ קשיא רידיה אדריה ונראה ל' שבויה
 מחלוקת בירושלמי דר' חני אמר ועירי כבי כהאי גוונא לענין
 אצטרפו לנכות כו' ממון אבל לענין שבויה פשיט' ליה דמחייב
 שבויה דכל מקום ששמים מחייבין אותו ממון אחר יחייבו
 שבויה וסבירא ליה כאמרי דאין שטמטרפין אבל ר' מכא
 ס'כא כבי דאמר שאין מצטרפין לענין ממון וכעי לענין ממון
 וכעי לענין שבויה אי מחייב כהאי גוונא שבויה או לא אי
 אמרינן כיון דליכא קיום אלא לחד כהדא אבל לאחר ליכא
 קיום א"כ הוה ליה כאלו לא חתם כו' השטר אלא חר סבירא
 ועד אחר לאו כלום דהוה ליה משיבם ולא מפי כתבסאז דילמא
 כיון דאמרינן קיום שטרות מדרבנן אבל מהין תורה עדים
 החתומים על השטר נעשה כמי שחקר' עדותן ככ"הא יבא
 מתורת פסקא ונעשה שטר דגלי קרא דיוועים עדותן ככה
 זו היא בעייתו אבל מ"מ קשה ד'א"כ כתב למה אינו כלום דהא
 כמי נלי קרא דכל מקום שם כים מחייבים אותו ממון עד אחר
 מחייבו שבויה דהא קרא קאמר ע"פ שנים עדים יקום דבר לא
 יקום ע"פ עד א' דלממון הוא דאינו קם אבל קם הוא לשבויה
 וכמו שאמרו לכל עון ולכל חטאת אימי קם אבל קם הוא
 לשבויה א"כ הא קאמר קרא דלכל דבר אינו קם כשנים אבל
 לשבויה קם א"כ כמו כשנים החתומים על השטר יהיה מחייב
 לו שבויה וא"כ למה אינו כלום ע"כ:

י' פ'ה'ר'ב' אבל ד'מס' כתב כו' דימה הרב דין זה לנסבא
 דרבי אבא' ה'ג'ר'ה קשיא לי כיון דהטעם הוא בעד אחר
 החתום כשטר דאם כאן לומר פרעתו ויבוס דהוה מחייב
 שבויה ואינו יכול לישבע א"כ ה'האי נר'ך שיהיה העד כשטר
 ואם לא יהיה העד כשטר לא אמרינן הכי אלא יהיה כאמן
 לומר פרעתו הא כיון דמורה לרבנו העד הא הוה ליה מחייב
 שבויה ואינו יכול לישבע ומה לי כשטר ומה לי על פה הא
 מורה לרבנו העד ועד דהא מביא ראיה מהכא דרבי אבא
 והתם לא שייך שטר אבל זהו י' דהיות דיידי הא דרבי אבא
 דמסבא דלא וזה י' העד דהוה מורה וכמו שכתב כן הרב המגיד
 על ה'מס' א"כ ח'ג'ל פי ששים לא ידעתי מנין זה לו הא מכל
 מקום סבירא ליה לרב המגיד האי דוכא דמחייב שבויה
 כו' ב' 26 2 ואינו

וכמו שצריך לומר כן סרב לענין תרונתו שמתרן כסמוך ואמר
 ואפשר ליישב דהכי קאמר שעד א' החתום עכ"ל וידענו שלא
 נמסר כפנינו וכו' ואין זו קושיא דכשלא כתיבנו של הרב
 בהכרח נר'ך שיהיו שטרות כד' שיהיו שם כ' עדי מסורה
 או שני עדי מסורה דאי לא מיידי אלא כשטר אחד ואיכא עד
 אחד דמסורה ואיכא עד החתום דלא ידע המסירה כדראי
 א"כ ליכא שום חדוש כהאי דינא כיון דליכא שני עדים על חד
 עכ"ל או דמסורה או דחתמה וכדאי דלא מצטרף עד
 דחתמה עם העד דמסיר' ונשאלה הא אמר טוב הדוס לשיכ'ך
 כיון שצריך לומר שהעד החתום לא ראה המכיר כ'ר'ך כהכרח
 לאוקמו בשתי שטרות כרי שיהיו שנים ממסירה או מחתמה
 אבל לה' אהרן מטרבא מה שרונה לאשמעינן בשתי שטרות
 כרי שיהיו שנים ממסירה או מחתמה דהיינו שהעד בעל פה
 לא ראה ההלואה כיון דלכא ביאת כשטר א' ונר' אחר על פה
 ועד אחר ככתב הוה מצי לאשמעינן זה דהא נמבר כפני
 שניהם דלבראש קיימין דנר'ך שיהיה נמסר כפני שניהם
 ומכתמא הכי הוה יותר הנטרפות איכא כהד שטר א' כשנים
 א"כ הדין לאשמעינן יותר ראו היה לאשמעינן זה כהד שטר
 ממה שימעינו בשנים ע"כ:

טו' עוד שם כבוד סעיף ג' שטר שאין חתום כו' אלא עד א'
 או שנים ומנא אחר מהם קרוב או פסול כתוב בשאלתות
 שאינו כלום לנכות כו' מכני חרי ויכול לכפור וכו' ה'ג'ר'ה
 קשיא לי דמנא ליה לבראש דהשאלתו סבירא ליה דאפי' לשבויה
 אינו מחייב דהא מה שאמר יכול לכפור ולטעון פרעתי היינו
 ריינו כעלמא דער אחר שיכול הכטען להכחישו לישבע כן
 הכא כמו יכול לכפור אבל כשבויה כדמו ופרעתי נמוי כאיני
 בשבועת היבט דלא סבירא ליה כה'מכס דאמר מי שאינו
 יכול לישבע משלם ועוד אי כדברי הר"ם למה ליה לשאלות
 לומר לנכות כן אפילו מכני חרי דמשמע דלענין גביה כלבד
 הוא דאמרינן דלא מהני אבל לענין שבויה מהני ודאי דאי
 לאו הכי נימא אינו כלום אפילו לשבויה אלא ודאי דלשבויה
 אמרינן דמהני ואולי דהראש רייך לישכא דכתביה שאלתות
 אינו כלום אפי' וכו' למה הכי ליה לומר אינו נוכח כו' אפילו
 מכני חרי מאי אינו כלום דקאמ' לא ודאי דאפי' לענין שבויה
 אינו ולישכא דהראש משמע דייק מהאי דאמר ויכול לכפור
 כו' אי היה מחייב שבויה הואך ויכול לכפור כו' וכבר כתבתי
 מאי דקשה ליה לאפשר לומר דאי איתא דאית ליה לשאלות
 דמחייב שבויה לא הוה ליה לומר ויכול לכפור כו' אלא הכי
 הוה ליה לומר שטר שאין כן לא עד אהד וכו' אם כבר אימי
 גובה אפילו מכני חרי אפוא קאמר ויכול לכפור וכו' זה אינו
 שיה לי וכי תימא אי איתא דהשאלתות דאינו נוכח אפי' מכני
 חרי כוכריס אבל מ'ה מחייב שבויה איכא לאקטווי דהאי
 שאשמעינן דבעד אחר לא גבי אפילו מכני חרי פשיטא הוא
 דאין זו קושיא דאשמעינן דאפילו שהעד חתום והיה אמרינן
 דיוכל לומר לו מהלואה אם כן שטרך בידי מאי כעי ואם יטעון
 פרעתו אינו כאמרו הוא להו' למימ' מחייב שבויה ואינו יכול
 לישבע ומשלם ולכבי אמר שיכול לכפור כו' כשבויה וע"כ
 אם אחר פרעתי לא אמרינן מחייב שבויה הוא ואינו יכול
 לישבע ומשלם וכר'ך לי ענין ע"כ כאן:

יו' עוד שם ה'ג'ר'ה וכדברי הטור שכתב וכו' ה'ה'ר'ב'
 שאפילו חתם וכו' איכא למידק דנימא דמאי דאמר ה'ה'ר'ב'

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נא

ואיני יכול לישבע דמאלי לא הוי אלא כשהעד כשטר אבל
 אי מעיד בעל פה לא אמרינן מחוייב שבועה וכו' ואי דליכא
 למימר לרדיה משום שטרך כדו מאי בעי אבל לי נראה
 דלהלכמס בכל גובהא אחר דאמרינן מחוייב שבועה ואינו
 יכול לישבע ומשלים עמו חתום כשטר דקנט ארריה לחדשא
 בקטו לא משמעין דלא כחזן דאמר דער אחד כשטר לאו
 כלום הוא אפילו לנכוע קמ' דמחוייב שבועה והשטר אמרינן
 דהוי מחוייב שבועה וכו' היינו משום דהוי גורת הכתוב הכי
 דכח דאיכא עד אחר מחוייב שבועה וכיון שכן הוא כיון שאינו
 יכול לישבע הרין הוא ששלים אבל היכא דליכא חייב שבועה
 ליכא למימר הכי אס כן ליכא הקושיא דהקטא הרב המגיד
 דאין יפה כח עד אחר כשטר משני עדים על פה דאמי אומר
 דאפילו עד אחד בעל פה לכו סברתו דנרוע עכא הוה ליה
 מחוייב שבועה להלכמס ומשלים ומשלים שכתבתי עד כאן :
 וכן הגהה ומיהו קשיא לי כיון דלהלכמס אס ישעון לא
 לוייתיה הוה נכוע להכחיש את העד וקיימא לן דמיגור דאורייתא
 אס כן אמאי לא יהיה כחזן נה לומר פרעתי כשבועתו וסייה
 חייב מן התורה כמיגור דאי בעי אמ' להדיס דאין לומ' דכשאר
 פרעתי מחוקקין ליה באמת אלא משום דהוי מחוייב שבועה
 הוא דמחוייבין ליה דח' און לומר רבר זה דאמרינן דאמר אמת
 ועכא מחוייבין ליה דהתורה דרביה דרבי נועם לא דהשקיקין
 כיה כשאז' פרעתי או אחר אמת אי לא דאפשר דלא אנו' אמת
 ומה שאמר פרעתי ולא אחר להדיס משום דכאזכר דלא הדיס
 היה מחוייב שבועה ומשום הכי אחר פרעתי כדו שלא כחייבו
 שבועה ומשום הכי אמרינן הוה ליה מחוייב שבועה שהיא
 לא הדיס היה רובה לישבע ולא טען ואמר פרעתי כדו שלא
 ויחייבוהו שבועה משום הכי משלים ומשום הכי אין מאזינין
 אותו כשאמר פרעתי אבל מכל מקום הקושיא שהקשיתי היא
 קושיא דאמאי און מאזינין אותו לומ' פרעתי כשבועה דאורייתא
 כמיגור דאי בעי אחר להדיס ואין לומר דלא אמרינן האוימינו
 משום דהוא דוה לא רצה לומר להדיס משום דאיכא עד אחר
 נגדו דהא חונקיה רבה מיגור כיצא כוה ועיין בפ' חוקת הכתום
 בדבריו התוס' דף ל"ד ע"ב :

ואס כן אין מחוייב שבועה וכו' איה אפשר לומר ליה דמה שאמר
 דמחוייב הוי כהאי גוונא כשאמר פרעתי מורה שבוה לחתום
 שכי הערי ולא חתם אלא האחד ואמר פרעתי הוה ליה מחוייב
 שבועה דהוה מורה גס כן שבוה לחתום שכי העדים ולא חתם
 אלא האחד אבל אחר מחזקין לא ליה כלום אס כן הער החתום
 הוה ליה כאילו מעיד על ההלואה והוא מכחיש בו אס כן הוה
 ליה מחוייב שבועה להכחיש את העד וכשאמר פרעתי הוה
 ליה מחוייב שבועה ו' שאמרתי ואינו יכול לישבע דמורה לכדרי
 העד ואמר פרעתי ומשלים ויש לרמות זה חדא דאין זה מכחיש
 את העד ממש דהא אפשר שיהיה כחזן שהוה אמ' שבוה לחתום
 ולא ליה כלום דאין מצוי שיאמר העד שהוה עגמורא כתיבת
 הדמיס דהא כשטרות שלכו לא צריכו לומר הכי ומסתמא דהוה
 זה כשאז' שטרות ועוד דהאי טענה הוי טענה פל אמר דאינו
 כאמן הלוה עליה ואפשר דהא כאמן עליה כיון דליכא אלא
 עד אחר כמתן דאס הוה רובה לומר לא לויתיה ולא צייתי
 לחתום כלל ובכל זה לא יתייבס לי ועיין ע"כ :

בא עוד שם ואנליהו דבר תימא היאר יפה הכה וכו' ואס
 תאזר שאני הכא דמני לומר שטרך כדרי מאי בעי
 הגהה ולי תימה הרכה דאין היה עולה כדעת לומר דהוה
 טעמא הכא משום טענת שטרך כדרי מאי בעי ולרבר דקנט
 ליה האי טעמא לאמת ואס כן אמאי נדיק ליה להלכמס א'ל
 טעם לחייבו כש' אחר פרעתי משום דהוי מחוייב שבועה ואינו
 יכול לישבע ומשלים דמשע דאי לא הוי האי טעמא וסייה
 פטור כשאמר פרעתי הא' יכול לטעון שטרך כדרי מאי בעי וכי
 תימא דהאי טעמא לחדיה לא סני לחייבו אס לא באזטרות
 מחוייב שבועה וכו' אס כן הכא מאי ראויס הכיאו מכתב דנו
 דאמרינן דכאמן לומר פרעתי ולא מצוי אחר שטרך כדרי מאי
 בעי דשאני התם דמאי רמיז' לומ' פרעתי ולא מצוי אידך לומר
 שטרך כדרי מאי בעי היינו מאז' לייכא לא שפינה אמת דשטרך
 כדרי וכו' אבל הכא דאיכא הוה לא יהיה כחזן עד כאן :
 בב הגהה ולרבריה הכא דאין דין הוא טעמא של הלכמס
 דמשום דמני למימר שטרך כדרי מאי בעי משום הכי חייב אס
 כן לעיל כשירוש' היסמא שהכ' הוה כדרי הלכמס דעד אחד
 ככתב ועד אחר על פה מצו' דאין ואז' הכי יכול לומר פרעתי
 אמאי הא איכא עד אחר כשטר וישום דאיכא אחר גס כן על
 פה מצטרפין הפסדי ועוד נראה דלכילוי פלמא אי לא הוה לא
 חד כשטר אינו גובה אפילו מבני חרי ואני הייתי אומר לרעת
 דלכמס דקאמר דבעד אחר חתום כשטר אחר פרעתי שטרך
 לשלם ולעיל לבב אי ליכא אלא ח' כשטר לא גבי מבני חרי וכן
 לאביי דאמר און מוויאלין לא גבי מבני חרי היינו דוקא לענין
 טענ' להדיס אבל אס ישעון פרעתי יהיה הרין כחזן הכא דמשלים
 מתקן שאינו יכול לישבע אבל לדברי הרב קשיא דאין קאמר
 דעד אחר ככתב קאמר דלכמס פרעתי משום דאיכא שטרך
 כדרי מאי בעי הא להלכמס לא הוה וכמו שכתבתי עד כאן :
 בג הגהה וכדברי הלכמס אס ח' און מוכנס כדרי
 ככתב שאז' פרעתי מתקן שאינו יכול לישבע משלים הא כתב
 דלכמס דעד ח' ככתב ועד ח' על פה כשי' הכא ח' הכתובות
 כשפרעתי שחאמן לומר פרעתי ולא יבנה המלוה אפילו מבני
 חרינו ואיכא קושיא כלל דהתם לא הוי מחוייב שבועה דהא
 אס יאמר לא הוה כדריס מעולם יהיה חייב לפרוע ואינו
 מחוייב שבועה דאין לו להכחיש כשבועתו לשני עדים וכיון

שכן שאינו מחוייב שכונה בהכחשה עכשיו שאומר כדעתו יהיה כאמן דאינו מחוייב שכונה וכמו שכתבתי לעיל דווקא בנות הכתוב ע"כ :

בר עוד גם כדכריהטור כסעיק ה' וכן כתב בה גדולות שטרף דחתים וכו' אבל מחייבים שכונה אפילו אפומיה הגרה כונת אפילו כן היא לא מכעיא טאם העד היה חתום לכד כלא עד כסול עמו דודאי מחייבין אותו שכונה מחייב עבר אלא אפילו אם אחד מהחתומים פסול והוא איננו רפסול הוא גם כן ולא תשיעיק אפומיה ואפי' שיכא עד על פה ויעיד דכין דחתם כו הפסול אם כן גם הוא כפסל קאל דלא מיפסיל כדירוק הפסול ואם יכא על פה ויעיד על הענין מחייבין שכונה אפומיה אבל כחתם עטר א' דחתים כיה עד א' כשר ועד אחד פסול אין מחייבים שכונה כפסול העד החתום כל זמן שלא יכא על פה ויעיד ומסוס הכי נקט בהג' אשומיה אבל אם לא בא העד להעיד כע"פ און מחייבים אותו שכונה כפסול העד החתום ולא אמרינן רוחא שכיב וכו' ויהיה מחייב שכונה דהא הוי שטרף חספא בעלמא הוא ומוויק מתוכו הוא וכמו שכתב הרמב"ם ואכתוב לדעתך כה טעם הדבר וכן משמע מדברי הר"ף שכתבא הרב ואכתוב כזה עוד יותר מכוונת כס"ד ע"כ :

בר עוד גם הרב וכתב כי בפרק זה בוור מתברא דלא משביעין אשומיה דכשר דכי קמבי נמצא וכו' דאי לא תימא הכי וכו' ואיכא קצת דיוק בהכרי כי דמאי ראייה הביאמן המעשה לומר דלא משביעין ליה אשומיה דער כשר דבא על פה והעיד דהילכך מהניתין מיירי כשטר פסול ולא באו העדים על פה להעיד משום הכי מחזיקין ליה כפסול אבל אם יכא על פה מקבלין עדותו וק' ולהדמכם החלוק הוא לסכרתו דמתניתין מיירי שכאן כולם להעיד אבל אם לא מודע שכאן מתחלה כולם להעיד או אם הם ג' או יותר השטר כשר דאמרינן רוחא שכיבין למאן דקשיט וכו' אבל אם הם שנים פסול השטר מבל וכו' ע"כ שיכא העד השטר על פה ויעיד כהן :

בר הגרה ולדברי הר"ף נריך לומר דמתניתין דאמר נמצא אחד מהם קרוב או פסול וכו' נכנס וכו' נמצא אחד מהם קרוב או פסול עדותן בטלה מיירי כדגיל עמו וכדראי דהיה מחירו שהיה פסול ונכא בירק עצמו עמו כדלי להעיר משום הכי כל העדות בטלה דהא השייתיד עז רשע ונתבטל כל אותו עדות דאי לאו הכי כהה"נ א"אזי כל העדות פסול עד כאן : **בו** עיר שהול' הרמב"ם כפרס י"ד וכו' שטר שיש בו שני עדים וכו' מוויק מתוכו ודקדק הרמב"ם וכו' וכמו שכתב הרמב"ם בפרק המהלכות הו"א שיש שם ערו כדור הוכו שהרי אפשר שחתמו הכשרים והניחו מקום לגדול לחתום וכו' וכו' הגרה איכא למידק אמאי אחד כשהעדי רבים כשתמא דיוחא שכיבין למאן דקשיט וכו' וכשהעדים פסים קאמר דהוי מוויק מתוכו וכל העדות בטל מימא רוחא שכיבין למאן דקשיט מיניה ואם כן בא זה הפסול וחתם עצמו וכיון שכשר למאן כפטי שני עדים אחי פסול ולא יבנה כו נראה לי לומר ליה דשלא כהה"נ רבים ואם לא יהיו שם הפסולין יש כשטר עדים כשרים כהא אחד דאמרינן ממתמא רוחא שכיבין למאן דקשיט ר"ן דאי אמרינן כהה"נ השטר כשר בעדי כשרים כהא ת"י הכי אבל אם הם שנים דאפילו אי תלין כרוחא

שכך למאן דקשיט מוכיח לא בשאר בזה דין שטר נמצא דאם העד פסול נזריק השטר ולא נכנס להכשירו כפיס דר אס כן אין כאן שטר וכיון שכונרין שיכא העד השטר בעל פה ויעיד על הממון דמהשטר אין ראיה כלל דהוי שטר חספא כפולחא הוא וכאילו אינו ומסוס מה שכתבתי בפ"ב הר"ם בכתובה הכיאה הרב בעל הטורים כהמין זה על גזאת פסגא אחר מעדיה קרוב וכו' שריך שיהא וכו' העד הכשר כל מה שהיה בענין ויכא ויעיד כפי כ"כ כע"פ ואינו מועיל במה שהיא חתום כשטר הנואה שאינו כלום כיון דאיכא כתוב כו קרוב או פסול ואין לסמוך עליהם כלל כהן דלויכא כנואה אלא שני עדים כלכד כמו שכתבתי ובל זה ברור ודמת וכן יש גם כן לומר כדברי הר"ף שהכיה הרב לעיל כהמין ע"כ :

בר הגרה ומה שיש לראות בזה היינו דלדברי הדכאין חלוק מדברי הרמב"ם לדברי הר"ף ז"ל בין הענין ואינו בענין ראיתי חלוק רב ביניהם דהא להדמכם אם יש עדות ברורה שכולם יסבנו לחתום ערות כולה בטלה ואין טעם להכשירו ולדברי הר"ף קאמר דאם יש שם אשלו שדוע שישבו שלשה לזה העוד כפ"ב השטר דאין לומר דהרמב"ם מיירי בתול עמו וכדראי ידעו שהוא פסול וחתם עמו דאם איתא דכהכי מיירי הרמב"ם הוה ליה לפרט ועוד דהוא תולה הטעם שהרי כתבנו להעיד משמע דזה הוא שטמו של דבר ע"כ :

בר עוד גם כשטר סעיק' שטר שכתוב לשנים והעדים רחוקים לזה וכו' כתב הרב ירושלמי כתבנו הר"ף והד"ש כפ"קמא דמכו כתב כל ככסין וכו' הגרה זה הירושלמי אינו כתוב בהר"ף כפ"קמא דמכות אבל איתא זה היר"ד כתב כל ככסין לעבדו וכו' כגשין ירושלמי כפרק קמא ז"ל כתב כל ככסין לעבדו אתאמר הוא גטו הוא מתנתו מה אתעביד ליה כגט הוא וערערו עמו בטל או כמתנ' הוא וערערו קיים יכא כהרא כתב כל ככסין לשני כפי אדם את כלגון ר"י ז"ל וכו' פירוש הירושלמי כך הוא כתב כל ככסין לעבדו אתאמר כלומר האמת כך הוא דהוא גטו הוא מתנתו דמדתן לכול נכסין ודאי דשחררו ואתאמר הוא כגטו ומאי דאמר שלנו אם כן כך הוא האמת כמתנתו הוי נ"כ כגטו ומאי דאמר מה אתעביד ליה כגט הוא וערערו קיים וכו' ז"ל מאי דאיכא לספקוי בזה הוא או כשפיהו כגט ואם כן א"אזי יכא אחר כך הכעל ויעיר על שמתנה ויאמר דכשר מתנ' זו מוויק הוא ערערו אינו כלום דהא תקפו חכמים כגט שיאמר כפטי ככתב וכפטי נחת ואשה שמיכאה את גטה גריכה שתיאמר כפטי ככתב וכו' וכן כמי העבד נריך שיאמר על גטו אשלו שהכיהו הוא עצמו שחאמן על זה כמו שכתבתי האשה לומר בעלי נרפטי כפטי וכתב וכחתם וכיון שתקפו חכמים שיאמר כפטי נכתב וכו' אין כאמן הכעל אחר כך לערער ולומר מוויק הוא ואם כן אם נהשכו למתנה זו כגט א"אזי הכעל אחר לומר שהוא מוויק אינו כאמן דהוי כשאר גט דהכיהו שליח שאין כאמן אחר כך לומר מוויק הוא כיון דאמר השליח כפטי וכו' וכו' ע"כ מיירי שאמר העבד כפטי ככתב וכו' אם כן אין כאן ערער והוי גטו ומתנתו קיימת או כמתנה הוא וכיון שכן הוי כשאר שטר כעלמא שחאמן לומר עליו מוויק הוא דמאי שכל וא"כ ערערו שיערער על זו המתנה הכעל ויאמר מוויק הוא כאמן ואם כן אין כאן לא מתנה ולא גט זו היא הספק שכתבתי בירושלמי ותרנו ליה יכא כהרא כלומר זו הכיעול היא כמו המחלוקת דאיכא

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נא

דאיכא כין ר' יוחנן ודל על שכתב בו כל ככסוי לטרי בני אדם
והעדים רחוקים לזה וקרוכים לזה דלכיון דאמר כסא
שכס לין לזה כך פסולין ליה ולא יבנה פסא אחר מהס כלום כך
הכא נמי כתב כל ככסוי לעבד וכו' כיון דלענין מתנה הוי
ערעור ערעור ומבטל המתנה כך כמו לענין הנט לא הוי
נט אבל ללא דאמר התם כשטר הכתוב לטריס וכו' דכשרים
לזה ופסולין לזה הכא לענין מתנה ערעור ערעור ערעור אבל
לענין גט איך ערעור ערעור וינא לחרות ואין לו ככסוי כלום
והתם כיון שפליגי איכא רבי אלעזר דמסייע לרבי יוחנן ואיכא
מאן דאמר דופיה סמינו ואיכא מאן דאמר דלא יפה סמינו ורבינו
האיי סבור דהלכה כר' כיון דכריז גטין חפלינו אחיי ורכא
בכתב כל ככסוי לעבדו ואחרי דכא דאמר פלגין רכוריה ומתנה
לא הוי נט הוי כר' דאמר הכיווא כשטר שכתו לכ' הוי ריב'
הכי כמו דלמי שהעדים רחוקים קנה ולמי שהעדים פסולין
לא קנה דכירושלמי תלין הא כהא ואפי' כירושלמי איכא מד
דלא יאות אמר ר' לטריבן פסק כר' וע' קטאי דמאי אכפת
לן אי איכא מאן דאמר כירושלמי דלא יאות אמר רבי אלעזר
ולומר לפי זה דאין הלכה כרבי יוחנן ומה בכך הא איכא מאן
דאמר דיאנות אמר רבי אלעזר דמסייע לרבי יוחנן ורבי אלעזר
ערעור דסייע לרבי יוחנן כן איכא תרי דהמרי כרבי יוחנן
דהיינו רבי אלעזר ומאן דאמר דופיה אמר כגד האו דאמר
דלא יפה אמר ר' אלעזר וכפי זה יש לדחות כמו הראיה שהביא
מדאמר רבא כר' כר' דאפילו סכאמר הכי דרבא אתי כר' עב' עב'
יש למ לבסוק כאכיו כגד רבא דהא רבא לא אתי כר' ומאן
דאמר התם כירושלמי דלא יפה אמר רבי אלעזר דהו תרי
דמסייעי לכתב רבא אבל לכתב אחיי איכא תלת דמסייעי
ליה דהיינו רבי יוחנן ורבי אלעזר דסייעי לר' יוחנן ומאן דאמר
כמו ריאות אמר רבי אלעזר הא איכא תלת עס סכרת אחיי
וח' הדין עמו ואולי משום דתלמוד דידן לא הביא לא מחלוקת
אכיו ורבא סתמא ולא הוציר כלל לעום מחלוקת א' וראי שהניח
הדבר פתם כשאר מקומות דפליגי אחיי ורבא דהיי הלכה
כרבא ועיין בפ' דגטין כמחלוקת אחיי ורבא ע"כ:

ל הגהרה ונא הנשערה היה יורה לומר לסכרת רבינו
כמאל דהטעם דתלמודא דידן לית ליה הא דירושלמי דתלין
הא כהא משום דלא דמו כלל דכשלא שטר הכתוב לטריסוכו
ערות העדים אינו אלא אחד וכיון דכהאי עדות איכא פיסול
כפול בולו דעדו' סנתכטל מקצתו כטל בולו אבל הכא בעדות
הכותב כל ככסוי לעבדו הוה ליה האי עדו' העד' בכתרי עדות
פרות אחד שהעידו שנתן לו כל ככסוי ועדות אחד שעשאו כן
מדין דהא התם כגמרת גטין פק' בכריתא קתני שכתב
כשטר את קני לעצמו וכל ככסוי קטוין לך וכהא כמו פלגי
אכיו ורבא והשוה התם לתירויהו כמחלוק' אכיו ורבא דלרבא
פלגין דכוריה ולאכיו לא פלגין וכו' וכהאי דקן שכתבתי
ודאי דהו תרי עדויות ואי אידך גוונא חשיב כחד השו' אוחס
גמרא אוהכריתא לא אמרה אלא כגוונא דהו שטי עדיו וכשכי
עדית הא חזין לה' דמכס דאמר פלגין רכוריה אפילו בחד
שטר שכתוב לכ' ואפ' שה' מירי בכרו גופו והכא חד גושא
הוא לינו כלום דכל מאי דמכשיר הוא משע' דהו שטי עדויות
ולזה אפטר לומר דכיון דחזין בגמרא דהשוה אוחס אהדריה
אמרינן ודאי רבין בעדות אחד כין כשתי עדויות אמרינן
דפלגין דכוריה אבל מכל מקו' לי כרא' דהו תרי עדויות ככל
גוונא עד כאן:

ל הגהרה עוד נראה דיש לחלק דכשלא שטר הכתוב
לשנים ופסולין לאחד וכו' איכא להמיר דפסולין לכלום משום
דהאי שטרא שהפא בעלתא הוא דהא איכא פיקול בכתוב אבל
הכא בכתב כל ככסוי לעבדו לא חזין פסא פיקול כשטר וגם
כיוכא אחר כך הכעל יעורער ויחזי מוויף הוא אין בכך
כלום דאפטר שאמת פת' וזר אורייתא כל שטר שטועין עליו
מוויף הוא כשטר דעדים ההתמיים על השטר וכו' אם כן פסול
כשטר לא חזין אס כן כל מאי דאפטר לאוקומיה ברין תורה
מוקמינן כיון דחכמים לא האמינו לומר כו' מוויף אבל בכשרים
לזה ופסולין לזה איכא פסול דאורייתא בתוך השטר ואם כן
עשו העדים שלא כהוגן להתום כשטר שפסולין הם למלוה
והיא אפטר למיעק מוניה חור' דלאידך ויזי ויזיא זה השטר
ולא יכירו שהעדים קרובי' לו ויזיאו ממון שלא כדן וכיון שכן
הוא דאיכא פסולא דאורייתא בתוך השטר אין לגבות בו כלל
ויתד נראה לי טעמים אלו שכתבתי מיהי דאמרי דאתי
לאחלופי דאי חזינן לאחלופי דכיוכא דה' דמכס דכתוב כשטר
גדה לפסולין ושהיה לפלגו' אחיי ועב' הכא כרחוקים כיוחס
דילגווא אמרו שהכשר קרוב להשע' וכי תימא כין מהם שתי
עדויות לא אתי לאחלופי מבוט' דידעי דשתי עדויות הם ח' כ'
כשהוא ערות ירעו דהקרובים לא יבטו ודחוק לומר דזה ידעו
וזה לא ידעו דמאי שגא ע"כ:

ל עוד גם הלכתא עדימכורה כריתו' והלכהון העיה
שמא נוסח' יסנה וכו' דהגהרה מאי נפקא מינה על המורה
שכתב אחר כך הלכה כרבי אלעזר בגטין הא לכל הכפחאות
אין הלכה כרבי אלעזר אלא בביטין ולא כשטרות אס כן מאי
כפא

דאיכא כין ר' יוחנן ודל על שכתב בו כל ככסוי לטרי בני אדם
והעדים רחוקים לזה וקרוכים לזה דלכיון דאמר כסא
שכס לין לזה כך פסולין ליה ולא יבנה פסא אחר מהס כלום כך
הכא נמי כתב כל ככסוי לעבד וכו' כיון דלענין מתנה הוי
ערעור ערעור ומבטל המתנה כך כמו לענין הנט לא הוי
נט אבל ללא דאמר התם כשטר הכתוב לטריס וכו' דכשרים
לזה ופסולין לזה הכא לענין מתנה ערעור ערעור ערעור אבל
לענין גט איך ערעור ערעור וינא לחרות ואין לו ככסוי כלום
והתם כיון שפליגי איכא רבי אלעזר דמסייע לרבי יוחנן ואיכא
מאן דאמר דופיה סמינו ואיכא מאן דאמר דלא יפה סמינו ורבינו
האיי סבור דהלכה כר' כיון דכריז גטין חפלינו אחיי ורכא
בכתב כל ככסוי לעבדו ואחרי דכא דאמר פלגין רכוריה ומתנה
לא הוי נט הוי כר' דאמר הכיווא כשטר שכתו לכ' הוי ריב'
הכי כמו דלמי שהעדים רחוקים קנה ולמי שהעדים פסולין
לא קנה דכירושלמי תלין הא כהא ואפי' כירושלמי איכא מד
דלא יאות אמר ר' לטריבן פסק כר' וע' קטאי דמאי אכפת
לן אי איכא מאן דאמר כירושלמי דלא יאות אמר רבי אלעזר
ולומר לפי זה דאין הלכה כרבי יוחנן ומה בכך הא איכא מאן
דאמר דיאנות אמר רבי אלעזר דמסייע לרבי יוחנן ורבי אלעזר
ערעור דסייע לרבי יוחנן כן איכא תרי דהמרי כרבי יוחנן
דהיינו רבי אלעזר ומאן דאמר דופיה אמר כגד האו דאמר
דלא יפה אמר ר' אלעזר וכפי זה יש לדחות כמו הראיה שהביא
מדאמר רבא כר' כר' דאפילו סכאמר הכי דרבא אתי כר' עב' עב'
יש למ לבסוק כאכיו כגד רבא דהא רבא לא אתי כר' ומאן
דאמר התם כירושלמי דלא יפה אמר רבי אלעזר דהו תרי
דמסייעי לכתב רבא אבל לכתב אחיי איכא תלת דמסייעי
ליה דהיינו רבי יוחנן ורבי אלעזר דסייעי לר' יוחנן ומאן דאמר
כמו ריאות אמר רבי אלעזר הא איכא תלת עס סכרת אחיי
וח' הדין עמו ואולי משום דתלמוד דידן לא הביא לא מחלוקת
אכיו ורבא סתמא ולא הוציר כלל לעום מחלוקת א' וראי שהניח
הדבר פתם כשאר מקומות דפליגי אחיי ורבא דהיי הלכה
כרבא ועיין בפ' דגטין כמחלוקת אחיי ורבא ע"כ:

ל הגהרה ונא הנשערה היה יורה לומר לסכרת רבינו
כמאל דהטעם דתלמודא דידן לית ליה הא דירושלמי דתלין
הא כהא משום דלא דמו כלל דכשלא שטר הכתוב לטריסוכו
ערות העדים אינו אלא אחד וכיון דכהאי עדות איכא פיסול
כפול בולו דעדו' סנתכטל מקצתו כטל בולו אבל הכא בעדות
הכותב כל ככסוי לעבדו הוה ליה האי עדו' העד' בכתרי עדות
פרות אחד שהעידו שנתן לו כל ככסוי ועדות אחד שעשאו כן
מדין דהא התם כגמרת גטין פק' בכריתא קתני שכתב
כשטר את קני לעצמו וכל ככסוי קטוין לך וכהא כמו פלגי
אכיו ורבא והשוה התם לתירויהו כמחלוק' אכיו ורבא דלרבא
פלגין דכוריה ולאכיו לא פלגין וכו' וכהאי דקן שכתבתי
ודאי דהו תרי עדויות ואי אידך גוונא חשיב כחד השו' אוחס
גמרא אוהכריתא לא אמרה אלא כגוונא דהו שטי עדיו וכשכי
עדית הא חזין לה' דמכס דאמר פלגין רכוריה אפילו בחד
שטר שכתוב לכ' ואפ' שה' מירי בכרו גופו והכא חד גושא
הוא לינו כלום דכל מאי דמכשיר הוא משע' דהו שטי עדויות
ולזה אפטר לומר דכיון דחזין בגמרא דהשוה אוחס אהדריה
אמרינן ודאי רבין בעדות אחד כין כשתי עדויות אמרינן
דפלגין דכוריה אבל מכל מקו' לי כרא' דהו תרי עדויות ככל
גוונא עד כאן:

ל הגהרה עוד נראה דיש לחלק דכשלא שטר הכתוב
לשנים ופסולין לאחד וכו' איכא להמיר דפסולין לכלום משום
דהאי שטרא שהפא בעלתא הוא דהא איכא פיקול בכתוב אבל
הכא בכתב כל ככסוי לעבדו לא חזין פסא פיקול כשטר וגם
כיוכא אחר כך הכעל יעורער ויחזי מוויף הוא אין בכך
כלום דאפטר שאמת פת' וזר אורייתא כל שטר שטועין עליו
מוויף הוא כשטר דעדים ההתמיים על השטר וכו' אם כן פסול
כשטר לא חזין אס כן כל מאי דאפטר לאוקומיה ברין תורה
מוקמינן כיון דחכמים לא האמינו לומר כו' מוויף אבל בכשרים
לזה ופסולין לזה איכא פסול דאורייתא בתוך השטר ואם כן
עשו העדים שלא כהוגן להתום כשטר שפסולין הם למלוה
והיא אפטר למיעק מוניה חור' דלאידך ויזי ויזיא זה השטר
ולא יכירו שהעדים קרובי' לו ויזיאו ממון שלא כדן וכיון שכן
הוא דאיכא פסולא דאורייתא בתוך השטר אין לגבות בו כלל
ויתד נראה לי טעמים אלו שכתבתי מיהי דאמרי דאתי
לאחלופי דאי חזינן לאחלופי דכיוכא דה' דמכס דכתוב כשטר
גדה לפסולין ושהיה לפלגו' אחיי ועב' הכא כרחוקים כיוחס
דילגווא אמרו שהכשר קרוב להשע' וכי תימא כין מהם שתי
עדויות לא אתי לאחלופי מבוט' דידעי דשתי עדויות הם ח' כ'
כשהוא ערות ירעו דהקרובים לא יבטו ודחוק לומר דזה ידעו
וזה לא ידעו דמאי שגא ע"כ:

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נא נב

קד

קול וכו' וכל זה הוא רוחק כי כמו שכתבתי נראה עיקר ע' כו:
 לז' הגדרה מכל מקום קשה לי כרכרי ה'אש הדנה
 להוכיח מבואל דלרכי אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי ואפילו
 דאין עדים חתומים כג' אש' ל' אש' הוכיח זה מחאי דאמר
 רכי אלעזר עכמו כמשה כפ' כתרל דנטין דף פו כמתניתין
 דאמר שלשה נטין פולין וכו' ר' אלעזר אומר ח' פ' און פלוי
 עדי' א' שכתבו בפני עדים כשר ונטה כו מכב' משעבד ר'ס
 וק'אמר כנמרל דתרת' אחר ר' אלעזר נטין וכטרות א'כ' א'
 ק'אמר ר' אלעזר כ' צירוד עדי מסירה כרתי ואש' און עליו עדים
 לנכות ממעש' בדיו ולרכי ד' ר'אמר דכפדי מסירה למו ד' ל' א'
 גבי ממעש' בד' ד' ר'ו חתימה מפ' לקלל קשה יותר מהאי
 חתימה וד'כאמי דרכי אלעזר כפדי מסירה לחוד ק'אמר דכ'י
 ד'עש'כ'ו ולרכי ר'י איכ' למומר דהוא לא אמר ר'ו ל' אלעזר
 א' א' א' ל' ע'י'ן ד'כ'א ר'אין לנכות כש' שטר ממעש'די א'
 ל'כ'א עדי חתימה ד'ע'י חתו'ן מפ'י לקלל דלית ליה הלכת'א
 כרכי אלעזר א'לא בנטין א'כל לא כטרות ואש'ר לומר ל'ע'ת
 ה'אש ד'א'ו דמוכ'ת מהכ'א הוא זה לרכי אלעזר דאמר עדי
 מסירה כרתי ואש'לו אי ל'כ'א עדים חתומים כשטר דהלכה
 כותיה אש'לו כה'י ד'כ'א עדים כשטר דנוכה ממעש'די ונ'ד'ן
 ל'רוחק קנת הלשון ע'כ' :

ל'ח עוד ש' והלמכס כתב וכו' כתב ד'א'וכ'י כול להודו'ן
 ד'ה'רה' ואש'ר ש'פסוק ד'למכס אש'לו כרכי יוחנן אש'לו
 כ'אמר שטרות ד'ל' לא הכ'יר א'לא ע'ר עשרה ימים ויב'או ש'ס
 עדי מסירה וכ'י אחד מ'י'ר'ש'י התקש'ת אינו מכס'ר רכי
 יוחנן א'לא ל'ל'ת'ר א'כל ל'אמר עשרה ימים לפחות מורה רכי
 יוחנן ד'א'י'ם כ'ש' זכ'ר'ן ס'יה'ה פת' שא'ינו וכול להודו'ן ולפ'יך
 כתב הלמכס ש'ת' ל'ש' ש'ל השטרות וע'שה ל'יותר מעשרה
 ימים וא'י'ת'ס' שטר'י מ'כ'ר'ה'ס' ע'צ'מן ע'ו'ן הק'י'ן כמו ש'די
 מ'כ'ר'ה'ן ל'ך או ש'די כ'תו'ה'ן ל'ך ד'ה'ס' ל'א'ה' א'ומר ל'וה דמאי ס'נ'א
 א'לו ח'נ'ט'ו'ו' נ'ר'ך ל'ה'ל'ר'א'י'ם א'ש' ב'ן א'ש' ה'וי כ'מו ש'כתבתי
 ד'ה'וי ל'יותר מעשרה ימ'א'ם כ'ן כ'וה ש'כתבתי ל'ז' זכ'ר'י'ן ל'מאי
 ד'כתב ה'רכ' המ'נ'ד ד'פסק ה'למכס כ'ר' אלעזר ד'אמר ל'א' הכ'ס'ר
 רכי אלעזר א'לא בנטין ועוד י'ס ד'ק'דו'ק ל'ש' דרכי ה'ה' ד'כ'אן
 פסק ה'למכס כרכי אלעזר ר'סוכ'ר ד'ק'ר'א ר'נ'ת'ן כ'כ'ל'י ח'ר'ם
 ל'מ'ע'ן י'ע'ה'ר' י'מ'ס' ד'כ'ו'ס' ד'ל'או ע'ב'ה ט'וכ'ה ק'י'ל' א'ל' ר'י'כ' ו'ה'ת'ס'
 ל'ע'י'ן אי הלכה כרכי אלעזר א'ף כטרות אי א'לא ככ' כ'ט'ו'ת'
 ד'אמר א'ף כטרות י'ח'ה' ש'אמר ו'ח'ת'ו'ס' ה'יו'נו ע'ב'ה ט'וכ'ה א'כל
 א'ין ז'ר'ך א'ש' כ'ן ש'כ'ר'א ל'יה ל'ה'ל'מכ'ס' ד'ד'ק'א ע'ב'ה ט'וכ'ה ק'י'ל'
 ו'ה'כ'א כ'כ'ר'א ל'יה ד'ק'ר'א ד'י'ת'ל' א'ת'א ל'א'ש'ר'י'ן ו'א'ע'ב'י ר'ה'כ'א
 ה'וא ל'ע'י'ן כ'ת'ב' ש'ט'ל להודו'ן ו'ה'ת'ס' ה'וי ל'ע'י'ן ח'ת'ו'מ'ה ר'וחק
 ה'וא ל'ומר ה'ב'י כ'חד ק'ר'א ל'ל'כ'ר' א'חר כ'א ל'ע'י'ן ד'ן ו'ל'ע'י'ן
 א'חר א'ת'א ל'ע'ב'ה ט'וכ'ה ו'ע'י'ן ע'כ' :

סימן נב

א עוד ש' שטר ש'ס כו רבית אינו נוכה וכו' כתב הרכ
 וכתבו התוספות וה'אש' מח'ע' ש'גיב' אש'לו ממעש'די
 ד'ה'רה' ו'א'וכ'א ל'י'ז'ר'ק ד'כ'ר'א'ה' ל'א'ט'ו התוספות וה'אש'
 ד'ח'ס'ו'ה' ד'נוכ'ה' מ'נ'ש'נ'די ו'פ' ל'ה'ק'ט'ו'ן ה'ק'ט'ו'י' ס'ק'ש'ה ל'יו ו'ק'ש'ה
 ל'ד'י ר'ה'א' כ'ל'א ש'גיב'ה' ממעש'די א'לא מ'כ'ס'י ח'רי איכ' ל'א'ק'ט'ו'י
 ה'כי ד'מ'א'י'נ'כ'ה' אש'לו מ'כ'ס'י ח'רי כ'י'ן ד'ה'ע'ד'ים פ'ול'ין ל'א'
 עכ'ס

כפ'א מוכה מהחורה שחור והכה הלכה כרכי אלעזר בנטין
 דהא הכי אחר רכבנמרא הלכה כרכי אלעזר בנטין ומשמע
 מינה אכל לא כשטר'ו ואולי רבתי הוא האחד דאין כאן ופ'ק'ת'א
 אכל מכל מקום לא גריכ'א ל'יה ל'מ'מר א'כל לא כשטר'ו ר'וד'אי
 כ'י'ן ד'אמר הלכה כרכי אלעזר בנטין מינה כשטר'ו ד'א'ף הלכה
 כותיה כטרות ואין דכדים אלו נראים ואולי דחור ואחר
 ה'לכת'א כרכי אלעזר בנטין ולא הוכ'ר ש'ת'ת' ל'מו' ל'ך ד'ב'נטין
 ו'ר'א'י הלכה כרכי אלעזר א'כל כטרות אש'ר ש'יה'ה הלכה או
 לא יהיה ל'ש'יך פ'ת'ה' ש'ל' א' מ'כ'ר' כ'כ'ר'י רכ' א'כל לא
 כטרות ה'י'ט'ו' מ'ט'ו'ס ר'ש'ו'ל' ד'ה'וא כ'ר' פ'ל'וג'ק'יה א'ז'ר א'ף
 כטרות מינה כשטר'ו ל'ר'כ ד'אמר בנטין א'כל לא כטרות ע'כ' :
 ל'ד' עוד ש'ס וה'א'ש' כתב כ'ו' א'כל ר'י פ'וס'ק כותיה א'ף
 כטרות מ'ד'ג'ר'כ'ו' וכו' . ד'ה'רה' מ'כ'ר' י'וס'ף איכ'א ה'וכ'ה'
 ד'כ'ב'יר'א ל'יה כרכי אלעזר מ'ר'אמר ל'יה ו'ל' ק'ני'יה ל'יה כ'ע'די
 מסירה ו'ר'א'י כרכי אלעזר כ'כ'ר' ל'יה ד'אמר ע'רו מסירה כרתי
 א'כל מ'א'כ'ו'י ל'כ'א ה'וכ'ה' כ'ל'ל מ'ט'ו'ס ד'אש'ר ד'כ'ן א'חר ל'יה
 ל'ד'י א'ין הלכה כרכי אלעזר כטרות א'כל ל'ד'י'ך ד'אמ'ת'
 ז'ל ק'ני'יה ל'יה כ'ע'די מסירה ד'כ'ב'יר'א ל'ך כ'ע'די מסירה כרכי
 אלעזר עכ'ו ל'ר' אש'ר א'ין ה'ד'ין כ'ך ד'ה'א מ'וד'ה' ר'אלעזר ד'מו'י'ף
 מ'ת'וכ'ו ש'ה'וא כ'פ'ול' :

ל'ה ד'ה'רה' אש'לו שטר' ד'אין מ'כ'אן ר'א'יה ל'מו' ד'הלכה
 כרכי אלעזר מ'ט'ו'ס ד'כל ל'יה לא ה'וי א'לא ל'ע'ש'ו'ת' ע'ל פ'ה כ'רי
 פ'ל'א ו'אמר ל'ה'ר'ם ו'א'פ'ס'ר ד'ג'ס' ל'ע'י'ן פ'ר'ע'ת'י לא יה'ה ו'א'מן
 כ'י'ן ש'מ'ס'רו כ'פ'ס'י ע'ד'י'ס' אש'לו רכי מ'א'יר י'וד'ה' כ'ו'ה' א'כל ל'ע'י'ן
 מ'ש'ע'כ'די לא ו'מה ש'אמר ו'ה' א'חר ר'כ'א מ'וד'ה' רכי אלעזר
 וכו' ה'י'ט'ו' ל'ומר ד'אש'לו רכי אלעזר ד'אמר עדי מסירה כרתי
 אש'לו ל'ג'כ'ות ממעש'די מ'וד'ה' כ'מו'י'ף מ'ת'וכ'ו' וכו' ו'עוד א'ש'ת'ב'
 כ'ו'ה' כ'ע'ה' ע'כ' :

ל'ו עוד ש'ס וכפ'ן ד'נט'י'נ'כ'י ה'א ד'אמר ר'כ'א שטר' ש'ר'כ'ה'
 וכו' . ד'ה'רה' מ'אי ר'א'יה ה'יא ו'ו ד'מ'ד'פ'ר'ך אש'לו ממעש'די
 ומ'ט'ו'ס כ'אן ל'ית ל'יה ק'ל'א ד'מוכ'ה' ד'ע'די מסירה אש'לו ד'אין כ'אן
 ע'די ח'ת'ו'מ'ה ד'נוכ'ה' ממעש'די ד'א'ני א'ומר ד'ל'ד'ר'כ'ה' מ'כ'אן ו'וכ'ח
 ד'ע'די מסירה ל'כ'ר' כ'ל'א ע'די ח'ת'ו'מ'ה א'י'ם כ'ל'וס' ו'א'וכ'ו'נוכ'ה'
 מ'מ'ע'ש'די ד'ה'א ר'כ'א א'חר ד'אי מסירה כ'פ'ס'י ס'ה'ד'י'ש'ר'א' ד'כ'י
 מ'כ'ס'י ח'רי ו'נ'פ'ר'ק'י'ן ר'א'וכ'א ש'ר' ו'א'וכ'א ע'די מסירה ה'וא ס'וכ'ר
 ר'ח'ת' ע'די מסירה ה'וכ'ה' מ'כ'ס'י ח'רי א'ש' כ'ן ע'די מסירה כרתי
 ו'א'ם כ'ן כ'ב'יר'א ל'יה ד'הלכה כרכי אלעזר א'ף כטרות ו'א'ם כ'ן
 אש'לו מ'מ'ע'ש'די ה'וא ל'יה ל'נכות ומ'ט'ו'ס כ'כ'א ל'ית ל'יה ק'ל'א
 כ'ל'ומר ד'אי א'ת'ר'י א'ש' ד'כ'ע'די מסירה ש'ו'ע'לו ה'יו'נו ד'וק'א ל'כ'ס'י
 ח'רו'ב'ו'ת' ש'כתבתי כ'ע'ב'ה' ד'כ'ס'יך א'כל ל'נכות ממעש'די
 ל'א ד'ל'ע'די מסירה ל'ית ל'ה'ו ק'ל'א ו'ה' נ'ראה ל'י'ו'ת'ר' ד'אי כ'רכ'י
 ה'א'ש' א'ין א'חר דלית ל'יה ק'ל'א מ'ט'ו'ס ש'כ'ע'ש'ה כ'פ'ס'י כ'כ'דים
 ו'מה ל'ן ש'כ'ע'ש'ה כ'פ'ס'י כ'כ'דים כ'י'ן ע'די מסירה ה'ס מפ'י ל'ך ל'א
 ו'ה'ס ו'ע'י'ש' מ'ה ה'יה כ'תו'ב' ש'ס י'צ'או ה'ק'ול' ד'ה'ס כ'ע'י'ע'ש'ה
 כ'פ'ס'י ו'ש'ר'א'ל' א'ש' לא מ'ט'ו'ס ע'די מסירה ו'ד'אי ל'וכ'א ק'ול'
 ו'א'ינו נ'וכ'ה' כ'ו' כ'ל'וס' א'ש' כ'ן אש'לו ש'נ'ע'ש'ה כ'פ'ס'י י'ה'ר'א'ל'
 ל'וכ'א ק'ול' א'ש' לא מ'ט'ו'ס ח'ש'ים ר'מ'פ'קי לק'ל'א א'ש' כ'ן אש'לו
 ש'כ'ע'ש'ה כ'כ'ו'כ'כ'דים ל'ית ל'יה ק'ל'א כ'ש'מ'ס'ר'נו כ'פ'ס'י ח'ע'דים
 ה'ס י'צ'או ה'ק'ול' ו'אש'ר ל'ומר ל'ד'כ'רי ה'א'ש' ל'יה ד'כ'ש'ה'ש'טר'
 ו'ע'ש'ה כ'פ'ס'י כ'כ'דים א'ין ש'ס ע'די י'ש'ר'א'ל' א'לא א'חר כ'ך מ'מ'ר'ק'ן
 א'נתו כ'פ'ס'י ח'ש'ים ו'כ'י'ן ש'ה'ע'דים לא ה'יו כ'פ'ס'י כ'ית'ר'ן א'ין כ'אן

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נב

יבנה כלל אם הלוה לא יטעון להרם או פרעתי דהוה ליה כמו
 מלוה על פה וכראה למור דאע"ז דהקפויא שהקשה די אפילו
 לכבי חרי איכא לאקפויי אלא שבדדים אלו כתבו התוספות
 והרא"ש דמשמע רטובה אשלו משעבדי ואתא לאשקוי ממאן
 דסכיר ליה רמאי דקאמ' בכתבו' נוכה היינו מכבי חרי לפיכך
 אמרו דנוכה בשטר משמע אפי' משעבדי אכל הקפויא היא
 לכל כין לכבי חרי בין למשעבדי ועוד נראה לי לומר דודאי
 משו' דנוכה משעבדי ליה להקשות הקפויא אכל לענין לגבות
 מכבי חרי יבא הקפויא כמה שכתבו התוספות ואין לומר
 דמיווי דאין כוכר הרבית דהיתה הקפויא מתורצת יפה
 דכיון דהערום לא ידעו שהיה עס רכית ורואי כשרים הם
 ועכש סודע שיש כשאר רכית נוכה הקרן ואינו נאמן לומר
 להרם וגם פרעתי ומה שיש להקשות דילמא יפרע ממנו קרן
 ורכית אין וו קפויא דאיהו אפסיד אפשיה אמאי טכך לעשות
 שטר סתם שכלל בו קרן ורכית ורכין לית להו קנס וכיון שכן
 הזטר כשר הוא אכל לענין לגבות בו משעבדי אין להסיחו
 דילמא יבנה הכל קרן ורכית ואין להפסיד הלקוחות משום
 שהוא לא עשה בפורה אכל לענין כבי חרי דקשטר גמור יש לו
 נאיוו כאין לומר לו להרם ולא פרעתי משום דואמר לו שטרך
 כירי מאי כעי ושור אכתוב כוה כע"ה עכ" :

ב הגדה ותו איכא למדוק דאמאי קאמ' דמשום דהעדים
 עובדים על לא תשיעון עליו כן שהם פבולין וטעור נראה
 מדכרו שסוכר בדכרו ר"ב בעל התוספות והא הוא כתב לעיל
 כסיומן ל"ד דאין פסול לעדות מחמת עבירה הלא כל העובר
 עבירה אחת שחיובין עליה מלקות וכן כתב הרמב"ם ואם כן
 כודאי אשלו העדים אין חיובים מלקות ואם כן אמאי יהיו
 פסולין וכמלה ולנה במי נבאה לי שאין חיובים מלקות כיון
 שהרבית שמתן ולקחו המלה אפשר כחורה אם כן אפי' המלה
 זלוה לא היה להם להיות פסולין אכל מכל מקום חייב לעיל
 כסיומן הנזכר כעל הערום דכתב דהמלה והלוה כרבית
 פסולין להעיד ונר"ך לי עיון למע' כיון שאין להם מלקות כמש'
 דאשאר כחורה ואל' שיש כהם מלקות יש להקשות למע' כיון
 דאשאר כחורה וכיון שהיא בגזלה - גילוי וקטעם למלה ולנה
 שהם פסולין משום דאיכא חמוד ממון עכ"ה ואלו כיון דלא
 כתבו כתורה לא מקרי לאו היתקיל לעשה כמו שאמר בגולה
 והשיב את הגולה אשר גזל אכל כתורה לא כתב חורת הרבית
 משום הכי לוקים עליו חף על פי דאפשר כחורה :

ג הגדה והיותר נראה לי שטעם פסול העדים היינו
 משום דהיו עבירתן כפיין עדות עצמו והיו כמו עד' שהעידו
 סקר דפסולין הם לעדות או נגז' אפשר דקאמר שהם פסולין
 מדרכין כיון ר' יבא מלקות עיון כסיומן ל"ה ער כאן :

ד עוד שם הר"ב זל ובתוי יוסף כתב כפרק איהו כפך כשה
 דרמ"ן דדוקא כשאין הרבית משרש כתוב או נוכה את
 הקרן וכו' אכל אי רבי' משרש או לא יבנה לא קרן ולא רכית
 דהגדה כראה ראיכא לאקפויי כרכרי הרמ"ם כמה שכתבו
 התוספות משא המוקרמי' דנורין ונורין שלא יבנה הקרן
 שמי יבא לגבות קרן ורכית וכו' לומר דהרמ"ם אית' ליה ר"א
 גבי אלא מכבי חרי וכיון שבקמה יש לנו לעשו' שלא יבנה הקרן
 כשכיל שלא יבנה נ"כ הרבית דהלוה איהו דאפשר אנפשיה
 שהכיח קרן ורכית סתם קרן ואין לנו לעשות תקנה לרשעים
 אכל התם כעמין שטרי חוב המוקרמים יש לנו לחוש לפסידת

ה עוד שם הר"ב כתב מהר"ף כשרם י' שוקף קרן ורכית
 יחד לטע' נוכה הקרן כשהערי' מערין וכו' . דהגדה דנראה
 מדכרו התוספות דנורין כשכולל הקרן עם הרבית שלא יבנה
 מאותו שטר אפילו הקרן משום נורת הכל יש לנו לגזור ואין זו
 קפויא דאפילו כרעת התום אפי' שפיר ראי כתבו התוספות
 דיש לגזור היינו כשכ' לגבות מחמת השטר ואין כאן שום פדות
 אכל הכא דאיכא עדות מעידים שפעידים על ההלואה ליה ליה
 כמלה על כה ויבנה הקרן אכל יש קנת דקדוח כיון שהעדים
 מעידין על הקרן ורואי עידו שהשאר סתמו על השטר היו
 רכית ואין אס' כן חתמו ואם הם לא ידעו מעיקר' שהיה קרן
 ורכית אכל אחר כך ירשו ויהי שהורה המלה דילמא סוס קנוניא
 יש כאן לפיכך כראה דיותר שפיר מדוקדק אי בתוב ועדים
 מעדי' עכ" :

ו פירסם כבוד שטר הכא לשינוי קדוה קדע בית דין ויהוה
 שקדוה וכו' וכתב א"א הרא"ש בהתראה וכל זה דוקא וכו' .
 דהגדה יש קנת דקדוח בדכרי הרא"ש והוא זה דהוא אחר
 דאם אינו קדע ככפלו' אלא כמקום אחר שמורה דקדע
 כנוכה אפילו שלא יהיה הקדע במקום המקומות שאמר רב
 יהוד' פביל' ואם כן כשאמר קדע בית דין דהיו מקום העדים
 והזמן וכו' דהוא כסול היו אפילו ככפלו' ואם כן איכא למדוק
 כיון דהשטר עומד כחוקת כשר ויהי הקדע אפשר שטעם
 מאלו כיון דהוא ככפלו' השטר איהו מציאם איתו מחזקתו
 ולומר שנקדע ככונה וכראה לי לומר דכזה הלוי מהלוקת
 איכא והרמב"ם עם שאר הפוסקים דלהל' נאמר ה"ש א"א

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נב גג נד קה

אית לאו דאכיו לא בא לחלוק על רב יורה אלא להוסיף עליו ולומר דשתי וערב ג"כ היו קרע כ"ד כמו אותם המקומות ראמר רב יהודה ולפי זה אפשר דרב יהודה חולק על אכיו ואית ליה דדוקא מתן סהדי והוזמן וכו' הוי קרע כ"ד אבל שתי וערב לא הוי קרע כ"ד דהוי גרוע וכו' מוכח לטוב דאמר דשתי וערב נקרא ג"כ קרע כ"ד ולדידו ל"ל להראש אית ליה רבין דהשטר קרע במקומה הללו דאפשר שנקרע בכונה או אש שכת קרע משל הא איתרע ליה חוקתיה דשטר כיון דהו' האמת המקומות אבל כשאכיו באותם המקומות כוונתו דרך לקרע כהם כיון דרבין מקום העד' וכו' א"כ ודאי דרבין באן שום רעות ואמרין דודאי דמאלו נקרע וכאכיו במקום כשלי השטר אין לומר זה דאין דרך להתקרע שם השטר ממילא אם כן אפילו שיהיה שלא במקום העדים והוזמן והתק' היה ודאי דכוננה נקרע זהו דעת הראש ושיערתו אבל הלמב וריבם אית להו דאכיו אית לפלוגי אדרב יהודה ולומר דאותם המקומות ראמר רב יהודה לא מקרו קרע כ"ד משום דכיון דהו' ככפלי השטר אפשר שבע שו ממיל' ואין להנזיף השטר מחוקתו וגם להחזיק את המלה בדשע שתובע שטר וכעס אחרת כיון שכבר נכח מעותיו ואכיו מפיסד כלום מש"כ בלוה ולא כתבתי זה אלא להתלמד למקו' אחר וא"כ כמצא לפי שטחו דקרע שתי וערב יותר מעולה לכתל השטר באותם המקומות שאמר רב יהודה משום דכעין שירה שנקרע ככונ' וכו' זה אפשר דרב יהודה מורה בשתי וערב רבין קרע כ"ד וכמדומה לו שהוא מוכרח וגם לדעת הראש שכתבתי לעיל דרב יהודה אפשר שיחלוק על אכיו דנחק הוא דהא שתי וערב מורה שנקרע בכונה יותר ממקום שרים וזוין ותורף דהתא אפשר דממילא נקצע כיון דהוי ככפלי השטר עד כאן:

ז הגר' והמקומות שאמר רב יהודה מקום העדים והוזמן והתורף אינו רוצה לומר כל אותם המקומות כולם אלא אחד מהם עד כאן:

ח ע"פ הרכ וכ"כ בהתבטער הנו בשטר האיו וכו' וא"פ שהיה קרע כ"ד והוסיף על קריעתו והכריל כרי לעמעם הדבר וכו' הגר' בר דהכונה הו' הטי דקאי האי דקאמר רבינו האי למקומו דרב יהודה דלשתי וערב לא שייך דלשלאם כיבר היה בכונה אלא לדרב יהודה וקא הכי איש להסתפק שהיה קרע כ"ד שהיה במקום העדים או הזמן או התורף וגם חויכן כזה השטר שקרוע כלו ממקום העדים או הזמן ער כלו והוכרל מקצתו דוהי' בר דעש' ממילא דאי הוה קרע כ"ד מקו' העדים או הזמן או התורף שני והשאר ישאר ממוכר וכיון שכלו קרוע מוכח דעש' ממיל' אבל איכא לסתוקי דרילמא כד עשו קריעתו כרינו וכו' המלה כרי לעמעם הדבר ד"ל כרי להחשיך הענין כמו איכה יושע והכ כרי שיכרו שנקרע ממילא אחר שפעשה הקרע של כ"ד הוסיף על קריעתו והכריל זה מזה ואפשר נמי שנקרע ממילא דייכיין ליה לחומר ואמר ד"ד עשו קריעתו וכא הוא והוסיף כרי לעמעם הדבר ע"כ:

וימה שהם דיש לחוש לטעמי הנמרא דרוצה שיהיה שטר פגום או שלא יבוק לפורעו דאו ודאי שיש לחוש ואין להחליף שטר ממה שהוא כתוב אלא אפילו בהאי גוונא דהשטר ממנה ורוצה שיעשו לו מחמשים דאין כאן שום מהני טעמי אפילו הכי אין כותבין דילמא פרע ליה הלואה וכת' ליה שוכר כו' וכו' אית שפיר מאי דאיכ' למירוק על דכרי העו' למה לא כתב דיינין דאשוי טעמי הנמרא דמשמע דכולן משום טעם אחד הם ראי אפשר לז"כ דאי כולן מטעם א' הם מאי אש' דקאינר כמו שיש כאן לחוש דילת' כרע וכת' ליה שוכר כן נמי כריני' הראשונים ג"כ איכא למיחש דהכל א' הוא אלא ודאי מראמר אפילו משמע דמשום אחד הוא והעו' הטורע שלא פערע והכא הפק ועוד כראה לי דאפשר לומר דהשטר הכל מטעם אחד אמר וכו' וכן שלא מרע אם כפרע ורב מעיקר כפאל' הכי פעמי לא אכיון ארעתי טעמא רב אשי או משום דסביר דחששא רחוק היא ואין לחוש לה או משום דסביר דאין להחזיק שיש ארס ברשע ואתי לעשות שטר ברשע כרי לנכות כוכיון דפרעיה זו היא סברת דבא אכל רב אשי אחר דיש לחוש ליה ככל מקו' דאיכא למיחש לה ופסיק הטור כר' אש' יכתב הוא ומש"ה הכי דיינין סתם ולא הזכיר טעם אלא טעמו דרב אשי וכו' ש' שלא אכיון לא הזכיר כנ"ל לפי' לא כתבו הטור ואפי' דק' קאי אמהלוקת דאיכא מ"ד כהאי ריבא כתררא ריבולין לעשו' היינו רבא וכו' אית שפיר מאי דאיכא למירוק כשהשטר ממנה ולאמר שיעשו מחמשים אמאי צריך לטעם דילמא פרע וכתב ליה שוכר למא דאין רוצה הלואה שיעשו מחמשים דרוצה שיהיה השטר פגום כרי שיחייב המלוה שכונה וממ' לאריך פירושא אין זו קושיא דכיון שלא נודע אם פרע אם לא טוב הוא ללוה לעשותו מחמשים דכיון דאין לו שוכר אפשר שיתבענו המלוה כלו עד כאן:

ב גם כראה לי דאיכא למירוק בכל הכי אמאי צריכו להכי טעמי דכיומא דמה שאין עושין שטרי אחריו משום דהלוה לא ירצה שיעשו עליו פעם אחרת שטר דלא כיהא ליה דלמסו עליה כתיבות דהעולם כוכרדיס דהו' שטרות מהלואות חדשות נזילי בכסוי וכעין זה מציינו בכמה מקומות ואולי משום דבהכי חלוקו איכא הנאה בכל חדא וחדא ללוה והוה אמיכא דמשום האי הנאה לא יקפיד הלואה על זה קמ"ל דיקפיד משום רככל חרא וחדא יש היוק ללוה עד כאן:

ג עוד סס הרכ כתב רבינו ירושם שאם הוא מדעת שביהם וכו' ופשוט הוא' הגר' ורבי אומר דאין כל כך פשוט דאיכא למימר דהלוקחות לא ידעו אלא כזה השטר של מנה וראו כיד הלואה שוכר על זה השטר ולקחו פדה ממכונסו והנה יעשה קנוי' עם המלה ראיות השטר של מנה שולך לכות דין ויעשו לו חמשים או אחד של חמשים מאלו הוזמן ויכא לטרוד' מהלוקחות כההיא שטר' ויחלקו ביניהם ואם כן אפילו שיהיה מדעת הלואה וש' לחוש ליה ואף על פי שחששא רחוקה היא עכ"ל אינו כ"כ פשוט שלא לחוש ליה כש' דמההי' חששות כאלו ראינו כנ"ל ואולי דהיי' דייני' דמירי הכא היינו דאיכא בשטר דאי' חייב כאחריות ודחוק ע"כ:

סימן נד

א מי שיש על חבירו שטר של מנה וכו' ואפילו יש לו אחד של מנה ואומר שיקרעוהו ויעשו וכו' הגר' כונת אשלו זה כך הוא לא מביע' הדברים הכתובים שאין לשנות השטר

בז א 27 ז דאס

ראש יוסף הלכות הרואה סימן נד

הענין אכל הכא בענין שובר הימיר עם היחיד אה"כ שיהיה
 וכול לו כל מ"ט כשוכר פרעתי ושכחתי מלכתובו זה ל"ע כ :
 ו ע"ש הרב כתב מהיריק כשרם ש"ס שהפישור מועיל אף עפ"י
 שפטר בסטר וכו' או ברלא כתב עליה תכרא הגדרה כל
 דים לראות מה שובר ומהו פטור רבין דכתב או ברלא נפק
 עליה תכרא הא כשק עליה תכר ומה ה"ל להוציא עוד דהכל
 ענין א' הוא ומה' לומר דה"כ רהכל ענין א' לא שמה שכתוב
 בשטר או דלא כתב עליה תכרא הכונה הוא לו ריהב השוכר
 בתוך או בנוף השטר לא כבייר בפני עצמו וכיון שאה הוציאו
 לשוכר בפני עצמו לא מרע השוכר לשטר והוא אמיתא סינכה
 בשטר דתנאי ממון הוא ותקנאו קיים לא השוכר קיים
 אשפי שליכו בגופו של שטר והשטר כול ועוד כל לומר דשוכר
 ענין אחד ופטור דכר דה"כ דשוכר הוא כטול השטר מחמת
 פרעון ופטור הוא כטול השטר מחמת מחילה וא"כ היה אמיתא
 כיון דכתוב בשטר או ברלא כתוב עליה תברא דהיינו שובר
 דפרעון עבשו דהוציא עליה פטור דהיינו מחילה לא יבטל
 את השטר דהכי התם ביניהם והוא לים כאלו פסלו כל דכר
 מיוצא על שטר זה חוץ משוכר של פרעון קא משמע לן דלא
 אמרינן הכי עד כאן :

ז עוד ס"ס כסוד סעיף ר' ובשכות בין שובר אם וזכרין זמן
 השטר וכתוב זמן השטר בשוכר הגדרה נראה דאיכא
 לענין כיון שזכרין זמן השטר אמתי צריכין לכתוב
 בשוכר זמן הפטר דהיי' צריך רב ספרא לנות לטוריו על
 זה דנראה דאפילו שיכתבו בשוכר זמן של שטר עכשו ליכא
 לחיטא לחורבא דבשלמא כשאין זכרין זמן השטר איכא
 לחיטא להבוא חורבא דקאמר בתר הכי דילמא אחרו וכו'
 אבל הכא דליכא לחיטא להכי כיון דידעו וזכרין זמן השטר
 אין כאן סוס חשש ואי משום דאיכא לחיטא שיהיה לזה
 המלוה שטר אחר מזה הסכים אחר זמנו של ראשון ואם יכתבו
 בשוכר זמנו של עכשו אתי לאתרועי להאי שטרא כיה השוכר
 שלא כדון אי הכי אשאי כשאין זכרין זמן של שטר קא' דניכתבו
 בתם ומה מהכי לזה דילמא י"ס ששטר אחר ויתרעמי בזה השוכר
 או שמה ילדה לו זה המלו' כשום זמן שיהיה ולא יב' ממנו מחמת
 זה השוכר וכת' דהמלוה הוא דאפשר אנכסיה דעשה לו שובר
 בזה והיה לו שטר אחר א"כ ה"כ ביחא הכי והיה כר ל' דרביטא
 כיון דאפשר לתקוני בבב' לכתו בשוכר זמנו של שטר עכדין
 אכל הכא כשאין זכרין זמנו של שטר אין לתקן בענין אחר
 ומאי דאפשר לתקוני מתקני' דר' דכר זה מני איכא למידחייה
 חשו דכשאין זכרין זמן השטר אחר טוב הוא לכתו בשוכר זמן
 של עכשו ממה שיכתבו אחרת סתם דכשכתובתו השוכר סתם
 אפשר לכא לדי חורבא דשאל היה לו שטר אחר מזה הסכום
 או ילדה לו בתר הכי שלא יזכור לזמן השוכר דמקרי האדם
 רבים והעפ"י דאיכא למימר הוא איהו דאפשר אנכסיה עכ"ל
 אפשר שיהיה ולא משום שספק והלוה יפסיד אכל אם כתיבין
 בשטר זמן של עכשו אין כאן חששא אלא שמה אחרו העדים
 הזמן ולזה נר' דאין לחוש דוראי שהמלוה לא ירצה בזה דאפשר
 דלא ינכה זה השטר לעולם דאפשר דהלוה ימכור כל כספיו
 אחר שלוח ממנו קוד' זמן הכתוב בשטר ולא יהי' יכול לטרוק מן
 הלוקחו' דיאחרו דהם לקחו קודם שהלוה אי נמי דילמא ילדה
 הלוה אח"כ וכשיכ' לפרוע כל המלוה לא יהי' טעור לפרוע לזולתו
 וכל מי שזמן שטריו קודם הוא ינכה וכמ"ס הטור לקמן כ"ה
 ואלו

ראש ירצה המלוה לעשות משטר מנה שנים מחמשים אין
 מניחין אותו דרו' הלוה שיהיה של מנה דאם יפרע לו מחמשים
 שלא יהיה שטר פגום ה"כ ביחא הכי דלא יפסולו כל שטר
 של מחמשים כדי שיהיה פגום ויהיה חייב שכופה ובר אה לי לומר
 ראין זו קושיא דבשלמא לעיל דליכא פרעון אלא שהמלוה בא
 לשמח את השטר ממה שהוא משום הכי אמרינן כיון דאיכא
 היוק ללוה אין שומעין לו כשום ענין וכן נמי אם יכא הלוה
 לומר שישכנו והמלוה לא ירצה גם כן שאין משכין כיון דלכל צד
 איכא הפסד וכו' אכל הכא שהלוה בא לפרוע ואומר שיכנו
 את השטר או שיכתבו לנשכר הכא ברשו' המלוה הענין תלוי
 מילמד לו אם עדין לא הגיע הזמן אם תרצה לפרוע החצי אין
 לשמח את השטר אלא לעשות שובר ויהיה פטור קיים ואם לא
 תרצה לפרוע המתן עד שיגיע הזמן ותפרע ע"י כל השטר ש"ס
 וכן יכול לומר לו איני רוצה לעשות שובר אלא לסלוק דכירו
 הוא ואם הגיע זמן השטר וכו' לזה לפרוע החצי לכד זה נ"כ
 כרצות המלוה שסוף יכול לכפות לו שיפרעו כלו ויטול מה
 שיש לו ויעשה מה שהוא רוצה בשטר ואם הלוה ירא שמה יכא
 לו שום היוק או הפסד או הוא יחוש לעצמו ויבקש כדדון
 לפרוע לו עד כאן :

ב עוד ס"ס וכתב כ"ה כשער ל"א מאלן למדכו וכו' הגדרה
 איכ' למידק דכר זה פטור הוא כנ"כ וכו' שהביא הרב בסמוך
 ואיכא דכותבין שובר בין היכא דפרעיה כוליה בין היכא
 דכרעיה מקפתיה וגם הרב לא סוה ליה לאתווי האי רינא
 דכתי' אלא כבמוך ולא כאן עד כאן :

ג ע"ש הרב דאסיקא דרוקא כ"ד דלמי לאפקועי ממוכא כו'
 ומשמע מדכריהם שאלוה אין הלום אומר לס' וכו' הגדרה
 מראמר ומשמע מדכריהם נראה שאינו כרוך כן כדכריה וכו'
 דכרוז הוא דלהאי פירוטא דכתבו אח"כ קאמר דלערו זה אין
 כותבין אש' מומן שפי כלא צווי הל' א"כ ה"ל לזכרו' דלפרוע
 קמא כותבין מומן שפי כלא צווי הלוה ע"כ :

ד ע"ש הרב וכתוב כהשכות ה"שכא סי' אלף ק"י אם השטר
 גבו והרד אפרע : הגדרה וכל ריבול המלוה לומר נ"כ אתן
 השטר כיר כ"ד ויתפרעני ואחר כך כ"ד יקרעו את השטר דכמו
 שהוא ירא חללת המעות אם לא יתן לו את השטר כן כמי
 המלוה מתיירא לתת לו את השטר אם לא יפרענו כיון דקענו
 לשטר ואדרכה לעולם אמרינן עכד לזה לאוש מלוה עד כאן
 ה' ע"ש הרב וכס' תתקפה כתב על מי שכתב שובר לחברו
 וכמנ"ס סע' כחשכוך וכו' והשמים אינן יכולין לטעון כבירור
 וכו' הגדרה כל ריש לשין דריך קאמר משום דהשני' אינן
 יכולין לטעון כבירור דמשמע דאם יכולין לטעון כבירור דהיי'
 טעות כחשכוך שהיו הראשונים עדין קיימין דמוני אין מירו' ולא
 יהיה זה כאשן בשוכרו לומר שזרע הכל והם סכחו ולא כתבו
 כל מה שכתן להם וכן נמי כשעשה שובר על חברו ואח' המלוה
 שכמנ"ס טעות והלוה או שהוא פרע הכל לא שמחמת השכחה
 לא כתבו המלו' כ' לא יהיה הלוה כאמון ואח"כ והא הלוה מוחזק
 כנכסיו' שובר כירו שטרע הכל וא"כ אמתי מוני אין המעות
 מירן כיון דאפשר שפרע ולענין מסי הקהל הייתי או דאם יטענו
 לו כבירור דאיכא טעו' כחשכוך דהם כאלמין משום דרבי' טובה
 וכת' במת' ה"ק לעיל כס' ד' דמי' המדין ועם הרבים
 דהרבי' בקראים מחוקים וא"כ אם יטענו כבירור מוני אין מיד
 הימיר אשפי שהוא ג' טוען כבירור ואינו בעה' פתור לכד זה

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נד

קו

וזנ"ו דמא שאמר דב ספרא לפסריה הוא כבי האי נזנ"ו
 באווכרין ומן של פטר וכולן לכתוב באוכר ומן של פטר אכל
 אם ירנו לכתוב מוזן השני וכולן אלא שכשאין ווכרין אין
 יכולין לכתוב באוכר ומן הפטי ודוחק הוא עד כאן :
 ח הגררה מה שכתב שם הטור אלא כ ווכרין ומן ההלואה
 נרדך למד ומן הכתוב כשאר ההלואה עד כאן :
 ט ע"ש הרב וכתב בהת שער לא וכו' או מפני המלוה אחר שיש
 בס"א נאמנות הגררה הכונה שאם כתובת העושה שכתב
 מיד המלוה לא מיד לא ועדים מעידים על העושה כפינין
 בשים בשטר נאמנו בכ עדים כשרי אין עובר וה מתירע את
 השטר רהא האומי כפיני עדים כשרים אכל העושה מתני כת
 ידי מלוה או אפילו איכא נאמנו בשטר העושה מתירע השטר
 דהדאיתו לא כפל וזה לחוש כמאן דסוכר דכמו שהאמינו עליו
 כשש עדים המעידים על הפרעון או כש האמינו על העדים
 שיעירו על הודאתו עכ :
 י עוד שם הרב וכתב שכתב שאלו זה כתב שאם כתוב באוכר
 וכו' הגררה עיין לעיל כפי מ"ג שהביא הכי שתי תשובות
 מה"א א"ש זו שמכיל כאן ועוד אחר והכן כותרות א את זו ושם
 כתבתי לישבם בטוב טעם עיין שם עכ :
 יא הגררה שם כדברי הרב בלשון אלא כתוב בו דינרי סתם
 וכו' אכל אם היה כתוב כך ונחמק או שכתוב בין תיבה נרדך
 לומר או שכתוב בו תיבה עכ :
 יב עוד שם וכתב הרשב"א שגש"ל על ראובן שהניא שטר הוב
 על שמעון וכו' ליקו שטרא כיד המלו וכו' ולי תפס לא ממקינן
 מיביה : הגררה כראה לידת שכתב דהמאן שהביא הר"ב
 לעיל בסמוך חולק על זה וקאמר דמתירע השטר מכל וכל
 ומזניאם השטר מירו ככל עכ :
 יג שער שם בטור שערק י"א מן שפרע מקנת חובו והשלים
 שטרו כיד שלישי ואמר אם לא אתי וכו' דאם כתב קניא היבא
 דלא איניס אם קנו מיניה כב"ד חזוק הגררה מאי דנקט
 הטור האי דיבא כהשלים שפרו אף עכ"ל שהוא כב"ד חזוק וא"כ
 לא נרדך דכד אחר להלואה א"כ ה"ל לטור למד האי דיבא איני
 בלא התפס כיד שליט עכ"ל נקט כהשלים לאשמועינן דאפילו
 השלים אם לא היה הקנין כב"ד חזוק היו אסמכתא ולא קניא
 להכי נקט דינו כהשלים שטרו עכ :
 יד ע"ש ודוקא שפיר אם לא אתן ע"ש פ' תן לו שטרו ויהיו
 כל המעות הללו מתקנה וכו' מאל"כ הוי שטר שהמחל שטרו
 הגררה ואיכא למידק דמיא הוי שטר שנפרע החני עד אותן
 זמן שקבע ואז כשלא כרעו חזר השטר להכשר דמעות או
 הוונתה ואל"כ אין יובה כוח השטר כיון שמחל שעבורו
 ככר וכפרע"א אך יחזור וישתעבר כוח השטר במעות שהיו
 עכשו ה"ל באלו חזר עכשו ולוה בו ושאר שנים בו ופרעו חזר
 ולוה בו אינו כלום וכתי דהן ויהיו כל המעות הללו מתק' מעכשו
 וה ליתא דא"כ אין כאן אסמכתא דמעכשו מבתלק האסמכתא
 לכך ה"ל דלעולם מעכשו קאמר והלאה והטור ס' דמעכשו
 אין מסתלק האסמכתא וכמו שפירש"ת אלא נרדך כב"ד חזוק
 וההוא דפ' איהו נשך דלהוה על שדהו דקא' אם אחר מעכשו
 קבה היינו שכתב הפדה כירו וכמ"ל ר"ת והכי מוכח בהדיא
 בתשובות הראש כלל ע"כ עיין עליו אכל הראש דאית ליה
 דמעכשו האסמכת' קשה דהשכא כהלא ש"ל כאן ע"כ כהן
 נ"ו ע"ש וכתב רב אפק דין כה"ל דאיתיה הגררה הכונה

לומר דאי אמר בגמ' לאסמכתא נרדך ב"ד חזוק היינו דוק היבא
 דאיתיה שטרו בין דאיתיה כיד שליט בין דאיתיה כיד ב"ד
 ובמו שמוכה כגמ' דשויקה דהא פריך ממעלש שטרו לאיתיה
 כיד כ"ד א"כ הא דאמר הכא דנרדך כ"ד חזוק קאי לבל מ"ש בגמ'
 ככר וכוונה לרב אלכס דהא דאמר בגמ' כפ' ד' נדרים דכ"ל
 ליבטלן וכותיה וגם שיהי' כ"ד חזוק היינו דוק במתפס דמוכה
 שאינו עושה כרצונו וכין כשהתפס כיד שליט וכין כשהתפס
 כיד כ"ד הוי דיבא הכי דנרדך שיהא קנויהיה בכ"ד חזוק כשילת
 הקנין משום דלנימי לאפקועי ממונה אכל כשאר אסמכתות
 דעלמ' לא נרדך כ"ד חזוק וכ"כ הוי כ"ד חזוק כמו שאר כ"ד ראש
 קנו מיניה כב"ד אין כאן אסמכתא לקנת מפרשי' כקנין למד
 דכל קנין כמעכשו הוא דאי לא הכי הוי כ"ד חזוק כשעה שאל
 הקנין אין כאן סודרא ולקנת מפרשי' נרדך דאי ומעכשו ודאי
 אמרינן בעלמא דקטין הוי כמעכשו היינו דוקא כקנין סתם
 אכל באומר אם אעשה או לא אעשה או אם באתי או לא באתי
 דאזילא משמע מעכשו אלא לכתר ההוא יומא או ל"ל בפירו' ע"ש
 הקנין מעכשו וכמ"ל הוי"כ הוי"כ הרב לקמן בסמוך א"כ כל
 אסמכתות שכן אדם לחברו וליבא התפסה דמוכה דהוי שלא
 כרצונו א"כ כ"ד חזוק ואי קנו כב"ד חזוק ולא אמר מעכשו
 לקנת המפרשים אין קמיים כלום וכמ"ל והיינו דקאמר הר"ף
 וקאמר גאון דהאי דיבא ליתא אלא במתפס משום דהוי שלא
 כרצונו וזרעת הריף רלס מחלק כהאי דיבא דמתפס בין
 שהתפס כיד כ"ד להתפס כיד שליט אם אחר ליבטלן וכותיה
 וקנו מיניה כב"ד חזוק סג אכל הרמה כתב דאע"ג דאיתיה
 שטרילא מהמ' לא נרדך שיהי' ההתפס ככ"ד ויאח ליבטלן וכותיה
 וקנו מיניה כב"ד חזוק הכונ דחולק על הר"ף במ"ש רבאיתיה
 בין שהתפס כיד כ"ד בין כ"ד שליט בין דאמר ליבטלן וכותיה
 וקנו מיניה כב"ד חזוק הוא דאמר נרדך שיהי' ההתפס כ"ד
 כ"ד אכל אם התפסו כיד שליט אפ"ל ליבטלן וקנו מיניה כב"ד
 חזוק לא מהני והא דפריך בגמ' על האי דוי' דהה"ו כבר דאיתיה
 וכותיה כב"ד מההיא דמי שפרע מקנ' חובו ואי כדברי הרמה
 דיש חלו' בין מתפס כיד כ"ד להשלים כיד שליט מאי פריך שאלו
 הכא דהתפס כיד כ"ד ועוד דמשי' בגמ' ואמ' שאי הכא דאמר
 ליבטלן וכותיה משמ' דאי התם כמו שפרע מקנ' חובו והשלים
 שטרו כיד שליט אם יאמ' ליבטלן וכותיה דמיא ח' כמי בשאל'
 בגמ' דכרו שיהי' להקיר האסמכתא נרדך כ"ד חזוק עם מ"ש
 שרדך שיהא ליבטל וכותיה א"כ נמי במתפס כיד שליט יהי' ה'
 הדיון כן נחמ' לוה דהה"כ דאית ליה להלואה דמעיקר' כשפריך
 בגמ' אסיקן לדעתיה שהקנין אכל כשמשמ' דשאי הכא דאמר
 ליבטלן וכותיה ודאי דהא אינו לא כב"ד שיש להסכת יפה שיבטלן
 כפיני' אכל כיד שליט אין כחיה יפה כ"כ כ"ד שיה' מבטל כפינין
 אכל לשאר אסמכתא דהוון בין אדם לחברו כהא ליק' פלוגתא
 בין הריף להלואה דלא נרדך כ"ד חזוק ואין כ"ד חזוק שייכות
 בהם דכ"כ שיה' כל כ"ד כמו כ"ד חזוק דאי שאר כ"ד לא יהי'
 משום דלא תיקנו לאסמכתא בית דין חזוק לא יבחי' וכ"ע
 אמ' והא דהראש כתב דאפ"ל לא מתפס וכותיה קנו כב"ד חזוק
 דהיינו כשאר אסמכתות דמתקנו בין אדם לחברו וסעינן משום
 דהו' מפ' דכשאלו בגמ' והלכת אסמכתא קניא והוא דלא איניס
 וקנו מיניה כב"ד חזוק לא קאי אדיובי' דרב כונא לא אשאל'
 אסמכתא דעלמא וקאמר הכי כמו שאמרנו הכא כהאי אסמכתא
 דכשפוסקי' מהי' מהתלק האסמכתא בן בשאר האסמכתות
 כו ב 27 א

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נר

אם קע מיניה בכית דין מהני דהוה ליה כמו אם התפיש ואם
 בן כמי שפרע מקצת חובו והשליש שטריו רהוה אסמכתא ולא
 קמיא ביון דלא חמר ליכטלן וכותיה אם קע מיניה בכית דין
 חסוב מהני מכש דשאר אסמכתות דלית בהוה התפסה אם
 כן מה שאמר הראש על דברי הדין דלא כפי בית דין חסוב
 היינו בשאר אסמכתות דלית בהוה התפס על זה הכואו בכלל
 פ"ב סימן ו' רמירי כתבנו שכן חרס לחכרו דכתוב כשטר
 אם לא יפרע לזמן שלום שפרע כך וכך וזה מוכרח דלא לא כן
 דכיה הראש סתרי שהדיה דהא באותו כלל עצמו כבית דין
 כתבין וכתב הדין דלא קמיא אסמכתא לא בכית דין חסוב
 וכאותה תשובה מירי בהתפיש והיינו התשובה שהביא הרב
 על ראובן שהיה חייב לשמעון אלף זוזין בשני שטרות וכו'
 אברהם דהא דהא הראש על הדין דלא כפי בית דין חסוב
 על שאר אסמכתות דלית בהוה אסמכתא דהתפסה אררסה
 בעיני הדין כית דין חסוב כוכמו שזכרנו לזמן דהא קאמר
 דהוא פוסק לא הוה אלא כמתפיש ומשום הכי כפי בית דין
 חסוב אבל בעלמא לא דולא כמו שהבין הרב הגדול כדברי
 הראש דהדין לא כפי בית דין חסוב בהתפיש עיין עליו
 ולדברי הדין אין חלוק בין התפיש בכית דין להתפיש כיד
 שליט כמו שכתבתי דמאי שכל כיון שהתפיש :

ע' הגהה ועוד נראה לומר דאפשר דמאי דלעני הדין
 והלמה דלהדין לא כפי שיאמר ליכטלן וכותיה וכפי הדרך
 שכתבתי דכמתפיש דוק הוא רבפי בית דין חסוב והכי קאמר
 וכתב רב אלפס דוקא כיהו נוסחא דמתפיש בעיני בית דין
 חסוב אבל שיאמר ליכטלן וכותיה לא כפי דשאר כגמר שאני
 הבא דמתפיש וכותיה ופרקי ממי שפרע מקצת חובו ומשני
 שאני הבא דשאר ליכטלן וכותיה כשאר אחר כך בגמרא
 והלכתא אסמכתא קמיא והוא שקמו מיניה בכית דין חסוב
 הוה הכונה דלא כפי דין דשאר ליכטלן וכותיה לא כיון דמתפיש
 זכויותו וקמו מיניה בכית דין חסוב מהני לסקל האסמכתא
 והכי כיהו דייק לזמן הדין דקאמר וקאמר גאון דהא פוסקא
 ליתיה אלא כמתפיש וכותיה לחוד דהוה הכונה מתפיש ולא מה
 שאמר ליכטלן וכותיה והלמה שוכר דכשאר והלכתא וכו'
 וקם בכ"ד חסוב היינו עם כל מה שכתבנו וכוון שכן לא פליגי אי
 בעי מתפיש בכ"ד לא דהכל מודין וכל התפסה חרא היא
 וכן הוה וכן הכי התפסה היא חרס הראש ער שיתפיש בכ"ד
 לאו דוקא דהוה הדין כיון שליט לא קאמר דאפי דיתפיש בכ"ד
 לא מהני ער שיאמר גב ליכטלן וכותיה וקמו בכ"ד חסוב ודלא
 כהדין דלא כפי שיאמר ליכטלן וכותיה וכוה הדרך לא קשה
 להלמה מה שהקשיתי לעיל אבל כפי דרך זה אפשר דלהדין
 לא חתא לאפוקי דלא כפי כ"ד חסוב כזאר אסמכתות אלא
 לא חוקי דכבאן לא בעיני שיאמר ליכטלן וכותיה אבל בעלמא
 ג"כ אפשר דכפי כ"ד חסוב והראש לא כתב כן ונס לזמן הטור
 לא מוכח כן לפיכך נראה כמו שכתבתי ע"כ :

ע' הגהה ואשר דהרב מפרש בפרוש השמי שכתבתי
 וכוונתו הוה הכי דלהראש סביח ליה כבוכת רב אלפס דמה
 שאמר בגמרא והלכתא אסמכתא קמיא וכו' והוה דקמו מיניה
 בכית דין חסוב לא קמיא אלא למה שמירי התב בהתפיש וכן
 התפיש בכית דין וכן כיד שליט כיון שהתפיש זקמו מיניה
 כפית דין חסוב מהני אבל ליכטלן וכותיה לא כפי כיון בהתפיש
 ביד בית דין כיון בהתפיש כיד שליט אם כן נפק מיניה לפרוש

זה דבעלמא כשאר אסמכתות לא כפי להדין בית דין חסוב
 ואין לבית דין חסוב שייכות בהם דהבא משום דמוכרח הוה
 לעשות כן על פי בית דין כדכתיב דין חסוב וכמו שכתבתי
 דהכי קאמר דהאוי שפסן דכית דין חסוב לא הוה אלא כמתפיש
 לחוד דהיינו כהאי עבינא דפרק ד' דריס וההוה דמשלש
 שטריו אבל בעלמא לא כדכתיב דין חסוב אבל הרב קאמר
 דהר"ף סוכר בהלמה דכפי ג"כ כן דשאר ליכטלן וכותיה
 וקאמר הכי דהאוי שפסן דכפי כית דין חסוב גם כן שיאמר
 ליכטלן וכותיה היינו דוקא כמתפיש אבל בלא מתפיש לא
 כפי דין דשאר ליכטלן וכותיה אם כן אפשר דבעלמא כפי בית
 דין חסוב דלא מפיס הבא אלא ליכטלן וכו' דלא כפי בעלמא
 וכמו שכתבתי לעיל ואם כן מה שחולק הרב על הראש כפי
 גם כן לשאר אסמכתות דבעלמא דלהראש ראית ליה דלהדין
 לא קמיא מאיר דשאר והלכתא אסמכתא קמיא וכו' אלא למתפיש
 והוה הטעם משום דמתפיש דיש הכרח אם כן בעלמא וראי
 לא כדכתיב ליהדיה כית דין חסוב כיון דליכא אהתפס אבל לכדרי
 הרב דאית ליה דהדין חסוב דהלמה וקמיא לכוונה אם כן
 אפשר דבעלמא וסבור הדין דכפי כ"ד חסוב וכמו שכתבתי
 ע"ה הגהה ולמה שכתב הראש הדין כתב בשם גאון
 דלא כפי כ"ד ולא כתב לא טעם ולא ראיה עכ"ל נראה לי
 דטעמו של הדין מכוון דהא לשון מכשיל לאלק האסמכתא
 שלא יקרא אסמכתא אלא שיהיה קנין נמור ואם כן לזה מה
 עושה בית דין חסוב או אימכית דין חסוב דכית דין חסוב
 לא כדכתיב אלא לומר דאפילו שיהיה אסמכתא יש להם כח
 להפקיע מתון מזה ולתת לזה אבל האסמכתא שלא יהי אסמכת'
 כפי הדין אין עושין אלא מעקירין מתון ואם כן לא שייך כית
 דין חסוב כשאר אסמכתות אלא כהיא דנרררי דהוכרח מפי
 בית דין לעשות דאו אשילושא אינה מסולקת האסמכתא עכ"ל
 קיה חכרו מכח הפקר בית דין הפקר והכי מוכח מדברי
 הראש כח כהתשובה שהביא הרב כסמך יג' בתשובה שהביא
 מהדי"ב אל גם כן עיין עליו והוה טעמו של הדין וראיתו
 נראה לי קנת ראיה מזה שדין בגמרא על ההא דפרק ד'
 דריס דהתפיש וכותיה בכית דין חסוב דמיא דמי שפרע מקצת
 חובו ואי איתא דכית דין חסוב מעל ומוריד לעיני אסמכתא
 אשאי לא משני אעפ"י דאיכא התפסה כאן ובאן שאני הבא
 דהוה כית דין חסוב וכוה ויכח דכית דין חסוב תלוי בגבין
 ואם כן בעלמא כפי בית דין חסוב מהני לסקל האסמכתא
 דעכשו אין לומר דמשום דמתפיש כפי בית דין חסוב דהא
 להתם כמי שפרע מקצת חובו ג"כ כן איכא התפסה אלא וראי
 דכית דין חסוב לא מעלה ולא מוריד וכדברי הדין ער כאן:
 ע"ה עוד שם הרב מי שפרע מקצת חובו וכו' משנה וכו'
 אל דכא והא אוכבא דאריתא וכו' הגהה אין להקשות
 דישאר רב הונא אוכבא דשכיח שאני דהיינו חוליו וכו' וכו' כו'
 דה"ל לאסוקי ארשתיה דהא על אוכבא דהיינו חוליו וכו' וכו' כו'
 אמרה רב הונא למילתיה א"כ כמו שכתב דהיינו חוליו לאונס הנהר
 הוא וכמש רבא עבדו שם בנמ"כ כן חוליו הוא אוכבא דשכיח
 וא"כ כמש רבא עבדו למילתיה אוכבא דשכיח שאני כן נמי
 יאמר רב הונא דאין זה כלום דכיון דרבא ורב הונא עלמיה
 עבדו שכיח דהיינו חוליו כל א' מש' חכמו וכו' וכו' דרבא
 דכיון כדכתיב רב הונא כשאר כלה וכו' תיה אפי' שהוא אוכב'
 נמור דלא שכיח ומשום הכי הקשה לדכריו ע"כ :

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נד

קו

אית ליה לרא דקביא ואם כן לאחור לזו הסטר או אפשר דהא כמחל מעבדו ויבא לעדוף שלא כדון אלא או יבנה כל חובנו מיר או החני שכתתיב ויעשו עובר על הסטר על החני שכפרע ויתנו הסטר כירו דעכשו אין חשש שחז יבנה בני דעת הפוסקים שכתבו לעיל או חס לא יכרע לו כלום ועשה טעי פטרות וכמו שכתבתי ע"כ :

בג ע"ש הרב בהא ליטבא דכתב האלף והאי פירוש' כתרף כיחא טפוי דקביות אונות כעני כתיבה ומקרה : הגדה משמע דמעיקרא אסיק' אדעתיה דכמקורה לחוד קנה ואם כן קשיא לי אמאי לא גבי ממעשכדו כמו שבעלמא כשמכר סטר בכתיבה ומסירה גבי ממעשכדו וליכא מאן דפליג על אס כן הבא כשמסר הסטר אמאי לא גבי גם כן ממעשכדו דהקנה לזאת הסטר וכתתיב לו ואי לא הו קנין אפילו מכרי חרי לא יבנה ויסיח כאמ' לזו פרעתי דהו מכאן ואילך כמלוה על פה שאינה שטר ואולי דשאמי מוכר מקאי דיק ועין כהגהה שקורס לזו ע"כ :

בד ע"ש הרב וכתב עוד שאלת דאוכן ושמשן היו מתעצמים כדון על ענין וכו' תסוכה אין כאן משום אסמכתא : הגדה ולי נראה דלאטקוי ממוכא אין לעשות כאן מעשה ולתייב לזו שפירע העשרה דיכרון אלא יהיה פטור מלתת העשרה דיכרון משום דלכל החלוקות שכתב האשכא לחייבוי' לרותיות דלות דלחלוקה ראשונ' שכת מעט דלתת דברת האומני' ואין אסמכתא אלא כשתולה דברת עצמו אך וזו טענה לאפוקי ממוכא כיון דאיכא מאן דפליג עליהו ואמרו דאפילו תלה דברת אחרים איכא משום אסמכתא וואמר דהתקע קים לזו בהסו ואי משום מה שאמר שנתן מטכון ביד האומנין וכו' הא הוא עצמו קאמר דאין שליחות לנכדו אלא דמכר הסטר הוא דקנה אבל אינלא הוה הסטר מבח שנתן לנכדו אינו כלום ומכח הסטר קני' נראה דאין להוכיח מודו המחזן דאף על פי דהסטר הו מעכשו ועבא הא איכ' דתוהיאש דכוכדו יסמקיס אחרים דאית להו דמעכשו לכד אינו מועיל לבלק האסמכתא וכיון שהסטר אינו כלום גם מקירת הא מין אינה כלום : ונס נראה לי אגב גררא לריוק כאן על מה שאמר דאין שליחות לנכדו דמשמע דאין שליחות לנכדו כלל כמאס עמין ויהי הוא האמת דמה אתם כתי כרית אף שלוחה בני ברית אס כן איך קאמר במסכת שנין בפרק כל הגט כמנהג הכלל כשרים להכיא את הגט מין מחרם שטע וקטן וכומא ונכרי ופירוש סע המפרשים על מתניתין מאי טעמא דכוכדו שאינו יכול ליעשו שליח להוליך גט משום דהוא אינו כותור נשין וקדוין וכיון דהוא עצמו לא שייך ביה גם כן אינו יכול ליעשות שליח ואמאי נריך להאי טעמא תיעוק לזו משום דאין שליחות לנכדו ועין סע כנהרף רף כל ע"כ :

בד עור שם הרב וזל הדיבט סימן שלה מה שכתבתי שאם קנה בכית דין חסוב וכו' ומאז הכי כעיון בית דין חסוב דלא ימיו לאשקועי ממוכא : הגדה דלביטו שאמר מעכשו לא מהמי משום דכיתרין מכריחוס לוכמו שכתב האשכא הכיאו הרב לעיל כתיורין ואי מקהי לקיבס ססהסיהו לנדרים מעכשו ופליג אהאשכא ח"כ קשה אמאי עבו סע כד בלא מעכשו ולאשקועי ממוכא כדון מטעם דהו הפקר היה להם להכרימו כקפין מעכשו ויסלק האשכא ויב' כתי' אורי דהת' אפי' שיאח מעכשו אינו מושיל כיון שמכרתי' אורי ע"כ :

ב הגדה גם מה שפירך ולרב הונא מיכדו אסמכתא היא ואסמכתא לא קטא לרבא גם כן הוה מני לאקשווי הגמ' האי קטויה דרבא משום אובס הוא דאמר אבל אי לא היה הטנס מוצע דס' דקבוט וא"כ לדידיה נמי תיקשי דאסמכתא היא ואסמכתא לא קבוט הוה דבוח מני לאקשווי לרבא מני אלא כיון דרב הונא אפרס כפירוש ורבא אשכר רל' אמר וז' אלא לכירעתו של רב הונא דאמר דכטלה וכתייה וסכירא ליה דאסמכתא קבוט אף על פי פיהיה כן אסם הוא ולא קני א' ריש קבת דקדיק לזו דכיון דרבא הכין כדכרי רב הונא דכיר' ליה דאסמכתא קבוט ואית ליה ככרא כזו וכמו שאמר כפרק גט פגוט כהה' דמי פציע מקבת חוכו דאמר רבי אחי כיון דאזר רבי יוחנן כמא פיעמיס דהלכה כדכרי יוסי אביי מה אציה וכן איתקן ככלל רבי יעסי ורבי יהודה הלכה כדכרי יוסי משום דרבי יוחנן עמו ח"כ אשכר דרב הונא ק"ל הכי אס כן מאי קרין ולרב הונא מיכדו אסמכתא היא ולא קבוט דילמא ר' הונא כדכרי יוסי ק"ל ע"כ :

בא עוד שם הרב שאפי הבא דמיתקסן וכתייה וכו' הגדה הרמב"ם אית ליה דכמטכין כיון שקותין אונות כידן אין כו דין אסמכתא ח"כ מי שפרע מקבת חוב דאתפס שטר כיד שליט אמאי היא אסמכתא ולא קבוט הא קיל דשלוהו של אדם כמותו וא"כ ככל מקום פיס התפסה אמאי נריך לכל בני דברים כרי לבלק האסמכתא שלוחו של אדם כמותו וה"ל כאלו הונא כירי איכא למימר לזו דיש חלוק בין כמותן הדכר שהוא מתתיב לתת כמו התם כערכוו יקון רנותן הערכון יהו ממש או אין כדון אסמכתא וזו אשילו שיתן כיד שליט גם כן אין כו אסמכתא רשלוהו של אדם כמותו אבל הבא אינו כותן ממס כיד שליט הדכר שהוא מתתיב אלא הסטר ומס' להרמב"ם הו אסמכתא אבל אס יתן הגוה המעות עצמם כיד השליט יקנה להרמב"ם ז' ולא יהיה כו דין אסמכתא דשלוהו של אדם כמותו אי בני אשכר למוד דאין הכ דלהרמב"ם שליט הוה ליה כירונאין כו דין אסמכתא אבל הכא מיידי דמשליט קשטר כע"כ וכמו שכתבו לדפ' הר"ף ואל' משום הכי איכא דין אסמכתא וא"ש פיהיה הסטר עצמו כד המלה יס דין אסמכתא ומסקא דהרמב"ם מיידי כמתימא מכון כירו או כיד שליט היינו דוקא שנותן מדעתו וק"ל ע"כ :

בב עוד שם הרב מ"ז ודוקא שטרש וכו' כן כתב הרמב"ם וכו' ויב' כל חוכו מכני חרי וכו' וא"ש חגי החוק האמר דילמא יבנה חני האחר גם כן : הגדה וקשיא דאמאי יתנו לו האזר כדי לנכדו מכני חרי דאיכ' למיתש שמה עבה ממעשכדו כמו שאמרו מושעין משום חני האחר שיעשה שלא כדון יבנה כן נמי איכא למיתש כאן ואין זה כלום דמה שאמר ר' יוסי יתן לא אמר דיתכנו לו את האזר אלא שקנה לנכדו האזר ויבנה כל חוכו מכני חרי אי יפרע לו מוד ואם לא יכרענו מוד ונריך לשטר יתתיב לו עכש מחדש על גיה הממון ויעשו לז שטר אחר מאותו סך ואם לא יכרע לו לעכר הלכות' מכאן ואילך על אותו חני האחר וסך ואם לא יכרע לו לעכר הלכות' מוזן א' ואחר מוזן הב' ויכתבו רל' למיגבי ביה ממעשכדו ואמ' פיהיה מוזן הראשון אין בכך כלום כיון דלא גבו ממעשכדו אלא לעיני קדימה א' כאל למיתש קבת ויה מוכרת לית' ג' לפרושא כתרף דכתב האלף שאם לא ופרענו סיהיה המעות מתנה סיכא שלא אמר פיהיו המעות מתנה אף יעשו דאסמכתא

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נד נה

ער אחר יבא נאמן דחוקה אין ארס חוטא ולא לו וכד רזי
 שאומר אמת ואין לומר דהבא הוי הטעם משום דכבר הזמירו
 דיה הוה ליה למימר וכמו שכתב בעל הת על קדוש טעמו אמתו
 שליש נאמן דהא היממהו אס כיומו שליש נאמן כשני עדים
 ואין חייב שכועה על אמירתו כן כמי עד אחד וכו' דחוקה וכו'
 וכראה לומר דלא שייך לומר כן דחוקה אין ארס חוטא ולא לו
 אלא בשליש נאמן לו כיוון זכירה לעשות כל מה שירצה ואין
 שום אחר מהם מכחישים על שלישותו משום הכי אמרינן חוקה
 וכו' אבל על עד אחר שכתב חר מיבייהו דמכחישים על עדותו
 וכו' ודוק ועוד בראה לי לומר דדואי דטעמו של שליש שהוא
 נאמן הוה משום דהא היממהו אלא משום דהא דאפי' שכועה
 לא כעני דחוקה אין ארס חוטא ולא לו משום הכי בית דין לא
 יתייבולו שכועה כדילידע האמת דדואי דאומר אמת כיון
 דבכר היממהו עליהם אה כן כענין תרתי כדילדהאמינו מכל
 וכל והכי נראה שהיא סברה כתובה כמדרכי ברום מציעא
 עיין שם :

ב הגררה ועל מה שכתב הטור ואין צריך לטכס כתוב
 כמדרכי שם ברום מציעא כסם אפי' העורר דצריך השליש
 שכועה משום דחיישינן לקניניא וכראה שהוא יסוד דכבר זה
 דהכל מולקיס עליו והרין עממה דהא משקרא היה מאמינו
 כנמרא משום מינו עיין ע"כ :

ג עוד שם הרב ומה שכתב ואין צריך לטכס וכו' כתב כן
 וכו' וכתבו דאפילו אין שלישותו כידו נאמן אמאי דעבר כבר
 כעד שלישותו כידו הגררה נראהו הכונה הכי דאמר
 כחיינו אותו לשליש על תבאי כן וכך מינו אותו ושתי כמו
 שהשליש הוא ואין נאמן ומאי דאמר כנמרא דכשליש שלישותו
 כידו ואימי נאמן לא בעד אחר וכתבו הטור כאן היינו שכתבין
 מן השלישות שלא רצה הוא להיו שליש וכתבו כיד אחר כרעות
 הלנה ומלנה או כיד בית דין אבל לא עשה הוא מעש השלישות
 והיינו דכתהרב כסמורכסס הידיבס אין שלישותו כידו שהוציא
 המעון או הסטרות מירו כלומר בעוד שהיה שליש הוניהו ולא
 רצה להיות עוד שליש כלל לדעתו :

ד הגררה וליהיה נראה דלעולם אין השליש נאמן אלא
 בזמן שלישותו כידו וכאן השלש והלנה לרין וכו' השליש ואמר
 מה שאמר והחזיר לאחד מהם כפי הרון על פי דבריו אבל אם
 הוא החזיר לאחד מהם כשכא לפניו בלא בית דין והוא עשה
 לש מה שהושלם כידו ואחר זמן כפל קטטה כוניהם ודברי
 ריכות לומר שלא על רעת כן הושלם ולא עשה כדיון השליש
 כמה שנתן הטעם או אינו נאמן השליש אלא בעד אחר דעלמא
 והכי דיוק מאי רכתה הטור כשפיק וכתב הוא ומסתברא אם
 עשה שליש לזמן ידוע שלא כשני בית דין ויפרש להם השלישות
 סמא ויכול להם מחלוקת ואם יוצא השלישות וכו' הא משמע
 כמו שכתבתי אפי' שיש לרשות וכל מקום כן נראה דבריו
 כמשמען ע"כ :

ה עוד שם בטור ואפילו אם נראה כבר ככית דין כתב
 הרב דרין זה מעשה כפרק זה כורר וכו' הגררה נראה
 דלרקק כרין כנת מעיקרא על פלפול רבא ורב נחמן דקאמר
 התא הדיא אימתא דכפס שטר מתותי דיה אמרה ליה ידעא
 דהאי שטרא פריעה הוה הימנה רב נחמן אמר ליה רבא כחאן
 כרבי ראשה אותיות נקבות כמכירה וכו' והכונה כקוסית
 רבא הוה רבין דהיימנה רב נחמן דאיי דהמנה מטעם ינינו
 דאי

ב עוד שם הרב על האו תזוכה עצמה ולעבד דכל קמן
 סורר הוה מעכשו וכו' אלא לכתר ההוא ויטא וכו' הגררה
 קשה אם כן אמאי נצרכו לומר כנמרא בכל האסמכתת
 דלא קני משום דהוה אסמכתת תישיק לי משום דאין כאן קנין
 דהא הררס סודרא למרס ואין כאן דבר לחול הקנין ע"כ :
בו הגררה ולענין מה שאמר דבין שאמר אם אעשה
 אם לא אעשה או אם כאתי אם לא כאתי דאז אס לקח קנין
 סתם לא משמע שהוא מעכשו אלא לכתר ההוא יומא וינינו
 משלק האסמכתת נראה רשיו בזה על מה שכתב הרש"א
 דהא כתב הרש"א על ההוא דהלוהו על שרסו ואמר אם לא
 אפרע לך מחאן עד נ' שנים שיהא שלך רקנס אם את מעכשו
 כתב הוא דאפילו לא אחר מעכשו כפירוש קנה סהרה רכיון
 שקנו מירו הוה כאילו אחר מעכשו דכל קנין מעכשו הוה והתא
 כבדרין דלא מועיל קנין סתם אפי' רמיעשו היינו משום
 דכית דין הכריחו אותו לכך אס כנדר אה כפירוש רש"א על פי
 שאמר אם אעשה אם לא אעשה מועיל קנין סתם כאילו אחר
 מעכשו כפרוש דהא התא כמדריס אם לא כאתי אחר ועכ"ל
 או לחו מאוס דכריחוהו בית דין לעשות היה מן הרין שיקנס
 וה כקנין סתם מאז רהו כמעכשו ע"כ :

ב עוד שם הרב כתב הרש"א כהשוכה קימן אלף ר"ב
 מו שערת מקנת חובו וכו' הגררה עיין כמימן קפה ע"כ
ב ע"ש בטור פס"ו דרובן לנה משמעון מהה כ"א כניסין
 וכו' ובא רובן להניח את יהודה מן השדה כשכלל שלקחה
 קודה שוכה וכו' הגררה איך למודק דמה לו לראובן עבשו
 בזה השדה אם היה מכור ליהודה או לא האו השדה עכשו של
 שמעון הוא ואין לראובן כולל זכות ולמא ליה יהודה לאו
 כעל דכרוס רידי אחר השדה של שמעון הוא וכו' לומר דראובן
 לא באן מכה שמעון גסן דאזר ליה שמעון לראובן אפי'
 שהדה שלי מכל מקום אם תחזיר לי מעותי אחזירנו לך אם
 מוכל לכתל המכירה שמכרתי לשמעון ועכשו כא רובן כוז
 הכה ואחר תחזיר לי שלי דהא שמעון אוקרונה לזכותו עכשו
 נא"כ אינו שלו והחזיר שמכר לך אינה מכירה שערין לא בא
 ארשותו ועכשו הוא מוכה לכו"כ אכתהו לכוה כתב הרש"א
 דאין שזינין לו מטעם שכתב הוא ע"כ :

ג הגררה מכל מקום חובך אם כדן זה אם יאמר שמעון
 שאינו חנה לזכות עכשו כשהה שלא יועיל וישאר יהודה
 כשהה ער כאן :

ד הגררה וכשעמוס של הרב נראה דאיכא כיון שוכה כה
 למכרע אמאי לא ינינו הכירו של כל רובן כל אותה שבה ואי
 אית ליה רינינו הוה ליה לאזרו וכש הטעם שכתב הרש"א
 דאין דאין צריך להסור רש דות רהא הוה כמו תכאי ולשלוס לא
 נתקיים המקום אלא או בשעה שלא החזיר המעות וכמא
 שער השמא הוה הלאה ואם ינינו הפירות שאכל המוכר עה
 עכשו אמאי כרכית אבל כשי דכרי הרב אינו כן לא המקח הוה
 מקח כלא סום תכאי כלל ע"כ :

סימן נה

א עוד שם שליש בזמן שלישותו כידו נאמן כשני עדים
 ואפילו אם הוא קדוש ואין צריך לטכס שחוק אין ארס חוטא
 ולא לו הגררה איך למודק דהא כן כל ארס שיעיר אפילו

ראש יוסף הרכות הרוואת סימן נה

קח

רכיון דראו אורו כית דין לבי מינו דאי הוה בש קלתי מעיקרא דמאי שאל זה מכל טעמת טעונו בכות דין ואמרינן שהוה כאלו כמינו דאי כפי היה אומר טענה אחרת וזו אעפ"י טעונו או כפי כית דין הפך מאותה טענה עכ"ל מאמינן אומר מינו שאל היה רונה היה משקר וטוען טענה אחרת אם כן הכא כמי מינא אם זה השליש היה רונה לשקר היה מטמין קודם זה השטר ואינו רואה כזה שקרא זה מינו למפרע :

י הגדרה ונראה לומר בדילוש הטוב מה שקדקנו כי כשאלו רבא לרנ' כמאן כרכי דאמר אותיות כיקמת כמבורה הויה הכונה מדהאמינן רב כמאן כל דחשיב ליה ההוא שטרס כאילו הוא שלה ואדעתא דהכי מסדוהו כידע שהיה טעם מלי דכוחא לה כיון דהימנוהו ואמר ליה רבא דאעפ"י שיהיה טעמה לה השטר כמתנה ממש אינו שלה לעשו' כל מה שטרצה כש' שלא נתכווה לה כמתנה וכאן אין להאמינן דהיא אינו כשלה דאותיות אינן נקבות כמסורה לכד אלא לרבי אבא לרבנן כפי כמי שטר ואמר ליה רב כמאן דלא האמינא מטעם זה אלא טעם מינו דאי כפי קלתי וליכא דאמרינן לא הימנה רב כמאן מטעם דכיון דאתחוק בכות דין לא אמרינן מינו ורבא מודה כוה דלא אמרינן מינו כפי האי גוונא אכל מכל מקום אע"ל דליכא מינו שליט נאמרינן דהימנוהו והקס' לו מהכריתא דאע"ל דליכא מינו מאמינן את השליש וא"כ קטוא' כמי לליטנא קמא דאמר שהאמינא מטעם מינו אכל אי ל"כ מינו לא מיהאן ומה שהקס' לו מעיקרא והא איכא מינו דאי כפי קלתי דמשמע דהוי מינו אין זה כלל דלאחר דאמר ליה רב כמאן כיון דאתחוק בכות דאיכא לא אמרינן מינו הויה לעיל זה אכל הקסה לו דאעפ"י שהיה כן כמו שאמר יש להאמינן את השליש מבח הכריתא אכל מעיקרא הקסה לו דאעפ"י אלא יהא האמינא לה מ"מ תהיה כאמת מטעם מינו :

יא הגדרה והא דאמר אפילו אם כראה כבר בכית דין ואמר שהוה פרוש נאמן הכונה שרצה או ככד' באותה טעה שעמל כפי כ"ר דאי מייירי שקודם לזה כראה ככד' אכל עכשיו אינו יונא כפי כ"ר כהא דאוי אפילו רב כמאן מודה שהיה השליש כאלו מינו דאי כפי אמר כבר החורתי השטר למי שקיי התבא או החורתי לך אכל מכל מקום כראה דאיכא לכפוקי דכיון דכראה בכית דין כבר אי אמרינן שאין צריך להחזירו כעדים דכשלא המפקיד לחכרו כעדים אין צריך להחזירו כעדים אכל הכא כראה כפי כית דין וגם כמה שכתבתו מינו דאי בעי יאמר נתתי השטר למי שקיים תנאו כראה דאם החזירו ללוה מטעם דפרע אין כאן טעם למינו דהיא אומרת שהשטר פרוע הוא נאמנת כמינו דאי כפי הית' אומרת כבר החורתי אותו ללוה מטעם דפרע ומאי מינו כוה הא פרוש אומרת עכשו ופרוע הוא טענת המינו ואכן כענין טענה אחרת יותר טובה וגם דהכא עתד ויתר טוב הוא לנאמנותא אה השטר כודה מאס אומרת שכבר החזירו וכופ"כ :

יב הגדרה ומשמע משקלא וטריא דנח' כפי מה שכתבנו מעיקרא דהויה מינו דלקוח הוא כירי דאמ' מינו אפ"י שהטענה של מינו יונא לגוף אחר דהא היא אמרה פרוש הוא ופטר את הלוה כמינו דאי כפי היא אמרה שהיה עכמה לקחה ואי אמרה הכי היתה יכולה לנב' מן הלוה אם תרצה ואע"ל דלא אמרינן מינו בתרי ממונא וכמו שכתב המרדכי בדין מינו אע"ל מטעם ד' עכ"ל מנף לגוף אחר דין פ"כ :

יג עור

דאי כפי אמר לקוח הוא כירי השטר ומשום הכי היא נאמנת ודין זה ליתא אלא לרבי רחית ליה דאותיות נקמת במסורה לכד אכל לרבנן דעל"י עליה כשיק בתיבה ומסור ושאבי ליה לרב כמאן דרית אפילו לרבנן ומינו דהכא היינו דאי כפי קלתי זו היא כותב ולי קשיא על זה רכיון דאמרינן דטעם של שליט שהוה נאמן הוה משום דהא הימנוהו מה לי אי איכא מינו דאי משום מינו אפילו לא הימנוהו עם כל זה יהא נאמן מטעם מינו :

יג הגדרה ועוד דמשמע מרכי רבא דאי אתי כרבנן שיר ומשום מינו דאי כפי אמר לקוח הוא כירי אם כן משמע דמה שהשליט הוא כאלו היינו מטעם מינו אכל אי ל"כ מינו לא יהיה השליט כאלו והא הכרית' שהקס' הוא עצמו לרב כמאן מוכחא דאפילו ליכא מינו לא יהיה השליט כאלו והא הכרית' שהקסה הוא עצמו לרב כמאן מוכחא דאפ"י ליכא מינו השליט כאלו ואולי דלא שאבי ליה לרבא כיון מינו למפרע לשאר מינו דרבנן אמרינן שהוה נאמן משום מינו וכמו שמוכח לדעתו של רבא מתוך שמועתינו וכמו שכתב בפי"ע כ' :

יד הגדרה אכל מה שרצה לומר דקרא הוא דלעול' טעמא דמאי דהימנוהו הוא מינו דלקוח הוא כירי ואתי אפ"י אליכא דרבנן דבעו בתיבה ומבורה ואשה זו נאמנת מינו דאי כפי אמרה לקוח הוא כירי והיה לי שטר מקח ואכר ממחי ולרעת השפסקים שסוכרים שאלו אדם לומר שטר היה ליואכר וכמו שתרצה לקמן בסיומן ס' :

טו עור סס הרב ומ"ט ואפילו אם כראה כבר בכית דין וכו' ואיתוקב לישנא כתי' הגדרה נראה מכאן דהאמ' כליטנא קמא דאמר דהשליט כאלו משום מינו אכל משמע דאי ליכא מינו אינו כאלו ואם כן קשיא כמי שהך בריתא דהקסה רבא לרב כמאן לליטנא כתר' דלא הימנה רב כמאן אלא ימנוס מינו הא אי ליכא מינו אינה נאמנת והא סכא דכריתא ליכא מינו ריבא מתחת ד' שליט ועם כל זה אמר השליט נאמן וא"כ איכא לאקשוני' לליטנא קמא ולזה יש למ' דמה שפליגי רבא ורב כמאן כהא לליטנא כתר' הוא על זה רב כמאן סבירא ליה דכיון דכראה האי שטר א כבד' תו לא מנינן להאמינה מטעם דאי הוה כפי קלתי מעיקרא קודם שיראה אותי בכית דין דמינו למפרע לא אמרינן אכל רבא סבירא ליה דאמרינן האי מינו וכמו שמוכח מהכריתא דפרק ממהה אם כן השתא נשאר לישנא קמא דאמר דמשום מינו דאי כפי קלתי הימנה רב כמאן אכל קסה על זה מה שכתב מקי יוסף הביא א"ר כמאן וזל וכתב ל' כסוף פרק קמא דכא מניעא דשליט כאלו לעולם כיון איכא מינו כיון ליכא מינו מאי והא הכא כיון לרבא כיון לרב כמאן כעין מינו ואי לית מינו אינו כאלו ואין לומר דמה שאמר אע"ל דליכא מינו היינו לומר מינו טוב אכל מינו וה אינו טוב דהוי מינו למפרע וכל השליט מהני דזה ליתא חדא דליטני לא מוכח הכי וכמו שתרצה כפירוש סס כסוף פ"ק דמצנעא עיין סס וגם מעיקרא היה סוכר רבא דהוי משום מינו דלקוח דאינו מינו למפרע ואי אתי כרבנן היה כשאר המסק' הכי וכמו שכתבתו רבשליט אפילו מינו למפרע אמרינן מטוב דהא הימניה אתי שפיר דלא מקשינן מאי סכא הכא דאית ליה כיון לרבא כיון לרב כמאן דאמרינן מינו למפרע ומאי שכל בעלמא דלא אמרינן דשליט דהא הימנוהו :

טז הגדרה אעפ"י שיש ל' לרנן אמאי קאמר רב כמאן

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן נה

יג. עוד שם כטור כתב כשל העיטור בשטר כרנליו הא
רחשוכ כשר אחד וכו' ואין להם תרעומת אבל אם יש להם
תרעומת וכו' הגר"ה כתב הרב דהא רכתב דאיש להם
שום תרעומת היינו שום תביעה ואני תמיד דלא מצינו בשום
מקום דמקויו לתביעה תרעומת אלא ארבעה הפך אין לו
עליו אלא תרעומת דמשמע בפרוש דתרעומת אינו תביעה
אבל כראיה לירמה שאמר אם יש עליו שום תרעומת היינו
שכנסתלק מן השלישות לא היה מדעת שביהם לא אחד מהם
כתרצה בהסתלקותו והחזיר לו את הסטר דהיינו שהחזירו
למלוה ועבדו הלוה יש לו עליו תרעומת דאין כסתלק מהשליש
והחזיר הסטר למלוה שלא כדון והספיר לו ומוון בהא אפילו
כער אחד אינו מועיל משום דאפשר שיעיר כן משום דלא יבא
ללוה שום הפסד כשכילו והיו כונע בערות וזהו אתי שפיר
דקאמר שום תרעומת וגם אתי שפיר כונע בערות וזהו אתי שפיר
העיטור האידיא ככשארין שלישות כידו דכאמן בעד אחד
דאם יש עליו שום תרעומת רחיו ככאמן אפילו בעד אחד אבל
אם כדכרי הרב דהיינו שיש עליו תביעה למה לא קטע כמו
האידיא כשהשלישות כידו כאמן כשני ערים ראש יש עליו
תרעומת דאינו נאמן אפי' דאיכ' לחי' דה"מ אינו מכוונר עכ"ל
יד. עוד שם הרב ומיהו כתב הראש בתשובה כלל פה אם
לוי עומד וכידו שטר וכו' וראובן אומר סקר הוא וממנו תל' וכו'
הגר"ה כראיה דלא פליג הא הראש על דינו דהריב"ש דמה
שאמר כאן הראש אין השליש כאמן היינו דוקא שאין המלוה
מורה שמכרו כדורכלל אבל אם מורה שמכרו כדור אף על פי
שאמר שלא כתנו אלא לביקדון יהיה נאמן השליש וכדכרי
הרב דאם לא כן אלא שסוכר הראש רכבל גמלא אפילו שיאמר
שנפקדון נתמ כידו אין השליש נאמן אמאי הביא הסו' סכרא
וזכשם וס' אמורי ולא הביאו חס' אכיו הראש לא ודאי דבהא
לא פליג הראש וכן כראיה דלא פליג הראש אמאי רכתב הטור
משם בעל התרומות שאפילו טענה המלוה גזלתו ממנו שהשליש
כאמן יודיע על זה רצון לעשות להם אדם גזלן וגם אין להם
לשו' אדם שגזול כרי להרויח לזה ולפעמ' לזה אבל הכא
טענה שממנו נפל גמלא ליכא שום נד כרי להאמין לשליש כפי
מה שכתבתי :

זו הגר"ה שייך לעיל אחר הגה' יא ומה שכתבתי ליוסב
דכרי הראש שלא יהלוק לא על הריב"ש ולא על בהת' נראה
דלא משמע כן מלשנו דאמר אבל הכא אין רחובן מורה לו
שהשליש חסד כיד לוי דמשמע דכפי שידה ששאו שלי' עכ"ל
יד. עוד שם כטור סעיף ג' הכחישונו עדים ואומרים וכו'
וכך הוא כידו חס' הגר"ה משמע שאם אחר נמנה כידו
אפילו לא הוכיז יוס' כ' עדים מכחישין ואומרים כשחמך כידו
לא נמנה על זה התנאי כאמין ואכ' אמאי קצת הטור כפשוטו
נאמנים להכחישו דאמר השליש כיום פלוני עכ"ל :

יז. ע"ש סעיף ה' כתב בעל העיטור אמרי רבנותא אפי' עבר
הוון שהיה לו להחזיר לא מהם וכו' הגר"ה דין זה דאמרי
רבנותא דאפילו עבר הוון של שלישות דעב' כאמן הוא משום
שליש נר' דחולק על זה שכתב' דהשכח בתשובה הביאה הרב
לעיל בבוק' סי' כ"ד ואל' שאלת מלוה לזה שההכחישו לדים דרך
דין או פשרה וכו' ע"ד זמן פ' וכו' תשובה זה פשוט דכיון דקבעו
לו זמן לסקו או לפשרתו ולא אמר כלום כזה הוון כבר כתבתי
וכו' ח"כ בר' דכיון דפעם שלי' לזמן יודע ולא עשה שלישותו
לא תכבו' על אמונתו ועל דברו על זמן אחר ואלו ריש חלוק
כין שלי' לזמן או לפשוט לשלי' שחמך על ענין דכרי ריבוכת
ותנאים שהיו בביניהם עכ"ל :

עוד שם הרב הכחישונו עדים וכו' אבל הראש כתב
כל ההיא דבעל אומר וכו' אפילו אם יש עדים הגר"ה
מאיימא מתנת נאמנת דמטר דאינו כאמן אלא מן הלוה
ולא מן העדים ואולי ריש חלוק דכשהאמין הלוה למלוה ודאי
שלא האמינו ואלו משכי עדים דאינו רוצה להסבד מעותיו
אבל הבא דתרוייהו כיון מלוה כין לזה מברו אפועייהו כדור
וכשרט' אם יש שם מינו דאי כפי קבלתה וכו' דהא שהאמימהו
לכל מה שיאמר ועין עכ"ל :

כא. עוד שם הרב שלי' שמתכו' וכן כתב הראש בתשובה
וכתב עוד שאפילו לא הוציא מוכרת השלישות הוא כאמן לומר
וכר' שלי' שותה אף כאל' לדי' הגר"ה הייתי מנה להוכיח
מכאן שאם היורש אומר מצאתי בן שטרותיו של אבא כתב
ירו' שסר' זה שאש' כדור פרוע הוא אינו כאמן ער שיוניא
הכתב יר' ראש לא כיון דהוא פומר בדין שלי' שמתוכננה
כתב יד שהשטר ההוא פרוע הכי איכ' ליה למימר שאפילו
מצאי כד' על זה שהוא פרוע ואח' היורש שמתא' כין שטרותיו
של אכיו שהוא פרוע נאמן מלא' אמ' הכי אף על ענין השלישות
משמע דפרוע אינו כאמן עד שיוניא הכתב יד ענינו ובראה
לת' חלוק קצת כין זה לזה דכשלא' פל' עכ' התנאים אף
כאל' לידו כאמן כיון דירע' כין דהשטר הוש' כדור ולא כתפרע
פרין ליכא שום הוכחה לומר דהשטר היורש דכיון שלא כשרע
השטר פרין משום הכי השטר כור השלי' ערין וליכא שום
ריעותא אבל אם האמת שהיה פרוע איכא קצת ריעות דלא
הסחו הלוה כיד השלי' ולא לקחו כיון שפרעו ועוד אי איתא
שכרעו

עוד שם כטור כתב כשל העיטור בשטר כרנליו הא
רחשוכ כשר אחד וכו' ואין להם תרעומת אבל אם יש להם
תרעומת וכו' הגר"ה כתב הרב דהא רכתב דאיש להם
שום תרעומת היינו שום תביעה ואני תמיד דלא מצינו בשום
מקום דמקויו לתביעה תרעומת אלא ארבעה הפך אין לו
עליו אלא תרעומת דמשמע בפרוש דתרעומת אינו תביעה
אבל כראיה לירמה שאמר אם יש עליו שום תרעומת היינו
שכנסתלק מן השלישות לא היה מדעת שביהם לא אחד מהם
כתרצה בהסתלקותו והחזיר לו את הסטר דהיינו שהחזירו
למלוה ועבדו הלוה יש לו עליו תרעומת דאין כסתלק מהשליש
והחזיר הסטר למלוה שלא כדון והספיר לו ומוון בהא אפילו
כער אחד אינו מועיל משום דאפשר שיעיר כן משום דלא יבא
ללוה שום הפסד כשכילו והיו כונע בערות וזהו אתי שפיר
דקאמר שום תרעומת וגם אתי שפיר כונע בערות וזהו אתי שפיר
העיטור האידיא ככשארין שלישות כידו דכאמן בעד אחד
דאם יש עליו שום תרעומת רחיו ככאמן אפילו בעד אחד אבל
אם כדכרי הרב דהיינו שיש עליו תביעה למה לא קטע כמו
האידיא כשהשלישות כידו כאמן כשני ערים ראש יש עליו
תרעומת דאינו נאמן אפי' דאיכ' לחי' דה"מ אינו מכוונר עכ"ל
יד. עוד שם הרב ומיהו כתב הראש בתשובה כלל פה אם
לוי עומד וכידו שטר וכו' וראובן אומר סקר הוא וממנו תל' וכו'
הגר"ה כראיה דלא פליג הא הראש על דינו דהריב"ש דמה
שאמר כאן הראש אין השליש כאמן היינו דוקא שאין המלוה
מורה שמכרו כדורכלל אבל אם מורה שמכרו כדור אף על פי
שאמר שלא כתנו אלא לביקדון יהיה נאמן השליש וכדכרי
הרב דאם לא כן אלא שסוכר הראש רכבל גמלא אפילו שיאמר
שנפקדון נתמ כידו אין השליש נאמן אמאי הביא הסו' סכרא
וזכשם וס' אמורי ולא הביאו חס' אכיו הראש לא ודאי דבהא
לא פליג הראש וכן כראיה דלא פליג הראש אמאי רכתב הטור
משם בעל התרומות שאפילו טענה המלוה גזלתו ממנו שהשליש
כאמן יודיע על זה רצון לעשות להם אדם גזלן וגם אין להם
לשו' אדם שגזול כרי להרויח לזה ולפעמ' לזה אבל הכא
טענה שממנו נפל גמלא ליכא שום נד כרי להאמין לשליש כפי
מה שכתבתי :

זו הגר"ה שייך לעיל אחר הגה' יא ומה שכתבתי ליוסב
דכרי הראש שלא יהלוק לא על הריב"ש ולא על בהת' נראה
דלא משמע כן מלשנו דאמר אבל הכא אין רחובן מורה לו
שהשליש חסד כיד לוי דמשמע דכפי שידה ששאו שלי' עכ"ל
יד. עוד שם כטור סעיף ג' הכחישונו עדים ואומרים וכו'
וכך הוא כידו חס' הגר"ה משמע שאם אחר נמנה כידו
אפילו לא הוכיז יוס' כ' עדים מכחישין ואומרים כשחמך כידו
לא נמנה על זה התנאי כאמין ואכ' אמאי קצת הטור כפשוטו
נאמנים להכחישו דאמר השליש כיום פלוני עכ"ל :

יז. ע"ש סעיף ה' כתב בעל העיטור אמרי רבנותא אפי' עבר
הוון שהיה לו להחזיר לא מהם וכו' הגר"ה דין זה דאמרי
רבנותא דאפילו עבר הוון של שלישות דעב' כאמן הוא משום
שליש נר' דחולק על זה שכתב' דהשכח בתשובה הביאה הרב
לעיל בבוק' סי' כ"ד ואל' שאלת מלוה לזה שההכחישו לדים דרך
דין או פשרה וכו' ע"ד זמן פ' וכו' תשובה זה פשוט דכיון דקבעו
לו זמן לסקו או לפשרתו ולא אמר כלום כזה הוון כבר כתבתי
וכו' ח"כ בר' דכיון דפעם שלי' לזמן יודע ולא עשה שלישותו
לא תכבו' על אמונתו ועל דברו על זמן אחר ואלו ריש חלוק
כין שלי' לזמן או לפשוט לשלי' שחמך על ענין דכרי ריבוכת
ותנאים שהיו בביניהם עכ"ל :

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נה קט

שפרעו למה ליה למוכתב תכרה לקרעוהו לשאר ולכא
 שום חשאי איש טעם לרחות בזה כל מקום התרעות מינה
 זה כתבתי לענין מה שגיר' לי מתשובת הרשב"א אבל אינו מומן
 לענין מעשה אם לא כראיתת שכתב הר"ש במקומו ע"כ

בב' עוד טעם הרב וכתב עוד אם כתב יר השליש בתקיים
 בכיתרין ומדע שהיה הוא הרי הוא כמוהו הגר"ה נראה
 דדבר זה פשוט דמה לי אמירתו מה לי כתיבתו כיון שבתקיים
 אע"ג ראובן ההתערה דאמרינן לעיל מכל מקום אין להשאין
 דמה לו שליש לחוב לשום אדם כלי הכאה וגם היורש גם כן אין
 לומר שיהא עשאו רחוק חוטא ולא לו כיוצא כמו רמיחוס
 לכן וגם לומר שהלוח הוא עשאו והביחו בין שטרותיו של
 שלישיה רחוק מאד לכן נראה לי דבשכחא ביד שלישי שמת
 כתב ירו שהשטר הוא פרוט בין בתקיים בין לא בתקיים בין
 שכתוב עם שהוא עבדו כתיב בין שכתוב עם שהוא כ"י אחר
 לעולם מוקמינן השטר בחוקת שפאו פרוט והכי דייק לישא
 דהמכס דהביא הרב לקמן בסיומן פ"ה ודכרו הטור כאן אין
 מוכיחין רבכל גונא וכולין הם להתקיים :

בג' עוד טעם בטור פ"ג שאלה לאו הראש ראובן שהיה
 לו שטר וכו' תשובה הראשן שלים כאמנותו ויתן השטר לראובן
 וכו' הגר"ה לשון הנחמא לא מוכח כן אלא כיון דהוא לשון
 אקמכתא קאמר ר' ויחי לא יתן והלכתא כותיה ורוחק לומר
 דמה שאמר לא יתן היינו לא יתן כ"י. לנכות כו' אבל בתיקון
 זה ראוי הראש יתן כדי להשלים כאמנותו וכן לשון הרשב"א
 שכתב הרב וז"ל וכתב עוד כפי' וכו' אין לומר שאין סומכין
 נא ירו יתדע שאינו ראוי להחזירו ולהכי לכתב למיחם משמע
 מדרביו דאי איכא אקמכתא אין לשליש להחזירו ולפרט דכ"י
 הרשב"א כמו שפרשתי דכ"י רכיווסי זהו דוחק גדול יותר ע"כ
 בר' עוד טעם לעיל כמה שכתב הרב כשם ה"מ דאמר דכאמין
 השליש לומר על מה שעבד כבר בעור שלישיהו כ"י הראש
 בתשובותיו בכלל פ"ג כתב בפירושו הפך זה וזה סיוע למה
 שכתבתי אפי' לעיל אבל מה נראה דצריך לעיין גם כאלה
 תשובה דהראש נראה ממנה דכאמין שלישיהו כ"י דאינו
 כאמין על מה שכבר עבד דכשכועה כאמין לגמרי דהא התם
 איכא וראי שטר מתה שנתנה וקנתה לכתב ומאם דאמרה
 הבאמתי דהחזירה השטר לוקמה רבין החזירו וכפי תכאי
 השלישית כתב הראש ש דכשכועה כאמתי ואולי משום דלא
 וכה עדין המקבל כשטר אלא שכא כ"י שלישי והשליש אומר
 שכתבתי ויהא מרעה לו השטר וכו' כלל דמילתא צריך לעיין
 ה"ט ע"כ :

כה' עוד טעם בטור סוף פ"ג שלישי שהושלם שטר כ"י לזמן
 קבוע וכו' ואפ"י שהרוב מוכיח שאינו פרוט אם מת הלוח לא
 יכרע המלוה אלא כשכועה הגר"ה נראה דאיכא למירק
 דה"ל לישא דאף על פי אינו מעבד דהא אם היה השטר כ"י
 המלוה עבדו מוכח יותר שאינו פרוט ועכ"ל כשכא המלוה
 ליכרע מככסיתו ולא יכרע אלא כשכועה וא"כ מאי הדושה
 האי דקאמר לא יכרע אלא כשכועה כדן הכא ליכרע מככסו
 יתומי שהיה נראה מרביו שלא היה מן הדין שיכתב דמוכחא
 מילתא שלא פרע ארכי יותר האכ"ל איכא התם כשהשטר כ"י
 המלוה לכשהוא כ"י שלישי והכין כתב הטור לעיל במקום פ"ב
 בו הגר"ה כ"ל לקרק דאמרינן לית מ' כשכועה
 ונדיחא פרע ואירעו אונס או ששכח להודיעו לשליש ואף

על פי שרחוק לומר דבר זה עכ"ל אפסד הוא דהמקרים בקרין
 לפעמי' דהא לעיל כפי' מ"ז הביא הרב תשובת הרשב"א על
 ההיא דינא החיוב והפטור בזה אחד וקאמר המלוה רודאי
 דהשטר חוב ופס' אחר שפטור דאין הכ"ל דכ"י פרוט ע"כ
 שכתב ההלואה מיד בלחוד היוס מחל לו או פרעו וכתב לו
 שוכר וכתב הרשב"א שם דאע"פ דהענין דחוק כיון דאשכח
 להית כן כמציאו' חוששין לו ולא יכרע ואין לחלק דהתם כיון
 דאמר הלוח שכן היה משום הכי מאמינן ליה אכל' בכתמת
 לא אמרינן הכי דזה ליתא דהתם דין כן אפילו שלא יהיה כאן
 הלוח וכן לנכות מככסו או שמת ורצה לנכות מן היתומים
 לשלם אמרינן ליה הכי דאשכח דאמר ההלואה נעשה הפטור
 ועוד דהכא אמרינן דכ' דכשהלוח קיים וטוען הכי ר"ל מענין
 עליו שיפרע אפילו שלא כשכועה המלוה ע"כ :

כז' עוד טעם הרב וכתב עליו שלם ששכר לשכנגדו וכו' אם
 צריך לכתב רכיוו ולפרט הגר"ה כתב עם כתשובותיו
 דצריך לכתב ולפרט היטב כל התבאים :

בח' עוד טעם כה"ל לישא ואם אינו זוכר התבאי הגר"ה
 כתב עם דצריך לישב שאליו זוכר התבאי כולן ושהחזיר
 השטר כש הדין ופטור ועדין כמה שכתבתי בהגהה דלעיל ע"כ
 כט' עוד טעם שלישי שהושלם שטר כ"י על מנת שלא יתנו
 כל זמן שהותקן קיום וכו' ומכאן חוק מאחורי השטר הגר"ה
 כתב עם דאין החוק מגרע כחו של שטר דהשליש או דלא היה
 כתי' עם לא תנאי השליש' שלא יתן כל זמן שהותקן קיי ולא ידע
 היאך כמח' כיון שכן הוא השליש כאמין ויתן השטר למקבל ע"כ
 ל' ע"כ הרב מכאמתי כתוב אשר שאלת שטעו אותך כאמין וכו'
 נראה שחייב אתה ליתן את השטר וכו' הגר"ה וראי והוא
 אשכחא הוא וקיל' כ"י דאמר לא יתן ואשכ' שדע ככ"י
 שלא כתב הוקוק ע"כ לא היה ליה ליתנו ומקנת הראש לא
 שייך הכא ודוחק לומר שלא היה השטר לא מוקוק אחד דאין
 הלשון מוכח כן ולא נ"כ הענין ע"כ :

לא' עוד טעם בטור סוף י"ד מ' שחייב עבדו כשטר או כקנין
 לחכרו והפקדו שחייב כ"י אחד וכו' ש"מ לזה כו' ופרעו לסיק
 כמזא כ"י והפקדו וכו' הגר"ה ואם תמיה מזה הטעם
 דכין פרע חובו ולקח שטר חובו מיד המלוה למה לו לשלם
 עבדו באחריו' ולהפקדו כ"י אחר דש"מ יעשה הוק לזמן
 דש"מ וטעם זה דהפקדו ויתן השטר למלוה או שימות הכפקד
 ויזנא שטר זה כ"י וכו' כ"ד ממנו כדמוכח קצת האי דכתב
 לעיל הטור שלישי שמת וכמזא כ"י וכו' עיין וזכרתי הוה ליה
 ליקח את השטר ולמוקדוהו וכן שכתב כ"י הפקדו דקאמר
 אי איתא רפרעיה' היה מודיע שלישי כפי המלוה וכו' ע"כ
 לב' טעם כה"ל דינא הגר"ה אי הכי ראובן למיחם ליה
 ולמי' דש"מ פרע הלוח והוא הפקדו כ"י נאמן א"כ לשלם דאמ'
 כסע' ד' שלישי שמת וכמזא מכתובת יר השליש או מכתב יד
 אחר וכו' א"כ משמע משום דאיכא כתיבתו שהוא פרוט משום
 הכי חשבינן ליה כפרוע אבל אי ליכא כתיבתו אפילו שיאמר
 הלוח שפרע אינו נאמן ואמאי כיון שמת השליש שאינו מוכח
 לשום אחד מהם אמאי לא יהיה נאמן לומר הלוח ששטר ההו'
 פרע והוא הניחו כ"י זה לשומרו כיון דאיכא למי' הכי אפי' כ"ל
 טענה כמ"כ הכא והתל' שטר את הלוח לא משו' כ"י שו' פרע
 הא אי ליכא כ"י אין שום טענה לפטורו ואשכח לו דכשלא התם
 ודעינן שהוא היה שלישי ביניהם דמכרו לו השטר המלוה
 כח א 28 1 והלוח

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נה

והלוה או המלוה מקרו כורו וכן מורה ג"כ הל"ה שהושג
השטר כיון שמה'א לא שאמר שערע כהא וראו לא מהחן
אבל אם יאמר שהוא שערע למלוה ולקח שטר והוא שפיקרו
כד"ה ויהי כאחן כמה מואמר ואין למור דיהא נאחן למור
אשילו בשמרה שהוא שלוש אבל פרע מינו טאס היום רובה
לשקר היה אמר שערע למלוה ולקח שטר מידו והשקירו
הוא כיד זה ראיין זה כלל מרא דכיון דידעין דהוא היה שלוש
כניס' הוה ליה כמינו בתקום עדים ועוד ראיין מינו טוב
דחא האי טענה דשערע והוא הפקידו היא טענה גרועה וכמו
שכתבתי בהגהה לשל כמאן ואס כןודאי טלא ירעה לטעון זה
ועוד יש למור דהכא שרונה להוציא מן היתומי' אמריין הכי
כדי לטעור היתומים אבל הוא עצמו לטעור את עצמו זה לא
אמריין דטענה גרועה היא וזה יש לרחוק דהא לא טעמינן
ליתומים אלא מאי דמזי אכונה למוטעין וכדאס לי למור עוד
כיון דהאי טענה גרועה היא עד מאד וכמו שכתבתי אס כן
בשירוע למה טענה מעט הפקידו או ודאי אמריין הכי אבל
בשאר ירוע לנו זה מי השלישי או אידכא לידו או ודאי אמריין
דמתורת שלשות בא לידו ואין למור דהלוה אחר שפרעו
הפקידו כיון דלמה ליה לטעון כן וכמו שכתבתי וזה כדאס לי
יער ע"כ :

לא עור סס כהאי דיכא ונס לא יחזירנו ליד יורשי הלוה
דגהרה איכא למודק מה לנו אס יחזירנו ליורשי הלנה כיון
שלמלוה אין יוכל להחזירו ואס כן אומי וכול לעבות כו מכת
שני הסעמי' שכתבתי אס כן מה אכפת לנכחותו ליורשי הלוה
ואולי משום הכיור אי כמיכדי טלא לעשות טלא כרין ואף על
פי שאין כפקותא כעכרין אין לעשות טלא כרין ע"כ :

לב שור טס הרב מי שחייב עצמו כשטר וכקפין לחכרו
זכו כן כתב בעל התרומות וכו' וכתב דה' אס מצא כיד
המחייב עצמו ומת הגהרה עכין זה דמנא כיד המתחייב
עצמו כדאס יותר טעמ' דלא יתנו לו כיד המלוה מכשהוא כיד
שליש ולא הוה ליה למימר מצא כיד המחייב כהוא הדין ע"כ
לב עור טס כהאי לטכא וכן ה' עדים שקנו מיד שמעון
בשתי' ולא פירש להם למי ימסרו השטר הגהרה איכא
למידק דאיין קאמר דאס קנו העד' מיד שמעון מחייב לראובן
טלא יתנו השטר כיד ראובן הא אמריין לשל כפי' ע"ל אבל
אס לקח כקפין וכו' ואשילו לא ראו ההלואה אלא שהורה וכו'
זלקח קפין כותבין וכו' אשילו פשתה וזן מרובה ואחר כך
כא המלוה ותבע שיכתבו לו הרי אלו יכתבו ויתנו לוהא משמע
דכל וזן שכתבין קפין ודאי שרונה שיכתבו ויתנו לוהא רבוי
אמריין סתם קפין לכתיבה עומד וגם שיתנו לו דאי לאו הכי
למאי הוי יפוי כח הקפין ויחס כן הכא טקנו מידו אמאי קאמר
טלא יתנו השטר כיד ראובן כיון שלקח קפין ויש למור דשמי
הכא שמורה שהוא חייב למלוה ולקח קפין ודאי שרונה
שיתבא למלוה שטר אבל הכא מוירי שהוא מתחייב עכשו לזה
כמה טלא היה חייב קודם לשיכין יש לו דין זה שלא יתנו לו עד
שהוא יתקשר ליתנו את השטר וכן כמו דריד למור לפי מה
שכתב כן הטור וגם לא יחזירנו ליד יורשי הלוה שחא אמר
לעד' כהתם קנו ממנו לכלו דכראה שהוא הפך דין זה
אלא כרין למור כמו שכתבתי וזה שאמר קנו ממנו לפיכך
רונה למור שאני חייב לו ושאמר למור עוד שמה שכתב
כבעל התרומות שקמו כהתם שחייב עצמו לראובן ולא פירש

להם למי יתנו את השטר כגון דאמר להם כן קנו ממנו לפיכך
ויחא הכטר כידכם והיינו לא פירש למי יתנו את השטר ע"כ
לב עור טס כשטר טעין זא שליש הנעשה על ידי שליש
וכו' כתב הרמב"ם שהשליש יעשה מה שאמר לו השליש וכו'
והשליש נאחן מינו טאס היה רובה וכו' ואין למור דהא תרו
מינו לא אמריין וסכא תרו מינו וכו' ומה שכתבתי דאי כפי
אמר שליש הייתי ועל תכאי כן וכך נמסר כידו ועל זה כרין
מינו אחר להאמינו דהיינו מינו דאי כפי קלתיה דיה אינו
כלום דהא הוכחתי לשל דשליש היו נאחן אשילו דליכא מינו
וכמש' הרב בעל כמקי יוסף ועוד נראה לי דלא אמריין תרי
מינו לא אמריין אלא לשון זכיה כההיא דרבי אלעזר מינו
דאי כפי מתקן לככבי ויהיה עמי ומינו דאי כפי זכי לנפשיה
זכי ממי לטחרינו ודוק ע"כ :

לה הגהרה ממה שכתב כאן הרמב"ם דהשליש נאחן
מינו דאי כפי אמר איני שליש הייתי ועל תכאי כן וכך וכו'
נראה דסובר דלא כיש אמרים שהכיא לעיל הטור כהעני' כ'
דסוכרים דאי הכעלי דבר מכחישי את השליש ראיין השליש
נאחן אלא אשילו שיעטון אחר מהם גולת' ולא ממתך שליש
עכא שליש נאחן דהא קאמר דהשליש נאחן למור שליש הייתי
ועל תכאי כן וכך וכו' ואשילו שהמלוה טוען שגולו ממנו ואס
כן יש לתמוה על הרב הגדול לשל שכתב דסוכרי' הכך היה
אומר' למה לא כתב וכן כתב הרמב"ם ואולי דהכא שאמר
דמחב"ס זה היינו משום דהשליש אינו בפני המלוה אבל אס
היה השליש בפני המלוה והיה אומר שליש ממתני והמלוה
היה מכחישו ואומר לו גולת ממני שיהיה כאלמך :

לו הגהרה אבל מכל מקום נראה דאשילו השליש לא
כפי מינו כדי שיהיה נאחן דאין לנו לאחזוקי איכסי כרשיעי
וגולתו וכפרס הכא דאין לו תועלת על זה ואין ארס חוטא ולא
לו וכמו שכתב הטור בתחלת הפי' עיין עליו :

לב עור טס פיקין מי שחייב עצמו כשטר כקפין לחכרו
וכו' והשכי שמה לא ליה כו מנוסל והתבס על העד' שקמו
ממנו שיתנו השטר כידו כו' הגהרה מאי טכא זה ממנה
שכתב הטור לקמן כסמין פה דשטר הקפ"ה אשילו מצאו
כחזן מושלך כשוק יחזיר למקבל המתבא נחוש שמה זנה
לעדים שיקמו מידו ולא יתנו ליד המקבל אלא לידו כמו
שחיישין הכא דאין זה כלום דכא שאני דירשינן דהלוה
עצמו מסר השטר ליד השליש איכא רישתא כיון שהמלוה
שהיה לו למסור לא מסר לפיכך יש לנו לחוש לכל גרועות
כחו אבל התם דלא ידעין איך היה מציאות זה השטר או
ממאן כפל ואס הוא יהיה כיד שליש אין אנו יודעים מו כתבו
לו מתמא אוקמנין ליה אחזקתיה וכיון שקבה ליה כקפין ודאי
הקבה ליה מיד כותבין לו למקבל וס כראה לי כדור ע"כ :

לב עור טס הרב כתוב בתשובות מהר"ל דמהר"ם סובר
דשליש נאחן אשילו כלא שבעה ויש מחייבים לשליש שבעה
הגהרה ואני כתבתי לעיל בהגהה דלכוי העזרי היה
יחיד ככברא זו ואולי דמהר"ל ראה שפוקים אמרים דסכריא
להודש שלישי יש לו לישבע אבל מקום דהא דלפוסקים דלא
מחייבי שבעה שומעי' ומכל מקום אס יהיה כדכרי השליש
לאפוקי ממונא לא יהיה נאחן אלא בשבעה דיאמר קיס
לי' וכבר דמותי לעיל מאי דאיכא למידק לפוטרים
לשליש משבעה דלכוי מאי דקאמר כגמרא ללי' ט"א א"תא
דקומה

ראש יוסף הרבות הרוצה סימן נה נו נח

קי

לוי כלל והוא עושה קניין לומר שהיא פרוש להסביר הלקוהוה
והשליש אפסר דלא ידע בכל זה כלל וגם אפסר שאפסרועין
דעברין ליה אימכר לו סוכר או פירעון מה שלא היה כן אם
לא הוציאו מעיקרה מידו אעפ"י שפרע לו מחצה מתוכו אין לו
לכתוב פירעון או סוכר אם לא ירצה ע"כ :

סימן נו

א אפסר לשהות שטר פרוש כתיב כתיב הגדרה הטעם
משום דשמא ימות וחסד ויניאו היורשי' השטר על הלוה והס'
לא ירש דספרע ויכופש אחרת או ממנו או מהלקוחות שלא
כדין או שמא ישכח הוא עצמו הפירעון ויגבה פעם אחרת או
שמא יעלה כדפרע לתוכו פעם אחרת אעפ"י שיזכור ששטרע
והנכרתי לכתוב טעמי' לו האחרים דשמא ישכח וכו' או שמא
יעלה וכו' משום דאי משום חסד מיתה לבר ק"ה דהא רב שר
שלוס והרכר שזעון קיירא סיבירי דיתורי' שהוציאו שטר על
לוה כיון דלא יטעון הלוה פירעתי וירצה להשביע על זה והס'
לא יוכלו להשבע ליה פטור א"כ מה חסד איכא כשהיית השטר
הא לוס יטעון שכועה ודברים אלו כתבם השור והרכ לקמן
סי' פ"ב וזכאן ונתס כמימיורי כלל נאמנות כלל כריבו ע"כ
ב עוד כס סבור אכל לא אזר החזותים לך מכפי שלא היו
טובות וכו' לא כאל השטר הגדרה והאזן כהאי טענה
שמא החזותי' מטמי שלא היו טובי' אעפ"י דהלוה מכחיס וואמר
שלא החזירם כלל ולא כ הטעמת האלוהן ע"כ וכיון שמורה
המלוה שקבלם הא אחרע לטעריה ולמה יהא כאמ' המלוה
כיון שהוא טענה ע"פ ודאי דאינו כאמ' לא משום מינו דאי בעי
אמ' לא קבלתו א"כ כרא' דאיכא למירק דהוה זה מינו להוציא
וקיימא לן מינו להוציא לא אמרינן א"כ אמאי נאמן לך נר' לי
לומר דכשטר לא אמרינן דהוה זה מינו להוציא אררבה כמלוה
מקרי מוחוק והלוה הוא המוציא ע"כ :

סימן נח

א מי שהוציא שטר על חבירו ואמר לו וכו' ונוכה בלא
שכועה וכו' הגדרה הטעם משום מינו דאי בעי אמר
לא קבלתים וסף על פי דהוה מינו להוציא ע"כ נוכה בודא
כבר כתבתי דשטר אין לומר מינו להוציא משום דבעל
השטר מוחוק הוא ע"כ :

ב הגדרה וכמה שאמר ואין כו' נאמנות לא יטול
אלא כשכועה וכו' הוה לן לומר דמשום שמורה תמידי
והא כל שטר שאין בו נאמנות שקבל בלא כפרועה וכו' הוה
לן למימר דמשום שמורה שקבל כבר מיעת ממנו שלא יסב ע
אין זו סברא לך כדלעיל לומר דמה שמא ולי אין כו' נאמנות
לא יטול אלא כשכועה היינו אף על פי שלא יתבע הל"ס
כח כ 28 2 למלוה

דמינה ר"כ משום מינו דאי בעי קלמיה ואז יאמר דקלא את
ליה והמלוה יתבעו דמשטר לה שטר והוה חומרת דלא משר
לה נרוכה הוה ליטבע שכועת היסתובל אף כאז הך מינו
דמיניבנה שכועה והיא לה תרנה ליטבע לשקר דבשלתא
למחייבי שכועה ללוה אתי ספיר דוחמ' כא ונתהוה לומר
פרועהוה כשכועתה מינו דאי בעיאו לשקר וליטבע לשקר
עצמה אחרת יפה הוה לה לומר דיקלה לטור ותאמר לה"ס
כבר רמזתי על זה לעיל ואעפ"י דבהאי מינו איכא קנת ריוק
דיראי לא תרנה למיקליה דאזא הלוה וורה למלוה שהיה לו
שטר עליו ונתכזבו כירה ולא תרנה הוה להיות מוכשת מפי
שנים ושיין לעל כהנהותי ע"כ :

לח עוד סס הרב כתב כהת כשער ר"כ שיש פוסקי' כלל שבא
בתרא וכן כתבו התוס' כ"ה הכותב ועוד כתבו דכיון דכרזה
השטר בכ"ד מקרי מינו למפרע ולא מהני דכיון דהוחוק השטר
ככ"ד אינו כאמ' שטר מ' מו דהוה כמו מינו למפרע ולדכריהס
אם מתלה וכו' צריך עיון מי שהוציא כתיבא לכתוב זה לתקן
כיה הוה פוסקי' כלל שבא בתרא דמיני קושיא איכא ודאי קושיא
יש דכריה' שצריך ליטבע בכך דמיני השמעה כהשמעות
לדכריהס ונרא' לו דכריהס קשיא ליה לכתוב דכ"ה דכריהס
לויכא מינו לעולם דהס סוכרי דכיון דמתזוק השטר כפי כ"ד
דאינו כאמ' לז' פרועהוה משו' מינו ח"כ מה לי שהוציא השליש
השטר כפי כ"ד ויה' לו אם לא הוציאו הא כיון דאמר השליש
דש שטר כירו חלל שהוא פרוע לא יהא נאמן עוד משום מינו
דמה לי הוציאו מה לי אמרו שהוא כירו וכוה דקדקתי לעיל
כהנה לך כתב כהת דלכריה' צריך לומר דלא הוציאו ומשקר'
השליש לזכות הלוה ואמר אחת טעם לי שטר זה אכל הוא פרוש
כהא ודאי שהיא כאמנת כמינו דאי בעי קלמיה אכל פל
שהוציאו בכתבת המלוה וגם לא אמר מיר שהוא פרוע כהא
קאמר כלל שבא בתרא שאינה נאמנת כיון שהייתה לקיים את
השטר אחריו וכן מהדר הדרא כה וזהו שנקרא אחריו השטר
ככ"ד רכל וכן שלא יהיה כהא נזכר לא מקרי אתחוק ככ"ד
וכאילו לא הוציאו וכתבתי זה משום דאיכא למירק עבמרא
כשהקו להאי לטעמא בתרא כפי חלוק זה שכתב הרב כהת'
וכפי חלוק זה ג' כ' יש לתרץ מה שהקשיתי כמי לעיל כהנה' ע"כ
טל עוד סס הרב כתב הרשב"א ששאל אם כתב השליש
בכתב ידו וכו' והשיב וכו' הגדרה צריך לומר והשיב שהשליש
נאמן כמה שאמר שתמא' אחרים היו שסוכן אם אמר שכתב
לכתוב כשטר זה תמא' אחריו כך וכך וכו' ואחר כך אמר אלני
כתב הוא שעל תמא' זה כלכר היה כדיון וכו' אכל זה לא כתב
אלא שעל תמא' זה נאמר כירו כרי וכו' ע"כ :

ב עוד סס כהאי תשובה דשליש כיר בעל דמי ממש הגדרה
וכמו שאז היו בעליו אומרי' דבר שהוא היוק להם והשטר הם
נאמנין כו' כמי השליש כאין ואם כתוב כשטר השלישית על
ת' או לו לבר זהו לתועלת הלוה ואמר שישכ"כ תמא' אחר'
שהס לתועלת הלוה נאמן הוא על זה ג' והוה ליה כאילו
הי' זה עצמו אמרו והוה דיון כמי להק' לתועלת המלוה
וכיור הוא ע"כ :

בא עוד סס הרב וכראה לי שאם המלוה מצוי לכרינו והוא
מורה כוסין אנתו וכו' הגדרה כראה דאיכא למירק ודאי
דדבר פשוט הוא רכיון שהוא מורה שהוא פרוש אמאי לא יהיה
הדיון כן וכראה לומר שאין כ"כ פשוט שכבר אפשר דלא פרע

ראש יוסף הרבות הלוואה סימן נח

תביעה של אלף בא בהרשאה לא אמרינן שהוא אינו נאמן
משודלוי כפי מהדר וכל דאי כפי מהדר כפי מהדר דמו רמז
כך רחא כפיבא המלח לינכות שטריו ואמר לו הלווה כבר
פרעתי לשלוחך דעשית ירו כידך ושלוחו של ארס כמותו ואמי
כבר פרעתי לו ככפי עדים ואם הוא אומר מחוב אחר שהיה
חייב לי לקחתים הוא משקר וכיון שעשית תביעתו כתביעתך
וידו כידך הזה ליה כאילו הוא מלוה פלו ושרעיתו ואינו נאמן
לומר כי טראי ניכחו דוק עיינ עב :

ו עוד סס הרב כתב הדין בפרק הכותב וכו' מלוה קבל
בשתיקה ה' הגר' נר' דלוינו דומה זה לדין שתיקה דקדושין
דהתם אמרי' כיון שהיה חייב לה וקבלן בשתיק' ולא היה סס
שום חוב אחר דהקדושין אינן חוב שהוא חייב לה היא אומרת
דאי שרונה לפרוע מככיו שהו חייב לה אבל הכא כיון דאיכא
סס כ' הלוואות אפשר ריקבל זה המלו' האי פרענון כשיל השטר
כיון שלעולם כשאר חייב לו חרא הליאס מה שאין בן בהיא
דקדושין דאמרינן ודאי שהיא אינה רונה להתקדש וישאר
המלוה כיון שהקדושין אינן מלוה ע"כ וכהא דכתב הדין עיינ
בסימן כג בהגהותי פנראה שחולק על דברי בהת שכתב סס
הסור ער כאן :

ז עוד סס וכתב הרמב"ן שלא איתרע שטרא אלף כשנותקן
לו כפיני עדים אבל אם נתקן לו כפי ער אחר לא איתרע
שטרא וכתב הרב דבכרת הרמב"ן אין חולק דלישא דגמרא
הכי רייק וה"ל דרעיה כאפי סהרי' הגר' וליראש
התוספת בההוא מעשה דאכתי בפרק הכותב חולקים
עליו וזה החלו כבד' ואמר דאיכא למית דרין זה דכא הרמב"ן
עד אחר לא איתרע שטרא איכא לאוכחי מההיא דאכתי
דהיא חייב מעות לכני חזוואי ושלחם להם על יד מאח כרוה
דרכה וכו' לבקי אמרו קיטראי ניכחו וכו' וכפי כגמרא לעבד
פלוגי שליח מאינוק אחר או אחר ליה הלוה שקול שטרא ואח"כ
תן המעות השליח חייב רכיון דקפיד הלוה על לקיחת השטר
ואחר שיטל השטר קודם שיתן המעות פושע הוא וחייב אבל
אם אחר ליה הב וזוויטול שטרא פסור השליח כיון רמעיקרא
אמר ליה הב וזווי דכראה דלא קפיד אלקיחתו של שטר אם כן
הא שליח זה כיון שאינו חייב לשלם אינו כובע בעדות ומעיד
שבתן המעות למלוה ובא אמרינן דהמלו' נאמין כמה שאמר
קיטראי כיכא מיגו דלהרס דכל' זמן שהשליח אינו חייב לשלם
הוא ליה בעד אחר ואעפ"י דלפי המסקנא ככל גמרא חייב
השליח מכל מקום לפי לשון זה ראית ליה דפסור השליח או לפי
המסקנא נס כן בשלא הוכיח לו הלוה שטר פסור השליח
והוי ער אחר כפרעון ועס כ' לא איתרע שטרא וכלי למימר
קיטראי ניכחו אם כן מוכח ששעתא כפירוש דער אחר
לא מתרע שטרא וכדכרי הרמב"ן אל' התוספות כתבו
דהאי מעשה דאכתי היה אחר שנתקנה שכופת היבת רשליח
הוי כובע בעדותו והוי מיגו טוב רכיון דהשליח חייב שכופת
היבת לא חשיב ער אבל קודם התקנה השליח אינו כובע
בעדותו ומבורמני אחר וכו' לא הוי מיגו האי ראמרי לה"ס
דלא חגיפו להכחיש את העד אם כן הא אהרי התוספות
כשרוס שאם עד אחר יעיד על הפרעון דאין נאמין לומר
כיטראי ניכחו וזה שכתבנו הכא בהאי מעשה כפיני היינו
משום דהוי שליח ולאחר שנתקנה שכופת היבת דלא חשיבן
ליה בעד וגם מה שכתב הרב דלישא דגמ' הכא רייק מראמר
כאפי

למלוה שישבע לו עכ"ל כיתרין משביעין ליה מה שאין כן כשאר
שטרות שאין בהם כחמת שלא ישבע המלוה לא אם כן חובע
הלוה שישכפוכמו שזנימו טיה הוא החלוק בין שטר שלם שאין
בו נאמנות לשגשג שפרו :

ג עוד סס הרב וכתב בהת אף על פי שהודיעו מחוב זה
כשטר היה וכו' הגר' ולי נראה דאם כן אמאי הוכיח
לו שהיה החוב כשטר אי איתא רמב"ן על נאמנות דמלוה למה
ליה להוכיח שהיה החוב כשטר למא ליה ויל פרע לפלוני חוב
סימ לו עליו ומסתמא כיון דהוכיח לו שטר ודאי דהיתה כמותו
שיטול את השטר ומה שאמרנו בגמרא טול את השטר ואחר
כך תן לו המעות וכו' תן לו את המעות וטול את השטר אעפ"י
שהוכיח ש טול לאו דוקא אלף דהכי הוא הדרך ועוד דלענין
הכעיה דכפי נרקי לומר כן ע"כ :

ד עוד סס הרב וכתב דלאש כותסכה וכו' דהא דאש פרעו
כפני עדים אינו נאמן והיינו וכו' הגר' דלאש כותסכה היינו
דאין המלוה נאמן לומר שכשיל מלוה על פה קבלם היינו
משום דאמרינן דהסתמא הלוה רונה לפרוע יותר המלוה שיש
פלוגי כשאר ולא מלוה על פה וכיון דהיה כסתם ודאי דפרע
המלו' שכשטר ויש לו לדין על טעם זה חרא דאדרכה יח לומר
דלא פרע ליה אלף המלוה שיש לו על פה דאי איתא שפרע
לו המלוה שכשטר לא היה ליה ללוה להניח בירו השטר' זו
דאיך שהיה לו חוב אחר על פה ומסום איתנו חוב הוא שפרע
דטעכה שטרך כירי מאי כפי טעכה חוקה היא ועוד יש לדין
על טעם זה דכיון דסתם הוא מה לא אש הלוה רונה לפרוע
משום מלוה שכשטר המלוה לא ירצה לקבלו לא בשביל מלוה
על פה וכרמשתע מדברי הדין והרשבא הכואן כאן הרב וגם
הטור לקמן בסיומ כ"ב הכי סביר ליה ואשילוי שיא' הלוה משום
חוב זה אבי רונה ליתן לך כפירוש יכול המלוה לומר לא אקבל
אלף כשכיל ח' האחר וכו' דהטור אינו חולק עם הר"אש
אכיוו' ולקושיא ונראה לומר דהם ושלום דהיאש לא פליגי על
הרשבא והדין דאי הכי לרבא כפי לומ דפלוני או הטור לקמן
אי בעי ליה לומר דהיאש פליגי אשעל הת' אלף כותסכה היאש כן
היא דכשלאמא כשהלוה מורה בשתי הלוואות כהא ודאי כן
שכתב קת"ב בין כפירוש משום מלוה על פה הדין עם המלוה
דעבר ליה לאיש מל' ובכיו שכתב הטור לקמן בסיומ מ' אבל
דינו של הר"אש הכא הוא כשהלוה אינו מודה שיש לו עליו אלף
חרא מלוה דהיינו איתא של שטר וכתב הר"אש כיון דאיכא
עדים בכתובת המעות ולכא אש מיגו ודאי דאמרינן דהלוה
אומר אמת דאי איתא שהיו שתי הלוואות כמו שאמר המלוה
כשנתן הלו המעות היה לו להוכיח ששתי אותה מלוה כששטר
הוא כפרע דמסתמא ארס שיש לו שטר מלוות אהת כששטר
ואחת על פה ודאי שרונה לפרוע אותה שכשטר נאיו הלוה
היה רוצ' לבעור כהלו' שבעל פה והיה יודע שהיו שתי הלוואות
אלף שהיה רונה לבעור עליה ומסום הכי כנתן אותן סתם זה
אינו רמאי מרניח כוה הא נשאר השטר כיד השלוה ויתבעינו
אלף ודאי מהנתן המעות סתם ודאי שלא היה סס שום מלוה
אחרת דאז היה חלוה אחרת ש' ודאי שהלוה היה אומר
שמה שהוא פורע לא היה אלף כשכיל השטר ודוק ותשכח
האמת וכתב לקונחאן קושית דאקשיבנה על הר"אש ער כאן ;
ה הגר' אבל מכל מקום מה שכתבתי דאיכא למירק
על הר"אש הוא ער דאין קאמר דאם היה חוב שכשטר אינו

ראש יוסף הלכות הלואה סימן נח נט קיא

נוטלין בלא שכונה והכי מנינו לקמן כמי' הנה' להלכמה סמוכר
דכחשוד פקע שטריה כיון שאינו יכול לישבע וכימתי' שהז' או
השטר אף על פי שאין יכולין לישבע שאינו פרוע עכ"ל וטלו
בלא שכונה ע"כ:

סימן כ

א עוד שם לזה שכתב למלוה דקנינא ודאכל עתיד למוקי
וכו' הגהרה ודאי דלשעבר מה שעתיד ליקמ' נרדף
להזכירו כפירוט בשטר ולא אמרינן ככונה אחריות טעות
סופר אבל נראה דאשפטש המנהג בכל המדינה לכתוב ככל
השטרות דאקני ככיהאוי אמרינן רהוי טעות סופר והנה ליה
כאלו כתוב פס כדראש"כ:

ב עוד שם כבוד ה'ל טעבוד שניהם כאשר בשעה שקוב
הכבוס וחולקים הגהרה ולא קרס אפי' המאוחר והחזיק
בקרע או אם שעבד מטלטליאנב מקרקעי ותפש מה
שעשה אינו עשוי ראין דכר שלא בא לעולם דין קדימה
וגבות שניהם באים כאחד וכל הקודם זכה ע"כ:

ג עוד שם הרב כתוב בתשובות שכתב ספר מזה התשובה
לא שייך דין קדימה כדכר שאינו בא לעולם הגהרה כלומר
משום הכי כשלוה ולוה ואחר כך קנה לא חמדינן רהמוקדם
יקרום בין לנכות מהלוה בין לטרוף מהלקוחות אלא ירשניהם
טוב דהשעבוד לא חל אלא בשקנה הלוה אותו קרקע
ואם כן אז חל שעבוד שניהם בשוה ולפיכך יחלוקו אבל כמה
שאמר שאם בשבע קורס שיכא הכח ההוא דכשיכא שיתנהו
לבעל חוב מאחר שנרדף לקיים שבעותו וינתנהו לבעל חוב
מאוחר קשיא לי דכיון דזכו' שיה' טוב אף יפסיד הנה בשבעותו
לבעל חוב המוקדם ואי משום דכשבע עדין לא היה שעבוד
לבעולם וכשבע דכשיכא דיתקבלו ולא כשכא חל עליו השעבוד
מכא השכונה חל מקום כששכב אותה שכונה היה להחזיק
לחברו ואין לו מכל שבעותו לשיק' לשו' אדם והנה ליה שכונת
טוב ויחול השעבוד לשניה כשם וכיוצא קצת דמיק' מה שכתב
הראש בתשובה הביאה הרב בעל הטורים לקמן בסמ"ע ע"ג
סעיף ט' שאלה דאובן בשבע שלא למכור מטלו וכו' אין לי הית
ועבר כשבעתי וכו' שאין בשכונה זו כלום אם קרס החוב של
שמעון לשבעות דאובן דמושבע ועומד מהר כינוי אם כן הכא
נמי מושבע ועומד מהר סיכו לפרוע את שניהם ואם כן אף
יביר כשבעותו הכח שיש לבעל חוב האחר מההיא דקנה
אמר כך דיוק:

ד הגהרה ומשמע מתוך התשובה הור דכר שאינו יכול
ליבות מן הדין מכח השכונה עשה הזכות כפי הדין ואם כן
מוכר פירות רקל דאמרינן ראין אדם מקנה דבר שלא בא
לעולם אם כשבע לו על המכירה קנה מן הדין ואינו יכול לחזור
ונעשה קנין גמור מכח השכונה ולא אמרינן דמכח השכונה
לכר חייב אבל לא יודין קנין דהכא קאמ' קדמוכה כח ההוא
ומעכשו ולכשיכא דמשמע דקנה למטרע ע"כ:

ה עוד שם הרב ואם שעבד לו מטלטלי אב מקרקעי
כתב א"ו וכו' ודבר פשוט הוא שאין דברי הראש וכו' ונראה
לי שראוי לטלקו מדין והונדתי וכו' הגהרה יש לתת
קצת סכרא לאותו דין שרן ואחר שבעל חוב מאוחר בקדם
וגכה מה שגכה נכה משום דהל' דכיון דכתוב בשטר ששעבד
מטלטלי

כאפי שהיה דמשמע תרי אינו מוכרח דהא ה"ל ה"ל קאמר
אכל כין דיריה לרדוה לא דמשמע בין דיריה הוא דכאמין הא
כאפי חד בהרא אינו כאמין חס הדיוק דקרק' אותו אחר מן
התלמידים ואינו לא דאיתי רבנו הגמרא כזה ועיין כפ' חזקת
דכרי התוספות כההוא מעשה דככא דר' אבא עד כאן :
ו הגהרה כהאוי לישאל דכתי' משם הל' מן וכו' הכא
דמני וכו' הא מני משתבע דלא פרע איכא למידק קצת דיוק
הא התם כנסכא דרבי אבא נמי אף על פי דלא מני לא שכונת
כטכמים דיריה דהיינו לא חספי' הא מני משתבע דשלו הנה
מה שחטף ומה כין האוי שכונה להך שכונה וק' ע"כ:

סימן נט

א מלנה שהוציא שטר חוב מקויים וטופן הלוה שהוא פרוע
והמלוה אומר שאינו יודע נרדף להחזיר לו שטר' הגהרה
איכא למידק דכיון דאם יחזור וישטן שייכתי כחשכוי ווברתי
כבידור שאינו פרוע דהדין עמו וכמו שכתב בעל כמחי ויב' כ
כשם הר"מ הלוי ומדדיכאו הרב בתם בלא מחלוקת משניע
דהכי הוי הדין לבע' ואם כן אחאי עושין לו למלוה שיחזר
לו השטר ויחזנו כירו שמה יחזר משטריו שאינו פרוע ויהיה
דין שטר זה דלא מיבא נביין כיה ולא מיקרע קרעין ליה
והכי דיוק לישאל דהר"מ הלוי הנשאל דקאמר אינו גובה כו'
ולומר דפליגי דוחק הוא וכמו שכתבתי ואולי דהלשון רגובה
כו' אינו מריווק אלא שנרדף להחזיר השטר וכמו שמוכר הטור
לא שאל אירע שלא החזיר השטר ואמ' שייכתי כחשכוי ווכרתי
שאינו פרוע כאמין אבל לעולם אם שאל הלוה את השטר
מחזירין לו שמה אף על פי דעכשו לומר שאינו פרוע אף על
פי שלא יחז' או שמה ימות ויחזירו יורשו ונבנו כו' ע"כ:

ב עוד שם הרב וכתב ה"ה שה' הארה ברנלנוי כתב כזה
שתי סברות וכו' וכתב כה' רמ' סתברא בסברא כתר' דרמי
לחשוד הגהרה הכונה כמו שכתב שיהיה שטר על הלוח
כיון שאינו יכול לישבע פקע שטריה וכשכע הלוה היסת ונפטר
הכא נמי כיון שאמר המלוה אינו יודע אם הוא פרוע אינו
יכול לישבע ופקע שטריה ודין השוד הוא מחלוקת לקמן כה'
טוען ונטען כיון כ' דאיכא מאן דאמר כיון שאין החשוד
יכול לישבע דחול שטריו בלא שכונה ואיכא מאן דאמר דפקע
שטריה וכלו שכתב כה' כאן ואינו מקימה על דברי כה' דהא
לעיל בסמ"ע הקודם הביא הרב לשון כה' שהסכים לרברי
הדמין כהא דקאמר ה'מין דעד אחר אינו מתדיע השטר
דאם השכונה איכה אלא תקית כמיום אי לא מני לא שתכוש
שקול בלא שכונה ואם כן היא שכונה דעל החשוד איכה לא
מדרכנן ונס שכונת השטר שאמר הלוה שהוא פרוע איכה לא
מדרכנן ואם כן הוה ליה למשקל בלא שכונה ג' כה' לקמן
בסמ"ע פ' הכי' הרב על ההיא דיתומים שהוצאו שטר אף
על פי שכתובין אינו והא איך יכולין לישבע אם הוא פרוע אי
לא אית ליה כיון שאין יכולין לישבע והשכונה איכה אלא
מדרכנן דיטלו אלא דריבין לישבע שלא פקרכו אבא ועל מה
שרונה לרמות האידהא לחזר נראה דאית בדין משו' דאיכא
למימר דשאני חשוד דגרעו רבנן כמו כיון שה' חשוד ולא כימא
מנינו חוטא כשכר אבל כשאר החקיקות לא נישא הכי אלא

ראש ינסף הלכות הלוואה סימן ס

מטלטלי אב מקרקעי ועבד לא דרשינן אותו הלשונות שיטרוף
 מלוך ז' שלקח אותם המטלטלים אם כן נמנה שזה שכתוב
 טעמך מטלטלים וכו' היה ליה כאלו אינן והיו כשאר שפירי
 דשערי ואם כן גם לענין קדימה לא דרשינן ליה כיון שאינו
 כתוב ששכריו וכו' שכתבתי וזהו סברת אותו הריון וסברא
 וזקנת יפה הוא אלא רמזין להראש רענני כשירוש עליה דהא
 כתב אפי' רכשאר המטלטלים הריון כן בשטר לא יהיה הריון
 כן כשלמא כמכירת מטלטלים דרשינן עשות ק' השוק ומשום
 הכי לא יטרוף מהלקוחות שקנו המטלטלים אבל אם מכר
 שטר יטרוף הכפל חוב דשטרות לא שכיח ולא עשו בהם תקנת
 השוק א' כהא אית ליה להראש דאצטו דמה ששעבר מטלטלין
 וכו' לא יועיל לטרוף מהלקוחות המטלטלים עבד יועיל לערוץ
 השטר כיון דאין בו תקנת השוק ואפי' ר' לא דרשינן ליה כזה
 דרשינן ליה כזה ונאעני שיש לרמות זה ולומר רמזין להראש
 על מה שכתב עור שלא יבא השטר מרשותו דמשמע דלהאי
 תרומא סובר הראש דאין ליה הא טעמא אצטו שטרות ר' לא
 שייך בהם תקנת השוק ר' לא שכיח ליה שטרות חוב מהלקוחות
 עבד אינה סברא חרף רהך דאמר עור שלא יבא השטר מרשותו
 היא לומר דאצטו דשטרות יש לומר דשייך בהם תקנת השוק
 עבד לא אמרינן משום דשטרות הם כממנו כיון דערין לא יבא
 מרשותו ועוד דרשינן ליה כלל אמאי כותבין אותו
 בשטר ר' לא רמי לשר שופרי דשטרי דפאר שופרי דשטרי
 אין שותרין דכרי השטר אבל הכא אי לא דרשינן ליה כלל
 איכתבין ליה נכחא דשותר הכונה לנאמרי לטעון זה מוכח
 דישטרוף מהלקוחות וגם שיקדים המוקדם כמו בקרקע וגם
 בשטרות ואי לא עבדינן כלום הכי הלשון הפך האמת לכן אינו
 גרסא סברתו אבל מל מקום לרברי הראש יש קצת לעיין
 דכיון דאמר רבשאר לא שייך תקנת השוק ומשום הכי יטרוף
 השטרות שמכר הלומר הלוקח אם כן כמתקנה כמי מאי תקנת
 השוק שייך בה דאמר ר' לא יטרוף ואולי רמה שכתב שאמר
 ונתן לפוס ריהטא דקולמוסא כתיבא אבל אין הריון כן כיון
 דליכא בה תקנת השוק אבל מדכרי הרב לא משמע הכי אלא
 שכריו כתבין לך כהא לומר דכיון דמתנה רומה למכר
 משום לא רנולחלק בוכיה או שמה כמו שכתבתי לסברת אותו
 הריון שאין הראש על תירוקתו ועוד שלא יבא השטר וכו'
 ומשום הכי נוכח מהשטרות אבל אי לאו הלא טעמא לא יוכח
 מהשטרות אפי' דאין בהם תקנת השוק וזה שכותבין
 בשטר מטלטלי אב מקרקעי איכא למיררשיה לשטרות
 לטרוף מהלקוחות ומהשעם לא צריך שיכתב דשעבר לו
 מרשותו ואפי' שניה הטעם לא צריך שיכתב דשעבר לו
 מטלטלי אב מקרקעי דהא השטרות לא יבאו מרשותו והיו
 ככתיבתי עבד לפי דעת כמי ארם היה להו כמכורים ועוד
 דלמה כותבים בשטרות דמשעבר ליה מטלטלי אב מקרקעי
 ועבד אינו טרוף דאין לא יכתבו דמשעברו מטלטלי וכו' שמה
 בשום שטר יכתבו דמשעבר מטלטלי אב מקרקעי ויבא
 לטרוף מהלקוחות להכי כתיב הכי בשטרות דמשעבר ליה
 מטלטלי ועבד לא יטרוף כמי שלא יבא לעולם לטרוף מטלטלי
 מהלקוחות ומקצועין עב :

ו הגדרה ולי כראה נקביא קצת ראייה מהאי דפריך
 שם כנמרא לרב הפקחין היו כותבין ומראייה היו כותבין משע
 דאינו נקבה כאמירה וקשיא לרב ומשני מחי כותבין אותן
 א"כ מתבין כיון דהיו בשעת נשואין נקבה כאמירה ואי אותה
 דרכר שאינו קצוב ארם מתחייב בו אפאי נקב כמביר דמיירי
 בשעת נשואין ריבן כרכר שאינו קצוב דאיכא למיטעי דמשום
 דהי בשעת נשואין הוא דמתחייב כרכר שאינו קצוב כמו
 שהוא מתחייב כאמירה לכך בלא סוס קנין היה ליה למינקט
 ריבן כרכר קצוב כגון שהתנה לתת לה מהה למונותיה לכל
 אחר מחמש שנים דהווי כרכר קצוב ולא אחא לשאמעינן אלא
 שנקבה כאמירה לכך ולענין כרכר שאינו קצוב יהיה ריבן כמו
 בעלמא אלא דואי מהנקט רין המשנה דמיירי בשעת נשואין
 כרכר שאינו קצוב וראי דאתא לומר דרנאף הכא דמיירי
 בשעת נשואין משום הכי מתחייב כרכר שאינו קצוב אבל
 בעלמא לא ע"כ :

ה עורטם הרב ומוט רבינו וכן כתב הרמב"ן והמחייב עצמו
 וכו' משפטן וכו' וא"כ קשה פסדאס מדכריו שאפשר לארם וכו'
 הגדרה ולי כראה דאין זו הכרח רמה שכתב הרב המניד
 שרפת הרמב"ן אין דרך להתחייב אלא בשטר היינו לומר כרי
 שלא יסא יכול לחזור בו ואם יהיה בשטר לא יהיה יכול לחזור
 אבל אם לא יהיה בשטר יכול לחזור אבל הכא לא מיירי בהכי
 לא בארם שאינו רוצה לחזור בו אלא בארם שאמר שאם ארם
 המתחייב כרכר שאינו קצוב חייב מן הריון גם הוא יתחייב
 ואם לא יהיה חייבנס הוא לא יתחייב כזה כתב הרמב"ן שאם
 אין בו שטר או לא קנו מירונוכה מהכבי כמי חורו והכי מוכח
 לשון תשובת הרשב"א שהביא הרב עינין עליה ועוד דאי איתא
 דכרכר הרב יש להקשות מה לי פיהיה לשון האמנן מה לי
 שיהיה לשון הטור לעולם איכא לאקשויה הא ע"כ הוא שכתחייב
 ואמאי מתחייב כיון דלכא לא שטר ולא קנין כמה כתחייב
 ויהא יכול לחזור בו וגם אין חייב בו כלל כלל לא רפחה
 כתחייב ואין לומר דמורי דאמר שכתחייב לזמן ולפירכסי
 כשטר

מטלטלי אב מקרקעי ועבד לא דרשינן אותו הלשונות שיטרוף
 מלוך ז' שלקח אותם המטלטלים אם כן נמנה שזה שכתוב
 טעמך מטלטלים וכו' היה ליה כאלו אינן והיו כשאר שפירי
 דשערי ואם כן גם לענין קדימה לא דרשינן ליה כיון שאינו
 כתוב ששכריו וכו' שכתבתי וזהו סברת אותו הריון וסברא
 וזקנת יפה הוא אלא רמזין להראש רענני כשירוש עליה דהא
 כתב אפי' רכשאר המטלטלים הריון כן בשטר לא יהיה הריון
 כן כשלמא כמכירת מטלטלים דרשינן עשות ק' השוק ומשום
 הכי לא יטרוף מהלקוחות שקנו המטלטלים אבל אם מכר
 שטר יטרוף הכפל חוב דשטרות לא שכיח ולא עשו בהם תקנת
 השוק א' כהא אית ליה להראש דאצטו דמה ששעבר מטלטלין
 וכו' לא יועיל לטרוף מהלקוחות המטלטלים עבד יועיל לערוץ
 השטר כיון דאין בו תקנת השוק ואפי' ר' לא דרשינן ליה כזה
 דרשינן ליה כזה ונאעני שיש לרמות זה ולומר רמזין להראש
 על מה שכתב עור שלא יבא השטר מרשותו דמשמע דלהאי
 תרומא סובר הראש דאין ליה הא טעמא אצטו שטרות ר' לא
 שייך בהם תקנת השוק ר' לא שכיח ליה שטרות חוב מהלקוחות
 עבד אינה סברא חרף רהך דאמר עור שלא יבא השטר מרשותו
 היא לומר דאצטו דשטרות יש לומר דשייך בהם תקנת השוק
 עבד לא אמרינן משום דשטרות הם כממנו כיון דערין לא יבא
 מרשותו ועוד דרשינן ליה כלל אמאי כותבין אותו
 בשטר ר' לא רמי לשר שופרי דשטרי דפאר שופרי דשטרי
 אין שותרין דכרי השטר אבל הכא אי לא דרשינן ליה כלל
 איכתבין ליה נכחא דשותר הכונה לנאמרי לטעון זה מוכח
 דישטרוף מהלקוחות וגם שיקדים המוקדם כמו בקרקע וגם
 בשטרות ואי לא עבדינן כלום הכי הלשון הפך האמת לכן אינו
 גרסא סברתו אבל מל מקום לרברי הראש יש קצת לעיין
 דכיון דאמר רבשאר לא שייך תקנת השוק ומשום הכי יטרוף
 השטרות שמכר הלומר הלוקח אם כן כמתקנה כמי מאי תקנת
 השוק שייך בה דאמר ר' לא יטרוף ואולי רמה שכתב שאמר
 ונתן לפוס ריהטא דקולמוסא כתיבא אבל אין הריון כן כיון
 דליכא בה תקנת השוק אבל מדכרי הרב לא משמע הכי אלא
 שכריו כתבין לך כהא לומר דכיון דמתנה רומה למכר
 משום לא רנולחלק בוכיה או שמה כמו שכתבתי לסברת אותו
 הריון שאין הראש על תירוקתו ועוד שלא יבא השטר וכו'
 ומשום הכי נוכח מהשטרות אבל אי לאו הלא טעמא לא יוכח
 מהשטרות אפי' דאין בהם תקנת השוק וזה שכותבין
 בשטר מטלטלי אב מקרקעי איכא למיררשיה לשטרות
 לטרוף מהלקוחות ומהשעם לא צריך שיכתב דשעבר לו
 מרשותו ואפי' שניה הטעם לא צריך שיכתב דשעבר לו
 מטלטלי אב מקרקעי דהא השטרות לא יבאו מרשותו והיו
 ככתיבתי עבד לפי דעת כמי ארם היה להו כמכורים ועוד
 דלמה כותבים בשטרות דמשעבר ליה מטלטלי אב מקרקעי
 ועבד אינו טרוף דאין לא יכתבו דמשעברו מטלטלי וכו' שמה
 בשום שטר יכתבו דמשעבר מטלטלי אב מקרקעי ויבא
 לטרוף מהלקוחות להכי כתיב הכי בשטרות דמשעבר ליה
 מטלטלי ועבד לא יטרוף כמי שלא יבא לעולם לטרוף מטלטלי
 מהלקוחות ומקצועין עב :

ו עוד שם כבוד סעיף ט' כת' הרמב"ם המחייב עצמו כרכר
 שאינו קצוב וכו' כתב הרב המניד שלא יבא ראייה לריבוסל
 הרמב"ם ורבנות ז' ונכח הכי ראייה ע"כ אשכח כנמרא

ראש יוסף הלכות הלואה סימן ס קיב

בשאר ואעפ"י שלא עשה שום שטר מתחייב כיון דאמר לטובא דגזר וכמו שזכר החכם ז"ל כפי שאמר חייב אני לך מנה בשטר הכיאו הטור לעיל כשי"מ וכו' כאלו שהיה לזון העור ושוכר כהלכס ז"ל דזה נראה דליתא דלעיל כפי' הנוכח בשבטא מחלוקת הזמנים על דברו הלא כח לא כתב דשכירא ליה כותיה חרובה כפי מה שהכירא הרב התם נראה דהלא כ"ר תם שכירא ליה דכתיב איכותב שטר וזו חזון שטר חזון חייב אלף וזו כחו שכתתי ודוק ע"כ:

ט הגה"ה ולרכי הרב איכא לזירק דג"כ דליכא חיוב כלל לא בשאר א"כ מחייב כתב אשתו דטרשא מתשעבדו מסוס דקמ מירודוכנות רונה לומר כנ"ל מעיקרא דלא קנו שטר ומאז הכי לא זרשא מתשעבדו לא מכתי חריו ושטר נ"כ לית חלוא"כ השתא כתיבת חייב וזו משום דהוי כשעת כשהזון להלמכן לזכא למיה דלרדיהו לא שאני להו ולא חזקי מתניחין כשטרי פסיקתא וכל כך הו כתיב כמותב כל ארסו וזו איכא קושיא דהכא הו טעמא ככמת משום דהו דכרוס הניקטין באמירה ע"כ:

י עוד שם הרב כתב הלא כח כתיבה על מי שחייב עצמו בקצין לתת לו משה כלל זניה וכו' והשיב שדקרא קנוכו וכו' ולא עוד וכו' הגה"ה נראה לי לומר דלהלכס גם כדברין זה נקרא דבר שאינו קנוכו כיון שלא נתן קנבה בשנים אינו שומך דעתו דזה הוא היזעם של החייב עצמו כדבר שאינו קנוכו דאינו מתחייב הו משום שאינו כומך דעתו דלא ידע כמה יהיה א"כ מלי שלא יהיה קנבה בענין מהלי שלא יהיה קנבה בשנים ועוד דחזון לרש"י דלית ליה דהמתחייב לזון לחמש שנים הו דבר קנוכו והמתחייב לזון ולא קנב שנים הו דבר שאינו קנוכו א"כ משמע דכשאין קנבה כומן חקרי יותר דבר שאינו קנוכו מכשיש קנב כשנים ואזון קנבה כמזומתוא"כ אכ"ז דהכי שכירא ליה להלכס ואחזי פסק לשי סברתו דכתיב זה ששאלוהו מקרי דבר קנוכו:

יא הגה"ה גם מה שכתב ולא עוד אלף אשילו וכו' ככל שנה מעשר פירות הוציאם כסדהו שנה שנה וכו' זה חולק על מה שכתב הלמכו דהא שכירא ליה להלמכן דהמתחייב לתת לחכרו עשר מירות לחמש שנים מקרי דבר שאינו קנוכו דשא"י יתיקרו וכל שכן הכא דמקרי דבר שאינו קנוכו דלא ידעין כמה יהיה המעשר שיוציא ועוד דשא"י יתיקרו וכל שכן דיקרי דבר שאינו קנוכו דלא ידעין כמה יהיה המעשר שיוציא ועוד דשא"י יתיקרו א"כ הא הו דבר שאינו ירוע ואימא מניו ואין לומר דשא"י הא שאלמה שיוציא שרה וזהו המעשר והו דבר קנוכו כיון כיון מעט כיון כוול בין כיוקר לא כרד זה ללך וליקח החזון מהשוק דהו עבד כוול והיוקר אבל כאן שאינו כרד להוציא המעות מקרי דבר קנוכו דמה ענין זה להיות הדבר שאינו קנוכו לקרות קנוכו ואולי דכיון דאינו כרד להוציא המעות ארזיון דשא"י דע"ה עמ' ומתחייב וכו' לא יתיבא לו דלא הו ליה למיקרייה דבר קנוכו כיון שאינו קנוכו ע"כ:

יב עוד שם ומצאתי בספר התרומות וכו' א"כ קבל עליו לזון חמש שנים א"כ מקרי דבר קנוכו הגה"ה נראה שלא היה כתוב כחמש שנים אלא שנים שנים וזו תמוא הוא דהא כתב כה"ה הכיאו ה"ר כסמוך דק"ל ועוד שגילה דעמו שא"י המעשר ש' שנים נקרא דבר שאינו קנוכו ע"כ:

יג הגה"ה וכהא שכתב כה"ה דרכרו הלא כחם שותרות וזו א"כ נראה דלא כן שתייה דרוקא כתיב אשמו קאמר דחייב משום דהו כשעת כשהוא איכא כל ארסו אחריון הכי ושמתיה שכך הכיאו כככף משהה טלו ע"כ:

יד עוד שם הרב כתב הריטבא כתיב כתיב כך דעתי כותב ודעת כל דכותי שכל המתחייב לזון את חכרו וזון ידוע וכו' הגה"ה נראה מדבריו ה"ז תשובה דרוקא שכתחייב כומן ידוע הוא דחייב אינע"י שכתחייב דכר שאינו קנוכו אבל אם לא קנב השנים מודה דלא כתחייב וז"כ"ג מחלוקות חייב להלכס ככל ענין שיתחייב דכר שאינו קנוכו אינו חייב ולשאר משרשי דפליגי עליו ככל ענין מתחייב וכמו שזכר מההיא תשובה דהכיאו לעיל הרב כה"ה מדע"ה דלמכן ועוד דלא מצינו שחלק בוהולרכרו ה"ר וטבא אי לא קנב נ"כ השנו" לא מתחייב והטעם משום דליכא חזון דלא קנינו ואכפ"ר לומר דלאו דרוקא נק"ש האי לישאלא לא משום דהענין ששאלו כתיב האי גנובא היה משום הכי כתב מאי שכתב ע"כ:

טז עוד שם הרב והחייב עצמו וכו' ולמד דמחייב עצמו כדבר שלא הא לעולם מראש כחן דמשעבד לחובו מה שיקריה הגה"ה ולי קצ"ל דאין הכדיון דומה לראיה התם כשעבדו דאקנ"ה דה"ל השעבדו משום דאיכא עליה חייב ודלו דהא חייב ליה ממנו שהלוק לו ומשום הכי מכל חקום השעבדו לחול דהא אם יהיו כידיו וזכה ממנו משום חייב ממזון וז"כ כשמתכו הויק שעבדו וטורף א"כ הכא ליכא שום חייב עליה מקודם כרו שחולק עליו השעבדו והחייב אלף עינא כמו שכתב ה"ר ש"כ ז"ל דאין על פי דאין ארס מקודם דבר שלא בא לעולם משתעבד כדבר שלא בא לעולם משום דכיון דמשעבד נופע הא נופע הו כעולם:

יז הגה"ה גם מה שכתב הרב ומש' אשילו אמר הו עלי עדי' כתב כן משום דלא נרע מעבד ולי נראה דלית דמס' דהו אחריון כשר"כ שמתחייב עצמו כלא כלום הו מולי משום דמשום דכרוא חילוס סומך ומכתי מעותיו אבל הלוק וסומך על דכרו וז"ל לא יתיב הערב יפסיד המלוה מעותיו וזע"ה שהוא לאחר מתן מעות ואיכא קצין עכ"ל משום הערב כעשה מעשה שהילוג אינו תובע מעותיו מהלוה אבל הכא אינו מן הדיון שיתחייב כיון דלא יזקבל מירי אבל הטעם הכא משום דהו כמזומה שכתב לזיל דלא אמר חייב אינו לך מנה בשטר דחייב אעפ"י שאינו חייב לו כלל והכא כמזומה מתחייב כמה שאמר חייב אינו לך או שאמר לעד' הו עלי עדי שאינו מתחייב לפלוני וכו' הו בהאי דכא נמי וכלל אחר מהשירוש"ם שם כחייב אינו לך כשטר יהיה נ"כ הכא אם כרד יסוד יעשו שטר וא"כ לא כרד כפי שנוכח דהמכס לא שיאמר חייב אינו לך מנה בשטר אעפ"י שלא יכתוב אתה שטר הכא נ"כ ויהי הדיון כן דאין לומר דלשון האור דא"ז או שאמר לעדים הו עלי עדי' שאינו מתחייב לפלוני וכו' דלא כרד סיהיה שטר כענין ולא קטין אלא באמירה כלכר מתחייב דכתיב מתחייב אם לא שנאמר כמו שכתבתי לעיל ועוד אי מיירי כלא שטר ולא קטין מאי מביא מערב דלאחר מתן מעות דשא"י חס' דמשתעבד חס' הקטין אלא ודאי כמו שכתבתי ע"כ:

יח עוד שם הרב כתב כה"ה וכו' הגה"ה נראה שמה שכתבתי ע"כ:

יט עוד שם הרב כתב כה"ה וכו' הגה"ה נראה שמה שכתבתי ע"כ:

ראש יוסף הלכות הלואה סימן ס

ושדר אמרין פרימי אין כאן כפכא אין כאן וכדאיה לומר
 דשאכי הכי דכרי הדמכר דהכל כדכרי הדמכר המתנה היה
 קרקע שיקנה והאחריות ג' כהיה בהקרקע וא"כ אם לא
 יהיה חייב מדין המתנה יהיה חייב מדין האחריות שאמר
 שאם לא יתן המתנה שמתחייב ליתן לו מה שיקנה כשכיל
 האחריות והוא היה כמתחייב על דשכל דלמינו חייב מה דקא
 כשהמתנה והאחריות הכל היו כדאקנה אבל כשנותן מתנה
 דאקנה ומקבל אחריות ככבסמי שיש לו עתה כזה אמרין
 מתנה אין כאן אחריות אין כאן ואפילו אם היה הכל דאקנה
 אם המתנה היו משלשין והאחריות היו קרקע לא דוק
 ותשכח ע"כ:

יז עוד שם שהאילו גיבול אלף שיש למוש לרעת האמרים
 שאין אדם וכו' הגהרה שיש למוש לרעת האומרי לרדידהו
 אין כאן חייב אבל אנו אין דעתנו כן אלא שיכול לחייב עצמו
 כדכר שמינו קצוב ע"כ:

יח עוד שם הרב והלמכס כתב כפרק כ"ב מה מכירה מי
 שנתן קרקע וכו' מה מוכר כדכרי הר"ף לומר דהלמכס
 סבירא ליה כהר"ף הגהרה והלמכר ג' יורה כזה דכיון
 דהקפאה היא ולא היה כדמותו אינו חולק כזה על הר"ף וגם
 חזקין כפסד היר להלמכס שלא השיגו כזה ומה שאמר וזה
 מוכר כדכרי הר"ף לומר דהלמכס סבירא ליה כהר"ף כמה
 שאמר דאי לא היה כדמותו אינו מקנה לו כלום ואין כאן
 מתנה ור"ל כבעל העיסור שחולק על זה עם הר"ף ומוכר
 דאשילו אם אינו ברשותו כשעת המתנה קנה ומייב ליתנה
 לו והכי הוא הרב לעל כהמך לומר דבעל העיסור חולק על
 הר"ף כעיקר הדין ראית ליה לבעל העיסור ראשיתו אם
 כשעת מתנה לא היה כעין קנה אבל האלכד מורה כזה דכיון
 דכשעת ההקפאה לא היה כעין ודאי דלא קנה לא מאי דחולק
 עם הר"ף הוא זה דכשכתוב כשאר שנתת לשלמי מאה זהובים
 דלהר"ף הקפאה היא ולהלכד מר"א הוא ולא הקפאה וזה
 מולקוה אבל בעיקר הדין לבעל אי אית כשעת ההקפאה
 דאית ע"כ:

כ עוד שם הרב וכתב עליו דכרי הרב ככונים וכו' או קנייה
 אחרת הגהרה ולא ידעתי מאי קניי אחרת איכא כשעת
 חזק מאכב אין דרך אחרת לקנות מעות וכמו ששמע כגמרא
 ואי קנין כמעמד שלשתן רמעייל הוא מילתא בעלמא ולא
 שיק שם שיהיו כעין ע"כ:

כא עוד שם הרב וכתב שכתב כתב אם הבעל טוען
 וכו' כאמן מפני שכר כתוב וכו' הגהרה ולמה נריך לזה
 הטעם רנלחא ראש לא היה כאמן מיגור רנלחא או כגבנו או
 אכדו וכדאיה לומר דקאמר האי טעמא כדי לפוטרו
 משכונה ולא הירא רמאי הכרח יש דמאס דאמר לה משכנו
 תלך ותחזיק מהלכה ודאי והחזיקה כדי לפוטרו מהשכונה
 ואולי כדי לפוטרו משכונה דלדומיא דחס הוא כאמן מאס
 מינו רנלחא או אכדו חייב כמ"ש שכבר קבלה שכות דלדומיא
 כמו טענת המינה וזה כדאיה לוי וכן שמעתי ע"כ:

כב עוד שם הרב כתב בעל התרומות כשער פד שכתב
 הלכך כסוף התשוכה וכו' וקנה אותה מיר הגהרה
 ואפילו לרעת הר"ף קונה דכיון דאמר אלן מוכח שהיו כעין
 וכיון שהיו כעין מורה הר"ף קנה ומאס הכי כתב חזק מזה
 כלומר לכך מזה הטעם שכתבתי שראוי לומר שקנה הפך

הכרתות טעם אחד לומר מקנה אפילו לרעתו משום דאמר
 אלן דמשמע שהיו כעין וכיון שכן קנה אפי' לרעתו ומה שכתב
 בתשובת הר"ף גם כן אלן וכמו שכתב הטור היינו כקבלת
 האחריות וקאמר שקבל האחריות ככל ככסוי כשכיל המאה
 והזכים שנתחייב לו ולפי זה אמר אלן רנונה לומר או האמרין
 כמתנה ע"כ:

כג עוד שם הרב ומ"ש רבינו ואלא כתב כר"פ אעפי' וכו'
 ואם כן אז הוא קונה אפילו לא היה המטבע כעין כאותה שעה
 וכו' הגהרה ועיין לקמן בסיון לט דמשמע דסבירא ליה
 להלכא דכיון דאינו כרשות לא קנה ועיין כדכרי הטור וכדכרי
 הרב שם וק"ל ע"כ:

כד עוד שם לעיל הרב וכתב עוד הר"ף כתשוכה ואם טען
 רלוכין וכו' וגמתינו וכו' הגהרה קאי לרישא דמילתא דאמר
 דנאמן במינה כמו בהיה דמפקיד אלן חבר כשאר דנאמן
 לומר החזרתי כמצינו דנאכנו ולא אמרינו דהיו מינו במקום
 עדים מכח הטענה דשטרך כירי מאי בעי אלא האמן ה"ה הכי
 וכדו הוא ע"כ:

כה עוד שם כנור סעף או רלוכין הלזה לשמעון מנה
 ולאחר זמן כתב לו וכו' וזה כמשכונה ולא אמרינו וכו' .
 הגהרה הכונה דאיכא למימר דמשום שמי דכריס איכא
 למימר דלא יזכה זה כמשכונה כיון דקיימא לן מלוה להוצאה
 ניתנה ומי שמכר קרקע או שום דבר בהלוואה לא קנה וכמו
 שאמרו גמתינו במכר ר"ל קנה ואם כן כיון דמעוה אין כאן
 אין לו שיעבוד בלאתו קרקע כדי שיהיה כמשכונה ועד אפילו
 שהיה לו שיעבוד על הקרקע עכ"ל לא יזכה כמשכונה משום
 דהיו קנין והקנין היו מחמת ההלואה ואין קנין כמלו דכשלא
 שיעבור יש לו מחמת ההלוואה כמו ככל מלו דאמרינו דכשעברו
 ליה למלוה כל נכסיה אלא לזכות כעין הקרקע כדי לאכול
 ממנו זה היו קנין ואינו נקנה במלוה להכי קאמר לריתא אלא
 וזה כמשכונה רלעכין שיעבור אעפי' שלא נתן לו עכשו דמיס
 כיון שזורה לו שהלוה לו הרי הקרקע משועבד לו מחמת ההלוואה
 שהיה לו שלוה ממנו ולענין איך וזה כמשכונה כיון דהיו
 קנין ואין קנינים כמלוה לזה קאמר ואין קנין המשכונה לגמרי
 הקרקע כלומר להחזיק בה להיות כשלו דכהא ודאי אין קנין
 כמלוה אלא להחזיק בו כדי לאכול פירותיו לכך ואין כאן קנין
 כלל דאינו אלא ער שיכרע לו שוכו ואם יפרע לו בלאתה שעה
 לא יאכל מהפירות כלום וזהו ליה כמו שהלוה לחברו ואמר
 זמן נתן לו משכבן שאין יכול להוציא המשכבן מידו עד שיפרע
 לו חובו ואין כאן קנין ואם כן אין הלזה המשכבן יכול לחזור
 בו ולומר כיון שחלוה להוציא ניתנה לזכות כמשכונה אלא
 או יפרע לו או יחזיק המלוה כמשכונה לאכול פירותיה זה
 נראה לזכות הטור וכזה אין נריך למה שכתב הרב דהלוה
 מכר המשכונה דמה לי מכר מה לי לא מכר אם וזה כמשכונה
 וזה וכו' דאי שמינו יכול להכריח כל זמן שהיא ממושכנת לו
 ואם מכרה לא עשה ולא כלום ואם לא וזה זה כמשכונה גם
 כן כיון מכר כיון לא מכר אין לו משכונה כלל ויכול הלזה לעבדו
 שלא יאכל מפרות שעה ע"כ:

כו הגהרה גם כמה שכתב הרב שאפילו לא היה חייב
 לו כלום ועכשו כל להתחייב לו ודאי שיש לו זכיה מחמת
 החיוב שמתחייב לו עכשו והוא ליה כמו שכתב לו דמיס
 בלאתה שעה אכל זה בא מחמת ההלוואה שהלוה לו קודם זה
 וא"כ

ראש יוסף הלכות הלואה סימן ס

ק"ג

ואם כן אמרין מלוה אין כאן קנין אין כאן ער כאן :
 ב' הגהרה גם מה שאמר ועוד שאשילו לא היה מסתעבר
 מחד הוראתו כשלא וכו' ל'כד מה שיש לקרקע עליו רכיון דאין
 כאן שעבוד וזה נתנו לו כשכיל משכנו על חובו והוא לא כתחייב
 על חובו א"כ איך יכול לכו' כמשעבדו כלל ועוד מאי קאמ' אבל
 זה לא משכן לו ל'שיפרע ענין הקרקע אלא להחזיק בו ולאכול
 שירותיו ראדרבה אפא' מסתכרא דכשעבר לו לפרוע מונף
 הקרקע או מועיל דהוי ככל אפותיקי דעלמא דאמר ליה ליה
 למלוה לא יהא פדיון לא מוה דמה ל'י שאת' כן כשעת ההלואה
 מה ל' לא אמר כן כשעת ההלואה דאפותיקי דראה ל'ירכב
 שעה שיאמר הלוה כשעת עבר ל'מלוה אבל מה שזכר ל' שיאכל
 שירותיו בראה כמו קנין ולא הוה ליה ל'הות כיון דמלוה להנאה
 כיתה ואינו וזכה כלל מחד הלוואתו ע"כ :

ב' הגהרה גם מה שאמר שאשילו לא היה חייב לו כלום
 היה מתחייב לו מחד הלוואתו זה אינו משמע כן מדרבי הסור
 דאמר סדרי כשתעבר לו כשכיל הוראה שמה ממנו דמשמע
 דהחוב והשעבוד כא' מהמחמה ההלואה ודוק ועיין ע"כ :

ב' הגהרה גם מה שכתב בס' כפר התרומות אבל כדון
 זה שהיה בקנין וכשטר נסתלק מכאן כל פעם דל' מהכא וזו
 וזו הכעיר קשיא דרכים אלו אינן מוכיחים ל' דשלא
 אם היה לוקח כלי שום חוב וסכה אחרת הכי כמו רכיון דאיכא
 קנין וטטר אין לך הקפאה גדולה מזה אלא הכא הקנין
 והטטר אין כאיס לקמת הקרקע אלא כתיב כשטר מהמת
 שלוחי משלוחי מנה משכתי לו קרקע פלוני א"כ השטר והקנין
 אין כאיס על עבדן קבית השטר לא לומר דקנו טורו ועשו שטר
 להזריע דמחמ אותה הלוואה שמה משלוחי משכן ל' את הקרקע
 כמנא רכיבית הזכמת מוכה לו לא הוי אלא כשכיל ההלוואה
 שהלהלו ע"כ וא"כ הוה ליה כההוא דאמ' ושיין כמכר דלא קנה
 וכדאי שאלו לא כתב לו כלל הלווא' לא שזכה לו קרקע כשטר
 וכקנין כהא ל'כא מאן דפליג דוכה אבל כיון שכא מחמת
 ההלוואה לא קנה כלום והכרא ל'י פשוט ועיין פ"ס בדרכי בעל
 ה' שיש ס' רכרים הרבה יותר ממה שכתב כאן ב' כשי מה
 משמעתי ועכ"ל לא נתישבו ל' ע"כ :

ל' הגהרה עוד בדרכי הרכ ואם כאמ' להפסיק רכרי רכיו
 עם רכרי כה"ל וכו' לא כשכיל הודאה גרידא קאמר אלא משום
 דהקנה בקנין וישטר ואזי תמה דאי הכי ג"כ לא הפסיד עם
 כה"ל דהא לכה"ל לא גרדן הודאה ומיכ הלוואה כלל דהכי
 קא' דל וזו מהכא משו השטר והקבל קני ויתר מתיישב דאית
 ליה לכה"ל הטור סדרי כה"ל האחרוני וכשי מה שכתבתי וגם
 לפי מה שכתבתי אין כאן דוחק כלל מן הדוחקי' שכתבנו ע"כ
 לא עוד פ"ס כטור סעיף יז ראוהו הניא שטר שכתוב בו
 וכו' אם הורה ל' לראובן ששלחוהו היה וכו' . הגהרה משמע
 דאם ל' יכפור ויאמר שהוא היה המלוה ומעותי ה' ולא נתן
 השטר כידו אלא דרך פקדון או לא יפרע שמיין לראובן אלא
 ללו' שהוא בעל חובו כיון של' נתן לו המעות והשטר כתוב על
 שמו אלא שיש לשמעון לומר ל'י שחזיר לו שטר ויפרע לוואם
 לא ירצה לראובן לתת השטר ל'י שהוא אומר שהשטר הוא
 של' יראה דאין ל'כד לכשתו שיחזיר השטר ל'ו דכיון שה'ו
 אומר שהמון של' אפ"ס שאומר אמת ושל' להצביע את עיניו
 כיון ול' עיניו ל' עם שמעון וראה דרייבין ליה הכי כמו מי שאכר
 שטר חובו דאין הלוה יכול לומר הטור ל' שטריו ואכרע אלא

כתבינן שוכר ללוה ויפרע שטריו אף כאן כמו אפ"ס שהשטר
 עומד בשל' הוה ליה כאלו נאכר דאין ל' חטוט שמה היום או מחד
 יתפטר ר' לוכן ול'ו ויחזור ר' לוכן ללו' שטר ויפסיד זה שוכר
 וינכה פעם אחרת ר' ל' התם כמו כמי שאכר שטר חובו יחוש
 כמו שמה אחר כך ימאנו ויחזור וינב' כ'י ואכר שוכרו וכן בראה
 שדאי ינב' ל'ו השטר ממה שכתב הטור כשמוך דכ"י דהורא'
 לו לא יהיה חב לאחרים כהוראתו דבראה דרס חב לאחרים
 כגון שיש עלי' כעל' חובו ואין להם לפרוע לא מוה השטר אין
 הוראתו הורא' ומשמע שינב' בעל' חוב' לו ל' דרס לא ינב' מה
 שייך לו' חב או אינו חב לעולם אין גובין באותו שטר כל' ע"כ
ל' הגהרה עוד בראה דאיכא למידק דכיון דמשמע דרס
 ל'ו יכתוב ויאמר דהמון היה שלו שלא ינב' דראובן כלום א"כ
 משמע דרין זה את' דלא כה'מכס דהא חזין לה'כמס דאית
 ל'יה דרס זה שהשטר כידו אומר שלקח השטר מהמלוה שהוא
 כאמ' ויכול לומר שטר היה לו ואכר וכו' שהביאו הטור לקמן
 כ'ו ס' וכס' ס' כע"כ א"כ אמאי לא יהיה כאמ' דאין לומר
 ששלו היו המעו' מינו דאיבעיא ל'ו היה המלו' אבל אכ' לקחתו
 ממנו ושטר היה לו ואכר אלא ודאי שדון זה לא ככירא ליה
 לה'מכס וא"כ אמאי כתבו הטור בתם בל' חולק ואין זו קושיא
 ודאי דה'מכס סביר ל'יה דהאי דיכא דהכ' מיירו שהל' אומ'
 לאו בעל דכר' דידי את וככ' האינוא סבירא ל'יה לה'מכס
 דגרין שיה' שטר לקיחתו כידו וכמו שכתבנו בדכר' ה'מכס
 ודכר' הרכ המגיד והרכ הכיאו לקמן בס' ס' כע"כ ועיין
 בדרכי בעל התרומו' שהביאו הרכ כהמך כמה שאל' וה'ס לא
 אפ"י עשה עמינו בתם וכו' רל' ל'ע' ה'מכס שסוכר שאלמך
 לומר שטר מחר היה לו ואכר וכו' דהתם ל'ו הלוה אומ' לאו בעל
 דכרים דידיאת וא"כ איך היה יכול ל'של שמעון היה ומכרו ל'
 הא הלוה אומר לאו בעל דכר' דידי את וכהא מורה ה'מכס
 דגרין שיהיה לו שטר מחר ועיין ע"כ :

ל' ע"ש כטור לפיכך אם כא' ל'ו למחול ללוה אינו יכול למחול
 כיון שיש כאן מהירה והודאה וכו' . הגהרה בראה דאיכא
 לפסוקי כהאי דיכא אם קודם שהביאו ראוהו השטר ועדין לא
 הוד' לו שהמון היה של ראוהו אלא ל'ו ומחל לשמעון אמותו השטר
 ואמר ל'יה אמותו השטר שאתה חייב ל'י מנה מחול לך ועבשו
 כשמביאו ראוהו השטר ל'נות משמעון אומר שמעון לאו בעל
 דכר' דידי את לא ל'ו הלוה ל' והוא מחל ל' את השטר וראובן
 אומר כ'י ל'ו שלוחו היה כהלוא' ולא היה כח כידו למחול מה שאינו
 שלו ול'ו מורה שאמת כמ' ראובן ששלחו היה לא שיהיה סוכר
 שהי' כח ורשו' כידו למחול לשמעון כיון שהי' כתוב על שמו יוכי
 ל'וינו דיינו להאי דיכא אם כאמ' כ'ו עכש' כה'דאה וזו חב
 לשמעון כאמר דדאי שהמון היה שלו ועכש' כה'דאה וזו חב
 לשמעון ולא הוי הוראתו הורא' כיון שחב לשמעון כה'דאה ופוד
 ראי' למומר דדאי דמלני היה ועכש' עשה קובי' ע"כ ראוהו
 כ'י להביאו המעו' מידו שחזר כמה שע' שמחל מעותיו ומס'ה
 מורה שהיו של ראוהו ומסתמא דכן הוא האמ' רכל ארס יודע
 שאינו יכול למחול ממון חכרו ועל מ'ס דכה'דאה וזו סמך ל'ו הוא
 חב לשמעון בראה דלא מקרי חב לא כשמסביר לאחר כוראי
 כמו למלני שיש לו עליו והו' מור' שהשטר של ראוהו הוא או מקרי
 חב לאחריו אבל הכא בכה"ל לא מקרי חב לשמעון אפ"ס שיפרע
 שמעון אינו משפיד כלום מכיון אלא שפרע החוב שהוא היה
 חייב ולא מקרי זה חב לאחריו כיון שאין משפיד כל' מחיובו וטור
 כלל

ראש יוסף הרבות הלוואה סימן ס

הכי לא הוה ליה להניח שטריו כיד לוי דכל מה שאמרתו הכא
 שיערע לראובן היינו משו שהשטר כידו וליכא סוס הוכח שנתן
 אותו המזמן לשמעון אבל כדון דהרמב"ם דהשטר כיד לוי נוכח
 שכתבתי דהכי מוכח פסוק על דרכיו אעפ"י שידעתי שיש
 לרשות מ"מ כך נראה מפסוק המנין וגם מוכח מהענין שנתן לו
 במתכ' נגמור כיון שהיא עמ"כ בא כהרש"ל לנכות לשם לוי נראה
 הענין תמוה ואולי דקב"ל ליה להרמב"ם רביון דכשע' הכתיבה
 של שטר לא אמ' בפירושו שהוא מתן אותם העשירי דרבין ללוי
 ולא מוכח לא שכתבן על שם לוי אעפ"י שאחר כך נעשו דברים
 שמשמען שנתנו לו במתכ' כמו מה שהביא השטר כידו וגם מה
 שכא בהרש"ל על שם לוי לא אכתבין בל"ו זה נל' דלע' הרש"ם
 וכפרט דאיכ' למימר כמ"ל דאפשר לו דהשטר נשאר כיד ראובן
 וזה שכתבתי אפשר לרייך כן מדרכי הרש"ם שם עיני ע"כ :

ל' עור שם הרב מו שקנה קרקעות וכתב שטריו קנין כשם
 כמיו וכן הל"ה וכו' ובפירושו השטר כיד הנפקד עיני כתיבות
 הראש כלל כ"ו סי' ה' הג"ה כפי הנד ומשמע דברי אותה
 תשוב' שם שהוא מוכ' לכ"ו שהיו לו קודם ואין לכן קטן האש"ס
 האחר כלום מאותו קרקעו והלואו שטרי הנפקד וכה בשב"ל
 מיד כשע' מיתה אעפ"י שדברי התשוב' קנת מעורב' וראובן
 מוכבי' וברייך עיני מ"מ כך נראה שהיתה כותב' כמ"ל ולי' היה
 נראה לו שכיין שלא זיכה לכביס באותן הקרקעו והלהלואו לא
 לאחר מיתה א"כ כש"כיון שהיה כן האשה האחר' שג"כ זכה
 כידו דהירוסה קדמ' וכזיית למתכ' אבל מ"מ או דהמתק' קדמה
 דכיון דאיכא שטרו הוי משכבשו וכשע' מיתה למפרע וכו' הכביס
 של אשתו ראשונה דמונו של שטר מוכיח עליו ולא היה מקום
 לכן קטן לזכות זה כראה ל' :

ל"ח ע"כ כתב הרמב"ם הא' לחברו שטר שטיקד וכותים לוי כו
 וכו' כתב הרב דכבר כתב כפי' יוד' דהא' והאש' חולק' על דין
 זה עם הרמב"ם ותמה על ר' הטור איך כתב כאן בתם דכרי
 הרמב"ם והלכו' וגם יש תימ' לצי' דכרי' אידכבי' עם דכרי' הרמב"ם
 כלי חולק' ואולי ראזיל בתר שכתרו אבל מ"מ נראה לו דאפשר
 דלא פליגי דהכא ח"ה הרמב"ם דכופין אותו להוציא היינו משו
 שאז' אינו יודע אם לא או' מי רובה להוציא שטרי איך או' לא
 שאינו רח' לזכות לחברו דודאי כל אדם יודע מה שיש בטורותיו
 ואם אינו יודע הולך לראות א' והוא יודע שיש לו זכות ואיני
 רח' לזכות ומס' קח' דכופין אותו להוציא אבל אם היה טוען
 כודאי שלא היה כידו שום וכו' כשטריו כהא מדר' הרמב"ם דאין
 כופין אותו והראש' מיידי התבכשאז' ה"כ' ודאי שאין לו כשטריו
 שום זכות והכי כתב כש' הרש"ם שהיה שם הרב כגון דא' דאין
 לו פסוק זכות כשטר שלו וכן הראש' כתב שם שא' ואם כפי' כד'
 דכריס שיש בהם אמת' אז מרא' שטרו ככד' ויראו אם יש שם
 שום זכו' והראש' בת' שיראו כד' מה שיש שם מוכותו ומשטיבין
 ונותנים לו ומה שכר' לוי' לומר דפליגי מפני שכתב הראש' רהני
 תקנת הנאזני' דכופין ומשמע ודאי דהרמב"ם כשטת הנאזניס
 אמר ועוד דאי ס' לכהר' אש' והרש"ם א"י' אמר אינו יודע לא
 ה'ל' דכופין אותו לא להחריס שם על מי שיש כידו וכו' ואינו
 מוניא דשא' הרש"ם כתב שם דאפי' אם טוען כרי' שיש כידו
 וכשטרו שום זכו' אין לו עליו לא חרס סתם ולרמב"ם איכ' טענות
 היסת ובהא ודאי פליגי א"כ אמרינן דהרמב"ם דכפי' הדין יש
 לכפות לה' ני' השטר אם יטעון כרי' שיש שטר כידו שיש לו כו
 זכות ושכע' הים אבל לדידהו דאי' להודאין כופין מן הדין אין

דלא מוקיריחב לאחרי' לא כשנויא' ודאי פכחודאחו מפסירי'
 אחרים כמו בעלי חוביו וכמ"ל ראשון שהיה אמת הודאתו
 פסידא סיא נכיהו אבל אי כשהר' לא חזין פסיר' ודאי דהא
 אפשר שהיה אמת הודאתו שהיה של ראובן וא"כ אין כאן פסידא
 לשמעון דלא הוה ליה למחול מה שאמרו שלו כזה לא אמרינן
 מכ' לאחרים הוא ולא הוה הודאתו הודא' לא לא מוקירי זה חב
 לאחרים כמו שכתבתי זה דאיכא לפסוקי לזכות את שמעון
 לומר דקמביא עשו ביניה' אודילמא כיון שהשטר כיד ראובן
 והוא מוניא וגם לוי מודה לבריו אין להפסיד לראובן משתי
 ומלשון הטור היה כו' להוכיח הנד' הר' אשון דהדין עם שמעון
 דאמ' לכתב' אם כאל' לוי למחול וכו' כיון שיש כאן מסיר' והודאה
 דשמעון דפסוק שכא למחול אחר המסירה וההודאה אינו יכול
 למחול הא אם מחל קודם ההודא' הוי מחילתו מחיל' ולא יהיה
 כאמ' א"כ כהודאתו ויש לדחוק' ולי' הדרכ' בספק ועיני ע"כ
 ל' עוד שם בטור פ"י ר' ראובן הלוה מעותיו ללוי וכו'
 לא אפילו עניינו בקמס ושמעון מועד' ואומר אעפ"י שלא היה
 המזמן שלי וכו' הג"ה איכא למידק מה מעל' ומה מוריד
 ערעורו של שמעון שאמר אינו זכיתי כמחוק' דאי' מה ראובן
 שחייב עבדו לשמעון הוי מתכה הוי המזמן של שמעון כיון
 יערער כיון לא יערער וחי' מה שאז' שחייב לשמעון לא משמע
 שנתמ' לו כמתכה מה מועיל ערעורו לעולם לוי אינו חייב לא
 ראובן אם כן אמאי קאמר אש"ל ע' ערער שמעון ודוק :

ל"ה ע"כ ה' אילו אמ' ראובן שיתמ' השטר כידו ולא לשמעון
 הרי גילה בדעתו שאינו לנפן זכיה ולא לנפן הודאה שהיה של
 שמעון' הג"ה איכא למידק כלשון רבינו הטור דכרי' שנתן
 פורתו וולו' דהא מלשון זה ד' ולא לנפן הודא' שהי' של שמעון
 כרא' ראש' אם יאמר שמעון שהיה המזמן שלו אינו נאמן דהכי
 קא' דאינו לנפן הודא' לומ' שהיה המזמן של שמעון וכיון שכן לא
 כ' איכ' והוא אם יא' שמעון שהי' המזמן שלו והוא היה פלומו ומלשון
 שאמ' א"כ כו' הכר' זה דאי' וכיון ששמעון מודה שלא בע' שית
 בהלוואה ממזמן הלוה לנפן זכיה כשע' משמע דוקא משום
 דמורה שמעון דלא היה ממזמן אבל אם לא הוד' שמעון לא אמ'
 שממזמן נתתי ההלוואה לא יערע' לראובן לא לשמעון וכו' מה
 שכתבתי לעיל ולי' דמ"ל ולא לנפן הודא' שהיה המזמן של שמעון
 היינו לפי טענה לוי מיטעון שהמזמן היה משמעון ופכש קאמר
 שהוא של ראובן משום דשמעון אינו רונה לרח' עם לוי ואמ' לוי
 שמעון נח' לוי ויתא קשה היינו אבל לעול' שמעון מודה שהמזמן
 של ראובן הוא וזה דוחק גדול ועוד דהא ח' כן דשמעון רונה
 לזכות הוא כמזון ועיני ע"כ :

ל"ו עוד שם הרב כתב הרש"ם שכתב על שמעון שהיה חייב
 מכה לראובן וכו' והסיכ' שהדין עם שמעון' הג"ה שלא חן
 הדין נראה דכרי' דכיון דקוד' מחילה ככר נתן אותם עשרים
 המודין ללוי איך נכנס אה' כ' א' ית' הש"ר בכלל' הזכיע' וכפרט
 בשנין שכתב שם כתבנות הרש"ם אכתבו דלוי' שלח הרש"ם
 לראובן לנכו' אותו החוב וכו' ראובן מכה ההרש"ם לנכו' החוב
 משמעון ללוי נראה כפירוש שיתן לו ראובן אותם עשירי' דירי'
 במתנה גמורה דאי' לאו הכי איך כאל' לנכו' כשכיל' לוי' ה' לנכו'
 כשכילו' והוא כבר מחל' אלא ודאי שמה שכות' מעיקרא ללוי
 מתנה גמורה הוה ודאי שלא הוציא כמה שמחל' א"כ ל' שמעון
 ועוד ש' ראש' זכשטן של דכריס אעפ"י שאשטר לרשותו שהשטר
 היה כידו של לוי וכיון שכן ודאי שכתבן לו במת' גמורה דאי' לאו

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן ס סא

קוד

לו עליו לא חרם קמה אעפ"י דאיכ' למימר דכשכתב כאן ר'מכס
שכופ' הים היינו דוקא כשטופין איתו וידע או אינו רוצה להוציא
ואחר על זה שאכר שטרו מה האמת יורה דרכו ע"כ :

סימן סא

כאמ' לאו מנורשת ליכא פלונתא דלכוני פלמא יש לה להטכופה
ח' עוד שם בעיקר ו' שאלת' שטרי' לראובן וכתב על שמו
אם יוכל אחר לגבות בו וכו' לפי שרנילי וכו' תשובה וכו' אם
לא שכתב בו אף בלא הרשאה' הגדרה איכא למירק כיין
דטעמא דמנהג טוליטולא הוא כמו שכתב הלאש דהיינו כיין
דכולן יחד בוי וישראל כיין דגנו ליתא דאין יכולין לזכות לו א"כ
ישראל כמיליתא וכמו שכתב ב' כ' הרב בשם הלאש דכתב כן
לית טעם למנהג טוליטולא א"כ אפי' שיכתבו כמי בלא הרשאה
מה בכך כיון דכולן יחד כמו שהגוי אינו יכול לכא לגבות אפי'
כהרשא' ישראל כמי לא יתא יכול לגבות כיון שכא בלא הרשאה
ועוד דראה לרקדק כיון דלבעט דישאל המוציא אויבו גובה
אעפ"י שגין הדין היה ראוי לגב' לאו כללן יחד עם הגוי משום
הכי אויבו גובה א"כ אפי' שיכתב ישראל עם הרשאה לא יגבה כיין
דכולנו עם הגוי ואם יכא הגוי עם הרשאה וראוי שלא יגבה
דאין שליחות לגוי א"כ ישראל כמי אפי' שיכתב בהרשאה לא יגבה
ואעפ"י שעבשו הוא מוכה לישראל טיך ויגבה ממונו הא כיין
דמעיקרא כלל אותו עם הגוי יש לזדק הכרי בשטר זה :

ג' הגדרה תו איכא למיירק דכפי דכרי הלאש משמע דלפי
מנהג טוליטולא אפילו אין כתוב בו בשטר כיין וכא' כין יהודי
לא כל המוציא שטר זה עב"ל לא יגב' לא בהרשאה ואי כפי טעמו
משום דכולן יחד ומשום הכי אפילו ישאל לא יגבה א"כ כשכתוב
בשטר כל המוציא לזכר אחאי לא יגבה הישראל לכן כדאה
לומר דלא כדאפילו לא חיכו כתוב בו אלא למוציא שטר זה
איו גוב' למנהג טוליטולא והשע' כיון דהנהג' לכתוב ככל השטרות
כין יהודי כין ככרי ואו מרכולן יחד איות גובה בו הישראל כפי
תקנתא א"כ אש' אש' כמס' שטר יארע שיכתבו בת' לכל מוציא
שטר זה כהא כמי תקנת שלא יגבה אלא אם יכא בהרשאה :
ו' הגדרה וגם נראה דאיכא למינו' דמה שח' אש' לא שכתוב
כפירוט אף בלא הרשאה לא קאי אלא לכשיהיה כתוב לכל
מוציא שטר זה לכד דאילו כתוב שם בין כרי כין יהודי או מן
הדין אפילו ישראל לא מצי למיגבה ביה וכמו שכתבתו דכיון
שכולן יחד הדין טוה טיביהם אבל כשאין כתוב שם לא למוציא
שטר זה לכד דאין מן הדין שיגב' הישראל אלא טלהשן מדותיהם
אחרו שלא יגבה כשלא יהיה כפי תקנתו כיון שכתבו בשטר אף
בלא הרשאה דזוה לא תקנו כלום ודאין דאין יגבה הישראל כיין

א' שאלת' על שתקם הקהלות וכו' אבל שטר מחילה
מעשה בכל יום וכו' הגדרה הכונה דודאי דלשון התקנה
מוכת' ללא הכיפוס בתקנתו שטר מחיל' לא שטר שעש' השופר
ומתקיים בעדים דהייקאשרי לא מכתבת יד סופר ובמחילה
היוכן דהמוחל עצמו לשולם הוא עצמו עושה הכתב וסותם וגם
אם התקנה היה שיהיו עדים המוחדי ודאי' ללא נכנס כזה
מחילה דהרבה פעמי' היו הכתב מיד אחר והוא חותם למטה
א"כ ודאי' ללא נכנס זה בתקנה ואי משום השאל' דיוק דכיון
דתיקנה דהסופר והעדי' איתא לא מחמת ידאית' ויוק' שיויק' המלוה
א"כ כמחילה כמו איכא האיו השע' שיויק' סלוה וישע' מחיל' בשם
המלוה וא"כ אחאי לא תקמה ליה ג' כ"ל לזה דכ"ל הסופר מוכת'
ומכיר' והאעפ"י שיויק' עב"ל איכא השע' דהסופר יכיר' ודוק ע"כ :
ב' הגדרה וגם אין חשש התק' לא שמה שיויק' ויכתו ואחר
עדי' שיעידו סקר וכמו שכתב זה כמה פעמי' לפ' עשו התק'
לפי' בקשו סופר מיוחד שהוא כהאין וגם עדי' מיוחד' שיודעו
שאכתי' אמת הם וזה לא שייך כמחיל' שהוא כותב וחמת' ע"כ :
ג' עוד שם בשטר בעיקר ג' ושאלת' שטר שכתוב בו כתיב
פלונת' לפלו וכו' הגדרה ממה שכתב הלאש ואח"כ הולכין
העדי' לסופר והוא כותב משמע דאעפ"י דהשטר אינו כיר' המלו'
עב"ל יש לזדק שטר לגבות בו ממשעדי' והכי כמי משמע ממה
שכתב הרב ודעת הריב"ש שאין גובין בטופס שטר הסופר וכן
נראה מדברי הריב"ש משמע דהלאש אפילו אינו כיר' המלוה
יגבה בו ויש קצת תימא דהא ליעיל כתי' ט"ל אמרין דהלאש
אין כרע' ד' כעל' התק' דאית' ליה דהלכה כאכיו. דאמר עדין
כחותמו וכן לו ודוק איכא דמטא שטרא לידה אבל לא מטא
שטרא לידה לא ואפשר לומר דלעולם כעי' שיגיע השטר ליד
נהא' אפשר כמו דהכי מיידי אלא ובלשון יוכל להתקן דהכי
הוא הנרמזות דהשע' הולכ' א"ה לסופר אבל כהאי כדון לא
עמו כואלל כתב' אותו למלוה ע"כ :

ד' הגדרה עוד אפשר לומר התם דרב אשי דאמר בשטר
אקיימא פליג אכאכיי דאמר עדין כחותמו וכן לו אבל אכיו
לא פליג ארב אשי דאמ' כשטר אקיימא דודאי אי איכא קנין
דמשעב' משעת הקנין לכוני עלמא אלא דאכיי סופר דאף
אי ליכא קנין עדין כחותמו וכן לו ע"כ :

ה' הגדרה לא שיש לרקדק במ' כהרון א' דכיון דמט' שטר'
ליריה דמלוה מיידי' א"כ אחאי תלה הדרכיון שהעדי' מעיר'
שנעשה הקנין כפניה כלא זה העדי' כחותמו וכן לו וק' לע"כ :
ו' עוד שם בעיקר ד' ומה שכתבתו שאין כתוב וכו' ועל האשכנז
הפחותה הכקרא זהובי' תולנו' הגדרה מוקדס שיוציא השטר
ואעפ"י שכתבוס אחר יש מטבע' של זהובי' טעונו' מחלו אין
קפידא דראו מהטבע' של אותו מקו' שמוצי' השטר כשתפכר ע"כ
ז' עוד שם בעיקר כ' ושאלת' אעפ"י שיכתב שטר חוב וכו'
השביה אשה שיה' לאים לכל עגשי' שכתורה וכו' הגדרה
ואפי' אשת' אית' אית' ליה להלאש דמשעב' אותה אבל יש עליו
מחלוק' מרכיו האיו וכו' וכמו שהכיר' העור לקמן בקי' ז' אבל

ראש יוסף הלכות הלואה סימן סא

מזה ג' כ' לכתוב היא עמיאל והקופרי' הי' כותבין בן מחמת
 אותה הספקמה עד שנקבע המכה מנאל רכל ומן שכותבין
 אותו כמטר הוא מחמת העיקון שיתקבו כמי המדינה עצמן
 ומשו' הכי קאמר הלאש דמסתמא כל מי משמת עבד בקנין
 אדעתא שיכתובו כמכה המדינה הוא אבל בה' לא מיורי
 לא שהסופרי' מעצמן והגזול בא מכהגן מכה תקפ' העיר לא
 סוכעצמן כלל צווי כלל כהגזו כן ולא כן אעפי' שהסגהגו ככל
 הסטרו' היו כמפרי' דסטרי כל ומן דיעוי' דלא אמ' כן בפ' והכי
 דיוק לנשא דהתם ומ' כיון דככל השטרות כתוב כן מפ'מא
 אמרינן דגזו' ער דיעוין כבידור שלא נזה דוק ותשכס עב' :
 יב הגרה ער נראה לאיכא למידק כתיבון השט' שתיקן
 שם הרב דהיינו דהלאש מיירי כשאין כלן עדים שיעירו שלא
 כתבוהו וכו' ורכרס שאין מוכסא נראה דלא הלאש כתב
 כפידוש כל מי שמקנה בסודר דעתו לכל מה שהוא מהב
 המדינה ואין צריך לפרט וכו' ומלא דאפשר למד דמה שכתב
 הרב אינו הלאש מיירי כשאין כלן עדים שיעירו שלא בתקנהו
 כזו אינו הלאש המדינה הכי דכיון דאין עדי' כלן שיהארו הם
 לא נזה הוא עב' כיון שהוא מהב המדינה לכותבו ככל
 השטרות אף על פי שהלוה אומר שכלל צווי שלו עשו כן אינו
 באמן דאמרינן דהוי שאמר לראובן לעשות כמו שהוא טכנה
 המדינה והיינו מה שאמר שכל מי שמקנה בסודר דעתו
 שכתבוהו וכיון שרעתו הכי הוא ודאי מצוה לעדים שיכתבו
 כן וכמו שהוא דעת בה' שכתב לא עדים אבל אם יש עדים
 שאומרים כביתר שלא נזה להם לכתוב כהא דאידרפכירא
 ליה להלאש דלא משתעבד לה מילתא אדרבה אמרינן
 מדכתבי כן ככל השטרות ולוה זה נזה לכתוב שטר ולא נזה
 על זה ודאי דלא ביחא ליה כזה ומה שאמר ואין צריך לפרט
 שיכתבו כל לישבי יתירי הכונה שאין צריך לפרט ולומר ליה
 לקופר כתיב לשון זה ולשון זה וכו' אבל כל שאמר כתוב
 לישבי שפיר דהיינו במדינה פגי וכו' ולכן לפרט כל כיון
 וענין כפיו עצמו ועל הכונה ונ' שכתבו נוכח לפרט כל לישבי
 דמיותי' הרב כהני פסכות שמכיל עב' :

יג עוד שם הרב כתב רבינו ירוחם כשם דכיניו האיו וכו'
 קאי לכל כללי בתחלת עניינא' הגרה צריך לומר
 דתחלת עביחא כלומר כל מה שהוא ככנס ככנסת עמן הסטר
 ליעני המלוה או המקבל או המקדי' בנן שלא יוכל לאחד
 הפרעון ולשאול ומן חתך מוזקתכתוב כשטר או שיהיה חמשת
 טובות וכמו שכתב ה'ויטכא נכ' לקמן הכיאו הרב כס' ע"א
 בשום שטר שקבל עליו שיכתוב כמטר ככל חומר שטרשי שכירות
 דעבא לא יתחייב כאונס' דאיה ככנס תחת זה אלא מענין
 חייבו לבר כלל זה הישו ששיך ביה אבל להתייבב כמה שאימ
 חייב מן הדיון זה אינו אם כן משום הכי אינו ככנס כלשון זה
 דהאחיבו ליה למלוה וכן כשול מודעא כמסת' דרכיה אלן
 תכאי מחמתם ויאינו וככנין כלל ענין השט' וכו' שכתבתי
 גראה דאית שפיר מאידאמר דנראה דאיכא למידק דכפי
 המראה כל מה שכתב הלאש ובה' הוא בדוקא שכתוב
 הנאמנות כמטר אבל אי לא כתוב הנאמנות כמטר או שאר
 לשיני שפירי אף על פי דהיי' במדינה לא תשיכין ליה כאלן
 ככתב וגם לרכינו האיו רהא אמרינן דרשיכין לשון הדיוט וכל
 מה שרשיכין הסופרים אף על פי שלא כתבו כמטר דמי דרשיכין
 ליה דאיה דמה ליה דכש'אמרינן דרשיכין לשון הדיוט היינו

כה' כמ' אם אוכיר ולא אעביר אשלים כמייטבא רהוא חייב
 לעבור את הסדר ולאס הוכירו והגזו לכתוב שישלם כמטב' אעפי'
 שאימ כן מן דרין היינו דוקא כעניינא דקאי ביה אבל ענין
 אחר דלא שייך לעמיכ' לא שצריך תכאי אעפי' שנהימ' הסופרי'
 לכתוב לא דרשיכין ליה אם לא שיאמר ליה הכתוב כפירוש
 כתוב זה דדבר שצריך תכאי אין לסופרי' לחייבו משו' כתיבתן :
 יד הגרה ולענין דקאמ' דלא יכתבו כאמנות ולא כשול
 מהדעי וכו' כדו שלא יחלוק על דברי הלאש דאמר דמיינו
 דאינו מכהגן כן בעיר לכתוב כן כשטרות אלא שהלוה מצוה
 לכתוב ככל חומר שטרות וכו' עב' :

טו הגרה כהאי תשובה דהלאש רכלל ס' מ' ז' על
 ראובן שהיה חייב לאשתו או לכל מוציא שטר זה וכו' ומתן
 ראובן ואשתו ושמעון מוציא שטר זה וכו' ורצה הלאש התם
 לזכות משום דאמרינן דאשילנו יורש וקאמר הלאש דאשילנו
 לעצמו יכול למחול היורש והקשה לי דמה הכאה איכא ליורש
 בזה כיון דהמחול צריך לפרוע ללוקח א' כף על פי שמהל
 אינו מרויח כלל צריך לפרוע מריבא דגרמי ואין פ' קושיא
 דאית ליה להלאש דהיורש מחול לעצמו ואין צריך לפרוע דאי
 אמרינן דהמחול צריך לפרוע מריבא דגרמי היינו דוקא
 כשהמחול מתכוין להיוק אבל הכא היורש אינו מתכוין להיוק
 אלא להנאת עצמו ולא כן אין חייב מהיבא דגרמי וכמו שזכר זה
 ממה שכתב הטור בס' י' כ' כשפי' כד' דאית ליה לכה' דיורש
 אינו יכול למחול לעצמו להפסיד ללוקח וכו' והתם חלוקו עליו
 וכתבו שיכול היורש למחול לעצמו הלאש סובר דכרי' התוס'
 גכמו שכתבתי והתימא מהטור איך לא שת לבו להכיר דכרי'
 הלאש אינו מין שחופר כן עב' :

יז הגרה נראה מדכרי' הלאש וה'טכא דאם כתב כל
 המוציא שטר זה דהמוציא נוכח בו ככל גונאל לבר ממכה
 טוליעולא ואיכ' למידק דהא לעיל כפי' דכתב הרב כס' רבי'
 ירוחם דאם כתיב כמטר נשתעבד לכלמו ולכל מוציא שצריך
 המוציא שיכתוב אהא המלוה ואם לא יכתב מכה המלוה לא כתב
 כתב דהשכא אם כן משמע דלא יועיל מוציא שטר זה הכתוב
 כשטר אשלא יכתב המלוה ושפאל דהכא לא משמע אלא
 ככל גונאל וכמו שכתבתי ועוד דהלאש שרש דלהכי כתב לכל
 מוציא שטר זה כדו שאם יצטרך לגבותו על ידי אחר שלא יהא
 צריך לעשות הרשאה ואם ירצה אחר כך למכור זה השטר
 שלא יצטרך לעשות שטר מכירה אם כן משמע מזה שהלוקח
 לא צריך לכא מחמת טענת המלוה כלל אלא מחמת טענתו
 כיון שאין לו שטר מכירה וכו' לכתובו בלא הכי וכו' מוכחי'
 דוכתי טוכא דהלאש עב' :

יז עוד שם כמטר שפי' ט' ששאלת' מלוה סירר וכו' ומיהו
 ככדון זה נראה דלאו כל כמייב' הגרה איכא למידק
 דהא קיימא לן דכל תכאי כמחמת תכאו קיים ואשילנו דכרי'
 שהוא מן התורה רהא לאמרינן התנה עלנשא דכסות תכאו
 קיים והא התם דמה לאיבור דאם לא יחא ליה מס' לאכול תמו'
 כרעב ושכר על ומכשרך לא תתעלם ליל רשכול תעשה
 שאם אבל הכא עושה איבור כקום עשה ועוד דאפשר דהתם
 ליכא איבורא דאפשר דיעשה היל מלאכה או יתנו ליה אחרים
 דמרכסכה כהאי תכאה ודאי דנראה דיש לה על מס' להמך
 ועוד יש לומר דהכא שאני דאפשר לקיימה לישכא בהיתר
 אבל אי לא אפשר יעשה כאיבור וכמו שכתב הלאש עב' :

ראש יוסף הלכות הלואה סימן סא

קמ

דרך ואורחא דמילתא לכוון ולהכריח על עמיכו המסוי וכפניו
מסוי מיירי בהאי תאוכה וימני כשאר כל אדם טענת האונס
היא טענה כיון דאיכא עדים דכר ע"כ :

בר עור שם הרב כתוב בתשובות הראש כלל ה' ח' ז' ט' שגשג
של נייר שלוי הגררה ונאשי שיקרעו המלו צריך להחזירו
לו דנוף השטר שלו והוא מתן שכר הקופר הנייר קניו לו ע"כ :
בו עור שם הרב המייב עזמו לכוף לאחר וכו' והוא אינו
רונה לעשותו הגררה צריך לעשות כלל מאמצי כחו
כדי שיקיים האחר דכרוי אבל לאנאם אותו וכונן אם כנו הוא
להכותו ולכפותו בשוטי זה לא משום דהוי אונס כמה שהרס
ואין כאן כלום :

בח עור שם על מי שטען על כתובת אשתו וכו' שאין שומעין
לו משום דאמרינן ממתחא כשתעבר לכל מה שכתוב שם כיוון
סמך על מה שקרא החזן ודאי נשתעבר על מה שהיה דאי
לאו הנה ליה למימר שם שיפרשו לו ענין נכחי כל מה שכתוב
בכתובה ע"כ :

בט עור שם הרב פירוש מה שכותבין אשי מנלימא דאכתמיס
הגררה לפי סכרת רת דאית ליה ראיין מסרדין הוי מנלימא
דעל כתפיה דוקא אבל לפי שאר המפרשי והפוסקי דאית להו
דמסרדין הוי הוי גלימא דעל כתפיה לאו דוקא אלל אי אית
ליה שכיב ימכור אחתמהם או איתליה חד חשוכה כופין איתו
למוכרה ויח פמותה ממנה מהרש"ט ז"ל :

ל עור שם הרב וכתב עור על מי שהוציא שטר על חברו
והדין שלא יגבה וכו' דהתם המלוה נאמן שכר הבופרי הגררה
נראה דהכי הוא הנכונה אף על פי דמן הדין הוא להחזירו
ללוה התם כמקום השאלה שאלו לו היה המנהג שהמלוה היה
מתן שכר הבופרי ומשום הכי קניה הכייר אחר שיקרעמו לטיות
שלו לצור על פי גלוחיתו ועוד דלא צריך לזה דכחאי דכין
מיירי שהוא מקבל מתנה ולעולם הוא בנותן שכר הבופרי דכל
הנאה שלו היא עוד נראה לי לומר דתיבת המלוה דאמר איכס
אלא צריך לומר הלנה והוא הכונה הכי דהכא טעין שיכופו
לזה שאין הדין שיגבה בשטר שיהויר לו את השטר וכתב הוא
דאין מחייבים את המלוה להחזירו דהתם בעלמא אי אמרינן
דמחייבין את המלוה לחזור את השטר ללוה היינו ממש שהמלוה
נותן שכר הבופרי לשיכר הנייר שלו לצור על פי גלוחיתו וכיון
שטרע ואין שום תביעה בשטר יש לו למלוה להחזירו דכל ליה
הוא אבל הכא כיון שאינו גובה בו עדין יש תביעה למלוה באות
שטר דאדרכה הוא יאמר דיותר יש לו על מה שטר מהמלוה
דהלוה לא נתן אלל ארבעה פשיטי דשטר הוא הלוה מחון
הרבה כבכיל זה השטר אם כן אינו מן הדין שיחזירו אבל
מכל מקום נראה לי שיש ליקרע אותו וקאמר ועוד כלומר
דכחאי כדון לא צריך לכל זה משום דמיירי כמקבל מתנה דמן
הדין הנייר שלו אעפי שהוא כחמלוה שאם הכא שהוא בנותן
שכר הבופרי דכל הנאה שלו עיין לגילוי סי' כ"ו בדברי הדין
שהביא הרב ע"כ :

לא עור שם הרב כל עניניו שזרות הולכין בהם אחר לשון
תורה הגררה אבל היכא דאין לשון כבי אדם כדור
בעבין ההוא או הולכין אחר לשון תורה הדיכס סימן ר"א :
לב עור שם הרב שם שהיה לכריע על לוי ומסרו וכו' עיין
בתשובות הראש הגררה מסיק ששמעון אינו יכול לתכוע
את יסודו כעש"כ וגם כדפי ישראל אין לו עליו כלום :
לג עור

יד עור שם הרב כתוב בתשובות הראש כלל ס"ה א' פל
מקום שתקנו וכו' אי זה מהם גובה הגררה כתב כיון
שטעם התקנה הוא משום חשש שקר הכא גובה כיון שהלוה
מתוס שם אין כאן חשש של כלום וגובה כו' והשטר שיש בו שני
עדים כתב שאלא כתבו אותו כעירם הוי מן הדין לגבות
ואפילו אם נעשה כעירם כמו אם כתב השטר מיד הלוה אעפי
שאין שם לא כעירם גובה בו ומסיק דלעולם גובה בו אם הוא
תוך וימני דלא גרע ממלה על פי דאכא למודק על זה
דכיון דתקנו ג' עדים משום חשש שקר פסקו דכעירם אבל
כשהם ג' לא משו דרואי בו ימנא חר כאלון אם כן אפילו
שהיה מלוה ע"פ ימנאו ויכרענו ג' עדי' מכל מקום הכי קאמר
דלא גרע ממלה ע"פ שהשירו עדים עליה :

זג הגררה ועל זה ועל שם שאם הם מסופקים אם הכנו
ליבות אם לא לא דגובה איכא למודק דכיון דלעולם גובה
אם כן מה הועילו חכמים בתקנתן ואולי ללקוחות וכו' ע"כ :
ב עור שם הרב וכתוב עור שם ככלל ס"ה על מי שכתב וכו'
וכן אם יש עדים מעירי על המנהג אם מועילי הגררה
כתב רמזע"ל שצות העדים על כל ה' רעועל דלמה לא יועיל
כיון שמעירי וכתב שהמתנה היא מתן כין שנמצאו השטרות
שלמים או קרועי בכית הנותן ככלל גובה המתנה מתנה ע"כ
כא עור שם הרב וכתב עור שם ככלל הנכור מי שמייב
עזמו וכו' והוא מורה לו שטרע הגררה כתב רע"ט
מייב הוא לפרעו לוי שינוא השטר כין שהאשין לפל מוניא
אותו השטר ע"כ :

כב עור שם הרב וכתב עור שם על ראובן שנתחייב בקרין
וכו' שהוא עומד במקום אמו הגררה כתב שהדין עם
היורש שהוא עומד במקום אמו ואכיוו"ב ומוחל זה היורש
לעצמו דסבירא ליה להראש דיכול היורש למחול לעצמו אף
על פי שאפסיד לכתוב ודלא ככעל התרומה שכתב שאין היורש
יכול למחול וכמו שכתבת בהנהגותי כבי זה ע"כ :

כג עור שם הרב וכתוב עור שם על שטר שלא נכתב בו
שם המלוה וכו' אף על פי שידוע שהוא לא הלנה זה המיין
הגררה צריך עיון דלעיל כפי' ככתב הסוד ככוננא כיה
שאם ידוע שלא היה זה המלוה שלא ענה בו והכי מדויק
מרכיו שם עיין עליו ואפי' כתבתי לעיל בהנהגת תרוץ על זה
דיש חילוק בין כתוב בשטר ליויתי מתן לכתוב בו כל המוציא
וכמו שתראה שם אבל כפי טעמו דכתב הראש על זה דהיינו
שמסוס הכי כתב בשטר שם המלוה אלל כתב סתם כדי שלא
ינטרף המלוה לעשות הרשעה אם ירצה לנטוע על יד אחר או
אם ירצה למכרו אלל והא דקוקן לעשות שטר מכירה ועל יד
זה אפשר לרחות שהוא תימצא וכמו שתראה ועיין ע"כ :

כד עור שם הרב וכתוב עור שם על המתן קרקע לשמים
וכו' מה תהיה תקנתם הגררה כתב דאחם שאין
השטר כירם ויכענו חלוק וכו' וראו השטר ועפי השטר יפסקו
לזה כד' ויכתבו נוסח השטר ויחזירו השטר למו שהיה כירם
והאחרים יזכו בשקם כד' כאילו היה השטר כירם ע"כ :

כה עור שם הרב וכתב ככלל ס"ה פ"א עיין יזא על מי
שנתעבר וכו' שמחמת אונס נשתעבר הגררה כתב שאין
טענת האונס טענה אעפי שיש עדים שמחמת האונס שזמו
אותו כתפישו משום הכי הנה עכ"ל אין יעבנתו טענה רכיון
שהיה כשכיל המס לא שצרינן כשכיל טענת האונס כי כן

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סא סב

סימן סב

לב שרש הרב כתב האסכא סמאל באי זה ענין ראוי להיתמסכו והביא ראיה הגהרה וס סכתב כאן סלין כח כידנו לדון כו סותר לזה שמכיו הרב כסמוך לפל משמו דכל היבא דאיכא למילף מלשנא יתירא ולפיכך והאית שוסה ענמה הביאה הרב לקטן כסומן עכ כמו שרמו דהיינו על ראובן שמשכן עלייתו והתנה שלאחר זמן יהא רשות לתכנו מוכו סולרר בו הוא וסיעתו אולמשכב וכו' ופסק דמכה האי ליטנא ויתירא יכול להכיר אפילוותר מועיתו ואפי' סיראה היוק כענין אס כן משמע מדכרו שדרסין וילפיכך מליטנא ויתירא אפי' כמקיס שלא הוזכר כנח וכמו שתראה סס מלשנו והביא ראיה מהמזכר פירות דהיינו עניינא דליטנא ויתירא ונראה לומר דמ"ה הכא דרין לנו כח לרוך דמיונות היינו לומר דכדכר שהלשון הוא הכובץ מחי דכרזה לדון בו אינו כדור כלל אלא דמכה ליטנא ויתירא אנו מבקשים לדרוש אותן כיון דחויק כנמרא דררים ליטנא ויתירא כוה קאמר דרין לנו כח לדון כדמיונות אלא מה שגמנו בנמרא כבי האי גוונא אבל כשהלשן מורה קנת על ענין דרצונו למילף כהאיילפיכך מליטנא ויתירא ועל זה מכיו ראיה מפ' המזכר וכו' ועל זה אמר דהיבא דאיכא למילף ולפיכך עור נראה לומר דלשלים איתליה דלא ולפיכך מלסן מיתירא לא במקומו דיליף תלמודא ומה שדרים באותה תשובה מכה לשון מיותר דיכול להסכירה אפילו לטעיה גדולה ולשילן שתראה היוק כענין היינו משום דאיכא מני טעמי אחריו דהיינו דאמר ליה לכל מי שירצה דמה איכפת ליה וכו' כמו שתראה סס וטעם אחר קאמר רב טהרי נתן לו רשות לריר בו לאחר זמן ומי לא עסקינן וכו' אס כן כיון דאיכא טעמי לשכח משום הכי ויכה לבעל המשכונה ולא אחר האי טעמא דליטנא ויתירא לטעמי אתא לא כהנערטו' הכי טעמי וואי לא הכי טעמי לא היה מוכח אותו מכה אותו טעם דכתב משום ליטנא ויתירא דודאי לא לספיך דרין לנו כח לעצת דמיונות אלא כיון דאיכא הכי טעמי אחרים לוכותי משום הכי כתיב האי טעמא דליטנא ויתירא ואפילו אס תמני לומר דהיי טעמי אחרים לא הוון כדאין לזכות את שמעון עכ' כהנערטות טעמא דליטנא ויתירא לספוי אתא מוכי ליה אטעמי דהאי טעמא לברז לא סני לוכותי עכ' כהנערטו' טעמי אחרים מהכי אטעמי דכל א' לברז אינו מועיל כלום והכי חויקן לרב קולון כשרס קעז על ענין יכמה כשבלה לפני יכס פעז ואיכא ער אחד שמת וכו' דמיתירה משום דאיכא תרי דוכי אטעמי סכל אחד מאותו רוכי לברז אינו עושה כלום ואינו הלכה עכ' כהנערטות שמהם תתירו עיין עליו גס יס להוכיח זה ממה שכתב דהסכא הכיאו סח כהימן הכא כפה על אחד זה אחים שמת דטעין לתמי אפי' דלא מני אכוחו למיטען דקאמר דאספר אס אכוחו קי' הנה מייית ראיה וגם השטר יונא כשמו והא הכא דכל אחר מהכי טעמי לא מהכי לברז דמה שאמר דאילו הוון אכוחו קיים הוה מייית ראיה זה אינו מן הדק דאס כן כל שטר סינא איוס ארס על היתומים לא יכרעו דמיחא אלו הוה אכוחו קיים הוה מייית ראיה זהו פרוש או שום טעמא אחרת אלא וראי דלא מהכי והטעם האחר דיונאים על שמו הא חויין רכשהו קיים דלא מהכי אס כן וראי דאמרין דאעפי' דאינו מועיל כל חד לברז כהנערטות שמהם יועיל אעפי' שיש קנת דמיה ליה דוס לכד מוסיף בלח שמת עכ' האמת יורה דרכי.

א אשה החטאת ונותנת בתוך הכית והיא שטחית וכו' פלין להביא ראיה וכו' הגהרה והא דכתב דלאס כהנכונה כלל ז' וסימן ד' הביאה הרב כסימין ט' על אשה שטוענת על קנת קרקעות שהניח בעלה שחנים שלה וכו' והשטרות כתובים על סס סניהם שנאמנותאם כתובים כול' כסס האשה לכד כולם שלה ואמאי לא אמרינן סס שעליה להביא ראיה שמכית אכיה ופלו לה כמו שהיא אומרת אין ון קוסיא דהתם מיירי באשה שאינה נושא ונותנת בתוך הכית לפיכך מה שהיא על שמה הרי הוא שלה ועוד דהתם השטרות היו כחיי בעלה ומשום הכי וראי דאמרין שהיא שלה מרכתבן הכעל על שמה אכל הכא השטרות סינא אים על שמה הן לאחר מיתת הבעל וכדור הוא עכ' :

ב עוד סס הרב אשה הנמסלת ונותנת בתוך הכית וכו' מתקין לה רכ פטא כלום וכו' הגהרה רכ פטא הקסה ליה מהא דאמרין דרכא הוציא ווגא דכרבלא וכו' מהיתומים משום דלא הוה מני אכוחו למיטען לקוחים סס כורי נראה דאיכא למירק דרין הכדון דמה לראיה דכשלמא התם כספר דאגרתא ווגא דכרבלא מוניאין אותן מיד היתומי משום דהטוען שהם שלו מכיו ראיה שהם שלו וטוען כריא שלא מוכרן לאכיהם והיתומים הן טועמין שמה אכיון לקחה ממך אס כן כיון שהיא טוען כריאו היתומים שמה ואילו היה אכיהם קיים לא היה נאמן לומר לקוח הוא כידר גס עכסו לא טעמינן להו ליתמי אבל הכא בדרון דרין כולן הוון דקאמריהו אומרים שמה ממזון שהיה לאכיו מלמי איוו הלא הככבים והאחים גס כן טוענים שמה דמיחא חלו הככבים מנכסי תישת הכית הן כיון סכן באים כסענת כרי אין להוציא מירי היתומים כן טענת שמה חף על פי שאכוחו לא הוה יכול למיטען הכי חף על פי שהוא טוען כריא ונוכל לדמות זה ולומר דכשלמא התם כונא דכרבלא וכו' דרין כרי' כיון שהדבר הוא ממוק ביד היתומים אבל הכא הככבים אכיו כחוקת היתומים בלכד אלא כחוקת כלום אס כן אכיו היתומים חוקה כהם יותר מהשאר ואס כן אכיו לטעין להם אלא מה שהיה יכול אכיהם למיטען דעכשו אין איו מניא אים כלל מיד היתומים ער כאן :

ג הגהרה בהיהו רונא דכרבלא וספרא דאגרתא נראה דנריך עין אס סס כיד היורסינולא כאו לתוכען הבעלים עמין אלא היורסין שאין יודעין אי מוכרן אכיהם אי לא מה יהיה דינאם נאמר דכשלמא כשכא הבעל ענמו טוען ככרי' שלא מוכרן לא השאילן או השכירן כהא דרואי כיון שהיא טוען כריא שלא מוכרן גס מכיא ראיה שהיא שלו מפיכך ליה מיד היתומים אבל כשהיי התובעין ירשין אז לוקחים שאמרו פלסחו מיונו אס נאמר דמוניאין אותן מיד היתומים דכיון דאין באים כסענת כרי' אין להוציא מיד היתומים דריאין הכרן אכיהם דארס עשו למכור כליו או דילמא כיון דלא היה אכיהם קיים היה מוניאין מתחת ידן כמו כן היורסין מכה אכיהם באים ומוניאין אותם מתחת ידי ויתומים לו והדבר נד' סקול דגס כן אס כיה אכיהם קיים דילמא היה מודה שמכרן לאכיהם סל אלו ואסכין אין להוציאן מידן וצריך עיין ועיין לקמן כה חוקת מטלטלין פכ' :

ראש יוסף הרכות הלוואה סימן סב

קו

ז עורטס וכתב ה'יבש כסיומן קפטט שכן הפכים הטכא
 וטעמא משום ראענ' וכו' ה'גרה הכנה רבעין תרתי
 חרא ראיבא למימר ראי הוה אכהון קיים היה מכיא ראי
 שהיה לו ממון מיוחד משום הכי טעיבין להו ליתמיא אעפי
 שאין טעם זה מסיפק ראס כן כל פטר יונא על היתומים
 לא יבא ככרע דנאמר אס היה אכהון קיים היה מכיא ראי
 שהיה פרוע אבל הבא איבא טעמא אחרת דיונא על שמו
 ואענ' דיונא על שמו לא מהני דהא אחרת קטליו להביא ראי
 עכא כיון דאיבא תרי טעמי אף על פי דכל חד וחד לא מהני
 בהנטרפות שניהם מהני וכוו סתכתי למיל כמי' ס'א כהנה
 מדברי הרב מהר' קולון ע"כ :

ח ה'גרה וכפי זה שכתבתי בד' דמטה לא משני בגמ' האי
 טיניו למאי דאתקף רב פפא דכיון דהוה שניה לא להכתא
 אעפי דלשמואל מהני לרב פפא לא ס'א הכי דכר' א' ליה רוחק
 אבל אף קיל בשמואל כזה דעושין סניף לשיניה ע"כ :

ט ה'גרה אבל נראה ראיבא למידק קנת דלש הא
 טעמא ראמר דמשום דאמרינן אילו היה קיים היה מכי ראי
 משום שהיה יודע להביא משום דאי איתא דכפלו לו מכית
 אכי אמו הו' לו ערי' כרכר דוכיחא כשיטען כפלו לו מכית
 אכי אמו אבל אס יטעון שמנא מניאה כסדה או כתגלו מתיא
 כסתר דכבא לא סייך למימר דאי איתא דכפלו לו הו' לו עמיס
 ראס זה מניאה מנא ככר' מה הכרח הוא שידע דכר זה טוס
 ארס ארדכה הוא מסתיר הכרח שלא ידע כלום שום ככר'
 או שנתנו לו מתנה כסתר שלא רצו שידע אות' כמי ארס ורכי
 התוספות נראים דוקא משום דאי איתא דכפלו לו הו' לו
 עדים משמע דאי לא הכי היה נאמן בלא נראה וכמתנה
 וכמניאה לא סייך לומר הכי ואס כהנה ליה להיתנאמן בלא
 ראיבא כשטען מניאה ומתנה אבל מדברי הרמב"ם ז"ל
 נראה כפירוש דהכל שיה ומשמע דליבא מאן דפלגי עליה
 דוחק לומר דאי איתא דמנא מניאה או כתגלו מתנה ראי
 ליה להודיעם לעדים אך מנא מניא או כתגלו מתנה כד' ר' יליא
 לא אסיק ארעתיא לומר שהיוס או מחר צריך לו להכי ראיבא
 על זה אופמא מנא או כתגלו להכי אסיב' ע"כ :

י עורטס הרב כתב דכיון דמנא מניאה כ' ח' יס' מו
 שכתב וכו' ה'גרה וזני תמיא על זה דאמאי לא אמרינן
 כשהמטלטלים כרשות היורשים דאמרינן שהן כחוקת האחים
 ומאי שכל משטרות דכמו שאמרינן בשטרות דהטוס טיניא
 על שמו מחוקיקן להו שהן שלגנס כן אמרינן רכל מה שמנא
 כרשות הארס הוא כחוקה שהן שלו ונרדכה כראה שיותר
 יס לומר כמטלטלין שהן כרשותו שהן שלו יותר משטרות
 טיניאין על שמו כרשותו מה שיוצאין על שמו הוא מכי
 שהוא הכנשא והכותן ואין שאר האחים משאין ונותנין כלל
 משום הכי השטרות יוצאים על שמו אבל לעולם איבא למימר
 דהממון מתבישת הכית היא אבל המטלטלין שהן כרשותו אי
 איתא רהי מתבישת הכית אמאי הן מונכוס כרשותו יותר
 משאר האח' לא ודאי שהן שלו וכמו שכתבתי דייק לשון הטור
 לו שיותר ראי הוא לומר שהמטלטלין שהן כרשותו הו' יותר
 מן הראי להיות שלו דהא כתב לעיל וכתב דהי' דה' אס
 נמנאו לה מטלטלין כרשותו על ליה להביא ראיבא משמע מהאי
 ליס' דהו' כ' לו דאענ' דשטר' הונא' על שיה על' להכי ראיבא
 אבל כמטלטלין כרשות' לא שהצריך דמנא למשמעין זה ע"כ :

יא עור

ד וסדרת שמו' דקאמר על האחים להביא ראיבא היא רכיון
 רהיו מכורסמות השטרות על שמו ולא היה מי שמיחה כיון
 דלמה לא היה כתב השטרות כס כל האחים מסתמא הם
 ידעו שהיה הממון שלו ואעפי שלא רדעו הכיחו הדבר לכל מה
 שירדע הוא לעשות והאמרינן לכל מה שיאמר לא שיה לומר
 לפי זה שאם האחים היו קטנים כשעת עשיית השטרות או
 אשילו שמואל מודה שעליו להביא ראיבא רלא היה הוא אלא
 כאפטורופא שלהן אס כן דמוכר שמואל רעל האחים להביא
 ראיבא דמסתמא כיון שיונא על שמו הוא שלו וכפי הטעמים
 שכתבתי אס כן קשה ליה האי כריתא דמכיא רב כחמן דתביא
 אחר מן האחים וכו' ואעפי דאיבא למימר דשמואל לא שמיע
 ליה עכא קשה דאמאי לא ה'ק' תלמודא לשמואל מיכה ולומר
 דשמואל תכא הוא ופלגי זה לא שטעמו ולא ראיכו וכמדומה
 לי ששמעתי שהתוספות במקום אחר כתבו דשמואל כמי תנא
 ופלגי אבל לי כראה לומר דלשמואל אף על פי דהך כריתא
 טלגינא עליה הך כריתא נרס פשוט מסייע ליה דאמר אחר מן
 האחים שהיה פטר יונא על שמו של אב מתחתידו עליו להביא
 ראיבא שהקנה לו להאב והיונו טעמו משום רהיה כחוק על סס
 האב משום הכי קאמר דעליו להביא ראיבא דראס דאס היה
 כתוב על שמו שאין כמין ראיבא וזה אתי פיר כפי הדרך
 שלכתוב לקמן בסמוך בכדרי כעל התרומות כע' ער כאן :
 ד עורטס הרב ופסקו ה'דיף וה'לאש וכו' דהלכתא כותיה
 כדניו ועוד דתמיא כותיה : ה'גרה ולי הנעיר נראה לכל
 זה דאענ' דלא קיימא לן דהלכה כרב כחמן כדמי עס לא היה
 כריתא דמסייע לרב כל שכן דהא כתבתי כריתא אחרת
 מסייע לשמואל עכא הלכתא משום דרב כחמן קאי כותיה
 דאי קיימא לן דרב ושמואל הלכתא כותיה דשמואל כדמי
 היינו דוקא היבא דהס לכדן עליו על האי דיבא אבל הכא
 דאיבא אחרים עס רב יקיה מאן דיהיה כזה בטל הכלל ולא
 יהיה הלכתא כותיה אלא כרב ואזנות רונה לומר שטרות כמו
 שגיר' דשכס ורנ' לו סה' לזן חוקן כמו כהו ודאש' אוני ע"כ :
 ו עורטס הרב ואענ' דאתקשה רב פפא ונפאר בקישא
 דרי כתב דכיון חכנאל וכו' ה'גרה אבל דשכס כתב דכל
 כדקאו קישא כמו עובתא לא שיתובתא הו מטש' או מכריתא
 אבל קישא הוא מאמרא ואס כן אין הלכה בשמואל ואשילו
 אס מת על יורשי' להביא ראיבא וכן פירש ר' רישב' און כמו
 שתראה מפורשו וילעני הלכה כראה דלא קיימא לן כ' דשכס
 וד' רישב' און רהו' להו יחידא כנגד כל הכי דבנותא ה'דיף
 וה'אכס וה'לאש וה'שכס וכיון חכנאל והנאונים וה'דיבש
 ואס כן אפילו שיהיה כענין שיהיו מחוקקים עכא לא יהיה יכול
 לומר קיסלי כהני דבנותא דשכס וד' והכי מניא להרב קולון
 כשרס קט' דאענ' ראיבא רכיון אפרים וזאן שחולקים כיון
 דאיבא כל הני רבותא לא משגיחין עליהו אס כן הכא
 אעפי שהממון הוא כחוקת האחים כולן עכא עליהם להביא
 ראיבא אלא שמכתיבהנה אשרית שמהרי' ואוד רוע אית
 להו גס כן ככרת' דשכס ואל' אי חשבינן לאחים כמחוקקים
 וכולין לומר קיס לן כהני דבנותא דאמר ראיבא הלכה כשמואל
 דאמר על האחים להביא ראיבא אבל הכא אפטר רלא כאמר
 הכי דיר' כולן שיה וכל כך מחוקקים היורשים כמו האחים
 והממון כד אחרים אס כן אין לומר כאן מחוקק והלכתא
 אס כן ככל הני דבנותא דכתבתי ע"כ :

ראש יוסף הלכות הלואה סימן סב

עוד שם הלכ כתב בה' כשער בא שאין תשיסת השטר מועילה אשילו לענין המור' הגר' ואשילו שיקרענו ועיין לעיל בסוף פ"א מה שכתבתי בהנה' על מה שהביא הרב תשכת הראשכא על ענין זה ע"כ

יב' עוד שם הרב כתב בה' כשער בא כשם האלכרוכ' הגר' הענין הוא שהשטר יוצא מתחת ידו או בשותפין אומיירי באחים ואם הם שותפין אומר להם אעפי' שהשטר יוצא על שם כולן אתם מכרתם אותו וכתיבה ומקור' ואם הם אחים והשטר יוצא על שם אחיו והוא תחת ידו ומשאר בלשון כי שטר זה הוצא על שם אחי טעות סופר והוא ליה לומר אכיווהכי הוא כבעל התרומות ועמו ואפשר לומר ראין זה טעות דמה שאמר על שם אחיו רוצה לומר מה שיוצא הוא על שם אחיו כיון שהוא על שם אביו וראו דכל האחים יש להם חלק בו והיינו על שם אחיו והוא טען אף על פי שהוא על שם אחיו מכל מקום כבר הקנה לו אחיו במתנת שכיב מרע לזה קאמר האלכר ראם טען שאכיו הקנה לו במתנת שכיב מרע צריך לזהיב עדים על זה שאכיו כתבו לו במתנת שכיב מרע ולא צריך יותר משום דדברי שכיב מרע ככתובים וכמבורים רמו אבל אי הווי שותפין ואמר דהשותפין הקנהו לו או צריך להביא ראיה אף מהירו וכתבו וכתבו לו שטר הקאה אכל הוא אינו באין לומר שטר היה לו ואבד והביא ראיה מפ'ט פשוט וכו' ולא רמי וכו' הכונה דכיון ראמריין כפרק גט פשוט צריך להביא ראיה על השטר אם חסך הכא באחים ששטות יוצאים על שמו אמאי לא צריך להביא ראיה על גוף השטר ולומר שאותו ממון שבשטר היה שלו והכא לא אמריין צריך להביא ראיה אלא שיהיה לו ממון לכד לא על השטר להביא ראיה הכא השטר יוצא על שמו אבל התם יוצא על שם אכיו ושם אפשר לומר רכיוון האלכר להקשו' דמאי שכל ההכא באחד מן האחים ששטרות יוצאים על שמו ראמר רב עליו להביא ראיה פליג שמואל עליה ואמר רב על האחים להביא ראיה והתם כהיא דפרק גט פשוט דאמריין גס כן עליו להביא ראיה ולא פליג והתם שמואל להביא ראיה דשאני התם דיוצא על שם אכיו וכהא מודה שמואל דעליו להביא ראיה ונפקא מינה ראשילומת על הירושים להבי' ראיה ואם לא יביאו ראיה כל האחים חולקים בשנה דכיון דהכא אינו יוצא על שמו אין לטעין שבטיל היתומים כיון דליכא אלא חדא וכמו שכתבתי לעיל בהנה' ע"כ

יז' הגר' ונס' יש כפקותא מהכא להתם דהתם אפילו חלקו מעיסקתן אין לו כלום כזה השטר יותר מן האחים עד כאן:

יח' עוד שם הרב ומה שכתב רכימי ואין צריך שיעירו עדים וכו' כן כתב בעל התרומות וכן כראה מלשון רש"ם הגר' כראה כפי האמת לרש"ם ובעל התרומות ואלא כן כולן אית להויר סברא רכיון שכתב ראיה לו ממון מיוחד סניכה כי אף על פי שלא כביא ראיה שממון אלו השטרות היו שלו והתימא מבעל הנהנות מיימון שבפי מה שכתבו כראה שיש חילוק בין פירוט רש"ם לפירוט רש"ם רכתבו על פירוט רש"ם שרוחק הוא וגם פירוט רכיון שמואל וכו' כמו שתראה שם עיין עליו עד כאן:

יט' עוד שם ובהנה' אשרי כתב שריבס פירש כראב"ן הגר' ואמר דאשילו שלל נפל מירושמו אלא דבר מועט והשטר' היוצאין על שמו הם מממון הרב שהוא באין דאמריין מאותו המועט אף הרבה כיון שדומין לו ריוחא רבא ורכיבו בדוק כתב צריך וכו' ע"כ

כ' עוד שם הרב וכתב האלכס דקא באחי דשמי אהדריה וכו' וכתב כן מובאש וכו' הגר' כראה דאינה ראיה מה שכתב הרב דלענין חבורה אה"כ הלכה כרבא רכאין לומר שהכלים מקדוה רכיון דחוקין ליה כיריה אמריין

יא' ומה שכתוב בפירוט רש"ם כנ"ל ראיה כעדים על כע"ל השטר להביא ראיה שמאכא אמו ירש והיה ממון שלש שטרות הללו שלו דכראה דאבד כבעל הנהנות מיימון צריך להביא ראיה דמעתן השטרות היו שלו כראה ראין כונת רש"ם הכי אלא לומר שצריך להביא ראיה שירש ממון מאכא אמו או ממון אחר ואם כן יש לנו לומר שהשטרות הללו מאותו ממון היה ותלין בהכי ומוכרחים אנו לפרש דברי רש"ם הכי דהוא לעיל כתב עליו להביא ראיה שהממון שלו וכו' דכיון שלל נודע מעולם מאיזכר דב כאלו ממון בלא אחיו אין לתלות השטרות אלא בממון האב הרי כתב בפירוט שאם יש לנו לתלות בממון השטרות כשום נד שיהיה לו ממון תלין ופאין לומר ששלו הם עד כאן:

יב' עוד שם ובהנה' אשרי כתב שריבס פירש כראב"ן הגר' ואמר דאשילו שלל נפל מירושמו אלא דבר מועט והשטר' היוצאין על שמו הם מממון הרב שהוא באין דאמריין מאותו המועט אף הרבה כיון שדומין לו ריוחא רבא ורכיבו בדוק כתב צריך וכו' ע"כ

יג' עוד שם הרב וכתב האלכס דקא באחי דשמי אהדריה וכו' וכתב כן מובאש וכו' הגר' כראה דאינה ראיה מה שכתב הרב דלענין חבורה אה"כ הלכה כרבא רכאין לומר שהכלים מקדוה רכיון דחוקין ליה כיריה אמריין

יד' עוד שם הרב ומה שכתב רכימי ואין צריך שיעירו עדים וכו' כן כתב בעל התרומות וכן כראה מלשון רש"ם הגר' כראה כפי האמת לרש"ם ובעל התרומות ואלא כן כולן אית להויר סברא רכיון שכתב ראיה לו ממון מיוחד סניכה כי אף על פי שלא כביא ראיה שממון אלו השטרות היו שלו והתימא מבעל הנהנות מיימון שבפי מה שכתבו כראה שיש חילוק בין פירוט רש"ם לפירוט רש"ם רכתבו על פירוט רש"ם שרוחק הוא וגם פירוט רכיון שמואל וכו' כמו שתראה שם עיין עליו עד כאן:

טו' הגר' ומה שכתב הרב ובהנה' מיימון כתבו כשם ראב"ן סברא חולקים על הפירוט האומר היינו מה

ראש יוסף הרבות הלואה סימן סב סג

ק"ו

לאמר דמסוס הכי נקט אבל אם ערי השטר מפירים טראן
ההלואה לחידושא דאף על פי שאין וזכרון אם חתמו על
השטר אם לא אלא שמכרין חתימת ידיהו והיה אמיתא
דהלואה היה על כה וזה רבה לעשותה כשטר ומסוס הכי
היה חיל בחר זינפא ומזויף הוא קמל ללא חיישינן לכל זה
וכמו שכתב הרב אבל אי אמרו כפירוש אנו וזכרין שחתמת
על זה השטר זה ודאי ליכא טוס חששא אם כן מהא ליה
לטור ריש מחלוקת בין הרמה והדאש אם לא שנאמר שבעל
הטור פלפל עם אכיו הדאש על זה ופירש ליה דמה שאמר
עד שיכאלו העדים ויעירו פה חתמו אס לנכרת יש אומרים
שהכאלו הדאש זל אבל הוא כובד ראש יכאלו עדי השטר
ומכירין חתימת ידיהו פני ומה שאמר אפילו אם הוא מקויים
ראינו מועיל רובה לומר שהוא מקויים מעדים אחרים שאין
ערי השטר שאמרו שהם מכירין שוו היה חתימת העדים
החתומים בהא קאמר דלא יועיל מסוס דאפשר דלאו על
חתימת ידיהו הם מעירין והם מעירין דילמא טועין
וסוכרים שהם חתימת ידיו ערי השטר ומסוס כפי מעירין
אבל כשכאלים ערי השטר ענמן ואומרים שהיה חתימתן
ודאי דהם יודעים שרן חתימתן ולא טעו כהכי דכל איביש
בהתימתו רייוק שפיר אבל הרמה זכרונו לברכה קאמר
דאפילו העדים ענמן עבירו דטע בהכי ולא יועיל עד
שיראו ההלואה וכמו שהיא סברת היס אומרים שהכאלו
הדאש או שפירש לו כפי מה שפירשתי לעיל דאית ליה
להרמה זכרונו לברכה דאפילו אמרו העדים כפירוש שהם
זכרין שחתמו על זה השטר אינו מועיל וכמה שכתבתי
זכה הוא המחלוקת שיש בין הרמה להראש זה נראה לי
בכונת הטור זל ע"כ:

ב עד שם הרב וכתב הדאש יש מפרשים כיון שהעידו
עליו וכו' אבל אם העדים לא הזכירו שם הלואה וכמו
המעות בהא נזכר קנת שחשור לזיוף כל שטרותיו
הגדרה כדאש דאיכא למירק דהאי ליטכא דהראש
פיר דרובא ארידיה דמעיקרא קאמר שחשור לזיוף כל
שטרותיו משמע דכל שטרות שיש כידו איכא למיחש שחש
זיופן ואם כן אפילו שיהיו לו על שמעון שתי שטרות לא
יבזה טוס אחד מהם דהא כל שטרותיו בחזקת מושיפין
הם ומדאמר בחר הכי ותלינן שזיף שטרוא ולא ידעין הי
מינייהו משמע דסבירא ליה דאין כל השטרות בחזקת
מושיפין אלא מהן לכד ומסוס דלא ידעין הי מוכייהו פסלינן
לכולהו ואם כן אם יוציא שני שטרות על שמעון לא מרעין
ליה אלא אחר היותו גדול שירצה שמעון להריע אבל
האחד יבזה דאין כאן מושיפין אלא אחד והאמת הוא
שמה שאמר שחשור לזיוף כל שטרותיו נרין לתקן ולומר
כיון שהוא בחזקת שזיף ככל שטרותיו תלינן דילמא הוא
שזיף אבל לעולם לא יזף אלא אחד וכפי שאמר לעדים
שזיפו לו שטר אחד אבל לא הזכירונו שחשור לזיוף אלא
משתי וכיון דלא הזכירונו אלא חד שטרוא לא חיישינן אלא
לחד דאי משום חד שטרוא חיישינן כמי לכליהו אפילו
אמר כפירוש כחיי המעות ושם הלואה אי כן כמי כחוש
לכל השטרות כמי דמאי שחשור כמי שהכא כשהזכיר לא
חיישינן אלא לחד מהם דאמרין מלה על פה הוה
ליה עליו ורובה לעשותו כשטר כן כמי כשאמר ליה שזיף
שטר

אמרין חתימתא הכי הוא כמו שאמר אבל אי ה סובר רבא
דנרין ג' כתיבה ודאי שסימורה סלא והיה כאמור לומר שטר
מקח היה ליוכד דרובא לא כתב ומה שמסר עקרון הוא
ולא מכירה וכיון שכן אין לומר שכיון שמאמינן אנו על
המסירה ודאי שמכרו וכיון שמכרונו דאי טעשה לו שטר
מכיר ה וכמו שאמר הלוקח כן הוא האמת דכיון שמכרו שטר
לו ומסוס הכי שמכרו לו ודאי שעשו כדן דהוה אינו כמו שכתבתי
דילמא לשיקרון ומכרו כידוע ע"כ:

כא עוד שם הרב ומן הרין ג' היה לו לרכיבו לכתוב כאן
וכו' אלא מסוס דנפקא ליה להרב רבינו משה בר מיימון
זכרונו לברכה מדיוקא דרמיא וכו' הגדרה ואין זה
כלום דאי נשק ליה להרב רבינו משה בר מיימון זכרונו לברכה
מדיוקא דרמיא היונו מדיוקא דרמיא דאחר מן האחים
דהשטר ונא מתחת ידו אבל השטר נכתב על שם אכיו
אבל מאלו האחים דשטר יוצא על שמו לא נכסיק ליה
להרב רבינו משה בר מיימון זכרונו לברכה כלום אם כן
הדרא קאשיא אדאי כתבו כאן הטור ע"כ:

כב שר שם הרב ומן הרין לא היה לרכיבו ובריתא
דקאמר אחים ברקא איתא כמאן דאמר אותיות נקנות
ככתיבה הגדרה נרין לומר אותיות נקבות במסירה
לכרע כאן:

סימן סג

א עדים שהעידו על דאופן שכל להם שזיפו לו שטר
של מכה על שמעון וכו' והרמה כתב וכו' הגדרה ואני
תמיה מנא ליה לטור דרכי הרמה חולקים על רבנו הראש
דהא דכרי הראש הם דלעולם אין מאמינן אלא עד שיכחו
ערי השטר ענמן ועידו שחתמו עליה אבל אם לא יעירו
אלא על חתימת ידיהו שמכירין שהן חתימת ידיו כהא
מורה הראש לרכי הרמה דאינו מועיל דאפשר דכיון דמהדר
בחר זינפא כיון וזיף עד שהעדים בענמן חוישינן שהן
חתימת ידיהו וכינא כזה דכרי הרמה שמא זיף עד שהן
בענמן סבורי שהיה חתימתן אבל לעולם אס יכאלו ערי השטר
ויאמרו שהם זכרין שחתמו על שטר זה ודאי שכתב הוא ואין
לומר ומדאמר הרמה אבל אם ערי השטר מעירין שראו
ההלואה אועדים אחרים וכו' דמשמע דסבירא ליה דאף
על פי שיכאלו ערי השטר ויאמרו שהם חתמו על זה השטר
עכא אינו מועיל ומה שכתב אפילו אף ערי השטר מעירין
וכו' עד שהם בענמן סבורי הויה הכונה דאין ערי השטר
מועילין אף על פי שאמרו שהם זכרין שחתמו כזה השטר
פכא אמרין דכיון רחוי לחתימות וסוכרין שהן חתימת ידיהו
כוכרין ודאי שהם חתמוהו ומסוס הכי אומרו' שהם זכרין
שחתמו על זה השטר אבל האמת הוא שלא חתמו שזה שיהדר
אחר וינפא זיף אותן עד שהם ענמן סבורים שהם חתמוהו
דזה אינו תדא דלמה ליה לעדים להעיד שקר ולומר שהם
חתמו וזכרין שחתמו כודאי על זה השטר יעידו מה
שזיפו וזכרין שהם מכירין שחשור לזיוף אלא שחשור לזיוף
כיון שרואים שחשור לזיוף אלא שחשור לזיוף אלא שחשור לזיוף
זה השטר והא ראיה רבה דאין חתימת ידיו אבל וכו'
כלומר לעולם העדים אמרו' ורמיא לומר האמת ועוד כדאיה

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סג סד

שטר אחר ולא הזכיר מס לזה ולא סיכום המעות כמו איכא למימר הכי אכל לא אחר לנשים שזוהי שטר אחר אלא שזוהי שטר כהא אפילו הלאש מדה שכל השטרות בחוקת מווישין הם ע"כ :

ג הגדרה ושד נראה לומר מחלוקת הלאש ויש משרשים היא אפילו כפי מסת הגמרא דנדים ויכולי האי שטרא דהיש מפרשים סוכרים כיון דאלו בטר זינפא כהאי שטרא וחיטיבין ליה שמא ויש כן במי חיטיבין לכל השטרות שיש לו שמא ויפן דמאי טכא אכל הלאש מוכר רכיון דנרסיבין כגמרא ויפן לי האי שטרא משמע ולא חשדי ליה אלא להאי שטרא לכד דאם לא כן אלא שהיה מפרש' לא גרסי בגמרא ויפן לי האי שטרא אם כן ליכא מחלוקת דריבן לא אמרו אלא לפי לשון הגמרא ועוד מאי האי דקאמר הלאש ולא מיסתבר כן דלישכא רת' למודא לא משמע הכי אם כן ודאי דאפילו שיאמר בגמרא האי לינא סוכרים הוא מפרשים רכל שטרותיו כחוקת רעועין הם וכיון שכן אף לומר דהכי פלוגי דליס מפרשים אית ליהו דהכיון לגרום בגמרא ווישין לי ולהלאש יש לגרום וויפן לי האי שטרא דכפייה שכתב לישכא דהלאש לא משמע הכי אכל הרן סוכר דהכל תלוי בלישכא דגמרא אי הוסיף הוא ויש לי האי שטרא לא בכנס כזה הלשון אלא האי שטרא לחוד אכל אי מסתת הגמרא היא ויש לי או כל השטרות כחוקת רעועין הם ע"כ :

סימן סד

א מי שהפקידו כידו שטרות ומת המפקיד וכו' דאילו לגבותה לא היה מעיל תשיה וכו' **הגדרה** כלומר דאף על פי שיכיר ראה דקפסן מחיים לא מעיל לו אלא לנייר לכד אכל לגבותה מן הלשון אית מועיל דכתיב וחסור ובמדומה לי דלא ויעיל אלא דכזה המשכן יתפטר עם היתומי וירוח גום ממון וכמו שאמרש כע"ה ונראה לי דהאי תשובה שהכיר הרב מהרב דבינו שלמה בן אדרת וכונו לכרכה שחולק על זה וסובר דאם יכיר ראה שתפשו כמשכון מחיים שיגבה באותן שטרות דלא אמרין שדריך כתיבה וחסורה אלא כשהמלוה מוכר שטר מוכו לאחר שלא היה לו טום שייכות כזה החמון אכל כשיט לפלוגי הלוואה וכתמלו כתורת משכון אז ודאי יעבה כוונתו כמו הא דאמרין דמתפטר לו מרדכי נתן דאמר מוצאי מוח ונתתיו לזה וכפרט שהא סוכר דהמלוה היתה כדורה שהיה חייב לו וכמו שתראה בתשובה זו שהכיר הרב ונראה לי שגם כזה חולק עם הלאש דהלאש אשילו לא היה כדור שהיה חייב לו אם הכיר ראה שתכפו ממנו מחיים ולא רצה ליתמו לו אמרין דהו שפשה מחיים ובאין לומר שחלוה היה לו עליו לפיכך תפשו כמשכון אכל הלאש לא סבורא ליה כן אלא דריך לאוקומיה ראה דמלוגה דשטרי מיירי דמילתא ידועה דהיה חייב לו וכפידום חולק הלאש על זה דלא דריך שיהיה כדור ההלוואה כשימן הכא כע"ה כסעוף ו' ואם יטענו היורשין על שטר וכו' עיין סג ותראה כפידום שיכול לומר כן ע"כ :

ב הגדרה נס נראה דהרשכא לא אית ליה הא דאמרין דמיירי דאית ליה עדים דהפקידו כידו דאם כן מאי האי דקאמר דאם כן אמאי הנרכה רכחמון ראה דמחיים תפשה

ליהמכה כמינו דאיכעיא אמרה וכו' ואי מיירי דאיכא עדים דהפקידם אגלה איכה כאמרת לומר דלקומי הם כדור אלא דריך לומר דלרדיה דיתרין כמו מהשתירין הרן או כמושתירנו התום דהוי מינו למשעו וכו' לומר כן לרעת רב אלפס דמוקי הכא האי עמיבא כלא עדים ונראה ודאי דדריך לומר דאית כאמן לומר וכו' משום דהוי מינו למפרע כן כמי דריך לומר לרעת הלאשכא :

ג עוד מס ומיירי שיש עדים שהפקידם כידו וגם יש עדים וכו' **הגדרה** איכא למידק דאי אית כאן אלא מינו דכאמרו או לה"ס כעדים דראו הפתא כידו פני ואמאי דריך עדים שהפקידם כידו יש לומר דאזכרין לתרזי הקשיא שהקשה הרן ליהמניה כמינו דלקומים הם כידו דמחמון לבוף השטר ולית ליה להלאש זכרונם לכרכה שתירין הרן אלא מה שכתב הרן ואחרים פירשו דלכלי עלמא דאיכא עדים דראה ועוד איכא למתור דהוה אמונא שיהיה כאמן כמינו דאי כפי אמר כמשכון נמת לו מעיקרא ולא כהו לעולם כדור כתורת פקדון וכו' האי גוואל כאן לרעת הלאש זכרונם לכרכה וכמו שכתב הטור לקמן כשימן הכא אחר זה כסעוף ו' וכמו שדמותי לעיל בהנהי משום הכי בעינן שיהיו כאן עדים טכא לידו כתורת פקדון אכל מכל מקום עדין יש לישב דאף קאמר ומיירי שיש כאן עדים שהפקידם כידו וגם יש עדים טראו וכו' שאם לא כן כאמן כמינו דכאמרו דמשמע דדריך הוי תרתי יש עדים מהיו פקדון וגם עדים דראו עכשו כידו כדו להניל מינו דכאמרו ולא היו דברים מעולם ואם כן אמאי דריך לעדים שהפקידם כידו כיש עדים טראו עתה כידו פני להניל מזה ואין זה כלום דהלשון הכי הוא ומיירי שיש עדים שהפקידם כידו ושם יכיר והוי הטעם כמו שכתבתי או משום קישית הרן או שמא יאמר מעיקרא כתורת משכון כאו ליד אבי וקאמר עוד ונריך גם כן שיהיו כאן עדים טראו וכו' משום מינו דנאכבו אכל מכל מקום כאמר שדן קנת דקדוק דלאמאי כשאמר דדריך שיהיו עדים דראו קאמר טעמא כדו שלא יהיה כאן מינו דכאמרו וכשאמר ומיירי שיש עדים שהפקידם כידו לא פירש מאיזה טעם דריך להיות כן כמו שפירש הכא ואולי דהכא הטעמים הם כדורים ואין דריך לפרשן ועוד נראה דכאן כיון דאיכא טעמים דרכה ויש חולקים כטעמים וכמו שכתבנו לא רצה להימח עמנו ככלבנתא כלל ואמר ונריך שיהיו כאן עדים שהפקידם כידו :

ד הגדרה אכל נראה לי שיש לרדק כדון זה דאף קאמר שאם לא כן יהיה כאן כמינו דנאכבו דוראיה ויה לא ירצה לומר לא נאכבו ולא לא היו דברים מעולם משום דיעסור ממנו ואף עפ"י שכתבנו מכל מקום לא כדו גם כן אין להכאה אלא לכויר כלכד וכמו שכתבנו מכל מקום לא חמון השטרות הוא יותר ממך שעיב ההלוואה מהם ודאי שירבו היתומים לפרות השטרות כדון שיצרשו כל הלון שיש לכל שחייב להם ואם יהיה שזה כשהו עם כל זה יתפשו כמינים ככל מה שיוכלו ואם כן לא יפסידו כל השטר אכל אם יטעון כאמרו או לא היו דברים מעולם יפסיד הכל ואפילו אם ירבו היתומים להתפטר ויאמרו לו ירעו שיש לך שטרות הנוצאים ונתן לך כל מה שתרכה עבד יהיה זה מתירא להוציא השטרות כרי שלא יחזיקוהו בסקרן ועיין ע"כ :

ראש יוסף הרכות הלואה סימן סד סה קיה

ה' עור שם הרב והלן כתב ואם תאמר וליהמניה כמינו
 דלקוחי ומיהמניה לגוף השטרות וכו' הגררה וקשיא לי
 דאין זו מינו דאין יאמר דהמלוה מכר לגוף השטר או ככלל
 או כפרט כיון שגוף השטר אינו שלו דהא מן הלואה הוא דהא
 שטר המופקע הלואה הוא המתן ומי שיתן שטר המופקע גוף השטר
 שלו וכי יהיה הדרך הנמרה דהלואה יהיה משלם שטר המופקע
 ואם כן לא יהיה יכול לומר דהמלוה מכר לו דמכר לו דכר
 שאינו שלו ואפי' שטרנה למ שמיירי כאן שאומר זה שהוא דהא
 שהמלוה נתן שטר המופקע אס כן מנא שהגיד שלו הוא עכו'
 אינו כלום דהא לעולם של לואה הוא וכפיכרע לוחות יתן כ"כ
 שטר המופקע ויקח הכייר לו כיון שהוא חייב לנוכח מן הדין ואין
 לומר דמתמא ירבה הלואה כזה שמכר המלוה כרי שלא יהיה
 הוא חייב ליתן פשיטי דפטר רוח מקבה לו ודאי וכמנא
 שהגיד הוא של מלוה רוח אינו דכיון שלא נתכרר כן בפירוש
 והוא כארס שמכר חפץ מהכרו שהיה שזה מנה כעשרים מנין
 שאף על פי שבעל החפץ ירבה כזה ויאמר בפירוט שרונה
 כזה שהחפץ אינו מכור מזה דמכר דבר שאינו שלו
 כן הרכר הזו אין תקנה אלא שיאמר המלוה ללוה כל
 זמן שאני ארצה למכור ואפרע פשיטי דפטר אתה
 דפאי למכר לי מעכשיו ומכור לו מעכשיו לכשירצה ליפרע
 פשיטי דפטר מעכשיו כשחברו רונה ליפרע פשיטי דפטר
 ועדין זה צריך עיון אס יהיה מכירה אי לא ועם כל זה
 דוחק הוא ועור שהגמרא לא מיירי אלא שהלואה נותן שטר
 המופקע ער כאן :

ב עור שם הרב וכתב וכתב מטרם דהיה וכו' וכתב הרב
 רכינו שלמה בן אדרת וכתבנו לכרכה דדוקא שאין בהם קמין
 אבל אס יש בהן קמין ויחזיר ללקוחות וכו' דכל היכא וכו' .
 הגררה מרכיבים אליו משמע דאף כשטרי הלואה נמי אס
 יש בהם קמין דיחוי ויהיינו דיש בהם קמין והוא כתבן ומין דאי
 לאו הכי איכא למיחש להלכה מחזור והאי שמיירי כיון
 דליכא למיחש לפירוש ולהלכה מחזור והאי שמיירי כיון
 כשטרי הלואה בין כשטרי מקח וממכר ואיכא למירק כיון
 דהרב רכינו שלמה בן אדרת וכתבנו לכרכה פכירא ליה דהאי
 שטרא איפרע ליה כמו נפל ואפילו שניה מודו לא יחזרו לשום
 אחר מהם אס כן אפילו שיהיה בשטרות קמין אמאי יחזיר
 ואמאי לא חיימינן שמה המוכר או הלואה נתנו אותה כיד זה
 כרי שכשיתנו לו המעות יתנו ללוקה או למלוה השטר ואפשר
 שערין לא נתן כלום וכמו שמינו שחש לזה הטור לעיל
 כפי' נה וכמו שרמותי כהנה עכ' :

ג עור שם הרב ועור כתב ומתבאר וכו' הגררה אמאי
 צריך לטעם דמשו' שהבן סמוך על שלחן אכירי רמזוה מחזירו
 לכן או הבן לאכ בלאו הכי נמי נראה דיש להחזירו דוראי כיון
 שהשטר יוצא על שם כן דאין שום ארס שהוא הלואה מופקע כיר
 אכירי דישום רמזוה תועלת כנומיחזירו לו ואם כן אין לחוש
 שמה המלוה מסירו לו עכ' :

ד עור שם בטור ואם שטר מסונה הוא וכו' וקרקע
 בחוקת בעליה עומדת וכו' הגררה איכא למירק דהא
 אמרינן כמיניעא כפ' המקבל רף קז' דלא אמרינן ככי האו
 גומא קרקע בחוקת בעליה עומדת אלא כרכר דעבידא
 לאנלווי כלל כמו האי ספקא דפ' השואל או אמרינן תפוש
 לשון א' אותתשם לשון אחרון דהאי ספקא אין עומד לעולם
 להתכרר או אמרינן קרקע בחוקת בעליה עומדת אבל
 היכא דאפשר להתכרר או לא אמרינן קרקע בחוקת בעליה
 עומדת אלא מכיחיס את הקרקע כיר מי שיהא ויאכל ער
 זמן שהוא אומר דאטרווי כי ריבא תרי וימני לא מטריחין
 וכמו שאמר התוס' לומר דמכל מקום לא אמרינן התם דלא
 הוי הקרקע בחוקת בעליה כשהוי מילתא דעבידא לאנלווי
 לא דוקא כשכבר אבל השירות אכל אי לא קריסואכל לעולם
 הקרקע בחוקת בעליה הוא עכ' :

ו עור שם וכל זה לריבא דגמרא וכו' נוכים משטרותיהם
 דהגררה מנוף שטרותיהם ולא מראיותיהם דכין דאין כאן
 כתיבה לאמני למנכי כיה ולא אהביליה אלא לצור על כי
 צלחותו ואין לו תועלת אחר אלא אס ירנו היתווי' לפדותו
 וככר כתבתי מה שניאה לי דסוכר דהשכא כזה מרהשוה
 אותו ללקוחי הס כירי נס כרכרי רכיבו ירוחם שהכיר הרב
 צריך לומר כן אי סכירא ליה כהלאש ולמה שיש לקרקע כמה
 שאמר רכיבו ירוחם דלא וכה כקדימתו דאמאי כיון
 שיש לשטרות רין מטלטלין וכמו שכתב הראש לעיל אמאי
 לא מהכי קדימה צריך לעיין שם בכררי דכיבו ירוחם ונראה
 דכיון דעיקר התפיסה אינה בשכיל השטר דהא לא שיה
 כלום אלא משום מה שיתפסרו אחר כך טמיהם משום
 שכי לא מיקרו קדימה ורכרי רכיבו ירוחם במקומם לא
 ראיתים ועיין עכ' :

סימן סה

ה' עור שם בטור ואם טעה זה שמה וכו' ואם הוא מורה
 לן צריך להחזירו ויהא מונח' הגררה איכא למירק
 דכשמורה שהחזירו אמאי לא יהיה כאמן לומר שערין לא
 חייב לו כמינו שאם היה מכחיש ואומר שלא נתנו לו אלא
 סכידו היה ונראה שאין זה כלום ממה שטמיו חרף
 דלעולם לא אמרינן מינו אלא כנגד הנתבע שלו כיון
 המלוה כנגד הלואה או אפכא אבל לומר שיהא כאמן
 זה כנגד הלואה מינו דאיכעו להיות מכחיש כנפקר זה לא
 אמרינן ועור דאינו רונה לומר זה דשא היו עדים
 לכפקר שראו אותו כירו ועור דהא איכא ער אחר דמכחישו
 ועור דנראה קנת מינו רהעזו דוח עשה לו טובה שהחזיר
 לו שטרו ועכשו מכחישו וזה אפשר לרשותו ועור דזה הוי
 מינו להוציא ולא אמרינן מכל הכי טעמי לאו כלום הוא
 ועור דרולמא אינו רונה להכחיש כאותו פלוגי ער כאן :

א המונא שטר אלנו ואינו יודע מה טיבו וכו' או הלואה או
 וכו' הגררה מה שאמר או הלואה נראה לומר דהיינו
 שהלואה נזה לכותבו ולחתמו ושיתנו לו כירונלא כיד המלוה
 וזאתו כיר זה להיות מוכן וכשיתן לו המלוה המעות יתכולו
 את השטר ואפשר שלא נתן וכמו שחש לעיל הטור כעין זה
 כפי' נה פשוט' דאי לחוש דשא הלואה פרע את השטר ואחר
 כן כשלקחו מן המלוה השקידו כיר זה דכר זה לא כהירא
 דלמאי יש לו להפקידו כיר שום ארס כיון שפרעו דילמא
 יכא לו שום הויק מחמת זה ואין מקום שיתן הלואה השטר לשליש
 אלא כגין אלנו העמידין שכתבתי אבל מרכרי הרב רכימו

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סה

ומתכין השטר כד הלואה וקורע ליה והומך ליה המלוה על הקנוניא כן כמי נחא מינו דלוי בעי מחיל ליה כמנוי וסמך ליה פל הקנוניא לפיכך כל לומר חדא מתלת או שאלמר דזה לא ירצה לחמול דחשש שיפסיד ממונו רכיין דירצה הלואה שמחליטע ויאמר הא כפי הדין איך אפי' לוי כלום רכבר מחל לי ויטעה בזה דאפילו בהאי גוונא הוית מחילה אבל כשאלמר פרוע איך לטעות בזה דהא ירע דלא פרוע או שאלמר ראש איתא דאיכא למיחש לזה והמחילה לא יהא כתקפה אם כן אפ' שימחול לא יתנה ליה כלל בזה אבל האמת ממה שר' לרעולם אמרינן דלויין יבול למחול כשהוא חב לאחרים וכינשא בזה כתבתי לעיל בקימון מא' בהנהגה עיין שם ותנחם: ועוד שם הרב וכתשכותה האשכח סימון אלף ונ"ה פלס מא' וירש כין שטרון אכיווכ' חייב להחזירו למלוה: ה'ג' וכן כתבתי גם כן לעיל בקימון נ"ה בהנהגה שכן משמע קנת מרכי' הטור דהיורשים מחזירין לכל מלוה אבל כאן לא משמע כן מדברי הטור עכ"ל

יא עוד שם גם כעל התרומות כשער ל' כתב דהיכא דליכא לנפקד' ה'ג' כדאה דאיכא לומר דהי' דליתיה לנפקד מוי ר'ס' היא כש'אית' לנפקד כאן וכו' וקאמ' עוד אפילו שניהם מודים וגם יש בו קיין:

יב ה'ג' אי כעל התרומות שובר רכעיין אפילו שיש קיין כשטר דמטא שטר' ליריש אם כן אפילו דאיכא קיין לא יחזיר ואפילו תוך זמנו ואי סביר' ליה רכעין דאיכא קיין לא בעיין דמטא שטר' ליריה א"כ מה שאמר כאן אפילו בקיין הוא דעבר זמן שטר' דאיכא למיחש לפרעון אבל תוך זמנו דליכ' למיחש לפרעון וגם ליכא למיחש שמה כתב לנו' כתיבן ולא ליה עד תשרי דהא איכא קיין לא ועיין עכ"ל

יג עוד שם כסור ואם יטענו היורשים וכו' שאכיהם וכו' טעמתן טענה ה'ג' זה נראה הפך ממה שכתב לעיל הרב כשם דהשכח מדאמר שאכיהם הלואה עליו מעות ואמר דטענתן טענה משמע דאפילו לא ירע כדכורר שהיתה עליו הלוואה כשאלמן לומר ראשו תפסו משכח והשכח כפי דלתי דיעמילתא דהיתה הלוואה עליו וכן רוקקתי לשל כהנהגה ולאפשר לומר דהשכח ז' מיירי רמודים הם שאכיהם טעלו כירו מביקר' כערת פקדון לא שאמרן שאלמר כך תפסו כמורח משכח בזה קאמר רכריך שירעו כדכורר מהיה לנו הלוואה אבל אם יאמרו דיתאמרי דמעיקרא כשבא ליד אכיהם כל לידו כמורת משכח בהא כ' מדור דנאמכין פ"כ:

יד עוד שם הרבנאם יטענו היורשים וכו' ומילתא דלא שכיחא לא סענינן ליה: ה'ג' וזה הו' דבר דלא שכיחא כלל דלא שרי אכיהם זוזי ככדי וכתבתי זה לאפוקיהו דהו' מכלוגנתא עכ"ל:

טו עוד שם הרב כתב דהיטבא מנהג פשוט ככל ג' ליתנו וכו': ה'ג' נראה דהאי תשובת דהיטבא פליג איהא דכתב דהאש כשענה לעיל בהמך דקאמר מביקר' וקאשורים יחד לפיכך כותבים ליורשיה שטר דזוימ' שלה משמע דאי לאו דהו' קשורים יחד או היה שטר כתובת כדזוימ' לבד יהיה ריח כשאר שטרות ולא יחזור אפילו שטר כדזוימ' וכן כתב דמנהג פשוט להחזיר לאשה וכו' ונראה דאיכא למימר דאפשר רלא פלוגי דהכא מנהג קאמר ולא מן הדין והאש מיירי כדין אי כמי דכדן דהאש הוא שכבר מתה האשה

ו ה'ג' ועל מה שהקשה האכבר על הרמבם נרא' לומר דהאי דהיטבא הכי ס'ל דאם דוחוק כד' שפכל או שהיה ביד הנפקד ולא ירע הנפקד מה שיב' או פיש עדי' כדבר שמורה שרמבם דהשטר כחוקת רעות הוא ולא יגכה רכיין דאיתרע לא חזר לעולם להכשרו עד שיהיה ראה כדורה כדבר אבל מה שכת' הרמבם הוא שעדין לא דוחוק רכר זה לא כבית דין ולא כעדים וכיין שכל לירו כלל ירעית כית רין או עדים על כשילתו לא מקרי רעות ואפשר שהראש חולק על זה אפילו בכי גוונא רכיין רככל משעת כפילה איתרע ואינו חוזר עוד להכשרו זה נראה לי לדעת הרמבם שטעמו שכתב הרב המגיד משום רלא קתני כסול איך לו טעם דהכפילה דהאי איבה עשה פיסול ראש יכיל ראה שום אחר מהם רממונו נפל מחזירין ליה כמ' מחזירין כלי' וקיין כדאמרינן לקמן כבה' ולאפשר דמה שאמר הרב המגיד ואינו מוכרח טעמו משום שה שכתבתי ע"כ:

ז עוד שם כסור וכתב א"ה הראש ראיתי מכתשין דאפילו שניהם רונים וכו' פירוש אם יתפטר וכו' והלוא יבול להשכח וכו': ה'ג' נראה דאיכא למידק דהאי דינא דקאמר דהאש אפילו דהשכח יסבור כן ראש כתב דהשכח דאפילו שניהם מודים דלא יחזירו לשום אחד מהם היינו היכא דליכא עסק שבושה ביניהם אבל מחילה הוא מורה בהא דאיכא חשש קנוניא אבל כשאלמר חד להכריע תשבע שהוא כדכריך וטול השטר כהא דיראי' ל' מ'ן דלגי' דאין לחוש לשום קנוניא דאין ליטבע לסקר משום קנוניא ואררכה קשיא לי על דברי הראש כדרא' רכפילה כהאי גוונא כמי איכא למיחש לקנוניא סביר' ליה ואמאי' כיון דאיכא שבושה ביניהם שתכעה אחד לחכרו אן לחוש לזה כלל ואולי דאיכא טעות בהפירו' וקאמר הכינאם שניהם רונים יעשו כמאמרם רהיינו דמורה זה לזה או אם יתפטרו כוניהם פירוש שאמך האחד לחכרו כבטעה ועיין כפסיקתא דהאש וכתבתי עכ"ל

ח ה'ג' ועל הטעם שכתב הראש דשטר רככל איתרע משום רחוקן רלא חזר כשמירתו וכדרא' דאמרינן פרוע הוא איכא למידק אם כן אפילו שיכיא המלוה עדים שראו שפכל ממנו לא יהיה לחזירו לו דהא כיון שהטע' הוא מפני שלא כוהר כשמירתו מה לי איכא עדי' מה לי ל'כא עדי' הא איתרע טלא שטר שטר' וכדרא' דהו' איכא עדים שפכל ממנו מחזירין לו דלא גרע מנתיבט ס' א"ס היה מושל סימון כשטר ועוד דכניה לא שייך כל כך הר טעמ' דלעולם הלואה נרין לשמור שטר' כין שפרעו כין לא פרעו ולא שייך לומר משום דהיה כיה ריעותא לא חזר כשמירתו אלא הטעם הוא שכך נרא' לחכמים דכיין דאין השטר כירויה רעות:

ט ה'ג' כחשתת קנוניא דאמר רלא יחזירו ללוי אפילו שהמלוה מודה שהוא פרוע טעם הקנוניא היא דשמה המלוה יש לו עליו גם כן מלוגין ואין לו לפרוע לכולם אלא מזה השטר ומשום הכי קאמר שהוא פרוע כדי שלא ימנאו המלוגין שלו כדרי לפרע והוא יתפטר עם הלואה ואיכא למירק אם כן אמאי' לא יהיה נאמן לומר שהוא פרוע כמינו שאם היה רונה היה מחול לו השטר חוב' ל' רוח אינו רונה לחמול שטרן ראיה רונה להפסיד חובו והכין כתב לעיל הרב כשם הראש כפי' מ' ע"ש בהנהג' שכתבתי אבל מ' כדרא' ז' ותירון דכיין דאיכא חשש קנוניא כמו שאמר' דכשאלמר שהוא פרוע

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סה

ק"ט

ולרכיכו הסוד אין נפקותא כלל דלעולם כתבינן סטר ללנה
אף עלפי שאין מלוה עמו דאמרינן לעיל דהלאש בסמך כאכיו
דאמר כחותמיו וכן לו אכל לשאר הפוכיו דבבקי כרב סמי
איכא נפקותא ועיין כמה שכתבתי לעיל ע"כ:

ב ע"א אי פירש כהדריא פלימי חייב באחריותו וחיוב מורה וכו'
הג"ה איכא לאקסווי דתינה רליכא הקבוע לו דטרופין
מלקוחות וכו' מכל מקום קנויאי אחרת איכא דשמה פרע זה
השטר ואחר דלא פרע משום קמחיה הוא סיים לו עליו מלווין
אחרים ורובה להפסידין ודנחה שינכה זה ממנו שיש לו תחנה
ידו כדי שלא יכאופאר המלווין וינכו ממנו ואם אותם המלווין

ינכו ממנו לא יאמר לו כלום לפיכך רובה שינכה זה שכנו
פרעו וישתכר בוה וכן כמי במה שאמר או שיש ללנה כמי חורים
שמספיקין לשעבוד החוב איכא גם כן לא השויו האי קושיא
כמי דשמה פרע זה ליה ועכש עושה לו קנויאי ואחר שלש
פרע כרו שיטע טא שהוא מוקדם ולא יאמר מקום לשאר
מלווין לנכות ואין לומר דליכא למיחש לזה דדאי לא ירצה
זה שינכה המלוה פעם אחרת מחמת הודאתו דשמה אחר
שינכה לא ירע להחזירו ויחייב שיפסיד ולא פרע לבעלי חוביו
דזה ליתא דהא אמרינן לעיל בפסוקי מ"ד דמלוה שא"ל על סטר
שכירו שהוא אמנה דאיכו נאמן דכונתו להפסיד המלווין דאית
ליה ואי אמרינן הכא דאיכא למיחש שמה אחר שינכה לא
יחזירו וכו' וכן שכן ליכא למיחש דהאי קנויאי א"ס כן התאמת
יומא דיהא נאמן לומר אמנה דהאי אמת קאמר דאי אינו אמת
איכא למיחש שמה אחר כך לא ירענו ומנא מפסיד חוב
גם לא פרע לבעלי חוביו חלא ודאי דליכא למיחש הכי אלא
שיש לחוש לקכו"ו וי"ב הכא נמי אמאי לא חיישינן לקכו"ו
ו ונראה לומר דהאי השט קנויאי אין לחוש אלא כשיש מלווין
כבירור וידוע דיש לו מלווין אכל אנו לא מחוקי ליה ראות ליה
מלווין להפסיד למלווין וכן הויה דמלוה שאמר אמנה הוא דירע
כבירור שיש לו מלווין מחייבי ע"כ:

כא הג"ה כיון דאיכא נסבין האי השטא שכתבתי
דילמא אחר שינכה לא ירע להחזיר לו מה ששטרע וכן כההיא
דמלוה שאמר אמנה הוא ע"כ:

כב עוד שם וכן א"ס מנא כיום שכתבתי וחיוב מורה יחזיר
אכל א"ס לא יהיה החייב מורה לא יחזיר וכו' הג"ה פסק
כרב כהנא דמוקי לה להא דרבי יוחנן כשחייב מורה ואין
נותבין הנפק כדכרי רבי יוחנן לרדיה ואין להקשות כיחוש
שמה כתב ללוות ולא לזה ומורה זה מלוה לעשות קמחי' ויטרופין
מכאן ולהבא מלקוחות שלא כדון הא כתב דהלאש דכיון
דחייב מורה אין צריך להנפק דאי בעי כתב ליה שטרמ מהיום
אכל קשה רכיון רכתב הלאש דכאן ליכא חשש קנויאי א"ס
כן אמאי קאמר בנמ' דלפריעה כת יומא לא חיישינן דמשמ
דאי חיישינן לפריעה כת יומא אפילו שיהיה החייב מורה לא
יחזיר וכדאי דהאי רל' יחזיר הוי טמא משום קנויאי דשמה
פרעו ואחר רל' פרעו משום לעשות קנויאי ואל דכדכרי
הלאש אין לחוש לזה דאי בעי כתב ליה שטר אחר מהשתא
ואין לומר דאי חיישינן לפריעה כת יומא רל' יחזיר היינו
משום פשיטא דמכאן דירצה לחזור וללוות בו דזה אינו ודאי
דלא ירצה המלוה בזה דילמא שמעי רכבן וכו' וכמ"ש בנמ' א"ס
כן ודאי דהטעם הוי משום חשש קנויאי ולכדרי רב כהנא
ודאי אית ליה להלאש דלית בדכרי רבי יוחנן הנפק אכל
מכל

האשה ובהא אכא למיחש שטא מחלה או נחשע' וכו' אכל דון
דריטבא האשה כחיים והיא תוכעת סטר כתובתה וא"ס כן
אשכח שאף ין הדין צריך להחזיר לה דודאי האשה לא אשכח
לה לישאר סטר כתובה כידא דשמה יטלנה כעלה או אחר
מן היורשים וכמו שאכתוב וכו' ע"כ:

יו עוד כהאי ליכא שאין היורש נאמן לומר מכרה האשה
הג"ה מאס דחוקה שהיא נאכעת כתובתה מפני כעלה
וא"ס יהיה הנפקד נאמן לומר שהאשה מכרה לו או שום טענה
אחרת אין לדבר סוף ותיקון כלל דמה יעשה היא בכתובתה
ומי נאמר לה ודוק ע"כ:

יו עוד שם כטור סעיף ח המוצא סטר חוב כשוק אפילו
וכו' דחיישינן לפרעין או ללקונוי' הג"ה פירוש ויטרופין
מלקוחות שלא כדון נראה דיש לומר דאי לא מכר זה שום
קרקע מומן שטר זה ער עכשו דשמה ליכא למיחש לשמה
עשו קנויאי כיון שידוע כבירור שלא מכר כלל וליכא א"ס
כן שטרמ מלקוחות וחיוב מורה ריחזירו למלוה כיון דליכא
חשש זה נראה ואיכא כמו לומר דאפילו ככי האי גוונא
לא יחזירו למלוה דאשכח שיחבור מכאן ולהבא והלקוחות
שמה לא יהיו כהורים מליקה ויטרופין מהם שלא כדון ואע"פ
שהלקוחות הם הפסידו על עצמן מ"מ שלא כדון הם טרפין
והמעין יבחר ע"כ:

יו עוד שם ואפילו אמר הלנה או המלוה נקב יש כדכדכו'
טהרי כשאתה וכו' הג"ה איכא למירק דמשמע רא"ס
היה מהני הסיון רל' הוה ש"ך האי טעמא כלומר האי טענה
היינו מחזירין אותו ואמאי הא כפי טעמו של הלאש דאמר
דמאי דאמרינן כיון שא"ס נבל איתרע היינו טעמא דאמרינן
כיון שלא שגרו כראוי והיינו לישל אמרינן ודאי שהוא פריע
ומה"ל לא שגרו כראוי וא"ס כן אפילו שיהיה הסיון ראוי וטוב
אין לנו להחזירו דשמה פרע הוא רכיון סגפ' איתרע ואין
חזיק דא"ס ידוע שממנו נבל ודאי מחזירין ליה והא כפי טעמו
אין לנו להחזירו ונראה לי דאשכח לומר דכשיש כיון טוב לא
איתרע כשפילה דאמרינן רמה שקמך ולא שגרו כראוי לא היה
משום שהוא פריע אלא ספק על אותה ס' שיש בו שא"ס יוכל
מכני' יתן סיון ויחזירו לו וזה היה כדא"ל לומר אכל קשה ליה
דא"ס א"ס לא יהיה בשטר ס' א"ס יודע כבירור שכל מן המלוה
כיון דאיכא עדים שראו סגפ' ממנו דכהא ודאי מחזירין
ואמאי יחוש כיון שלא שגרו כראוי שמה פרע הוא א"ס שום
דעושה א"ס כן שיש להקשות והיא תירוצא זה וגם התיירץ
דכתב הוא אין לבקור עליה ודארא קושיא לכך כדא"ל דלא
כתב הלאש הוה טמא רכיון רל' כהר כשחזרתו ודאי דיש
עליו דיעושה אלא וקא כשלא נרע ממי נבל דאמרינן אשכח
דכפ' מהמלוה ואשכח רכפ' מן הלנה ואפילו שכתב סגפ' מן
המלוה אשכח עכ' דאיכא למיחש מרל' נהר כיה ודאי דאיכא
כהאי שטרמ שום ריעות' א"כ לא אמרי' ולא יעיל טעם זה לא
כשיש לנו ספק בדבר אכל א"ס יהיה ידוע כבירור סגפ' ממנו
ודאי דמחזירין ליה למלוה ושיין כמה שכתבתי לעיל כהנה"פ
י"ג עוד שם וגם הלנה שכותב שטר אע"פ שאין מלוה
עמו וכו' הג"ה אכל א"ס יהיה שטר דלית ביה קבין דאין
כותבין אלא א"ס כן מלוה עמו או מחזירין אותו ללנה ככו' או
שגרו נקב יש כדכדכד אית פולכיבי רכיון שהוא לא ראהו מעולם
ודאי אמרינן דפרעו וכתנו לו המלוה ולשכך ידע האי קומא

ראש יוסף הלכות הלואה סימן סה

כזה שאחריו וכמה חששות רחוקות יותר מזה. חיישינן בשטר שכל ואפילו רחוק כהן נד חשש איסור וכמו דאמרינן דילמא אקרו וכתב וכו' ע"כ:

כה עוד שם כסור וכתב ה"מ שחייבין מינה דאפילו בקובע זמן לחברו וכו'. ה"גדה נראה דאיכא למירק דאין הכוונה דומה לראיה דכפתים הלואה אמרינן דאעפ"י דבתם הלואה שלמים יום עבד אס ויאמר פרעתי תוך זמני שהוא תוך ל' יום נאמן אכל בקובע זמן אס ויאמר פרעתי תוך זמני אינו נאמן וכמו שכתב כל זה העור לקמן בסיומן ע"ה דאעפ"י דהקובע זמן לחברו ואמר כרע תוך כחן זמני אינו נאמן כפתים הלואה אעפ"י שהיא שלמים יום. מכל מקום נאמן לומר פרעתי תוך שלמים וטעם הדבר כמו שכתב ה"הש בתשובה דבשלמא קובע זמן אינו נאמן משום דבטוליה היה יודע שלא יוכל לפרוע עד הזמן ההוא ומש"ה קבע האי וימכר אכל בכת הלואה אף על פי שזמן שלה הוא שלמים יום עבד כיון שהוא לא קבע זמן אומר לכבוד דמג לי מעות אפרע לו ואין לומר דהלך ריבוב לומר פרע תוך בתוך שלמים יום מכל מקום כיום עצמו שלום אס ויאמר שפרע כהא לא יהיה נאמן דלפריעה בתי וימא לא חיישינן וקאמר דחזינן הכא בשבטל דאפילו לפריעה בתי וימא חיישינן אס כן בניו כקובע זמן לחברו אפילו שהיה בתוך הזמן עבד אמרינן איתרע ולא אמרינן חזקה אין ארס פורע תוך זמנו דאמרינן דילמא איקרי ופרע דזה ליתא דהא חזיק להראש הכיאו הרב לקמן בסיומן ע"ה דאפילו אס ויאמר שפרע בו כיום שלום דנאמן. דבתם הלואה זמני דמתרמי ליה וזו ופרע בו כיום וכו' אס כן נמצא דכפתים הלואה כיון שיאמר שפרע תוך שלמים אפי' שראש אפי' קובע זמן חמה שאלמו וסתם בן מאי ראה מכיאו. ה"מ לעבין דרמה לעבין קובע זמן חמה שאלמו וסתם הלואה דשאני ושאי וכמו שכתבתי ולומר דאיכא בלוגתא בין ה"הש וה"מ כזה הוא דומק גדול דלא חזיקין לא לסור ולא לרכ דהכיאו שום מחלוקת כזה איברא דכראה ראיא למירק כדברי ה"הש דקאמר דכפתים הלואה נאמן לומר שפרעתי בו כיום דהא חזיקין הכא בגמרא דלרכ אפי' אפילו בשאין חייב מודה לא חיים לפריעה בתי וימא ואפילו נכפל ולרכ כהן רחיש לפריעה בתי וימא היינו משום שכל משמע ראי לא כפל לא אמרינן הכי אלא אמרינן דלפריעה בתי וימא לא חיישינן ואס כן אף קאמר הוא דאי אמר פרעתי אפי' בו ביים דנאמן ואפשר לומר ולדמות דשאני הכא דאיכא שטר ורוק ועיניו ע"ה כהן:

כו עוד שם הרב וכתב בה"ת כשע"כ וכו' וזה אינו יוצא מחמת יתר ה"גדה לא צריך להאי טעמא רכינן דנפל יש לנו ספק אס כפל מיד המלוה או בעל מיד הלואה ואס נפל מיד הלואה מה ששה כאמנות או אין כאמנות הא וזהו שפרע לו ומשום הכי החזירו לו אס כן מאי האי דקאמר דלא חייביה אלא בשיכא מתחת ידו אפילו שכלאמר דאס וינא מיד אחר דהא אינו עבד באן אינו חייב דהכא איכא ספקא אי כפל מיד הלואה אב מושיל הכלאמות כזה ע"כ:

מכל מקום רב כהנא אתא לתרמי האי דמקשה ליה רבי יוירא לרב אחי דאף אמר רבי יוחנן דלפריעה בתי וימא לא חיישינן והא אמר רבי יוחנן וכו' ומשמע דפרע אפילו ומשכר רב אחי מאי דמטי ורב כהנא משני ואמר דמה שאמר כאן רבי יוחנן דמחזיר מלוה משו' דלפריעה בתי וימא לא חיישינן היינו כשחייב מודה או לא חיישינן לפריעה ומשום קפוי' הוא דעכרי דתרתו לא חיישינן דעברי קפוי' וגם שפרע כיומו אס כן מכל זה משמע דמשום דלא חיישינן לפריעה בתי וימא מחזירין אכל אי הוה חיישינן לפריעה לא הוה מחזירין ליה משום דחיישינן לקפוי' וכן דברי ה"השכא אין לחשש שכתבנו לעיל ואס כן אמאי צריך ליה לרב כהנא דטעמא הוה משום דלא חיישינן לפריעה בתי וימא אפילו דאיכא ליה מיתע עבד' למי להחזיר דאין כאן חשש קפוי' כמו שכתב ה"השכא דאי כתי כתב ליה שטר אחר וצריך לישני ע"כ:

כז ה"גדה ומ' דלכרי דר' ויהימם דמקור כרכ כהנא ומירי כחייב מודה וגם מצרינן שיהיה סם הנפק איב למירק כיון דטעמא דהנפק היינו משו' דלא יומא שחא כתב ללו' ולא ליה וכמ' בגמרא ומוכי' ההנפק מזה הספק משום דאית ליה לרבי יוחנן דאין מקמי' את השטר אלא כפי הלואה וכיון שכן אין כאן חשש לומר שחא כתב ללו' ולא ליה דוראי אין הלואה מניה לקיים את השטר אלא אס כן קבל מעותיו אס כן כיון שכתוב כאן הנפק ודאי שכבר קבל מעותיו וכו' כיון להקשות לר' ויהימם אמאי הצריכו כאן להנפק דההנפק אינו טעם כלום לחששא וז' דהא קיימא לן דמקמי' את השטר שלא כפי בעל דין וכמו שכתב העור לעיל כפי' אפי' כפי' ח' והוא כתבו מוסכס דמקמי' את השטר אפילו כפי' בעל דין וכו' ואס כן הכא אפי' שהיה כתוב שם הנפק מה אכתב לן ה"ה מקמי' ולא כדמית הלואה ורבי יוחנן הוא דסבר הכי דצריך לקיימו בכפי' בעל דין ואין קיימא לן לרכא דכ' הגזל כתר' דקאמר הלכתא דמקוי' את השטר שלא כפי' בעל דין אס כן מאי טעם להר' ויהימם מה שכתב בו הנפק ואלו דסבי ר' ליה דמה שכתבנו הנפק דלא חיישינן לשמ' כתב ללו' ולא ליה ואינו כמו טעם ר' משום דמקיימם את השטר כפי' בעל דין ולא מקיימ' שלא כפי' אלא איכא סבר דטעם ההנפק הוא דכיון דכא השטר כפי' יכ' ועשו קיים כאלוהי השטר ודאי שראו כ' שכבר קבל המעות ודיוק ספיר ואחר כך מקיימ' אותו ואי לא ידעו ודאי שקבל המעות הלואה לא מקיימין ליה ואף על פי דאמרינן אין כ' צריכין אפילו לקרות השטר אלא כיון שהעדים אומרי' לפניה' ש' הע' חתימות ודייבו סגו מכל מקו' לא שכי' כ' מלמד דק כלל עיניו ששטר וכמו שכתבתי לעיל כהנהו וכן אמרו לי משום של ה"השכא כשיטת כתר' ואף על פי ש' לרבי יוחנן הוה משום דהאי טעמא דאין מקיימין את השטר שלא כפי' בעל דין לדריהו דמסקי' כרכ כהנא רב כהנא קאמר דבריו על דבריו יוחנן דהוה הנפק כדבריו טעם אחר הוה צריכות ההנפק ע"כ:

כח ה"גדה גס כמה שאמר בגמרא דלפריעה בתי וימא לא חיישינן איכא למירק דאמאי לא כיוש דילמא פרע ולא הוה פריעה בתי וימא דילמא אחריו זמן השטר דהוה הלואה לו כ' כ' כיון ואחריו הזמן ל' אחר וכברט למאן דאית ליה דלכתמלה יכולין לאחרו וכיון שכן לא הוה השתא פריעה בתי וימא וכיון שכלל אמאי לא חיישינן ליה כיון דאיכא שום פסול

כז עוד שם הרב וכתב בה"ת כשע"כ וכו' וזה אינו יוצא מחמת יתר ה"גדה לא צריך להאי טעמא רכינן דנפל יש לנו ספק אס כפל מיד המלוה או בעל מיד הלואה ואס נפל מיד הלואה מה ששה כאמנות או אין כאמנות הא וזהו שפרע לו ומשום הכי החזירו לו אס כן מאי האי דקאמר דלא חייביה אלא בשיכא מתחת ידו אפילו שכלאמר דאס וינא מיד אחר דהא אינו עבד באן אינו חייב דהכא איכא ספקא אי כפל מיד הלואה אב מושיל הכלאמות כזה ע"כ:

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סה

קב

ל א עור שם כבוד בעיקר ט' מצא בזק שטרות קרועים
 ושטר חוב כיכיהם וכו' ה' הג' והמ' וקס' דין זה שאינו
 מחזיר לא לזה ולא לזה במצאו בין שטרות קרועים לא דין זה
 הוא בן אפילו במצא שטר חוב לחוד ולמה ליה שטר בין שטרות
 קרועים וכראה לומר דהכונה היא לומר דאם יש עליו שובר
 דיחזיר לל' א"כ ל' דה"ל דכיון דכל אותן השטרות הקרועים הן
 דמלוה וא"כ מסתמ' גם זה ממלוה כגל' והיה לנו להחזירו למלוה
 קמ"ל דלא אלא אפילו שירענו עליו שובר ואי אין שובר לא מחזיר
 אותו למלוה דכיון שהוא בין שטרותיו הקרועים ודאי איתרע
 ואיכא למי' דרפשיה הלו' ולפיכך הניחו בין שטרותיו הקרועים
 ואף על פי שאם היה בכיתו ושא"כ האו שטרא בין שטרותיו
 הקרועים לא איתרע משום הכי עד סיהיה עליו שובר והכא
 כיון שירענו שממנו כגל' ואין כו' שובר היה לנו להחזירו לו עכ"ל
 אין מחזירין לו דכיון דכגל' איתרע דאיכא תרתי כפילה דמוכח
 דהאי שטרא פדוע הוא וכחו שאמר ה"ל אש מל"ל כוהר וכו'
 ונכ' שהיא מוכח בין שטרותיו קרועים מוכחא מילתא דכרוע
 ה"ל ולא מחזירין למלוה ונכ' ללוה אין מחזירין דשטרא לא פדוע
 מל"ל כתי' כו' שום שובר א"כ אשמועי' דלא מחזירין ללוה דה"ל
 כיון דכין שטרות הקרועים ה"ל ודאי שטרותיו וחזיריהו ללוה
 קמ"ל אי כמי' כיון דכולן קרועים וזה שטרא אינו קרועי' מהמתא
 אינו ברע וזה דוחק:

ל ב עור שם כבוד בעיקר ז' מצא בטרות או יוחר כרוכים
 או שאחר כרוך וכו' למי' שיח' מניין יחזיר ואין צריך שיאמר
 איך היו כרוכים ה' הג' והא' דאמר בנמרא ש"ח קשר הוה
 בומן דמשמע דכריכה הויה הבומן ואין צריך למנין היינו לפי
 מאי דהיה ס' דתלמוד דעמין מכריד' ואגודה דקטט בחמתין
 היינו הסימן אבל לאחר כך דבעי' בנמרא מאי' מכריד' וכו'
 אלא שטרי' מכריד' או מסיק דעמין תכריד' ואגודה דקתנו
 במתניתין אינו לעמין סימן אלא לסימן' שיהיו מחוברי' ביחד
 כדי שיוכל לתת סימן' כמנין דמכין הויה ס' אהל עמין כריכתו
 וקשירתו אינו סימן' אבל כריכה ראיכא לחידק על זה דמדנקט
 במתני' תכריד' ואגודה ראינו תרי' גווס כרוכ' דמשמע דהכריכה
 הויה סימן' היא ולהא' כמות גם כן במתניתין לומר דהכריכה הויה
 סימן' ונכ' מדמשיב בכריתא דרבי חייל' ומני' בה ג' כרוכין זה
 כוה משמע דהכריכה עושה עמין ואיכא לחזיר ממי' דאמאי
 לא יהיה הכריכה סימן' כיון דאיכא תרי' מיני' כריכה ואיכא
 כמי' קשירה דרוכ' העולם קשורים השטרות זה על זה והוא
 נותן סימן' על הכריכה כאלוה אופן' הה כרוכים אמאי' לא
 יהיה סימן' דמכא' ליה לרע' איך הם כרוכים וה"ל אש לית' ליה
 טעמו של ה"ל וה' וכדמשמע מרכיו הטור לכך כראה לומר
 דל"ל אש אית' ליה דגם אותן הכריכה איך הם כרוכי' הו' סימן'
 טוב ומשום הכי נקט במתניתין תרי' מיני' כריכה אלא דסבורא
 ליה לה"ל דמכא' מאי' דאמר אחר כך בנמרא מאי' מכריד'
 מנין מאי' ארי'א תלת' אפילו תרי' מיני' אלא שטרי' מכריד' ודאי
 דמתניתין נחית' לומר דבמתין' לחוד גם כן בני' וכריכה כמי' בני'
 לכך אלא דתחת' רצה להשמיעין דגם מנין לחוד בני' והכי
 משמע לטון הטור לרעת' ה"ל דאמר לחא' דאמר מניין
 יחזירם ואין צריך לומר היאך הם כרוכים דמשמע דאין צריך
 לומר אלא המנין לכך ולא צריך הכריכה דמנין לחוד סגי והה'
 דכריכה לחוד ומכל מקו' צ"ל דל"ל אש דקאמר בתכריד'
 ואגודה

דכריד' לפרוע פשיט' דספרא כוה' ליכא למיחש ונכ' כראה ליה
 דאיהו קושיא דרדאי' דהס' סחאל' ליה לפשות קומו' כוה' השטר
 וחוסכין מעיקרא דיעיל' ואעפ"י שלא ליה אומר שלום וכאבי
 בכור שהקנוניא עשוים ואם אחר כך יאמר לו שאיננו מושל'
 אותו שטר יחוש לפגמ' משטר אחר שמה' ישמע כו' רבנן
 ויחזיקו אותו לז' רשע וכדאי' שלא ישטר אחר ע"כ:
 ב ח עור שם הכרוב והתעסקות כתבו דלרוב כה"כ וכו' דחיישינן
 לקמחאי' הג' וה' וה' עדים לא ירנו לכתוב השטר מוזין
 אחר ואי' לומר דוכתוב מאותו יום ואיך זה אינו ראש כן
 ככל שטר שהל' ליה למיחש לקנוניא משום ראי' בעי' וכתוב
 לו שובר אחר מאותו היום ואיך אלא ודאי דלא אצרי' קנוניא
 לא כשאיכא למיחש שמה' ויטרף מוזין הראשון של השטר שהוא
 כתוב ועומד ובקמחאי' שכתב הרש"כא דכריו כמה שהקשה
 על דכרי' הר"ף ודאי' דלא ליכא קומו' כדי לטרף מוזין מוקדם
 דהא כו' ביו' הוא ודאי' אם מכר שום קרק' בלתי' וי"ש לא יטרף
 כוה' השטר כיון שהס' ביו' א' אין כאן הוכח' של כלו' א"כ כאן אינו
 מוכרמים לומר דהקנוני' היא שאם ימכור מלאך ולהכא' שטרף
 ואעפ"י לקומו' השטר' לנפמ' מוזין הטייר' שלא כדקיהו ע"כ:
 ב ט הג' ומה שכתבו עור דחיישינן לקנוניא או לפשיט'
 דהפ"א איכא למירק' דהא קאמר בנמרא דאפשיט' דהפ"א
 ליכא למיחש דהמלוה עמ' לא ירנה להיות לו על אותו שטר
 דילמא שמעי' כוה' רבנן ומסמדין ליה וכיין שאין לו שום
 הנאה כוה' אם כן איך כתבו כאן התוספת דאיכ' למוחש ולומר
 דרדאי' לא יש' חוב עליו וקאמר ריש כרי' שיחזור המלוה וילנה
 לו ולא יטרד לתת עור פשיט' לספ"א המלוה לא יתרנה כוה'
 ונכ' שכתבו ונראה ליה לומר דבגלמ' כסאין כאן שום ריחא'
 למלוה כמו מה שאמר בנמרא דהיינו דהו' וזן השטר כו' כיום
 או ודאי' לא ירנה המלוה ללוות כוה' השטר דילמא שמעי' רבנן
 וכו' אבל הכא כמה שכתבו התוספת איכא ריחא' למלו' כיון
 שאינו כתוב כו' כיום לא שומן השטר הוא מומה' וכה' וזה הל' הו'
 לו עכשוי' א"כ יש' לו ריחא' ודאי' שטרף מוזין השטר מהלקוחות
 או אפילו כשכח לבבות דמכא' בעצמו אם יהיה לו מל' אחרים
 יהיה הוא מוקדם ונכ' קודם להם וכיון שיש' לו ריחא' אלו
 כודאי' ח' ח' להא' דאמרינן דלמ' שמעי' רבנן וכו' ככל ועיקר ע"כ:
 ל עור שם הרב כתב ה"ל אש בקשוכה כלל על כהא' דאמר
 דכיוחכין ה"ל אש וכו' ה"ל רליתו שלום קמו' וכו' הג' וה'
 קשיא ליה דהא' לר' כהנא אמרינן דחייב מודה וכוה' הוא דוקא
 אמרינן דלפריעה כתי' יומא' לא חיישינן אבל כל זמן דהחייב
 אינו מודה לפריעה כתי' יומא' לא חיישינן כיון דאיתיה ללוה קטן
 בין רליתיה לעולם חייב מודה בעי' ואם כן איך קאמר דאי'
 לית' ללוה קמן כהא' קאמר דלא חיישינן לפריעה כתי' יומא'
 הא' לר' כהנא דקיימ' לן כותיה וכן שבק' ה"ל אש בעיקר' שיהיה
 החייב מודה ואולי' רמז' דבעי' שיהיה החייב מודה היינו לומר
 דלא נפסד כשירוש' ויאמר פרעתי או כתבתו ללוה ולא לית'
 אבל כל זמן שאינו כאן הוה ליה כאלו חייב מודה מש' דלפריעה
 כתי' יומא' לא חיישינן דרמוק' הוא וית' דראה לומר וליושב
 דכריד' דקאמר אפילו לר' אפי' דאמר דאפילו אין חייב מודה
 ל' חיישינן לפרעון בין יומו היינו דאמר אין חייב מודה
 היינו דוקא איכא דלית' ללוה קמן דזה מקרי כמי' אין חייב
 מודה אבל אי' איתיה קמן ואמר פרעתי וכו' לא יחזיר ומכא'
 ראה לזכרו אפילו מכריד' רב אפי' ע"כ:

ראש יוסף הלכות הלואה סימן סה

ואגודה דקאמר במתניתין היינו כדו שזכר לתת סימן כמתן
לא משמע כמו שכתבתי ע"כ :

ל' הגדרה גם לרכיב הדימה דכעי תרתי ומיזכר הכי
אין להקשות איך בעי להוכיח מכאן דקשר הוי סימן דשאני
הכא דכעי תרתי דאין זה כלום דהאי דכעי להוכיח היינו
למאי דהוי ס' מעיקרא דכריכה לבד הוי ס' וקאמר דאגודה
היינו קשרי זה כוח והוי סימן כמו כריכה להכי רוצה להוכיח
דקשר הוי סימן אבל למאי דמסקין דכעי גם כן מנין אין כאן
הזכחה כלל אלא שיש קצת דקדוק לזה ראמאי כרוך לשכות
כבריתא דרכי חייא ולומר כרוכים זה כוח דאף על פי שהיו
קשורים זה כוח אין להוכיח מכאן דקשר הוי סימן דהכא תרתי
בעינן אלא דאין זה דיוק דהא גם להדימה יש לומר דמועיל
כריכה לכדי וכמו שפטים הטור לשמו אבל אם הם לפיכך
ואחר יודע דכריכה וכו' ומשום סבי הא דמשגי בתרי ד חייא
ושוני ג' כרוכים זה כוח ככנס הדימה כמה שכתב חזון דגם
תלמודא במאי דכעי אחר כך מצי מקרי וכו' דמשמע דכעי
גם כן כהאי ענינא מנין או מני דריק זכיהם מנין וכריכה
וכמו שאבאר בע"כ :

ל' הגדרה ומה שכתב רש"י דכעי כריכה שטרא לעצמו
וקושרין אותם יחד וזה כרוך שלשתן יחד וזה אינו הכרח לשלא
יביא הקשר סימן דאעפ"י דכעי כריכה שטרא לעצמו וקושרים
מכל מקום הקשרים משיב"ה מזה וכהא יכיל לתת סימן אתא
לומר כיצד דכעי קשרי ואין לא בריר לן אי קשר הוי סימן וזה
לא עשה כן אלא שכרוך או ודאי הוי הכריכה סימן ואני אבאר
יש כח'ג מימי כריכה השכים מהם הוו ודאי סימן ואחר מהם
היו בעי האחד דהוא כביא הוא זה דכריכה כל שטר ושטר
לעצמו ומניחם הא' על גבי הכרוך כמו שהוא וכן א' וכן
אחד עד כמה שירכ להמחמה הוא גב זה ואחר כך קושרין ביחד
וזה איש סימן ברור להחזיר דבעי הא' אי קשר הוי סימן או
לא ואין לומר דיהיה סימן כיון שאמר שהיה כרוך כל אחד
ואחר לעצמו ולא אחר שהיו כרוכי באופן אחר ממני הכריכה
שאבאר דאין זה כלום דלהכי כתב רש"י דכעי כריכה וכו' וקושרין
אותם יחד לומר דאם יאמר זה דהוי כהאי גונא דלא יחזירו
ליה כלום דאמרין דקשר זה על מה שפשי' כל העולם ואופן
הכריכות המועילות כסימן הם לו האחד שפושט השטר בכל
אדכו וכרחכו ואחר כך פושט אחר כהאי גונא גם כן ומניחו
עליו וכן כל השטרות רכעי ואחר כך כרוך ביחד ככרוך אחד
זה הוי סימן והאופן האחר הוא שכרוך שטר אחר ממשו לראשו
וכשגמ' כריכתו מתחיל לכרוך עליו שטר אחר ממשו לראשו
השכי הכרוך על הראשון על ראשון שטר אחר ממשו דבר אחר
כריכתו וכן מתחיל מהשכי לכרוך משטו וכן כלום גם כריכה
זו הויא סימן טוב ע"כ :

ל' עוד גם והדימה כתב אע"ג דקיימא לן דקשר אומנין
הוי סימן לחודיה וכו' הגדרה ברורות הן הקושיות
שהקשה הרב וגם איכא להאקשוני קושיא אחריתי דאין קאמר
במקו לשמו אבל אם הם לפיכך ואחר יודע הכריכה והקשירה
וכו' ואחר אינו יודע וכו' כותבין לנו שיעור ואמאי נותבין למי
שידע הכריכה דילמא הוא יודע דהוי כרוכין כירו ומשום הכי
יודע אופן הכריכה אבל האחר לא שתלכו עליה ומשום הכי
לא יודע ואף על פי שיש לדחות זה ולומר דאי לא ידע הכריכה
היאך היא הוה ליה לודע מנין השטרות מכל מקום עכ"ה

איכא לומר דהאחר יודע אופן כריכתו ומש"ה נותן סימן
ומתקין לואף על פי שאינו מתן סימן מכיון וכו' לכך נראה ל'ג
לומר רכות הדימה היא כמו שאבאר ואמר דודאי מרמזין יחד
הג שטרות ומסתמא אחד מלוח ולוח אינון דאי לא הכי
הכי אין יחד דאי אחד מלוח וכו' לויין כהאי ודאי למלוח נותבין
אותן ולא ללויין ואף על פי שהלויין נתנו סימן וכמו שאמר בסמך
וכן להפכו אלא ודאי מראמר כנמרא שיתנו למי שיתן סימן
כמתקין או ככריכה כל חד לפי דרכו משמע רכל אלו השטרות
מחד לוח ומלוחה הם וגם יש לכו לומר דמסתמא כשהלוח פושט
למלוח שטרותיו והמלוח חוזר שטרותיו דהלוח רואה ושחת
השטרות לראות אם הם שטרו חובותיו דאפשר דהמלוח
לא חוזר אליו שטרותיו אלא שטרו אחריו וגם כשהלוח לוח
מהמלוח ונתן לו השטרות של הלוחותו שהמלוח שחת השטרות
לראות מה שכתוב בתוכן וגם דריק שיער שיש שכתב הדימה
והאחר אינו נותן אל לבו אינו כמו שהכין הרב לא הכונה היא
דאף על פי דפתח השטרות לראות מה שכתוב בתוכן לא נתן
אל לבו להעביר אותן אותה כריכה שהיה כרוך אלא המיזן
כמו שהיו כרוכי מקודם וכונת הדימה הכי הוא דהכא בעינן
תרתי דאפשר דהלוח פרו כולן בכת אחת ולכן נתן המלוח
גם כן כרוכים כמו שהיו כפעם אחת ולפיכך יודע המלוח אופן
כריכתן ויאע"ה דגם הלוח מדע"ג אופן כריכתו דודאי דפתחין
כדי לראות וכמו שכתבתי הא כתב הדימה דהלוח אבל לתת
למלוח כהאי סימן דכריכה לבר אין ליתן לו כוח דכיון שהוי אף
מירו כרוכי יקמוך לומר אופן כריכתו דשאל הלוח לא נתן אל
לבו לכתל אותה כריכה אבל כשאמר גם כן המנין ומכיון
למנין או ודאיות לנו ליתן לו משום דאמרין דחידו ככל ואף
על פי שגם הוא יודע מנין השטרות שהויא מירעב"ל לא היה
ללסמך על שמי דכרוס חרא דשיא הלוח העביר אותה
לכריכה ועוד דשאל הלוח גם כן כבאותו הכרך שטר אחר
שפרע ולאם כן יהי ייתר מ"ב שנתן הוא וחזיקוהו בשקרן
וכשלמא כחדא כומך אדם על הענין דשאל הם עשויין כמו
שנתקן לו כבאותו מציאות שהיו כרוכי אבל בתרתי לא סמך
נפשיה לומר שכך כיון שודאי הלוח שותמין ואפשר שכל אונן
אופן כריכתו ואי אפשר שלא בטלו מי אחר ליה למלוח שלא
הניח שש שטר אחר או שום אגרת אחרת או דבר אחר כבאותו
כריכה וכן מצי אם יאמר מיכין ג"כ לחוד יש לנו לומר כמו
שאמרנו שבמך שאל לא נתן גם דבר אחר אבל אפשר שכתל
אופן כריכתו ואין לו לסמך לומר שם ענייני' שהיו כמו שהיו
כשיצאו מידו שאים רוצה שיחזיקוהו ככרם שקרן ולא יאמינוהו
בענין אחר וכן כלוה הכותן סימן אמרינן כיוצא בזה וכל זה
מיירי בשאינו כאן אלא אותה הכותן הסימן דכשאומר הד מהמי
סימני אמרינן ליה אי הוה כאן הלוח ג"כ הוא יתן סימן זה
דכמו שאתה יודע סימני הכריכה משום שהיה בידך כן הלוח נמי
יודע אופן כריכתו דהא ג"כ פתח לראות מה שכתוב בשטרות
וכן אמרינן ליה ללוה אם הוא המתן את הב"י וזה דוקא כשאינו
נותן לא סימן א' מהמי תרתי אבל בשמותן ס' בתרי מיני לא לא
אמרין ליה הכי לא מסתמי' מרמזין בתרתי וכמ"כ הכי כה"ש ודאי
דקושט' קאמ וממנו כללו ומחזירין ליה אבל כשכניה כפנינו וכו'
אומ' א' מהסימנין כמה אופן כריכתו והא' אימ' אומ' כלל' או ודאי
מחזירין לאותו שאלו אופן כריכתו דאמרין ודאי דמירו ככל
ויאע"ה שהוא יודע מקוד' אופן כריכתו דאמרין ודאי דמירו ככל'
ומשום

ראש יוסף הלכות הלואה סימן סה

קבא

ומאס הכיאל' ממונו מ'אס ויהי כיד האחר ג' הוה לו לידע
 במי אופן כריכת דוראי ופתח ליה לראות מה כתוב או לפחות
 הוה ליה ליתן סימן כמכין וכין שמינו ודע כל' לא זה ולא אחר
 וזה אומר בן והאחר איב' אומר כלום וראי מידו ככל' ומחורין
 לו וכ' שכתב הרמיה דים פ'טס פ'ט' כ' סימני' ופ'ט' רסג' בסיון
 א' ההכרח שלו היינו כריכת דר' חייא ומסכ' הגמ' ושד' רכעלמ'
 ח' וקוד' דאית' הכרכ' הוה הימן ראוינוטוב ונסקסר לגר' א' מהכעו'
 סו' סי' טוב' למיך הכנים פנמוכוה דרוק ועיי' ע"כ :

ל' הג'רה וכמה שכתבתי אתי שער מה שכתב הרב והיבא
 שאלח אומר אופן הכריכה ואחר אומר הימן דמינא כע' למי
 יתדוקין הרמיה סוכר דכש' הלפנינו ויתק' בסוף' ל' עיך' מספק
 למי משניהם יתכן כיון שכל' א' מהם או' סימנא ונ' ל' עיך' הדך
 שיתכן למי שיאמר הימן דכריכה משום דלמין אשאר סימון
 יהיה לו' שירע שנ' שטרות יס' לו עליו סימ' ג' הס' וגם המלוה
 ג' ביון שהוא כתן ללוה ג' שטר' וישמך ג' כ' על' אכל' כסימן הכריכה
 א' וידע זה איך כרכן חברו ורוק' וס' למשך כשד' לו ולקסות
 על זה שכתבתי לא יחיות לא לזה ולא לזה כמו ככל' ספק :

ל' עור שם מ'א' ג' שטר' יחד על לזה א' וכו' והם מקווימו'
 וכו' כריך בגמרא ור' למא' מירא דמפרא וכל' וכו' ה' הג'רה
 איבא למירק למאי קוסי' רבמו שמשפ' כמון דמירי' ומכתבת
 יד' ג' סופרים בן כמי' י' לומר הבא דמירי' כנ' כתי' דינון וא' כ'
 ודאי רהו' מפררי' וא' כ' מאיכע' נכ' בהרריה לא ודאי דממלוה
 בפלוני ול' ר'כ' אכל' משמע דא' הו' מקווימו' מכ' אחר הוה
 אמיבא דמחורין לה' למלוין והגמרא רוצה להוכיח ולומר
 דאפילו דהקיום יהיה מכ' אחר עכ' יחידים ללוה דאי' אתא
 דהמלוין או' ולקסמן לא שהו' להו' לשארי' כיד דהין אלא מיר
 הו' ולקסמ' אותן ועוד יש לומר דאע"ז דאיבא סוגרים הרבה
 מ' מכ' א' לכד היה להם ש' הולכים לקיים שטרותיהם ע"כ :

ל' עור סס' וס' ומס' מבאנ' כיחד משל' לוי' הג'רה גס'
 ככאן במאי דכריך בגמרא ר' למא' למיכתביהו או' וזמיה
 הסופר נכל' איבא למירק דמירי' במקווימו' וכן שכן ודאי
 דמיר' המלוה נפלו דאי' מיר' ה' ויון מאי' כעו' האדריה וא' כ' אפי'
 מהו' מכתב' ירהובר אחר עכ' ע' ליתנו למלו' מכתב' דמירי' כעו'
 אהדריה כיון שמקווימו' הם וכו' ודאי שהלוה אינו הולך לקיים
 שטר' וכמו שאמ' בגמ' גס' ככא' יס' לגר' נכ' הגמרא לאשמועינ'
 דאפילו סאיכ' מקווימו' יס' מציאות שמחורין אותן למלוין וכגון
 דכתובי' מכתובת יד' ג' סופרי' אכל' אה' דאי' ה' מקווימו'
 אשילו שיהיו מכתובת יד' סופר' א' א' שמחורין אותן למלוה וס'
 דקט' מיד' ג' סופרי' לא דרוק' דאפילו שלא יהיה לא מכתובת
 יד' שני סופרי' כגון שהשי' שטרות מיר' סופר' אחר ושטר' אחר
 שכתובת יד' סופר' אחר עכ' והזויר' למלוה רמאי' כעו' אהדריה
 פייך כמו בהא דא'ס' בא' דהשבי' לוי' ה' לכו' אכל' סופר' א' והלוה
 האחר אכל' כופר' א' מי' אהפס' יחד לא ודאי כמו שאמרנו ע"כ
טל' עור סס' מנא' א' עור' שומא' וכו' וכל' מעשה כד' כגון שארי'
 חלטתא' הג'רה ופ'ט' רש' א' חרות שוב' וכו' ואש' לו למאן
 דא'ר' שומא' הרד' או' וראש' שיד' אכפסיה' וקאמר' בגמ' מר' א'
 קרע' לאותו שטר' שומא' או' ראש' שיד' אכפסיה' ר' ליה למיקרע'
 אי' הוה אתא' לדיה לפיכך שמחורין ליה למלוה ואיבא למירק
 א' כ' כל' שטר' שכל' שאמר' הלוה פרע' הוה כינא' ג' שמחורין
 למלוה דאי' פרש' הוה ליה למיקרעיה וכיון דלא קרעיה או' בו
 דאכפס' דאכפסיה' ואין לומר דשאני' מעשה כד' משום דאמרינן

אדרכה איבא' מיסתכרא דכטלמא' שטר' חוב בעלמא' און' לג'
 שוכ' ריוח להשתות' השטר' שלם כיד' משום דכ' ככר ידעו רכ' שמו
 האטר' של' השומא' שלם כיד' משום דכ' ככר ידעו רכ' שמו
 ליה למלו' קרקע' שלו כשכיל' חובוכו שיער' זה הלו' והדר' השומ'
 ולוקח' שטר' השומא' מיר' המלוה רוצה שיהיה שטר' השומא' שלם
 כיד' ולראיה' איך החוד' אחר אות' שאמ' ופ'ט' מיר' המלוה וס'
 יקרע' ע' פ'ט' או' שאין לראיה' כ' כ' כשהו' קרוע' כמו שה' שלם
 ואולי' משום דה' לקרוע' את זה ויעשה' למלוה שיעשה' לו שטר'
 אחר איך חזר' ולקח' ממנו הקרקע' ששמו' לו כד' כ' ר' ינו' וגם
 זה יש' לדחות' דשאל' אינו רוצה' ליתן' פשיטי' דכפרא' כיון דיש' לו
 ראי' בלקיחת' שטר' זה מיר' המלוה' ולכש' יענין' לו שהוא' מן'
 המלו' שכבר' שמוה' כד' לאיבא' שטר' השומ' פגמו' שכתלו' המלוה
 כשטר' שלו אחר' כך לכך כראה' לי' לו' דכש' הנראה' עדין המלוה
 עומד' בתוך הקרקע' ומשתתק' בו כשלו' כמו שהו' רינו' וכיון' סכן
 אי' איתא' דפרעיה' מלכד' מה' שאמר' בגמ' דהוה ליה ל' יקרעיה'
 ג' כ' איבא' ריעותא' אחריתי' דהוין' דהמלוה' עומד' ומחזיקין'
 בקרקעו' וואי' איתא' דפרעיה' הוה ליה להוביא' מיר' ולהכנס'
 הוא' בקרקעו' מרלא' פשה' כן ודאי' שלא פרע' ואס' פרעו' והניחו'
 עדין בתוך השטר' הוא' ראש' שיד' לעצמו כיון שלא קרע' את השטר'
 דכיון שהיה קרוע' הינו' מוניא'ס' אתו מיר' המלוה' אי' נמי' כמו
 שכתבתי דהוה ליה למיקרעיה' ולעשו' שטר' על הלוקחיה'
 אעפי' שיש' לרחו' כמו שרמיה' מ' כ' ה' עכ' כלא' שיקטין' עכ'
ג' הג'רה ומס' שכתב' הרב דמיר' לרא' כתב' המור' כד' כריך'
 משו' דככל' מע' כד' ככל' קסה' דכחמור' הנריך' לכרד' והטור'
 למה אנטריך' לכרדו' ולומרנו' ועוד דאז'י' כשאמר' הטור' וכל'
 מעשה' כד' רבינו' ששרי' חלטת' אמאי' לא' א' נמי' שטרו' כד' רורין'
 כיון שהו' נכנס' ככל' מעש' כד' ועוד דאי' סוף' ולא הזכיר' ששרי'
 כד' רוק' משו' דככר' הזכירו' בה' וכל' מעש' כד' א' אמאי' הזכיר'
 ששרי' חלטתא' למא' וכל' מעש' כד' לכד' ר' הוא' מעש' כד' ודאי' און'
 הפס' כו' לכך' ל' דמה' שלא הזכיר' הטור' שטרו' כד' רוק' רכין'
 שיהיה זה כורד' לו' א' וזה כורד' לו' א' כין שיהיו ששרי' טענתם
 איך כ' כפסידא' לאחר' ביה' וכמשנ' אנכ' גדרא' כסוי' ורוק' ע"כ :

בא' ע' כתב' הטור' פ'ט' ו' המונ' שטר' שחרור' און' פ'ט' רוק' וכו'
ה' הג'רה ויש' להסתפק' כיון שאין מותיקיה' לא' לזה ולא' לזה אס'
 יש' רשות' לארון' לחזור' ולשכור' דאיבא' למימר' עדין לא'
 יבא' מחזק' הארון' והוא' בחוק' עכ' קאי' וא' כ' מחזר' וישתעבד'
 בו כקודם' או' די' למא' כיון דאיבא' שטר' שחזיר' כעולם' הורע'
 חוקת' הארון' ויעמוד' העבד' כספק' אס' הגיע' השטר' לידו' אי' לא'
 שהארון' אומר' שלא כתנו' והעבד' אומר' שלא נתנו' לו' א' כ' הוה
 ליה הפס' ויחזיק' העבד' כעצמו' דהו' ליה זה כמו שאר' השטר'
 של' עלוה' ולזה' שנפלו' שאין מחורין' לא' ללוה' ולא' למלוה' דהמלוה'
 אינו' נוכ' מעותו' והלו' אינו' שורע' נס' זה כה' לא' ישתעבד' בו'
 והעבד' נכ' ה' כמו הלוה' שאינו' שורע' וזה כראה' יותר' דאי' מחזר'
 וישתעבד' כו' מה' לו' מה' שאין מחורין' השטר' לרבו' ואולי' ר' להכי' לא'
 יחזירנו' לרבו' ד' אולי' יבא' עדי' הנכ' שיחזר' ומתא' שראו' שטר'
 שיחזר' ויזכרו' שהארון' נכ' מסר' ליה השטר' ליד' הפסד' ועיי' עכ'
בב' ע' וס' ואס' הארון' יחזירו' לעבד' ה' הג'רה פייך' כגמ' אמאי'
 כיחוש' שאל' כתב' ליתן' וכו' הניחא' וכו' אכא' עדי' דא' עדי' כמתמין'
 זכין' לו' וק' שרי' רמזי' למיך' וכו' הניחא' יותר' כחוק' וכן לאכזי' ולמ'
 זכות' הוא' לו' דרי'טא' כתב' ליתן' כיון' וכתל' מליכתו' לו' רבמא'
 דכשאר' עדין עבד' ואותו' השט' אינו' מושל' לשחררו' וז' כינה' לכל'

דאש יוסף הלכות הלואה סימן סה

כאל צריך לזאתן האוקמתות דכי מונעין וקרוכ לחד יותר
 מלחברו ונרין לומר דהיא ראמר ר' אלעזר מחלוקת דרוב
 לוי האי יחלוקן לא קאי לא לראש אלא לר' לעולם חולקי' ככל
 גונא שיהיו תשפ' כוונת הכי כוונת ג' פירוש רמ"ז לר' פירש
 אלא האי יחלוקן דאמר ר' אבא וכוונת דבריו כ' קאמר ולי
 משום העדים דאיכא בטובם הא אמרין דלא שב' אית ליה
 מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו וכוכר דאשילי בדבר
 שפסל השטר שיימין וכל זה נ' באית ליה להרא' אבל מ' איכא
 לאקשויי להרא' דשסק דלעולם חולקי' הא אכרית' עלי' כוס
 ואמר רוב כוס! עד מקום שירו מגעת והרא' סוכר דהכא
 בשטר כמי צריך שבושה כל א' מהם כרי לישול וכדאי לוי דאיכא
 למימר דככל דבר שיהיו תשפ' אס' יקשר אותו וחלוקן אשפ'
 שיש כזה פסידא עב' הא שיהו וראוי ליה לק' ושה' שייך ביה
 תשעה דככל אחר אס' ודנה לקרוע מה שיש כירו אינו מפסיד
 הדכה ואפשר שיקרעו אבל שטר אס' יקרעו אותו אשילי אותו
 שתופש התורף אינו מעיל כלום לענין המזון ולאו כד חלוקס
 הוא א' לא חשיבין ליה באילן מה שתופש הוא ר' א' א' כיר
 שניה כלום וכמו שכתבתי ויהכל כדאמר הוא משום הכי אית ליה
 לר' יוחנן דלעולם חולקי' ודוק יפה כענין ותשכח האמת ע'כ
 כו' הגהרה ומה שכתב הרב דמדקאמר דכרי ר' אלעזר ולא
 הזכיר דכרי ר' יוחנן דסביר ליה דאמר דמחלוקת דכרי ר' ארוקיס
 נראה דכרי ר' אלעזר דאמר דמחלוקת דכרי ר' יוחנן דאש' יהיה
 בתורף או בטופסו כהא אמר' דכרי ר' יוחנן דאש' יהיה
 התורף קרוב לאחד יותר מלח' דר' א' א' ארוקיס בטופסו אחר
 ארוקיס בתורף דקא' ממזע' אבל בגונא אחרית' לעולם חולקי'
 ולא פליגי ר' אש' ור' יוחנן וכמו שכתב רמ"ז כן נראה לוי ודקרוקי'
 אחרים יש כאן באלו הדיונים עיין עליה ע'כ :

ב' עור שם בשור פשי' כ' המוצא סוכר בשוק בזמן שהמלכה
 מודה שנתנו ללוה ויחירו ללוה' הגהרה ואין לומר רכוש
 דילמא אית ליה למלוה עליו בעלי חכונת ועונה קמויא עם
 הלנה כרי להסגיד למלוה סלו' דהא אס' איתא דרוב המלוה
 לעשות כך הא יכול לעשות לו סוכר אחר ע'כ :

ע'ד ס' כתיב אינו מודה לא יתבאר ליה ולא ליה כראש
 דאשילי ומורה הלנה שלא בא לירו ועדין הוא חייב
 למלוה עכ' אין חתכ' אותו למלו' דהיישין לקנוי' וכמו שכתב
 לקמן בסמך הסוד כשמת הסלוס ואין לומר כאן דאס' ידנה
 הלנה יעשה לו שטר אחר מוזן הראשון וכן לקמן בסמך כשמת
 השליש דיה אינו יכול לעשות דהעדים לא יאמתמו בשטר כוס
 דהוי מוקדם ולא משו' נכשיהו דשעים ודוק עד כאן :

כ' עור שם הרב ומ' ואס' כמז' ביד המלוה סוכר משטר
 אחר משטוריתיו וכו' שאס' אחר ר' ירמיה אחר רב וכו' אלא
 כמחשק וכו' הגהרה איכא למדק דהאי לינכא דמ' סת'ר
 קנתו לקנתו דמעיקו' אחר אימלא כמחשק ונאח' אחר טע'ה
 אחר אמאי כתיב וקמאר ל' כתב ככתב סופר דאמרין כפרא
 איתרמי ליה וכתב אלא אשילו בהכתב ירו פסול כבר דילמא
 מיתרמי ואתי בין השמשות וכו' א' ל' ל' ל' ל' ל' ל' ל' ל' ל' ל' ל'
 ואולי דקרא משחק ליה שכתב פערפון כלי פריעה אשפ' שהיתה
 הכתיבה משום סכה דהיינו מה שאמר אחר כך ויתר כדאמר
 לי לומר דאיכא חסרון בשלשן הנמרא והויא הכונה הכי דאמר
 רב דאינו אלא כמחשק ואת' לראין וטענה יש לומר דכ'כ'
 פסול הוא משום דאיכא למימר סכה לכתיבתו ע'כ כאן :

ב עור

הכנסים שקנה העבד ועכשו יעשה קמויא עם העבד ויתן
 לו שטר שחרור ויכא לטורף ויעשה מהעבד ממה שתיע
 מהקמויא יעשה ממנו כן חורין כמו חצי עבד וחצי בן חורין
 ויעבור יום אחד ליומם אחד לרבו עד שישתכר ויז' כולו
 לחירו וכן נמי איכא למיחש כהאי קמויא שמה יש לארוך חלוין
 ואין להם לנכות אלא מהעבד ויה יתגלו אית השטר שחרור כרי
 להפטרין מחמ' קמויא שיעש' עם העבד כמו שכתבתי וכתיבת
 השטר לשכר אינו יוצא לחירו' דהא בטל הוא כשמת' דיוכל
 למיך כמו שאמר כמשנה שמה כתיבי היו ומלך עליה ועיין ע'כ
 כ' ע'ש מלוה ולוה שהם ארוקיס בשטר וכו' אס' אינו מקוים
 הל' כחמ' הגהרה ואס' אינו מקוים אמאי צריך שיהיו ארוקי'
 כרי שיהיה כאין הלנה אש' שיהיה כל השטר ביד המלוה ולא
 ככל כלל כיון שאינו מקוים כחמ' הלנה לומ' פרעתי מינו דאי
 כעני אחר מוויף הוא וז' דקס' הבי משום חלוקה האחרת
 דאס' הוא מקוים יחלוקו ועוד כדאינו מקוים הוא מחלוק' ר'
 וראש' דאש' אינו מקוים סוכר ראש' דחלוקן מאוס דאי ליה
 מוד' כשטר שכתבו אין צריך לקיימו ולית ליה דכחמ' לו פרעתי
 מינו דאי כעני אמ' מוויף ואין כאן תקום להאריך עוד ע'כ כאן
 כ' עור שם ואס' אחר אוחתוכתורף ואחר תושב' כזופס זה
 כוטל היתרון וכו' וכיז' שמי' היתרון וכו' הגהרה הכונה
 ללא חמירין התורף עדין מן השופס הרב מאד משל דהתורף
 הוא גילוי השטר וכמו שפירש רמ"ז דהיינו עם המלוה ה' ליה
 והמעות והזמן והטופס ליכא אלא שאר לישני דשטר דמה
 שכתב רמ"ז דגם בטופס איכא כל זה דיש בתורף משו' דמחורין
 מענייט של שטר כשיטה אחרונה הא הקשו ליה התע' דהא
 קימא לן דאין למדק' משטה אחרונה א' התורף שיה יותר
 הדכה והטופס אינו שיה כלום ליה אין שמי' התורף כמד
 הטופס משום דכ' שיה שזופס כמו התורף דכל כך נפסל אס'
 יתחק שיה אחת מן התורף כמו שאס' יתחק מהשופס לעולם
 הוא פסול וא' כ' כ' שיה עם כמו התורף ועד דאי שיימין
 ומעלין דכר השופס כטופס ג' איכא עדי' דשטר כל' עדים
 אינו שיה כלום וא' כ' מה לי בתורף דאיכ' ביה מלוה ולוה ותשות
 וזמן כיון דליכא עדי' כל' ולינו כלום אלא ודאי דכר השפ'ל
 אין שמי' אבל שטר שאין כו' זמן הוא כשר אלא שאין גובים בו
 מתעבדי וכיון דלא יתפסל כוונ' עכשו דאיכא זמן שיימין
 ליה וישול מאי דכיבי כרי ומשום הכי כשיש כוה השטר עדי
 מבורה דעכשו אס' לא יהיו עם עדי חתומ' דאיכא כטופס דאס'
 ולכו' אומות עדי חסירה שינכ' כעדי חתומה א'ל' השטר אש'
 דליכא עדי חתומה לא מיפסיל משום הכי כיון דנאכר כעדי
 חסירה ומשום הכי שיימין עדי חתומה וכו' ע'כ :

כ' עור שם ויש אומרים שחלקים בלא שבושה הגהרה
 כראה דיש קנת' דקרוק דא' מ' מ' פ' ב' נ' ל' יוחנן דאמר
 לעולם חולקי' וכו' והתבאר זה כוטל עד מקו' שירו מגעת וכו'
 ומאי קושא דשאני התם דמה שאמר שכוטל עד מקום שירו
 מגעת היינו משום דהאי שכוטל ג' כ' אינו כוטל א' כ' ב' ושה' אבל
 הכא כש' דכשכוטל הוא מטל כלל שבוש' אינו מן הדין שישול
 ע'ד מקום שירו מגעת ועיין ע'כ :

כו' הגהרה וכל דמש' הרב המניד על דכרי הרמבם דאולי
 גירסא אחרת וכלו היינו ל' שאינו גורם כמ' לא ור' יוחנן או'
 לעולם חולקי' ואינו גורם הקושא שהקסה כמ' ואשילו אחר
 ארוקיס בתורף וא' ארוקיס בטופס והתבאר וכו' וכיון שאינו פריך

ראש יוסף הרכות הלואה סימן סה קבב

נ עוד שם ומה שכתב רבינו אשילוי הוא כתביר הלואה וכו' אי איתא שפרע היה מוליק השוכר כדווכן במי מה שאת' אחר כך כמסקנת דבריו דבי אחי ליתבי ליה ושקיל זווי דאיכא למירק מה הכאה יש לו ללוה בהלכת מוכר שהוא מכתבת ירו הלל ואחרלו שהוא שאלו וכל זה מיידי בדליכא עדים בסוכר כפי מה שכתב הטור ויש לומר ליה דכתבו הלואה ואמר ליה כשתביא המעות אחתימא או מירי או מיר עדים ועיין ער כאן:

נא עוד שם ומה שאת' לא אם כן השטר שהשוכר כתוב עליו וכו' ונראה שרבינו גורם פרוש וכו' הגר' קרועי ופרומים הכל דבר אחר וגם הטור אחר זה כתב נכין קרועים וכו' עכ':

גב עוד שם בטור לא נרע וגובי כו' וירש' הגר' הרכונה בין שפרעים הירשים מה שיכו בין שאין יורעים דלעולם הסתמות הוא דהמרד' איון יורעים כמילי דלכהוין ודלא כיש אומרי' שכתב בהת' דאיתקע כיון שהשטר כמנהא בין שטרות הקרועי' ומשום הכי כתב הרב ודכיש שכתב וגובי כו' וירש' ופשה לנו כסכר' דרשוכה ונראה לי שהדיון עמו דהא בכל מקום אמרינן דטענין לירש כל מאי דהנה המוריש יכול לטעון וכל מקראי' הירש מרע כלום וכואו נמי אעפי' שמכח השטר כין ששטר' הקרועי' כיון שאם היה אכזהוין קיים לא היה ליה ריעותא כהאי שטר' והיה יכול לומר אירע שמכח שם כן כמו במחל' כשכיל וירש' וכו' עכ':

גג עוד שם הרב ר' אש' אבל לא מנחא עליו שוכר וכו' כיון ראינו יודע מה ט' כו' הגר' איכא למירק דאמאי נקט כלשונו בין שטרותיו הקרועים ויש לומר דקפס כן משום הירשים דאי אינו בין שטרותיו הקרועים ככל גובא הירשים נוכים ער כאן:

גד עוד שם בטור ואם עדים חתומים על השוכר וכו' הגר' אינו רואה שום חוק יותר בזים עדים לאין עדים דהא אין ה' עדים כאן הוא ליה חתימתיהוהו לבטלה או אפילו שהיו כאן כיון שאין מרעים כלום הוא ליה כאליו איון ואי משום שיש אליו ויאמרו שפרע הוא בלא שוכר כמו אם יכאו שני עדים ויאמרו שהוא פרוע באמרי' ואי מירי בשטר שיש בו באמות אפילו שיאמרו העדים שהוא פרוע אינו כלום כיון שהוא האמינו כשני עדים כשרים אין כזה חוק כלל על שוכר שאין עדים עליו כלל איון כהא אלא שירעין דאיכא עדים כש'ים יכשאל את פיהם מה הם אומרי' פרוע או אינו פרוע עדיפות הוא זה ולא חוק אם כן לא הוא ליה לטור למימר נא איכא עדים חתומי' על השוכר דנראה דיש חילוק ברין מליכא עדים לאיכא עדים ואולי דלא כתב הטור כן אלא משום מה שאמר אחר כך שאם השוכר מקיים שיחזירו לו הלואה ער כאן:

גה הגר' כמה שאמר שאם השוכר מקיים דיתמו אותו ללוה משום דאין המלוה מקיים איתו וכדא' שהיה השקידו כידו ולי קשיא כהאי טעמא דאין יתכן דללוה יחזיר השוכר ששם לו המלוה ויעקידו אצלו דמה נפך הלואה יש לו נאמכות על המלוה שהוא אדם כשר אם כן לא היה צריך ליה לשוכר ואם לא היה מחמין אותו אלא היה ירא מצמו שהיה מוכרע ממנו אפילו שפרע לו אם כן אידך היה מחזיר לו השוכר הא אפשר שהמלוה יקרעמ או יטרפנו ויתקע אח' שטרות שלמות וכו' עכ':

נו עוד שם ואם השוכר טר שלוש ואמר שהוא פרוע וכו' אפילו כאלו ככר ככר' הגר' זה יונח לו ממה שאמר כפ' זה כדור וכמו שאמר הרב דהיה איתתא אפילו אתחוק כבר ככר' וליכא מינווה היא כאלמנת משום דאיתותב לישנא בתרא דבעי מינווכמו שתרחה בסמין כה' אכלמה שיש לדקרק כזה הוא מה שכתב אחר כך הרב בפ' בהת' שאמר כן כתב בהת' בשער כ"ג יכו' וכיין דאי כעיי מסר לטורא ללוה או קודעו או שורכו כי אמר פרוע הוא נאמן דמשמע דמשום דאית ליה מינווה נאמן השליש אבל אי ליכא מינווה לא יהא נאמן השליש וזהו הפך מה שכתב הר' אש' והאי דוכא דהר' אש' כפיירא ליה לכעל התרומות וכמו שכתוב פ' דהא ר' אש' וכו' ואלו דהכא לא יהיב טעמא אלא לשטר שאמר דהא הימניה מלוה השליש מאי טעמא אמרינן דהימניה לשליש משו' דאם ירצה השליש ויתנה ללוה או יטרפנו וכו' וכיון שכן ודאי דהימניה לכל מאי דישאר השליש אבל ודאי השליש לא בעי להיות נאמן כמינווה אלא כנאמן ככל דבריו ונכלל גובא פכ':

נז הגר' גם מה שכתב הרב דמשמע מדבריו דאפי' מן השליש צריך שקודם לכן אש' דהוא פרוע לא דאיתו מקון לכהת' דישמע מדבריו כן דהא מה שאמר כי אמר פרוע הוא נאמן היינו כשהוא כחיי' אבל כשתהשש בר שכתוב בו דהשטר פרוע היינו אמריתו וכן כמי משמע מדבריו הטור דקאמר ואפילו מת השליש השטר כשר ואי מיידי דאמר קודם לכן דהוא פרוע מאי אפי' דקאמר הא לעולם אמר השליש כפיו שהוא פרוע וגם בהת' נקט כלשונו ואעפי' המת השליש אש' משמע כמו שכתבתי וגם הטור לפיל בסומן נה' ספיק' דכתב כן כפירוש שאין צריך בשמת השליש שיאמר קודם השטר פרוע ואל' שליש שמת וגם' מכתבת יר שליש או מכתבת יד אחר ששטר זה המוכח אצלו פרוע הרי זה פרוע הא כפי' שאיתרע השטר ועומד בחוק פרוע הוא מחמת השוכר לכדו כלל אמיר' השליש כלל ותמהיני מהרב שכתב כן משם דהמכס ולא כתב וכן כתב הטור והרב כתב שם כפי' הכו' שכן כתב בהת' ולא כתב שום חילוק מהטור לכהת' ועיין עכ':

נח הגר' ולפי שיטת הרב דאמר דמשמע מרב רין דאפי' מת השליש צריך שאמר קודם שהוא פרוע גב' אינו קושא' מה שהוא מקשה דמשו' הכי נקט נמי שיש כידו שוכר לאשמועינן ראע' שיש כידו שוכר עכ' השטר כחוקתו עד שיאמר השליש כפיו שהוא פרוע וכל זמן שלא אמר שהוא פרוע השוכר אינו כלום עכ':

נח עוד שם הרב ומש' ואם אינו מקיים יתקיי' בחותמיו וכו' לשון זה קשה כשני שאם כתקיים וכו' הגר' ויותר קשה לי על הקושי' דהא אין זה מירי' שהשטר הוא מקיים לא עכשו הוא שתיקיימו' אותו וכיון שכן הא אפשר שלא יהיה פרוע אלא שהושלם כידו מיר המלוה ולפיכך צריך השליש לברר אם הוא פרוע אם לא ואי כדבר הרב דכביכולין להתקיים החתומות אין השליש צריך לומר כלום מאי האי דכתב הטור ואם מת השליש לא יחזיר לא ליה ולא ליה ואמאי יתקיים בחותמיו ויחזירו ללוה אמאי בתם נאמר דאי מת דאין מחזירי' ואם תרצה לומר דמש' שאם מת דאין מחזירין כלל מירי' כאין יכול להתקיים זה אינו דא' אפי' שהיה חי לא יעשו ויאמר השליש דהוא פרוע אינו כלום וגם אמאי אין מחזירין אותו למלוה כיון דאין מקיימים אותו היה ליה מוויק' וה כראש ל' אבל מכל מקום כהא דאמרינן דלא עריף השליש ממלוה עגמ' לא ב 2 31 וכן

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סה

וכי כתב גם כן השור לעיל במאן נראה דאיכא למי' אררבה
למירך ניסא דיותר ראוי הוא להשתכחא מהל' דכסל' **ס**
הלוה כיון שגריך לפרוע אמרינן דלמא זיףי אכל השלים איכא
למימר דמה שאמר שהי' פרוע אומר אמת דמה לו לשקר
ואין אדם חושש ולא לזכותו שכתב הסור לעיל בריש סי' נ"ה
ועיין גם בהנהגה ע"כ:

ס הנהגה ונש כתיבת הרב דאמר דאם לא תקיים
או השלים כאמין יש להקשות מה שהקפתי דכיון דאם היה
כיר הלוה לא היה בא' אג' אומר שהוא פרוע לא עדיף שלם מוכיח
וכמו שכתב הסור כסמך דע' החתומי כל זמן שאינו מתקיים
הזה ליה כאלו. אין באין עדים כלל אם כן אמאי יש להאמין
לשלים ועיין עד כאן:

סא הנהגה גם תירוצ' השם מרבני הסור דאין מטעם
שכתבתי ועוד דאש'לו מתאיכא למימר ישאלנו לעדים אי הוא
פרע או לא וכו' ע"כ:

סב עוד גם הרב שטר שכתב' בו שזכר וכו' זל דלמכס
כפרק הנו' אס' מנכ' כתיב וכו' אפי' במקנת' הנהגה כרא'
ל' דמקנתו דאם היינו הכייר הכשל על השטר דאינו מקשה
משום הכי קרי ליה מקנתו ואפילו הכי הוא פסול עוד נראה
לומר דקרי מקנתו למקום שאינו מקום השטר דכפיו ככל
מקום הוא מקום השטר ולאחריו כבוד השטר הוא מקום
השטר אכל שלא כתב השטר מקי' מקנתו או רוצה לומר
מקנתו כנדרון או במקנתו של שטר וכו' ע"כ:

סג עוד גם כתב רבינו ירוחם ככ' ארוכו כי הוא הדין וכו'.
הנהגה ואין להקשות אמאי דאמרינן במרא' קימטין היונא
מתחת יד המלוה אינו כלום דאיכא אלא כמשחק דאני התם
דאינו בפניקסו דכפיקסו אין אדם כותב אלא האמת ועוד
דטעמא דהתם דאמר דילמא מתדמי' ואלתי בון השמעות לא
מייך הכא דאין לו לעקור שזכ' כו' מפקסו דתם פנקס
כתוב כיה עינינו אחרים ועיין לעיל בהנהגה עד כאן:

סד עוד גם כתבנו המחבר שאם כתבו ע"ה השטר וכו'.
הנהגה נראה רש"י כעל המירוט' דמה שאמר כנמרא
או אחר חיתום שטרות היינו דוקא כד' שכתב לאחר חתימת
העדים או יש לו דין האמר דאש'לו בלא עדי' איתרע שטר
דאין אדם כותב שום דבר שזכ' כיון שי' מאותו ג' כתיבת
השטר וכיון דחזינן דכתב ודאי דפרוע הוא אכל ע"ה השטר
שאינו כד' הכתיבה היה ליה כמו שאם כתב כמיר דלמא
דאמרינן אינו שא' כמשחק אכל שאר המפרטי' בוכרים ראינו
אלא אש'לו ככל מקום שיהיה איתרע ליה שטר' דאין אדם
כותב כשטר' שום דבר שאינו לנודך ופירוש אחר חיתום
שטרות דוצה לומר לכידושם אחר שחתמו העדים וזק' ע"כ

סה עוד גם כסור שאלה לאא האש' ראונו ופטר וכו'
הלכך אין בו ממש שאש'לו אמר לו כפני עדים וכו' הנהגה
איכא למירך רבאן שמע מרבני האש' דטע' עדיף הודאה
כפני עדים מכתב ככתב ידו והא' איכא חזינן ליה כתשיבה
הביאה הסור לקיין כסמין פ"א סייע כג' זל ש' וכתב א"א
כתשובה שאם הודה בכתב ידו שחייב מנה לפלוני וכו' רבולו
הא' לא היה עבד שלא להשביע את עצמו אם כן נראה משה
מרבני דאם הודה בפני עדי' יכול לומר שלא להשביע את עצמו
הודתי אכל אם הודה כפי' אין יכול לו זה אכ"כ עדיף מהודה
כפני עדי' וכל דאין א' קושא' דלעולם הודה כפני עדים עדיף

סז עוד גם הרב וכתב מהר' רוד כהן בס' האשכא וכו'
אכל כאימר שטר לך כידו מחול לך שמלתיו לך וכו'. הנהגה
הכונה דכיון שהלוה מודה שכל השטרות הוא חייב וכל כספיו
משועבדים לו ושטרותיו הוו להו כאליו הם נכסיו והיה ליה
כאליו הימון כירו' של מלוה וכותלו מתנה וקיימא לן דמקבל
על התחייבה שהוא המוציא וכו' הכל הוא המוציא וכו' ע"כ:

סח עוד גם הרב וכתב נמקי יוסף על מתני' וכו' שכל
שמצא שזכר בעדים על פד וכו'. הנהגה הא' עד דקאמר
צריך להית מחוק וכן כמה שכתב בס' האמה מלוה שהוציא
שטר חוכטעכו עליו שהוא פרוע ז"ל שסוהוא אומר שאינו
יודע וכו' עד כאן:

סח עוד גם הרב וכתב עוד כשם הריטבא גרסינן בתוספתא
וכו' אלא שניהם חולקים. הנהגה וקשיא לי כזה דהא
אמרינן במי שאמר ככתי' לטוביה נכסיו לטוביה ואי איתו תרי
טופיה אמרינן שורא לפירוט רש' למי שבראה לכד' שיש לו עמ'
יותר קידוח דעת ולפירוט התוס' למי שרוצה הדין ואם כן
א"ך

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סה סו קבג

אין קאמר הכא דחולקי' ואמאי לא אמרינן סודא ועיין לקמן
 בה שכיב מרע כדכרו הרב שהכיא האי קושיא כשם רבינו
 כהניס ותידין מה שתידין אבל כפי מה שכתב כאן הריטבא
 אינו סובר כו' דהא מוקי האי פטא דתוספתא כמותן מתנה
 ולא כחוב ונא שם הרב הכיא דכרו הריטבא כקונד יותר
 מכאן ולתת טעם לרבי הריטבא מאי שאל חוב ממתכ' נראה
 לי לומר דכשלא מתנה חולקיה משום דרין פסידא' לשום
 אחר מהם כמאנו וכיון שכן לא חשו חכמים לומר שיחלוקו
 אבל כחוב שאינו מייב' אלא לאחד אם יאמרו שיחלוקו אתי חד
 מהם ודאי לפסידא כחמון סגו ומשום הכי חשו חכמים
 ולא אמרו שיחלוקו אלא שיכולו' לנחות לכל א' ערטיכיא ראייה
 וכו' ודאי שבעל החוב כיון שיועדו וראה שאין כותבין לו כלום
 ויחדל ויטרו' להכיא ראייה שלא להפסיד כל ממנו וזה נראה
 לי כדכרו הריטבא ויראה לי שהריטבא סובר דהתוספתא
 פליג א' אמרא דין כדון זה דאמר דחולקי' כמתנה והוא ז'ל
 אינו מחלק האי חילוקא משום דכירא ליה כדכרו התוספת'
 אלא שגרי' האי חילוקא לפ' עין כדון שהוא ז'ל מיידי ואני לא
 ראייתי רבוי הריטבא כמקומן ועיין ובראה דלפירוט רש"י
 כגודא דהיינו לפי שדא' הדין שיש לו יותר קירוב דעת אי
 אפשר להכיר זו דאין כאן חביר משום הכי וחלוקו אבל
 לרבי התם יתן הדין למי שירצה כל' השקפה ואין נפקותא
 כלל זה נראה לי ע"כ:

סימן סו

א הלכתא איתיות אין נקבית' אלא בכתיבה ומסירה וכו'
 הרב כתב בעל התרומו כשער לא יסמן המודיע וכו' ויש
 תיחא דאין מי גרע וכו' הגהרה' ולי וראה דטעם
 הדאמר הוא דקמי' ל' הוא וכל שעבודיה מהכי ליה שיקנה
 החוב אבל מכל מקום על המוכר הוא מוטל לטרוח לנכות
 את השטר ואין על הלוקח דבר זה לפיכך יכול לומר לו הלנה
 לאו בעל דכריס דידי את ולזה גרי' האי לישא רייל דון
 והפסד לכשך ונראה דסבירא וכו' היה ויש לחוש לה ע"כ:

ב עוד שם כגור אלא מקח טעות הוא וכו' כתב הרמב"ם
 וכו' מפני שעיקר מקחו לראיה והכל כאל' הגהרה' נראה
 מדכרו הרמב"ם דאי היתה כונתו על הנייר לכד היה המקח
 קיים וקשיא לי דהא הויה כאן אונאה יותר משמית דהוי המקח
 בטל והכי פירש ר' שם כונת המקח וכו' לומר על פי
 גלותיותו וכו' אין לגזור ולגזור וכו' שנוהן דנדר הזה ליה בטול
 מקחו ויחזור הכיור והדמי' אמרי' אבל הלאש כת' כדכרו הרמב"ם
 דהוי הסעם משום דהוי מקח טעות לא שייך לומר
 אלא כפי טעמו של הרמב"ם דאמר מפני שעיקר מקחו לא הוי
 אלא לראיה ואם כן יש להקשות כמו שכתבתי ונראה לומר
 לדעת הרמב"ם והלאש דנראה מדבריה דראש' כיון לקבין הכיור
 דקנה והא איכא אונאה יותר משמית אלא טעמא דורהו
 מ'סוד דודאי דהמשנת' ה' כיון מתנה דמסתמא אין ארס' נותן
 כ'כ' חעות כשכיל הכיור וכו' דאי שרצה כוה לקנות האי שטר'א
 בחלו המעות וזה שזיה יותר ניתב' לו בהתכה ועיין לקמן
 בה' מכירה פומן ר'כ' כסעף' ה' המוכר את הגמל לא מכר את
 הכקר וכו' ושם תמצא מחלוקת כהאי טעמא דכתבתי דודאי
 אין ארס' נותן כ'כ' מעות ככיר' א' הוי מקח אי לא כן שאין

ה' עוד שם תרומה שכתב רבינו ואמילו אם מקרו וכו'
 והר' אי כש לקנות מידה רמובה וכו' הגהרה' יס' לראות
 דאמאי כש' אחר כך לקנות מידה כיון דאיכא כתיבה ומכירה
 אין כוונת' לקמן כלל ונראה לי לו דהכוונה כך היא דכיון דכתב
 שטר'א קני' לך איהו וכל שעבודיה אי אחר כך בעי לקנות
 מידה על קביית השטר ובהוא קניין רוב' לזכות ליה את השטר
 שצד דכיון דקנה מידה ליה כאלו מכר השטר כירו והיינו
 דאמר דמקר ליה דהוי הכונה בקנין זה רמובה ליה שטר'א
 היינו דמקר ליה ע"כ:

ו הגהרה' אבל מכל מקום נראה דזה חולק על מה שכתוב
 לעיל בסמוך בשם מקמי' יוכף בשם הרמב"ם דגרי' שיהיה
 המסירה של השטר כיד הלוקח קודם הכתיבה מן השעבוד
 וזה מה שכתבתי דכלקוחית הקבין הוי כאלו מסרו הפך מזה
 כתב גה' בשם הרמב"ם דכברא זו שכתבתי כתיבה הוא כשם
 הדאכד דקבין הוי כמק' מכירה והרמב"ם חולק וכן כתב רבינו
 האי ז'ל וכמו שהבי' סגור והרב לקמולכת שכן דעת העיטור
 ופסק כן ההלכה דלוינו מועיל הקבין מקום מסירה והרב
 כפי מה שכתבתי נראה כפי' לכן נראה דמה שכתב והרב
 אי בעי לקנות מנייה רמובה וכו' היינו לטטר המכירה דלפני'
 טלא ימסרו לידו אי בעי לקנות מיכיה וכו' והיינו במקום שבו
 כרסותו כאלו הוא כירו אבל שטר המכירה לעיל' בעי' היסור'
 ואינו מועיל קבין דבעינו קבין חסויב ואכתוב כוה לקמן בהאי
 מחלוקת' דהראב"ד והרמב"ם כפי' ע"כ:

ז עוד שם כתב הרמב"ם על יפסד שמת וכו' אינו לאמן משום
 מינו וכו' שאם אמר כן היה מתיר'א וכו' ולי' נראה דאיכא מינו
 דכשנוצ' אינו הפסיד כלום ואפשר שירוי' ויב' הכל ואם לא
 ינכה הכל ינכה מחביתו אינו מ'כירו ונאפשר שירוי' וינכה
 הכל ונס' אפשר שיתפ'ר עם הלוי' ויעשה קמיניא ואם לא ירצו
 להתפ'ר יניא' השטר ואין תפסיד כלום וא' לי דכתב כן מי'ס'
 דאחר

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סו

הרכ בראותו שלמכרת הדימון הפסדו רבינו האיו והפיטור
 פסק דלא כהראב"ד ולי הנעיד נראה דמכרת הראב"ד כביצה
 דקניית הקנין אלימא ככל דכתבא כמו שאמרנו אין אחר קנין
 כלום אלימא מילתיה דקנין ומאי חשיבותה ג' ש יותר מריבין
 ראפילו אם הדבר הפקדה בואח הוא כסוף העולם הוא
 פקנה ורכרי בהת לעיל שכתב בשם הרב' מינאם כפי הדרך
 הראשון שכתבתי בהנה"ס כדברי הראב"ד וגם כדברי הראש
 כתאבה שאמר וחזרו דהיו כמסירה הן כרכרי הראב"ד דלא
 כפי שיתנו קנין חסוב כדור דאי פכירא ליה דמסוס דבעינן כמסוס
 כדור ממש אם כן חזרו כמי אינו מועיל אם כן ודאי דכירא
 ליה כהראב"ד ואם כן מן הראוי למסוק כרכרי הראב"ד כיון
 שהראשעמד כשיעור ואפשר דגם הרב' מגא"ש יסבור כותיה
 כפימה שכתבתי ועיין באחד מן ההנהות דלעיל:

יב ע"ש בטור ככתיב"ה איכא פלוגתא וכו' אבל ר"י פסק וכו' .
 הגר"ה הרכ פסק כדרכי הדימון דמוכר כרכרי רב"ד בן
 מנא דאין גר"ד להביא ראיה וכבר תמהתי בהנה"ד דלעיל
 דאיך פסק הרב כרכרי הרמ"ם נגד כל אות הפוסקי שרומזו
 לעיל אבל מכל מקום נראה מפשט רכרי הרב המגיד דהרב
 כדנצ"ל והגאונים סוכרים כרכרי הרמ"ם דאין גר"ד להביא
 ראיה כמו שתרצה כדרכיו והביאו הרב כאן כמה שאמר ומ"ש
 טען שמעון שפרע וכו' ודוק ועיין ע"כ:

יג עיר שם כעיקר' ואין נכסים נמי אוב קרקע אף על
 גב דשאר מטלטלין נקנים אוב קרקע וכו' והוא שאר מטלטלין
 כמו נקנין בשאר קנינין או מקורה או משיכה או הגבהה
 ועם כל זה שטר אינו נקנה בהם ואם מאי האי דאזכ"ש
 ראובן דקונה שאר מטלטלין דהב"א אינו קונה בשטר וכדאש
 גם כן דאיכא למירק מאי חשיבותא דאוב וכו' מתר טוב יהיה
 אוב שאינו כדור ממסירה או משיכה או הגבהה דהיו השטר
 תחתיו דארכ' לא חויבן דהיו קנין טוב יותר ממה שהוא ביד
 ואין לומר דחשיבות האוב הוא משום רחויבן דתקנה הדבר
 שקנה באוב אפילו שיהיה כסוף העולם מה שאין כן בקניני
 הנזכרים דאין זה כלום דהא חויבן בקנין חליפין דשאר
 מטלטלין ג' נכסיה ככל מקום שהם ואם כל זה אינו מועיל
 קנין חליפין לקנות שטר חובו כרי לגבות בו וארכ' יש מחלוקת
 אי מועיל קנין חליפין במקום מסירה אי לא וכמו שכתב הטור
 לעיל בסמוך שהוא מחלוקת הראב"ד והרמ"ם וגם לומר ריש
 חשיבות בקנין אוב יותר מחשיבות הנזכרים דבקנינים
 הוב' י"ש שפסקה במסירה ולא במשיכה ויש שנקיים במשיכה
 ולא במשיכה ויש שהגבהה ולא בלא אבל אוב הכלל שיה' וגם זה
 אינו דגם בקנין חליפין דכ"כ כלל ענין לא חזינו חשיבות באוב
 יותר מקנין חליפין אלא זה שבקנין חליפין אינו נקנה המטבע
 אבל בקנין אוב נקנה המטבע וכיון דבקנין אוב יש החשיבות
 דאין בקנין הנזכר וגם יש בו חשיבות שנקנה בו המטבע
 מה שאין כן בקנין חליפין משום הדי מהני לענין שנקל השטר
 וכל מה שכתבתי כפי סברתו של הר"ף דאמר דקנה שטר חוב
 באוב ועוד נראה לי דאזני אוב מש' אר קנין דבשלמ' בשאר
 קנינין יש ממש בענין הקנין כנון מסיר' או משיכה וכו' ולנוקת
 כדור דבר הפקדה וכו' בקנין חליפין הא איכא שטול' הדג
 הסוד' ומחמתו נקל הדבר הקנינו מה שאין כן באוב דבשכ"כ
 דבר הקנינו באוב אין בו ממנות דהא לומר לו שיקל המטלטלין
 אוב

דאחר כך לא ית' יכול להוציא דאעפ"י דאינו ר"ל נעסיר כלום
 מכל מקום אינו רוצה שיהיה בחזקה דכפרן ומשקר עד כאן:
 ח' הגר"ה גם נראה מכאן מדברי הרשב"א דסבירא ליה
 דלא כהרמ"ם דרית ליה דכאמ' אדם לומר היה לי ואבד והבי
 כתב הר"ם בא לפשות ממש' דלא כהרמ"ם וכן הדימון והראש
 ור' כלהו ככירא להו דלא כהרמ"ם מהר"ם שפסק
 ההלכה כדרכי הרמ"ם נגד כל הפוסקים המפורשים ואחרים
 עמהם עד כאן:

ט עוד שם הרב ובתב עור כתובה כל שהוא אומר לעדים
 לכתוב ולמקור ולכתוב ללוקה או למלוה וכו' . הגר"ה כפי
 פשט רכרי השאלה והתשובה כראש דהכי הוא פשוטו דמירי
 כאחר שמוכר מדה או בית ללוקה או כאחר שרוצה ללוות
 ממלוה מעות ואמר לעדים כתבו ומסרו השטר ללוקה או
 למלוה או לאחר וכו' או שיתנו לו להלוכו וכו' ככלוה השטר
 של לוקח או של מלוה הוא ואין גר"ד כרי לקנות האו שטר
 כתיבה דהא השטר של קונה ולא של מקנה אבל אי אמר לעדים
 ככתבו ויתנו לי כה"א גר"ד כרי לכותב האו שטר כתיב ומסירה
 ואני תמיה דאי הו הכונה זו מאי האי דקאמר דאי אמר שיתנו
 ללוקה או למלוה וכל שאר החלוקות דלא כפי כתיבה ומסירה
 ודאי ופשיטא דלא צריך דמהיכ' תיתי דכש' ותו אפי' כשאמר
 שיתנו כדור השטר עד שיתרנה עם הלוקה או עם המלוה
 ונתרנה אחאי צריך כתיבה דהא השטר כס' הלוקה
 והמלוה כעשה אלא שאמר המלוה או המוכר שצריך שיתנו
 את השטר כדור עד שיתבע ויתרנה עם הלוקה ואם כן
 אחאי צריך לזה כתיבה וה' לא שמענו וארכ"ה מפשט רכרי
 הטור לעיל כסימן כ"ה כעיקר' לא משמע כן כהא דאמר
 והשי' שאר לא לזה משלם וכו' שלא וכה כהמלוה עד שינא
 מתחת יד המתחייב דנראה דכשינא מתחת יד המתחייב
 קנה את הלוקה והתם מירי שזה הלוח שיתנו את השטר
 כדור וכו' ועוד כיון דמירי כשטר דלאו אקנייתא איד' ויכלו
 העדים לתת השטר כעדים כיר הלוה והא אין כותבין שטר
 ללוה אלא אם כן מלוה עמו רשמיא כתיב ללוות ככתב ולא לזה
 עד תשרי לך נראה לי רמה שאמר לכתוב ולמקור ללוקה או
 למלוה הכונה היא זו ריש לו שטר על ליה ומוכרו ללוקה או שיש
 לו מלוה אחר והשטר שרונה למכור או למסור למלו' שלו עשאו
 הוא מנהי לעדים שיכתבו אותו על סמו ומסרו ללוקה או
 למלוה שלו כהא קאמר אלו החלוקות דכיון דתחלת כתיבתו
 אומר לעדי' שיכתובו וימכרוהו ליד הלוקה או למלוה שלו לא
 כפי כתיבת שטר אחר כדי לקנותו דהא אין שטר זה של מקנה
 אלא של קונה כיון שהוא לא וכה כוכלל אבל כשאמר שיתנו
 לו כדור והוא יתנו ללוקה או למלוה כשירנה הרי וכה כו והיה
 ליה ככל שטרות דעלמא דצריך בקנייתן כתיבה ומסיר' וכפי
 זה אתי שפיר לשון קונה ומקנה ונע ועיין לעיל כסימן הנזכר
 וגם לשון הדרך צריך עיין מה היא הכונה בזה שאמר דהא
 כשטרי דלאו אקנייתא וכו' ע"כ:

י ע"ש כתוב כתרומ' הדשן סי' ט"א דהשטר וכו' ולכל שיתבעו
 וכו' בלא כתיבה: הגר"ה ואם כן כשטרות שלנו דכתוב
 כהם וכל היזכירא שטר זה לא כפי כתיבה דהא מעיקר' שעבר
 עמו לזה זמניא וכדומה לי שלא נהגו כן ונע' עד כאן:
 יא עיר שם כטור כעיקר' דואם כתב לו שטר מכירה וכו'
 כתב הראב"ד שנקנה דקנין חליפין וכו' והרמ"ם וכו' . הגר"ה

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סו קבר

ראיה על גוף השטר ונזכה הלווקח מן הלוואה אבל הכא שכבר פרע הלו' למלוה וצריך הלווקח להוציא המעו' מיד המוכר כהא נקרא המוכר מוחזק והיו הלווקח המוכר מחברו עליו הראיה ורוקן שפיר ככל מה שכתבתי ע"כ :

יו הגררה כפי דכרי סרב הויא הכונה הכי טעמיה שלא מכר ולא נתן וכו' נשבע היסת שמעון שהיה הלוואה ונכטר דלוי אחר שלא מכר כלום לראובן אבל טעון משמעון שיכרע לו שערין לא פרע ושמעון אומר שכבר פרע לו או יטבע שמעון שפרע ויפטר דכיון שאינו יונא השטר מתחת יד לוי המלוה אית ליה להדמכס דכאמין הלוואה נשבע היבט ונכטר ונכמו ההוא דינא דכתבו דכיון שאינו כפ"ד ויחד מדיוקים דכרי הרב המגיד משום דקאי האי טענה למה שביים לו הדין לזכות מה שלא כפרע לרכרי הרב דצריך לומר דקאי על מה דלאחר לוי ונכטר ונשמעון אומר שכבר פרע וכל זה אינו כספר ועוד כראיה לי דהא דינא דפ"ד אינו רומה למה שכתב כאן דהכא או השטר הו' דראובן הלווקח או דמוכר דאיכ' טענה כימה' אבל לעולם לא איתרע שטרלא אבל התם דיונא השטר מתחת יד אחר הוא רוקא דאינו יודע מה טיבו של אותו שטר אבלו שמה הפקידו המלוה רכלו או הלווה נס אגטר שמיירי דאחר שגזאו וכו' משו' הכי אתרע השטר אבל הכא מאי טעמ' איכ' להקריע את השטר או הו' השטר דמוכר או רוקח הלוואה אינו בכנס כהפך כלל ורוקן שפיר ע"כ :

וע' עוד שם כטור אבל ר"ח כתב שצריך להביא ראיה וכו' וכן כתב א"א הרא"ש הגררה וצריך לרדק דלעיל כסימן ס' כתב הטיור לרעת הרא"ש דשטר' בכלל מטלטלין הם לענין שנקנין באובד וצ"ד לומר דיש חילוק בין קנין קנין השטר לנכטר דלשעבוד מהני אובד לטחית אבל לקנין לא והכי כתב הרא"ש בתשובה הביאה הרב בכמין ע"כ :

וע' עוד שם הרב וכתב בעל הת' כשער לא שרע הרא"ש כרע הדין וכו' ומכל מקום מסירת השטר ויתר טוב הגררה כונה כימה שאמר דמסירת השטר ויתר טוב הויה פס האוב דאעפ"י דאוב לחוד מהם עב' צריך מסיר' השטר לפי הטעם שכתב' ויהי כונתו דמסיר' השטר ויתר טוב הו' הכי דקמית השטר שים כה מהירת השטר עמה וזה הקנין ויתר טוב מהטעם האמור דהיינו בכתובה ומסירה דלא כני בכתובה לחודה אלא צריך גם כן מהירת השטר עמה וזה הקנין ויתר טוב מהטעם האמור ע"כ :

ב' עוד שם הרב כתב הרא"ש בתשובה כלל ע"ו סימן ג' אף לרכרי ר' מוכר' מורה דשמשבד באובד וכו' אף אם נתנו שמעון לאחר נזכה ממנו הגררה מה שגובה אינו אלא גוף השטר אבל לא לנכות ממנו המעו' מהלוה רהוא לא קנה כשעבוד זה אלא הנייר שהוא כמטלטל אבל שעבוד של שטר דהיינו שעבוד קרקעות לא קנה ואם כן אשפי' שהוא נזכה גוף השטר מכל מקום אינו נזכה ממנו מן הלוואה דלאו בעל דברים יודי הוא אם לא משום דרכי נתן אף לא יהיה לו ממון לפרוע ועין ע"כ :

בא' ע"ש הרב ומ"ש אף לפי דבריו פירש א"א הרא"ש וכו' בעל הת' דמות כשער כ"א חולק ואומר דכאוב קנה באמיר' כלל וכו' הגררה ועין שם בדרכי הרא"ש דרכי כה"ת הסעטמן דכרי הרא"ש ועין שם :

בב' עוד שם הרב כתב כמין יוסף בסוף כתר' וכו' ודר' דכריו שהוא כן וכו' דאינו כאמין אפילו כלפי בעליו וכו' הנהה

אובד הקרקע שקונה ואין בענין קביית המטלטלין שום דבר של מטלטלין של ממשות זולת הדבר זה כראה לי וכן בענין קנין שטר דהיינו השעבוד הו' דכר כאין כו' ממש ונכסה כקנין הדומה לו ע"כ :

יד עוד שם סעיף יב לפיכך ראוין סביה מצא וכו' ישבע לו ואחר כך יגבה ראובן הגררה ואם לא ידעה לו ליטבע לא יגבה ראוין משמעון דהא אומר שפרע ללוי ולוי יש לו ליטבע וכיון שאין רובה ליטבע אף לו לשמעון לפרוע ונס חלו אינו כפרע דהא יאמר לו לו אין כעל דברים דילי את זיל לבי כעל חוכך ויתר כראה לי מן הראוי שגבה מלוי כיון שאין רובה ליטבע ואמר לו ראוין כר' לי מה שמכרתי וכיון שאין אתה מכרר אין לי על שמעון כלום והמקח אינו מקח זה היה נראה לי אבל מדברי הרב המגיד נראה דאם לוי אינו רובה ליטבע דאשילו הכי אינו נזכה ממנו לראובן דהא קאמר נאם יא ראיה שמכר ולא רכה ליטבע אף על פי שלא הורה שפרע חייב לשלם ללווקח והאי חייב לשלם רקאמר היינו לו לראובן דכראה דרוקא אם ע' ראיה שמכר כהא אם לא ידעה ליטבע משלם אבל אי אין ראיה על המכירה לא ישלם לו לראובן ומשום הטעם שכתבתי ורוחק ע"כ :

טו עוד שם הורה לוי שפרע ושלם לו לראובן הגררה כראה לו ראעפ"י דכשהורה לוי שפרע לא היו לו מעות ללו' לפרוע והוא דכיון דאין לו מעות לפרוע לראובן שלא יהיה כאמין לחוב לראובן עכ"ל קא אמרינן דהוא כאמין ולא יפרע משמעון דתיטובן לי ממה שאמר כמין דהוא כאמין שפרע אם לא ישבע לו שלא יגבה ראוין וכן לומר רמה שכתב לומר דכרוע הוא הו' משו' מינו דאי כפי מחיל דהא לענין אי מחיל שטר שמכר ואין לו ממה לפרוע רלא הויה המחילה מחילה כיון שהוא לחוב את חברו וכן כראה ממה שהבי' הרב לקמן כס' תבואת הרא"ש וגם למה שכתבתי מעיקרא דסו' כאמין דתיטובן לי וכו' כראה נס כן דאשפי' לומר דהיינו דוקא כשמעון אומר שפרע ולוי יטבע אבל אם לוי גם כן הורה לרכרי שמעון מחו' בקמית ולא יהא כאמין בהודאתו ונפרע לו משמעון כיון שאין ממון ללו' כשהורה ואשפי' לומר דאיכא כלונתא בעיקר הדין או כשמחל שטר חוב שמכר ואין לו מעות לפרוע ללווקח אי יבול למחול אי לא דלהדמכס יבול למחול אבל לרכרי הרא"ש אינו יכול למחול ושפי' ע"כ :

יו עוד שם טעון לוי שלא מכר ולא נתן לו שטר זה נשבע היבט ונכטר הגררה כפי פירוש דכרי הרב המגיד הויה הכונה הכי אף טעון לוי שלא מכר ולא נתן ויפטר מלפרוע לראובן וכמו שכתב הטעם ה' ענמו דאעפ"י דמוכר הרא"ש דמי שיש שטר בירונואמר שמכרנו ואכר שטר מקחו דאין צריך ראיה היינו דוקא לגוף השטר וכדי לינכות מן הלוואה כל זמן שלא פרע קודם למלוה דאין צריך להוציא שום דבר מיד המוכר אבל כל זמן שהמלוה כפרע מהלוה דעכ"פ כא הלווקח כד' להוציא מיד המוכר המעות לזה צריך ראיה וכל זמן שלא יביא ראיה אינו נזכה כלום ומשו' הכי כתב ה' הרא"ש יא ראיה על המכירה אף עפ"י שלא הורה וכו' חייב לשלם ללווקח דכיון דאיכא ראיה על המכירה אין כאן טענה לומר לא מכר וכו' וגם אין להקשות דהא קאמר ה' לעל' ואעפ"י שהמלוה טעון שלא מכרו אין חוששין לרכרי דאין זה כלום וכפי מ"ש דהתם הלוואה עדין לא פרע וכיון שלא פרע הלווקח אין צריך להביא

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סו

הגדה איכא למידק כשהוא לעצמו אמאי אימ כחמלנבי
 בעליו כמענו דמי בעיקלמיה וט' לומר דאם כן אין לרבר
 תקן דכל אדם שיתא כידו סדר לשלימות או לפקדון יטעון
 לקחתו ויהיה אחרו שגריך להביא ראיה ואין זו הברח דמה
 שגריך להביא ראיה הוי דוקא לנכות מהלוה אבל כגוד בעל
 השטר עצמו אינו גריך להביא ראיה לשיכר גריך לו כיטע' כ
 ב' עוד טע' בטור עיף יד כתב הרב רבינו עיניה דשטר
 שכתוב בו קנין נקנה במאירה וכו' הגדה פירוש שאין
 כתוב בו אלף בענינו ערוך התומים מטה אך הוא אמת שמכר
 פלוני לפלוני קרקע פלוני אבל הקנין לא נעשה כשטר ענמו
 אלא בקנין כבוד או כשטר קניניו אינו אלא ראיה
 לומר שסנה כמותו קנין כזה ממלוקת ה' ישיבה והראש
 דלה' ישיבה אפילו שטר זה קונה בכתובה ומאירה דאפ'
 ללא היה הקנין כשטר ענמו ע"כ תקנו חכמים שיהא קמי
 כמו שטר מוכרע' אמאי ראש' דעיקר החוב לא היה אלא מבח
 ההלוואה שהלוה לו על פה ולא מכה השטר ועכ' קנה השטר
 והחוב הכא נמי כהאינונא' אבל הראש' כבירא ליה כיון דאין
 עיקר הקנין כשטר ענמו אינו נקנה בכתובה ומאירה כיון
 דלוקח דלאו' לא קנה הקרקע כהאי שטר' אך יקנה לוקח
 האחרון כיה וכדאה לי דלרעת הראש' אפילו סיכיר לגור על
 פ' גלותו אינו קונה משום דרעתו היה כשק' השטר' לקנות
 גם כן הקרקע ועיקר קנייתו לזה היה מכוין וכיון שלא קנה
 ה' זה לא קנה גם כן המיד דאין קנין לחאפי' וכמו שכתב לעיל
 בטור עיף' אמנם הדמיון שיון לעיל כמה שכתבתי בהנהגה
 וכדאה לי דהוי שטרי ריון כולם הם שטרי ראיה ואיכא בהם
 עלונמא דה' ישיבה והראש' דלה' ישיבה אימ מכרם שטריים
 אבל להראש' אין קנין בכתובה ומאירה כיון דאין נעש' כהם
 הקנין ולא נקנה בהם הקרקע אלא כשאר קנינין עיין ע"כ:
 בר הגדה גם כמה שכתב הראש' וחילק משטר ראיה
 של חוב משום דכמלה לא שייך קנין אלא ממון שהלוה ע"כ
 וכו' אלא שהשטר שכתב נכתב לנכות בו מתעבד' וכדאה
 מדבריו דכיון רט' לזה שעבד' נכסים כזה השטר' אז כן זה
 מכר לו גם כן וכמו ש"ס כז' לראשון לטרוף בו מתעבד' כן
 יש לזה כח לטרוף בו וזהו מה שמכר לו ואם כן שייך מכירה
 בזה השטר' שיקנה השמ"מ שהיה יכול הראשון לענות כשטר
 ענמו ונעשה כשטר וגם קנה החוב בתקנת חכמים והשעם
 שכתב הראש' שפירש' אין מעות לתלוה וכו' אינו יכול להביא
 מעותיו מן הלוה לפיכך תקנו שיהא יכול למכור הלוואתו ומה
 שכתב אחר כך וכיון שקנה החוב קנה גם כן שעבוד הנכסים
 דכדאה דדברים הללו ההספק האומר דש' קר' אמ' דכמסירת
 השטר קנה השעבוד ואחר כך אמ' וכיון שקנה החוב קנה גם
 כן השעבוד הכונה הויא הכי דמעיקרא כתב חילוק שיש בין
 שטר חוב לשטר' מכר וקאמר דכשטר' ראית' מכר' אין ללוקח
 שטר חוב כלל כיון דגם לוקח דאשון לא היה וזהו כלל
 אבל כשטר חוב הא' יש לו לחוב' וכו' כן שטר' ממנו מתעבד'
 וכיון שכן כשמוכ' ללוקח זה השטר' קנה הלוקח כיון דיש כח וזהו
 כשטר' ומה שיש לראשון דהיינו השעבוד מכר' לשני ונשתעבדו
 ככהו הלוה ללוקח אלא שאין לקיחה זו כלום כיון שאימ קונה
 המלוה אבל מכל מקו' שייך שפיר קניית' השטר' מחז' השעבוד
 לזה קאמר וגם קנה החוב בתקנת חכמים וכיון שקנה החוב
 קנה לוגם כן השעבוד מחמת השטר' כמ' דמה שהיה לראשון

יש גם כן לשא' אבל איכא למידק דכשטר ראית' של מכר' כמי
 משא' ה' דעל פה נכתב לו מחמת' הקנין על הקרקע והשטר
 של ראובן כן מהני למשעבד' ויחויב' נ"כ דכשמכר' יש תקנת
 חכמים למכור שטר' של מכר' וכמו שכתב הראש' דכיון שתקנו
 כשטר חוב תקנו נ"כ כשטר מכר' נ"כ א"כ איכ' תק' כמכר
 כמו ש"ס תקנה כחוב ושעבוד נ"כ איכ' כשטר' של מכר' כמו ש"ס
 בחוב וט"כ אמאי לא קנה כשטר' ראיה של מכר' מחמת' השעבוד
 כמו כשטר' ראיה של חוב מחמת' השעבוד וכו' ויז' לומר לזה
 דכשטר' ראיה של מכר' אין בו שום שעבוד דהא קיימ' לנכמו
 שאמר רב דהזכור' טרהו כעדים הרום טורף מתעבד' כמי דאין
 כן כמז' שאין גריך לשטר' לטרוף בו מתעבד' כחוב' כמז' דאין
 השטר' מועיל אלא לראיה כלכר' כבודו הוא אלא כפי' אדם כיון
 דלענין' שעבוד מועיל אשלו' כעדים לכר' מהני ועיין עד כאן
 כ"ה הגדה וכדאה גם כן דאימ' לר' דהשטר' של המלוה
 הראש' דענין קמי' השטר' היינו מפני השעבוד אבל ההלואה
 שכתבתי לו ע"כ ואינה מכה השטר' הוא אלא משום תקנת
 חכמים ומכא' דהשטר' לא מצלה ולא מוריד לענין מכירת
 החוב ונ"כ מלוה ע"כ אמאי איכ' תיקנת' אלא כמעמד' שלשתן
 כיון דהכא הכתי' והמאירה לא כפי' אלא לענין' השטר' דמסור
 השטר' כידו אבל לענין' ההלואה הבתיכה' יכתוב' לו קנה
 הוא וכל' שגבוריה' וכו' אז לענין' ההלואה ומשום' הבי' לא קנס
 ה' ישיבה כל' זמנא' לא משא' ומאירה לכר' אפ' דגריך כתיב' ומאירה
 ח"כ אמאי לא בקיית' מלוה ע"כ בכתבתי' סיכנתו' לו קנה הלוואה
 זו וכל' שעבורה' כיון דהמש' רה אינה מעלה ומורד' נחוב וכדאה
 לי לומר' כדוחק' דהכא שאפי' כיון דשיך' מכירה' לענין' השטר'
 תקנו גם כן מאירה' כהלוואה' אבל כל' זמן' דל' כמאירה' אפ' אפ'
 קמיה' ודוק ועיין ע"כ:
 כו הגדה הוי יודע' דיש' הגר' כן מכיר' שטר' חוב' למכירת'
 שטר' מכר' דמכירה' שטר' חוב' אינה מכירה' גמורה' ויכול
 לחזור' ולמחול' והטעם' משום' דמכירה' לז' מכיר' שטרות' דרכן
 היא דמדאורתא' אין כל' מכירה' כלל אבל במכירת' שטר' מכר'
 כיון שזכרו' אין יג' לחזור' ולמחול' שעבודו' למכר' ראשון' אלא
 הוא כ"ש' לוקח' שבו למכור' או לנותנו' כמתנה' וכן כת' הראש'
 בפסקיו' וכדאה' הטעם' דכשטר' מכר' שקנה' הקרקע' גם כן אם
 ירנה' למכור' לאחר' יכול' למכור' וכו' שכתב' אין כח אחר'
 כך להביא' מידו' אבל' כהלוואה' אינו כן כידוע' כדמז' ליתנו'
 או לזכור' לאחר' ראין' כידו' לנכות' חובו' מן' הלוה' דדילמא' לא
 ירנה' הלוה' לפ' וע' לזמנא' כן כיון שאין' המעות' כידו' ואינו יכול'
 לעשות' כהם' מה' שירנה' חש' כבדק' דכדמז' הוא עומד'
 משום' הכי' הבא' יכול' לחזול' כשטר' חוב' אפ' אש' כבר פרע'
 לא ויעיל' לו מחילה' כלל' דהא' השתה' חוב' שטר' כלל' דהא' כחול'
 שצבורו' ממ' כל' ומן' שלא' צר' יכול' לחזול' אבל' מכר' לא כיון'
 דחיר' עומד' כדמז' לעשות' בו כדמז' וכמז' ע"כ כיון'
 כו' עוד טע' כשטר' לוקח' שקנה' מהלוה' שטר' חוב' ש' לו על'
 הלוה' וכו' נכשע' הלוקח' שלא' אמר' לו המוכר' בלוב' הגדה
 איכא למידק' ראש' לא כתב' כן' המחלוקת' של הטע' כמה
 שכתב' ה' יהודה' ברנלוי' דאמ' דהיוש' נכשע' הבא' כמי' נחמ'
 דהיוש' נכשע' כמו' שאמרינן' כשאר' שטר' דעלמא' דהיוש' נחמ'
 נכשע' שלא' פקדנו' אבא' ונש' סכא' לפרע' מיתומי' אחרים'
 דהוי' טענת' שמו' וכדאה' לי לומר' דכאן' לא כיון' האו' מחלוקת'
 דלקמן' והרב' דכ' יהודה' ברנלוי' יורה' דהכא' נכשע' הלוקח'
 ולא

ראש יוסף הרבות הלואה סימן סו

קבה

ולא היורש משום דאי הוה הא שטרא כיד היורש עמנו לא היה יכול לנכות אותו משום דכיון דכשמת הלואה לא היה יכול המלוה לפרע אלא בשבועה וכשמת המלוה קיימא לן דאין אדם מוריש לבניו ממון שהוא חייב עליו שבועה אם כן היורש לא היה יכול לנכות הא שטרא אפילו בשבועה שלא פקדתי אבא והבא מאי רבבה הלוקח היינו משום דעיקר שטרא שפטר לא היה על המלוה אלא על הלוקח ומה שצריך לישבע המוכר היינו משום דיכול להחול וכמו שכתב הרב ואם כן אין יכול לומר כאן דישבע היורש וכו' ובה הלוקח ואי פטילי כשהוא כידו אינו כאן בשבועה כדי לנכותו כל שכן השתא ועוד דנדאה דמחמת שבעתו השטר עבה והוא העיקר ואם כן כמנהג ראש מוריש לבניו ממון שיש עליו שבועה וזה אינו ומי שחומר להטעם דהבא הוי משום דהני שמהא שלא כדקדוק אמרו וכמו שכתבתי ע"כ:

בב הגדה ומה שכתב שאם המוכר ערין חייב גם הוא צריך לישבע קודם שינכה הכנסה דכיון שהלואה מת אין אנו יודעין אי פרע למוכר אי פרע ללוקח לכך אמר גם הוא דהיינו המוכר צריך לישבע שלא פרע לו הלואה וגם הלוקח צריך לישבע שלא פרע לו הלואה ואע"פ שהלואה אינו מוכיח כן שהרי דברים אלו באים על מה שאמר שישבע הלוקח שלא יאור ליה המוכר כלום ושלא ירע ששטר זה פרוע על זה אמר שאם המוכר ערין חייב צריך גם הוא לישבע ועיינולי היה דלומר דמה שאמר גם הוא צריך לישבע היינו לומר דלאו דוקא כשמת המוכר צריך לישבע הלוקח ששאל בפרע כבר המלוה אבל אם היה המלוה קיימא ואמר שלא יפרע הבא אין צורך שום אחר מהם לישבע דהא כפירוש אמר שלא כפרע ליה אמר דגם צריך לישבע ודוק ע"כ:

בג עוד שכן כמי אש הלואה קיים וטען שהיא פרוע וכו' ישבע ונזכה הלוקח הגדה וכתבא שיטעון הלואה ויאמר ישבע לי המלוה אבל אם לא יטען אש פרעתי אין כד משביעין ליה אלא אומרים לו בית דין זיל פרע ליה דהא יש כבודו שטר מקויים עד שיטען הלואה עמנו שרובה שישבע לו המלוה או משביעין ליה בית דין וזה הוא החילוק שיש בין פגום שטרו לזה דכפגום שטרו אף על פי שלא יטען הלואה ישבע לי אלא שאמר פרעתי בית דין מפהיטען ליה מה שאינו כן הבא אלא צריך שיאמר ישבע לי המלוה וכן כתב הדמכם לעיל כהע"ף זכ טען שמעון שפרע ללווי ואמר ישבע לו לוי ישבע לו לוי ואמר כך ינכה לאוכן ע"כ:

ל ואם מת הלואה קודם שלקחו אינו נזכה אלא בשבועה הגדה הטעם כמו שכתבתי דכיון שמת הלואה בחיי המלוה הא כתחייב המלוה שבועה כמו ששיימו הבא לפרע מכספי יתומים לא יפרע אש בשבועה וקיימא לן אין אדם מוריש ממון שהוא מחוייב עליו שבועה לבניו והוא הדין למוכר ללוקח שאינו יכול לנכותו ומשום הכי אפילו בשבועה אינו נזכה דאין אדם מוכר ממון שיש לו עליו שבועה לאחר וכבוד הוא עד כאן:

לא עוד הרב לוקח שקנה מהמלוה וכו' ואם כן לא ינכה זה כיון דלימי למוכר הגדה ואין לומר דהבא מיירי שאמר שמכר השטר מת המוכר ואחר כך מת הלואה דהבא אין שייך לומר דלא ינכה כיון שאין המוכר כאן דדין זה לא שייך אלא כשמת ליה בחיי מלוה דאין אדם מוריש שבועה

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סו

אכל הכא דמיירי שאמר שטר חובו ולקח הוא כבר המעות
לא סייק כאן לומר דכמוהו יפטר יותר משיאמר פרוע
דכשאוהו פרוע הוה כחומר וזו מחיל אינו מחביר בלש
ודוק ועיין עכ"ל

על הגדה אכל מזה מה שכתב רמלמה וכול למחול כן
שהוא בידו שלא מכרואל שחייב לאחרים בין שמכרו פליג על
דברי הראש שהוא סובר דהמוכר פטר חוב וכן לאחריו אינו
יכול למחול וכמ"ל לעיל בהנה' אבל כמ"ל דכשהמכר בידו שלא
מכר דיכול למחול אעפ"י שחב לאחרים הוא כדברי הראש
דהקשה לשל כ"ה דיהא נאמן לפרוע או אימח' כמינו דאויכע
מחיל ליה משמע דסבירא ליה דכשהוא בידו שלא מכרו יוכל
למחול אף עפ"י שחב לאחרים ונריך אס כן לתת חילוק אהאי
קאמ' ס' הראש דיכול למחול כשהמכר בידו והכל לא כשמכרו
וכראה דכשלא התם מלא הונאו מירו עדין הוא פלוואס כן
יש כח ביד לעשות כדנזנו אבל הכא שכבר מכרו והונאו
מירו אף כל כך כח חוק עליו שהיא יכול למחול כיון שהוא
מפביר לאחרים ודברים אלו מרוחקים דכיון דמן הרין יכול
למחול אלא שמפני שלא יפטר לאחרים הוא שאמר שאין יכול
למחול אס כן התם כמי נמא הכי דכרו שלא יפביר לאחרים
לא יאה יכול למחול וכפרט דנראה לי דהתם כפי הדין אינו
יכול למחול וכמו שדקדקתי לעיל על קושיא הראש דאך יכול
למחול כיון דמן הרין חייב למלוא של מלוה שלו מדברי נתן
ואס כן אירי מחול מה שאינו שלו דמאירית הממקוהו מהמלוה
ראשון וכמו שכתבנו דבר דיתר דלוי לומר שאינו
יכול למחול משעבדא דרבי נתן המוכר בסדר חוב דלא
הוה חלא מדרבנן:

עוד סו וכתב הראב"ד והיבא שהנכו בית דין למלוה
ס' של דאוכן וכו' הגדה איבא למידק דמכיר שטרות
דהוי דרבנן אס הנכו בית דין ג' הפטר ללוקח אין המוכר
יכול למחול לכך נראה לי דמה כשהמכר בידו רוצה לומר
שכבר הנכו אלא שהמכר כ' מדר' נתן למלו' שלו דכפי הדין
כן הוא דחייב ליה ולא למלוה שלו וכפ"ה אחי הראב"ד דלא
כהראש דלהראש יכול למחול וכמ"ל לעי' בס' מ' והפתי' דאך
לא כתב הרב דהראש חולק עס' הראב"ד בזה ונס מזה שכתב
משמע דיתר דלוי סיה' יכול למחול כשהמכר בס' מ' דרין
נשאר בידו וכות כיון דלוינו לא מדרבנן אבל כשהוא חייב
לאחר והשט' בידו ואינו יכול לפרוע אלא מזה דאין יכול למחול
דשעבדא דאורייתא אבל מכל מקום איבא למידק דמה
שאמר הנכו הכונה היא שיתנו לו בית דין הפטר חוב למלוה
שלו אבל לא נכה עדין אבל מ"מ אס לא היה עדין השטר ביד
המלו' ראשון יכול כיון שעדין השטר בידו יכול לעשו' מה שרוצה
ממנו אע"פ דאיבא עליה כעבדא דאורייתא וכפ"ה אינו חולק
הראב"ד על דברי הראש ודוחק הוא זה דכיון שפלי' שעבדא
דאורייתא אחאי יכול למחול וכיון שהקשיתי לעיל על דבר
הראש ועיין כמה שאכתוב כסעוף יוכע"ה עכ"ל

כא עוד סס הרב ואס מת' כתב הרב רבי יהודה ברבנא
וכו' ועל זה כתב בעל העיטור מהכתבא דהאי סברא כתר'א
ליתא דהתם על שמא וכו' הגדה כו' יוסיס דהתם מיירי
בזבועת אשטרופי דמא' פבכא סוס דבר משלו אבל מ"מ קשה
דמ"ש ששכתין הלוקחים יותר מהיורשין או יהיה שמא או יהיה
כרי כמו שבכרוא נכבועי היורשים כן כמו שכתבנו היורשין
ונראה

נמי מדכרו דמה שיכול למחול היינו דוקא היבא שלא חב
כנן ס'ג' לו נכסיה לפרוע ללוקח אבל אי אין לו נכסיה לא
וכמו משמע מדברי הראש ודלא כמו שכתב הרב דמדכרו
הלמכס לעיל משמע כן בודאי דאפילו שמפביר הלוקח
יכול למחול ושי' ער כאן:

לו וכתב עוד הרב ונראה דהיינו דוקא כשהמכר מורה
שהוא פרוע הגדה הכונה דקאי למאי דפליק ואמר
ודין זה נלמד מדברי הראש ומה שכלמד כן מדברי הראש
היינו ממה שהביא העור לעיל כשיזן זה סעוף יב הורה לוי
שערש ישלם לוי לראובן דמשמע דאי אף ללוי לפרוע שיפביר
הלוקח משום מינו דאי כעיי מחיל ליה ונראה דהיינו דוקא
כשהמכר מור' משמע אז הוא נאמן דשתא שטר לפרוע עומד
אבל כשאומר עייניתי כשהמכר מחמת דבריו ועסקים אחרים
שי' בייניה וכו' אופן חכמות לא עש' ליה נכי מירי לאו כל
כמימה ונריך ראהי על ויהיכו שמוכה סוף פרקא קמא דנשין
אז שיאמר שכשעשה הסדר עש'אז שהיה כוכר כי כפי משכנו
כשאר חייב לזה הפך אבל אחר כך עיין כשהמכר וראה שאין
לוי עליו בלוג כזה אינו כאמן על זה כתב היינו דוקא שהורה
וכו' או אשאר לומר דמה שאמר דהיינו כשהמכר מורה רוצה
לומר דכל מה שכתבנו היינו דאומר המוכר שלא נפרע או
שאין למיירועים אס נפרע אס לאו דכזה אס יורע המוכר
שכרע אין ללוקח על הלנה כלום וכשענות אלו יס דינו
אלו אבל אס אומר עיינתי כשהמכר ולא כש' ליה נכי מיריה
לא ער כאן:

לו הגדה ורכינו ירוחם חולק על זה ואומר דאפילו
אס יאמר עיינתי כשהמכר ולא פס' לוי נביה כאמן כמינו
דאי כעיי מחיל ליה והא' ראהי דאשיל' שאמר שטר אמנה הוא
קאמר דכאמן ולא אמרין דדוקא פרוע הוא שגאמן
מזום דמטר לפרוע עומד אבל אמנה דאכור לשהית' לא
אלא בכל גנוא כאמן משום מינו ולכברא קמא נראה לומר
דכיון דמטר לפרוע עומד ילא לעבן אחר הוה ליה כמינו
כזקום שרים דאינו כאמן עכ"ל:

לח עוד סס הרב ורכינו ירוחם כתב דיכול המוכר לומר
אמנה או פרוע מינו דאי כעיי מחיל וי' מי שכתב וכו' הכונה
דכשלא פרוע או אמנה אפשר שאומר אמת ואין לנו
לעשות ללוה שיכרע שכי פעמים אבל כשמוחל כיון שאס
אין לו לפרוע ללוקח אין יכול למחול אס כן אחי מינו הוא
זה לזה אמר וי' מי שכתב שאפילו המלוה חייב לאחרים
יכול למחול אבל מה שכתב ליש' לדקדק כאן הוא זה דאך
כתב דכינו ירוחם דהמכר שאמר אמנה או פרוע שהוא
כאמן כמינו דאי כעיי מחיל והא' אמרין כנמרא והביאו
העור לעיל סימן מ' דמלוה שאמר על שטר שכרו אמנה
או פרוע שאס הוא חב לאחרים אינו כאמן ואחאי יהיה
כאמן כמינו דאי כעיי מחיל ליה וכמו שהקשה הראש סס
ואני כבר כתבתי סס מה שי' לדקדק בדברי הראש עיין
סס ונראה לי לומר דהתם י' התירוח כמו שתי' הראש
דלא מ'י מחיל משום דאינו רוצה להפסיד חובו דכשלאמר
פרוע אינו מפסיד חובו דהלוה לא רינה לגוולו ויכרע
לו אף על פי שהוא אומר שפרעו דהא הוא ירע בודאי
שלא פרע על ויחוס סכה אחר מה שאמר אבל אס ימחול
לו הוא מפסיד בודאי חובו דכתב מחילה לא י' כלום

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סו

קבו

גיה עוד שם הרב ונרדף ליתן טעם למה רכינו כתב הסכר ראונו וכוונת סראשונה וכו' הנהגה ואדרבה אתי תמיה למה כתב רכינו אפילו הראשונה כמו שכתב ראו לפי מה שכתב הוא לעיל בתחלת הבימון ר' דה' סוכר ראש לא כתב ומסר אלא חרא שמסר ולא כתב או כתב ולא מסר דנרדף הלוקח להחזיר את המסר שלא קנה אפילו הכי לזר על ש' בלוחיתו משו' דאין קנין לחזקין והכא בתפסת האי דינא דכה' דקנה ממ' הכייר לזר על פי בלוחיתו ומשמע דסיכר הוא כן ואכל הוה ליה לזר לכתוב שום אחת ממלנו הכבדות דלדידיה לעול' נרדף הלוקח להחזיר המסר אם מסר ולא כתב איהו כולל שעבודיה וכו' עכ' :

ב' הנהגה ולקושיה הרב רמב"ם לכת' הטור הא' כינה מ' דהטע' כדור הוא דוראי רהטור חולק כוה וסוכר דכ' למא' מכר ולא כתב רל' קנה הלוקח השעבוד כלל ולא קנה אלא הכייר ימ' כופין ללוקח לחזור את המסר ויתמולו רמ' הכייר שקנה אכל כפקנה גם השעבוד דמסר גם כתב אינו מן הדין להפקיד דימ' ומשום הכי לא כתב גם הסכר השניה דסכר דאפילו מסר ולא כתב או אפכא אין כופין דכין דאין רינו לא שקנה המז' לכך אמאי לא יחזיר כיון שדעשי' לו מה שיש לו וכותב בנייה וזה נר' ל' כדור ודוק ואולי רכזת הרב היא לומר דה' ל' לכתוב הסכר' כמנהגו ואי אירנה יחלקו על מה שירנה לחלק דלעולם הוא ששה כן או לפחות לכא' לנו הסברות שיש בדיווה עכ' :

ב' ע' ואם אחד שמכר לו המסר כראוי וכו' וארר' אפי' לפרע למוכר הלוקח חוד ונוכ' ממנו וכת' הרב חזון ונוכה מן המוכר הנהגה ונ' ד' דנוכל לומר דמה שכתב המסר חזון ונוכה ממנו היינו מן הלוה דכין רכ' ד' או מן שישלם ללוקח ונפקא בן ככ' הא' כתייב חייב נמוך ללוקח ואין למלוה עליו כלום דהא נתרקנה כח המלוה כיון שכ' פטרוהו ממנו ומיכיהו ללוקח ומש' אחד כך נאם קדם הלוה וידע' אין לו עליו אלא תרעומת היינו לומר שאם לא כאז לכות דין וקדם ופרע למוכר שלא כרין דאין לו עליו אלא תרעומת וכפי דברי הרב אם חייבו בית דין ליה שיפרע ללוקח וזול' ופרע למוכר והעני' המוכר או מת' אין לו ללוקח על הלוה כלום ויפכיד הלוקח מעניו ודבר זה הוא מן מן הטעם דכיון רבות דין מהיכים ליה לפרעו לזוהוא פרע למוכר ומשום זה הפסיד מעותיו שיפטר הלוה קשה מאד להכימ' כן אולי דהרב נכ' לא אמרו ויפכיד דאם אמרו כית' דין ללוה משום הכי ללוקח מעות הוא הלך ופרע למוכר והעני' וכפסיד משום הכי ללוקח מעות או שאלה העני' אלא שאיב' רונה הלוקח לכות ממנו שהיח' הלוה לפרע ללוקח ומה שפירש ואמר דמה שאמר המסר חזון ונוכה היינו מן המוכר לא מיירי כשנז' בית דין ולא עשה צוין רכזה ורואי רהוי דכא' כמו שכתבתי אלא כתב דהכי הי' כונת המסר לומר שחזון ונוכה מן המוכר משום מאי דאמר המסר ואדרבה אם יפרע וכו' היו נתינת טעם וכו' לומר מה טעם דיאמר לו בית דין שיפרע ללוקח משום דאדרבה אם יפרע למוכר הלוקח חזון ונוכה מן המוכר ואם כן השכי' מטרותא למה לן אכל לא קאי למאי דאמר דכית' דין אומרים שיפרע ללוקח ועס' כל זה הוא שפרע למוכר אלא טעם למה אמרו בית דין שחייב ליתן ללוקח ולא למוכר משום דאדרבה אם יפרע למוכר חזון ונוכה מן המוכר

וכראה דמה שאמר שהוא שמוא ושכעו הלוקחות היינו לומר שאם לא ירכו המירשים ליטבע בשכעם הלוקחות ולא משום שלא ירכו היורשים ליטבע ויפסידו הלוקחות כיון דאין כאן אלא טענת שמוא ואין היורשים נכ' פולעין כיון דטענת שמוא הוא כיון דיש לקוחות שכתבתי שמוא אין כן כאן כשאין לקוחות שחייבים היורשים להכע' אפילו כטענת שמוא ואם לא יעבדו אכל כשהיא טענת כרי' אם ישכעו היורשים מוטב ואם לא יפכידו הלוקחות אי אין ליורשים לפרעו :

ב' הנהגה כמה שאמר ועוד דשכועה לבטל' היא וכו' דהת' כיון דהשכועה היא דאפטרופא' אין ל' שכועה לבטלה היא כיון שהיא לא אחרה ללקוחות כלום וכתובת מקווימ' דכיון דמשום אפטרופא' היא השכועה היא מורה הימ' לעגמה ופכורה שהוא חייב לה כל סבי כתובתה ועל זה משכינין ללוקח אם יורע שום דבר על כתובתה שהיא פרועה ואם כן אינה שכועה לבטלה' אכל מה שגראה דיש לדקדק על זה הוא מה שאמר שכועה לבטלה היא שהמסר מקווימ' הוא כתב הטור לוקח שקשה בשכע' הלוקח שלא אמ' המוכר כלום וכו' ואמאי הא היו שכועה לבטל' וכ' שיש חלוק דכריו שטורים מיירי שמת' הלוה גם כן וכדי לפרע מהיורש' נרדף ליטבע כמו בכל הכא לפרע מוכרי יתומי ואם היה המוכר קיי' היה נרדף ליטבע כמו בכל הכא לפרע מוכסי יתומים וכמו שכתב הטור אכל הכא כלוה קויה מיירי וכיון שכן אינו כא' לפרע מוכסי יתומים וכיון שכן אחרין שהיא שכועה לבטלה כיון שאינה מן הדין וגם אפכ' לומר דמה שאמר דהוא שכועה לבטלה היינו משום דכ' להשביע את היורשים ואם כן אריך נשכים לזה דמסר מקוים כיון אכל כדני' של המסר לא שייך לומר דהת' שילכא שכועה כלל על היורשים וכמו שכתבתי בכרי הטור וא' כ' כדילשהם דעתו משכינין את הלוקח ודוק :

ב' ע' עוד שם כטור סעיף ט' וכתב דהת' אם לא כתב המוכר קט' לך איהו וכל שעבודיה וכו' אלא שהלוה נותן לו דמי הכייר דנהגה דראה דחזון מן דין הוא זה שעוסי' ללוה שיטלם דמי הכייר ללוקח ואמאי הא ככר פרע פשיט' דכפרא ואם כן הכייר שלו והוא לא עשה שלא כהוגן כמה שפרע למלוה דהא לא קנה הלוקח דלא כתב ליה איהו וכל שעבודיה וכו' ויין הדין הגמור יש לו לפרעו למלוה של דהא לא קנה הלוקח דלא כתב ליה איהו וכל שעבודיה וכו' וכן הגמור יש לו לפרע למלוה של ואלו משו' דה' ל' לפרע כירו דמי הכייר כיון דהמלוה אינו מחזיר לו המסר ואם לא עכב איהו דאפכיד אכפשיה והלוקח כיון שלפחות קנה הכייר וכמו שכתבתי לעיל בהנהגה דהכי שוא פרוש לרכיבית' לזר ולזר וק' אין לנו להפסידו מה שהוא רכיבית' עכ' :

ב' הנהגה הרב על האי דינא דכה' כתב וכתב שד' כה' דלכרא זו אפילו אם כת' ומסר וכו' נרדף הלוקח להחזיר המסר ללוה כדא' דהדין עמו דה' כאלו מחל המלו' ללו' וא' כ' א' שעבודיה לו ללוקח לחזור על המוכר ונרדף הלוקח לחזון המסר ללוה דאין עליו שום כתיב' גם זה שפרע למלו' הא כמחל שעבודו של המסר ואם כן אין על הלוה שום חייב ונרדף להחזירו אלא שנותן דמי הכייר וכמו שכתבתי וכפי הטעם שכתבתי לעיל כפמוך בהגה' אם המלו' מכר שטרן וחזון ומחלו שהוא מחול נרדף הלוקח להחזיר המסר ללוה ואין הלוה נרדף ליתן לו דמי הכייר דהא לא שייך לומר דה' ל' לפרע וכו' עכ' :

ראש יוסף הלכות הלואה ט"ז סו

אכל נראה דאם כן אית' כותב הסוד למה חזר ואמר ואם קדם הלואה ופרע למזכר אין ללוקח עליה כלום הא אמר כבר שאין ללוקח על הלואה כלום אלא כראשונה לפי מה שאראה בפשט רכרו הרב דהיינו למזכר דאשילו אחר זמנו בית דין אם פרע למזכר דהלוקח חוזר ונזכר ומהאמר ואין לו על הלואה כלום אלא להקשות בכמה דקשיתי דאחזי חזר הסוד ואלו ואם קדם הלואה וכו' אין לו עליו אלא תענוגות ודאי ראין לו עליו כלום דכיון דאשילו כזווי כד' אמרינן דאין לו עליו כלום כש' וקו' כשלא נזכר כד' כלל ראין לו עליו כלום אבל כפי דרכי אחי שפיר דמה שאמר ואמר כה' אסיפרע למזכר הלוקח חוזר וגיבוי מן הלואה עבשו קאמר שאם לא כאלו לבית דין אלא שקדם הלואה ופרע למזכר אין לו עליו אלא קרעוהו וכו' ואי אינו יכול להוציא כגון וכו' כל זה הוא כשלא כאלו לבית דין וזמן ועיין עד כאן: כו' עוד שיש אמרים אם פרע הלואה למלוה לא כשטר כזה מן הלוקח. הגר"ה וקשיא לי דמאי שכתב ממזכר שטר חוזר ומחלו רהוי מחלו רהוי הטעם דכיון דמשאר עדין עליו טעבוד של אותו שטר דמכירת ספרות אינה אלא דרכין אם כן כשטר טעבוד עליו והא מחלו אם כן הכא כמי כיון שיש לו עדין על אותו שטר ונפרע ממנו הא בחל' שכתבו כיון שיש לו ברשות עדין עליו ואולי משום קום הוא שקבכו חכמי דהואיל דהוא חייב מן הדין לפרוע ללוקח והוא לא פרע לא למלוה שלא כדנין חכמים משום הכי לא יפטר מה דלא שייך כן כמחל' עד כאן:

עוד ש' ליה שטרע ללוקח שמכר את השטר ולא כתב לו וכו' וכתב א"ל ורמא שרע המזכר שנכזה הלוקח דכיון שנכזה וירע ושתק מחל' הגר"ה כרא' דכיון ירע שהמכירה שמכר אינה כלום ועב' המחל' לו לנכות דרמי' שמחל' כיון דירע דהמכיר' אינה כלום אי לא משום רמח' לא היה מחימו לנכות כן שלא ירע שהמכיר' אינה כלום אלא היה כו' לו שהמכירה היתה מכירה נמורה ומשום הכי הניחו לנכות וטעה כענין אפילו הכי הוא מחילה דמחילה כטעות כהאי גונא הוא מחילה וכמו שכתבנו כמזכר שירות דקל' לחזרו ללא קנה אבל אישמיט ואכיל אפילו שהניחיהו כענין לאכיל משום שחשבו שהיה הדין כן מאי דאכל אבל אם כן הכא כמי אעפ"י שמיא דנכה גכה והניחו לנכות היה משום דכבר רהוי הכי הדין עב' הוי מחילה דמחילה כטעות הויא מחילה עכ':

ג' הגר"ה אכל כראה מדברי הא"ל דאמר דרין שירע המזכר שנכה ושתק אבל כל זמן שלא ירע המזכר שנכה אעפ"י שקדם ונכה מוציא אותן מירו' אם כן התם כמזכר שירות רקל' דאמרינן דאישימיט ואכיל דלא מעיקרין מחילה גרין למזכר גם כן דירע המזכר כשאכל הלוקח הפירות אבל אי לא ירע ואכלן יוציא אם אחר כך מידו וזה אינו משמע כן מדברי הנזכר דמאי דאמרינן דמחילה כטעות הויא מחל' היינו למזכר דכיון שמכר זה פירות דקל' היה כראה לדרבנן שהמכר לו הויא חכירה נמורה ומאלו מחל' כטעות והאי מחילה לא מהניא אלא אם כן שמיא ואכיל וזה לא נרין שיהיה כפמי הכעלים ושירעו שאכל לכל זמן שאינו חוזר כו' הוא עומד במחילתו וכשאכל הויא המחילה דמעיקרא מחילה ומה שתפס תפס ואין נרין שירעו הכעלים כשאכל אלא כל זמן שלא חזר עומד במחילתו זה כראה ל' עד כאן:

ג' הגר"ה וכתב א"ל ורמא שרע המזכר שנכה הלוקח דכיון שנכזה וירע ושתק מחל' הגר"ה כרא' דכיון ירע שהמכירה שמכר אינה כלום ועב' המחל' לו לנכות דרמי' שמחל' כיון דירע דהמכיר' אינה כלום אי לא משום רמח' לא היה מחימו לנכות כן שלא ירע שהמכיר' אינה כלום אלא היה כו' לו שהמכירה היתה מכירה נמורה ומשום הכי הניחו לנכות וטעה כענין אפילו הכי הוא מחילה דמחילה כטעות כהאי גונא הוא מחילה וכמו שכתבנו כמזכר שירות דקל' לחזרו ללא קנה אבל אישמיט ואכיל אפילו שהניחיהו כענין לאכיל משום שחשבו שהיה הדין כן מאי דאכל אבל אם כן הכא כמי אעפ"י שמיא דנכה גכה והניחו לנכות היה משום דכבר רהוי הכי הדין עב' הוי מחילה דמחילה כטעות הויא מחילה עכ':

ג' הגר"ה אכל כראה מדברי הא"ל דאמר דרין שירע המזכר שנכה ושתק אבל כל זמן שלא ירע המזכר שנכה אעפ"י שקדם ונכה מוציא אותן מירו' אם כן התם כמזכר שירות רקל' דאמרינן דאישימיט ואכיל דלא מעיקרין מחילה גרין למזכר גם כן דירע המזכר כשאכל הלוקח הפירות אבל אי לא ירע ואכלן יוציא אם אחר כך מידו וזה אינו משמע כן מדברי הנזכר דמאי דאמרינן דמחילה כטעות הויא מחל' היינו למזכר דכיון שמכר זה פירות דקל' היה כראה לדרבנן שהמכר לו הויא חכירה נמורה ומאלו מחל' כטעות והאי מחילה לא מהניא אלא אם כן שמיא ואכיל וזה לא נרין שיהיה כפמי הכעלים ושירעו שאכל לכל זמן שאינו חוזר כו' הוא עומד במחילתו וכשאכל הויא המחילה דמעיקרא מחילה ומה שתפס תפס ואין נרין שירעו הכעלים כשאכל אלא כל זמן שלא חזר עומד במחילתו זה כראה ל' עד כאן:

ג' הגר"ה וכתב א"ל ורמא שרע המזכר שנכה הלוקח דכיון שנכזה וירע ושתק מחל' הגר"ה כרא' דכיון ירע שהמכירה שמכר אינה כלום ועב' המחל' לו לנכות דרמי' שמחל' כיון דירע דהמכיר' אינה כלום אי לא משום רמח' לא היה מחימו לנכות כן שלא ירע שהמכיר' אינה כלום אלא היה כו' לו שהמכירה היתה מכירה נמורה ומשום הכי הניחו לנכות וטעה כענין אפילו הכי הוא מחילה דמחילה כטעות כהאי גונא הוא מחילה וכמו שכתבנו כמזכר שירות דקל' לחזרו ללא קנה אבל אישמיט ואכיל אפילו שהניחיהו כענין לאכיל משום שחשבו שהיה הדין כן מאי דאכל אבל אם כן הכא כמי אעפ"י שמיא דנכה גכה והניחו לנכות היה משום דכבר רהוי הכי הדין עב' הוי מחילה דמחילה כטעות הויא מחילה עכ':

ג' הגר"ה וכתב א"ל ורמא שרע המזכר שנכה הלוקח דכיון שנכזה וירע ושתק מחל' הגר"ה כרא' דכיון ירע שהמכירה שמכר אינה כלום ועב' המחל' לו לנכות דרמי' שמחל' כיון דירע דהמכיר' אינה כלום אי לא משום רמח' לא היה מחימו לנכות כן שלא ירע שהמכיר' אינה כלום אלא היה כו' לו שהמכירה היתה מכירה נמורה ומשום הכי הניחו לנכות וטעה כענין אפילו הכי הוא מחילה דמחילה כטעות כהאי גונא הוא מחילה וכמו שכתבנו כמזכר שירות דקל' לחזרו ללא קנה אבל אישמיט ואכיל אפילו שהניחיהו כענין לאכיל משום שחשבו שהיה הדין כן מאי דאכל אבל אם כן הכא כמי אעפ"י שמיא דנכה גכה והניחו לנכות היה משום דכבר רהוי הכי הדין עב' הוי מחילה דמחילה כטעות הויא מחילה עכ':

ראש יוסף הלכות הלואה סימן סו

למחול דכל כח שטר השני הוא מכח שטר הראשון וכיון ששטר הראשון עדין קיים יש לו למלוה כחו עליו ויכול למחולו וכיון שהוא מחול גם השני דאחי מכחו מחול דודאי לא היה בנותן לו להשתחייב ללוקח אלא על אותה הלואה ואעפ"י שיש לבעל דין לתקוף זה כדלעיל ע"כ:

סא ע"פ הרב המוכר שטר חובו וחי פקח הוא וכו' ופרש"י וכו' קודם שיעשו קמחא ביניה. הגר"ה ואיכא למידק ביון דאח מחל את השטר נרדף לפרוע את הלוקח כי כבוד לגמלי דהיינו כל מה שהתכוון כשטר בשלמו א"כ כיועשו קנומא מה אוכפ"ה הא מחזור על המוכר ויפרע לו כל סכי החוב הכתוב בשטר וא"ל רמק מיהא אם לא יהיה מעות למי"כ ממח לפרוע האם ימחול ועי"פ דהלוקח מעותיו ונר' מוכרי רש' דא"כ יכול המוכר למחול אפילו שהוא חב לאחרים ואין לו לפרוע הפך ממנו הרב לקמן דנר' מוכריה יאש דאי אין לו לפרוע אין יכול למחול דאינו יכול לחוב לאחרים במחילתו ומכאן נראה דיש לאוכף דאי כדכריו מה דרזח כמה שיעשה לו הלה שטר עליו אם לא ימחול ונכה מהלוה ואם ימחול ינכה כל סכי השטר מהמוכר דא"ל יהיה לו לא יכיה יכול למחול ואי משום שלא יעני המוכר אחר המחילה אבל כשעת המחילה היה לו כדי לפרוע והוא אינו כלום דהא כ"כ אפשר שיעני המוכר כמו הלוה ואולי משום דהשני נח לו והראשון קשה וכו' ע"כ:

סב עוד שם הרב והטעם כול למחול כתב הר"י דאחרי מקצת דבנותא דיכול לומר עיוותי כחושכנא ולא פש לי גביה מידיו הגר"ה וקשה לי על טעם זה דהא בגמרא אמרינן אחר אחימר מאן דראין דינא דגרמי מגבי כיה כשטרא מעליא מאן דלא ראיין דינא דגרמי מגבי כיה דמי זיירא כעלמא ואי כפיה האי טעמא כשלמא למאן דראין דינא דגרמי ונכה הכל נוחא רמזי מחיל דאם הוא ימחול יחזור הלוקח עליו גביה כל החוב אלא למאן דלא ראיין ואינו נוכה בו כלל כשימחול משמני מחיל מחוב ויכול לומר עייכתי וכו' לא פשלי נביה מידיהא אמרינן לעיל וכו' שטר המלוה דאמר על שטר שכירו ואמרה או פרוע כשחב לאחרים אינו נאמן וח"כ הכא ממי כשיאמר ולא פש לי מירי דהיינו פרוע אחאי יהא נאמן כדי לחוב ללוקח ובאמר דמאם הכי יכול למחול ואי כשיאמר ולא פש לי מביה מירי חייב לפרוע ללוקח א"כ כשימחול כמיש לומר שיפרע ללוקח דהא כל מה שיכול למחול הוא הטעם משום דיכול לומר עייכתי כחשכומי וכו' ועוד דלפיו דעיוותי כחשכומי ולא פש לי מירי חייב לפרוע ללוקח גם מחילה נרדף לפרוע ואם לאו יהיה לו ממח לפרוע אין יכול למחול וזה כדלעיל דכרי הנמרא ודכרי הפוסקים כמו שכתבת וז"ל מה שכתב הרב כדלעיל דאין יכול למחול כל זמן שאין לו לפרוע ועייין ע"כ כאן:

סג הגר"ה עוד נראה דאיכא למידק להאי טעמא דהוה שאר משום דיכול לומר עיייתי כחשכומי וכו' דאין זה כמו עינו דעלמא דהיינו תלוי בטעמת דמינו דהוה יכול לטעון זה יהא נאמן אבל הכא אי התכירה הויה מכירה גמורה מה לי שחב לומר עייכתי כחשכומי וכו' כדו שיהא יכול למחול הא המחילה היא שלא כדיון כיון שהמכירה היא מכיר גמורה ודמי זה לענין מינו כשהטענה פטועה היא שקר או שיש הפך טענתו עדין דלא מיהא מכי משום מינו כיון שכמה שהוא אומר עכשיו הוא משקר ה"כ כיון שמחיל' אויה כפי הדין כיון

שהמכירה הויה מכירה גמורה ואין שייך זה כטעמו ודוק ע"כ ג' סו הגר"ה ולי נראה דהטעם הוא דאעפ"י דהמכירה הויה מכירה דאורייתא עכ"ל יכול למחול משום דאעפ"י שהוא מוכר מכירה גמורה מ"מ הלואה לא נשתעבר ללוקח כלל ואי לא ירנה הלה לפרוע ללוקח אין הלוקח יכול לכפות לו כדי שיפרע דיאמר לו לא ובעל דבריה דיריאת וכיון שכן אעפ"י שהמוכר אינו יכול לחזור כו' דהמכירה הויה מכירה מ"מ שעבוד הלוה עדין על המלוה הוא וזכירו הוא לפרוע למי שירצה ואי יפרע למלוה כפטר כהכי וכמו שכתב הטור לעיל ואעפ"י שכתב הטור לעיל מחלוקת על זה אינו כפטר הלוה כמה שפטר למלוה דאיכא מאן דאמר דלא כפטר מ"מ הדין כך דכפטר ועוד דאי כתב מאן דכתב הכי הוא משום דסוכר דמכירת שטרות דאורייתא ולא סת לבו לוח שכתבתי אבל מדכרי רש"י כפ' הכותב נראה כמו שכתבתי ועייין ע"כ:

סד הגר"ה ולטעמא של הר"י והלמכס דלעיל דאיכא למירק דהיון חוינן דכר שחקנו רבנן שלא יהיה הדבר גמור דהא אמרינן כל מאי דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון והדבר שפטים אמרינן דעמו חוון לרבייהו יתיר משל תורה וא"כ אי הכא היה הדבר של מכירת שטרות דאורייתא ודאי שלא היה יכול למחול א"כ עכשו שחקנו רבנן חכמים מכירה אמאי לא יהיה גמורה מה לי אי לא היה אפשר לקנותן בהקבאה כיון דתקינו להם קניין וא"כ אעפ"י שהלוקח לא יוכה כהם מההתורה כיון שזכה בהם מדרכין אמאי יכול למחול ועוד דהקושיא שכתב הר"ן מהא דממעט שטרות מהנכס נרא' ליה א' קושיא חוקה ולי לא נראה קירובו דהא כיון דאין דבר כדאורייתא דשייך כיון מכירה משום שאין גופו ממון אמאי אצטריכנוי כנ"ל למעוט נהי מהנכסא וד ע"כ:

סו עוד שם הרב ב"ר הכותב כשאת דמכירת שטרות דאורייתא וכו' הגר"ה והמוס' כתבו כפ' הכותב כשאת דמכירת שטרות הויה ררכב ע"כ:

סז הגר"ה וכדכרירית נרא דאיכא למידק דכיון דשעבוד הכנס' הוה מכורים מרין תורה א"כ מה שייך לומר שלא פקע שעבודו דלמאי נשתעבר עכשו הלוה אין סוס אדם ממתעבר לחכרו לא א"כ יש לו חיוב עליו שיכול אבל הכא כיון שהנכסים הן של לוקח מדין תור' הא אין לו למלוה עליו כלום כדי שישאר סוס שעבוד עליו כיון שאין לו עליו סוס חיוב ממון שהמחול הוא של לוקח כמו שכתבתי ועוד שכן ד"ת חולק על דין הכתוב לעיל כבעיק' יו' שאם פרע הלוה למלוה שאין ללוקח עליו כלום ואי כדכרירית כיון שהנכסים מדין תורה הם של לוקח אין יפרע זה ממנו של לוקח דהא מדין תורה שלו הן הכנס' וכתבתי אי יפרע ליה בקרקעות ואולי דו' אמורים שכתב לעיל דאין הלה כפטר מהלוקח היא בכרת לית אבל מ"מ לא הוה ליה למימר לא כפטר הלוה מהלוקח אלא היה לו לומר דמה שפרע אינו כלום ונרדף המוכר לחזור הנכסים ללוקח דהכי הוא הדין כפירוש' ע"כ:

סח הגר"ה ואעפ"י שאינו נמכר לא פקע כ"ל דאדרכ' מאזם שאינו נמכר משה לא פקע ואין קא ודאעפ"י שאינו נמכר לא כקע דמשמע דמש' שאינו נמכר לא היה דמי שפקע וכפי הסברה כד' הפך זה דאם אינו נמכר עדין יש שעבוד המלוה על דל"ה ויותר דאין היה שואמר וכיון שאינו נמכר לא פקע שעבודו אבל כד' לומר דהיינו הכונה מה שפקעתי ולומר כיון שהוא מכר שעבוד

ראש יוסף הלכות הלואה סימן סו

קב"ח

ועבור הכנסים האלה אינו משועבד דאין לו עלת כלום
 והכנסים שלנוקח הם א"כ כיון שלא נמכר ינא לו הלואה
 מהשעבוד והכנסים הן של לוקח לזה אמר באעפי שלא נמכר
 עבד נאחר משעבד למלוה ולא פקע גופו מהשעבוד או כמי
 זל דמט לא פקע דל לא פקע הלואה מהכנסים וא"כ אפטי שמכר
 הכנסים ללוקח עדין נשאר ללוה כהה כח וא"כ בשמחל ללוה
 כיו מחילה גם לכנסים ועיין בהנה' הפמחה לעיל מיכה ע"כ
 ס"א ע"ש וכתב בעל העיטור ואפילו עבר תנאה לא מהיה
 הגררה דכיון עדין יש שייכו ללוה עם המלוה ולא נתרוקבה
 כח המלוה פעל הלואה מאי מהכי מאי דאמר שלא ימחול ואם
 ימחול מחול ואין לו להתנות עם ראוהן שלא יעשה טובה עם
 שמעון ואם יעשה לו הטובה עשויה היא ולא מצי ראוהן
 לימחמוכו דיאמר לו שמעון מאי איכפת לי שהתנה כך עדין
 ויניסם הכי לא היו תנאו מעיקרא הכא כמי הכי כמי ודברי
 הרב כראה שצריכין פירוש אפטי לא יכול להתנות גילין
 ובראה לי רמב"ם הלשון שאמר שלא ימחול הוי תנאי אבל אם
 יאמר כתבתי ויכול וכיון שהוא יכול אין כאן תנאי שלא ימחול
 הוי תנאי אבל אם אמר כתבתי עכ"ל :

ע' עוד שם הרב ולא הפקדו לו המלוה עתה כנוקבו ושר'
 חליעור כר' שמעון אחר שאינו יכול למחול - הגררה דכרו
 ד'אליעזר ככזו דכיון שהם משוין מלו' לפקדון דיכול להקנותו
 אם היה פקדון וקבדה לו בחליפין או שאר קנייני מו' היה
 יכול למחול והוא לא דהא הניא הו' ראשונה ואינו של כדו' סיה'
 יכול למחול ומלוה ומי לדידהו הכי נמי דהכא לא הקנה לו
 השעבוד אלא המלוה לסי' עתה הוא שהקנה והא אינן שלו כדו'
 סיה' יכול למחול ועיין במ"ש בטעם הדבר אמאי יכול למחול:
 ע"א הגררה לעיל וראשון פירש דאע"פ הרב יכול למחול
 הוא היסוד ולא ינא המוכר מזה המוכר והיורש דאי טעין
 אשתבע לי רלא פרתקין צריך לטבע ולא יגבה אלא כשבעה
 וא"כ לדברי אסיהיה כשאר נאמנות לעולם לא יהיה יכול
 למחול דהא עכ"ז אין יכול להשביעו ואין זה כמשמע דכרו
 כנה' דברא דככל גנוא חיידי ואלו דיאמר לך דלא חילקו
 חכמי צעדין וכיון שאמר יכול למחול ככל גנוא אמרו ע"כ
 ע"ב עוד שם הרב כשנאמנות ה' שפא ראוהן נתן לשמעון
 וכו' ויהיב שהאדה שהקנה להכרו וכו' הקבאה כעיקרה
 משמע אבל מ' מאי אחר שיעשו לו צ"ל הקבאה ודאי דאמר
 שיעשו לו כתיקנות מ' אי לא עשו השטר כתיקנו יש לו לחזור
 ממה שאמר דכל זמן שלא בעשה הקנין כמו שצריך כידו הוא
 לחזור אם ירצה או אם לא עשו השטר ההקבאה כמה יקנה
 והכא לא היה שם קנין אחר להקנותו וכיון שהוא רוצה
 להקנותו ליה כשטר כל זמן שלא משא שטר לא ירצה יכול הנותן
 לחזור כו' :

ע"ן עוד שם הרב ראוהן שיש לו שטר על ככרו ונתנו לשמעון
 וכו' ויש לתמוה עליו וכו' - הגררה אפשר לומר להעת הראש
 דאפטי' דידע ראוהן שגבה שמעון יורד כתרבה כחליפין ומחל
 גביית שמעון אז שלא נודע ואין לו לראוהן ראה עליו הא
 ראה לכל מה שכתבתי שמעון לא תבעו ראוהן שגבה מהכרו
 אלא שכיון שלא גבה הוא כחיי' שני מדמים אינו רוצה כחליפין
 ועוד אפשר לומר דמה שצ"ל יגבה מיד אינו רל מיד קודם
 שעתה אלא אחר שגבה השטר פ"ן דאמר ליה שיתן לככרו שמי
 מד' ש' ואם ירצה שיתן לו השטר אחר כמקומו וכשבתרצה מיד
 ה'ן שמעון ונכה מן הככרו והלשון קצת הפך ע"כ כ"אן :

עו' עוד

ע"ב הגררה גם כמה שאמר ומ' כיון שחייכו עתה וכו'
 הרי הוא מחייב וכו' כראה ראוהן לית דק דהא אם נתתיב הוא
 באחריות היה מכה שטר ההקבאה שהיה ככור דכרו וכה"כ
 הם של המקבל ומ' הכי נתתיב באחריות ואחריות לא בא
 אלא מכה השטר וכיון שהשטר אינו כלום האחריות שקבל
 ג"כ אינו כלום ועיין ע"כ :

ע"ד עוד שם הרב כתב רבנו ירוחם כתיב' ד' קינה שטר
 טוב וכו' - הגררה פירוש דכרו רכבו ירוחם כך היא כנון
 שיש לראוהן שטר חוט עשו כגופן של ככרו על ככרי' א' מקרן

ע"ב הגררה גם כמה שאמר ומ' כיון שחייכו עתה וכו'
 הרי הוא מחייב וכו' כראה ראוהן לית דק דהא אם נתתיב הוא
 באחריות היה מכה שטר ההקבאה שהיה ככור דכרו וכה"כ
 הם של המקבל ומ' הכי נתתיב באחריות ואחריות לא בא
 אלא מכה השטר וכיון שהשטר אינו כלום האחריות שקבל
 ג"כ אינו כלום ועיין ע"כ :

ראש יוסף הלכות הלואה סימן סו

עו עור ססכת כהת שאין יורש יכול למחול לעצמו וכו'
 הרב זל ופרשי וכו' ות' ה'ראש ואין הלשון משת' כן דמה לו וכו'
 הג'רה ואין זו קושיא כיון דכתביקן לעיל וכתבו הסדר דאם
 מנר המלוה טח ככתובה ומסירה ואפי' הכי פרע הלנה למלוה
 בפטר כהכי חעשי סמסאר השטר כיד הלוקח אכ' הכא ודאי
 שהאב רוב' למרוע לכתו שהיא מלוי' ולנוכה וכן לאבא סוכר
 אידך קבלה כל סבי כתוכת' ויותר רוב' האב לתת ולפרוע לכת
 כיון שפסד כהכי מלפרוע ללוקח אף עפי' שיש כידו ככתובה
 ולעכין מה שהקטו התו דמה מריוח הא אחריון כפמך דמאן
 דדאין ריב דרנמו מגבי כיה דמי שטר מעליא כר' דאיכ ריוחא
 טובא דכיון דאין אכיו עכשו מניחא המזון מידו והיא אין לה
 כדי לפרוע עכשו לא' לאחר שימו' האב ויתרש היא אכ' ירווחו
 הנכסי הרב מאר ויהי' ליה המזון הרב אחר סיתן להס כתוכת
 אהו וכו' דיותר מרנוח פירש' מפי' לה' וכשרט למאי דכה
 הרב לקמן דאית ליה לה' לה' האב שפב לאחרים דאין לו
 לפרוע ללוקח דאין יכול למחול אכ' ה' כפמחיל לעצמו הא
 מפעיר ללוקח דאין לו ממה לכו' ושד בל' דאדרכ' התו כדכר
 רש' ה' ולכרבי רש' לא מחיל הכת לעצמה אלא לאכיו וכמו
 שפוכר בה' ת' ותיהי' אידך כתב הטור דכרבי החושב' ס' וכל
 למחול אפי' לעצמו דהא החוש' הקטו דמה מריוח כימא בת'
 ה' ראש שמת אכיה נאזנה והיא מומלת לעצמה ואין כאן דיכא
 דגרמי דהא לא מתוכנה להיוק אלא להריוח היא לעצמה ח"כ
 ממה שכתבו התוס' כאן כפ' הכותב אין רואה שיש סוכריס
 דיכול היורש למחול לעצמו דאדרבה איכא איכא למידק מניה
 ודוק ואולי דהשתטת אחרים הם ע"כ :

ע"ה הג'רה יש להקשות דאין קסבר ה'ראש דיכול היורש
 למחול אפילו לעצמו מהא דמצינו: כפ' הגזול דפרך ונמחליה
 לכפשיה דהא התם מוקו' האזי מתכו' דסוכר דמני מחיל לעצמו
 הוא ר' הגלילי וקול' דהלכה כרע' מחבריו ורע' שליו עליה שם
 וסוכר דאינו יכול למחול המרש לעצמו וכל למר דס' ל' לה'ראש
 דאיכא לפלוגי מהכא להקט' דע"כ לא קא רע' התם דלא מני
 מחיל לעצמו לא משום דמשיקרא אתא לידו כאיסור גזל וכיון
 שכן אין לו תקנה לא ער שיוציא הגולה מתחת ידו אבל הכא
 לא בא לידו משום דכר אינו להכי כ' ל' לה'ראש דאפי' רע' מהה
 דמני מחיל לעצמו ומה שהבי' ה'ראש ראי' מהת' דאחר ונמחליה
 לכפשיה לא מיייתי' אלא לומר דשייך מחילה אפי' לעצמו ע"כ:
 ע"ה ע"ה הרב וכסת' כל' דמפרש כפרשי' ואינו לומר מכאן זה
 הדין לא מההיא דהגזול וכו' והלכה כרע' הג'רה כמחילה
 רכה דהא בה' עצמו קאמר דהגזול אינו עכין לכאן
 ראש' מאן דסוכר התם דמני מחיל הכא יסבור דלא מני מחיל
 דהתם מיון אבא הוא ואינו מושעב' לשום ארס ומשה מני מחיל
 לעצמו אבל הכא כיון דכתיב מנר מחיל לאחר הא איכ' שפכור
 דאחר עליהו דהיינו הלוקח וכו' אידך יבא יכול למחול לעצמו
 כיון שהוא יש לו שפכור עליו דהא נכסי אכיו שלו והשפכור
 שהיה לאכיו על נכסיו גס יש לו אותו שפכור עצמו על נכסיו
 וכמו שאכיו לא היה יכול למחול לעצמו גס הוא נמי אינו יכול
 למחול לעצמו דהוא במקום אבא הוא קאי ותיהי' מחיל לא
 קאח' הרב שלמד כהת' גכ מההיא דמבא כס' הוכות כיון שלמד
 ג'כ ה'ראש או נמי כראש דהתם מהכא דכש' הוא דקאמר
 הני וכפי' החילוק דקאמר דהתם כהגזול הני ממון אכיו דאין
 לו שום שפכור עליו אלא הוא ור' שו' אבל הכא דאיכא שפכור

אחרים על המזון וכל השפכור עליו כמו על אכיו דאין אכיו יש
 לו עליו וכו' א' אין יכול למחול לעצמו דוק דסוכר ויהי' היא ע"כ
 פ' עור ססכת כתב העל לו ינו' וכתב עור ונכרו שמכר טח
 לישראל וכו' שאם חזר ומחלו אינו מחול' הג'רה דראה
 דדוק ככרי שמכר לישראל טח' שיש לו על ככרי אחר אז אם מחיל
 לא עשה כלום כיון שכרוביהם מבר כל זמנתו אבל אם מכר
 הנכרי טח' שיש לו על ישראל אחר אז אם מחיל הוא מחול דלמה
 ישפוד הישראל האחר ואין לדון ככרי הנכרי כדי למכור לשום
 ישראל וכפרט שהוא ימור על הנכרי אם מחיל שפכור ויערע
 ממנו דמ' קשיא דאזאי לא יהא יכול הנכרי למחול כיון
 דאחר כך יכול לפרוע ממנו כל החוב משום דאיכא דגרמי ואולי
 דלפעמים לא יהיה לנכרי ממה לפרוע ומחול כדי להפקודו
 ע"י ער כאן :

פ"א עוד סס פטור כתב ה'ראש שפכ' שפכ' כתב ליה למלוה
 משתעבדנא לך וכו' הג'רה יבא למידק בדכרבי ה'ראש כד
 דמה כפסך אינרין זה כדי לקמתהוי שפכ' שפכ' וכו' ל' א' כ'
 הא היו כפאר שפדות דעלמא הנכרי דאי סוכר ליה ככרבי
 ה'ראש דמכירת שטרות הוא דרכין א"כ עדין כפאר לו שפכור
 אכל המלוה ויהא יכול למחול ואי כתיב סוכר ליה היא שפכור
 שיש לו על גוף הלנה אינו כפכר ואי לא כרין להקמתו אלא
 כמה שאמר משיקרא מהתעבדנא לך ולכל דאית מחמתך כני
 הא הויק' דאחר ומכרו דמשמע מוכרו דכרין לקמתו דאין לא
 קנה אותו לא מיקרי כא מחמתו :

פ"ב הג'רה ונתו אבא למידק דהראיה שהכיא דאחר
 כנמר' מאזי העמא דמעתד ג' קנה דהוי כמי שאמר לו מעיקר'
 משתכיר' לך ולכל דאית מחמתך וקשיא א' כ' כיון דהוי כאלו
 אמר כן משיקרא בתל' ההלוא' מאי שפכ' קנין משד' שלשתן
 ומאי שפכ' א' קנין מיתא דאעיקרא הוה ליה כאלו אמר
 דמאי שפכ' ועוד הקשה ה'ראש על דכרבי כתיבה ע"ה עליו שיש
 להנות כמה שהקשה הוא שם קושיא ע"כ :

פ"ג הג'רה ומה שיש להנות קושיא ה'ראש היינו זה דהוא
 הקשה שם דרילמא מה שאמר כנמא דמ' ג' קנה משום דהיס'
 ליה כאלו אמר משתעבדנא לך וכו' היינו לעיין שקונה כמו
 שאמר ריבוי' דהיינו כמה שמיירו אבל לעיין שאינו יכול למחול
 לא והאריך שם לחוק האזי קושיא ולכ' דאין זו קושיא דכיון
 דאזרי דמה שקנה כמה היינו משום דה' כלו אמר משקרא
 משתעבדנא לך ולכל דאית מחמתך ח"כ משתעבדנא לך וכו'
 הוי קנין ונת' חשבו ממעתד ג' כיון שפצד ג' יש לו כח לעקור
 שפכותו קנין אין יכול למחול כ"ש אכ' אמ' משתעבדנא לך וכו'
 דהוי רביה דילוף מיינה דיועיל זה הקנין עקן שפכור הלנה מן
 החלוקה דלא יהא יכול למחול דהוא קנין שפכור ונת' ממעתד ג'
 פר' לעיל הרב נכיו מאזי דאמר דמאן דמכר בספ' הוכות שלמד
 הר' מבס' דאין יכול למחול לעצמו מדתפי' הרי' שיש בו כאלו
 מהיכו' הג'רה ולי אין כרא' דאי' זו דאי' אמרינן התם דאין
 יכול למחול לעצמו היינו דוקא בככר שהוא הויב מרין טורה
 ומשום הכי אין יכול להוציא עצמו מחמתו השפכור אבל הכא
 דהפיוט שיש לו עליו אינו לא מרררררררררררר שפכ' לו מהיורשה
 הוא דין תור ככר וכה הוא כדכונולא אתי דרכנו ומפיק ליה
 וארררה היה בר' ליה דאפי' מחילה לא כרין למחול לא אפי' כל'א
 מחיל' כיון שהוא וכה בככר' משו' יורשה שהוא דאוריית' להלוקח
 אינו וזה כאלותו בככר' אלא מרררררררררר ע"כ :

ראש יוסף הלכות הלואה סימן סו קבט

פיר' עוד שם כטור פסיק' ל' לוקח שטר חוב שחור ומכור למלוה וכו' כתרונן החוב למלוה וכו' הגדה דין זה הו' לפי דעת הר"ף דאמר שחכירות שטרות דרכנן אמת הוא וגם לפי דעת ר"ת דבזכור דמכירת שטרות דאורייתא הדין כן הוא דהא נשאר שער גופו אבל המלוה אבל לפי הטעם שכתב הר"ף ממקנת רכונתא משום דכיל למימר עיינותי בחשבוני ולא פש לי גבי וכו' או מסתפקא לי אש פרוש או לא כל דלדידהו אם ימחול הלוקח מחול דהא הם סוכרי דהקטין נמור הוא בין מדאוריית' בין מדרבנן וא"כ גם הלוקח יכול לו' שימתי בחשבוני או מסתפקא לי וכו' אם כן לפי דכריהם יכול לוקח למחול וכיון שכן אין מונאין ממון מהלואה כיון דאיכא כלונתא רכונתא עיני ע"כ:

פ' ע"ש וכשחמול המחול או וירשו כו' שהו' מווייף וכו' הגדה ואין זה מקח טעון לו' שהיה המעו' חוזרים דאין זה כלו' שהמוכר אומר דהשטר כשר הוא אלא שמינו מונא לקיימו וזה מוכר ליה וכל זמן שאינו מכר כפירוש שהשטר מווייף הוא אין לו על המלוה כלום ע"כ:

פ' הגדה גם איכ' למידק כהאי ריבא והוא זה דכיון דהטור סוכר רמה שחייב המוכר כשחכר היינו משום דריבא דגרמי א"כ אמאי מסיק כרכרי רכ שרידא דהזכור אינו חייב לשלם אלא דמים שלקח לא כל דמי השטר ואמאי הוא הפסידו כל הכתוב בשטר וכי תימא דאין להיחייב לשלם לחול משום ריבא דגרמי לא מה שהפסידו מדמי' שהזני' הרי' אבל מה שהפסידו להרויח לא אמרינן שהיא המחול' חייב לשלם א"כ כשנתן במתנת השטר ככתיבה ומסיר וסור ומחלו דמתל' לא יהא חייב לשלם כלום למקבל המתנה כו' תימא ה"כ דרא' דאינו ראי היה סוכר הטור והלא' דאם נתן שטר חוב ככתיבה ומסירה ומחלו דאין חייב המחול כלום הוה ליה לפרושי כן כהרי' ואין לומר דכיון דכתב דאין חייב לשלם אלא דמים שלקח כו' כבוד ראי היה כמתנה דאי מחל דאין משלם לו כלום דלא כתב הרב כשם כהת' דכיון שהמוכר שח' חזור ומחלו חייב לשלם מדי' דגרמי וכו' א"כ אשילנו במתנה שאין כה' אחריו חייב לשלם והוא הרכ כלל מחלוקת' כלל משמע דל"כ הוא גם כהת' לא כתב כו' מחלוקת ואשע' שכאמ' לכהת' סוכר כרכרי דאי' רחייב לשלם לו כל מ' בשטר ומשום הכי כתב דמתנה ג' חייב לשלם דהא מה שכתוב בשטר יותר מהדמים שנתן הרי הוא כמו מתנה דהא לא הוציא אותו הממון מידו אבל לדרכרי רכ שרידא דאין חייב לשלם לא דמים שלקח אבל שאר הכתוב בשטר לא מתנה הס נמי יהיה דינו מכל נקום מלשון בעל התרומות לא משמע הכי דהוא פסיק ונתני דכיון דהו' משום דינא דגרמי וכו' דמשמע דוה לכת' הדין כן ועיני ע"כ:

פ' עוד שם הרב כתב דהשכא על ראובן שעשע שטר הולא וכו' והשיב וכו' שהשטרות אינן נקיים אלא ככתיבה ומסירה וכו' הגדה ואשילנו גוף השטרות גדין להחזיר ולא יאמר אף על פי שלא קיימתי אותן לנכות בהם מכל מקום גרפי קיימתי ל' להשקם כנייר דאין יכול לו' כן דכיון דמשקרא כונתו היתה לנכות נבא כדי לנכות בהם מסתמא הכי הוא וא"כ כן ביקו שלא זכה בהם כדי לנכות בהם גם כן לא זכה כנגד הנייר עצמו דאין קנה לחשאים וכמו שכתב הטור בתהלת זה השו"מ בשם הר"ז כן גם הלא' שכתב סוכר כן ע"כ: עוד שם הרב וכשחמול המוכר וכו' ופירש דמי' וכו' ע"כ:

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סו

ומה שאחרופרע צריך לומר שנפרע וכו' ומה שכתב בלמך שהיה סטר מקוים כדי שנאמר שבחמילתו הפסיד ראש לא היה הסטר מקוים לא הפסידו דהא אינו יכול ליגבות כו' וכדרכי הטור עכ' :

צד הגדרה נראה לומר דכל מה שהקשימי בלשון בעל מקרים דהיינו מה שכתב הרב רכתיב בטעות רכל זה ככלל הטעות הוא עכ' :

צד עור טס הרב ומה שכתב ואם מת בנו משלם וכו' בעל התרומה כתב שאם שורש שחול פטור משלם וכו' הגדרה נראה שיש להביא קצת ראיה לכתוב זה או משום הנאמר דאמר אומר שמואל ואפילו היורש מוחל רחמי האי רקאמר דאפילו היורש יכול לחמול דמה כפרה היה לומר דהיורש לא היה יכול לחמול הא כל זכו שיש לו לאביו הוא מרש וא"כ מה לו אביו מה לו יורשו הא הכל רכב א' הוא ואביו ואדרב' הסכל היה שאביו לא היה יכול לחמול כיון שבהכרח כפר מן המעות אבל היורש שלא נהנה כלל ממחון זה היה יכול לחמול אלא שיש לומר מה שאמר ואפילו דהיה חכמה הכול לא מכר אביו שיכול לחמול משום ראש מחל חייב לשלם כיון שלקח הוא המעות מה' ולקח אלא אפילו בני יכול לחמול דהיה אמיא דאינו יכול לחמול כיון שאם מחל אינו חייב לשלם כיון שהיה לא לקח המעות מה' ולקוח ואם כן אין לבנו לקוחו קא משמע לן שמואל דאפילו הכי שאינו חייב לשלם יכול לחמול עכ' :

צד הגדרה אבל מה קשה לכתוב כפרה זו דאין אחריו דמשום דריבא דגרמי הוי קפס משי הכי אין קונסי כנו אחריו דמאי דאחריו כן בעלמא דאין קונסי כנו אחריו היינו אם עשה אביו שום מעשה שלא כהוגן וקנסו אותו שהיה חייב קנס ולא הספיק לפרוע ולקוח אין לקנסו כנו אחריו וזה כיחא כיון שהיה מחל ולא הספיק לפרוע ולקוח אין לקנסו כנו אחריו הקנס שהיו אביו חייב אבל הכא בשחמל היורש עתה הוא ראוי לקנס דהוא עשה ריבא דגרמי הוא הפסידו ולקוח והוא ראוי לקנס דהו' גר' ההפסד ומאי און קונסי כנו אחריו שיהיה כחא ושינופי' צד הגדרה נס' לזין כפיה שכתבתי שחמל רחוק מן השכל דמשום דיבא דגרמי הוא דמחייב ולא משום קנס דאין הלשון מרחק דמאי הוא דאמר משום ריבא דגרמי וכו' וכי הוי אומרי' אינן סוכרי' דמשום ריבא דגרמי הוא לא ידאי דהכי ס' דמשום ריבא דגרמי הוא לא שאמרנו ריבא דגרמי לאו קנסא הוא לא מחון הוא והכי ה' לבעל התרומה לומר שום רחוק מן השכל דריבא דגרמי לאו קנסא הוא אלא מחון הוא :

צד ע"ש באתו לזון עתה לא קנסו טעות דריבא דגרמי נקרא ולא ריבא דקנסי' הגדרה והתוספת כתבו כפ' לא יחשך דף כ"כ כפי' ריבא שהוכיח מן היורש למי דריב' דגרמי קנסא הוא ולא ממונא ועיין ע"ש נראה דהכי מסקי עכ' :

צד עור טס בטר כתב כה"ת כי היכי דבעלמא אחריון אחריות טעות הופר וכו' אם הוציא הלוי שוכר וכו' הגדרה מט' טטור לרכי' בעל התרומות שכתב הוא משום אחריות נוכח כל השטר וכשאו' יתום מקח טעות אינו נוכח אלא המעות שנתן היינו משום לזון בעל התרומה הכי מוכח רקאמר ראש בא בעל חוב וכו' חומר הלוקח הזה ונוכח מן המוכר מדין אחריות וכשהוא משום מקח טעות קא' והמעות חוזרים ואחרי לא קאמר כמו שאמר כתב לוקח האחריות חומר נוכ' מדין אחריות ימ' ל' כתב לוקח מקח טעות חומר ונוכח הוה

משום מקח טעות לא ידאי מראש' הכא המעות חוזרים והתם באחריו קאמר חומר ונוכ' מדין אחריו חומר ונוכ' כל השטר קאמר ק' הרבה אבל לטרי' מאי שנא כשהוציא הלוי שוכר שהשטר פרוע דאינו נוכח אלא מעות שנתן וכשנאמר שטר שאינו שלו או שטר כח' או שלקחו מהמלוה תח' דאין נוכ' הכל ונראה לי דכשלא כל בני שטר כח' או שמונ' שאינו שלו או שלקחו מהמלוה תחלה השטר לעולם שטר קיים וראוי ליגבות כנו הוא והיה אפשר שיה' הלוקח יגבה כזה השטר דהיה יכול הלוי להתפטר עם המלוה שלו או עם הלוקח שלקח תחלה וכיוצא בזה מונא דהמכירה כשטר טוב ויפה ומכר לו דבר הראוי ונתקיים בו המכירה אבל כשנאמר שטר כרוש לא מכר לו אלא חספא בעלמא ואין באו מכירה כלל דאין כאן כמו שיחול המכירה אם כן לא מכר לו כלום ואין כאן אלא חספא המעות כלכד עכ' :

קא הגדרה ומ' והביא ראיה ששטר זה שלו הוכח דאפ' דהשטר כתוב בפס' המו' הביא זה ראיה בעד' משום הכתובות בזה השטר היו שלו ואמר ליה שיכתב על שמו משו' ואינו סבה או שלא להשביע את עצמו וכו' וזה אחרת ואפ' שיש לזון על זה ולומר דאפ' שיביא זה ער' על זה משום זה השטר שלו הם ע"י אין להאמי' דהא עידי' השם החתומי מעשרי' שמתת השטר הם של המוכר ואפ' שהמוכר יר' לערו' לאו כל כמיניה ואפ' מערי' עצמו שחתומי' כשטר' שיאמר כן כל שאין באמיס' דכיון שחתומי' כשטר נעשה כמי' שחמקה ערותו ככד' וכיון שהגיד שוכ' אינו חומר ויגיד מ' הוכיח' כך הוא או שמכר שטר חמו' שאמר' שהמש' ילוי' משו' לפלוני הן מחש' פלוני וכו' עכ' קב' הגדרה נס' מה שאמר או שלקחו מהמלוה תחלה צריך נס' כן לטרי' דהיינו שביא עדים שמכרו לו בכתוב' ומכר לו את השטר כרינו לא שאמר כך חומר והשקירו כיר' דאי לאו הכי אין קנה השטר ה' לא מכרה ליה ואין קיימ' לזון לקנות השטר נריך כתיבה ומסירה עכ' :

קב' הגדרה והראש חיוני כפרוש שחולק על דין זה דכתיב כמה שאמר שאם הוציא שוכר שהשטר פרוע שאינו חייב מדין אחריות אלא מקח טעות הוא דהא כתוב בתוספת הביא הרב בזה הסימן לעיל ביד' ח' וז' כתוב בתוספת הראש כלל' ס' סימן נ' שהמוכר שטר חוב לחכרו באחריות ויגאו עדים ששטר זה פרוע שצריך להשלים לו שטר שיהא ראוי לגבותו החוב דהיינו אחריות שקבל אהי' מדה' מדרכיו דאף על פי דנאמר השטר פרוע חייב מדין אחריות והתימא מהשור אך לא הביא הך תשוב' הראש דחולק בטעות על רכרי' בעל התרומות והביא הך תשובה כהי' דמה' ראובן כשהיה שחולק על בעל התרומה וכמו שצד' להי' כן הרב ואינו אומר דכחמילה דכה דבהך תשובה כמו מוכח דחולק הראש על כה"ת דהא כתב הראש רעעס מחילה אינה נוכח מדין אחריות הוא מפני שבאותה טעה הוא מתחייב וכשמתחייב מפני החמיל' אין החמילה מבטלת השטר מעיקרו נאמא דכמה טעום אינו נוגע בשטר אבל אחריו הוי כשחמת מה שטעסה עכשו השט' מתבטל מעיקרא כיון שכל כפל חוב וטורף או שמונא שאינו שלו וכו' שכתב' שחמת זה נתבטל' המכירה שכתב' לו מעיקרא שהמעה רלאו ראיה היא ומטה' הנוכח מפני האחריו' אבל כחמילה אינה מתבטלת מה שטעסה מעיקרא דהמעות שטעסה כרין וכסורה הוה

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סו

קך

היה אלא שאחר כך הוציא וזאתו היוזק אינו מכיל למאי
 דנעשה משקרא למד רמה שנעשה טלח כדון נעשה אסכין
 אין חילוק בין טרף בעל חוב בין במכא שאינו שלו או שלקחו
 מתחלה בין במכא שנתע דכל אלו מדין אחריות חייב לא הוציא
 הראש חלל אחריות אלא היכא שהמעשה שנעשה עכשו
 אינו ממכיל מעיקרא המכירה וכו' וכוה אתי שפיר מאי דכתב
 הטור ואלא כתב וכו' דמשמע דחולק על בהת עב' :

קך הגהרה גם כדרכי הט דשאמר לפיכך אם כא כח
 וטרף זה החוב נסתפק לי אשכח זה נדך פיה מוקר למכירת
 השטר או לא דרואי אסהיה החוב מוקדם למכירת השטר ורואי
 דיכול לטרוף דהא נשתעבר ליה קודם שמכר השטר ללוקח
 אבל מה שנתפק לי הוא אסוה החוב הוא אחד שמכר זה שטר
 חיובו רכש בכרא אין לנכחיה המאוחר למכירה לטרוף דהא
 לח חל עליה עטבוריה אבל תא כראה ריכול לטרוף דהא זה
 שמכר השטר חיובו עדין נשאר אבל שעבודא דראוי יתא דאס
 ורכ' למוחלו ככל שטר היו מחול ואכ' הא כשאר גבי מדאורייתא
 שעבוד רהוי ממון של אותו השטר שלו מדין עברה וכשליה אחר
 כך מאחר נשתעבר גם אותו שטר חוב לזה המלוה מדרכי נתן
 וכתב לאמר אס לוי אכ' אפשי' שת' המלוה מאוחרת למכירה
 יכו' התלו לטרוף מאותו החוב מדרכ' נתן ומשפט כן קנת מלסון
 השטר מדלא כתב לפיכך אם כא כח מוקדם לא כתב בהא אם
 כא כח דבר ראיה כח שהיה יכול לטרוף חוב זה ולזה נכ' לא
 יהי יכול לוקח זה שטרפו ממנו השטר למד' ולטר' מהלקוחות
 שלקחו מהמוכר אחר המכירה של השטר קוד' טלוה מהקלוה
 משום דלא שייך הכא ל' דהלקוחה אפסידו אכשטייהו דלא הוה
 להו לידע טלוה אחר כך וכשהמוכר מכר שטריו לא היה שום
 חוב עליו ולפיכך לקחו אכל חוונן דכתב הטור דקאמר
 חור הלוקח ונכח כל השטר מהמוכר או מנכסיו דמכסיו
 דקאמר היו ורואי האשועבדין ואולי מנכסיו דקאמר היינו
 שמכר אחר ההלוואה וכיון שחייב לו ממון בשטר המכירה
 וכבר טרף בעל חוב אותו החוב נשאר חיוב זה על המוכר
 מדאורייתא ובשטר ומשום הכי יטרוף מהלקוחות וכדון עיון
 ומיתון כוה הענין עכ' :

קך עוד סס הרב ואין בהם דין שומרים וכו' סוף המשנה
 וכו' וכתב הרן פרק שבועת דדיינים וכו' כהעדרת עד אחר
 הגהרה והכי כמי כתב הדמכס כפרק ה' מה' טוען ונטען
 דגם משכונות עד אחר פטור הכתוב לשומרים שהיה נראה
 דלא פטר רחמנא אלא משכונות רידיה והאמנון קרא אבל
 כשאיכא עד אחר יהיה חייב כיון דאיכא מאן דמכסיו קא
 משמע לך דלא אלא פטור אף משכונות עד אחר אבל
 איכא למירק דאמאי אנטרין לאפטוריה משכונות כיון
 דאמרינן לדרכי כל העסקים וולת הרמב"ם דאפילו שמורה
 שעשה פשיעה פטור אם כן אמאי אמרו במשנה שומר חנם
 חיוב נשבע ולי ראהה משום דלא פטר במשנה משכונות פשיעה
 דקרא ולי נראהה משום דלא פטר בלא כו יד וגם פטור משכונות
 לכד אלא אף משכונות שלא שלחו כו יד וגם פטור משכונות
 שאינה כרשותו וכדכרי הרמב"ם ולדרכי דין רמח"ב שבועת
 שאינה כרשותו אז אתי לאפטוריה משכונות שלימות יד אם
 גם כן כן משום הכי נקט בלשון המשנה שומר חנם אינו
 נשבע ואי אחר אינו משלם הוה אמנכא אינו משלם משום
 פשיעה אבל מכל מקום נדון לישבע שלא שלחו כו יד ושאינה
 כרשותו ליהי אחר אינו נשבע עכ' :

קך הרב ומה שכתב רבינו רכי חייב מדין אחריות גובה
 כל השטר וכו' אבל למאן דכסירא ליה דאינו גובה אלא מעות
 שנתן וכו' הגהרה ולי הנעדר נראה דאפילו למאן דסל'
 דכוחל שטר חוב אינו חוזר ונכח מדיוכא דגרמי אלא מה
 שנתן הכא שהוא מדין אחריות גובה כל השטר והכי משמע
 מדרכי הטור לקמן בסמוך קוד' וקט' דמדין אחריות גובה
 כל מה שנתן והיתמא ממה שנתן הרב הנדל אל' שמאחר
 שרכיט פטור דרכי לעיל דאינו משלם אלא דמים שנתן
 למה כתב כאו דגובה הכל ולא עור וכו' רכיון דמדון אחריות
 וכו' אבל ביותר מכאן מנין לנו דאין זו תמיה דהא לקמן
 כתב הטור דין האחריות שבויה הכל בלא מחלוק כלל כפימין
 הנכסיהם אבל לפי דעתי כמו שכתבתי דאפילו מאן רסוכר
 במחל שטר חוב דאינו גובה מדיכא דגרמי אלא מעות שנתן
 מכל מקום מדין אחריות גובה הכל והכי חוונן להראש
 בפירוט כהאית שבויה דהאית לעיל דאס קבל אחריו וכמנא
 שהוא פרוש שחוזר ונכח כל השטר והוא סוכר דמדון דיכא
 דגרמי כוחל שטריו שאינו גובה אלא מעות שנתן אכ' במנא
 דאפילו מאן קבל' דכוחל שטר חוב שהוא חייב מדיוכא דגרמי

קך ודאי משום דלא פטר קרא אלא מהכתוב בה דדיינים משכונות
 אכ' כיון דקרא מי לא פטר אלא משכונות האמורה סכ' כח
 דהיינו זו דלא פטר אלא שכוונת עד אחר דלא מוירי פה קרא
 מאן ליה שהוא פטור ואולי משום דאס שכוונת עד אחר עכ' :

קך הגהרה מה שכתב הטור ומיהו מדרבנן נטבעים
 נראה כפי הפטור דכרכי דין סכירא ליה ל' דאית ליה
 דשכונות שאינה כרשותו חייב כיון שניא מדרבנן והכי קאמר
 ומיהו מדרבנן כלומר שכוונת שהיא מדרבנן נטבעים השימרים
 אבל מדרכי הרב נראה דאינו אלא שכוונת היסת ומדרבנן
 דאחר היינו שכוונת היסת דשכונות שאינה כרשותו היא
 שכוונת המשנה דהיא כראורייתא דמקאמר ומיהו מדרבנן
 נטבעים וכו' כך כתבו הרף והראש וכו' וכ' הרמב"ם וחוינן
 להרמ דאינו מחייב אלא שכוונת היסת לנד אבל מדרכי
 הטור נראה לי כמו שכתבתי עכ' :

ראש יוסף הלכות הלוואה סימן סו

ק"א עורסס הרב וכתב הל"מכס סאס פטע השומר וכו' וכתב הלאש פרק שבעת הדיני' וכו' וכן מנאצי בשרוש הראב"ד וכן הראב"ן הג"ה משמע מדברים אלנו דהראב"ד והראב"ן בהל"מכס סכירא לכוזס אימדהא כמארך הכ"ס הרב תזכות הראש דכתב דאין לכתב על דברי הל"מכס מאחר שהר"ף והראב"ד ור"י סוכרים רפסור חשילו מפשיעה אס כן נראה דהראב"ד רלא בהר"מכס סכירא ליה והכי כתב בהשגות רלא בהר"מכס וגם הר"מכס כתב לקמן כסמוך הכ"ס הרב כ"ס הר"מכ"ן רלא בהר"מכס אס כן איך כתב כאן רבן מנאצי וכו' ונראה דמה שכתב בשרוש הראב"ד וכן הר"ף היינו לומר דכתבו דלכאורה הכי למע כמו שכתב הוא אבל לפי האמת לאו הכי סכירא להו:

ק"ב הג"ה ונרדרי דנאש איבא לירוק דכתב דאין לסמוך על דברי הר"מכס דרכי כבואה הס דאין אלו דברי כבואה אלא ראייה אית ליה מדברי המטכה וכוזו שכתב הוא דלכאורה הכי משמע אש שהיא כתב רלא כראה ליה ראייתו ולא מאזס וס מוקדור כרי כבואה ועד דחלוקי בכרות פליגי דלהר"מכס שפ"ט הו מ"ק ומאזס הכי חייב ולרדרי הר"ף שישע לאו מויקס הוא אלא נראה כמק"י דפסור אס כן כסכרא פליגי כמו בשאר מקומות וכו' ע"כ:

ק"ג ע"ש הרבוע דאמריק כהוזכר סאס קנו מירו וכו' הי"ך יסתעבד הג"ה ול' דרבי ליה ותצטרך כשיעיה ואשילו לרדרי הר"מכס סאס לא ירנה לישבע סיהיה חייב לשלם ע"כ: **ק"ד** עור סס ולעמן ח' לוק שטרות וכו' ונאש הוא שטר אחד וכו' לומר נוד או איגוד הג"ה כראה לי דה"ל אס יהי שכי שטרות כל א' מחכה אבל לפי המוסים או ל"ס אחר סוה יותר מחכה ואין להס דבר אחר לחלק וולתל"ג ס' שטרות ואי אשאר לחלק גם כן אחר גבייה נוד או איגוד ואין לומר דיתן האב לחבר ממון שזה יותר וס על זה דכל אחר יאמר דאינו רוצה ממון מיד אלא ממון ער וזן נכייטס ואו יחלקו וכן נמי אשילו כשטר אחד אס לא ירנה סוס אחד להוניה ממון דמתית מעד ומן נכייטו וכו' ע"כ:

ק"ו עורסס הרב וכתב הרשב"א כחובב ס' אשאר ס' שיש לי על פלגיו וכו' הג"ה טעמו סל הרשב"א דנר"ך שיאמר ס' הוא וכו' שעבודיה הו משום דאמריק דכל מה שכתבו נר"ך לכתב כשא באמירה סני וכיון דכבר נר"ך לכתוב איהו וכו' שעבודיה כשא באמירה סני אבל מכל מקום כיון שכבר נר"ך לכתוב כן כשא נר"ך לאמרה אבל דעת שאר הפוסקים אית להו דכיון דטעמא דמתת ס' עשו אותה כדי שלא תטרף דש' חלמה ונשאה כירושה דאית ליה וכוה מן התורה יאס כן אין ג' שום דבר אלא אמירה כעלמא ע"כ: **ק"ז** ע"ש הרב וכתב הרשב"א שיש מה שהעידו הא דאמריק דשארן ככלל ככסי' במתנ' ס' וכו' ז' מי שהעמיד ככרי וככסי שאינו וכו' הג"ה ודברים אלו הן תמוהים בעיני דאעפ"י שהעבוד ככלל ככסי הוא מכל מקום הא בעי מכירה ואס כן אי מיירי ככרי אמאי וכוה ויהי כראה לומר דמה שאמר אשילו ככרי וככסי שאני היינו לעכין שאינו נר"ך לכתוב כשטר המתכה הן וכל שעבודן אשעבוד ככלל ככסי הוא אבל לעולם נר"ך כתיבה ומסירה אלא דכחך שטרא נר"ך לכתוב איהו וכו' שעבודיה אבל כשמתן כל ככסיו אית נר"ך לכתוב איהו וכו' שעבודיה דכיון שמתן הכל השעבוד ככלל

אבל יש לי לרמות זה דאס כן אמאי קאמר הרשב"א דאינו מחזור הא הוא כתב כהיה דלעיל דכשבי מרע שמתן שטר אחד נר"ך שיאמר על פה איהו וכו' שעבודיה אבל אי מתן כל ככסיו אין נר"ך משום דה"ל כאלו פירש ואמר הן וכו' שעבודן כיון שמתן כל ככסיו אס כן הכא נמי ככרי כיון שכתב ומקר אע"פ שכמתן שטר א' נר"ך לכתוב איהו וכו' שעבודיה כשמתן כל ככסיו נמי כיומא הכי רהיה ליה כשילו פירש הן וכו' שעבודן דהא לירייה מה שפני כשביב מרע באמירה נר"ך כתיבה ככרי ולכשביב מרע ככל ככסיו אין נר"ך אלא שיאמר שכותב כל ככסיו ואין נר"ך לומר הן וכו' שעבודן ככרי שכתב שמתן כל ככסיו סני ג' לכך נראה לו לומר דטעם מי שהעמידה ככרי היינו זה דכיון דאמר כל ככסיו לשלוינודאי נמי דהשעבוד ככלל משום רהיה ליה כשילו מהתקן ענמו מנכסיו שאין לו זכות כהן ומקוין להו ברשות המקבל וכיון סכין וכוה המקבל ככל ככסיו מר"ך שרעה אפי' לו לא יהיה סס כתיבה ומסירה עכ"ל וכה המקבל כיון שמתן לו כל ככסיו ומשום הכי כתב הרשב"א שאין זה מחזור דכסמ' אמריק ככתובים וכמקנוד' דמו ולא כמתת ככרי כן כמקנתה כן כבולה ע"כ:

ק"ח עור סס ולי כתב כר"ע בהפניה האומר נתתי וכו' הג"ה נרא' מדברי הרב דהא דני' פליג אמאי רכתב הרשב"א ואינו כמשמע והיה כל דפליג דהא קאמר אין בכלל אלא מה שכתב רהיימ קרקע ומטלטל אבל לא שטרות ס' דאין שטרות ככלל מטלטלים ונר"ך שיאמר מקרקעי ושאר ככסי וכו' שעבודן וכוה פליג אדכרי הרשב"א דכתב דכיון שאמר כל ככסיו אין ג' הן וכו' שעבודן אבל ראייה סס כני' סת' דכרים אלו כסס הרשב"א וכו' כפליג הרשב"א דרדיה ארדיה דכהאי תשובה שהכ"ס הרב משמו כתב משמו דכל ככסיו אין נר"ך שיאמר וכו' שעבודן לכך נראה לידו הו סוגת לומר דהא דכתב ככס הרשב"א נראה דכלל ככסיו אין נר"ך לומר וכו' שעבודן וגם משמע דהיה רמי שמתלג מיירו אלא ככרי וכמקי יתקן כתב ככס הרשב"א ו' דאשילו ככל ככסיו נר"ך לומר הן וכו' שעבודן ואי מיירי הוי דכתב כי כסס הרשב"א ככרי א"כ איך כתב הרשב"א רלא מחזור הוי סכרא שהעמידו ככרי דהא הוא כתב דמקרקעי ושאר ככסיו מהבו אשבי ככרי שכן כתב כי משמו וזה שכתב הרב ז"ל הרשב"א כתשובה שטרי וכו' שעבודיה וכו' ואשע' שמוריו הרשב"א וכו' דכראה דתופס הר"מכס כפרוש כמו התשובה שהכ"ס הוא דהרשב"א פוּכר ככסי מיירי אבל ככרוס אין שטרות ככלל ככסי כיון דכרוס אין ככתובין וכמקנוד' דמו א"כ ודאי דכרי התשובה הס עיקר ולא משתמע מי דכתב כי משמו ככרי וא"כ אין כאן אלא שכתובה כתב דכלל ככסיו אין נר"ך לומר וכו' שעבודן אבל הא דכתב כי משמו נראה שנתן נר"ך שיאמר הן וכו' שעבודן אשילו ככלל וככסי ע"כ:

ק"ח הג"ה אבל נראה דאיכא למירק כמאי דכתב אחר זה הרב ז"ל הרשב"א כתשובה הקבאת שטר איתא בש"ס באמירה כעלמא והוא רהויא מתנה ככולהו וככו דהא ככרי נמי הכי סכירא ליה דככלהו ככסי ככרי נמי הכי הוא דינא ולפי מה שכתבתי דלענין מתנת כרי נר"ך כתיבה ומסירה אשילו ככלל וככסי אלא שאין נר"ך לכתוב הן וכו' שעבודן אין כאן קושיא כלל אבל למע' שכתבנו דגם כן באמירה

ראש יוסף הלכות הלואה סימן סו סו קלא

באמירה לכד ככרי סני בכל נכסי קשה ואי מתקמין ההיא דכתב מקו יוסף דרומר כחתי או שעבדתי וכו' ככרי וכתבו נכסא הרשב"א ארבותיו איכא למומר דיש חילוק דככרי מה צריך שיאמר הן וכל שעבודן אבל כש"מ אין צריך אלף אמירה לכד נתתי וכו' אבל אי האי מיורי בש"מ וכמו שכתב קשה ונראה לומר דהיא רוצה לומר דאשלו בש"מ מאי דסני בש"מ בשלמ' היינו בכולהו נכסי אבל באש"מ אש"מ ראוין דכרי ש"מ ככתובים וכמהורים וכו' לא כש קנין אבל כרי צריך קנין ש"מ לכרי דכלהו נכסי ש"מ לא כש קנין אבל כרי צריך קנין אבל אין צריך כתובה ומסמלי ע"כ:

ק"ט עוד שם כתב הרשב"א דבר פשוט הוא דשטרי חוב וכו' ה"גה"ה אבל הראש כתב דשטרי חוב בכלל מטלטלין ניבנהו וביאור הסוד לביב כבימין ס' וזל ואם שעבד מטלטלי אבן מקרקעו כתבאף הראש וכו' ואם היו ללוה שטרות וכו' גובה אותן דשטרי בכלל מטלטלי הס':

ק"ב עוד שם כתב הרשב"א שאלת ראוין חייב לשמעון מנה ואין לו נכסים וכו' ואם יכתוב מהו עבול וכו' ה"גה"ה ומאי תיקון הוא זה דאעפ"י שיפול מכל מקום הוא ימחול או יודה ואין זה כלום דמאי דשאל השאל הוא זה דמשקרא שאל אם יש שום תיקון שלא יהא יכול למחול ואחר כך שאל אם אמר שהוא פוסל עדים שישירו ואחר כך אמר האב שכנו מחל לו או הודה בכפי עדים אם יועילו אבל הכן אינו מודה כמה שאמר אכיו ע"כ:

ק"בא ה"גה"ה אבל דכרי תשובה נראה דאיכא למירק דאך קאמר דאינו מוצא שום תקנה שלא יהא יכול להודות לאכיו שאדרכה נראה לי דאם הודה לאכיו שפרע לו דאינו באמן דלאו כל כמיניה לומר שהוא פרוע כדי להפסיד ואשילו אם יודה לאכיו שפרע לו ואינו באמן והכי כתב הרשב"א ע"מ הכיאו הרב לעיל כזה הפסוק וזל עוד כתב שהלוקח שטר חוב מחכרו וכו' ועיין שם והוא משמע באותה תשובה דאין לומר שיהא כאמן כמינו דאי כשמיחול וכמו שכתב כאן כוונת השוכה דיון שחב לאחרים אינו יכול למחול ואפשר לומר דמה שאמר שאינו מוצא תקנה שלא יוכל להודות היינו משום דיהיה באמן כמינו דאי כש אחיל וכפי דעת דכותיו אבל הוא אמר דיש לו לרון על המחלה שלא יועיל כיון שחב לאחרים וכו' וא"כ אינו באמן כמה שורה נ"כ אבל אין זה צריך דהא גמרא ערוכה ביא דמלוה שיש לו שטר כדיו שאינו באמן לומר אמנה הוא והיא שאינו באמן לומר פרוע כיון שחב לאחרים וכמו שכתב באותה תשובה שהכאמיתוין לעיל כפי' מ"ז כמה שהכאמיתו כמה שהקשה שם הראש דהיינו כמינו דאי כש מחול וכו' ע"כ:

ק"בב עוד שם וכתב עוד כתב שוכה שטרות אין כד מנבין אותם לבעל חוב ולא לכתובה וכו' ה"גה"ה והראש פליג ואמר דנבין על ידי שומת כד דאעפ"י דמילי ניסו כיון דיתנו לימכר אף כד"כ יוכלין להנזיף מרשות זה לרשות זה ויפה כחן מהמוכר שטר חוב וכו':

ממון אחר חוץ מזה הסטר כדי לפרוע ומ"מ אינו יכול למחול כיון שהוא חייב לאחרים כל הנכסים שלו משועבדים לאותן בעלי חובים א"כ אינו יכול למחול ואם יכול לומר אמנה וכו' איכא למירק מה חילוק יש בין מוחל לאמנה ונראה דבמלמא מוחל איכא למומר דאינו יכול למחול כיון דהוא משועבד ודאי אין להסיר מעליו אותו ששעבוד אבל כשאמר אמנה אפשר שהוא אמת ולא חל עליה משקרא שז"ש שעבוד וא"כ הוא אפשר שיכול לומר אמנה הוא וכתב עוד אבל אם מכרו פשיטא וכו' כלומר אם מכרו ואינו חייב לאחרים או ודאי ריכול לומר אמנה או פרוע כמינו דאי כש מחיל דכיון דאין עליה שעבודא דאורייתא על אותו שטר יכול למחול וא"כ יכול לומר נ"כ אמנה או פרוע וכתב עוד ויש מי שכתב וכו' וכן נראה עיקר מה שאמר וכן נראה עיקר היינו משום דאינו חב לאחרים וכמו שכתבתי אבל אם חב אינו יכול למחול וכו' והיו שכתב וכתב הר"אבד והיכא שהנכו כ"ד שטר חוב של ראוין שהיה לו על שמעון מ' ללוה נ"ל למלו' דהיינו מלוה של ראוין הימור ומדכרי דאבד נ"ד דסובר ככרי הראש דיוכלין כד להנכו' שטר חוב למלוה ואולי דנכס דשכ"א יורה לזה דמ"ש הרשב"א מיירי כשיש לו ממון אחר להגבות אבל כשאין לו אלא שטר זה מבנין לומר ד' נתן ומה שהנכו היינו הסטר עצמו ולא מעות השטר דאי יגבו מעות השטר אשילו כמוכר ש"מ אינו יכול למחול ומה שיד' מחילה ליה שכבר נפרע ומחל שטרות וכוין שהנכסיו מדר' נתן הא איכא עליה שעבודא דאורייתא ואינו יכול למחול דרוקא מוכר יכול למחול מסוס דמכירת שטרות מדרכין הלכך במקום שחב לאחרים אין יכול דכיון דחזיק דאם הנכו אותו מדר' נתן משמע שלא היה לו לפרוע במקום אחר ומש"מ הכי אינו יכול למחול דחב לאחרים הוא א"כ כשאמר שטר חוב ורוצה למחלו והוא חב לאחרים כגון שאם מוחל לא יהיה לו לפרוע ללוקח אינו יכול למחול דהא אותן משותפתין לו הלוקח כעבור הסטר חייב הוא שיש לו על המוכר אעפ"י שמדן תורה אינו מוכר ממ' אותן המעות הלוא' הן עליו מן התורה וא"כ אותו שטר שהוא שעבוד קרקעות משועבד לו מדן תורה דמדן תורה נכסי הלוה משועבדו למלוה אפילו שהיה מלוה על פה כ"ש דהכא כשטר הוא דהיינו שטר מכירת השטר וא"כ כשיחל למחלו והוא יהיה חב ללוקח דלא הוה ליה ממה לפרוע הוה ליה האי שטר משועבד ליה מדר' נתן ואינו יכול למחול ע"כ:

סליקו הלכות הלואות שבח לאל עושה נפלאות הלכות שמיטה ופרובול

סימן סו

א כתב הטור כל שטר חוב אפילו יש בו אחריות שכיפית וכו' ואפילו משכנתא באמרא דמלכא וכו' ה"גה"ה איכא למירק דאמאי לא כתב הטור דינא דסייה לו סיה כהלואתו המפורסם בכריתא דאינו משמש וכו' תמא דכריאל ליה דרכ"ש דמשכנתא נפיק וכמו שכתב דהמכס הכיאו הרב מ"מ כיון דחויין דהר"מ מכס פסקא להאי כריתא דהיינו כאלואות דאינו משמש משום דחשיב ליה כנכסו וכן פסק להדיא דמשכנתא באמרא

ראש יוסף הלכות שמיטה ופרובול סימן סו

באתרא דלא מסלקי דמשמט אס כן הסור או היה ליה לכתוב כדברי הרמבם דכסיים אינו משמט או היה ליה לכתוב דלא כהרמבם ודמיזי כתב שטר חוב שיש בו אחריו דמשמט רהוי פחות מקייים וכמו שזכרנו למן הכריתא וואי פכירא ליה דלא כהרמבם קייים הוה לי למיפקט דמשמט וכפיק ליה מבג שטר חוב שיש בו אחריות ואולי דמשמט משבנתא כפיק כייס וכמו שכתב הרמבם רמבם הוא וקטן שטר חוב דיטבו אחריות דמיירי ככל נובחא דשטר ואפילו דקייס לו כהלואתו שום סדה הכל נכנס כמה שאמר כל שטר חוב אשילו שיש בו אחריות וכו' ולא כפירא ליה דלא כהרמבם דקייים כמו משמע עכ"ל

ב עור שם ואפילו אם התנה על מנת שלא תשמיטנו שכיבית וכו' הגר"ה איכא למידק דאפילו אם התנה שלא תשמיטנו שכיבית אמאי לא יהיה תנאו קיים כיון דהוי דבר שבממון מאי שנא מהא דאמרינן המקדש אשה ואמר על מנת שאין לי חיוב שאר כסות ושנה בשאר כסות דכריו קיימים ובעונה און דכריו קיימים והסעס דשאר וכסות דהוי דבר שבממון דכריו קיימים דכיון דהוי ממון ביתן למחילה ואעפ"י שמתנה על מה שכתוב בתורה כיון שהיא ממון אמרינן דהיא מחילה אבל עונה רהיא צערא דרובא אינה מוחלת א"כ הכא כמי כיון דהוי דבר של ממון כימא דמחל הלוי ואינו רוצה שישמט השכיבית ואולי דהיה נרדף לומר דהתם כשאר כסות ושנה לעולם קאי אגברא ומסוס הכי כשאר כסות דהוי דבר שבממון דכריו קיימים משום דניתן למחילה וכמו שכתב הר"ן אבל עונה רהוי צערא דרובא איננה דהתנאי קאי לגברא עכ"ל אימ תנאי משוסר לכתב מחילה כענין אבל הכא דאמר שלא תשמיטנו שכיבית דקאי אשכיבית שלא ישמטנו דבר זה אינו יכול אפילו שיהיה דבר שבממון ונרדף עיין עכ"ל

ג הגר"ה ומאי דאמרינן דהשמיטת כספים אינה אלא לכסוף אעפ"י דאתקשו שמיטות אהרריה וקיימא לן דשמיטת קרקעות משמטת בתחילתן מיר שטני הכא דגלי קרא דאינו משמט אלא כסוף דכתיב מתן שבע שמיטת שמיטה וכל לשון קץ סוף הוא עכ"ל

ד עור שם הרב כל שטר חוב יב"ב כפ' השולח וכו' ור' יוחנן ור"ש לקיים דאמרי תרינו וכו' אבל שטר שיש בו אחריות אינו משמט. הגר"ה מראה דאיכא למידק לר' יוחנן ולר"אית ליה דמשמט שיש בו שטכור קרקעות חסבינן ליה ככבו וואינו משמט ודאי ריש לומר דכמסכה דאמר דינא דשטר שיש בו אחריות אינו משמט א"כ מלוגה כשטר כלל אחריות ומלוגה ע"פ משמט היינו מראורית וא"כ מלוגה אפ"י אמאי משמט הא מדאורית מלוגה ע"פ נמי משעבדת כל כספי דקיימא לן שעבדורא דאורית וא"כ הוה ליה ככבו ויש לר"ה"כ דמיירי בר אוריתא אבל מה לעומן השעבוד לא מיירי אלא כמה שתקם רבנן דכמלוגה ע"פ ליכא שעבדורא וכיון שכן משמט אבל קשה דכ"א מזה דמדאוריתא מלוגה על פני כמי אינה משמטת כיון דאיכא שטכור קרקעות ויה אינו דא"כ במאי משמט ודוחק לומר דלא מיירי קרא אלא כשאר כפירוש כלל אחריות וכסיה לכן כראה לומר דאינו עושה כאן אלא אי חסבינן ליה ככבו או לא דכשהמלוגה כשטר דאינו יכול לטעון פרעתי ולא שום טענה אחרת כיון שהיא מקייים הרי היא ככבו אבל מלוגה ע"פ שיכול לומר פרעתי וכו' אינו ככבו ומשמט ועכ"ל יש חילוק כשטר דכשהשטר הוא באחריות כיון דמשמעבדות

הקרקעות ליה כזה השטר ואינו יכול לטעון נגד השטר או נחשב ככבו אבל שטר שאין בו אחריות כיון שאין ככבו של זה משמעבדות לזה ואם ימכרם לא יוכל לטורעם אעפ"י שאין יכול לטעון נגד השטר לא משום הכי יחשב ככבו כיון שאפשר שימכור כל ככבו ולא ימנא ממה לנכות דוחק ע"כ

ה עור שם הרב וכתב הר"ן בשם הרמב"ם דקייים לו סדה משמט וכו' הגר"ה איכא למידק דמאי הכרתי דכיון דאידחי כיפא דכריתא אידחי כמי ריבא של רישא דהא מויק דכריתא עגמה נקט ש"ח כדחשא דקאמ' ולא עוד אלא אפילו כתב כל ככבו וכו' דר"ה מלוגה הכריתא דאפילו אם נאמר כשהמשמט כספיהם לו סדה ליכא למימ הכי דיותר ככבו הוא סדה כהלואתו משאר שטר חוב א"כ אעפ"י שדכר"ה יאמר משטר חוב אין לרחות דינא דקייים דקייים הוי ככבו יותר משטר וכל דפרשט דקייים אינו כמו שכתב הרב דהיינו שיחידה לגבות כו' דזה שיהא כל שטכור שטר רמה לי יחד האוי סדה מה לי שעבר כל שדותיו וכו' אלא שירושא ל"ל הכי דקייים להלואתו היינו שאל"ה חייב לך מנה קיים לנשיאר דקרקע לומר שום ימכור לו כשכיל מעותיו ונתנהו ואת"ל זה ודאי הוי ככבו כיון שכתב היים לו על דעת למוכרו עיין עכ"ל

ו הגר"ה גם מה שרצה לרחות מההיא דמשבנתא באתרא דמסלקי אינה רמיה כלל דלי הצעיר כראה דמן הראוי יותר שיהיה משמט כמשבנתא מכסיים אפילו לפתשא דכתב הרב דבשלמא כמשבנתא דכין המלוגה בין הלוי כולן אין להם כוסס לינכות מאותה סדה דהא הלוי אומר ביתן לו מעותיו ויקח סדה שלו והמלוגה ג"כ הכי כותבו שיכ"א לו מעותיו ויחזור לו קרקעו אבל בימר לנו סדה באשתו יקיי מפורס סכות שביסס היה שיהיה אותו סדה כשירען חובו וא"כ הוי ככבו לכ"ע ואפילו כ"ה דלנוג כשטר חוב וסוכר דאינו ככבו הכל מורה והכי משמע ליטכא דכריתא וכמו שכתבתי ואי לא דמסתפי"כ הא דאפסותיקי משרט אונו משמט אחר משבנתא באתרא דלא מסלקי דהא כמשבנתא לעולם כשיכ"א ומנו דעת סביה שלא ינכה מאותו קרקע וכמו שכתבתי אבל הכא כדאפסותיקי מפורס כל כוכת לא היתה אלא על נכבו אותו קרקע ע"כ

ז הגר"ה גם מאי דאמרנו בגמרא דכשמואל ודכי יוחנן ור"ש לקיים כשטר שיש בו אחריות ושטר שאין בו אחריות הכוכה הכי דכשטר שיש בו אחריות היינו כסתם אפילו שאין בתיכבו אחריות מקרי שיש בו אחריות דהא קיימא לן אחריות טעית סופר הוא ומה שאמר שטר שאין בו אחריות הכוכה דכתב כפירוש כשטר שלא קבל אחריות לומר דבאומת יתין ר' מאיר הוא דלא הוה ליה לרב ושמואל ור"ל ליטא וליתן כדכר שאינו הלכה וגם לומר דלענין ממוטה נרדף שיהיה ככרוס כשטר קבלה אחרית לר' יוחנן ור"ל דוחק ע"כ

ח עור שם הרב והמשמט כספיהם מהנתה האירא כן דעת הרמב"ם וכו' וכן דעת רש"י כפ"ד דש"ו וכו'. הגר"ה ובפ' השולח משמע מדכר"ה רש"י דאינה נוהגת כפירוש דכתב על הדין דאמר המחזיר חוב כשכיבית נרדף לומר משמט א"כ כתב רש"י המחזיר חוב כשכיבית כוונן ששכיבית נוהגת משמע דכיון הוה אינה נוהגת וא"כ כיון דאיכא רש"י והר"ה אם תפס המלוגה חוב שעבר עליו שכיבית אין מוסיף מידו

ט הגר"ה ולאנו המכרשים דאית להו דאין השמיטה נוהגת

ראש יוסף הלכות שמיטה ופרובול סימן סו קרב

לעיל משם הראש כפי כל החולק על כ"ה שסובר דאי כתב בפטר בין כדמי ישראל בין כדמי א"ה ראש עברה שמיטה שיגבה דלדכו מהני האי לישבא אבל הראש לא סכירא ליה הכי אלא דרשינן האי לישבא לביבא ריביה בעל דינו אלס שאז ויכל להביאו בפט ככדים אבל שיגבה אחר השמיטה זה אינו כמשמע שיעבור על דכיו תורה ואלו דיש חילוק בין דרכים שאין דתיים לכשיאמר בין כדמי האומות ודומק ואלו דמשום הכי קאמר דאין לנו מסכים ופה בדבר זה עיין עד כאן:

יד הגדה אכל מה שכתב בתשובה אחרת בהתנלות לעצמו דכיון דהכל יודעין שאין משמיטין אדעתא דהכי לזין והוא ליה כאלו התנה המחילה ע"מ שלא תשמטו שבטית זה דבר הנון הוא דלעולם יש לנו להלך אחר כונתם אע"פ דמעיקרא כאיסור התמילו מ"מ התנולת הוא דהשתא מיהא נהנו כן אכל מה שיש לי קנתספס כוה הוא שאם במקום זה שמהגין לגבו אחר שמיטה אם כתב בפטר ע"מ שלא תשמטו שביעית מאי נדון כיה אי אולנין בטר המנהג דכיון שנהנו לביבות אמרינן רולמא טעות סופר הוא וטעה שהיה ליה לכתוב כמו שאמרנו לו שלא תשמט בשביעית והוא כתב שלא תשמט שביעית או דילמא אולנין בטר לישבא דכתוב בפטר והרי כתוב בו שלא תשמטו שביעית דאינו מועיל דהיי מתנה על מה שכתוב בתורה וחזינו להרי קולון הכיאו הרב לקמן דלעולם יש לנו להלך בטר לשון הכרוד וליברא רכאן יש יותר לומר דטעות הוה כיון דהמנהג הוא לנכית אשילו אחר שמיטה דרמי דמלוה זה טעוה לכתוב בפטר תנאי זה דהיתה כונתו להיתרא ולא לאיסורא ועיין ע"כ:

נר עוד פס הרב כתב הראש כתשוב שאף במקור כנהנו לכתוב וכו' ונתן טעם לחלק ביניהם. הגדה ומהי כיה לזין חילוק בין כדמי שהרגילו סהדויות אבל השטר היה קיים בלא איתן לזנות ריהם הוסיפו מדעתם אבל הפטרות בללה שטר' הם אבל השמיטה השטר תלוי בה דאי אין תנאי בפטר שלא ישמט השטר בטל מכל וכל וכוה נרין פיהיה שם בפירוש איכיו כיון דמנהג מן התורה הוה לשמט שמה המלוה לא ירצה שיכתוב כן בפטר כדי שאם יעבור השמיטה שישמטו ואינו רוצה להתנות על מה שכתוב בתורה דמה ינכנו קור' שביעית עד כאן:

יו עוד שם כטור וכל דבר שביעית משמטו משמטת ככועתו וכו' דבר שאם יורה וכו' הגדה ומהי רכותא הוא זה דלמאי הוה ליה לישבע כיון דאף על כפי שיודה אין צריך לברוע ואין זה כלום דכמה שכתב אל אחי שפיר דמה ששמט השביעית שבויה היינו בעיניהו כגון שכתב לחברו והורה במקצת וכפ"ר במקצת ועברה השמיטה וכמה שכתב אין השביעית משהו וכמו שאמרנו כיון דמלוה וועטית כפרתית אינה משמטת וא"כ הוה אמינא דכיון דתחייב זה בכועה דהא יהיה במקצת דעדין השכועה כחוקמה עובדת ויש יע עליה לזה אחר דשביעית משמטת השביעיה והיה ליה כאילו כפר הכל ופאדו מן הכועה להכי קאמר הטור דבר שאם יהיה בו שביעית משמטת רהיינו מורה מקצת דהשביעית משמטת אותה מקצת הכי כמי משמט שבעתו וקל להבין ע"כ: וזו עוד שם ה"כ כתוב בתשובות להרמב"ם כי ד"טו על מי ששכח לפיכך וכו' ואם כן כתב לא ששכח זה לברוע אלא כל

מהגת אלא בזמן שהיו כ"ר מקדשין ויכל קשה דהא חזינן כ"ר השולח דף ל"ז ע"כ דבזמן דכה ואכיה היה נכונה שמיטת כספ' דקאמר אלא כר מרתא דהוא אבא כר חנומיה הוה מסיק וכו' אחר ליה משמט אינו וכו' א"כ בזמן ההוא היה נכונה שמיטה וכאיתו זין לא היו מקדשין את היובל ע"כ:

י הגדה גם דראה ריש לראות אמאי הונרך הלל לתקן פרוכולי וכל מאי רחמינן בנת' על ע"כ זה וגם הראש כתב זה שהביא הטור כהמין אמאי נרין לכל זה הטורא אמאי לא תקנו שיכתבו לנכתב אחד בכל ההלואה שיתמו על מנת שלא תשמטו וכוה כניס הראש היה לו לתקן כך באותו מקום דדבר כקל הוא והיו שומעין לו וכשלא למאי דהוה משמע מפסט לשון ר"ש ואמר אע"פ ששטר על דכרי תורה דמשמע דאיכא איכורא ויחא אלא לפי דעת הרמב"ם דמותר להתנות כן אשילו לכתחלה קשה ואלו חסום דומכין דלא יכתבו וישיה המלוה משמטת מדין תורה ואפשר לכא לדי תקלה גם לירי קטנות ומ"מ צריך עיין ע"כ:

יא עוד שם הרב ומהרי"ק בפרס נ"ב דפטר שיש בו אחריות וכו' הגדה ודברים תמוהי' הן דהא ו סברת כ"ש ואדמי לה כנ"ל דאשילו ר' יוחנן עבדו דאית ליה מעיקרא דמימ משמט חור כוונא דמשמט מאן דרילמא הך כריתא דקאמר דפטר חוב אינו משמט בית שאמאי הוה ראית להו שטר השטר לינכות ככמי דמי ואינה הלכה ולא ראית שום אחד מן השבקים שיככים עמואלו דסכירא ליה דכיון שהוכחו שבי כריותות כנ"ל וכלהו ככיר א לכו ד"ה אינו משמט אית לן למיפשט הכי כיון דלסברת רכ"ט ואלא לא הוכח ש"ס כריתא לשיעוריהו עיין ע"כ:

יב עוד שם הרב כתב א"ה הראש כתשובה בלל ס"ה וכו' אלא דקיימא לן דכרוב שבמחון שבאוקיים. הגדה יש קצת דקדוק דהא לעיל הכיאו הרב תשובת הראש דנראה דכפיהא מתנה על מנת שלא תשמטו בשביעית דלא מיקרי מתנה על מה שכתוב בתורה ולא הראש כתשובה כלל ע"ה אם אחר על מנת שלא תשמטו שביעית אינו מועיל משום דהוה ליה מתנה על מה שכתוב בתורה אבל וכו' א"כ כראה דלא תשמט שביעית הוה מתנה על מה שכתוב בתורה אבל שלא תשמט שביעית אינו מתנה על מה שכתוב בתורה ויש לומר דכיהאי דכ"ב בנוכח מקרי מתנה על מה שכתוב בתורה אלא שכתבנו על דעת שלא תשמטו שביעית מתנה ממך על מה שכתוב בתורה דהא השביעית משמט והוא אומר שלא יהא שביעית משמט הפך הכתוב בתורה מנ"ל דכתבנו זה עוקר דכרי הכתובים בתורה ואין זה נקרא כדבר שבמחון תבאוקיים הוה לא הוה התבאיע על המחון אלא על השביעית עצמו לפיכך אין תנאי קיים אבל כשהוא מתנה שלא תשמטו בשביעית אע"פ שהוא מתנה על מה שכתוב בתורה שאמרה שישמט בשביעית עבדיהיה תנאו קיים דהא לא קאי תנאו אלא על המחון דהיינו אנכרא ודין השביעית בתקומו עומד דמשמט הוא אלא שהוא התנה עמו שהוא לא ישמטו ואע"פ שדבר תורה הוא שמשמט מ"מ בדבר שמתקן תנאו קיים:

יג הגדה אבל מה שכתב דמה שלא בטר מנהגם משום דכחיה אהאי לשיא דכותבין בדרכים שאין דתיים דהוה הוה כמו אה התנו ס"א תשמטו בפ"כ עית אלא שאין לכוונתו וכו' ואי אומר דהוה ליה לטור מנהגם מיה שכתב הטור

ראש יוסף הלכות שמיטה ופרוובור סימן סז

כסירה ליה הכי דהא כתב וכפרו שכח דהיינו מלוא כפרית
 דאמר בירושלמי ועבד אס הורה אחר כך חייב דאילו משמט
 כש' דכשחייב שכוע' עליה דערין לא מקרי בכפרית ומשמט
 השכוע דאסמדה אחר כך שיהיה חייב ולא ישמט הממונ' עכ' :
 ב הגה' ופירוש דכרי דהאבד כך היא דמה שאמר
 בירושלמי דמלוה ונע' שית בכפרית דאיה משמטת ללא משום
 דעמד בכפריתו דאס משום זה שצומד בכפריתו השכיעות
 משמטת אלא הכונה הכי הוא מלוא ובעת כפרית וחזר
 והיה לו כלו עדיס ומשום זה חייבוהו ל' רוכתכו לו וכותו או
 שכיעות אינה משמטת בזה מיירי מלוא ובעת כפרית
 או שחא שאין נרין לאוקומיה בזה אלא פשטיה בירושלמי
 הכי הוא דמיס וכל מעשה כד' היינו משמט ומסין ליה מלוא
 ובעת כפרית אינו משמט דהיינו דאיוכא משמט כד' שכלו
 אחר סכפר לכד' וחייבוהו וכתבו לו וכותו או אינו משמט
 דמעשה כד' הוא אבל כפרית ובעת מלוא היינו דליכא
 מעשה כד' משום הכי מקרי מלוה דערין אינו כבנוי אלא
 שהארך לו לכוו' מיניה וכיה זמן מה היינו כשאר הלואה
 והשמיטה משמטת דאס דכרי' כפסון דכין שעמ' בכפרית
 השכיעות אינו משמט קמיא ליה מתנין דשכועות דקאמר
 דהשכיעות משמטת שכועה וכין שמשמט השכועה הוא הרין
 דמשמט את הממונ' ול' כאמ' קאמר הרמב"ם דאינו משמט
 ולא איה שיהיה חייב ואין לומר דהרמב"ם מיירי בספר הכל
 דאין כאן חייב שכועה מן התורה ולא מן המשנה ולא אין
 כל ה'סת ותרין הרב כמה שכתב הרין דערין שמיטת שכועה
 אינו לעינן שימש הממונ' דאס יורה שלא יהיה חייב אלא אס
 יורה יהיה חייב דמלוה בכפרית אינה משמטת כשכיעות אלא
 ענין שכועה שמשמט' כשכיע' היא כמו שכתב הרין ודוק עכ' :
 בא הדכ והלאה כתב שר'בא ורבינו אליהו פסקו כלשון
 ראשון וכו' אוליין לקולא . הגה' נראה רובה שכתב
 דאינו משמט היו קילא ומילכתב משום דהוא רוצה דלא יהא
 משמט כרי סימנאו מי' שילוח ושאר יצטרכו ללות לסמוך
 לשמיטה ולא ימנאו וכו' לה' יאמרו שלא ישמט ולא משום הכי
 יהא חומר ליתכע דאר רובה לתק' לתו עשו כן ודוק עכ' :
 בב הגה' לפי מזה לשון הרב ונפרס בירושלמי גרוי
 רוצה לומר גרוי דיין כלומר פסק דין :
 בג ע' ד' שם הרב כתב דהאש כתשוכה סוף כללו וכו' דראו
 כד' הורה וכו' . הגה' ומה נרין ויתר מעשה כד' מן
 ההורה שארדוהו כד' לוכסו הלואה וכשלא מה שאמר דמנו
 כד' סינכה אינו קושיא כיון דלא כתבו פלוני וכו' וכו' וכמו
 שכתב הטור שר'רין שיכתבו כד' איש פלוני וכו' אבל ההורד'
 מעשה כד' גדולה יותר משק חין דפלוגי חייב וכו' ושין שם
 דכרי דהאש כתשוכה שהוא מאריך שם הרבה עד כאן :
 בר עוד שם הרב כתב מהר"ם כשרט קט"ג מאחר שקבל
 המעות בתורת פקדון וכו' . הגה' ואני כסתפקת מעות
 אצל חבובי ושלחתי מותרין שיתק' להשמש בהן ואס כסתת
 חייב אשילוי כאונסיה דהיה ליה כאלוה וכו' יהיה שביעית
 משמטת או דילמא כיון שבתורת פקדון כאלוה לא ישמט
 והיינו רוצה להוכיח מאין דלא יבטא אבל איכא למיהי
 דהבא כתב כדור פקדון וכו' היינו יכתתא דין בקדון
 אבל הכא שהפקידן בירו' מותרין ה' כאלו כתן רשות בהן
 שיעט

כל זמן שהוא חייב . הגה' הכוונ' דאעפי' דהניע הזמן קוד'
 השמיטה ועבר על שכועות עכ' עדין חייב שכועות עליו
 ומה הוה חייב דשמיטה דהוה כוונ' הוה דרכן לא יוכל
 לירמות השכוע' א"כ יהיה חייב לפרוע אעפי' שיעבור השמיט'
 דחייב שכועות דאוריתא עליו והכי קאמר דאיה חייב לפרוע
 להפקר כד' הפקר מן התורה מלוא הסחלות ואל' אשקעתא
 רמלכא הוא ומה שכתב הרמב"ם ענינו שם כתשוכה כשכיע
 הזמן קודם השמיטה שכר עבר על שכועותו ואין עוד חייב
 שכועה על פדעיוה' אעפי' שם הפך סברת דהאש והרי
 מהר"ם קונס הרב כתב' דתשוכה זו כסס דהאש מתנה' מה'
 אומר אשילוי לאוי' לישאל דתשוב כתשוכה לרמב"ם דהו'
 הכונה הכי דאיכר דאך כאן חייב שכועה על פירעון זה
 מ' אשילוי שיהיה חייב שכועה על חוכו עכ' אך כאן חייב
 ממונ' דלא נשבע זה אלא כל זמן שיהיה חייב ולהכי לשאל
 דנכתפק אס ירחה שכועה דאוריתא לשכיעות דרכן כיון
 דאמר ליה דאיה ארחה ואעפי' שיהיה עליו חייב שכועה עכ'
 משמט שכיעו' דרכן ודוק עכ' :
 יז עוד שם בסור תרעו וכר ונשבע לו והניע שמיטה
 והוא בכפריתו וכו' אינו משמט' הגה' כלה מרברי
 הטור דוק דכפר ונשבע הוא דאינו משמט' אבל אס כפר
 ולא נשבע אעפי' שפאר בכפריתו השכיעות משמט דכין דלא
 נשבע עדין לא נכפר ענינו ושרין הלואה היא נכיה ומלאן
 הרמב"ם לא משמט הכי דהרמב"ם לא הזכיר אלא כפירה לכד'
 משמט דכין דעמד בכפריתו כשכיעו' אעפי' שלא נשבע
 משמט והרב' כ' כתב דרברי הרמב"ם כדכרי הטור ואלוי
 דאעפי' דהרמב"ם נכ' מיירי כשכפ' לא נקטס כלמון בירושלמי
 אבל כלה שכועה לא מקרי מלוה כפרית וכוה וכתב
 מעל הרמב"ם הגנין של דהאכר דהי' מתכו' דהשכיעות
 משמט את השכועה ואל' דמשמט את השכועה משמט ג' כ' את
 הממונ' כן סביר ליה להרמב"ם ואל' קמיא ליה להרמב"ם דאמר
 דאי עמד בכפריתו כשכיעות דאינו משמט דמשמע ליה
 להא' דרמיידי הרמב"ם כלה שכוע' ואל' קמיא כיון דמשמט
 השכוע' משמט הממונ' ומה שכתב רמיידי הרמב"ם ככפר
 ונשבע אין כאן קושיא דאך כאן חייב שכועה כשכיעו' כרי
 שישמט' דהא כבר נשבע וכפי מה שכתב דהאכר כדכרי
 הרמב"ם שמיירי כלה שכועה א"כ ג' מחלוקות כדכר לדכרי
 הטור נרין שיהיה כאן כפירה ושכועה על הכפירה כרי
 שלא תהיה השכיעות משמט' ואי לא ישבע אינו כד' זה אלא
 משמט דערין הלואה היא ולרברי הרמב"ם כיון ככפר ועמד
 בכפריתו אעפי' שלא נשבע אינו משמט דמלוה כפרית היא
 ולדכרי דהאכר אינו עושה לא הכפירה ולא השכועה דאעפי'
 דכפר ונשבע השכיעות משמט' ואינו תלוי אלא כמעשה כד' :
 יט הגה' והרב בעל הטורים גר' דלא סטורא ליה
 כהלאכר כשכירדכריס חדא כמה שכתבתי דהאכר תלוי
 כמעשה כד' וכו' ועוד דכסירא ליה לטור דאעפי' דהשכיעות
 משמט את השכועה לא משום זה ישמט הממונ' דאס כפר ולא
 נשבע וכלה השכיעות ומשמטת את השכועה רלאומשום הכי
 משמט הממונ' אלא אס יורה אחר השכיעות כמה שכפר חייב
 ליתן לו ולרברי דהאכר אינו כן כע' מה שהשיב להרמב"ם
 מהיא דשכיעו' משמט את השכוע' ומשמט ליה דכין דמשמט
 את השכועה משמט נמי את הממונ' והטור מוכרח הוא דלא

ראש יוסף הלכות שמיטה ופרוזבול סימן סו

קרב

שיעשה כל זרען וא"כ היה לה באילו הלוהונם שייך ביה לא ינוס ראש ישתמש בהן ויבא זה לתוכו ע"ת מעותיו והוא לא יהיו המשו כירו או"כ לא ינוס ונראה דראש לא כשתמש בהן כלל והן כירו כשעת השמיטה דלא ודאי לא ישתמש רכשקרון הוא כירו אע"פ שהיה לורשו להשתמש ביון שכלו ליהו כפקדון ועדין הם כירו וא"כ ל"ב כניסה אבל אם כשתמש בהן או יש להן דין הלוהו ושינוט כיון שברשותו עשה ועדכ"ל לראשיתך קודם השביעיות ולא כתבן שהיו אתן לזרעו או ודאי שאם בא שביעיות משמש אבל אם לא בא בעל המעות לתוכן עד אחר השביעיות ל'כמלו כזמן איך למי' דלא כתבנוהו משקירא לתוכן עד אחר שביעיות ל'כמלו כזמן שקבע לו אחר השביעיות ולא נהירא ועיין כמה שאכתוב בעה"ע :

ב"ה ע"ה הקפת חכונת איכה משמש וכו' כתב הרב אע"ג דפליג התם ר' יהודה ק"ל בת"ק הגר"ה כפימה שהוא ר' ל'וכפי הירושלמי דהיה ר' השומע את הפרה וחלקה כ"ה דאתי' כר' יהודה קשה דהא הל' מחלוקת ואח"כ פתם דמשמט הקפ' חמת פושטי מעיקר' במחלוקת תקן ור' יהודה ואח"כ תנא במתני' פתם הא דהשומע את הטיה וכו' ואם כן כשי' זה היה לן לפסוק כרבי יהודה כהקפת חמות :

ב"ה הגר"ה גם מ"ש דלהלכה ושינו משמט לא המל' לזכר אבל המוכר וכו' ל"ל כירא דהא דהי"בם כשי' הוי דהשומע וחלקה כ"ה כתב להפך ועוד דלא רמי האי דהקפ' חמו למי שיזכר שום הפך לחברו דהא חיוני בהקפ' חמו שהוא מאמימו כותלו כל מה שיר"ע עד שבע' הפך שירצו וכו' ושינו כפך אכלא יתבענו לא מ"ס זה וע"פ ג'לו מ"ה רבמו שהאמינו עד עכשו כמה שיש לו כירו כן האמינו עכשו והוא מניח כירו כדו שיהיו לו מוכרי' לשום דבר שצריך וא"כ ה"ל כפי קדון דאינו משמש אבל כשימכר חפץ לחברו ודאי שהו' אינו מאמימו ואינו רצו' שיהיו לו מעותיו כירו דכל מי שזכר' משני שצריך למע' הוא מוכ' וכדאי שיר"ע לזכרו מעותיו ככל עתאיכ' א"כ לא ינוס וכו' אמי שפיר דשק' ה"ל מכסכמי המשמו והיה דהאזכר והאזכר' שם רעובו דאמרי' דאינו משמש שמשאחר זה דכ"ד דהא אינו כקר' הלוה' דקדם הוא דקדם להם ה"ל ואינו א"כ חייב מתקופ' זה אין שביעי' משמש ושכר שכיר כר' חמו דהשג' ל' השכר כושא' את נעשו ואין ראוי להפסידו ונראה אחרת עור' שלא ישתם שלא ילך כפתי כש' וכן משמע חפ"ש הכתי' דאמי כיומו תתן שכרו ולא כאל' כלום צריך אתה בכל גוונא ליתן לו שכרו ועוד ריש אשירו' בשכיר שלא יבא חייב שכרו ל' אחר השמיט' כנוון ומן בית המקדש או מן התור דאין בא"ל דה' יום אלול מעובר והיה מדין תור' יום שמיט' עינין ראשון מל' ואם שכר שכיר באותו יום והוא לא יהיה חייב לפרוע שכרו עד ה"ל' כולה עד שיאור ה' וא"כ הא עבר השמיט' וא"כ יבסד' והשכרו והתור' אמר' כיומו תתן שכרו לא ודאי דלא רבה התור' שיהיה השביעי' משמש' אותו אע"פ שה' שכתבתי אי אשכ' להי' כדלפול' כיון שמתקופ' העיר' כוהננין נשא אותו היו קוד' מ"מ כשי' התור' וכפי דיני' ע"ה דקין כ"ע כ' הגר"ה גם מ"ש הרב ולא תיקשי מהא דתנן וכו' דהא אוקמו כירו שלמי' כל הנהיגו' אין הנהיגו' למאי דאמר' רכת הרב יש לחלק ולו' דהיה דהשומע את הטי' מירי' שזקפ' כמלו' ואמר' ליה תציע' כיום פ' ולוה' אשפר' לו' דלהלכה כשי' העמדה כדיון כדו שיהיה וקופ' מלו' אבל ה"ה הירושלמי דמוקי' לה כר' יהודה וצריך לאונקומי דלקח מאותה פרה ולקחנ' כ' דברים

ב"ה הגר"ה גם מ"ש דלהלכה ושינו משמט לא המל' לזכר אבל המוכר וכו' ל"ל כירא דהא דהי"בם כשי' הוי דהשומע וחלקה כ"ה כתב להפך ועוד דלא רמי האי דהקפ' חמו למי שיזכר שום הפך לחברו דהא חיוני בהקפ' חמו שהוא מאמימו כותלו כל מה שיר"ע עד שבע' הפך שירצו וכו' ושינו כפך אכלא יתבענו לא מ"ס זה וע"פ ג'לו מ"ה רבמו שהאמינו עד עכשו כמה שיש לו כירו כן האמינו עכשו והוא מניח כירו כדו שיהיו לו מוכרי' לשום דבר שצריך וא"כ ה"ל כפי קדון דאינו משמש אבל כשימכר חפץ לחברו ודאי שהו' אינו מאמימו ואינו רצו' שיהיו לו מעותיו כירו דכל מי שזכר' משני שצריך למע' הוא מוכ' וכדאי שיר"ע לזכרו מעותיו ככל עתאיכ' א"כ לא ינוס וכו' אמי שפיר דשק' ה"ל מכסכמי המשמו והיה דהאזכר והאזכר' שם רעובו דאמרי' דאינו משמש שמשאחר זה דכ"ד דהא אינו כקר' הלוה' דקדם הוא דקדם להם ה"ל ואינו א"כ חייב מתקופ' זה אין שביעי' משמש ושכר שכיר כר' חמו דהשג' ל' השכר כושא' את נעשו ואין ראוי להפסידו ונראה אחרת עור' שלא ישתם שלא ילך כפתי כש' וכן משמע חפ"ש הכתי' דאמי כיומו תתן שכרו ולא כאל' כלום צריך אתה בכל גוונא ליתן לו שכרו ועוד ריש אשירו' בשכיר שלא יבא חייב שכרו ל' אחר השמיט' כנוון ומן בית המקדש או מן התור דאין בא"ל דה' יום אלול מעובר והיה מדין תור' יום שמיט' עינין ראשון מל' ואם שכר שכיר באותו יום והוא לא יהיה חייב לפרוע שכרו עד ה"ל' כולה עד שיאור ה' וא"כ הא עבר השמיט' וא"כ יבסד' והשכרו והתור' אמר' כיומו תתן שכרו לא ודאי דלא רבה התור' שיהיה השביעי' משמש' אותו אע"פ שה' שכתבתי אי אשכ' להי' כדלפול' כיון שמתקופ' העיר' כוהננין נשא אותו היו קוד' מ"מ כשי' התור' וכפי דיני' ע"ה דקין כ"ע כ' הגר"ה גם מ"ש הרב ולא תיקשי מהא דתנן וכו' דהא אוקמו כירו שלמי' כל הנהיגו' אין הנהיגו' למאי דאמר' רכת הרב יש לחלק ולו' דהיה דהשומע את הטי' מירי' שזקפ' כמלו' ואמר' ליה תציע' כיום פ' ולוה' אשפר' לו' דלהלכה כשי' העמדה כדיון כדו שיהיה וקופ' מלו' אבל ה"ה הירושלמי דמוקי' לה כר' יהודה וצריך לאונקומי דלקח מאותה פרה ולקחנ' כ' דברים

ל ע"כ כמור עיני' כ"ס ל' פרוזבול אינו משמט : הגר"ה כתב הרב דבהשג' מפרשים וכו' וכנראה מאי פרוזבול אמר רב חסדא פרוזבוליו וכוספי' רש' פרוזבול תקון כולו עשירי' וכוספי' עניים והיינו תקנה לעשירים שפירעם מה שהלנו ותקנה לעבדי' שמתצומי' טילה להם משמע דעיקר התקנה הוא כדו שיהיו כפירעם והלווים ימצאו מי טילה אותם ואולי דמ' שוימצאו מי טילה להם היינו כדו שלא ימכנו המלווים ללוות להם ויעברו על מה שכתוב בתורה וכו' ע"כ :

ל ע"כ כמור עיני' כ"ס ל' פרוזבול אינו משמט : הגר"ה כתב הרב דבהשג' מפרשים וכו' וכנראה מאי פרוזבול אמר רב חסדא פרוזבוליו וכוספי' רש' פרוזבול תקון כולו עשירי' וכוספי' עניים והיינו תקנה לעשירים שפירעם מה שהלנו ותקנה לעבדי' שמתצומי' טילה להם משמע דעיקר התקנה הוא כדו שיהיו כפירעם והלווים ימצאו מי טילה אותם ואולי דמ' שוימצאו מי טילה להם היינו כדו שלא ימכנו המלווים ללוות להם ויעברו על מה שכתוב בתורה וכו' ע"כ :

ל ע"כ כמור עיני' כ"ס ל' פרוזבול אינו משמט : הגר"ה כתב הרב דבהשג' מפרשים וכו' וכנראה מאי פרוזבול אמר רב חסדא פרוזבוליו וכוספי' רש' פרוזבול תקון כולו עשירי' וכוספי' עניים והיינו תקנה לעשירים שפירעם מה שהלנו ותקנה לעבדי' שמתצומי' טילה להם משמע דעיקר התקנה הוא כדו שיהיו כפירעם והלווים ימצאו מי טילה אותם ואולי דמ' שוימצאו מי טילה להם היינו כדו שלא ימכנו המלווים ללוות להם ויעברו על מה שכתוב בתורה וכו' ע"כ :

ל ע"כ כמור עיני' כ"ס ל' פרוזבול אינו משמט : הגר"ה כתב הרב דבהשג' מפרשים וכו' וכנראה מאי פרוזבול אמר רב חסדא פרוזבוליו וכוספי' רש' פרוזבול תקון כולו עשירי' וכוספי' עניים והיינו תקנה לעשירים שפירעם מה שהלנו ותקנה לעבדי' שמתצומי' טילה להם משמע דעיקר התקנה הוא כדו שיהיו כפירעם והלווים ימצאו מי טילה אותם ואולי דמ' שוימצאו מי טילה להם היינו כדו שלא ימכנו המלווים ללוות להם ויעברו על מה שכתוב בתורה וכו' ע"כ :

ראש יוסף הלכות שמיטה ופרוור סו

מקבא וס' רפ'ני כהני ופסק כשמי כתרא רהיא מסקת
הגמ' והיה דיחדם כל רבו צורך עשה היה ופסקא דמילתא
כרכרי רש' הני משמ' רב' לאמכון בתאזכוב' כס' רכ' ועיין עכ'
לב' ע"ג הרב וכותבים אותו וכו' כפ' השאלה וכו' ורעת רכית
כרעת הלמכין וכו' או אישר חלי אכסלמיה' הגהרה וכוין
דחויין רהא חוזר אחר כסלה משה צריך כרי לעשותו שיהיה
ככל חשוכ רכל מה שיכול למשקו ממשע חכל לרכ נחמד דאמר
אקיימיה מ' רכל מאי דאפסר לעשותו ולקיימו מקיימו
וזמ' ככל כ' גשילורלא יהיה החשוכ שכדורוכתכין עכ' :
לג' עוד עס ואין קיימא לן כרכ נחמן וכו' הגהרה
גם הלאש הכי סכירא ליה וקטיא ליה רהא לעיל כסוימ' ס'
כספיק' מ' הכינא הרב כסם הלאש דאין הלכ' כרכ נחמן כנר
שזוט ררכו היה ולא אמרינן הלכה ככתראוי לא מאכיו ורכא
ואילך אכל קור להא אף הלכה כתלמיד כנר הרב ואלו משום
דבבא איכא אמוראי כתראוי טובא רמ' כרכ ותלמידי רכנן
דכי רכ אשי טסם אמרימס הרבה הכי סכירא להו :

א עוד עס ור' כתיב דהיינו טעמא וכו' רלו חשוכ החוכ
בכנו כיד כד' הגהרה איכ' למירק דמ' פרוורול רמשיב
בכנו כיד כד' יותר משטר כיד כעליו כיון דאיתין ליה נתינת
טעם וכו' לרשע שצריך קרקע היינו משום דכיון דכת רמכר
כיד כד' ואינו כותן כיד כד' כלום צריך שיהיה לו שום קרקע
כדי שיהיה לכד' שום שייכות באותה הלואה והל' כילוי התנס
אותה לכד' אנכ אותו קרקע של לום המושכר למלוה וכוה הא
איכא שייכות לכד' כהלואה וחוק עכ' :

ב ע"ש וכתבו הת ס' דהא רכתכין וכו' דל' כהרף וה' חמס
דכסול מקח נמי אין להס' הגהרה ואזי לר'ת וה' אשכמי
בטול מקח אין להס' לא ער פלגא ואלו דזה נמי קאמ' רלהר' זף
וה' חמס אשילו כיטול מקח דגלגא אין להס' ולענין טעמא לר'ת
וה' דאש אמאי מועיל בקרקע כל פהובא כר' קדיל הוא שהקילו
בפרוורול וכו' אש' כהנהה הסומכה לעיל רלא כענין אלא שיהיה
שייכות לבר' כוה העינין ודי כוה עכ' :

ג ע"ש וכת' ה' וחסתכר רמאי דאמרינן וכו' טס'ס היה טס
וגנוח לא מהמי שאין ארס וכוה כעל כרחמי' הגהרה וקטיא
לי דהא כתיבין למלו פרוורול אשי אשין הלו' טס וקול שאין חכין
לאר' שלא כפטינו ועוד דאשי אש עימר טס הלו' וגנוח שלא וכתבו
לו שרוכול אין משניתי' עליו כד' לחשיבו איכ' לחכותנ' מחייבין
ליה כע"כ לכותנ' לכס' דמוכין אותו כע"כ ועוד כיון דתקינו
פרוורול ואשילו כע"כ באות' תקנ' ל' כככס רמס לאייה' לו
קרקע ללוה דמוכין ליה מקרקע המלו' כדי שלא ישמש ומכאן
קטיא לסכרת האומדים בענין הרשאה דאין לך ארס שלא
יהיה לו ארבע אמות קרקע בארץ ישראל רמס כן לא צריך
ללוה מהמלה דהא ודאי יש לו קרקע ועיין טס' עכ' :

ד הגהרה ומ' והיכא שנוח כשמשע לרכרי רש' וכו' והיה
הקרקע כחוקתו איכ' למירקטין דכשמשע גנוח איכ' דלמטרע לא
היה הקרקע כחוקתו וכו' לא היה מעיקר' כשאר סטרי' מוכ
וכמ' לרכרי כר' דאמ' רלא מהמי דאש' דמעיקר' יהיה בכנו
כיון דכשמשע גנוח לא חשיב בכיון נמי כימא לרכרי רש' ועוד
דלשי טעמ' דרש' יומק' אינו שכיח טיוב ל' כתיך שדהו ממה שאמ'
דאינו שכיח וכו' זכן כאיך נשקוה' יש לך קרק' לכך כל רככל
גנוחא גובה ביון שמשע הפרוורול כד' אין לנו כמה שנוח
אח' כ' בלוס אלא לעולם אין שביעית א' אש' עכ' :

ה ע"ש אשי אין ללוה כלל וכו' וכתב הרשב"א ל' דחייב ללוה
או לערב וכו' כן צריך להיות וכו' כתיך רכבי אית' כתיב' הבונה
דכפל מסרי' ל' כרכרי הטור דחייב למלו' כמי קא' דהא ה' שלוו
מ' קאמ' דאש' יש לא' פהס קרק' שכותכין פרוורול על כול' וס' ל'
דטעמא הוא משום דא' חמס שחייב למלו' אית' ליה קרקע וע'ז
שמוכ' מאותו קרקע לשאר לויים בות פרוורול א' חייב למלוה
קא' אכל כרכרי התי' טעם א' ל' דהיינו דכיון דל' ל' כ' הו' הו' הו'
כאחדוי וערכאוי ליה ומה ה' ל' כול' הו' כחד נבר' וכותכין עכ'
כד' עיד טס' או משאילו לו מקום וכו' וזמ' ע' ל' כיון דל' וכו'
טהוא מוסכר וכו' הגהרה וכל טכ' הוא דהא קיימא לן
שכירות מחבר ליומי הוא עד כאן :

לד' ע"ש וכוין רליתא לרשמואל משמע דלרדי עלמא תקין'
הגהרה איכ' למירק דאמרי' כנ' דאפי' לשמואל אמרינן לרדי
עלמא תקין דהא מוקי האי דשמואל כאמר טי' אישר חלי יותר
מהלל אכסלמיה' ואין זו קטיא רון דריתת הנ' היא כדי שלא
כשמש מניה הכעיא חכל מ' אפסר רפסטיה דטימר דשמואל
היא הסוכר דלרדי עלמא תקין דכיון רהא צריך כד' חשוכ
ורשו' להפקיע מזון כבי ריב' ד' אמי וד' אש' ומשום שהוא
צריך לעשות אבקעתא חרשה דהא לא תקין הלל אלא לדוד
אש' כן צריך שיהיה כד' חשוכ כבי רינא דרכי אמי ורכי אמי :
לה' ע"ש וכן כתב הרמ' כתסוכה רכנן כבי רכ אשי וכו'
אכל ה' חמס וכו' הגהרה הא וכן כתב הרמ' בתסוכה
לא קאי למאי דטליק מניה דהיינו סכרת ה' אלא קאי
למאי ראי' הרב דרעת רכיו כרעת ה' חמס דסוכר דככל
כד' כתיבין ליה קאי וכן כתב הרמ' דככל כית דין כתיבין אכל
ה' חמס כתיב דלא כתיבין אלא ככד' חשוכ כות' וכו' עכ' :

לו' עוד עס והלאש כתב אהא דגריסין וכו' ולא ייתכרך
הכי אלא משמע דהמי אמוראי בתראי לית להו הא דשמואל
וכו' ורכימ' סתם דרכים לרעת' הגהרה משמע
רככירא ליה להלאש דככל כית דין כתיבין פרוורול וכתסוכת
הלאש טהכי' אחר זה הרב משמע רסכירא ליה רבעיקן כד'
חשוכ שכאמור' דור רכבי קאמר הא דנקט תלמודא כי היכא
דסורא ונהרדעה וכו' לא' דוק' פני אלא וכו' וה' ככל רור דוד
החופלג וכו' ואלו דלשי פירוש ר'ת קאמר הכי ועיין עד כאן :
לז' הגהרה מה שכתב הרב ונראה לי שרעת ה' חמס נ"כ
דככל כד' חשוכ ואע"ג דלעיל הכי' הרב דרכרי ה' חמס עכ' על
דרכי ה' חמס מ' לאו דוקא כי רינא דרכי אמי וד' אמי מ'ת
הונרך כאן הרב לכתוב כן דאש' רהאי דקאמר ה' חמס ומכל
מקול לאו דוק' וכו' מסבירא דכסיה' הוא רחמ' דאש' דקיי' מא
לן כשמואל מ' לאו דוקא כי רינא דסורא וכו' אכל ה' חמס
אפסר דל' דהוי דוק' כי רינא דסורא וכו' ולשון ה' חמס הכי
מוכח סכך כתיב אין כותכין פרוורול אלא חמס גדולי' כיותר
כר' אמור' אכיו וכו' כל זה מורה דדוק' אמר להכי הונרך הרב
לכתוב כן לרעת ה' חמס עכ' :

לח' ע"ש הרב ואין שרוכול וכו' משמ' כתרא רכש' ופירש
רש' וכו' כשאר רוב שטר' טס' כנכין אן הקרקע וכו' הגהרה

ראש יוסף הלכות שמיטה ופרחובול סימן סו קרד

מחוייב הוא קנת לו אע"פ כן ואם לא ירצה לאחראי אס נכרא ידו יעשנו עד שיאמר כן ורחוק ע"כ:

בח הגהרה גם לפי פירוש הראש נראה לומר דלשון ותלי ליה אינו מכונן דלא הוה ליה למימר אלא ותלי כיון דאינו אלא שיכול להיות עיניו תלויות וכו' לכך נראה לי דרשום ותלי ליה רוצה לומר דאע"פ דאמר ליה משמע אכי ויהלך ליה הלוא עכ"ל המלוה תלויה לו עדין שאם יחזור הלוא פעם אחר אהכ ויאמר לו אע"פ כן יכול לקבלה ולא אמרינן כיון דכבר אמר משמע אכי וכבר הלך לו הלוא שלא יהיה יכול פעם אחרת לטול קמ"ל דתלויה ועומרת לו המלוה לעולם דכל זמן שיכא הלוא ויאמר לו אע"פ כן יכול לטול ולדכרי הראש אפטר לומר דתלי ליה שיכוס בלוי כאילו אמר ליה כפירוש שיאמר משמע אכי ע"כ:

בט עוד סס בטור המוכר ש"ח למכרו ועברה השמיטה וכו' לא אמרינן הכא כמוראמי בעלמא דטוענין ללוקח א"כ יטענו כאן כמו ללוקח ונימא דלמלוה היה לו פרוחובול דודאי עבדו וז"ל לזה דכיון דמכר המלוה הלואה ללוקח א"כ עכשו נקרא ההלוא כסם הלוקח וא"כ אע"פ שהיה לו פרוחובול למלוה אינו מועיל לו שהרי אין ההלואה שלו לשיכך הוא פשע בעצמו שלא עשה פרוחובול כו' אכל מ"ק דארכה כל דפרחובול אינו מועיל ללוקח משום דשיקר שטבור ההלואה אינו לא למלוה דשעבוד דאורייתא שלו הוא דאם ירצה למחול סלואתו כידו הוא וא"כ שמיטת ההלואה מדאורייתא שלו היא ודוק ע"כ:

ג הגהרה גם מה שכתב הטור אינו נאמן שאין אדם נאמן בהוראתו לחוב לאחרים איכא למידק דיבא כאלמן כמינו דא"י בעי מחיל וק"ל ע"כ:

סליק ה' שמיטה ופרחובול · שבח לארון הבל

הלכות כהב ירו

סימן סט

א כתב הטור מי שלוח מחברו ולא עשה לו שטר אלא כתב בכתב ידו כגון וכו' היינו דתקן הוסיף עליו כתיבונב מוכסבים בכי חור' אע"ג דתקן דגובה מכסבים בני חורים רהאי לישבא משמע דגובה לעולם ואינו כאמן לים' פרעתי מדגור אומ ואמר דגובה מכני חרי דנרא' דאין חילוק מטטר לכת' ידו לא ששטר גובה משמע כדו וכתב יד מכני חרי עכ' כאמן לומר פרעתי כן כתבו הפוסקים וכמו שיתבאר אכל לומר לה"ס כזה אינו נאמן כיון שהוא כתב ידו אכל מ"מ לזה איכא למידק דאמאי אינו נאמן לומר לה"ס וכתבנו כדו לזנות ולא לית' או אמר וכו' מינו דא"י בעי אמר פרעתי דאין לו קנהי' דלדכרי הטור ה"ס דיהא נאמן כמינו דא"י כשי אמר פרעתי אין דכר שלא יהא נאמן אלא כשאמר לא חתמתי כזה מעולם או אינו נאמן לומר כמינו דפרעתי דזה מכחיש לעצמו כיון דכתב ידו היה והוי יותר ממינו במקום עדים דלא אמרינן כן נראה כפירוש מדכרי הטור כסמין זה לקמן ואשילנו אם אמר לא חתמתי כזה מעולם אלא שכתתי וחתמתי שמי בסוף המגילה ולפטר שטבא זה וכתב עליה כתב הטור סתמו כאמן כמינו שכתבתי לא שלוח נראה שהוא דוחק דכר' שנידך להכיר ראיה אין הוא חתם כדו להכיר

טו' עוד סס הרב זול שאת לה שטמון מטות מכרי וראובן וכו' נפוכה מכתבא וכו' והכא מחכ נכרי הרי דינו כככרי וכו' · הגהרה וקשיא לי דהא לקמן כסמין קנ"ה הביא הרב במחורש יא קשי' בה"שכא דקאמר דמאור דאמרינן הכא חתמת נכרי הרי הוא כככרי היינו רוקא לחומר' לכא מחמתו אכל לא להקל עליו וא"כ אין קאמ' הכא רב' מחמת נכרי הרי הוא כככרי ולא ישמטו שכיעית ויגבה ויחובו' לומר דאמרינן הכא דלא מיקרי הכא מחמת הכרי משום רבוא היה מוכרת לפרוע לככרי מחמת ערכותו וגם מחמת שרי החצר וכיון רהיה מוכרה כמעטוי לכא מחמת נכרי לא אמרינן ככרי ככרי גונא דלחומר' אמרי להקל לא אמרינן אכל התסבאותו מדון דמיירו ה"שכא דהיינו שפרגטא נוקח אכתי ט"ס לויחוק לישראל מחמת החלון והוא רוצה להחיות כאלוה ה"ש מחמת שטבא מחכ הככרי כזה"ל דלהחיות אמרינן להקל לא אמרינן ועוד ז"ל דשאני הכא רכשעה שלקח מהככרי לא היה כו' סוס היוק כלל דהככרי היה יכול לגבות חובו וגם הישראל שהיה לוקח ש"ח היה יכול לגבות דערין השמיטה לא הניע ואם אחר כך מאליו הניע השמיטה לא משום הכי מקרי כן מחמת נכרי כיון שפשעה שלקחו ריון ישראל וככרי שוין אכל כאלוה כדון כשעה שלקח ישראל מן הככרי כבר היה ההיוק ורין ככרי ודין ישראל אינון שוין וכיון שכן אמרינן רבא מחמ' נכרי הרי הוא כככרי להחיות וריון עמו בישראל ועוד נראה לו לומר רשעול' לא אמרינן הכא מחמת נכרי הרי הוא כככרי וא"כ לחומר' יא לאומרו לא כשהככרי שטבא זה מחמתו מה שהוא מחוייב או עוש' אינו כדון ישראל אלא שכפי דיוהיה יא לרון כמו שהוא עושה אכל כדיון ישראל אינו יכול אמרינן הכי אכל אם מה שעשה הככרי אשילנו מרין ישראל הוא מני למעבד כן כמו כשמיט' דכשי דין תורתו מותר נכרי אינו משמט ויכול הככרי לגבות חובו כלי סוס פשיית איסור אפי' כשי דינו כזה אין שייך לומר הכא מחמת נכרי הרי הוא כככרי אלא דינו כדון שיש לו לככרי על ישראל ומשה אמרינן הכא רב' מחכ נכרי דינו כככרי כיון שדין הככרי כשי דינו הכי הוא והלה הו' תירוני שתינונו אתי כהונן ושיופ"כ: כו' ע"ט בטור סעי' ל"ה המחזור חוב שעבר פלח שכיעית וכו' ומיהו נדך שיאמר לו וכו' אלא כמתנה אכי כותן לך · הגהרה וכיון שנידך לו לן כן א"כ אהאי צריך משיקר לו לו משמ' אכי דכיון דמתנה הוא כותן לו אין כאן כריתת הלוא' כלל לכשיה' חייב לו' לו משמט אכי דכיון דלעולם לסוף בעי שיאמר לו דמתנה הוא כותן לא חייבה תורה שלא יקבל סוס מתנה כשיעית וה' ודאי לא וכשהוא מלוה או הנדב' תורה לומר משמט אם כמו שהוכיח מזה דבר ה' השמיטה ואי אין ההלואה אין צריך אשילנו אותו דבור וגולי צריך שיאמר כן אף על פי שאינו כותן לו אלא משום ההלואה כדו שלא יא' שאינו מהנה דין שמיטה ועיין בהמרא' ע"כ כאן:

בו הגהרה וכתב מהריקא ואתמר עליה אמר רבא ותלי ליה ופרש' אם היה רוצה וכו' דאל' אע"פ ולי קשיא דאם אדם זה לא היה מביא לו מעותיו היתה השמיטה משמט' ולא היה יכול לעשות לבלוי עכשו משום שסביא המעות ואמר לו משמט אכי ופסיד' דו ריבוי אין זה מן הראוי ואולי כיון שהביא מה שאינו חייב להביא מן הדין אם כן ודאי ררוכה לפרוע ואפ"ל שיאמר לו משמט אכי עכ' רוצה לפרוע ולומר אע"פ כן אלא כן כיון שזה אמר משמט אכי וזה כבר רצה לפרוע

ראש יוסף הלכות כתב ידו סימן סט

להכיר חתימתו בכ"ז או לפחות שדבר זה דבר דלא שכיח הוא ואין להכחיש את המלוכה וגם כל דבר שיש לו חתימה ואין להאמינו וגם לו' שהי' מתעבב בכתו זה וכל ממה ומכאו זה אין להאמינו בזה ג' חדא רטענה דמתעבב אינה דאין ארס מתעבב וכותב דבר שהוא לחובתו וכמו שזכרנו זה מרברי הרשעא וגם אפי' אחר דלכפילה לא חיישינן והיה ליה כמינו במקום עדים ולקמן יתבאר אבל מ' לרברי הטור אף בתעבת אמהא כאמון הוא ונראה לי ראה אחר הלזה לה' ד'ם שלא לויני כלל ולענין הכתב אינו אומר כלום דאפילו לרברי הטור אינו נאמן וחייב ולא אחריו ראונו טעמים שכלנו משום פתח כ"ך לאלם דשמה חתם בסוף המגילה ומכאו זה וכתב עליה מאי דכע' או שאר טענות דכיון דהטענות רעונות בעינין שיטעון הוא עבדו ואי לא לא טעמינן ליה אף על פי דחויבין ליה דמתכליל ומבקש טעמות ואפי' יודיע לטעון זה כראה לי ולפי' המזהה משייע לפחות לזה רגור אומר ואמר גובה מכתיבתי וכו' שכתבתי כשאמר לא למתי וכו' דאינו נאמן בן כראה לה' ד' כמח שהכיר הרב בסמוך בסמיון זה וכן האי טענה דשכתתי וכתבתי שמי בסוף מגילתא וכו' זה ימאזה וכתב עליו דכתבתי דאיכה טענה יפה בן המשע כשאר דהיה דלא לתתום אימא אלא ארישא דמגילתא וכו' דילמא וכו' מוכח בן ראו איתא דהוא כאמן לומר שכתבתי וחתמתי אש בן למאי חשו חכמים וואמרו דלא לתתום לחתום ולחתו וכיון שהוא כאמן לומר הכי יאמר דכרי' בהויתן וכו' וכו' הרב בעל התרומות שהכיר הרב כ' יתקן זה דכתב דילמא ישכח שחתם ויפסיד ודבר זה דחוק הוא למה יש לנו לומר שכתב ארובה כרי' שלא יתחייב רמי אכפשיה ומדבר ועוד לרברי הטור מאי אולמיה ריש מגילתא כמו שאם הוא חתם בריש מגילתא וכתב בכתב אחר דכאמן לומר שהוא חתם בריש מגילתא וכו' זה ימאזה וכתב מאי דכע' וכאמן לומר כן הכי כמי כשהו חתם בסוף מגילתא לומר כן שהוא חתם סוף מגילתא וכו' זה וכתב עליה וכו' כריש מגילתא אעפי' שהוא לא יטעון אלא שעתק אלא אחר לא חתמתי אכן טעמינן ליה דילמא חתם בריש מגילתא וכו' ככתיב דין וכו' זה וכתב מאי דכע' אש בן ככוף מגילתא כמי אמאי לא טעמינן ליה כיון רובה וכו' הוא כאמן לטעון אכן כמו טעמינן ליה דילמא שכתב רמי אולמיה מהו ליה אי ואמאי דאחרו חכמים דלא לחתי' אכיש לא אפי' מגילתא וכו' אלא ארישא דמגילתא וכו' אמאי היה להם לומר דלא לתתום אימא אלא ארישא דמגילתא אפי' וכו' רילמא משכח אימא וכו' אלא חספא גיליון והכי איתא כערק כ' דמכות ליתתום אכפשא לכך ולא הוכיח ריש דמגילתא אלא שהתוספות כתבו שם דהי' דהכי הוא כמסתברא עכ"ל * דאשילו שימא אותה מי שזכר ויכת' אינו מוציל כלום כיון דהו' דבר שכולו להודי' אכל' במגילתא לא ארישא ולא אכופא ולרברי הטור הטעם שמה ימאזה ארס וכתב כל מאי דכע' ושאר יסכה זה מענין חתימתו ויתחייב ופי' סברתי שלא יהיה כאמן אשילו שיטעון חתימתו וכו' זה ומזה וכתב עליה וכו' אלא שלוח אש' לומר כיון דדרך כל המתחייבין הוא לתתום אמות למטה משום הכי אמרו ר' לא לתתום אפי' רמי מגילתא ולרברי אש חתם בסוף אינו כאמן לומר שכתבתי וחתמתי וכו' ולרברי הטור שאר לא יהיה זכור מזה שחתם אכל' ארישא דמגילתא כיון דאין דרך

המתחייבים לחתום כרישא של מגילתא לרדי באמן לו' חתמתי שמי כרישא רמיג'לת ואתה מנאנו וכתבתי על מאי דכתיב לך ולרברי בטור גם כן אעפי' שהוא יטעון כזה טעמים בית דין ליה כיון שהוא חתום שלא כדרך המתחייבים וזל' כשכל הכתב הוא שכתב ידו ולא אין כאן חספא וימאזה וכו' שכתב ד'מין ומוכח גם כן מרברי ד'מין כמו שכתבתי ראש חתום כריש מגילתא והכתב מכתב אחר דאעפי' שהוא לא טען חתמתי שמי וכו' דכתיב דין טעמים ליה ונראה לי דאש חתם שמו אכפשא או על עליה רפסול וראשון כראה ועיין לעיל בסמיון מ' ויותר היה ראוי לתקן שלא אחר חתום שמו כרי' להראות ככתיב דין אלא אכפשא כמו שכתבתי אחר חתימתו כרי' קטנה שלא ידעו שם שיעור אלא כרי' חתימתו או מעט יותר כרי' דלפטר שיהיה אמת שחתם זה כראה הגמילה על אימון וק' אלא לטעור שיכתוב שאר הכתב ויבדוק המלוה על זה ויפסיד מכל מקום אדעתא דרבנן המתקנין מאיכין דכתבו ארישא דמגילתא שפיר רמי ואין לרחוק ולומר שירשים בככתב רישא דמגילתא דלא מכווני כלל כמו שרצו לומר וולתניו אין לפלפל בזה ולענין דיכא כבר כתבתי מאי דנראה לי דכשום טענה שכתבו אינו כאמן וזל' כמטעם פרעתי וכמו שכתבו הפוקים דאפילו כמעט פרעתי היה כראה לי רמל'ן המשנה משמע דאינו כאמן מדקאמר גובה מכתיבתי ר' ד' אין חלוק מזה לשאר א' דשטר גובה ממשעבדי וזה אינו גובה ממשעבדי וימאזה הטור בשם הרמב"ם והר"ם שכתב הרב שמוכריס כהד"ם ולפי' המשנה מביעמין וגם הבבבא ראי איתא דרפעי אמאי הכיחו כידו דאין ארס מניח מיוכו כיד אחר דאעפי' דאינו כבאר גמורתא לא ה"ל להיחובי אכפשא שישכח הפרעון אכל' מ' לשאר הפוקים יש להזות און כיון שהם רבי ואעפי' שלא יהיו רבי' להם שומעין כרי' שלא להזניא ממון וכפשא מינה שאם תבא המלוה קודם שלא יהיה כאמן לו' פרעתי רמלוה יאמר קים לי כהכי רבנותא ראש' לרברי כינהו אש שמלפון המשנה אין לדקדק כ' כד'הא למלוה להכרו בעדים קאמר כמי גובה מככשים כני חודים אעפי' שפראה לי רכקש הכי משום דכע' למימר בכתב ידו גובה מככשים כני חודים דכאמן לומר פרעתי כחלוה בעדים ד'ן בכתב הוא במקום אחר ומאי דאמר וכשא וכתן כנ' כהאי דכע' מיניה רבנן מרבי יוהנן הוחוק כתב ידו כב' מאי וקילוטרי אי היו כשאר לטרוף ממשעבדי ואלא משמע כמי קפ' כרברי אלו הרבנים הרמ"ה נהד'טא ונה'ה ד'ו ל'וריהו אמאי לא כפתק כנ' לענין פרעתי אי איתא דמאי דאמר בבמ' כמתיב' רבי' מנכי חרי ונאמן לומר פרעתי אי הוחוק האי כתב יד כב' מי יהיה נאמן לומר פרעתי או לא ואעפי' דאיכא למידק דהא כהא תלוי מ' הא חייבין הרבה שטרות ומקומות דאינו כאמן לומר פרעתי ואעפי' אינו גובה ממשעבדי וכמאי דכע' כנ' הוחוק כתב ידו כב' אי גובה ממשעבדי אוכא למידק דודאי לא והכי משמע דמתניתין אפילו כהוחוק ידו קאמר דגובה מכתיבתי אכל' ממשעבדי לא דאי מתניתין לא מיירי כהוחוק כתיב ידו אפי' מכתיבתי לא גבי דהא כאמן לומר מוויף הוא דהא אפילו שטר חתום כשני עדים כאמן לומר מוויף הוא כיון דאינו מוחוק כב' וכי תימא דמתני' מיירי שהוא מודה א' אפילו בלא כתב ידו ולא עדים גובה מכתיבתי ודבר זה נראה שתקמו ר'טכס דהכי כמי דמתני' מיירי הוחוק כתב ידו אכל' הוא

ראש יוסף הלכות כהב ידו סימן כט

קלה

הוא בעיניו וזה שכשעה טוה הניחא כתבירו לתבוע ממנו מה שהלה לו וזה כפר ואמר אין זה כתב ידו ואז הוחזק שכאז עדים והעידו שהוא כתב ידו אז נוכח מכבי חרינאמי רכעי בגמרא היינו לאחד שמכר לו הלה כתב ידו כאז לכד והורה בפניהם שהוא כתב ידו וא"כ אחר זמן שכבא לנכות ממת יש לו דין שטר או לא כיון שכבר הוחזק בכד ואפילו הכי נריך בשעת תביעה שיתקיים שאפילו איש בוקיים כד' כאלן לומר מוויף הוא וכמו שכתב הרור כן בסו' מה חלא שכין שיתקיים השתא מכתבא או מקרי מלה בשטר למפרע אי לא דלא גרע כד מעדים אלא שדראה מפשט לטון ראשם דשטר שנתקיים בעדים ואחר כך הוחזק בכד וכתבו בו אשתא כמותכ תלתא וכו' אין הלה יכול לטעון מוויף הוא דהכי כתב או דילמא קיום שטר אינו מועיל וכו' לא יוכל לטעון שטר מוויף הוא כיון ר"ב קיימוהו אבל הטור חולק כזה וכמו שתראה בסו' מ' ראשלו שהוא מקיים מכד' אי אין מכירין לא התומת העדים ולא התומת היינים כאלן לומר מוויף הוא אע"כ ר"ב קיימוהו ואולי דנכ' ראשם הכי סבירא ליה ומה שכתב שאם יומתו העדים או הלה לא יוכל לטעון מוויף הוא כיון ר"ב קיימוהו היינו לאחר שיכירו התומת שנים מן הדיונין לפחות או אפילו שלא כירו התומת העדים אינו כאלן לומר מוויף הוא רכיון שבר' קיימוהו וירעיקשקיימו אותו כד' דהא תכירין התומתים א"כ אינו כאלן לומר מוויף הוא זה כדראה לו לומר לדעת השטות וע"כ שכתבתו אינו חולק על דברי הטור ומיהו יש מי שסובר כזו שכתבתו מעיקר' לדעת ראשם דשטר שכתוב בו קיום כד' אין כדור לקיימו עוד דמעשה כד' אין נריך קיום והאכזבה על הירושלמי וכבר רחשוהו וכמו שתראה בס' כסימן מ' כהה"ח כמה שהביא הרב ז"ל עיין עליו וכו' דאיבא קצת דיוק רמב"א ליה לאכ"י לומר דהאי מאן רכעו למחו חתימ' ידו בכד' ר"ל למידי כבוקף מנילתא דילמא כתב אחר עליה וכו' דיימא דמיא רמאז כהתני הניחא עליו כתב ידו דנוכ' מכבי חרי היינו כ"כ שכל הכתב הוא מכי ראו ליכא למיחש לשום יושא וכן שיהיה חתום כריש מנילתא וכן שיהיה חתום כבוקף מנילת' כעיון שיהיה כל הכת' מידו ואפילו שלא יהיה חתום שמו כלל מ"מ כיון דהכל מכת' ידו ונוכה בו אבל אם לא היה שם לא חתימתו בין שיהיה כראש מג"ל בין שיהיה כבוקף מנילה אם יהיה הכתב השאר הוא מיד אחר לעולם לא חתימין ע"כ אבל מכבי חרי דאמרינן דילמא חתם שמו או כראש מנילתא או כבוקף מנילתא ומכאז זה וכתב עליו מאז רכעו אבל כשהכל כת' ידו אין חשש מכל זה כלל וכמו שכתב הדמחן והביאו השיר וכל דראשם רנה לתקן זה כפ"ט פשוט גביהיה דאמר אכ"י האי מאן רכעי למחו חתימת ידו וכו' דרכור ה' אמר אכ"י לא ליחוו וכו' כבוקף הלשון ותקן הניחא עליו כתב ידו וכו' והיינו חתימת ידו כדתקן כתב קופר ועד ואמר ר' ירמיה חתם קופר שינוי דנראה דאע"כ דקאמר כתב קופר רנה לומר חתם קופר אף כאלן דתקן כהתניתין הניחא עליו כתב ידו רנה לומר חתם ידו ואינו כ"כ הכרת דהתם כפי עיניו אמר ר' ירמיה נריך להיות חתם קופר אבל הכא אפשר שיהיה כתב ידו ממש וכמו שכתבנו ואע"כ שמדברי ראשם אפשר למשמע נוכח אחר דלא כה להכריח לא להביא דאיה דאע"כ שכתב כמתני הניחא עליו כתב ידו דמשיע דהכתב ידו כולו הוא מתכתב ידו ולא מיירי הכא כהתומת

ומכל מקום אכ"י מכן דהאי כתב ידו דינו כהכ ידו ואפשר לומר כן דהא חזינן התם רכתב במשנה כתב קופר ועד ואמר ר' ירמיה חתם קופר שינוי אבל מ"מ לאכ"י איבא למידק על זה ונס' לשין ראשם מוכח כמו שכתבתו מעיקרא וכדאה לומר דאכ"י כוכר דמאז דאמר כמתניתין היינו כתב ידו דהוא חתם ידו ולמה שכתבתו דילמא חתם שמו כסוף מנילתא ומנחה זה וכתב עליו מאז רכעי לא חיוסין לאכ"י ואי חתם כבוקף מנילתא הוא דאשכיד אופניה אבל כהתם כריש מנילתא כיון דאין דרך לחתום כריש מנילתא אי הכתב מיד אחר לא מחוייבין ליה דהכא ליכא למימר איהו דאפקיד אנפשיה דלא חתם כדרך החתמי' לחייבן וברין וכפ"ט עשה ואין לחייבו ואפי' אי לא טעין טעני' ליה וכמ"ש על דברי הטור זה נראה לי לימר לדעת אכ"י מכל מקום איבא למידק לדברי הטור כיון דכתב דאלמן הלה לו ששכח ומתם כבוקף מנילתא ומנחה זה וכו' אם כן נמי בשטר שיש שם עדים למה הלה דהעד האחר החתום כבוקף המנילה חתם שמו כבוקף המנילה כדי להרחות בכית' דין וכו' זה ומכאז וכתב עליו מה שרנה והחתים' אחר כך עד אחר דרווחא שכתב לאלמן ראשם מיניה ונמכא שאין על שטר אלא עד אחר ויהיה זה כאלמן כשכונתו להכחיש את העד וכו' תימא דחס בן און כ"כ באן עשול דלעולם יטעון זה הכי אין זה כלום דיתמיר' נ' עדים כדו לינכל מה ועוד כ"כ איהו כאלן השכי' עדים ויכירו חתימתן אבל כשמתו או הלכו למ"ה יהיה כאלמן לומר זה וכדאה דאיבא למימר דאם כן אף חתם העד האחר הא אין כותבין שטר למלה לא א"כ ליה עמו ככל מיני שטר' לא דאיבא למימר דמה ככך הא עד אחר הוא ואפילו שיאמר העד האחר שכתבתו חתמוהו מחמיאו יהיה זה כאלמן כשכונתו להכחישו אלא שפירכ זה הוא מציאות רחוק שיחתום זה כדי להרחות חתימתו לכייה דין ואמר כך שיכא אחר לחתום על שטר כלא ידועת הענין דבר שאינו מצוי הוא ואין לחוש לה וכפ"ט ראשם שטר חתום כפי פדיו ומקיים כחתימתו בכית' דין לא יהיה כאלמן כשום טעם' לבטל השטר לא טענה גדולה וקטנה זה נראה לעכ"פ דעתי ומאי דאיב' למידק על דברי הטור שכתב דאלמן לו שכתבתו וכתבתו שמו כבוקף המנילה מההיא כוונתא דהיינו מוכח דאמר לאכ"י אחיו לי חתימת ידו מיד דכי אחי רכבן מחו' לי מעברא לבו כלא אנרא כלומר רכי אחות' למידי חכמים ויש להם דבר שגריבין לתת מכם מראין לי חתימת מר ואני פוטרו מן המכס קאמר אחיו ליה כריש מנילתא היה קאכ"י כיה כלומר היה מראה לו אכ"י חתימת ידו כריש מנילתא שחוס מואז רכתבו והמוכס היה מושך הנסר כדי שיחתום אכ"י למטה והיתה בונתו לכתוב עליו מאז רכעי ולתבוע ממנו אי כרכרי הטור שאלמן לומר שכתתי וחתמתני כבוקף המנילה מאז היה יד אחי של אכ"י כזה ואמר כן ויפטר אלא שכתב כתבו על זה דה"ש וכתב וכמו שכתבנו אלא שכו' לא שייך כל כדלומר שאין יושב משום דהאובש אם היתה כונתו כזו שכתב אכ"י דהיה זה ה"ש ערמה כדי ליתבעו כהה"ח יבא החובש לתבועו קודם שיבא טוב נורכא דרכין למכס ליפטר חרמי מכבו כהתנימהו כל אכ"י ודוק ויכל' חקוס איבא למימר דהוא שאלמן כ"ש מר שכיח וכפ"ט לאכ"י דהוא תלמיד חכם וכמו שאלמן כ"ש מר דטוריד כנורס' ומשתלי כההיא רסוף אינוהו כפך דאמר רב יהודה אמר רב כל מי שיש לו מעות ומלה אותן כלא עדים עובר

ראש יוסף הלכות כתב ידו סימן סט

קרו

הוא ודעו שם ארס היה רונה ללוות מחך ואני נעשתי סופר
 לכתוב החיוב והלוה היה לו לחתום בסוף המגילה כרי שיחיה
 כתב ידו ליתן לו למלוה ואלו כל לא הלמית לו או שחורת כך אחת
 או הלג שלא רנה ללוות וכשאר כתב ידו כידך כוס כתב שאם
 דכינו כשם רכותי דלא מהמי כיון שלא חתם שמו לא בתחלה
 ולא בסוף אבל מה כס אר לי עדין קנת עיני דכיון דכתמו
 בפני עדים משמע דעל חיובו נתמו דליאל שלא כמו שאמר
 למה לן הכתיבה בפני עדים אללא שאפשר לומר דמה שאמר
 ונתמו לו ככפי עדים חדושי אשמעוין דאשי שארע שכתבו
 בפני עדים כיון שלא אמר שעל חיובו הוא מוכרז כידו וכו' לא
 מהני כיון דלא חתם וכו' זה דעת רבינו כשם רכותי אבל
 דשי אפשר שסובר כדברי הרמב"ם וכן כתב הרמב"ם בספרו
 שכן נראה מרבי רשי' וכתב עוד אללא שכתבתי להרמב"ם
 כתיבת ידו וכו' מהיה דלא לחתום איניש כריש מעילתא כל
 אללא כריש מגילתא ומעודלא דאכיי עם ההוא כוונתא מכלן
 הדיא ראייה להיכא דהוא חתם כריש מגילתא גלמסע רכותי
 בכתיב יד אחר אבל אם יהיה מכתבתו אפילו לדין רכותי
 בשם רכותי כיון שהוא חתום כריש המגילה מהני אללא שלמו
 מאי דכתבתי בכונת מוכרע אפילו הבו היה אפשר דאכילו
 הכי לא מהני אעפי שיהא חתום כריש המגילה אללא שלמסע
 זה איכא למימר דכיון דחתם הוא שמו לא יהיה נאמן כשענה וו
 כיון דהזכיר שמו על החיוב אללא לשעם אחר שכתב שטוען
 הוא או עפ אחר שטוען שחיה רוב לחתום כו אחי שפיר ומרווח
 דאם הוא חתום כריש מגילתא דמהני כיון דהכל מבי ומטה
 חתם דכריו כיון שלא חתם לא בתחלה ולא בסוף אללא לענין
 שהכל בתכירו אללא הוא אינו חתום לא בתחלה ולא בסוף דאית
 ליה להרמב"ם דמהני אין מכלן דאית ראייה דאין מכלן הכרח אללא
 דאיתי מהיה דנ' גטין פסולין דאחר מהס כתב ככתב ידו וכן
 הכא לענין ממונא כתב ככתב ידו ליתני מכלנוי מנה והכרח
 הוא מדאמר בירושלמי דנ' גטין הללו נכונים מבני חורים כמו
 שמוכר לעיל וזה הכרח גמור אעפי שריכוס בשם רכותי
 ויארנו שהירושלמי פליג אתלמודא דידן או שאל יארנו דהאי
 דכתב בשמנה היה כתוב ככתב ידו רונה לומר חתם ידו ומה
 שכתב הרמב"ם על זה דאינו רונה לומר חתם בהתם ידו משנ'
 דרמיאל דכתב סופר קאמר מה התם כתב ולא חתם חתם חתם
 גמיו זה אינו כ' הכרח דהא כתבו לעי דמקומו יש דאמרינן
 כי ממש ומקומות יש דאמרינן דר' חתם ידו ועוד דהא חוינן
 דר' ירמיה אית ליה כהיה דכתב רכתב סופר דחתם סופר שמינו
 וזהו אית ליה לרב כפי פירוש רשי' ויתום והירושלמי אפשר
 דבכירא ליה כותיבו וכתב עוד אללא סוגיא דגטין היא
 כשהכל מוד' וקשיא ל' א"כ מאי אשמעוין בירושלמי דכשט'
 זה נוכח מבני חרי ודאי אפילו שטר זה כיון שהוא מודה ודאי
 שצדקה מבני חרי ואין לומר דאתא לאשמעוין דלא יבנה
 ממשעבדי דהא חתם ליה לטעות בזה ואולי משום דכתב
 ודוחשיבה כאלף עדים ולא הכירא ואין לומר שהירושלמי
 אמר דנ' גטין אללו שאחרנו שהולך כשר והכל מודה כרינו
 ממונות כג' שטרות אללו אעפי שסופר עפ' יבנה מבני חרי
 דהא כתב ודכותא קאמר בירושלמי שנוכחים וכו' אללא חתם
 כיון דמתקיים כתב ידו אין יכול לכשר לא חתם כגטין ולא
 הכא בתמונא וכו' אין וו קושיא להרמב"ם מהאי הלוקה דכתב
 ככתב ידו כיון דממוק כתב ידו ככ' דאין יכול לכשר והיה
 לים

ככול והילך כשר וקאמר בירושלמי דנוכה מכני חרי היינו
 מניס דאמרינן דמ' מהיה ככות שמו סס אבל אי לא הוה
 שמו סס כלל דאמרינן דלא הוה כתב ידו ומה שכתב וכו' לפרש
 חתם ידו לומר הא דכתב כתב בכתב ידו היינו חתם כתיבת'
 ידו דהוה חתם דרמיאל דכתב כופר קאמר מה התם כתב ולא
 חתם חתם וכו' כוכבי מ' אינו מוכרח דיש מקומות דאמרינן
 כתב דקא' ויש מקומות דאמרינן חתם שמינו אללא קשיא ל'
 דהא דכתב סופר כפי פירוש' ותוס' לרב' ור' יוחנן חתם סופר
 הוא וכן תרנה רבי ירמיה כמקומו דחתם סופר שמינו וכמו
 שהבאתי לעיל שכתבו ר' אבא ור' אבהו רב' דרב ס' ל' כתב
 קושר שמינו וכמו שזכרתי לו פ' טעם דשעת' דהוא רנ' גטין
 פ' ג' ור' אבהו רב' ור' אבהו רב' ור' אבהו רב' ור' אבהו רב'
 ועד ודברי ר' חמאי למה שכתבתי והכיאלו סס כעלי התוס'
 דסנה רב' דכתב סופר ועד הוא ועיין סס מ' מוכח מהתם
 מדכרי בהת דכתב יד' כלל הוכרת שמו סס כלל דרין כתב ידו
 יש להס' וה' כלל היה חתום שמו למשה דרין כתב ידו יש לו
 ואפילו הכי אמר רב' סס כהיה שמשא דאפילו כתב ידו ועד
 ככול וקאמר על זה בירושלמי דרין כתב ידו יש לו נוכח מבני
 חרי ויהיה א"כ כאין לו פ' רעתי כיון שאר כתב ידו וכו' גמ'
 דכתב ידו לכד דין כי יש לו וכוונתו כן זה וא"כ יש לעיין על
 מה שכתב הר"א הכיאלו הרב' כהוף הכיאלו דאשד אחר
 חתום עם הבגלי דבר דאשכ כשטר ואינו נאמן לומר
 פרעתי ועיין

ה' עור סה"ל הר"א כפי הסוס ולענין ריבוי טל רשי'
 וכו' לא שכתבו בפני עדים וזה טוען וכו' הנהגה תמהמי
 על דברי רשי' דכיון דהלוה נתנו לו ככפי עדים אמאי אינו
 מתמיב והא קיימא לן דעדי מסירה כרתי ולפי דעת רוב
 הפוסקים הלכה כר' אלעזר דאפילו כשאר שטרות וכמו
 שכתב הטור כהוף הכיאלו אעפי שכתב דהר"ף פסק דהלכה
 כר' אלעזר כגטין אללא לא בשאר שטרות אעפי דאיכא
 מאן דפליגי ונס' רשי' כשי מאי דכתב הרב לעיל כפי' לא סביר'
 ליה דעדי מסירה כרתי אינו נוכח משעבדי מה אמאי
 אינו נוכח דכתיבתי ונס' לא יהיה כאין לומר פרעתי ואפילו
 לא יהיה הכתב מכתב ידו אללא ככתב ידו אחר דכיון דכתב סס
 חיובו ומסרו הוא לתלוה בפני עדים אמאי לא יהיה חייב דהוה
 דלא כפי משעבדי משי דאית ליה לרש' דלא חתם לקלא לא
 עדי' היותי ע'ל השטר אש כשמכר כפני עדי ישראל מ' יבנה
 מבני חרי ושאר סבירא ליה לרשי' דמאי דאמרינן דעדי מסיר'
 כרתי היינו כשאר הלואה כשעדי' שמינו לתלוה חתמו והעדי'
 ג' מש' ככפי' אלולשחו' שאל' כפי' העדי' שמה' ככפי' איך הוא
 חייב לזה מה שכתב סס ואינו משמע כן חלוקה הטור שכתב
 כהוף פ' וזהו דעת רשי' כפי מה שכתבתי מעיקרא הוא כדעת
 הנאני' שכתב הרמב"ם הכיאלו הרב לעיל כפי' אללא וכתב שכתבו
 הטור כפי' מ' אללא הכא אין העדים חתמו אללא שנתן כתב
 זה כפי' וכו' אית ליה לרשי' דאפילו שיהיה ככותב ככתב
 ידו עפ' אין לו דין כתב ידו אללא שכתבו בשן חוכרת וכראה
 ל' דכונת מוכרת היא כלומר אם תרנה ללוות לשום אדם
 סיכותב לך כך ויהיה לך לזכורת או אפשר שאל' תרנה ללוות
 מחך א"כ כשהיה לך וו למוכרת אללא כשכתבת לך כפני עדים
 לא כתבתי ולא הודתי בשום חוב וכתב עוד או על פי אחר
 שהיה רונה לחתום כו וכעין טעמי דעלמא כראה ל' דהכונה

ראש יוסף הלכות כתב ידו סימן סט

לזה כאלו הורה ואינו נאמן בשום טענה לומר שלטונם שטר
 בעלמא כתבו ולמאי רקשיתו דא"כ דמיירי שמורה א"כ מאי
 אשמועינן כירושלמי איכא למימר מאוס רמזיה חשבינן האי
 כתב ידו כאלמנה וגובה כוונתו יהיה כאן כ"ח אחר אם יורה
 הלנה כע"פ איכא למימר דשמא קבוציה הם עושים עליו אבל
 כשיש כתב יד זה אחריו וראוי שאמת הוא מה שמורה ולא
 ית' ליה כי כפי' ע"פ רמזיה הוא ע"ד מאד לכך כראוי דכ"ר
 הרמזין עיקר ואם כן כיון ההוא רמזין כיון הא דהכא אע"פ
 שיכטר הרין הוא שאינן כאמון וא"כ כמה שהענין מוטיאין
 זה על זה בעקבותיהם אינו בריר ע"ד תלמוד שודאי שגובים
 מכתי מורים וכן נראה מדברי הטור שהכיא סתם האי ריבא
 דשותפין בלא מחלוקת וכן נראה ג"כ מדברי הרא"ש וכמו
 שיכא בעת כתיבן בלאחר מן הפוסקים כל"ל:

ו ע"ד ש כתב הריטבא בתשובה סוניה עליו כתב ידו
 וכו' ממתנת שכיב מרע דעת הר"ף והרמב"ם שדינה כירושה
 וגובה ה"ג דה"ה והכי מוכח לישאל דמ' דמתנת ש"מ
 כירושה שווה רבין ולרעת הרא"ה כירושה ולא ירשה מהש
 ומחלוקתם תלוי בנירסאות דהיה דפ' יש פוחלין ההוא
 דהיה ש"מ אחרו לו וכפ"ד לנאן דלמ' לפלוכי וכו' ומנו שיתבאר
 מחלוקתו זה שם בדברי הרב סו' רב"כ והרבה יש שם ברעת
 הרא"ה וכפי דעת הר"ף והרמב"ם ה' דמלוה על פה גובה
 ממנו רבין דכירושה שווה רבין מה לי כתב יד מה
 לי מלוה ע"פ דרואייהו כיון מוזן האלה והבנות וכן מפורש
 בדברי הרב' מ' מ'נאש וכמו שהכיאן שם הרב כמ' ריב' וכתב
 זה הריטבא דכתב דהנזיא כתב יד רגובה ממתנת ש"מ
 דרעת הר"ף והרמב"ם ולרדוהו אשלו מלוה על פה ללמד
 דלה"ה אשלו ככתב ידו גובה מלוה ואם בעל המתנה
 כבר הוא טרו מחוקק כה' יש לרין כדברי הרא"ה והעומד
 כשיטתו דאוקי מחונא בחוקת מי שיהא כירו ונראה ליראו
 היות מת' ש"מ כמטלטלין ומחוקק כהם המקבל דראי איכא
 למימר קים לי בדברי הרא"ה והעומד כשיטתו ואשלו היה
 מת' קרקע והחוקק כה המקבל וככנס כה נראה דע"כ יהיה
 יכול לו קים לי בדברי הרא"ה ונכריו אע"פ דאמרינן לש"ל
 דקרקע בחוקת בעליה עומדת שאי הכא דלכע"ז שכתבם
 בקרקע ברשות וכנס אלא ששבו ינא עליו האי מלוה
 ואיכא פלוגתא כיון הפוסקים אי מתנת ש"מ גובה האי מלוה
 ממכ' לא יאמ' זה שבתוך הקרקע קים לי כה רבנות דאמרי
 דאינו גוב' כיון שיש שטר מתנתו כירו ודמ' זה קצת להיה
 תשובת הרשב"א כמו שמכר כרס לחכרו וככנס כה ואחר אמר
 שהיה תבאי כמכירתו וכו' וכמו שהכיא הרב כה' ע"ד זה כ"ח לי
 ע"ד שם וכתב הטור לכפ"ד לנאן אחרו חכמים לא לחתים
 אוכיס אלא ארישא דמגילתא וכו' ה"ג דה"ה נראה דאיכא
 למירק רבין דכאמ' לומר פרעתי מאי חשא איכא יאמר
 פרעתי ויפטר כי נראה דמש' הכי אית להו להרשב"א והר"ם
 והר"ן ג"כ מדברי התוס' כפ"כ דכתובות דהנזיא עליו כתב
 ידו איש נאמן לומר פרעתי אבל לשאר פוסקים איכא למירק
 יש לומר דהיישגן דלמא זה יאמ' האמת שלא ליה ויהיה מחוקק
 כערן וכן נראה מדברי הרא"ש כפסקיו כפ"כ דכתובות אבל
 נראה דאיכא קצת דיוק דאי חיישגן דלמא משכח איכא
 דלא מעלה ומאי תקנתיה שיתח' ארישא דמגילת' או אחשבא
 דלמ' משכח איכא דלא מעלה ויובין דמתנתו ויויף ויחתום

שמו כמגילה אחרת כהוה המגילה ויכתוב עליו מאי רכעי
 והכי חייבן דיכולין לויף וכמו שפורש זה כפ"כ בתרא
 וכמעשיית דרבה מע"ז כן שייפו וכו' וכיון דחיישגן ארישא
 דלא מעלה איכא למיחש ג"כ להכי ואיכא למיח' דלדלתרי לא
 חיישגן לשמא ויויף הם שיכתו מאי רכעי אין חוששין לזה ושור
 דא"כ לא שפקת מי רכל שער שיהיה חתו כעריו איכא למיחש
 להכי דשמא יכוננו מחתימתו של כל אחד מהעדי' ומחתמו שמו
 בסוף המגילה ויכתוב עליו וכו' ולא דהיה לרשות דאין לש"ל
 לא חיישגן לזה לא דלא כיו רחיש לרילמא משכח איכא דלא
 מעל' ליתוש בני ליה לא כמ' דלדלתרי לא חיישגן ושור דלויף
 אין הכל יורעו ומכוננים לויף לא אחר מבי אלף וא"כ אין לחוש
 לזה וה' נראה לי ומ' כמ' שהיה להם לחבאי' לתקן דישויר
 חתימתו אחשבא ולא אמגילת' כלל הנה מתקן כל זה שכתבנו
 דאחר שקיימו כ"ר יהיו מחוקקי' אמתיה וכו' ש"מ דכתבו לא
 קאמ' אכיו לא היהו רחש' לכד לא שהתוס' כתבנו שם דה"ה
 אריש דמגילת' גם מוכח מהם מדברי התוס' דאית להו דככת'
 ידו אינו כאמ' לו' פרעתי וכתבנו שם טעם דמה ליה שכתתי
 לש"ל ועיין לעיל כמה שכתבתי בהגהה הראשונה:

ד ע"ד שם כמה שכתבנו לא הרשב"א כתבנו על מי שהנזיא
 עליו כתב ידו אם למרין מש"מ אחרונה ה"ג דה"ה אם למרין
 מש"מ אחרונה אין צריך להחזיר בסוף מעבינו של כתב אבל
 אי אין למרין מש"מ אחרונה אז צריך להחזיר מעבינו של כתב
 כשיש אחרונא לא החזיר פכול אע"פ דאין למיחש כן לויף
 וכמו שפורש זה לצי' כדברי הטור כה' הלוא' ב' מ' דנבי אי יש
 איור שיטה בין השטר והעדי' וא"כ מאי האי דכתב הרשב"א דאם
 השטר כולו זכתי' ידו של מי שכתבנו לו כדראי לו זרין שהרי
 מודע שהכל זכתי' ידו ולא ויף ולא הוסיף ומה כפ"ד דהא
 כתיב' רבין רתקין חכמי' להחזיר מעבינו של שטר אם לא
 החזיר אפי' דליכ' ששחשט שסיויף פסול כמיר איכא עשוי כתיקון
 חכמי' וכמו שפורש שם כמ' הנו' ואלו ריבא דכתב ידו זה
 לא ככנס מעתיקא דכתב' חכמים כיון דלא היה שם שום
 חשש ויף אבל מ' כ' ד' דאם הכתיב ידו הוא שחת' שמו לחת' ו
 והכת' של מעל' הוא מכת' יד אחר שאז אין למרין מש"מ אחרונה
 וא"כ צריך שיהיה מחזיר מעבינו של שטר ואם לא החזיר פסול
 וא"כ כיון דיש כ' שצריך להחזיר מעבינו של שטר ואין למרין
 מש"מ אחרונא כה' זה יהיה צריך להיב' וזה לנו דאין חש
 ויף כמו כש' ושור כרא' לי דיש קצת דיוק בין דשטר כתוב
 וחתום תקנו להחזיר מעבינו של שטר אזה' דלפעמים נשאר
 ריוח שטה בין השטר והעדי' ואשאר שכתב שם מה שירצה
 באלותה שטה דנראה דאיכא למירק רבין לחוש על זה דאם
 יבא הוא להוסיף שום דבר הא יהיה שיינו מתיבת יד הסופר
 דכתיבת ידו ויראה מיד היויף ולא יעשה נאן לומר רילך אבל
 לסופר שיייף לו באלותה מיד הוסיף ולא יעשה נאן לומר רילך רבין
 לחוש לזה דיעשהו הסופר וכי עתיבא רחמיה ע"ז כיון שהוא
 כירו יכוין היטב ויעשה ויויף עיין אותה כתיבה אם כן
 ככתב ידו שהוא כולו מכתב ידו הא איכא ג"כ הא חששא
 ואם כן אמאי כתב הרשב"א דאם הוא מכתב ידו כולו רבין
 כאן חשש שום ויף הא איכא ובמו שכתבנו ודוחק לומר דכתב
 יד סופר יכול להודיף יותר כ"קל מתיבת יד של שאר בני
 ארס ושור א"כ יהיה הלוג שכתב' בכתב' ידו הוא ע"ז הסופר
 מאי איכא למי' ואשאר לומר דאמרינן דלא חילקו חכמים דוב

ראש יוסף הלכות כתב ידו סימן סט

קלו

מחברא דש' לרקדק על רכבי ה'אשכא מאי דרקדקו ועיין לעיל כ"י הכו' וכתב עוד וזה שפינו הונו עליו כי ולא חתם ידו וקתינו וזה איכו הכרח וכמ' לעיל ראש' רכי' רקתה היינו חתם ידו וכמ' כתב' קופר ועד' וא' ירמיה חתם קופר שכינו וכן ס' ל' לרב לפי פרש' והתום' א"כ אין כאן הכרח כלל במאי דקס' כתב' וזוואי רכתב' ראין חתימת ידו מחייבתו אלא הוראתו ומקיימי' בתורתו ורי' ככך היינו מה שכתבתי לעיל לדעת הרמב"ם כדי לתרץ מה פדקק עליו ה'אשכא וכתבתי רכיון ומקיימוני' כי' הא' חשבוני' ליה הוראה ואיני יכול לומר לא כתבתי אלא בשביל זה או זה ו' ל' וככתב' וכן מוכח בהדיא ב' המגשרת נ' ג'טין פטולין ואם בש' הולך כשר וא' מהם כתב' כ"י ומאי ר'איה היא זו דאמר דמוכיח' כן בהדיא רתת' קאמר דהגטין פטולין אשפר' דלגבי' מחון כמ' לא י'הנה ואשפר' דלא קאמ' כן ה'אשכא לא מהכרח הדוש' ד'אמ' ג' שטר' הללו גובין כהן מכי' חרו ווו' הוא ה'הוכח ווו' הוא שחסר מהתשובה ועוד איכא למי' דריון הר'כ'א מ'א'א' להולך כשר דמשמע דכי' ל'כ' חשיבא וכבר דרקדקו על זה מאי' ראיכא למירק' ולענין ריני' שגש' כ' ד'אשפר' לומר דמעולם לא תקנו חכמי' להחזיר השיט' אחרוכ' וא"כ אין למדין משיט' אחרוכ' לא כשטר גמול' ומתקם בעדין דטורף משפ'עברי' ואינו כאמ' ל' פרשתי ולא טע' אחרת אבל כ"י ראיין כו' כל המד' הללו אשפי' שפי' סבר' ה'אשכא אינו כאמ' ל' פרשתי מ'א' א'ונו. כשטר' הוא חת' בעדי' וא"כ בכל כ"י ראיין למדין משט' אחרוכ' אבל לאו. נאמ' דגם כי נכנס תקק' אין לחלק מ'י' א' א'אחר לא בכל י'א' דין א' ו'אשפ' נר' ואשפר' לומר כשאויב חתימה למטה ומשה' כהאי רכי' דהו' חתום למט' יהיה רינו כשאר שטרות' כי' שהיא הכל כי' ואין שום חתימה למט' זה לא נכנס בכלל ה'ההה שניק' להחזיר מעמי' של שטר' בשמה אחרוכ' ומ' דלא נכנס שום כ"י כהאי תקנה כראיה ל' עיקר' : ט' עוד שם כתב הטור ואשפי' אש' כתקיים כתב ידו ככד' דינו וכו' ואינו גוב' מהיורש' : ד'ה'רה' ואמאי אינו גוב' מהיורשים והא קיימ' ל' דמלוה ע"פ גובה מן היורשים מקרקעותיה' מדין תורה וממטלטלין מתקנת הגאונים והרב' כ"י הכיא לעיל האי דכתב משט' ה'אשכא וכתבתי לעיל דאש' מתקנת ש' שכתן גובה ממנה לדעת הר'א"ה איכנס משום רכירו' שויה רכנו' ולה'אש' דאינו גובה היינו משום דכבר כתנס' והוא ליה משעבדי' אבל אי' לא כתן שיהא' בוד' היורשים אזודאי שגובה ככתב' מ' מהם וא' כ' אין קאמר הטור דאינו גובה מהיורשים : ונראה דמה שאמר וכת' כאן הטור ואינו גוב' מן היורשים לא משום דמלוה על פה אינו גובה מהיורשים לא

כמה שאמר אם הוא הורה בלמחרת מודה שלא פרע אבל אמר שלא ירש' שלא לזה או שלא חתם בזה מעולם וכוה הוא מודה שלא פרע ועיין כמה שהקשיתי לעיל בדברי ה'אשכא על מה שכתב' וסוגיא' דגטין מיירי כשהכעל מודה וכתב' הטור אבל כאמ' לומר פרעתי וכבר כתבתי בזה בהנהגה ראשונה ומה שכתב' שאינו גובה מן היורשים משום שהוא מלוה על פס וכמ' ונראה אבל אם הוא מלוה כשטר גובה אפי' מהיורשים היינו רוקא יורשי' ג'רולים אבל קטרים אינו גובה מהם אפילו כשטר' אם לא בא' מ' רכי' שכתבנו וכמו שמבאר זה בדברי הטור לקמן בסיומן ק' ע' ו' ולרכי' הא'הה אנוסית ר'אית' להו' דאינו כאמ' לומר פרעתי כפרש' מהיורש' דלא זכינו למטען כשכילין אלא מאי דמצי' מורישין למיטען וכו' דהמוריש' לא מצוי לטעון פרעתי משו' דואמר לו שטרך כ"י מי' בעי' גובה כמו מהיורשים משום ד' טענה כ' ל' וברין זה דלפלו' נקיים כ"י עיין כמה בהנהגה א' וכמ' רכ'י' החזק כי' ככד' אי' הוי כשטר' לטר' וק' משעבדי' ע' מה שאמר שם במד' לעיל מימה ר'כ' ושמא דאמרי' תרומיהו מלוה על פה אינה גובה מן היורשים ולא מן הלקוחות ושיך' להו' בגמרא מההיא דהחופ' כור ברשות הרבים וכפ' לעיו' שור והרגו וכו' ומשי' אחר רבי' אע"א אחר ר'כ' כשעמד כרין וכתב' דשכס' דמעשה כ' כמלוה כשטר' דמי' וא"כ גבי' מן היורשים ומן הלקוחות ע' מה שכתב' ונתן כאן בגמרא בהחזק ככד' ופירוט' דשכס' עיין לעיל :

וברב' הטור ואם מור' לו במקנת נשפלו שבו' דאורייתא ונ' ל' דאיכא ל' לירק' לרדון ק' ל' דשעבור' דאורייתא כראיתא בסוף ב'תרא ואפי' מלוה ע"פ גובה מרת' מן המשפ'דים אלא דמשום כסידא' לקוחות עשו רבנן דאינו גובה דאית' ליה קלא' וא"כ אין שיך' לחייב שבו' דאורייתא' כמורה במקנת' הא' הכא שעבור קרקע' היא ואין נשכעין על פ'ע'ר' שעבור קרקעות' וכבר כתבתי בזה במקום אחר זה ארכתי בקושא' וכיארתי אותה כיותר וכתבתי עליו ועכסו' אין ל' כפ'א' לעמוד עליה' : ו הרב ז' ואש' כתקיי' כי' ככד' בסוף ב'תרא כע'א' מינה וכו' : ד'ה'רה' כבר כתבתי בשמוע' ב' בהנהגה' דאשכא' אין ל' לחזור עליה וכת' ה'ה' שו' היא הכרת' הגאונים וה'אמ' ופלא' בדברי ד'פ'א' והר' שסוברי' בדברי' ה'ה'ה' וכן ל' רבוב' דשכס' כהאי משתא' דכרון' שלפנינו דהחזק כי' ככד' וכבר ר'איתי פנים לשכר' וז' אבל רכ'י' הטור תופש' בכל מקו' שיטתו בדברי' ה'אש' והר'א' וכל שאר פוסקי' העומדין כשטור דכאמ' לומר פרעתי' : וא' ע' הרב וכת' בכלל כ"י על שמעין שהנו' כי' דאוכפל' וז' שו' אינו גוב' מהם' ד'ה'רה' משו' דש' ל' לה'אש' כפ'א' הר'א'ה' ד'אשכא' רכ'י' נאמ' ל' פרשתי וא"כ כל מאי ד'ה'מ' א' א'ה'א' למטע' טעבו' להו' וכמ' אבל כמ' ואם שמעון תיפ' מטלטלין' וט'רות כחיי אביהן או' למד' עלי' דכ' מדבריו' דאש' המש'טלטלין' : א'אחר מית' אביהן אינו מושל' תיפ'ש' דלאחר מית' אויב' מושל' דאין זה כלום דניח' ל' ריב' דמ' דמטלטלי' דיתמי' לא משעבדי' לב' ומ'ה' כענין תיפ'ש' מ'י' אבל תיפ'ש' דלאחר מית' אויב' מושל'ת' אבל לאחר הק' הנאוי' שכתבו דאש' מטלטלי' דיתמי' גובים אפי' מלו'פ' א'כ' אפי' תיפ'ש' דלאחר מית' מושל' א'כ' אי' כתב' ה'אש' דבעינן שתופ'ש' מחיי' אפילו שחופ'ש' לאחר מית' מושל' : ג' ח'ש' רעל' השטר' אינו מושל' תיפ'ש' מ'ה'כ' דאין ג'טין מחון תמיהו' דכ'י' דלא ועיל' תיפ'ש' כ'י' ל'כ'ות מהן רכעיון כתיב' ומפיר' אלא מ' מהם' ה'תפ'ש' להיו' לו למשכונ' על תביעתו

ראש יוסף הלכות כתב ידו סימן סט

וכיוצא בזה שכתבתי מד' שיש לדעתו בתי תקן הגאונים והכי
 כד' ממה שכת' הטור לעיל בסו' סד' ובת' הרב רבן כתב הר"ף
 והראשונים שחשבו' תשי' מחיי' לרוב' דמ' כן כהאי גוול' עכ"ל
 מועיל התפס' לאחר מית' לאז' תקן הגאונים ואולי דם' ללה' אש'
 דכי תקינו הגאונים ראש' ממשלטני דיתמי גזכ' היינו רוק' היכ'
 דברור לנו שהיה חייב ולא היי' וכל' לעטון אבוסון שזרע' או
 גזכ' אפי' ממשלטני דיתמי אכל' לא היה באחזקת בעיתו גס' אס' אש'
 פרעתי או כמו שאלא' תשג' לא היה באחזקת בעיתו גס' אס' אש'
 מהיתמי לא יהנה תפסתו לא אכ' תשג' כתיי' אבוסון ולא בר' כד'
 מדברי הטור לעיל וכפי' הש' לעי' איכ' למי' דמהי' תפסתו דלאחר
 מית' אשו' דלא' קיים' לוי' כהני רבנות' ראות' להו' דאינו' באחזקת
 פרעתי ואעפ'י' דאפשר' לוי' דלא' אש' רוק' וכת' כן משו' רמב"ם
 שהיה כן היה מה' צריכין' לוי' דברור' עיון' דכד' דה' דלעבין הדיון
 הוא דקאמר' כן ועיון' עכ' :

וב' וכתב' הטור שפי' חילוס' הוא כופר' ואומר' שאינו' כתב
 דיוחס' כתקיים' בכית' דין וכו' . הגדרה' אין' כח' כתב' ירו'
 אלא' כמלוה' על' פה' לכד' כשהיא' כעדים' ריבול' לומר' פרעתי
 אבל' אם' אמר' להדס' בין' הכא' וכו' הכא' הוחזק' כפרן' והודע'
 כחו' דכתב' יד' מלוה' שהיה' כעדים' דמלוה' שהיה' כעדים' או
 אמר' להדס' הוחזק' כפרן' דהא' העדים' מעידין' רלוה' אבל' הכא'
 בכת' ירו' אפי' שאל' להדס' על' ההלוא' מה' באחזקת' הוא' כעין' שמונה'
 שהי' חתימתו' וכמ' הטור' כמסר' ונא' סדרו' דמתני' הוה'
 לאשמו' עיון' דלא' כחשוב' כ' כשאר' וכפי' מה' סדר' כמסר'
 דהאיכ' דקאמר' כתבתי' הוא' שזכרו' לו' כפי' עדים' מרפרין'
 מהי' דג' גט' ופולין' וקאמר' ר' א' אפי' שאין' עליו' עדים'
 לא' אשתי' כפי' עדי' כז' וגזכ' מכסי' משעבדי' אשתי' דאיכא'
 להקשוני' דילמא' מתני' מיידי' שסמרו' כלא' עדי' מה' למד' דאשילו'
 שכתקיי' ככ' דקאמר' ראש' הכי' גזכ' מכני' חרו' ליה' פרד' דלא'
 והא' גרע' קיי' כד' מחזקו' כפי' עדי' אבל' לשל' דמתני' מיידי' שלא'
 מסרו' כפי' עדי' אש' מסרו' כפי' עדי' גזכ' אפי' משעבדי' דעדי'
 מסר' דכתי' והכי' כתב' הטור' כסוף' הש' דאם' מסרו' כפי' עדים'
 דאיכ' מלו' כשאר' וסורף' אף' משעבדי' ועיון' לשל' כמ' כפי' עדים'
 לדפ' דשי' מה' איכ' למידיק' במ' דמא' פרד' דלשל' דמיידי' מתני'
 דכתקיי' ככד' וכל' איכ' כאלו' מסרו' כפי' מה' כא' דהאי' סתם'
 מתני' אתי' כד' מאיר' דאמר' עדי' מסר' כפי' מה' כא' דהאי' סתם'
 עכ' ובר' לו' דמכפי' אם' הוחזק' ב' ככד' אי' חסוב' כשאר' לגבות'
 משעבדי' ודאי' ראי' ליה' דהי' מתק' כד' אש' דהלכת' כותיה'
 אף' כשאר' שסרו' דאי' כד' מאיר' כיון' רליכא' עדי' חתימו' ורא' לא'
 טריק' משעבדי' דעדי' חתימו' כרתי' בין' בגט' בין' כשא' שטרו' לא'
 וראי' שסרו' דכל' דמת' כלא' אתי' כפי' או' קיום' כד' חסוב'
 כשאר' לא' זלו' איכ' למידק' דאם' מאי' כפי' למיפס' מהי' דג' גטין'
 דהא' כתי' מייכפי' ליה' לא' כא' דכשאר' כפי' או' קיום' כד' חסוב'
 כשאר' ור' חסוב' דאי' ליה' דהלכ' כלא' אף' כשאר' שטרו' אל' ראש' לוי'
 הכי' הוי' כמלו' עכ' ומשה' פריק' ליה' דמי' כד' חסוב' מהי' דג' גטין'
 פ' זלו' דמתעלה' ליה' דכש' הוא' קיום' כד' מתק' כשאר' עדים' ודחי'
 כנא' ל' ד' ור' חסוב' אפי' בתם' דמס' כתיב' הוא' דשעבדי' נפשי'
 ואכ' הכא' לא' חסוב' בקיום' כד' לא' חסוב' כשאר' עכ' כן :
 יג' הרב' כתוב' כתיב' חיימו' דמס' חסוב' על' כשאר' עכ' כן :
 כא' לוי' פרעתי' אף' המלו' הי' באחזקת' לו' שלא' פרע' . הגדרה'
 ראש' על' לגבי' הלוי' הוא' כאחזקת' לו' שלא' פרע' אש' ככ' לגבי' מיידי'
 הלוי' לא' היה' כאחזקת' לו' שיש' על' כשאר' עכ' כן :

להו' דילמ' פרע' ליה' אבוסון' ושכח' ליקח' את' השם' וכן' הוא' הרין'
 כשאר' חתום' כעדי' דהכחשמו' מועיל' לגבי' לוח' כשהי' באחזקת'
 סת' ולא' לגבי' יורשיו' דאסכח' לגבי' מיידי' צריך' לישבע' אשתי'
 דאם' היה' אבוסון' קיי' היה' נוטל' ממנו' כלא' פכוע' לגבי' מיידי'
 אינו' מועיל' בהכחשמו' וכריך' לישבע' דאמרינן' רילמא' פרע' ושכח'
 ולא' לקח' את' השטר' או' שהי' לו' שוכר' ותישבי' רהא' לא' אמרינן'
 דשמי' ליר' ש' לא' זמאי' דמני' אבוסון' למיטעון' אכל' מאי' דלא' מני'
 אבוסון' למי' גז' לא' טעבין' והכ' אבוסון' לא' מני' למיטעון' פרעתי'
 ואין' טעבין' כלין' האי' טעבין' ועוד' וכי' מיידי' גרוע' שעל' כרו'
 טעבין' חזיו' שפרע' ודאי' ולא' יהיה' באחזקת' מה' ור' טעבין'
 טעבתי' אמר' דאין' היורש' ולא' כד' השועין' ככ' כלין' יודע' כלל'
 מה' זל' דמאי' דאמרינן' דטועב' ל' לורש' כל' מאי' דמני' אבוסון'
 למיטעון' כד' דאי' לא' מני' אבוסון' למיטעון' דלא' טעבין' להו' היינו'
 היכ' דלכ' למיטעון' למידי' אכל' הכא' איכ' למיטעון' שאל' פרע' ושכח'
 ליקח' השטר' או' שאל' אם' היה' אבוסון' קיי' היה' מני' ראי' שפרע'
 לו' בעדי' אלו' שהי' מני' שוכר' מיד' המלו' שפרע' הלבך' אין' למיכ'
 הידע' לא' על' ידו' שפועתי' וכת' איכ' לשל' טעבין' ל' לורש' אשתי'
 שלא' היה' אבוסון' וכול' לטעון' אינו' כן' דאמר' דכל' מאי' דמני'
 אבוסון' לטעון' ולמכר' גכ' טעבין' להו' וכתבין' להו' לגמרי'
 אכל' מאי' דלא' מני' אבוסון' לטעון' ולמכר' לא' טעבין' כ' ל' לורשין'
 כד' למיטעון' מן' הפרעון' לא' חייבו' מחייבו' כלהו' לפרע' אכל' מה'
 יהיה' כשבי' מלו' מני' דאיכ' למיטעון' למאי' דכתבנו' דילמ' פרע'
 למלו' ושכח' או' שיש' לא' כפי' ראי' אשכ' כמ' משה' נשכ' אכל' לא'
 פטרו' היורש' כפי' מה' כיון' דלא' היה' פטור' איה' כפי' מה' ככל'
 יד' עש' הרב' כתי' כתבנו' דאם' כד' גמח' הוי' עלעכ' ואמר'
 לא' לוי' וכו' הוחזק' כפרן' ושל' : הגדרה' היינו' כשאר' כן'
 לא' לוי' ולא' אמר' דכר' אחר' אז' ודאי' רכי' מכי' אכל' אשאר'
 אז' איכ' כ' ואינו' טעבין' היה' אשכ' שהיה' באחזקת' לרעת' דאם'
 כד' גמח' כזו' ששוכר' השטר' וכתו' שכתבתי' לעיל' עכ' כן :
 טז' כתב' הטור' ואם' טועין' ואמר' אמת' כי' היה' חתימתו' וכאל' אם'
 שכתתי' וחתימתו' שחי' בסוף' המני' וכו' . הגדרה' כרא' שאל'
 כתקיי' הכי' ככד' עדי' הוראתו' וכמ' אשכ' כפי' ההלכ' דלא' אינו'
 באחזקת' לוי' חתימתו' שחי' בסוף' המני' עכ' דאם' איך' כאל' לקיי'
 חתימו' ירו' ככד' לא' היכ' שכתקיי' חתימו' ככד' עדי' שכתו'
 והבידו' חתימו' ירו' באחזקת' וכתו' שכתבתי' כזה' כהנה' א'
 ומ' כל' ריש' קצת' דיו' למי' שירכ' ליה' כזה' והו' דכיון' דאכל' כד'
 חיוכן' כביתר' מידע' שיה' כ' או' עכ' עכ' מן' או' עכ' עדי' איכ' הא'
 דכר' זה' ודאי' ומה' שזעין' שכתב' הוא' ששק' לנו' אם' הוא' כר' כרתי'
 או' כדכר' המלו' וכל' אשתי' יש' לגבי' הא' אינו' דכשאר' או' אלא'
 לקיי' חתימו' ירו' לא' עכ' אשכ' לא' אשכ' יש' שאל' הוא' הפה' שהתיר'
 אכל' כשכתקיי' עדי' עדי' או' מ' שר' וכו' שאל' הא' דלא' מודע' לנו'
 שהיה' חתימו' ירו' והשאר' כלו' השעבד' שזאל' טועין' הן' ככספק' למ'
 איכ' אשתי' יש' לישטר' כשעבד' ול' לא' אשתי' : וה' כמ' כהתי' שהיה'
 הרב' אשכ' לו' דכד' אשכ' חתימו' ירו' שכתבתי' כהתי' שכתבתי'
 מ' חתימו' אמת' ומי' לא' חתימו' וכל' חתימו' מיד' המוחזק' עכ' שכתבתי'
 היט' שהיו' חייבי' כזה' יש' קצת' דקדו' עכ' שהיה' הרב' שכתבתי' כהתי'
 רכשהו' ודאי' על' חתימו' וספק' על' ההלוא' ככד' דאמר' אינו' וודע'
 אשכ' חתימו' דלא' חתימו' דה' למאי' דאמר' אל' מהלכ' כידר' והלה'
 אז' אינו' יודע' אם' הלוי' דמסר' ונא' עפ'י' שהתובע' כד' והכיוון'
 שאל' אין' מוזילין' הממוץ' מחזקתו' דמוחזק' אפי' כשאל' כד' כד'
 אין'

ראש'יוסף הלכות כתב ידו סימן סט

קלה

אין מוציאין מידו מט' שאני הכא דהוא עצמו מורה בכתב ידו
 וכרוך לנו שהוא כתב ידו שמסויע לתוכו שה' כרוי אבל במה
 שכתבתי כיון שהיה מתקן ויש לנו ספק אי שכתב וחת' או האמה
 היו דבריו אם כן איכא ספק בדבר שאם איני יודע אם לויתי
 נכט' אי אמר בודאי לא נחתי כיון דאיכא ספק אלא שיהיתקן
 כמה שכתבתי בהנה' א' דטבמת דשעות אלו אין להעלותן
 על לב וכפרט כשהוא אינו טוען כלום זה נראה לי:
 וי' ב' ואלו טוען ואמר אמת כי היא חתימתי וכו' כה' וכו'
 ואין ספק מונח מירי ורואי' הגר'ה ואילו אם יאמר ורואי'
 לא לויתי רדו' ורואי' עכ' אינו נאמן אם לא יאמר ששכח וחתם
 שמו כבוקף המגילה אלא שתק ולא אמר לא לא לויתי חייב וכמו
 שכתב הר"ש בר' כמה וכמותיו חולקי' ויש תימ' בדרכיה' דאמאי
 לא יהי' נאמן כמינו דרבי כע' א' פרעתי דהאכבכע אמרינומינו
 וזה יתורן כמה שכתבתי בהנחה א' פרעתי דלא הטענו דשעות
 הן אין להאמינו בהן משום מינו דפרעתי דאין ספקי דמה
 שאמר אמר היה דכרוי או שכתבתי וחתמתי שמי כבוקף המגילה
 שאינו אמת והוא היה כמינו כמקום וכו' זה כ' ל' ל' ל' ל' ל' ל'
 דגם מאי רכתב כעל' התרומות והשור' הרכר מדוחק הרכה
 לוח שמא ישכח ויאמר לא כתבתי ולא חתמתי וכמו שכתבתי
 בהנה' ראשונה ודברי הרב רבינו למה מוזרי הן ארוכים עד
 מאד וצריך זמן רב לעמוד עליהם ועוד דאמר הרב רחוק
 בו כסוף מיון לכן אין להאריך ולפלפל עליהם:
 וז' ע"ש וכתב רב שרירא גאון מקיימי' אותה ע"פ ערו' וכו' כיון
 דקיים שטרן רבכין היב' דרית' וכו' הגר'ה מרואוריתא
 בפשה כמי שחקר' עדותן ככר' לא שחכמי' הצריכו לעש' קיום
 משום חשש שסיוף א"כ היב' דאמרו להבלי' מהיוף ריעול כקיום
 שיתקיים משתי כתובות או משכרי שטרות ועל' שלא יהיה נאמן
 לו מווייף הוא דמאי ה' ל' למעבר יתיר משטר שהוא חתום בשמי
 עדים אבל היב' דלא איתמר דהיינו בכתב ידו רבו' לא אמרו
 דפשה כמי שחקר' עדותו על עצמו כמי שחקר' עדותו ככר'
 בזה יצאו אותו כש' הוא מווייף ויכול לטעון כן אפי' דאיכ' ס'פ'
 שטרי שדו' או שתי חתימות משתי כתובות דהייב' דרית' איתמר
 וכו' שכתבתי אין טעם לתרע' מ' הרב כמט' על דברי רב שרירא
 גאון' אבל מת' איכא לזידק על דברי רב שרירא דמאי' ס'פ'
 לומר כאן היב' דאיתמר איתמר דהא בגמ' כסוף גט פשוט על
 מתני' דקאמ' הוציא עליו כתביו קאמ' כעו' וכו' הוחוק כתירו
 ככד' בתם וברואי' דכל מאי דמיקרי מוחזק בעלמ' כעו' הכא
 אם הוחזק מה יהיה דינו דמהייב' תיע' לתק' כיון דבגמ' קאמר
 בתם הוחזק כי ולא חילק כלל כהיא החוק דקאמ' ומנינו דשני
 שטרן והייב' כתובות מקרי מוחזק ונתקיי' ככד' הכא כמו דכותא
 זה ל' ורב שרירא יחיד כזה ואין לחוש ורבי' כדברי הטור:
 וד' הרב וכתב רב שרירא מקיימים אותה וכו' ואפשר שהוא
 היה מפרט דקיים שטרות דרכין דרואורית' לא ה' ל' ל' ל' ל' ל'
 עלייהו' הגר'ה' משו' דרמחב' אמר משה' ואמרינן ולא מט'
 כתבן שמדון תור' אין להובי' ממון כערו' עדי' חתמי' על השטר
 לא צריך שיכאו העדי' ויעידו ככד' ותמהני דהא קאמ' בגמרא
 דעדי' החתמי' על השטר נפשה כמי שחקר' עדותו ככד' ומועלין
 בעדותן לא שפכה' הצריכו חכמי' לקיים את השטר מכיון חשש
 ויזק ועל כן צריך קיום א"כ משמע דכלא קיום היו גובי' כו' לא
 שחכמי' הצריכו קיו' ועוד דהא חזקן דקאמ' אינו לא משום חשש
 זיוף בשטר שאיננו עשי' כקיו' יכול לטעון מווייף הוא ועי' הקיום

אין יכול לטעון כן ומאד ראוי השטר פסול לא מפני חשש ויזק
 אבל אי לא היה חשש זה היו גובי' כו' כל' מוס' פסוק וכו' ודאי
 דמשום דפשה כמי שחקר' עדותן ככד' ולא דרשינן משהיה
 ולא משו' כתבן וגם איכא מאן דאמר בגמ' מורה בשטר שכתבו
 אין צריך לקיימו ואי יאמר פרעתי אינו נאמן יכו' וגובה כאותן
 העדים החתומים וכי תימא דכל זה הוא מדרבנן הא דרבנן
 עשו ותיקם תקום והוי תרו מדרבנן דמעיירא אמרו דעל
 ידי שטר שהוא פסול מדיון תורה כיון דראין העדים מעידים
 כבית דין ואמר כך תיקנו שלא יעיל השטר לא על ידי קיום
 ועוד איך הכשירו חכמי' מה שפלה התורה ואלו מפני העול':
 ועוד כראה דכפי הענין יותר טוב הוא מלה ע"פ שבאו
 עדים והעידו על ההלוואה כבית דין יותר מעדים
 החתומים על השטר דכהו גובה מדאורייתא וזה לא יצבה
 מדאורייתא ואין אפכה נאמן להיו רבשטר שהו' פסול לגבו' כד' דת'
 אם את' פרעתי אינו נאמן וכפרי' לכו' נאמן ל' פרעתי וגם כשע'
 גוב' מלקומו וכעדי' אינו גוב' מלקומו אבל מט' מנינו להלכחם
 כע"פ מה' ערו' שכת' ומוד' כחש' הרב דין ערו' שאין מקבלין עדות
 לא עפי' ערו' וכו' אבל מדברי סיפרי' שחתימ' יד' כערו' שפטר
 משום כעילת' דלת' אם כן הא קמז' כפידוש' דמי' ליה להלכחם
 דמדין תורה אין לגבו' כעדים שחתמי' על השטר לא שחכמים
 הכשירו על ידי קיום וא"כ לא הוסי' בגמרא לתלות משום זיוף
 אלא דמדאורייתא לא חזו' ומכאן שפשוטו אלא שלהו' יש
 לומר דחכמי' אין הכי כמי דהכשירו לגבו' בשטר משום כעילת'
 דלת' אבל מכל מקום הצריכו קיום משום חשש מווייף אבל
 ההיא דהקשיתי מטובדעדי' החתמי' על השטר כמי שחקר'ה
 עדותן כבית דין נראה דקשה נשם בהנה' משום מיימון כתבו
 מחלוקת דכינו תם על זה שכתב' דמכס' וכתבו משמו דלא רפיין
 מקרא' דפסול ממי כתב' אלא אלא שמינו ראוי להפדה וחזקין
 להלכחם כפ"ט מה' עדות רב' דסבור כדברי' ע' וזל' ההלכה אם
 יוצא שאין מכירין וכו' צריך להעיד בכד' כד' רב' מדכרת' לו
 דאע"פ שלא יעיד כפיו ככד' לא אסי' היה ראוי להעיד כד' כיון
 עדי' החתומי' על השטר או ששלמת' יד' ככד' ואפשר לנו סבור
 כו' הלכחם מחמת מה שהקשימו לא טאף להכריח כן דאפשר
 דמאי דכת' כפ"ט מה' עדות או שיהיה ראוי להעיד כפיו ל' אפילו
 לאחר שחכמים הכשירו עדים החתומים על השטר ודאי דכן
 כמי אם שלחו כתבין ככד' כשר הוא אפי' הכי הפתאי' ביחוד
 וכו' אינן יכולין להעיד דאע"פ דהכשירו רבנן היינו מי שדלו'
 להעיד אבל מי שאינו ראוי להעיד לא הכשירו:
 ג' ד' ראין ראיה מכלא' דסיבך הלכחם כדת' דמט' ויהי' צריך
 להעיד כפיו או שיהי' ראוי להעיד לא להכשיר העד כתוב
 בכתב' לא לפסול שומע מדבר אפי' שרעו כבודה וכן
 ממשע מדבר ואינו שומע מפני שאינו שומע אומין וא' נראה
 מרכת' לכי שירא' הדין טאי' אפשר לכוין דעתו ככת' אפסטר
 שיהיה דעת' הלכחם כמט' ויהיה ראוי להעיד כפיו ככד' עדים
 החתומי' כסטר ועדין חיי' הם שראוי להעיד או דין כאותו
 השטר לאכזקי' אם חתו העדי' טאף ראוי להעיד אין רכין דין
 כאותו השטר אבל כשה' חיי' כיון שראוי להעיד ה' כ' כחוק'
 עדותו ככד' ונוכי' כו' מותחמי' הצריכו קיום או שיכאו הם
 וישיר על כ' או אחרי' וכו' וכן ממי כד' שלל כחלוק כשטר' נש'
 כשע' שמתו עדין דפסול מדאוריית' כיון דעכשו אינו ראוי להעיד
 הכשירוהו' כמי עי' קיו' כיון דאין חשש זיוף וה' אפס' לאמרו עכ'

ראש יוסף הלכות כתב ידו סימן סף

ית עור סס ואם כתב בו נחמנו שהאמינו עליו ועל יורשיו
 הגדרה דאילו לא האמינו אלא סתם אינו מועיל האמנות
 אלא לו בלבד אבל על יורשיו אינו מועיל ואמרינן דילמא
 פרע אבוהון וכמו שכתבתי לעיל לדעת תשובות מיימוניות
 אפי' רהי אפשר לומר דלענין רבאמינות סתם לנבי אבוהון
 האמינו ולא לנבי יורשיו וקא' רבאמינות שקיל בלא שבוש
 אבל לירשיו יהיה נר'ך לישבוש מינו דכשלא כשטר אמרינן
 כן אבל הכא בכתב יד כיון דאין אנו מאמינין ליה חור להימת
 כמלוגה ע"כ שכתבתי לנ' פרעתי אבל איכא למירדק על דברי הטור
 דכיון דכתב לעיל כדון כ"כ שאין בו נאמנות דכאן לומר אמנה
 היה דרכו או שכתבתי וחתמתי שמי בסוף המגילה ומנהג זה
 וכתב עלה מאו רבתי א"כ מאי הוהי דכתב ביה באמנות הא
 יאמר הלוגה אמל היה כיני לנבי או חתמתי שמי בסוף המגילה
 וכ"א וכתב עלה מאו דרבה וכת' נכ' שהאמינו עליו ואפשר
 לומר דסבירא ליה לטור דאפי' שאינו כאן לומר פרעתי
 יהיה כאן לומר הכי טעמא לומר אמנה או שכתבתי וחתמתי
 שמי בסוף המגילה וכי תימא א"כ יהיה כאן לומר פרעתי
 מינו דא"כ כפי את הכי טעמא דאין זה כלל מרס דכיון שהאמינו
 למלוגה שיהא כאן לומר שלא כתבער אפי' יהיה כאן לומר
 שבער דאין סהרי דכפי דכיון שהאמינו לא פרע ואין
 לסתור דכיון ויהיה הוא כאן ועוד דלעולם לא אמרינן
 מינו אלא א"כ יהיה אותה טעמה מיתר טובה מהטעמה שספן
 ונכ"א ור"י דטעמא פרעתי היא טעמה יותר טובה משענת
 אמנה דהוה מעולה ומטעמא שכתבתי וחתמתי וכו' דהו' דבר
 דלא שכיח וכמו שכתבתי ולא כמו שכתב הרב רבי אליה מורח
 דטעמא אמל'ו שכתבתי וחתמתי בסוף המגילה סן טעבות יותר
 טובות מטענת פרעתי דהוה אינו דלררבה טענת פרעתי
 הוא יותר מעול' מטענות אלו דהכתב יד לפריתא עומד אבל
 אין דרך למוסור כיד המלוגה על האמנות שסומך עליו שילינו
 ולא יהיה טובע לו א"כ לא ילוגו וכן שכתבתי וחתמתי וכו' וכמו
 שכתבתי ואפי' שברון שלפנינו רהינינו שיש נאמנו בכתב יד
 אפשר שיהיו יותר טובות אלו השעמא מטענת פרעתי דהו'
 מה שטוען פרעתי הוא מותר דכיון כהא' שהאמינו וא"כ אלו
 הטענות יהיו יותר טוב' מ' כדון שכתב הוא דהיינו כשאין
 באמנות לעולם טענת פרעתי היא יותר טובה מהי טענת
 ומ' מ' נראה ל' לשיקר הקושא דמוכר הטור דא"כ בכתב
 ידו באמנות ראיה נאמן לא באמנות אלא באומר שכתבתי וחתמתי
 בסוף המגילה וכמו שכתבנו דטע' כפרעתי היא יותר טובה
 ומעילה מהי טעמא ולעיל בשכתב דכיון הטור כשאין
 בכתב יד באמנות דכאן ל' הכי טעמא היום משום ראיכא
 טענה מעולה יותר דהיינו פרעתי ומשום הכי כאן לומר הכי
 טעמא דאמנה או שכתבתי וכו' כמינו דא"כ כפי אחר פרעתי
 אבל אי לא הוה ליה מינו דפרעתי לא היה כאן כהכי טענות
 רעועות א"כ הכא נמי כשיש באמנות בכתב יד דכפי הדון
 אינו כאן ל' פרעתי משו' בהאמנו א"כ כהכי טעמא נמי אינו
 כאן כיון דאין כאן מינו וכו' מראה ל' שהיא כונת הטור אפי'
 שמי שירצה להעמיק בפניו כיון שאין כאן דין שטר בהאי כתב
 יד וכשאין בו באמנות הא חויק דכאן כהכי טעמא א"כ
 ודאי דאפשר להלות' על לב לומר דאמת טוען וכיון שהוא
 מוחזק אמאי מוניאין האמון מחוקתו כיון דאפשר טוען
 אמת וכמו שכתבנו הא' מ' בתוכנו מאי דנראה שהוא כונת

האור אבל מ' נראה דיש להקשות עליו דאפילו שיש בכתב
 יד באמנות עכ"ז יש להאמינו כמה שאמרנו וכיון שכויהיה
 כאן גם כן לרדייה על הכי טעמו בלא פקמק כפי מאו דכתב
 הראש כפסקיו כפרס כ' דכתובות אליכא דרבאפס והשטר
 בשטתו דכתב ידו כאן לומר פרעתי וז' ומיהו איכא למימר
 מתוך שאין עליו עדים לא חשש לתכופות ידו וגם שטר שיש
 עליו עדים יש לו קול ולא מוכחי ליה אבל כתב ידו פעמים
 שהוא טובא שמרס לוכתב ידו אם כן כיון שהדבר תלוי לומר
 דכיון דאין עליו עדים לא חשש או שארס טובא מאי עביד ליה
 באמנות כו' אין זה תלוי באמנות אלא כהא' יש עדים
 חזומים כו' תלוי דהפרוים חפיקי לקלא או אינו טובא אבל
 כשאין עדים דמפקי לקלא או אפשר דשכתב ולא תבע א"כ
 כן אשילו דאיכא באמנות אמאי לא יהיה כאן לומר פרעתי
 דכפי רעתי גרחה דלהא' כש' דברי אלו הכי ככירא
 ליה נמי שירדק דכרבי מהר" אוקרן ז"ל שהכירא דבר
 בכמוך יראה דכירא ליה כמו שכתבתי ולכרבי הטור נראה
 דרוחק לומר שלא ראה דכרי הראש אלא אפילו טראה אותן
 מכל מקום אפשר שחולק עליו כמו דחויקן כמה פעמי' דחולק
 עליו אבל רוחק הוא כיון דלא חויקן דחלק עליו בשרושו
 ואפשר טראה אותן דכרים של אכיוודכריו הראשונים שכתב
 הראש טעם דכאן לומר פרעתי משו' דכיון שאין עליו עדים
 לא חשש לתוכו טעם זה נראה לו וממה דכיון דיש עליו
 באמנות דהוה מחייבו ה"ל כה' שיש עליו עדי' רהי נר'ך לטול
 מירו כשפרענוא' לא אינו כאן לומר פרעתי דאמר לנו שטרך
 בירימאי כפי דאין ארס מיינו שטר טובו כיד חכמו כן כשיש
 באמנות כיון דהאמנות מחייבו לא היה לו להכניחו כידו ומשום
 הכי אים כאן לומר פרעתי אבל כיון דלא חשש האמנות
 שכתב וכשא"כ עדים יש לו קול ולא מוכחי ומשום הכי אינו
 כאן לומר פרעתי אבל בכח יד שאין עדים חתומים כו' אין
 לו קול ומוכחי ולא תבע ליה שאינו וכו' מבר ליה בכתב יד כהא'
 לא יוחא ליה לטור דכרים אלו רמאי עביד הקול אז אין לו קול
 לכשיהיה הוא טובא או אינו טובא ומכל מקום כן נראה ל'
 לדעת האומרים דכתב ידו כאן לומר פרעתי אין מחלקים
 בין יש בו באמנות בין אין בו באמנות וכמו שמשמע דכרי הראש
 כפשטן וכן נר' דיש לרקק מ' כרבי מהר" אוקרן כמו שכתבתי
 ודכרי הטור שהעתיק כן מ' כ' בעל התרומות נראה ל'
 דחוקין דאפילו מה שכתבנו מה עביד הקול או אין לו קול
 לענין האכחה דבר כדור הוא לעין כל דכיון דאיכא קול איכא
 זכירה ומשמת שהוכר כפי הכריוט וגם הוא שומע מה שאין
 כן כשאין בו קול כלל זה נראה ל' לטעם מי שברך קנין על
 הנאמנות נראה דמוכר דכיון דעל הנאמנות כפרשות קני
 מיכיה אחשיבו כמו שטר ולא מוכחי וגם חשבו לתכופות הכתב
 יד מה שאין כן אי אין קנין על הנאמנות כפרשות הוא כשאר
 הכתב יד שאינו וכו' מינו וגם אינו חושש עליו לתכופות כיון
 שאין שם שום קנין על הנאמנות כפרשות הוא כשאר הכתב
 זה כ' ל' אבל נר' מזה שהכירא הרב על הרין שכתבתי דכשאינו
 מקויים הכתב ידו יש בו באמנות דלכרבי דלמכ' כאן לומר
 פרעתי כש' פשט' או הדברים כרא' דלהאמנות כשהוא מקויים
 ויש בו באמנות דאינו כאן לומר פרעתי אפילו שהוא חב' עליו
 הסכר' דכתב ידו כאן לומר פרעתי ומא' אמי במקומו
 עומד שכי הדון והעגס כרא' ל' דאפי' באמנות כאן לומר
 פרעתי

ראשית דסוף הלכות כתב ידו סימן סט

קלט

פרעתי ועוד דאפי' חייבין רכשטר חתום כעדים מועיל הנאמנות לא חזינן דמועיל אלא לענין שכועה בדבר שאין הלוה כאמן לומר פרעתי לא המלוה כפרע כעטע דשטרך כירי מאי בעי ובשכועה אחי הנאמנות ופוטרומן השכועה אבל כפי שאין טענת שטרך כירי מאי בעי כעטע הלוה כאמן לומר פרעתי ופטור שכתב הנאמנות כירי לחייבו ולהביא ממון מיד המוסק מבט לן ריועיל כירי לאשקי ממוכא זס הל' גמ' לפרושי ולא לשמוך אמאי רחויין דמועיל נאמנות כשטר והנר לעד כתבתי ע"כ :

ב עוד שם כטור ואם יש בו נאמנות ואימ מקויים וכו' שאין סע מינו וכו' שהרי דכרו פותרין כתבו הגהרה כותב כעל העיטור דכיון שהוא מודה שכתב כידו הוא דהא אומר פרעתי ודאי שמד' כפי שהוא חתום והוא האמינו בכתבו שיהא כאמן המלוה לומר שלא כפרע א"כ איך מאמינן ליה כמה שאמר פרע ואפי' אומר דאין זו טענה דאמרינן כפרק ב' רכתובות לרב כאמן דכביד ליה כרכבן דמורה כשטר שכתבו שטרך לקיימו כלומר מלוה שהוסף שטר על הלוה חתום כעדים והלו' ואומר חתום הוא השטר שאפי' נותי לקיימו כעדים אבל אומ' שטרע כדרך החלו לקיימו ואם לא קיימו על ירי עדים בבית דין נאמן הלוה כמה שאמר דפרע כחזנו דאי בעי אחר מווייף הוא והא' אם קיימו המלוה אינו נאמן לומר פרעתי מטעם שטרך כירי מאי בעי אס' ודאי רמב"ם לומר שיש אלו כאמן לומר פרעתי דאמרינן דודאי משקר כיון שהשטר היה המלו' והשטר מקוי' וכשהשטר אינו מקויים על ירי עדים ככד' אלא שהלוה מודה שהשטר הוא נזה לכותבו ולחיתוהו כפי דכרו מה שאמר פרעתי לא היס' לו להיות נאמן דאי איתא שפרע שטרך כירי המלוה מאי בעי דמוכח דמשקר דענת שטרך כירי מאי בעי טענה אלתמח היא ועכ"פ כיון ראק השטר מתקיים לא על פי הלוה אמרינן דהפה שאמר הוא הפה שהתיר ואמר שפרעו מטעם מינו שהיה יכול לומר מווייף הוא ולא אמרינן שרכרו שאמר פרעתי פותרין רכרו שהיה שגוה לכתוב ולחתום דאם אית' דפרע לא היה ליה להביחו כיר המלוה ועכ"פ כאמן דאפשר שפרעו ושכח השטר כיר המלוה או כמו שכתב כעל הת דומות שהניחו בית כיון שלא היה יכול להקיים אלא על כו' א"כ כשיש ל'כ' נאמנות אפי' שכותרין דכרו שאמר פרעתי למה שהאמין למלוה שיאמר לא כפרע כיון שעל פיו מתקיים כתב ידו כאמן לומר פרעתי כמיון דמווייף דהפה שאמר הוא הפה שהתיר ואפשר שפרעו וכיון שאפשר מאמינן לו או כפי טעם שכתבתי או כפי טעם דכיר כה"ת וכפרט רחויין מה שהביא הרב לקמן כפי פ"ב מש"כ ז' דנר' ראש' נגד חוק' מועיל האי מינו וכו' שם דנכזרא כמכחה כתובות פ"ב משמע דלא אמרינן מינו במקום חוקה נכיה הא רתבן הערים שאמרו כתב ידנו הוא זה אבל ארוסם הינו קטנים הינו וכו' קאמר בנ"מ קטנים ממי דנר' ר' ר' ר' וכו' ועש' יתבאר במקומו כע"כ :

בא הרכ ורכיכו כפי' פ"ב נביא שטר חתום הדברים וכו' וכ"כ לענין כ"י הגהרה כ"ל שאפשר לומר דאזו כ"כ כ"ש דכשלתא הת' כשטר כיון שהוא אינו חתום כשטר לא ררקק היטב כמה שהוא כתב כשטר ומש"ה אפשר דהעדי כתבוהו הכאמנו שלא מרעתי והוא לא דקדק כשטר אבל כשהוא עבמו חתום כשטר ודאי דייק שפיר מאי דהיה כתיב כיה ואחר כך חתום ואשפי' רהתם כשטר יסבור כעל הטורים כרעת כה"ת הכא אפשר שיסבור דרעת כעל העיטור וכפרט אס' כל הכתב יד הוא

כ"י וראיה על זה שהת' כשטר לא הביא רכרו בעל העיטור לא חתום כרעת כה"ת והכא הביא דכיר כה"ת ואפי' דכירי הטעם שכתב שם רכרו כעל הטורים דהיי מטום שהפה שאמר הוא הפה שהתיר דנרא' מזה הטעם דהדין שזה הכא והתם דגם הכא איכא למימ' הפה שאמר הוא הפה שהתיר וכמ"ש מ"מ הינו טוין ושטר דאפילו לאותו טעם ל' מ'ש' למי שידקדק שפיר ונראה דס"ל לטור כרכרו כה"ת הכא כמו שהביא דכירי כה"ת כסוף דכרו ודומה דכירי כה"ת רכרו הרב לא השתדל לתקן רכרו כעל העיטור ודאי דלא ככירה ליה כותיה :

בב עוד שם ולעיל פ"ו זה כתבתי דאפילו דכירי האומרים דמהני נאמנות וכו' לגבי יורשים לא מהני הגהרה כן הוא אבל האי דכתב לעיל אשילו ככתב ידו שהוא מקויים ויש בו נאמנות אפילו הכי לא מהני לגבי יורשים וכשטר כמו כתב וחתום כעדים אמרינן נמי לקמן דאפילו שהוא מקויים איס' שם בו נאמנות חתום אינו מועיל אלא לגבי רידיה אבל לגבי מרשו לא וכמו שכתבתי והכאתי לעיל והוא כתב דכתב ידו מוכ' דשטר אכפי ואפשר שזה שכתב הרב הוא אפילו שהאמינו לגבי יורשו כמו מועיל לגבי דידיה שלא יהיה פותר דכרו אבל לגבי יורשין אינו מועיל הנאמנות דכירי ויכולן ל' דילמא פרע אכובא מינו דאי כפוא אמרי דילמא מווייף הוא דהאי טענה הוה מצי אכובה למי' והיו א"כ דכירי הרב כמו ערכין זה כ"ל דאפשר לאומרו אפי' שאין לשנוא מוכח כן כלל :

בג עוד שם הרב וכתב מהר"ד איכילן כתוב וכו' כאמן לומר פרעתי הגהרה כמאי מירי או מירי שאינו מקויים וכמו שמשמע מדסכיא הרב בדן זה דכרו אפי' שהיה שטר גמור חתום כעדים עכ"פ כאמן לומר פרעתי מינו דמווייף ואי מירי כשהוא מקוי' א"כ מאי טעמא דהר"ד איסרין הא מקויים הוא וכתוב בו נאמנות וא"כ אמאי כאמן לומר פרעתי הא אין כאן טענה דמווייף כד' שיהא כאמן לו פרעתי כמינו דמווייף ויל' כמ"ש לעיל דאן לחלק ככ"י כן כשהוא כתוב כנאמנות כיון כשהוא כלל כאמנת לעולם נאמן ל' פרעתי דאין כאן טעם לומר שטרך כירי מאי בעי וכמ"ש הר"ש בפ"ב דכתובות וכמו שכתבתי וטענת פרעתי טענה יפה היא ואין צורך מינו כירי להאמינו כה"ת אלא התם כשטר כעדים דשיך לומר שטרך כירי מאי בעי התם כפי כן כירי שהא כאמן לטעון פרעתי שיהיה לו מינו דהיינו מינו דמווייף וכשאין מינו כגון שהוא מקויים או אינו נאמן לטעון פרעתי מטעם דא"כ שטרך כירי מאי בעי ומ"מ שכועה בעי המלוה דילמא כרע ושכח לישול אח השטר ואם יש נאמנות או פטור אשילו מן השכועה וכמו שיתבאר ודין לו במקומו אבל כתב ד' ראפי' במקויים אין טעם לומר שטרך כירי מאי בעי כיון ראפי' מקויים כעדים וכמ"ש לרעת הראש א"כ אשילו כנאמנות יכול לטעון פרעתי ואין כאן טענת שטרך כירי דאמרינן לא חשש כיון שאין שם עדים או ששכח כיון שאין לו קול ולא לקטוהו וזה מה לנו ש"ס בו נאמנות ומה לנו אי אין בו נאמנות לעולם הוא נאמן לומר פרעתי ככ"ל :

כד עוד שם כטור בעיק' ז' מ'י שהוליא כתב ידו של לוי על יורשו אפי' שהם מודי' שהוא כתב יד' אביהם אלו טועבין שפרעו הוא' הגהרה ודאי דאפילו כשטר שהוא חתום כעדים ומת הלוה אנו טועבין ליורשיו ודאי דרש"א כתב ידו ונראה דאשמועינן מה שכתבתי בכר דכשלתא כשטר אין כ"כ שישו' טועבין ליורשים דהמלוה יסבע כמו שהיה נשבע

כמו

ראש יוסף הלכות כתב ידו סימן קמ"ט

גם על מלך הלאה כתמכה היורשים פשוטי המכונה מסום
 דלא תנינו שכונת הכותל אלא כיון שזמן נכספון קטיל
 לילמה כדיר להאזיבתיא תיפוק לימאום סמלניה טופן להם
 טענת שמא אכל כדראה ליראש העליה היה טופן דאי רהיה
 אומר איני ראיתי לאכיבן שנהו לכס עלכתב יד זה שאינו
 פרוע ופערין הוא חייב תוב זה והיורשים כפרים ואומרים
 שלא כזה אכיה' מזה כלל שרביבן לישבע רהא טועבין ודאי
 מנא דהכל תלוי אסיהא טענת ודאי או עענת ספק ואכס'
 לומר דוה יהיה לדעת הלאה בטועבין ורחוק דמח כהא
 תלוש מילתא כבענת כרי או טענת שמא וכדאי אלו ותכאת
 כמקום ומה שכתב נכס האלף השניה פראוכן וכו' הן טעורס
 כלל שבעה כדראה מפסט דכרי שאס יתבד כדאי שלא
 נשבע אכיהם טיהו חייבים וזה אינו כדראה מן דאס לא כשכע
 איך כאן ודאות שאכיהם חייב מוזן ואכסר שאינו חייב ויהא
 כשכע כאמת אלא ודאי שכונת הלאה הוא זה רביבן דאכיה'
 אינו חייב אלא שנועה פטורים היורשים אף כלל שבעה
 רשמא פרע אכיהו ואירע שלא נשבע זה כדראה לי ער כאן
 וכדראה דכל זה דאמריבן רטועבין למרש הוא לדעת מי שסוכר
 דכדאי עליו כתב ידו כאמין לו פרעתי גובה אפי' היורשי וככר כתבתו
 דאינו כאמין לומר פרעתי גובה אפי' היורשי וככר כתבתו
 לעיל מה כדראה לי בזה :

כה הרככתב כספר התרומות ה' ע' ע"ל כתב ידו וזאת'
 לאומתימתי היא וכו' ומדמתיבן דה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה'
 האי דקאמר לאומתימתי ירי היא אומר אמת או איב' אומר
 אמת או אימר שאינו כתיבת ידו והוא אמת ודאי שלא יהיה
 רמה או אימר בקר וראיהו ויעשה כעמן שאינו דומס וגם
 איך לומר שאס יתזה כתיבת ידו ולא יהיה דומה ואחריתא
 כתב ידו ממקום אחר ולא יהיה דומה לזה שהדראה ככר אלא
 יהיה דומה להא דכתב ידו בהניגול עליו ודאי דלא חסכין
 האי כתב ידו שהדראה ככר אלא מחוקקין ומקיימין כתב ידו
 שהניגול עליו המלוה וכפי מאי דכתב איבא מאן דאמר כיון
 רמזי לאי ערומי כענין כתב ידו ממקום אחר כדראה קנת דאי
 עכרין שיראה כתב ידו ככר רבוע הכתב שיראה עכרין
 מעשה ואעפי' שאכ' כיראה כתב ידו ממקום אחר אין לפסול
 מה שהדראה וכו' אין נשקו'תא כהה שהדראה כתב ידו ואפשר
 דכברא זואית ליה דיתוי דשמא אין לו ריעה לכתב אלא מה
 שהוא מורגל ולא יהיה יכול לטנות ואס יהיה יכול לטנות מה
 ככר לעולם הוא טוען אין זה כתב ידו ואי ינא אחר כך כתב
 ידו ממקום אחר דיהיה דומה להיבא דכתיבת ידו מחוקקין
 ליה ככפרין ואס כן אין טעם לאיבא מאן דאמר ועיין פ"כ :
 בו עור סס כתב רבינו ירוחם ככר' ח' ונאס החתים עדים
 אחר חתימתו וכו' אינו יכול לומר פרעתי ה' ה' ה' ונכח
 אפילו ממשעברי דהא העדים החתומים מפקי לקלא והיה
 להם ללקוחות לומר מליקח וכן חתמב מדברי דאי שהיבא
 אחר כך דאפילו ממשעברי יהיה הוא הכברא דעדים החתומי'
 על השטר הם שהניגול הקול' ולא הכתב אס הוא עשוי כדרך
 שטר או הוא עשוי שלא כסופן שטר ראה ככר וזה אינו צריך
 לפסול ומראה דאס ליה זה טען על חתימת העדים שנוי'ת
 הוא אעפי' שכתב ידו מחוקקתא אין כחא לקיים חתימת
 העדים שהוא אמן לומר פרעתי רכיון דאין מקיימ'ת חתימת
 העדים הוה להו כחאן דליתיה ולא אמריבן כיון דכתב ידו
 אמת

כחיי אכיהו ויטול יענותו ואינו משפד אכל כרי להפקדו
 ממעותו שהיבא ודאי כספס רשמא פרע אכיהו הוה אכיה'
 דלא הוה מנו כד לשעון כן ככסין קמל רטועבין אעפי'
 שיפסיר דענותאום ספק דילמא פרע אכיהם ואעפי' שהוא
 ספק מכל מקום אין מניחא מיר החזוק ער טיבא דאיה
 שלא נפרע וכתב בהת שכסב' היסתלא אחר להם אכיה'
 שהוא חייב חוכ זה ותמתי על דכרית דאי קיימא לן דאין
 נשבעים על טענת שמא רכשלמא אס אחר להם שאכיהם
 אחר להם שהו חייב חוכ זה וטופנה וככרי יחא דרביבן הו'
 לישבע אכל שמא אחר להם אכיהם אינומן הרק שיהיו חייבי'
 שנועה לכך כדראה הדכרי הסוד דאין כאן שנועה על
 היורשים אלא כדו לנכות דאו נשבעים אפילו כספק אכל ממ'
 מרס קתס אין מוכעין אלא מחרמיס על כל מי שזורע אס
 כתב זה פרעו או ערין אינו פרעו שיאמר ואס היו כאן מ' ימים
 הדכה ואחר מהם אחר שאכיו וזה שערין כמס זה אינו פרעו
 אינו כאמין להפסיד לשאר היורשים או אפילו שיהיו האומרים
 שנים איין נאמנים אלא על חלקם אכל שאר היורשים לא
 יפרעו על פיהם דקרובים הן :

ובתב עור כה' ואי אין כתב ידו ונא ממקום אחר וגם
 אין עדים שיקיימוהו וכו' ויהא גובים כו דשמא
 מוויף הוא הכונה דאף על פי דהורה שהוא חייב בכתיבת או
 שדורה וכו' ויהא מתקיים איבא אכיהם שמא האי רמוכא
 מוויף הוא כיון דאינו מנוי להקיים וכתב ידו של אכיהם
 שהורה שהוא חייב אינו זה ואס יפרע זה למחר או ליום
 אחר ונבא כתב ידו של אכיהם ואתו יהיה מנוי להקיים
 ונכח פעם שמת ריבא קיום או כעדים או מכיתרין איך
 הורה אכיה' או שדורה לפרע ואתו שכתפרע חוכ אחר היה
 אכל ק'ס' ליה דהא לא הורה אלא על חד כתב ידו ועל זה
 ישעיו שמא פרע אכיהם ולעולם היורשים יהיו פטורים אי
 לא שגמר דילמא היורשים כיון שיהיו רואים כתב יד אכיהם
 ושהיו מוחוקים שהוא כתב ידו יהיו פורעין כדי לנכות
 מחוכת חוכ אכיהם וערין לא יחא לי דאין להם לפרע
 שם פעמים כיון דכר פרעו פעם אחת חוכת אכיהם אלא
 כדראה לירכונת כה' הוא זה דאף על פי דיש אחר מהדכרים
 האלו שהוא תרין זמן או הורה או דוה וכו' אין גובים כו כיון
 דאינו מתקיים שמא ויש כיון שהוא מוויף אין לנכות כו
 דהא זה מוויף וכי תימא תפוק ליה משום שהורה וכו' איבא
 למימר כיון דאכיה' הורה שהוא חייב ככתוב ידו שמא ונבא
 למחר או ליום אחר ואפשר דהוה רודה אכיהם החתימו
 עליו עדי' ולא פירש כשע חתימתו או אפשר שיהיה כו באמת
 עליו ועל ירושו וכד יחייבו ליורשים לפרע כשכונת המלוה
 שאותו שכתב ככר מלוה אחרת היתה וזה ינכוחו כד כיון
 שחייבין כוה כש הרין ואחר כך יהיה להם כתיבה עם המלוה
 וישבע להם המלוה על תביעתו או אפילו שנועה אפשר שלא
 יהיה חייב דטענת שמא היא מה שטועבין היורשי' וכוה כדראה
 ראתי שפיר דכרי כה' נכסתלק א"כ תמיתה הרב ומה
 שכתב וכשכעיס היסת שאינו כתיבת אכיהם כדראה דאפילו
 שנועה שאיין יורעים אס כתב אכיהם מני אפי' לכה' אכל
 אין כפקיתא דלעול' לכלל הטורים והלאה והעומדין כשימתן
 אין שנועה לא גרולה ולא קטנה כדלכתב אלא כרי לנכות
 חוכ אכיהם וכמו שמשרש זה כדכרנו :

חתימות כשטר וטוען שהכתב מוויף היה ליה כמוויף מתכו
ולא יהיה חשוב כשטר ונראה דהכי נמי ראי אין הכתב יכול
להתקיים שיהיה כאן אכל מה שאמרנו דכעדי מסירה חשוב
כשטר הוא שירע שזה הוא השטר שממנו כפי העדים אכל
אין לא יכול דכרו זה להתכדד נראה לו שיהיה הלנה כאן
לומר פרעתי דאין כאן לומר שטרך כידוי מאי כפי דאומר
הלם שכבר פרעו ולקטו וזהו אחר שמויף הוא שויפת את
זה נראה לו ועיינו וכמה שכתב ה"מכס שברוך שיקראו אותו
העדים שממנו כעביהם או כפי אותן הנאונים שהיה כפי י"א
ממלוג ולנה יתקן זה רבין דהעדים קראו אותו וראי שמכרין
את השטר ואת הכתב והם יודעים אם הוא זה אם לא *
ונראה דאף על פי דפסק הסוד דהלכה כרבי אלעזר אף
כשטרות וכו' ה"אש ור"ה"מכס והרבה עמה מ"מ כיון דהר"ף
ואחר עמו המוחזק יאמר קים לי בהו רכבי ולא יטרוף
ממשעבריו ואיכ"כ ל"ה"היה כאן לומר כרעתי כיון דאין לו
דין שטר להכי רכוות ועיינו במ"ס לעיל בהנהגותי ואם לא יהיו
כאן העדים שמשר כעביהם יכול הלנה לכפור ולומר שלם
כמסר כפי עדים וזלת אם יש כתב מיר העדי התוס מחתימי
יריה על זה שממנו כפייה ע"מ וזה שכתבנו דתקנו שיחתימו
עדים כשטר וכמו שאתר במשנה שאין העדים חותמים בט
אלא מפני תיקון העולם :

ב"ט הרכ כתב ה"אש כתב טובה כלל ה"ו וכו' וכיחוב ויחתום
כחתימת ידו וכו' יראה שגובה מומן שטר דלא יצא הקול *
ה"ה"ה והלקוחות הפסית אכש"היה דילמא ימסור כתב
ידו ונראה דאפילו לפי רעת ה"אש אם מכר משרותי וימסר
המכירה כאלה כביסין ללא יטרוף ראובן דוראי דהכתב יד לא
קמו לו כאלותו היום דהא לשונו הכי קאמר שיורה שמעון ואחר
זמנו של שטר זה וזה ה"הכ"כני כביסין דזה מקרי אחר זמנו דהוא
כיום אחר היו זמנו של שטר נמצא ראובן זמנו של שטר היו
מיום כ' ואילך ועוד דאין הכרח והכר מתוך השטרות איזה
נעשה ראשון או של חיוב או של המכירה וזה נראה לו שאין בו
פקשק אלף שרואה מלשון הכתוב בתשובה שסובר הר"אש
דאפילו מיום אחד ממסן גובה רכתי יראה שגובה מתן שטר
דאו יצא הקול מתן שטרנו ה"ה וכן יום כ' דזה היו זמנו לטרוף
דמה שקרא ומן שטרנו היינו זמן יום כ' דזה היו זמנו לטרוף
אכל מ"מ נראה רכפי הדין איכא למימר דהאי שטר לא נבי
ממשעבריו דהא שמעון כפי האמת אינו מתחייב אלף מומן
שיכתוב ויורה ככתב ידו וזה לא היה ער כ' כביסין נמצא שעד
הסוף זמן אין כאן חיוב וא"כ אף מהיכוס ללקוחות שלם כרין
אעפ"י שהעשו שלם כהגון שלקחו אחר זמן של שטר זה
דדילמ' מסר מיר מ"מ עדין אין כאן חיוב כלל ואין חל שעבוד
על נכסיו שמעון כיון שעדין לא נתחייב ואפ"כ נ"כ שלם יורה
מהוא סך אלף רכב מועט א"כ אין כאן חיוב משרש על
שמעון א"כ אין למלוה ראובן לטרוף ממה שזכר שמעון מאחד
כביסין עד כ' כיון וכמו שכתבנו רלפי האמת אין כאן חיוב
אלא עכשיו וכי תימא יטרוף מה' כביסין שכתב הכתב יד
וחתם או אין קול כרי שיהיה ו ללקוחות וא"כ אין כאן חיוב על
הלקוחות ונה משנתקיימה כתב ידו אין כאן קול ומ"מ נראה
דמשנה שהורה וחתם בכתב ידו ומכר אחר כך דמאז והל"ה
יטרוף מהלקוחות דאוכפי הדין כשתעבר מחמת הקול שיצא
מתחתימת העדים לכשיורה ומה שלקחו קודם שירש שאין כאן
חיוב

אמת דהא חתימת ידו מקווימת גם העדים החותמים אמת
ואפשר לומר דמה שהזכירו רבין קיים ואמר שאלמן הלנה
למען מוויף הוא רוקא כשטומן שכל השטר מוויף הוא והוא
לא לנה ולא כוונתו אכל היכא שהעבך אמת כמו הכא
אלא שהעדי' החותמים כוונתו לא לנה לחדשם אלא שהמלוה
זיוף וחתם כדו שלם יהיה כאן לומר פרעתי כזה לא תוקמ
חכמים אלא הרי הוא כשטר נגמר חתום ומקיים וכו' ועוד
דכיון דאין המלוה יכול לכפור ונ"ל לה"ס אינו טורח ומזיף
וראשון נראה אכל אם היה העבין אפ"כ בגון שעל כתב ידו
אינו יכול להתקיי' והוא טוען שמחייפת היא חתימתו וחתימת
יד העדים נמצא מקווימת והוא טוען על הכל שמויף הוא כו
מעולם הוא לא לנה נראה רבין דהעדים חתומים ומקיים
חתימת ידו אינו כאן דוראי דהעדים לא חתמו אלא על
האמת וראשון שהורה למלוה וראו שחתם דאי לא וראי דלא
היו חותמים זה נראה לו :

כו עד ס"ס כתב הרכ רכבי אשר כתב טובה וכו' על חשבו
פנקס שחתמו עליו וכו' והחתימו ע"ד אחר עמהם - ה"ה"ה
כבר רוקתי ב"אחד מן השבקים על דבריו אלו שכתב ה"אש
דכיון דאין בו אלא ער אחר אפ"כ לא יהיה כאן לו פרעתי
כמו"כ לא היה חתום עם אפילו ער אחר ונראה שכתבתי
דמכירא ליה כה"אש כמו שכתב ה"מכס רעד אחר החתום
כשטר ואחר הלנה פרעתי דהוא מחייב שבועה ואינו יכול
לישבע ומש"ס אכל כתב דכ"ה מודו כולו רכונותא ואין הכל
מודין כדן זה שכתב ה"מכס אף טעם הדין מש"ס דלא
נאמן אלא מש"ס דהוא נר"ף לישבע להכחיש את העד והו' מורס
לרכבי העד והייתי רוצה לומר וכן נראה דמדהחתימו ער
אחר עמהן דלא היה נר"ף דהא להכחיש ולומר לה"ס אינו
יכולין דהא הם עצמן חתומים עליו ואם כשתחתו ער אחר
עמהם ג"כ איך יכולין לומר לה"ס אכל פרעתי אומר ונאמן
א"כ מאי רכונותיהו להחתימ עמהם אלא וראי דכותסם היה
כעשיית חתימת העד דאפילו ברכר ש"ס היו נלמכים אם
לא היה העד החתום רעכשו כחתימת העד לא היה נאמנין
זה נראה לו לומר אעפ"י דלמנו שזה והחולק הוא יתקן אכל
כמה שאמר כל זמן שכתב ידו חב"ד נראה דאיכא קצת
דיוק דכ"ף דמי שהצנעם כידו לטען פרעתי ואמאי הא
כל אחר יש לו כח באותו פנקס וכמו שכתבנו אלא טעם לומר
דכיון שהצנעם כידו נאמן לומר פרעתי מינו דאי בעי הוה
כחיש ליה לפנקס ואומר לה"ס זה נראה לי עד כאן * ומ"ס
שכתב והמדרכי כקוף בתרא וכו' אין כאן מקומו אלא
לקמן בסמוך :

כ"ה עוד ש"ס כשטר כתב לו ככתב ידו ונתנו לו כפי עדי'
זה שטר נגמור וכו' ואפילו לא היה כתב ידו היה לו דין שטר
נגמור - ה"ה"ה נראה דאיכא למירק כיון דאין עדים חתומי'
על הכתב יד אמאי לא יהיה נאמן לומר מוויף הוא דכשלא
כשהוא כתב ידו וכתב ידו יוצא ממ"א או שיעדי' על חתימתו
סמא דיהא הכתב על ידי עדי מסירה כשטר נגמור אכל אין
יכול כתב ידו להתקיים אלא שהיה כתב ידו אחר אמאי לא יהיה
נאמן לומר מוויף הוא זה ואותו השטר שמסרתי כפי העדים
כבר פרעתי וזהו אחר הוא ומויף הוא וא"כ נמי כשלאמר
פרעתי יהיה כאן חתום טענה זו שכתבתי וגם לא יטרוף
ממשעבריו כיון דזה לא מכחיש אחר העדים דהעדים אינו

ראש יוסף הלכות כתב ידו סימן ט"ט

וכיון שנבנו פעם אחת אין שום אחר יכול לנבית שכבר נבנה
 מעבודת זכרון שכתב שם כי הכיחו הרב אבל המוציא ראשונה
 יגבה ולא יכול הלום לומר לא אתה שהלכות לי אלא אחר הוא
 שלוחתי ממנו ונפלא ומצאתו את דרכי שלי נונא כיון שהוא
 סטר לכפילה לא חיישין דא"כ כל סטר דעלמא לימא ליה
 פרעתי והחזרת לי השטר וכפל ממני ומצאתו אלא דיה חששא
 רחוקה היא והיינו מאי דקאמר בגמ' לאכילי לכפילה דיחיד לא
 חיישין וכו' ועיין במ"ס ב"ה לעיל בהגהותי אבל אם הוא כתב
 יד בלא עדים או באמן לומר לא אתה שהלכותי אלא אחר ונפלא
 ממנו ואתה מצאתו נגחתו במינורא כי עי' אמ' פרעתי ונכשיל'
 ררכים דהיינו זה כמו שאמ' בגמ' חיישין כיון דאויב מינו אבל
 מ"מ כדלפ' לי דהיה מן הראוי לשאלו ממי הוא שלוחתי ולחקור
 על זה כדי שיתבאר הדיון לאמתו ולומר דסתם מאמר כפל
 שיהיה באמן כדלפ' כמו דין מרובה וכשיחקור הענין ממנו לנה
 וממי לא ליה יתברר הרוב ואם יתלה באדם סמת או אין
 לשייבאל דאמרינן שיכרע ליוצאיו רב"ד אביהם של יתומים
 הם זה היה כדלפ' ליוצאיו אויב כראוי :

ל"ג ע"ש כי כתב הרשב"א כתב זכרון שהש"ע על ראובן שטען על
 שמעון וכו' והשיב וכו' ה"ה קטיו לי ראמאי לא יהיה
 כאמן שמעון ככל הני טעמות שטען כמינו שאם היה רובה
 אומר פרעתי ופשיטא דהיה דקוף ס"ק רבטין דהנהו גבאי
 משמע דבאמן ארס לומר טעיתי בהשכנו וכדלפ' דהוא
 משום מינו דפרעתי אלא שהתקן כתבו שם בהנהו גבאי
 דמאי דבאמן דהוא רפ"ש גביה היינו משום דבעלי הדיון
 מודים לו או שהיה ערות ברורה דלא פשגביה מירי דכדלפ'
 דאפילו דאויב מינו דפרעתי אינו באמן לומר טעיתי בהשכנו
 ונדל"ה שיש לומר ולחלק דבשלמא לומר טעיתי בהשכנו
 איכא לומר דלא יהיה באמן כמינו דפרעתי מוטעו דהו
 מינו במקום עדים וכמו שכתב הר"ה דוראוי כשמודה לתת
 לחכמה מדקדק בהשכנו שפיר ולא טעי אבל הכא באלו
 הסענות שטען און שייך לומר זה ועוד היה נראה לי לומר
 דמה שאמר ר"ה ז"ל שיימי דהשכנו רינין מודים או שיש
 ערות ברורה ואינו באמן לומר טעיתי בהשכנו דפרעתי היינו
 משום דוראיו אינו רובה לומר פרעתי כדי להפסיד למרי
 דארעא והוא לא מהכר אלא האחרים ג' כשתכרין לסיכך
 אינו אומר פרעתי ואומר טעיתי בהשכנו ואינו באמן לניכא
 מינו דראי כעני אומר פרעתי כדי שישכחו האחרים אבל אם
 יהיה בענין שאמר טעיתי ואם יאמר פרעתי יהיה באמן
 והשנאה בזה ודאי שיהיה באמן כמינו וכי תמא לפי דברי
 התוס' או איתא דמירי דהשכנו רינין מודים או שיש ערות
 ברורה א"כ פשיטא דפטר איכא לומר כיון דהוא כתחייב לתת
 למרי דארעא כמעמד ג' אפ"כ שהוא אומ' טענה והוא האמת
 שטעה רמ"י יהיה חייב כיון שהוא כתחייב למרי דארעא והוא
 יחולל על שאר הגבאי קמ"ל וכו' :

אבל מ"מ איכא לומר לרברי ר"ה ז"ל שאלו כטענה
 שאמר טעיתי יהיה באמן אם יהיה מינו דפרעתי
 כ"ש כהני טעמות דכתובות באן בהשכב דאפטר
 להיות אמת שכיון שיש מינו דפרעתי שיהיה באמן אבל מ"מ
 מדברי התוס' נראה בפי' אכ"ה לומר לר"ה ז"ל ראינו באמן
 כמה שאומר דטעה כמינו שאם היה רובה היה אומר פרעתי
 דמינו במקום עדים הו' והכריחם היה דשכחות דאמר

חייב אעפ"י שיש קול אין טורף כיון שלא נשתעבד עדין אבל
 כשכתבתי או יש לטרוף מכאן והלאה מחמת הקול שהיה להם
 לזוהר אבל כדלפ' עדין אין לטרוף אשלו מההוא ומן דכפי
 האמת אין חייב מכח השטר אלא מכח הכתב יד דכל זמן שלא
 יורה שמעון וכתבתי ויחתום אין כאן חייב ועוד כמו שכתבתי
 דאפטר לומר מלא יתחייב אלא בדרכי מועט ואין כאן לומר
 דהלוקחות הם הם דאפטריו אנפשייהו זה נראה לי ודברי
 הראש יכריעו :

ל' עוד שם כתוב בתשובת להראמ"ן וכו' הודעה כחתה ידו
 והשטר בבוסן של נכרים וכו' ה"ה נראה שהטעם שכתב
 דאשלו הכי מהכי משום דאמרינן דוראי נתנו לאחרי לקרותו
 לכדרי ל' תומן או אפטר שקראו לאת הכתב ישראל שיעדים
 לכתוב ולקרות בלוחת לשון או אשלו בלא זה כיון שהוא חתם
 למטה מזה הכתב דוראי דחייב ושעבר את עצמו על כל מה
 שכתב לעיל הואיל רחתם שמו בין על מעט בין על הרבה
 ועוד דהו לא אלא הראמ"ן לומר אלא דמהם שלא יאמר לאו
 חתימתי היא וכיון שכן אם יאמר זה ודאי דחתימתי היא אבל
 ההלואה לא היתה כל כך דלא קרית ולא הקרית כשחתמתי
 לא שמכתי על נאמנות המלוה שלא כתב אלא מה שהלוחה לי
 ועל סמך זה חתימתי אבל אינו כ"כ באמן משום מינו דראי כפי
 לומר פרעתי אבל כפי השעמים שכתבתי מעיקרא דוראי
 דלא חתם אלא א"כ הקרא אותו או כיון שחתם חתם אדעתא
 להתחייב כיון שיהיה מעט בין שיהיה הרבה כדלפ' לי ראעפ'י
 דבאמן לומר פרעתי לרעת הראמ"ן דהוא ג' כמכר או וכמו
 שכתבנו לעיל עכ"ל לא יהיה באמן לומר כך היה הסך ולא כמו
 סך שכתב סמך הכתב דאין סהדי דהקרא אותו וידע
 הסכום ועל זה חתם או הטעם אחר שאעפ"י שלא קרא ולא
 הקרא ולא שפ"כ חתם דוראי דמסתמא כתחייב על כל מה שהיה
 כתוב כיון שיהיה מעט בין שיהיה הרבה ככל' והו' כמו מינו
 במקום עדים :

ל"א עוד שם הרב הניח על כתב ידו שלוחה ממנו וכו'
 כתבו רבינו במתן פ"י ה"ה כתב דכיון דטען מעיקרא
 לה"ס אעפ"י שאמר כך כשהניח עליו שכתב יד טען פרעתי
 אין באמן דהאומר לא לויתו באומר לא פרעתי דמי וזה ודאי
 כשהוחזק כתב ידו ככ"ד או על פי עדים שכלו והכירוהו וזה
 נראה דוקא דכבר ואמר לאו חתימתי היא אבל אי מורה על
 החתימה אלא שאומר לה"ס על ההלואה וטען אמהה או
 שכתתי וחתימתי שמי כסוף המזילה הוא זה ובתב עלה מאי
 דרבה באמן כמינו דפרעתי לרעת המזילה וכמו שכתבנו לעיל
 ונדל"ה דאפטר לומר כהו' דינא דאמר מעיקרא לא היו
 דברים מעולם ואחר כך כשהניחו כתב ידו עליו חזר ואמר
 פרעתי כטענה זו שאמר עכשו שאמת הוא שאותו הכתב יד
 חתימתי ידו הוא לא שכתתי אותו כיון שפרעתי אותו החוב
 אבל כשהניח רמתי אנפשי וכו' כרתי ממנו וכו' כרתי
 ג' כשפרעתי שיהיה באמן דהו' לומר זה דהוחזק כפרן כיון
 שהוא כותן טעם לרבריו דשכחה שכיח וחייב הרבה פעמים
 דעל ידו הראיה ארס וכו' מה שהיה ועבר זה נראה לי
 וכמוקמו יתבאר :

ל"ב עוד שם הניח עליו כתב ידו שכתוב בו אני פלוני
 לויתו ממך עינין בפי' ה"ה דכתב דאם כההוא כתב
 הוא חתם בעדים הו' ליה כשטר גמור וכל המוציא ויגבה בו

ראי' יוסף הלכות כתב ידו סימן סט ע קמא

הלכות הלואות

סימן ע

א אסור לארבע להלוות מעות לחכרו כלא עדי' הגדה
 אף על פי דמונת עשה היא להלוות מעות דכתיב אש ככף
 תלוה את עמי זו מנות עשה ואיתי עשה דהלוא' ודמי ספקא
 דלפני עור דשחא לא יכפר מכל מקום איסורא איכא כיון
 דאבאר על ידי משכנו או שער או עדים לפחות והא דקאמר
 קרא אש ככף תלוה את עמי דמשמע דמות הוא ואינו חובה
 אינו כן דהא תנא רבי ר' יעשה כל אש שכתובה תלו חזק מג' וזו
 וזה אש מוכח אכתיס תעשה ליואש ממתח כבורים תקריב
 הוה אש ככף תלוה את עמי ולו נר עוד אחר אש ככר ישת עליו
 ומה שלא מביא הכי תנא רבי ר' יעשה אל ככר כתבתי כוה
 במקום אחר ואין כאן מקומו וכראה לי דכתיב לך ככר
 דכתב קרא אש שגרא אש שהוה תלו הכונה היא אש ככף תלוה
 כלומר אש תרנה לקיים מצות הלוא' וזה שאמר אש ככף תלוה
 היא הלוא' יהיה לעמי ולא לכדרי וכן שאר המקרא הכי דריש
 וקאמר דאסור להלוות כלא עדים אפי' לתלמיד חכם ובגמרא
 אחר דארכיב לתלמיד חכם אי' יתיר איסורא דאמ' דרבינא
 לא רצה להלוות לרב אשי אחר ליה רב אשי אפילו אבא ואמר
 ליה רבינא כל שכן מר דכד אה דאסור להלוות לתלמיד
 חכם כלא עדים יתיר מלעם הארץ והטור כתב אפילו לת'ה
 דנראה דכל שכן הוא לעם הארץ אף זה כלום דבגמרא
 איכא תרי טעמי דרב יהודה אחר רב טעמא דאסור
 להלוות הוא משום ששכר אלכפי עור לא תתן מכשול
 דהיינו שיעלה על לב לנה לכפר עור דאין עדים ככר
 וכפי טעם זה היה נראה לומר דלתלמיד חכם דמוחק לן
 בכשרות סהיה מותר להלוות לו כלא עדים אבל ריש לקיש
 אחר דאין הטעם משום דעובד אלפני עור אלא משום דגורם
 קללה לעצמו דשחא יטבח ויכפור ויקללו אותו הכריות
 שיאמרו שהוה תוכע מה שלא הלואה אש כן כפי טעמו
 דרב יהודה אחר רב משום דיעלה כדעתו לכפור ונחבל
 מעובד אלפני עור וכיון דאיכא האי טעמא דהיה נראה
 דלתלמיד חכם יהיה מותר להלוות כלא עדים ליה כתב
 הטור ואפילו לתלמיד חכם דאין איכא מאן דניחא ליה
 האי טעמא דרב יהוד' אמר לא משום הכי לתלמיד חכם יהיה
 מותר דנס טעמא דריש לקיש אית' דשחא יטבח ויכפר ויגרום
 קללה לעצמו או אפילו כפי טעמו דרב כלומר לא מחלק
 בין תלמיד חכם לשאר העם דאין לנו מי שברוק בכשרות
 וכפרט לענין ממונ' אבל לפי טעמו של ריש לקיש ודאי דת'ה כ'ם
 הוא ראסור להלוותו שחא יטבח ויכפר וכפייה אין מחלוקת
 ביניהם לענין דניחא דלכילי לעלא אסור להלוות כלא עדים
 בין לשאר העם בין לתלמיד חכם ומה שהיה נראה לי מעיקרא
 דהא איכא בינייהו דלרב דאמר הטעם משום דעובד
 אלפני עור דשחא יטבח על לבו לכפור לתלמיד חכם מותר
 להלוות כלא עדים דאין חששא שיכפר אבל לריש לקיש
 דאמר הטעם משום שגורם קללה לעצמו והיינו כפי מאי
 שכתבתי משום שחא יטבח אין חילוק בין שאר העם לתלמיד
 חכם אררכה ת'ה איכא איסורא יותר דטריד כגירסתיה
 ומשתלי והטור פסק כטעמו של רב ומת' חושש לסכרא דר'ל
 לו א 36 ז אבל

מנה לי בידך וכו' אין לך כירי חייב וכו' ואמאי לא יהיה נאמן
 וכו' ולי הצעיר אין נאמן הכרח כלל דאש היה אומ' הדבר הכי
 כששטן שטעה כמה שהור' דה' סיה' נאמן כמינו ראי כפי אחר
 פרעתי אבל הוא אינו אומ' לא אף לך כירי כלום ואין למה לשרש
 דכרני ולהאמינו משום מינו ג' וז' כל שנוכל לדחות היא
 דשכנו ולפני כשיאמ' מעיניו היא נאמן אש י' לו מיו דרפרעתי
 וכאן התנא' לא תלקו בין אש היה ההמאה ככפי עדיסאז לא
 הית' הכפני עדים עולה לפימך הדין והתוס' כרא' מדכריהם
 דאין הלוק' דלעולם אינו נאמן לו טעית' אשי' במקו' מינו אבל
 מדכרי השטקסם כשיכא הרב בעל הטורים כה' מ' סימן קכ"ו
 חלוקים כזה ועיין עליו וכדכרי הרב הגדול כי אין זה מקומו
 ונחזור לדון שלפנינו כי מה שטעם שמעון לא כתבתי אלא
 להתעסק דרך הוא הדכה שפועם שארס מושב אילו קביתי
 ככך וכך ומכרתי ככך וכך היה ריוח כן וכך וזה בותכו בככת
 אעפי' שאינו לא מתעסק בעלמ' הוא ומש' ה'שכא דאין ארס
 מתעסק וכותב להפסיד את עצמו כד' ראין זו שום טעם דכיון
 דזה טוען דזה הכתב לא בא מידו לידו של ראובן ס' כ' אין כאן
 שום הפסד ולא היה לו לחשו' שיגנב או שיעול מידו ומש' דלכפיל'
 לא חיישינן כדאית' כ' ב'ט פטור נר דאין מש'ס ראה דהתם
 בספר חתום כעדים וליכא מינו אמרינן דליכא למיחש לשחא
 כפל אבל היכא דאיכא מינו חפיקן טענת נפילה באמ' כמינו
 והכי כתב רבינו בעל הטורים לעיל כסי' ג' וכחכמהו לעי' א'
 שחלקתי כזה מנכילה דרביה דאז נאמן כמינו לכפיל דיחיד
 דאז ראשי' במקו' מינו אמרינן דלא חיישינן לכפילה מא' ראית
 ה'שכא איב' למיחיה כמ'ס ג' טענה רנאכר לאו גנב דכתב
 ה'שכא דאינה טע' כלל ראה כתב כ' דאמאי לא יהי' נאמן
 ב'ין דאיב' מינו ג' מה שמתעסק איב' טע' כדמו' לי טענה הות
 ששטרטו כשרפ' טע'ר היה ל' ראי' מהבגמרא שטענה זו טענה לא
 שאינו וזכר עתה ממך ואלו דרכי ה'שכא הנכריב דליב' מינו
 כגון דמה שחא והוא יותר ממה שהודי' לי הכיב' היא לו שהודי' לי
 ככפי עדים שסכך כן קבית' שסכך כן מחד' ולא יותר ודוק ועיין
 לך' ע'ש הדב' כתב מהד'יק כשרס ק'ה הכתבע מחמ' טיש' לו
 כי על אכיו וכו' ואשי' כשהערב מורה שאינו פ'וע' דג'רה
 דאין לחייב אחר' כהוראתו הכי כת' מהד'יק אבל לענין הערב
 כיון שה' מורה שאותו החוב אינו פ'וע' אש הוא חייב לפרוע
 למלו' אש לאו כוה לא ג'ל' רעתי הרב מה יהי' דינו ומי שירקדק
 היטב כלשונ' ויהא דרעבר חייב והוא מן הטעם דכיון דהוא
 ערב לו ואינו יכול להתפרע מן הלוא' והערב יודע שערין הוא
 חייב שחיי' לפרוע לו אבל כפי מאי דכתבתי בא'מן הפסקים
 אפשה מהיה כאן הערב פטור משום דלעולם אין הערב
 חייב אלא כשכבוד הוא סענין להלוה חייב ואין המלוה יכול
 להתפר' ממנו אומכ'י שאין לו רעבי הוא או מפני שהלו' ארס' א'
 אבל מכל מקום חייב י'ס לו ודאי או הערב חייב אבל כל זמן
 שהלוה פטור עבדו כטענה כפי הדין אף אפילו שיוודע
 הערב שטענה הוא ז'ש' שקר אפילו הכי הערב פטור דאין
 חייב לערב אלא כשי' ליה אבל כשאין ליה ואין לתבע ממנו
 או ודאי דנס הערב פטור דאחר' לו תן לי ממי' אתפרע מעותי
 שאני שורע לך כשכיל וכולל דמילתא כתבתי כפסקין דאין חייב
 לערב אלא כשי' ליה אבל אי אין ליה אין ערב והב'ת' ראית
 על זה ואעפי' שאשאר לחלק מאותו דקון לדון זה מה' כפי הכר'
 לענינת דעתנו כן נראה שהדין דין אמת ע'ב' הם

ראש יוסף הלכות הלואות סימן ק

ואכל לי כראה דריש לקיס מוסיף ואמר דגם כן גורם קללה לעצמו דשמה ועלם על דעתו לכפור דמלכד דעובר אלפני עור איכא מוי דגורם קללה לעצמו שהכל יקללו אותו ודוכר על כדיוק עתק וזה הטעם שייך בתלמוד אעפ"י שה' ושלום לא יעלה על לבו לכפור ממ' יתלי מחמת תרוד בנירסתייה: **ב** וכתב עוד אלא אם כן הלוה על המשכון דעכשו כיון דיש כיון משכון ליתא שפטיה דרב דראמד דשמה יעלה כרעתו לכפור דעכשו אינו כופר דהא הכא יש כידו משכון דלא יועיל כפירתו ולטעמיה דריש לקיס דמשום שגורם קללה לעצמו גם כן עכשו דיש כיד המלוה משכון חף על גב דערין איכא למימר דיש יכפור ויאמר דאין לו עלת כלום ומה שיש כידו פקדון הוא ועדין חוששין לו כמי ארס מכל מקום אין כל כך חששא דכיון דיש לו כידו משכון אררכה יותר יש לחשש ללוה מלמלוה ולא יקללוהו ולא עושה עליו שטר הריוה משוכה כ' אה מה שכתבתי דעכשו אין לומר פקדון הוא מה שאמר במשכון דאינו משכון אלא פקדון ואיכ' קנת השמש מה שאין כן בשטר דמפורשת שם ההלואה:

ועוד מ"ש הרב ריה"ק קנת מחל. קת כוונתו כמה היתה ההלואה וכמה לא היתה משאל' בשטר וכתב אבל בעדים יכול להלוות כו' הא דכתב דהא הלוה בעדים כפסגו כד' דאחי כטעמו של ר' רא"ף כ' כ' אף גור' קל' לעצמו שתוכע מה שלא ליה דהא יודעים שהלוה לו על ידי עדים אלא שכאן כמו איכא למימר שגורם קללה לעצמו שתוכע מה שאינו דואמר הלוה פרעתי אבל לטעמו של רב יהודה אחר רב דהוי הטעם משום שיעלם על לבו לכפור וא"כ עובר על לפני עור וכו' ואי תקנתיה מה שהלוה לו בעדים הא קיימא לן המלוה את חברו בעדים אין נרדף לכופרו בעדים ובאמן לומר פרעתי אם כן יאמר זה פרעתי ויהיה כאמן אם כן אף כיגול בהלואה בעדים מעבורת לפני עור ועוד איכא למידיק דמאי מתקן בהלואות בעדים דלשום איכא גם כן לפני עור דשמה ימותו העדים או ילכו למ' ועל פה של לבו לכפור וגם גורם קללה לעצמו אלא דלזה איכא למימר דכדכר זה לוכא למחש' כ':

ואכל לי כראה דריש לקיס מוסיף ואמר דגם כן גורם קללה לעצמו דשמה ועלם על דעתו לכפור דמלכד דעובר אלפני עור איכא מוי דגורם קללה לעצמו שהכל יקללו אותו ודוכר על כדיוק עתק וזה הטעם שייך בתלמוד אעפ"י שה' ושלום לא יעלה על לבו לכפור ממ' יתלי מחמת תרוד בנירסתייה: **ב** וכתב עוד אלא אם כן הלוה על המשכון דעכשו כיון דיש כיון משכון ליתא שפטיה דרב דראמד דשמה יעלה כרעתו לכפור דעכשו אינו כופר דהא הכא יש כידו משכון דלא יועיל כפירתו ולטעמיה דריש לקיס דמשום שגורם קללה לעצמו גם כן עכשו דיש כיד המלוה משכון חף על גב דערין איכא למימר דיש יכפור ויאמר דאין לו עלת כלום ומה שיש כידו פקדון הוא ועדין חוששין לו כמי ארס מכל מקום אין כל כך חששא דכיון דיש לו כידו משכון אררכה יותר יש לחשש ללוה מלמלוה ולא יקללוהו ולא עושה עליו שטר הריוה משוכה כ' אה מה שכתבתי דעכשו אין לומר פקדון הוא מה שאמר במשכון דאינו משכון אלא פקדון ואיכ' קנת השמש מה שאין כן בשטר דמפורשת שם ההלואה:

ועוד מ"ש הרב ריה"ק קנת מחל. קת כוונתו כמה היתה ההלואה וכמה לא היתה משאל' בשטר וכתב אבל בעדים יכול להלוות כו' הא דכתב דהא הלוה בעדים כפסגו כד' דאחי כטעמו של ר' רא"ף כ' כ' אף גור' קל' לעצמו שתוכע מה שלא ליה דהא יודעים שהלוה לו על ידי עדים אלא שכאן כמו איכא למימר שגורם קללה לעצמו שתוכע מה שאינו דואמר הלוה פרעתי אבל לטעמו של רב יהודה אחר רב דהוי הטעם משום שיעלם על לבו לכפור וא"כ עובר על לפני עור וכו' ואי תקנתיה מה שהלוה לו בעדים הא קיימא לן המלוה את חברו בעדים אין נרדף לכופרו בעדים ובאמן לומר פרעתי אם כן יאמר זה פרעתי ויהיה כאמן אם כן אף כיגול בהלואה בעדים מעבורת לפני עור ועוד איכא למידיק דמאי מתקן בהלואות בעדים דלשום איכא גם כן לפני עור דשמה ימותו העדים או ילכו למ' ועל פה של לבו לכפור וגם גורם קללה לעצמו אלא דלזה איכא למימר דכדכר זה לוכא למחש' כ':

אבל מה ש' פקדון נראה דיש לרדק ובראה לו דכשלמא טענת להרם דאין כאן טענה ודורר דמחמא כוונתו איכא למימר דגורם קללה לעצמו משום דאין הלוה מוד כלום בכל חוששין על המלוה שתוכע מה שאין עליו ומשום הכיגורם קללה לעצמו אבל כשיש עדים דאין יכול למ' להרם אלא ע"כ ש' להודות על ההלואה והוא טוען פרעתי אדר רכה החששא היא על הלוה דהא חוין דהמלוה טעין אחת כמה שאמר דהלוה לו ואין כאן פסק אם פרע אלא פרע וזה לא יש לחוש אלא על הלוה דההלואה ודאי והפרעין טוען שפרע פסק הוא לנו ואם כן החששא היא כלוה יותר מכלמלוה ומה שטוען הלוה שפרע פסק הוא שמה פרע ומשום שהלוה בעדים אין כאן חשש גורם קללה לעצמו דאם לומר דהא היה רוצה היה אומר להרם זה איכ' דאיכא פריש ואינו יכול לומר להרם וכפי זה מה שאיכא למימר לפרעמו דאמר רב יהודה משום לפי עור דכיון דהוא מוכרח על ההלואה לא יעלה לו על לב לומר פרעתי דירא ריחשויהו כמי ארס שאומר שקר כיון שיש כידו על ההלואה ואם כן לא יכא לומר פרעתי אם לא שיהיה אחת שפרע דאו אין לו לחוש למה שיאמרו כביארם דכיון דפרע ודאי שלא יאמר שלא פרע כשכיל

ג דהגדה גם מה שאמר דאם עושה עליו שטר הריו זה משוכה נראה כמו שכתבתי לעיל בהנהגה שמה רא"כ הרב דישכח הא זה תלוו כשכועה המלוה דגם בשטר אם אמר הלוה שפרעו נרדף המלוה לישבע כשתיכ' ממנו ועוד כראה דכפטר הוא יותר משוכה מהמשכון דלפעמים במשכון אינו כאמן עליו דאפשר שיהיה במציאות שאינו יכול לומר לקוח הוא כידו ואו יהיה הלוה כאמן לומר פרעתי הכל בשטר אין לומר הכי וגם כמי אם יאכס החשכון יהיה כאמן לומר פרעתי ימה שא"כ אם ההלואה היא בשטר וגם טורק' משמע כד' מה שאין כן במשכון ומה שכתב אם יש בו קנין חזיק בשטר מראה דלא חשיב דהא אם ילכו העדים או ימותו יכפור על הכל מה שאין כן בשטר וגם איכא החששא דאיכא במשכון דלא היה כך אלא כך ואפילו אפשר אם יהיו העדים כאן שלא יזכירו מה שאין כן בשטר לכך נראה כמו שכתבתי רש"ם מה שכתבתי הוא משום שאינו כאמן כלל לומר פרעתי לזה קאמר דגם בקנין אם ידוע הקנין אינו כאמן לומר פרעתי:

ד אפשר לו דאשתי ראמרי' כנ' דרב נאמן תיקון שבות' הים' מ' חוין לרש' בתפסת שבושה כפי החשב' דאמר שבע כתב רש"י שבוש היסת ואפשר דתקסיה וחזרו ושכחוה ואהדרה ל' ואל' אפשר דרב יהוד' אמ' רב ור' הו' שבושת היסת כוונתו וס' כלי' שכתב דאין חייב שבוש' הים' לא היכ' דאיכ' דר' דר' דממוכ' כיון שאמר מכה לי בידך ואל' האכל פרעתיך או כיון דמור' שלג' איכ' חקק שבוש' הים' אבל כשאמר מנה לי בידך ואת' הלו' להרם או כאמן אפילו כלל שבושה ומטה איכא למחש' שמה ועל' על דעתו לכפור כיון דאין שם חייב שבוש' כלל חת' ואל' קל' אכל

דאש יוסף הלכות הלואות סימן ע קמב

אכל לרכרי הטור כבר כתבתי רמיון ראיב חיוב שכונה כתי
לכא למימש כלל דאפילו דהשטר אמתא לא משום הכי
חשיד הוא אשכנעתי :

ד ומה שכתב ואם יש בו קצין חשי כמלו בשטר הגהרה
ובקצין לחוד בלא שטר כמו הכא איכא מאן דאמר דנרוע
ומלוא על פה בעדים וטעמא רמיון דסתם קצין לכתיבה
עומד הואיל ולא כתב מסתמא כפרע דאי לא אחאי לא
כתב ודאי דמשום סבה הוא וכתבתי כן באחד מן הפסקים
ואפילו בתוך הזמן כאמין לומר פרעתי והשטר כתב כאן חשיב
כמלוה בשטר אפילו לטרוף ממשעבדי משמע וכומו שמפרע
לעיל לדעת הר"ף והיאמם וכמקום אחר כתב שחשוב הקצין
בשטר שלא יוכל לומר פרעתי ע"כ :

ו הרב אביר לחדס להלכות וכו' והא דאמרין התם שריבא
לא רצה וכו' משום שמא שכת' הגהרה ראין לומר דמה
פעשה השטר הוא משום רבעי למטרף מלקוח' דהא אמר ליה
רב אשי אפילו אלא ואמר ליה דריבא דכ"ס מר דטרוד בדרימי
ומסתלי משמע דמשום הכי הוא ולא משום משעבדי וא"כ אחאי
לא סי' בעדים כיון דרב יהודה וריש לקיש לא אמרו שאביר
אלא בלא עדים ואע"ב דיהא שפד לומר דחסש רביבא אפילו
הכי דשאי אמותו העדים או ולבולמה וישיכח דב אשי ההלואה
ויגרום קללה לעצמו ומפסט דכריס אלו משמע כמו אחר מן
הפרושים שכתבתי דטעמו של ריש לקיש הוא משום שכה
ואמר רביבא דלת' דטרוד כנירסיה בש דאיכא שכהה ואביר
דבשאר כל אדם אין כ"כ שכה ואפי' הכי אביר כ"כ לקח דאיכא
שכהה יותר דאיכ' איביר דנור' קללה לעצמו וכפי זה לטעמיה
דרב ראשו משום שמה יעל' בדעתו לכפור אפטר דלתתיהי מותר
וככ' כתבתי דאפי' כפי ואפ' דלתת' א"כ איכ' איביר אכל יותר
כד' לא מש' דחויק' דהר"ף בלכותיו הכי' דב' רב יהוד' אמר רב
ולא הא דריש לקיש ולא הא דרב' כ"כ אמר משמע ליה למימש
לפי דחייש רביבא לא כטעמי דר' ולא שריבא אחאי נמי אפטר לו'
כמש' פני אחריו דרב ור' לא פליגי וא"כ הך אפי' אלא דאכל לא
אכשר א"ל כ"ס מר דטרוד בדימי ומסתלי כלו' דבשאר כל אדם
אפטי שאין שכה' כ"כ מבויה ממ' איכ' שמה יעל' כרעתו לכפור
אבל כ"ס מר ראיב' כ"כ שכה' מש' דטרוד בגירס' ומסתלי וא"כ
כפי זה מאי דלא כתב הר"ף הא דרי' לקיש ורביב' ורב אשי
כהלכותיו מש' דבדכריב' יש לאביר ככל אין צריך א"כ לאורך
ז ע"ש ומש' לא א"כ הלואה על השטח וכו' שיש במלוה כלל פריס
לפי שהללו וכו' הגהרה ואפי' להיות חשוב' מלו' על המשכון
ממלוה בעדים דממלוה בעדים נאמן לו פרעתי מה שאין כן
במלוה על המשכון והמלוה כאמין בשכונתו ער כרי דמיני
של משכון ואפי' שא"א הלואה פרעתי לא שטרס המניד לא חשש
לכתוב לא מה שמסלק טעם מניע' האיביר דהיינו מלו' שלא
בערדו ואע"פ' שיש כאן בעדים לביד' ולל' כדרך פקדון מקבר
כידוע מה שאין כן בגיט' ע"כ מ"מ כשי טעמו דרב דלא משום
לפניעור דשמה יעלה על רעתו לכפר' זה משתלק במשכון דלת'
כאן לפניעור זה כד' דאש' לו לשי רעת' ה"כ ופי' דדרך שכתבתי
לעיל דאיכא מחלוק' בין רב לריש לקיש ומ"ל לרב המניד דפסק
ה'מ"ס כטעמו של רב זה ל' אע"פ' דאיכא למי' עבין אחר :

ח ע"ש כתב הטור והמלוה את חברו כעדי אין צריך לפורעו
בערד' הגהרה צריך לתת טעם לזה דכיון דחויק' בהמלו' לא
היינו יוס' דאי' דלא ה' לו לא בשטר' כד' ראוי מאמינו דשמה

יכפור לו ומשום הכי הלואה לו בעדים א"כ לא היה ליה להיות
כאמין א לא א"כ כן פרע בעדים וכבנהות רלעול כתבתי קצת
טעם לזה ועיינ' בהר"ן בפ' כ'עדות דהיינו דכראה רודאי רזה
שאמר שפרע דאומר דאמר דכיון דמלו' לא הימניה ולא הלואה
לו לא בערד' ולא ורבה אמתא רמיון יחויקונו ככתבן וכוראי דפרע
משום הכי אומר פרעתי זה עולה מתוך דבריו :

ט הרב והמלוה את חברו בעדים וכו' וכתב בעל הת' וכו'
אינו יכול לטעון פרעתי' הגהרה וכפי מ"ש לעיל גם טורף
משמע כד' וכומו שמשמע לזון השאלת' דכתבו ריב' בשטר גמור
והכי כתב בהת' לעיל כפי ט"ל כשם דר"ף והל"מס וכמה גדולי'
וכפי מ"ש בהגהה ה' דאיכא מאן דאמר וכו' דקצין בערד' לנדר ולא
שטר גרוע ממלוה ע"כ בערד' דכפי קצין נאמן לומר פרעתי
כשאין שטר אפילו בתוך זמנו ועיינ' לעיל בהגהה ה' ע"כ :

י ולרשי דכתב דאין מוניאין את הקול לא ערייתיה אכל
ערי מסיחה לא' הגהרה משום דאפי' שפסק שטר בפניהם
אין קול ואינו טורף ממשעבדי וכן למי שפסק דלא כרבי
אלעזר דאמר ערי מקורה כתיב בשטחתי ואינו טורף דלא
מכוי חרזי אמת' יש לטרוף בערד' וקצין ממשעבדי כיון דאין
העדים חתומים אין קול ולרשי אפטר שיהיה כן רבעדים
וקצין לא יטרף ממשעבדי ואפטר דיוכור כמו שכתבתי דיהיה
כאמין לומר פרעתי ואפילו שיהיה בתוך זמנו אכל להר"ף דפסק
דלא כרבי אלעזר כשטרות וכובר דקצין טורף משום דיש לו
קול קשה קצת ועיינ' ורוק ע"כ :

יא עוד שם טען ואמר פרעתיך כפי פלוני ופלוני וכו'
ועיורו שנריך לברר דכרי' הגהרה שכל זמן שהעדים יסון
צריך להביאן ואם לא יביאם ויחייבו אותו בית רין שיפרע ואין
לומר שיהיה נאמן כמינו דאם היה כפי היה טוען מעיקרא
פרעתיך לנדר ולא יוכיר עדים כלל השתא כמי דאמר פרעתיך
כפי פלוני נמו אס לא יביא עדים יהיה נאמן כמ"ש פרעתיך ואין
כאן מינו דכיון דהשיר' כאן או אית' שפרע' ביה אפטי איכין
באם ודאי דשקרן הוא וכל' כאילו באו ואזירו לנדר' והיה חייב
ועוד דאין סהרי רכיון דאמר פרעתי כפי פלוני שם באותה
שעה שפלוני לרין ולא כאלו להעיר ודאי דאינו אומר אמת כוה
וכיון דמחוקין ליה כשקצין מוי אמרין דמשק' כמ"ש פרעתי
ודוק ועוד דהיו זה מינו למפר' ולא אמרין דאין אמר' מינו לא
כשטעון טען כד' ואנו מאמיכין אותו כשכל' ער' אחר' שיהיה
יכול לטעון או אכל הכא כבר טען שפרע כפי פלוני ופלוני ת לו
כד' שיכא ש' פ' לא כאלו ער' שיהיה נאמן שכתבנו משום שם היה
רובה מעיקר' היה טוען זה מיקר' כמו מינו למרע' ולא מהני
ולש דכשאלו פרעתיך כפי פ' שנריך לברר דכרי' וזה לא
פירר יפסוד דוק' שטען כן כפי כד' אכל אס טען כן חזן לנדר'
שלא בשמיה' אין כאן כלל דיוכל לחזור כפי כד' ולטעון פרעתיך
לנדר ולא יוכיר עדי' כלל ולא יהיה סתם לא יהי' נאמן וכו' דוקא
כשם העדי' שם דאין צריך לברר ולקיי' דכרי' ואכל' וכו' יהיה
מי' אכל אמתו או הלכו למה דאין אינו יכול לברר או לאמין'
כרעתי ואם כאלו העדי' ואם לה' כאלו חיי' ל' דהוה ואינו נאמן
לו סוכ פרעתי ותמיה על מי שאור' ראשי אכבא עדי' ואמ' לה' דם
דעכ' נאמן לומר פרעתי דא"כ אחאי צריך לברר דאיכא ויהאמר
פרעתי פלוני ואפי' אפי' אמ' לה' כמי פלוני א"כ מה דיוח' יש אפי' נון
העדי' אכל' יבאין וכו' לנתיבא כפ' דאם כאלו עדי' יתבר' הדבר
היה ולא יהי' צריך לישבע אכל אס כאלו ער' וכו' מ' כד' לנתיבא את
לו ב 36 2 ענמו

ראש יוסף הרבות הלוואות סימן י

ועמו נרדף שכונה דאל"ה זה הוה ליה לתמורה לאומר כפירוש
 ועור כי כוונתו לי כשימא דכתבת לעיל דכחותו שטא וכתן
 כנמרא כוה עדין לא כתקנה שכונה היסת ועיין כמה
 סכתתי לעיל בהנהות מכל חוקס אפשר לומר רמה שאמרו
 לברר כדי שיהיה לכן של ריבויים שלם כענין ולא יהיה להם
 עום חששא למה שאמר כרעתי ויהיה בחוקת ארס כשר :
 יב וכןמרא כפרק גט פטוש דף קע אלא הלא כלברר
 קא מפלגי קא מפלגי ארס שטוען למטרער מבי מימי חוקות
 יש לי שש כדי שטר וכו' ועדי חוקה כלא שטר לא יועיל כדלא
 מרכיזי רבנן כיון דאמר שיש לו שטר אינו יכול לירוק
 כערי חוקה לכד אלא כשטר וכל זמן שלא יביא את השטר
 מוכיאים שדה מידו ואימ מועיל לו ערי חוקה שיש לו רבוי
 כתב ועדי חוקה לא וועילו לו ועור מדאמר ופירש כדכרי
 רשנב דאמר כחוקה ופירש הוא אף כחוקה לכרה דכרשא
 דכמו דרכי סוכר דרנון כשטר לכד ויאין שטר אינו מועיל
 לו העדים אף רכן שמעון כן גמליאל סוכר דרנון כחוקה
 לכד ולא חשבינן ליה למה שאמר שיש לו חמתו שטר והכי מוכח
 מהוק רכרי כפירוש השמיעה ורכותה אס כן כמי שהלנה
 את חכירו כעדים ראין גרין לכורעו כעדים ואמר פרשתין
 כמי פלוני ופלוני דלרבי גרין לכרר לאתוי בני סהדי וואי לא
 מיייתי לכו מפסיד שגרין פרעו ולרכן שמעון כן גמליאל
 אינו אלא חמתו לומר פרעתי ואין גרין להביא עדים כלל
 אף על פי שיצאן כאלו וכדלא ראיא למירוק ראין לרמות האי
 דרכ יצחק כרכי יוסף ורכי אבא להאי פלוגתא דרבי ורבן
 שמעון כן גמלא דאי אמ' רבי התם נבי שדה דאי אמר שיש לו
 שטר דגרין לכרר ולהביא את השטר ואי לא מיייתי לא מהמי
 ליה חוקה הייט משום רחוקה מכה שטרא קא אתיא ואס כן
 כיון שאמר שיש לו שטר גרין הוא להביאו דמחמת השטר
 יתכרר שום דבר כרי ליכעל החוקה ויה שאינו מוכוא איכא
 חשש שחש הכי ומאז הכי קאמר רבי גרין להביא את השטר
 ואס לא יביא ויפסיד אבל הלא כהא רבי יצחק אינו כן דהא
 אין הפרשן מחמתו לא יזכי העדים כפרשן כלל דוה יכול לומר
 כרפתין לכד ויהא קאמ' ועור דכשלא התם כשדה אמרינן
 קרקע בחוקת כעליה עומדת עד סיכרר איד' יבאה מחוקתו
 ונפיקר גרין להביא השטר כרי סיכרר הואיל ואמר שיש לו
 שטר אבל הלא דלרבי הלנה מוזק ואמ' פרעתי יש להאמינו
 ולא לומר לו שיביא העדים אלא רלנה אפשר לומר דכיון דהיה
 בידו שלם שרס ואכל פרותיו לא מקרי עדין שהוה עומר
 בחוקת כעליה גס ליכא ררכן שמעון כן גמלא איכא למימר
 רלא דמי דכשלא הת כשטר אמ' רשנב דאין גרין לכרר ולעשות
 לו שוויא את השטר היינו דוקא מאזריש חוקה גדול דאמר'
 ככרן חוקת אין ארס הוא שאוכל את שלו גמיס ושותק אבל
 הלא אין חוקה כ"כ שאמר שערע ששטר שפרע ואשטר סלא
 פרע ואשטר לו דמל' ל' לא אמרינן רחוקה מכה שטרא אתי'
 מאזרימ' הא איכ' דין חוק' כלא שטר משיקר' דאס מכר לו את
 שרהו כלא שטר ואכל הג' שמי כשופי אין בלאן שפרער דוראי
 החוקה אס כן לא מקרי רחוקה מכה שטרא קא אתיא גס
 לרשנב איכא למימ' דהכא ברדכי יצחק איכא חוקס גדולה
 דהוא מוזק כמזון והיא חוקה גדולה דמהכיא ויתר מרובה
 דעלמא ומשום הכי מרמה ליה לאותה דרכי יצחק :

יג עס אמר ליה רכי יצחק יצ' פ' ו' מעיורו וכו' והא קיימא
 לן המלוה את חכרו כעדים אין גרין לשרעו כעדים הגררה
 איכא למירוק מאי דעתי רר אבא רשעי' קיימא לן דהמלוה
 את חכרו כעדים אף גרין לכורעו כעדים מ' הא אמר הוא
 עמו ראש אמר פרעתי ככמי פ' ו' דגרין שיבאו פ' ו' ו'
 חליביה ועור מאי חוזר ומקשה עדאמר רב גידל אמר רב
 דהלכה כדכרי רשנב דגררה רסוכר רב ראין גרין שיבאו
 הערי' והא הוא אמר משמיה ררב דאס אמר פרעתי ככמי
 פלוני ופ' דגרין שיבאו פלוגי ופ' לבר כדאה דהא דאמר ר'
 אבא אמר רב אר' אינו משמיה דרב כמי דהוא כגמ' אלא
 על שמיה דר' אמרו ור' יצחק אמר דרב כמי דהואיל' ואמר דפרע
 ככמי' ופ' דגרין שיבאו פ' ו' כשעתיקס דאמ' משמיה דר' ור'
 אבא הקשה דרשעי' דהוא אמר האי שמעתא מ' חליבא דר'
 אמר אבל הלכה אינה אלא כרשנב' כראמ' רב גידל אמר רב
 דאמר דהלכה כדכרי רשנב ואכ' אין גרין להביא העדים
 ועור דאפילו לר' דאמר דגרין שיבאו העדים לא אמר אלא
 לברר זה אמר ר' אבא משום דרשמע' ליה מדכרי ר' יצחק
 דאס לא יביא העדים כשום גר שמת' או שהלכו למ' דיהיה
 מחייב ר' אבא לכן אמר דאפילו לברר ר' לא אמר אלא לברר
 אבל אי' אי אפשר להביאן כגון שמעו או שהלכו וכו' אז פטור
 ואמר ליה ר' יצחק דהוא כמי לברר אמר וואי אי אפשר פטור
 אבל כל זמן דיפיק לעדים גרין להביאן ואס לא יביאים יהיה
 חיוב ליבא דר' וסוכר ד' יצחק דהלכ' כר' וכמ' אבל מ' כתב
 רשנב דאין הלכה כר' אלא כרשנב ואין גרין להביא העדים
 וכאמ' לומר פרעתי וכמו שאמר רב גידל אמר רב דהלכה
 כרשנב דאין גרין לברר וי' יצחק רשנב עמו מהיה ר' דאמר
 דכא דאפילו שיבאו העדים ויאמרו לה' אמרינן רשנב
 דחילת' דלא דמיא עליה ד' אינו לאו דרעתי' ואעפ' שר' יצחק
 חייבו היה ר' אבא יכול לפטור עמו דאמר קיס לוי כרי
 דפסיק הלכה כרשנב אלא שאפשר שהביא העדים כרו לנאת
 ידי כולן וי' יש לפסוק כדר' יצחק דהוא עשה מעשה דכין
 דכא ר' אבא בפניו ידמו כפרעתי ר' מעשה רב וואכ' גרין
 לברר ולהביא עדים שאמר ובהה שכתב רשנב ואס לא כירר
 דבריו הכסור אלא שאין הלכה כן איכא פלוגתא דאיכא מאן
 דאמר דאפילו אס לא כירר אפי' חליבא דר' לא הפסיד וכמו
 ומ' רשנב לעיל כשאמר אבא כשמעת' דמר הכיורא לי וכו'
 דכתב ומיהו אי אתה סהדי ויאמרו לה' הא אמר דכא כפרק
 שכונת הד' יכוס כל מילתא וכו' והכי הלכת' לאו' על דכרי ר'
 יצחק אמ' כן דל' יצחק אס חכמו ואמרו לה' ור' דמכר
 לא מאי ר' קי' לענין הלכה קאמר וכמ' בבוק דרבינו ור' א'
 גירס והא ח' רב גידל אמ' רב הלכ' כדכרי רבי ואף ר' לא ח' אמ'
 לא לברר הכונה לו כמ' דהכין ר' אבא כר' יצחק דכיון דאמר
 כפטי פ' ו' שגרין שיבאו העדים ואו אי אפשר להביא העדים
 לא יהיה כאמ' משום הכי פריך דר' לא אמר אלא לברר אבל
 אי' אי אפשר לברר ויהיה פטור :

יד הרב טען ואמר פרעתי וכו' גט פטוש אבל אי יצק
 לעדים גרין וכן כתב ר' ח' הגררה כדאה דאיכא לרחק
 כן לברריו הלאס כין לברריו ר' דאף כתב ר' שאלס טען
 שאכר שטרן אינו כאלמ' לר' דאמאי הא אפשר שאכר והוה ליה
 כמתו או שהלכו למדינת הים ויהיה כאמ' על זה כחרס או
 כשכונה אעפ' ששאל הוא ואין כשכונים על שאל' דוה לא
 ירנה

ודעה להפסיד ואי כוונת ר' רח' רח' רח' שחבר השטר ודאי אית ליה לר' דלאנו כידון בעדי חוקה וכמו שיז לרקק מדברי דשכס וכמו שכתבתי זה אינו דא"כ ח"ך כתב ה"אש וכן כתב ר' רח' דמשמע דכוונתו הוא ודאי דלה"אש כ"כ הווי אכר שטרנו ודאי כמו מתו או כלבו למה ואס כרנה לומר רכות ה"אש הכי הוואש ושפן לדים נריך לברר ראין מועיל לו שום טענה ועל זה אחר רבן כתב ר"ח ממי דאכילו אס טען אכר שטרי איס נאמן אכל ר"ח רוח אחרת היתה לו דאפילו אכר ודאי השטר זה אינו מרא דלשון ה"אש לא משמע הכי ועוד דאמאי כתב ר' רח' דאס טען שאכר כימא דאפילו שאכר ודאי השטר לא אלא ודאי דלר' אס אכר השטר ודאי דאפילו לר' מידון בעדי חוק ואל"כ כשהו טוען שאכר אמאי אין מאמיון אותו ואולי דאית ליה לר' רח' רח' כפל הקרקס מקרי מוחוק כל זמן שלא יכרר זה חוקתו והוא קאמר שיש לו שטר נריך לברר בשטרנו וכל זמן שלא כירר עדין אינו מקרי מוחוק ועוד דמין דאמר ככ"ד שיש לו שטר ועכשו מיד אומר שאכר מוכח דהוא טוען סקר ומשום הכי אינו באין דמוכחא מילתא דמשקר הוא וכספר המקח כתוב שאס לא הכיא שטר דכריו בטלין או שהכיא ונמצא פסול וכל כתבטלה כמי החוקה ורכים מוותרים הן לגמרי כיון דאמר דאי לא הכיא שטר דאשער דאס כיאא שיהיה כשר ועכ"ל קאמר דאס לא הכיאו דכריו בטלין כל טען וק"ו שאס הוואו ונמצא השטר ככל דכתבטלה החוקה דהחוקה מכא האי שטרא איתא ואלו דכשלא הכיאו החוק סקין ומשו הכי מחויקין לי כמי כחוק' מסקר אכל כשהכיא השטר לא מחויקין ליה כחוקת סקין ודיימין ליה בעדי חוקה ודחוק :

וגרמא דאשער לו דמה שכתוב בספר המקח או שהכיא השטר ונמצא כפל רכתבטלה החוקה היינו לומר משום שאמר שאס לא הכיא השטר דכריו בטלין דכראה דכר קשה שאס לא הכיא משום שפאכר ממנו מאי הוה ליה למעבד דהווי כמתו או שהכלו ליה ורבי לא אמר אלא לברר אס לא יהיה אשער להתברר אכל אי לא יהיה אפטרות מאי הוה ליה למעבד להכי אחר או שהכיא ונמצא כפל כוונת שאס אשער לומר דכשלא הכיא שיהיה כדון בעדי חוקה לכר אס הכיא השטר ומת שיהא כפל שכתבטלה ג"כ חוקתו דוראי דחוקת מכא אוקוסטר קא איתא וכיון שכתבטל השטר נתבטלה ג"כ החוקה דאיתא מחמתו וכראה לי רח"ס זה שאמר שיש לו שטר דאמרינן שריך לברר יטעון אחר כך כשאמרנו לו לברר את השטר שיכיא אותו לכ"ד ונאמר שיש לי שטר שחשב שיש לו עדין השטר אכל לא דאח אותו או כראה לי רח"ס כחוק ראין כראה מזה דמשקר ואפילו לדברי ר' רח' וספר המקח דר' ח כתב דאס טען שכתב דאית נאמן אחי שטר מה שכתבתי דהוא אל מירי דאמר שיש לו שטר ודאי ועכשו מיד אחר שאכר משום הכי אינו נאמן אכל כשאמר מה שאמר שיש לו שטר לא מהא שר"ה אותו אלא שחזק שיעדין יש לו השטר שמור לו כדברנו באמן וספר המקח כמי הוא שאינו טוען אלא שאמר שיש לו שטר ואומרים שיכיאנו והוא אינו מכיא משו שום טענה שיאמר או אכר או שאינו יכול לבקשו וכו' ודוק ככ"ו :

וכו' וכראה לי דאפילו הכי והו עדין כשרים אכל לא מצא לקיימא על זה כמו נאמר שלא כירר ואפטר רוחו הכונה דכתב בספר המקח או שכתב ונמצא כפל נתבטלה החוקה רונה לומר מה שכתבנו דאפילו אס הכיא והו עדין כשרים כיון שלא מצא כרי לקיים את השטר נמצא כפל שלא מצא כרי לקיים שטרנו נתבטלה א"כ החוקה או אשער לומר דאס הכיא השטר והו עדין כשרים אפ"ל שלא מצא לקיים שטרנו מ"מ אמרינן החוקה דמקיים שטרנו דכיון דהחוק ג' שנים ודאי דמכרו כיון שלא מיחה בתוך ג' שנים וזה נר"ל כיון דאין השטר אלא לברר ומה שכתבנו דלשכס גירמא אחרת והגאונים גורמים כמו שכתבתי כראה דהכונה דלשכס גורם והא אחר רב גידל אחר רכ הלכה כ"שכב אכל ה"אש גורם הלכה כר' ואף ר' לא אמר אלא לברר זכנ כראה מרכזי הטור וכיון שכן הלכה כר' ינחם דמיכיל לברר דכריו :

ין עוד שסוכתב ה"רן פ' שבוטע דהיימס כסס ר' ח שאס באו עדים ונאמרו לה"ס אינו נאמן לומר פרסתי ה"גרה כראה לפי דעת ר' רח' דאפילו שלא באו העדים כלל ולא אמרו מידי שיכיו נאמן כיון שאמר שיש לו עדים כמו בשטר וחוקה דאית ליה דאפ"ל שכתב ואמר שאכר שטר טלו אינו נאמן אלא נריך להכיא השטר ואס לא יכיא ופסיד הכא כמי נריך שיכיא העדים ואס לא יכיא ופסיד וכן הווא פטטא דמילתא דנריך לברר ואסלא יכרר יכסיד אס לא שמתו או שהכלו למה וכתב שר והתקפות כתבו שם וכספר שבוטע דהיימס ככ"ד רבינו תם וכו' ומכל מקום אי לא הכיא שטר או איתו ואמר לו הו דכרי מעול' לא מעבד וכ"ד דקדקנו בזה מאי מהני האי שאלת' דנריך לברר וכבר כתבנו על זה ומפסט אלו הרברים כראה דהתם כהכא לידון בשטר וכחוקה דאס לא יכיא השטר או שיכיא ונמצא פסול דעב' יהיה כדון בעדי חוקה דהא כגמרא מ"מה לנו אהדריה וקשה הדבר לאומרו דאס נמצא השטר פסול דעב' יהיה החוקה חוקה יפה דהא חוקה מכא הווא שטרא קא אית וואי לא מיחה משום דחשב ליה שיש לו שטר כשר ולא יועיל מחמתו ואלו דאפ"ל כן סמיכין לומר ראין ארסמיה לשום ארס לאכול שירותיו ג' שנים וכמו שתבע ליה עכשו למה לא תבעו ולא מיחה לו קודם ומה שהכיא מן הירושלמי דקאמר כא מעשה לפני רבי והורה כ"ל שם משמע מזה שחור להורות כדברי ר' שכתב וזכר מסכתו ואס כן איך הקשה ואמר קשאו דרבי ארבי דאין כאן מוש' דחור להורות כדכרי ד"שכב ותי איכא למידק דכתי ככרמו כימא דמי שהורה רבי כדכרי ד"שכב היית לומר אחר שאמר לו הכא את השטר כדי שירון על פי השטר ולא הכיא השטר או שאמר שאכר או שכיר בעדי' דנאכר ממך דא"כ אין כאן שטר משה' דן והורה כדכרי ד"שכב בעדי חוקה אכל פריך קשאו מרכי ארבי משום דמדכריו דאמר טען בשטר משמע דאין לו מציאות לדון אלא בשטר אכל אי לא יכיא שטר ויחשו הכי פריך דאין הורה כדכרי ד"שכב ומשי דרבי לא אמר אלא לברר הרברים משום הכי כיון דלא יוכל לברר הורה דירון בעדי חוקה אכל כל זמן שאפטר להכיא השטר ולברר הדברים היטב דשמיא ינמצא פסול או לא יהיה יכול לקיימו וכמו שכתבתי תכתב החוקה דאיתא מכא דשטרא רכ"ל לא יהוין דן וזורה כ"שכב אס כן דטותא באמר פרעתין כפני פלוגי ופלוגי ואמרן ריכיא ואס כאו נאמרו לא ה"ס לא יהיה נאמן או אפילו אס לא יכיאן כיון דכול להכיאן

ראש יוסף הלכות הלוואות סימן קכ"ג

דהיהוה דר' ורשב"ב כההיא דר' יצחק פלגני ור' יצחק כרמי
 סכירא ליה לכך כראיה דאין מחלוקת בין אלוהמקומותבולן
 דר' יצחק סכירא ליה הא דוח כורר וזההוא דרבא כפרק כל
 הנשבעים והנהו סכירא ליה הא דר' יצחק וכפי דברי ר"ת
 שהביא לעיל ודאי דאיתי שפיר דהא אית ליה דאשילו לר' יצחק
 ור' אשילי אס כלא עדים ואמרנו לה"ס דנאמן לר' פרעתי דר'
 לא רה אלף לעמוד על אמתת הדבר וכמו שכתבנו אלף
 מה כראה לומר דיש חילוק בין כשאמר כפרתיך כפי פ' ופ'
 שאמרתי להם תראו אף אנשי שופע ליה כפמכס כרי שלף יבא
 מהר ויתבע ממני ויחייבני שבועה או חרם כזה ודאי ליכא
 למימר כל מילתא דלא רמיא עליה דאיכא לאו ארעתיה
 דיה ודאי ארעתיה הוא רבנא ליעטר מן השבועה או חרם או
 חשש אבל היהוה דרבא אומר אלף פרעתיך כפי פ' ופ' לכך
 בזה איכא לאומר דכל מילתא דלא רמי אנפשיה לאו ארעתיה
 וכמו זה מה שכתב הרב ר"י בפרק גט פשוט ע"ן עליו ועוד
 בדבר בזה וכפי דברים א' פנחסים כההיא דהשטר ומזקה כרו
 דנריך לכרר וכן פסק הל"מס וכפי מה שכתב הרב המגיד
 כן דעת הר"ף דיש חילוק מההוא דשטר ומזק לה"ס דפרעתיך
 כפי עדים דברא רבההיא של שטר ומזקה נריך לכרר וקשה
 קצת דהא הר"ף הביא הא דאמר רב גידל אמר רב הלכה
 כדשכנ ואף ר' לא אמר אלף לכרר כפ' ג"פ כראה דסכירא
 ליה כרר דמסק כדשכנ וכראה דודאי רב אעפי' שאמר הלכה
 כדשכנ סכירא ליה דלכתחלה יש לזמנא דסכירא ליה דהלכתא
 ואף ר' לא אמר אלף לכרר ואי איתא דסכירא ליה דהלכתא
 כדשכנ מאי אכפת ליה לקיים דבריו ולומר ואף ר' לא אמר
 אלף לכרר מה לנו בזה סבוכ' ד' כיון דאין הלכתא כותיה
 אלא ודאי למוט לרב' רבי לכתחלה ואעפי' דאיכא למימר
 דמה שסיים ואמר הכי לאשמועינן דעת ר' למי שירצ' לכסוק
 כר' משום דקיימא לן הלכה כר' מסכרו לאשמועינן דאף רבי
 לא קאמר אלף לכרר:

ועוד מראה לומר דהכונה הכי דאמר רב גידל אמר רב
 הלכה כדשכנ דהיון בעדי חוקה דר' לא אמר אלף
 לכרר ואם כן בשאין יכולין לכרר יהיה כיון בעדי חוקה
 והכונה שלא כיון דרבי אמר כשטר ואף לא יהיה שטר לא
 יהיה כיון בעדי חוקה דעדי חוקה עיקר אלף כשין שאמר
 שיש לו שטר נריך לכרר דבריו להביא את השטר אבל מ"מ
 הלכה כדברי ר' שגריך לכרר ועוד ודאי דהר"ף כר' פסק
 מדחזקן דכשהביא האי דאמר רב גידל אמר רב הלכה כדשכנ
 ואף רבי לא אמר אלף לכרר פירש הר"ף דברי רבי משמע
 דהכי סכירא ליה דכרי' יש לו לנשות לכתחלה אבל לפי
 הגירסא שכתבתי לעיל כדברי ה"אש דרב גידל אמר רב
 הלכה כר' ואף ר' לא אמר אלף לכרר אתי שפיר אבל רב
 אלפסי הביאו דאמר רב גידל אמר רב הלכה כדשכנ ואולי
 דטעות אפס הוא דמשום דראו כדברי הגמ' הכי אמר רב
 גידל אמר רבי הלכה כדשכנ משום דהוסיף כן כספרים רבוי
 גרים רש"ס רסוכר דהלכה מכל' וכל כדשכנ' הוסיף הכי מוי
 כהלכות הר"ף אבל הר"ף כוכר דהלכה כר' ושעות נפל
 כספרי הר"ף והכי משמע דהראש מעתיק לנשן הר"ף וכתב
 אמר רב גידל אמר רב הלכה כר' וכן נראה קצת מדבריו;
 ש' כפ' גט פשוט למי שיעיין עליו ומה שכתב ולוה הסכימו
 הרשב"א והר"ם ותמה הרב דהר"ם רוח אחרת היה לוכפי
 דברי

להביאן אינו נאמן אלף אס כן מתו או הלכו וכו' אס כן אף
 ראיה מהירושלמי מכל מקום דברי רבינו תם אשילו אס כלא
 עדים ואמרנו לה"ס עכ' כאמן לומר פרעתי וכן דעת רש"ס
 אעפי' שלא אמר כן כפירוש דלכרר אלף קאמר דאין הלכה
 כרב אלף כדשכנ ראיין נריך כל הטעמות שאמר וכן דעת
 הרש"ס דכ"ס אמרו השדים לה"ס כאמן לומר פרעתי כמו
 שיבא ואם כן לא מפיקין ממונה מהמחוק בין דאיכא
 פלוגתא דרבוחא:

וי' עוד מס' והר"ן כתב וכו' כשסוף לשכא' דהגדה הכונה
 דסכירא ליה להרש"ס דהלכה כרב דסכירא ליה דנריך לכרר
 אבל זה דוקא כמי שטוען שמי מימי חוקות שטר ועדי חוקה
 או נריך לכרר משום דהחוקה מכה שטרא קא איתא וא"כ
 אס חזנא השטר פסול ובטל וכפי מה שכתבתי אסלא יהיה יכול
 לקיימו באחד מהנדרין שכתבתי ונראה לפי דעת הרש"ס נמו
 שאס וודע שחבר השטר שאשילו לדעת רבי אין צריך כלל לא
 והא דקון בחוקה אלף רכל' זמן שהיה יכול לכרר נריך לכרר
 ואס לא יכרר ויפסיד גם כראה דאס זה טוען שיש לו שטר אבל
 קאמר נמו שלחמו כפי עדים אחרים ויש לוכפי עדי חוקה
 דהכא כמי יסבור רבי דאין צריך לכרר רשעמו אין החוק כאה
 כולה נוחמת שטרא אלף מחמת שלקח כפי עדים על פה
 כנ"ל וה סכירא ליה להרש"ס כההוא שטר ועדי חוקה
 דסכירא ליה לכרי' ראיין נריך לכרר וכמו שכתבנו אבל באומר
 פרעתי כפי עדים אשילו כלא עדים ואמרנו לה"ס כאמן זה
 לומר פרעתי דמילתא דלא רמיא עליה דאיכא לאו ארעתיה
 ויה דלא כרבי יצחק כפחא ורבי יצחק סכירא ליה כמאן
 דאמר דאשילו כזה פלוגי רבי ורש"ס אבל כש המסקנא דפרק
 זה בורר וכפי האי דאמר רבא בפרק שבועת הרויסיס כל
 מילתא דלא רמיא עליה דאיכא לאו ארעתיה ליתא לרבי
 יצחק דסכירא ליה דרבי כיון הכיוון הכי ומכל מקום קצת
 קושי דוה לא אמרו רבי יצחק דוקא אלף סתמא דתלמודא
 מסיק הכי בפרק גט פשוט דהיהוה דרבי ורש"ס פלגני כההיא
 דרבי יצחק דנראה דסתמא דתלמודא סוכר דההיא דרבי
 ויצחק כדרי ורש"ס שייכא דין אחד יש להסגס רבי אכא
 כדריכר פלוגתיה קאמר לה דאף רבי לא אמר לא לכרר ולא
 הקשה לו שיש חילוק מההיא דרבי לכרר' שלו משמע דנס הוא
 סוכר דשוין הם העבירה וכפרת מה שאמר רבי אכא משמיה
 דרב דהוא פרעתיך כפי פלוגי ופלוגי נריך שיכא פלוגי ופלוגי
 ויעידו וכו' ודאי דלפחות אמר זה רב דנריך לכרר ואי אית' דרבי
 כזה הנדון דפרעתיך כפי פלוגי ופלוגי לא סכירא ליה דנריך
 לכרר ורש"ס רש"ס דסכירא ליה דאין צריך לכרר א"כ כמי אמר
 דכ לשמעתיה דאית' דלא כמאן דוחק לומר דכלהו סכירא
 להונגר האמת ואית' להו דרב סכירא ליה בין הכי ובין הכי
 צריך לכרר ודמיון לכלהו משום ההוא דוה בורר ומכה היהוה
 דרבא דכליג' ארדב אף על פי שרבי אכא איכא למימר
 דלא אמר אשילו לר' לא אמר לא לכרר ולא הקשה ליה חילוק
 כלל דלפי סברתו דר' יצחק אמר דסכירא ליה דלר' הכל שיה
 אשילו הכי ר' לא אמר אלף לכרר אלף שמה שאמר אמר ר'
 אכא אמ' רב אר' כר' אהבה רב רב האומר לחברו פרעתיך
 כפי פ' ופ' נריך שיכא פ' ופ' ויעידו נראה דהכי כמי סכירא
 ליה וכפרת כמה שכתבתי לעיל דנראה דנריס רבי וכו' א"כ
 כולהו הו' אמוראי דסתמא דתלמודא דפגט פטוט מסיק הכי

ראש יוסף הלכות הלוואת סימן ע קמ

סביר ליה לר' דאין צריך לברר וא"כ אצילו שוכאו הערי ויאמרו לה' הם נאמן לו פרעתי מאויבי' למו' וכמ' הרב המגיד מדברי הר' ש"כא וכן ה'רן אלא ודאי דיש לומר רמב"ם היה זה בורר להא דר' יצחק א"כ נמי אמאי צריכין לחלוקס נימא דגם ההוא דרבא פרוק שכועת דרבינוס והיה ודרכא שהבאתי פ' זה בורר עלינו אהיה דר' יצחק ולית הלכתא כותיה וכמ' לעיל לדע' הר' ש"כא וכבר חילקתי אני מהיה רשכונ' להיהו דר' יצחק לעיל ועיין:

ב וכתב הרמ"ה דהחוק כפרן ואעפ"י שלא החזיק כפרן כפרעון דהפרים לא הכיחו אותו כפרעון עכ"ל כיון דהוא אומר דכרעו כפני עדים ודאי שלא פרע ליה שני פעמים לא אותו שאמר שפרע כפרע אותו וכיון שהעדי' מחייבין אותו ואומרים שלא פרע כפניהם כלל הוה ליה כאלו ענמו מודה שלא פרע ופעם אחרת אלא מה שפרע כפני אותו עדי' והעדי' אימרו' שלא פרע הוה ליה כאלו החזיק כפרן כפרשן ומ"מ כהיה דשכועת דדיינין דפטרו רבא מטעם דהיה מילתא דלא רמי עליה דאיניש לאו אדעתיה ואמאי לא רמי ולא אדעתיה דהא הוא צריך לפרוע כפני עדים אם ידעה לפטור ענמו מהשכועה וכן ראוי הוא לכל אדם לעשות שלא יביא ענמו לידי שכועה א"כ רמי אדעתיה ופורע כפני עדים כדי שלא יבא לידי כך ונראה דמ"מ ירא לו רכיון שפרע לו שלא יתבע ממנו עוד ומש"ו הכי לא רמי עליו דכר זה לפרוע בעדים וכפרט שחברו איכונ נאמן עליו ודאי כלל יתבע ממנו עוד ולא רמי אי"כ למפרע כפני עדי' ולדברי הרמ"ה הכל הלכה היא כיון הא דר' יצחק גנפ' דנרדך לברר כיון היהו דרבא פ' שכועת דרבינוס ומ"מ לפי שטמו דמחלק כיון כשאמר כלשון תימא או אמר כלשון נחת הא דאמר רבא טעמא משום דהו מילתא דלא רמי עליה דאיניש לאו אדעתיה נראה דכיון דלא רמי עליה למפרע בעדים לאו אדעתיה אם ברע' אינא או מילתא דלא רמי עליה למו' פרעתיך כפני פ' לאו אדעתיה ולא החזיק כפרן א"כ אינו עושה כלום אם הוא כלשון תימא או כלשון תימותא ונרדך קצת להתיישב כזה:

בא עוד שם והרמ"ה חילק כשאמ' שהזמין וכו' הגדרה גס לחילוק זה איכא למידק מה שדקדקו דלענא דרבא משמע הכי דהא זה נמי לא רמי ומה לי שאמר שהזמין ומה לי שאמר שלא הזמין אלא שפרע כפניהם כלל הזמנה הא לא רמי עליה כלל ועיין בהנהגה הקמוכה לעיל יהאי דכתב והרמ"ה חלק נראה דאפשר לומר והרמ"ה חלק חלוק אחר מלבד החלוק שהלך דאמאי רבא הנשכחים שהוא כלשון תימא להיהו הנשכחים שהוא לטון תימא חלק חלוק אחר וכו' וזה הוה ליה לטור לפרשטיו אפטר דהרמ"ה אחר הוא וכמו שכתבתי בהנהגות על דברי הרב הגדול דכרי הרב המגיד או אפשר דהא שאמר לעיל רכיוו הטור ואם באו עדים ואמרו לא היו דברים מעולם כתב הרמ"ה דהחוק כפרן וכו' וכתב אחר כך והא דאמרינן כפ' שכועת דרבינוס מילתא דלא רמי וכו' היינו דוקא כשהוא לטון תימא וכו' הן דברי הרב רכיוו בעל הטורי' מ"מ ר"א דנפשיה אחר הכי וכו' ועל זה אמר והרמ"ה חילק כשאמר שהזמין וכו' אבל מדברי הרב הגדול נראה דאין מדברי הטור אלא דכרי הרמ"ה הן ולדבריו צריך לומר מה שכתבנו ראשון רבינו הכונה והרמ"ה חלק עוד חלוק אחר דלמור דלרביה תרי הרמ"ה הן אמאי לא

דברו הטור אפשר לומר דתרי רכיוו ולא יכא דהרמ"ה או אפשר לומר דתרי הרמ"ה מינהוחד דכתב מגיד מפנה הוא הרב רבי משה הכהן או רבי מאיר הכהן או הלוי והרמ"ה שכתב הטור הוא הרב רכיוו מאיר הלוי רבו של הר"אש ככראה לו אף על פי שכתבנו משנה כתוב כפירוש הרב רכיוו מאיר הלוי יח עוד שם וכפ"ה בורר בהנהגה אשרי מאן האומר פרעתיך כפני פ' לאו אדעתיה צריך שיבא פ' ופ' הגדרה נרא' דהוא פסק כד' שגב וכמו שטעמא דאמר רב נרדך אחר רב הלכה כרש"י דאין צריך לברר ולא כר' יצחק דשק כר' נרדך לברר וכשכאו ואמרו עדים לה' הם כהיה דאמר רבא כפ' שכועת דרבינוס דכל מלתא דלא רמיא עליה דאיניש לאו אדעתיה אבל קשה דרכ ענמו אמר שאם אמר פרעתי כפני פ' ופ' צריך שיבא פ' ופ' ונרדך לומר מה שכתבתי לדעת רש"י ועיין לעיל או אפשר לומר דסבירא ליה לא' דהלכה כרבי רבינו כהיה דטעמא וחוקה דנרדך לברר משום דחוקה מכה טנדא באה אבל כהיה דאמר פרעתי כפני פ' ופ' אין צריך לברר וכן סבירא ליה לר' דאין צריך לברר כזה דפרעון לא מכה עד' כא' וכמ' לדעת הר' ש"כא כוה ולא כר' יצחק דאית ליה דלר' כוה כן זה ככ"פ:

ג עוד שם כטור ואם באו עדי' ואמרו לה' הם כתב הרמ"ה שהחוק כפרן ואינו נאמן וכו' הגדרה פסק כדר' יצחק דאמר דנרדך לברר וכו' דאמר כן כשטור וחוקה ואמר רבי יצחק דטון הס דכמו כשטור וחוקה את ליה לר' נרדך לברר שטור אעפ"י דלא היה צריך לומר שהיה לו שטר כן נמי אפ"י שלא היה צ"ל פרעתיך כפני פ' עכשו שאמר כרעתיך צריך לברר דכיון אעפ"י דיש קצת חילוק ביניהם מ"מ רבי יצחק הטעם אותן ואעפ"י דאנו חלקנו לעיל מזה לזה והוספה לו להרמ"ה מה שאד' שכועת דרבינוס חילוק מאומר כלשון תימא לאמ' כלשון תימותא מלבד דהא חילוק אשכ' מסתבר דכשאמר כלשון תימא ולא פרעתיך כפני פ' ופ' דאו נראה לטון ודאי דכזה מחייב הוא את המלוה לומר איך אתא תובעני וכי לא פרעתיך כפני פ' ופ' דבר דכרואות או כן מה שאינו כשאמר פרעתיך כפני פ' ופ' דאפשר דאמרו כודאי או שדראה לו שפרע ואו' כן בספק מלבד זה נרא' דאי"כ למידק מדאמרינן כפרק זה בורר דף כ"ט אחר כאלו לא שנו אלא דאמר משטה אני כך אבל אמר לה' הם החוק כפרן אמר רב פפא כריה דר' אחא בר ארבה הכי אמרו' משמיה דרבא כל מילי דכדי לא דכרי איכסי כלומר דברים שלא ידעו דהא ר' הודה לא צריך ואם הודה היה משטה בו א"כ הוה הודאה אעפ"י שהודה אמרינן דלא דכרי בה איכסי והתם לא שייך לטון תימא או לטון תימותא לעיל אמרינן מילי דכדי לא דכרי איכסי ה"ל שדורה כפני פ' ופ' כיון דלא היה צריך ומילי דכרי ויכנה דלא רמיא עליה למידק ורוחק לחלק מה שיש לחלק דהיהו דר' דפ' א"כ מכחיס ואומר שלא הודה כלל אבל הכא מודה שהודה ואמר שפרע כפני עדים דמאי טעמא כמו שאמר' התם דשכח מה שהודה כן נמי אמרינן הכא דשכח אם פרע כפני עדים וכמו דהת' לא החזיק כפרן כו' הכא נמי לא החזיק כפרן ואולי דהת' לא היה הליאה כפני עדי' וטעמא נוסף לזה מעולם ורוחק ועוד אי"כ למידק עליה דמה יאמר מה היה דמסוק פ' זה בורר דכשלא בשט' וחוקה אמ' ד' נרדך לברר מ"מ דחוק מכה דטעמא קא אי' אבל כפרעתיך כפני פ' ופ' דכרשון לא מכה עדי' קא אית

ראש יוסף הלכות הלואות סימנע

ידאה מדעת רב אלפס נראה דכתב כן משום דהריף לא הכיאה רר' יצחק נראה דלא כתיבא ליה כותיה ולא כתב כלשון ודאי וכן דעת רב אלפס משום דאפשר דכיון דהכיאה דכרי' דאמר צריך לברר ופרשן כמו שכתבנו ודאי דסכורא לים דהלכה כד' דנריך לברר ופשוט הכיילא הכיאה דכרי' יצחק דכבלל דכרי' דכרי' דכתב כהיאה ננריך לברר בשטר ובחזקה ובגמ' משהיה להו האומר פדעתי כשפ' ופ' וכו' נרא' דהכל דין אחד יש להם אך אין כל קהיכרח דכרי' הריף לכן כתב וכן יראה מדעת רב אלפס ועיין כמה שכתבתי לעיל בדעת הריף:

בג וכתב עוד הטור וכן כתב הרמב"ם האומר לחברו וכו' דהגדה איך כתב הטור וכן כתב הרמב"ם דנרא' רלה דאמס' אין צריך לברר רהא כמה ספדי מרבוין קאמ' כשירוט שנריך לברר דכך כתב שאין אנו מנריכין להכיילאן לא לברר ועוד נרא' למירק על דכרי' הרמב"ם דאמ' לא לברר להשטר לא בשבועה דהא זס הנויטו מהא רר' יצחק דין כן לר' אבא ואזו נראה לי דערין לא נתקבה שבועה והאומר פדעתיך אינו חייב שבוע' כלל ועוד שמרמה ליה להא דר' וכו' דאי רכומנו של ר' עדין לא היה שבועת הסיפתוראה ליה דמה שכתב רבינו הטור וכן כתב הרמב"ם היינו לו' דבברת רש"י וכן רב אלפס דאין צריך לברר דהיינו הכונה כמו שכתב הטור מעיקרא דאס לא ברר או שבאו עדים ואמרו לה'ס סדיה חייב אלס אין צריך לברר ליה כתבוכין כתב הרמב"ם שאס לא ברר או אפי' שבאו לומר לה'ס דאינו משפיר שמה ספדנריכין להכיילא העדים אינו אלא כד' שיפטר משכבוע' אכל לעבין חייב אינו לא מעלה ולא מוריד וכמו שכתבתי כהנה דלעיל הסמוכה אדעת דת' או אפטר דאמ' וכן כתב הרמב"ם דהיול דהיול יצחק וכן כתב הרמב"ם דאין צריך לברר דאין הלכה כרבי יצחק לא דכרי' כרבי יצחק דאמר דנריך לברר אינא לברר ודאי דמפכיר וכ"ס אס העדים אמרו לה'ס אלס אין הלכה כמותו אלס כרוא אכלמ' כתב הרמב"ם דאמדין ליה דיכיאן כד' לברר העבין ולשטרין מן השבועה אכל זה אינו נראה מדכתב הרמב"ם שז' המימרות ועוד דא"כ מאי היא דכתב מתו או הלכו למ' אפי' לא מתו ואזו לא הלכו ואשילו באו ואמרו לה'ס פטור אלס ודאי צריך לומר כמו שכתבנו מעיקרא:

ועוד נראה דיש לדרק ברק' הרמב"ם דהא דכתב אמרי' לנ' הכא עדים יתפירו האו וקטור אמאי שטרין אותו או ממאי דאמ' שפדעתיך אכל או לא יכיאן ויהיה חייב כיון דלא ברר א"כ אין קאמ' אחר כך שאין אנו מנריכין להכיילאן אלא לברר דכרי' להשטר משכבוע' דמרא דאין צריך לברר לא להכאתו כד' לפטורו מן שבוע' אכל לא לא יכיאן באו ואמרו לה'ס כשכע הוא ונפטר וזו מה שאמר אמרי' לו הכא ותפטר אינו מן השבועה כמו שאמר אחר כך אס כן אין קאמ' מתו או הלכו למ' היסכע היסת דמשמע דוקא מתו וכו' אכל לא מתו ולא הלכו או לא הכיאן או שבאו וכו' ומהו לה'ס רסחייב ואיניו יודע מאין הכריח הרב המגיד דלהרמב"ם אס לא הכיאן או באו ואמרו לה'ס שחייב אי משום שאמרו מתו או הלכו הרי כתב רב' שאין אנו צריכין אלא לברר דכרי' ולשטרין מן השבועה נראה דלזה לבר הוא דנריך לברר אכל לעבין אחר לא ללעולם היא פטור אכל מ' מנראה דיש לדקדק דכרי' הרמב"ם דכין דמה שאמרי' לו שיכיאן אינו אלא כד' לפטורו משכבועה כאלו:

לא תיקן הכי כמה שמתה כן דכרי' הרב המגיד אלס שאס היס אמר כן כמנא סה' נ':

בב וכתב עוד הטור ורש"י כתב דאין צריך לברר דהגדה נראה דאפשר דכתב סטור כן לרש"י משום האי דכתב רש"י על ההיא דאמר רבא כל מילתא דלא רמיא עליה דאיכוס לאו ארעתי ויהי וישר רש"י כל מילתא וכו' כגון זה וכו' הלכך לא שס לבו לזכור או כדערי פדע' או שלל כעדים פדעו משמע מדכרו דככל גוונא שאמ' שפדע' כעד' דאמ' אפי' סיכאו הערי' ויאמרו לה'ס ודלא כר' יצחק דנפ'ט פשוט ומסתמא הלכה כרוא כגד רב שסת דרשא אחרון היא וכ"ס דאמר סכר רב שסת למימר ולא אמר כן כדאי ומכאן נראה לרבינו הטור דבזכר רש"י דאין צריך לברר דכרי' דהיא דרוא ככל גוונא ודאי דחולק על ההיא דר' יצחק וכרוא יש לפקוק וכו' שכן לא צריכין להא דכתב הרב ומתוך שלא מנאמי לרש"י שכתב כן נראה דשכס נרמין דכרי' רבינו אלס אשפר דרש"י נרמין וכמ"ס אכל טעם הרב דאעפי' ספירס רש"י כן דכרי' רבא ממ' יסכור רש"י הלכה כר' יצחק דסוכר כר' ומכרי' רש"ס כהיאה דנט פשוט אין הכרח מה יסכור רש"י לעבין ההלכה זה היה נראה לי לומר דכרי' רבינו ונרמין רש"י דכרי' אכל ממה שהכיא הרב לעיל מהנהות אשרי דכתבו ולשיחש רש"י האומר פדעתיך ככפי פ' ופ' אין נאמן אכילו כשכבועה עד סיכאו ויעידו נראה משום כפירוש שרש"י סכירא ליה כהיאה דר' יצחק דנריך לברר א"כ כפי זה כיון דהנהות כתבו כן כמס רש"י לעבין דיכא ודאי דנריך לברר כדכרי' הטור רש"ס במקום דש' ותתהי אף הרב לא ש' לבו ליה שכתב כמס הנהות דש' אשרי ומי שידקק היטב כהיאה דפירס רש"י כהיאה דפ' זה כוור אפטר פויכין שרש"י סוכר כמו שכתב דכרי' הטור כותיה דפירס כין דכרי' רבין כר' וחילק מההיא דהטור וחוקה משום דחוקה מכא שטרא קא אתי וכן לאריך לישנא קאמר דר' כמי אתא כר' ושאכיהתס דחוקה מכא שטר' קא אתי והלכה כר' אכל דוקא כהיאה דהטור וחוקה אכל כשתי ביתות רעדים מדה ר' דאין צריך לברר דוק ותשכח וזה כמו שכתב הרב דהיינו דעת הרמב"ם שכתב לעיל במס הרב המגיד ופ' לניי הא דאמר רבא אהיאה דאמר ר' יצחק כפ' ג'ט פשוט וכמו שכתב הרב אכל לה'ס' יש דוחק דאין לא הכיא היא מחלוקת דר' יצחק כפ' שבועת הדיונים על דכרי' רבא ולא הכיא זולת דכרי' רב שסת שאמר סכר רב שסת למימר דחוק כפ' וכו' נראה מזה דסכירא ליה לתלמודא דזה לא פליגי על זה ומשום הכי הני רבני מבקשין חילוקים וחילוקי חילוקים והייתר נראה לי מלכד מה שכתבתי כבר דלא פליגי ומה שאמר ר' יצחק דנריך לברר היינו כדילידע אמיתות הדברים ולשטרין כלא שבועה ולא יהיה שס שס חשט כפירה אכל אי לא אשפר לברר או שבאו עדים ואמרו לה'ס כזה דייכין כמו סוכר רבא דכל מילתא דלא רמיא עלי' דאיכוס לאו ארעתי ור' כמי בשטר וחוקה אמ' כמי שנריך לברר כד' שיהיה הדבר כלא שום פקטוק אכל אי לא יהיה אשפר להכיילא או שהכיא ונמנא פסול או שלא יוכל לקיימו יהיה כדן כעד' חוקה דמתמא אין אדם מניח לאכול שרות קרקע שלו נ' שנים ושותק וזה על דרך של רת וכמו שהכיא ראיה מן הירושלמי זה נראה לי יותר מכלמה שאמר לעיל דהכל מידי כעבין אחר כלא מחלוקת כנראה לי יכתב וכן

ראש יוסף הלכות הלוואות סימן ע קמה

בעשה דפרק שבעת הדיונים ויהי החלק מה שהיה אמאי לא אמרו וכן היה יבואו כדו שפטר מן השבועה יחלק כאילו חלקו שחלוק מ' יבואו כדו לפטור מן השבועה והחלוקים יהיו לכשיבאו העדים ויאמרו להם רת חייב והכא בשבועת בעדות פטור ומפני דברי הרמבם נראה דהוא מחלק כמו שכתב הרב המגיד בפנים ערי הלואה דהכי קאמר מן לימנה שהלוייתך והרי העדים ונראה דהטעם הוא דכיון שיהא אומר ויהרי העדים נראה דאינו מאמינו ומשום הכי הביא עדים וא"כ כזה אמר שפרעו כפי פ'ו נרדף ודאי לומר דבר שהוא כן דאי לאו הכי לענין שבועה מה לי שהיה הלואה בעדים מה לי שהיה הלואה בלא עדים לעולם נרדף לישבע על הפרעון ועל החלוק דמלשון תימא לומר ללשון חמותא נראה דיש לקרק הדין אחר שכתב הרמבם והוא מעשה במראש דאמר מכה הלוייתך ואת עמדת בצד עמדת פ' ואת הכטען לא עמדתי בצד עמוד וכו' וכאן עדים שעמד וכו' פטור מהא טעמא דאין אדם מסיים דעתו לדבר שאין בהם ממש וזה כלשון כחת אמרו אלא דכיון דאין נרדף אינו כלום גם מלשון הרמבם כהיה השבועת בדיונים משמע דמחלק בין כשיחיד העדים לכשלא יחד ר'ל כהיה השבועת למה דאין חלק בין שאלו העדים וזכרים אלא דבר שאין עדים בו משמע דאם יחדן והזמין הם וזכרים הדבר וכפי זה חולק על פירוש דאם יחדן והזמין הם וזכרים רמי עליה דאיכא לאו ארעתיא דלמ' קאי אלוה דמה שאמר שפרע כפני פלוני ופלוני לא רמי עליה דלא הוה ליה למימר פרעתי כפני פלוני ובלתי שהרי לא התנה וכו' אבל לפי דברי הרמבם פירוש דכל מילתא דלא רמי עליה דאיכא קאי אעדים דהיינו דכיון דלא הזמין און וזכרין אבל הלואה זוכר כפי פ' והיה דפ' בורר שהכתינו לעיל קשה קצת לוי ואם כן הוה דגט פשוט מוקי לם הרמבם כשהזמין דהיינו דאמר שהזמין לעדים ופרע כפייהם וכיון שכן לדעת הרב רבינו משה בר מיימון דכשהזמין לעדים רמי עליהם וזכרים ודאי העדות ואם כן היה נרדף להביאן דמאן הוא אינו אומר אמת וכל היכא דיוכל להתברר אמאי לא יבררו ולא כן אמאי קאמר שאם לא באו דפטור וכפרט אם יסבור הרמבם כמו שכתב דאשילו באו ואמרו לא היו דברי משלים דעכ"ז פטור אבל פירוש רש"י נראה דעדיפא דכשלא אדם אחד עשוי הוא כיון שאין נרדף לטעון כן אם טען איכא למימר מילתא דלא רמי עליה לאו ארעתיא ולא מ דבר כמו שהיה דהכתינו דפרק זה בורר מולי דכדי לא דכריו אונסי אבל בשני עדים ליכא למימר דלאו ארעתיא דכל שני העדים שכתו הדבר דלעולם אין לומר בשני עדים דשניהם כאחד יאמרו דבר זה משום דאין מכורזתיה לענין אחד וכמו שכתבנו כן החובפות לענין מינו דאי בעו עדים ואמרו דבר זה דאין זה מינו טוב דאם אחד ירצה לומר דבר זה חכרו לא ירצה ואפשר לומר דהרמבם כפי לשונו שכתב נראה שכיון לכל החלוקים שכתבו הפוסקים ועיין דוק בדבריו ונראה לי לומר חלוק אחר דהיה השבועת הדיונים היינו כשכאן העדים ואמרו להם חזרו זה בדבריו ואמר דאמת דלא היו אותן עדים אלא שחשב שהיו כן אלא אחרי הו' או שאמר שכתבתי בדעתי שהיו אלו העדים שם אבל עכשיו אינו זוכר שלא היו שם עדים דכיון שהיה אמר כן והוא מילתא דלא רמי עליה וכיון שכן שאיכו עומד בדבריו באמן ופסעו היפת שפרע ופטור אבל

כזהו דפ' גט פשוט אינו כן דכשכאן פדיו ואמרו להם הוא עומד בדבריו ומכחם את העדים כן הוא שכתבם פרמיתו לו או ודאי שקרקוהו והזמין כפרו ואפ' דקיל דמי שמוחזק כפרן כמזון ויה לא הו' כפרן למזון אחר הכא לזה הזמין כחשך כפרן וכמ"ש זה נר' דאפשר לחלק ועל עיני דכדי הרמבם נר' כמ"ש מעיקרא כמה שכלל וסמכתי דעתי לרע דית וכתבתי שכהיה אפשר ל' כדע הרמבם לברר היינו לרע האמת כין כפר עמין כעני' פ' ופ' כין בכא לירון בשטר ובחוקה דאשכי בלא עדים ואמרו להם כחומר פרעתיך כעני' פ' עכ"ז כאן בשבועתו כפשוט דהיה השבועת וכן בשטר וחוקה כמו אש' ל' הביא הפסד יהיה מידן בחוקה ואפילו אם הביאו ובמזא פסול או עריו פסולי או קרובי לא משום זה נתבטלה החוקה ולא אמר ר' נרדף להכי השטר לא כדי לפמוד על אמתיה דכדי ונפסדא דירושלמי רבאי לת והרמבם הכי פ' ומה שלא כתב כהיה דגט פשוט שכתבו באחרונה אלא לא באו עדים או מתו או הלכו וכו' היינו כעניא דמירוי ההוה דגט פשוט דלא מירוי התם שכאן העדים ואמרו להם וסמך ההוה דגט עתה ריי בין דמירוי דכתיב שכאן העדים מיד לא הפרכו רבא לברר דהא באו העדים או שהנרכו וביאן ואמרו להם וכן הרמבם כמי כהיה דגט פשוט שהביא לא כתב האו דכאן עדים ואם להם משום דכמו כגט פשוט הווכר זה אלא שרדף לברר דרין הכירור הוא שכתב כאן דהיינו כדי לטעון מן השבועה ולענין אם באו עדים ואמרו לה' דם כבר כתבו במקומו לעיל מזה דהיינו הוה השבועת דהיינו דאשילו שכאן עדים ואם לה' דג' דמ' באמן הוא בשבועתו לומר כרעתי מסיים דכל מילתא דלא רמי עלי' דאיכא לאו ארעתיא ולא הזכירם דרדף לברר דהיינו כמו שהביאו כמ' שם בשבועתו והכא בשבועתו אשזמין תלמודא חד ריבא דאפי' הכי חשבוהו העדי עכ"ז כאמן ובהיה דגט פשוט אשזמין דרדף לברר וסמךיה על זה ורכיבו משה בר מיימון כתב העינים כמו שהכאן כמ' וכאן מזה על זה ומה שהביאן שניהם אדרבה לאשזמין דכלל לשון שהיה או כלשון תימא או כל' נחת או אמר שהזמין או לא אמר שהזמין או איכא עדי פרעון או ליכא עדי פרעון הכל ואמרו שכתבתי זה נראה לישבך דכדי הרמבם ועיין בהנאות שכתבתי לעיל דהרבה חלוקים כתבתי:

בב הרב הגדול ואם באו עדים ואמרו להם וכו' ופירש רש"י וכו' שלא הוה ליה למימר וכו' דהנדרה ונראה לי דפסדא דכל מילתא דלא רמי עליה דאיכא לאו ארעתיא היינו לומר דכיון דזה לא היה נרדף לפרעו כעדים דהמיה אם חכרו בעד' און נרדף לפרעו כעדי' לאו ארעתיא דמאן שכתב פסדא שפרע כעדי' דלאו ארעתיא אם פרעו או שלא כעדי' וזה אפילו שאמר שפרעו בעדי' עכ"ז לאו ארעתיא דמאן שכתב שחשב שפרעו כעדי' והוא פרעו שלא כעדי' א"כ מה שאמר שפרעו בעדים לא כדקדוק אמרו כו' תימא דארעתיא הוא ירמי עליה ממים שנרדף לישבע וכמו שכתבתי גם לדאי איכא למי' כן וכמו שכתבתי לעיל אבל לפי מה שפירש הרמבם דקאי אעדים כל מילתא דלא רמי וכו' כחא דליכא היא קושאיה שהקפתי אבל כבר כתבתי כזה לשון ומה שכתב הרב וידבריו משמע דכל גנוא שאמר שפרעו בעדים כין כלשון תימא וכו' נראה דגם כן שאל דהיינו הכתיבה בדברי הפוסקים לא משמע כן שום אחד מהם מרכיבין כלל גנוא הו' האו דרכא

ראש יוסף הלכות הלואות סימן ט

חור זה ואם חילוני עדי וא"כ כאו העדים אעפ"י שא"ל לה"ס זה פשוט בכונתו כיון שחז"ל קור' שבא העדי' אכל אחסור זה קודם שהלכו לבקש את העדים חז"ל מנריכין לשום א' מהם להבי' את העדי' ממ' עיני במקומו כי שם יתבאר הפירו' ויפה ע"כ וכן מ"ס רמב"ם וזוהר וס' קודם שיבא' עדים כל' דאינו דרילתא דחור לא מפני הא"ל שהוא רוב' לא דמירת' רילתא יבאו עדים ויכחיפוהו ונאסר כן יש להיחזק כשעבדנו ר'אובא זה נראה לי: כי עור שם וכן כתב הרמב"ם כפרקו משענו וכו' ותמהני וכו' והם רמזי' דהגדה וכבר כתבת' לישב זה הענין וכו' נראה מרכזי הרב בעל מקי' יוסף כ"ב גט פשוט רפירש על שאמר לברר קא' אמיתא דהוי הכונה הכי באזר פרעתיך כפני פלומי ופלומי דנרין להביאן כדי לברר דאי' כאו ולא העידו כדבריו כגון שאמר לה"ס הפסיד אבל אם לא באו באופן ולא הפסיד מה שאין כן בשטר שאם לא הכיאו השטר הפסיד וכו' פירש ההלכה ואיני מדע מנין לו זה דאי' כרבי יצחק ראמר נרין לברר הא' מרמה ליה לרבי דשטר נחוקה ואי' ליתא לר' יצחק אין לברר כלל והוא כראש דלהלכה אמר הכי וכמאי דסובר הרב ג"ש לא איירי כלל ודאי דסובר דזה שכתב כן הוא דעת רב אלפס אבל אינו ריבין דהר"ף לא הביא' הא' דר' יצחק כראש דלא סבירא ליה כותיה כלל אבל לענין שטר וחוקה כתב דאי' לא חייתי שטר מ'פשי'ל כרש"ר דאי' משמע דמפשי'ל לנמרי ואפ"י מתו או הלכו למדינת הים דמכל מקום נרין להביאן ואי' מועיל לזנותו ומראה מלאן דה"ף דלא סובר כן דהא כתב כגט פשוט אל' ופטר לברר כגון שמתו או הלכו למדינת הים ודון בחוקה ונפקא במי דאי' איתיהו דנרין שיבאו ואם אינו מביאן יצטרך ומראה מדבריו שא"ש פתו או הלכו וכו' אף על פי שאינו מונח לקיים שטר אפ"י הכי סומכין על החוקה מדלא מיעט אל' מתו או הלכו נראה כפירוש שא"ס מתואר הלכו אין נרין עור ודון בחוקה ואין נרין עור וכן כתב הסור כסידן קודם מן לר' אי' כן אף חיי שמכר עדותן דאף על פי כן סומכין על החוקה וכתב דמקמי יוסף ויהימכס כתב כרבי לכתחלה וכו' אם נתקיים הדיוטוב ולי אי' אפטר לקיימו סומכין על עדי החוקה וישעב וכו' כראה מדבריו דסובר בהלמכס כמו סכתתי דכלל גוונא סבירא ליה להלמכס דאי' אי' אפטר לקיים את השטר אפ"י אם ייהא פסול או בטל דמכל מקום סומכין על עדי החוקה ויהי משמע לזון מה שכתב כרבי לכתחלה אבל הרב המגיד כתב שדעת הרב רכיו משה בר מיימון כדעת הר"ף בהלכות טוענו וכתבן פרק ט"ו לזון דלמכס דחזן ואמר אם נתקיים הדיו טוב ואי' אי' אפטר לקיימו סומכין על החוקה דמשמע דכלל גוונא סומכין על החוקה אפ"י שיהי השטר מוויף וכן הכינו הגהות מיימון דכתבו אמר רב גידל אמר רב הלכה כרבן שמעון בן גמלי' ול' כרבי דאמר נרין לברר וכן פירש רש"ס הא' ודאי שהי"ט כן כמו שכתבנו אכל כמה סכתנו רש"ס הרב רבינו משה בר מיימון כדכ"ן משען בן גמלי'ל כמו סכתב רש"ס כראה דאינו דאם כן שפסק כרבן שמעון בן גמלי'ל אין נרין לומר מ'פיקרא סיקיים השטר לר' רבן שמעון בן גמלי'ל לכתחלה יהא נידון בחוקה ולא שיימילין ליה מהשטר כלל והא' ויכולן אכ"ן לומר מה שכתבנו להרב רכיו משה בר מיימון ואף על פי שפסקו כרבי ונרסין בגמרא הלכה כרבי וכו' שכתבנו לעיל רבי' רנ"ט

לאמר כל מילתא דלא רמי וכו' וכן משמע היה דפרק זה כורך סכתתי מילי דכדי לא רכירי אינני וכתב עוד הרב שה' רמה כתב כן כדי לישב הא' דקצי' להו וכו' ונראה דאיכא למירק על דכרי הרב דרבר זה כפירוש כתבו הרמה דהיינו כדו לישב דהיא רגט פשוט כהיא דשכונת דהיינו נכחו שמשען זה כדכרי הרב ואם כאו עדים וכו' כת' הרמה דהחוק כפטרן וזכו אינו נאמן לומר פרעתי והקשה על זה מהיא דלמטע דהיינוס וחילק בזה ולפי דעת הרב אל' הן דכרי הרמה ואינו ככר ככתתי לעיל דאפטר דאלו הדברים דעת רכיו הם ואמר כן כתב והרמה חילק וכו' ואין לו דאי דכת' הרמה דהחוק כפרמ' דעיתו כתב ולא מרא' דהס' מלשון הסור משמע דעל שהיא דנרין לברר חמרו ועד ראי' לא משום הא' דנרין לברר חמרו מכא' ליה הא' דאיכא להיחזק דהחוק כפטרן כיון דאינו רכא כשכונת דהיינוס ראמר דלא החוק כפטרן כשאמר פרעתיך כפני פלומי ופלומי וכו' אם כן דאי' ללא חמרו הא' דאיכא אל' אלא מכה דנט' פשוט והקשה לו הא' דשכונת דהיינוס וחילק ופי' אי' למירק כדכרי הר' דאי' ואפטר דהרמה וכו' ופירש רבינו ח' כאל' שא"ס כאו וכו' דאי' נרין לומר ופירש רכיו חכמ'ל דהרמה עבדו כן פירש והקשה לו ואולי דמדעת רכיו סכת'ל פירש כן ודחוק הוא:

כה' עור שם כתב בעל התרומות וכו' ומסתברא שא"ס חור בו וכו' לא החוק כפטרן דהגדה ולי נראה רכ' דהחוק כפטרן על פי דרובא מ'ה' עדים ומה שכתב דכלותן של' כאו העדים יכול לחזור לטעון זה אינו ראה שא"ס יכול לחזור לטעון היינו חזן לכית' דין ואפ"י כפני עדים כשכא' לפי כ"ד יכול לחזור ולטעון אבל כשטען כפני כ"ד אין יכול לחזור ולטעון דבר שסותר טענה ראש' וואולי באמת לא' או נמי כענין של' מכל לטעון למתור טענתו הרא' זכ"ל'א כשכתתייב ודאי באותה טענה ראשונה וכו' ועיין בסידן פ' כבוד זה הלכו טוען וכטען גם בסידן קצו' בחוקת קד קשות ותו כראה דאיכא למירק עליה כמה שאמר אף על פי שדנרין להביא אותן עדים דלמאי נרין להביא אותן עדים כיון דאי' אם באו ואמרו לה"ס עב' פטר דלא החוק כפטרן דכפי הענין סבירא ליה לכה' דנרין לברר ואם לא ברר או שכאו ואמרו לה"ס דהחוק כפרקו משע'ל' אבל כל זמן שאינו כן אין נרין לברר וא"כ מנין ש'נרין שיבאו עור ד' חור זה ואמר שאין לו עדים ואולי דאפטר דזה אינו רונה לזרוח למיול ולהביאן ומשה' אמר שאין לו עדי' ולפחות נרין שיבאו שמה יפטר ענימי משכונת' אבל מה אם באו ואמרו לה"ס אינו מוחזק כפטרן ומ' ככר כתבנו דלמאן דאית ליה דנרין להביא העדים כדי לברר היינו שא"ס לא ברר או כאו ואמרו לה"ס שמתחייב ומשה' נרין להביאן אבל להו' אי אינו יכול לברר ואפ"י באו ואמרו לה"ס דכדעב' פטר דליריהו אין נרין שיבאו עדי' ואין אומרי' לו שיבאו וא"כ לא ידעתי מנין זה לכה' ש'נרין שיבאו אותן עדי' ונרין לעיינסם כשפרו אולי לזכו כגוונא' אחריתי רכיו לומר דיש יתור לטעון וכו' שכת' בה' אפטר לחלק קצ' מהיה רגט פשוט להי' דשכונת דהיינוס ככר כתבתי כפי ענין זה זכת' בה' אפי' אחד שכאו העדי' בהנה' כ"ד וכו' לו לרע בה' רכיו דכרינו הכי הוא ומסתבר שא"ס חור ואם אינו עדי' אעפ"י ש'נרין כל' אעפ"י ש'נרין קר' כשא"ס שפרע כפני פ' ופ' להבי' אותן עדי' ואמרת' כ' שיבאו והלך המלו' עבדו או שלחתי כ' לבקשן ומצאו אותן והביאו' לבר' ובהמך זמן זה

ראש יוסף הלכות הלוואות סימן ע קמו

רצה לעמוד על אמיתת העסק אבל אי אפטר דיון כלשכנ
 וכחש לרע רכינו חספין עליו וברא עליו דכרוה כדור כרע
 ה'מכס ואכשד שהרב המגיד מצא כוחא אחרת כדכרי
 ה'מכס שהיא כנוסחת הר"ף ומשו הכי כתב דמכלל דכריהם
 כשמע דאם כמנא השטר מוויף דכתבטלה נמי החוקה ואלו
 נמי משום מאי דכתב ה'מכס כפרק ומהלכות טוענוטען
 דכתב גבי פרעתין כפני פלוני ופלוני מתו או הלכו ולמדינת
 הים דאובאמן לומר פרעתי דנראה דאי באו וזמרו לה'ם
 הפסיד רבותה גבי שטר וחוקה דאם כמנא שטר מוויף
 דכתבטלה החוקה אבל אי משנין לבו כראה דאש' כזה איכא
 פלוגתא בין ה'ר"ף וה'מכס דה'ר"ף לא אחר אלא מתו או הלכו
 משמע דאם העדים כאן צריך להבי' ולקיים שטרותיו לא משפיד
 ולרעת ה'מכס כשימה שכתב כההיא דפרעתין כפני פ' ו'
 דאם לא באו פרישאו שמתו וכו' דהוא כאמן משמע אפי' שיהיו
 העדים עם אין כפיין אותו להכיון ודבות' גבי שטר וחוקה
 לפי בכרתן דאפי' שיהיו עדי השטר כאן אין מכריחין אותו
 להכיון ואם לא יבואו שיפסידו ודיון ועיין ואפי' כתבתי לעיל
 דלפי דעת זו שפירשו כדכרי ר' אש' אם מתו או הלכו למדינת
 הים צריך לקיים שטרות ואם לא קיים הוה ליה האי שטר חספא
 בעלמא והחוקה הכאה מכה שזר זה איכה חוקה אבל דכרי
 הטור כמו שכתבתי ולשון לכר דקא אצרי הכי משמע דאל"כ
 דין הוא כשטר ולא בחוקה עכ' :

שלא יפרע לא בעדים ועכשו אמר הלוח שפרעו שלא בעדים
 אף על פי שהורה לפידכרי המלוה שהיה תנאי כימיהם שלא
 יפרענו אלא בעדים נראה דאפשר לומר דיהא כאמן כמינו
 דאי בעי אמר לא היה תנאי כימיהם כלל אבל איכא לומר
 דכיון דהורה למלוה שהיה תנאי כימיהם איכא למימר מאי
 הורה שהתנה כפי מה שכתבתי שלא יהיה נאמן או כפי הא
 דכתבתי לדכרי הרב דאין פהדי דלא פרע אלא בעדי' אבל
 כראה דאיכא למימר דהא איכא דכשלמא כשם עדים כתבתי
 שייך לומר זה דהוי כמו שהתנה עמו כפרעו שלא יהיה נאמן
 או הוי כמינו במקום עדים כיון דאיכא עדים כתבתי אבל
 כשהלוח מודה שהיה תנאי ולא היו עדים כתבתי איכא למימר
 הפה שאמר הוא הפה שהתיר דאי בעי שתיק מלומר דלא הו
 תנאי דמפיו אנוחיין לומר שהיה תנאי כימיהם ועוד דהלוח
 זה סומך כיון דאין כאן עדי' על התנאי שיהי' כאמן כיון שהיה
 יכול ל'לא היה תנאי ולקמן כדכרי במפרשי' דכ' עור כזה כה
 ב'ח הג'רה נראה דזה דכתב הטור כגמרא וכו' והמשכס
 לא תפרעני אלא כפני עדים משמע דוק כשלא נשאלו
 כלומר שלא יהיה כאמן לומר שפרע כיום אלא כפני
 עדים אבל אם כשהלוח לו אמר ליה תפרעני בעדים אפשר
 לומר דאם אמר פרעתי כיני ל'כין עמך שיהיה כאמן ויטבע
 ויפטר דכשלמא אל תפרעני אלא בעדים משמע אין לך עיין
 אחר שתהיה כאמן אלא כשתפרעני בעדים אבל כשאמר
 תפרעני בעדים אפשר להכין תפרעני אם תוכל בעדים או
 אם יהיו עם עדים כעת שהיא שתפרעני אבל אין צריך לילך
 ולבקש עדי' דזה לא הטרותו ואפי' אימי כמי שזו ואם לא תפרעני
 בעדי' שלא תהי' כאמן זה נרא' דכיון האו לישל לא מוכח דלא
 מהימין ליה כמו בשאל' ליה א' תפרעני כך נרא' לו מלשון הגמרא
 והפוסקי' והרוב' לחלוק ולו' דכלל חד וחד מינייהו נקט בגמרא
 וכש' לשון הגמרא הוא לשון השבקי' עכ' להביא ראייה עד כאן
 ב'ח ובגמרא אמר רב יהודה אמר רב איכה המלוה את חברו
 בעדים צריך לפרעו בעדים כי אמריתא קמי דשמואל כו'
 והלכו להם למדינת הים הג'רה כו' דיש קצת דיוק דכפי
 הנראה דשמואל הביא ליה הכי דהמלוה את חברו בעדים
 צריך לפרעו בעדים מדאמר שכול לומר פרעתי כפני פלוני
 ופלוני והלכו להם למדינת הים ואם קומא תקיה כמה שאמרו
 שצריך לפרעו בעדים דלעולם יאמר כפני פלוני ופלוני והלכו
 להם למה וכת' שלא יאמ' כן דהוה ש' דילמ' יבאו למח ויכת' ויבאו
 הוא ויאמר שמתו כלומר הוא ויאמר פרעתי כפני פ' וני
 ופלוני ומתו לעאן דאית ליה דכל כך נאמן בהלכו למדינת
 הים כמו אם אמר מתו ואי סובר שמיט דנאמן לומר פרעתי
 דהמלו' את חברו בעדי' א"כ לפרעו בעדים זה ה'ל למימר כי
 אמריתא קמי דשמואל יוכל לו פרעתיך כיני ל'כין עמך דהמלוה
 את חברו בעדים א"כ וכו' וכ' דלעולם סובר שמואל דהמלוה
 את חברו בעדים אין צריך לפרעו כפי אכל דוקא כשאיכא
 מינו אבל ליכא מינו לא ואם שמואל זה תאז דיכל לו פרעתיך
 כפני פ' ו' וכו' וכיון שיכול לו' הכי או אחר כמי פרעתיך כיני
 ל'כין עמך כאמן משום מינו והכי נראה מדכרי התוס' תכן
 מכאן כי צריך אמר ליה הן וכו' והכא הכא כיון דתבעי בעדים
 כמאן דאזכיה בעדי' דמו ונתכני פסוד איכא למידק מחלליה
 דהכא מיירי דתבעיה בעדי' דילמא דתבעיה בלא עדי' מיירי
 מתכני ואשמועי' דאש' דפכשמו' כפני כ' דהתחול מודה לו

עוד שם כטור אמר לו אל תפרעני לא בעדי' צריך לפרעו
 בעדי' פרעו שלא בעדים אינו כאמן הג'רה ואם שמחלוקת
 ביניהם דהלוח אמר שפרעו והמלוה אמר שלא פרעו והתנה
 עמו שלא יפרעם אלא בעדים והלה אומר שלא היה תנאי
 כימיהם כלל כזה ודאי דהלוח יטבע שפרע ולא היה תנאי
 כימיהם וישטר ואם ההלוחה היתה בעדים אם העדים אומרים
 שהיה כימיהם תנאי אינו כאמן הלה וצריך לפרעו ואי
 העדים אינם וזכרים אם הים תנאי כימיהם אי לא היה תנאי
 או אפילו היה ההלוחה בעדים ולא היה תנאי אלא שהמלוה
 אמר שאחד כך שהלוח לו התנה עמו בכל זה הלוח נאמן
 כשכונתו אין חיוב הלוח אלא כי אמרי עדים שהיה תנאי
 עמהם דאז אין הלוח כאמן וצריך לפרעו ואם הלוח מודה
 שהיה תנאי כימיהם כתב הטור כפי הנראה מדכרי שאינו
 כאמן לומר פרעתי אם יש עדים כתנאי ודאי שאו איכא כאמן לו'
 פרעתיך אלא אם כן פרעו בעדים וכי תימא יהיה כאמן
 כמינו דאי בעי אמר פרעתיך כפני פלוני ופלוני ומתו או
 הלכו למדינת הים דזה אינו מינו דכיון שהוא אמר לו בעדי'ם
 שלא יפרע לו אלא בעדים הוה ליה משום כאילו התנה עמו
 שלא יהיה כאמן לומר שפרעו כינו ל'כין עמך וכפי דכרי הרב
 שכתב לעי' שהמלוה פטור משכונתו דאין בהדי שלא יפרע
 אלא כפני עדים הוה ליה כמינו במקום עדים דאין סהדי
 שאם פרע ליה דאינו פורע לו אלא כפני עדים ומראמר
 שפרעו שלא כפני עדים אכן סהדי דלא פרע ומייב אבל חיצון
 לקמן כשמוקדם ומפרטים דאית לכו דאין לומר דהוי כמינו
 בחוקים עדים ולי קשה להם דאמאי כיון דמהני אפילו לעיני
 מהוא פטור משכונתו גם לעיני מאי דהקשו דיהא כאמן כמינו
 לה'מכס ולשמרי' כשטעו דאמאי לא אמרי' דהוי מינו במקום
 עדי' אבל ככר כתבתי מה שדל'לי וכש' זה כמי שכתבתי הו
 השע משום דהוי מינו במקו עדי' אבל כמאן עדי' שהתנה עמו

ראש יוסף הרכות הלואות סימן ע

שחייב כחאמן לומר שפרעו קודם שכל כפי כרומ' נראה
דש' לומר דראפילו הכי פשיטא דכיון דלא היו עדים בענין
ההוראה הוה ליה כהנהל' לו כלא עדים שפאמן לומר פרעתי
ועוד דהכא כיון דלא היו עדים ודאי דכאמן כהא ש' שפרע
במינו דאי כעיי' אומר לה' לא כהוראה ולא כהלואה וזה
נראה ברור אבל נראה דאיכא למירד דאפילו דקבעיה כפני
עדים והוראה לו בפנייה אין כאן קושית דהא קיימא לן דמי
שקבע לחכרו מנה כפני עדים ואמר ליה קו והוראה לו כפני'
למחר וכול' למחר מהפס' הית' דאם שהשטות לשאל' ממני
מה שלא הית' חייב לך אס' כן הבא ואמר כמתנתין אומר ליה
מנה לי כיון אומר לו כן למחר ואמר תהוילי נכתתי לך פטור
אפילו שהיה זה כפני עדי' מינו דאי כעיי' אומר משט' הייתי כן
ואפילו שאמר שלא הורה לו כפני עדים כגון שאמר אין לך
כדי כלום כאמן כמו שאמר רבא כפ' זה כורווה שאתה או'
שהדתי לך כפני עדים לה' כחאמן רכל מולי דכדי לה דכירי
אינשי וא' כ' סבא כמתנתין דאמר טא' אומר נכתתי לך שהוה
פטור היימ' משום דאיכא מינו דמתסה או לה' ד' וכמ' אכל
רב אבי אין שייך לומר דההוה ליה המעות ודאי כפני עדים
ונראה לומר דלעול' לא אמרינן מינו אלא א' כ' שטענת המינו
היא יפה יותר מהשענה שהוה טוען והבא לא שייך א' לו'
מינו דיותר רצה הוה או כיון דאיכא עדים שהורה לו לומר
פרעתי הרה' אלא לכי' ארס דרס' הלוה פורע אכל טענת
משט' אינו טעל' ארס וכו' וכד' ר' א' לה' כיון שיש עדי' ומטו'
הכי לא אמרי' מינו ומטו' הכי הוה תוכת' דרב אס' אכל בדכרו
רש' נרא' דאיכ' למירד קנת' דיוק רכת' ותת' לך פטור' אף
משכופ' מיהו שכופ' היסת איכ' וא' כ' אמאי לא קא' כמתנתין
דישכע וכי תימא דשכופ' היסת לא נוכרה ער שכא רב
מזון ותקפה זה איש לדידיה דהא כפ' כל הנשכעין כמתני'
בכייטכע כעל הכית' שנתן לו את הדינר כתכרש' וטכע כעל
הכית' שכופ' היסת וא' כ' הבא כמו מתנתין אמאי לא אחר
דישכע דהיינו היסת ולשל' כתכתי כהנהות ג' כ' זה ואלו
דאפשר לומר רמה שכתב רש' כמשנת כל הנשכעים וטכע
כעל הכית' שכופת היסת הייס כמו שכופ' היסת כלומר
דאיכ' שכופ' דאורתא אלא שכופ' שרובן וס' נראה לי
דזוחק וכבר כתבתי לרעת רש' דאפשר דשכופ' היסת היסת
זמן המשנה אלא שכשכתבה חזר רב נחמן ותקנה כהרא'
לן וקאמר בגמרא תיובתא דרב אס' וכתבו התוספות אכל
לשמואל ביחא רמיז' לפרס דהכי קאמר וכו' ואיכא למירד
דאיך אפשר לפרס כן דכונת תאל דמתנתין היא לומר דאי
דקאמר כתתי לך פטור היינו נכתתי לך כפני עדי' ופ' דאם כן
איך קאמר כמתנתין אין לך כדי חייב איך קאיוה לחלוקת
נתתו לך כפני עדי' ופ' ואינו עולה כלל וכו' תימא דזה דאמר
אין לך כדי חייב היינו דוקא כלא עדים אלא אומר אין לך
כירי איכא למירד דאמאי אנטרין לענין חייב לומר אין לך
כירי לעלנו ולתני כירי כר' א' כשאמר נתתו כפני עדי' והלכו
לה' למה אכל אומר פרעתיך כיני לכיוך חייב נרין לפרעו
כפני עדים ועוד דהייקוד חסר מן הספר לכן נראה כפירוש
ב' דכתבו התוספות וכתבתי ג' כ' כפירוש ההלכה וקאמר
אמר לך רב אס' אלא כי אמרי' היבא דמשקרא אופיה כעדים
דלא לדידי' הימני הבא הא הימני איכ' למירד איכר דהימני'
מעיקרא אכל כשקבע כפני עדים הא חזר ולא הימני'

ומה למ אס' הימני מעיקרא כיון דחזר ולא הימני וכמו
שאמר בקוסית הנמ' והא הכא כיון דקבעיה כפני עדים
דאופיה כעדים דמי אלא דאיכא למירד לזה דכשלא כשהלו'
מעיקרא כעדים איכא למירד דארעתא דהכי שעבר עמנו
לפרעו לו כעדים וארעתא דהכי קבל עליו שמעות אכל
לאחר ההלואה אפ' שהורה לו כפני עדים מ' לא משום
הכי שעבר וקבל על עצמו לפרעו לו כעדי' טאי' דלא היס' חייב
מעיקרא ככל' ע' כ'
א' כ' ל' ישנא אחריתא כמ' רב יוסף מתיבי הכי המלוה
את חכתי כעדים וכו' ואם אומר אל תפרעמי אלא
כעדים נרין לפרעו כעדים כי אמריתא קמיה דשמואל וכו'
איכא למירד דכיון דהמלוה אומר אל תפרעמי אלא כעדים איך
קאמר שמואל דכאמן לומר כפרט למאי דפרסנו דכאמן לומר
פרעתיך כיני לכיון עמך במינו דאי כעיי' אומר פרעתיך כפני
כ' ופ' ואיך כאמן לומר פרעתיך כפני עדי' והלא אומר ליה אל
תפרעמי אלא כעדים וכל תנאי פ' ממזון תנאו קיים איכרא
דזה אינו תנאי דאם היה זה כתנאי ככל תנאו ור' דלא היה
כאמן לומר פרעתי כיני לכיון עמך אכל זה לא היה תנאי
אכל מכל מקום כיון שאמר ליה אל תפרעמי אלא כעדים למה
יהיה זה כאמן לומר פרעתיך שלא כעדים כיון שזה לא האמינו
כפרעו ואולי דאיכא למי' כיון שזה לא אומר א' תפרעמי אלא כפני
כ' ופ' לא א' תפרעמי אלא כפני עדי' כפי' פ' ופ' והלכו להם וכו' וא' כ'
האמינו דהא ואמר זה פרעתיך כפני עדי' ופ' והלכו להם וכו' וא' כ'
יהיה ג' כ' כאמן לומר פרעתי כיני לכיון ממה שאמר לו א' תפרעמי
אלא כפני עדים לא משום שלא האמינו אלא משום שלא יהיה
שום חשש בטענתן או שלא ישכח שום אחר מהם ככל' ועריך
לשמואל מתיבי דאמר אל תהוהו אלא כפני עדים אמ' נתתו
לך חייב ואמאי הא לשמואל כפ' עדים אלא כפני עדים אלא כפני
איכא למירד פרעתיך שלא כעדים דזהו דבר פשוט דכיון
דהוה אומר אל תפרעמי אלא כעדים ודאי שלא יהיה כאמן
אס' לא פרע אלא כעדים אכל לאיך פירושא רכתבנו כד' דהא
שזיר אפילו דמתנתין מיירי שאמר שפרעו שלא כעדים דהא
לשמואל כאמן אפילו הכי משום מינו ולא אמרינן דהוה כמינו
כמקו' עדי' וכמ' על דכרי הטור ועיי' כמה שכתבתי בהלכה
ולדברי התוספות סברת המקשה היא דמה שאמר א' תפרעמי
לא כעדים דהיינו שיכר דכרו כעדים שכל זמן שלא יכרר
דאם יהיה זה ויכול לומר פרעתיך כפני עדי' ופ' ומתו או הלכו
למהמאי תקנתיה כמאי דאמר אל תפרעמי אלא כעדים וזה
יאמר לו פרעתיך וכו' או יהיה סברתו דאין זה כאמן משום
מינו דהוה מינו כמקום עדים וקאמר שמואל דזה הוה מחלוקת
תנאים ושמואל כ' יהודה' כ' כתיבא דאמר כאמן לומר פרעתיך
כפני עדי' ופ' אכל קנת' קשה לזה דהא קיימא לן כסת' משט'
ואפ' דאיכא מחלוקת בכריתא מ' מ' סת' כמתני' ומחלוקת
ככריתא הלכה כסת' מתנתין וכפי' זה סת' מתני' אית' לה
דאי אומר אל תפרעמי אלא כעדים דאינו כאמן לומר פרעתיך
וכו' ואלו' דלא סבירא ליה לשמואל כפ' בללה דהלכה כסת'
משנה ומ' שמואל פסק כיוצא בנך רב' דהיינו כ' יהודה' ג'
כתירא נדר תנא קמא רב' רב' ואלו' דסבירא ליה לשמואל
דהאי תנא קמא רבי מאיר היא דסת' מתני' כותיה וקיימא
לן סת' מתני' רבי מאיר היא וכו' כפ' רב אהא ממאי דכשט'
הלואה

ראש יוסף הלכות הלואות סימן ע' קמו

הלואה קאו דילמא וכו' איכא למידק דלם כן לתבא קמא כשהלוה לו בעדים אעפ"י שלא אמר לו אל תפרעני אלא בעדים לא יהיה נאמן לך פרעתוך מרא דהא קיימא לן המלוה את חברו בעדים אין נריך לפרועו בעדים ועוד דאמאי לא יהיה נאמן כמינו ראי כעני אמר פרעתוך כפי פ' ופ' והלכו להם למ' ודומק לנ' דכריא ליה לתבא קמא דהמלוה את חברו בעדים נריך לפרועו בעדים דלא כהלכתא וגם שלא יהיה נאמן כמינו כיון שהלוה כפי ערים מהתמא רוגה שיכור דכריו שפרעו בעדים ומכל מקום וזה ההלכה מוכחת דלא כמו שכתבתי בדברי הטור דבמלמא אל תפרעני אלא בעדים אז אינו נאמן לומר פרעתוך אכל אי אמר תפרעני כשני עדים אין נריך לפרועו כפי עירוי ואי אמר פרעתוך כיני לבין עצמי נאמן ראה הך כחיתא דהביא שמואל לומר תנאי היא לא אמר אל תפרעני וכו' אלא בעדים הלוייתך בעדים פרע לי ומשה איתא דלוינא דמתניתין דאמר א הפרעני וכו' ואולי ריש חילוק מלשון בעדים הלוייתך בעדים פרע לי ללשון שכתבתי שאמר תפרעני בעדים ודוק ומיהו לשון הכריתא לא מוכח כהאי דפריך רב אחא רבער דפרע לי מוכה לעתי כשתפרעני בעדי פרעני ומשה לדברי שמואל רפסוק בר' יהודה בן בתירא כשי מסקנת דברי התוספות אי אמר פרעתוך כיני לבין אינו נאמן ואי אמר פרעתוך כפי פ' ופ' והלכו וכו' אליביס קנת נאמן ולא יהיה נאמן כשאמר פרעתוך כיני לבין עצמך כמינו ראי כעני אמר פרעתוך כפי פ' ופ' משום דהוי מינו כמקום עדים וכמו שכתבתי נמי על דברי הטור עיין עליהם וסברת רב פפא אליבא דרבא הכי הוא דנאמן לומר כשהלוה כפי עדים פרעתוך כיני לבין אי אמר אל תפרעני אלא בעדים אינו נאמן לומר פרעתוך כיני לבין אכל נאמן לומר פרעתוך כפי פ' ופ' והלכו וכו' וכן הם דברי רבינו הטור וכתב הראשונים ואם אמר פרעתוך שלא בעדים אפילו שכועה אינו נריך דהא הימניה כדכוריה ונראה דאיכא למידק דאין קאמר דהימניה רוא לא אמר אלא שלא יכרענו אלא בעדים מנא לן להלוה האמינו ועיין במ' על דברי הטור ותמוה דעתך וכתבו שם ההגהות אשרי בין שאמר ליה כשע' ההלוה בין שאמר ליה לאחר ההלוה נריך לפרועו משום התנאי משמע מדכרוהו שיהא אל תפרעני אלא בעדים הו תנאי ולי נראה וכן כתבתי בפרוש השמועה דלא הו תנאי דאי היה תנאי לא היה ביה שום מחלוקת ועוד דאי מכת תנאי קא אתיבא הא אין כאן כל דיכין הנדבין לתבאי וכיון שכן אין כאן תנאי וחוד הדין להיות נאמן לפרעתי ואולי מה שכתבו לשון תנאי לשון מושאל הוא ועיין כמה שכתבתי לעיל:

ל הגדה וכתב הטור והמלוה נוכח בלא שכועה. הגדה וכן כתב הראשונים כבקיו וגילוי אין בזה במרא אכל מבכרא כתבו הכי והרכ כתב מריהיב טעמא ומטי שריך ליתנו בעדי וכו' וזה אינו כ' כ הכרח דהא שמואל קאמר בנא ואי אמר פרעתוך כפי פ' ופ' לכוני נאחזי ויטרו התוספות לחד פירושא וכן פרשתי דנאמן לומר פרעתוך כיני לבין מינו ראי כעני אמר פרעתוך כפי פ' ופ' והלכו וכו' ועכ' דקאמר במשנה מטבי שריך לפרועו בעדים אעפ"י דאיכא לאקשוייה להם כפי פ' זה שפירשו דנאמן לומר פרעתי כמינו וכו' הא קאמר במתני' דאינו נאמן ומכא שריך לפרועו בעדים מכל מקום הא חוקמה שמואל כתבתי גס הראש הקשה דאמאי לא נאמן במינו פרעתי כפי פ' ופ' ואי כדברי הרב אף כאן קושיא וכמו שכתבתי לעיל בהגהות רובו לוי מינו משום עדים אעפ"י דלי מתנישכ שפיר בנא דחווין להראש דלא תריך בזה וכן הענין אפטר שיהיה אחת שפרעו ושכח תנאו דאל תפרעני אלא כפי עדים וכפי מה שכתבתי לעיל דהענין היה ממני שאני אומר שהאמינו כיון דהורה למה שאמר אל תפרעני אלא בעדי וכן דקראת דרעת הראש כשי דכריו סס בפסקיו ומכל מקום אפטר דלדעת שאר הפוסקים שלא הוכיחו דבר זה שיהיה מייב שכועה ואפילו לשי מה שכתבו רהוא משום כאמנות אפטר דאחר כך שיכועת וכלל דראה דהרס סתם יגזה נראה לי ואולי דרעת הראש מרלא הווכר כנמרא ענין שכועה בזה כלל ע"כ:

לב וכתב עוד הטור וכתב הרמבם בין שאמר לו כן כשעת הלואה וכו'. הגדה בן הוא פטר דעמייל וליכ' דמתני' הכי דיוק דריבא רמתני' לאחר הלואה הוא ואין כאן שום הוראה אס קבל דכריו אס לא וכן דיוק גס בן הין וכמו שהטאו הרב אכל דעת הראש שחילק משפ' הלוא' לאחר שעת הלוא' רכשע' ההלוה אין נריך לקבל דכריו אכל שלא כשעת הלואה נריך לקבל דכריו לא טאחזינילו בהלכה ואולי רמכברא אמר כן או שיש לו ראיה ממקום אחר אכל לא כתב כלל בזה שום ראיה בפסקא ואם אומר אפילו לפי סברא ודדהר' דדוקא כשהוא לאחר ההלוה אכל לא הניע עדין שעת הפרעון אז איכא למימר לא חש להשיב על דכריו אכל אס כשתכעו על ההלוה ואמר ליה שלא יפרע לו אלא בעדים בכר הניע זמן הפרעון אז איכא למימר דהויא שתיקתו הוראה רכיון דהניע בכר זמן הפרעון הוא ליה כשעת ההלוה כיון שהיה נריך אולכרעו לו זה נראה לי ואולי רמה שסמך הרב רבי אסר לחלק בזה משעת ההלוה לאחר שעת ההלוה היינו מחזי דמשני רב אסר כפי לשון ראשון דאמר רב אסר המלוה את חברו בעדים נריך לפרועו בעדים ופריך ליה ממתניתין ומשני אמר לך רב אביי איכא כי אמרי היבא דמעיקרא אוסביה בעדים דלא הימניה לדידיה אכל הכא דא הימניה מעיקר' כמ' ריש חילוק בשלא הימניה מעיקרא לכשהימניה מעיקרא אעפ"י שנדרש לשון זה מכל מקום הוא סברא לא אירחיא זה נראה שיש קנת כמך לרעת הראש ומיהו דעת הרמב"ם נראה ויפטר מרומח ללשון המשנה מסייעו וכן כתב הר"ן ואין להקשות לפי דברי הראש דמאי פריך כנמרא ללשנא כתררא דרב יוסף לשמואל דאמר נאמן

הלואה קאו דילמא וכו' איכא למידק דלם כן לתבא קמא כשהלוה לו בעדים אעפ"י שלא אמר לו אל תפרעני אלא בעדים לא יהיה נאמן לך פרעתוך מרא דהא קיימא לן המלוה את חברו בעדים אין נריך לפרועו בעדים ועוד דאמאי לא יהיה נאמן כמינו ראי כעני אמר פרעתוך כפי פ' ופ' והלכו להם למ' ודומק לנ' דכריא ליה לתבא קמא דהמלוה את חברו בעדים נריך לפרועו בעדים דלא כהלכתא וגם שלא יהיה נאמן כמינו כיון שהלוה כפי ערים מהתמא רוגה שיכור דכריו שפרעו בעדים ומכל מקום וזה ההלכה מוכחת דלא כמו שכתבתי בדברי הטור דבמלמא אל תפרעני אלא בעדים אז אינו נאמן לומר פרעתוך אכל אי אמר תפרעני כשני עדים אין נריך לפרועו כפי עירוי ואי אמר פרעתוך כיני לבין עצמי נאמן ראה הך כחיתא דהביא שמואל לומר תנאי היא לא אמר אל תפרעני וכו' אלא בעדים הלוייתך בעדים פרע לי ומשה איתא דלוינא דמתניתין דאמר א הפרעני וכו' ואולי ריש חילוק מלשון בעדים הלוייתך בעדים פרע לי ללשון שכתבתי שאמר תפרעני בעדים ודוק ומיהו לשון הכריתא לא מוכח כהאי דפריך רב אחא רבער דפרע לי מוכה לעתי כשתפרעני בעדי פרעני ומשה לדברי שמואל רפסוק בר' יהודה בן בתירא כשי מסקנת דברי התוספות אי אמר פרעתוך כיני לבין אינו נאמן ואי אמר פרעתוך כפי פ' ופ' והלכו וכו' אליביס קנת נאמן ולא יהיה נאמן כשאמר פרעתוך כיני לבין עצמך כמינו ראי כעני אמר פרעתוך כפי פ' ופ' משום דהוי מינו כמקום עדים וכמו שכתבתי נמי על דברי הטור עיין עליהם וסברת רב פפא אליבא דרבא הכי הוא דנאמן לומר כשהלוה כפי עדים פרעתוך כיני לבין אי אמר אל תפרעני אלא בעדים אינו נאמן לומר פרעתוך כיני לבין אכל נאמן לומר פרעתוך כפי פ' ופ' והלכו וכו' וכן הם דברי רבינו הטור וכתב הראשונים ואם אמר פרעתוך שלא בעדים אפילו שכועה אינו נריך דהא הימניה כדכוריה ונראה דאיכא למידק דאין קאמר דהימניה רוא לא אמר אלא שלא יכרענו אלא בעדים מנא לן להלוה האמינו ועיין במ' על דברי הטור ותמוה דעתך וכתבו שם ההגהות אשרי בין שאמר ליה כשע' ההלוה בין שאמר ליה לאחר ההלוה נריך לפרועו משום התנאי משמע מדכרוהו שיהא אל תפרעני אלא בעדים הו תנאי ולי נראה וכן כתבתי בפרוש השמועה דלא הו תנאי דאי היה תנאי לא היה ביה שום מחלוקת ועוד דאי מכת תנאי קא אתיבא הא אין כאן כל דיכין הנדבין לתבאי וכיון שכן אין כאן תנאי וחוד הדין להיות נאמן לפרעתי ואולי מה שכתבו לשון תנאי לשון מושאל הוא ועיין כמה שכתבתי לעיל:

ל הגדה והגהות אשרי פסקו כמו שסובר המקשה במתני' דאי אמר אל תפרעני אלא בעדים אי אמר פרעתוך כפי פ' ופ' והלכו למה דאינו נאמן אלא במדוק ליה וול פרע ליה וכשיכאו העדים יחווין לך המענה וקשה לי ואם לא יכאו יפטר ואין וקוסיא דכן היא סברת המקשה רוא שאמר במתני' שריך לפרועו בעדים היינו שיכור דכר הפרעון בעדים ונריך לומר נכ' לפי סברתך דנדרסין כהיוא דאמר רב פפא משמיה ררבא ואי אמר לו פרעתוך כפי פ' ופ' והלכו וכו' אינו נאמן וכמה שאמר רב פפא משמיה ררבא דהמלוה את חברו בעדים נריך לפרועו בעדים קשה מה שכתב הרב הגדול וגם הראש דמאי בר חזא ונרא אית למו כפרך כל

ראש יוסף הלכות הלואות סימן ע

ומה לי שיתנו מעיקר ומה לי שיתנו אחר ופיר דאין כאן כזה
 סוס שעבוד ממון דהא משעבד הוא חומץ הלווא' ולו' שיערע
 כערי שאס לא יפרע כערי שלא יהיה כאמן לו' שיערע לא מיקרי
 זה שעבוד לא הוא כמו תנאי וכבר כתבתי לעיל כזה בהגה' ה'
 ונכ' לכו' מ' דמאעם כאמ' כגעו כיה וכי לזה שהאמן ללוה
 לומר שלא נפרע מי לא יועיל ולקמן יתבאר זה בעה' ועל מה
 שכתב האין ולפיכך אין הדבר תלוי בקבלת הלוה אמן שהרי
 השקורי משקר דהוא סומך על מה שאמר שלא רצה לפרוע
 כעדים ובכיר ליה שהוא כאמן לפרוע שלא כעדים ורעת הרב
 המגיד כמ' דעבד ליה לאים מלוה ועיין:

ל'ה עוד שם אמר לו אל תפרעמי אלא כעדים וכו' לרעת
 רב אלפס אינו כאמן. הג'ה' כראה שרעת הראף כמ' ש
 רומה לו רהינת זה שאמר אל תפרעמי אלא כעדים רהינת
 כמו שאמר דכל זמן שלא יביא עדים ולא יכרך טבעדים פרע
 שלא יהיה כאמן לומר פרעתי וזה מהכרח מה שהקשימו דאם
 יהיה זה כאמן לומר פרעתי ככניס' ופ' והלכו וכו' אה' הועיל
 לו תקנתו לא ודאי נכ' כשעתו לו אל תפרעמי אלא כעדים
 הכונה היא דנריך הלוה לכרך הפרעון כעדים ואילא היא
 כאמן המלוה לו לא נכתבתי ודבר זה מושג על הלוה לכרך
 ולפרוע וכפני עדים רבים מה שיהיו שס' לא יתבא אלו שמינא
 אלו וכמו שפרשתי בפירוש ההלכה דרך היא כמות המקשה
 כשהקשה לשמואל ראמר אי אמר פרעתי ככניס' ע' ופ' והלכו
 וכו' דכאמן מתמתין דאמר מנה לי כירך וכו' אל תקנה לי
 אלא כפני עדים וכו' חייב דהכונה דקמני כמתמתין חייב
 אפילו שאמר פרעתי ככניס' ע' ופ' והלכו וכולי' שאינו כאמן
 משו' דנריך לכרך שפרעו כערי וכן כתבו התוס' דוה' הוא כו'
 המקש' ושמואל מור' דהכי הוא כו' המשל' הוא סוכר כרכי
 יהודים' כתיור' והיא סתם מתני' יש לכסוק כמות' והכי פסק
 רב פסקא משמיה דרבא דאינו כאמן: כפס' דסת' מתני' כן פסק
 הריף כיון דרך היא סכר כו' המשל' לכ' פ'הסכל מור' דרך היא
 כונת' ומתני' הכי נדמי הכי נידסאו דאינו כאמ' ומה שהקשה הרב
 הגדול רכינו מסה כר מיומן וכו' כמו שדעתא דהכי כפס' ספר
 היר' פ' ט"ו ממלוה ולוה אינה קושית' ואמר דהכי פסק
 הלוה כרו' שלא יהיה כאמן אל' כן יכרך וכמו שכתבנו ואעפ'י
 דשמואל פליגי' וסוכר כר' יזורה כן כתיור' מ"מ כרכא דהוא
 כתיור' הפסק כתיור' מתני' יש לפסוק ואפילו ככריתא ים
 לפסוק כדעת תק' דרביס כנגד יחיד יניחו וכמו זה כתבתי
 לרעת הנהות אשריוה נראה לי שהוא דעת רב אלפס וזה
 דעת הרי' הלי' כמו שכתב בעל התרומות אלא שכתב שאמר
 כך יוכל לחייב הלוה למלוה שנועת היותו וכו' כמו שתיראה
 כרכרי הרב אלא שדראה לי דאפשר לרעת רב אלפס מרלל
 הזכיר זה כלל אפ' דאפילו שכתיה לא כפי רכיון דפי' שנו
 דמה שאמר אל תפרעמי אלא כפני עדים דהויה הכונה שהוא
 נריך לכרך הפרעון מסת' דכל היבא דלא כירד ודאי שהמלו'
 כאמן דאין ספדי' שמשקר הלוה כיון שלא כירד וכמו שכתב
 הרב לעיל דכיון דאיבא אמן כפני עדים אין כאן סוס כשע' כין
 קודם כין לאחר מזה אבל רעת דעת הרמבם לפסוק שמואל ואלו
 פליגי' הא דרכא אדשמואל וכמו שכתבו התוספות אפ' דמורכרי
 מתני' משמע הכי דכונת אל תפרעמי אלא כפני עדים הכונה
 שצריך לכרך הוא כעדים מכל מקום אית' לן למיפסק בשמואל
 דאינו אלא תנאי שהתיה שיערענו כעדים ככל תנאי רשמיא
 ולא כן

דכאמן לומר פרעתי ככניס' ע' ופ' מתמתין דאמר אל תפרעמי
 אלא כעדים דהייב דשאי מתמתין כיון דמור' דאחר ההלוה
 קבל ככירוס דכרו' שאמר ליה אל תפרעמי אלא כעדים אבל
 שמואל מייירי כשעת ההלוה וכשתיקה דאין זה כלום דלהראש
 כ"כ היא כשעת ההלוה וכשתיקה כמו שלא כשעת הלוואה
 וקבל דכרו' ואדרבה שעת ההלוה וכשתיקה איבא למימר
 דעדיף הוא דו' אידרעתא דהכי קבל וארעתא דהכי יהיב
 ליה המלוה ולפי דברי הרמבם שהביא הרב נר' דפליגי אהא
 דהראש דקאמר דכשמואל לו לאחר ההלוה אס לא קבל
 דכרו' וכו' משמע ראית ליה דאס שתק רהויה כהודאה רהא
 אמר לא אפרע אלא שלא כעדים וזו אין צריך לפרוע כעדים
 אבל נראה דאס שתק דנריך לפרועו כע' יס ולי היה נראה
 דאפילו להרמבם אס לאחר ההלוה אמר אל תפרעמי אלא
 כעדים ומכר הלוה ואמר לא אפרע אלא שלא כעדים ראין
 צריך לפרועו כעדים אלא שדראה הרב נראה דלהרמבם אפי'
 הכי צריך לפרוע כעדים ולא ידעתי מכן לו זה ועוד
 דהלוה יראה לו דכין דרכב על דכרו' ואמר לא אפרע אלא
 שלא כפני עדי' שלא יהיה צריך לפרועו כעדי' ומדכרו' הטו' הכי
 נמי משמע דהכיא מחלוקת הראש על דכרו' הרמבם היבא
 דשתק ולא קבל דכרו' ככירוס נראה דכזה מייירי הרמבם
 דוקא לכן נראה לי דלכ' אס סרכ ואמר לא אפרע אלא שלא
 כעדי' דאין צריך לפרוע כעדי' והרמבם והאימון אין כיניהם
 מחלוקת וזאת מחלוקת על דכרו' הראש וכפי דברי הרב ג'
 מחלוקת כרכר להרמבם ככל גוונא צריך לפרוע כעדי' אפי'
 דאמר לא אפרע כעדי' ולכרו' הרמבם בשמואל לא אפרע כעדי'
 אין לפרוע כעדי' אלא אס שתק הויה שתיקה כסודאה ונריך
 ל' פרוע כעדי' ולהרברביא אס אפי' כשתיקה אמר דלא קבל
 דכרו' ואין צריך לפרועו כעדים ולפי מה שכתבתי אין כאן
 אלא שני מחלוקות דהא כשסרכ לכ' אין צריך לפרוע כעדים
 כי איבא פלוגתא כששתק דלהראש אין צריך לפרועו כעדים
 עולהרמבם והאימון צריך ככ' ודכרי' הין שכתב כס' הין
 כרו' וכו' פ'ט' אפי' לא רהיית לטון הרב' מ' מ' אפי' ומה שכתב
 הראש דככית דין אפילו אס יאמר איס מקבל תנאי זה עליו
 אינו מועיל אלא צריך לפרועו ככני עדים נראה דהכל
 מודים בכרך זה דכית דין מילתא אלימתא היא וכח כית
 דין יפה הוא:

ל'ג וכתב הרב וכתב הין וכו' נראה דהא סוכרים שאין
 הכרך תלוי בקבלתו אלא כיון שדעתיה כו' צריך לפרועו כעדי'
 ולי' קשה דכל זה משמע ראינו ככית דין וכו' אפי' אין יכולין
 לומר אפילו כששתק שלא קבלו עליהם דאפי' כל חייה טענה
 שטוענים אפילו ככני עדים יכולים לחזור מאותה טענה
 ולומר טענה אחרת שטוער טענה דהא טענה רכל מה שטועס
 חוק לכית דין אינו כלום ואי משום טעה היו כמו תכאלי וכמו
 שכתב מרכי' הראש מכל מקום כיון שאמר הלוה שאינו רונה
 בתנאי זה מה יועיל תכאול של מלוה ומשום זה נראה דככרת
 הראש עדיפא דנריך שיקבל דכרו' ככירוס ראו אפילו
 שהיו חוץ לכית דין מהני התכאי ככל גוונא ככל תנאי
 שכעולם אבל נראה לומר דטעמן דהרמבם ורכו משום דעכר
 ליה לאים מלוה וכמו שיתבאר:

ל'ד וכתב עוד ויש שתמהו ולאחר ההלוה כמה ישתעבר
 דהג'ה' ומה שעבוד שייך דהא זה אינו אלא כתכאי בעלמא

ראש יוסף הלכות הלוואת סימן ע קמח

היה יכול לתקן זה ולומר ליה אל תפרעני אלא כפי פ' ופ' ועמיתו של הריף כבר כתבתיו לעיל ופרשו שבראה לי ספרים כגמרא ועיין בהנהגותי דלעיל כמה שכתבתי בדברי הגמ' וכדברי הטור :

לו הגררה כמה שכתבתי על דברי הר' ישעיה רבינו מהאמונות ותוכשאר פרעתי כפי פ' ופ' והלכו להם למה אם מתו כלומר שמעו שמתו אותן העדים שכתבתי רביון דהאמונות אותו שוב אין מצינו אין אותו מהאמונות כדאה לרייק מלשון דלאו הכי כוננת דכתב שם הלכו למה שמעתין לו עד שיכאו אולי אמר אמת וכו' כדאשר נמשך דעתיו לחזור אבל אם שמעו בו שמת שאי אפשר להתכרר העינין כהא' יסבור הר' ישעיה דלא יהיה נאמן כפי טעמו דאי אפשר להתכרר זה כדאה לי ע"כ :

לח' וכן כתב הרמב"ם שחילוק דוקא שמת וכו'. הגררה ובראה לי דאיכא למידק על חילוקו של הדמים ראשון דהוה כדו לקיים תנאו פריע ובהו עדים הראשונים שכמנאו פריע אע"פ שלא ידע שמתו דהא אין לחוש שאלו שקד רבא אז אמר שמתו אבו אמימי אותומה ליה כהו זמיה ליה כהו זכר יר שאלו דעת הרמב"ם שלא חלק פה יכויר שהורעת הטור כדברי הרמב"ם דעל דברי הרמב"ם והד"ש כתב כן וכן כתב הרמ"ם אלא שחילוק משמע לרעת הרמב"ם והיאם אין לחלק בזה ככל ואע"פ שלטון הגמרא שאלו כיון לשמואל בין לרב פפא משמיה דרבא קאמר פרעתך כפי פ' ופ' וכו' שבראה שנדק להזכיר שם העדים שאמר מ"ה הדיון והסברא כמ"ג ועוד של דברי הרמ"ם איכא למידק דמאי פירך כמ"ג לשמואל דאמר אם אמר פרעתך כפי פ' ופ' והלכו וכו' דפסור מתכתי דאמ' הייך דלמא מת' מיירי דאמ' פרעתי כפי פ' ופ' ולא הוסיף שמתו ונמסר הכי אינו נאמן ותייב אבל שמואל מיירי שאמר פרעתך כפי פ' ופ' שהזכיר שמתו וחסו הכי נאמן ועיין כמה שכתבתי בפירושו ההלכה :

גל' הרב וכתב כתיב כשער כה' שהרי הלוי כתב כהריף וכתב שם מחייבים המלוה לישבע ה"ה הגררה אטכי מטרתא למה לי רביון דמעיקרא טען סליה שפרעו למה לא השביעו אותו המלוה והמתית עראחד שפרע ואז השביעו אותו על טענת הלוי שפרע ממנו שמי פמיס ונראה לומר דמעיקרא יש לפשו' הדיון מה שהוא שנוטל ראובן כלא שבעה כיון שזה לא כירד שפרעו בעדים ואפשר שהלוי כיון שראה שזכו אותו כ"ד לא יסיה תובע ממנו שוס דבר ומנא שלט יהיה שבעה ברבר אבל אם תבע ממנו שפרע ממנו שמי פמיס או תביעה אחרת היא ונדק לישבע עליה אבל מעיקרא גריבין כ"ד מה שהוא לענין הדיון ועוד נראה לומר דקיימא לן שאין אדם נשבע ונוטל אס' ושיביעוהו כ"ד מעיקר היה נראה שיכול אדם לישבע וליתול לבי עושין ללוה שיפרע ואם אחר כך יהיה ללוה תביעה ישבע המלוה להחזיק מה שז"ד כדראה ליוכר ככתבתי בהנהגות דלעיל בענין זה דהרי הלוי עיין עליו :

ב' עוד שם הרב והרמב"ם כפ"ו ממלוה ולוה שחנא על שדק כנוסחא וכו' הגררה כבר כתבתי בדברי הרמב"ם וטעם מחלוקתו פ"ה הריף ופייעתו וכפי פירושם כהלכ' עיין עליו וכתב הרב האגוד שכן כתב הרמ"ם וכדברי רבינו ואי תיקשי לך אס' כן י"ה נאמן כאומר פרעתך כיון לביק' במינין :

ואם כיון לנחם כההיא דרב פפא משמיה דרבא ששם אמר פרעתיך כפי פ' ופ' שהוא נאמן כההיא כפריס יסריס שהביא הרב משום דמאי הוה ליה למפבד הא אמר שקיים תנאו ופרע כפי פ' עדי ואע"פ שכתבתי אין דברי א' קושיא לדברי הריף וגם משום דברי הרמב"ם אינו נראה שפרע כמ"ג ר"כ ל"ה היה מקשה הקושיא שהקשה ואינו יודע מה פירש יפה כה"ל ואולי שהוא מפרש כמו שפירשתי מעיקרא וכמו שפרשו התוספות דלשמואל נאמן לומר פרעתי כי לביק' כמינו דאי כפי אמר פרעתיך כפי פ' ופ' ועל זה הקשה ממתני' וקאמר שמואל דהוא סובר כד' יהודה'ן' כתרס' ורב פפא אמר רבא פליג אהא דשמואל ולית ליה האי מינו אלא אינו נאמן לומר פרעתי כפי פ' ופ' נאמן ועל זה יש לפסוק דהלוי מוחוק הוא והמפיה ומה שרצה הרמב"ם לקיים שתי הנידוסאות היכא דאיכא עדי' על התנאי אינו נאמן דוראי מחלוקת הגרסאות כמר עיכא הוא דחלקו והיינו כפי עדי' על התנאי וכמו ששמענו כהלכ' ואי ברליכא עדים מאי פלוגתא שייך כה' ודאי רלכוני עלמא נאמן כמינו דאי כפי אמר לא היה תנאי בעולם ועיין שם בדברי הרמב"ם וכמה שתקן הרב המגיד דהאר"ך בזה ועיין שם :

ל' ער שזהו' ישעיה חלק שהוא נאמן לענין זה וכו' ונדק לברור מיר' הגררה נראה לרדברי הר' ישעיה שאמר ששם הלכו למה נראין אבל מתו שאינו יכול להתכרר לשלם אינו נאמן אם אמר הלוה פרעתיך כפי פ' ולכו למה שהיה נאמן ושמעו כמותן עדים שמתו דעכשו אינו יכול להתכרר לעול' דלא יהיה נאמן אבל מהל מקו' כיון דהאמונותו כ"ד וכשבע ככר אע"פ שמעו בו שמת לא יחזירו הדיון וכיון שכן איכא למידק לרדברי הר' ישעיה דיהא נאמן כשאלו שפרע כפי פ' ופ' ומתו כמינו דאי הוה כפי אמר פרעתי כפי פ' ופ' והלכו למה הדיון זה מינו טוב דיותר טוב רובה ל' שמתו ולא הלכו למה דשאלו לחזר או ליתא אחריו וכתיבו וכו' ומנא עכשיו על שקד לפי' אין למה אינו משום מינו וכדאי דהאי חלוקא דה' ישעיה הוא משום דאינו אמור שם כגמרא אלא פרעתי כפי פ' ופ' והלכו להם למה' ונורם ככנידוסאות דמכתיבתי קיימי שמה הרמב"ם דקאמרי נאמן דאי גריס אינו נאמן אפילו שאמר פרעתיך כפי פ' ופ' והלכו למה אינו נאמן ויה סובר כגמרא אבל מתו אינו מוזכר כלל א"כ משום הכי כת' הר' ישעיה דהלכו נאמן אבל כמתו אינו נאמן דסרו' לשקר וריקני עדי ואינו או לרעת הרמב"ם נקט כגמרא והלכו למה' דהוא נאמן רבא קאמר שקיים תנאו ומאי הוה ליה למפבד אס' הלכו להם וכו' יהיה לנאמן אותן בבית האסורי' שלו וכ"ג כשאמר שמתו משום דכשלהבו הייתי אחי כיון שאו שפרעו כפי פ' ופ' והלכו למה' הואיל ואיתיהו וכת' דין לחזור אזורים לו שיפרעו מיר וכשכחו העדי' ויעידו שפרע כפי פ' יחזרו לו המשת' ואשמועינן רלא אמרינן הכי כ"ג כשאמר שמתו רל' שייך למישר הכי דוראי שהוא נאמן וישבע ויפאר רמאי הוה ליה למעבר הא קאמר שקיים תנאו ולא הוה ליה למעבר שלא ימותו והוא מוחוק ויסייה נאמן כשכועתו וכמו שהיא כשהלוה בעדים שנאמן הלוי כשהועת היסת לו שפרע כן כמינו נאמן הכא כשאמר שקיי' תנאו דמאי שאלו ועוד דהמלו'

ראש יוסף הרכות הלואות סימן ע

כשיצתן דאיכא מאן דאזר דליוכו כאלמן לומר פרעתיך בפני פ' ופלוני ואיכא מאן דאזר דאזר ליה כתב דאפילו למאן דאזר ליה רבאין זבועת הבית מיהא כשיווהו אמת אבל גר דאזר צריך להביא ראיה ליה זרין הסמך אל תפרעמי אלא בפני פ' ופלוני דאזר בריך וז' עמו כתבו הסור כשם הרמבם ובתב הרב דכן כתב הרמבם והסור כמי כתבו כשם הרמבם ואלו דכתב כן לדעת שאר הפוסקים והחוק הוא וכן נראה דיש לדקדק בדברי הרב דאזר מיהא יא הכא הא דאזר רכתב הרן ב' הכו טאל לדעת הרף דנראה דאזר ריכא לא סמך אלף כהא ריכא דבסמוך דאזר אל תפרעמי אלא בפני פ' ודחוק לומר דאזר דה' יא ראיה מהא דאזר ריכא כתב זה הרלף שיק הכא ולקמן בסמוך הביאו הרב האזר ריכא דכתב הרן ג' שם מקומו ולמה הביאו כשתי מקומות ואולי דיהיה כוכב הרב לומר רכאין כמי יכתוב הרן כן לפי דעת רב אלפס דגרים אינו נאמן כשאת פרעתיך בפני פ' ופ' אש באו עדים אחר' ואזר שפרעו איך באזרם כיון דה' אחר שפרעו בפני פ' ופ' וכן אש באו עדים אחרים שהיה המלוה שפרע מזה הלוח איך נאמן כיון שזה אמר שפרעו בפני פ' ופ' והיא שאזר שלא פרע בפני אחרים והורא' כעל דין כמאה עדים דמי והדבר רחוק הרבה דאזר דאלו העדים ידעו וזאו כשפרעו וזה אל לא כזכר מהן כיון דלא יחדן לעדות אלא לאותן שהלכו אולא ראה אותן כלל כך נראה לי :

בג' ובתב הרב וקפס' לי על מילוקו של הלמה ואזר וכו' דהגרה מאי הא דכתב הרב ואזר דאזר דמהא טעמא הוא דאזר לא מאי טעמא איכא הכא לומר דלא יהיה מאן וכבר דחיתי הא מילוקא דהלמה אש' אחר וכמו שכתבתי בהנה' והאסקא דברום אלו בדברי הרן וכן על דעת הרמבם ונס' יס' הרן עכ' :

בר' עוד גס כתב ה"ס כר נחא אש אחר לחכרו אש לא תכתוב על השטר וכו' ופרעו כשעדים אחרים דהגרה ודינו כמחלוקת הפוסקים שהביא הסור כהא דאזר ריכא בסמוך ומה שכתב שם ובתב פש' אש כתב כשטר כל זמן וכו' הכונה דתהא כאלון כל זמן ששטר זה יונא וכו' בדלוקא עדים אבל אי יש עדים של פרעון ככל השטר :

ב"ה עוד גס כשור אחר אל תפרעמי אלא בפני פ' ופלוני וכו' שפני זה יחד עדין שלא יא יוכל לדמותי דהגרה וכו' אתי שפיר דברי הגמ' דאזר רכא להכי קאזר באשיה ראוהו ושמעון כדירלף דמיהא ולי כדברי הרף דאפילו אש העדים כאלן ואומרום שפרעו בפניהם איך נאמן דאש כן הוה ליה לממר כרוסלא יפזר אלא אש פורעו בפני ראוהו ושמעון שיהא מדלא אש' אש' לישן דמיהא סמ' היכא דשיך דמיהא דהיינו ש' אחר ליה פרעתיך וכו' ומתו או הלכו וכו' והכא לא הא זימ' מלוה ללוה לומר שכל זמן שלא יפרע בפני אלו שיהיה כאלן לומר שלא יתפרע דרוקא כשאל מהמ' את פלוני כמי תרי או שהיזמ' עליו ואפילו יבאו עליו שני עדים כזרים ואזרו שפרע כמיהא אינו נאמן וברין לפרעו פעם שנייה דהא הימניה כשאר שני עדים כעלמא אבל הכא לא הימניה עליה כזה ובתבוא' אחר פרעתיך בפני פ' ופ' שיהא מתו והלכו למה כאלן כשכועה נראה דאפילו לדעת הרף מוכסא דקוה דאזר אחר הרף דכשאר אל תפרעמי אלא בפני עדים אש אחר פרעתיך בפני פ' ופ' והלכו וכו' דאזר כאלן

כמינו דאזר פרעתיך בפני פ' ופ' וזה כיוזמ' אליכא דשמואל מעיקרא וכפי פירוש ראשון ק' דשירשו על דברי שמואל אבל בפניה שכתבו אחר כך פירוש על דברי און כאלן ונאמר כזה שכתבתי מעיקרא דהא זה כמינו כמקום עדים רכיון דהיה תיאו כיניהם דלא יפרע אלא בפני עדים ודאי' אש היה פורע כעדי' הוה פרע ליה ומדאזר שפרע שלא בעדים אקס' דר' רמק' ודאי מינו כמקום עדים ובת' לשיל וכפי דעת הרב ותירונו של הרמבם לא נראה לי כלל דהדונה הכבדא היה חפוכה משום דהיא עשה שהיה תכאי כיניהם ולא יהיה נאמן לומר שפרעו כימי לבניו אבל כשענת פרעתיך בפני פ' ופ' נראה לו שהיא טענה מעולה שאז שקיים תכאו והוה לן להאזינו' כשאר שפרעו כימי לבין עצמו טעום האזי מינו לכן נראה כמו שכתבתי ולכן נראה שכוין דברי הרמבם בפסק דמ' שכתבתי הכא ומה שכתבתי בר' שכוין דברי הרן וכתב עוד דיותר מסתבר דנרס' כאלן שהרי וכו' ולשאר ל' לעולם זהו טעמו של הרמבם וכבר כתבתי כזה וישכתי דעת הרף וכיעתו כזה עיין עליומה שכתב כשם הרמבם ככר דחיתא ל' הרברים ג' כן והרב האזר ג' כן דחה אותן וכמו שכתב הרב ג' כן :

בא' עוד גס וכתב עוד הרב האזר ויש מקס' וכו' וזו קושיא חזקה וכל' הנוסחאות יש להקשותה למד הכי בגמ' דהגרה מ' הכי הוא אמאל שאזר אי דאזר פרעתיך בפני פ' ופרעתיך שפיר מדבריו וכפי מה שהסכמנו דאזר אחר פרעתיך כימי לבין דאזריו כאלן ואזר אינו נאמן כמינו פרעתיך בפני פ' ופ' וכבר כתבתי ברעון קושיא זו והחיתי תירוץ הרמבם ותירוטי כאלן שכתב לדעת רכיון כוטה למה שתיכתי הרכה פעמים ותירוץ זה נראה לי וקרוכ הוא למה שתירוץ הרב זהו ל' דעת הרן וקרוכים הם והכל כמאד גוונא היא ולא דעתיה למה חלקו הרב כפי תירוטין ומ' כדברי הרב המגיד וכן נראה דעת ר' מאיר כדברי הרמבם דמחלק בין הלכו למתו וכדברי רכיון הסור נראה דדעת הרמבם כדעת הרמבם למרו' אש' דתרי כיהו וכמו שכתבתי או אש' לומר דכתב רכיון וכן דעת הרמבם כלומר שגורם כמי כאלן כמחסי עתיקו ודחוק דאזר נראה כן מלגונו שהביאו אחר מחלוקת הרב ר' ישעיה וכתב וכן כתב הרמבם ומה שכתב ועכשו ליכא מינו דאזר הלכו כל מינו דאזר כמי אחר הלכו דרואי לא ירבה לומר טענה זו דירא שמהא יבאו לשאר או ליומא אחרים יא ויחישו אותו ויפסילו אותו לעדות או לאכועה כיון שבר' כשכוע ותירוק זה שתיך הרב המגיד הוה אתי שפיר אי היה זה תכאי גמור ככל תכאו אבל ככר כתבתי דאזר וכו' אלא כזו תנא ומסום נחמנות כענו כה ואל' אש' שיהיה כאלן משו מינו אלא כדריך ל' מה שכתבתי דהוי כמינו כמק' ערי' ב' ובתב כש' ש' ומ' ג' דעת האזר דכאלן שכועת היבית מיהא בעי' דהגרה משמע מדבריו דיש מי שסובר דכאלן לומר פרעתי כימי לבין מינו דאזר כעו אחר פרעתיך בפני פ' ופ' וזה לא ראיתי שום אחד מהפוסקים שיסבור כן וכי תימא דקאזר אליכא דשמואל וכפי הפירושים שפירשתי והוא פירש הראשון שכתבו התוס' זה דחוק דאזר הפירוש אינו מוכר כדברי הפוסקים ואינו עולה ועוד דברי הרב איך אלא לדעת הפוסקים וזה לא מצוינו לשום אחד מהם לכן נראה דאפילו אחר רכתב מחלוק' הרף והרמבם והעומד

רֶאֶשׁ יוֹסֵף הַלְכוֹת הַלְוֹאוֹת סִימָן ע קמ"ז

יש כזה לזה כתב הרב כסיון שאמר זה כתבתי כשם
השכח והי' יסעיה רחם האמינו עליו יותר מכל לא האמינו
ואח' יאמר כד' שפרע נאמן ואין נריך שם שכועה לא קלה ולא
חמורה זה נראה לי וכבר כתבתי מה שכרחה לי בדין זה :

גב' עוד שם כשור ואם פרעו בכפי' אחרים והם כפינו וכו'
לרש' איום נאמן וכן לרב אלפס' הגררה נראה דאין
להשכיב למלה זה לדעת רש' והר"ף משום דהיום אומחר
יפסלוהו לעדות ולשכועה שיעירו משכע לסקר או אשכח
לומר דמשכע ואין יכולין עדים אלנו לקפולו מחמת הא' תביעה
הא' כזה האמינו הכל עדים שבעולם אבל אינו נראה ראו
האמינו האלו לזה כולי עלא לא האמינו ונס קזה להשכיב
כיון ששכי' עדי' משכיעין אותו ונס קזה לומר אכן בהדי' דלא
פרע ככל' :

גב' עוד שם שטר אמר לו אל תפרעני לא בפני ש' ופ' ופרעו
כיון לכו וזהו מורה וכו' פטור' הגררה חיובא למירק
דאחאי לא נאמן המלה לומר דלפקדון קבלו מינו דאי כעני
אמר לה'ם שקבל כלום כיון דזה היה כיון דרדיה לרדיה חיובא
למימר דהכא לא שיקלומר מינו רהא זה אינו אומר שאמר ליה
לנו שיקבלנו דפקדון לא שכלכו היה כן וכיון שכן דברו שכלכ
אינן דבריו וכמו שפירש רש' בפירוטם ההלכה וכוה איב' למימר
נמי דיותר טוב נראה לו לומר שקבלו דרך פקדון שאין
זה חושד דאפשר דהכי הוה מלומר לא כיון דברום מעולם דזה
חושד ומחוק ככפרן אבל נראה לי לומר דאפילו אם נאמר
דלדעת הטור היא דזה אומר שאמר לו כשפרע טתן לו העשות
שהוא מקבלן דרך פקדון עד שיתקיים התנאי והלוה אומר

שלא היה אלא דרך פרעון דזה משמע לפי דעת ופירוט
רש' דהמלוה נאמן מתקיים הדברים משום דדברים שכלכ אינן
דברים אף על פי שנאמר הטור שכלכ ליה כזה דאפילו
כפי הלוה נאמן אין כאן מינו דקיימא לן דמינו להבטיח לא
אמרינן ואפילו אם אמר כטראי ויבהאוינו נאמן דלא נאמר
זה אלא בשם שטר כיור דאיכא למימר דאחאי הבינו הטור
כיון שכל הכא דאין כאן שטר לא אלימא מילתא דעדים
כמו מילתא דסטר אף על פי שהיה אפשר לומר דאפילו
לדעת רש' שתלה הרב כמשום דברים שכלכ וכו' מכל מקום
אפשר דאפילו כיאמר שאמר בפירוט דכדרך פקדון והלוה
מכחישו שהלוה נאמן ומה שאמר דדברים שכלכ אינן
דברים כלומר שאם היה אומר כן אפשר שפלוה ירנה

בוה אבל כיון שלא אמרן כפיו ודאי שהלוה נתן כדרך פרעון
אלא שמה שכתבתי לדעתו נראה לי שהוא עיקר בדבריו
דאם לא כן מי הכריחו לפרש כן בהלכה וקשה לזכרו דאם
כן אם יאמר המלה שקבלו בפירוט דרך פקדון והלוה
מכחישו אחאי נאמן המלה שקבלו בפירוט דרך פקדון מחברו
עליו הראיה וחולי דטוב רש' דודאי אומר אחת שקבלו דרך
פקדון כדי שיתקיים התנאי ושהי' כחאל ליה ללוה דדומק הוא
לכן נראה כמו שפרשתי דאפשר דכן הוא דעת הטור
ולרש' אפשר לומר דיהיה גס כן זה לומר סטראי כינה
משום מינו אף על פי דאין כאן שטר ולוינאל דרכ כהמן
דאמר כנמרא מוכח קצת כמו שכתבתי דאמר כיון
דקא מורית דסקילתיהו מיני פרעון מעליה הוא נראה
דכלל נזכר שמוה שקבלן שטר הלוה איכרא לזכירוש
רש' מרזיק מיי לטון הנמרא דאמר ואמינא ולא אמר
לח' א' 38 i ואמינא

נאמן היינו משום דאמרינן דכוננו סיכרר על היערי' הפרעון
או כיון דאיכא הרכה י' י' נריך סיכרר על ידי עדים אבל
כשהמלוה ענוה אחר על ידי שיעירו ראוהו ושמעון הא הוא
ענוה לא רנה סיכרר אלא על ידי ראוהו ושמעון וליתניהו :

בו וכתב הרב כפי פירוט רח' והלמכס וכן אם פרעו מיד
הגררה שחיוביהו לשלם תאום דלא קיים רכרו שאמר שפרע
כפני פ' ופ' והלכו למ' ומשום הדי פרע וזאחר כך באו העדי'
שפרע בפניה מחוירו לומר שחיוביהו ל' דראס אירע כן ואחר כך
הכיא עדי' שפרע בפניה כיון דלר"ף והלכר ונס הגהות
אשרי הדי פכירא לכו יאמר המלוה קיים לי בהדי רכרוותא
דאית לכו דאין אלו העדי' כאתי' ואין מוגי'אין אותן מידו אשכח'
די' דלחות קצת זה שכתבתי מה ככל' :

בו עוד שם כשור ואם מורה שלא פרעו וכו' אין שומעין לו
אלא פורעו ככל וכו' הגררה ובראה לי שאם יאמר זה
כתבו ויאמר זה אחכ פרעתי כפי כד' פ' ופ' ומתנו או שהלכו
למ' דיהא נאמן דכיון דזאחר דכפני כד' פרעתיך וכו' הוה ליה
כאלו אחר שפרעו כפני אותן עדי' שזחד ומתו או הלכו למ' לא
שישלום לזה דכיון דכד' כותבין לו אמרינן ליה אי איתא דרשת
כפני כד' היכן הוא הכתב שנתנו לך כד' ואם יאמר שנאמר ממ'
רוע שכתבו ומ' מה שכתבתי ראשונה נראה דאם היה הכד'
קיים ויאמרו שפרע בפניה ודאי שנאמר אש' לשי דברי הר"ף
דאי לא האמינו כשאר עדים על בית דין לא התנה ואם כן כזו
שאלו אחר שפרעו כפני העדים שזחד ומתו או הלכו למדינת
הים שהוא נאמן כן כמו אם אמר שפרעו כפני בית דין ומתו או
הלכו למדינת הים שיהיה נאמן ככל' :

בח' הרב וכתב הדין שיש אומרים לדעת הר"ף וכו' ויא'
דכיה מורה הר"ף הגררה דאי פסל הר"ף לכל שאר
העדי' היינו דוקא לענין פרעון שלא יהא נאמן לומר שפרעתיך
כפני אחרו אבל לענין הודאה לא שפלקן ומייתו כן לקמן כסיון
הכא לענין נאמנות שכשטר :

גב' עוד כתב הרב וכת' המדריכי לא חפרען אלא באפני ראוהו
ושמעון כתב ר' אבס דקפין וכו' ורכינו וואל פליגי הגררה
ואפי' אומר שאם היה בשעת מתן מעות אין נריך קנין אבל
אם היה אחר מתן מעות נריך קרין זה שכתבתי כפי מחלוקותן
אבל לשי הדיון נראה דאין לקמן שום שיכות זה דהא הכא לאו
משו' שגבור הוא לא משום תנאי או כחמת ולא כענין שבעד
וכיון שכתבנו לעיל לדעת הר"ן חמת עכ"ל אם כשע' מתן מעות
שהוא שעת המעשה אמר לו כן ודאי דכתיב' השעות על וס'
התכפוי התקיים היצעה ואין לחוש לקפין כלל :

ג' וכתב עוד הרב ואם אמר שפרעתיך בפני פ' ופ' שיחדת
וכו' למד מדין שיתבאר לעיל הגררה נרא' מדברי הרב
שאין זה לא כשי דעת הרמב"ם והמירדן כפיטתו דנאמן כהיה'
לעיל פרעתי כפני פ' ופ' ומתו וכו' דנאמן אבל למאן דאית
ליה דהתם לא נאמן גס הכא כמו אינו נאמן דהיינו לשי דעת
הר"ף וכבר כתבתי לעיל דהאוי דינא אפילו לדעת הר"ף כיו'
אותיה ועיין כמה שכתבתי כטעם הדבר :

נא' וכתב עוד הרב ומ' ואם מורה שלא פרעו אלא שאומר
וכו' כסיון שאמר זה כתבתי כשם השכח וכו' הגררה
הכונה היא דכא הרב לתקן דכשלא לפי הדעות דאית ליה
דאם פרע כפני אחר' והם כפניו ומעדין כן דמהכי יחיא
אכל לדעת רב אשכח ופיעתו דאית להודאית נאמן מה פקדון

דאש יוסף הלכות הלוואות סימן ג

ואמינא ליה ליהו נכאלי פקדון משמע דאמר בן כלבו אש בן כפיק חבאן שאס יהיה מחלוקת והכחשה כיכיה שהמלוה אמר שכתורת פקדון קבלן והלוה אומר שלא נתתן לו חלא כתורת פרעון המלוה נאמן וכו' וראוי דמטעם מיגודאי כעני אמר להדס ואעפי' דהוי מיגודא להניח וק' ללא אמרינן מיגודא להניחא מ' חשב ליה כמו שטר כיון שהיה נתכאי כיכיה שלא יפרע לו חלא בפני פנים דתגו הלכתא והלוה משקר זה נראה לי לדעתו אבל כבר כתבתי מאודרה' לי כדכריהטור ומיני דשכר'א מכהו דכיון שכתבן לו למ'ה ליה ליתתן לו כתורת פרעון כיון דהוא חייב ליה ולי משום דתכאי שאינו מאמין למלוה א"כ אמאי מסר המעות כידו חלא שלדעת דמי איכא למימר דהוי זה כמשיב אכרה :

גד' הרב כתב בעל התרומות כשער' ס' שכתב הלאכרוב' הטוען אחר מעשה כל דאיט כלום כו' אלס טען אחר כך פרעתי אינו נאמן' הגר'ה ויאיכא כו' פלוגתא דאיכא מאן דאמר דאפילו שיש כידו פסק דין כאמין לומר פרעתי וכמו שכתב הטור כפי' ט"ל וכפי' ע"ט ודין זה לא הוה ליה לרב להכיאוי כאן חלא באחר מהמקומות שרמותי חלא נראה שכתבו כאן לפי שכוה הכי' כתב האור דכריו שאינו נאמן לומר פרעתי הכיא זה נמי לומר שאינו נאמן לומר פרעתי :

גה' עור' ס' כטור חי עמכר' ס' כו' כאלום ואמר מודעה הפסין שהמכר כטל וכו' שאין לו דין שטר שלא ככתב כרין' הגר'ה ולמה לו האי טעמא דכתב שלא כרין' ימא'ר שטר זה כיון שנעשה על מכירה והמכירה כתבטלה הרי זה הוה ליה כמו נחל' שעבודו ושטר'א דכא חפשא בעלמא ואפילו שכתב אחריות רמאי פקשא לן באחריות שכתוב בו כיון דלא ככתב האחריות חלא על המכירה והמכירה כתבטלה הוה ליה האי שטר'א כחפשא בעלמא ועוד ראי' משום'ה שכתבתי אתי שטר'א ראי' קאמר בגמ' כפרק איחיהו כפ' גבי הוהו גבר'א דאשכ'ן פדקשא למכירה וכו' ואי לא כבישאל לטטר'א דמשכתא וכו' אזל קס' אקיייה לכמו הקטן והדר זכניה טיהליה וכשלמא מטעם שכתבתי דכיון דלא הוה המכירה ימא'ר דמכטל השטר אבל אי כתב זה השטר או הקנה לכמו כקנין על ידי אחר או דעת האב קרובה אבל כו' להקמת לו כד' להפסוד למו טיקפה אחר כך אינו נראה שיעיל איכרא דכשאס ימכור או שיתן א"כ' לאחר בלי אונס אה"כ רל' יועיל אי עביד משום הכי כד' של' תועיל ערמתו אבל אם יהיה המתנה השניה או המכירה של אחר כך כאלום תועיל זה לבטל הכא אה"כ ואיכא לוימ' כההיא ראי'והו נשך דנס ככו הקטן לא קניס רל' עשאה אכיו אותה מתנה חלא כד' להכריח אותו מהאונס ויהיה דינו כמו שהוה הדין מההיא איתתא שכתבה כל זכניה לאחר קודם שנתשא וכו' דמהני להכריח מהבעל וגם המקבל אינו יכול לקבל אותה מתנה חלא כל זמן שהיא תרנה או אם זמות בעלה תחזור לה הכא כמו דכותא לא דאיכא למי' דהאי דוכא דמכרחת אינו חלא כשנתנה כל זכניה אבל אי שירה קשה המקבל מתנה והכא דהקנה זה לכמו הקטן וראוי רמיי'ו ששיר' לעצמו א"כ וראוי דהמתנה שהקנה לכמו הקטן דהוה מתנה והלווק' אחר כך אינו כלום וכן כתב הרשב"א הכיאוי הרב לקמן כ"ה כו' דבו מחודש' כ' עיין עליו מ' מנראה דהיכא דאמי כפר'ה דמפיה הכי נתנו קודם לכמו הקטן כד' שלא יחול המתנה או המכירה שיעשה אה"כ דאס יהיה כאלום לא יתקיים

לא זה ולא זה אכל אס לא יהיה כאלום המתנה או המכירה קאמר דעושה קיייה לכמו כד' שיכטל מה שיעשה אחר כך רל' יועיל לו כלום אבל מה שהקפיתו וראה דיש להקשות רלמה ליה לתלות מ'הי' שכתב זה שלא כד'ן הוה ליה למימ' משום דהאי שטר' חפשא בעלמא הוה כיון שכתבטל האכירה ונראה דמי' איכא למימ' דיהיה כמו ראי'ה לזכות שלא פרע משום דלמאי הניח השטר כידו והיה טורף ממשעבדי יהיה חייב כמי' לפרוע אס ואמר כרעתו להכי קאמ' כיון שלא ככתב כרין' להכיאוי חפשא להכיאוי כידו דכיון שכתב שלא כד'ן ל' חפשא עליו ואעפי' שאין זה הדין דומה כ' להסיוס קאמ' בגמ' כ' איחיהו בשך דההיא משום דלא כיון לזכות הוא וכמו שפסק הח' והתם שייך האי טעמא דכיון דהקנה קודם לכמו ודאי דמה שמכר אחר כך אינו כלום אבל הכא שמשר מודעה אשטר שניתן לכתב שטר המכירה ששעה אחר כך דאפשר שבעשה שמכר כיון שראה המעות שמתן לו הלווק' שחא' חזין בו מהמורעה ואיתן לזכות חלא שאין לומר זה שא"כ גם המכירה כ"ל להיות מכירה לא ודאי דמסתמא עומד הוא על מה שמשר מודעה ולא כיון לזכות ולא לזכרתי מכוין ואף על פי דבגמרא לא קאמר חלא שאינו נוכח ממשעבדי משמע אבל פרעתי אינו נאמן מ' כתב הטור דנאמן לומר שפרע דכמו אחר או דילמא כמלוה ע' דמו' ואינו נוכח ממשעבדי וכמו' קרי ליה מלוה ע' וי' שאינו נוכח ממשעבדי הינו כידוע שלא פרע' חלא א' אינו יודע אס כפרע אס לאו ה"ל כמלוה ע' ונאמן לו' פרעתי וקהיא דכתבתי למידון הקוטי'א רל' שחות יהיה כמו ראי'ה ויטרוק' אי לא יהיה נאמן לו' פרעתי מ' דאיכא רל' גרע מנחמל' דאמר'י דשטר'א חפשא בעלמ' הוה ואולי דאיכא למי' דכתבתי האי טעמא דהיינו טעמא דאמר בגמ' ובגמ' קאמר זה הטעם דוראי' אס הוה השטר ככתב כרין' שניתן לזכות ודאי' כך כתבטל ודאי' שהיא שטר'א חפשא בעלמא הוה דאי' אינומה שיהיה דמעיקרא שטר' כפר' וכדראוי וכנהוג ככתב ועי' כו' כתבטל כגון שפרע או שחזרו פניהם על המכירה או ודאי' דהשטר חפשא בעלמא אבל כשהשטר מה שהיה הוא שהוה עכשו ולא כשתנה ממה שהיה מעיקרא הוה איכא דלפחות יועיל לענין המעות קמ' ל' וזה כראש :

גו' הגר'ה ונראה דאפילו אס אחר כך ביטל זה המודעה ונתרנה כמכירתו מ' להזא שטר'א אינ'ו דין שטר'א לא לטרוק' ממשעבדי אס טרפו מהאנס אותו השרה כשכיל' חובו של מוכר וגם אס יחזור על המוכר ויכול לומר לו פרעתי והא' שער' שיש כידו אינו כלום וחפשא בעלמ' הוה ושל' כרין' ככתב ולענין אס המוכר יכול לחזור בו כיון שמה שנתרנה אחר כך לא היה לו כקנין ולא כשטר'א דכר'ים בעלמא הוה דל' וראה רל' א' מעביא אס כשנתרנה אחר כך בעלמא שנתרנה כד' והאנס היה מוחזק בשך דאעפי' דקר קע בחוק' בעלמא שמתר' כיון דכתב' וכתב' ככני העדים המודעה וא"ל חוק' וקפה שודאי' שאינו יכול לחזור לא אפי' שלא עבר כל זה כשני עדי' ל' כיון לזכות האנס ענמו והוה מודה שא"ל כך לא שחזור בו דל' היה סס לא עדי' ולא סוסקי' עט' כד' דלמינו יכול לחזור בו דייק' אלקח מוחזק בו הא' באי' תשפס' שמתר' זה וא"ל לך חוק' וקנה מיד מה שכתב בתוך הקרקע ועשה כל שהוה כרין' וכשתתם בו כני' כהבי' אבל ח' כנו' דאיכא למידק' ע' דמי' האי' מוחזק דיהיב ליה האנס מלו' הוה גבי' ועבדו כשנתר' למכר לו וכתל' מודעתו אינו מוכר' לו

ראש יוסף הלכות הלואות סימן ע"א

ק"ג

הלכות נאמנות

סימן ע"א

א לנה שהלמין למלוה מיהא נאמן לומר שלא נפרע הרי זה כוונת כלל שכופה הגדה כראש דאי בתוך הוחזק הוחזק זה הימנה כפר כשום נד מן התביעות בעניניו אחרים דאזוי אמר ליה פרעתיך דאזוי נאמן אלל בשכופה ראש האמינו זה היינו משום דמטב דהוא ארס כטר ונאמן אבל עכשו הא הוחזק כפרן אבל מן כראה דיש לדקן על זה דא"כ אמאי לא פרע ליה בערי' כדני שלא יהיה נאמן לומר שלא נפרע מדלא פרע בעדים ודאי דמסקר אבל איכא למימר דכיון דהוחזק כפרן לא חשש על הנאמנות שהאמינו זה נראה לי ונראה דנ"ע מס כפרק הכותב על מתני' דאמר כתב לה ודר נשכופה אין לי עלך וכו' ואמר בנמרה שכופה מאי עבדתא וכתב רש"י אית היא שכופה סתם אשה חייבת לבעלה ואמר רב יהודה אמר רב על אפטרופא ורב נחמא וכו' על הפוגמת וכו' לימא דהנאמנות שהאמינה היא על כתובתה שאם היא תבא לנכות כתובתה אם יאמר לה הוא או יורשיו שפרועה היא הכתובה פטורה מן השכופה דאם לאו האמינה היתה חייבת שכופה כדי לנכו' כתובת' ושכופה דאם לאו היא פטורה וכו' אה רהאי דמשכיעינן למלוה בשכופה שטר על הלוה ואמר הלוה פרעתיך אינו מדין שכופה המשנה אלל שכופה היכת דמקנה רב כחזן ומשום הכי קאמר במרא דהיינו שכופה פוגמת אנ שכופה פטרופא מר כדעתיה ומר כדעתיה וכפי זה כיון דאמרינן דמאי דאמר כמת' כדר ושכופה אין לי עלך דטורה משכופה פוגמת דאמרה מתני' כתר וו המשנה אמאי לא קאמר דטורה נמי משכופה עד אחד שפנויה עמה וכן האחתות וא"כ קשה לה' אכד ופגמתי דקאמרה דהנאמנות אינו שטר מעד א' וכשלמא לרב יהודה אמ' רב דאח' דהשכופה אינה אלל לאפטרופא דהיינו השכופה שפנויה קודם ואתא האי מתני' וקאמר דעל ידי נאמנות פטורה מהאי שכופה אבל פוגמת ושכופה דעד א' והשנויות עמה אינה נפטרת כזה דנראה שזה הטעם מה שכתב ביה ראש פוגם שטרן דאינו מועיל נאמנותי' סתם עד שיפרש דפסיק ברכ דמכתבא שטויה דקאי האי דאמר כתב לה נדר ושכופה אין לי עלך אשכופה דמחויב במתני' דלשל מיכי לדרבי ה' אכד איכא למית מדלא קסט אמר רבנאמן אמר רבה בר אבנה לא דפטורה משכופה פוגמ' ולא קאמר כל הכי דמתני' משמע דדוק פוגמת היא דפטור אבל דעד א' והשאר לא אבל הוא לא קסט לא עד א' ועוד דקא' לנבי דיקיה הימנה לנבי עד א' לא הימנה ומאי דקסט כפ' שכופה דרמינו ואול' ופרעיה כפני ערים מעשה שהיה כך היה ורש"י נרא' קצת מלשוננו שמדייק מה שדקדקו נביה ההו דאח' לחכמה מהימנ' עלי כתב רש"י ההוא ליה דאמ' למלו' כפני ערי' כשפת הלוהה כנאמן אמה עלי משמע ראש היה כבטר אין כאן טבוע ולא היא דאם א"ל המלו' אשכופה לי שלא פרעתיך דריק לישכע לא דכתב רש"י דאחי' כמלוה ע"פ שייקוה כגון שהיו עדי' בשע' ההלוה שיהיה נאמן וכו' ונראה דכתב רש"י כשע' ההלוהה דכיון נמאי דכת' דהמה הביאו הטר רכשע הלוה שפני בכאמנו' בלא קנין אבל לאחר ההלוהה לא מהני לא א"כ קבניו ודו' ה' כל' ולרב ואבוי דאמרי תרין דנאמן המלו' אעפי' דכאי עדי' ואז' נ"ב

לו לא כמותן מש' שהיו לו וקרקע אינו נאמן בהלוה וזה נ"ע פ"ב :
 גו כתב הדשכא כתשוכה שכשאל על אחר שמכר קרקע לחכרו וכו' והלכך הכא כמו איכא למימר רבבי מעות כמו זריעי וכו' הגדה ויכול לומר פרעתי וכתב הטעם משום דהוי דמיא דההיא דמשכן פרעסא דלא כיתן לכתב וכו' שהטעם שלא ניתן לכתב הוא משום דכשמוכר על תנאי שכשפיהו משעת לוי שהיה חייב להחזיר קרקעו או כל העירות שאיכל' יהיו רבית ולא זה יוכל ללכתב ולא זה יכול ללכתב לומר לא ניתן לכתב והוה ליה כאלו אין כאן שטר כלל ויכול לומר פרעתי והמעות הרי הם כהלוהה גביה ואוכל העירות בשביל מעותיו ואעפי' שמכרתי השאה משמע שהקובה הוא שפשה זה התנאי וכמו שכתוב בלשון ההלכה והקובה עשה שטר הודאה דנראה דהלוקח עשה איתו וכמ' אינהו כסך אמרינן על מכת שתחזירנו לי כשיהיו לי מעות וכפי פירוש רש"י אומר דהיינו תנאי המוכר לכושיהו לך מעו' אחזירנו לך דהיינו טאמ' הלוקח מותר וזה אינו כלום דמוכר הדשכא כמו שכתב רש"י דאמר ליה מדעתו אם ארצה אחזירם ולא שמתבעי ברין הכונה שאינו מחויב כזה אלל כרצונו הענין תלוי דאודאי הוי מדר ולא הלוהה ועכשו כמחזיר ונמנה לו הוה ליה כאלו מחזיר ומוכרה לו מלשון התסיה משמע דמחויב הקובה להחזירה לו מכא התנאי וא"כ העירות הרי הן רבית להלוהה היא ולא מכירה ומשום הכי לא כיתן לכתב ונראה דמ' איכא למימר דאפי' כשאמר המוכר דכשיהיו לי מעות תחזירם לי וכ"כ רש"י שאמר ליה על מנת שכשיהיו לי מעות תחזירם לי אמאי אסור נמא דהוי מכירה על תנאי ועד שיביא לו המעות והיה מכירה וכשיביא לו המעות יקיים תנאו וחזיר לו שדהו וכמו שאמרין דמתנה על מנת להחזיר שמה מתנה וכמו שפירש בטור לקמן כה' מתנה ומחילה גם במכירה שמכר לו קרקעו על תנאי דלמון כך זכר תחזור לי שרי אמאי לא יהיה מכירה לא שפירא לא לי לומר דאי אמר הכי על מנת שתחזור לי שרי הכי נמי לא זה אמ' על מנת שכשיהיו לי מעות תחזיר לי או נראה כי לא מכירה היא אלל הלוהה ומ' אפילו לשי' זה איכא למימר דמל' תנאי הוא ואמאי לא יהיה יכול להתנות על זה ויהיה מכירה שיאכל פירותיו עד שיחזור לו המעות ומ' הוה ליה למימר לכשארצה לחזור וליקח תחזירה לי מ' צריך להוכי' לו לכשיהיו לי מעות תחזירם לי מכא הלוהה ליה כמו שהלכה לו על שדהו ומשכן לו השדה בשביל אותן המעות עד שיהיו לו מעות לפדותו הכי הוה אכך רבית ולא כיתן לכתב זה נראה ומ' אין כאן מקום ענין זה אלל לקמן במוכר על תנאי דהוי אשמתא וכיורה דעה הלכות רבית ומ' ולפינן מדברי התוס' כפ' איזהו טף' דמכר לו בית מדר לוי שדה ואמר לו לכושיהו לי מעות תחזירה לי דמשכתא בלא גבייתא לעולם ויכול לפרות בין הוא בין שימות הוא ככו' ויכול לפרות אבל כשאמר כשיהיו לי מעות תחזירה לי אם מת לא יחזיר לי יורשיו אכר' דהתוס' כתבו והאל' א"כ דר' יהודה דאמר נד אחד כרבית מותר ומשום הכי מוכר מקרי ולא הלוהה אבל לרבנן דנד אחד כרבית אכור לא מקרי או מוכר אלל הלוהה והבית או השדה כמשכתא היא ואפילו היורש יכול לפדותה ככל' ונע' גם כפסקי התוס' גם כפ' איזהו טף' דלא כתב איסור לא במשכתא כלל גביית' פ"ב :

סליקו הלכות הלואות שבח לאדון הגפלאות

ראש יוסף הלכות נאמנות סימן ע"א

דרכה: לומר יותר מהעדים ואף שלפי דאיכא למיח' דכח
 יהיה יפס דאם תפס לא משקיף מיניה מ' כ' מורה הענין
 כמו שכתבתי וכבר כתבתי בזה במקום אחר וכתב הטור ואם
 כתב תהא נאמן עלי מטעם מרכיבי הטור דענין דחת נאמן עלי
 היינו במלוה כשטר ואף על פי שטרע בלא שכועה מ' מ' חס
 יאמר הלזה איני רוצה לפרוע אלא אם תשבע משכיביני ליה
 ואחר כך כטרע ואם האמינו אזי כפרע בלא שכועה ואם אחר
 כלומר כתב כשטר כשני עדים או אפילו הביא הלום
 עדים מטל המלוה בלא שכועה אבל מרכיבי רש' כראש דהבא
 מיירי במלוה ע"פ דכתב וכוונתו שכתבנו לעיל ההוא לזה דאמר
 למלוה כשעת ההלוואה וכו' כראש דכל זה כע"פ מיירי ואם כן
 איכא למידק לרכיבי רש' דמיח' דהאי דאמר ליה למלוה את
 נאמן עלי כל זמן שתאמר שלא כטרעת היינו שיהיה נאמן
 יותר ממנו דלא לא היה הכאמנות הלזה שאמר פרעתי היה
 כשבע וכטור ועכשו האמינו למלוה כל אימת דיאמר שלא
 כטרע אבל כשכועתו חס היינו שהאמינו יותר ממנו שהוא לא
 יהיה נאמן כשכועתו אבל הוא יהיה נאמן אבל כשכועתו
 דמח' לן שהאמינו אפילו כשכועה שלא ישבע וחולי משום
 שהלשון כראמנות הדי מורה וכן כתב מגיד משה כפ"ט
 ממלוה ולזה דאם חשכישו מורה ראינו מאמינו כלל ודחוק הוא
 ומ' כראש דאפשר דהטור ייכור כנאמנות ע"פ כמו שכתבנו
 ויתבאר לקמן בע"ה:

ד וכתב הטור והכי מילי דאמר ליה כבי תרי אבל אחר
 ליה בתלת ופרע כפיר' וכו' ה' הג'ה' כראש דאיכא
 למידק דמאי דאמר בתלת היינו לומר שהאמינו בכ"ד לומר
 כמו שכתבתי לעיל דאם פרעו כפני כ"ד והוא האמינו כשני
 עדים שהוא נאמן אבל כשאמר בתלת אז האמינו בכ"ד ואפילו
 שיאמרו כ"ד שטרע כפניהם הוא נאמן איכא למיח' ולזו אורח
 ארעא להאמינו יותר מכ"ד ועוד דהאי דאמר בתלת ודאי כג'
 כפי ארעא רעלמא קאמר דהתם כהשוכר מוכח שצריך שיאמר
 לשון שמורה דכ"ד מיירי וצריך שיאמר כדשיימו תלתא אבל
 אי אחר כדאמריו בחית לדעות זה נראה לי אם כן כשאמר
 אור' לענין פדות קאמר וכחית ארעות ואם פרע כשני אחת
 יותר הוא נאמן ופטור ע"כ:

ה' עוד שם כתב הרמ"ה ה' דמאי נאמנות היינו בלא
 קנין רוקח כשעת ההלוואה וכו': ה' הג'ה' כראש
 דטעמו דלאחר ההלוואה כמה משתעבד שיהא נאמן המלוה
 יותר ממנו וכדאש דאפשר דאין זו מטעם שעבוד אלא מטעם
 כאזמנתוה שייך שעבוד בזה ונראה דאפשר דשעת ההלוואה
 ודאי דארעתא דהכי קבל המעות אבל דלאחר ההלוואה
 כיון דכבר האמינו המלוה ללוה אף על פי שאמר אחר
 כך שמאמינו יכול לחזור בו כיון שאין בו קנין ונראה לי לומר
 דהמכס שכתבנו לעיל כשאמר לן אל תפרעני אלא כפני עדים
 דהכל הוא ביד המלוה כיון שיודה הלזה כיון שאינו מורה
 לעולם אינו נאמן לומר פרעתי כיני לכיך וכמו שכתב
 הרב סמנר דעבד ליה לאיום מלוה הכא כמי שיהיה הכאמנות
 אפילו לאחר ההלוואה עכ"פ ועל הכאמנות כ"ש שהלזה אחר
 מעצמו את מהיומן לי כל אימת שתאמר שלא כטרעת זה
 נראה וכבר עת הר"מ כתב דהר"ב רכתב רכיבו ורוחם דכראש
 עיקר ואינו מה שראה לן כתבנו ונראה מרכיבי הרמ"ה עוד
 דזה כמלפס על פה מיירי דאי הכאמנות כשטר בשעת פתימת
 השטר

שפרע כפניה איכא למידק אם האמינו לגבי דיריה לגבי עדים
 לא האמינו רא"כ לא יהיה לעולם הפרעון אלא או על עדים או
 על שוכר ואין חיוני דמאי דאמר כמתני' דכתובות דהאמירה
 לאשתו דאיכא מאן דאמר רלא כטרה מטכועה רעד אחר לא
 מהיהא דאטטרופא ואפילו משנמת וכתבינן לעיל דמהתבר
 שפתייה דקאי לעיל מיניה ואפ' למאן דמשטר דקאי למתביטין
 דלא"כ איכא מאן דאמר דוקא פוגמת אבל לא על עד אחר
 דאי האמינו לגבי רידיה לגבי עד אחר לא האמינו ולא
 משום דהיא שכועה רעד א' חמורה משום דהיא דאורייתא
 דזה אינו חרף דמן התורה אף דאדם נשבע ונטול ועוד דכתוב'
 שבעוד קרקעות ואין נשבעין על כפרת שטבור קרקעות מן
 התורה וכמ"ש שם כפ הכותב בגמ' ורבא אחר ששתי תשובות
 אלנו ישנן על דמי כר חמא דא"כ דשכועה עד אחר דא"כ כמתני'
 היא מן התורה אלא הטעם הוא משו' דאם האמינו לגבי דיריה
 לגבי עד אחר לא האמינו ממ' איכא למי' לאכוי ורבא דאמר
 תרובו דהא האמינו ואפילו שוכאו עדים היינו משום מאי
 דא"כ בלשוננו כל אימת דאמרתי ליה פריענא דמשמע מלשוננו
 כל זמן דיאמר שלא כפרע בין דאיכא עדי' כן דאיכא עדים
 לעולם תהיה נאמן לומר שלא כטרעת אבל רב פפא הקשה
 ליה דלעולם לא הית' כונת הלזה בזה אלא כל זמן שהוא פרע
 ליה אומר שלא כעדים ולגבי דיריה הימניה אבל אם יביא
 עדים על הכרעון ע"ד ודאי לא האמינו אם לא שיאמר כפירוש
 כבי תריבין כרא"ל אבל לאכוי ורבא א"כ אחר ליה נאמן את ל'
 שלא כטרעת או אפילו הם מורים לגבי עד אינו נאמן
 ושאינו הכא דאמר כל אימת דמשמע ככל גמ' עד כאן:

ב' ה' הג'ה' כראש דאם יאמר הבא הלזה שטרעו כפני
 עדים והלכו להם למ' גר' שאינו נאמן דכשנ' התם שהתבאי
 היה שלא יפרע אלא בעדים דהתבאי מוטל על הלזה אז נאמן
 הלזה שקיים תבאו אבל כשא' שטרע מוטל על המלוה כמה
 שיאמר הוא אם יאמר הלזה שטרע לוי כפני עדי' והלכו למ'ה
 בין שהלזה האמין למלוה כל זמן שיאמר שלא כפרע צריך הוא
 לכבד היטב על פרעון שלו דהא האמינו עליו אבל התם לא
 האמינו כפירוש עליו אלא עליו הטל התבאי והוא אחר שקיימו
 וכבר כתבתי בזה לעיל בהלכות סלואות עיין שם דהרמ"ה
 פבים ליה ולזה ע"כ:

ג וכתב הטור ואם כתב תהא נאמן עלי כשני עדים אפילו
 הביא מאה עדים וכו' ה' הג'ה' ואם פרע כפני כ"ד ואמר
 כ"ד שפרע כפני פטור ראש האמינו עליו כפני יותר מ' מ'
 יותר מכ"ד לא האמינו אפ' רכשהאמינו כשני עדים יש לי
 לרין אם הביא זה עדים אמאי לא יהיה נאמן לפחות ל' ואוקי
 תרי כהדי תרי ואוקי ממוכא בחוקת מריה דהא בלשוננו לא
 האמינו יותר משני עדים אלא כשני עדים וכבר כתבתי בזה
 במקום אחר ונראה דכיון דאם האמינו סתם נאמן בלא
 שכועה א"כ כשהאמינו כשני עדים צריך להיות כזה כמי דכמו
 כשהאמינו סתם היינו שהאמינו ויתממה שאם לא האמינו אם
 היה מלוה על פה הוא היה נאמן כשכועה ואם היה מלוה
 כשטר הוא היה מחייבו שכועה אם יתבע ממנו שיטבע א"כ
 כן כמי כשהאמינו כשני עדים רוצה להאמינו יותר משני העדי'
 דאי לאו הכי ויחייבוו סתם וסג' ואז נאמן יותר דממנו ואם
 יביא עדים יהיה פטור וכן כמי אם יאמרו כשני עדים יהיה
 דרין כן אם כן מה כמי יפס כשהאמינו כשני עדים אלא ודאי

ראש יוסף הרבות נאמנות סימן עא קנא

השטר הוא זמן ההלוואה ואי אחר ההלוואה שחיתת על פה שטר
 שטר ונאמנות כלל קנין מ"מ חלומא מילתא דשטר ויותר
 מקנין ואפשר לרשת הרמה רהיה המלוה כשטר אבל לא היה
 כשטר נאמנות אם אחר כך רצה להחמינו צריך קנין ואם לא
 היה קנין אינו מועיל כיון רהיה ע"פ ויכול לחזור ונתחן לומר
 פרעתי כשבעתו א"ש ה"א מלוה על פה ואם הוא מלוה כשטר
 אינו נאמן המלוה לומר שלא נפרע אלא כשכועה כשיאמר
 הלוה שבעה זה נראה לי לרעת הרמה ומ"מ ככד דמיון מה
 שכתב הרמה ל"א משתעבד דהכ"א לא משום שעבוד נגעו כ"ה
 אלא משום נאמנות וכתבנו לרעת מפרשי מועיל הנאמנות
 אפי' לאחר ההלוואה כלל אקנין משום דעבר ליה ל"א מלוה ע"כ
 הרב ז"ל וכתב הר"א ש"כ הכותב בשם הר"א שד"ס דשיעור
 פתס לא מהני וכו' שפי שער אחר לא הימכה ה"ה הג"ה
 כר"ה מדבריו ומכל אופן השבועות ששנויות במשנה שטר
 דהיינו פגם ופער שלא ככתיב ובה"א ליפרע מכסוייתות
 וכבר כתבנו במשנה הקודמת דצ"ח סוף שאלונו לכו ורשי' וכן
 כתי' להראשית לרקוק כו' א"כ ע"ד א"ל שטר משה' הואי שפמ"א
 דאי לגבי רידים הימכה לגבי ע"ד א"ל הימכה אבל משארה
 הימכה ואע"פ דאי' כ"כ הכרח הוא זה לגבי רידים הימכה
 לגבי ע"ד לא הימכה דהא אפשר דכמו דלגבי דידים לא הימכה
 ה"כ לגבי ע"ד א"כ כתי' לא הימכה דהא ע"ד אחר הוא ומאי חולמיה
 מהידיה לע"ד א"ל ואלו רהו עכ"ש תרתי הוא וע"ד א"ל וכולי הואי
 לא האמינו ולדברי הר"א הנאמנות פתס מהי לע"ד א"ל ולכל
 אופן השבועות הנשיות כמתני' דפ' הכותב דמפטר כונס ופ' א'
 והשאר וכקט מס דכ נאמן פונמת דהוא הראשונה השמיה
 במתני' וה"ל שאר וכל ראשאר לומר דמה שמהי שטר פתס
 לא מהני א"ל ראש הוא מלוה כשטר צריך מלוה לישבע שלא
 כפרע אם יבקש הלוה ממנו שישבע וא"ש הוא מלוה ע"פ שהיה
 נאמן הלוה והאמינו מלוה כל זמן שא"ל שלא כפרע וכי' קדישין
 באמות שהאמינו על זה אמינו לנו' שהאמינו גם היבגם
 והשכועה דער אחר המשארה די לנו' שהיה נאמן כו' אבל על
 שאר מייב שכו' המשנה לא האמינו דמה לנו לומר שהלוה
 על הכל היה רעתו ואפשר לומר זה כד' :

צריך היינו לאחר ההלוואה דכשעת ההלוואה לא צריך קנין
 כשעת מתן מעות והיה מולקיס אפילו לאחר מתן מעות
 דהיינו לאחר ההלוואה אין צריך קנין וכמו שכתבתי לעיל וזה
 נראה יותר בכונת הרב מרלא הביא שחולק דכ אלפס על זה
 ומי שיראה לשון רבינו ירוחם במקומו יסתלק מכל זה עד כאן
 ט' עוד פ"ס בטור כתב כע"ה טען המלוה כשהלוותין התבתי
 ע"פ וכו' והלוה אומר הן אכל פרעתיך נאמן ה"ה הג"ה היה
 אפשר לומר דכונתו היא זו ומ"מ אכל פרעתיך בפ"י פ' גלוס
 והלכו להם למ"ה או מתו א"ף ע"ד דכר כתבתי דאם האמינו
 כפרעו דאינו יכול לומר פרעתיך כפני פ"י והלכו או מתו כו'
 שא"כ התם דנאמנות מפורש או על פי השטר או על פי עדים
 אבל הכ"א דע"ל פיה הלוה הוא דהוהוק הנאמנות דהא היה יכול
 לומר לו ל"א האמנתך גם השת"א ויכול לומר האמנתך כשני
 ערי' אכל פרעתיך כפני פ"י והלכו למ"ה ואע"פ ראש האמינו
 כשני עדים א"ף על פי ש"כ"א שכו' עדים שפרע ככמה אינו
 נאמן וצריך לפרוע לו פ"ס אחרת מכל מקום הבא נאמן
 אפילו שחמר שפרע והלכו וכו' כמינו דאי' כעו אחר לה"ס
 שלא האמנתך כלל אלא שפ"י וה' אין צריך לומר שפרע כפני
 עדים והלכו וכו' א"ל אפילו אחר אמת שהאמנתך כשני עדים
 כשדים אבל מ"מ פרעתיך כיני לכעך נאמן כמינו דאי' כפי
 היה אומר לא האמנתך כלל וזו נראה דהיא כונת כ"ה' כפי
 הלשון שהביא הרב משמו רהיו הכונה דלא מיקרי זה מינו
 כמקום עדים רהיה נראה רהיה זה כמינו כמקום עדים
 שכיון שזה מורה שהאמינו כשני עדים והמלוה נאמן יותר
 משני עדים לומר שלא נפרע אם כן כשיה אומר שפרעו בית
 לבין ע"גמו והמלוה אומר שלא כפרע הא כפי הנאמנות
 שמורה הלוה שהאמינו אם כן הוא מסקר וא"כ כן הוא ליה
 מינו כמקום עדים מכל מקום כמו שאמרינן לא מיקרי זה
 מינו כמקום עדים רכיון דע"ל פ"י הוא דאמר דהאמינו אמרינן
 הפה שא"סר הוא הפה שהתיר דאפי' כמינו כמינו דהאמינו וכן
 מ"מ כמינו רמה שאמר שפרעו שהוא נאמן מינו דאי' הוא
 נשי כו' אחר לא האמנתך מי' לא היה נאמן עכ"מ כמי' שאמר
 האמנתך ופרעתיך יהיה נאמן :

עוד פ"ס הרב וכתב עוד הר"א שם רהיכו דכתיב נאמנות
 אין משביעין אותו אפילו על ידי גלגול וכו' ה"ה הג"ה
 הס"דא דכרתי' והנאמנות רהא בעלמא משביעין על ידי
 גלגול אפילו שחא שטר חשכועה אפילו שהוא שטר מן הרין
 הנזור ונכ"ע על ידי גלגול משביעין ליה א"ף על פי ששטר
 התורה או שפטרסו חכמים וא"כ כשיהיה שטר מן השכועה
 על ידי נאמנות אמאי לא מחייבין ליה על ידי גלגול זה
 נראה לי עד כאן :

עוד פ"ס הרב כתב הרמה הא דמהי נאמנות וכו'
 וכתב המרשי' ה"ה הג"ה וכן כתבנו ג"כ לעיל ודקדקנו
 מ"לסנו זה הענין וכתב עוד ז"ל רכיונו ירוחם וכו' נראה לפי
 מה שכתב רב אלפס וכו' שצ"ח קנין ויש מולקי' כר"ה משפס
 דכרום אלן דמה שכתב שד"ק קנין אפילו כשהאמינו בשעת
 ההלוואה ועל זה קאמר רכיונו ירוחם דכ"א עיקר ויש מולקי'
 אפשר שחולקי' על הנאמנות שכתבת ההלוואה ר"א לא צריך
 קנין וכדעת הרמה ואפשר שהיה אומרים טובים דכ"ס נר
 לא כשעת ההלוואה ולא כאשר ההלוואה צריך קנין וא"כ יס' נ'
 מחלוקות דכרד ואפשר שמה שכתב רכיונו ירוחם דלכ"ח

ראש יוסף הלכות נאמנות סימן עא

כפניהם ואם יביאין עכשו יחזירו לו המזון מה לי פהלכו הא דעו שכפני אותן עדי פדע לו כלל דמילתא לא מנאתי תרובא למחלתא וולת שהוה אום ללוה מיכס לפרע כפנין שלא יהיה בו פקפוק אודשמה ואמר דהאמינא כשני עדים כשרי מעתה ועד עולם ראו אין יכול להניא המעות מהו לרבי מהבי עד עולם דאמר וכמו שהבי הרב ומ' כל זה אינו סוה לי ארך הוא והדדעין דפרעיה ומפסיד מעותי לזה אמרינן דהוה הוא דאפשר אכפשיה כיון שהאמינו ולא פרע כפני כ' או כמו הפנים שכתב הטור בסמיך זה והרב כתב לענין הלכה כהר"ן מוגאם וקשיא לי דאריך משביעין ליה גבר סמי העדים ואי משום שפסלן היינו לאותו פרעון מ' עלמא אמנ' שהוא כפול ואולי דעבדו חכמים דלעולם אות העדות לא יועיל לנגדו אבל מ' אינו נראה דהו' דאי פסלן שאר כפי אדם לא פסלן כמו שכתבנו לעיל ונרין עיין עד כאן:

יג עור סס כחור ורוק שהערי מעירי כפנינו פרע לו עד הורא מילת אחרימי היא. הגה"ה ול' דהוראה ופרעון הכל חדא מילת היא דהא אמ' ליה דהאמינו כפני עדי' כפרים כל אימי שיאמ' שלא נתפרע ומה לי שיכחו עדי' כפני' הא אמר שלא כפרע והאמינו יותר מערו' ומה לי שפיערו העדים שהודה כפני' הא הוא אמר שלא נפרעו האמינו יותר מעדים וכפי מה שיאמרו העדים הא אומרי' שפרע ועוד איך מאמינין יותר עדים של הלואה שלא ראו דהיינו הוראה יותר מעדים שראו פרישת הלואה ממש שכתן מיד ליד מזון של הלואה דהודא אפשר שהיה שקר דהודה לו דשם ספק עליו שיפרעם ומשום הכי הודה אפשר שלא יהיה אמת אותה הודאה אבל כשראו נתיבות המעות של אותה הלואה רודאי אמת ולא יועיל ואפשר דכיון דהרב קשה לטובך לא העמידו הרבך אף במקום שאמרו דהיינו כפרעון והדבר קשה דיותר כאמן הוא מהעדים החשירים האמ' וכמו שכתבנו דהדבר קשה לטובך לא העמידו הדבר אלא במקום שאמרו דהיינו כפרעון ממש אבל כהוראה לא אמרו אבל זה אינו כראה מלשון ראמר דהוראה מילתא אמרית היא לכך כראה למר דרעתו דכשה אמרו העדים לו כענינו הודית הוא אמר לא הורתי למר דרבי דבר מלבד שטרע ובהו ליה כאלו אמרו כפנינו הודית שקבלת ממנו מזון סך כך וכך ואינו מוכר שם פרעון והוה ליה כאלו על מזון אחר אלו מעירין :

יד וכתב עור הטור וכן כתב הרמב"ם הגה"ה כראה דאיכא למידק על דברו דרמב"ם רכתב דאם האמינו כשני עדים כשרים אפילו כאלו שני עדים ואמרו שכרע כפניהם דאינו כאמן ונרין לפרוע לו פעם אחרת וכמה לו אל תפרענו אלא כפני פלוג' וד' דמשמע דכל שאר העדים פסלן וזה הודה לברכיו וכתב הוא דאם הביא עדים אחרים שפרע כפניהם דנאמן ואמאי והא הוהיא זה כל העדים ואפשר דאם לא יפרע כפני אלו שלא יהיה הוא כאמן למר שפרע כפני אחרים אלא המלוה ויהי כאמן למר שלא כפרע ואם כן אם הביא אחרים שפרע כפניהם אמאי יהיה כאמן ופטור מה לי הוה' כל העדים מלבד אלו השבים מה לי הוהיא כל העדים ואולי משום דלא האמינו כפירוש מלמה עליו וכבר כתבתי בזה בסמיך כיון עיין עליו :

טו עור סס זה שהאמין למלוה כשני עדים מה תקנת וכו' אף יעיד על עצמו שלא כפי הלואה. הגה"ה וזה מלשון הרמב"ם

יא ע"ש כתב ס' כשער ב"א שי"א דכי כתיב בשאר נאמנות וכו' ואי פונס שטרות לא מהימנ' ה' הגה"ה ואי מה שפונס ואומר שכפרע הוה כתוב כפי שטו' או אחרי הדף לא מיקרו פונס שטרות ומוטל בלא שכועה מחמת הנאמנות והכי מפרש ס' בסמיך פ' ובכתבתי במקום אחר אבל מ' כראה דאיכא למידק על זה שסובר דאינו מועיל הנאמנות וכי משום זה אמו האמת יפסיד וכיון שזה האמינו כפנינו כש' כמקנתו ומאי ריעות' איכא כשטר משום שנתרע מקנתו הא דרך כל הלואה הנעשית כשטר מפני ש מקנת היום ומקנת למחר ועוד ריהא לאין זה כמה שאמר שפרע מקנתו ולא יותר ויובה בלא שכוע' מכה הנאמנות מינו דאי בעי אמר לא נתפרעתי כלום ולא יהיה זה מינו לאפטורי משכוחה כיון דאם נאמנ' וכפרע להרבה מהמפרעים שסוברי' ראמרינן מינו לאפטורי משכוע' וכתבתי בזה במקום אחר ולזה שכתבתי כראה ראין נרין להביא דאיות כלל לא ע'ד כאן:

יב עור סס כחור ואם פרעו כפני עדים ונרין לפרועו שנית הגה"ה משני תכחי הנאמנות שהקנה שהאמינו כפי תרי כראה לי לענין דין וס' דכיון דהלנה האמינו כשני עדי' שהקנה שהיה הוא נאמן יותר משני עדים עכשו אם פרעו כימי לבינו או כפני שני עדים דכונתו היא דאם יאמר סמל' שלא נתפרע שהוא מוטל לו מה שנתן לו והכי כמי הוה התנאי של נאמנות משיקר ריהא כאמן הוא יותר משני העדים ואם יאמר שיפרענו כימי לבין עצמו או כשני עדים והמלוה יכחיש זה שהמעות מתנה ואין לו סוס תביעה עלת לא משום עדים ולא סוס שכועה כעולם או כמו שכתבנו דהמעות מתנה או מחילה או רכנן הפגיעו הוי ממונא מיכיה והביחו ברשות המלוה כיון שהאמינו עליו בכל גונא והוהא היה יכול לפרועו כפני כ' או לקרוע השטר ואם ישנו או שכתב לו המלוה שוכר מר לא עשה כן ורואי דאדעתא דהכי פרעתי למלוה ששט יודע הרי טוב ואם לא יודה שיפרע לו פעם אחרת ולא יהיה תביעה עליו כלל או דכן ככונן שכתבנו זה כראה לי מ' מהט' אונק' ושמע דברו הרבנים הרב רבינו הא"י כתב דיחזור על פי אותן העדים ויחזור ויגבה המזון שנתן והכה עיניך רואות' מאי דהקשה ה"ן על זה ועור מאי הנאה איכא בהאי נאמנות שהאמינו עליו כשני עדים אין הנאה כלל ולמה יאמרוהו מכהו הנמלא ועור דכפי זה אין כאן נאמנות למלוה יותר משני עדים ריהא אלו שני העדים שפרע כפניה' נאמנין יותר ממנו שמוציאים המזון מידו מחמת ערותן אכרא דל' האוי איכא עדיפותא מדר' יוסף מ' מניא דקאמר דישכע הימת דאכ' דישכע הימת הכי שדרי פסל ליה לעדות ולשכוע' דאם הוא האמינו ופסלן לאלו לזה המלוה מ' כ' לא פסלן ליה וא"כ איך ישכע גבר שני עדים שפרע כפניהם וא"כ רואי שלא ישכע ויחזור דהיינו והדרא למה שכתב רבינו הא"י וכו' ואי שטעמא דרבינו הא"י טעמא רבא איכ' דכיון דיש שני עדים שיאמרו כפירוש שפרעו כפניהם איך כאמן המלוה גבר העדי איכרא דמחמת התנאי נרין לחזור ולפרע אבל כפי האמת הא חוינין דהעדים אמרי' אמת ואין יפסיד זה המזון אלא שלא היה להם להכחי' להזכיר האי מציאות דנאמנות כיון דלא יועיל למלוה לכלום דלסוף נרין לחזור המעות ואולי דיועיל הנאמנות רשמה הלכו העדי' שפרע כפניהם ולא הפסיד לתכשו לדין עד שהלכו או מתו וכו' וכל זה אינו סוה לידבון דאיכא עדים על הפרעון שפרע

ראי' יוסף הלכות נאמנות סימן עא

קנב

הדמכם ומרמזם שיעיד עליו וסכל כל חוב שיש לו על פלוגי נראה דמוכר הדורה בפני עדים מהמי וחס ועירוסי עדים שהורה כך בפניהם מעיל ואעפ"י דאפשר לרחות ולומר דמ' אנשי עיד על עגמו היינו כד' מא' לטנו הכי מורה ועוד דהל' אנו סיכרעלו בפני כד' וכראה גם כן מדברי הרמבם מדלא כתב האי תקנה או סיכרע לו בפני כד' נראה דלא ס' האי דכתב רבינו ישעיה דרעיה כד' מהכי אלא אכילו אס פרעו כד' והעידים האי כד' על זה לא מהכי דלכ' פסולי עליו ואינו כתבתי לעיל מפכרתי האי דרבי ישעיה ושישו כמי מעי שגור דכותבי לרעת גרולים וכן הרב רבינו שלמה כתב כן מדעת רבותיו ואפשר דהרמבם ז'ל כמי כתב כן ולא תיקן כזה דפשוט הוא ועוד כי ריכאל ליתטיב וליוול וכפתיחה לי שראיתי מי שכתב כן בדעת הרמבם ולא מכה אותם כמו שלא מכה גם כן שזכר דעל ידי שזכר מיד המלוה ליכא מאן דפליג דמהי ואפשר דלא קא חשיב ליה הרמבם כד' שלא יהיה זקוק לשמור שוכרו מן העבכרים ומשום הכי לא כתבו אלא שפני בית דין כמי צריך לשמור נמי כתב כד' מן העבכרים: וי' ע"ש וה"ל ישעיה כתב רש"י להודאה כמי פסולין דהגדה משום מ"ט דהודא מחמ' פרעון קא חמי וכיון שג' בכל פסולים וכבר כתבתי בהגדה ז"ב מניאות איך אפשר לומר דהודאה תברעין לאו מדא' מילתא היא עיין שם ומ"ש אלא א"כ בפני כד' וכתבו בו וכונראה דאעפ"י דאין כאן כתיבה מכד' עכ"ל כיון דיומרו בית דין דכפניהם פרע או הורה סני אלא שכתב וכתבו כד' שהיה ראייה כד' כד' שלא ישכח הדבר כנ"ל: וז' עוד שם ובהלכות חילוק ודאי או אמר ליה וכו' ואמר בפניו הורה שופר' דהגדה וכפיהם שכתבתי דקאמרי העדים שהורה סקכל מחמו כדממון כך וכך לא שייך זה שכתב הרמבם וכתב עוד אכל אמר לו אל תפרעני אלא בפני פלוגי ופלוגי וכו' דאורי קמיהו נראה מדקדוק לשון הרמבם דאית ליה כמי שמוכר הרף ז'ל רחם אמר אל תפרעני אלא בפני פלוגי ופלוגי וכו' ואמר שני עדים שגרע כפניהם כיון שאינן איתן שהתק' אינו האין אכל או אמרו איתן עדים שהוד כפניהם כאמריס ויה לא היה צריך לטור לכתוב דאיתו עולה כלל לפי סכרעיה כפי הכרת הרף עולה עמל מקום כראה לי דהי' לדקדק על דברי הרמבם דמה חילוק הוא זה דאם התם כאל תפרעני אלא בפני פלוגי ופלוגי אמרו כדל שאל העדים הם פסולים מכה התכאי ולפיכך אין לך אלא מה שהתנה כך ממי נראה שהיה כן כשהתנה המלוה עמו שהיה הוא נאמן יותר משני עדים שיאמרו שפרע חוב זה אחאי לא אמרינן דאין לך כן אלא מה שהתנה דהיינו שפרעון אכל או פסל לכ' לפרעון לגבי הודאה לא פסלן כיון דהרעיות בנופ' של מלוה שאמריס שהיא הורה כפניהם אין לו לשפול מוכריו שמועדים עליו שהיא הורה כפניהם ולא היה התכאי יגם הלה אלא שלא יהיה הלה נאמן לומר פרעתי ולא שום עדים שיכיר על הכרעון לומר שפרע אכל של הודאה לא התנה ואפשר ריעודו אלו שהורה לפניהם סקכל המעות מיד הלה ואף על פי שלא היה הלה שם כשעת ההלואה דמחצ' רכל המעות הוא על גוש של מלוה ולא שייך על זה הלה כלל ולפיכך יש להאמינן ואי משום הלשון שאמר כל אימת שאמר שלא פרע והכא כאל תפרעני אלא בפני פלוגי ופלוגי לא אמר הכי זה אינו כלום דכיון דאמר הכי אל תפרעני אלא בפני פלוגי ופלוגי ואם

יאמר שפרע בפני אחרים שלא יהיה נאמן לא הוא ולא עידי אלא שהמלוה יהיה נאמן רמה לי שפוסל הכל ומה לי שפוסל הכל חזן משנים יולו הא כיון דחזן מאלו הכל פסלן חזן הרין כמה שהאמינו זה נראה לי כדור ורוק שפיר כמה שכתבתי ותראה טעם ויה' לסקרת מי פסוקר ראיכא חילוק דב מפרטן שהעידו עליו לערו הודאה ויזין ומה שכתב ואל הרש"ש כתב 'דכדורי ד' כן מובאש קאי לעיל אנחלוקת רבינו האמי ור' כן מינאש כתב שהראש פוגר דכדורי הרב יוסף כן מינאש דאין מוסיאין המעות מיד המלוה אלא נשכע היכת וכפטר ולא ידעתילמה לא כתבו רבינו לעיל ואולי רסיים שקלא וטריא דריוא ואחר כך כתב סכרת הראש:

יח' עוד שם וכתב בהל' אכל מחילה וראי מילתא אחריתי היא' דהגדה דכשלא הודאה איכא למימר דשייך כפרעון משום דהשני עדים אומרים ומעידים שהורה בפניהם שפרע והוא אומר לא הודתי ולא כפרעתי עדין ולא כן שייך כפרעון אכל כשהעדים אומרים בפניו מהלכת ואין מוכרין פרעון כלל וה' ליתטיב לא מחלתי אין כאן שום דבר בענין מה שהאמינו כלל אכל נראה ראיכא למידק על זה דא"כ כן אחאי לא כתב הרמבם כתיקון הכלאמות זה אף על פי שלא כתב שוכר היינו כפי מה שכתבתי או שהוא דבר של מעשה אכל שיעשה שיאמר למה שכתבתי או שהוא דבר של מעשה אכל שיעשה ראשיתו כמחילה איכא למי' על מה שהאמינו הוא רכל כותנו שהיה הוא נאמן יותר מכל שום עדי' שבעול בענין זה ומה לי בענין הפרעון ומה לי בענין מחילה ואפשר דמוכר הרמבם דיותר נכנס ככלאמות ענין המחילה יותר מהודאה וכפי דברי הפר' התרומות גם כן הא אית ליה דאיכא למימר דגם מחילת נכנס ככלאמות כיון דכתב דמהדרקין עושים שיכר וראה ראיכא מאן דמוכר דאפילו מחילה איכא חזקת ולי אין זה ככרח דילמא אינו רובה זה שיאמר עליו שמחל לו כיון שפרע ונראה דאי לא אמר מהימנת לי כל אימת דאמרי לא ערינא אלא מהימנת לי כפי תרי או מהימנת לי כפי תרי כל אימת דאמרי אלתה חייב לי לית דין ולית דין דככל אופק שהיה זה דאיכא עדי הודאה או עדי מחילה בכל גוונ' חייב הוא לפרעו פעם שניה:

יט' עוד שם ואף על פי שיש לו שטר שייך כאלמות וכו' צריך לישבע דהגדה איתו צריך לישבע אלא בית דין אומרים לו זיל שלים דשטרך בידי מאי בעי אכל אי טוען הלנה פירעתי ואב הוא אומר שלא נפרע ישבע לי או משביעין ליה וקאמ' ע' הוא הנאמן דאעפ"י שיאמ' לו השכע לי פטור הוא מן השכועה כיון שהאמינו וכתב אפ"ל האמינו לא בכתם וכו' ואחאש לא פירש כהר"א שיהא פטור מן השכועה ולי קסיף דר"ה דאי לא מתאי הימניה ואין לומר דחאי אפ"ל האמינו בכתם ולא פירש השכועה היינו שחזור לענין כשהיה מלוה על פה רמין הדיוכלן האמינו הלה נאמן שכועתו והיה הימני רכש האמינו בתם שכועה מדרגה אחת שהיה המלוה נאמן כשכועתו וכמו שכתבתי לעיל ליה אמר אפילו שלא פירש דנאמן בלא שכועה זה אינו דמלשון שטר כמו הוא צריך כיון דאיכא הכי וכו' אלא שכתבתי לעיל בהנהגות שטר כמו הוא צריך כיון דאיכא הכי ועי' כמה קאי רכתב הסעם דאי לא הכי למאי הימניה וזה לא שייך אלא

ראש יוסף הלכות נאכנות סימן ע"א

אלא כשטר דאי אמלוה ע"כ מה הא שיק לומר דהאמנה לעבין הפרעון וכמו שכתבנו אכל יהיה נרדף לישבע ככל ולשון כהת הכי כמו מוכח וכו' ומכאן הרב דכרוי בסמוך וכתב ואיכא מאן דפליג אסכראו וכו' ובידל ליה דכל באחז סתם כשכונה קאמר ואזי תמיה על רכב דאם כן למאי אתא סתמי כיון דכלל תפאי כמו אינו מטל אלא כשכונה ונראה לי דכפל בכראו וכו' כדכירא ליה כמו שכתבתי רבמלוה ע"כ כשהאמינו סתם היינו לגבין פרעון טהא באחז הוא כשכונה ואזי כאלמות האמור בגמרא היא כמלוה ע"כ וכמו שכתבתי לרעת דפי לעיל בהגהות ואית ליה דלא נאזר באמנות אלא כמלוה של פה לעולם הבאמות סתם לא מושל לשכונה וא"כ כמו אם כשטר כמו כתבנו באמנות סתם אינו מועיל כלום דלא מהני באמנות אלא באחז לא באמר הא באמנות דפי שכונת הדרייכס אלא למלוה ע"כ וכו' כשכונה האלוה ע"כ כשהאמינו מועיל סינכ' האלו כשכונתו מה שהיה פאור הלוה כשכונתו ואם כן כמלוה על פה הבאמנות אינו מועיל לשכונה אף כשטר כמו אינו מועיל הבאמנות אעפי שלא היה נרדף אלא נרדף לישבע ומה שהכירא לו ראייה לכהת לו רמלוה ע"כ דכאלמות סתם מועיל לגבות אפילו כלל שכונה איכה ראייה דסמך אכל מקום דאמר דכאלוה היינו כשכונה ואיכא יודע מאי האי דקאמר אחר כך ויש מקום עיקר כמלוה שאמר לו כן אם באחז כלא שכונה דהא סיים דכרוי קודם וכו' וכלה שיעתין דפרק שכונת הדרייכס ולא מצריכי לראשיתכוני וכן סיים אחר כך אכל מכל מקום האגויות מוכיחות דמטל כלא שכונה וא"כ מה עיון נרדף הכא אלא דנראה כמו שכתבתי דכיון דרבמלוה ע"כ הלוה באחז לומר פרעתי וכו' שכונתו איכ' לחומר דכשהאמינו לא האמינו אלא על דהמיהא המלוה באחז לומר לא נתפרעתי אכל כשכונתו כיון דהבאמנות הוא בתם אכל כשטר שאינו באחז הוא לומר פרעתי אלא המלוה באחז לומר שלא נפרע אכל מכל מקום נרדף שכונה או יהיה באחז לומר שלא נפרע ואפילו כלא שכונה וכמו שכתבתי וזה אליכא דפי ליה קאמר דים מקו עיון כמלוה ע"כ שאמר לו כן היינו מאז האי דכתבנו ואם לא יהיה באחז אלא כשכונה אפשר שהסוגיא מיירי כשטר ומשום הכי לא הוכיח שכונה או אפשר דרבמלוה על פה מיירי וכאחז דקאמר היינו כשכונה להטי כתב מעיקרא דהסוגיא דכל הכשכונים מוכחא רבמלוה על פה מיירי ולא אשתכונתו מצריכי ליה ומשום דאיכא עיון חי אמרינן דלאו היינו אלא כשכונה כתב כהת הכי דהאגויות מוכיחו דמטל כלא שכונה זה נראה לי ככונת ככרי בעל התרומות כמו שהביאין הרב ועיון:

בא עור סס ואין שיטור הועיל אלא לעמך שלא ככרע או א"כ שטר שותפות הוא וכו' והגהרה כל זה כשלא כירש אכל אם פירש שחאמינו גם על זה כמו הפנאן שיכתוב ה"א"ש אחר כך יהיה באחז גם ליה וכתב כשכונה ששאלת וכו' והאמין שמוען לראובן ועל יורשי מה הוא הבאמנו וכת' בו שאם יארע וכו' כלומר הבאמנו הוא שמוען המתעבאם אם יטעון בעמק שהפסד ביה דאו נרדף שמוען לישבע שכונת השותפין איך הוא אמת שפסד ואעפי שראובן לא טען עליי ככריא שגזל משלו או עיכב משלו אלא טען שמה לא הפסדת נרדף שמוען המתעבאם לישבע וכמו דתנן כשכונתו אלו הכשכעין על טענת שמה אחר מבייחו השותפין וא"כ נרדף שמוען המתעבאם לישבע והבאמנות הוא זה שאם יארע מקדש שאין שמוען

אלא כשטר דאי אמלוה ע"כ מה הא שיק לומר דהאמנה לעבין הפרעון וכמו שכתבנו אכל יהיה נרדף לישבע ככל ולשון כהת הכי כמו מוכח וכו' ומכאן הרב דכרוי בסמוך וכתב ואיכא מאן דפליג אסכראו וכו' ובידל ליה דכל באחז סתם כשכונה קאמר ואזי תמיה על רכב דאם כן למאי אתא סתמי כיון דכלל תפאי כמו אינו מטל אלא כשכונה ונראה לי דכפל בכראו וכו' כדכירא ליה כמו שכתבתי רבמלוה ע"כ כשהאמינו סתם היינו לגבין פרעון טהא באחז הוא כשכונה ואזי כאלמות האמור בגמרא היא כמלוה ע"כ וכמו שכתבתי לרעת דפי לעיל בהגהות ואית ליה דלא נאזר באמנות אלא כמלוה של פה לעולם הבאמות סתם לא מושל לשכונה וא"כ כמו אם כשטר כמו כתבנו באמנות סתם אינו מועיל כלום דלא מהני באמנות אלא באחז לא באמר הא באמנות דפי שכונת הדרייכס אלא למלוה ע"כ וכו' כשכונה האלוה ע"כ כשהאמינו מועיל סינכ' האלו כשכונתו מה שהיה פאור הלוה כשכונתו ואם כן כמלוה על פה הבאמנות אינו מועיל לשכונה אף כשטר כמו אינו מועיל הבאמנות אעפי שלא היה נרדף אלא נרדף לישבע ומה שהכירא לו ראייה לכהת לו רמלוה ע"כ דכאלמות סתם מועיל לגבות אפילו כלל שכונה איכה ראייה דסמך אכל מקום דאמר דכאלוה היינו כשכונה ואיכא יודע מאי האי דקאמר אחר כך ויש מקום עיקר כמלוה שאמר לו כן אם באחז כלא שכונה דהא סיים דכרוי קודם וכו' וכלה שיעתין דפרק שכונת הדרייכס ולא מצריכי לראשיתכוני וכן סיים אחר כך אכל מכל מקום האגויות מוכיחות דמטל כלא שכונה וא"כ מה עיון נרדף הכא אלא דנראה כמו שכתבתי דכיון דרבמלוה ע"כ הלוה באחז לומר פרעתי וכו' שכונתו איכ' לחומר דכשהאמינו לא האמינו אלא על דהמיהא המלוה באחז לומר לא נתפרעתי אכל כשכונתו כיון דהבאמנות הוא בתם אכל כשטר שאינו באחז הוא לומר פרעתי אלא המלוה באחז לומר שלא נפרע אכל מכל מקום נרדף שכונה או יהיה באחז לומר שלא נפרע ואפילו כלא שכונה וכמו שכתבתי וזה אליכא דפי ליה קאמר דים מקו עיון כמלוה ע"כ שאמר לו כן היינו מאז האי דכתבנו ואם לא יהיה באחז אלא כשכונה אפשר שהסוגיא מיירי כשטר ומשום הכי לא הוכיח שכונה או אפשר דרבמלוה על פה מיירי וכאחז דקאמר היינו כשכונה להטי כתב מעיקרא דהסוגיא דכל הכשכונים מוכחא רבמלוה על פה מיירי ולא אשתכונתו מצריכי ליה ומשום דאיכא עיון חי אמרינן דלאו היינו אלא כשכונה כתב כהת הכי דהאגויות מוכיחו דמטל כלא שכונה זה נראה לי ככונת ככרי בעל התרומות כמו שהביאין הרב ועיון:

בא עור סס ואין שיטור הועיל אלא לעמך שלא ככרע או א"כ שטר שותפות הוא וכו' והגהרה כל זה כשלא כירש אכל אם פירש שחאמינו גם על זה כמו הפנאן שיכתוב ה"א"ש אחר כך יהיה באחז גם ליה וכתב כשכונה ששאלת וכו' והאמין שמוען לראובן ועל יורשי מה הוא הבאמנו וכת' בו שאם יארע וכו' כלומר הבאמנו הוא שמוען המתעבאם אם יטעון בעמק שהפסד ביה דאו נרדף שמוען לישבע שכונת השותפין איך הוא אמת שפסד ואעפי שראובן לא טען עליי ככריא שגזל משלו או עיכב משלו אלא טען שמה לא הפסדת נרדף שמוען המתעבאם לישבע וכמו דתנן כשכונתו אלו הכשכעין על טענת שמה אחר מבייחו השותפין וא"כ נרדף שמוען המתעבאם לישבע והבאמנות הוא זה שאם יארע מקדש שאין שמוען

ראש יוסף הלכות נאמנות סימן ע"א

קנב

בב וכתבוכי מהרים לא יומא כל מאן דגוליה אלא וכו' **הגדה** כראה דאיכא למידק מאי שכתב הכי ומהאי שכתב הכי ואי משום מאי דכתב הרב דקאי הלכותא לגולה לא דענא כזה חילוק כלל דהיכא דאמר מאן דגוליה ולא מהיר הכי וכו' ליהוה הויא הלכותא למאדאיתיה ליה הגולה ולא הרד ליה וכן נמי כי אמר כל מאדאיתיה לגולה כיריה ולא הרד ליה משמע נמי שמי שגולו ולא השיב הגולה הכי וכו' ליהו לכו כראה ל' דזה עבש לא בא ללשות אלא למי שיש לו עכשו גולתו כידו ולפיכך לייסוק הכי כל מאד דאית ליה גולתו כידו ונאי אמר כל מאן דגוליה ככנס כזה אפילו כל מי שגולו מעורר עד היום הזה וכבר אין הגולה כידו ולא יש לו תביעה עליו ונמצא שמקללו בלא רעמו ודעתו זה כראה לירדאן לקבל מה שאין לכתבו עליו ואפשר שכבר נמחל האי תביעה כלל דאיתא אין לקבל אלא מה שהוא רוצה לקבל ולא מי שאינו רוצה וכן אפשר לומר דהכונה היא לומר לא יומא כל מאן דגוליה דכראה דרצה לקבל הכי כסתמא שמה איכא מאן דגוליה אף על פי שהוא אינו יודע אי גולו אי לאו אכל דפאזיס אף על פי שהוא אינו יודע אי גולו אי לאו אכל דתוכע לאלם ידוע ואומר שגול שלו תחת ידו ועל זה אתי טעיר לישאל ומסתא דהיה כתיבה כדברי הסוד דהו' ויודעין כלומר כיון דאין אנו דגילין לתת רשות לכל מי שכתב ויאמר כתבו לי פתקא ותנו לי רשות להחרים דהיינו שגולו ליה ואינו יודע מי אין אנו נותנין לו וכו' אכל כתיבתי יקבל למי שגול ליה וכו' אכל אם יש לו דין באדם או באנשים ידועים שגולו ממנו אז יוכל לבא לכד' שיתנו לו פיתקא הלכותא אם יש גולה תחת ידו זה כראה ליווה ככל אדם שהיה ליה לרע למי נתן מחמתו או חפצו אכל יתומיר או אפוסרופא דאית לפו חשש שיש כיד שום אחד מכבי העיר ממון מורישן ואינן יודעין אכל מי דזה לא היה ליה לידע אז כותבין פתקא דלכותא ומקללין על כל מי שיש בידו ואינו מגיד אכל אדם עצמו או יש לו דין באיש או באנשים וכן דרין ואי איכא עליהם חשדא או על איש או אנשים כותבין פתקא דלכותא אכל בגולו ואינו יודע ואינו חושש למי אין כותבים לו פתקא דלכותא אלא יקללין דכיתו כל מי שגולין זה כראה ליה ודברי הרב קשה לי מה לי אדם יודע מה לי אנשים ידועים והטור כתב ככיתו והוא כתב ככית דין והוא כתב כה שתי חלוקות והם שלשה דין דאיש או אנשים ידועים יבא דרין חשדא דאיש או דאנשים ידועים שמקללין אותן או ככד' או ככה' והיינו שפתקא דלכותא חלוקה שלישית שגולו ואינו יודע ואינו חושד לשום אדם בעלם כלל או אין נותנים לו פיתקא דלכותא כיון דעל פיו הוא חשדא ו יקללין ככיתו אכל אי חויינן לשים אדם שגנבו ואינו ידוע מי היה או מי היו הנכסים או ודאי דבית דין פותכים לו פיתקא דלכותא כיון שידוע הענין שגנבו והחמו ואינו ידוע מי הוא או ממקללין אפילו בכית הכנסת:

כד וכתב עוד ואם אחד רצה לנאת אנתו **הגדה** כראה נראה לא רצה להתעב אף מונעים אנתו **הגדה** כראה ליריש לעכבו משום דזה שרונה לנאת כראה לו דאין החרם חל עליו ומשום הכי יש לעכבו ואולי דמפרשים ל' דעכ' שהוא יוכא דהחרם חל עליו ושאר הלשון כראה סבך הוא ואש' שיצא כעשת הטלת החרם חל עליו שכל חרם שכותב דין

שזעון המתעסק יהי יכול לישבע בו או האמין שמעון לראובן דכיון דאיכא עיכוב כשכותב שזעון שאינו יכול לישבע דהיינו שהוא שמה בעינו ואינו יודע כדאי או באמין ראובן כשנו עדי' כשרים לומר שלא אירע שום הפסד באותו העסק אף על פי שאם לא היה מה שהאמינו היה צריך לראובן לישבע שכונת השותפין כיון שהמעון לא היה יכול לישבע ואין צריך לראובן לישבע אלא על פי דבורו שקל הוא נאמן דלא היה הפסד וכתב הראש דעל שכונה זו המוטלת עליו הוא שהאמינו אכל על דבר אחר כמו לומר שאותן המעות שקובעין הן ממעות אלו דבר זה אינו מן העסק כד' שאלמר שהאמינו גם על זה והו' שכתב הטור לשלל אכל על דבר אחר דרונה' לומר שאינו מן הענין אכל מכל מקום אם פירשו רגם על אותו ענין האמינו ודאי דכאין דכל תנאי שכתמונן תבאו קיים אעפי' שזה לא סייך כעסק מכל מקום מענין העסק הוא ונראה דהענין פשוט ואינו צריך לכתבו דמה ענין זה לענין נאמנו שהאמינו אכל מה שהאמינו הוא על מה שהיה צריך שמעון לישבע אם היה יכול אכל על טעיה זו לו דלו המעות הן ממעות שלו דעל זה אין ראובן יכול להשיבע את שמעון דכיון דאינו מעסק השותפות אין כאן שכונה על טענת שמה ואכ' פטור משכונה והיה יכול לומר אה היה מי אין אלו מעות ממנו וכ' ואם היה טוען ראובן טענת כרי שהן מהמעות שלו מכל מקום ישבע שמעון דאין זה מעסק השותפות ולא האמינו אלא בענין אותה שכונה דשותפין אכל מטענה זו לא האמינו אלא שמעון היה נשבע אם היה חיועכו היו רשעים פטורים ככ"ל:

כב עוד שסוכן אין הנאמנות מועיל אלא לאחרים וכו' אפילו אם פרשו כדברי **הגדה** הטעם משום שלא האמינו לגולו וכמו שכתבנו כדברי ואינו כתבתי לעיל דאפשר דמאי דהיינו למכתב בלא שום שכונה קלה וחמורה דאית נמי לומר דאפילו חרם אין להטיל עליו מכה יתורי לשון ובא שתרצה ואי משום דלא האמין אותו לגולו לא אינו דהרבה כבי אדם יש שאין רוצין לישבע ולא ליקח על שום חרם כלל ולפעמים מפסידין מחמתו ואיך רוצים לקבל עליהם לא שכונה ולא חרם וכיון דמפרט עליו שהאמינו עליו כפירוש אשילו מחרם אשאי אינו מועיל אזי כמו שכתבתי היכא דאיכא שכונה קלה וחמורה ודכרי דהשכח דכתב הרב לא מוכח דאם פירש או כמו שכתבנו דאינו מועיל דלא כתב אלא סתם שטר שיש בו נאמנות אם רצה להחרי אכל אם יפרש מנא לן דסוכר דהשכח דלא יועיל אכל כדברי רבינו האמי משרש בן פפרוש דכתב תנאה דחרם וכו' לא מהיכא ביה נאמנות דמשמע דאפילו תנאי שהתכו על חרם דאמין ליה לא יועיל ונותנין עליו חרם וכתב ואין חכדו יכול לעכב עליו ולומר הוציאני מהחרם ומאי ניכסו אל' הדברים והלא כל החרם אינו אלא כשכילו לכו כראה דהטלת חרם סתם היינו שאמר כלשון זה לכל מי שיש לו מחמתו עלו כידו ואפשר דככה' והוא לשון כולל דהרבה כבי אדם לכו אחר ליה הוציאני כי כבר פטרתי מזה על זה כתב שלא האמינו לגולו ואי לא גולו אין עליו חרם וכי תימא כשכותב נמי בימא הכי דלא יהיה ההאמנות על השכונה דלא האמינו לגולו ואי אינו גולו אין כאן חוב שכונה דקרא קאמר ונשבעת חי' באמת ונשבעת וכדקרא ואולי דחומר שכונה הוא אפילו להשיבעו על האמת מה שאין כן בחרם וכבר כתבתי בזה מאי דנראה ל'.

ראש יוסף הלכות נאמנות סימן עא

גזורים וכו' אין צריך לשמח בעל דין אמן ואף אם היה כמגולות
ועתה חל עלינו עד כאן :

בה' עוד שם שלא לאף הראשון ששלת פטר שיש בו נאמנות
הגדרה' נאמנות פתח שלא האמינו יותר משני עדי' והלוה
מוציא כתב ידו של מלוה שקנתו פרוע הוא דכתב הטור
שהגויא שקנתו פרוע מירי שאינו כתוב אותו על זכרון
פרעון של אותו פטר דל"כ שהיה מוכר ככתב דעל מלות
אותו פטר קבל כך וכך כזה לית דין ולית דין לאפילו שיש
בפטר נאמנות כשני עדים כשרים דכתב מכטל את הפטר
דמינו שוכר וכמו שכתב לעיל הטור משם בעל התרומות
דמוכר מהני ל"כ שלא שהכתב שמוציא לא הוזכר סם אותו
הפירעון ממי היה לא שכתוב סם סך כך קבל כיום פלוני וכך
כך קבל כיום פלוני ועכשו הלוה או היתומים כמו שהוא ענין
השאלה אמרו' דזה הפרעון הים על פטר זה ולא נשאר חייב
מהן לא השאר שהמאס והמלוה אומר מכח הנאמנות שיש לו
בפטר שזה הכתב יד אינו מפרעון פטר זה אלא מעבד אחר
והפטר עדין בחוקתו שאינו כפרע ממוכר כלו' והוא נאמן מחמת
נאמנותו לומר שלא כתפטר עדין לזה השיב דאין שומעין לו
לומר דהיה כתב ידו המקויים סטראי נזכרו דהא חס אותו
פרעון היה בעדי' אפס' שלא היו יודעים חס מחמת הפטר זה
היה חס לאו לא היה נאמן לומר פטרתי מכהו וכהיה דר' אבימי
כיון דליכא מינו דלהרס וד"כ אותו הכת שמונה המלוה שקבל
כך וכך הוה ליה כמאה עדי' וד"כ אינו יכול לומר סטראי נינהו
והיינו שכתב הטור והודלת בעל רין כמאה עדי' דמי דהיינו
הכתב דכשאין בפטר נאמנות לא סתמיאנו מועיל לא כנגד
הלוה שלא יהיה יכול לומר שפרע ויהיה חייב המלוה לשיבע
אבל כנגד עדי' אינו נאמן והודלתו של הכתב כמאה עדים
דמי אלא ח"כ שפרעו שהאמינו כשני עדי' כשרים שאו אפילו
איכא עדי' שפרעו אינו נאמן וגם אי יש כתב ידו שקבל כך כך
וכן ואינו מוכר על הפטר וכמו שכתבנו או המלוה נאמן לומר
שלא פטרע און הפטר כלום ואותו הכתב מעסק אחר הוא
דכתב אין לוכח יותר מעדים דאפס' דכתבנו דהודלת פיו
כמאה עדים דמיא און לו כח יותר ואם יבאו עדים ויעידו
שפרע ודאי שאינן נאמני דהא האמינו יותר מעדי' וד"כ הכתב
יד רהו כעדי' כמי אינו מועיל על אותו הפטר ויכול לומר סטראי
נינהו דמי צריך לומר טענה על כתב ידו מה שאין כן אם בלו
עדי' שכול לומר שלא קבל כלום דהאמינו יותר מהם וזלת חס
הכתב ידו כתוב הפרעון על אותו פטר פגמו דלא אינו נאמן
בשום ענין המלוה כיון דכתב ידו ממישור דהיינו שוכר וכמו
שכתבנו ונראה דהדברים מכוונים היטב :

בו' הרכ כתב הראשון כחשוד כלל ק"ה סי' ח' אם יש נאמנות
בפטר וכו' אין מועיל הנאמנות' הגדרה' היינו דוקא שמי
שיש הפטר בידו ואינו יודע מה טיבו ובלאוה אונקא לירו' אבל
אם אומר שהמלוה הפקידו בידו כראה ליד דאין כאן ריעותא
כלל והנאמנו יחשב ככל דין נאמנות דהא הוא צריך להחזירו
למלוה ולית דין ולית דין רלא דאין כהאי גוונא :

בו' פט' כטור שלא לאף הראשון ראינו נתחזק לנו פטר על
שמעין וכו' הגדרה' רכרי השאלה והתשובה מפורשי' וזלת
דאיכא קנת דיוק כיון דיש עדי' חתמו וכדאי דחוקיימין ממי
דריש וחקיר שייך בזה העדי' מעידי' כפי שפרע ומה למ' אם
הוא כתב ומנו לא הוזכר וזמן כיון דאיכא עדי' על הפרעון וזלת

יש להגיה אצל ח"מ פי' כד מוחזק מכלל לאותו דל' מכלל נאמנות
ואצל חס לעקל חס לעקל נקלות דל' ואין לפסול עדים וכו' :
בה' עוד שם הכתב כהת' שיש מוכרין לכתוב כשטרות
שהיו נאמן כשני עדי' כשרי' וכו' דהנה ליה תרי ומירי' הגדרה'
דכדוה ככר הקסיתו לשל' בפגנות וישכתבי' אבל להיות
לנזקתם ככרזה זה נראה דאינו עול' כלל דהיה דלתו תרי
שדרי ומכהדי דפרע כפרי' ודאי דמחוקינן להו כעדי' כשרים
דאי לא אין להאמינן כמה שאומ' שפרע כפריה וא"כ כשהאמינן
זה למלוה כשני עדי' ולא כתב כשרים כאלוה עדי' האמינו דאח'
עדי' שאינן כשרים הא לא שיהם כפנינו כשרים הם ויש להאמינן
שפרע אלא ודאי מלל חשכין או לא לומר דאוקי' תרי כהדי'
תרי ח"כ דודאי דכמו לו שהם מעידי' שפרע הוא שהאמינן וכמו
שלו כשרים דכיון דלא כמנא' שום פסול בהם כלל ודאי דכשרים
הם ח"כ מאי עשה מאי דאמר כשרים או לא אמ' דודאי כוכתי
כמה שהאמינו כשני עדי' דכשרים הם ומנא' לן לומר דהאמינן
יותר מכת עדי' דעלמא ודאי דככתב עדי' שהם כשרי' האמינו
אבל האמת כמו שכתבתי לשל' דאיכרא ככתב עדי' דעלמא
האמינו שהם כשרים אבל הכונה דנאמנו היא יותר משני עדי'
דכונה דייבנה המלוה מוכר אפס' שיבא עדי' שפרע כפנייהם
דאי לאוקי' ממוכר בחוקת מירי' מה תועלת הוא אבל המלוה
הנאמנת בלא נאמנות דעדים אלא נאמנות סתם הם פטור
המלוה משכונסה וא"כ נאמנות כשני עדים מה תועלת היא לכדי
המלוה דאי לא יבוא הלוה עדי' שפרע כפניה' שיבנה המלוה
כלל שכונסה הא כלל נאמנות עדי' כמו אית ליה ריעבה בלא
שכונסה קלה וחמורה ואי דמירי' דיועי' הנאמנות כשני עדים
אם וכיבא הלוה עדי' שפרע מיד היה נאמן ולא יהיה פרוע פעם
אחר עכשו שהאמינו כשני עדי' מה תועלת לו לא היה ליה אינו
פרע לו דאמרי' אוקי' תרי כהדי' תרי ואוקי' ממוכ' כחוק מריה
ואינו פרוע ודוחק לומר לכשאם תפס לא מפיקין מיניה דזה
דוחק לומר דלזה תיקנו וכתבו הנאמנות כיון דאינו מועיל לו
לגבות כפי הדין אלא ודאי מכח זה שכתבו ודאי דאיכא
לתימר דכשהאמינו כשני עדי' רוצה למ' שהאמינו יותר משני
עדים והא ראייה דרכה ודכא דאית להו לתרויהו דאפ' כשלא
האמינו כשני עדי' לא האמינו סתם אם הביא הלוה עדי' שפרע
אינו נאמן דמשמע להו דהאמינו אפ' יותר מעדי' וגם לא שייך
לכתוב ולא לומר כשרי' ועיין כמה שכתבתי לעיל בהנהגת אפס'
שהארכתי כאן ומה שיבא הדין לפי דעתנו לומר דאם תפס
המלוה לא מפיקין מיניה וכמו שכתב בהת' נראה דדוחק הוא
גדול כמו שכתבנו דאין לתקן ולכתוב לדר' שאינו צריך הישר
ומה שכתב בהת' ואין כנו כח להפריש כיון עדי' כשרים לעדים
סתה נרא' דיה אינו קנסי' דגם הדי' אכרה הכי סביר ליה אבל
היא לומר דאי איכא הכא פני ברות של עדי' חולקות וכו' על זו
שאח' אומרת פרוע ואמת אומר' שלא שפרע דאמרינן אוקי' תרי
כהדי' תרי היינו משום שאין לנו יודעים מי מאלו אמר האמת
וכדאי' דהרא' מהן שקר מדבר ליה אמ' דצריך לומר כשני עדי'
כשרי' כלום שאם יבא לענין זה שיהי' זה נאמן ומהם הכשרי'
זה ל' לדעתו משו' דלא יודעין מי הם הכשרי' ומהם השקרבי'
יהיה זה כמו הכת' שהיא כשרה ח"כ כשיבא הלוה עדי' המל'

יהיה יותר כשר משני אלו העדים ודוק :
בט' עוד שם ששלת שטר שיש בו נאמנות וכתב בפטר שחייב
עצמו כהכונה ושומר ונשון הלוה וכו' ומועיל הנאמנות וכו'
הגדה

ראש יוסף הלכות נאמנות סימן עא

קנר

הגהרה אפשר לומר ולחלק דאם חשב ההוצאות הם קודם
הכאמנות של עטר או הכאמנות קאי גם ההוצאות אבל אם
חשוב ההוצאות הן אחר הנאמנות אפשר דהוצאות לא
האמינו ונראה דדברי סברא הן:

ל עוד ק"ס תשובה לר' קלונימוס עטר שיטתו נאמנות וכו'
ולא שקיל מיניה אלא כשכופה. ה"גהרה כראש דדוקא
שהחוק כפרן אחר שהאמינו משום זה אבד הכאמנות אבל
אי כשהאמינו לזה לזלזה כבד החוק כפרן ועב' האמינו וראי
דאדעתא דהכי האמינו ונכח כלל שכופה ואי אחר הלזה שלא
היה יודע שהחוק כפרן ומשום הכי האמינו כדאף אם המלוה
טוען כדרי ללוה שידע כל זמן והלוה מכחישו כזה נראה
דאפטר כהאמנותו וכחוקתו כיון דכבד ה"הכפרן אבל אם הלזה
אמר שלא ידע אם היה כפרן והמלוה אינו מכחישו כדראי
אלא אומר רילתא ידעת או מאתמא ידעת או הלזה כאמין
ולא יטול המלוה אלא כשכופה זה נראה ל"י ועוד איכא
ללמוד מהאי תשובת רבינו קלונימוס דאם היה המלוה על
פה והאמינו למלוה אשילו כשבי עדים כשרים ואחר כך כמנא
כפרן כבטל האמנות ואם יאמר הלזה שפרע אפילו כינו
לכין עכ"ל: שהלזה כאמין לומר פרעתי כשכופתו כמו שהיה
הדיון אם לא האמינו זה נראה לי שהוא פשוט כפי סברתו וכן
הסבכתי אכי לעיל על זה וכוונתי לרעת גרונ' :

לא הדב תשובה לרבינו קלונימוס תשובה זו כתבה רבינו
ידרוח וכו' והיה טעמא למילתיה דאמרין כל ישראל בחוקת
כשרים הם ה"גהרה כ"ל ראיין וכו' טענה ראש בן רמחם
חוקה נפשו כה"ל אפילו בלא נאמנות הוה לן לחיוב לתר
חוקה ולהאמינו בלא שכופה אפילו בלא כאמנות של לזה אלא
דאיכא לחיוב על זה דכיון דהלזה אומר שפרע א"כ כולן
כחוקת כשרים הם ואמאי יש להכתיב זה בחוקת כשר וזה לא
דאיכא נר' דאיכא לחיוב דמאי דכתבין דהחוק כפרן כדכר
אחר בלא יהיה ראיין ומאפטר הכאמנות היינו דכשהאמינו הלזה
לא היה כמו שהוא עבשו שאם היה המלוה כשעת ההוצאה או
היה יודע הלזה כמו שפרע וראי שלא היה מאמינו להפטר
מעמותו ואולי הלזה גויין נמי ר' קלונימוס והכי מוכח מצי קנת
לשמו וכו' ולזה כי הימניה הכי הימניה זה נראה ל"י:

וב"ב הדב גם כתבועה אשכנבית מצאתי והכי ראייה
מראמרין גבי אלו יוצאות שלא ככתובה וכו' ולי
נראה דמה ענין דאלו יוצאות וכו' דהתם אשכנבית היא כאמנת
על כתובת עכ"ל מפסדת כתובת משום ריהו דפעם דמכשלת
לבעלה בדם שהיא של כדות ולא משום דאיכה כאמנת כנעו
כה אלא משום דשעות ונראה לי רכונת בעל תפובה זו היא
דחויקן דיוניא שלא ככתובה כיון דמשקרא אשכנבית היא כאמנת
מדאורייתא על דם שלה ועליה יש למחוק וכמו שאמר בגמרא
וספרה לה דרזו לומ' לעצמה והיא כאמנת על זו הלזה האמינה
הכתוב עכ"ל כיון דחויקן דפעם אחת משקרא באמנה חסם
פלוגי טהר ויומנא שקר מיד ויבא כלל כתובה משום
דשעותה ואין מאמינין לה מכאן ולזה לא לומר דכמוך עליה
שאמנת אמת לבעלה על ענין דם כדות א"כ הא חויקן דכיון
דפעם אחת החוקה שמקרא אין להאמינה לעוד על זה
ומשום הכי יובאה בלא כתובה אף שהיא כמי כיון שזה החוק
כפרן א"כ כשיאמר הלזה שפרעתי והמלוה אומר שלא שפרע
אין להאמינה אותו כיון שכבד החוק כפרן על דבר אחר ואף

על פי שהכא האמינו התם מצי הורה האמינותה למה ועכ"ל
כיון דשקרא פעם א' אין להאמינה עוד ויוצאה בלא כתובה זו
היא כונת בעל תשובה זו אבל מ"מ אין הכרון דומה לראיה
דאי התם לא מהימנה לה פעם אחרת משום דכבד רבכר עכמו
ששקרא אין להאמינה על זו פעם אחרת כיון סזו הדבר
עכמו ששיקר' בואכל הכא קיל דהחוק כפרן לממון זה
לא החוק כפרן לממון אחר והוה אמינא כיון דזו ממון אחר
שיהיה נאמן וכח"כ משא"כ התם רהוי הדבר עצמו ואם תרצה
לומר דשנין הם דאע"פ דממון אחר הוא מ"מ ענין אחר דממון
הוא אם כן כיון דהתם אפיכה כאמנת כלל הכא כמי לומר
דלא יהיה כאמין כלל ואיכא למימר דהכא מכח השטר הוא
שכופה ואי לא הוה שטר אלא שהאמינו על פה על פי דשים
וכמו שכתבתי והחוק כפרן כדכר אחר ואחר כך אמר הלזה
פרעתי והמלוה אחר לא נתפרעתי שיה' הלזה כאמין כשכופתו
דחוד הדיון לכמו שהיה והמלוה לא יהיה נאמן ואם כן דומה
הוא להיחוד דהתם שאינו כאמין כלל אבל מ"מ כדאף דאיכא
למימר דלא רמי דהתם אפי' כשכופה אינה כאמנת וזה דריה
דמפברת כתובתה מיר ולא אמרינן דישבע דמכאן ואולך לא
יעשה כן והכא רמכ"ל מקום כשכופה כטל המלוה
כשהמלוה כשטר ואמאי יהיה היא נאמנת כמי התם כשכופה
שלא יעשה עוד דאע"פ מתחת כיעלה משום דלכוונתו מ"מ
לענין גביות כתובתה יהיה א"כ ודאי ראיין ללמוד מהתם
להכא ואימיש: דהתם היא פפולה על השנועה דעברה
דאורייתא? משום דהי שקרא ככרת א"כ היא הכוננת דאין
ללמוד מהתם להכא אלא סברא זו דר' קלונימוס מכח סברא
היא וכמו שכתבתי לעיל ולא משום ראייה ודי לנו בבריתו
המיוכרת ומה שכתב באותה תשיבה וכו' תמא היכי ילפינן
מאסורא ממוכא כלומר הוא שהדניש כמו מה שכתבתי קנת
דומה לזדהתם אין להאמינו פעם אחרת שחא יאכלנו לכעלה
פעם אחרת אבל הכא ממונא היא והא נטל כשכופה אם כן
יהיה כאמין ואשילו שלא כשכופה מ"מ התם כמי ממונא היא היא
משום הא דרייכה כאמ' משבד' הכתובה ולגבי כתובתה היה לן
להאמינה אע"פ שאיכה נאמ' ללבי בעל' לא ודאי כמו שאיכה
נאמנת התם לגבי כתובתה כן כמו לא יהיה נאמנת כמי הכא
לא יהיה הכאמנות למלוה לגבי הממון אלא למה שהיה כאמין
בלא כאמנו' זה כל כוננת דברי התשובה אבל כח"כ הכל דחוי:
וב"ב עור ועור התם מפסדא לכתובתה לגמרי וכו' כלומר
דלא ילפינן ממונא מאיבורא לגמרי דהתם משום
דאינה כאמ' משבד' הכתוב' לגמרי משו רהוי איבור' אבל הכא
אינו מפסד' לא שאמינו גובה בלא שכופה אבל כשכופה גובה
והראי אינ' לא שיש שלא להאמינא למי ששיקר שלא להאמינא וכו'
כפי זה כיון שיש חילוק מכלל מכה אותה ראייה ללמוד זה כיון
דהכא יהיה כאמין מכלל וכל כיון שאינו דומה לת' ומכא ליה כי
הוי פשרות דעביד כיון שהוא חזק שיש חילוק מהתם להכא
לא ודאי ראיין לומר דיש דהחוק כפרן בלא מסברא כ"ל:
לב עור שם שטר שיש בו כאמנות וכו' אינו יכול לבעלי
ה"גהרה דמסתמא כיון דכתיב ביה וקיינא על כל מאי
דכתיב לעיל ודאי דאכל חילתא דכתוב לעיל מבכרדיוכתב
אבל אם הערים כפיכחו ומעירי' שלא כתביהו דצווי הלזה וכו'
כאמנו' הער' לומר על זה חתמו ועל זה לא חתמו ויריאה
דאיכא למודק דכיון דכתיב ביה וקיינא על כל דכתיב לעיל
טל כ 39 2 וראי

ראש יוסף הלכות נאמנות סימן עא

וראי כי חתמו העדים על האי תוכה דוקמבא חתמו רהא האי תוכה וקמבא אין לכו למלקה למסו ולומר שעל זה קנו ועל זה לא קנו ואי אחר כדמשלמי דנאמנות ל' על זה חתמו ועל זה לא חתמו היינו כשיהיו הלוקחות הלוקות כשאר איש למימר על זה חתמו ועל זה לא חתמו אבל כיון שדאי קאי לאחר הלוקה אין לומר על מחנה חתמו ועל מחנה לא חתמו דזה אין לזומרו ח"כ הכא כמי דרדתי חתמי על וקמבא אין לומר רסאי וקמבא על מחנה חתמו ועל מחנה לא חתמו וכו' לומר דמשום הכי כתוב בסוף הלשון משם כעל התרומות דלענין הנאמנות אין צריך קנין וכו' וא"כ אשאר רמאי דאחר וקמבא דלא קאי אבאמנות אלא אשאר מיולי דשטר ואם כן החתימה של עדים ויכול לומר דאשאר מיולי דשטר חתמי ולא אבאמנות דשבו נאמנות אינו כהכנס ככלל וקמבא דאינו צריך נאמנות הקנין ואם כן נאמנות הלוקה כפרת היא ואינו חשוד ומייר וכתב אכל אם משרש בו שקנו ממנו כל הנאמנות וכו' נראה מפשט דברי הטור דעל הנאמנות חתמי כתוב קנין כגון שכתבי וקמבא ממנו על כל הכתוב לעיל וכן קנינו על הנאמנות או בכתב כשאר שהחיימי כתב וקנינו על זה זה נראה מפשט דברי רמב"ם אבל כש הלשון שתיא הרב הגדול נראה ראין צריך לזה דכתב וא"כ אכל אם מפרש וכו' וז' בעל התרומות אם כתב כפירוש וקמבא על כל חתמי דכתוב ומשרש לעיל וענין הנאמנות מפורש לעו' וא"כ אמרו לא א"כ לכו כלום וכו' אינן נאמנות משמש מזה דא"כ שיהי הקנין משם משרש על הנאמנות אלא שצריך שיהיה הנאמנות משרש לעיל והתיבה של וקמבא קאי על הכל אכל זה אין נראה מלשון הטור שכתב ועל כן כתב ה"ר יעקב ברצלוני מכה טוב לכתוב כשטרות קנין על הנאמנות משרש דמשמש דהקנין יהיה על הנאמנות משם לכן נראה דכונתו דכתיב הכי הוא אם כתב בקנינו וקמבא על כל מאי דכתוב ומשרש לעיל ובענין הנאמנות מפורש הקנין וכתב והאמינו וכו' וקמו מיודו דצירש דהנאמנות היה בקנין אכל עדין העדים אין מעדים שקנו מיודו עד לזה דכתבו וקמבא על מאי דכתוב ומשרש לעיל והרי הקנין משרש לעיל אכל הנאמנות זה מראה לי אכל נראה לי דא"כ לא ארינן הכא דאמרו העדים על זה חתמו ועל זה לא חתמו וקמבא על כל מאי דכתבי לעיל אכל א"כ חתמי קנין על הנאמנות היינו חתמו ובשלמא כמו שכתבתי דקנין על הנאמנות היינו כזה הענין דכתוב וקמבא על מאי דכתבי לעיל וגם על הנאמנות אשכן ודאי רמזו שחתמו על וקמבא חתמו כמו על מה שכתבו וגם על הנאמנות אכל כפי לשון כה"ל אינו נראה כן אלא כמו שכתבתי א"כ היה לכו נראה דמכרין כה"ל לכתוב וקמבא על כל מאי דכתוב ומשרש לעיל וכוונתו דקנין מפורש לעיל על הנאמנות ודאי דקנין מפורש לעיל אלא שיש דקדוק דאמרינן צריך שיהיה הנאמנות מפורש הקנין נכיה כיון דכתוב על כל מאי דכתוב ומשרש מאי הו"ל לכתוב דמשרש ודאי דקאי גם כן אבאמנות אלא דהו"ל אמינא דהיינו מפורש לישמי דשופרו דשטרי ואמרינן ללא קאי אבאמנות אכל כיון דיש קנין נכיה ודאי דמה שאמרו וקמבא קאי גם ל'קנין דכתוב גמי הנאמנות וא"כ כפיו זה יהיה צריך לבה"ל דאשפ"י דכתוב קנין נכיה נאמנות צריך לכתוב וקמבא על כל מאי דכתבי ומשרש לעיל וא"כ לא רכתב

ומפורש לעיל אינו כלל דא"כ וכו' והי חתמו וכו' לא דאיכא למימר דהאי דכתב ומשרש לעיל אינו מעלה ומוריד ומשום ליכא דאשפ"י דשטרי כתבו אכל אי איכא נכיה נאמנות קנין וכתוב למה וקמבא על כל מאי דכתבי לעיל ודאי דקאי גם כן הקנין אבאמנות. וגם נא"כ חתמי שכתבתי חתמי ששיר ודי כזה שכתבו אף על פי דאיכא עדין קנת דקדוק האמת יורה רכבו ככ"ל:

לג ועל מה שהקשה הרב הגדול דהיה דכתב דה"ל כמי' ס"א הן הכך דנדים אלו נראה דאיכא למימר דהתם כוכת דה"ל היא לומר רכיון רמנה המדינה לכתוב כל א' הדברים כשואמר הלוה לעדים שיכתבו לו שטר ככל חווקי שופר וכפ"ה שהיה מהנה המדינה אין צורך לפרט כל הדברים לומר וזו אלא בכלל ודאי דלכל מה שהוא מהנה המדינה היא כונתו וא"כ אין צורך לפרט אלא כשהיה אינו אומר כן אלא שצוה לעדים שיכתבו שטר שהוא חייב למהו כן וכך כזה כוכר דה"ל דאשפ"י דהכנה של המדינה היא לכתוב כל הנכיה וכו' שכתבתי כמיין ס"א בהנהוטי או צריך שואמר הלוה מה שהוא רוב' שיכתבו וא"כ לא אחר ודאי דלא שמינן אמינא' דמדינה וכבר אם היה הלו' משרש ואמר בכתבוהו וכתבתי זה אי איכא דברי ס' אחרים שהן מהנה המדינה אפי' הכי אין כזה כיון דה"ל ופרט הכי ולא פרט הכי וכו' הוא כונתה ס"א שכתב כאן הטור כבוכת כעל התרומות ולעיל כמיין ס"א בהנהוטי ככתבי על זה ועל היתרונם שכתב הרב ככל ככתבי עייני ע"כ:

וגם אשאר לומר חילוק אחר כפי דברי הטור דוראי דה"ל כמו שכתב ע"כ דה"ל דאי הכי הוא מהנה המדינה דוראי דכות בים בלא צוה דלעתא דהכי הו"ל הקנין אכל הכא הוא שאומרים העדי' שהלוה לא צוה היינו לומר שמינה דכיון דמסתמא אמרינן דהוי כילוינו צוה מה שאומרים עכ"ל דלא צוה היינו שאמר בפירוש שלא יכתבו כו' נאמנות אלא שהקופר שאמר לו העדי' שיכתוב שטר על פלוני שחייב לפלוני כיון שראה הקופר שכלל השטרות היה כתוב כו' נאמנות כתבו ג' כ' הקופר כזה ה"ל שטר דמשך דשטר זה ככל שטרו שכתבו וזה לשון הטור אשאר ליישבו אכל כפי הלשון שהביא הרב הגדול מכה"ל לא משמע הכי דכתב כה"ל אם העדים עבדו הם כאים ואומרי' שלא כתבוהו כי אם מפני שהיו רואים וכו' משמע דאין אומרים שהלוה מיחה וא"כ איתא שלו' מיח' דכבר לא היה להם לכתבו משום שאר שטרות ואשאר על ידי דוחק ליישב דברי כה"ל כמו שכתבנו דהקופר הוא שכתב כן מפני שראה ותולה בפדים משום דחתמו הן עליו דכתוב ככל השטרות לא עשה הקופר שלא כהונן והם חתמו על קמך שיעדין אחר כך שלא היה כרצון המוכר כי אדרבה מיחה בדבר וכי תימא ללא היה להם לכתוב על זה דשאלו הסימונות או לא היו כאלו וכמנהג שופרי הלוה ככ"ל ח"כ עכ"ל כמו כשאוחרים העדים שלא היה כנוני הלוה דנאמנים דאמאי כתבוהו דשאלו היום או מחר לא היו כאלו ויפסיד הלוה שלא יהיה כאלו לומר דכלא צונונו היה ויפסיד ודק' שיש חילוק דק שבו לא עשו שלא כהונן דכן מנהג המדינה והוא לא מיחה כהונן ע"כ אכל הכא א"כ חתמי מיחה ע"כ שלא כהונן ועיין לעיל כפי ס"א בהנהוטי ע"כ:

לד עור פה והר"ש כתב כשמינה דבר כתלוי בכתבי וכו'

ראש יוסף הלכות נאמנות סימן ע"א קנה

וכן אינו מחוייב וכו'. הגדה אלא הוא באמת וכו' וזאת
שאינו ככלל כלשון הטור כתב הרב והלכותא כתב כלומר
שחולק על דברי הראש שכתב מדבריו דכיון דהוא מנהג
המדינה לכתוב ככל השטרות נאמנות דמכתבא ארעתא
דהכי בשתעבר ונתחייב אכלה דהיטבא כת דרבר התלוי בתבאי
כגון הנאמנות דאית לא תבאי כל שלא פי הלוח אינו מחוייב
כיה ואע"פ שכתב כשטר שטענה כחומר כל שטר אינו
נכנס בזה שוב דבר דתבאי רוח אינו ענין השטר אלא דברים
שהם מחוץ לשטר שדונים לעשות כיון מלוה ללוה אכל לשון
כחומר כל שטרי הוא רוקא לענייני הספר עצמו אכל דברים
של תבאי אינו ככלל כהנה"כ כל שטרי וכתב תדע ומכאן ראיה
מהא דאמר שכתב לו קצת דאכל אמי' דגם התם יהיה חייב
באובכים מהדבר לשון כל חומר שטרי שדירות ומה הכרח
מהתם ואולי משום דשאי ריבא מורו ביה כולו עלמא דאית
חייב באובכים אע"פ שיש לי לרין על ענין זה דכתב כשטר
שהוא שומר ספר שכתב חייב באחריות שמירתו זה ודאי סני
לחייבו כנכסה ואכריה אה כן מלי האי דחוד לכתוב כחומר
כל שטרי שדירות ודאי דלטעמי תאח וכמו דאמרינן לישאל
ותירא לטעמי הוא דאחא וכיון דהרוב מחייבין ענין באובסין
והיה חייב והגם כן באובסין אלא דאובסין למומר דגם כן
האי דכתבי כחומר וכו' הוא משפירי דשטרי ואין לומר דכא
להוסף בזה שום דבר ומה שכתב לעיל על דברי הראש
אפשר דלא כליב ועיין עד כאן והכי דאיה מדברי ריבם
האויבאן ועיין במציעא כפרם המקבל דף ק"ב בהא דאמר
בגמרא רבי מאיר דריש לשון הדין ודברי התוס' ועל ענין
מה שכתב הטור והוא מדברי בה"ש שאם העדים הם כאן
ואומרים שלא בזה הלוח שכתבו אפסר דהיטבא ודכינו
האין חולקים עליהם דכיון דכתוב כשטר אין קערים חוורים
ומגידים והם מוכח לשון ריבוי האין דכתב אכל תנאים כגון
נאמנות וכו' לא מתחבינן ליה עד דמכרשן משמע דהיכא
דמכרשן אין חוורין ומגידין ואפשר דיהיו באמי' וכמו שאמר
כירושלמי דנאמנים לומר על זה חתמו ועל זה לא חתמו
זולת כשיש קנין על הנאמנות וכי שלא נדבה המחלוקת
איכא למומר זה אכל לשון קנת משמע כמ"ס מעיקרא :

ל' וכתב עור ואין לומר כי לשון הנאמנות שכתב דשטרי
הוא וכו'. הגדה ואפי' תמיה על זה דאין אפשר לומר דבר
זה דא"כ אין שום נאמנות מועיל שיש לומר דלשופרא דשטרי
כתבוהו בלא נזוי הלוח והא חוייב בנב' דמועיל נאמנות
וככל דברי הפוסקים ועיקר הוא לכו דנאמנות מועיל ואין מי
שיעלה על דעתו לא דאובי' ולא אחרונים שיאמר שהנאמנות
שופרא דשטרי הוא לכן נראה דמה שכתב הר"י אכל לשון
כי לשון הנאמנות לא אחר לא לשון רהיבו לשון מיתר היינו
כנאמנות כי ההוא רדון ידיה והכן שאמר ואין לומר כי
לשון הנאמנות לא אחר אלא לשון דהיינו לשון מיתר כלומר
כנאמנות שהיה שופרא דשטרי זה לא אפשר דואי הנאמנות
עיקר הוא אלא הלשון שיש מיתר כמו שפירא הכא כ"ד דאי
איתא שהאמינו פתם והאמינו עלת כל אימת דאמר דלא
פרעיה ובני מאי האי שכת' שהיה שמעון כאמן בעיקר החוב
וכל מימי הטעמת וכו' בזה כתב הראשון שהוא שופרא דשטרי
ואינו אלא כנאמנות פתם אכל הוא ורבותיו לא סבירא להו
הכי אלא דרשין לשון השטר ואמרינן שדיוק כעשה ופרשין
כמו שפרשתו ככל :

ל' עוד שם הרב ומ"ס אף על פי כהנה"כ לכתוב וקנינא וכו'
שאף בלא קנין היכא דלא נהנו למכתביה לשופרא דשטרי
הגדה דהיכא נהנו למכתביה לשופרא דשטרא ודאי
שנרין קנין כרי שלא כאמר שהיה לשופרא דשטרא אכל היכא
דאין כוהגים למכתביה לשופרא דשטרי ודאי שנרין קנין
כרי שלא כאמר שהיה לשופרא דשטרא אכל היכ' דאין ונהגין
למכתביה לשופרא אלא כהמלכת ודשות הלוח או לא נרין
קנין על הנאמנות לא בלא קנין משתעבר או אפשר דהכונה
היא לומר היכא דלא נהנו למכתביה לשופרא דשטרי כלומר
דכשהנו למכתביה שופרא דשטרא ודאי דהכל כותבין כן
אפילו בלא נזוי הלוח א"כ ודאי דארעתא דהכי הוא משתעבר
דהכל הכי כתבי ואין נרין קנין לא אפילו במקום שאין כותבין
אלא כהמלכת הלוח וכו' והוא חזק חרש והוא אמינא דנרין
קנין קמ"ל דלא נרין דמכתבא משתעבר עצמו שהמלוה אינו
רוצה לתת מעותיו אלא כבי האי בונאל וארעתא דהכי שעבר
ללוה ואפשר שכתב זה א"ס יהיה הנאמנות לאחר זמן שהלוח
לו ריהא נרין קנין אכל כשי מה שכתב לעיל בסמוך ע'
על דברי הרמב"ם דכתב כין בשעת הלואה דנרין לטורעו
בעדים אפסר דהכא אפילו שיאמינו לאחר ההלואה ע"כ
אינו נרין קנין ומיהו נראה כיון דאיכא מאן דפלגי והיה
הענין בקנין על הנאמנות כרי שלא ואמר הלוח כיון שלא
היה קנין הנאמנות אינו מועיל ואמר קיס לי כאמן דכוכר
הכי להכי טוב לקנות ממנו גס על הנאמנות ועוד דנראה
דמאי שנא תכאי של נאמנות מתנאי אחר שנרין קנין ונדראה
לי לענין ד"כ דאי הענין היה כשטר או א"כ קנין על הנאמנות
ואפילו שאר תכאים א"ס לא היה קנין אין בכך כלום דלא יאמר
מילתא דשטר כמו קנין וכדראי דארעתא דמאי דכתיב שטר
מחייב עצמו אכל כשהענין על פה והאמינו בפני עדים או
עשו כיהיה שום תכאי מן התכאים אז נרין קנין על הרבר
כרי שיחייב עליה ככל זמן דראיה שהיכא נראה קנת שם
לומר

וכן אינו מחוייב וכו'. הגדה אלא הוא באמת וכו' וזאת
שאינו ככלל כלשון הטור כתב הרב והלכותא כתב כלומר
שחולק על דברי הראש שכתב מדבריו דכיון דהוא מנהג
המדינה לכתוב ככל השטרות נאמנות דמכתבא ארעתא
דהכי בשתעבר ונתחייב אכלה דהיטבא כת דרבר התלוי בתבאי
כגון הנאמנות דאית לא תבאי כל שלא פי הלוח אינו מחוייב
כיה ואע"פ שכתב כשטר שטענה כחומר כל שטר אינו
נכנס בזה שוב דבר דתבאי רוח אינו ענין השטר אלא דברים
שהם מחוץ לשטר שדונים לעשות כיון מלוה ללוה אכל לשון
כחומר כל שטרי הוא רוקא לענייני הספר עצמו אכל דברים
של תבאי אינו ככלל כהנה"כ כל שטרי וכתב תדע ומכאן ראיה
מהא דאמר שכתב לו קצת דאכל אמי' דגם התם יהיה חייב
באובכים מהדבר לשון כל חומר שטרי שדירות ומה הכרח
מהתם ואולי משום דשאי ריבא מורו ביה כולו עלמא דאית
חייב באובכים אע"פ שיש לי לרין על ענין זה דכתב כשטר
שהוא שומר ספר שכתב חייב באחריות שמירתו זה ודאי סני
לחייבו כנכסה ואכריה אה כן מלי האי דחוד לכתוב כחומר
כל שטרי שדירות ודאי דלטעמי תאח וכמו דאמרינן לישאל
ותירא לטעמי הוא דאחא וכיון דהרוב מחייבין ענין באובסין
והיה חייב והגם כן באובסין אלא דאובסין למומר דגם כן
האי דכתבי כחומר וכו' הוא משפירי דשטרי ואין לומר דכא
להוסף בזה שום דבר ומה שכתב לעיל על דברי הראש
אפשר דלא כליב ועיין עד כאן והכי דאיה מדברי ריבם
האויבאן ועיין במציעא כפרם המקבל דף ק"ב בהא דאמר
בגמרא רבי מאיר דריש לשון הדין ודברי התוס' ועל ענין
מה שכתב הטור והוא מדברי בה"ש שאם העדים הם כאן
ואומרים שלא בזה הלוח שכתבו אפסר דהיטבא ודכינו
האין חולקים עליהם דכיון דכתוב כשטר אין קערים חוורים
ומגידים והם מוכח לשון ריבוי האין דכתב אכל תנאים כגון
נאמנות וכו' לא מתחבינן ליה עד דמכרשן משמע דהיכא
דמכרשן אין חוורין ומגידין ואפשר דיהיו באמי' וכמו שאמר
כירושלמי דנאמנים לומר על זה חתמו ועל זה לא חתמו
זולת כשיש קנין על הנאמנות וכי שלא נדבה המחלוקת
איכא למומר זה אכל לשון קנת משמע כמ"ס מעיקרא :

ל' עוד שם וכתשכזה אחרת כתב וז"ל זה שכתב כשטר
חובו וכו' וכל דמי הטענות הנאמנות ההוא מחטל עדות
העדים הגדה נראה דאיכא למירק דכיון דאיןו כתוב
כשטר שהאמינו כשי עדים אמאי כאמן הוא יותר משם שרי'
דאי מופסיה הימניה יותר מעדים לא הימניה ואי' משום
דכתב וכו' מיהו טענות שיטענו עליו מה שלא שמענו כשום
אחד מן המחכרים וגם אין גילוי בזה מהגמ' מ"מ איכא למי'
דזה שכתב וכו' מינו טענות היינו לומר דמלכר טענת
פרעון היינו מחילה או שאר טענות שהיו כיהיה מנא לן
דבאמינו יותר מהעדים שאחרו שפירע ומה לא האין שכתבו
דאובין כופר בעדותו הא כלל נאמנות ודאי דהמלוה כופר
כמה שאמר הלוח והעדי' וכל זמן שלא האמינו כשני עדים אינו
מועיל לו נאמנות א"ס הלוח בא כשעדים ואולי דכמה שכתוב
כשטר שהיה שמעון כאמן בעיקר החוב בזה כולל כל טענות
של החוב ההוא בין פרעון בין מחילה וכו' וזאת דהא האמין
בעיקר החוב למאי כתביה וכו' מינו טענות שיטענו עליו
ודאי דאפילו לפני פשעושים עליו תאח וכפרט שכתוב כלשון

ראש יוסף הלכות נאמנות סימן עא

לומר מה שבתוכו דמיא מתנה שח להיות פטור חן שכועה
זכאי חומר דאין וז' ראה דהסס אין כאן על השומר אלא חייב
שכועה ופטר עניו מה שכועה והוא עומד ומוחזק ואחר
לדעתא דהבי נכסתי בשמירה אבל ליה שהחמין למלוה
וכפרט כמלוה ע"פ שהיה הלוח נאמן כשכועה נפטר ועבשו
כפירוט הנאמנות מתחייב עניו כמה שלא היה חייב כזה
אויב לחומר דלא יועיל אלא על ידי קנין וכן כראה ואפילו
בשאר אשי יהיה התנאי לחיוב כמו מתנה שח להיות כשש
או כשאלו ודאי רהבא אינו מתחייב אלא אם קנין קנין כדרך
אבל כשהמלוה היא כשטר ליעולם המלוה גובה חובו אין כאן
אלא שהוא חייב שבעה וזו הלוח החמין עליה אין נריך
לקמן וחדעתא דהבי הלוח לו ומכל מקום אפילו על זה אינן
וכמו שכתבתי דאין ראה מההיא דמתנה שח רהבא חייב
כמו שכתבתי שז' מוחזק ועומד אבל הבא המלו' נריך להנאי
מיד הלוח אלא שמכל מקום נראה דכראה הוא שיועיל בלא
אותה ראה דמהיה אין ראה וכמו שכתבתי:
לח עוד סס כתב דהשכא ששאל על שטר פקדון וכו'
והאמינו כעיקר וכו' כדון אמרו וכו' דהגרה הכונה כו'
התשובה כך היא טראוכן הפקר אבל שצנן ולוי מעו' כפקדון
ועשו שטר עליהן אין הפקדו כידן משת' לנו של ראוהיה
כתוב כשטר שהאמינו לראובן עליהם ככל עיקר המעות
הכו' כנאמנות שלמה כשני עדים כשרים ואחר כך אמרו שצנן
ולוי שפרעו וחו' לו משת'ו שהיו מופקדות כירן וראובן אומר
שלא פרעו וכו' מזה הנאמנות לבנות מהן ואמרו הדיינים
שאינו יועיל איתו הנאמנו לעיני המר עון אלא לעיקר המעות
האמינו שלא יאמרו אמנה מרבית שלקחת ממנו רהימו
עיקר המעות כזה האמינו אבל פרעון לא ככנס כזה
הנאמנות ואח' הוא דכריך פרע דמי הדייני' שלא האמינו
לא כעיקר המעות וכמו שכתבתי ואי איתא דנאמנות דשרעון
מיי ככנס בהאי נאמנות היה ליה להאמינו כסתם וכי תימא
דאם האמינו כסתם דאמרינו כפרעון הימניה אבל אלו
כנון אמנה או רבית או מחילה כלומר מתנה לשי דעת קבת
דהו דבר אחר לא האמינו אין זה כלום דאי איתא דלא
הימניה אלא שצנן היה ליה לחומר הכי כפירוט והאמינו
כל זמן שיאמר שלא כפרע או איבא לחומר על זה האמינו
ועל זה לא האמינו וכמו שהבא בהני עוכרי דנמרא דאחר כל
זמן דאמר דלא איפרע אבל כשהנאמנות בכתם ודאי רכבל
מאי דאמר האמינו: אבל הבא דאמר דככל האמינו כעיקר
אותן המעות הוה ליה כאלו הפרס דעיקר המעות האמינו
אבל כשאר רהימו פרעון לא האמינו ונאמנים הנפקדים
לומר חורנו לך מצהיך שהפקדתא אכלנו כמינו דאי הו' רובים
היו אומרים כאלו ואין לומר כאן שטרך כדאי כעני אבל אם
יטענו אמנה או רבית אין נאמנים וכו' דעל זה ודאי האמינו
ואם תאמר והיו נאמנים כמינו דאי כעני אמרי נאכסו אין זה
כלום וכמו שכתבתי לעיל תרומים על זה וכתבתי דהוה ליה
כמינו כמקום עדים אבל לי הבעיר נראה לעינין דאין ריעול
דה נאמנות אפילו לעינין הפרעון דאי איתא דלא הימניהו אלא
כעיקר המעות וכמו שכת' הוא' הוה סני שיאמר והאמינו
כעיקר המעות כנאמנות כשני עדים כשרים מאי כולי האי
דכתב כשטר שהאמינו כעיקר המעות כנאמנות שלמה כשני
עדים כשרים ודאי רכונתא ככל זה שירכה כנאמנותו אפי' לעינין

הפרעון ואף על פי כלי כליה דאפילו כלו זה שיאמר נאמנות
שלמה אלא שיאמר והאמינו כעיקר המעות הנזכרים כשני
עדים כשרים דנראה דאפילו כשצנן האמינו דרמי כונתן
בזה היא לופית כח המפקיד ויראה להם רבוח הלשון הוה
יותר מכוון דאמינו וכו' ככל דכר דאי לעינין אמנה או רבית
ודאי שאינן נאמנים כיון דהשטר עומד לנגדם כמו כשטר
הלוחה דלא יאמר אמנה או רבית הוא אינו נאמן שזה מפורש
בהרבה מקומות וככתובות פ"ק ב' ו'א' משום דאיבא מינו
דנאכסו כראה דיותר טוב הוא לומר אמנה וכו' מלומר כאלו
אלא דמח' אמנה טענה גרועה היא וכיון שצנן כן כנמרא
אבל מכל מקום לעינין דאין נראה לי כמו שכתבתי וכן כמה
שהיא משום אחרת שכתבתי כה דנאמן עלי בכל ענייני שטר
זה דלא נכנס כזה פרעון אלא שניריך שפרס הפרעון איבא
דכעבורא דנמרא הכי קאמר חיהיבת עלי כל אימת דאמר
שלא כפי' ע' אבל מח' אפשר דככל ענייני שטר זה דכנסו כיו
פרעון וכפרס דכתיב ביה ככל ענייני ככל למאי כתביה ה"ל
דנאמן עלי כענייני שטר זה מאי ככל לא סני אפי' לי דאפילו
שלא יאמר ככל כיון דאמר כענייני שטר זה דכנסו כמי פרעון
דענייני הכי משמע ואדרבה ללוה כדא' לו דכהאי לשון האמינו
יותר דכולל עמינין הרכה ועל מה שכתב רישו העדים שטר
אחר אפשר דלוח יכול למחות דלא ירצה שיבא עליו קול
משטרות הרבה אלא שאפשר שיאמר אי אינן רוצה לפשות
שטר אחר ולכתוב הנאמנות כפירוט החוד ליעמינין סהלויין
דאי אינו רוצה ללוות מעותי בלא נאמנות משרט ועוד דכפי
הנראה מדרבוי שטר הלוחה הוא זה והא קאמר כנמרא
כפירוט או אמר שטר אמנה אינו נאמן וכשאי אחר שלא
קבל עינין המעות אלא שיש לומר כזה דמכל מקום המלוה
דאין לישבע על זה והאמינו שלא יא' נריך לישבע בלא
כן מה שחמר שלא יהיה נאמן לומר לא כפרעתי היינו בלא
כועה אבל כשכועה ודאי שהוה נאמן ככל מלוה כשטר:
כל עוד סס וכתב עוד מה ששאלת אם ראוהן נאמן לומר
החודתי כמינו דנאכסו וכו' דהגרה הכא מיירי שאמינו
על החודה ואם לא האמינו ודאי שהיה נאמן לומר החודתי
אפילו היה כשטר מינו דאי בעי היה אומר נאכסו אלא עבשו
שהאמינו מספק אי יהיה נאמן כמינו ולי נראה שיש להקשות
כיון שזה אומ' שחוד לו אחאי נאמן כמינו דנאכסו רהבא קיימא
לן דמינו כמקום חוקה אינו נאמן ואחאי נאמן הכא דחוקה
דודאי לא החודר דאם החודר אחאי הינו שטרנו כירו דמאס
האי חוקה אין היתכע נאמן בשום טעם ולומר פרעו אי מחלת
וכיוצא בהן מפיס שטרך כירי מאי כעני אלא שיש לומר שאין זו
חוקה מעולה דמכל מקום נריך לומר לישבע דמכל מקום
אפשר שפרע או חוד וכה' השטר או אמר דהאמר דהאמר
או שהאמינו למלוה וכו' ואפשר דהשכא כוה' דהאמר שפרע
היך ומנו דהקלוה גובה בלא שכועה כמו דריף וריף מייגא
וה'ם ז' וכמו שכתבתי לקמן בה' שועין וכו' אבל מה שכל
שיש לדרקק כמה שכתב רהא קיימא לן דמינו כמקום עדים
לא אמרינו וזה כיון שהאמינו כשני עדים הוה ליה כשני עדים
מעידים שלא חוד וזה לא אמר נאכסו והיה על זה דאמר
שהחודר שהורה שלא נאכסו אבל קשה כנאמר דאיבא לחומר
מינו אפילו כמקום עדים אין להאמינו הכא משום דלא היה
נאמן לומר שהחודר מאי מועיל הנאמנות שהאמינו ללוות
היה

ראש יוסף הרבות נאמנות סימן עא

קנו

היה אותו הנאמנות כיון דלכופ' לאמן לומר שהחזירו אלא ודאי דלפילו למאן דאמר דאמרו מייגן במקום עדים כיון שהאמין ארפתא דהכי האמינו טלל יהיה כאמן אפילו שהיה לו מייגן לא חשבינן הא מייגן כלל וכוה אתי שפיר דמועיל כל באמנת אפילו למאן דאמר דאמרו מייגן במקום עדים וכוה אתי שפיר מאי דהקשו התפטי' לעיל כסי' ע' וכן במקומו' אחרים יהיה כאמן דאי אמרו וכו' רכיון שהאמין אפילו ארעתא דהכי טעם לו מייגן עב' האמין ככ' :

ב עוד טעם טעוה לרב אלפעם שטרא דכתבי כיה נאמנות וקבע לו זמן וכו' . הג' דרכים אלו פשוטים רבדראי דכל זמן שיש לו השטר כידו כרי לנכות האמין דאין לו דלא האמין אלא לזום דמשלם ומניה לכד דכתך זמנו אפילו כלל נאמנות אינו נאמן ויש מי שאמרי' דאפילו כלל טעוה כאמן המלה כיון דהוא תוך זמנו ואם עבר זמנו אפילו כיון ים נאמנ' אינו כאמן אלא נמנ' דאינו מאמין אלא כיומא דמשל' וימניה אלא ודאי דאמין כל זמן שיש שטרו כידו ולרוב אין השטר כפרע אלא אחר כמה ימים שעבר זמנו והלואי' וכן מוכח הנאמנ' המוכר בבמ' דאמר כל אימת דאמרת לא נתפרעתי וכו' לא ודאי דדבר פשוט הוא זה דלעולם הוא מאמין כל זמן שיש לו השטר כידו :

ג עוד טעם כמה דכרים אמורים דמהני פטור וכו' אלא שפירש שפטור ממנו ומירשיו . הג' דראה דאוכא למירק דכיון דלא הנהי חי הים פטור משכונה מכה מה שהאמין אלא אפילו מת וכו' לנכות מירשיו אמאי לא יהיה כאמן כלל טעוה כמו באכיו דהא מכה מאן קא אתו לא מכה אכיה וכלמה שהיה חייב אכיה הס' ג' יהיו חייבים דהא אין טעמין לזום אלא מה שהיה אכיו יוכל לטעון ואם כן כיון דמכה אכיהם קא אתו וגם אלו הנכסים הן של אכיהם אמאי לא נאמר שינכה מהן ג' כלל טעוה וכמו שהיה אכיהם אם היה חי וכי תימא דאמרינן ליה למלוה אכיו האמיך אבל אם אין אנו מאמינין איתך או אשפר דאם היה אכיו קיים עכשו היה מביא עדים שפרעך או אפילו שהאמינך בשמי עדים אשפר שימא שוכר מירקאי כתב מיר' דשל הוראה או של פירעון כמו שכתבנו לעיל אלא כשהאמין עליו ועל יורשיו גם כן אמאי אמרינן דיגבה מן היורשים כלל טעוה לימרו ליה היורשים אי אכיו האמינך את אין אנו מאמינין אותך וכפי הדרך האחר על אמרו ליה אי היה אכיו חי עכשו בשעה זו היה מוציא עמה דהיא על שפרעון כמו שכתבנו איכא למימר רו הקוטלי עמה היא מה שאמרו בכתובות כפ' הכותב דף פ' אחר דכה אמר ר' חייל רלא נרד ודלא טעוה וכו' ומטא ונותן כמ' אימתי נוכה ממנו ולא מירשיו ואימתי נוכה אף מירשיו כלל טעוה וכתר כל שקלא וטריא אחר איכא דאמרי ליה מתנית' כלומר לא שאמר שזואל משם אכא טאל ו' אמה מרים אלא מתני' היא אכא טאל כן אמה מרים אמר כיון דלא נרד כיון דנפיק כר טען מכבסים כיון מכבסין אילין כיון הוא וכו' וירשיו אין השכיעים אותה אלא מה אשפר שחכמים אמרו הכל ליפרע מכבסי יתומים אין כפרע אלא בטעוה כלומר שכובר כמו שהקטית דכיון דהאיכיה מה לי מירשיו כרא ק' כרעא דאכוס וכולן מכה אכיוהן הס' באים ומה שהיה חייב אכיהם גם הם נמו חייבים אבל תירוח זה דמה אשפר שחכמים אמר דהכל ליפרע מכבסי יתומים לא יפרע

אלא בשכונה כלומר דאשפי' דהסכר' היא כמו שאמר מעיקר' מ' כן אמרו חכמים דאין לפרוע מכבסי יתומים אלא בשכונ' או יהיה מהטעם שכתבנו דאם אכיו האמיך אנו אין מאמינין אותך או מהטעם שמה' ס' היה חיה מה מוציא ראה על הפרעון כמו שכתבנו ועל זה הקטית מה שהקטית הא דוחק זה הרגיש אותו אכא טאל כן אמה מרים ואמר מה אשפר דדאי שהאמין וכו' שהאמין אפילו מירשיו ים לו ליקח אפילו כלל טעוה אלא מה אשפר שכן אמרו חכמים ולא מנא טעם דכר ודראה דכמו שרדקנו איך למירק כדכרי אכא טאל ו' אמה מרים דכיון דהוא סוכר רכיון כלל כר כיון נקי נרד משמעו שפילו מן היורשים ים לו לזולל כרא טעם אלא מ' חכמים אמרו וכו' אלא כשהאמין עליו ועל יורשיו דקאמר כמתני' רועיל אמאי וכו' ג' הכא טעוה דהכל ליפרע מן היורשים לא יפרע אלא בשכונה דהא נקי נרד ודלא נרד משמע דפוטרו ג' מן היורשים ועכ' אמרו חכמים דהכל ליפרע מן היתומים לא יפרע אלא בשכונה אשפי' שכתב דרע משמע שהאמין גם מירשיו אלא כשהוא מאמין עליו ועל יורשיו אמאי קאמר כמטבה וכן כתב' דהאש כמסקין דוטל מהיורשים כלל טעוה וזו היא כמו שהקטינו מאי טעם הכי ומ' הכי כיון דהכל משיעות אחד הוא ואשפר לומר דכונת אכא טאל כן אמה מרים הכי הוא כיון דלא נרד כיון נקי נרד כיון מכבסי כיון מכבסין אילן משמעו כיון ממנו כיון מירשיו אלא מה אשפר שחכמים אמרו הכל ליפרע וכו' ולא ודאי דאית לן לומר רכיון נקי נרד כיון דלא נרד אין לומר שאמין אלא עליו ולא על יורשיו ולפיכך הכל ליפרע מכבסי יתומים אינו פירע לא בשכונה ודלא כמו שפירש אחר מן האמוראי' רכיון נרד וכו' פטור הוא אפילו כמו היורשים ולא משמע הכי לטום ושמוט דאמר הל' כאכא טאל ו' אמה מרים נרד לפרענ' כמי הכי כמו שכתבנו ולא משמע הכי וגם לטון דהאש לא משמע הכי אלא מלטון שאשפי' שנקי נרד כקי טעוה ודלא נרד ודלא טעוה משמע דממו ומירשיו עכ' אמרו חכמים שהכל ליפרע מכבסי יתומים לא יפרע אלא בשכונה ודוק ועיינן בלשון ותשקח נרד מלשנו דכפי אכא טאל ו' אמה מרים אפילו קאמ' כפירוש ממנו ומירשיו דלא מהני לכו היורשים לא הכל ליפרע מכבסי יתומים לא יפרע אלא בשכונה והכי פירשו האחרים וכן כתב הרב בעל כו' וכן משמע כטור א"ה סי' ג' ולענין הלכה כיון דרב נאמן אחר שזואל פסקו כאכא טאל כן אמה מרים ולריריה אפילו האמין על יורשיו אינו בעקר תקנת חכמים שאמרו שהכל ליפרע מכבסי יתומים אינו נפרע אלא בשכונה ים לכתוב ודלא כהר"ף והתבס והרבה מן העובקים אבל ר' אברהם עמו פסקו כמות שכתבנו דכתבו דהלכה כאכא טאל ו' אמה מרים וכפי הפירוש שכתבנו וכן כתב ר' רכיון פסק ד' וכו' והטור הביאו ג' באה ס' ג' ד' ד' וד' וגם דהאש פסקו כמו שכתבתי דאפי' לו באמנות מפורש על היורשים אינו מועיל ואפי' לא ירעתי אנה פסק דהאש כן כי אדרבה פסקו כפ' הכותב משמע דכיון ליה כמסק דר'ף ועיין ודוק דכריו ותשקח ודראה דלפי מאי שצריך הדין לזון שלא לזון אלא דאפילו כאלמנות מפורש על היורשים דאין לנכות מהם אלא כ' כיוע כפסא דכתבנו דכריו וכבקי דכ נאמן ושזואל הלכה כמותו והיורשים מותרים הם ואין לכד להוציא ממון אלא בשכונה כיון דאוכא

ראש יוסף הלכות נאמנות סימן עא

דאיכא פלוגתא דדי בזה הכא שכתבתי להארץ כזה וכתיב
 כשם ההלכה אין ההלכה ראויה שאלו בן מרים כמתי' רמתי
 דאח' שכתבתי לי עלך הוא אין לו טעם אבל יורשי משכבין
 אותה אבל כשאמר קיי כדר נקי שבוכה משמע אין שום כדר
 ושבוכה יהיה בכדר היה וכו' אבל מ' נראה ראיכה למירק
 בדבריו הטור אמאי לא הביא כאן האי מחלוקת שהביא בטור
 א"ה אפי' שפסור סומוורשו דעכו' יורשי משכבין אותו
 וכמו שכתבו גם בטור שבו' בעצ' ר' ור' וכפרט שכתב גם
 דגם הראש הכי פכירא ליה דומק' דהכא כתב פתס בלי
 מחלוקת כגד שכתב הראש דהאי שבו' שבו' דהכא שבוכה
 קלם היא ודהתם חמורה רהא שבוכה השמנה ומשום הכי
 פסור היורשים מועיל הוא לכולי' עלמא וכמו כן כתבתי
 לעיל עיינ' גם ע"כ:

בב' עוד גם וכן כתב רב אלפס מי שהאמין בשטר הוא
 וכו' הגררה אפי' דהאי דהביא מרב אלפס חימ רומה
 למאי דכתב הסוד דהטור כתב בלוה שהאמין את המלוה עליו
 ועל יורשיו ועל בתי כמו והיה דר' ר'ף מיי' בלוה שהאמין
 את המלוה ואת יורשי המלוה או בתי כמו של מלוה וכיון
 שכן היה מניין למי דאפי' דהיה דרב אלפס יהיו נאמנין
 באי כמו יורשיו על הלוה אפ' ג' שהאמין הלוה על יורשיו
 או על בתי כמו שלא יהיה נאמן דהכא לירע מכבסי יתומים
 אינו שרע אלא בשבוכה אלא שאין זה כלום דהכא לא מייתי
 אלא מדכרי רב אלפס שכתב באי כמו היורשיו וטור דהר"ף
 לא סברא ליה האי פכירא דכתבתי דהאי כנאמנות כשירוש'
 על היורשים דנרין שבוכה מי דר' ר'א' כעל כפר האחר'
 דמוטיל הנאמנות משרש על היורשים וגובה המלוה מהם
 בלא שבוכה ומה שכתב ומקבלי מתינה ממי יכנס כזה ממי אם
 שאלו נתן כמתנה השטר לאחר אף אותו אחר גובה כו בלא
 שבוכה דכאי כמוהו:

בב' הדרכ כתב הראש בתשובה כלל האמינות שטר שכתוב
 בו שהאמין הלוה למלוה וכו' שלא פקדמא אכא' הגררה
 הדבר ששוע הוא ומסנה ארוכה דהיורשים גם כן פטורים הם
 משבוכה וכן כתוב הכא בדבריו הטור לדעת הר"ף וכן כתבו
 רבי' כמקדמונה גביית חוב מהותומים וא"כ מאי האי דהביא
 דכרוה הרב ונראה דמה שהביא ומה שהר"ף להביאו כאן
 היינו כפי מה שכתבו דהיה אמרנו דכל מקום דאמרינן
 שהאמינו עליו ומאמין גם ליורשי המלוה ע"ז היינו לומר שאם
 יטען הלוה ליורשי המלוה שפרעו להם שלא יהיו נרבינן
 שבוכה כמי' שלא היה נרין אכיוון לישבע כשאמר שפרע
 להם אבל כשיטען ליורשים שפרע לראובן או אפ' שאם
 היה אכיוון קיים שיה' להם סה"ל כזר ולא יטלו היורשים
 אם לא שישבעו שלא פקדמא אכא לוח' אשמועינן דהנאמנות
 שהאמין ליורשים היינו והגם כן כזה נראה לי:

בב' ולענין פטור אשמועינן לכתוב לכות מהלקוחות
 וכו' ר' ר' כתב אף על פי שמועיל גבי יורשים' הגררה
 משמע מהכא מדכרי רבינו חננאל דנאמנות מפורש לגבי
 יורשים מהכי בטור א"ה סימן ב"ה דאינו מועיל לגבי יורשים
 וכתבו מש"כ רבינו חננאל ור' והראש גם שם כהאי סימן כתב
 בדכרי' אלו שכתב הכא בשם רבינו חננאל ואחר כך כתב
 בשם רבינו חננאל דאין שום נאמנות לגבי יורשים אפי' שהיא
 מפורש דפסיק כאלא שאלו' אמה מרים ומה שכתבתי לי כבר
 כתבתי ונרין עיין שם ומה שכתב גם בדבריו הראש וכמה
 שכתב כאן שנראה דהם פותרים לא את' וכמו שרמתי לפי':

ובתב' ויש אמרום שאסוקו מירו וכתב שטר זה מועיל וכו'
 משום דאית ליה קלא קלא וקפאי ל' לראש העצם הוא
 משום דאית ליה קלא קלא אפי' נרין לקיין וסטר בשטר לחוד
 כגידהא אית ליה קלא בשמתי העדים וגם לחוד הא כתב
 הטור לעיל דאית ליה קלא וטורף משמע בדין וכו' וא"כ למומר
 דאו או קפאי או סטר אלא שכתבתי דומק' דגם שם בטור
 א"ה כתב כהאי לישכא ודכרי' אלו האומרים רבקיין וסטר
 מועיל גבי לקוחות דאיכא' למומר דאי אמירן דכשטר או
 קיין איכא קלא היינו על ענין המכירה יוצא קול אבל על ענין
 הנאמנות אינו יוצא קול שהאמינו דהמכירה דהיינו כוללות
 המכירה אית ליה קול על ידי השטר אבל פרטו המכירה א"כ
 היתה א"כ לא היתה כזה אינו יוצא קול וכו' דהרב פשיט
 שאפ"ל המכירה עמה אינו יוצא קול ולא ירעו מזה דכר וכמו
 שהוא מעשים בכל עם שמכירים ואינן יורשים מהמכירה כלום
 מ"מ

וג' ומה שכתב שהאמין את הבאך מחו וכן את יורשיו
 הגררה נראה דאפילו אם הביא מחו או היורשים אינן
 נזהרין כשורה או לא נאמרו זה אלא א"כ שיהיו נזהרין כשורה
 אבל לא הו' נזהרין כשורה לא האמינו והיה כמו מי שנעשה
 כפרן אחר שהאמינו דכתבנו לעיל דר' ר'א' דהביא לא האמינו
 ונראה דאינו רומה דכשלא התם מיעקרא כשהאמינו לא
 היה כפרן ועכש' נעשה כפרן אמרינן דלא ארעתא דהכי
 האמינו מעיקרא אבל הכא דהאמין ה' אין מחו יורשיו כיון
 שהוא אינו יורע מהם ועכ' האמין ארעתא רמה שעשו או
 שיהיו פשיט' כשורה או לא עושין כשורה אלא ראיכה למומר
 דוהדאי דרעו ארוכ' כמי ארס' דהגם כשורש האמינו וזה
 נרא' וכו' כמו מ' כמו היא עצמו דהיינו יורשיו דכמו שהממון
 הוא שלו כך הוא הממון שלו וכן מקבל הממנה הממון הוא שלו
 וה' כהוא עצמו וכשהאמין את יורשיו או מקבל מתינה ולוקח
 דכתב באי כמו פטורים הם משבוכה שלא פקדנו המלוה ששטר
 זה פרע אבל אם יאמר המלו' ליורשי' או לבאי כמו שנתן להם
 דילמא לא האמינו ע"ז ליתא דכיון שהאמין על שבו' זו דלא
 פקדנו וראי' ממי שהאמינו משבוכה זו דיכולין לז' לא כת' ר' ר' ר' ר' ר'
 דמאי' שג' והא האמינו והראש חילק רכתב כאין מחו
 היורשים בכלל ופטורים אבל אי כתב הביאים ברשותו לא
 האמין לא הביאין ברשותו לכר דהיינו מקבלי מתנה או לוקח
 דאלו אין ביאים מחו אלא שבו' ברשותו דהממון לא היה

תש יוסף הלבות נאמנות סימן עא

הבאים מרשותו דהיינו שמכר לחתרו כהם כהבאים כרשותם
 ואיכא למי' דמ' כמתני' כדר' ושבויה אין לו ולא לבאי מרשות
 דהיינו שמכר להם דמועיל היינו לו' שמכר קוד' שנתחייב לה'
 על כתובתה וטרש' לה' ללוכה אותו קרקע כחובו או מטעם
 גולגות ועבדו כח' חותו הלוקח ורוכ' להשביע' אף נכתה
 תוכת' או לול' נכתה רבוכ' מן המטלטלין וכמטלטלין אין להם
 דין קרימ' אבל זה רונ' להשביע' אם לו נכתב כדר' איכה נריכה
 לישבע' כמו אם יאמ' הבעל שכבר פרע' שאיכ' נריכ' לישבע' כן
 נמי כזמכ' ליה שכא' מרשותו ואיכ' נריכ' שכועה וזה למאן דמוקי
 האי כחמנות דמתבי' כשנמ' דלמאן דמוקי לה' כשטרורי' אתי'
 שטר' יותר זה כר' לו' לדעת' רכ' אלפע' ועיין ס' כדכרי' התוס'
 כר' כדר' ושבויה אין לו' וכח' משרש' בירוטלי' שר' כהם הדי' אש'
 על דכרי' הר' ר' היימ' כשטרורי' וכו' ועל טעם קנומי' כר'
 דאיכא למירק' דאין לחום לזה דליר' יחונור' הלום השטר שכבר
 פרע' דמ' יחונור' ויתבע' חמתו ואפע' שיחונור' על הקצותו ויטרוף
 מהם לא יתקללום ללוה' ומאלי' ריתן' משכמו' על זה כרי' שיהיה
 כסוח' ופכ' כר' דהוא דוחק' דכיון' שהם' כיון' לגוול' ללקוחו' זה
 ליה ועוד רככוללו' תלמוד' בעלת' אמרי' אחווקי' איכסי' כרמאי'
 לא מחוקיקו' וכו' אחזי' יש לבו' לומר' רמחוקיקו' ליה' ררז' לגוולו'
 לדרכ' הוי' לאוקומי' שטר' אדוכתי' ול' דלדאי' שלא כפרע' ועוד
 דלשמי' אגשי' אין' לחוש' שפשי' ררזי' לגוול' דאינו' כחנא' דהכי
 וסכימו' ע' והראיה' מעד' דלא' אין' מאחזיקו' אבל' לשמי' מאחזיקו'
 להם' ככל' גומא' ולעבד' הדין' כתב' הדי' שיש' לרון' כדכרי' רח'
 ור' אפי' שהעבד' דחוק' להם' מה' מפני' דהאיד' נפסי' רמאי'
 יש' לרון' הכי' לא' משום' ש' דין' כן' אלא' משום' דכפיש' רמאי' וכפי'
 מאי' דכתבתי' לעיל' איכא' למירק' דאפילו' מן' היורשי' אינו' נוכח'
 לא' כשבויה' דהלב' כאכא' אלו' אמה' מרס' כפי' מ' כככותו'
 והכי' פירשו' ר' עיין' כמה' שכתבתי' על זה :

בז הרב' וכתוב' כלל' על' אפי' ח' כתב' וכו' ודאפילו' רבתי' את'
 וכו' איכה' לא' משום' חס' רמאות' הג' וה' לדעת' הדי' אש'
 דמשום' דהאיד' נא' כפיש' רמאי' דן' כדעת' הר' ור' והדמ' ול'
 ומשום' הכי' היורשי' נוכי' כשבויה' דמשו' לו' לא' אמרינו' אין' אדם'
 מוריש' שבויה' לבניו' אבל' לפי' דעת' ר' והר' דמשום' דאין'
 כתבו' כן' יש' לרון' כהאי' שבויה' כשאר' שבויע' דאין' אדם' מוריש'
 מחון' שבויה' לבניו' כן' נראה' אבל' כיון' דכתב' דכיון' דמשו' רמאו'
 אפטר' דאפילו' וליכיהו' דר' והר' והדמ' כפי' רעתן' כתב'
 כן' דהבי' דלא' לנטי' עלה' וראשון' נראה' :

בג עוד' ס' וכתב' הדמ' כפ' ו' מחלוא' ולוה' דאפי' הקמו'
 כפירוש' וכו' הג' כמו' שלאכא' שאול' אמה' מרס' דסובר'
 נאמנות' לבני' היורשי' אפילו' שפטרן' כפירוש' כן' כמי' וראי' דכיון'
 דאחזיקו' דאין' אפילו' מועיל' לבני' לקוחות' אפי' שפירש' כפירוש'
 שפטרן' מלקוחו' אינו' מועיל' ולא' היה' צריך' הדמ' לכתוב' זה'
 דראי' הכי' הוא' דיו' כתר' טעמא' וכו' וכתב' בה' כהם' הדמ' כן'
 רכל' הנאוכים' פה' אחר' הסכימו' וטרח' להעמיד' דכריה' וכבר'
 כתבתי' בזה' ומה' שכתב' הרב' דהלב' כהר' והדמ' וכו' סכרי'
 כותייהו' והכי' נקטי' ונראה' דכ' הכא' שהוא' להעמיד' ויאמר'
 הל' לקוחות' קיים' לן' אי' חשכע' טול' ואי' לא' אין' לך' כלום' :

ג עוד' ס' כתב' בה' כהם' הדמ' ומנינו' בני' לוי' הראשונים'
 וכו' הג' תיבת' מחבו' מחק' או' לאשקו' יורשו' אבל'
 שלא' כפנינו' לא' מהני' כחמנו' וכו' כפי' מ' דכס' ליה' לראשונים'
 מאי' דאמ' כחמנה' דכתובת' לא' תפרע' אף' כשבויה' מיירי' אפי'
 המלוה'

כשהאמינ' ודוחק' הוא' רחל' חד' מירי' בלא' כחמנו' וחלוקס'
 מר' מיירי' אפי' כחמנו' לה' הפנמ' כתובתה' דבר' ג' כחמנו'
 שנמת' כתיבתה' לא' תפרע' אלא' כשבויה' מיירי' בלא' כחמנות'
 וכמה' רכ' נחמן' לעיל' דכס' כתובתה' מועיל' כחמנו' לכוה'
 חוקי' מתני' שאמרה' נדר' ושבויה' אין' לי' ע' דראיה' נריכה'
 לישבע' א' ודאי' דמה' שאמ' דהפנמ' כתובתה' דאמר' שריכה'
 לישבע' היינו' בלא' נאמנות' ומה' שאמר' אחכ' וכפרע' שלא' פכתי'
 מיירי' אפילו' כחמנות' ודוחק' זה' נ' לה' אף' והעמד' דין' דנריכה'
 דאית' לה' דמה' שאמ' כמ' הכפ' מ' מנכסי' המ' עכ' דנריכה'
 שבויה' היינו' אפי' כחמנות' ודבר' כתבנו' כזה' א' כחמנו' לפי'
 דעת' אלו' הראשונים' ללוה' שאינו' כפנינו' אפי' אין' נראה' כפנינו'
 אין' כפרע' אפי' שיש' כחמנות' כשטר' ויש' מ' ססובר' דבעל' חוב'
 אפי' שיש' נאמנות' כשטר' אפי' כשבעת' המלו' אינו' נפרע' מחמו'
 כשם' נד' כלל' וזו' היא' סברת' ר' ורבינו' שאינו' וכומו' שפירש' בס'
 ק' נמש' כה' הנפרע' כתוכת' דכשבע' מיהא' גובה' כתוכתה'
 משום' איכא' ודכרי' הר' והדמ' והדי' דכפרע' שלא' כפנינו'
 כשבויה' וכחמנו' אפי' כל' ככל' דמסתמא' כיון' שהאמינו' סתם'
 ולא' פי' דכרינו' ושא' דהאמינו' כיון' ארעת' ריה' כ' כן' ארעת'
 שלא' יהיה' כאן' שני' הטעמי' שכתב' משום' מעיו' או' משו' שמה' יש'
 סובר' וכו' לזה' שייך' כבעל' ח' כ' ולפי' גילוי' הראשונים' היה'
 מפרש' כחמנו' שמאמינ' כיון' שיהי' כאן' כיון' שלא' יהיה' כאן' דישל'
 דזה' ר' ל' הוי' ככס' וכו' ודאי' ר' ר' דמה' שהבי' הסור' לקמן'
 כפי' ק' שכתב' וכו' ולא' כפי' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' R'
 דגוכי' כל' וכתב' כפי' הטעם' דמעיו' כ' יח' דכ' לא' משו' דכר'
 זה' האמינו' אבל' לטעם' דילמ' משום' האמינו' ל' סובר' או' פרע'
 הפדו' ק' דאמאי' דילמ' אכהיה' הוא' קיי' או' כה' היה' מבי' ראי' או'
 עדי' או' סובר' לזה' א' אין' כ' משכיעי' את' דה' ר' ל' ככס' וכו'
 אם' פרע' כפרי' או' היל' סוס' כ' ולא' כיר' דכרינו' הוא' דהסוד'
 אנשי' וארעת' ר' הכי' האמינו' או' קאמ' הטע' לתרווייהו' ודוק' :
 נא' וכת' עוד' שכתב' הדי' אפי' לא' כתב' לו' כחמנו' אי' אימ'
 יכול' להשביעו' לא' על' הדבר' שהשטר' עומד' לכו' וכו' הג' וה'
 דכרי' או' לא' היה' לרכ' להביאן' כאן' דו' מחלוק' גדול' כיון' הנאמי'
 וכומו' שכתב' הדמ' והכיו' הסוד' לקמן' כפי' ד' דמלקו' כהני'
 טענו' דאמרה' או' רכי' אי' צריך' לא' שכתוב' המלוה' אי' לא' ינס'
 כטעם' מחלו' ג' פליג' הדמ' וקאמ' ס' לישבע' ולעמיה' דין'
 כראה' דכיון' דהמלוה' אתי' לאפסוקי' מחון' מהלוה' ואיכא' פלוגתא'
 כי' רכותא' אין' מוני' אף' מהלוה' בלא' שבעת' המלוה' וכפי' מה'
 שכתבתי' כ' מן' הפסקי' של' על' כעל' השטר' מקרי' מוחוס' אשטר'
 לרון' כאן' שטול' בלא' שום' שבויה' קלא' ומחורה' ככל' עכ' :

גב ע' לשיכר' אפי' מת' ליה' בחיי' מלוה' וכו' הג' כיון'
 שאמרנו' שנאמנות' מועיל' לבני' יורשים' לשיכר' אפי' מת' ליה' בחיי'
 מלוה' דאמרינו' דהא' מתחייב' המלוה' שבויה' לבני' של' לזה' כמו'
 שפנינו' הכא' לפרע' מנכסי' יתומי' לא' פירע' לא' כשכוע' ואם' מת'
 מלו' אין' יורשי' של' מלו' כפרע' מנכסי' היתומי' של' ליה' משו' דאין'
 אדם' מוריש' ששע' לבניו' עכ' דאמרינו' דמועיל' כחמנות' לבני'
 מרשין' ודלא' כ' וביעתו' א' כשהאמינו' הלום' המלוה' עלתו' ועל'
 יורשינו' אם' מת' הלוי' אין' המלו' חייב' שבויה' לירשי' הלוי' וא' אם'
 מת' המלו' יורשי' נוכי' מורשי' הלוי' וא' האמינו' לירשי' המלוה'
 עליו' ועל' יורשינו' וכו' בלא' שבויה' שלא' פקדנו' אכא' ואם' לא'
 ה' מינו' יורשי' המלוה' עליו' ועל' יורשינו' או' כול' יורשי' המלוה'
 מורשי' הלוי' כשבויה' שלא' פקדנו' אכא' דכיון' דלא' היה' מהיוב'
 המלוה'

ראש יוסף הרבות נאמנות סימן עא

קנה

המלוה להשביע ליורשני הלוה לא מקרי זה מוריש שכונה לכנו
 דהא הוא מטל כלל שאוב כשי זה לא היה נרדף הטור לבתו נשכך
 וכו' אסכת לו ששטר אותו והכאוי מכחו דאע"ז דלא פטר הכאוי
 מכחו של מלו' לא שפטר המלו' משכוב ממנו ומיורשיו בני אע"ז
 שלא פטר לבאי חלו שאל מלוה ח"מ נוכי' מורשיו הלו' דהא המלו'
 לא הוריש שכונה לכנו דהא הוא לא היה מחויב ליורשני
 הלוה והטור כתב דגם מהבי' הנאמנו שהאמין למלוה ולבאי' כחו
 פלוני ועל כאי' כחו כרי' לפטור' אפי' משכוב' נדאה לו ואין לו
 רכונ' דלא פטר לא למלו' ולא את הבאי' מרשותו א"כ הא הבאי'
 מרשותו דהיינו יורשיו של מלוה מחויבי' שכונה וא"כ הא היו
 זמון שזורים לכנו של שכונה דהו' אינו דהא אין אדם מוריש
 ממנו שהוא מחויב עליה שכונה אבל בין שהוא אינו מחויב
 שכונה היה ליה כשאר שטרות שמוציאים היתומים על הלנה
 ששכבי' שלא פקדמו אכא ופטלי' אבל ח"מ כרא' דאיכא למידק
 דבין דאם מתלוה כחי' מלו' אמרינן דבין דמלו' מחויב שכונה
 לנכו' מורשיו הלוה ואם מתה המלוה אין אדם מוריש שכונה לכנו
 א"כ יורשיו המלוה אין שכוב' וכוטלי' כעלמא כמי' כשמוציאים
 היתומי' שטר על הלנה אחיא' נפרעו' בשכונה שלא פקדמו אכא
 א המלו' אינו יכול לפרע לא בשכוב' דהא יאמ' הלו' שפרעו
 השהב' לו שלא פרעתיך כשטר שאין בו נאמנות דברין המלוה
 לישבע ואמאי' אם מת המלו' יורשיו מטלין בשכוב' שלא פקדמו
 אכא הא אין אדם מוריש ממנו שיש לו שכוב' לכנוי' ומה לו' דך
 שכוב' שדריך הלנה לתובע' ומה לו' שפאר שכוב' ואע"ז דאי' כ' הך
 הרב' שר' דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר
 הכחימו דהיורשים נשכבי' וכוטלי' ואפטר' לומר דעל זה אמרו
 הכור' לא לסיף עליה דר' ושא' על היתומי' מן היתומי' אמרו
 והכו' דלא לנסיף עליה ולא נדיר' דהו' וזה הכל אחר לכן כרא' ה
 דלא אמרו זה דאין אדם מוריש שכונה לכנוי' אלא בשכונות
 המזנה כגון הבא לפרע' מנכסי' ותומי' דומיה' דחמורות הן
 אבל הך שכונה דהלוה את חבירו כשטר דאמרינן שדריך
 הלוה לישבע אינה חמורה ואינה שכונת המסכה וקלא היא
 ואי' לא כרי' להישם דעתו של ליה דכרי' דהיא איק' לישבע דשטרך
 כידו מאיכבי' לשיכר' לא אמרינן כה דאין אדם מוריש שכונה
 לכנוי' ככל דבש דכרי' הדין שהכיא הרב כ"כ היא ל"א וכל חכמי
 נרכיבו נאמנו' הא זה לכנוי' יורשיו הכעל אינו מועיל הנאמנו'
 כן נמי נאמנו' סליה למלו' לנכיו' יורשיו הלו' אינו מועיל הנאמנות
 וא"כ אין אדם מוריש שכונה לכנוי' והיה הדין כמו שכתבנו לשל
 מו' סהו' מוחזק מרי' ככפ' ק' היא חאי' דכתבתי לעיל מרכרי' הטור
 מכאן להתק' א"כ כטור' א"ה וככר' כתבתי מה שברא' ה' :

גד' ע"ש ומיהו הלוה נריך לישבע וכו' כיון דלא א"ל מהימנות
 לו כלא שכונה' הגדרה' איכא למידק א"כ כשהאמין הלוה
 למלוה כמלוה ע"פ דאמרינן לעיל דמהימין המלוה כל' אע"ז
 שלא פי' שההאמינו כלא שכונה לא בתם האמינו וכיון דהיה
 מלוה ע"פ שהלוה היה נאמן לו פרעתי ובשכוב' כימא שהאמין
 למלו' הנאמנו' שהי' לו שבו' נאמן וכשכונתו גס המלו' שהאמינו
 יהיה נאמן וכשכונתו כמו שאמרינן הכא כנאמנו' מלוה ללוה
 ואיכא למייד' דכשלא' בתם כשהאמין ליה למלו' ע"כ נזה לאיש
 מלוה וכמו שכתבנו לעיל חסו' הכי איכא למייד' דכשהאמינו
 מכל האמינו אכל' הכא כמה שהאמין המלו' ללוה אין לו זה לא
 מאי' דהוא היה נאמן או נאמנו' שאע"ז שהאמינו הואיל וכחית
 המלוה לפשו' שטר ודאי' שלא האמינו מכל' וכל' ואם היה מלוה
 ע"פ והאמינו המלו' ללו' דדאי' דשו' האמינו אפי' כל' דאי' לא כן
 מחאו' האמינו הא כללו' הכי הלוה נאמן לו פרעתי ובשכונתו
 והכא דדאי' אם היה כוכ' המלו' להאמינו מכל' וכל' לא ה"ל לפשות
 שטר דלמאי' נריך השטר לא דראי' למייד' דע"ש השטר דשם'
 היום או מחר ילכו הערי' ויא' הלו' לה'ס' ליה מהיני' השטר שלא
 יבא יוכל' לו לה'ס' א"ל נר' דאין לו דבין דהוא מאמין אותו לו'
 שפרע' מינו חוסר' אותו לו' שמא יאמ' לו לה'ס' א"כ דדאי' משפס' לו'
 שטר ודאי' דכונתו הוא להאמינו אכל' מ"מ כשכונתו זה כרא' לו'
 נר' עוד כתב' דלמכס' אם התפרה הלוה ועל' שאל' מת הלוה
 אינו נוכח מיורשני' הגדרה' ולא היה יכול המלו' לו' לאכרי'
 האמנתי ולך לא האמנתי חדא' דלא שייך לו' דכר' והדמאי' לא
 האמנתי שייך דהיורש אינו יודע כלום לא דאיכא לוי' לאכרי'
 האמנתי שאם אמ' שפרע' שיהיה נאמן אכל' כל' שלא אמ' שפרע'
 השטר כחוקתו ח"מ אין לו' הכי' דהא קיימא לן דטוענין ליורש'
 כל מאי' דהיה מני' אחרון למשען וכיון דכחו הוה מני' למשען
 פרעתי גס יורשיו יכולין לו' שמא פרע' אכינו ומאי' דכתב' ואין
 נריך לומר מן הלוקחות וכו' דחיישינן לקבוצא כרא' דאיכילנו
 כימא דלא חיישינן לקבוצא מ"מ אין גובין מהלוקחות דשמא
 יאמרו הלוקחות כיון שראינו שהיה הלוה נאמן לומר שפרע'
 לא הוה רכנו מוה השטר דכמליה על פה יוס' כרא' דאין לומר
 דהמלוה האמינו כרי' לפשות אחר כך קבוצא יותר טוב הוה
 לו שלא יאמין לו ואחר כך כישפרע ממנו יעשו כבייה קבוצא

המלוה להשביע ליורשני הלוה לא מקרי זה מוריש שכונה לכנו
 דהא הוא מטל כלל שאוב כשי זה לא היה נרדף הטור לבתו נשכך
 וכו' אסכת לו ששטר אותו והכאוי מכחו דאע"ז דלא פטר הכאוי
 מכחו של מלו' לא שפטר המלו' משכוב ממנו ומיורשיו בני אע"ז
 שלא פטר לבאי חלו שאל מלוה ח"מ נוכי' מורשיו הלו' דהא המלו'
 לא הוריש שכונה לכנו דהא הוא לא היה מחויב ליורשני
 הלוה והטור כתב דגם מהבי' הנאמנו שהאמין למלוה ולבאי' כחו
 פלוני ועל כאי' כחו כרי' לפטור' אפי' משכוב' נדאה לו ואין לו
 רכונ' דלא פטר לא למלו' ולא את הבאי' מרשותו א"כ הא הבאי'
 מרשותו דהיינו יורשיו של מלוה מחויבי' שכונה וא"כ הא היו
 זמון שזורים לכנו של שכונה דהו' אינו דהא אין אדם מוריש
 ממנו שהוא מחויב עליה שכונה אבל בין שהוא אינו מחויב
 שכונה היה ליה כשאר שטרות שמוציאים היתומים על הלנה
 ששכבי' שלא פקדמו אכא ופטלי' אבל ח"מ כרא' דאיכא למידק
 דבין דאם מתלוה כחי' מלו' אמרינן דבין דמלו' מחויב שכונה
 לנכו' מורשיו הלוה ואם מתה המלוה אין אדם מוריש שכונה לכנו
 א"כ יורשיו המלוה אין שכוב' וכוטלי' כעלמא כמי' כשמוציאים
 היתומי' שטר על הלנה אחיא' נפרעו' בשכונה שלא פקדמו אכא
 א המלו' אינו יכול לפרע לא בשכוב' דהא יאמ' הלו' שפרעו
 השהב' לו שלא פרעתיך כשטר שאין בו נאמנות דברין המלוה
 לישבע ואמאי' אם מת המלו' יורשיו מטלין בשכוב' שלא פקדמו
 אכא הא אין אדם מוריש ממנו שיש לו שכוב' לכנוי' ומה לו' דך
 שכוב' שדריך הלנה לתובע' ומה לו' שפאר שכוב' ואע"ז דאי' כ' הך
 הרב' שר' דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר דא"ר
 הכחימו דהיורשים נשכבי' וכוטלי' ואפטר' לומר דעל זה אמרו
 הכור' לא לסיף עליה דר' ושא' על היתומי' מן היתומי' אמרו
 והכו' דלא לנסיף עליה ולא נדיר' דהו' וזה הכל אחר לכן כרא' ה
 דלא אמרו זה דאין אדם מוריש שכונה לכנוי' אלא בשכונות
 המזנה כגון הבא לפרע' מנכסי' ותומי' דומיה' דחמורות הן
 אבל הך שכונה דהלוה את חבירו כשטר דאמרינן שדריך
 הלוה לישבע אינה חמורה ואינה שכונת המסכה וקלא היא
 ואי' לא כרי' להישם דעתו של ליה דכרי' דהיא איק' לישבע דשטרך
 כידו מאיכבי' לשיכר' לא אמרינן כה דאין אדם מוריש שכונה
 לכנוי' ככל דבש דכרי' הדין שהכיא הרב כ"כ היא ל"א וכל חכמי
 נרכיבו נאמנו' הא זה לכנוי' יורשיו הכעל אינו מועיל הנאמנו'
 כן נמי נאמנו' סליה למלו' לנכיו' יורשיו הלו' אינו מועיל הנאמנות
 וא"כ אין אדם מוריש שכונה לכנוי' והיה הדין כמו שכתבנו לשל
 מו' סהו' מוחזק מרי' ככפ' ק' היא חאי' דכתבתי לעיל מרכרי' הטור
 מכאן להתק' א"כ כטור' א"ה וככר' כתבתי מה שברא' ה' :

גג' ע"ש כרא' דכאמ' סת' אינו מועיל וכו' נאמן לו' סהו' פרעו
 דהגדרה' כרא' לישביע' הוא דכאמנות הלוה למלוה הוא
 להיני' אבל הבח' הוא לאוקומי' ושטר דהת' כנאמנו' ליה למלוה
 נותני' מעלה ליורש' דאין המלוה נאמן לנכו' דידהו' אכל' הכא
 אי אמרינן שיורש' המלוה והו' נאמנו' לנכו' יורש' הלוה א"כ
 איכא גריעות גבי היורשים דאיכיה' הו' נאמן והם לא יהו
 נאמנין וכשכאי' לשתפרע מקהלו' עבדו נכ' אהאמאי' עלי' כיון
 שאינה האמינו מ"מ הוה ליה כאלו מחל' שעבוד מלו' זו ועשא'
 כמלוה ע"פ אין להם כח להחזירו' כאלו' כשטר ועוד דהלו' לא
 ש' עבד' עבדו להיני' עליו חיי' פרעון אם לא על פה ולזה נשתעבד
 הו' ומחזרו' לרא' ג"ס חילוק נאמנו' של שביע' לנאמנו' של
 זמון ואע"פ דכשהאמין לו' למלו' בתם מ"מ יורשיו המלו' כריכו'

ראש יוסף הלכות נאמנות סיבין עא

עוד מס' ואם טען שלוח פרעתיך מקמתו וכו' ונשכפ סכנות היסתי הגהרה גם זה כראה לי כמו שכתבתי לעיל דהמלוה האמינו כמה שהוא היה באמת וכיון שהוא היה באמת כשכופתי והשכונה היכה אלא מדרכבן גם הלוח לא ישבע אלא מדרכבן דאי לא הכי כיון שהוא מודה מקמת הטענה אמאי לא ישבע דרוריתא ואי משום שהאמינו המלוה אי האמינו על הממון בשכופתי לא האמינו כלל שכו' ואם כן כן דיתחייב שכו' דרוריתא אמאי לא ישבע ועוד נראה דמה שאיכו נשכפ אלא היסת אינו אלא משום מינו דאי כפי אחר פרעתי הכל הלא יהיה באמת כשכופתי היסת עכשיו כמי שאמר שפרע מקמת יהיה באמת כשכופתי היסת ואין לומר דהא מן התורה כמו כופר הכל באמת ועם כל זה אם מודה מקמת הטענה ישבע ולא אמרינו יהיה באמת כמינו דאי כפי כופר הכל דרא דמינו לאפטורי משכופתי לא אמרינו ועוד דטעמא דכופר הכל פטור מן התורה משום דמסתמא אין אדם מעיני פניו בפני בעל חובו ומשום הכי קא אהרה תורה שיהא כשכופר ואיכא שכו' אכל הכא כיבר הגל אין באמת דמינו פניו או אינו מעיני דהכא ישבע ואי אין לומר דהטענה וכפי זה אתי ששר דלפי למ' דמינו לאפטורי משכופתי דהסת מינו דהטענה היא אכל הכא כיון דיש שכו' אין למ' הכי ועוד דה' מיקרי מינו לאפטורי משכופתי כיון דפוטרי ליה משכופתי דרוריתא ולהאיכסם הא קא חזינן דכירא ליה דמינו לאפטורי משכופתי לא אמרינו וכל זה אינו עולה לי שפיר דהא עבשו כוחו הוה מחייבין ליה למודה מקמת הטענה שכו' דרוריתא אעפי' שאם כפר הכל פטור ומכל מקום ישבע ואמאי לא מהימן ליה כמינו לכך נרא' דמחורת כמו שכתבנו מעיקרא וכפי דברי הרב המניח כמו אפשר לו כפי דרכו וכפי מה שכתבנו לעיל דכיון דהמלוה היה באמת וגרע כמו והאמת ללוה גרעו טכ' ממלוה על פה דמלוה על פה מודה מקמת הטענה ישבע הכא טענה שטר וגרעו גרעו הוה יותר ולא ישבע אלא היסת וכמו כן כתבתי לעיל קמ' שלא ככתב בשטר דגרע טכ' ממלוה על פה ואפילו בתוך זמנו יכול לומר פרעתיך הכ' גרע כח שטר זה אפי' ממלוה על פה וכו' אתי שפיר לבה' שכתב דאפילו בתוך זמנו באמת לומר פרעתי ועוד נראה דכדכר שלא היה באמת הלוח אלא המלוה אלא שהחזיר המלוה שכו' על הלוח אין לסטיל עליו שכו' דרוריתא דרו שכו' המלוה מיקרי ווה נר' :

ליה ובשלמא בתוך זמנו חשילו אם יספור שהלוח באמת עכ' לא סערינן לירשם משום מאי דכתבתי דטענה לרא מעליא היא אכל אכל לש דברי הראש שכתב כאן המור וכן מש' הפסקין ככל בנזכא חשילו לאחר זמנו מיירד איכ' אמאי וכן דהיורשים איכן נאמנים דאפילו דהיורשים איכן טוענין כלל אנו יש לנו לטעון בשכופתי ששכופתי כולו לטעון ומאי טענ' הוא לאיכסם האמנותי ואולי דכונת הראש היא לו לאיכס' האמנותי כלומר כל זמן שאיכסם קיים היה באמת לו שפרע מעמי שמאמינו וכיון שמת בטל הנאמנות והוה ליה שטר זה כשאר שטרות דעלמא דלא היה הלוח באמת לו' פרעתי כרי שנאמ' שטוענין לירשם נכ' ועיין וכו' שכתבתי אתי שפיר מאי דכתב אכל אס הכי' עדים וכו' נתבטל השטר דה נראה דכר פשוט דכיון דאיכא עדים שאיכסם אמר וכו' האמת את איכסם רודאי נתבטל השטר אלא שכמה שכתבתי דכיון שמת נתבטל האמנות והוה ליה כשאר שטר דבעלמ' דאינו מועיל מה שאמרו שאמר הלוח שפרע הוא קמ' דבאמת זה נראה לי לומר דעת הראש : גם ער' שם תשובה לאלא הראש אל שטר שכתוב בו נכתבתי לכלובי אולפלונ' וכו' כל זמן שוה הניא השטר . הגהרה אכל אס מי שהניא את השטר מודה שפרע ומה שפיר דהסת אין לו כדי לפרוע חלקו של השטר ומה דאמר שפיר לא כפר עדין וקאיא הם עושים על נכסיו אין באמת חשם של כלום כפר' שהשטר כירו שמה לא נפרע דאי איתא דפרע לא מפין זה שטר עדין קיים מירו דוה ל' הוה ליה להניחו כירו אס פרע לו דאין זה כלום דכיון דהוא האמינו דהניח השטר כירו ודאי דאכלמה שאומ' הוא באמת רכמו שהאמינו זה אס יאמר שלא נפרע כ' אס יאמר שפרע ויהיה באמת כיון שהשטר כירו וכ' אס יאמר שפרע ופרע לו חלקו דאז באמת כשכופתי לחברו ומכל מקום נראה שגריבי בית דין לעשות קסת חקירה ולומר אי איתא דפרע למה הכמת השטר כירו שיתן טעם ליה לא דמסתם הכי יהיה חייב אלא דמתוך החקירה שיכרר הענין היסב אכל ודאי שיכול לומר שהאמינו שהניחו כירו או אפטיסו דספרא אול' מנא' המלוה לפי טעם אכל מה שניא שום לרקרק בדברי הראש כמ' אס הוה שותפין כאח' כחוכ' באמת מהם מודה וכו' כ' מרדין לנכסיו ופוד' אס הוה שותפין באמת און שותפין בחוכ' דאין יורדין לנכסיו דיאמר זה מה לי עם מלוה וו' אויש תכופה עלי אי מן הלוח שפרע לי והמלוה לאו בעל דברים דידי הוא כרי שירדו כ' לנכסיו בשכילו והלוה יפרע חלקו ויהיה ל' רי' עכ' זה שאמר שפרע לו וכ' דאפי' אס יאמר זה שפרע ושנתן חלקו לחברו אין יכול להשכיב משום ער' א' חד דהא דהלוה שמה הוא ואיכא פלוגתא בין הפוסקים אי טענת שמה עי' ע' א' מחייב שכו' אי לאו ועוד דהאי עד כונע בערו הוא רמשה' אמר שפרע לו חלקו כרי שהיה הוא פטור מלפרוע אכל הכא אינו כן אלא שאמר שפרע ולא באמת לומר שנתן חלקו או שמורה שלא נתן ולוה אמר שאם יש לו ממון בית דין יורדין לנכסיו ואי אין לו ממון לאו כל כמיניה להפסידו חלקו אלא לעולם הלוח יפרע חלקו בין יהיו שותפין בין לו יהיו שותפין או אפטר שמה אמר ואס הוה שותפין ל' דאפילו שהיו שותפין שיש לו שייכו' כמתן ונכסיו חברו ונכסיו אכ' הלוח עכ' אי אין לו נכסיו ג' מהלוח חלקו אכל ממ' מה צריכות היה להראש לומר ואי היו שותפין אי איתא כמ' הכי הוה ליה למימר ואפילו אס היו שותפין אינו באמת להפסידו חלקו

ראש יוסף הלכות נאמנות סימן ע"א ע"ב קנ"ט

חלקו ואלו רלוה כיון ולא רקדק ויהי טאמרא ועל חלקו הוא
 נאמן נראה דאעפ"י דחוד זה נאמר דמשום קבוצה הוא דאמר
 הכי אבל האמת הוא שלא פרע ערין עכ"ל אינו נאמן על חלקו
 אעפ"י שהשטר לא שיתרע והוא כותן אמתלא לדבריו ע"ס
 כ"ז על חלקו הוא נאמן כמה שאמר ראשונה שהשטר פרוע
 הוא כך נראה לו:

כ"ג עוד ע"ס וכתב עוד כאסה ב"ל דמד ושבועה אין לי עלך
 הגדרה דאם עטרה משבועה עדין יכול להדירה וכראה לי
 שהטעם משום דתקימו לה מדר כמו שאמר אהר"ר בכ"ד
 ואשכנח להכי גרין לומר לה כנאמנותא נדר ושבועה אין לי
 עליך אבל לכל שאר האר"ל כל שבועה שהיא חייב היא משכיעין
 אותו ולא אתא לכלל נדר כלל בשום תביעה ומשום הכי כיון
 שפטר מן שבועה לא נרין תוואשי' מדר פטרונון אס פטרו
 מדר מסתמא פטרו נ"כ מהשבועה ככתב דאין חלקו לאדם מדר
 לשבועה ע"כ ל"עיל וזו ע"ס מהשבועה ככתב דאין חלקו מכתובה
 לאמירה משום רכל שהוא פטור או מחילה באמירה בעלמא
 בני ונראה דכפי זה אינו כ"כ מדוקדק דכשלמא פטור או
 מחילה שאין גרין אחר כך הלוה לפרוע או מהניכילא כתב
 וקמן אבל הנאמנות זה שיהיה נרין אחר כך הלוה לפרוע
 בלא שבועה ואי היתה חייבת אפטר שלא תשבע ויהיה זה
 אפטר שזה לא יסבה בלא שטר או קנין אבל כפי מה שכתבתי
 אחי שטר רכל פקעסה מעשה על ידי האמירה או הדבורה רי
 הוא קיים וכהיא דכתבת דאם פטרה משבועה עדין יכול
 הוא להדירה כתב דהנדר כיון שהוא נאמן עליה כשפטרה
 משבועה עדין הוא יכול להדירה א"כ אמאי לא אמרינן כשאר
 כל אדם ה"כ שאם פוטרו משבועה מדר כהאי גוונא לא פטרו
 אלא שיהי מתישב כמה שכתבתי דכאסה תקפו נדר משום הכי
 אס פטרה משבועה לא פטרה מדר אבל כשאר אדם בעלמא
 כ"כ הוא וכמו זה ככל ע"כ:

חלקו ואלו רלוה כיון ולא רקדק ויהי טאמרא ועל חלקו הוא
 נאמן נראה דאעפ"י דחוד זה נאמר דמשום קבוצה הוא דאמר
 הכי אבל האמת הוא שלא פרע ערין עכ"ל אינו נאמן על חלקו
 אעפ"י שהשטר לא שיתרע והוא כותן אמתלא לדבריו ע"ס
 כ"ז על חלקו הוא נאמן כמה שאמר ראשונה שהשטר פרוע
 הוא כך נראה לו:

חלקו ואלו רלוה כיון ולא רקדק ויהי טאמרא ועל חלקו הוא נאמן נראה דאעפ"י דחוד זה נאמר דמשום קבוצה הוא דאמר הכי אבל האמת הוא שלא פרע ערין עכ"ל אינו נאמן על חלקו אעפ"י שהשטר לא שיתרע והוא כותן אמתלא לדבריו ע"ס כ"ז על חלקו הוא נאמן כמה שאמר ראשונה שהשטר פרוע הוא כך נראה לו:

חלקו ואלו רלוה כיון ולא רקדק ויהי טאמרא ועל חלקו הוא נאמן נראה דאעפ"י דחוד זה נאמר דמשום קבוצה הוא דאמר הכי אבל האמת הוא שלא פרע ערין עכ"ל אינו נאמן על חלקו אעפ"י שהשטר לא שיתרע והוא כותן אמתלא לדבריו ע"ס כ"ז על חלקו הוא נאמן כמה שאמר ראשונה שהשטר פרוע הוא כך נראה לו:

חלקו ואלו רלוה כיון ולא רקדק ויהי טאמרא ועל חלקו הוא
 נאמן נראה דאעפ"י דחוד זה נאמר דמשום קבוצה הוא דאמר
 הכי אבל האמת הוא שלא פרע ערין עכ"ל אינו נאמן על חלקו
 אעפ"י שהשטר לא שיתרע והוא כותן אמתלא לדבריו ע"ס
 כ"ז על חלקו הוא נאמן כמה שאמר ראשונה שהשטר פרוע
 הוא כך נראה לו:

הרכ"ל כתב במש"כ ל' שטר שכתוב בו שיפרע לזמין
 וכו' אפילו אין בו נאמנות וכו' הג"ה דהיה אמירה דכיון
 דהיה הפרעון לזמין דעכשו לכתב לזמיר שטרך כדו מאי
 בעי וזהו ליה כמל' ע"כ לעב"ן לומר שרעתיו ושוכר לא עשיתי
 דדמיא רהאי תכאי דהפרעון לזמין הוא כמו תביעה על פה
 אינו נחשב כשטר אלא לעינין פרעון אחרון ועוד דלא עשיתי
 שוכר כדו לשזור שוכר מן הזככרים ואי אפסיד השוכר שאי
 היה חייב והמלוה לא הביח לכתוב כפי שיטי או אחורי הדף
 או לא תבעתי זה עכ"ל אינו נאמן הלוה לומר זה דשטר שכתוב
 ביה פרעתי ומיהו היה ליה כשטר שזמין ליום פלוני דאפילו
 אס פטר הו"ן אינו נאמן הלוה לומר שפטר כיון שכבר עבר
 והמלוה יטול כשבועות כן נמי כל זמן פרעון הוא כשטר עד
 אותו זמן ואפילו אס פטר הזמן אינו נאמן הלוה של אותו פרעון
 עכ"ל אינו נאמן הלוה אלא המלוה כאלו אעפ"י שאין כאן
 טענת שטרך כדו מאי בעי והלוה הפסיד אכפשיה שלא פרע
 בעדים או היה ליה לזכות שוכר עליה או אחורי הדף
 או כיני שיטי ואם לא ירנה המלוה לא היה ליה לפרוע בלא
 כ"ס אמת מאלו:

כ"א ומה שכתב כתב הדין ט"כ כ"פ מי שהיה נש"י אמתני'
 וכו' ש"ס מלוה מוקדם שאל לנכותו נרין שישבע וכו' ואין
 נאמנות מוטיל וכו' הג"ה אפילו שכתב לנכאמו לראשון
 מפורש שמתאימו אפילו נדר בעל חוב מאוחר עכ"ל שג"ך
 שבועה כמו הכא לפרע מנכסי משועבדים ועוד ראם הלוה
 האמינו שהלוה לו זה המלוה המאוחר לא האמינו ואין נאמנות
 מועיל לחוב לאחרים וזה כרעת ה"ף וביעתו אבל לעינין
 בעל חוב מאוחר איכא פלוגתא אי מהיב נאמנות מפורש או
 לא וכמו שתראש כבוד סי' ע"ב וכן כתב הראש בהכותב ש"ס
 מי שחולק על ה"ף כבעל חוב מאוחר:

כ"ב עוד ע"ס כתב ה"ף כ"פ הכותב אמתני' דכתב לה וכו'
 כתב לה לאו דוקא דה"ה דכאמירה ר' הג"ה כ"ל לו שפירי
 דאיכא עד ס' שהאמינה דאי לא נאמן לומר שרעתך כמינו
 דאי בעי אחר לה שלא האמינה אבל נראה דאיכא למידק
 כיון דלא כתב לה ולא היה ע"ס קנין שהוא כמו כתיבה אמתני'
 מועיל האי נאמנות הא יכול לחזור ביה דדכריס בעלמא הם
 אפטר לומר דאשכ לא רהכא מיירי שלא חזר בו רשומ
 בדבורו לא שטוען שכיון שלא האמינו בכתב או בקנין שאינו
 מועיל הנאמנות קאמר דאפילו באמירה שמועיל או נמי כיון
 שעל תנאיהו של נאמנות פאכא דעתה ונאמנותו היה ליה
 יותר מקנין ושטר ואדעתא דהכי כשאת לו ואפילו שהיה
 הנאמנות אחר הכפואין לא מבעיא קודם הכפואין דאמרינן
 ודאי דאדעתא דהכי שפטר כפשיה ונאמר דעתו על זה אלא
 אפילו אחר הכפואין באמירה לנדר בני דורא משום מסדכר
 או שלא יהיה קסטא נמר ושעבר כפשיה על זה ונמר דעתו
 על זה וזה כ"ל ואף על גב ש"עין פלוגת משום דבר קיימא
 לן דמהמבאמירה אבל לשעבוד נרין בתיבה או קנין מכל

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

הכי קאמר שהיה כמו רבית ומה יעשה בהנלת הרקבון ויכול שימחה על גם ויכער אותו וכזה פני וחשלו שיתן לאחר פיתמא כזה כהאי גוונא כמו אמר מפני חשש האומר:

ב עור גס ואם הלנה לעני על מרא ועפל וקורדוס וכו' בחוכו' הגררה ונראה לי דאם נאכר המרא או הפסל ביד האוכר היה פטור המסכיר אעפי' שהוא גס דכיון שהוא ברשות השכירו ודאי שאינו ברך שומר שמסר לשומר וגם אין האוכר ראוי להסכר ונרא' דהיינו טעם מחלוקת אבא שאול ע"ת ק' דאדמרא אבא שאול אומר תמעה רעלניו אל רעלניו דאדמרי שהלנה על המשכון גס' הוא וגם כג' אחת דהלכה כאבא שאול מראמר הלכ' מכלל רעלניו והוה טעם המחלוקת דלת'ק אין מחלקים כלל בין על עני בין על עשיר לא לעולם המלנה על המשכון גס' הוא ואין יכול להשכירו לאחר' להיות פוחת והולך דאעפי' שום משיב חכדה הוא ממ' אפשר שיגכך אז יאכר בידו של שוכר ולא יהיה לו מה לפרוע ומפכיד העני משכמו אם יש הלווה רשות להשכירו ואל כל אבא שאול אית ליה דיכול להשכירו לאחרים דהוא כמשיב חכדה ואין לחוש לשמא יגכרו ויאכר ואם תמני לומר דיגכך ויאכר ממ' אפשר שיהיה לו ממון כדי לפרוע וא"כ משום קצת חששא אין לנו להפקירו אבל ממ' נראה דאם יהיה העני מוחה ללא ישכיר דאין משכירין דאין משיבין חכדה בעל כרחו וכן אם יהיה המשכון שתשימו מרובה וירנה העני או העשיר שישיכרם ויהיה פוחת והולך דרואי דיכול להשכירו אסירנה המלנה דאפילו בכרך שתשימו מרובה היה קשה לי דאמאי היגכרו כג' דלא קאמר אבא שאול אלא כמרא וכו' דאפילו כש'זר משכמו' אשכר שיהיה מותר דמבטמא אינו נכסר כ"כ כמו הגזר גזותי' לו כש'זרו ולעולם איכא משיב חכדה אם יהיה דבר שהוא עשוי להשכיר ואולי דזה יגכך כפסל ומרא אלא שאין הלשון מורה הו"ל וכפי' אנרייה וווסר פחתייהו ואולי דהטע' הו' שאינו רונה שיתמטמו ככלי שלו כיון דאיכא ביה תשימ' הרכה שאינו רונה לפגום הכלי שלו אעפי' שיהיה השכר יותר והיה נראה לי מעיקרא דהטעם שיש חילוק בין מרא ועפל וקורדו' לשאר כלים דגסל וקורדוס לא בליא קרנא דלעולם עד זמן מרובה עומד אבל שאר כלים מחמת תשמיטין לפעמים בלי והולכין להם מה שיהיה ממ' נראה דאיכא לחיוב דאמר דהמשכון של עני יכול להשכירו ולהיות פוחת דא נראה כמו רבית דמי שיראה יכבוד דכשיל שכר מעותיו הוא משכירו ואעפי' שאין כונתו לכך ממ' נראה והא' אמר לעיל כסמך מפני שהוא נראה כמו רבית וכתבנו דאעפי' דאינו רבית ממ' נראה כמו רבית והכא מאי טעם ואולי משום דאיכא האי משום דהשכר אכרה לא חששו להכיר ועוד דאינו נראה כ"כ כשהוא משכירו לאחרים כמו כשהוא ענמו מתמטמו כו' כגוף המשכון דהוא דבר הנראה לעין וכדאוי שאינו מתן שום דבר לבעל המשכון כשכיל תשימו והכא שהוא כונן שכר איכא לחיוב דכונן כשכיל חיוב ומה שכתב דשכרו מרובה ואינו נכחה אלא מעט היינו לישנא דקאמר בגמ' הו"ל ונפיש אנרייהו וווסר פחתייהו ומלישא דנמרא היה אפשר לפי' דכפי' אנרייהו וווסר וכו' כלומר יותר הוא השכר מההפסד אבל כלי שיהיה שזה השכר כהפסד וה' אסור להשכירו אבל אם יהיה השכר שזה יותר מההפסד אז יהיה רביו כמורא ועפל וכו' אעפי' שיהיה תשימו מרובה וכפי' זה

אחי שפיר מה שדקדקתי שנס כזה איכא משיב חכדה דהא מדויח העני אבל מדברי השור נראה דרוקא מרא וכו' דהשכר הוא הרכה וההפסד אינו לא מעט מועד או יכול להשכיר כלל אם יהיה ההפסד הרכה אפילו שלל יפסד כ"כ שיפסד כדי דמי השכירות עכו' אסור דכשיק תרש שיהיה שכר הרכה וההפסד מועט אבל אפילו שיהיה השכר מרובה יותר על ההפסד כיון שההפסד ג' כמרובה או שיהיה הפסד מועט כיון דהשכר גס כן מעט אינו פוכרו וכל זה אפי' שיהיה השכר יותר על ההפסד דמבטמא אינו כלי שמשכירין אותו השכר הוא יותר על ההפסד ועכ"ל כיון דההפסד מרובה אין משכירין אותו אעפי' שמדויח העני עכ"ל אין משכירין וכמו הטעמים שכתבנו ולישא דמרא פסל וקורדוס דקאמר הכי משמע כמו שכתבנו בלשון השור:

ג וכתב הטור ויראה דאפילו כמרא וכו' דוקא לאחרים וכו' דהגררה כן נראה לטון המשנה אבא שאול אומ' מותר לאדם להשכיר מהכונן של עני וכן פירש רש"י מותר להשכיר להשכירו לאחרים ונראה דאיכא לחיוב דמאי שאל לאחרים דמותר מאיכא לישא חסדא שאלא ישכירו בזול לעצמו נמי יהיה יכול לשכרו דהא דריך לבא לחשבון לבמה ימי' שכרו וכמה ליום כדי לנכות מדמי חובו ואם ירצה לחשוב השכירות כולל לאיניחמו לעשות כן דאמריס לו שדך כך השכירות למרא ועפל ליום כך וכך ואי חייס לנזלה ג' כש'זכרו לאחרים איכא נמי לחוש לזה ואי משום שאלמ דכשעת החשבון שהוא אינו רונה לחשב כ"כ כשכיל השכירות היינו נאלץ דרונה להשתמש במשכוננו של עני ככחות וכן כ' היום רבית דמשמע כשכיל ממנו ככחות משווי' והיינו דאמרינן דהמלנה את החכירו לא יזר כחצרו חסם ולא ישכירנו ככחות וחולי המש' דאיכא מאן דשוכר הכי כיוקר ואיכא מאן דשוכר יותר כוול' יכאנו לחוטרו כזה לזה איכא למימר דאין כל כך חסדא בזה כיון דאיכא מאן דמשכיר הכי אפילו שלו ואולי דהחשדא היא דכיון שהוא שוכר לעצמו אינו משפדל להשכירו כיוקר וכיון דאיכא מאן דמשכיר כיותר הוא איכא חסדא' אבל מכל מקום נראה דאין זו חסדא דכפיהס הוא שאמר שאמי השכרתי לעצמי כפי שכר הוול כשיכאנו לחשבון לכך היה נרא' דמה שאל' אבא שאול רשאי אדם להשכיר משכוננו של עני הוא בין לאחר' בין לעצמו ולעולם מחשביק ליה השכר כמו השכר שמשכירין כמדרינה או כיוקר או כשכר האמנעו והיה נכחאי דקיה דאמרינן ראיין פורטיס לעצמי מכני חסדא הקס שאמי דכיון דמיידי כגכאי דקיה דאמרינן דכאלמונה הס עושי' ואין מחשבין עמיה על מה הוציאו ועל מה לא הוציאו ועל כן כשיראו להם שפורטיס לעצמי איכא חסדא זה נראה לי אבל דברי רבינו הטור ובריו וגם דברי רש"י משיבו כשכרתו וגם הרב נראה דמורה לו והריטי מכלל שכרתי משני שכרתן ואין לומר דמה ששוכר משכוננו של עני הוא שהוא עושה ואחר כך מהוירו לעני כחסם כי בכר בכרע הוא מחובו מחמת ממון השכירות ואינו נכחות חשבון על זה נמה ימים השכירו וכמה ליום דאם כן החשדא יהיה יותר ויותר על אחת כמה וכמה ואולי דלאחרים איכא למימר שאז יפחד דיניחו הענין ויכא להתברר והענין דחוק הוא עד מאד ועיין בחוד' כ' כשרק קמא דכתרוא נראה דכין הכא בין התם כהיה דאין פורטיס לעצמן אם יכא לפני כית דקו' ויאמר שהוא משכירו בכך וכן ליום

הכי קאמר שהיה כמו רבית ומה יעשה בהנלת הרקבון ויכול שימחה על גם ויכער אותו וכזה פני וחשלו שיתן לאחר פיתמא כזה כהאי גוונא כמו אמר מפני חשש האומר:

ב עור גס ואם הלנה לעני על מרא ועפל וקורדוס וכו' בחוכו' הגררה ונראה לי דאם נאכר המרא או הפסל ביד האוכר היה פטור המסכיר אעפי' שהוא גס דכיון שהוא ברשות השכירו ודאי שאינו ברך שומר שמסר לשומר וגם אין האוכר ראוי להסכר ונרא' דהיינו טעם מחלוקת אבא שאול ע"ת ק' דאדמרא אבא שאול אומר תמעה רעלניו אל רעלניו דאדמרי שהלנה על המשכון גס' הוא וגם כג' אחת דהלכה כאבא שאול מראמר הלכ' מכלל רעלניו והוה טעם המחלוקת דלת'ק אין מחלקים כלל בין על עני בין על עשיר לא לעולם המלנה על המשכון גס' הוא ואין יכול להשכירו לאחר' להיות פוחת והולך דאעפי' שום משיב חכדה הוא ממ' אפשר שיגכך אז יאכר בידו של שוכר ולא יהיה לו מה לפרוע ומפכיד העני משכמו אם יש הלווה רשות להשכירו ואל כל אבא שאול אית ליה דיכול להשכירו לאחרים דהוא כמשיב חכדה ואין לחוש לשמא יגכרו ויאכר ואם תמני לומר דיגכך ויאכר ממ' אפשר שיהיה לו ממון כדי לפרוע וא"כ משום קצת חששא אין לנו להפקירו אבל ממ' נראה דאם יהיה העני מוחה ללא ישכיר דאין משכירין דאין משיבין חכדה בעל כרחו וכן אם יהיה המשכון שתשימו מרובה וירנה העני או העשיר שישיכרם ויהיה פוחת והולך דרואי דיכול להשכירו אסירנה המלנה דאפילו בכרך שתשימו מרובה היה קשה לי דאמאי היגכרו כג' דלא קאמר אבא שאול אלא כמרא וכו' דאפילו כש'זר משכמו' אשכר שיהיה מותר דמבטמא אינו נכסר כ"כ כמו הגזר גזותי' לו כש'זרו ולעולם איכא משיב חכדה אם יהיה דבר שהוא עשוי להשכיר ואולי דזה יגכך כפסל ומרא אלא שאין הלשון מורה הו"ל וכפי' אנרייהו וווסר פחתייהו ואולי דהטע' הו' שאינו רונה שיתמטמו ככלי שלו כיון דאיכא ביה תשימ' הרכה שאינו רונה לפגום הכלי שלו אעפי' שיהיה השכר יותר והיה נראה לי מעיקרא דהטעם שיש חילוק בין מרא ועפל וקורדו' לשאר כלים דגסל וקורדוס לא בליא קרנא דלעולם עד זמן מרובה עומד אבל שאר כלים מחמת תשמיטין לפעמים בלי והולכין להם מה שיהיה ממ' נראה דאיכא לחיוב דאמר דהמשכון של עני יכול להשכירו ולהיות פוחת דא נראה כמו רבית דמי שיראה יכבוד דכשיל שכר מעותיו הוא משכירו ואעפי' שאין כונתו לכך ממ' נראה והא' אמר לעיל כסמך מפני שהוא נראה כמו רבית וכתבנו דאעפי' דאינו רבית ממ' נראה כמו רבית והכא מאי טעם ואולי משום דאיכא האי משום דהשכר אכרה לא חששו להכיר ועוד דאינו נראה כ"כ כשהוא משכירו לאחרים כמו כשהוא ענמו מתמטמו כו' כגוף המשכון דהוא דבר הנראה לעין וכדאוי שאינו מתן שום דבר לבעל המשכון כשכיל תשימו והכא שהוא כונן שכר איכא לחיוב דכונן כשכיל חיוב ומה שכתב דשכרו מרובה ואינו נכחה אלא מעט היינו לישנא דקאמר בגמ' הו"ל ונפיש אנרייהו וווסר פחתייהו ומלישא דנמרא היה אפשר לפי' דכפי' אנרייהו וווסר וכו' כלומר יותר הוא השכר מההפסד אבל כלי שיהיה שזה השכר כהפסד וה' אסור להשכירו אבל אם יהיה השכר שזה יותר מההפסד אז יהיה רביו כמורא ועפל וכו' אעפי' שיהיה תשימו מרובה וכפי' זה

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכון סימן עב קס

ליום וכן התם אם כאלכות דין הנקיים ואחרו ככ פרוטות
 כן ואין לחלקן ושאל יחלירו וכעין לשטרן כריכרים והא לך
 כמה דיררס שטין הפרוטות שיהיה מותר להם לפורטן רחא
 מהימנין להו כמה הן הפרוטות ומה שיש לדרקן כבר דקדקו
 נחיהו וכתבתי דהחדש שאל יורו הימך לענמן עד כאן
 גם הכל באכירות טיין סאי טעמא אלא ראיבא למירק מאי
 דקדקנו ואלו דהחדש הכא הוא כמו שכתבנו דהרואים
 יבארו דהשתמש ביה כחנם ומשום דכית הוא אבל כשזכרו
 לאחרים אין לחוש ככ וכמו שכתבתי ועיין:
 ד' וכתב הרב ומה שכתב רבנו ויראה וכו' אבל קשה
 דכבוד האומני אמרינן וכו' ופירש רש"י וכו'. הגדרה דלפי
 הדין דהשטרות התבאר אין כאן קושיא דפירש במלוה
 צריך למשכון דראינו רובה להלוות בלא משכון אבל כבר דמו
 אותו פירוש התוספות ומשום הכי פירוש רש"י אמת ועל זה
 כתב הרב דשאני התך דרעתא דהכי הלוח לו שישתמש
 כמשכוכו ויהיה פתוח והלך מחכונו ואיך למירק עליה דאם כן
 מי הוכיחו מהחדש דכראה כמו רבית דכין רהוא משתמש
 מייודע אם התנה כך אלא התנה דכיון זה היה כדא לומר
 כמה שכתבתי בהנה דראשונה על דכרי הסוד שכתב שלא
 ושתמש דכדא כמו רבית דף על פי דאינו רבית דהא שומת
 והלך מכל מקום הרואים יהיו משכין שפכי שבר מעותיו
 הוא ששה ועוד דאי הכי רמידי שהתנה כן מעיקרא שישתמש
 מן המשכון ואין כאן משום חדש מאי טעמא דמאן דאמר
 דמכל מקום מנה קא עבדו הא אין כאן שום מנה דזה צריך
 למשכון ומה הל' העצ' והת' שישתמש בו ומותר לו להשתמש
 א"כ אין כאן מנה להכי כדא לי דמה שאמר וכמלוה צריך
 למשכון פליגי לאו בהתנה כן מעיקרא דזה אפשר כשי דכרי
 הרב דאשלו בלא התנה והוא מאד ופסל וקורדוס שיכול
 אשלו לא התנה אלא ככל משכון וזה כשהלוה על המשכון כין
 שיהיה כל המשכון ביון שלא היה אלא ככל וכו' לא הלוה לא ארעתא
 דצריך להשתמש במשכון ולהיות פותח לו זה יהיה חושב
 דכר זה כיון שאינו נכחו כלל ואין כאן רבית שזה מותר אבל
 אחר כך או לא הימחיה או ששתמש באיסור בלא יריעה
 ואם כן עבא אין קושיא מהיבא דמלוה צריך המשכון ואין
 כאלו הימך כלל גס איבא פלגתא דכרי אלישור סוכר כיון
 דאדעתא דהכי הלוהו לאומנה עבדו והוה שומר חנם ורבי
 עקיבא סוכר דמכל מקום מנה קא עבדו כיון שאינו יכול
 להשתמש ממנו ועוד איבא למימר דמה שאמר במלוה צריך
 למשכון וכו' לאו שצריך לו להשתמש בו רובה אין כאן שום הימך
 וכו' שכתבנו דמי יסיר מהחדש אלא שיש למלוה מעות ואין
 צריך וזה כאלחרי שאיכור או יבכור או שיוציאון ורוב להלוותן
 ושהיה בטוח ממעותיו וכו' ודוק היטב וכפא מיבא ממה
 שכתבתי דהתלום על המשכון ופי' התנה מעיקרא שישתמש
 אדעתא לפחות והלך המחוב רהו איכור ראיבא חשדאנס
 וראה דכרי הדין סאי דאחר אבא שאל דרשאי טרם להשכיר
 משכוכו של עמי דהיינו מראוכו דכר כהוה דהכ' אם היה
 משכוכו של עשיר כהאי גופא דמותר לעשות כן דהשכנת
 אברה דעמי עכרינן דעשיר לא עבדינן כן כדא לי ואף על
 פי שידכרי הרב שכתב דהתנה מעיקרא שהיא מותר וגם
 מהאי משכנתא דסובא או משכנתא דנכ יתא כדא שומת
 מכל מקום כדא לי דמכל מקום משכון של מטלטלין איבא

איסורא משום החדש שאמרתי דכשה כולי עלמא ירשי שומן
 בנכיות מה שאין כן במטלטלי' שאיכו כן מכאן וגם כמשכנתא
 דנכיות איבא מאן דאחר אין הימך לא משכנתא דכדורא עב
 ה' הרב כתב הרשכא בתשכס ים מגדולי המורים שאמרו
 שהוא פטור לאחר ההלוואה מפרוטות דרבי יוסף דרעין כמנהג
 הוא כיון דמאריך ומן וממתין שלא לאמרו משום דקשיא להו
 דהיכי דמו מלו על המשכון לשומר אברה דמלוה על המשכון
 דהמנהג היא בשעה שהלוה כבר נעזית המנהג אבל שומר
 אברה ככל שעה הוא עומ' מנות השמיד להכי כתבו דכמלוה
 על המשכון גם כן כל שעה הוא ששה המנהג כיון שמתתין
 שלא למוכרה וזה ל' בהלכות כל שעתא עומ' הוא מנהג ופטור
 מן המטות ואם כן כל משך ומן ההלוואה פטור מפרוטות דרב
 יוסף מס' דעובק כמנהג פטור מן המנהג וקשיא לי על דכריה'
 חרף דלא אמרינן עוסק כמנהג פטור מן המנהג לא בעובק
 כלומר רהוא עוסק כמנהג ואם ילך לעשות מנהג אחרת
 יכשל ממנה וז' אבל כל מן מס' יעשה מנהג אחרת לא יכשל
 מנהג וז' חיינו פטור ממנה ואל' הכא בהמשך ההלוואה אם יתן
 פרוטה לעמי לא מ' יכשל מנות ההלוואה וכן כאל' כל
 משך ומן המירה איכו פטור מפרוטות דרב יוסף אלא שמשכין
 ודאי דכתי' ה' שכא דכין דכהי' שעת' דהלוה ונטל המשכון
 אזו ההיא לעתא דכטפל בככנס' ושומרת האנ' נכשר פו טוס
 דרב יוסף לעולם הוא שם עליה עד שיחזור אעפי' רכזה יש
 לדון ג' דאמאי יש לחייבו משום דכשכר פרוטה דעמא משום
 דאם יבא עמי דכלשמה אם בא העמי ונכטר משום עביקת
 המנהג אז כשכר אותה פרוטה ויהיה חייב חשה' אלא אז לא
 יאירע שכא עמי ואם כן לא הרית כזה שום דכר אמאי יש
 לחייבו לשום ש' והוא לא כשכר כלום ואמר טוב היה וראה לי
 לומר שיהיה לי הטעם דכיון דעשה מנהג דהלוה או שנטפל
 ושאר האכריהם לו שער המנהג ומשום הכי נחשב כש' כל
 משך אותו זמן של הלוואה או של שומרת האכרה אלא שכנת'
 לא מוכח הכי אלא כשי עשה לו שער ממון והיינו פרוטה
 דהיה כעני למיחב לעניו ועוד דכר כזה כעני ואין להקשות
 לשלנו המורים דהא כמשכון ש' ממי מאי דאיבא כאברה דצריך
 לשומר שאין זה כלום דהשכין לא היה לו לנטלו ואינו
 מחוייב משום מנהג לשמרו אלא משום שלא יפסיד הוא ממון
 שיהיה צריך לשרעו ואין להכין כמה שאמרנו דנולי המורים
 שהוא פטור לאחר הלוואה דהיינו לאחר שעבר ומן ההלוואה
 ותכע הלוואתו ולא פירע לו ונתן לו ומן וממתין שלא למוכרו
 דאי כיון משך ההלוואה איך כתב שהוא פטור מפני שאמרינן
 לו זמן וימתין לו שלא למוכרו דמאי היא ומשום מאי היה לו
 למוכרו כיון שהוא עדין בתוך זמן ההלוואה ואין כאן אריכות
 זמן ואלו דהמון שקבע לו מתחלה שהיה אפשר לו שלא
 להאריך ככ' זמן והיינו המנהג וזה לא נהירא ועוד דמכרי
 דאשכא לא משמע הכי אלא לאחר ההלוואה שאמרו היינו
 לאחר שהלוה כל משך ומן ההלוואה מיד עד שיפירע פטור
 דאיבא מנות הלוואה לאשקוי ש' פירע לו ועדין נכשר על
 ירו המשכון דכאז אין כאן מנות הלוואה ומחוייב הוא לחיוב
 כפרטה לעמי ואם כן הוה ש' ופטור מגכחה ואברה וכו' ש'
 כן כדא מדכרי נמי יוסף כסוף האומנים דכן הוא דעתן של
 אלו הגרונים ועיין פס':

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

הוא ולא הלוה אס כן מצינו בהמשכון אין לו שייכות במלוה כלל ורבי עקיבא בכול דהמלוה על המשכון שם הוא והשכח דוראיה ריה לא היה מלוהו חלל אס כן היה חתן לו משכון וכמו שפירשנו כן מלאנו דאשר כלום הלתינוי חלל על המשכון אכר המשכון אכרו מעותך בחנא דלון ההלוהה אלא כשכיל המשכון והיינו שכרו רכטוה הוא על משכמו ולא יאכר משתו ואין המשכון לזכרון רכרים בלכר אבל כשיש בחלוה שטר ועם כל זה לקח משכון הבא לא שייך למימר דלקח המשכון כשכיל וזכרון דרכים דלהא הא איכא שטר ודאי דלהיות בטוח ממעותו לקחו ומשום הכי שם הוא ושייב כנכסה ואכר דכיון שהוא לא היה רובה ללוות אלא על המשכון אמו עוס בשכיל ההלוהה אלא כשכיל שלא יפסיד מעותיו דכרחה לודאשכיל יסול משכון יאכרו ומה שטר גדול מזה וכתב רש"י ויטע שלא פשע דזומר חסס הוא דלון ארס נוטל משכמו לגובייכא דמשכח דאס לקחו לגובייכא הוי שם ומה לי הכי אס ירבה הלה לתת מעותיו מייובל למחות המלוה ולומר איני רובה אלא המשכון אין זו הכרח ששם כן לא תקרי זה מלוה על המשכון אלא מוכר משכמו ולח עור רכתב רש"י אלא להיות בטוח כמעותו וקסה דאס כן משום זה הוה ליה למשכיה שומר שטר ועוד דהא כמי לגובייכא מקרי דאי לא מצא מעות ללוה דעבה מעותו מהמשכון וכי תמצא לגובייכא דכתב היינו שהוא כאילו המשכון שלו ואין רשות ללוה עליו עור אלא ברשות המלוה קאי מה שאין כן כשהוא להיעט כטוח כמעותו מלכר מאי דאיכא למירק מאי דרקדקתי איכא למי כשהיא לגובייכא כמו כשהלוהו כשטר הוה ליה להיות חייב כאלוקים ולר' עקיבא כמי דבג' דמשכון לגובייכא קאי אב' ה' להיות חייב כאונסי ועוד נר' דרכרי רש"י בותרות לו זו דהבא כשכת דהוי שח הוי הסע משום דלקח המשכון להוי בטוח ממעותו ובהמוך כהלוהו כתב רוראי לגובייכא הוא וכו' וכטוח הוא דכרחה שיש בחתן על השטר ולא על המשכון כדאס ים בחתן על המשכון שם מקרי ובהו כמי ר' אליכ' למירק דאי משום שיש לו שטר הוי' הוא בטוח על מעותיו דהא אפטר טלל יהיה לו מה לפרוע ומה יעשה לו שטרות מה שאין כן במשכון שמוכחט הוא שלא יפסיד מעותיו אלא דאפשר לו ליה דמבתי קאמר רש"י מה שכתב אלא שיש קנת דקרוק שכיון שמתמא ים שעבוד דקדעות ויש לו מהיכן לגבו אחאי נקטיה למשכון כדי לגבות ממכו ואלו משום שהוא נדין ליקח כמו זה המשכון ומכל מקום כזה איסור איכא לא שואמר כמו שכתבתי ראיכר דאיכא תמה לגבות ולהיות בטוח ממנו מכל מקום אפטר שיפסיד זה ממנו ואין לשון רש"י מורכך וכר' שרן רגניה כלסון רש"י דכת' שאין ארס נוטל משכון לגובייכא ולא להיות בטוח ממעותיו אלא שלא היה יכול לכושר כלומר שלא יטע ויכפור ויאכר מעותיו ואס כן המשכון איס' אלא לזכרון כשעלמא רכבידא הלוה משכמו טר המלוה רמי אכשיה ומכר ועם כל זה לא יוחא לי אלא מה שכתבתי בפרוש ההלכה כן כראה לי ונראה לומר לרכרי רש"י דמה שאמר דלון ארס נוטל משכמו לגובייכא היינו לומר דאי ארס נוטל משכמו לגובייכא היינו ודאי כמו שכתבתי דוראי דרובה כהאי משכון וכיחא ליה כו' וכדאי הנאה דשא יעבד ממנו שויא נכסיה עליה שואר שטר אבל כשאינו מוטל לגובייכא אלא להיות בטוח כמעותו הוא אינו רובה כמשכון ולא יוחא ליה כו' אלא קא

כתב הסוד כל הנאוו' פסקו פמלה על המשכון שומר שר הוא ושייב כנכסה ואכרה' הגררה כמשנת סתמות שכסוף הזומי' דתכן הלוהו על המשכון שם וכתב רש"י הלוהו על משכון מעות וכש פירות ודלל כר' יהודה דקאמר כמתני' הלוהו מעות שח הוא מן לחצוקי מתי רואמר כמי דהאי הלוהו על המשכון דקאמר כמתני' היינו הלוהו פירות וכולה מתני' אחיא כר' יהודה כתב רש"י הלוהו מעות לומר דאיכו כן אלא הוא סתם משנה רעליג על ד' יהודה דאשילו הלוהו מעות שם הוא מחמת התמיה וכתב רש"י הלוהו מעות שח הוא דלית ליה לר' יהודה שטר מנה לענין דיכא כלומר דלא משום שעושה מנה הוא מקרי שטר דכשיק שיהיה שכרו ממון כמו שהוא דיכא דמתן אבל כראה ראיכא למירק על זה דהא כמי מה שכתבנו דמהיכא ליה שיסתכר דאי כמי למיתב כת לעמי דהוא פטור דעוסק במנה פטור מן המנהה הא שאתכר ממון כזה אכ' הוה ליה להיות שם על זה ונראה כן מרקהא כנח' דכרבי יובק' פליגי דשומר אכרה קאמר רבי יוסף וכפ' אמרינון בבמרא דטעם הפיטור לרכ יובק' הוא משום דשטר למיתב פרוטה לעמי משום דהעובק במנה פטור מן המנה ומשכר הוא פרוטה וכל שכן למתן דמוכר דכל משך זמן ההלוהה עטור וכמו שכתבנו לעיל בהנהה ואס כן איך כתב רש"י דשכר מנה לית ליה לרכי יהודה לענין דיכא דממוכא דהא שטר ממון הוא דמשכר פרוטה דרכ יובק' וכראה לומר דאפשר כמו שכתבתי דכיון דכהיהא שעתא דמלוה המעות אוכאפל בהכנסת האכרה לא בא עמי אין לחוסכו שם משום דהו' עובק במנה ואס יכא עמי יהיה כטור האי שכר מנה משום דעוסק במנה פטור מן המנה לא שכיר ליה אכל מכל מקום אס כאותה עשה שהוא מתעסק במנות ההלוהה או כשמירת האכרה בא עמי ונשטר מלמיתב לעמי אווראי אית ליה לרכי יהודה דשטר שכר מקרי ומאי דכלעיגים ת"ך הוא לתת' כהן שהוא עושה מנה ואס יכא עמי יהיה פטור והיינו שכר מנה קא' ר' יהודה דכשכר האי מנה לא מיקרי משום זה שם כיון דלא איתא לירי כר' אכל אי אתא לירי כר' דכשעתעאיית המנה אתא עמי ומשטר מלמיתב ליה מטעמא דהעוסק במנה וכו' או כהנהה ממון ויתאכ' שם זה כראה לי לרעת רכי יהודה אכל הלוהו פירות דהוי שם לאו משום שכר מנה הוא אלא משום שכר ממון הוא דהפירות שלו היו נרכסים ועכשו משתכר בהלוהה וזו משום הכי שם הוא אכל מכל מקום כראה לי דלעיקוד דהין איכא למירק דאמאי משום שעושה מנה יפסיד ויהיה חייב כנכסה ואכרה משום הכי יכא אלא להלוות ותכעול דלת בפמ' לווין ונראה דהיינו סעמ' דר' יהודה דפטר אותו ואפילו שאלרע העיני פכא עמי ומפטר מלמיתב ליה שתא אפילו הכי קאמר רהו שח ונפי' הדין כראה דאיכא למימר דלא משום הכי יהו ישראל' כמנעים מלהלוות דישאל קדושים ה' ולא משום ספק ימחו ענמן ועוד דלפי שערך אנרא דלעשות המנה לעולם אית לכו הסרון ממון ולא משום הכי ימנעו ענמנלעשות כש' מספק הסרון ממון זה כ' כללל דמילתא דמשום שום פסידא לא ימנע ארס מלעשות מנה ובגמרא לומא מתני' דלא כרא' דתמיא המלוה את תכרו על המשכון ואכר המשכון ישבע ויטול מעותיו משום דר' אליעזר סוכר דכלל משכון היה מלוה לו ושומר חסס הוא ומה שלוקח משכון הוא משום וזכרון דרכי' בלכר טלל ישכח לא

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קסא

לא ימנע ממנה לנכות ויבנה ממשכון זה א"כ אין כאן אסור הנאה
אם יבנה מאותו משכון ואין משום זה להיו' שם עליו דכ"ה הוא
לו לנכות ממקום אחר כמון לנכות מאותו המשכון ואררבה
לפעמי' לא יר' על פריעתו לפרע מזה המשכון או ירצה וימיר
דמים מעות מרודו' מליפרע מזה המשכון והו' בלא שטר אבל
כשהמלוה כשטר דאומסתמא יש לו מהיכן לנכו' ואשילנו הכי
כמי בטוח ממעותיו ודאי אדם שלוח יש לו ממה לפרע ואין
למש' לשמא יפסדי ולא לשכחה דהא איבא שטר ומחמי נקט
המשכון הא יש לו דלאו מהיכן לנכות וגם יש לו כמון על
מציאותו ומסתמא כמו שכתבתי א"כ ודאי דהמשכון אינו אלא
לנכוינא והוא משום דמחא ליה כיה ומשום הכי לכ"ע הוי ש"ט
עליה אבל לנ"ך רפי' הילכך לאו לזכרון דכרים נקטיה נראה
דכרי סתיה שומר חנם צריך שלא יקח המשכון אלא
לזכרון דכרים כלכד אבל כשהוא להיות בטוח כממונו ש"ט
מקרי ולעיל כקב דאם המשכון הוא להיות בטוח על מצותיו
דלא מקרי ש"ט ועיין כמה שכתבתי לדעתו ויהיה השירוש דהכא
ודאי לאו לזכרון דכרי' נקטו דהא בטוח הוא במעותיו וכדלוי
לנכוינא נקטיה אבל לעיל כשהמלוה ע"פ חין אמו מוכרחים
לומר דלזכרון דכרים נקטיה דאיכ' למימר דנ"ז נקטיה להיות
בטוח במעותיו אבל לא תאסר הכי יהיה ש"ט וכמו שכתבתי זה
נראה לרעת רש"י וכל זה לפי מהם דלמסקנא כשכר מניה
פליגי וכמו דאמר רב יוסף דהוי ש"ט וכמו שפירש רש"י בכתבי'
מחלוקתם לרבי יהודה ורבנן ובגמרא נראה דאיבא למידק
דלעולם לא מרינן דמיתבי' דקת"ה הלוחה על המשכון ש"ט הוא
איתא ככ"ע בין לר' אליעזר בין לר' עקיבא ומת' ייורי כשטר
דמה שאמ' הלוחה על המשכון שומר שטר הוא הייכו דההלוחה
כשטר היא וכדלוי רמכון לנכוינא וכמו שאמר הכא כספיא
דכריתא דאם הלוחה כשטר לר"ע אכד המשכון אכדו משותיו
מאלי דאית ליה לרפי' דבגמרא מכת הסתמיו' פריך ודחיק אבל
אין להקשות דמחא דכ"ע אית להו דמלוה על המשכון ש"ט הוא
והכא מחי דשטר רבי אליעזר היינו מאונסי' ועל זה אמר ישכ"ע
טפאנס ויטול משותיו דזה אינו דכריתא אכד קתני ודחיק
לומר דאכד באונס דליסבי' מוויין דא"כ איתא מתני' דלא כר'
עקיבא דמתני' אמר דהוי כש"ט ורבי עקיבא סובר דחייב
אפילו באונס':

ועוד נראה לומר דאיתא דמתני' מיירי כמלוה כשטר
לא יהיה רבי יהודה דאמר דהוי שומר חנם דהשתא
פרין אין אנו עובדי' מי כמנהו פליגי אלא לאו מי לנכוינא א':
לזכרון ועוד נדבך כזה ומשני אשילנו קמח רבי אליעזר ולא
קמי' אי קמח רבי אליעזר דהוא שות' חנם היינו דוקא כשהמשכון
הוא כשעת הלואתו ומתני' מיירי שלא כש"ט הלואתו שמשכנו
על פי כ"ד וכדלוי דהוי משכון לנכוינא הוא דהא לית ליה
מעוה לפרעו ורבי עקיבא סובר דאשילנו כשעת הלואתו הוי
שומר שטר והשתא הויא מתני' דלא כרבי עקיבא דהא למתני'
שלא כשעת הלואתו היא דהוי שומר שטר אבל כשעת הלואתו
הוא שומר חנם:

ועוד דאי מתני' מיירי שלא כשעת הלואתו מחי טעמא
דרכי יהודה דאמר דאם הלוחה מעיקרא מעוה הוא
שומר חנם ואח"כ הא עכ"פ בית דין משכנין כשכיל
המלוה ולנכוינא קאי ועוד מה חילוק יש ממו סהלוה מעוה
למי סהלוה פירות דהא טעמא דרבי יהודה דכשהלוחה

פירות הוא שומ' שטר משום דרך פירות להרקיב ואי מיירי
מתני' שלא כשעת הלואתו אס"כ מחי שייך עכשיו דקבון
וכשעת הלוחה לא היה משכון כלל ומה לי כשעת הלוחה
היה פירות כיון דלא לא היה משכון ולמאי דכתבתי דאם כן
איתא מתני' דלא כרבי עקיבא הא קושיא וי' הקטנה כגמרא
לא יך יבטיא ומללא קאי האי שמיא מחמת האי קושיא כן
כמי לא קאי האי סיכויא מחמת האי קושיא אלא דהכא יש
קושיא אחרת. כ' ומשום הכי לא תאם דהאי קושיא וואלי' דאיבא
למסיר דמתני' ככולי עלמא איתא מחסו רמיוורי שלא
כשעת הלואתו הוי דקין לכ"ע ומשום הכי נקט שלא כשעת
הלואתו כדי סיה' הרין לכ"ע אבל אה"כ רבש"ט הלוחות יסבור דשומ'
שכר כמו הוי לא דר' יהודה אס' מתני' מיירי שלא כשעת הלואה'
מלכד מה שהקשינו איכ' למידק דאית דלא כמאן לא כר' אליעזר
ולא כר' עקיבא וואלי' דר' יהוד' מוקי לה פלוגתא דר' אליעזר
ור' עקיבא כמשכון כשעת הלואתו ור' יהודה דקמח' כמתני'
הלוחה משת שומר חנם הלוחה פירות שומר שטר ואי שלא כש"ט
הלוחה מחי טעמ' דר' יהודה וכמו שכתבנו איכ' למימ' לר' יהוד'
אית ליה שלא בחלוק בין משכון כש"ט הלוחה למשכון שלא כש"ט
הלוחה דכמו כש"ט הלוחה יש חילוי מהלוחה מעוה להלווה פירות
כן כמו יהיה הרין שלא כשעת הלוחה ודוק וכפי סיכויא דא'
כפי השט דמוקי מתני' שלא כשעת הלוחה דנראה דכשעת
הלוחה מודה תבא דמתני' דשומ' חנם הוא א"כ לא קושיא לן לר'
עקיבא דחית ליה דהוי ש"ט דהלכ' ככת' משנה אפ"ל דקיימ' לן
הלכה כר' עקיבא דמתני' סבור דמתני' איבא למסקנא אבל ככד
כפי מה' אשאר דתבא דמתני' סבור דאשילנו כשעת הלוחה
ש"ט הוי וכדכרי' ד"ע לא סרנה למיתבי' הרין לכ"ע זה וכל פריך
והא אידי ואידי הלוחה על המשכון קתני איבא למידק דמאי
איכפת לן דאידי ואידי הלוחה על המשכון הא אשאר דו מיירי
כהכי וו מיירי כהכי וכן דרך הנמ' בהר"ב מקומו ולא מקשינן
הכי להכי ברא' שכיון רש"י כמה שכתב על המשכון כש"ט הלוחה
משמע כלומר דמהשתמעוה הוא שפריך או אפשר שכתב רש"י
הכי משום דבגמ' פריך והא אידי ואידי הלוחה על המשכון קא
תני ואיזו כן דמתני' קתני סהלוה על המשכון אבל ככריתא
קתני המלו' את חברו על המשכון והיה אפשר דהיה חלוק בין
הלוחה ע' המשכון בין המלו' על המשכון להכי כתב על המשכון
כשעת הלוחה משמע בין שאמ' הלוחה בין שאמ' המלו' על המשכון
כשעת הלוחה משמע דרונה ל' דכיון דאמר על המשכון משמע
כש"ט הלוחה בין שאמ' הלוחה בין שאמ' המלו' על המשכון ואפשר
שגמ' מצי דכתבתי דקושיא וו דאידי ואידי וכו' לאו קושיא איבא
מאן רפסק רמלוה על המשכון שומר חנם ועיין כמ"ט ודוק ע"כ
וקמח' בגמ' אלא לא קמי' כאן סהלוה מעו' כאן סהלוה פירות
וכולה מתני' בר' יהודה ופריך דא"כ קמח' לה מתני' וקשיא לוי
דעכשיו אין קושיא דקמח' לה מתני' דלא כר' עקיבא דר' עקיבא
פליגי אדר' יהוד' ויעכשיו אינה סתם מתני' דהא ביה דר' יהודה היא
ורש"י כתב דאין קיל דכולהו סתמי כר"ע וואלי' כיון דהשת' תבא
הרין כלו כר' יהודה ודאי דהכי ס' וה"ל כמו סתם מתני' ועוד
דהכרי' של תבא דאזניס סקמיות אן אבל איבא למידק דאי
כולם מתניתין רב יהודה וכהלוחה פירות מיירי איך שייך מחי
דאם כהשתא אה"כ אבא שאל אומר רשאי אדם להשכיר משכונו
על עכו"ב דאבא שאלו נראה דפליגי איתא קמח' וכמ"ט ואי
כהלוחה פירות מיירי דאזניס אבל הלוחה מעוה שומר חנם
מח' א' 41 I ודאי

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

וראי דאכא שאול מאירי כאפילו הלווה מעות דהכי הוא אמור
דמלתא דאין לומר דאכא שאול על מי שהלוה פירות אחר
שרשאי להשכיר משכונתו של פני אבל בהלווה מעות לא מיירי
ובשלמא אי אתיא מתבי' דהלווה על המשכון כמעות אתו
דכרירכי עקיבא כפשטן אבל אי לא מיירי תק' אלא כהלווה
פירות כראה ללא אתו דכרירכי עקיבא אלא כהלווה פירות
אף על פי דאכא לפתמי דעלמי' אבל לפ' דכרירכי שאול
בין שיהיה שם בן שיהיה שם הלווה הוא סוכר ריבול להשכיר
משכונתו של עבי מ' אי מיירי תק' כמלווה משתעל המשכון אתו
יותר על כן דכרירכי שאול וכשפריך לימא מתניתין דלא
כרכי ליעור הוה מני' לאקשאי דרבי יהודה דלא כר' ליעור
ודלא כרבי עקיבא ודוחק לומר דמוקי פלוגתייהו כמלווה
פירות על המשכון. פריך בגמ' לומר דכלל שוה משכון שיעור
זווי ורבי אליעזר דלא כשמואל ורבי עקיבא אית' ליה
כשמואל ור' אבהו דכר' כפי הפשט ואם בן אחאי אחרת
דמחורת' דמתני' דלא כרכי אליעזר כימא רמת' ממי אתיא
כרכי ליעור ומיירי כמשכון ששוה כשיעור ההלווה אלא דכפי
דכרירכי ר' לא משתעל הכי דקאמר דאי כדשוה שיעור זווי מאי
טעמ' דרבי ליעור דמשמע דמהאי הכרח הוא דאמר פלוגתייהו
כהכי הוא אבל ל' וראה דכפי הפשט כוכל לומר כמו שכתבתי
לא שפע' ויה רבי יהודה אית' דלא כר' ודלא כר' עמשה איכא
למי' דעכשו קושאי' כאכפי כגשה היא לימא כללא שוה שיעור
זווי פליגי ומצא' אם כן דאכפי' לרבי ליעור כשהיה שוה שיעור
זווי דהו' שומר שכר' אם כן לעולם איכא למימר דמתניתין
אתיא ככולי עלמא וההכרח הוא כמו שכתב רש"י ראי כדשוה
מאי טעמא דרבי אליעזר ולי נראה דאיכא למידק דאי כללא
שוה מחויטעמא דרבי עקיבא ונב' לשמא מאי טעמא דר' ל'
עקיבא הוה מצינן לעומר דכפחות מאי דאמר רבי עקיבא
דחייב שייכו כנגד מעותיו אבל כפי מאי דאמר דכר' שמואל
פלגי' ונאכד כל מעותיו איכ' למידק דמאי טעמיהו דאכד כל
מעותיו וכפי דכרירכי רש"י ז"ל איכא למידק דטעמיהו הא מאס
דכיון דהלווה כתי' הוא משכון אף על פי שאיכו שוה ה' אדעתא
דהכי כחית דאי לא יהיב ליה משכונתו לא יתן לו מעותיו ונב'
המלווה אדעתא דהכי חית' דלא יבנה מעותיו אם לא יתן
משכונתו ונראה ל' דאכד דרבר' זה לזה כל כך כמו איתן
המש' דלפע' ואלרס' יט' דכד' שאפשי' ששוה מועט לו שוה הרב'
אכל כרא' דאכ' מאי טעמ' דהאי קושאי' לימא כללא שוה פליגי
אי פליגי כהכי אי לא פליגי בהכי מאי חכמת' לן ובי תימא
דשמואל קאמר ואתי כתיבא ל' איכא למימר דאכ' מאי מאי
דאתי דלא כמאן ועוד דאין ל' קושאי' לשמואל דשמואל מוקי
פלוגתייהו באופן אחר מוק' אדפני' דמוקי להו כנג' לך כראה
דפירושה דשמועה כמו שכתבנו דאתיא זה על מאי דאמר
דמחורת' מתני' דלא כרכי אליעזר ואמאי כימא כר' שמואל
פליגי ומתני' אתיא ככע' ומשמי' לא רכע' לית ליה דשמואל וספי'
מאס מאי דפירשתי ואל' כדשוה שיעור זווי פליגי ומתני' לא
אתי כרכי אליעזר ומכל מקום כר' דאיכא למידק דכר' שמואל
כמאן אתי' לא כרכי ליעור ולא כרכי עקיבא וכי תימא דאתא
כתני' דמת' דאית' ליה דמלווה על המשכון חייב דהו'
שם איכא למימר דמתניתין לא מיירי אלא כשוה שיעור ממון
ועוד דאכ' אתיא מתני' לא כר' אליעזר ולא כר' איכא למימר
דה' דרמתין זה אבל לפי האמת ויאמר לך שמואל דכר' עקיבא

סכרא ליה וברלא שוה פליגי נב' מוקי מתני' דכל שוה הוא
דקאמר הכי ושייך וקאמר כנמוקא פליגי בדר' יצחק מצינן לכת'
סקונה משכון וכו' אי אינו קונה פירושי אי אינו קונה המשכון
אלא אם איכ' או נאכס עכו' ישכע' ויטול מעותיו מאי דקרה
הוא אלא וראי' סקונה המשכון להתחייב באונסין אם סאכד או
נאכס שהוה כדשותו ואיכ' כעל המעור' ליעור לית ליה דר'
יצחק ומשום הכי ישכע' סאכד ויטול המעות דאית' ליה דרש'
שם לא הויר' עקיבא אית' ליה דר' יצחק דקוק' המשכון ומשום
הכי אם סאכד המשכון אכד מעותיו ונאפסד דר' עקיבא סכיר'
ליה להא' דר' יצחק ולאו ככל לא קונה אותה להתחייב בנגד'
ונאכרה והא' איכא דקרה אלא שוה קשה דר' יצחק אית' דר'
כמאן אלא דרע' אית' ליה כר' יצחק דקונה המשכון להתחייב
באונסין וקטע' אכד המשכון דרא' אפילו באכד קאית' רישכע' ויטול
מעותיו כקטע' נמי לרע' אכד המשכון אכד מעותיו ואלא סאכד
דאפי' נאכס אכדו מעותיו דהא קנה אותה להתחייב באונסין
אכל מ' מ' מדכרי התוס' כפ' שכע' ה' היינו נראה כמ' ר' אבא
דאינו קונה המשכון אלא להתחייב בנגד' ונאכרה ורש"י כתב
כאן להתחייב באונסין ונצרך לומר כמו שכתבתי אבל מ' סתם
מתני' דהכא דאמ' המלווה על המשכון שם הוא אתיא דלא כותיה
והוא כוכר כפי זה כרכי עקיבא ודוחק ונאפסד לומר דמוקי
מתני' כללא שוה שיעור זווי ומשום הכי לא הו' אלא שומר שכר'
וזה ג' אינו דאפילו הכי אם נאכס המשכון כיון דקאפו כנגד
מעותיו מיהא דריך להיות שלו לגמרי ולא כפ' לך כראה כמו
שכתבתי ותוס' התוס' שם כשכופ' היינו דאינו קונה בנגד'
ונאכרה וזה איכא דקרה דאם נבכך או נאכד מפסיד מעותיו
ויס' קנת' דקדוק' דעוד היום מאי דקרה היא דקרה ליה כאלו
לקחו ונאכד כדשותו ולא לקחו מוי' יס' כאן שוה דקרה ואם כן
מאי דקרה היא אלא שיש לומר דהכתיב עשאו כאלו קאפו אבל
כפי הדין אין כאן קנין הא' רואה דאם יבא לפנות את משכונתו
דריך ליתני לו וידין יכול לעכבו נב' אין לומר דלעולם שם הא'
ומה סקונה המשכון הוא להתחייב כפשיעה דהא איכא חיסור
ממון דהוה אמונא רל' יהיב חייב אלא אפילו כפשיעה דהס'
לו לשמור משכונתו אחר ממה ששומר שלו ואכ' היינו דקרה דאם
לא שמרו כדון שומר משם שיהיה חייב ואין לומר דוה' פשיעה
מקרי' ולא דכר' הכתיב כדשיע' דהא אמרי' דשמרו כמו ששמר
את שלו ונרא' לו דכהכי הוא שומר היטב דאין זה כלום דאין
רוה דריך להחזיר אכ' לא גרע' משומר אכ' אם לא שמר כדרך
השומרי הוה ליה פושע' ואכ' לא דבר דכתיב כדשיע' וכמו
שכתבנו אכל המ' כר' ל' דאיכא למימר דלעולם שומר חנם הוא
ואינו קונה המשכון אכ' דקרה מנא ליה דעקב' הוא דוה' מלווה
לו מעותיו והוא מפסיד מלישי' וליתן כמעט' לו והלוה משתכר
כהס' ואין לך ח' כוור' ממון גדול מזה וזה ג' אינו כלום דמטעם
היא להלווה כאלו דכתיב אם כסף תלוה את פשו' וכמו שרש"י ז"ל
ועוד דלא הוה ליה לקרא' לו לך תהיה דקרה כמלווה על המשכון
לא ודאי דכמלווה על המשכון איכא דקרה ואי לא קני' מנא ליה
דקרה אפ' דאיכא למימד דהדקרה היא כמו שמאמע' פשיעה
דקד' דהנשי' ומן לגבות הלו' אמונא ל' ל' פרע' ממנו וכ' משכונתו
כשכילו ונעשין ל' שירות' ומן ההלווה מה שאינו מחוייב כיון
שהנשי' ומנו ואין לך דק' גדול' מזה ומחוייב דר' ל' אומר דהדקרה
כחותה היא מההלווה דהלווה דקרה גדולה יותר מן הדקרה
מכל מקום מתיין דהמשכון כתיב ולך תהי' כקנה ועיין וקאמר'
ותסברא

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכון סימן עב קסב

והמכירא לאור דאמר ר' יצחק באשכנח שלם כשעת הלואה
 דכזה מיירי קרא לזקן תהיה נדקה וזו קאלמר דקונה משכון
 אבל כשעת הלואה מואמר דרמי רכשעת הלואה כמי אית
 ליה לר' יצחק דחיונו קונה ופטור מנכבה ואכדה וזוחק לר'
 אליעזר ור' עקיבא שלם כשעת הלואה פליגי דמי הכי כבר יתא
 סוה ליה לפרט אלם ודאי דמחלוקותי היא כשעת הלואה דכך
 היא סתמיות הכריתא ורמי כתב דכריתא המלוה קא תני
 דכראה דמר אמר הכי ודאי שמירי כשעת הלואה ואינו הכרח
 דכין כשעת הלואה כין שלם כשעת הלואה מלוה על המשכון
 מקרי לא שהיה כראה לומר דכריתא בין הכי ובין הכי מיירי
 דכשעת הלואה בין שלם כשעת הלואה לא שחין לומר דפליגי
 כדר' יצחק דר' יצחק ודאי דמיירי שלם כשעת הלואה וכדאי
 דכשעת הלואה אית ליה לר' יצחק דלא קנה אלם משכנו שלם
 בע' הלואה כע' לא פליגי דרית להו דר' ר' יצחק כו וכפי מאי
 דכתבתי ופירשתי וקבילי דרמי דר' ר' יצחק דקונ'
 משכון הייתי וקא' להתחייב בנכב' ואכדה אבל לא כאלוהים
 אכ' כשעת הלואה לר' יצחק פטור אשלו מנכבה ואכדה אכ'
 מחלוקת ד' אליעזר ור' עקיבא שהיא כשעת הלואה ר' עקיבא
 לית ליה לדר' יצחק משום שר' יצחק אית ליה דרשור ור' עקיבא
 סוכר רשומ' שר הוא ור' אליעזר סוכר כר' יצחק דסוכר דכש'
 הלואה פטור מנכבה ואכדה וכפי האמת נראה כפי זה רר'
 עקיב' לית ליה לר' יצחק משום שר' יצחק אית ליה דשלא כשעת
 הלואה או קונה משכון והכי הוא האמת וכמו שאמר אי אינו
 קונה משכון נדקה מנה ליה וקרא בהכי מיירי ונר' עקיבא אין
 לומר דכשעת הלואה על המשכון קונה משכון ואכ' כין הכי
 ובין הכי חייב ליה כש' ולא משום קבילי המשכון לא שמשכון
 כשזח הוא כמזונו שלם וישאדכו אלם דקאלמר כנח' כע' אית
 להורר יצחק כלומר דימי של ר' יצחק דאית ליה שלם כשעת
 הלואה דחייב כע' אית להו הכי דחייב וכל חד כפי טעמו וכפי
 מה שפירשתי דלכרי דר' רמי ד' שאמר ר' יצחק דשלא כשעת
 הלואה קוב' משכון להתחייב אשי' כאלוהים' אתי שפיר מה שאמר
 דכע' אית להו רר' יצחק דקני משכון להתחייב כאלוהים כי
 פליגי כשעת הלואה דאין כאן קנין משכון אי הוי ש' אי לא
 דלר' עקיב' הוי שומר שר ונר' אליעזר לא הוי שומר שר אבל
 לר' יצחק במשכון כשעת הלואה לא מיירי ולא שייך דינו כזה
 ואשאר שיספור הכי או לא יספור הכי ואש' שכאמ' כמו שכתבנו
 ואליבא דתוס' דמה שאמר ר' יצחק קונה משכון היינו שהיא
 מתחייב בנכבה ואכדה לכר קאלמר שבאו בגמ' דכע' אית להו
 הא דר' יצחק דלאחר הלואה קונה משכון והיינו לאונכ'י' אבל
 כשעת הלואה איכא פלוגתא לעיני' נכב' ואכדה ושיין' ופלוגת'
 היא אי אחרין דהוא ש' משום מנו' אי לא וכאמר אכר' פליגי
 ורע' סוכר דהעובק כמנוה פטור מן המנוה ומפטור כשעה
 מ' לתת פרוסה פת לעני' וקאלמר רוב שומר אכדה קא מפליגי
 דאיתמר שומר אכדה דכח' אשפטור משום דלא אחרין רהוי
 ש' משום דעוסק במנוה וכו' ואש' ר' ר' אית ליה לר' יצחק דעוסק
 במנוה פטור ואי הוי אתי עני' כא' אית שעה שעוסק בהכנסת
 האכדה ודאי רהוא פטור אלם דכירא ליה לרבה דפרוטה
 דרב יוסף לא שכחה סיכא עכו כאלוהים וזמן שהיא עוסק וכיין
 שהיא דבר דלא שכחה לא חשכה משום הכי ש' דאין לר' דכל
 זמן שהיא שומר אכדה שישב בכיתו הוא שומר לתת פרוטה
 לעני' וכמו שכתבו התוס' לע' ל' כ' ד' א' כ' א' ש' ל' תפלין

כראהו או נצית כבגדו הכי כמו שהיא פטור מכל המצות זה
 אינו ומכאן קשה למה שכתבנו לעיל רכל זמן שהיא שומר
 האכדה וכל זמן שהאכדה כתוך ביתו שהוא פטור מלאת
 פרוט' לעני' דאכ' איך קאלמר דפרוטה דרב יוסף לא שכחה ודאי
 דככ' כ' זמן שכחה הוא סיכא עני' וקאלמר דרב יוסף בשום שר
 משום שעוסק במנוה באותה שעה ואם יכא עני' יהיה פטור
 משום דעוסק במנוה פטור מן המנוה ומסתבר את' פרוטה משום
 הכי וחסב ש' ור' ור' האמת אינו נראה שר מנה דלא משום
 שר המנוה שעו' וכמו שכתבתי לעיל הוא כהשכ' שום' שר
 אלם ממה שמסתבר מפני המנוה שעושה הוא מהויה ממון
 דהיינו אותה פרוט' דכפי למיתב לעני' דעכו ואין דרך לנות
 וקאלמר לימא ררב יוסף תנאי היא פרוט' דר' אליעזר דקאלמר
 ישכע שכלבד ויטול מעותא אלמא דלמא דמא' חס' הוא לא שכיר'
 ליה דרב יוסף ור' עקיבא דאמר אכר המשכון אכר מעותו
 שכירא ליה כרב יוסף דלית ליה שר מנוה ור' אית דרבה
 ודאי תנאי היא דא רבי עקיבא לא כבירא ליה כותיה ולו
 קשה דאשכר דרבי עקיבא סוכר כרבה ולא חייב לו ש' משום
 שר מנוה אלם מלוה על המשכון הוא שום' שר משום
 דלמח משכון לבוכינא או לרמי' כטוח ממעותיו אבל משום
 שר מנוה לא דלא שכחה ויש לומר דרמי' רעכשו לא אכיק
 ארעתיה שום אחר מהטעמי' שאמ' מעיקרא ועכשו כל הטעם
 הוא משום מנוה או אימי עושה שר המנוה אבל לכ' דיש קצת
 דיוק דהכא שר המנוה היא מהלוא' המשכון מאי שייך כזה
 דההלואה היא המנו' כמו שמירת האכרה אבל המשכון דא'
 הוא ואולי כיון דלא רובה זה להלוות לא כמשכון שייך המשכון
 בהלואה אמרינן כיהעור דכשעה שנותן לו משכון מתחייב
 הוא כשמירתו כמו האכרה וכשעה שגריך לשמרו אש' יכא
 עמי' יהיה חייב לתת לו או כאלוהים שעה פטור וכפי שימיו'
 דא' אתי הא דרב יוסף כרבי עקיבא וכתבא כמתא דמתני'
 דחשיב למלוה על המשכון שומר שר ורמינן שומר אכרה
 ליה אש' כן נראה דהלכה כרב יוסף והתוס' כתבו דאין הלכה
 אלם כרבה משום דהאי שימיו' לא קאי לש' המשכא ונראה
 דאש' כן הדין שמוה על המשכון שומר חס' הוא ונראה
 דהדין עמהם דהא קיימא לן דרבה ורב יוסף הלכה כרבה
 חוץ משרה ענין ומחנה ואי איתא דהכא כמי הלכה כרב
 יוסף אמאי לא חשיבנ' כן ואין לומר דמאי דאמרין דהלכה
 כרבה נגד רב יוסף חוץ וכו' היינו כככא כהרא' כלכר אבל
 שאר מסכתות אפשר דהלכה כרב יוסף זה אינו דהא מן
 המשכאים כתבו דהאינו אלם במסכת כתרס' ודמיהו כשמי
 יריש אש' כן מכה זה יש לומר דהלכה כרבה שומר אכרה
 כשומר חס' הוא והוא הדין למנוה על המשכון ועיין לעיל כפ'
 כ' ר' כ' כששאר שמעתא גס כרברי התוס' דמוקי לרבה
 ככע' נגד דברי רש' ואומר' דרבי עקיבא אית ליה כרשמו'
 ומכל מקום כתבתי לדעת רש' דהא ש' דהא לעיל בגמרא
 נראה דאי' עולה יפה אבל משה שומר דלמחר לא לכע'
 איכא להו דרב יוסף כרא' דיש לפסוק הלכה כותיה דהא הי'
 וכול' לומר דכע' לית להו דרב יוסף רבי אליעזר כמשמעו
 דשר מנוה אינו שומר שר ורבי עקיבא דמחייב משום
 דאית ליה דשמואל אלם דתלמודא לא רנה לומר הכי משום
 דלא כעילומר דהלכה כשמואל' וכך נדיר לומר דכע' דרב יוסף
 שכירא להו ורבי אליעזר דפטור היינו משום דהמלוה נדיר
 מח' כ' 40 2 למשכון

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

למשכון וא"כ אין כאן מנה אכל מ"ח הוא המקור דתלמודא
 ויש לפסוק הכי ויחף ע"י דאמרינן דהלכה כרבה לאו משום
 הכי יהיה הבא הלכה כותיה גם כן דהיכא דאמרינן הלכה
 כרבה היכא דאיכא מחלוקת כפתם אכל היכא דאנו רואים
 דהבמרא מטה לרבדי רב יוסף אין לנו לומר דהלכה כרבה
 ומשום הכי פסקינן כל הפוסקים דשומר אכרה ש"ס הוא וגם
 מלוה על המשכון שומ' שכר הוא וזלת דברו התוספת דפסקי
 הלכה כרבה ומלוה על המשכון ש"ח הוא וכמו שכתבתי טעמן
 ועיין בדבריהם כאן וז"ל כ"כ כמו שרמתי וכפי דבריהם
 כמיי' לפסוק בשמואל וכרבתו התו' כרה' לא דכ'ע' אית להו
 דשמואל כששורבדי רבי עקיבא שאמר כבדיתא נוטין כן
 דאמר כלום הליתני אלא על המשכון כלומר לא רצית להלוות
 לי לא אי' נתתי לך משכון אס' כן אכר המשכון אכר מעותיך
 דמכתמת ארעתא דרבי נחית והיה ליה כאלו התנה בפירוש
 שלא ישלם לו אס' לא יחזור משכמו וא"כ קס' ליה ד' עקיבא
 כשמואל וכן נראה נמי לטען הכריתא לפי דברירבי עקיבא
 דאין כאן מנה דקאמר כלום הליתני לא על המשכון כלומר
 דאין כאן מנה דלא רצית להלוות אלא אס' כן הית כטוח
 ממעותיך ולא משום מנה עכרת וא"כ אכר המשכון אכרו
 מעותיך ולא משום שכר מנה היא דהאל' רצית להלוות לא
 במשכון וברין עיין עכשו כפי המסקנא דכמלה פליגי ור'
 אליעזר לית ליה דרב יוסף דאינו שומר שכר אלא משום שכר
 מעות אבל משום שכר מנה לא מקרי שומר שכר א"כ כשהלוה
 לו כשטר אחי' לרבי אליעזר הו' שומר שכר דשכר מנה
 דפרוטא דרב יוסף לא שכיח ועכשו אין כל הטעמי האמורים
 לעיל קיימי וכדא' דמהטעם שמתחב' רבי עקיבא דהית
 מ'ש' שכר מנה וראי' דר' אליעזר אע"פ ראיכא מנה לא
 מ'ה' מקרי שומר שכר דפרוט' רב יוסף ליכא אס' כן שהלוה
 לו כשטר מאי טעמא מתייב' ד' אליעזר ואלו' דכשהיה על פה
 פליגי בזה דר' אליעזר אית ליה דלא מקרי מנה כיון דכח'ל'
 משכון אבל כשהלוה כשטר וראי' דה' מקרי מנה והמשכון
 אינו אלא לזכרון דברים בלבד דהא כשטר היה יכול לנכות
 אלא שר' כתבו כהפך וגם לטען דפלוניתא לא משמע כה'ם
 לר' עקיבא מקרי מנה ולר' אליעזר לא מקרי מנה אלא
 דאע"פ דהו' מנה עב' לא הו' שומר שכר לכך נרא' לי ראש'ר
 דכשהלוה כשטר נראה דלוקח המשכון על משכנו והוה ליה
 כסלו וזי' תימא א"כ הוה ליה להיות חייב על האוכס' גם כן
 אומר ראי' זה כלום דמכל מקום אימ' קיין גמור והא' ראי'ה
 שאס' יפרע לו מעותיו נרין להחזיר לו המשכון אס' כן קבאו
 לזה ולא קבאו לזה וכמו דכתבתי כרבי' ונחך לפי שיטת
 התוספות לעיל :

הלואתו דרבי הכל אכר המשכון אכרו מעותיו אלא שאפשר
 לומר דכונת התוספת היא דמאי דקטס שטר לאו דוקא מ'ש'
 השטר אלא שהשטר יוריע לנו אס' היא כשעת הלואתו אי' לא
 ראי' יש כיינה מחלוקת דאחר אומר שכשעת הלואתו משכנו
 ואחר אומר שלא כשעת הלואתו אס' ההלוואה היא שטר
 מוכח שלא כשעת הלואתו היה המשכון דמסתמא כיון דהיה
 החוב כשטר לא היה הטל משכון זה נראה לי כונת התוספת
 אבל מ'מ' אין נראה לי כ"כ הכרח דמיידי שלא כשעת הלואה
 מרכס' שטר דודאי לא לקח משכון ראע"פ דהמלוה כשטר
 אפשר שיר' להיות כטוח ממעותיו וכי תימא אחי' שכר שטר
 להיות כטוח יותר דשמא יאכר המשכון וירצה לשרוק נ'ש'ר'
 ממשכרו ואלו' דהתוס' לא כתבו דוראי' הוא אלא דמסתמא
 הוא דכשעה שטר שאימ' לוקח משכון דאי אית ליה משכון
 אחי' נרין ליה לשטר הא כטוח ועומר הוא ואע"פ ראי' ל'מ'
 דזהו עבד וכמ'ם מ'ם סתמית העיין כן הוא ומאמינין למאן
 דאמר משניה' דשלא כשעת הלואתו משכנו חייב עליה ככ'
 וכתבו אבל רישא דפליגי היינו כשעת הלואה ואשילו הכי לר'
 עקיבא חייב וכפי זה קיימא לן כר' עקיבא וכמנא שמויה על
 המשכון ש"ס הוא ואס' כן יש לפסוק כרבי עקיבא מחכרו
 והתוס' פסקו דמלוה על המשכון ש"ח הוא ואלו' דהיא מכח
 דרבה ורב יוסף כמו שכתבתי ועיין במכתב מנחת פ' הקומץ
 את המנחה כרבי התוספות כהא' ראבי' ורבה דרבה ורב
 יוסף הלכה כרבה פ'ק' ג' :

ובתב' התוספות ועל' פירוש הקונטרס פריש' שילהי
 שכונות וכו' תימא דאי כרישא לא נקט משכון
 אלא לזכרון דברים אחי' לא משמע כלו' רצית לן לז' דמלוה
 על המשכון שאינו משמט דאמרינן ולא של אחיך כירך
 וכשאינו לוקחו כשכיל משכון אלא דברים לא מקרי
 של אחיך כירך וכש' רבי' רש' כל זמן שאין כהן שטר על
 ההלוואה המשכון זכרון דברים הוא וא"כ אין איכא למימר
 דהמלוה על המשכון אימ' משמט הא כיון שאין שטר כל משכון
 זכרון דברים הוא וכשהוא זכרון דברים משמט כרמזמע
 כהוזה ומסתמא כל זמן שאמר מלוה על המשכון היינו כלא
 שטר ועד ראי' איכא שטר מלוה כשטר מקרי א"כ הסתמיות
 דאמרינן ככל מקום מלוה דאימ' משמט היינו כלא שטר וכפי
 דברי רש' לעולם היא זכרון דברים ואס' כן הוה ליה להיות
 משמט וכי תימא ר'ה' לרבי אליעזר אמרינן דכל משכון אי'
 ליכא פסד לזכרון דברים הוא ומשמט וכל מקום דאמרינן
 שמלוה על המשכון אימ' משמט דמשמע אשילו כלא שטר היינו
 לר' עקיבא ראי' ליה שלט' משכון קבלה ולר' אליעזר מאי
 דאמרינן דמלוה על המשכון אימ' משמט היינו דוק כשהלוה'
 הוא כשטר אבל כשאינה כשטר היא זכרון דברים ומשמט זה
 אימ' רחוינן כפ' הסולת ראי' ליה לכ' דשטר העומר לוגמת זה
 בכוי דמי ואל' אינה משמטת כשה' יעית כחצא דכל מלו' כשטר
 אינה משמטת כשכיעית דהוה ליה בכוכיה וכפי אליעזר
 שמויה היה וא"כ עומד ככרת כ'ש' וכמו שאמרנו כירושלמי
 וא"כ אין טעם מלוה כשטר בין ראיכא משכון בין דליכא משכון
 כשכיעית אינה משמטת א"כ כשאמר דמלוה על המשכון
 אינה משמטת הוה אשילו כמלוה על פה דאי מלוה כשטר לא
 נרין משכון לר' אליעזר אס' כן ודאי דמלוה ע"פ על המשכון
 איתמר ואי' מלוה על פה על המשכון הו' זכרון דברים לעיל
 הוא

בדבור הבתחיל דברי העל אכר המשכון אכרו מעותיו
 פרוש וכו' נראה דכונת התוס' כמו
 שהקשיתי בפס'א דמסתמא דמה נשך סוכר דמלוה על
 המשכון ש"ס או לא דאי כוכר סהוא כ'ש'מה לי כשטר ומה
 לי שלא כשטר ואי סוכר דמלוה על המשכון ש"ח מה לי כשטר
 ומה לי שלא כשטר דמה עומ' השטר וטעמו של רש' הא דחאו
 וכבר דהית' אותו כשירוט ההלכה לכך כתבו התוספות דהא
 דקאמר דכשטר דברו הכל אכרו מעותיו היינו שמשכנו שלא
 כשעת הלואתו ושטר לאו דוקא והעינן דחוק דמה לו לומר
 שטר ולהאריך כ"כ דברים לומר אבל משכנו שלא כשעת

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קסג

הוא משמש וא"כ איך ימנע מלוה על המשכון שלא ישמע זה בראה לידעת התוספות:

ובתבואה המושטת והתם משמע דלכ"ע אם טעה המשכון כנגד מעותיו ואינו משמש דאזי כיון שאינו אלא משום זכרון דברים אשאי אינו משמש ולא מקרי על אחיך בידך וחולו דרש"י סובר דכו' אריזין דמשום זכרון דמשמט היינו דוקא כשהמשכון אינו משום כרי' ההלואה או משמט כיון שאין זה כדמי' כדו' לישראל מוכר חס' לא יפרענו הלו' כמנהג דאין כידור של אחיך אבל אם טעה המשכון כנגד המעות אשאי' שיהיה לו זכרון דברים כיון שאין לא יפרע לו הלוה וס' יהיה נפרע כל מה'ה'יו מן המשכון וה מקרי על אחיך בידך וכשאר התם דאם טעה המשכון כנגד רמי החוב לכ"ע אינו משמש מיורי בין גוהיה כחורת משכון בין שיהיה כחורת זכרון דברים וכשאר דמשכון משום זכרון דברים דמשמט היינו דוקא כשאינו שום המשכון שיעור מעותיו לא ראיבא זמן דאמר דאין אינו טעה דברים לא ראיבא למידמי' רעולם המשכון בין כנגד מעותיו בין שלא כנגד מעותיו כלומר שאינו טעה כנגד מעותיו לרש"י רעולם הוא זכרון דברים ויסקור דמ"ס הק"ר יהודה הכטיא אם היה משכון כנגד הלוואתו מיורי דאין דנקט המשכון לזכרון דברים כמו שאמר במתרא חליביה וכשאינו טעה המשכון כנגד מעותיו דאמר דמשמט שמיורי דהמשכון הוא לזכרון דברים וא"כ כן כח' זכרון דברים לזכרון דברים יש חילוק אם טעה כנגד החו' אינו משמט מעותיו אשאי' המשכון לזכרון דברים אבל כשאינו טעה כנגד המעות כיון שהיא לזכרון דברים משמט לא משמט פילפול הנמ' משמע דיש משכון שהוא לזכרון דברים ויש משכון שאינו לזכרון דברים וזה הוא דאיבא למידק פניה דרש"י ואולי דהוא יאמר שזהו מחלוקת ר"ס בן גמליאל ור' יהודה הכטיא שרש"י סובר דאין משכון לזכרון אלא לפרע מעותו ומשום הכי קאמר דאין מעותיו אשאי' טעון לזכרון דברים הוא שנוטל לו אלא לפרע מעותו כשיזון מה שיזון ור' סובר דהמשכון הוא לזכרון דברים ומשום הכי קאמר ר' דאי אינו טעה כנגד חובו דמשמט כל החוב אבל מ"מ אם טעה המשכון כנגד החוב אעפ"י שהוא לזכרון דברים אינו משמט כיון שיש כידור כל חובו ועיין ס' כהוזכר ותמנע פנים לכאן ולכאן:

ועוד כתבו התוס' ועוד אמאי קאמר מתמי' דלא כרבי אלעזר לוקמה כשטר כבד דקדקתי זה וכתבתי קרוב למאי דכתבו התוס' וכתבתי דמסבירא לא היה חולק ר' יהודה על זה אבל התוס' כתבו משום רלא היה חולק אלא זר' עקיבא קדמונים ממנו ואין לו לחלוק על כל רבותיו אבל מ"מ כד' כמו שכתבתי דאין זה דוחק דתמה פשמים ר' יהודה עם חכמים חולקים לעיל עד כאן אולי משום דרבי אליעזר ז"ל עקיבא קדמונין ממנו ואין לו לחלוק על רבותיו אבל מ"מ נראה כמו שכתבתי בפרוש ההלכ' דאין לומר דמתמי' מיירי כשטר מלבד דאיבא למימר דא"כ איתא דמתמי' דלא כר' עקיבא כתיב זה דכבר דמיתו זה כפירושים דמתמי' קנט הדין שיהיה לכוני' עלמא דלא משום הכי איתא דלא כר' עקיבא ועיין במה שכתבתי אלא אפילו איבא למידק מ"מ כמו שכתבתי דאין זו קושיא לרש"י ולוקמה כשטר דכיון שהשטר הוא שש"ה העינין משמט וס' מקרי סוחר שטר זה הוה ליה למתמי' לומר ראל"כ

השקד חקר מן הספר ועוד דמאי הקשה לרש"י דמנא דאכתי כרבי אלעזר ומיירי מתמי' כשטר ולכרבי התוספות מ"מ נוחא לוקמה מתמי' כר' אלעזר וכו' ומנא דמתמי' מיירי שלא כשעת הלואה אין זה כלום דהא כגמ' קאמר זה ודוחק ודמי' דהא אורי ואורי המלוה על המשכון קתני ועיין כמה שכתבתי טרוש ההלכה מ"מ כ"מ מכאן מדברי התוספות דאפילו למאן דפסק דהמלוה על המשכון הוא סוחר חס' או משכמו שלא כשעת הלואה דמזמר שטר הו' ויחייב כנגד ואכ"ר ולפי מה שפירשתי לשי' דרבי רש"י אפילו לאוקוס דקיייה למשכון קיין גמור :

ובתבואה שטר התוספות וכה"ל דרכ' יהודה גאון מ"מ משמע וכו' היינו דוק' כשטר דכיון דאיבא שטר לא סמך המשכון ואיבא למידק חס' כן למאי נקט משכון כיון דלא סמך עליה ולא נרדף ליה וכי' תימא דשמיא יאכר השטר חס' כן הא סמך עליה ואיבא למימ' כמו שכתבתי בפרוש ההלכה רכיון דאיבא שטר דסמך עליה הוה ליה המשכון זכרון דברים כעלמא וכו' תימא הא איבא שטר לזכרון דברים מ"מ אכ"ר דיאכר השטר' אבל ככר כשירוט ליה כשירוט ההלכה אלא דמנא איבא למימר דכיון דאיבא שטר מעיקרא לא אלא לזכרון דברים דאיבא יכול להלך ככל טעה לכקס את השטר ועוד בראה דאיבא למידק כהא דרכ' יהודה גאון דכיון דכשעת הלואה היבא דליבא שטר קני משכון משום דסמך המשכון וזה בלא קרא הוא רהא קרא לא אורי אלא שלא כשעת הלואה ואם כן אמאי אנטרין לירידה קרא לטלא כשעת הלואה שלא לומר דקני משכון כיון שיהיה כשטר כיון שיהיה הלואה שלא כשטר כיון דרואי מו' לא סמך אלא המשכון ודאי דהוה פ"ס א"כ למאי נרדף קרא ולך תהיה נרקה לומר דקני משכון כמו אם הוא כשעת הלואה בלא שטר אמרינן דמשום דסמך המשכון קני ומתחייב כנגדו ואכ"ר א"כ שלא כשעת הלואה נמי כיון דאורי ואורי ס' דמשכון כיון שיהיה הלואה כשטר וכ"כ אם הלואה שלא כשטר היא סמך המשכון דכיון שיהיה ליה ולא נרדף א"כ קרא ואולי דאמר קרא אשמועינן זה דהיבא דסמך המשכון ד"ס מקרי ואי' לא קרא הא אשמועינן שבסמך המשכון אמרינן דלא קנה כיון דנרדף להחייבו כשיתן לו מעותיו קמ"ל קרא דאפילו הכי קני משכון כיון דסמך עליה על חובו ומ"מ ילפינן לשעת הלואה היבא דליבא שטר לא דכפי' דכרינו ראה דהקרא לא נרדף אלא לטלא כשעת הלואה ויש שטר אבל אי אין שטר בלא כתוב איבא למימר דקני משום דסמך המשכון וא"כ אפילו כשטר שלא כשעת הלואה ודאי דסמך המשכון ולמה לי קרא ושמיא זה אשמועינן קרא וכמו שכתבתי וכפי דכרינו הכותב נרדף לז' דמיירי במלכה כשטר וכפי מה שכתבתי דאש"ר לישבו שמיירי כיון כשטר כיון שלא כשטר דאו ודאי סמך המשכון וקויה להיות ש"ס ומכאן לשינו הלואה שלא כשטר דסמך המשכון דהיה להיות ש"ס עכ"ל וכו' שכתבתי לא נרדף ויש שכתבו התוספות לשי' סברתו שסובר כשמואל דאכ"ר דלא סבירא ליה כשמואל לא כר' ינחם וכמו דאמר רבין דלפינן מן הקרא דהיבא דסמך המשכון קני ולכרי' יבא אפילו כשעת הלואה קני משכון היבא דליבא שטר וקרא דאשמועינן דטלא כשעת הלואה קני משכון נרדף לאשמועינן אפילו דאיבא שטר זה נראה לי לדעת רב יהודה גאון נ"ס לפי מאי דבבבא ליה לר' יהודה גאון איבא למידק דרישא במאי מיירי כיון דאי' איבא שטר הא אמר דאשטר במיד' וא"כ אין כאן

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

על המשכון הוי ס"ח דכאילו אלא דלכיוס אין להקשות מה
 שהקשיו לומר כמו פלוגתא ינחק קמי משכון פלוגתא בשעת
 הלוואתו כמי לדין בשעת הלוואה דהא לית להו לתוספתא
 כן ושור דרין לומר דהאי משנה דפשיטא אתיא דלא כרבי
 ינחק אלא ט"ס לרדק דנמי דהאי תתני' אתיא דלא כרבי
 אליעזר ועיין ס"ס וכדברי התוספות ובתוכו התוס' וכן כפרק
 כל שעה שהלוה לנכרי על חמנו עובר עליו אחריות דא"כ כן אמאי
 ואין לומר דהאי התם דקבל עליו אחריות דא"כ כן אמאי
 דריבין לר' אליעזר ומכל מקום נראה דריבין לקבל
 אחריות דא"כ כן לתתן ראות להורמלוה על המשכון שומר
 חנם אמאי ישראל עובר עליו אלא ודאי צריך לקבלת הדין
 כדי להתחייב עליו ומכל מקום כפי הפשט מרברי התוספות
 משמע כן מההיא דר' הוואל כן מההיא דר' כל שעה דא"כ
 בשעת הלוואתו חייב עליו והוי ט"ס והו"ל פסקו רמלוה על
 המשכון הוי ס"ח ורווחק לרחות כל הכי מהלכה וכפרט הדין
 דר' כל שעה ונפקא מינה מרברי התוספות דתבי דאי כרבי
 מישראל קונה דישראל הלוה אינו עובר דהא ברשות הכרז
 קאי אכ כן ישראל שלנה מישראל חכרו על חמנו אין ישראל
 הלוה עובר עליו דהא אלים מעבדותו רמלוה אכל המלוה כר'
 דעובר עליו רעבנו קפאו מרברי ינחק ואפילו שהיה בשעת
 הלוואה דהא אלים מעבדותו וכמו דאזכירנו כפי ישראל שהלוה
 לנכרי דישראל עובר עליו משום הא דר' ינחק ולי נראה
 דאפשר דלא זה וזה עובדין עליו כלומר המלוה מפני שאינו
 שלו דהא אם יבא הלוה לפדותו צריך ליתן לו חמנו והלוה
 מפני שאינו ברשותו לא ברשות אחרים אלא שמרברי התוס'
 לא משמע הכי אלא כפי מה דא"כ לומר דכפי מאי דכתבו
 התוספות בההיא דהשולח ובההיא דכפסחים רבין דשלא
 בשעת הלוואה קמי משום ולך תהיה צדקה בשעת הלוואה
 כמי אלים מעבדותו וקמי ועובר וכו' וא"כ איך קאמר בגמרא
 בין הכא בין היסם בשכונות ותיסברא אמור דאמר ר' ינחק
 שלא בשעת הלוואתו בשעת הלוואה מי אמר ומה חוק מסכרס
 הוא ו דאמר ותיסברא דכיון דסכרס ליה לרבי ינחק
 דשלא בשעת הלוואה קמי משכון בשעת הלוואה כמי אלים
 מעבדותו ומחייב וכפרט לראותו נרס' דגרסי התם בכיבשו
 היכי דמי אי דהוה שיעור וזו מאי טעמא דר' אליעזר דמשמע
 חדאי יס לחייב וכדאי דהיינו טעמא כמו שכתבו ואלו דהוה
 הוה כד אכל לפי האמת אמר ותיסברא וכו' ורווחק דכפס' ד

כאן קמין משכון כלל ואס"כ כמי מיירי אי מיירי דאיכא
 שטר מאי טעמא דר' עקיבא הא אשטרא סמך ולא קביליה
 משכון כלל וכד' ינחק חלוקה נזו מיירי כלל שטר אס"כ
 חלוקה הא קמי משכון ואס"כ כן שטר טעמא דר' אליעזר דשטר
 וכדאי דההיא מיירי דא"כ כן שטר ואפילו הכי סכרס ליה
 לר' אליעזר דהוה שטר חכ' ואחאי כיון דכפס' מיירי שלא
 בשעת הלוואתו ריש שטר כיון דאינו סומך אשטרא אחריו
 דדאי אמשכון סמך וקמי כההי משכון וכזה מורה ר' אליעזר
 מאי טעמא דכיון דאין לו לסמוך לא אמשכון רקיני המשכון
 וחייב אס"כ כן כמי בשעת הלוואה אי א"כ לו לסמוך אלא על
 המשכון אמאי חייב ליה ס"ח כיון דהוה ודאי שומר על המשכון
 כיון דליכא ס"ח מה לסמוך ועוד אי איתא דמיירי כלל שטר
 וכשעת הלוואתו א"כ מאי קאמר בגמ' אלא משכנו שלא
 בשעת הלוואתו כולי עלמא אית להו דר' ינחק והכא במשכנו
 בשעת הלוואתו פליגי רבין דרין כאן שטר דאילו רבי ינחק
 מורה רקיני משכון וא"כ איך קאמר רבי ינחק בשעת הלוואתו
 לא קמי ובהא פליגי דר' ינחק אי ליכא שטרנס הוא סוכר
 דקבילין לכו עכשיו להצריך כוה והתוס' מכה קישיות אלו
 שהקשיו כתבי דהוה שכתב רב יהודה גאון לא מטעם של רבי
 ינחק אלא משום דסכרס ליה כשמואל אלא טעמא ליה דאי
 מרשומאל מאי סמיכות איכא דהא קת"ל דמגילת אינו שיה
 כלום כעבד אלכא וזו דאזכירנו וכו' יהודה גאון הא חייבין
 דבתר סמיכות זיל לכך נראה לי דרבי ינחק סכרס ליה
 וכמו שכתבתי ומכל מקום לרברי התוספות רב יהודה גאון
 סכרס ליה דהוה ס"ח ומן שהלוה כלל שטר ולרבריהם
 אפילו המשכון שיה מועט ותר מהחוב שהחוב אלף וזו הוה
 הניח עליה דבר קל אכל אסי ג' שטר בשעת הלוואה הוי ס"ח
 דהשתא אשטרא ס"ח ולא קמי משכון אכל לאחר הלוואה
 אפילו כסטר הוי ס"ח דהשתא אמשכון סמך וקמי ליה ולדירי
 הכל כיון שבתתי לרעת התוספות אלא סכרס דאמר דפסק
 כשמואל לא נראה לי וכפי מה שכתבתי דסכרס ליה כרבי
 ינחק ובשעת הלוואה כלל שטר שומר סכרס הוה דסמך
 אמשכון והוה דיהיה שיה כמו המלוה ואי אינו שיה כמלוה
 א' ורבי ינחק דאחאי דהוה א' דאפשר ליה סמיכות ככיון
 דאינו שיה כעבד כל החוב ויהיה המשכון לוכרון בעלמא
 דליכא סמיכה עליה ויהיה לרדיה כס"ח הוה נראה לי לרעת
 רב יהודה גאון:

דההיא דהשולח וההיא דכפסחים הכי משמע:
 ברברר חבתיחיל יומא כדלא טיס שיעור וזו וברשומאל
 קא מתלניכו יס ספרים דגרסי
 הכי ה' ונראה דאיכא למירק להכי ספרים דמשמע דר' ינחק
 אי דהוה שיעור וזו דה' לן לומר כהכרח דרבי אליעזר הכי
 סכרס ליה דכשהו כל שיעור המשכון אית ליה דחייב וא"כ איך
 קאמר בגמרא בין הכא בין התם בשכונות לא דר' ע' וכו'.
 וכדשהו שיעור וזו פליגי דהא כפי הקושיא נראה דכפשוטות
 הוא דאית ליה לר' ינחק דכפוש שיעור וזו ווא"כ איך
 קאמר אחר כך דסכרס ליה דכפוש כמי פליגי וכובר ככתבי
 כוה דהוה הוא לפי מאי דר' דהטעם כפי מאי דסכרס ליה
 כשמואל ולא אסיק ארעתיה טעם אמר אכל השתא קאמר
 דאפשר רב' לית להו לנכור כשמואל דסכרס נדועה היא לא
 כדשהו שיעור וזו פליגי וכד' ינחק דרין קרא כדי לחייב
 דמשמע

ברברר חבתיחיל והא איך ואירי הלוהו על המשכון
 וכו' ותמא דפסק השולח והמוסר
 שטרותיו וכו' איכא למירק דהתם טעמי דנישית עם המוסר
 שטרותיו ככתי דין ועוד רכמי מה שכתבנו לרעת רבי יהודה
 גאון אין כאן קושיא דאפילו בשעת הלוואתו כיון דליכא שטר
 קמי משכון אפילו לר' ינחק אלא דאיכא למימר דכפי מאי
 דסכרס לן דאין קמין במשכון כלל אלא שלא בשעת הלוואה
 כתבו כן התוספות דה"כ מניין למימר דמאי פריך מדאמר
 התם דקי' כר' ינחק שפתי אומר דהוה כוה כמו שאמר ר'
 ינחק דמשכון שלא בשעת הלוואתו קמי כן במילדין אפילו
 בשעת הלוואה שלא אלא דר' ינחק סכרס ליה כרבי אליעזר
 דכשעת הלוואה הוי כס' וואעפ' שיה ה' דרעת שכתבתי
 מכל מקום מכל לומר כן אלא שאין לומר דרבי ינחק איתו כר'
 אליעזר ודלא כהכתא אלא דלפי התוס' סכרס ליה רמלוה

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קסד

דמשמע דאין קרא אין לחייבו מוכרח ור' אליעזר אין לו דרסתודר יצחק וא"כ אפילו דהוה שער זוויו אינו אלא ש"ח נחמי דכתבו התוספות וקשה דא"כ אמאי קאמר מתניתין דלא כר' אליעזר לוקמה וכו' הא כתיבנא דמחילא דאמר לימא בדשמואל פליגי רהבי הוא בוכיו ועוד דא"כ כדכיל לאוקומיה אלא כיון דחיי רילמא כד' אליעזר קא מפלגי משיס הכי פליגי אפילו כהנה שער זוויו משום הכי לא מוקי מתני' כרבי אליעזר וכמה שער זוויו אכל לבי דבריר דב יהיה גאון כפי מה שכתבו איבא למדיק מאי דקדקנו לעיל דאם כלא ע"ז הלשון קאי המשכון לכ"ע גם כשעת הלואה יש לומר ד"כ קמ"ה המשכון לכ"ע משום דא"כ שער זוויה וכבר כתבנו כזה שער איבא למימר כתיב דל"ה וי א"כ איבא אחריתא לתלות שום מחלוקתן אכל איבא טעם אחר רחינן ואמרינן דפליגי כפי אלא דהיה דהשולחנה היה דשפחים מכרעת כמ"ס לעיל וכראה דהתוספות דוחים זה שכתבתי דמאי דאמ' לימא בדשמואל פליגי וכראה שער זוויו כולו עלמא לא פליגי וא"כ מתני' אמאי כר' אליעזר דא"כ אמאי רחינן וכו' וקאי בהכי ואתא מתני' ככ"ע ועוד אית להו לתוס' דכיון שאמר דפליגי כר' יצחק אין הכונה כזה לומר ואתא אתני' לכ"ע גם מה שכתבו התוס' וכו' תימא מה שאמר מתני' דלא כרבי אליעזר היינו לפי המבטא כונתו כה"ס כיון דאיבא טעמא לתלות מחלוקתם לא שרזו זה כיון דלפי האמת דריבי לאוקומיה כן איבא דרבה דלית להו לתוס' דהלכה כותיה :

ובתב עור התוס' ומיהוים לומר דלא מני וכו' דאין סכר' שחלק' ר' יהודה ע"כ ר' אליעזר ור' עקיבא ואכו תימה על זה דהא כשכיער לאוקומי בנמי אפילו תימא רבי אליעזר ולא קשיא כאן שמשכנו כשעת הלואתו כלומר כהא דאמר ר' אליעזר ישבע ויטול מעותיו דהוה ש"ח היינו דוקא במשכנו כשעת הלואה אכל מתני' מיירי במשכנו שלא כשעת הלואתו ומשום הכי מייחב אס' כן מתני' דמיירי משכנו שלא כשעת הלואה כיון ר' אליעזר וכו' ויהיה דסקיורא ליה דהוה ש"ס וש"ב רבי יהודה פליגי עליו ואלו לאו קשיא רובה מירי ואירי כזה איתו שער הלוי שומא אע"פ דר' יהודה פליגי עליו ולא איבסתן כזה ועוד דרבי יהודה תנא הוא ומאי דמוק הוא דחלוק על ר' עקיבא ור' אליעזר ומה לנו שהיו קדמונים כזה פעמים ואינו זה בין בתנאים בין באמוראים דפליגי אשאן דקדים עליוהי דרבה אלא דלשמואל פריך כנמי מתניתין דלא במאן הבא כמו איבא למימר ר' יהודה דלא במאן ואפשר לומר דדעת התוספות דאי לאו דאיבא קשיא דהא אירי ויאירי הוה רחינן משום הכי דרוחק לומר דר' יהודה פליגי ארר' אליעזר וארר' עקיבא זה כראה לי לרעת התוס' ואם כן דאין מחינתין מיירי כדלא שנה ופליגי בדשמואל תנא קמא ור' יהודה כמו שפליגי ר' אליעזר ור' עקיבא וא"כ הוה הכי תנאי כהני תנאי אלא כאן דאיבא הרבה דברים דאיבא למי' דפליגי כהולל חסדינן כזה כלל :

ובתב התוס' אכל קשה כיון דהוה שער זוויל לכ"ע וכו' א"כ כדלא שנה כמי מה שכתבו המשכון אכר לכ"ע וכו' איבא למדיק דאמאי לא אמרינן כשהמשכון שנה פחות מרמי החוכ הוה ליה כלא אמר ליה כשידוש טאם יאכר המשכון דלא יכסיד מעותיו כיון דכמה המשכון הוה ליה כאילו פירש טאם אכר שיאכרו מעותיו עכשו שאין שנה הוה ליה כאילו

פירש כיון דהלוה לו במשכון כזה טאם אכר שלא יאכר משתיו אלא שזה אפשר לומר דלרש"י אין הטעם כהמיון משום דמה ליה כחילופי שיש וא"כ כלא שנה נחילא אמרינן הכי עד שיפירש בן כפירוש אכל איבא למדיק דרעם שכוועס דאמר רבי אליעזר היים שאינו ברשותו דשמואל עיניו כיון כהמיון שכתבו התוס' זה אינן ראה דאי כדראה אכרו משתיו אע"כ דלית ליה דשמואל א"כ ע"כ מטעמים דרב יוסף נראה דאיבא למדיק דלעיל לאו מטעמים דרב יוסף הוא אלא משום דקמיה לגובינא וכמו שכתב רש"י אכל כשאין המשכון שנה שער זוויה ודאי לאו לגובינא נקטיה אלא לזכרון דכריס ואם אכר נוכח כל כדכ"ס :

ובתב התוספות נראה לפרש וכו' פירוש אף כדלא שנה דכתיב האינוכא דפליגי בין כשנה כיון כדלא שנה יכול להיות דפליגי בדשמואל דמה ליה לרבי עקיבא כאילו פירש טאם אכר המשכון דיאכרו משתיו ולפיכך כיון שנה כן לא שנה לשלם חייב על המשכון ולרבי אליעזר לא סבירא ליה הכי עד שיפירש וכל זמן שהוה פירש כיון שנה כיון לא שנה לא איכר מעותיו ואפילו מה שאלו כנרד המשכון ומה שכתב ולא כדכ"ס יצחק ודכ"ס יוסף פליגי דכשמייהו לא מנו לפלגי אלא כדראה כלומר דאי לא שנה אלא פחות ממעותיו שיהיה מו' ספוכר דיפסיד הכל זה ליתא לא לטעמא דר' אליעזר ולא לטעמא דרב יוסף לא כדראה כלומר ראון כאן פלוגתא אלא כמה שנה אכל אי אינו שנה סיפסיד הכל כפי כני טעמי דרדו זה אינו אלא מטעמא דשמואל איבא למימר דאע"כ דאינו שנה עכ"ל מפסיד הכל דהוה ליה כמו פ' זכמו שכתבנו דוק כללן התוס' דכתבו כדראה דהיינו כמה שנה ולא ביותר וכתבו עוד דלפי האמת לא פליגי כדכ"ס יצחק כדמסיק דקאמ' כ"ע אית להו דר' יצחק וכמשכנו כשעת הלואתו פליגי ולא כרבי יוסף דקיימא לן כרבה ולא קאמר כמו כדמסיק משום דלפי המבטא נמי כפי פירוש רש"י פליגי כדכ"ס יוסף משום הכי כתבו התוס' כפי פירוש דכפי האמת לא פליגי כדכ"ס יוסף משום דכ"ס כרבה ומשום מנהוג לא מקרי ש"ס דפרושה דרב יוסף לא סבוכי וכבר כתבנו כזה לא דאין מחלוקת ר' עקיבא ורבי אליעזר אינו לא בדשמואל וקיימא לן כשמואל דאית כרבי עקיבא וכמו שהוכיחו התוס' כדכ"ס הכא כ"ע ומתני' דקאמר דהוה ש"ס כלומר לא מוקי מאונס' דפטור אי נמי מתני' מיירי כדראה וכו' ולכך קרי ליה ש"ס ולא משגיחן השתא כהשתא שכתבו התוס' כריס הדבור דאין סברא דיחלוק ר' יהודה וכו' דהשתא לר' אליעזר כיון דלית ליה דשמואל אית ליה דהוה ש"ס ומתני' דלא כרבי אליעזר איתא וכדכ"ס התוס' איבא כעורת האל יתבארו לפנין

הלכה כמו פסיקא :
ברבור הבתחיל לא דע' לית להו דשמואל וכו' כפי דלית ליה דרבי יצחק כראה דאפילו אית ליה דרבי יצחק איבא לאקפיד דאי אמר רבי יצחק דקני משכנו היינו שלא כשעת הלואה אכל כשעת הלואה לא קמי וא"כ מאי האי דאמר הכי דלא סב' דא ליה דרבי יצחק ונראה דהכונה כהי' דלא סבירא ליה כרבי יצחק דאמר דקני משכון והוא לא כביר' ליה דאיבא קנין משכון כשעת הלואה ומבטו פ"ד דר' אליעזר אפילו כשעת הלואה מיירי ואפילו שלא יהיה כן אלא דר' יצחק טלא כשעת הלואתו מיירי ויינו לומר

ראש יוסף הלבית מלוה על המשכון סימן עב

כמו שכתבתי נתי דלא סכירא כמו שסובר רבי יצחק שלא
בזעת הלואה גם כן הוא לא סכיר בשעת הלואה או כמ"ס
לרעתך יהודה גאון דאשילו לרבי יצחק בשעת הלואה שלא
שטר סמך אשכנז ומיכא ומיה שכתבו ואמימיורי בדפריש שלא
יפסיד וכו' ק"ז אכרית דרפליני ר' אליעזר דר' עקיבא ומשום
הכי אמר רבי אליעזר דלא יפסיד אבל לעולם בדשמש סכירא
ליה ברלא פרישוי איכוראם כן לא היה חולק רבי עקיבא
ודוחק לומר דרבי עקיבא יפסוד דיה הויא אשמתא דיה לא
מיקרי אשמתא דהמלוה לא הלואה אלא על תבאזי זה ולפי
גירסאת ר"ח מחלק רבי עקיבא בין הכא לאשמתא דרבי
קאמר הכא דאכר כל מעותיו אעפי דמפסיד יותר ממה
ששנה המשכון היימ משום דהלואה מוחוק הוא כמשת ואינו
סומך על הכרי המלוה אלא על המעות שהן כידו אבל התם
אם אוכיר ונלא אשכר אשלים אלפא וזו סמך על דכריו של
מקבל ואשילו לרבי אליעזר איכא למיתמה דחך קורא ליה
אשמתא כיון דהלואה מוחוק הוא מאי סיך כזה אשמתא
כלל מרכיז העום' פסקו כשמואל ופסקו כרבה דשומר
אכרה פטור משום דפרוטת דרב יוסף לא שכיח ואם כן לא
מחייבו ליה משום שטר מנ' והכא כמלו' על המשכון איכא חייב
משום שטר מנ' לא משום שטר דשמואל וכדכר כו' בדברי
השסקי ועכשו רפליני בדשמש ר' עמי קיימי כזו' ומ"ס
במתני מלוה על המשכון ש"ס דין ש"ס קאזר ואל' כפי סטיה
זו דשמואל דמחייב שיימ בדפריש אבל אי לא פריש ודאי שלא
יפסיד אלא מה שהוא כנגד המשכון ומתני' דשכופות דמירי
ברלא פריש' נ"כ מפסיד מה שהוא כנגד המשכון וכמו שאמר
סלע הלוייתיו' דריסוי היה שזה ואל' כן פשו לדברי התוס'
דפסקי כרבה דשומר אכרה פטור משום דכיראל ליה רסבר
מנה לא מיקרי פ"ש משום סי' א"כ כן מלוה על המשכון ולא
פריש לא מחייב כנגדו ולאכרה שומר חנם הוה ליה להיות
כמו שומר אכרה וזה תקימהו התוספות כמה ש"ירו דכיון
שלא שירש מפסיד כל החוב כלל כלא שירש כמו מפסיד כל החוב
כנגד המשכון דמה שהוא כנגד' ש"ס כפיר דמי ואל' אחר
ספיר האי דתן כשכופות דכר' דש"ס כפיר דמי ואל' אחר
המשכון שיה טעת התוס' וש"ס אחרות יש המת' שכות כפי
דרך הגמרא ומשמעת פשוט ההלכה כמו שפירא דכרבי
השסקי' כע"ז:

קמיא לטמואל אבל לנאונים דלית לכו דשמואל מתניתין
דמחייב אחיא כששזה כזו מתניתין דפרק האומנים ראמר
שומר שטר הוא ומה שכתב הסור ופסקו גם כן ברלא כשמואל
כראה דאין באלו הדברים כפיקותא ולא סום מחלוקת משום
דגנאונים והרף והלמכס סוכרים דמה שאמר כנו בשמשי
לשמואל מתניתין דסלע הלוימי עליו' דוכין היה שזה
מתניתין דפרש' שמואל ברלא פריש וכמו שכתב רמ"א כן
אם המשכון יהיה שזה פחות דמי החוב ופירש שאם יאכר
המשכון יאכר גם כן הוא מעותיו דה"כ ריאכר מעותיו ואל' כ'
אין מחלוקת הגאונים ע"ז דכ יוסף כוה והכי מראה ע"כרבי
הסור דכיראל ליה לנאונים והעמדין כשיתן דאי פריש
אל' יאכר המשכון דגם הוא יאכר ככסוי דה"כ ריאכר ככסת
דכתב אבל מה שאמר ואל' החוב יותר על המשכון משלם הלואה
היתרון ואין חילוק כוה אם פירש המלו' שאינו מקבל המשכון
אלא ככרי שיווי בין אם קבלו פסיד דכל זה נראה דלא אתא
לאפוקי אלא ששטא דמאזע מרכיז שמואל דאם קבל התם
אם אכר קת' דמנייה דאכר כל אלפא וזו אכל לעולם אם
פירש ואמר דאם יאכר המשכון ריאכר מעותיו אעפי שאין
המש"ס סוה כמעותיו ודאי דהפסיד מעותיו דהוא רוצה לחלוק
על מעותיו ואל' אין מחלוקת בין הגאונים ור' לבי דכריו לא
אלא דאוי' למימר דכריו הסור שכתבו ופסקו נ"כ ברלא כדברי
שמואל אשכר דאשילו בדפריש וככל' גווי' דרישמו או שקאי מאי
דאמר כמ' בדפריש למת' או שקאי בדפריש לשמואל וכמו
שפירשו ר"ח ור"ת וכמו שכתוב בדברי התוספות ועכ"ז ר"ח
כתב דאין הלכה כשמואל דנפס' מ'כין דאין לא כריס יס' לו
דין ד' ח' ואל' שזה המשכון יותר מדמי החוב דהמלוה פטור
דש"ח הוא ואי' לן לפסוק דהוי' ש"ס וכמו שכתבו אל' כונת
הסור לומר דאשילו שפירשו הגאונים כמו שפירשו התוספות
דכשמואל מקיימין כדפריש אין הלכה כותיה משום מאי
דינא מרכיזי אבל מ"ח קשה דאי פריש שמקבל עליו דאם
יפסיד המשכון דפסיד מעותיו אחאי לא הא כל תכאי כשמואל
קיים דוחק לומר' משום אשמת' וכמו שכתב בדברי התוס'
לא ודאי ח' ואל' שכתבתי שאם פריש שאם יאכר המשכון ריאכר
מעותיו דכלו' עלמא תטור' קיים ואין מחלוקת עכשיו כבייה
כפי מה שפירא דמרכיזי הסור אל' דכשמשכון יותר מכסוי
דלכרבי הגאונים חייב המלוה משום דמ"ס הוא ולכרבי ר'י
פטור משום דמ"ס הוא דקיימא לן כרבה אין כאן בכל דכרבי
הסור שמכיא סכריותיה כפיק דכריס' אלא זה כלכר כפי
מה שמוכין לידע' לרי' דסובר דהוי' ש"ס עכ"ז כפימה שפשו
המשכון כנגד מעותיו מפסיד משום דהוה ליה כמו אם פירש
דאם יפסיד המשכון דפסיד מעותיו כפי מה ששנה המשכון
וכמו שכתבתי בדברי התוספות דכיון דאם פריש לשמואל
אשילו כפחות משיווי דאכר כל המעות כאלא פירש מה ששם
משכון אשילו לא פירש כפירש דמי ופסקו דליתא דשמואל
משום מאי ראי' תמר כסוף האומנים וכפרק שכופות דהיינו
דכלו' עלמא לית להו לרשמואל וכתב ונגד משכחו דמהא
הכסוד משום דמ"ס הוא לא שאל שאלו כשעת הלואה
לא שאל משכנו שלא כשעת הלואה כפי השטח דפסק דכריס'
זה דלא כרבי יצחק דלכר' יצחק דקא' שאל כשעת הלואה
קמי משכון ומחייב אכל כשעת הלואה אינו קונה ואינו מחייב
אכל לדירדו דהוי' העטם משום דהוי' ש"ס משום מנה לעולם

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קסו

כשמשכונן מזה יותר מהמחוב ויהיה פטור המלוה מהיתרון לעול' יאמ' המלוה קים לי בדכריה' העולם וה'א'א'א' ססוכר כן לפי דכרי הטור דהטור קים ליה יותר בככר' ה'א'א'א' חכיו ונתר מהרב דהפכר דמטו טמע ססוכר כן עד כאן :

ב עוד סס הרב ח'כ' כסס הלכות גדולות דהא' ראין בעל חוב וכו' ה'ג'ה' וזה סכרת רב יהודה גאון דהכיוא' התום כפ' האומנ' ונתמחי' מהרב א'ין לא כתב זה כסס התום ואמר מ'כ' כסס וכו' וכבר פלפלתו כהאי' סכרא דר' יהודה גאון כמו עת'א' דככרי התום כפ' האומני' ועיי'נתו כן בדכרי הגמ' ולא נמייטכו לי ספיר וכמו שתראה כמה שכתבתי ומה שאמר אי' א'ין ל' סטר קפי אף שלא רוצה לומר כשעת הלואה נקטי כמו דקא' א'ין העטן קנין כמו שלא בשעת הלואה לא משו' דמ'ין עליה וכמו שתראה בדכריה' התום :

ו עוד פס' וכתובי כהנ'א'א'רי סוף האומני' בה'כ' פירש וכו' ה'ג'ה' או דכרי ר' ר' יודא גאון דכתבתי דמ'ין הא' דר' ינחק דאמ' דכלא' שעת הלואתו דקמי' הייב כסט'ר כיוצ' דכסע' הלואתו כסט'ר לא קמי' דלא' סמ'ין אמשכון כיון דנקיט' שטר'א' כידיה' אסטרא' סמ'ין ולא' אמשכון משום הכי' לא קמי' אבל כי' לוכא' שטר' או סמ'ין אמשכון וקמי' וכמשכמו שלא כסע' הלואתו אעפ'י' שיש שטר' אמשכונא' סמ'ין ולא' אסט'ר ומה שאמר בתר' המשכון כל'א'טא' המשכון מה יותר מדמי' החוב ואכר' המשכון יאכר' מעותיו וישלם יותר מה שסוה' המשכונא' חוב וזה יש' מכיתו דשומר' שכן הו' לכל' מה שסוה' המשכון וכמו שכתבנו לדעת הגאונים ודכרי' ר'י' שכתב דאי' לוכא' שטר' הכר' המשכון אכרו' מעותיו כן כדראה' חפסט' השמיע' וכמו שכתבנו בפירוטנו אתרי' חכפיה' ומה שהקט'ה הרב מהיהיא' דשכועת' דרייביס' שכתובה' כסט'ר מודה' א'יני'ר' אליעזר' דחייב' דסיפ'א' שלא בשעת הלואתו היא' וכמו שכתבנו בתום' לפי ככרת' רב יודא' גאון אבל תמה'י מהרב' למה הקט'ה ר'י' וזכר' ולא' הקט'ה אות' למאי' דכתב' לישל' מ'יניה' מ'כ' כסס הלכות גדולות אלא' דהש' ע'ג'מו ע'כ' ככא' כיו' להקט'ה' למרויהו' ומה שכתב' ועי'ן בתום' ע'ה'אומני' כסס וכו' התום' לא' הרגשו' סס כזה' לא' שר'א'ה' מדכריו' סס כאזר' כתבתי' אבל' אכבי' פלפלת'י' סס כפוי' מה' שמנאה' ירי' וכדדתי' להתי'שכ' בדכרי' רב' יהודה' גאון' כמו' שתראה' סס בעה' :

יא ומה שכתב' וכתוב' במדכרי' דשכוע' דריי' וכו' דכשעת הלואתו הו' ש'א' ושלל' כשעת הלואתו הו' ש'א' וכן כתב' משס' ה'כ' ה'ג'ה' הייב ככר' ינחק' ודכר' והשכתב' כששעת הלואתו הו' ש'א' ושלל' כשעת הלואתו הו' ש'א' הייבו' רוקא' כשהוא כסט'ר אבל' אי' לוכא' שטר' אטילו' כשעת הלואתו הו' ש'א' כיון דכתב' כ' משס' ה'כ' ונפקא' מ'כאן' דכת' הלכות גדול' דאמרי'ן הו' רכ' יודא' גאון דמ'ין דהתום' הביאו' האי' ככרא' משס' ה'כ' דרב' יודא' גאון וכל' הפוסקים כתבו' האי' סכרא' משס' הלכות גדול' סקס' אבל' ראיתי' לה'ר'מ'כ' כהשגות' על' המנו' לה'ר'מ'כ' דבעל' סלכו' גדול' הוא' דשמעון' קייר'א' וכן ראיתי' במקומות אמרי'ס' ואולי' דהתום' הכי' סכיר'א' להו' מדקאמר' הכא' וכה'כ' דרב' יודא' גאון' משמיע' דסת'ס' ה'כ' אי'ן ררב' יהודה' ונפק' מיכה' למירמא' דר'יה' ארדי'ה' ע'כ' :

יב ה'ג'ה' כתוב' כהנ'ה'ת' אש'י'וא'ס' אכר' המשכון אכרו' כל' מעותיו' אבל' שלא בשעת הלואתו לא' אכר' לא' ככר' דמשכון משום דר' ינחק' כדראה' דב'ן סס'ה'ה'ת' דהלכה' כמשא'

אטילו' כלל' פירש' אלא' שקבלו' סת'ס' אמרי'ן סכיר' וקביל' או כמו שכתב' אבל' שלא כסע' הלואתו אי' לא' משום דכרי' ינחק' היה כטור' ואי' אית'א' דמיה' שכתב' בתחלה' דאכר' כל' מעותיו' הייב' כשפירש' א'ס' כן' שלא' כשעת הלואתו הייבו' נמי' ספירש' וא'ס' כן' אמאי' לא' אכר' אלא' ככר' מעותיו' כיון דפירש' מה' לי' כשעת הלואתו מה' לי' שלא' כשעת הלואתו אלא' וראי' כמו שכתבנו ומשום הכי' שלא' כשעת הלואתו לא' אכר' לא' מה' שהוא ככר' המשכון מר' ינחק' דא'ין לומר' משום דר' ל' כמו פי' דעכשו' כיון דשמו' כלל' פירש' וטעמ' דשמו' לא' שייך' לא' כסע' הלואה' דהא' שייך' לו' דסכיר' וקביל' מש'כ' שלא' כסע' הלואתו דלא' שייך' סס סכיר' וקביל' דאר'כ' הוא' משכנו' בכ'ר' וא'ס' היה יכול' וראי' דהיה ממשכ' ונ'כ' לא' שייך' הא' דשמואל' שלא' כשעת הלואתו לפיכך' נדרי' לטעמא' דר' ינחק' משום דקני' משכון' דלא' לאו' הכי' הו' שומר' חנם' ופטור' אף' מה' עכבר' המשכון ומ' כדראה' דלפי' סכרה' שמואל' כלי'ג' אף' מה' ינחק' דל' ינחק' כשעת הלואה' לא' קמי' משכון' והוה' ליה' ש'א' אבל' כלל' שעת הלואתו קני' והו' ש'ס' לפחו' כמה' שהוא' ככר' המשכון או' יש' לו' דסכיר' ליה' ל' ינחק' כשמו' דכסע' הלוא' אעפ'י' שלא' קניה' מ' אכרו' מעותיו' מטעמא' דסכיר' וקביל' אבל' כלל' שעת הלואתו דלא' שייך' זה' הוה' אמיה' דהיה' ש'א' דלא' שייך' הוא' טעמ' דשמו' לכך' כתב' ה'ך' דקני' ליה' כדכרי' ינחק' וטעמ' דכרי' וקביל' א'ין' כ'אן' מ' קמי' מדכרי' ינחק' ומשום טעם' זה' לא' אכר' אלא' מה' שהוא' ככר' מעותיו' אבל' א'ין' זה' כששמע' לטון' הנח' דאמר' אימור' דאמר' רבי' ינחק' שלא' בשעת הלואתו כשעת הלואתו מי' אמר' דשמע' דל' רבי' ינחק' כשעת הלואתו לא' קני' ליה' כלל' ואף' על' פי' דהעי'ן היה' יכו'ן כמו שכתבנו מכל' מקום לטון' הנח' לא' מוכח'א' הכי' לכך' כדראה' דיש' לומר' כמו' שכתבנו מעיקרא' רפלי'ג' דכרי' ינחק' אהיה' דשמואל' ולשמואל' כשעת הלואה' משמ'ו אמר' וכו' היה' שומר' אבל' שלא' כשעת הלואתו אי' לאו' טעמא' דר' ינחק' היה' שומר' חנם' ופטור' אפי' מה' שהוא' ככר' המשכון משום הכי' אמרי'ן דלשמואל' כמו אמרי'ן דאכר' ככר' המשכון מטעמא' דכרי' ינחק' ומה שכתוב' סס דבה'ה'ת' ה'כ' כדכר' דרייבו' חננאל' פסק' דלא' כשמואל' אטילו' בפרי'ס' כדראה' לי' דקט'ה' הדבר' לאזמרו' ואי' משום' אהמכת'א' דכתוב' סס' הא' נמי' קט'ה' דא'ין' וז' אהמכת'א' וכמו שכתבנו בדכרי' התום' לכך' כדראה' לי' דהפכר' לומר' דה'א' לטעמיה' דכתב' דמה' שאמר' שמו'א' כדערי'ט' דהיינו' שמו'א' אצ'י' ש'אינו' סוה' קבלתי' וכו' אבל' אי' פרי'ס' כשירוש' דאי' יאכר' המשכון ש'יאכר' נ'ס' הוא' מעותיו' כוה' מול' ד'ח' דאכר' מעותיו' אבל' ליעל' ככתבנו' נ'כ' מה' שכתב'ה' ל'ו' בדכרי' ד'ח' ע'כ' :

יג ע'ס' הרב' וככתב' בה'ת' כשטר' מט' או' שלא' כשטר' : ה'ג'ה' הייבו' כפסט'ה' דכרית'א' א'ליב'א'דר' עקיב'א' דר' א'יר' כל'ס' הלואת'ני' אלא' על' המשכון' אכר' המשכון' אכרו' מעותיו' ודלא' כר' ל'יעזר' דאמר' ישבע' וישול' מעותיו' וא'ס' המלוה' כסט'ר' אף' ל'ר' אלי'עזר' אכר' המשכון' אכרו' מעותיו' להכי' כתב' ל'ס' כסט'ר' לא' שמו'א' כלל' שטר' וכיראי' כיון דרפסי' הבי' ססוכר' דמלוה' על' המשכון' שומ' סכר' הוא' כדכרי' ר' עקיב' ופירו'ס' זה' דלא' כמ'ס' לפירו'ס' רב' יודא' גאון' שהכיו' התוב' ואפי' לפי' מסקנ' הנח' רפלי'ג' כמלוה' נדרי' למשכון' אי' עביד' מצוה' אי' לא' עביד' מצו'ס' מ'א' לעולם' אית' ליה' ל'ר' עקיב'א' דש'ס' הו' מ'כ'ס' ומה' שכתב' כסס' המדכרי' שכתב' ל'מ' דאף' על' פי' שיש' באו'טי' שסס'ו' ככר' יוסף' דהיי' שומר' סכר' וקיי' המלוה' לשלם' יתרון' מה' שהמשכון' שוה' יותר' על' החוב' מ'כ' כ' 2 42 מ'ת'

דאש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

למי הם שהם מלוה האחרון ואין ליהודה כהן כלום דמתנה
לא היתם מעיקרא כיון דהוא לא נתן לא גוף המשכון ואפילו
שנדה לרבי רש"י דלוי נתן ליהודי כל כח וכו' ומה שיש לו במשכון
כראה ראין כאן מת' כלל דהוא רונה לזכות סמלה ליהודה
על ידי כתיבת אמתו משכון והא קיימא לן דמכ אף כאן משכון
אף כאן ואפילו שאמר שיתן לו משה או שמתן לו מנה והיתם
משכון עליו אינו קונה וכמו דאמרין משה אף כאן משכון
כמי אף כאן כ"ט הכא רעה שמקשה לו היא הלואה והמשכון
אינו שלו דקין דהמשכון אינו שלו אין לו אפילו הדין שיש כמי
סתן מנה לחברו והביח משכון עליו שאם אף שיקנה כאלו
משכון בנשו שיה מנה אע"פ שגאמר שס דיועיל הכא כיון
שנף המשכון כפי הדין אינו שלו אינו מועיל כלל דמקשה לו
דבר שאינו שלוה כראה לו ומה שהביא ראיה מהאי רגז
ולא כתיבאנו כבעלים אפילו לפי דמאן ראה דהתם לא
כתו הגזן כלום לאחר אלא שכל אחד ואחד דהיה ליה באלו
הוא גזנו ואינו יכול לו' לאו בעל דכריס דרדי את ועוד ראש'
סתן לו הגזן הא כתו לו באיסור דהא יודע שאית שלו אכל
הכא חשב שהוא פלוניתו בהיתר וקושיא אחרונה היא אבשר
לי"אוכי לרפת רש"י כדוחק אכל מה שפקסו כראשונה וראה
דברך פיין לרפתו אכל לי כפי הדין אינן כרא"י דכריסוקאמ'
עוד והא דאמר ר' ינחם כפל חוכ קונה משכון נראה מוכרינו
דאי אמרינן דרכי ינחם מיידי כיון כשעת הלואה כין שלא
כשע' הלואה דהיה קני יהודה משום דלוי קנה אותה מוכרי
ינחם זה נראה דאינו דאי אמר רבי ינחם דקני משכון היינו
להתחייב כנגדה ואכרה לדעת התום' ולרעת רש"י לאונקין
אכל שיהיה שלו לגמרי כדי ששכל לתתו לאחר זה לא עלה על
הרעת ואם יביא הלואה מעותיו ויפרע לו חייב להחזירו וכמו
שכתב הוא עצמו בסיף האומנים כפירוט דרבי ורבי ינחם
ולרדיה נפקא מינה שאם משכנו בלא שעת סלואתו דכיון גוף
המשכון לגמרי ויכול ליתנו לכל מי שרצה ואין דרכו זה נראה
כלל ועוד לרדיה שלא כשעת הלואה דלא קני היינו דלא קני
ליה לאונקין' אכל לגנבה ואכרה קנה ליה וכדברי רבי עקיבא
ולמאן דפקח דמל' על המשכון שש הוא וחייב אף על היתרון
שייוו של משכון על החוב ומה לי דקנה לאונקין ומה לי דקס
לגנבה ואכרה ומה שכתב ומה שטוען שמעון זה כיתן לזמן
לאו טענה היא דכל דאי אהמכת' היא נראה ג"כ ראין דברים
אלו מכוונין דבא קיימא לן דמל' על המשכון ולאמר ליה
אם לא אכרעך לזמן פלוני ולא קיים תבא ולא פרעו לזמן
שקבע הניע המשכון כין שיהיה המשכון טוב כין שיהיה רע
והוא לזמן תושפתא הללוה על המשכון ואל' אילא כתי
מחאן ועוד יום פלוני הניע זמן ולא נתן הניע המשכון כין טוב
כין רע ואף על פישל אף משכנו מיידי כין תושפתא דלא
הוכיז מזה כלום אס כן כשם משכון כירו אין אף דין
אשמכתא ואס' כן נראה לירכש משכון כיון אף כדון של רש"י
דראוין אמר כך לשמעון שאם לא יפרע ליוס' שלא יכרינו
עוד והניע הזמן ולא פראו דקבאו וכין דכן וזה יהודה
כמתנה זה נראה לירכש הדין ואבשר דרש"י סוכר דאפילו
במשכון איכא אשמכתא והתוספת' קשה לו אס כן הדין כמו
שכתבתי מכל מקום איכא מאן דאמר דאפילו במשכון איכא
אשמכתא אס לא אחר מעכשו וכרעת רש"י דסוכר דכשעת
הלואה לא קנה המשכון ומשום הכי איכא אשמכתא אכל שלא
כשעת

מ"ה כיון דאיכא מאן דאית ליה ראיין הלכה כרמיסוף אלא
כרבה דאית ליה דהוי סומך חסס אין סמלה משלם היתרון
דכיון דאיכא מאן דשק הכי איכא פלוגתא דרכרוותא לא
מפקינן ממוכא וכן כתבתי לעיל דאף על גב דכל הנאובים
ורובא דרוב' דהשקסין אחרוני' וראשונים' כולם אית להו דהמל'
על המשכון שש הוא תכל מקום כיון שיש מי שסוכר כמו התום'
והלא ש לרע האור כמ דאית להו דהוי שח לא משקינן מחווא
פויאר קיס לוי כתבתי מקום אחר דהיינו יכ' לין לרון כן
אע"פ דכרובא רכממו' אוליין בחד חוקה אע"פ דאיכא רובא
כנד וכמו שהוכחתי מהי' דפליגי רב ושמו' כמכר שור ומכא
גנחן דהלכה כשמו' כפרק המוכר פירות כמכתב כבא בתרא
ואכ' כש' עכשו דאית ליה למי' קיס לוי כיון שהל' כתב ג' הכי
וד' ובת' כמדרכי דהר"ף פסק דמלוה על המשכון הוי שס'
כין משכנו כשע' הלואה כין משכנו שלא כשעת הלואה לפול'
הוי שס' אכל כשער טענה פסק דכשעת הלואה הוי שס'
ושלא כשעת הלואה הוי שס' כראה דהאי דקאמר דכשעת
סלואתו הוי שס' היינו שלא יהיה חייב לפרוע יתרון מה שסוה
במשכון וכדברי אכל משכנו שלא כשעת הלואה שס' הוא וחייב
אפילו כמה שסוה המשכון ויתר על חובו וזה הפך ממה שכתבתי
לעיל בהנהגת' ועין כמה שכתבתי בהנהגת' א' ומכל מקום
נפקא מאן מוכרי המדכי דהשערי' של הר"ף הם מדקאמר
אכל כשער ט' פסק משמע דעל מה שאמר מעיקרא דפסק
סרף ק' אף על פי רש"י העבין כיון שחלקו זה על זה איכא
למימר דהשערי' אינן של הר"ף מכל מקום הדברים הכי
מוכיחי' וכן מוכח במה מקומות דהשערי' של הר"ף הם ויש
ליטבוע עם מה שכתבתי בהנהגת' א' כשי רכרי הנהגת אשרי
כדוחק ועיין ומה שלא כשע' הלואה לא שייך שיהא שס' לא ככנר
מעותי משום דלנוכחאי קאי וחס המשכון שיה יתיר פטור מן
היתרון וכן כמוב' כמדרכי כסופו שס' ככסופ' דהיינו ועיין פ"ב
טו' עוד שס' וכתב עוד שס' ששאל רש"י על דאוין שמשכון וכו'
דגהרה' הוכנה היא שראוין משכון חפץ לשמעון והתמו
כיונה אס' לא יעד' המשכון לזמן וכשישאר המשכון לזמן
וכן משכון שמשכון לזמן ואח' שכתבתי כן קבל משכון וס' מראוין
וכן משכון לו ועכשו כא' דאוין ותוכפ' משכנו משמעון וכפי
הכראה טפר כתבתי או אכ' פמורה שהתנה כך ותוכפ' מה
דינולוני דהיינו מלוה שבי כתבה כמתנה ליה יהודה אי מוניאין
אותה מיהודה והשיב רש"י פך דעתנו נוטה שראוין ושמעון
מחוייבין להוציא מיהודה וחייבין לראוין כיון שהוא כאל לפרוע
אכל המעות שכותן דאוין כדי לפרות המשכון ותן אותה
לוי ליהודה משום דכל מה שיה לו כח וזכות באותו משכון נתן
לו ואחי' אומר דמתחילה רבה דכין שהוא כתב דהמתנה לא
היא מתנה דלא קנו לא שמעון ולא לו משכון כלל אס כן
היולא ליה ככותן מתנה רכב שאינו שלו דאין כאן מתנה כלל
ואף על פי שאין לוי חשב שיהיה שלו שקבאו אדרכה היא
הנותנת דהוא חשב שהמשכון כשאר חלוט אליו והיה שלו
ומשום הכי נתנו ליהודה ונמצא שאינו שלו דהמתנה אינה
מתנה והוא כלומר לוי נתן המשכון עצמו כמתנה והמתנה
אינה מתנה והר"א' המשכון שדין כרשומע של לוי ואין ליהודה
כה כלום והוא לא חשב ליתן לו המלוה שיש לו עליו אלא גוף
המשכון עצמו ווא' כן אף כאן מתנה וזהו ליה כאלו לא נתן לו
כלום והמעות שיתן דאוין אין נדיכין ליתכ' ליהודה אלא של

ראש יוסף הרכות מלוה על המשכון סימן עב קסו

יז עור שם ועוד כתב שם וכנהגות ראשונות דמרדכי המלוה על המשכון וחור המלוה והפקידו וכו' אכתי כרטיטא דמלוה קאי דהגדה הטעם דעכשו הלום שומר סכר הוא ואינו חייב בנכח ואכדא אכל המלוה חייב בנכח ואכדא ונראה דאיכא למידק דנס המלוה הוא שומר חנם למאן דאמ' ואם כן אינו חייב בנכח ואכדא ונראה דאיכא למימר דה"כ למאי דשאר המשכון יותר על סמוך יהיה פטור שטוס רכיין דאיכא מן הנרולין דרכרי דהו' שומר חנם אין מוטאיים מידו וכמו שכתבתי לעיל וכתבו אמרדכי גם כן משם ה"ל דא"כ דאי ראיין מוחיבים למלוה על זה אבל מכל מקום מה שבכנר המשכון אם המשכון שיה כחוב או פחות זה מכסיד המלוה אבל לפצוע היתרון לא אבל מ"מ נרא' דהטעם דהכא יש לחיוב למלוה אפילו על היתרון אעפי' שאינו אלא שומר חנם משום דהו' שומר פסטר לשומר אפילו שומר חנם שסמך לשומר סכר וכו' חייב השומר דלא אשון והכא אעפי' שהלוי מ"מ אם היה מפקידו כיד אחר מ"ל לא היה חייב מטעם שומר שסמך לשומר הכא כמו איכ' למימר דהיה חייב אעפי' סקסיה הרבך לאומרו דיהא כידו של לוי ושיהיה חייב המלוה מ"מ כן היא הכונה ויהיה כפי זה חייב המלוה אפילו שיאמר הלוי שכאנס אשלו כמה ששאר המשכון יותר מכרי דמי החוב אבל ככר כתבתי דקשה הרבך לאומרו ואעפי' שהלשון מורה כן דאמר אליו הפקידו כיד אחר מ"ל לא היה חייב מ"מ כראי דוול כתר טעמא דשומר שסמך לשומר אמאי חייב אינו אלא או משום דיאמר לו איך רכזי שיהא פקדוני כיד אחר או שיאמר לו את מהימנת לי כשכופה איהו לא מהימון וזה לא שייך הכא לאומרו כיון שהוא מריה דפקדון לך נראה לי כמו שכתבתי ראשונה דכיתרון הוא פטור וכמו שכתבנו לדעת ר"ת פ"ק סקסיה דהו' ש"א אבל אי לא שיה המשכון ככנר החוב או ששה ככנר החוב זה יעביד המלוה כלל דוק שומר חסוד לשומר לא שייך הכא אעפי' דאיכא למימר דלא חילקו חכמים דכיון דאמרנו שומר שסמך לשומר חייב סכא כמו יהא חייב דלא חילקו מ"מ אין נראה אלא כמו שכתבתי מעיקרא ונראה שד' לו דאעפי' דיאמר המלוה שכשחזור ונתן לו המשכון היתה דעתו להניחו ושיהא המלוה ע"כ כלל משכון מ"מ אינו נאמן כל ומן שלא אמ' כן ללוה והלוה יורה בזה כ"ל ע"כ:

יח דהגדה וככך עור שם אמרדכי והא דאמר כפרק המקבל החיירו ומת שומטו מעל כיון ומסיק התם דוקא כשמשכנו שלא כשעת הלוואתו אבל כשעת הלוואתו נעשו מטלטלי דיתמי דמשמע דכיון דהחזירו ברשות הלוי קאי כיון דאמר נעשו מטלטלי דיתמי התם שאינו דמיירי שהחזירו בתורת חורה ומכאן קשה למאן דסובר דמה שאמר רבי יצחק דקמי המלו משכנו ככסו לא שא"ל ליה כיון משכנו כשעת הלוואה כיון משכנו שלא כשעת הלוואה דהא הכא כשעת הלוואה משום דלא קמי משכון בחורה כעשו מטלטלי דיתמי אבל שלא כשעת הלוואה דקמי המשכון אפילו שהחזירו כמור חורה עכ"ל שומטו מעל נכי בניו אעפי' שיש לדרק דכיון דהחזירו כמור חורה נמורה אין לו לתלוה כלום עליו זה צריך עיון שם כנ"ז המקבל מ"מ קשה ממקום זה למאן דאמר וכו' וכמו שכתבתי:

גם נאמר דמה שאמר שאם משכנו כשעת הלוואתו והחזירו בתורת חורה דנעשו מטלטלי דיתמי ולא משתעבדי לבעל

כשעת הלוואה קמי משכנו ואם אמר אם לא כתתי עדיוס פ' הו' המשכון שלך ולא קיים תכחו הו' שיענו המשכון והוא שיהיה שלא כשעת הלוואה וגם התנה שאם לא יפרע שיהיה שלו וכוה יתקן מאי דקאסינו לר"י כההיא דאזר והא דא"ל יצחק כ"ח קונה משכון דל"כ כ"ח קונה משכון וזה אמר אי לא אפרעך עד ומן פלוני ועיין ועכשו דרין כן ל"כ ע"כ שאם הלוי לו על משכון שלא כשעת הלוואתו כנון שמשכנו בכית דין וגם אמר לו אם לא אפרעך וכו' ולא פירש כוונן שקבע שקנה המשכון ואינו יכול לפרומו עד אע"פ שלא אמר מעכשו זה לפי שיטת ר"י שטראה מתשובה זו אבל לפי שיטת פוסקים אחרים אפילו כשעת הלוואתו ואמר אם לא תפרעבי וכו' ולא פרעו כוונן שקבע הרי המשכון שלו וכמו שכתבתי חוה דעת רוב הפוסקים אף על פי שלא אמר מעכשו דאין אסמכתא כמשכון וכשט"ט דאע"פ דתקטתא דקתמי המלוה על המשכון:

ובתב עור הילכך אם טען יהודה שאין משכון כידו כנון שא"ל שתיכ או שאכד יטבע שאינו ברשותו כלומר על מה שאמר ועוד יטבע כמה היה שזה משום דהוא קים ליה משום שהוא שלו הכא שיהורה הים חושב שיהיה שלו כיון קים ליה בנויה כמה היה שזה דהא מודה שכל לידו מ"מ מוכח מרכרום אלו דנרין יהודה לישבע כמה היה שיש ואי שיה יותר מהחוב שרין לפצוע ולמה ליה ליהודה לפרע הא לא היו משכון כיון ואפילו שכלכד מירו כשע"ה מה לו כוה דהא הוא חב שהוא שלו אלא שפגעון הוא שרין לישבע כמה היה שיה דהא הוא נמי חב שהוא שלו כיון שהניש הזמן ולא פרע לו לשמעון אם שיה המשכון יותר מהחוב להם מפל הפרעון לא ליהודה דהא לו ליהודה כוה וגם מוכח מהכא דכ"ל לר"י דכרדי הגאונים דמלוה על המשכון ש"ס הוא דאי לא אמאי אכרין שבויה על יהודה דאי שיה יותר לא יפרעו למלוה כיון דש"ס הוא ואין לומר דהשכונה היא שיה המשכון שיה פחות מרמי החוב דמסתמא כיון דראובן הלוי כא לתבוע משכנו ודאי דאומר דשנה ככנר החוב ולא פחות ואפילו יאמר דשנה יותר ועל הלוי היה לו לישבע ועוד דהתנה עמו שאם לא יפרע עד ויין פלוני שיהיה שלו משמע שהמשכון שיה יותר ומה שיש לדחות ליה אינו עולה כלום ומה שכתב דישבע יהודה משום דנס הוא גם כן קים ליה כנראה דיהודה או שמשון ולי יש להם לישבע רלעולם אחר במתכיתין מי נשכע מי שהפקדון אצלו שמה יטבע והווינא הלה את הפקדון ואין הטעם לרדירה משום דקים ליה אלא כמ"ס הוא שמה יונאמו ויפקילם לעדות ולשכונה א"ל לעולם המלו' יש לו לישבע ושיין בתוס' פ' המקייר:

יז כתוב עור שם וכסוף האומנים כתב המרדכי בשם ר"מ וכו' ואפילו מפשיעה דהגדה והאמאי לא נאמר דלא אמר כן אלא מאחרות המעלה עליו דהיינו מנכח ואכדא ולמה לן למפטרם מפשיעה כיון דהא קבלה לפחות יהיה כ"ח ואפילו למאן דאמר דהמלוה על המשכון ש"ס הוא וא"כ טמאי היה ליה למפטר יה אלא מפשיעה עכ"ל הא מודה דחייב בנכח ואכדא מה ששה המשכון כנר החוב או ששה פחות מהחוב מה היה לו לומר דפטר עצמו אמאי יש למייר שכי מדרבות ואולי משו דהוא מוחזק וקא דהכי הוא כותב מה לנו שהא מוחזק במשכון הלוי יותר מוחזק שהוא צריך לפרוע:

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

לבעל חוב וכיון שכן אינו שוממו מעל בכו עכשיו דתקם
הנאוסם דמלוה וכול לפרע ממטלטלי דיתמי שומטו כמי מעל
בכו אפילו במשכנו כשעת הלוואה :
וברב עורס אי כמי אפילו השאלין ללוה עדיין הוא
כרשות המלוה ושומטו מיד בכו וכתוב אבל שלא
כשעת הלוואה כראש דרעות סופר כפל שם כספרים ומדא
סדריך לומר אפילו שמשכנו כשעת הלוואה רכיון דלאו כדורת
חורס נתקן לו אלא כדורת שאלה לא יבא עדין מרשות המלוה
ועד כתב ומכאן רן רז' וכו' אעפי' שיש לי דרין ולומר דאין הגדון
דומה לראיה ראשי הכל שכל וכן שהו' ביר הלוח או כפקדון
יהיה או כשליסיה איכיוכל לעבכוונתך להחזירו למלוה מאכ
כאשה שחייב לה ככתובתה ולא שו עדין בירס היתה
כאמת לומר דשלא כרשותה משכב כיון שהיא מוחזקת בהם
ויגכס כפרעת כתובתה ואין טעם לומר דלא מחזיקין איכסי
כגכבי כדי להנזיא מחזקתה ולא כן אם היו המלכוסים כירה
לא היה יכול שמטון להנזיאן מדה עכשו כמי יחורס לו מ' מ' כך
כתבונראה דלפי סכרתו אפילו שלא הוציאן האשה מירה
עכ' היה יכול שמטון מן הדין להנזיאן מירס וכמו דאמרין
שומן מיר ככיו ואעפי' שנאמר שלא היה יכול להנזיאן מירה
מכל מקום עכשיו שמטון מוחזק הוא וכנדיס ומלכוסים אמר
דאין רשות לבעל לא למוכרס ולא למשכנס אבל ככלי זהב
ואכני כנולח כת' מהירוק דראשי למוכרס אם הונרך להתערסם
בהם ואם קרובי נתק' לה כין תכסיטין כין כנדיס יכול הכשל
כמי למוכרן וכמו שכתב רכניו והכו' יכול למכור כדי דהראש
חולק עליו כפי מה שרעה משפא דרכיו שהכיא האור
כאה סימן ז' רכתב אבל המכנת נרוביא אמטלטלי כספוקהכ
וכנדיס אין הכעל יכול למוכר כראה דאפילו כסף וזהב אינו
יכול למכור וכל זה הכי אופס האור והרכ הגרונכית יוסף
ואשר לחלק דהראש מיירי בלא נרך להתערסם ודוחק עיני
ס' כיו שהאריך הרב הגדול הרבה מאד ולרכיו דהמכס א'
מכר או משכן בגדי אשתו מה שפשה עשו וחס כן דדין זה
שרן רא' אעפי' שרעה שלא היה כרשות האשה מה שפשה עשו
ור' סכר כשאר דימי הפוסקים דאי אינו כרשות אשתו מה
שפשה אינו עשו ומה שאמר כשפדתי לך מלכוסים לתשכן
רונה לומר לא היה לך למשכן כלום' לא היה לך ליתן כשכיל
משכון או אמר שפדתי לך למשכנס כשכיל משכון השר
אם היה נריך להנזיא שום הנאה או רונה לומר למשכנס
כשכיל מוכו ואי לא היה כתוב הוא למשכנס הוא אמי ספיר
ויתרווה כראה לו :

וכן עורס אי כמי אפילו השאלין ללוה עדין הוא
כרשות המלוה ושומטו מיד בכו וכתוב אבל שלא
כשעת הלוואה כראש דרעות סופר כפל שם כספרים ומדא
סדריך לומר אפילו שמשכנו כשעת הלוואה רכיון דלאו כדורת
חורס נתקן לו אלא כדורת שאלה לא יבא עדין מרשות המלוה
ועד כתב ומכאן רן רז' וכו' אעפי' שיש לי דרין ולומר דאין הגדון
דומה לראיה ראשי הכל שכל וכן שהו' ביר הלוח או כפקדון
יהיה או כשליסיה איכיוכל לעבכוונתך להחזירו למלוה מאכ
כאשה שחייב לה ככתובתה ולא שו עדין בירס היתה
כאמת לומר דשלא כרשותה משכב כיון שהיא מוחזקת בהם
ויגכס כפרעת כתובתה ואין טעם לומר דלא מחזיקין איכסי
כגכבי כדי להנזיא מחזקתה ולא כן אם היו המלכוסים כירה
לא היה יכול שמטון להנזיאן מדה עכשו כמי יחורס לו מ' מ' כך
כתבונראה דלפי סכרתו אפילו שלא הוציאן האשה מירה
עכ' היה יכול שמטון מן הדין להנזיאן מירס וכמו דאמרין
שומן מיר ככיו ואעפי' שנאמר שלא היה יכול להנזיאן מירה
מכל מקום עכשיו שמטון מוחזק הוא וכנדיס ומלכוסים אמר
דאין רשות לבעל לא למוכרס ולא למשכנס אבל ככלי זהב
ואכני כנולח כת' מהירוק דראשי למוכרס אם הונרך להתערסם
בהם ואם קרובי נתק' לה כין תכסיטין כין כנדיס יכול הכשל
כמי למוכרן וכמו שכתב רכניו והכו' יכול למכור כדי דהראש
חולק עליו כפי מה שרעה משפא דרכיו שהכיא האור
כאה סימן ז' רכתב אבל המכנת נרוביא אמטלטלי כספוקהכ
וכנדיס אין הכעל יכול למוכר כראה דאפילו כסף וזהב אינו
יכול למכור וכל זה הכי אופס האור והרכ הגרונכית יוסף
ואשר לחלק דהראש מיירי בלא נרך להתערסם ודוחק עיני
ס' כיו שהאריך הרב הגדול הרבה מאד ולרכיו דהמכס א'
מכר או משכן בגדי אשתו מה שפשה עשו וחס כן דדין זה
שרן רא' אעפי' שרעה שלא היה כרשות האשה מה שפשה עשו
ור' סכר כשאר דימי הפוסקים דאי אינו כרשות אשתו מה
שפשה אינו עשו ומה שאמר כשפדתי לך מלכוסים לתשכן
רונה לומר לא היה לך למשכן כלום' לא היה לך ליתן כשכיל
משכון או אמר שפדתי לך למשכנס כשכיל משכון השר
אם היה נריך להנזיא שום הנאה או רונה לומר למשכנס
כשכיל מוכו ואי לא היה כתוב הוא למשכנס הוא אמי ספיר
ויתרווה כראה לו :

ב הגררה אבל מה שכתבתי לי שיש לקדק בין הכל כהאי
דרון דהראש כין כהיה דדמי אכרה דאמרין רכיון
דמותר לו להשתמש בעשה שואל עליהם למאן דאמר ולמאן
דאמר כעשה שיש עליה דאמאי יש לו דשואל וה שפא האכרה
ומכרה או אפיונו רוב' להשתמש בהם לכן נראה לי רזה שיש לו
מעות אכרה כירו אסיה כן שלא היה רוב' להשתמש בהם
לו לכא כפי בית דין ולומר שאינו להשתמש בהן ואז
יבאו בית דין ויניחו אותו כיר ארס אחר שיהיה להחזירו
כרי שלא יחכדו דמי' אלו והיו ככאן לכשיבאו בעליו ויקחום
מלח גילה זה שום דבר מזה ודאי שרזס הוא להשתמש בהם
ועד מי הוא שיש למועות להשתכר ואינו משתכר ואם יאמר
אחר כך אם באשם שלא היה יודע הרין אינו כאמן דזה כורע
הוא לכל והכא כנרין דהראש כהמלוה כמי קבל ורונה
להשתמש וכתרה לו הלוה לתת לו רשות שישתמש כמשכנו
אכל אם הלוה נתן לו משכון ואמר שאם רנה להשתמש כו
שראי להשתמש והמלוה לא אמר כוה כלו' אפטר דלא יהיה
חייב ומסוסהכי אפטר פכתב דהראש אפטר שכנתית רשות
לכד מתחייב כאוכסי' אלא שלפי מה שכתבתי כיון דהמלוה
שתק ודאי דכונתו להשתמש כו רכיון ריש לו להשתמש אמאי לא
ישתמש אלא הוה ליה למימר איני רונה להשתמש כו וכיון דלא
אמר הכי וכרשותו היא להשתמש ודאי שיש לו חייב דכשיבא לו
להשתמש וישתמש כו כך נראה לי וכל כך הוא הכא משכון
עכמו כמותר רמי האכרה שיכול להשתמש אכל האכרה
עגמה אעפי' שמותר הוא למוכרה ולהשתמש ממעותיה אם
כאנסה למאן דאית ליה דהוי שומר שכר אונ' גככה או אכרה
למאן דסכירא ליה דהוי שומר חסם אינו חייב כלום דהא אינו
יכול להשתמש בה כלל ככ' :

בא וכתב עוד ששאל על ראובן שתבע חובו משמעון
טען שמעון החזר לי שפיר וכו' טען ראובן שפאכרו כאילו ואתה
חייב לשלם לי מה שהלית לך ואפי' שפור מן הספרים וטוען
שמעון שהוא שלם כהן וד וכבר נעשה גולן עליו שלא מרעת
גולן הוי ואם כן אתה חייב כאוכוסים ולא די שלא אפרע לך לא
שאתה חייב לשלם לי כל מה שפיה המשכון ויתר מרמי החוב
וו היא כונת השואל אם מחייבי שמעון דפרוע החוב כיון
שהמשכון לכו' עלמא באכר באונס או שיהיה פסור לפרע
ואדרכה ראובן חייב כמה שפיה המשכון ויתר מרמי החוב
כיון ששלח כהן יר אעפי' שאומר שכן היא התנאי כויהס
כשעת ההלוואה ועל זה הלוה וכלל רבריו דשמעון חייב לשלם
החוב כיון שפאכר המשכון כאונס ויתתה אפרש דכריו ואשיב
עליה כפי כתי וקוצר דשתי והשיב אם התנה עמו על
תשמיס הספיר' כלא כתיא דכית קנוכה היא ונריך ראובן
לנכות מרמי חובו כל זמן ששפתה מן קודם שנאכרן דרכית.
קטנה

וע' עורס אי כמי אפילו השאלין ללוה עדין הוא
כרשות המלוה ושומטו מיד בכו וכתוב אבל שלא
כשעת הלוואה כראש דרעות סופר כפל שם כספרים ומדא
סדריך לומר אפילו שמשכנו כשעת הלוואה רכיון דלאו כדורת
חורס נתקן לו אלא כדורת שאלה לא יבא עדין מרשות המלוה
ועד כתב ומכאן רן רז' וכו' אעפי' שיש לי דרין ולומר דאין הגדון
דומה לראיה ראשי הכל שכל וכן שהו' ביר הלוח או כפקדון
יהיה או כשליסיה איכיוכל לעבכוונתך להחזירו למלוה מאכ
כאשה שחייב לה ככתובתה ולא שו עדין בירס היתה
כאמת לומר דשלא כרשותה משכב כיון שהיא מוחזקת בהם
ויגכס כפרעת כתובתה ואין טעם לומר דלא מחזיקין איכסי
כגכבי כדי להנזיא מחזקתה ולא כן אם היו המלכוסים כירה
לא היה יכול שמטון להנזיאן מדה עכשו כמי יחורס לו מ' מ' כך
כתבונראה דלפי סכרתו אפילו שלא הוציאן האשה מירה
עכ' היה יכול שמטון מן הדין להנזיאן מירס וכמו דאמרין
שומן מיר ככיו ואעפי' שנאמר שלא היה יכול להנזיאן מירה
מכל מקום עכשיו שמטון מוחזק הוא וכנדיס ומלכוסים אמר
דאין רשות לבעל לא למוכרס ולא למשכנס אבל ככלי זהב
ואכני כנולח כת' מהירוק דראשי למוכרס אם הונרך להתערסם
בהם ואם קרובי נתק' לה כין תכסיטין כין כנדיס יכול הכשל
כמי למוכרן וכמו שכתב רכניו והכו' יכול למכור כדי דהראש
חולק עליו כפי מה שרעה משפא דרכיו שהכיא האור
כאה סימן ז' רכתב אבל המכנת נרוביא אמטלטלי כספוקהכ
וכנדיס אין הכעל יכול למוכר כראה דאפילו כסף וזהב אינו
יכול למכור וכל זה הכי אופס האור והרכ הגרונכית יוסף
ואשר לחלק דהראש מיירי בלא נרך להתערסם ודוחק עיני
ס' כיו שהאריך הרב הגדול הרבה מאד ולרכיו דהמכס א'
מכר או משכן בגדי אשתו מה שפשה עשו וחס כן דדין זה
שרן רא' אעפי' שרעה שלא היה כרשות האשה מה שפשה עשו
ור' סכר כשאר דימי הפוסקים דאי אינו כרשות אשתו מה
שפשה אינו עשו ומה שאמר כשפדתי לך מלכוסים לתשכן
רונה לומר לא היה לך למשכן כלום' לא היה לך ליתן כשכיל
משכון או אמר שפדתי לך למשכנס כשכיל משכון השר
אם היה נריך להנזיא שום הנאה או רונה לומר למשכנס
כשכיל מוכו ואי לא היה כתוב הוא למשכנס הוא אמי ספיר
ויתרווה כראה לו :

וע' עורס אי כמי אפילו השאלין ללוה עדין הוא
כרשות המלוה ושומטו מיד בכו וכתוב אבל שלא
כשעת הלוואה כראש דרעות סופר כפל שם כספרים ומדא
סדריך לומר אפילו שמשכנו כשעת הלוואה רכיון דלאו כדורת
חורס נתקן לו אלא כדורת שאלה לא יבא עדין מרשות המלוה
ועד כתב ומכאן רן רז' וכו' אעפי' שיש לי דרין ולומר דאין הגדון
דומה לראיה ראשי הכל שכל וכן שהו' ביר הלוח או כפקדון
יהיה או כשליסיה איכיוכל לעבכוונתך להחזירו למלוה מאכ
כאשה שחייב לה ככתובתה ולא שו עדין בירס היתה
כאמת לומר דשלא כרשותה משכב כיון שהיא מוחזקת בהם
ויגכס כפרעת כתובתה ואין טעם לומר דלא מחזיקין איכסי
כגכבי כדי להנזיא מחזקתה ולא כן אם היו המלכוסים כירה
לא היה יכול שמטון להנזיאן מדה עכשו כמי יחורס לו מ' מ' כך
כתבונראה דלפי סכרתו אפילו שלא הוציאן האשה מירה
עכ' היה יכול שמטון מן הדין להנזיאן מירס וכמו דאמרין
שומן מיר ככיו ואעפי' שנאמר שלא היה יכול להנזיאן מירה
מכל מקום עכשיו שמטון מוחזק הוא וכנדיס ומלכוסים אמר
דאין רשות לבעל לא למוכרס ולא למשכנס אבל ככלי זהב
ואכני כנולח כת' מהירוק דראשי למוכרס אם הונרך להתערסם
בהם ואם קרובי נתק' לה כין תכסיטין כין כנדיס יכול הכשל
כמי למוכרן וכמו שכתב רכניו והכו' יכול למכור כדי דהראש
חולק עליו כפי מה שרעה משפא דרכיו שהכיא האור
כאה סימן ז' רכתב אבל המכנת נרוביא אמטלטלי כספוקהכ
וכנדיס אין הכעל יכול למוכר כראה דאפילו כסף וזהב אינו
יכול למכור וכל זה הכי אופס האור והרכ הגרונכית יוסף
ואשר לחלק דהראש מיירי בלא נרך להתערסם ודוחק עיני
ס' כיו שהאריך הרב הגדול הרבה מאד ולרכיו דהמכס א'
מכר או משכן בגדי אשתו מה שפשה עשו וחס כן דדין זה
שרן רא' אעפי' שרעה שלא היה כרשות האשה מה שפשה עשו
ור' סכר כשאר דימי הפוסקים דאי אינו כרשות אשתו מה
שפשה אינו עשו ומה שאמר כשפדתי לך מלכוסים לתשכן
רונה לומר לא היה לך למשכן כלום' לא היה לך ליתן כשכיל
משכון או אמר שפדתי לך למשכנס כשכיל משכון השר
אם היה נריך להנזיא שום הנאה או רונה לומר למשכנס
כשכיל מוכו ואי לא היה כתוב הוא למשכנס הוא אמי ספיר
ויתרווה כראה לו :

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קסח

קצוה ונאה בדיונים אבל האר חייב שמעון לפרוע
מלכד מה שיגבו מהרבות וכן אם התכאי היה שיסתהש
נמו בכייתא דנעשה בהתר כתב הר"ז זה עוכר כלומר בין
שאר שהתנאי היה בלא כתיבא בלאיזה בין שהיה בהיתר
התנאי רהימו בכתיבא רין עוכר וס' לו למלוה זה ופזור
מאונסים ולא כן חייב שמעון לפרוע חובו לראובן וזלת
שיגבה דמי השכירות אבל האר יגלה בשלמות וזה הר"ן
הוא בין שידה שמעון על התכאי בין שאינו מודה לעולם
הר"ן כן דאם יודה נעשה על תנאייה נמצא דראובן עוכר
הוא ואינו לא שאל ולא גזלן אלא שאם התנה בכתיבא
הוא ויגבה דמי השכירות והאר יגלה ואם לא התכו בכתיבא
אלא שיסתהש מהמשכון עכ"ל אינו שאל עליהם כדי להסתחב
באונסים דהא לא מקרי אלא כל זמן שכל הנאה שלו
הוא והכא אין כל הנאה שלו דהוה מלוה מעותיו על מנת שהוא
ישתמש במשכון אם כן אין כל הנאה שלו דהוה נהנה משמוע
המשכונן ונהנה משמוע מעותיו ואם כן אעפ"י שהיה
באיסור מ"א אין כל הנאה שלו דגם הלוה נהנה בזה ומה
שכתב הר"ש בכתובה שהבי' הרב במחקר לזכות שאפשר
דבכתיבת רשות לכד מתחייב באונסים אינו מיירי שהתכו כן
בשעת הלוואה אלא שהלוה לו כלל תנאיו וכיון שכן אין המלוה
דשאי להשתמש במשכון כלל אלא שאחר כך נתקשר הלוה
עמו שיסתמש מהמשכון אעפ"י שראוה לו דמאיסור רבות לא
כפיין מכל מקום אינו כמו הכא שהיה תנאי אלא לא היה
תנאי ולא היה למלוה להשתמש ועכשיו שנתן לו הלוה רשות
להשתמש הוה ליה עשנו כשאל שכל הנאה שלו ומיירי באיננו
אבל הכא דהוה על תנאי שיסתמש הוה ליה כההיא דהשאלנו
והשאלנו ר"א עפ"י דהכל שאלה היא דאינו חייב באונסים אלא
הס שומרים שברוה לזה והוא כששמעון מודה שאל תנאי
בשעה לעולם או באיסור והאר דהיינו שכירות נכסיו או בהיתר
יהא רהימו בכתיבא אבל כשאין הלוה מודה אלא שאמר
שלא היה הס עכ"ל תנאי כתב גם כן דחייב הוא לפרוע משום
דלפי רכד ראובן אינו אלא כשוכר כד"ש ואם כן הוא כההיא
מתניתין דא"ר זה אמר שכירה ומשאל אחר שאלה יזבע
שכירה מתה ופזור גם הכא ושבע המלוה ששכרה היתה
וכאם ופזור הוא מאונסים ואם כן יהיה חייב שמעון הלוה
לפרוע להלוה ויגבה דמי השכירות ונראה לי דכשאין הלוה
כתבא אינו כאין ראובן כשנעשה שכירות היה ואם
כן יערב לו שמעון חובו דהוא עוכר ופזור מאונסים דאי
אחריון התם כמתניתין דעכ"ל עוכר דשכירה מתה ופזור
הוא משום שהוא מוחזק ופזר עמו מתשלוחן והמשאל
אין לו כידור כלום אבל הכא שיבע המלוה ויהיה נדיר הלוה
לפרוע אין בראיה רכד זה כלל לאומרו דהא גם הוא מוחזק
ושבע הוא וכל שכן שאין נדיר כלכד ליבע דהא מודה
המלוה לרבוין אלא שחל מקום אמר שכך הוא התכאי
כתיבא ואינו לא שומר שכר ושבע שמעון שלא היה תנאי כד
כתיבא ואם כן שלח ידו ונעשה גזלן ולא יהיה חייב לשלם לו
ואם היינו אומרים דהא דכתב הרב רכדו שגמה כן אדרת
חור הר"ן ליה אומר שאלה וזה אמר שכירה כד"ש אלא יתחייב
המלוה כמה ששה המשכון וותר מהה"ו וזה אתי שפיר דאתי
דאיה מה"ו מתניתין אבל הרב רבינו שלמה כן אדרת בראה
דמדה הר"ן לכשמודה הלוה למלוה לכשאינו מודה לפיכך

קשה לי ברכיו לכך נראה לי ליושב כדומך שכך היא כוונתו
כמה שאמר ואם שמעון אינו מודה חור הר"ן וכו' רהימו למר
דיובע ראובן המלוה דהיה תנאי ואם כן היה עוכר
ויפטר מהיתרון כיון ששבע שהיה כאונס ומכל מקום בין
שכיון לזה בין שלא כיון לזה נראה דכשלא כשמודה הלוה
דעל תנאי נעשה אם כן כיון שבעה בכתיבא כן שבעה
כלל וכתיבא זה המלוה לא היה אלא כמו עוכר וכיון דלכ"ו
עלמא כאנס אז חייב הלוה לפרוע מעותיו דהוה המלוה פזור
מאונסים אבל מכל מקום יגבה לו שכירות וזן שכתב
כהן כפי מה שיעלה ושהו השכירות ואם הלוה אינו מודה
כתבאי אלא שאמר שאלה כה יד בראי ומיירי באונסים
ושאל ממנו שיפרע לו היתרון כיון כהוה ששבע המלוה
סתכאי היה ואם כן הוא עוכר ושטר עמו על כן שהיתרון
והלוה ישבע שלא היה כתיבא תנאי כלל ואם כן הוה שולח
יד כפקדון וחייב אפילו באונסים ויפטר מלפרוע חובו וכמו
שכן מצינו כהדיא דשולחני ושעליהם דהוה ישבע וזה ישבע
אף על פי שאמר ודאי נשבע על שקר כך נראה לי לעכ"ל הר"ן
ואפ"ש שהשכר נמו כותמו היו וכוונתו שכתבנו דכרוחק יכול
להתיישב דכריו כן:

בב עוד סס כתב מהר"ן קולון כפרס פ' שאפילו החויר
השטר חוב ללוהי דהג"ה פירוש שהתמו שיתן לו המשכון
ויחזיר לו שטר חוב דאינו רונה שיהיה עליו שני שעבודין של
משכון ושל שטר וכיון שכן ודאי שלא החליט לו המשכון כרי
שיאמר שכסביל פדעון נתן לו ואם כן עדין נשאר החוב
ושעבודו במקומו דדאי לא כהן החוב ככסביל פדעון ואם כן
אפילו שהוא שומר שכר מכל מקום אם נאכזב המשכון פזור
הוא מתשלומי המשכון וחייב הלוה לשלם לו חובו ועוד אלא
הנחה השטר כידו כדי שלא יגבה ממנו שני פעמים ואעפ"י
שהוה היה שלא כשע' הלוואתו וכמסמ' שלא כשע' הלוואתו קנס
מזה דרכו ינחק וכתב רש"י שקיה לאונסין וא"כ אין קאמר
מ"מ כשאנס המשכון חייב הוא לפרוע החוב ואמאי הא קנינו
לאונסים דאין זה כלום שאפילו לפי דכריו רש"י דאי אמרינן
דשאל בשעת הלוואתו קנה משכון וא"כ רש"י הוה הקנין אפילו
לאונסיהם היינו כמשכנו על ידי כ"ד ובעל כרחו חלל הכא לא
היה כהאי גוונא אלא הפעין היס מרנן שניהם ואותו הדקן
שמיירי בו מהר"ן היינו שהתכו כתיבא שאם לאחר זמן כך לא
יתן מעותיו וישאר לו המשכון אז חלוטו וא"כ עדין איכא
למימר דכשלא אם לקח משכון והחזיר שטר שיהיה כרשות
המלוה לאונסים דהכא שאכי דהתנו דאם עד זמן כך יתן לו
מעותיו ויחזיר לו משכנו מ"כ הא זה בשרוש שלא בחלוטו שלא
נתן לוה המשכון כפרעון חובו אבל אם נתן לו המשכון סתם
והחזיר לו שטרו ואפשר לומר דכרתו פרען נתן לו וא"כ כן
ככתב שבעבור חובו ומרכיו דהוה נראה דרש"י לוכי' הוה
גונא הר"ן כן שעדין שעבוד החוב עליו עד שחלוטו לו
כשירוש ובראה דכן הוא לפי הר"ן דכל זמן דלא אמרו כשירוש
שכתורת פרעון נתן לו כדון משכון אית ליה שומר שכר הוא
ומכל מקום מאונס פטור ואם כאנס המשכון פזור המלוה
מאונס' ומיירי הלוה לפרוע לו חובו ואותו הדקן דמהר"ן קולון
מיירי רכולן מוכן באונס אם המלוה אומר כאנס והלוה אומר
איני יודע אם כאנס או לא או ישבע המלוה אף על פי שהלוה
אין לו עליו לא טענת שמה עכ"ל ושבע המלוה שכן הוא שרש"י
השומרים

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

כרשותיה איתיה ועיין כמה שכתבתי לעיל באותו שהבי' הרב לעיל בהנהגתו ע"כ:

כה עוד סם כתב ה'שכא אמרת שכתבת כמי שנת משכון על ידי נאמני הקהל וכי אם נאזכר הנאמן כש' ה'גדרה נרא' לי דאם נאמן זה נוטל שכר על טרמו ועל התעסקו כזה מן הקהל כמו שטעני' עבשו להנאמן ס' מ' מיקרי ויהיה חייב בגנבה וזכרה וכו' ורא' דישתק זה כוס יותר משרוטה דרב יוסף ואין לומר דזה לא מיקרי ס' מ' משום דלהבאנת מתכוין דא' כ' ס' דעלמא ודאי מתכוין להנאנת ואי אמר כגמרת בסוף האומנים במלוה נרין למשכון לפניו וכו' ומר סבר לאו מנה קא עביד ש' להאנת מתכוין היינו שליבא דרבו איעור אבל לרבו עקיבא לא ועוד דאינו ערין זה לזה דמה ששטר המס לר' אליעזר דלהנאנת מתכוין היינו לומר כמקום שזה אינו מטל שכר כלל אלא דעסקין למחשבה שומר סכר משום דעביד מנה לזה קאמר רל' עביד מנה לא אר'כ' להנאנתו מתכוין וכיין דאינו נוטל שכר על השגין ההוא אמרין דשא' הוא דאי לא ל' ידידיה אין ס' לעולם דאמרי' דלהנאנתו מתכוין וזה אינה נריכה לנשים וכתב ה'שכא תסוכה הא פשיטא שהקטל מיהא פטורים הן כ' נראה דכונת ה'שכא היא זו לומר דהשואל שאל אי סכאמן סמיכו הקהל חסוכ כשומר שכר אי לא וכתב רבאן הוי מקום שאלה כיון שהנאמן מכח בני הקהל אחי וזה היחי סבת משכון כשכיל כל הקהל מחוייב הוא לפרוע הוא לכל הקהל ומנא חכ כן סחאי עסקון שנטלו מתנוהוהו כמו מלוה שהיא על המשכון וא"כ כל הקהל מחוייבים עליה ליה כתב ה'שכא דכיה אין ספק דפשוט הוא שאין בני הקהל מחוייבים כלל על זה משום דאין פורעי המס חייבים זה לזה כדו שאם ימנענו לאחר לשכיל המס שיקרא זה מלוה על המשכון לא כל יחיד יחיד הוא לשכיל אבל הקהל משמירי' אפטרופוסם לפקח על עסקיו כל יחיד ויחיד ליעשות פשרעו לשלטון או לבעל חוב שלח מחמתו כלומר שאם הונרכו הקהל לפרוע לשלטון כל מה שהיו חייבי' לו והונרכו ללוות משום יחיד שלא פרע לזה מעמידן כאמני' כמו אשטרופי' לנבית ולמשכון כדי לפרוע לשלטון או לבעל חוב שלח מחמתו והוה כוכת ה'שכא רל' סיפק ג'כ' השואל כזה משום שהוא דבר פשוט אבל כנאמן הוא שואל משום הטעם שכתב אחר כך וכמו שביא בע'ה ותמ' נראה לי דאם יחיד או יחידין קנו גבית אוחו המס מהשכר בכך וכך שכתבנו לומר כיור פטר וטעם יגבו אותו אחר כך מעט מעט מכל יחיד ויחיד דעכשו חייבים אם נגנב או נאזכר המשכון דעכשו כל הקהל כל יחיד ויחיד מחוייבים לאלו הקונים ואם המשכון משמכני' כשכילם והוה להו כמו מלוה על המשכון מחייבי' בגנבה ואכזרית זו נראה לי ומתשוכה זו על ה'שכא אין רל' להפך כזה כמו שיראה מהכין והנאמן שאמרת שיתחייב משום דרפיק עליה דגברא מיהמנא וכו' והיכונה דכיה יס' מקום לשאלה אי הנאמן יסיה כמו ס' משום דרפיק עליה קלא דנכר מהימנא הוא כיון דתוין לאכא שאול רהל' כותי' דאמ' דאפטרופוס סמיכוהו כ' ויטעב כזה קאמ' ה'שכא דיש מקום עיין וכו' וכמו שכתבנו ול' דאין להיכית מכלאן שיהיה הנאמן ט' דהאי טעמא משום דנפק עליה קלא דגברא מהימנא היינו לומר שמשום שיטעב לא ומנע משום זה להיות אפטרופוסם אבל להיות על זה ס' כדו לפרוע זה ודאי לארא'כ' שיתנעם אם ותייבנהו לזה כת' דגיר' עיין רמחמ

השומרים דעל הכפך הוא נשבעת וכן כתב הטור ואם באכר כאונס יטעב המלוה כדון השומרי ונוכה כל חובו אעפי' שאין דמיא דהכא על ידי שבעתו הוא מטל ההשאון כן כשבעות השומרים שאינו חלף לפיכך את עצמו חלף כיון שהוא כרו המלוה שאמר שנאנעם והנה אומר סמ' :

בג' עיר סם כתוב בשמרוס מרכרי רל' וכו' יכול לכתוב לאחר ל' יס' ה'גדרה כן כתבנו והיא דאמר שמואל א'ר' אלפא וזוי דכביד וקביל אבל כל זמן שהס קיימן על כרמו גובה חובאס מלוה סתם היא דסתם הלואה ל' יוס הא קאחד כפירוט דסתם מלוה שלמים יוס ובעל כרמו גובה את חובו אעפי' שהיא מלוה על המשכון דהוה אמיב רכש'אמא סתם כלל משכון המריק כיון דאינו מוכטח במעותיו אמרין דסתם הלואה על יוס גובה חובו אבל כשי' משכון שהוא מוכטח במעותיו הוה אמינא דיהיה עליו קמ' ל' דאשלו במלוה על המשכון סתם ל' יוס הוא ולא יותר ואעפי' דאין מכלאן כ"כ הכרח מדכרי רל' משום דבהפיא מיירי רמ' כדבר שהמשכון שיהי הרכה פחות מהמשכון והוה ליה כשאר מלוה כלל משכון דעלמא אכל כשהמשכון שיהי כמו החוב או הוא מוכטח על מעותיו וכו' ולא יהיה זמנו ל' יוס אלא עד שכא זה לפרות משכנו מ' סכירא ליהלכ' דכן סכיר ליה לר' מדל' גיל' כוס מוס דבר ככ' :

בר' עוד סם מלוה שהפקיד ביד הלוה או השאיל לו ונגנב לא הפקיד המלוה מעותיו ה'גדרה הטע' הוא משום דלא מקרי המלוה שומר שכר' אלא כל זמן שהמשכון ביד דאין נרין למפק ולמיעל אזויו אבל עבשו שהמשכון ביד הלוח נרין למיעל ולמיפק וזה אפשר שידחה אותו וכו' על המלוה וכיון על הפקדון לפיכך אם נגנב או אבד אינו מפקיד עכשו מעותיו שאין לו עכשו דין שומר שכר וכתב דאם מת נעשה משלטין אבל כיון וכוה אין אי מודה לו דמיא מה שכתב דאינו שומר שכר עבשו עליו מ' עדין רשותו היא דאי כעני מפק ליה מיד הלוה מן הדין וא"כ כרשותו היא ואם כן איך נעשה משלטין אבל כיון דהא'ס לו להמדר ליה למריה דהיינו המלוה שכתותו היא דכל זמן שלא פדה הלוה אותו אינו חון מרשות המלוה וכל מקום דאיתיה כרמיתיה איתיה דמוה נא' יס' להקשות עליה כמה שאמרן שאין המלוה מפקיד מעות ו' דהא משום דכל מקום דאיתיה כרשותו איתיה ואי משום דכעני למיעל ולמיפק עבשו אם היה נותם ביד אחר לשחררו ה' כ' דכעני למיעל ולמיפק ולא משום הכי מפקיד דינו שיש לו שהוא ס' מלכד וה' דל' דאינו נחשב כס' כיון דכיר הלואה אפשר שיראה אותו יותר משאר בני אדם מ' לא כפיק מרשותיה כדי שכתב ה'שכא שיעשה משלטני' אבל כיון וזה חולק למאי שכתב והוא הרב לעיל מהמרדכי ומההותראשנות ונראה שיש לפסוק כמו מאי דמבי' לעיל דמילי דקברא ביבנה ור' מה הטעם עשה מעשה וכפירוט הובא זה בחלוקת סם בהנהגת מדרט ותמהני מהרב למה הכי' אחר מהס ואם הכי'אן לנשים הוה ליה להכילן כלשון מחלוקת ואולי דזה כלל אותו כמה שכתב ושיין ביה שכתב ועיין כמה שכתבתי בסוף כשמו ונרין עיין סם במקום הדי הנהגות שכתב הרב באחדותה שהאריך קצת בדבר זה מכל מקום כמו מה שכתב הרב והכי'א לעיל נראה ל' דלא יס' מרשות המלוה כיון שלא עשה חורה נמורה ויכול להניאו כיון דכל מקום דאיתיה

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכון סימן עב קסט

המשמע כפ' ד' זה דעמודין אפטרופוס לטור של יתומי' וכו' גרבי ויסי כר חנוכה מעליה אפטרופו' ואפילו לרבי יוסף כר פניאל מעלת אפטרופו' לבי גדלי יתמי חנוריס וכצדע' מהם אף על פי דיש לדרקם כיון דבאפטרופוס טור היי היתו וי' קסני' ולא היו כני פרשון זה יתבאר כמקומו כע"ה אבל הכל לכוונת ה'שכא באנו לבאר דרבה לומר דמשמע מהתם דאשילו לרבי ויסי כר חנוכה דאמר מעליית אפטרופו' הא קאמר דאודין ונכין מהיתומים כשינדרלו ואם כן אפטרופוס פטור מכל וכל מהתלומין וא"כ אין לאפטרופוס דין ש"ס כרי לפרוע וא"כ כבר כתבתי הדיון כן דאין להם לאפטרופין דין שומר שכר כיון דאין משתכרין כלום דהיה דכפק עליה קלא דגברא מהיתום הוא לא היו זה אלא לומר דמשום השכונה לא ימנע מלהיות אפטרופו' וה'שכא כתב דמ' אין ראיה על זה מהיהא דאמריק דפטור אפטרופו' דהתם לא משום כאמכו סימניהו אלא לטור השור מחקין וא"כ תמי' על זה דכיון דשמו אותו לטורין מן הכוסין אחרי אפטרופו' דאפילו מפעיה וכי נדע מה'שכא כפי' ש"ס חלוק דמה שמתחייב ש"ס היינו כפי' א"כ או כנכס הדבר שנתנו לו לטור כפי' שעתה אבל אפי' לא יהיוק כפי' שעתה אפ"ר שהיה השומ שטור ולא יהיה חייב לא בעל המוקי אפי' שאלה בן הכא שמיניהו אפטרופוס על זה השור יהוא של יתומי' שהם קסני' שאין יכולין לטורו אמאי פטור האפטרופוס כיון שפצע כמה שזכרו בירו' גם עיין בהיה דפרק ר"ה בכרות דאלו ככס' יתת הכעלו וכו' גם מה שכתב ואת דהיו ש"ס משום דמנה קא עביד ומשכר פרוטה דרב יוסף נראה דכאן אינו משתכר פרוטה דרב יוסף דכשלא התם בשום אכרה דכעיר דקא מיטעל בה לשמרה או בזמן רמלהו לו אם בא עני שטור הוא למיתכ פרוטה דרב יוסף אבל הכל האמון כמו שהיה הולך לנכ"ו אפי' כשע' שהוא נוכח אם יבא עני חייב הוא למיתכ ליה דלא עביד משום שכי היצוה ליכיל דאין לא עביד השתא עביד אחר כך מיד ומאי מנה איבא כזה ומכל מקנה'שכא דחה זה ואמר דיש מקום עיין דהא תמיד תחליפה אפטרופוס שמיניהו כ"י ישבע מבי שהוא נושא שכר והקסס ר' אבהו ליה את אייתית קבא וביילת ליה כלומר אתה הבאת מידה ומרדת כדי לטעמו שהיה נושא שכר באתה אומר שהוא נושא שכר אלא אחר ליה שהוא כנוש שכר רבין ריבא עליה ארס שהוא נאמן סוה ליה כנושא שכר וכוה דחה ה'שכא דאין לקרותו שומר שכר משום פרוטה דרב יוסף דא"כ בזה פרוטה דרב יוסף מאי הקסס ליה ר' אבהו ואל' את אייתית קבא וכו' הא'ש' והוא הוא משום פרוטה דרב יוסף אבל מה הא מקי' דהיו כנושא שכר וזוה דאיבא למימר דמשום שכי קאמר דהיו כנושא שכר אבל לא נושא שכר ממש ולעבד שבועה אמריקין דהיו כנושא שכר וישבע ולא ייבע אבל לעיין פרעון לא אמריקין דהיו כנושא שכר דאין כאן פרוטה דרב יוסף וכמו שכתבנו ומכאן שאין אפטרופין חייבין לא בנכסה ולא באכרה דלא חייב שומר שכר וכפשיעה לרעת ה'שכא פטורי' הן וכומו שכתב בתשובה זו שאנו בה אבל מכובקי אחרים נראה שהם חייבים כפי' שעתה וכיון שכתב השור לקרן בהלכות אפטרופוס ודעת האלמס דכשמיניהו כר חייב אף בנכסה ואכרה וכשמיניהו אכריתומי' פטור אף מפשיעה ונראה דמאי דסבירא ליה לה'שכא

האפטרופוס שמיניהו כית דין חייב גם בנכסה ואכרה כראה דכפקא ליה מהאי דתני דכ תחליפה דאפי' לפי האמת קאמר דהיו כנושא שכר אבל במיניהו א"כ יתומי' ממהו מחסום הכי לא ישבע וגם אין מחייבי אותו שום מה שיהיה אבל שפטור אותו מפשיעה קשה וכמו שכתבנו לעיל ועיין בדברי התוס' כפרק השולח כהא דאבא שאלו דאפטרופוס שמיניהו כ"י דישבע דכן הלכה וכסי' ד' כ"ה אפטרופוס איבא שני סכרות כדעת ה'שכא דלרכ האגיד דעת ה'שכא כדעת האלמס דכמיניהו כ"י חייב אשילו בנכסה ואכרה ולרעת הדכ הפכים אותו עם ה'שכא דמכל מקום מחייבו כפי' שעתה והכא בתשובה זו שאנו בה אית ליה לה'שכא דפטור גם מפשיעה ואולי באפטרופוס ששומר שור של יתומים סבירא ליה דכזה כתב שפטור גם מפשיעה ואומר דזה דיהק דמשום דמחייב ליה על מה שפצע לא מימנע משה' ומת' ה'שכא שאינו ממנע משה' וכתב ומכל מקום אינו נראה למי' האמון נראה כש דבריו אלו דאף על פי דאמר אפטרופו' שמיניהו כ"י אמריקין דחייב בנכסה ואכרה ואם כן נהיה סוכרים מה שאמר בנושא שכר היינו לומר ויהא חייב בנכסה ואכרה מכל מקום האין נאמן פטור וכמה כ"י זה מה'שכא סוכר דאפטרופוס שמיניהו כ"י על היתומי' דינו כש"ס וכמו שכתבתי לעיל לרעת ה'רמב"ן והיו בסכרת הדכ המגיד שכתבתי לעיל לדבריו ה'שכא אם כן לפי דבריו יש חלוק מאפטרופו' שמיניהו ב"ת דין על היתומים לאפטרופוס שמיניהו על עבקי המס להרב רבינו שלמה בן אדרת אף על פי דלדידי טעמא דהרב רבינו שלמה בן אדרת לא נראה לי דמחלק מהרבה למעט להיות שמיניהו אחר כדוקה דבה וזה שכתבנו גזול לאפטרופוס ומשום זה חייב שומר שכר ואשילו שמיניהו הקהל עליהם אין כאן כלל כ"י שכתב דאין לקרותו משום זה שומר שכר ודוחק לחלק כזה ומדמה אותו לאפטרופו' שמיניהו אכיהם של יתומים דגם לא היה ממנה אותו אלא אם כן היה כוונתו שיתנהג כיושר ובנאמנות ומכל מקום כפי' הכראה חלוק יש בין מה שמיניהו ארס אחר עליו למשמיניהו קהל אחר עליה דוראי רבי' לא מביא ליה חס לא שכדוקי' אותו מתמלה ומה שאמר שם לא היה ממנה אותו על נכסו אם לא היה כוונתו שיהיה הולך כדבר בכאונות ובמרא' עם כהשולח לא קאמר טעם מה שהוא אומר אלא דאפטרופוס שמיניהו אכיהם של יתומים שהוא פטור שיינו משום מילתא דהיו כה"י ולא משום שיש כאן שום שכר והכאה לאפטרופוס וטעם דחייב שומר שכר משום דכשיק עליה קלא דגברא מהיתום הוא משום דכזה ככל מקיפין ליה ונושאין ונותנין עמו ואם כן כשמיניהו אכיהם של יתומים לפי דעתו של הרב רבינו שלמה בן אדרת הוא משום דמכל מקום במוק עליו שגוה זס דכאמון הוא וכל זה הוא שכתבנו גדול הוא לו דכל איהו בן ארס יסמוך כמו שכתבנו עליו זה ואם כן הוא יש לו הנאה ומה' מכל הקהל ומה' לי מארס זה לכד ומה' לי מיניהו ב"ת דין ומה' לי מיניהו אכיהם של יתומים ולענין זה הא איבא הנאה אלא אין הטעם אלא במה שכתבנו בנמרא וכמו שכתבתי :

בר שכתבתי ה'ן בתשובה סימן יח על דאין שהלוא על משכון שסוה יותר מהחוב' דהגדה כלומר וטוען הלוא שיפרע לו המלוה מה ששם המשכון יותר מהחוב ומהלוא אומר ששללו כדורים ביתו ונאכס גם כן משכנו ונאכס

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

והשיב דמלוה על המשכון לכונו עלמא פטור מאונסוים
והוה אונס וכיון שהמשכון מהו כמעשה המכר וכיון שלא שוה וכוון
ששוה יותר מהחוב ככל גוונא פטור הוא מאונסו ולא כן חייב
הלו' לפרוע לו כל חובו וזה דוק' כשלא היה כח' דהוה ליה הדבר
פרסויא דחב' הוה כמו ליסמי' מוויין דהוה אונס אבל גנכו וכרי'
את ביתו ככל אונס שהיה ש' הוא לגאונים פטורים כן ולא
יפרע הלו' החוב אבל מאה ששוה יותר יש לפטור את המלו' כפי
סברת הפוסקי' דסוכרי' דמלוה על המשכון ש' הוא ואם כן
פטור מגנכה ודאכרה וכיוצא בזה כתבנו לעיל אבל אם היה
מקומו שהיה יכול לגנוח והוה כלי' כמי אדם וינילו ולאנוח הרי
זו פשיע' וחייב לשלם היתרון וגם אם היה המשכון במקום שלא
היה משתמר כדיונו ונגב' מש' כמו יהיה חייב ולא יאחר זה
ד'הרבה דברים היו במקום שהיה ראוי לאמירת אותו המשכון
והשילו מש' הדבר דברי' נכבד רבתי' דהוה ע'ה פשיעה שלא
שמרו כראוי ופרכי' מ'סתייב הוא לפטור ולעיקר' הדין כשלא
ככרו'ם כיתו דחייב את המלוה לפרע' לו כל חובו אם הלוה אות'
לו שישכע שחכם משכמו מחייב הוא לישכע על זה כדון
הסומרי' ונראה לי דהיה אפשר לו רמס הוא ידוע רשלו ככרי'
כיתו וגם הלוה נגב' כל אדם אבל מי' לשאר דלותו משכון לא'
שללו ואיכא ספק בדבר נראה דאין להשכיש דוה רגלים לרבר
דכיון רשלו כל כיתו ודא דג' אותו משכון הל' לו לא מחרמי'
חדסתם כיון דכבר ידע ש'אדם ואין באופ' כש' שבע' השומרי'
אם נאכס' ומ' אובי' סומק' על זה אס'אלי יסבימו עמי' מן החכמי'
וכפרו אם נשאר דכרי' כבית אחר ששללו דאז איכא למוחש
ג'כ' ש'אנו משכון ג'כ' נשאר ולא נגב' ויהיה נרדף שכועה ככל'
כו' עוד מס' וכתיב בסיון ג' על ראובן שהשאל' לחכרו כוס'
סל כסף ונשכילי' כתי' לו משכון כגד' נמר' וכו' ושללוה ככרי':
ד'הגרה' ד'היינו אונס וכמו שכתבנו במג' דראובן ש' על
הכנר וכיון שפ'אנס פטור הוא מאונסי' וא' חייב שמעון אשכ'
פטור הפסד הכנר נמר' דהחור' לו הכוס של כסף שהשאל' לו
כאלו' לא נתקלו כגד' של חמור' וכתיב עוד חמוש ראש' ש'אובן
שהשאל' הכוס שאל' כן והכנר של נמר' ושללו הככרי' כיתו
וגם אותו כנר עב' אן כאן דין שואל עליו להתחייב באונסי'
וגם שמעון אן לורין א' מאוס דהוה כמו שהשאל'ני וז'אזאל' לך
דמו שומרי' סכר זה לזה מהו דטעם דש' חייב באונסי' הוא
משו' דכל הנאה שלו אבל הכא השאל'ני וז'אזאל' לך לכל אחר
וז'אחר יש לו הנאה משום הכי הוה שומרי' סכר ואם כן אם בלנס
כיה אחר מהו פטור הוא מן האונסין ונרדף לתת לו חכרו מה'
ש' לו כירו אבל בחלוקה הראשונה דהיינו שהשאל' דראובן
כוס של כסף ושמעון נתן לו כנר נמר' במשכון כששללו הככרי'
כיתו של ראובן אינו אלא ש' ופטור הוא מן האונסי' מחייב
שמעון לפרוע כל חובו ש' חייב לראובן דהיינו הכוס שהשאל'
לו דראובן אבל אי' שללו ככרי' כיתו של שמעון ושללו ג' אותו
הכוס שהשאל' לו דראובן חייב שמעון באונסי' דהא שואל הוא
וא' לא ינטי' דראובן להחזיר לו הכנר של נמר' עד שיפרע לו
ואז שיה יתקן דרין לתת לו גם היתרון אבל כרא' דראובן
למירק כוה דג'כ' הכא איכא למימר דכל הנאה אינה שלו דהא
כשתן לו הכנר של נמר' שבע' עליו ש' משתכר פרוטה דרב'
יוסף אם כן גם דראובן שהשאל' לו הכוס יש לו הנאה כשח'קבל
המשכון ב'ג'ל אותו שאלה שהשאל' לשמעון ואם כן היה
ליס' כהשאל'ני וז'אזאל' לך דלשיניהם יש להם הנאה והיה להו'
להם

שומרי' סכר ואף על פי שאין עולה זה למי שפסק דהו' שומר
הגב' מכל מקום לרידיה דסוכר דהו' שומר סכר איכא
למימר הכי ומכל מקום אינה קנייני' משום דכש'ן ליהיה
לו הנאה כפירוש כעין' הכלי האזול או המושכון וכתי'
שאינו כן אף כאן הנאה לשניה ונפקא מכל' כפי זה שכתבנו
ש'אם כשהשאל' לו המשכון ונתן לו הכנר של נמר' למשכון א"ל'
על מנת ש'אשתמש בו אפי' ג'כ' במשכון דעכשו מרא' דאין כאן
משום דכית' כיון שכרדף שאלה כל ליהו זה נראה לי דלא הו'
רכית' לא כשהלו על המשכון ומשתמש מהמשכון וגם אם התנה
ש'שתמש מהמשכון ויתן לו שכירו' כשכיל זה ג'כ' כוה אף הנאה
כו שהרי נותן שכירותו לא שומר משתמש בו כל זמן שהיה
הכוס מושאל לו דהוה ליה כאומר השאל'ני וז'אזאל' לך וכו'
והיה להם דין שומרי' פכר' ולא' אם שללוכיתו של שמעון ושללו
גם כן אותו הכוס שהיה פטור' שמעון דהא בלנס והוא דין
שומר סכר יש לו וחייב דראובן להחזיר לו הכנר זה כרא' ליה
ועיין לעיל כמה שכתבתי על תשובת' הראש' בהגה' כ'ה'
ב'ה' י'ע' וכתב' בסיון' יש על ראובן שהשאל' לשמעון סכר
אחר ושמעון הביא כירו' סכר אחר וכו' וסתייב מחייב להחזיר
לשמעון וכו' ד'הגרה' נראה לי דכש'לו חייב לשמעון
לשלם הסכר שהשאל' לו דראובן משום דשמעון שואל הוא מחייב
באונסי' וראובן פטור מהסכר שהי' כירד' משכון דש' הוא ופטור
מאונסי' ואם כן הוה מחייב' כיון שפטרו' לראובן מתשלומי' סכר
של שמעון דעכשו ככר' בלנס ומתיישב' הכעלים וכנס' כיד
ככרי' ומתקיים כו' וכו' פרי' וז'הלוה וא' אם החזירו אותו
לראובן שהיה לו מחייב' כיון ש'אנו חייב' המשכון כל היב'
ד'איתא בר' רמב' ד'החזירו וא' כשהחזירו לו לראובן המשכון
נרדף להחזירו או אש'אס'ס' ה'ן כול' לעיל כהנה הסמכה
דיבא מירי' ד'כשתן' לו המשכון עשה תכא' עמו שהיה יכול
להשתמש במשכון וא' הוה שומר סכר ופטור' שהיה מאונסי'
וא' כשהחזירו עכ' לראובן משכון חייב הוא להחזירו לשמעון
דשמעון פטור מאונסי' וא' אף אף חייב על שמעון לראובן
הסכר שהשאל' לו דש' הוא ופטור מאונסי' והס' שמעון לו
שמעון כיון שהוה כירו' נרדף להחזיר והרב' כתב טעם דכרי'
עיין מס' נא' לא ראיתו דכרי' ה'ן כשתוכניתו ועיין ומה'
שכתבתי נראה לי אבל מכל מקום לסיון הס' כידו סכר
אחר למשכון או לוכרין לא מש' כמו זה שכתבתי באחרונה
ויש ליישב קצת' על ידי הרמק':

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכון סימן עב קע

להם רשות להשתמש והכסאם ושתמשו ומתה דחיבי כאלוסיא
 דהא נעשו עליה שאלומה שאמר מתה ברשותן אבל לא
 בשתמשו בה און חייבי כאלוסיא אשעי סהיו וכולין להשתמש בה
 אבל מאש ש' הוי כיון שהיו וכולין להשתמש אבל מהו וכול
 לו' כשירום הנמ' אבל לשנו' אוננו מוכח כן דכתב דחיבי בגנבה
 ואכרה דנהגו בה דכראה דאפילו כשהגנו בה עב' אינן חייבי
 לא בגנבה ואכרה דאיונו אונס ועוד קשה לדבר דמתייבי להו
 ליורשים בגנבה ואכרה מחמת דתשעי להו מחמת וווא דטעמא
 דאחריון דהניח להא פרה שאלוה דיכולין להשתמש בה כמו
 פהיה וכול איבה להשת' ואביה' אשעי שלא בשתמש עב' חייב
 כאלוסי' אמאי כהיה לא יהיו חייבי כאלוסי' כמו שהיה חייבים
 אלא שאמרינן דאשעי דחייבי במקום איבה' להשתמש בה עב'
 אשעי ועוד דין במקומו לחיוב דחייב לא קבלו עליוהו ולא מלוה על
 משכון אשעי דאיהו קיימו כחוקי איבה' למשכון ולהיו המשכון
 ברשות של יתמי לגבות חוב איבה' לא משום הכי יהיו חייבים
 באחריות גנבה ואכרה דהם לא קבלו עליה' שום אחריו' לכן
 כרא' דהכוונ' כך היא דהמח' להם אביה' פרה שאלוה דמשתמשין
 היורשין בה כל ימי שאלתה דוכות שיש לאביהם כשום דבר
 מורישין להו אבל החיוב שיש לאביה' באותו דבר לא מוקמינן
 להו במקום אביהם לחייבן דהא הם לא קבלו עליהו שום
 אחריות ואשעי' גנבה ואכרה פשוטים וכן קמי הית' להם משכון
 מחוב און חייבון כשום דבר מאחריותו ואם נגב' או נאכר און
 חייבים ג' לאם ונראה לי דכתיב זה חייב הלוי לשלם להם החוב
 אשעי' שנכנס או נאכר המשכון אבל כשאכרי' שיהא של איבה'
 ושכחהו ושאלוה דמ' הא הכנו ממנו און משלמין דמי כשר כול
 ואמאי כשטקחה לא יהיה דין בגנבה ואכר' לשלם כל דמיה
 אבל ראיתי כל הפוסקי' הטור והראש' והתוס' שבולן באחד
 כתבו דמי חייבי בגנבה ואכרה ועדין אנו אונד דכמה על
 המשכון שהיח' להם אביהם שאשעי' דהיה חייב בגנבה
 ואכרה שהיתמו' לא יהיו חייבים בה לא כפשיעה כמו שכטלה
 און חייבי כאלוסי' מה שהיה חייב איבה' לא מדרג' אחת דהיינו
 בגנבה ואכרה גם כמשכון על זה הדרך וכיון שאמ' כגמ' דמתה
 און חייבי כאלוסי' הא כתב הטור לקמן בסיומן שמה' דדוקא
 בשתם שלא אמ' משאיל כלום אבל אם אש' המשאיל או החוירן
 לי הגרה או קבלו עליכם אונסי' הדין עמו:

לא עוד שם כטור לפיכך המלוה לחברו על המשכון וכנ'
 הג'ה' כלומר אפילו למאן דאמר דמלוה על המשכון
 שומר חנם הוא מכל מקום ק'א דתיובא ליעיל דלכך מה שזיה
 המשכון הוי כאילו קבל עליו שאם יאכר המשכון שיפסיד
 הוא כגדר מה שזיה המשכון ואם כן אמר המלוה שאלוה הלוה
 לו ואין המשכון שיה' אלא שקל וזו הוא שקבל עליו וישלם לו
 השקל האחר והלוה אומר אחת שכלו הלוה לי אבל המשכון
 גש כן שלע היה שיה' המלוה משום הכי קבלו וילך זה כזה
 קיה אחר דישכב עמלו כקשתי דמא' עיניו נתן
 בו או לרשעי' דבין שאלוה נרדף לישכב כמה היה שיה' שמה'
 ויציאו אחר כך המלוה ויפסלנו לעדות ולשכחה וכתיב זה
 איבא כמי למימר דעדין איבא דמא' ושכע ויציא הלוה
 הפקדון ויאמר שמה ששכע שאיבה ברשותו שחשב כן חבל
 אחר כך מנאו אלא שאין לחוש לזה שכיון ששכע שאיבה
 ברשותו וראי דאחר החפוש ולא חנאו נשכע ושף אם תמנו
 למור שייבא אותו לא אתא לאפקווי שמה' וימסרוהו שהיה
 ברשותו לפיכך יכול הלוה לישכע כמה היה שיה' ואין כאן
 חשש של כלום גם לפי טעם התוספות הלוה ישכע משום
 דהוא בקי בה כמה הוא כיון שהיה שלו ועיין בפרק המפקד
 דשקיל וטרי כו':

ג' אפטר למר האו דיבא ממש כנון שנאכר המשכון
 כפשיעה והמלוה מרה כזה שכפשיעתי כאכר אלא
 שאומר שלא היה אלא שקל והלוה אומר דכל מה שהיה
 ההלוהה כך היה שיה' המשכון ואם אמר המלוה שלע הלויתיך
 וכו' והלוה היה אומר שזיה נ' דיבין דהוא מרה' כמקד דכובר
 דיכר ומורה דיכר דהשקל כ' שקלים והשקל כ' דיבין נבדל
 השלע ארבע' דיבין וישכע המלוה שאיבה ברשותו כמו שכתבנו
 וישכע הלוה שהיה שיה' שלם דיבין ויכרע האחד ונראה
 דאין להקשות הכ' חליבא דאי' ליה דאמרינן מינו' לאפסורו
 משכופה וכמו שפירש' לקמן בדכרי הטור בהלכות פקדון
 סימן רנ"ו אם כן הכ' כמי אמאי קאמר דישכע הלוה
 שכופת העורה שהיה שיה' שלם דיבין יהא כחאן כמנן
 מג כ 2 43 דאו

ל עוד שם כתוב בהנהגות מררכיפ' הכונן ראובן שאל
 סייף וכו' אלא דמי שוויה דסייף דעלמא' ר'ה'ה' ולי
 נרא' דאם הסייף היה שיה' דרכה דלמ' ישלם לו כסייף דעלמא'
 אלא ודאי דמשלם ליה דמי שוויון אם היה ויהא סייף קורא דהא
 קביל עליה כשירותא דהאי סייף וכו' און עסק ליוהר איה
 שמכיא מההיא דכתן דיכר והכ' לאש' ואמר השארי וההירו
 בו שהוא של כסף ואכרה אית' כפשיעה דאינה משלמת אלא
 של כסף אונה ראוי דאשעי' דהוא דלא יתיר דלא מה ששהיה לא
 כשם קייף דעלמא' דשא' דהא דאל' הוהרי בו שהוא של כסף
 אונא' למה גבוש של שעור' הוא רבין ראל' הכי ודאי דלא קבלו
 עליהו אלא מה ששהיה מה שאמר להוור' לי דאש' לודראומה
 שהוא עב' כיון שהיה אומר להם שהוא של כסף או אלא גרוש
 של שעורים לזה שעברו ולא יותד אבל כשא' פתא' ושהיה הרכה
 ודאי שחייב לפרוע לו כל מה שש' ולא ככל פתם סייף דעלמא'
 דאשעי' שלא היה של ככרי לא של ראובן מיל' היה חייב לפרוע
 לו כל מאי דשהיה משו' שהוא של ככרי לא נרע וכו' כ' כ' דאם

ראש יוסף הלבית מלוה על המשכון סימן עב

דאי היה כעני הלוה היה אומר שלא היה שיהא חלק מקל והיה פטור משכונ' דאורייתא עכשיו כמי יהיה פטור משכונ' דאורייתא כהנו דא"ל אין שכונה דאורייתא לעולם כמור' במקנת ונורת הכתוב הוא שיטבע ולפי אחר מן הפירושים היינו מאי דבעי כנח' אמאי קאמר רחמב"א מורה במקנת הטעמה ישבע ואין לנו עכשיו עבך כזה ואם אומר המלוה בלע הלוייתך ושקל היה שיהא והלוה אומר איני יודע ישבע המלוה שאינו כדשנתו דוח צריך הוא ליטבע שכונה של תורה ויכלול כשכונתו שלא היה זה חלק מקל כלומר דאע"פ דכיון שהלוה אומר שאינו יודע אין שכונה על המלוה שאין משכיעים על טעבת שמה מאי טעם שהוא צריך ליטבע שאינה כדשנתו על ידי גילגול משכיעין ליה ג"כ שאינו שיהא חלק מקל ויפרע לו הלוה שקל שהוא שמי דוידרין שוראי הוא חייב לו ואינו יודע אם פרעו אם לא וכפיא מקאן דמה שאמר ד' יוחק רהאומר מכה לי בידך ויהא או' ה"ן אבל איני יודע אם פרעתך דמוטל המלוה היינו בלא שכונה קלה וחמורה דהבא אם נשבע היינו מאוס דצריך ליטבע שאינו כדשנתו ועל ידי גילגול צריך ליטבע וה' חלק ה"ם דל"כ על מה ליטבע מוטל המלוה בלא שכונ' וגם נשק' מי' מובא דכשלאמר איני יודע אם פרעתך כלו' או איני יודע

מקבתו כגון שאמר חמשים איני יודע שאני חייב לך וחמשים איני יודע אם פרעתך דמוטל המלוה בלא שכונה אבל הלוה מתוך שאינו יכול ליטבע מהלך דכיון דידע ודאי דחייב כל המכה ואינו יודע אם פרע המכה מוטל המלוה בלא שכונה דמה לי אומר שאינו יודע אם פרע כולו מה לי שאמר שאינו יודע שפרע מקנתו לעולם צריך לפרוע וכ"ש הוא הבא דידע מקנת ואינו יודע מקנת דהיה ליה מחוייב ליטבע ואינו יכול ליטבע מוטל המלוה בלא שכונה אבל מכל מקום כראיה לי דאיבא למירק דכשלאמר ליה מכה לי בידך ואמר ליה חמשים ידעאל וכ' לא ידעאל אמאי אחריון דמתוך שאינו יכול ליטבע משלם ואמאי לא ישכב כמו שאמר חמשים ידע וחמשים לא ידע דהא אם אומר ככל לא ידעאל מי לא היה נשבע שלא ידע אם חייב לו אם לא וכפטר עכשיו כמו נשבע דהחמשי' לא ידע אם הוא חייב לו אם לאו וענין זה יתבאר לקמן בה' טוען וכטעם אבל כמה שכתבנו הבא דאמר חמשים איני יודע אם פרעתך אחי שפיר כהאי גוונא מתוך שאינו יכול ליטבע משל' דהא אישילו אם אומר ככל איני יודע אם פרעתך אינו נשבע שכונה דרכין אישילו המלוה מוטל בלא שכונה ובקב' ואם יש למלוה עדים שאבד מוטל בלא שכונה וכן אם ידוע שאבד או שהל' מורה ששאר דמוטל המלוה בלא שכונה כלל לא שמה מקדים הלוה חרס פתח על מי שמוטל ממנו ממונו פלא כדון כראיה ג"כ שאם אומר המלוה פתח הלוייתני עליו ואני יודע כמה היה שיהא וגם אומר הלוה שאינו יודע כמה היה שיהא שיהא המלוה כדשנתו ויכלול כשכונתו שאינו יודע כמה היה שיהא ויטול כל מאי דחוי ליה דאינו שיהא יותר לפחות דמה שיראה הלוה שאר שיש יותר כהנ"ל יטול ואי אי אפשר לעמוד על זה או לטול כגון ואו' ישאר הדבר כן בהמלוה לא יהיה תובע מחובו והלוה לא יהיה תובע שאינו כדשנתו ועוד יתבאר לי דמכל מקום צריך המלוה ליטבע שאינו כדשנתו ועוד יתבאר זה לקמן בסד'

וברב' ות"ש רבינו בעין דאורייתא וכו' בלומר מה נכסף שכונה זו דאורייתא היא אולא דאורייתא דאורייתא אינה דלא מצינו כשכונה דאורייתא כהאי גוונא אלא ודאי דרכין היא מאי בעין כלומר' כמו שמכיעין שכונה דאורייתא דהיינו כקני' הפן כך משכיעין זו היא שכונת משה שהיה כדשנה וכמו שכתב הרב דהיא רמוזה כמה שאמר מי נשבע תחלה מי שהפקדון אכלו דהיינו המלוה שהמשכון כידון צריך ליטבע שאינה כדשנתו ואלו דכרי משכה הן כשכונת דהיינו :

לג' אם אומר המלוה בלע הלוייתך ושקל היה שיהא חלק מקל והלוה אומר שאינו יודע וכו' כתב הרב המגיד דדוק אף על פי שאינו מבואר בדמרא מכל מקום פשוט הוא מהיה דהלוייתני ואינו יודע אם החורתי וכו' הג"ה ולי נראה דאינו כ"כ פשוט מהתם דאי אחריון התם המלוה נוטל בלא שכונה משום דידעין שהוא חלק מקל ונאמן אנו יודעין אם פרע והוא עכשיו אינו יודע אם פרע כולו ואם לאו והוא ליהושע אילן אינו יודע אם חייב הוא לו והבא יש לדון יותר לפטור אתה ליה אפילו מטעם אחר דמסתמא כשארס מלוה על המשכון רובה ודאי להיות כטוח על מעותיו ונוטל משכון אשילו שיהא יותר מהמוב' כה"ג כזמכנו וטעין כמה שכתבתי בפירוט דכרי הטור אבל להיות כ"כ פשוט אינו כמו שכתבתי

וברב' ומה שכתב רבינוואם יש למלוה עדי' וכו' וכתב הרב פשוט הוא שאינו צריך שכונה שאינה כדשנתו ואיני או' דמ"ה הטור ואם יש למלוה עדים שאבד דמוטל שקל בלא שכונה היינו לומר שאין צריך ליטבע שאינו שיהא חלק מקל אלא שקל בלא שכונה כלל מוטל שקל כיון שאין הלוה יודע וכו' ואי אחריון קודם שצריך ליטבע שאינו שיהא חלק מקל היינו על ידי גילגול דשכונ' שאיני כדשנתו וכמה כפירוט דכרי הטור ואולי דרך היא כזאת דכרי הרב דפשוט הוא דאין כאן שכונה שאיני כדשנתו וכיון דאין כאן שכונ' שאיני כדשנתו אין כאן מקום לגלגל עליו שכונה שאינה שיהא חלק מקל וק"ל :

לד' עוד שם כתב הר"ש בכתב בתשובה על המלוה את חברו על הטענת שיש בה אכ"ז ובג"ה הג"ה הכונה דה"ה אומ'

לב' הרב לביק המלוה על המשכון כלומר' כיון דלכ"ע יש צד שמתחייב המלוה הג"ה כמו שכתבתי דאשילו לבי

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קעא

ועוד איכא למימר דאי איתא דהמלוה אינו מודה שסוה יותר וראי' לא שאינו יודע כמה סוה יותר לא שאינו יודע כמה סוה המשכון או פחות וכו' כיון אין שייך לומר כאן שמורה מקנת דהא אין כאן הוראת מקנת כדו שנאמר שהול מחוייב ליטבע ואין יכול ליטבע ומשום דהא אין כאן הוראה אלא המלוה ישבע שאינו יודע כמה סוה המשכון ויבטור רוח הוה ליה באילו אמר ליה אין אני יודע אם לנותי ממך וכזה כתב הטור כהמקד דכזה האופן שכתבתי דאמר שאינו יודע המלוה כמה סוה דיטבע המלוה טאעו כרשותו ויכלול שאינו יודע כמה סוה ופי' וכו' פלגין שפיר דכרי הטור ודכרי דהש"ס ועיין;

לה עוד שם בטור ואם המלוה טעב למלוה וכו' וגם אין לו עדים ושבע כשן של תורה ומגלגל שלא היה סוה יותר ממה שהלוהו. הגר"ה איכא למידק דאמאי צריך על ידי גלגול שיטבע שלא היה סוה יותר בלא גלגול צריך הוא ליטבע שאינו סוה יותר אלא שיש לומר דמאי שכתבתי ליה על ידי גלגול היינו מלי דטעור משכונת המשכונת עכ"ל על ידי גלגול נטבע כמי שכונתו וזכרון של תור' כמו שכונת המשכונת אכל כשאין עליו שכונת שאינה ברשותו כיון שיש עדים שפאכד או שהלוה מאמינו או אין עליו אלא שכונת היסת ומכל מקום אם ירצה המלוה להשך השכונת על המלוה שיטבע ויטול הרשות כידו ואם ישבע ויטול ואם לא ידעה ליטבע יפסיד ופטור המלוה משכונת דכמה היה סוה ומשום הכי קאמר בהמפקיד על מנכה ודאמר דהמלוה פטור דהיינו במאמינו שפאכד או כגכב וכיון שכן אין כאן גלגול כדי ליטבע על כמה היה סוה ושכונת היסת שפאכד עדיין לא נתקפה אכל אחר שכתבתי אפילו כנאמ' או שיש עדים שפאכד צריך שכונת היסת אכל מדין המשכונת כיון שיש עדים או מאמינו פטור המלוה מכלום וזו היא כונת הרב בדבריו דכתב הה"ה דהמפקיד:

ל' וכתב עוד ואם המלוה מודה במקנת וכו' משלם לו ה' דינרין דהג"ה בלומר דהרב' דחייב לו ולאחר שמורה שסוה המשכונת יותר וישבע על השאר כדן מודה במקנת וכולל בשכונתו שאינה כרשותו ששכונת מורה במקנת היא מדין תורה וראויה הוא להיות עיקר גלגול שכונת שאינה כרשותו שהיא דרכין עמה ומשום הכי כתב הטור כן אכל רעת הדמבם ששכונת שאינה כרשותו היא עיקרית וכוללן עמה שכונת דמורה במקנת והטעם נראה לי שחאחר שכונת שאינה כרשותו לעול' הוא אעפ"י שלא יהיה כאן שום שכונת היא שמשכונת אותה תמיד היא עיקרית ואם אמר לו הילך הדיבר שהוא סוה יותר פטור משכונת מודה במקנת דהוה ליה ככופר הכל או שאומר היה לו בידך וכו' בלומ' הוא ריכז שסוה יותר ממשכונת מההלוה שהלוייתך ככרי יש לי בידך דבר שסוה כמו שעור אותנו דיבר שסוה יותר ממשכונת מהחוב כנאמ' אם כן דהוה זה טעם הכל וישבע היסת ונכסר אם מאמינו או יש עדים שפאכד אכל אי אינו מאמינו או אין עדים ששכונת מורה כרשותו דהיינו שעל ידי גלגול שהיא צריך ליטבע שאינו כרשותו שהיא שכונת המשכונת שהיא כשן של תורה כהאי נוכח נמי כששכונת שאינה כרשותו צריך ליטבע שאינו סוה כל כך אעפ"י שאם לא היה שכונת שאינה כרשותו לא היה צריך ליטבע לא שכונת היסת עכ"ל צריך ליטבע

אומ' שמשכונת שוה כן וכך יותר מהחוב וישל' לו מה שפשוה יותר מהחוב משו' דכיון שפאכד והוא סוה שכתב חייב לברוע והמלוה מוד' דאמת הוא שסוה המשכון יותר אכל אינו סוה ככ שאמר שלא היה סוה אותו הטבעת שפאכד כמו אותו משכון שכיר השלחני אם הלנה מודה בזה רכ"כ סוה טבעת שלו כמו אותו הטבעת שכיר השלחני אין כאן שום חילוקים ודאי דלזלין כתר הכפ"איים בשכונת ומה שיטעמו וזיתן להם או כדכרי זה יאמרו או כדכרי זה יאמרו אכל אם הלנה טוען דשלו היה סוה יותר מאותו טבעת שכיר השלחני והמלוה טוען כריא שלא היתה סוה אלא כו' לומר אמת הוא שסוה יותר אכל אינו סוה אלא כמו אותו שכיר השלחני רטוה כך יותר מהחוב והלוה טוען שסוה יותר מהחוב מוה שאומר המשל שהוא טוען עליו שסוה יותר מהחוב והמלוה או שאינו סוה אלא כו' שכיר השלחני שאינו סוה אלא שקל יותר מהחוב הוה ליה למלוה מודה מקנת ויפרע לו מה שהוא מודס לו והשאר שטבע המלוה ישבע המלוה ככל מודה מקנת ופטור אכל אין לומר דמה שאמר המלוה שלא היה סוה אלא כו' היינו לומר ואין סוה אלא כמות החוב או פחות וכו' ודאי דהלשון אינו מוכח כן שאמר ונתן לו מה שהוא מוד' משמע רכפי מה שהוא מוד' חייב ליתן לו דלא שייך לומר ונתן לו כמה שהוא מחוייב ועוד דאין זה מקרי מודס מקנת דהלוה טוען שטבע לו מה שהמשכון סוה יותר מהחוב ואם אמר המלוה שאינו סוה לא כנגד החוב או פחות כמו שכתבנו ונאמ' רכופר הכל הוא אלא ודאי שמה שמורה המלוה הוא שסוה המשכון יותר מהחוב אכל אינו כמו שאומר המלוה שסוה הרבה ומכאן ראי' ממה שאמר דאמר המלוה טען עליו ושתים היה סוה ושאל ממנו פלע והמלוה אומר פלע הלוייתך וממשה דינרין היה סוה ומורה לו על דינר אחד אם כן הוא מודה לו במקנת ויפרע לו הדינר וישבע על ג' דינרין ששאל ממנו הלנה וכל זה לרשת מאן דסבר דמלוה על המשכון שומר שכר הוא דלרעת מאן דסובר דשומר חנם הוא אפילו שיהיה סוה המשכון יותר מודס המלוה כות עס כל זה יהיה פטור דשומר חנם פטור הוא מאכרה והכא ופאכד קאמר אלא שיוכי' דין זה לכפ"אכד כפשיעה דאו ודאי דחייב המלוה וקאמר ואם המלוה אינו יודע כמה היס' סוה וכו' והוה ליה מחוייב ליטבע ואם יכול ומשלם כלומר כפי מה שכתבנו הכונה הכי דאמר המלוה יודע אלו סוה המשכון יותר מהחוב אכל אינו יודע כמה אז כיון דמורה שהוא חייב לו ודאי שמורה מקנת שהוא יודע כמה כיון שהוא יודע שסוה יותר ה' ודאי מורה שהוא חייב ליה מה שאמר שסוה יותר דאפי' כרופה וכשאר שטבע לו אינו יודע הוה ליה מחוייב ליטבע ואינו יכול ומשלם אכל אי אמרינן דמה שאמר שאינו יודע היינו לומר שאינו יודע מה סוה המשכון או כמות מהחוב או שוה החוב אין חיובו משום מחוייב ליטבע ואינו יכול ליטבע דאין בזה חוב שכונת כלל אכל מכל מקום הוא מחוייב מהטעם שכתבנו לעיל דאיניתי' אפי' אפי' פרעתך והוא מתחייב ששכונתו דאמר פלע הלוייתך וכו' היה אכסר ולאקמה שפאכד כפשיעה ועיין שם אלא מביא הרב האי תשובה דהש"ס הכא כרינן דמלוה מש' מל' כהמק' פסי' ודכתב הטור כדן דל' טע' ממלוה חנם ליה לרבי' תשובה זו ודוק;

ראש יוסף תלכות מרוה על המשכון סימן עב

לישבע שאינה כרשותו שהיא שבועה חמורה נרדף שבועה
דכמה שזה יהיה כפיין וזו:

ל' וכתב הרב ואם המלוה מודע וכו' ונראה שמשמש רכוש
חייב לישבע שלא היתה שיה יותר וכו' הגדרה ומילא
ידע ככל חלה רשבועה שאמר כמתחיתן היא שברדף לישבע
שמינו שזה יותר דהא אבזה שאינה כרשות כללית כמי
נשבע מי שהפקדון אגלו דהיינו מי נשבע תח' מי שהפקדון
אגלו דהיינו שבועה שאינה כרשותו אבל טבת הרב לומר
דדאמא הטור שרדף לישבע עיקרית שאינו שזה יותר ולכלול
שבועה שאינה כרשותו דאינה דאורייתא ונדר דכרוי ה'מכס
אכל אינו משמע כן מלשונו וה'מכס שכתב ישבע המלוה
שאינה כרשותו וכלול שלא היה שזה לא ממוס שפירט ששכוחת
המסכה שאמר דחייב היינו שבועה שאינה כרשותו דרדאי
ששבועה זו דאמר כמתחיתן חייב היינו שאינו שזה כ' אלא
שסוכר ה'מכס שהשבועה העיקרית היא שבועה שאינה
כרשותו ויש לכלול עליה שבועה שאינו שזה כ' וכמו שכתבתי
טעמו בכרוי הטור אבל מה שכתב ה'מכס כפירוש המסכה
משמע דכרוי הרב רמה שאמר כמתחיתן חייב לישבע היינו
שאינו כרשותו וכלול השבועה שאינו שזה כל כך ועדין מי
שירקק שם בכרוי אשר שירג כמו שכתבתי שכתב שכן
ראה לחכמו טראה לרכיבו יוסף הלוי רכו שרן כן אכל לא
מאוס הכי איכא למימר שירג כך במתחיתן ומה שכתב הרב
וכתב כסס הר' מ' מעשה שלם מאמינו שכתב וכו' עדין חייב
לישבע שאינו שזה לא כך ואיכא למידיק על זה דהא ככל מקום
דאמרין דישבע על ידי גלגול אי איך כן השבועה שמגלגלין
עליה כשזר מאותה שבועה והכא כיון שמשמינו איך כן
שבועה שאינה כרשותו וכל כן אין להשביעו שאינו שזה כ' לזה
כראה שהרמב"ם סרב זה ומזה כתב דלפי זה וזה דייק רכינו
וכפי מ' דכתבתי כפירוש דכרוי הטור אין דבר זה כלום
דהטעם זה הוא דאין מגלגלין ועושין עיקר אלא שבועה
שאינה כרשותו ולא שמשמינו שבועה שאינה כרשותו ושבועה
שאינה שזה כל כך אינה מחייב ומשביעו אותה על ידי גלגול
אלא ששבועה שאינה שזה שבועה מחייבת היא דהא מורה
במקנת הוא אלא שזוהי שבועה שאינה כרשותו עיקרית
היא ומשביעין אותה ראשונה ופושין לשבועה שאינה שזה
טפלה והוי כמו גלגלין שכללין אותה עשה אבל אין הכי
כמו דאי אין כן שבועה שאינה כרשותו דרדף הוא לישבע
שבועה דאינו שזה כל כך דהוא הדין תורה דמאווה טעה
על שטטור:

דאמרין דפסוק הוא וישבע היסת שאינו יודע ונפטר וכוונתו
כזה שכתבתי בכרוי הרב ואם עדין כמה שכתבתי כפירוש
אותה תשובה ומה שכתב הטור ואם השיב איש יודע שהוא
שזה יותר מדמי החוב רהוה ליה מחייב שבועה ואינו יכול
לישבע היינו כמו שפירשתי על אותה תשובה הנו עיין עליו
ואכילו כיה פליג דהא כדל' מקריה מחייב אבזה שאינו
יכול לישבע אלא כשכ' טע' נ' אש יודע על זה על טע' כדאי של
זה כנון שטוענו מנה לי כידך וטע' שזה יודע כוראי שהוא
חייב לו מנה וזה משיב לו כידע נא וכו' לא ידע כלל הכא אינו
טוענו כדאי אש יודע אש המשכון ה'לעיס אעפ' שהוא
משיב אינו יודע וכו' אעפ' שאינו יודע שזה יותר לא מקרי
מחייב שבועה שאינו יכול לישבע ואינו אינו יודע מה טע' שזה
הוא מחייב לישבע ואינו יכול דאמרין דחייב מחמת
טעמת המתבע אחריו מה לנו לטענתו של תובע כיון שהוא
כדאי לו דרך שזה מה לנו אם אי אינו יודע הוא אם הנתבע
הוא כדאי כזה הנעשגך שהלוה טעמו שפתיים היה שזה מי
לא היה נרדף לישבע המלוה אף על פי שמשביע שאינו שזה
אלא שלע' או מחמת דרכיו ודאי שברדף לישבע דטעמת כדאי
מקרי ועיין:

טל' הרב ואם אמר הלוה וכו' ואם אמר המלוה אינו יודע
וכו' וכתב הרב המגיד דין זה כשהלוה וכו' הגדרה נרדף
לומר כשהמלוה אינו מחייב טעמו ככלו' פשוט הוא וזה כח' ש
רהוה ליה מנה לי כידך וזה אומר אינו יודע אם אינו חייב לך
אכל מכל מקום נראה דאיכא קצת דיוק דמאי שכתב מה אש
דאמר מ' מעשה כ' שהפקיד סק או נדרו והפקיד אומ' מלא
זהו כיון והפקיד אומר שזה סינים היה מלא דאמרין נשבע
המפקיד ומלא כתבאיו שאמרו שם שהיה אומר וכו' ואיכא
למימר דאשאי ה'מכס דמכל מקום מורה שחייב לו כלום ואינו
יודע מה הוא מחייב לו אעפ' שאינו מחייב שבועה ואינו
יכול לישבע דהא אש היה כדאי היה נשבע שבועה היסת
מכל מקום הא מורה שחייב לו ואינו יודע מאי חייב לכתב
ישבע המפקיד על מה שיהיה בתוכו ומעל דזה אינו יכול
לישבע דהא לא יודע מה היה כתוכו אכל הכא כד' אומר
שאינו יודע אם חייב לו כלל אשילו פרוטה ומדין זה מכל לכרר
דאעפ' דאש המפקיד טוען על הנפקד אעפ' שאינו טועם
שיועד ודאי שהיה מלא והוכי' אלא שהוא אומר כדאי שהיה
מלא זהו כיון דטעמת כדאי מקרו ואם אש הנפקד שהוא יודע
שמינו' היה מלא היה נשבע ונפטר כשבועה היסת אש כן
טעמת כדאי מקרי ועיין כח' שכתבתי כש' דהא כד' וכתב
הרב המגיד ואם היתה שבועה שאינה כרשותו מחמת טעמת
כרוי כלומר הא קיימא לן שמגלגלין מדין תורה כין כטוען
ספק כין בטוען ודאי ועכשוי מ' שרדף לישבע זה על שמינו
המשכון שאינו שזה כ' אש ה'מכס טעמו כיונה זה לכד דהלוה
אומר שזה ה'מכס טעמו כיונה אומר שמינו יודע אין כן
שבועה דאורייתא ומשום שכי פסוק מכלום אלא ששכשכ' כה
היסת דרכנו שאינו יודע מה שזה המשכון אכל עכשוי שרדף
לישבע שאינו כרשותו מדין גלגול נרדף לישבע נ' שבועה
חמורה שאינו יודע כמה שזה וזה מאוס דהגלגול אינו מחייב
אלא מכח טעמת ספק מזה כשכ' על הגלגול שכתב מחמת
אותה טעיה שהי'תם על הספק מזה על הגלגול כשכ' על
הספק שאומר שאינו יודע כיון שמתחת ספק הוא כא חייב
שבועה

ל' וכתב הטור ואם זר הלוה שלע' הלוייתני עליו ושתיה
היה שזה והמלוה אומר אינו יודע ישבע המלוה. הגדרה
אמאי לא אמרין הכא כמו שאמרין לעיל נבי ה'מכס אומר
אינו יודע שישבע המלוה ויטול הכא כמי שאמר המלוה אינו
יודע ישבע לזה כזה שזה ויטול וכבר כתבתי כזה כמו שכתבתי
על דכרוי תשובת הרשב"א ואמר בקצרה שלכנו לזה היה ליה
כאילו אמר ליה הלוייתני והוא אומר הן אלא אינו יודע אם
פרעתיך דכיון דמורה דאש חייב ודאי ואינו יודע אם פרעו
משום הכי ישבע המלוה ויטול הכא נבי מלה דאמ' אינו
יודע כמה היה שזה המשכון הוה ליה כאילו אש ליה הלוה
אותה חייב ליה אומר אש יודע אם אינו חייב לך לא לא הוה
ליה כאילו אש מנה לי כידך והלא אש אינו יודע אם הלוייתני

ראש יוסף הרטות מלוה על המשכון סימן עב קעב

שכונה זו אכל'אש היה חייב שכונה שאי' כרשותו על כריא שהיה טוען הלוה שהמשכון דהא אהת עכשו ככיתו והמלוה אומר שאינה בכיתו שנאכד ונרין ליטבע על זה שאינה בכיתו מרין המשכה שהיא כעין שכונה של תורה וכתחייב על גילגול זו ליטבע כמה היה טיה שהלוה אומר שגוה שתיס ואם המלוה אומר שאינו טיה אלא אחר אצ'י שא' לא היה גילגול לא היה צריך שבוטע אלא היסת דהא כופר הכל הוא עכשו על ידו גילגול ותחייב ליטבע כמו שהוא עיקר השכונה דהיינו שכונת המשכה ואם יאמר בכריא שאינו טיה לא אחר יטבע כתומר שכונת המשכה דהיינו כבקוי' חפ' ואם יאמר אינו יודע כמה טיה כיון שכל מחמת טענת כריא והוא מחוייב ליטבע מרין המשכה אם יאמר אינו יודע כמה טיה ויהי חייב לשלם דכיון שכל חפ' שכונה זו מחמת טע' כ' רי' וכדבר שצריך שכונת המשכה אם יאמר זה הכתבע עכ' חייב לשלם כמו שאם היה חייב שכונה מן התורה שאם אחר אינו יודע שאיב לשלם כיון שאינו יכול ליטבע המשל אם אמ' ליה מה לי כידך דיטעו עד א' וס' אומר שאינו יודע אם חייב לו או אינו חייב לו חייב הוא לשלם א' הכא ככ' מיו כיון שהוא חייב מרין גילגול שכונת המשכה כיון שכל מחמת טענת כריא אם אחר שאינו יודע חייב אבל כשכא מחמת טענת שפ' שאינו יודע הלוה אם המשכון כידו אם לאו והוא צריך ליטבע על זה גם הוא יכול ליטבע שכונה שכל מחמת זה על ידו שפ' שאינו יודע כמה טיה וכראה דכפיה מיו אם כתחייב הכתבע לזה שכונת השמורים דכא על ידו הפק כנון שטען שפ'אם נרין ליטבע על זה אצ'י שהלוה אינו יודע אם נכאם א' כתגלגל עליו מחקוס אחר צריך הוא ליטבע ואם יאמר על הנגלג' אינו יודע יטבע שאינו יודע כיון שכל הנגלג' מחמת טע' שכונת שפ' אצ'י שהשכונה שהוא מתחייב מן התורה היא אבל אם טען עליו המפקיד שלא ככאם וכראתו היא שהוא ראה אותו בכיתו ותחייב על הכשקל לטע' זה ונתגלגל עליו מחקוס אחר אם אחר על הנגלג' אינו יודע צריך הוא שכונה אם יטעון כריא ואם אחר אינו יודע על הנגלג' חייב הוא לשלם דכיון דהוא מחייב שכונה דאוריתא צריך ליטבע כדבר שטוען כרי' אבל אם אחר שפ' חייב לשלם זה נראה לי ומ' עדין צריך קצת עיון ועיון:

מה שכתב הטור היו שניהם מודים זה לזה וכו' נשבע שאינו כרשותו וכו' זה כזה נראה דהא שכונה אף על פי שהלוה אינו טוען מכל מקום בית דין משביעין ליה דאפשר דהלוה אינו יודע שהוא חייב שכונה ומשום הכי לא תבע זה ממנו זה נראה לי ער כאן:

בב עוד שם כטור ואם יש עדים שנכבד והיה טיה יותר פל' החוב והמלוה טוען שלא פטע וכו' אין עליו אלא דין שומר חסם וכו' ה'ג'ה' וכיון שכן שפטור עצמו כטענת שהוא שומר חסם א' תוכע נמי שיערע לו חובו דכיון דאיכא עדים שנכבד והוא אינו אלא שחולא פטע ודאו שפטור הוא מכל דמי המשכון וחייב הלוה לפרוע לו כל חובו אלא שהמלוה לא תבע זה מפני שהלוה יאמר שהוא שומר שכר וחייב אדרב' לפטע לו היתרון וכן הלוה טוען שפטע וחייב לו היתרון ולא תבע לו משום דנכבד והוא ש' ש' מחייב משום דהמלוה יאמר לו שהוא אינו ש' אלא שחוכי הנד' זה מדכרי הטור שצריך שהמלוה יטעון הוא עצמו שהוא שומר חסם וקום ליה כדכרי ר' שמכד הכי אבל אם הוא לא יטעון הכי לא טענין ליה אן אלא דיינין ליה כדכרי רוב הפוסקים מדאמר והמלוה טוען שאין לו אלא דין שומר חסם וכו' לדעת ר' בן משמע קצת מדכריו אבל לי נראה שהדין י' לו מיו לטעון אם לא טען הוא מההיא דמכר שור ומנא' נאמן פלוגתא דרב ושמואל כפרק המוכר שרות דהלכה כשמואל דאילו כתי' חוקה אפילו נכד הרוכ ואינו מוכר זה לדכרי הטור אלא שאומר בן לדעת ר' הדין בן ומ' יטבע מלוה כשחוכו כלו' אחר שנשבע שאינו כרשותו לדעת הדמכס ויכלול בה שלא פטע ולדעת הטור ישבע שלא פטע שהיא שכונה דאוריתא ויכלול עמה שאינה כרשותו וכבר כתבתי בזה אבל הכא לא טי' לומ' הכי דהא איכא עדים שנכבד ויש א' קצת תימא כיון דאיכא עדים שנכבד איך לא ידעו שבעים אם הים אותה נכבד כפשיעה או לא אבל לדעת הגאונים כיון דאיכא עדים שנכבד חייב המלו' היתרון שהמלוה על המשכון שומר שכר הוא וחייב כנכבד ואכרה אם לא שיעיד שאותה הנכב' היתה כאונם דאז הלוה יהיה חייב לפרוע למלוה כל החוב:

בב וכתב עוד הטור וא' הלוה תובעו בתדון וכו' ישבע המלוה כעין של תורה שאינו כרשותו ושלא שלח בו יד' ה'ג'ה' דאם שלח בו יד' אפילו שיהיה אמת כמו שאמר שנאכסמ' המשכון נעשה כרשותו כמו שאול' וחייב כאונסין ואפילו כאונסים שהשאל פטור דהיינו מתה מחמת מלאכה הכא חייב דשואל שלא מדעת גולן היו והכא אין עדים על אכרת המשכון היאך היה וגם הלוה אינו טוען ודאי כמה שטען אלא שאינו יודע היאך נכאם דאם טען הלוה שפטע או שכאכד או שנכבד כלא אונם ולדעת הגאונים אמה שומר שכר וחייב אמה או נרין המלוה ליטבע שנכאם כמו שאמר ופטור לשלם היתרון שטובע טיה הלוה ישבע שפטע כיון שהוא טוען כריא או שנכבד וכאכד לדעת הגאונים ויהיה פטור לשלם החוב אבל הכא אין הלוה חובע כדכרי וכו' ודע איך נאכד דילמא כפשיעה או כנכס ומכרה והוא חייב לו היתרון לדעת הגאונים משום הכי אמרין דהמלוה ישבע שאינה כרשותו וכו' ושנאכד כאונם ונכבד חובו מן הלוה מן הטעם שכתב דהוה ליה כמנה לי כידך ואמר אינו יודע אם פרעתיך אבל מה שנראה לו דאיכא למידק דאיך כתב כאן הטור דישבע

ב וכתב עוד ועל מה שכתב שאם אחר המלוה יודע אכי שזה יותר על החוב ה'ג'ה' כמכ'ה שהיא אכד כהשנות מל' ק כזה וכמו שכתבנו לעיל ולפי דעת דהאכד כרא' ראשינו א' אחר הכי דאינו מחוייב שכונה דאוריתא אלא שכונה דרכבן ועל ידו גלגול מיו ישבע שאינו יודע ופטור ולא יתן אלא השדות שכראה לו ויראה לו רכ' שהכיא ההנהות מיימון פרק ה' דה' שאלה ופקדון סכרי כדכרי דהאכד וכבר דקדקנו כדכרי דהאכד בהנהות הקודמו וכמוקמוות כאר' ככד וכמו שכתב הרב:

בא עוד שם כטור ויאם שמהם תובעים זה את זה וכו' ואם הלוה מאמינו גם הוא וכו' ה'ג'ה' יותר טוב היה שישבע המלוה תחלה שלא היה כרשותו ושלא טיה יותר מסל'ע ואחר כך ישבע הלוה שכונתו ומתקיי' מה שאמר במשנה מיו נשבע מיו שהפקדון אכלו וכשאמרינו היה נראה דיותר טוב להחרים פת' על המלוה שלא היה טיה יותר מסל'ע וללוה שאינו שום פחות מסל'ע וכו' אלא ששכונת שיהי' נתקבה

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

דישבע כעין של תורה שאינם כדשות תחלה ואחר כך שלח
שלח כה יד ושכר כאלו דהיינו שכונס מן התורם באחרונה
ולעיל כתב דשכונס התורה נרדף לשונה ואחר כך נשבע
בכלל שכונס שאינה כדשות וקטיל לי דכיון דנשבע שלא
שלח כה יד וכשבע שפאכר כאלו הא כשתי שכונס חלו כמי
ומאי נרדף שכונס שאינה כדשות ואולי שפאכר שייכין
שאכרה כאלו דכין הוא האמת אבל אפטר דחור ומנח אותה
ועדו היא כדשות וכתפשימי בה לשיכך משכיעין אותו שאינה
כדשות ואינו כדאה דכיון דרונה למוטלה אין לך פליחות ד
גדול מזה ואם מאמין אותו שאינה כדשות ישבע שתי שכונס
וכמי שלא שלח כה יד ושכונס אפטר וכתב והיה ליה כהלויתני ואינו
יודע אם התורתי דאם נאכנסה כזו שאמר המלוה לא החזיר
ואם נאכרה כפשימי לדעת ר"ז או נכנסה לדעת הגאונים הא
החזיר לשיכך כיון שאינו יודע אם פטר או לא נשבע המלוה
שהוא טוען כדריא שלא כפרע ונכה חוכנו רעכשו כזה אחרין
כדריא ושאמר כדריא ערוף :

בד עור סם כשור וכל שיכא שהמלוה נרדף לישבע וכו'
אבל כיוון שהלנה נשבע כמה היה שיה כדו ליטול וכו'
דגדרה לא ראינו בכלל חלו ההלוקות הכו לעיל שיהיה הלנה
נשבע ומטל זולת נשבע כדו ליטול כשאמר המלוה שלע
הליתין וקטיל היה שיה ושלנה אומר פשע. היה שיה נשבע
כדו לפרטות עמנו וכו' כשנייהם תוכעים זה אתו אבל
שישבע ויטול לא כתב הסוד ואולי שרנה לשלם מה שאמר
הלנה וכתפשימי שישבע הלנה דכוס אפטר לתקן מה שכתב
הטור או לא יכנל המלוה לשלם מלישבע אפילו אם ירנה
לשלם דאם ירנה לשלם אין כאן שכונס על הלנה אלא שיה
לומר כמו שכתבתי דמה שאמר שרונה לשלם וכתפשימי שישבע
הלנה אבל אין בה משמע מה שאמר שילם ולא רנה לישבע
דנראה דמשלם מה שאמר הלנה כלל שיה שכונס הלנה לא
קלה ולא חמורה וכן מביע כמ' כמה שאמר שילם ולא רנה
לישבע היינו כלל שיה שבע הלנה קלה וחמורה ומה שכתב
דאפילו שיהיה דכר מנו' מ' נרדף שכונס היינו כיון שהמלוה
לא נשבע שאינו כדשות ויכא לחומר שחא ומנח אחר כך
דכיון שלא נשבע לא חש לבקשו ויפה יפה ויכא לחיוב שחא
ומנח אחר כך :

ובגמרא אחר רב הונא ומשכיעין אותו שאינה כדשותו
והכונה כמו שפירש רש"י דקאי האי דרב הונא
אמתי' שאמר שאם שילם ולא רנה לישבע דמ' משכיעין
אויש שאינה כדשותו שחייבין שחא עינא כתיב ולי כדאה
דאיכא כזה קצת ריוק דלכ עכדי רכין תקטלא להפסיד
למסקיד דיה כדרישלא ויכא לדיי שכונס שיה יוכל לישבע
שנאכר שלא כפשימי וכמו שאמר הוא שנאכר או נכנס שלא
כפשימי אלא שלא רנה לישבע ומשע משלם וכיון דכפך נרדף
לישבע שאינה כדשותו לא ירנה לשלם דכיון שנרדף לישבע
שאינה כדשותו היינו השכונס עמה שהוא חייב אלא נשבע
שכונסו או נכנס שלא כפשימי וכשלת לפי' התוס' דקאמרי
כתי' כדרי' פרק כפס ריבין דמש' שילם ולא רנה לישבע דהיינו
לומר ולא רנה לישבע על שקר אלא אחר הנאכרה כפשימי
ואינו רונה לישבע לשקר שפיר דמ' משכיעין ליה שאינה
כדשותו אלא לפי' אורך פירושא שכתבו כזה אף על פי
שהיה יוכל לישבע אלא שאינו רונה לישבע ומשום הכי משלם
וכתב

לעולם לא ישלם כיון דנרדף לישבע שאינה כדשותו ואולי דמה
שאמר הכי שכלל פשיעה הוא שאכר והיה יכול לפרט עמנו
כשכונס שחא שקר הוא שומר שאינו כן שישנה כדשותו ומ' מ'
אין נרדף לישבע אה שאינה כדשותו ולם נרדף להוכיח שנאכר
כלל פשיעה ואינו שיה ל' דמה ל' שהימה ל' הכי הכל חרף
שכונס היה ולכדרי התוס' דאמרי דמה שאמר שילם ולא רנה
לישבע היינו שמורה ששפע כה ואינו רונה לישבע על שקר
אם כן אמרי אשמועינן אחר כך רב עשא שאמר שומר חכם כיון
שאמר פשעתי מקכה ליה ככלל האמת קאמר הט וכי
תימא דאשמועינן דלא כעין טילא ממש אלא כיון שמתחייב
הא מקנה ככלל דאין זה כלום דר' יונה אשמועינן ל'יה כמו
שאמר לעיל אחר ר' חייא בר אבא אחר רבי יוחנן לא שילם
שילם ממש אלא שאמר הריני מלם מקנה ליה ככלל דרוחם
לומר דצירושא דמתכתיב אתא לאשמועינן כמו שפירש ריבין
לכן נראה רכל ממי דמביא האי דרב פפא משום האי דשואל
מזי ליפטר כדמה ממת מלאכה וחלוק הלשונות זה כר' ל' :
אבל מכל מקום יש קצת דמק דכללמה לפירוט דאמר זה
אף על פי שהיה יכול לישבע ולפרט עמנו ועם כל
זה אינו רונה לישבע ומשלם משום הכי קנה ככלל דהא
שילם שלא כדו וכשרט עם שכונס רב הונא ששכנס שאינו
כדשותו משום הכי מקנה ליה כגל' כדשותו ממן שנתן לו
דהוה ליה כאלו נתם כשילם זה אבל למה שאמר רב פפא
שהוא כפירוש ריבין אף על פי שמתחייב לפרט עמי דכיון
חייב לפרט עמי קני ליה ככלל משום דפשיע יש כבר דינו
הוא לנלם ואין לו ליעשות סמורתי כדפירוש של חכרנו ואולי כיון
דלא אטרימי לבי דינא מקנה ליה ככלל ועיין :

ובדף גמ' לרב הונא מההיא דתין כשכונס המלוה את
חברו על המשכון וכו' ורש"י חיידי שמהלנה תוכע
ללנה דאמר שלע הלוייתין עליו ושקל היינו בני דירין שהן
חני שלע היה שיה ותוכע ממנו על דירין אבל הלנה אינו
מורה לו כלום אלא אומר ששלם הלנה לו ושלע היה שיה ואינו
חייב קאמ' מתני' דשזור הלנה אש' משכונס דטופר הכלל הא
דחב כ' ריב' תוכע ממנו המלוה והוא כופר דאין חייב לו כלום
דלמאי דקח' המלוה ששזה המשכון אין כאן תכיע ומ' חשדי
דמתני' פטר ליה אש' משכונס ח' שכונס הישת ושלם לישבע
מתק' חכמי הגמרא וכאן למאי דכ' כמי נרדף המלוה לישבע
שאינו כדשותו אש' שאין הל' חייב שכונס כלל לא דלפי האמת
שמתקי ליה כשאמרו אין כאן שכונס שאינה כדשותו אבל כל זמן
שאין מאמינו בכל גוו' נרדף המלוה לישבע שאינה כדשותו בין
דאיכ' שכונס על הל' בין דליב' שכונס על הל' וכשאיכ' שכונס על
הל' אש' הי' ישבע תחלה המלוה שאינה כדשותו ואח' ישבע
הלנה שמה שלע ויפטר אבל אם אמר הל' שנ' דינרין היה שיה
הא מר' ליה כמק' ונרדף לישבע שכונס התורה והיינו דקאמר
במתני' חייב גם כן נרדף לישבע המלוה שאינה כדשותו קורט
שישבע הלנה אם לא שמתחייב אש' שיה כל דאש' דמאמינו
היה נרדף לישבע דשחא אש' יוניחו וכו' וכלל א' כפי'
פי' מ' כן הא דעת הפוס' כפי' מ' לעיל וקא' שלע הלוייתין עליו
וכו' נכשו הל' תוכע את המלוה כי שלע הלנה על המשכון והיה
שיה שבי' ושלם עמם שלע המלוה כופר הכל ואומ' שכלל הלנה
ושלם לכר היה שיה פטור דהא מאותו כלע שתכע הלנה אינו
מור' לו כלל גם הכא נשבע שבי' היתמכת תק' חכמי הפוס' :

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קעב

על נכיה המלוה ויטול שקל וקסיוא ליע' שאיך רבם הפקיעו
מחוקן של ליה וכתובהו למלוה שהרי מרז תורה השבועה היא
נכיה ליה ויפטור ודבר זה חשלו מרזים סוכרים רבין שהוא
מוחוק ואין בו שום רבך של פסול אמאי יש להפסול השבועה על
המלוה ולהפסיד מעותיו וזו משום כך הגמ' לא יטבע שום
אחר מהם ולא יפקיעו דינו של ליה המוחוק גם קים ליה
בגויס ואולי דמשום ספקר כ"ל הפקר גענו ביה ולא ידעתי
טעם למה הפקירו כ"ל ממונו של זה ואולי דגם המלוה מפסיד
דינו דקאמ' או יטבע או יטרעם רבין שיש שבועה היינו פרעון
ובין שהלנה אינו יכול לישבע ודאי משו' שמא יוניא הלם וכו'
איכא למימר דירמי שבועה זו על המלוה ויטול רבין דאיכא
שבוע' מהתמא' אין כאן הפקע' ד"ל ללא מחזקי איכסי כדשישי
זה ל"ל כיון דאיכא תיקון העול' שלא יפסל שום כד ישרא וכמש'
דשי' וכפי לשיק' זה שכת' רש"י כד ראינו מכיון למט' כמה שאמר
לדעתו שמא יפסלו לעדות ולשבוע' ודיק ועיין ורש"י תקן מט'
כמש' רבין שיש שבועה על הלוה מן התור' אי חתה יכול לטטר
בלא כלו ואם יטבע היה חששא' זו ולכך חשבי תקין העולם עשו
מה שעשו ופקדו רבין מהלו והטילוהו על הפלו ואמר ואי איתא
לרבי הונא דגרין לישבע הנפקר שמה עובי' נתן בו אעפ"י
שהוא משלם ס"כ בחתי' דמשכ' שבועה המלו' הוא השומר אעפ"י
שהוא משלם המשכון דקאמר וכך היה מזה ויגבש מן חובו
והאי דאמר רב הונא דגרין לישבע המלוה שאיכ' כרשות וא"כ
אמאי קאמר שמא יוניא הלה הפקדון והיכי יכול להניחא
הא כשבע' שאינו ברשותו וישבע הלוה כדכתיב כמה היה שום
ויפטור ויהיה כדא"ל ליה לומר דאשכח' לומר כיון שרב הונא לא
אמר דינו אלא הכא כמפקיד ונפקר משום שכיון שהוא פטור
על ידי שבועתו ועם כל זה רובע לשיק' ולא לישבע מוכחא
מילתא דעיינו נתן בה אכל התב' כמלוה ולוה ודיק מלוה
לומר כך היה שום ולא יותר ואלה חומר טכ' הים שום ולא
פחות וחולקים בהכי מלוה ולוה ורובע המלוה להפסיד
שעתו פי' שבועת הלוה לא מוכח' מילת' דעיינו נתן בה ומשה'
אם יטבע הלוה כמה היה שום יוניא אח"כ הלה אתה הפקדון
דכאן לא קא"ר רב הונא דגרין לישבע שאיכ' ברשותו ואם יטבע
הלו' ע"כ הוא כשבע כזה לא אמ' רב הונא דגרין המלוה לישבע
שאיכ' ברשותו אלא דתלמודא' נר' לו רבין פלוג' רב הונא דא"ל
בהמפקיד דגרין השומר לישבע שאיכ' ברשותו וגם התם
יאמר כך ואפסד דכ"ש שייך לומר רהוא אמר שטלע הלוהו
ושקל היה שום ותוכע יותר מהחוב ואולי דהמשכון שום יותר
ובמו' שאמר הלה דאיכא למיחש' שמא עיינו נתן בווכו' ואם כן
אמאי יטבע מלוה משום שמא יוניא וכו' יטבע לוס ואין כאן
שמא יוניא דהא כשבע' שאינו ברשותו ואעפ"י שום קצת
דיוק הכא שערין לא אסיק' אדעתיה שהמלוה יטבע תחלה
אלא יטבע המלוה כמה היה שום ואמר כך משכיון את
המלוה שאינו ברשותו ואפשר שקודם זה שיכא לירי' שבועה
שאיכ' ברשותו ויניחא למשכון וכו' לא שאינו דיוק דאין לחוש
כ"כ כמהרה שמצאנה דרורי' אין כונת' המלוה בשבועת הלוה
לפסולו אלא שאכדה' כמו שהיא' אומ' אלא דאיכא למיחש' שמה
ימצאנה לומר דעור דמאי דע' תהו' לומר' שישבע הלוה דאשונה'
כיון דאיכא למיחש' האי חששא' ולאמר שבועת המלוה ומדשה'
איתן בגמרא וראי' דרין שיש הכא בהמפקיד ישנו גם כן
התם כשבעו' דא"ל יואמר המלו' הריבי משלם כמו שא"ל הלוה

וכתב רש"י דהוי תנא סוכר דמלו' על המשכון ט"ס הוא ומשום
הכי היה חייב המלוה ולאן סכרה דאיכא למימר רבוב שהיא
פ"ח ושוען הלוה שבשביעה חדרו או נגכך וכמו שכתבנו לעיל
וקאמר בלע' הלוותכיו' ושנים היה שום ושאל ממנו אחר ואמר
המלוה שלא היה שום אלא ה' דגרין רבמנא דמהלע' ששאל
ממנו שחייב ליתן לו מורה לו א"ח והוא ליה א"כ מורה במקנת
וחייב לישבע מן התורה על ג' דגרין שלא היה שום כל כך
ויטרע' האחר שמורה שהיה שום יותר ומו' עכשו כמות הוא
יפקל עליו חדרם שתם אם הוה יודע' כורחי' שטום כ"כ קודם
שיטבע המלוה כך כדא"ל ל' :

ובאגרי מי נשכסו מי שהפקדון אכלו דהיינו המלוה דשמא
ישבע הל' ויוניא הלה הפקדון רבין דלא נשבע
הוא לא חש לבקשו ולא חשש' אחריה אבל כשהוא גרין לישבע
ודאי קודם לכן חשש' ויבקש אחריה וכתב רש"י ויוניא הלה
ויפסילכו לערות ולשבועה ול' קשיא על זה דא"ל יוניא יטבלו הא
איכא למימר דכך כדא' לנשטמה וטעה בשמא ולא אין לכוסלו
משום הכי אוכמו ויכול לומר הלוה שכן היה שום כש' שאמר
אלא שכתקלקל' אחר כך כדא"ל לירמסום שכו כתב הר"ף
ובמנא חס' שמים מתחלל' כלומר דהיה שבועה כאן לשקר אף
על פי שאין אלו יולין' לפסול ללוה מכל מקום חס' שמים מתחלל'
על שבועת שקר :

ועוד כדא"ל ל' דמאי דכתב רש"י ויפסלו לעדות ולשבועה
היינו שהמלוה יפסלו שואמר ששבע על שקר אבל
הוא אינו פסול בשביל כך וכמו שכתבנו וא"כ אין כאן לא לש'
שמוניא על זה ששבע על שקר וכן משמע מרבי' התוס' לרש"י
וקוסי' לת' שהקשה על רש"י שא"כ כ"ס וכו' כדא"ל דאיכ' קוסיא
דלעולם אפסי' שירנה לרקדק שמא יוניאנו ואפשר שטעה
בשמא ולא משום שהוא רמאי נגעו ביה אלא שלא ירקדק
כ"כ בשמא ויטעה ועיין ויוניא א"ל הוא א"ל יטבע כלומר
אחיוב רביפ' דאמר הלוה שלע' הלויתני ושנים היה שום
ותוכע ממנו בלע' המלוה אומר ה' דגרין שום שמורה מקנת
הוא או אחיוב זה אמאי גרין לטעם זה דשמא יוניא וכו' מיטשק
ל' משום דהשבועה גביה דמוד' מקנת הוא ול' קשיא דלעולם
אחיוב רביפ' הוא וקאמר מי נשבע מי שהפקדון אכלו שמא
יוניא הלה וכו' משום דהוא אמינא דלא יטבע אפי' הכי דהמלו'
מורה מקנת אלא הלוה יטבע כמה היה שום משום שהלו' קים
ל'יה ט"י כשיווי המשכון יותר מהמלו' וכמו שכתבו התוס' קמ"ל
מתכ' דמי נשבע מי שהפקדון אכלו דשמא יוניא וכו' והאי
שעמא ערף אלא שרואה דאפשר לומר דאי איתא רמא שאמר
שחייב היינו הלוה וישבע משום שקים ליה ט"י וכו' ויטול לא
דאיכא למידחי' דכשלא' כביפ' דאיכא שום חיוב על הערין
זהוה אותו חיוב ויטול על המלוה רמורה מקנ' הוא שקלוהו מן
המלוה דלא קים ליה בגויס והטילו אותו על הלוה דקים ליה
ט"י בגויס מה שאין כן כדשי' דאין בא' חיוב ועיין היטע'
בדבר זה דהא כשמיון קאמר דשכ"ס נכיה ליה ופקלוה דכך
מייכה והטילוהו על המלו' וכו' ודוק' וקא' לא אמ' ששאל ארישא'
וקס' דאריש' רבול' מתכ' קא' דהיינו שלע' הלויתין עליו ויטול
היה שום ותוכע המלוה ממנו שקל והלוה כושר בכל' ואז' דבלע'
היה שום ואין חייב לו כלו' משה' פרך מאי אריש' דקא' שמשד'הא'
התם פטור קתמי' שאין כאן חיוב לכך אמר אריש' דריש' דמוד'
הלו' כמקנ' והו' היה חיוב כשע' וקשלוהו דבא' מייכ' והטילוהו

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכן סימן עב

דברי הטור עיין פס והיא אספר לומר דמסק אפילו כרכ מסך
אלא שרכ יוסף שאמר מסך על פי ראיכת עדים שבאברה
שיטתו ויכוח היינו אם נשבע ליה ששום יותר אבל כשאין
שבועה על הלוה כלל או ודאי דלכ"ע אין צריך המלוה
לישבע שאינה כרשותו אבל מדברי הטור נראה דאפילו אם
יש שבועה ללוה אם יש עדים למלוה שבאברה אין שום שבועה
על המלוה שאינה כרשותו וכמו שיראה המדייק בלשוננו והכי
כתבתי קצת בכונתו כמו זה והכי משמע סוף לשון של פשוט
ז"ו דכתב אז לא יגבל המלוה לעולם לישבע שאינה כרשותו
אפילו אם ירצה לשלם ולפי דבר שהוא מצוי:

ורקאבר אלא אמר דכא מיז עדים שבנכבה וכו' ע"י משא
דשבועות שיש עדים שבנכבה וכיון שכן אין שום
שבועה על המלוה שאינה כרשותו אע"פ דאיכא למימר שאע"פ
דאיכא עדים שבנכבה שמה טרח ומנא שלא חמד ממונו מכל
מקום לא היטיב לזה כל עור דאיכא שבועה על הלוה וצריך
אם כן מהיכא מיייתי לה כלום כיון דלא היטת לשמה ומנא
אח"כ מהיכא מיייתי לה ומשם דאם הלוה נשבע כיון שצ"ח זה
שישבע על שקר וסרח ושטל לכל אחר וא"מ הנכבדים בכיתו
ויכא לירע מי גביה ויזיאל וכו' זה איתו שטר מה שכתב רמ"י
ושמא יכבולו לעדות ולשבועה רמסום שיהיה שבועה לכתלה
או כרי שיהיה חילול ה' אין לו לטרוח יותר אחר שבועת הלוה
מקודם דאשפר שבנכבה קודם שבאלו לרין הרבה ועל זה פריך
א"י הכי אי מחמ שבועה זו ויטרה המלו' פגמו שהטילו השבועה
על המלוה חוץ לזה וטרה ומיייתי לה וא"כ יפסל המלוה ומשני
כשלא מלוה איכא לשימש שמה אמנא אבכ רידע מאן עייל
ונפקי בכיתו וכו' וממא דא רחיק דמפסום השמא זו מספדין
ליה ללוה דזכותה לו התורה רימו ועוד דאיכא עדים שבנכב
אותו משכן ואיזן יורעים ולא ראו מי היו הנכבים ולא פטר
שראו הנכבים ולא הכירוט פ"מ דחוק הוא:

אב"י אמר שמה יטעון ויאמר אחר שבועה מצאתי ואיכא
למי וכו' יש לנו למחשבה שישבע על שקר שנשבע
שאינו ואח"כ יטעון שמנא דכ"הים כרמותו וכו' אין להאמינ
כשנותנין לו שבועה שאינה כרשותו לכן נראה דאשפר לומר
דמה שאטר לכי גזרה שמה וטעון ויחמר לו אחר שבועה
מצאתי היא טענת אמת שכן היה שבאברה ואחר כך מנא
ומשום הכי השבועה רכמה שזה הטיליה על המלוה וזו דבר
דלא שכיח ומשום הכי אין להפקיד ללוה ריבועוד דיכרע
עצמו כהשגח דכיון דנשבע שבועה שאינה כרשותו איכא
למימר ראיין ארס נשבע אלא א"כ ריין היטב היטב ואם אח"כ
ווינא יחשדו אותו שמה נשבע על שקר לא דאיכא למי רמה
שאמר שמנא היינו שמנא הנכב ושמיא ריקא הוא וכמ"ש:
רב אשי אמר זה נשבע וזה נשבע כ"י האו מתכיר שבועות
דקאמר מי נשבע לא קאי לענין כמה טוב דשכ"ו זו
ודאי על הלו' רמיא דהיא מוד מקב ולוה נשבע שאינו שזה לא
דוכרן ויפרע לו דינר א' וישבע על אחר כרין כל מוד מקב דאין
לסלק מעלנו וכו' ומאי קאמר מי נשבע זו שהפקדון אגלו דל
דהלוה נשבע כמה היה טוב ומלוה נשבע שאינה כרשותו מי
נשבע תחלה קאמר דהמלוה דהפקדון אגלו שמה ישכע זה
ווינא הלה את הפקדון ואע"פ שענין זה דבר שטוב הוא רכיון
שנריכי שיהיה לישבע ודאי שנריך לישבע מי שהפקדון אגלו
תקלה מ"כ כך היא מסק' דשעת דכונתהי פשטיה נשבע
זה

מ"מ צריך לישבע שאינו כרשותו וכו' אבל מאי נראה ראיכת
למדיק ועלה לענין הרק כיון שכתב דהמכס דאם היה דבר
שהוא מצוי שאין צריך המלוה לישבע א"כ מאי פריך הכא כנ"י
מהיך המלוה על המשכן דה"י מיירי דאין שבועה על המלו'
דהא איכא כיונא בה כשוק ואין צריך לישבע שאינה כרשותו
וא"כ משום הכי קאמר מי נשבע מי שהפקדון אגלו דאם ישכע
הלוה שמה ווינא המלו' א"כ נר דהא סכרא חייה לפי הנ"מ
א"כ רבכל גוונא אמרינן דצריך לישבע שאינה כרשותו דמ"מ
יש לו טרח למיז ולקח או שמה יראה לו דאע"פ דאיכא
אחריתי כשוק כמותו שמה יחשוב דאינו חשוכ כמו אותו שיש
לו כירו ככו:

ועוד נראה ראיכת למדיק דלעולם דצריך המלוה לישבע
שאינה כרשותו וא"כ הכא אמאי לא משכייען ללוה
הא אין כאן השמש שמה וינא הלה את המשכון ה"כ לא שראו
הכמים טל להרכות כשבוות לישבע מלוה ולוה אלא כיון
דמוכרמים חבו להשכיב למלוה שאינו כרשותו אבכ שבועה זו
תגלגלן שאלו כמה היה שמה או כשבועת כמה היה שמה מגלגלן
עליו שאינה כרשותו וה"ל ליה כמו חדל שבועה לא דאיכא למי
דמשום זה אין להפסיד רימו או איכא למי לכל מאי דדקדקו
דא"כ דהיכול לשכויי הכי לא דלא ניח ליה לאוקומי באוקמת'
ומשני סיכויי אחריו דברא דפדיו מיביה:

ועוד נראה לומר למאי דקאסינו ממה דהא מתניתין
דנכס כשוק כמנא כו ומשום הכי איכא למימר
לישבע המלוה כמה היה שמה ולמה לן למעבר הכי נשכיר הכי
דיכא לכל חר וחד כרמי דישבע המלוה שאינה כרשותו ואח"כ
ישבע הלוה שאינו שיהי כן וכך כיון שהשבועה מוטלת על הלוה
למה מפסיד רימו ואע"פ דאיכא רבוי שבועות כמה פעמים
לוינן כן בתלמודא דידן ואם כן אי איתא לדב הוכא כיון וכו'
זה נראה לו:

ובשני א"י יוסף כפיט עדים שנשרפה פי ומתבי דשכועי'
מיירי שיש עדי שנשרפה ולא כן אין משכייען אותו
שאיכ"כ שותו דהא איכא עירי שאינה כרשותו ומשה אין משכייען
את הלוה לא למלוה שמה וינא וכו' ופריך ולמה לא ישבע לזה
כרינו כיון דאין כאן השם שמה ווינא דהא איכא עדים
שנשרפה וכי תימא משום וימי אחריו איכא למימר דוימי
אחריו דליכ' עירי שנשרפה ה' נשבע מלוה שאינה כרשותו וא"כ
הדר קוסי מהיכא מיייתי לה וא"כ אמאי לא ישבע לזה אבל איכ'
למדיק דהא דקא' תלמודא משמיה דרב כלל גורן אחרן כלל
דיקוסיא שטר' וכהדריא' ש' קמות אייבי מהיכא מיייתי לה
ונר דמיייתי לה כדו ללמד דאם יש עדים שנשרפה שישבע הלוה
כמה היה שמה ולא נאח' כיון שלעל' משכייען את המלו' אפי' שיש
עירי שבאברה דשמה יטרה המלו' ויכילא ל' נשבע הלו' א"כ ה"א
דכשיש ערוח שנשרפה כמו שישבע המלוה אע"פ שאין השמא
כדי שלא כחלוק דכיון כיון לעול' נשבע המלוה קח"ל דלא אלא
אם יש עדים שנשרפה משכייען את הלוה כדיו כיון דאין כאן
השם שמה ומנא וזהו שבת ששם יש עירי שנאכר שאין צריך
המלוה לישבע שאינה כרשותו פסק דלא כרכ יוסף אלא
כשמיא דרכ אפי' אלא לעולם אי איכא עדים שבנכבה
לויכא למימש שמה יטרה ומיייתי דאימ' חושש לזה המלוה
כיון שכתב נשבע ועוד דמסתמא כיון דאיכא עדים שבאברה
קשה דברך לומר שמה ומנא וכו' דהקשיתי ענין זה על

ראש יוסף ה'לכות מלוה על המשכון סימן עב קעז

זה שאינו ברשותו וזה סלוב כמה היה שיה ופסקא מכאן מהאי
 שעתא מרהסיה האי דשכועי להא דהמפקיד וכמו דהיה
 המפקיד אעפי' שילם נרץ לישבע שאי ברשותו ה' כמלוה
 על המשכון אעפי' שידה המלוה לכל דברו הלוה מ' נרץ
 לישבע שאי ברשותו ואין עדים או שאינו מאמינו והיינו
 מה שכתב הטור דב הובא בר תחלוףא משמיה דרבא אמר
 רישא דסיפא תובכתא לרב הובא כי רישא דסיפא דהיינו
 שהלוה חובק למלוה והמלוה אומר דמה שהלוה לו דהיינו
 סלע לא היה שיה יותר כמנא דאינו מורה לו כלום ממה
 שתובק לו דלא ברשא אין לומר מ' נרץ לישבע שאי
 ברשותו לישתבע כמה היה שיה ולפיקול דמשום הכי אין
 לפשות שיטבע ויטול אכל סכא דהיה נרץ לישבע לפטור את
 עצמו ואמר דפאור מ' מ' דכופר הכל הוא אמאי כיון שצריך
 לישבע כשכועה שאי ברשותו וצריך כמי לישבע כמה היה
 דהכא שאי ברשותו דרבין היא מכל חסוק כיון דמתחייב
 שיה דגבול שכועה דאורייתא הוא ואף על פי דהאי שכועה
 בה מנגבולין עליה שכועה אחרת דהיינו שיטבע כמה היה
 שיה דהגבול דין תורה הוא ואין לומר דמיוזי דאין כן
 שכועה שאי ברשותו דמיוזי ש' עדים ששטרפה או
 שגבכה דכל חלוקות מתפתין נרץ לומר שמיוזי כהכי
 ומשום הכי לרב יוסף ודא אין כאן קושא דמיוזי כולה
 מתפתין ש' עדים אכל ל' אכיו ורב אשי דלרדה מיוזי
 מתפתין ש' על המלוה שכועה שאי ברשותו אש כן
 אמאי לא משביעין ליה גם כן על שווי המשכון והיה אשכר
 לומר כפי דברי התוספות שכתבנו דכיון דלא קים ליה
 בגויה לא משביעין ליה לא ר' און זה כלום דאמר לו הלוה כיון
 דהוא מחוייב על מה שאמר שאי ברשותו לישבע ועל ידי
 ג' גבול איכא עליה שכועה כמי ואמר לו או ישבע לי כדיו
 או ישלם לי וכיון שאמר שאינו שיה אלא שקל הא אמר
 הכי כדאי ישבע לי על זה כיון שחיייב מרץ ג' גבול ומה
 שכתבו דלרב יוסף ולרבא ודאי אין קושא דא דהס כדברי
 התוס' אכל לרב ח' ולא כפי אין לאוקומי דהא חלוקה ממח' ד
 דמיוזי כש' עדים וכמו שכתבנו דכל החלוקות יש לו דמיוזי
 באופן אחר ומוקי לה כמאמינו כמה שאמר שאלכרה ואינו
 מאמינו כמה שאמר שיה כן וכן משום דכירא ליה ללוה
 דמלוה לא קים ליה בגויה ומלוה ללוה לא מאמין ליה
 ולוה מאמין למלוה וכמו שאמר תורת י' דים תנחם דהיינו
 הלוה והמלוה מקיים כיה וכלף כוגדים י' דים וכמו שפירש
 דפי' וא' מיוזי כמאמינו ומשום הכי כתב הטור דאם מאמינו או
 ש' עדים דכ' הוה כמו שמשמע הכא בשמעתין והקשו
 בתוספות כיון דרב אשי אמר שאמר לשמעתיא קמיה דרב
 כהנא ואוקמיה כמאמינו אש כן אמאי קאמר הוא שמה
 שאמר מי כשכוע וכו' דהיינו שיטבע המלוה תחלה שאי
 ברשותו וכיון שמתניתין מיוזי כמאמינו כמה שמיוזי קיפא
 מיוזי רישא ואמאי לא רישא רישא כמי כמאמינו שאי
 ברשותו ומי כשכוע היינו המלוה וקאמר דרישא ודאי דאינו
 רוצה להאמינו דאם מאמינו כמה שאמר שאינו ברשותו
 לא יהיה ויכול הלוה לישבע כמה היה שיה דמא ויציא הלוה
 את הפקדון וכיון דאיכא אגלו חייב שכועה אין לפטור
 מ' שיה המלוה כמה היה שיה ויטול ומשום הכי ודאי
 דלא רצה להאמינו שלא להסמיר את עצמו אכל הכא אין

כאן שכועה עליו כלל ואינו מפסיד ואעפי' שחפיד שאלא
 היה מאמינו היה נרץ לישבע המלוה ע' גבול כמה היה שיה
 אינו חושש כזה כיון שה' כשכוע זה אינו מפסיד מיוזי ודאי ככל'
 ב' עור ש' הרב וכל היכא שהמלוה נרץ לישבע וכו'
 כפרק המפקיד וכו'. הג' הזה ליה לרב להכי
 מחי דאיתמר כג' על זה מהאי מתניתין דשכועות דמיוזי
 כמלוה ולוה וכו' שכתבתי אלא שגראה לו לרב דהכל אחד
 וכמו שמשוה אותן בגמ' וכתב הרב המגיד אף על פי שהלוק
 זה לא נתבאר בגמרא מכל מקום נראה כגון וכבר כתבנו
 כפירוש הסמועה דאשכר דהאי חלוק' אינו עולה כש פ' ש
 ההלכה שפיר וכתבנו טעם לזה וכבר תקבלי מאי דאשכר
 לתקן כד' ה' הטובה עלי' ומה שכתב כתב בעל התרומות
 בשער מ' ממזו דתקן כסוף שכועת דהיינו וכו' איכא
 למירק אמאי דאיה מכא' מהתם דילמא התם מיוזי שאין
 כשוק כיונא כוונתם הכי איכא למיחש שמה ענינו נתן בה
 ואם ישבע הלוה שמה ויציאו וכו' אכל אש יהיה כיונא בו
 נאמר כשוק אפילו שיהיה שכועה על הלוה אין לחוש שמה
 עיניו נתן כיה דלמ' וחסר כיון דאיכא כיונא כיה והרב
 רבינו משה בר מיימון מתקן ל' ש' לא נראה שחילק כיה וגם
 כשי מה שאמר בגמ' בהמפקיד דאמר דב הובא ה' שילם ולא
 רצה לישבע דנרץ לישבע שאינו ברשותו נראה ה' הכי דזה
 ששכוע שאינו ברשותו היינו ודאי ר' און כיונא כוונתם כשוק
 על זה הכי ולכל מההיא דשכועת דהיינו נראה דהתם
 כהאי גונא דהמפקיד מיוזי ואלו דהטור דמחז' רבנ' פריך
 על זה מההיא דמלוה על המשכון לרב הובא ולא חילק כזה
 משמע ליה דההיא דשכועות דמלוה על המשכון ככל גונא
 מיוזי וכפי המקפא כשכוע. הלוה שיה כן וכך והמלוה נרץ
 לישבע שאינו ברשותו אש כן ככל גונא מיוזי וכבר פלפלת
 בכיונא כיה כפירוש השמוע' ואלו דרדעת כ' דכיון שאין זה
 כשכוע שאינו ברשותו אש ישבע הלו' שיה כן וכך אעפי' שאית
 נאמר כיה מח' ויטור על בקשת המשכון חייבאנו ויוציא
 וכו' וכמו שכתבתי כפי' השמועה ועיניו ש' :

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

חאידרסה כוראיו ורקדק היטב בשומא שלו כיון שרוב' ליטב
ואינו ירא שמש וינאכנו וינאכנו המלוה ויטעמלו ודאי
כשבע בחמת כחאי דהוא וזכ' אין כאן חשש שמה וינאכנו
וכו' רצנ' סוינאנו ומנא כמו שחזר הלנה שהוא מה מ"מ
כך כתב הר"ן ראינו שחאמימ כיון שברוך הלנה דמשביעק
ליה לחלוה ועל קוטיא ויטהרניגסנאכנו הרגשנו אות וכתבנו
שהיא כונת התוספ' בדבור המ' תהא כחאמימ וכתבנו כונת
תירונו כמה שכתבנו דכהיה דאחר מי פשכע וכו' דמיירי
וראי ראיין הלנה רונה להאמינו ועיינן כפי רעיון דמשביעק
התוספות מ"מ כפקס ל' מהאי פלונתא דלדברו התוס כפי מה
שכתבנו כפירוש דבריו אי חאמימ אטינו אי יש שכועה על
הלנה עכ"ל אין משביעיותא חלנה שאיב' כרשות וכפי הטעמי'
שכתבנו והכי נראה מדברי הטור כפי מה שכתבנו כפירוש
שמועתינו וכמו שנראה כמה שכתב ברא' כשהביע' רק על
המלה וכו' אבל כוונ' חלנה נשבע וכו' אפילו אם ירצה לשלם
והוא דבר מנוי וכו' דחייסוקן וכו' דלא נשבע הלנה מעולם
ולא כתב הטור ואשלו' חאמימ כדאש' דמאמינו מורה לרברי
התוספות שאשלו' שום שכועה על הלנה המלה פטור מלישבע
שכועה גלויב' כרשותו וכמ"ס כפירוש ההלכה אבל לשי דברי
הר"ן אפי' בחאמימ אם יש שכועה על הלנה לעולם משביע' אם
למלה שאיב' כרשותו כרי' שלא יוציא המלוה את המשכון
אחר שבעת הלנה וכמ"ס והטעמי' יבחר :

בז עור סס בטור ואם לא נאכר המשכון וחולקים בעיקר
ההלואה וכו' וכתב הרב דאיתא בסוף המקבל . דהגהה
איכרא דמקוף המקבל ראייה על מה שכתב הטור דיכול
לשעון עד כדי דמיון אבל עיקר דין זה שכתב הטור שחולקים
בעיקר ההלואה אינו מכאן לא מהירושלמי והיה דהמקבל
בכלי שעושה אוכל כפש איתא והנה לך פשטא דהיה שמועה
דארמינן בסוף המקבל הוא דחבל סבינא דאשכבתא
מחבריה פירוש דמשכון סתין כפי פירוש רש"י כ' שהוא סתין
גדול שחות כין כשר בהמות השאמינו והיינו מה שרצה לומר
ראשכבתא שהוא לון שכיבה דהיינו מיתה וחיות' כהם כשר
השחטות אבל פירוש אחר איכא דסבינא דאשכבתא היא
סתין של שחיטה שרצה לון שחוטין ומיתין כו' את הכהמות
והכי נראה מדברי הראש וזה הלנה לו מעות על סתין זה
ומקרי כלי של אוכל נפש ועל זה אתא לקמיה דאביי רבשי
שיחורנו לו משום דאין למשכון כלי של אוכל נפש ועל זה אתא
ואמר שיתן לו מעותיו ואחר כך שיחורנו לו הסתין ועל זה קאמ'
אביי רחייב להחזירו לו דאין לחבול שום כלי אוכל נפש אחר
כך אם יש לך תביעה עליו שהוא חייב לך ותא' קום כדינא
עלא ואמר אביי דחזיר ליה משום דהוה כלי אוכל נפש ואחר
כך אמר דהוה כלי השעונו להשאל ולשכיר ורבא אמרו לא
חזירי משום דהוה כלי אוכל נפש כעושין כו' דאין דההוא
למשכון שום מאו מחאי מההוא רעיון דאכלי חושלא דההוא
לאו כלי שער עשה אוכל נפש אעפ"י שהוא עבדו אוכל נפש
הא כתבו התוס' דאין זה לא כלי שעונו כו' אוכל נפש אבל
באוכל נפש עבדו לא נאמ' ש' ההל' רבא סוב' רבין דמשכנו
זה שלא כעדי' זאכ' היה יכול לו לקוח הואכדי דכלי' שלאוכל
נפש ויכול לו לקוח הוא כדי וכיון שכן שמשכנו כידו כאופן
שהיה יכול לכפ' כנון שמשכנו שלא בפני עדי' ואם היה או לקוח
הוא כדי היה נאמ' אכ' אש' שמשכנו קאילו לעיני משכון להמת

טוען עליו עד כדי דמיון כיון שכל לידו כאופן שהיה יכול
לשעון לקוח הוא כידו ועל דעת כן משכו כידו אכ' קנאו
למשכון כמו שכתבנו ואעפ"י שהוא כלי שעונו כו' אוכל נפש
ולא אחריו שברוך להחזיר שום כלי שעונו כהם אוכל נפש
אלא כשהוא כאופן שאינו יכול לשעון עליו אלא שהוא משכון
וכו' מתישכין היטב דכרי רפי' כמה פכת' רבא כיון שמשכנו
וכו' היה יכול וכו' ודוק היטב ותשכח כמה שכתבנו ואביי אית
ליה דמ"מ ברך הוא להחזירו דאינו יכול לשעון לקוח הוא
כידו דהוה רבר שהא עשוי להשאל ולהשכיר ואכ' מוכרח הוא
שהוא משכון ואין כאן מינון דלקוח הוא כידו ולא קנאו אש' כן
למשכון לשעון עליו עד כדי דמיון כיון דאין כאן מינון וכונת
קוטיה הנמ' מההיא דעיון דאכלי חושלא הוא כוה האופן
דההוה דלקח העיון הא כ"ע ירעי דאחיו עיון הן ממרייה ואכ'
צריך הוא להחזירו לבעליו אעפ"י שהו' לוקחין' שאכל וחושלא
דאין להאמין אותו כמה שאמר דאכלו מה שאכלו לא ע"י מינון
שהיה יכול לו לקוח' הם כידו כאמן לו כמי שאכלו עד כדרידמו
ואכ' ה' אפ"י שהיה צריך להחזיר משו' רהו כלי של אוכל נפש
יהיה טוען עליו משו' מירושל' שלפנינו' לו ולהקסו כמה שאמר
אביי הוא כלי של אוכל נפש משה עשה שיחזירו אוכל הכ' לרא'
הוה כלי של אוכל נפש הכ' שאמ' אביי מיהו' נאמן עד כדי דמיון
לכך צריך לו דהכא הכל הוא מכא סבר' שכתבנו דסובר רבא
כיון שכל לידו כענין שהיה יכול לו לקוח נכ' קנה אותו למשכון
עד כדי דמיון והאי סברא פריך ליה תלמודא לאביי מו' לית
ליה והא הכי עיון דנאמן הוא עד כדי דמיון סתין שכאלו לידו
בענין שהיה יכול לומר לקוח' הם כידו רליכא עדים כשתפסן
אכ' קנאן זה כמשכון לשעון עליה עד כדי דמיה ומשום הכי
משמ' אביי שאכי התם דאינו עשוי להשאל ולהשכיר ומשום
הכי יכול לשעון עליו עד כדי דמיון אבל הכא הוא רבר שעונו
להשאל ולהשכיר ואין כאמן לומר לקוח הוא כידו וכיון שכן
לא קנאו להיות טוען עליו עד כדי דמיון והוה כדראה לי כפי פשט
ההלכה ואתו ככיוון דכרי רפי' וכוה נראה דאתי שפיר מס'
שים לי דלקרק דחייב דאינו יכול לשעון לקוח הוא כידו
משום דהוה רבר שהוא עשוי להשאל וכו' ולכא' אש' היה דבר
זה משכב עשוי להשאל ולהשכיר הוא צריך להחזירו ואמאי
לא היה נאמן כמינו דאי כעני אמר לה'ס או איבעי אמר
החורמים משום דכהאי מינון אין עליה שום קמן והא אעפ"י
דאיכא מגו דלה'ס או דהחורמים מ"מ כיון דהוא כלי דאוכל
נפש צריך הוא להחזיר דכזה אין שום סתין בגוף הכלי ואין
כאן לא משום משכון וצריך להחזיר אבל כשהטעם משו' שהיה
יכול לומר לקוח הוא כידו שהוא קנין בגוף המשכון גם אית
קושה אותו למשכון עד כדי דמיון מ' בטור כחאי דעסקין
כיה דמינון דהחזירי או לה'ס שהוא נאמן שיינו שמשכון
אינו אוכל נפש ולא כמו שכתב הרב והא דכתב הטור היינו
מהכא וכבר כתבתי דלא כתב זה אלא לומר דלישכין מהכא
שיכול לשעון עד כדי דמיון אלא שזה אין צריך ממקום זה
ומקומות אחרים יש וסיקנו עיון דאכלי חושלא וכו' אלא עיקר
דין הטור מההיא דירושלמי שכתב הרב ודוק זה דסוף החובל
לקמן מיירי הטור כיה וכתב רפי' ותא' קום כדינא אי מודה לך
או אם יש עדים ישלם פיתש אש' יאמר הלנה לה'ס או כפקדון
כא' לירי וזה אינו מורה לו או חייב לפרוע כיון דאיכא עדים
על ההלואה אכל' אש' יאמר פרעתי נאמן ואם לאו יאמר לה'ס
ולא

ולא

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכון סימן עב קעה

ולא היו שם עדים וזה המשכון שהיה בידו פקדון הוא בידו
 יסבע היום ופסדו ופרך ליה לרב ומילית ליה לרב האי סברא
 פירכדכרד העשויו להשאל ולהשכיר מינו נאמן לומר לקוח
 הוא בידו והוא הוא עצמו הוכיח ונאן והפרא וכו מהיתומים
 משום דהו רבדים העשויו להשאל ולהשכיר ואי איתא דכול
 לטעון אכוסון לקוחה הוא כירי נטעון חכו ליתמי דכל מי
 דמי אכוסון למוטען טענין ליתמי ולי כראה שהיה אפסר
 לומר דהכ דאית ליה לרכא דאשלו כרכדים העשויו להשאל
 כאמן לומר לקוחה הוא כירי והיינו דקאמר כשהוא ענינו
 טוען בן דכריא וקנא מוחוק או אמרינן דכאמן לומר לקוחה היא
 כירי דאשפר לומר שמכרו אבל כירי לטעון כשכיל היתומים
 כיון דאין כאן טוען ככריא והם דברים העשויו להשאל
 ולהשכיר מוכחא מילתא יותר דרך השאלה או השכרה באו
 לידוכמו שטוענין הכעלה הוא ואלו לטעון כן כשכיל היתומים
 דמסתמא דרך השאלה הוא ואלו לטעון כן כשכיל היתומים
 להשאל ולהשכיר דאין שום הוכחא כאן שהם שאלים או
 טענין ליתמי דשמא לקחן אכיה דיה דומ' קנת למה שכתבתי
 במקום אחר דאין לטעון כשכיל היתומים אלא איך היא טענה
 דשכיה וטענה יפה אכל טענה רחוקה היא אעפ"י שאם היה
 אכוסון טוען כן היה נאמן אין טוענין להם כן מכל מקום
 תלמוד פריך כן ואית ליה שטוענין כן גם כן ליתומים ומשי
 רבא דהוי ככריא דאשכחא אינו מקרי דכריא שהם עשויו
 להשאל ולהשכיר רבין שפסם קפדי כיה איכסי ואין משאלין
 ליה ומשום הכי כאמן לומר לקוח הוא בידו כמנא דאין עכשו
 מחלוקת בין אכיו ורכא לענין שום דין מן הריבין וזלת אי האו
 סביבא דאשכחא מקרי דכרי העשויו להשאל ולהשכיר או לא
 וכו' תלמי מחלוקותיו וכתבו התוס' והא רבא אפיק ונאן דסבר
 וכו' והרניסו דהכא משמע דמטען עשויו להשאל ולהשכיר
 לכד אינו כאמן לומר לקוח' הן בדי ונראה לי דאשפר לומר
 דמה שאמר ולא אחרן אלא כרכדים העשויו להשאל וכו'
 דהויא הטנה כוה לכד שמעיקרא אחר לא אחרן שאינו כאמן
 אלא ככעל הכית שאינו עשויו וכו' וכלים שאין רכין וכו' וכל
 אלו החלוקות צרכות כדכר שאינו עשויו להשאל ולהשכיר
 ועכשיו שאמר ולא אחרן אלא כרכדים עשויו להשאל ולהשכיר
 שאינו כאמן לומר לקוח' הם כירי אבל אם היו דברים שאין
 עשויו להשאל ולהשכיר שאינו כאמן לומר לקוחים הם כירי
 כמו שאמר ראשונה אבל אם הם עשויו להשאל לכד אינו
 נאמן וכמא דהקטן התוס' רבין דהספרי' הם רכדים עשויו
 להשאל ולהשכיר אמאי שם כהנול צריך שיגא לו שם נככה
 יהיה כאמן לומר שנגכו חמת מינו דאי בעי אחר השאלתיו
 לך דאין זה מינו טוב דוה לא ירנה לומר השאלתיו לך דוה יכיא
 אותו שמכרו לו וישקר אותו ומשו' הכי לא ירנה למ' שהשאלו
 לו ואלו דמה שכתבו התוס' שהשאלו לו היינו לו לאותו שאמר
 שמכרו לו וזה אינו דוה אינו יודע מי שמכרו לו ועוד דלשון
 התוס' משמע דמינו הוא לומר דהכי קאמר השאלתיו וכו' :
 ועוד דאין זה מינו טוב דמינו הוא צריך שיהיה בין תובע
 ונתבע והכא הוא אומר שנגכו על ידי ארס אחר
 במינו דהשאלתים לך ועוד דמינו צריך שיהיה כענין אחר כגון
 פרעתי כמינו דלהלם דהכל כאלפתור את עצמו או נאככו
 במינו דהחזקתים וכן כל כיונא כוה אבל כהאי שכתבו התי"ס
 שיהיה נאמן כמינו הטענה שטוען הוא מחייב את עצמו שאמר

שנגכו על ידי אחרים ואותן אחרים מכרן לו ואם כן הוא חייב
 עצמו לפרוע לו מעותיו שכתן כעבורו ואם היה אומר הפלסים
 לך הוא רובה ליטלן כלא מעית ואם כן אין הטענות כענין
 אחר ולא אמרינן מינו כענין זה ולפי דבריו דת נפקא מכלאן
 כסתם ארס שאין אבו יורשים או דרכו להשאל אי לא כיון
 שהם דברים העשויו להשאל ולהשכיר וכו' ארס וא' לחכיר
 כלים אלו עלי הם והכיא עדים שמכירין שהיו שלו אף על פי
 שלא יבא שום נככה כעיר כאמן לומר שנגכו ממנו ווינאן מירד
 של זה וכן אם יאמר שהשאלין לו אעפ"י שהוא אומר שמאמר
 קכאן ואפסר אף על פי שיכיא אותו אחר שמכרן לו עכ"ל
 יהיה זה כאמן לומר שהשאלין לו ויכיא מירד כלא כלום וזה
 דבר שצריך תלמוד הוא ואפלו לפי דבריו דמורי הר' רד"י
 נאמן לומר השאלתיו לך ומה שכתבנו דלא אמרינן כוה מינו
 להכיא רבא זה שהכפרים כירי אינו יודע אם נככו או לא
 נככו ואם נאמי טענין כדוראי שלא נככו דאשפר רבנכו והוא
 לקחן ממי שנגכו וא"כ אינו נכרא זה מינו להכיא כיון דאשפר
 דהיו נככין וצריך להנאיך מירד ואלו משום טענה דהשאלתים
 דהיינו טענין המינו ודחיק הוא ועין ודכרי התוס' צריבין כיאור
 יותר ואיני יכול הפתא לעמוד כוה כי אין לי פנאי כוה ומכל
 מקום נראה לי דרינין לא הינא' מרכרי התוב' אונן דהקנאויא
 אינה קנאויא כמו שכתבנו :

ועוד דמאי דאמרינן לא מחוקי אינמי כנגכו לא לא בכל
 נוכח כל זמן שלא יבא שום נככה כעיר ועוד נראה
 לרייק שמה שחמר רבא האי נמי כיון שמיכנס לא מוטלי
 דקפדי אינמי היינו ודאי כפירוש שכתבנו דכניא דאשכחא
 היים סבין של שחיה דאו איכא קפידא על הפניה ועיין
 כהרלאש וכהנהת אשירי וכדכרי התובעת שם ככועות כהאי
 משא ומתן רשקונוטרו הכא המשכונ' ככועות :

בב כתב הטור ואם לא נאכר המשכון ונחוקי וכו' עד
 כירי דמייכשכועה' הגדה וכפי דברי הרמבם והנאומים
 האי שבעה בקיטת חפץ היא כיון שישכע וכוטל וא"כ אמאי
 לא חשיב לה ככועות כמתניתין דלונשכעין וכוטלין וי"ס לג'
 דהתם לא חשיב חלא דוקא כשאין יכול לישכע או שכנגד
 נשכע ומטל אבל הכא היא לוב אין בו שום עיכוב לישכע לא
 שמשביעין את המלוה שמוחזק הוא ומכרי הסור כראה
 שהראב"ד חולק כוה עם הרמבם והנאומים אבל מדכרי הרב
 המגיד אפסר להכין שאין חולקים אל שכתב הרב המגיד ויש
 שיכוש כלשון הספרים וכן כתיב בהשגת דנראה שיש שיכוש
 אבל כפי האמת וכפי לשון הר"ן דין אמת דוק הייב כלמות
 ותשכח אבל הטור נראה לי דאית ליה דנשכע היסת משום
 דאית ליה להראש דאמרינן מינו לאשכעו וכמו
 שכתבנו לעיל כמו שכתבנו בסו"מ דנו :

בב הרב ואם לא נאכר משכון וכו' והכי נרמין וכו'
 כירושלמי וכו' דייני דהררעא דאמרו כיון דכע' מורו וכו' :
 הגדה נראה ראוב' למידק דמאי טעמ' דרייני דהררעא
 למידן דמי שיש לו משכון כירי שצריך להכיא ראה פא מוחוק
 הוא זה ואלו דאובא למימר דקרינן דהיינו המשכון כל מקום
 דאיתיה ברשותי דמוריס איתיה והוה ליה כאלו עומד ברשות
 הלוה ודוקא דככל מה שכתבנו מעיקר' ומה ששנוי במתני'
 דשכועות נראה דאוליבן כתי' מי שהוא מוחוק כהאי מתסימן
 דמלוה על המשכון ועיין וכתב הרמבם דין זה פרק י"ג ממלוה
 ולוה

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

כרעת הרמב"ם והנאונים דכשכע בנקיטת חפץ ותמא דהא
 טובח דהאש דרמא יוק מינו לאספורי משבועה כמו שכתבתי
 לעיל עיין לקמן סימן עט ועל מה שכתבו הרזף והרמב"ם
 והנאונים דכל מי ששכע וכוטל בין דשכח מינו בין דליכא
 מינו לעולם כרף קפח ולעיל גבי ושא דאמר המלוה סלע
 סלויתיך עליו וסלע היה סוף המלוה ואמר אימי עדע ששכע
 המלוה שאיכה כרשותו ועל ידי גלגול ישכע שאין שווי אלא
 סקל והיינו דקא משום דיש עליו שכועה שאיכה כרשותו
 דמשום הכי ששכע על ידי גלגול על השמו אבל אם לא היה
 עליו שכועה שאיכה כרשותו היה ששכע עליו היסטוטוטל הינו
 משום שאם לא משום כך שכועה דאיכה כרשותו לא היה נרדף
 שכועה וכמו שכתב ה"ה דהא אינו אומר אלא איני יודע ששכעת
 היסטוהה לים כפטור מן השכועה אבל הכא שמוכע ככריא
 כלל גלגול שכועה כלל חייב לישכע על תביעת המלוה זה
 נראה לי עד כאן:

נא עוד שם כטור ונאמרו לפי דברי הנאונים וכו' אבל אם
 תפס חפצו נשכע וכו' הג"ה ואם המענות שיש בידו
 במשכון הם יותר מדמי החוב נראה שחייב שכועה דלרובית א'
 דהוא תוכע מכה והמענות שיש לו במשכון כידו וק"ל ואומר
 שאיכה חייב אלא ל' הוה לוח כאלו אמר חסד לי כידך וזה אומר
 לו איך לך כידו אלא חשש' כיון שמורה כן וכן נראה אם היה
 תכאי ככיהם שיהיה זה נרדף להחזיר אותן המענות וישרע זה
 ממעות אחרת דיש לו משכון מה':

גב הרב כתוב בתשובות להימכן סימן פ' על ראובן שלמה
 מסתעין יור דונקן והיה עד אחר וכו' אלא הניח המשכון בפני
 ב' וכו' הג"ה כיון שהוציא המשכון בפני בית דין או
 שראו אותו כידו עדים קודם סתכל ההכחשה כיטיה דהשתה
 איך כאלו מינו דהחזרתו וכיון שיש כאן עד אחר שריע במשכון
 היה נרדף זה המלוה לישכע להכחיש את העד ולומר לא היה
 דרך משכון אלא דרך לקיחה או להבטיח ולומר לו לא קבלתי
 ממנו משכון איכרא שאם אומר לא קבלתי ממנו משכון אצילו
 אותו היור דוכרין שמורה הלום לא יתן לו דייחאר אמי נתתי לו
 משכון או אומר לא מכרתי לו משכון אלא שברך משכון כמות
 אותו לו חבל מן סוף כרי שישאר משכמו היה נרדף אומר
 דברך לקיחה כאלו לידו או לא קבל משכון ולהכחיש את העד
 וזה מורה לרבו העד אומר שקבלו במשכון הוה ליה מחייב
 לישכע שברך לקיחה כאלו לידו או מחייב שכועה שלא קבל
 משכון ואינו יכול לישכע שריע מור לרבו העד שברך משכון
 כאלו לידו ואינו יכול לישכע ויחזור המשכון ונשאר עכשיו
 התביעה כאלוה על פה כלל משכון והמלוה אומר עשרים
 והלה אומר ומורה מקנת שלא היו אלא עשרה יתן עשרה
 וישכע על הסאר שכועה דלרובית נאם אומר הילך כטור
 משכועה דלרובית ונשכע היכה על הסאר ותמייהו מה' משכון
 דכתב בפסיקות וישכע ראובן הלום היסת על ה' דוכרין דאין
 כאן משכון והתוכע שהוא משעון תוכע ממנו כ' ושמעון מודה
 כי יוכופר כי יועד אינו מעלה ומחזיר בזה א"כ אמאי לא ישכע
 שמעון שכועה התורה וחולו ומחזיר מ' דהאי כדון דהימכן
 מיירו דבעשרה שמורה אומר לו מ' הילך ומשום הכי כטור
 משכועה התורה ומכל מקום ישכע היסת ששכאר כופר הכל
 והכי מוכח דנותן לו העשרה דוכרין ואומר תן לי משכונך וכי
 תימא דאמאי נרדף זה להחזיר המשכון והיה כאן עליו כמה
 שאמר

ולו וכתב דאפילו מתלוה וכו' ונראה ראובן לחדק רמאי
 סיך להכיא הכא ולומר ראשי מת לוה רכשלמא התם כמלוה
 בשאר אם לא מת הלום לא היה נרדף שכועה אבל כשהלוה
 מת חתלה נרדף המלוה לישכע ואין ארם מוריש משון שהוא
 מחויב שכועה לכא אכל הכא כמלוה על המשכון או מת
 הלום או המלו' או לא ככל בנזא נרדף לישכע ול' ונאמר ראשי'
 לאמת שום א' מסס עכ' נרדף לישכע ול' ונאמר ועל כמ' הרמב"ם
 כפרשי' ממה שתחת וריסס ונכא כיון שהם יתומי' מן היתומים
 אלו איכן יורעי' ואלו איכן יורעי' כמה היה החוב כראה מדברי
 הרמב"ם שהוא פוכר ששפרעים עד כרי דמיו של משכון ורי' וזה
 קשה כפרט כמותו הזה דלעולם איך מלוין על המשכון אלא ח' כ'
 פוה כפלים ממה פלון עליו אלא דאיכא למימר שארעתא
 דהכי מקר משכמו שיהיה יכול לטעון עליו עד כרי דמיו וכפי
 מה שאירע כו' פויכולו לנכות כו' עד כרי דמיו ומה שכתב הרב
 ונראה לי דנשכעם שלא פקדנו ולי נראה דאפשר כיון דלא
 הוזכר דבר זה ברברי הפסקים דלא והא נרדף היורש לישכע
 על זה רכשלמא התם כשאר היונא על היתומים של לוה איכא
 למימר שחא פרע לו ונשאר השטר אצלו או על פשיטי דספרא
 או ששכח ולא נטל את השטר אבל המלוה על המשכון מתאמא
 כשכא לפרע או אינו מביח משכוכו כיד אחר ושא כן אין
 נרדף לישכע דהא אינו דלא כן המלוה עבמו של' על המשכון
 לא היה נרדף שכועה כ' חמורה אלא ארובה אריכן שאמר
 שפרעו הניחו אצלו כמות' פקדון או שפרעו קנת ונשאר על
 קנת ודברי הרב יכריחו:

ג וכתבו הנאונים אף על פי שאם היה טוען לקוח וכו' כרדף
 לישכע בנקיטת חפץ כתב הרב המעיר דרבי הקשו וכו' מינו
 דאם היה טוען לקוח הוא כירי: הג"ה נראה דאין
 כאן קושא דהא אינו באחז עליו מטעם מינו אלא מטעם שהיה
 ממוזק הא ראייה דאם יש עדים שמשכמו שעכשו אין כאן
 לומר שהוא לקוח עכ' הוא כאחז על תביעתו אלא שחבל
 מקום איכא לאקשוי דיהא באחז בלא שכועה כמינו דאי כפי
 אומר לקוח הוא כירי אבל יש לומר על זה דאין זה מינו דהא
 טענה היא בנזף המשכון וכל אלו הדיעות דהחזרתו או לה'ם
 וכו' אבל טענה זו דהלוה היא דאיה שכועה במשכון וכבר דמיו הוא
 גם זה ברבתי דהמכס ולא היה נרדף דאין אומר מינו
 לאספורי משכועה אלא שאוכר הרמב"ם דמינו היו ומכל מקום
 כ' חייב כמינו כאלו אין כאן מינו וכמו אם שלא היה אם
 מינו נשכע בנקיטת חפץ כן כשיש מינו נשכע בנקיטת חפץ
 דאין אומרם מינו לאספורי משכועה ומה שכתב שאם יש
 עדים שם דאין כאן מינו אף על פי דאיכא מינו דלאחר כך
 החזרתים אין זה כלום דהנכוח דאם יש עדים דליכא מינו
 דלקוח הוא ובה מיירי בעינין שאינו יכול לומר החזרתים בנזן
 דאיכא ראייה ומה שכתב בדברי הרב שכיון שאם היו עדים
 וכו' נרדף המלוה שכועה התורה נראה לי שצריך לומר שצריך
 המלוה שכועה ולא עוד והבי הוא לשון הרב רבינו משה
 בר מיימון דשכועה התורה הוא וכו' והוא אל העתיקו מדברי
 הרב המעיר וכאם נרדף להנזח שכתבנו או שצריך שיאמר
 שאם היו עדים ששכע מלוה שכועה כעין של תורה דהיינו
 בנקיטת חפץ או שיאמר שכועה המשכע ע"כ וכמה שכתבתי
 דסובר הטור כמו שכתב דלאחר דאין נשכע אלא היסת
 משום מינו כמיון כ' גבי הנותן לאומן נראה שהוא סובר

ראש יוסף הרכות כלוה על המשכון סימן עב קעו

דאיכא שכונת דאורייתא כהאי טענה זה נראה לירעת דהמבין
 וכמאן מכאן דאיכא פלוגתא דהמבין דכרי הגאונים והמבין
 לדברי הגאונים והמבין אפי' דליכא מינו כמאן זה ליטבע
 עד כדי דמע של משכון אבל דהמבין בוכר דאי איכא מינו
 יהיה כמאן ואי ליכא מינו שנידך להחזר המשכון לבעליו
 ובמאן המלוה כלא משכון וכרי הכי רכימו שלמה כן אדרת
 שרמונו לעיל שהכיאו הרכות למאן במימון ע"ה כ"ז כוסיין ויתר
 לדברי הגאונים והמבין ועיין:

גג עוד שסירב וכתיב עוד בתשובת האשכנזי כיון וכו'
 שיכול לעכב מלמוכרו ששליח שיש ויודו לבעל השליחות
 דהגדה ונראה דה"ד דמי ששום שליח עשות דבר אחר
 דשליח מיכנה ויכול לבעל השליחות שיהיה כשאיך שום פסידא
 לשליח ולא איכפת ליה לא לעשו השליחות או שלא לעשות
 כיון שאין לו היוזם בדבר אבל הכא שמתקן רשות למוכרו כדי
 שיפרע מוכרו ואם כן כמכירת אותו החמת יש לו תועלת לא
 אחרין שיכול לעכב ועוד דהו"ו נמו תבאוי דאי לא יפרע לן
 לזמן פלוני דרשאי את הלמכור חמת ונע"ל ודי התבאוי נראה
 דיכול למכור ואין כאן דבר של אשכנזי כיון דאין כאן שום
 גומא חלא ימכר על ידי שומא ואם ימכר יחזיר לבעליו ואם
 כאמר שמה שכתב שיכול לבעל השליחות היינו שכל כמות
 ההלוואה בידו ורוצה לפרעו זה ודאי דהו"ו דבר שאינו צריך
 לאומרו לא שאף על פי שאינו מכיר המעות עכ"ל קאמר שיכול
 לעכב ואפשר דמה דאשמועינן דאף על פי שצבר הזמן והוא
 אמינא דה המלוה עומד כמקום כעל חמת למוכרו אף על פי
 שיכיר מעותיו שיהיה יכול למכורו קמ"ל דלא חלא שליח שיש
 דכל זמן שלא יכיר מעותיו או שער הזמן שיכול למכורו ושכחו
 כיון שמכיר מעותיו יכול לעכב עליו שלא ימכור ויתן לו חמתו
 כיון שלא מכר החנות עדין ודחוק דבר זה בלשוננו ומכל מקום
 נראה שאם אמר לו שאם לא יפרע לזמן פלוני שיהיה החנות
 שלו אם לא יהיה החמת שיהיה יותר מהמכר קנה אפילו לרעת
 הדשכא דכאן לא שייך לומר שליח שיהיה ואפילו אם שיהיה יותר
 אם אמר ליה אם לא תפרע לי לזמן פלוני יהא שלך מעכשיו
 יהא שלך קנה והכא כהאי גוון נראה דאשכנזי שיהיה
 החמת שיהיה יותר ולא אמר מעכשיו חלא אם לא תפרע לך עד
 זמן פלוני שיהיה שלך דקנה דחמתו זו הו"ו כשהו"ו רלא כשיין
 ביה שיאמר מעכשיו וכמו שיתבאר דין אלו לקמן בדברי
 הטור סימן ר"א אף על פי שיש מחלוקת בקצת ריבון אלו הכל
 מקום אין כאן מקומן כי אם לקמן ועיין ויתבאר אם יגזור
 ה' במהם עיין:

גד ע"ש וכתיב במימון אלה י"ז על הטוען על חכרו שמשכון
 חלו שיש כלים וכו' דהו"ו אומר הילך דהגדה נראה דאף
 על פי שאינו מוכן לו להאחד שמורה לא שמעכשיו ככל משכון
 על מעותיו דמכל מקום אומר לו הילך תן לי מעותי ואולי רבן
 הוא כמי כונת הדשכא דמתן לו מעותיו ואולי תן לי שכי
 כלים וזה אומר לו אין לך חלא חד כלי בידו וזהו ונדאה לידלא
 היה צריך לכל זה דהו"ו כמו כפר בכל דאון תביעה כיתה
 חלא חכ"ו אחר דהא כהא דהכל מודי' אין תובע לו לא האמר
 וכפר לו הכל זה דומה למה שאמר המלוה בלע הלוייתך פלוני
 ושקל היה שיהיה תובע ממנו כ' דרובין והלוה אומר בלע הלוייתך
 פלוני ובלע היה שיהיה רחשכין ליה כופר הכל וכן בשאמר הלוא
 בלע הלוייתך ופלוני היה שיהיה שום ואמר המלוה שלא היה שיהיה

שאמר שחייב לו עשרים דעריין כמינו דאי כעי אמר לקוח הוא
 בידו או לא נתן לו עשרים משכון אף על פי שהיה חייב שכונת
 התורה אין לומר זה המד דהו"ו מינו להגויא וגם כי כימא דאין
 זה מינו להגויא חרבה לזוקמיה המבין שכידו או כמי איכא
 מאן דאמר מינו להגויא אמרין וכמו שכתב התוס' כסוף
 המקבל דהכי איתא בפרק חוקת מכל מקום כאן אין לומר
 מינו דכיון דאיכא עד שכתבתי משכון בל לידו אינו יכול לומר
 לקוח הוא בידו וישבע על זה דהו"ו או לומר ופלוני לעדות
 או לשכונה כן שיהיה והפלוני כמאמר דאיכא מינו אפילו כנד
 עד אחר מכל מקום כיון דזה היה צריך לומר בדרך לקיחה
 וכו' ולהכחיש את העד וכו' אדרבה מודם לדברי העד הוה
 ליה מחוייב שכונת סדרך לקיחה לקח והוא אינו יכול ליטבע
 דהו"ו מודם לדברי העד סדרך משכון לקח והוא אינו יכול
 לומר החזרתי דהא איכא ראייה והיה ליה המשכון ככרשות
 הלוא וצריך להחזירו ושאר מלוה כלא משכון ואין לומר דכלוה
 הוה ליה מחוייב שכונת ואין יכול ליטבע דהא המלוה תובע
 לו עשרים דיכיון ואיכא עד אחר כהלוואה והיה צריך הלוה
 להכחיש את העד ולומר אינו חייב כלום והוא מודם לדברי
 העד הוה ליה מחוייב שכונת שאינו יכול ליטבע דמאי מודם
 לדברי העד איכא כיון דהעד אינו אומר על ההלוואה שום דבר
 כמהוכח ועוד מאי הוה ליה מחוייב שכונת כיון שאין העד
 אומר כלום כזה לעיל כמה שכתבנו שאפילו כנגדם עד אחר
 חזעיל מיוגמא מקום כהא לא אמרין דאם כן אין לומר
 בשכונת עד אחר לעולם מתוך שאינו יכול ליטבע משלם
 דלעולם אמרין יהא כאן כמינו דאי הוה כעו אומר הטענה
 שהיה צריך לומר ולהכחיש את העד אבל מכל מקום כראשון
 דאיכא למידק עליה דהמבין דמה לי שיש עד אחד שיש לו
 בידו משכון אשכנזי שיש עדים שנים שכתורת משכון כאלו
 מכל מקום יהיה כמאן דסך כך וכך יש לו עליו כיון דכתורת
 משכון כאלו לידו וארעא דהכי משכנו ולמה הוא צריך להחזיר
 המשכון חלא נראה לי ליטבע זה כמה שאמר עד כדי שווי
 של משכון וכו' ואפילו לדיכא מינו כיון שהו"ו מומזק כמשכון
 והכי נראה מדברי האשכנזי שה"כ הרכ לקמן במימון ע"ה למאן
 דמדייק היטב כלשוננו וחילק מהכיון זה לכל מקום דאמרין
 והוה ליה מחוייב שכונת ואינו יכול ליטבע ומשם אף על פי
 שמי שיראה שם לשוננו נראה קצת דחוק דכתב כיון שאין העד
 מכחישו דאדרבה נראה דאיכא מהתבאר דאם העד היה
 מכחישו היט יותר מן הראוי שישבע המלוה ומאי האו שכתב
 כיון שאין העד מכחישו וכשכא לקמן כע"ה יתבאר דכרו
 אם יגזור ה' בחייה וכן נראה מה שכתבנו בדברי האשכנזי
 והגאונים כהנהגה מאן דאף על פי שיש עדים שכתורת משכון
 בא לידו וליכא מינו עכ"ל כמאן זה ליטבע על מה שיש כמשכון
 בידו עד כדי דמיו זה נראה ליתו איכא למידק בדבריו של
 האשכנזי שיראה שדכרו שותרות דהא כתב אבל אם קודם
 שהגויא שמעון המשכון ככ"ד וכו' שכלאן לטעון עד כדי דמיו
 מינו דאיכא את התורתו ואמאי לא אמרין הכא כיון שמורה
 לדברי העד וכו' ואי משום מינו דהחזרתיו אף כשהגויא קודם
 וכו' איכא מינו שאם היה רוצה היה אומר לקוח הוא בידו או
 לא קבלתי משכון והיה נשבע להכחיש את העד ואולי דהמבין
 בוכר דאין לומר מינו כשהוא להכחיש את העד כפי אותה
 טענה שאנן נצוים להאמינו כיון שמכחיש כה את העד ועוד

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

וכתב והשיב הספרים אפילו תכינו בכרכי העשויין להשאיל ולהשכיר היכן עבד כ רנו ואיכא למירק דאשלו סיהיה עכשו כידומה ככר יהיה נאמן במינו שאף על פי שאינו נאמן לומר לקוחי הם כירי משום דהו דכרים העשויין להשאיל ולהשכיר מכל מקום משום מינו דלהראם או החודתיו כש שכתבתי וכש מה שכתבתי אף על פי דאיכא מינו אמאי לא יהיה נאמן לומר שכמשכון באו ליד דכרי דאימ באמין לומר לקוח הוא כירי משום דהו דכרים העשויין להשאיל ולהשכיר מכל מקום יהיה נאמן כמה שאמר דמשכון בא לידו ואיכא כמו שכתבתי על דכרי דרמכס זכרונם לברכ' ראית ליה דאי ליק' מינו אינו נאמן אפי' ככר הוכחתי לעיל דנראה קצת מדרביו דאפי' כלא מינו נאמן לומר במשכון באו לירי וכמו שכתבתי כן לרעת הנאומי והרמכס ואולי דכיון דהם דכרים העשויין להשאיל ולהשכיר אינו נאמן לומר דמשכון כמו שאמרינן שאימ נאמן לומר דלקוח הוא כירי ומה שכתב רמב"ם כן אף כן כתיב אמאי אף לו עליו פירו' איכא למירק דכיון דמשכון בא לידו ואיכא כמו שכתבתי על תביעה כיון שהוא כירי מסרן מה לו דאין עכשו כירי גם מה שאמר ומאי שהן עכשו כירי אף יוכל להניחן ואמאי וכיון לו כח יותר מכה מאן דאפי' מיטיב ואם היו כיר שמעון היס יכול להניחן מידו גם זה ראיתי מחמתיה יש לו כח להניחן מידו ואולי דיו לרכ' ראיות על זה ואמאי לא ראיתי תשובת כתב ידו הרמב"ם כירי לראות ולתת עליו עכ' ואולי רמב"ם תקנת השוק כמו אמר הכי דאין לנו לומר זה לא ככלה אכל זה דין הוא עכ' נד' עוד סם כתב במפרים אשה שלמה על משכונת שהיו של בעלה שלא מדעת בעלה רמב"ם רמב"ם כראה שהיא שאמר שלא מדעת בעלה מויאמר וינלה זה דלעולם יאמר לו המלוה דמהתמא מדעת בעלה משכון ואפילו שנאמר שאלותיו זמן היה בעלה חזק לעיר מכל מקום איכא למירק דקודם שהלך בעלה כתן לה רשות למשכון לכך נראה לו דלעולם היה בחוסת שמה שמענה הוא כרשות הכלל משכון ואם כן אינו יכול להניחן מידו ומה שכתב דלא שייך הכא תקפת השוק נראה דהדין עמו אי אגשר שיתכלה שהוא שלא מדעת בעלה משום דאין לשום אדם שיקח סום דכר מיד אשת איש לא כדרך מקח ולא כדרך משכון משום דחוקה דכל מה שיש כיר האלה הוא של בעלה ואיכא למיחם שמה נכחתם מעלה וכתבתי אף אין מקבלים פקדונות מן הנשים מזה הטעם אבל מכל מקום אם לקחן מידו או כמכירה או כדרך משכון אף נריך להחזיר רילמא היס מדעת בעלה או אפילו שלא מדעת בעלה רילמא מתנה בתנו לה על מנת שאין לבעלה דשותפה ומה שכתב והוא ידוע שהן של בעלה כלומר האי דאמר יאמר דאי היו שלא מדעת בעלה דנריך להחזיר ונכוח היינו דוק כידוע שהן של בעלה ושרש כנון שהאשה נותנת ונכוחה עכ' כפי הבעל בתוך הכות ממשום בעל כלומר דלא תימא אף על פי שמתעלה ונותנת בתוך הכות רילמא ליה בתם מתנה על מנת שאין לבעלה דשותף ליוע בהם להכי קאמר בתוך הכות משום בעל דמורה דהוא של בעל הוא ומכל מקום אפילו לסי' כל זה אין להכיר החששא רשמא אלו המשכונות ניתנו לה לטם שלא יהיה לבעלה רשות בהם או שהיה כרשות הבעל ונראה דמה שכתב הרכ דנראה דבסוף לשונו יש טעות היינו מה שאמר משום בעל דהיו בני שיאמר כיון שהאשה נותנת ונותנת בתוך הכות וכו' תאי האי דאמר משום בעל ואפי' ככר כקמתי מה שרמב"ם ליה כוב דאי לא

אלא סלע דאע"פ רמורה מקנת לא משכונן ליה מורה מקנת אלא כופר הכל כיון דכל התביעה היה אותו הסלע לכד גם הכא שתיבע הלוה שכי כלום וכאחר אין תביעה דהא מורה ליה המלוה חלשטן ליה כופר הכל ויש קנת לחלק ומי שירצה לחלק איכא קנת חלוק ועיין עכ' :
נר' עוד סם וכתבתי אחרת כתב על דאוכן שמסר משכון וכו' שמעון פטור אפילו משכונת היסת רמב"ם דראוכן לא טען כבדו שום זמנה וכל מקום נראה לירדש זי להחזיר על מי שאמר אף על פי שזימו מראה לו הנכרי הדין כך שהוא האמינו אבל אם הנכרי מבטיחו נריך לישבע וכמו שאמרנו גבי חכמי שאף על פי שהפועל מוכחשין עכ' ישבע החנוכי ויטול מכה וכן הפועל אף על פי שהחנוכי מוכחשין לפועלו' אבל מכל מקום ליה נראה ראיין הנדון רומה לראיה דהכא כיון שהוא האמינו אף על פי שהכרי מוכחשו עכ' יהיה פטור משכונת דכרי משקרי' אפי' דכר שוא ואין להשביעו על דרי נכרי אבל התם החמו והפועלם כולן יגדלוטו ויש להשביע לאחר על דרי אחר אלא שיש לומר דרומה קצת דום התם עדות אחד מהם לא מהני על חכרו דהא כל אחד יס לו הכאה על עדות שהו מעיד דהחמו שאת שנתן הוא להנאתו כרי לקבל טבעל הכות והפועל גם כן במה שאמרנו שלא קבלו הסי' להם הנאה דכוס אחי ששד אף אומן השעלין לא יעידו נד' אותו חסר שפכבע על שקר וישלמהו לעדות ולשכונה ולא היה להם לרכב לתקן כעין זה לא שטיון שמחתם סכנתו לומר אחרת מה שאמרנו אין להאמינו לפוסלן זה נראה לויאכל מכל מקום נראה ליה דהשכונה איכה אלא להשיב דעתו של בעל הכות ואם כן הכא גבי כדון של דהכא אף על פי שלא יורה הנכרי או פודה או שאינו כאן מכל מקום היה ליה לחייב טבע' כרי לשעון כרי להשיב דעתו של דאוכן ומכל מקום כן רעת הרמב"ם ומו שיכא מחזיר לחלוק על דכריו וכשר' להשביע מו שפטר הוא משכונה והוא משכון שנתן דאוכן לשמעון שמשכנו כסלע לנורך דאוכן הכי מוכח העינין אף על פי שנראה לו שאף על פי שהשאילו לנורך שמעון ואירע בעיני זה דפטר שמעון מן הטעם שאמר דהא האמינו וכי תמא דשאל חייב אפילו באונסו' נראה שאפילו הכי פטור דהא זה רומה לתת מחמת מל אכה ככל' ושיין ועל עיני דרון דהרשכא כד' דאיכא למימר ויש לרון לחייב שמעון דאפשר לומר דאע"פ דהרשה דאוכן לשמעון שימשכון המשכון כסלע איכא למימר דלא אמ' ליה שימשכון אבל יכרי דסתם נכרי גזלן ובעל ע' ללות הוא אלא שימשכון כירי ישראל הנאמן דכרי ישראל כפרים ונא' זני' הם אבל מה אעשה שכבר יא' משה הרשכא ומי למ' גדול וצור דהסתמיות מוכח מכל מה שיהיה רכיון דאדם נריך למסות הוא ממשכון ככל מקום שיהיה ויגדל הלוות ועיין לקמן בה' אלו סוף סמיו עכ' בדכרי תשוב' הרש"ם לענין שאם ליה כרית גו עוד סם וכתבתי אחר' כתב על דאוכן שיתכס משכונן שהפקידו אכלו ספרים שיו' וכו' ופרע למלוה רמב"ם דהא דכר דכרי' אלו שמעון נאמן לומר ואפילו היו הספרים עדין כידו נאמן לומר שהמלוה תבענו והוא תבע דראוכן וראוכן מסר ספרים אלו כידו למשכון כרי שיהיה מוכסח סלע מינו דאי כשי אחר להדום ואי מיירי דהפקידו אכלו בעדים איכא למימר מינו דהחזירן לו ואי מיירי דאיכא ראיס עכשו שהן כיר המלוה איכא למימר סטוא החזירן ליה והוא עשה מה שעשה

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קעז

אמר אלא כגון שהאשה נוטאת ומתנת כסף הכיתעם כל זה איבא למימש שאם אלו המשכונות היו מתנס על מנת שאין לבעלה עליהם כלום להכי קאמר מאוס בעל כלומר כל מה ששאלה ונתנה הוא של בעל והיא אומרת כן דעכשו אין כאן חששא כלל מכל מקום אף על פי שהיא אומרת כן כבר כתבתי דאיבא למימש ואין מי שיוסר האי חששא זה נראה ליער כאן:

נח עוד גם הממשכן ספר לחברו ואחר כך טוענו נשתמשת בו עיין במדרכי פרק שני רמניעא * הגמרא כתב דאי איבא עדים שנסתמא בו הא יז עדים פסלה ירו כפקדון ופסול הוא לשכועה ואינו יכול לישבע שלא חסרן אלא ישבע זה כמה חסרו ופסול מאוס ראשון להשתמש לנרכו אפילו בספרים אבל אי אין עדים שלמד באשן הוא כשכועתו לומ' שלא חסרו כמינו דאי כעו אמר לא נשתמשתו בוולו נראה דאין אבו נדיבין כאן למיגו דכשכועתו כאמן לומר שלא חסרו דלא מוספיל לכוועה אלא על ידי עדים ואפילו התנה עמו כתב דאסור שישתמש בו משום רבית אלא יהיה נרדף לנכות לו מרמי הלוואה ובכחיתא מיהא פרו ומכל מקום סתם דאין לפסולו לשכועה על ככה משום שהוא כוכר דמנה קא עביד ומתכוין ליה דעושה נדקה בכל עת ונדקתו עומרת לש' ולא כן לרכרי אבי העורו אף על פי שיש עדים שאמרו שנסתמש בו עם כלוה לא כפסל וישבע שלא חסר אף על פי דאין כאן מיגור לרכרי דאין זכרונו לברכה לייבא למימר דיהא כאמן זה לומר שלא חסרו מינו דאי כעו אמר שלקחו ממנו דאין זה כלום שהוא דאין יכול לישבע ולרכרי אבי העורי עלימות ד כפקדון אין יכול לישבע ולרכרי אבי העורי נראה דאיבא למימד דמכל מקום והא זה פסול מאוס רבית דהא משתמש בו משום אגר כטר מחשבתו שגם כוה אין לפסולו דאדרבה הוא כוכר שעושה מנוח כמה שעושה או לא נראה לו שהוא רבית ועוד דאינו דומה זה לדר כהנר חברו שלא כשכר הכא דרך הוא להשאל ספרים איש לחברו ללמוד בהם ואין דרך לשאלו לו חברו כך נראה לו:

נז עוד גם וכתוב בתשובות להדמין זכרונו לברכה על ראובן שלוח משמעון שכועה ריבין וכו' והסיב שמעון מכל הערעון אלא פעם נ' הגמרא אפשר רמה שאמר כן אינו כמספק אלא כלומר אינו זוכר אלא פעם זו אבל שאר פעמים שאמרת אינו זוכר מהם אם כן ודאי שלא נתת לו כלום וכוראי טועבו על המשכון אלא שהדמין זכרונו לברכה שוכר ראי מודעי אחד כן והיתה כונתו לוראי הכי הוה ליה למימר לא כפרשק אלא מכל מה שאמרת אלא דיור מדלא אמר כן כדמספק אמר והסיב דהדין עם ואיבן משום שכיון שגוף המשכון שלו וכמנא שפסול הוא מביא השבי ריבין הנותרין ותוכע משכונו שמעון משיבו אינו יודע אם יש לו עליו סוס רכב ואין לתכוע מספק וכו' וכראה דהיה יכול לומר וליתן זכות לשמעון דהא שמעון קנה משכון זה להלוואתו לתכוע עליו ער כדי דמיו וכיון שכן כרשות שמעון הוא שמר עד שיכרר ראובן שאין לעלו כלום מכל מקום רבתי הדמין זכרונו לברכה כראוי יותר פקדון דה קניאו להלוואתו וזו קנאו לגבוו שהוא פלו ומה שכתבנו

נרדף להחזיר לו את השטר הכנסה פקין אחד הוא שאם לא היה מלוה אלא כשטר ולא על המשכון נרדף גם כן כהאי גוונא שאמר ליה פרעתי פעם אחת סך כך ושעם אחת סך כך והוא אומר שאינו זוכר אלא מפרעון חד נרדף להחזיר השטר ואם כן לא היה נרדף לטעם שאמר מפני שגוף המשכון של ראובן ופסד שמה שאמר וכן נרדף להחזיר לו את השטר מיירי בעיניו פגמו דכיון נרדף להחזיר המשכון אם יש שטר על הלוואה זו נרדף להחזירו גם כן כיון שאין לו כח כמלוה מחמת המשכון נה נרדף להחזיר שטרם אבל מכל מקום ידאי כפירוש זה שאם יהיה המלוה כשטר לכד כהאי גוונא אין נרדף להחזיר את השטר ולא הדיור אלא כיון שכתבתי מעיקרא כדאה עיקר ותשובותיו אינן אפילו ולא תשובות סרב רבינו שפלה כן אדרת אלא כשי רעתי כתבתי מה שכתבתי עד כאן:

ס עוד גם כתב הרב רבינו שלמה בן אדרת בתשובה על השואל כלי מחברו ובאכר הכלי וכו' היה המשאל נוטל בלא שכועה * הגמרא משום דאין נשבעים על טענת שאל אלא על טענת כריא אפילו היכת וכתב דנוטל בלא שכועה משום דהוה ליה מחויב שכועה ואינו יכול לישבע השואל דהוה הוה ליה לישבע כמה היה שזה ולפטור וזו שכועה דמוריתא הוא חייב דהא מורס מקנת הוא דכיון דמורה דכאבר הכלי ומתחייב הא ודאי מורה שהוא חייב מה שיהיה שזה והמשאל אומר ששואל סלע והוא מורה לו שהוא חייב לו ודאי אבל אינו יודע כמה היה ליה מחויב שכועה של אוריתא ואינו יכול לישבע ומשאל אבל עכשו שיש עד המכחיש את המשאל אם רצה משיעו שכועה המכחש וכו' ומאי האו הא מחויב שכועה הוא להכחיש את הער ומס תלויה הא באי ירצה זה לכך באמר דאין זה כלום דאין שכועה התורה שישבע ויטול מדין אלא תורה הוא מטל בלא שכועה כיון שאין השואל יכול לישבע אלא שמדין שכועה המכחש דעד אחד מעיד שהיא פרועה אלא שהיה לו לרין שאם לא היה השואל יכול לישבע דהשכועה עליו מוטלת איבא למימד דיסבע המשאל מדין תורה וכפרט שיש אחד כגדו כיון שגן הדין יש לו למשאל לטול מדין תורה וכיון שיש עד כגדו אמאי לא ישבע ומכל מקום כך סבירא ליה להרכ רבינו שלמה בן אדרת דאין כאן חייב שכועה מן התורה אלא מדין מתני' דעד אחד מעיד שהיא פרועה אבל כאיך גוונא דאמר סרב רבינו שלמה בן אדרת כראה שזהו מביאו לירי שכועה דאוריתא ריתן לו סלע כפניו זה אם כן הא עד זה יודע שמשאל זה חייב לו שקל והוא תוכעו אחר כך והוא יאמר שאינו חייב לכולם ועד זה מכחישו ואם כן מביאו לירי שכועה דאוריתא שגדף לישבע להכחיש את הער לפטור דהוה עזמו וכתב דזו לרכרי הרף שכועה על ידי עד אחד כספק שהוא אינו יודע אלא על ידי עד זה הוא תוכע אבל הוא אינו יודע וכתב הרף זכרונו לברכה דכשחייבה תורה שכועה על פי עד אחד אפילו שאין התוכע תוכע לו ככריא שהוא יודע אלא על ידי עד זה נרדף לישבע הכא כמו כשקל זה שתוכע שואל זה מחייב על פי עד זה יהיה חייב שכועה ונראה שהדין עם הרף זכרונו לברכה והעומרין כשחשבו דהא אי אין כאן עד כלל וזה תוכע לו ככריא וזה משיב שאינו חייב לו או שאינו יודע אם מחייב לו אפילו הכי כטור כמנא

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

שתיבת התוכב שאינה כלום ואם היה ער אחד המסוייג ומכחימו לזה נרץ ליטב סכונת סתורה להכחיש את הער נמנע רכל חיוב סכונת חוכה לא בשביל הער המעיר והתוכב דמביענו אינו עשה כלום ונראה לי אבל מ"ט כתב ד"ם מנהגו הפוסק להקפו עליו רחץ סכונת אפילו רעד אחר על טענת פסק רמובע אם כן איך כאן סכונת התורה כלל כיון שהשאל על פסק הוא תוכב על ש הער וכתב הוא דמ"ט לא יטול אלא כשכונת העשנה ולי קשה ללאלו הרב"י דאית להו אפילו על פי ער אחר נרץ טענת כריא איך רמבל מקום נרץ ליטב טענת סכונת המנהג רעד אם שהיה פדושה וכו' דשאי סתם דהוא כזה על טענת כריא אבל על טענת שמה מהאלן דמחייבין ליה סכונת דשכונת התורה משום דהיא על טענת פסק על תוכב פטורין ליה דכל מאו רחוקין רבנן כעין דאורייתא תקן ואמרינן רעל טענת פסק אפילו סכונת הדין לא משיביעין ליה כל סכן סכונת העשנה דהין משיביעין אותה על טענת שמה כיון דאמרינן דעדות הער אינו משהה גם טענת כריא ככל לרעת אלו הגדולי' דאמרי דפטור משיביע אפילו על ידי ער אחר כיון דהתוכב שמה הוא והרכ הגדול פסק לקמן כסוף ע"ה סוף ל"ג כדכרי הר"ף דאפילו כטענת שמה כשכע' כשהיא על ידי ער אחר וכוה הדיון אם היה השאל אחר שלא היה סוף אלא פסק וכמו שאמר הער נראה בדאורייתא ונתן בלע ועטור דלעיל שמה חייב סכונת התורה מפי שהיא מורה מקמת מכל מקום הא קיימאן דכשם שער אחר מחייבו סכונת כ"ך ער אחר עטרו מהסכונת ואי לא דמיסתפגא עכשו שזה אומר שאינו יודע כיון דער אחר אומר שאינו סוף אלא שאל חשכין ליה לשואל כאילו הוא ערה כזה ונתן שאל ויהיה פטור ואפילו מסכונת וכמו שכתבו רכשם שער אחר מחייבו כן כוונתו מן הסכונת אלא שאינם סוף על זה כיון שאין ליראה ובער כנר גדול הפוסקים האשכא זכרונם לברכה :

סא שר שם כסוד ואם הוא כעין שאינו יכול לטעון לקוח הוא כדירובי הגדה הכונה דכיון דליכא מינו הוה ליה כאילו המעשן ברשות הלוה וכל מקום דאיתיה ברשותיה דהיה איתיה ואינו כתבתי לעיל דלרעת הגאונים והלמכס אפילו דליכא מינו כאלון עליו לומר ער כדו דמיו והדן מתן כן דכשלא באר תפיסה שהיא ככל כרתו של כתב שם יש להלך אי איכא עדים כתפיסה אי ליכא עדים כתפיסה לפנין אם יש מינו אם לאו משום דכרדך גולה בא לירו אבל הכא דכרשותו מסר משכנו כדירובי דארשתא דהכי מקרו כירד שיהיה מוכרח על מעותיו ויהיה הוא נא אן על מה שאמר שאלו לו עלת וכן כראה לי שיש לדון וזה שאמר ואם הוא כעין שאל יכול לטעון וכו' קאי למאי דכתב לעיל ולא לאכבר המעשן וחלוקי בעיקר ההלואה וכו' דכתב דכאלון כמינו דקאמר עכשו דאי און כזה מינו דהלוה כאלון וכבר כתבתי מה שגראה לי :

וברב"י כירד דכרי שאין עשוי להשאל ולהשכיר ואין עדים לו איך בלו לירדו אי במשכון או כמכיר אי כשהא אפי' אם ראו עדי' עתה כירד לא מיכעיא אי אין עדים שראו מכשיר כירד שמלכד שהו כאלון לקוח הוא כירד כאלון כמי לומר לה' אם ואם כן כאלון לומר ולטעון עליו משום משכון ער כדו דמ"ט אלא אשילו פראו עדים עכשו כירד ראינו יכול לומר לה' אם

עכו כאלון לומר לקוח הוא כירד ומינו דכירד לומר לקוח הוא כירד כאלון לטעון עליו ער כדו דמיו ואף על פי שהיה אפסר לומר גם כן עכשו כפי זה לה' ואף על פי שראו אותו כירד ומכירין שהיה על זה מ"ט היה יכול לומר לה' אם כאלון לא קבלתי חמך אלא מאחר לקחתיו ואפסר שאתה מכרתו לו אלא כיון דלמסק נרץ לומר לקוח הוא כירד הכל הוא מטעם שחמקן פטור מינו לטעון עליו ער כדו דמיו אבל מכל מקום כראה דאם יש עדים שראו עכשו כירד אינו כאלון לומר לה' ואח"כ לא יהיה כאלון וכי שאי גומא שכתבתי דאשילו שנאמר שנרץ להחזיר מ"ט מעותי נרץ הוא ליתן לו וכדכר עור כזה כע"ה וכתב וכן אפילו דכרים העשויים להשאל ולהשכיר כלו' שאינם יכול לטעון כהם לקוח הוא כירד או שאין עמיה וכו' אבל יש עדים שראו לירד כתורת שאלה וכיון שכן אין יכול לטעון עליו לקוח הוא כירד אבל מכל מקום דכרים העשויים להשאל ולהשכיר אמאי לא יהיה כאלון לומר לקוח הוא כירד דהא אפסר דהוכרך למעט דהשם והכי מבר מכל מקום כיון דהו דכרים העשויים להשאל ולהשכיר איכא הוכחה שהשאלין או השכירין אינו כאלון לומר לקוח' הם כירד אלא שמוקמינן להו אחוקתיהו דשאלים או שכורים הם אבל מכל מקום איכא למימר דהכא כונת הסוד היא לומר ויהא כאלון כמינו דהחזרתו דהכי קאמר דאלון לומר החזרתו או אי און עדים לא היו דכרים מעולם ויהיה אם כן כאלון לטעון עליו ער כדו דמיו בשביל משכון ואי העדים מעידים שראו לירד כתורת שאלה איך אפשר לטעון עליו כתורת משכון ואי איכא למימר שאחר שמשכנו אם כן בלקוח נמי יהיה כאלון ממי לומר שאחר שמשכנו לקוח אלא שאין להחזיקו כירד אלא מהם שראו לירד מעיקרא ודוחק לומר שהשאל בא הסוד וכרונו לברכה שאלון לומר החזרתו ולא בעתן שאמו בו לכך כראה שטוב להגיש דכרבי אלא מי' עדים שראו לירד כתורת משכונתו אם כן עתה כאלון כדור או כן נרץ ליתן דאי אין עדים שראו עתה כירד יכול לומר החזרתו ומשום מינו שיכול לומר החזרתו יכול לטעון עליו ער כדו דמ"ט וכתב או לא היו דכרים מעולם כלומר יכול לומר לא היו דכרים מעולם אי אין עדים שסמך גם אין עדים שראו עכשו בידת אבל דכרים העשויים להשאל וכו' דאין כאלון לומר לקוח וגם איכא עדים שראו עכשית כירד שאין לומר החזרתו וגם לא היו דכרים מעולם אינו יכול לטעון וכמו שכתבתי אם כן אין כאלון מינו ואיני יכול לטעון עליו ער כדו דמיו אלא הלוה כאלון דלא היה המלוה אלא שקל ונותן לו שקל ולוקח משכנו וכבר כתבתי מה שגראה לי וכמו שכתבתי לרעת הרב רבינו משה בר מיימון והגאונים דכיון דלקחו במשכון ומורים שהיה שברך משכון בא לירד אמאי לא יהיה כאלון עליו ער כדו דמיו וכדכרים העשויים להשאל ולהשכיר שמהם עכשו כירד אחר וכו' אומר משכון הוא מה אומר פקדון הוא וליכא מינו וכן דאיכא עדים שראו שסמך כירד אבל לא ידעו למאי מסך כירד דא"כ אין לומר לא היו דכרים מעולם וגם איכא עדים שראו עכשו כירד איך לומר החזרתו וגם לקוח אינו יכול לומר דהא דכרים העשויים להשאל ולהשכיר הן וכפי דברי הטור דהיא דליכא מינו הלוה כאלון ונותן שקל ולוקח משכנו דכרמ"ט פ"ה מוקמינן הכא

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קעח

כא נמי מלמד פקדון הוא יושב עמו כדכריו ויטול פקדונו ויגן לו אבל לפי מה שכתבתי והסכמתי שהוא דעת הנאונים והלמכה והדשכא נראה שיהיה נאמן לומר דכמשכון הוא בידו ויכול לטעון עליו עד כדי דמיו וכפי דברי הראש סוף פ' המקבל דהא דרבינו נאמן לומר משכון הם כידו אלא נרדף להחזירן ועיין עליו ומה שהכחיס הסוד לקמן כפי קלנו ומה שכתב הרב הגדול וכבר כתבתי כהיא דהוה כיה הרב דסוף החובל ועיין עלה כמה שכתבתי כפי דמות ההלכה שם וברעת אחי ורחמי ע"כ :

הרכ כתב בעל התרומות היכא שגוה ראינו משמשן מהו וכו' או חזן שלמי מה זכרא וכו' הגר"ה ודאי דמליד לאחר או חזן וכו' דחין לו דין קרקע דאדרכה משכון שלא כשעת הלוואתו נקנה לו יותר מכשע הלוואתו ואולי שאין כלשון בעל התרומות או חזן וכו' או כיון דבקרקע קשה נמי וכמו שמסקין להכי נקט או חזן כמי שם קרקע וכתב שאילו לא היה כן אלא שטר ולא קנין כמתי היה דינו ששם שאין קרקע נקנה וכו' כך משכונה דהוה שכינות וכפי האי לישנא דדאי דכתיב דאדרכה הסוד שכתב דין זה כפי חזן כי מדכריו נרא דאם לא היה כאן שטר וקנין דאין לו וכו' בנזק המשכונה היה ומדכריו הסוד שם לא משמע וכו' ולי נראה דאם המשכונה היה זוכה בנזק הקרקע היינו יכולין לומר לבק זכות מדכריו ביה אבל במשכונה אינו זוכה בנזק הקרקע כלל אלא כמה שיוכא מהשפירות אש כן אין טעם וכו' והיה דקדושין וכתב אבל עבשו כדון זה שהיה בשטר ובקנין לנו לומר דל ווי מהכא וכו' ולי אינו כראיה דאעפי שרצה לומר שהשטר והקנין הם על המשכונה ולא כמו שכתבתי בהנהגתי בסיומן ע"כ השטר והקנין מכה ההלוואה הן בחי' והלוואה ומעו' אין כאן נה ששכור המשכונאין כאן ועוד אי ליכא שטר וקנין שכתב דאינו קונה כמו היה דקדושין תשום דמלוה להוציא ביתיה אש כן אפילו אש משכון לא כשעת הלוואתו דכיון דהשכירו' כה מחמת הלוואה אפי' כהוא עדין משכונא ביתה וכו' ואינו מועיל המכירה וכו' שזוכה שם בקדושין דאעפי' ריחא כעין אינו כלל דמלוה להוציא ביתה ומל' עיין כמה שכתבתי בהנהגתי לעי' בסיומן ה' שם הארתי :

כד וכתב עוד שם שהיכנס כתב כפ' ח' מסונו וכו' שכל שהוא בחוקת שאינו עשוי להשאיל וכו' הגר"ה ונאמן עליו לומר לקוח הוא כידו אפילו אש הכיא עדים שהשאילו או השכירו ולאחר וא"כ כיון שכן הא דבר זה נקרא מהכרזים שעשויין להשאיל ולהשכיר ולא יהיה נאמן לומר עליו לקוח הוא כידו אפילו הכי לא נשק מחוקתיה ויש לו דין דברים שאינן עשויין להשאיל ולהשכיר וכו' עלינו לומר נקוח אבל אש יכיא עדי' שהיה רגילו תמיד להשאילו ולהשכירו אעפי' שלא עשה מעיקרא ליה דבר זה אינו עשוי להשאיל וכו' מכל מקום כיון דמכיא עדים שתימד מ' ילו ומשכירו הוה ליה כמו דברים העשויים להשאיל ולהשכיר ולא יהיה נאמן לומר לקוח הוא כידו וכדכריו הדחמס יש חילוק אחר לא כמו שכתבתי דכשאר כלים שאינן עשויין מעיקרא להשאיל ולהשכיר וכו' עדים שהיה משאיל ומשכיר תמיד ע"פ של עשאו מעיקרא אש לבק מכל מקום דין דברים העשויין להשאיל ולהשכיר יש להם ירוקא דכליה אינו כפנס ולא קפדי עליה אינא אבל אש הוא כלי שפנס ודרך כפי מדכ להקפיד עליה שלא להשאילו אעפי' שיכיא זה עדים שהיה רגילו להשאיל ולהשכיר ע"כ אינו יונח מחוקתו דכיון דמסבס מוקרו דבר שאינו עשוי להשאיל ולהשכיר כגון סכין של שחיטה דוראי קפדי ביה אינא אפסא מיכיא זה ראיה שהיה משאיל ומשכיר אותו סכין של שחיטה דוראי לא נעסם מעיקרא ליה אפילו הכי אינו מונאיו מחוקת דבר שאינו עשוי להשאיל ולהשכיר כיון שמעבב אי השאילו או השכירו הוא דאפסיד אנפשי ומה שהנזק ליה הוא כדי לתרן מאי דקשיא ליה לפי מאי דמשני לרבא בבזק המקבל נבי כתיבא דאשככתא שאני סביא דאשכבהא שכיון שכתבמה קפדי אינא ולא מושלי ליה משמע דשאר כלים כיון דלא פנמי אש כן לא קפדי אינא כהוא מושלי ומנורי' לנו וכמנא שכל שאר הכלים דלא קפדי בהו אינא מיקרו עשויים להשאיל ולהשכיר כדכריו שאר המפרישם וכו' שכתבנו אליכא דהרב ריבנו משה בר מיימון כפי פירושו בדבריו העשויים להשאיל ולהשכיר הונזק ליה דאף על פי שפירושו הוא העשויים להשאיל ולהשכיר הוא העשויים מעיקרא ליה דמשמע דאי לא עשאן מעיקרא ליה מיקרו דכרס שאינן עשויים להשאיל ולהשכיר ונבאר משמע אשכא

הרכ כתב בעל התרומות היכא שגוה ראינו משמשן מהו וכו' או חזן שלמי מה זכרא וכו' הגר"ה ודאי דמליד לאחר או חזן וכו' דחין לו דין קרקע דאדרכה משכון שלא כשעת הלוואתו נקנה לו יותר מכשע הלוואתו ואולי שאין כלשון בעל התרומות או חזן וכו' או כיון דבקרקע קשה נמי וכמו שמסקין להכי נקט או חזן כמי שם קרקע וכתב שאילו לא היה כן אלא שטר ולא קנין כמתי היה דינו ששם שאין קרקע נקנה וכו' כך משכונה דהוה שכינות וכפי האי לישנא דדאי דכתיב דאדרכה הסוד שכתב דין זה כפי חזן כי מדכריו נרא דאם לא היה כאן שטר וקנין דאין לו וכו' בנזק המשכונה היה ומדכריו הסוד שם לא משמע וכו' ולי נראה דאם המשכונה היה זוכה בנזק הקרקע היינו יכולין לומר לבק זכות מדכריו ביה אבל במשכונה אינו זוכה בנזק הקרקע כלל אלא כמה שיוכא מהשפירות אש כן אין טעם וכו' והיה דקדושין וכתב אבל עבשו כדון זה שהיה בשטר ובקנין לנו לומר דל ווי מהכא וכו' ולי אינו כראיה דאעפי שרצה לומר שהשטר והקנין הם על המשכונה ולא כמו שכתבתי בהנהגתי בסיומן ע"כ השטר והקנין מכה ההלוואה הן בחי' והלוואה ומעו' אין כאן נה ששכור המשכונאין כאן ועוד אי ליכא שטר וקנין שכתב דאינו קונה כמו היה דקדושין תשום דמלוה להוציא ביתיה אש כן אפילו אש משכון לא כשעת הלוואתו דכיון דהשכירו' כה מחמת הלוואה אפי' כהוא עדין משכונא ביתה וכו' ואינו מועיל המכירה וכו' שזוכה שם בקדושין דאעפי' ריחא כעין אינו כלל דמלוה להוציא ביתה ומל' עיין כמה שכתבתי בהנהגתי לעי' בסיומן ה' שם הארתי :

עוד שם וכתב בהנהגות אשרי כפ' הנזכר וכו' פירש רי' שאפילו אין עדי' רואי אותו בשעת תביע בכ"ד אש כפעם אחרת וכו' הגר"ה פירוש שאם קודם שיתבענו זה בכית דין תבעו כפני עדים אותו כליו ראו אותו העדים בידו והוא אמר אתה מכרתני לאו נתתו לי במחנה באופן שמחמת אותה השענה היה לו לעכב אותו כלי ואין לו להחזירו כיון שאמר שהוא לקחו א"כ עבשו לאחר זמן כשיתבענו בכ"ד ואמר אתה מכרתו או נתתו לי כמתנה אינו נאמן כמינו דהחזירתי דהא חשיב ראה עתה כידו כיון דוראי שמחמת אותה טענה שאמר כפני עדי' אתה מכרתני לי וראוי דלא החזירו וא"כ אש' שיוחמר עבשו שחזירו אינו נאמן דאין דאין דאין עדי' אתה מכרתני לי דוראי שלא החזירו והוה נאמן ואין מינו דיוכל לומר החזירתי לך כלומר ואין כאן לומר שיהיה זה נאמן כמינו דראיבני אמר החזירתי דאפי' אש ואמר החזירתי אינו כאין דהא כפי טענתו אין כאן החזירתי והאומר לקחתי ודאי דלא החזיר אבל כראיה דיש עדין לדון כדון זה כיון דכשטענו כפני אלנו העדים אתה עברת אותו לי לא היה כפני בד' אלא חזן לכד ואם כן וכו' ו

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

משום הכי כתב דאפילו דברים שלא עשאן מעיקרא לזה
אם יש עדים שהיא רגיל להשאיל וכו' מיקרו דברים
העשויים להשאיל ולהשכיר וכאשר דמעיקרא עשאן לזה
וולת זה הוא דבר שצדקת דמסתמא קפדי בה אינשי אף על
פי שיכיר עדים שרגיל להשאיל ולהשכיר לא מיקרו משום
זה דברים העשויים להשאיל ולהשכיר דמסתמא מעיקרא
לא להכי עבדא כיין דמיבעם כנל:

כה עור כס כתב רבי ירוחם כי ה' כל דבר שאינו עשה
להשאיל ולהשכיר וכו' הגדה בראה שפוכה היא
דיכול לטעון זה על זה שדבר מהלנה עד כדי דמיו כיון שהיא
משכון כדו והיא דבר שאינו עשוי להשאיל ולהשכיר ומכל
מקום נרץ הוא ליטבע אשילו טוען תובע שאל כלומר אפילו
שיאמר התובע איני יודע כמה הלנותי עליו וראוי יודע אני
שהלנותי עליו אבל חצי יודע כמה הלוותי וכול לתובע עד כדי דמיו
אבל כפוכה שאינו יודע ולא נוכר כמה הלנה טהא מוחוק
ונוטל על הספק אבל דבר זה נראה שהוא הפך דברי הרמב"ן
שכתב והכיאל לעיל על עין כזה הרב שכתב וכתב בתשובות
להדמכס ואפשר שלא יחלוק דטאמי התם שמור' סקבל פרעון
מחרא ומכא ומתבעמי' אחרים אינו וזכר דכיון שמורה בקנת
של פרעון הא אחרת חוקתיה אבל מתוך דברי תשובתו אינו
בראה כן דבראה שתולה הרב באיני יודע טל מלה והנוק
של משכון הוא של לה ועין לעיל כמה שכתבתי בהנפה הו'
על האו תשובה דהדמכ"ן שכתבתי או אפשר לומר ככונת
רבינו ירוחם כונה אחרת ראה שאזר אשילו טוען תובע שאל
קאי ללוה דכתב דמי שיש לו כדור משכון יכול לטעון
עלי אבל מכל מקום כדי לנרץ נרץ ליטבע כמה הוא המוכ
אפילו תובע משכון טוען שאל איני יודע אם הלנותי איני
יודע אם פרעתי מחל מקום נרץ המלוה ליטבע ספק כך וכך
חייב לו וכדלוי רהאי שכוע היינו שכוע היסת דאיהי כריכה
נקיטת חפן דהבא אינו באן גילגול כלל אבל מכל מקום קשיא
דאח אחרין דאין כטבעין על טענת שאל אפילו שכועה
דרבנן ואולי רהאי טענת שאל דאמר איני יודע אם הלנותי
ולא איני יודע אם פרעתיך דאי אמר איני יודע אם פרעתיך
ודאי דהמלוה יסול כלל שכועה דאשילו כלל משכון כך דיו
אלא שאמר איני יודע אם הלנותי דאז אי לא היה משכון היה
נכסע הלנה להטער ונפטר ועכא שיש לו משכון המלוה באמן
משום הכי מסיילין השכועה שהיה ללוה על המלוה דרי
לודמסום המהכונ מאימיון ליה אינן להאחינו כלל שכועה כיון
דהלנה דכונתה היה נאמן ונפטר ורחוק הוא אבל לא דאיתי
דכרי דכיון ידחה כמימחו בו אימיו אפי' כי לעת כבר נטרש
כפרי בעונו והיה לי אפשר לו דכר אחר אבל לא אטרח
ענמי כזה רשמ מ' אירא אפירו ולגומא אפיר שיכין כנקל כופת
כו עוד שכתור ודברים העשוי להשאיל ולהשכיר פירש
הדמכס וכו' הגדה וכן מורה לשון העשויין להשאיל
ולא קאמר הרגיליון אף על פי שהיא סוכר גם כן דאשילו כלים
שלא עשאן מעיקרא והכיאל עדים שהיה רגיל להשאיל וכו'
ויש להם רק כלים העשויין להשאיל כבר כתבתי רכיון שהיה
רגיל להשאיל אחריון דודאי מעיקרא כשעשאן כונתו היתה
לעשותן להשאיל ולהשכיר ואף על פי שלא פירשו המפרשים כן
בדבריו כן בראה לי מוכרח מתוך דבריו וסוכר גם כן דבר
טרך הארס להקטיר כהם ונעמי וכו' אף על פי שיכיר עדים

שהיה משאילן ומשכירן עכא אינו מיקרו דכרי העשויין להשאיל
ולהשכיר וכש מש' אחי ספיר טים לומר דוראי כלו כזה אינו
עושה אותו להשאיל ולהשכיר וכוה נכח לכאר דכרי הרב
הגדול דנרא: דרכרי כותרת דכרי הדמכס דכתב ודברים
העשוי וכו' כיעשיית אלנו הכלים אינן לגבורת ענזן ולא
ליהנות בהם ככיות דנראה מרבים או דאם לא עשאן לכלים
מעיקרא להשאיל ולהשכיר כל כלי שהיה דברים שאינן עשויין
להשאיל ולהשכיר מיקרו כין מיקפיר עליו כין פלח וקפיר
עליו ואחר כך כתב וכן כלי שהפסדו מרוב וכני פלח מקפירי
עליו פלח ושאילנו הרי הוא כחוקת שאיבו עשוי להשאיל
וכו' נראה מזה דאי אינו כלי שמקפירין עליו ואין הפסדו מרובה
דמיקרו כלי העשוי להשאיל ולהשכיר אף על פי שלא נעשה
מעיקר לזה וכמו שכתבנו אחר דכרי דכונתו כדעשאוהו
מעיקרא להשאיל ולהשכיר אף על פי שאינו עשוי להשאיל
וכו' אבל סדר כלים שאין דרך לעשותן מעיקרא להשאיל
ולהשכיר אי מויתי דאיה דשאילן וכו' מיקרו עשיר כלים
העשויין להשאיל ולהשכיר אבל כלי שהפסדו מרוב ומקפירין
וכו' אשילו שיכיר ראה שהיה הוא משאילן עכא דכרי שאינן
עשוי להשאיל ולהשכיר מיקרו ונקם הרב המלוקס ראשונה
דברים העשויין להשאיל וכו' נאחרונה דברים שאינן עשויין
וכו' דוק וצייין והרף ולת כרש שאין נרץ וכו' ואם כן פירוש
העשויין להשאיל ולהשכיר וכו' הוא לומר הרגילין לא סל דכרי
או הדרכים דברים שאין ראוי להשאיל ולהשכיר מפדושי הם
לא כל דכרי שמקפירין עליה משני סיבות או נקראו דברים
שאין עשויין להשאיל וכו' אבל כדרכים העשויין להשאיל שהן
כל השאר קתמו דכריה' שתלו הרב דבריו וזה שהחפץ כדור
אבל בעל החפץ וגם שהיה בעל החפץ רגיל להשאיל כלל
וחילוק כין איש ואיש וכפי טענת נאכת איש לרעהו ולפי
מיסג המקום ורוב דבר זה תלו כעיי דרין וכו' שכתב הרב
הגדול ונראה לי לו דהדמכס כפי פירושו יסבור כרשי בהיה
דשאר דאגרת' וזנא דרברכלא דאלנו נעמי מעיקרא להשאיל
ולהשכיר אבל שאר ונות או שאר פסדי אינן עשוי מעיקרא
לזה אלא שאמר כך בראה אם יהיה להשאילן ולהשכירן אם
לא כמו כשאר כלים אלא שיש קנת דיון ככרי אלנו האשמי'
וגם דהשכאל כפי מה שהביא הרב דורך בזה הדרך דאוליין
כפי מנהג המקו וכו' וכל שאר הענינין וכדלוי ראבי כמו אית
ליה האי חילוקה שיש כין דברים העשויין להשאיל ולהשכיר
דכרי' שאינם עשויין וכו' ואם כן הא דפלניני כסוף המקבל
כשכירא דאשכתא דכרי קריליה דברים העשויין להשאיל
ולהשכיר ודכא אחר כיון דפנמי לא מוטלי כיה אינשי' ואמאי
נראה שיכיר הוא מהנהג הפדרינה או מוטלי ליה אי לא מוטלי
ליה או שאר דברים שכתבו וחלוקה כזה וכשלא לשי דכרי
הדמכס וכו' שכתבנו כפירוש דבריו אחי ספיר דאכיו סוכר
כיון דהיה רגיל להשאיל ומכיר ראה על זה מיקרו מהדברים
שעשויין להשאיל ולהשכיר ולרנא כיון שהוא דבר שנענם
קפדי בה אינשי ואף על פי שיכיר עדי שהיה רגיל להשאיל
מכל מקום לא מיקרו דכרי' העשויין להשאיל ולהשכיר וכמו
שכתבנו לעיל:

כו עוד שם טאלס לאא דהאשאל טטאלת התופש חפץ
מחכרו וכו' תשובה ככונ הוא לכרר וכו' וכן כתבו הנאובים
הגדה שיש לבעל רין לחלוק שלא ינטק זה לכרר דאין
אדם

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קעט

אדם רוצ' לכתוב דבר מעסקיו ואינו רוצ' שיהי' שום אדם שירע משאנו ומתרונו וקבל' אית' ליה מן הדין קלא שכת' משכון הרב לרצו' ולו' הנשיר וראש' דאפי' לדעת' הראש' אם יטעון אדם כן ורואים כז' מהם כדכרו' אומעין לו' ואז' רגס הראש' אחר' כזה כיון דלשון און תאמרי' ליה כלל שכונתו פכונתו אמ' סומכים וקיים ביה כמלוה תומת' ישרים תבאם ויתר' מהלוי' וכמש' כגמ' ודברי' הראש' משער' שמש' שכן הוא דהיימ' ככתמ' טאימ' טוע' זה החלו' כן זה כ'ל' כפי' הסכר' ואפשר' שחולק' ג'כ' הראש' בזה ואמר' דאפי' שיעון הכי' שיהי' צריך' לפרט' :

סח עוד פס' והיב' שמוחק' כמשכון וכו' ואי' אית' שיה' לשומת' הכקיא'ים וכו' כתב' בתי' שערין עם כעל' הכלים וכו' והיה' מסתבר' אפי' הגד' מראה' לידע' להביא' ראיה' לדברי' הטור' מהאי' שכתב' רפ' הבית' מההיא' איתת' רהו' מפקדי' גב' מלוג' דשטרי' אתו' יורשים וכו' אמר' מחיים' תפיש' להו' משום' חוב' שהיה' חייב' מורעין' לו' ובראה' מש' דאמר' לה רב' כחמן' אית' לך סהרי' רתכעי' מיטיה' מחיים וכו' או אית' לה הפדי' רתכעי' מחיי' באמת' ותגב' חובה' מהיקומי' אעפי' שאין' תפישתן' מופלת' לגביית' החוב' דהא' כעין' מסיר' וכתובה' כרי' לקנות' החוב' אל' ודאי' דהכא' לא קבי' כהאי' תפיסה' אל' אנוף' השטרות' לטור' על פי' גליחתו' אל' שהוא' תופשן' מסוכרת' מחמת' רוחק' האריות' ישרע' לה' האודסים' וכמו' שכתבו' התוס' ואי' כדברי' בעל' התרומות' שיכול' זה לומר' שאפי' שאינו' חייב' כלום' שלא' יהיה' כת' אל' לאחי' דטוב' הכא' מן' לומר' היורשים' אעפי' שחורטנו' לא' היה' חייב' כלום' ואם' לא' טעמ' הם' און' טעמין' ליה' דאבוהו' לא' היה' חייב' כלום' ואם' יאמרו' היורשים' דיתנו' לה' מה' שטוב' בידי' השטרות' ויקחו' השטרות' כיון' דאין' משכון' כיד' אל' מה' שטוב' הנכר' אל' ודאי' שהיא' אחרת' טלה' שוין' הדכה' כמכב' או ויתר' ממכב' ואין' מוניאין' אותן' מידע' עד' שירע' לה' כל' חובה' ואולי' שיש' חלוק' בין' כלי' לשטרות' דאמ' כלי' הוא' רוצה' לישלם' ומה' שיש' להקשות' בהאי' דמלוג' דשטרי' דהא' אפ' אפ' כתיב' דאי' בעיא' אמר' לקוחים' הם' בידי' ואיכא' למימר' דלא' רצתה' זו' לומר' לקוחים' הם' בידי' משום' ריאמרו' לה' היב' הוא' שטר' שלקמת' אותן' ובית' יחא' שפ' אמת' לומר' שזר' היה' לו' ואכר' וכמו' שהיה' הכרת' הדימכס' מה' היא' מתיר' לטעון' כן' שחוקיה' בחוקת' סקדית' וגם' נראה' דהאי' סכרת' הרב' רבינו' משה' בר' מיימון' הכל' דחאיה' ועוד' דאי' כהכרת' און' שום' אדם' יכול' להפקיד' שטר' כיד' חכרו' שיהיה' יכול' לומר' לו' שמכרו' ואכר' שטר' המכרה' ולפחות' שיהיה' כאמן' כשאר' טענות' משום' מינו' דהאי' טענה' ואי' יאמר' לקוחים' הם' כיד' לקימת' הידי' גס' או איכה' טענה' דמי' ויאמר' דקבאן' דבר' שאינו' טוב' אל' פרוט' ואם' תאמ' זה' יקחו' מידע' כמאי' דטוב' הידי' כרי' שלא' יפסיד' זה' לנכות' שטרותיו' ויש' דאין' סכר' רשום' אחר' מוכר' שטרותיו' למי' להפסיד' החוב' שכתוב' ואולי' שיהיה' שטרות' פרושים' וכל' זה' נהקס' בתוס' היתר' דהו' מינו' אמר' עיין' עלה' שם' ככתובות' ולדברי' בעל' התרומות' נראה' דאיכא' למידק' דדאי' זה' שלקח' משכון' זה' להיות' כזאת' כמעשה' ודאי' דפיה' לוכ' והא' חייבן' לשמאל' דאמר' אכר' קת' רמני' אכר' אל' אלו' ואל' אפי' חייבן' דאדם' מקבל' משכון' שטוב' מעט' כשיל' ממון' הדכה' ואפי' כ' אי' ירצ' לפדותו' צריך' לית' ליה' כל' מה' שהל' לו' ואי' לא' יעכב' המשכון' וכיון' שום' או' שכן' הלום'

לו' ואם' תרצה' לכרות' משכון' כרע' לו' ואם' לא' תניח' אותו' וזה' טעם' הוא' לומר' דלא' האמין' אותו' אל' על' שונו' והא' שיוון' לעינן' כך' הוא' וארעתא' דהכי' נקטיה' וכן' ארעתא' דהכי' נתבול' שיעכבו' בטכיל' מעותיו' והא' ידע' דזה' כאמן' עליו' על' כן' כר' דדברי' הטור' הם' עיקר' ודברי' הרב' שכתב' שאין' לדברי' הטור' שחר' אפי' אומר' דאפילו' נדרים' אית' להו' דהא' אין' כונת' בעל' הסודים' שיעכבו' בעל' כרמ' אל' שיעכבו' עד' שישלם' מעותיו' אם' ירצה' ואם' לא' ירצ' לפרוע' לו' מעותיו' ועכבו' כרין' כל' מלוה' על' המשכון' אפילו' כלל' מינו' כלומר' כלל' אותו' הטעם' של' מינו' אי' לא' נדיר' למיגו' כמו' שכתבתי' היא' דעת' הראש' והלמכן' כמו' שתראה' לקמן' בדימכס' הרמזים' כדברי' הרב' וכונתי' לדעת' גדולים' ומש' הטור' וישלם' בעל' כרמ' היינו' לומר' עד' שיפרע' לו' או' אפשר' לומר' דעכש' שמין' אותו' כרי' שירע' זה' מעליהו' כדמי' עד' כרי' חובוכאן' דאשון' כראה' :

צט עוד פס' כתב' הראש' על' דאוכן' שמשכון' כלי' לשמעון' וכו' ושמעון' מודה' שהכלי' של' לוי' הגד' וצריך' לומר' שהוא' מודה' שהכלי' של' לוי' שפ' שהפקידו' כיד' דאוכן' שאילו' לא' היה' רואה' שמעון' שהפקידו' אצל' ראו' אפי' שיהי' יודע' שמעון' שחפץ' זה' של' לוי' מה' בכך' רילמא' מכרו' לוי' לראובן' וכך' כראה' דאעפי' שלא' כת' ראו' לפי'ע' לשמעון' כלל' וכל' לוי' לתכוע' משכנו' כיון' שירע' שמעון' שהוא' הפקידו' כיד' ראו' חייב' להחזיר' ולת' אפי' כתו' לו' לוי' רשות' שימשכנו' אכל' מכל' מקום' נראה' דאיכא' למידק' לדברי' הראש' דכפי' הנראה' אין' כאן' עדים' אחרים' שראו' שהפקידו' כיד' אל' שמעון' לכר' הוא' שירע' זה' ואפי' אפשר' לומר' שלא' יהא' שמעון' צריך' להחזיר' דאעפי' שהוא' יודע' שהפקידו' לוי' כיד' שמעון' אפשר' רבין' ולא' היה' אל' עד' אחר' אפשר' שמכרו' אחר' כך' ויהי' כאמן' משום' מינו' דאי' כפי' אחר' מכתבתי' וכטעם' להכחיש' את' הפד' והוא' ידע' שער' אחר' אינו' כלום' וכתב' והשיב' דין' פסול' היינו' כמו' שכתבו' וכמו' שכתבתי' כדברי' לקמן' אין' ראו' כאמן' לומר' הפקדתו' לך' וכו' כל' שאינו' מה' הכלים' העשויים' להשאל' וכו' ונראה' שאפילו' עשויין' להשאל' ואיכא' עדים' שירעים' שהיה' של' לוי' אי' אין' עדים' שראו' שהפקידו' אצל' כאמן' משום' מינו' דלהרס' ואי' איכא' עדים' שהפקידו' איכא' למימר' שפ' מינו' דהחורתים' אל' שכן' שראו' עכשו' כידו' וירעו' שהוא' של' לוי' אעפי' שלא' דאו' או' כאל' לידו' אינו' כאמן' לומר' לקוח' הוא' בידי' כיון' שהוא' דבר' שעשו' להשאל' ומ' נפקא' מינה' מהאי' תשובת' הראש' דאם' נכר' ר' כן' כלי' ומשכנו' כיד' לוי' והכי' ראיה' יעל' זה' דכל' זה' דלוי' הוא' וגבון' דאוכן' ומשכנו' אצל' שמעון' דקיימא' לן' דע' און' תקנת' השוק' ג' כ' גבי' משכונת' ויהיה' צריך' לוי' לתת' מעותיו' לשמעון' משום' ת' זנת' השוק' כמשכנתא' כי' האי' רבין' שכבר' הלוחו' כלל' המשכון' לא' תקנו' ואפשר' לומר' זה' מתרי' טעמיה' חד' דהאי' דבר' הי' דבר' דלא' שכיח' שילוח' לו' שתי' הלואות' חד' כמשכון' וחד' כלל' משכון' וטעם' אחר' כיון' שהאמינו' על' הלואה' דאשכח' שהלוה' כלל' משכון' כן' ג' יאמין' אותו' עכש' ויחזור' כלי' למדי' והכי' ר' אפי' מה' מהסי' דהגזל' ומאכיל' והו' טעמא' על' זה' משום' כאזנית' כמו' הטעם' אחרון' ודחוק' מראה' לי' האי' טעמא' דהא' חייבן' דבעידי' קמייתא' דהלום' לא' האמינו' וכדכרתי' לא' דנה' להאמינו' אל' שהלוהו' על' המשכון' ועיין' ע"כ' :

ראש יוסף הרבות כלוה על המשכון סימן עב

עוד שם כבוד ואין חוקת החוק מועלת וכו' ובהמה המשתמרת כיד החמה. הגדרה. ונמסרת מיד הכעלי ליד הרועה ומיד הרועה ליד הכעלים דאי לאו הכי לא יוכלו צדקה וצדקה להולכות יחידות וכחותה שעה אפס מהלכה לה מאליה והיא מוכת לה כגמ' והטור שלא כתב חילוק זה כאן אפשר שיש להבין כן בדבריו וכו' משתמרת מיד הרוע' וכתב אבל בעבדים גדולים ובהמה זאיכה מסורה וכו' משמע דבעי שומריה כיד הרועה והרועה כידו אבל כל זמן שאין הענין כן אע"פ שכל היום הכמה מסורה כיד הרועה כיון שכבר כתב אחר גמ' כזה וכו' ומאזי דשרי' בגמ' איכא למירק רלעולם הגדרות אין להם חוקה ועבדים דקא' בזמני' דיש להם חוקה היינו משום שיש להם דעת ואי לא משום דראו דבעליהם הראשיני' מברו לטע' כלומר לאלו שהם עכשו תחת ירו היו הולכו לטע' בית בעליה' שראשוני' וכו' ראי דמתניתין בחוקת ג' שנים מימי לא שיהי ס'ר מעיקרא דתלמודא דר' דאמר הגדרות אין להם חוקה ואילו לאמר ג' שנים ותמיה לי דמאי טעמא משום דאזנין דהבעיות הלכו מאליה' ואפילו שדי איכא למימר דהיא חוקה דמחא דהם הלכו מאליה' מ'ר הכעלים לא היה להם להסחא כיון של זה כ' זמן וסוה ליה למחות ומרלא מיחא ודאי שאינן לומר לקוחים הם כידיו כגו' שאמרינן בקרקע כגו' דאין אדם רואה שאוכלים של ג' שנים ומתח' לאכל' ושותק ועוד דגם כפי האי הגדרות הלכו מאליה' גם בגדה איכא למימר דיש שאיש הלך מאליו ונכנס בגדה כיון דליכא פטר ולא כ' אפילו לאמר ג' לא יהיה באינן ואולי דהיה ס'ר דמה שאמר מתני' דגברים יש להם חוקה היינו חוקה דלא לתר דהיי עבדי כמי מטלטל הם דלאמר ג' שנים שיש' הוא דיהיה לו חוק דמאי טעם מקרקע ומשום הני פריך והיא אמר ריש לקיש הגדרות אין להם חוק' ופינו ודאי לאלתר וכו' שכתבנו ומשני דמאי דאמר דעבדים יש להם חוקה היינו חוקת של שנים נאש' וזנין מתניתין בעבדים דהוא אזיכא דאילו לאמר שלם לא ליהו חוקה משום דאיכא למימר שהקייטו רבו ומשום הדיכעכ עתו כראשיתו וכו' וכמה שאמר בגמ' חוקה לאלתר לית להו לאחר ג' אית להו אכלא סחייק ג' שנים כהם השירות שאכל כהשק אותו זמן כראה שנין דהחומר רהא כל מה שאכל מכז מאן קא אתי מכח האי חוקה וכיון שאי חוקה אינה אפילו שהיא מטלטל גם ים שאכל מחמת אותה חוקה גול הוא ונריך להחזירו ואפשר לו דרופא עיני עבדן נריך להחזיר אבל כמה שכבר אכל מי מהמתנין ליה ולא יהיה מייב לפרוע וראשון כ' כג' וכתב ער אימ' נאמן לומר לקוח הוא כידו או משכון הוא כידו כראה דאיכא למירק מאי טעמא מפיקין ליה כיון שהוא מוחוק ראין להחזיק שום אדם בחוקתו או נכב ונימא המוניא מחברו עליו הראיה דהא אפשר שלקוח או שמשכון אותו ואזני מונח' ויחזירו ומשנין כמענותיו ובי תימא שהוא אפסיר אנפשיה דהיה ליה לקוח או למשכן בעדים זה אינו דאפשר דעשה כן אלא שהלכו עדי' למה' או מתו ודוחק לומר דאם יטעון כן שיהיה באינן דמאי סוה ליה למיעבר לא שכראה לי לומר דכיון דתפשה זולא מיקרי תפשה כשאר הדבר בחוקת הכעלים הראשינים לעולם עד שיכיר עדים שמכרו או משכון ליה וכו' או יעשו שטר על ענין המכירה

או שמסוכנה ואי לא אין לו תקנה דחוקת בעלים ראשונים קיימי שאין תפיסתן תפשה כיון שהלכות מאליהם עד כאן: ע' משכון לחברו כלי של אוכל נפש או משכון אלמנה כלי כלא ערים וכו'. הגדרה אפילו אם משכון בעדים מכל מקום הא איכא מינו דחזרתו לך אמרינן כיון דנריך להחזירו משום חובל כלי דאזיל כפש או משום חובל כלי אלמנה דהוא איכא דהיה ליה כאילו הכלי כידו כל לוס או פל' אמר עבד לא מפסיר מינוגלו דהא אי לא כפי לא מחזיר וכו' דאיכא למירק כשפריך בגמ' לאביד דאמ' גבי סהינא דאשכחתי' דיחזיר ויקום עמו לדיכא מהיה רעיו' דאכלי חושלא לימא דהתם כיון דאין נריך להחזיר לא אכד המינו אבל הכא נכי כביכא דאשכחתי' כיון שנין דהחזירו אכד מינו ממנו וכבר כתבתי כזה וערשתי השוועה לעיל כהנהגה מה עיני' עכ' ולענין אם נריך להחזיר המשכון כתב שר' דהא לרוב דראי נריך להחזיר המשכון ועבד' נאמן עליו והכי מוכח ג' לטע' הטור דכתב כיון שהיב להחזירו וכו' ולי היה נראש לרבי' כמי מלכר דאחן עליו עד כדי דמיו און חייב להחזירו דלא אמרינן חייב להחזירו אלא היכא רהא משכון כרו' וספיהם מודים שהיו משכון אכל כיון שהלכה או האלמנה כופרים ויש לו מינו או אין חייב להחזיר דאין לו לעמוד עמו ככל יום כדי' ודייניא כיון דהוא מוחזק ויש לו משכונו כידו אין לו להחזירו ולפסקו מידו כיון ריש הלוק וקטטה ביביהם ככל ודברי הטור אפשר ליישכן כפי הכונה שכתבתי רמה שאמר לא אמרינן כיון בחייב להחזירו אול ליה מינו וכו' אלא כיון וכו' וכיון שכן לא יחזיר ומש' אלא כיון שאין עדים וכו' כבר כתבתי ר' אע"פ דאיכא עדים כשעה שמשכנו כיון שאין עדים עכשו טראנ' כידו איכא מינו דהחזרתו ואי איכא עדים דראו עכשו כידו ולא ראו כשכח לידו איך בא לידו איכא מינו דלקוח ועיין לעיל כפי' זה בהנהגה מה שפ'לפתי בזה וכו' מה שפ'רתי אתי ספיר ליטכח דאמר דכא' לא נריך למיקם לדיכא עליה אף על פי בדברי הרב כמי מתקיימים הטעם דהיינו לומר לא נריך למירק כדיכא עליה ודאי נריך לשלם ליה מאי דכע' ליה עד כדי דמיו של המשכון וכפי דכרי הרב ומה שראו מר' הטור שחייב להחזירו ויכול לטעון עליו עד כדי דמיו אם יאמר הלוה אחר כך פרעתי לך יהיה נאמן לומר שפרעו כאילו המשכון כידו עדין עד שיכיר שפרעו דאי לאו הכי מה הועילו בזה שאמר שלם אכד המינו ונאמן עליו עד כדי דמיו כיון שמחזירו ואמר אחר כך פרעתי אלא ודאי שנין דהביא ראייה על זה דכיון דהוא אחר מעיקרא שפ'רתי חייב לו ודאי שיאמר שפרעו דכרי' מוכיחים הכי דכיון דאמר דלא אכד המינו אלא נאמן עד כדי דמיו עד שידע או עד שיכיר ראייה שפרעו ככל' לדידהו ועיין כפירושי להלכה כפי' שם וכפירושי רש' שמוכח ק'ת כמו שכתבתי כאן פ"ב:

עב' עוד שם כתב בעל העיטור אם המלוה כופר במשכון וכו' ישכח המלוה וכו'. הגדרה דין זה הוא כדון חנוכי על פנקסו ופועלים דמכל מקום חר כשכע על שקר ועם כל זה משבעין להו וכבר כתבתי כינא' כזה לעיל בהנהגה והאלוה לעולם נריך ליטכע ר'א מעביא אם הלוה אומר שמשכניו שמשכונתו ויתר מהחוב נריך המלוה ליטכע שלא קבל משכון ממנו אלא שאפילו שאמר הלוה שלא היה המשכון שום יותר מהחוב דעכשו לא היה נריך כשנעת המלוה אלא שלם

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכון סימן עב קפ

שכר קע פטורים ויש לרין שמכל מקום העצום והאכזבים
הם שגשגו ונאכזרו ואין לרמותו למתה מחמת מלאכה דלא
סייך כזה לומר הכי ע"כ :

עו ע"שכסור משכון שפחתו דמיו כיד המלוה וטוען הלוה
כרי לו שפחת מחמ' וכו' והג"ה כל דאכל למודק דמאז
דקא' כריא לי שפחת מחמת שגרב או שאכלו ועכברים או
עש דדבר זה בעין הוא אם היה נרקיב או אם היה נאכל מעש
או מהעכברים ועוד רמין דהלוה טוען כריא אוך משכביעם
למלוה ונשטר המלוה לכ' נקטייב הלוה דוחק לזמ' שהיה טוען
הלוה שהיה שוב משכוכו מאה והוא לא הלוה אלא עשרה או
עשרים ותוכע השאר מן המלוה ומשו הכי נרקיב המלוה לישבע
כדי לפטר מזה דמ' מ' שום שבעה קום ליה לחייב את המלוה
אם היה נשטר מחמת טענתו שהוא כריא לכך נראה דמיוש
הדברים כך הוא דדאי דהכל יודעין דנרקיב או שאכלו
עכברים אלא שהלוה תובע למלוה כשעשה ואומר שכריא לי
שהכית המשכון במקו' שאינו ראוי ומשו' הכי נרקיב או אכלו
עכברים וכו' אבל אינו טוען כריא בעין אלא שאמר שכריא
שכן היה אבל הוא לא ראה העבין אוך היה נמנע דנטענתו
אינו כריא אלא שאמר הכי באומר הדעת והמלוה אומ' כריא
שהוא הכיח אותו הפקדון במקומו שמתה' נרקיב ועכברים
וכפרט שיעירו כריאו או ישבע המלוה שפירו כריאו בתקום
שראוי וא"כ אבם הוא ומלוה על המשכון לכ"ע פסור הוא
מאונסים ונרקיב הלוה לפרוע לו וכוונת הלוה אינו להכחיש לו
ככירור שלא שמו כריאו דאך הוא זה ידע וכוונתו שהוא שפק
והמלוה כריא הוה ליה כידע שהלוה לו ואינו יודע אם פרע לו
וחייב ומה שכתב ונשבע היסת שהוא כדכריא וכפטר היסת
שהוא נשבע שהוא כדכריא וכפטר מהספק דאבם הוא אבל
כפרע כל מה שחייב לו ככל וכתב שחס מודה שלא שם
אותו במקום המשתמר מהעכבר' וכו' או לא כיער כך נרקיב
להיות חייב לשלם שפחת כיון שאין חולקים כמה הוא הפחת
וימכס לו מהחוב והשאר יפרע לו הלוה אבל אם יש מחלוקת
ביניהם כי זה אומר כך וכך פחת וזה אומר כך פחת כלומר
שכלן מודים שההלוה היתם כ' ועכשו המשכון אינו שיה לא
י כמו החוב ופחת מחמת רבון עשרה ויתן לו עשרה ויחן
לו משכוכו דכיון דפחת עשרה והיה כשעשתו נרקיב הוא
לפרוע או פטול המשכון כשכיל העשר' שמו עכשו והמלוה
אומר שלא היה שום משכון מעיקר ר' הלא ט' ונאכל מחמ' שלא
פחת אלא מחמ' וא"כ נרקיב הלוה שיתן לו עוד מחמ' מלבד
המשכון או אם ירצה לטול משכוכו שיתן לו ט' והלוה כופר
כהכיחמה דאמר המלוה דלא היה שום המשכון אלא ט' ו
ומנא רכל התביעה וכל הכעירה היינו באלותן חמשה דונין
והל' כופר בהם וא"כ הוה ליה כופר הכל וישבע היסת וכפטר
ויתן עשרה ויטול משכוכו או המלוה יפרע מנון המשכון
ותמהני מהטור דהלוה מודה במקנת והמשכון קרו הילך
דחויין לקמן דלרוב הפוקסים גל מיקרי הילך איכרא דהטור
סובר דמיקרי הילך עכ' לא נרקיב הכא ליה ועוד דאשטר
לומר דאפילו לשוקי' דאית ליה לקמן המשכון סוה הילך היינו
כמשכון שניתנו כשעה שמורה במקנת אבל הכא שכבר היס
המשכון כידו שרקיב לטול אחר כך ומלוה לא ירצה המשכון
ועכשו אינו נתן לו כידו כלום אפ' שר' דיכרו דלא מיקרי
הילך ולדברי הטור דחייב לים גמרה במקנת התביעה היא

כלהו יצבע שיש כבודו וכו' וסגי עכ' נרקיב לטבעת המלוה
כדי שלא חמוט שמו עמו כותן כה ואין לו דא' היינו שבעת
המשכה וכמו שמתריבין מי נשבע תחלה מי שהפקדון אכלו
דוח ליתא דאותה שבעה לא נתקנה אלא כשמודע שהיה לו
משכון אלא שאמר ממנו או נרקיב לישבע שאיכה כרשותו
אכל בשאר המלוה שלא לקח ממנו משכון כזה אין שבעת
המשכה דלא אמתותיקונו על זה וכתב בעל העיטור מכל
מקום ישבע המלוה שבעת היסת על זה כנ"ל ועיין ע"כ :
עג' והג"ה כתב במדרכי ג' הא דאמרינן בהגדרות
אין להם חוקה אבל אחר ג' שנים יש להם חוקה היינו דוקא
נגדרות אבל דברים העשויין להשאיל ולהשכיר אפילו ד' ו'
שנים אין חוקה מועלת בהם דאין כפולומר ער ג' שנים אדם
אינו מקפיד יותר מן' אדם מקפיד דכיון דהיא שאלה איכא
למיר דשש שהשאלו ער עכשו נס' שהשאלו מכאן ולהכא
ואיכא למירק עליה כיון דהיא אומר שזה מכרנו לו דכשלא אי
ידע עין מעיקרא שכל לזר כיון של לא מקפיד ליה מחוקת'
א לנעלם עד שיביא ראיה על המכירה אבל בשאין אמו יודעין
זה כדאי אש' שהיה הדין שיה' לגדרות דאחר ג' שנים
והיה חוקה דמתחמ' אינו משאיל כ' זמן וכדכריה העשויים
להשאיל וכו' או שנודע בעדים שכלו לזר כותרת שאלה אבל
היה השאלה לזמן נראה דאם עבר ג' שנים מאותו הזמן שיכול
לטעון שאמר כך לקחו ממנו דכיון דר' ראינו שערב הזמן הא
כתבטל ממנו שם שאלה וחויין כיריה אחר ג' שנים אמרינן
דדאי מכר ליה ככל ע"כ :

ער' עוד שם הרב פסק דבימי מאיר על ר' רובין וכו' יכול
לעכב למשכמו או למכרו וכו' והג"ה נראה לי דאם
המלמד ידע דהוה הפטר של הקדש הוא שרקיב להחזירו כפי
התשובה שכתב והביא לעיל כפי' זה הרב וזל כירכ' וכן מה
שכתב הרב דכתוב עוד שם במדרכי על ר' רובין שהיו כודו
ספרים של שמעון וכו' שחס ידע לוי שאלות הספרים באו ליד
ר' רובין כפקדון או בשאלה מההקדש הדין כמו שכתבנו אליכ'
דאשכח והמרדכי כתב כזה הדרך דהלך באובן ומשכון כיד
לו דאשכח שודע לוי שהיו ספרים של שמעון שאין נרקיב להחזיר
דכמשכתא עכדי מוי תקנת השוק ולי קשה על דברא דלמה
לי האו טעמא דכיון דהוא הוכר כמו סכרת רש' דהאר' ששר'
אין עשויים להשאיל ולהשכיר דילמא שמעון מכרן לר' רובין
ואפילו שיודה ר' רובין שלא מכרן לו אינו נאמן להפקיד ללו'
ולא היה נרקיב למה שאמ' לו לו סכו' שהשאלין לו כרי שימשכן
דכלא וואין נרקיב להחזיר דשמוא מרדכי לויכו' וכמו שכתבתי
ואי היה העשין כמו שכתבנו לרעת' האשכח דראה זה כשמתנו
בירד כותרת שאלה או כותרת פקדון כוחא אבל זה אינו דהא
כתב כי לוי היס סבור שהשאלין לו כרי למשכן נראה
דלא ידע כותרת מה באו לזרדים ואולי דכתב זה אפילו למאן
דסובר דהספרים כולן עשויין להשאיל וכו' ומ' שכתב ואם
דאובין וטעין לקוחים הם כדי באמן קשה דאפילו שלא ישעון
האובין טעמין וכמ' ואולי דאש' היה העבין כמ' לרעת'
דאשכח ידע זה שכל לזר כותרת שאלה או פקדון שרקיב
להחזירו דאין כפול טענת מכירה וכו' ואשטר מירה כזה הדין
אל כיון כענין ההקדש בין כענין ר' רובין שמשכון כיד לוי עיין :
ער' כסופות העדות במדרכי יד' שהשאלין בית לחכירו
וערף הכית פטור ונראה לומר דמאס דאמריים כדבר

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

כרכלומי כתב ריש מאן דאמר דמלו' ישבע כעין של תורה שלא
 בשתמש בה ונזכה חוכו כלומר ולא כשכונת היותה כראש
 לי ככונת דברי הטור והרב כזה אע"פ דאיכא כונה אחרת
 שהתלמי' לרבר כה מה כן כראש לי :

ע"ז עוד שם כתב בעל העיטור מלוה אומר וכו' ולמה אומר
 וכו' הג"ה א"א ואמר הלוי חכמתו לך ב"ג וכבר ידעת
 לי ה"ה ריכרין ישבע הלוי על זה ואין צריך למלוה שום שבועה
 קלה וחמורה וישאר המשכון כידו אבל עכ"ז שאמר הלוי
 שמכרו ועדין לא נתן לו ה"ה ריכרין או חייב גם המלוה ליטבע
 שתוכע ממנו ג' ריכרין והל"ה צריך ליטבע שתוכע ממנו המלו'
 ריכר אחד ומ"ש ואם ירנו להפקי' על זה שכותבין וכו' כראש
 דאיכא למידק דמאי הישן שייך כאן רכין שאם נשבע אחר
 כלומר המלו' שישכח' היא כידו ה"ה נשבע שלא מכר הלוי ואם
 נשבע הלוי שמכרה לו היא נשבע שלא משכנה לו לא שהכונה
 שאם ירנו להפקי' וכו' הכונה שאם יאמר ה"ה לחכרו שישבע תחלה
 שמשכון הוא כידו ויפרע לו הדיכר כיון שנשבע שלא לקח' לא
 משכון הוא כידו או המלו' אמ' לנ"ו שישבע הוא תחלה אף הוא
 מכרה לו ועדין לא נתן לו חמשת ויפרע לו א"א ירנה אחר
 להשך על חכרו וכשכותבין שישבע כולל שבשכונ' כ"א לירו
 ולא כמכירה או הלוי ששבע שמתכרה ולא משכנה ויפרעמה
 לחכריה ועל זה אמר ואם הם חלוקים על הדיקום זה אומר
 אני מהפכה וכו' ריעמוד הדבר עד שיתרצה ואם לא נתרצו
 שניהם נשבעים וקשיא לי על זה רכין דשניהם רוצים כל
 אחד להפקי' מאי שייך לומר ששניהם נשבעי' כיון שנשבע אחד
 מהם ה"ה נשבע כונתו של אחר ויתן לו על מה שנשבע וילך לו
 כלל שבעה רצין מכריחין לו שישבע כהכרח כיון דחנה
 לפרוע ויחוק לומר שישבעו ככת' זאת ודין זה הוא שהמלוה
 אומר שחכרה או ננכה בפשיעה לרעתמי שכונר מלוה
 על המשכון ה"ה ולמאן דאמר דמלוה על המשכון ש"ס הי"ט
 שחכרה או שננכה כדרך שהיא חייב כשצטורש"ט חייב
 בנככה ע"כ :

ע"ז עוד שם כתב ה"ה יהודה כרכלומי מלו' שמועין שאמר
 כחוסם וכו' הג"ה מכאן שה"ה יאמר כרכלומי סוכר
 דמלוה על המשכון שהוא ש"ס וכבר הוליה טוען כריא לי ול"כ
 דהאי כריא לי דאמר היינו שאו' שר"ה אותו שמכר ולקח
 דמיו וכין שכן משה' נשבע הלוי ונפטר ראי' מה שאמר כריא
 לי ר"ל דכ"ר' לו כרור כאו' רעו' או שאמר שכן אמרנו או
 דערי' אומ' לו שאם יש סיכיאס ערי' ואם לאו ישבע המלו' ויטול
 וכא"ש לעיל דו' טענת פסק היא זה כל' אבל כ"ר דאי' למידק
 שאמר שפטר כמינו דאיך לך כידו כלום חר"ל לא צריך ל"גו
 רכין שהוא אוע"ג שרא"ה שמכרוכו' ועוד שאין זה מינו טוב
 דראי' דזה לא ירנה לו שאין לך כידו כלום דאפשר דהי"ט או
 למחר ומכאן זה ונמצא שקרן וכו' ואפשר שיאמר שאין לך
 כירא בל' והכלי היה פקדון אלך ושי"ט ע"כ :

ע"ז עוד שם ראוהו משכ"ר שמועין והלך שמעון ומשכ"ר
 כיר לוי ונאכר כיר לוי וכו' הג"ה האי באכד כפי
 דברי הטור שפסק דמלוה על המשכון שומר חנם אינו רוצה
 לומר נאכר באי"ש אלא שאכר כדרך אכירה שלא היה
 בפשיעה וה"ה מוכח לשונו שאמר כתר הכי עוד שצריך
 ליטבע ושל"ה פ"ע דמנ"ה דא"ס לא פ"ע ונאכר פ"עור ואי
 כת שוכת ה"ה א"ש כ"ס כ"ה ה"ה ליטבא ק"ס"ה לרברי הרב רמב"ר
 דלרבר

כן דהל"ה אחר דש"ה עשרים אבל כפחת עשרה והמלוה אומ'
 שלא היה ש"ה אלא ס' וכפחת ה' ועכ"ז ש"ה עשרה ושולל
 ממנו ס' וריכרין ו"ה שאמר שהוא חוק מהעשרה שמשכון או
 אחר חמשה כבוד רכרי' הל"ה אבל כל תביעתו הוא ט' וריכרין
 דהוא הל"ה כ' וכפחת ה' כשאר חייב ס' והל"ה אומר שאין
 חייב ליתן לו אלא עשרה דעשרה נפחתו רכיה ש"ה כ' א"ס כן
 ה"ה ל"ה מודה במק"ט ויחייב שכונת דאזרית' א"ס לא שהמשכון
 ה"ה הוא ופ"עור משכונת דאזרית' א"ס מכל מקום שבועת ה"ה
 י"ס לו ליטבע כמי שכונר ככל' ומ"ש ס"ו אבל מלוה אינו נשבע
 אע"פ שהכונה היא דכפח' מודה דלא היה ש"ה המשכון לא
 כד"ה החוכ' א"ן ש"ס שכונת על המלוה דמאי ה"ה ל"ה ליטבע
 כיון נשבע הל' וכפ"עור מ"ה כראש לי דרברי' ומת' ה"ה דהמלוה
 מאי ה"ה ל"ה ליטבע וכק"ט כן משום מאי דאמר אחר כך
 וא"ס מתחלה היה ש"ה יותר מהחוכ' וכין שאין תביעת הל"ה
 על המלוה א"ן כאן שכונ' על המלוה כיון שהחוכ' היה כמשכון
 ובכתב"א"ס מתחלה היה ש"ה המשכון יותר מהחוכ' והכל מורי'
 דהחוכ' עשרים ועכ"ז ש"ה המשכון ט' אלא שהל"ה אומר
 שהפחת הוא ט' ו' דש"ס היה ש"ה והל"ה עשרים ועכ"ז
 אינו ש"ה אלא ט' כלומר א"ס עכ"כ המלוה המשכון ש"ס חמ"ט
 עשרה דעשרים היה החוכ' והמשכון ש"ה ל' צריך המלוה ליתן
 לו עשרה וא"ס יחידו לו משכונ' דחסר וכפחת ממנו ט' ריכר
 צריך לנכות מחוכו דה"ס עשרים ט' וכשאר חייב לתת ל"ה
 דריכר דמפ"עור כ"ה ט' כשאר ה' והל"ה מודה שהחוכ'
 עשרים ומודה שהמשכון אחר שנפחת אינו ש"ה אלא ט' ווא"ס
 ישאר המשכון כ"ד א"ן ליתן לו אלא חמשה ריכרין שהמשכון
 אינו ש"ה אלא כ"ה דריכרין ועשרים הוא חייב לו ויתן לו אותן
 ה' ריכרין וא"ס ירנה הל"ה ליקח משכונ' כ"ה זה שאמר המלוה
 כפי זה המשכון שכתבנו צריך ליתן לו עשרה ריכרין ויטול
 משכונ' דה"ה המלוה אומ' דעשרה פ"ח חמ"ט פשיטתו ווא"ס
 שהמלוה לא היה אלא עשרים וא"כ כ"ה חילוק בין מה שאמר
 המלוה למה שאמר הל"ה חמשה ריכרין והל"ה אינו רוצה לתת
 לו א"ס והמלוה תוכע עשרה כ"ה המלו' שהוא מוחוק כמשכון
 וכאן עליו עוד כ"ד דמיו ישבע שלא כפחת' אלא עשרה ומכ"ה
 לו ה' מחוכו מלכד החמשה סכרין ליתן לו ד"ה יותר המשכון
 וא"כ היינו עשרה כמ"ה ש"ה שלקח משום יותר המשכון
 שמכ"ה לו ה"ה עשרה ועשרה שמתן הר"ה עשרים רכין שמכ"ה
 חמשה כשאר ס' וזהו הט"ל כ"ה בעד היתרון שהיה ש"ה יותר
 מנכ"ה שאין מתן לא עשרה ועל זה ישבע המלוה והשאר נוכח
 מהמשכון א"ס לא ירנה הל"ה ליקח משכונ' ולתת לו מה שהוא
 אומר כשכותבו וכתב וכ"ש א"ס אפילו אחר שנפחת ש"ה כ"ד
 החוכ' וה"ס חלוקים וכו' כ"ה כ"ה כפחת ועכ"ז ש"ה עשרים כ"ה
 החוכ' והל"ה אומר שהיה ש"ה ל' וצריך לנכות עשרה ויתן עשרה
 והמלוה אומר שלא כפחת א"ה' שלא היה ש"ה לא כ"ה וא"כ לא
 כפחת א"ה חמשה ליטבע המלו' שכמו שהוא אומר הוא האמת
 ולתן וכו' א"ה מחוכו ויטול ט' ודאיכא מינוחי כ"ה אומר שלא
 כפחת כל' ויפרע כל מחוכו א"כ כ"ה דהכ"ה ישבע המלוה ויקח
 וכן אי' אחר המלוה אי' יודע כמה נפחת ממנו שאמר וטען הל"ה
 הי"ט שאינו יודע כמה נפחת וכפטר מה שאמר וטען הל"ה
 וכשכותבו של ה"ס ש"כ"ה יטול ויפרע מה שהוא אומר ויסיר
 וינכה מה שחברו לו כלכו שנפחת והשאר יפרע מהמשכון
 א"ס לא ירנה לפרוע לו הל"ה וכו' ועל זה כתב הרב דהרב

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קפא

דלדרכו הנלווים צריך לומר דהוי נאכד הוא כאונס גמור וכו' אלא דעיקרא דשאלתא איך כן החיוב של שמעון לא משום דמסרו כיד לוי וכין שיאמר לוי כאונס או לא ואמר לעולם הוא חייב וולת התנאים שיאמר אחר כך הסוד אלא שמה שכתב הרכ הוא כש מה שכתב אחר כך פטור דאם היו העדים וכו' או שהיה גדול וכו' וכתב וכמנא שמעון מודה מקנת וכו' ואינו חייבאל ריבך עוד נדק לישבע וכו' כלומר שהיו חייב שמעון ושמעון מחמת הודאתו היה צריך לישבע כדי לישאר ממנו שאינו ברשותו וללא פשע כו לדרכו ר"ה דהוי שומד חבב ונדרכי הגאונים שכתב כאונס ואי היה יכול לישבע הכי היה פטור גם מזה הדיוט שמוה אלא ששבשו אסמרו כיד לוי אינו יכול לישבע על זה לשיבך ולסל ההוא דינר שמוה אחר שישבע שלא היה שיה יותר דשכונתו וכו' וכו' לישבע ואם לא ירבה לישבע שכונתו וו יטלם לו שני דינרין ואם היה הוא יכול לישבע שלא פשע פטור היה מהכל דהשי' היה שיה שלם שהוא חרבעה דינרין כמו שאמר הלה פטור הוא הפטור על המשכון שומר חנם הוא לזכרו ר"ה וכין שלא פשע פטור ולפי דרכי הגאונים כמו שכתבנו וכו' ועכשו שאינו יכול לישבע וכח' וכו' מתחייב הוא כיתרון שהיה שיה יותר מהחוב והלה אומר שהיה שיה חתר מהחוב שני דינרין ותוכע ממנו כ' דינרין והמלוה כופר בא' ומודה בא' לשיבך וישבע שאינו שיה אלא דינר יותר ויכרע לו כיון דאינו יכול לפטור עצמו כזה על ידו שבעת השומרים וכו' כך נראה לי ומה שכתב וכן הדין כענין אם נפחת דישכון וכו' הבא איך מורה מקנת דאי היה אחר לא נפחת אלא כך וכך היה כאמון כשכונתו או היה כאמון לומר כאונס כפחת ואם רבה שמעון להחריט קאילו לכל כך להאי דכפחת הישכון וכן להאי דנרין לישבע שמעון שאינו שיה א' דינר יותר כיון שצריך לישבע על וכתב ואם יש עיר' שמרו לוי כדאוי ונאכד ממנו כאונס וה כל לדעת הגאונים שמכורי דמלוה על הישכון ש"ס הוא וחייב על נכסה ונכר לכך צריך לישבע שכתב כאונס גדי שיפטר שמעון אבל לרע' ר"ה כיון דאיכ' עיר' שכתב שלא נפשיעת לוי פטור כמי שמעון דהוא לא על כאונס לוי סמיכין אלא על עדות העיר ור"ה נצטר שמעון ר"ל כענין שמעון חמה שכתב ונכסה חובו דכיון דשמעון אינו אלא ש"ה למר וש"ס למר והוא כאכר כאונס ולכע פטור מאונסי' יבנה מעותיו :

ש"ס אמר המסלם שהוא שלחו להכי פטור והא כמי כתב הסוד לקמן כשימין הו' כשם הדמכס דמי שיש כיר סכרו מלוה או פקדון וכו' שלח לי כדי עלוני ושלחו שהוא פטור וכל שנתן לו רשות שישלם שהוא פטור וארבעה יש ראייה מההיא דשלח לכנו הקטן אבל חייב וכו' שכתבתי ויאם כן איך כתב כן הלא דפושע הוא ואפילו אם שלחו על ידי כנו גדול ואף על פי שנאמר שיה לא שלח נראה שאין וו שאלה דמאי כנו הקטן ומאי כנו הגדול לעולם אינו יושב מרשות שהיא כירו ער שיכא לרעתורשות הכעזים ואפילו שואמר שכאן מייורי פשוט ויה ששלח לו כנו הגדול להודיעו שיש לו משכונתו אבל לא שישלח לו על ידו כנו הקטן אלא על ידי כן דעת וכההיא דשלח כנו אבל חייב וכו' אם כן כששלח על ידי כנו הגדול אמאי מייקרי פושע כיון דכרשות שלה וככן דעת שלחמה לי אחר ומה לי כנו ומה שכתב אף על גב דאמרינן מהמביקי וכו' הכונה היא דכיון דאינו מוכרח שיהיה לעולם הפקדון כידו ריבול לחוסרו ליד כנו או לא אשתו ואם כן כמי יכול למסרו ליד כנו של דאוכן מכל מקום נראה שיה אינו דאף על פי דאמרינן דעל דעת אשתו וכיוי הוא משקיר דוקא אשתו וכיוי של כפקד דודאי ר"ה סני כלאו הכי אבל לא שימסרו כיד שום אדם אחר ארבעה קיימא לן שומר שמסר לשומר חייב ואפילו דפולו עייליה לשמירתו ואפילו כיד כן דעת וחסידי וזה מורה כמו שכתבתי דאפילו שמסרו לו מרעת דאוכן אינו עם כל זה מחייבו ומה שכתב כד ומכל מקום אם פשעו כו אשתו וכיוי שהוא חייב מכל מקום דמכס מחלק כזה ופוטרי ליה ונראה דהדין עמו דכיון דארעתא רהיב מסרו לו מאי היה ליה למעבר הא הוא לא פשע ומכל מקום דהדי תשכיה וו מכלולכיים דמאי משה כיוו וכנותיו לאים אחר וכן מה שמחלק משקדון למשכון ולמשאל אינו נראה כזה מיזם וגם מההי' שמכיל השולל את הפטור ושלחה כיד כנו וכו' כפי ש"ס שיה דאוכן הלא שיה מרעת היא ומ"ס דאכרה ידעת היא אי איתא דראוכן שלח האכרה מרעת של דאוכן היא שלח שיתן לכנו הקטן במשכון ונראה דרברי האיית שוכה צריכין עיין ואם לא היה שהטור מעיר עליה הייתי אומר דלאו מר חתיים עליה ולא מצאתי אותה בתוך תשוכות וגם הרכ לא פייס ליה ולא רמו ליה מקום ונראה לפנין דין של דנון זה ש"ס דאוכן מורה ששלח לכנו הקטן והאמין שמעון ונתתו לו ונאכד פטור שמעון כיון שדכרשות דאוכן שלח לו אבל אי דאוכן כופר כזה ושומר שהוא לא שלח כעבור המשכון ושמעון שנתנו ליד כנו כין קטן כיון גדול או ליד אחר הוא חייב כאחריותו בין שיהיה משכון בין שיהיה פקדון חייב שמעון כאחריותו ער שניע ליד המשקיר וכו' ואפילו שיאמר זה שהולכו שראוכן שלחו מכל מקום אינו אחרן להכסיד לראוכן כל דאין שלא יאמר ראוכן שהוא שלחו ואפילו שכונתו אינו עליו שמעון שמוען עליו כמי שאלה ש"ס אמר שלח זה שכתב מידו הוא פטור על מה שכתב מידו ואמר שראוכן שלחו צריך לישבע להכחישו כך נראה לי ואם שמעון יאמר לראוכן אתה אמרת לי שאלחתי לך על ידי כן הקטן ועשיתי על פיך וראוכן מכחישו ישבע שמעון שהוא כדכריו ופטור עכ' :

פ"ח עור שם שאלה לא' הלאם דאוכן היה לו מעות כיד שמעון וכו' ואכרו המשכונ' וכו' דהג"ה דררי הקטן חו א 46 ב שאלה

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

בשאלה אי מה סבתן שחשבו המעות כד לוי אי מקרי כזה
מלות על המשכון ומתחייב כדון שומר שבר כמו שפירש או
צריך שיבא כבר המעות כדון כשנאכרד ולי יש פסקאי נאכר
קודם לכן אי לא והאזיב על זה דוראי כיון סבתן שמעון ללוי
המעות כנזוח של ראובן דרין מלוה על המשכון יש לו וכתחייב
ראובן בשמירת המטכונות מדרכת ובתחייב ראובן כשצירת
המטכונות כראה כפירוש דאית ליה להראש דמלוה על
המשכון רין שומר שבר יש לו דאי אינו לא בשומר חכם שאינו
חייב אלא כפשיעה מאינתחייב בשמירתו אפילו שלא יהיה
מלוה על המשכון מתחייב בהאי שמירה דמתחייב כפשיעה
וכן נראה גם כן מלכותו דרכת נאכרדו המטכונות כדון כל
שומר שבר וכתב דמכל מקום לא נתחייב בשמירת מלוה על
המשכון אלא אם כן נעשה ההלוואה אבל כל זמן שלא נעשה
ההלוואה שלא נתן שמעון המעות ללוי ונאכרדו עדין איך חייב
שמירה עליו ונראה דאיכא למימר גם כן למי שאמר דמלוה
על המשכון שומר חכם דאם לא נעשה ההלוואה לא יתחייב
אפילו כפשיעה ודוחק ואפילו שפאר כן מכל מקום ליאכא
דשוכה זו דהראש מוכח דהי שומר שבר אם כן אם נאכרדו
המטכונות כל חד כפי דימו קודם שנעשה ההלוואה פשוט
ראובן מהכל וחייב לוי לפרוע לו משותפו ואם היה ספק בענין
אם נאכרדו קודם ההלוואה או אחרי ההלוואה אין מוניאין את
הממון מיר לוי דאשויבן התעלה לוי הנעיר כראה דמוניאין
הממון מיר לוי וכפירוש ראובן וטעם הדבר מזה דהי לוי
כח שאמר שלותי וזו יודע אם פרעתיך בן הוא כפי כיון
דאין יודע אם נאכרדו קודם או אחר כך אם כן לוי ודאי לוי
ואינו יודע אם פרע לו לוי או לא ואיך לפרוע לו ואפילו דבמו
זה איכא למימר כליו וראובן שנתן לו המטכונות ודאי ואינו
יודע אם נפאר מלוה וכו' דאינו דומה דשמי לוי מראובן
דוראי כתחייב כמעשה דאפילו אם היו נאכרדו או המטכונות
הממון מכל מקום חייב לוי ליתן לראובן דאררבה מוכח כפי
דעדין לא נתחייב כשמירה אם כן כמעשה שלקח לוי כשחבון
ראובן לעולם הוא חייב עליו להורדו ואינו יודע אם כפטר
וחייב אבל כמשכון עליו להורדו לא חל עליו החיוב עד
שילווה וזו יודע אם כשנאכרדו היה חייב ראובן כך כראה לוי
אכל אם לוי יטעון כדאי ששנאכרדו כבר לוח המעות כפי
היום שאומר שנאכרדו או ישבע לוי וכפטר וכמרומה דאשלו
שכופת היסת אינו צריך כיון דראובן לא טעין עליו ככריא
שכאלוה כבר היו אכרדו המטכונות וזולתם ירצה להסיל חרם
פתם על לוי אם הוא אמת מה שאמר ומה שכתב ואם ישבע
ראובן שכתבו קודם שכל המעות כד לוי יתן לו לוי מעותיו
ואיך אחר שישבע והא לוי אינו יודע והוא היה טענת ספק
ואיך משכיע עליה אינו רומה מרא דהיינו לישול ואקלו לישול
כלא שבעה כד מורין שאינו כראה שיש לישבע על טענת
ספק מכל מקום צריך לישבע שכופת השומרים על הספק
וככל גונא שיהיה צריך לישבע שכתב שאינה ברשותו ואכר
ששבע שכופת וישבע שהיה קודם ההלוואה המעות כך כראה
לוי וישין כהנה דלעיל:

וכשיבא לך משת אליו שאינו לוח ממך תכס לו שכלוהם אלא
שלא תהא שאלה שאם והשיב משהה מהחייב וכו' אבל מי צריך
להיות שאלו לו מהספרים היו של ראובן דאי לא מאי הכרם
הוא מהמחנה וכלו אפשר שהספרי היו של שמעון ולא היה רוצה
שיערו אלא לוי וחילה כפי ראובן שיטען מתמם אלא ודאי כחם
שהודיע שמעון ללוי מהספרים הם של ראובן והוא יתן לו
המעות ותתן לו ואחר כשיהיה כותן לו המעות כמה פסח
משכנין וכו' צריך לומר וכמו שכתבתי מוכח מה שאמר וזו
לכשתין לוי המעות שאתן לך וצריך לומר דמה צריך והשיב
דמובן משהה שדחתיו אבלך הימ משהה שגוה לך על זה
וכו' ועל דבריו השאלה הזו כראה דאיכא למימר דאשלו
ששבעין היה בעל הספרים ונתן לו רשות להשתמש בהם מכל
מקום חסור לו ללוי להשתמש בהם מזהם דהיו ליה רבות
דהמלוה את חברו אסור לרדו כחצרו וכחולל שכן שיש כאן
חברון אלא שאין לו תביעה עליו שיעלם חצרו שהיה נתן לו
רשות להשתמש בהם אלא שבר השימוש כראה לוי שהיה אסור
משום דכית אלא שאין להוציא יורדו של לוי משום דאיכא למימר
דכעין זה היו אכרדו רבות אלא שנראה לוי שאם התנוך כ שמת
הלוואה שישתמשו בו היו רבות וכן כהנה וינאש כדויק אלא
שלענין חברון הוא טענתן כאן ודבריו התשובה פשיטת
כטעמן כפי זה שכתבו ככותה השאלה וזולת מה שכתב יהא
לא טען שהרעה ראובן את שמעון ללמוד בהם דנראה דאם
הרעה ראובן לשמעון ללמוד בהם דיהיה פטור מהחברון
דא לוי לדין על זה כדויק דראובן לא הרעה ללוי עצמו אפשר
שיאמר ראובן לשמעון כתי רשותל ששתמש בהן אלא לא ללוי
שמה יפסד יותר הספרים ואלו דעה שאמר והוא לא טען
שהרעה ראובן לשמעון שיתן רשות ללוי להשתמש בהם:
פג ער מס יורש שהנזיל שטר שיש למורישו כך וכך וכו'
וטעון היורש שהמשכון נאכר באונס כיר מורישו וכו' -
הגהרה כתב הלוה ישבע ויפטר ולא נהירא לוי האיפסקא
דהכא נה כן היו כמו שטר בעלמא דהא החוב של הסטר
ודאי וספק הוא אם כפטר אם לא דאי לא נאכר באונס הא
נפרע ואם נאכר באונס לא נפרע ואם כן כיון שמונה דאי
על החכמוש ועד שהשטר עומד כחוקת שאינו פרוש ועל
המטכונות טוען ספק שאל לא נאכר באונס ופטור ועד
שנראה מהלשון שהירש טוען כדאי שנאכר המשכון באונס
וכיון שהוא כריא והלוה שמה כריא עדיף כיון שיש לו שטר
דאיכא למימר שטרך כירו מאי כפי דאי דהירש חאמן
אלא דאיכא למימר דמה שאמר שפירש טוען אינו ככריא
אלא כיון דאיכא שטר כירו אומר שמה המשכון נאכר
באונס והכי הוא האמת דאם לא כן אלא שפירש טובע
כן ככריא מאי טעמא לא מהימנין ליה ועד איך
אמר וישבע זה היבט שלא החזיר המשכון הא אין היורש
טוען אלא שנאכר באונס וזה כפתק אי נאכר באונס אי
לא אלא כמו שכתבו דהירש אינו טוען אלא שמה ואם כן
איכא כמו למיטען שמה שחזרו ללוה המשכון וצריך אם כן
הלוה לישבע על זה ואף על פי שהיה טענת שמה אכל מקום
חזיק ליה כטענת כריא כאלו היה המלוה קיים וטוען יהא
עצמו דכל מאי דמני למיטען אכיהון אק כמו טענתן
להו אכל מכל מקום מאי דקאשתי לו מעיקרא כראה לוי
שהיא קושא ועוד דמיו לדין משקרא וכתיבא אם היה המלוה
קיים

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכון סימן עב קפב

קיים והיה טוען שכלכד המשכון כאונס והלה היה ספק מא לא עסקין שהמלוה היה נאחז אפילו חילונטר כר לי שהיה נאמין ביון שמורה ודאי הלוה על ההלוה ועל הערעון הוא הפק ודאי שצריך לפרוע לו והבין מוכח לעיל אם כן כל שכן כשיש לו נטר ואם כן כיון דאכזהו הוה חזי למיטען הכיגם כן טעמין ליה לנרש ואפילו אכזהו היה מני למיטען דהחזיר לו המשכון ויבכה שטריו לנרש נמי טעמין ליה הכי לכך נראה דהאי פסקא דרבי ינחם לא נראה לי והמעין ידקדק כמה שכתבתי בהנהגתי דלעיל בקמיון זה במשא ומתן דכתב הטור מדימי הנמ' דסלע הלוייתך ושקל היה טיה וכו' ומכל מקום לענין הדין אעפי' שאיני כדאי נראה כמו שכתבתי ויבכה יורש שלא פקדמי אכא ונוטל כמו כל שאר שטר מעלמא דלא שכתבתי משכון ככל:

פר' עוד שם דרובין הכיח משכון כיר שמעון ומת שמעון וכו' הגה' נראה דאכא למירק בהאי דהא דאין מחייבים ליה לראובן שכתבתי יתומים סתמים ועוד דלא היה צריך לטור לומר לחייב את דראובן שהיתומים טועני שאכיהם צוה אפילו שלא יטענו הם כן ככירוש אכן טעמין כשכילין עד כדי דמיון של משכון כל מה שהיה אכיהם יכול לטעון ועוד מהי האי דקאמר ויבכעו שבעת יורשים שלא פקדמו אכיונו כיון שהם אומרים שאכיהם צוה שיטלו על אותו משכון מהא שפקדמו אכא הוה להם ליבכעו ועוד איך קאמר שיבכעו היורשים שלא מצאו כיון שטרותיו וכו' משכון זה פרוע הא מורה הלוה שאינו פרוע שאין לו עליו אלא חמשים לכך נראה לומר שכתבתי דין זה הכי הוא ולזה כיון הטור דראובן אחר שאין לו אלא שלשה כיר שמעון ושלשה אחרים שהם חייב לו ככר מתן לו ולא נראה החוב עליו אלא מחמשים ומה שכתב וטוענין היתומים שאכיהם צוה וכו' אינו טענת היתומים אלא טענת בית דין כשכילין או טענת אטורופים כשכילין שטוענים ששכילין כל מה שהיה אכיהם יכול לטעון וכיון שהמשכון צוה משה טוענין כשכילין מהא אכל לו יודע מחייבים כלל המאום הכי נכעיים שלא פקדמו אכא הוה פרוע החבי ושלם מצא וכו' שהוה פרוע ואעפי' שהלשון כתב שאכיהם צוה כך נראה לי שצריך לומר אז מה שאמר שאכיהם צוה האפסורופים טוענין כן ככירוש סך צוה אכיהם כשכיל היתומים אלא שזוה איכא למירק מה שכתבנו דלא היה צריך לטור לומר כוה טוענים ככריו סך צוה אכיהם ואף על פי שהיה כב' משפט מכל מקום הטור חידוש יותר הוה ליה לאשמועינן ומכל מקום מרברי מה שהכיר הרב דכתב וכתב עוד וכו' משמע כחומה שכתבתי באחרונה ומכל מקום איכ' למירק כמו שכתבנו אלא שאפשר לומר נמי כמו שכתבתי דהטורופים אומר כן שמהא כן צוה אכיהם ודוק אכל למ' אחר כך הטור ועל השאר יבכה היתב וכו' נראה דכירי טוענין ליה סך צוה אכיהם של יתומים ודאי ועיין דאשלו ככיו זה אפשר ליישב מ' ש' א' אפשר דנקט הכי דשא אחריו דיהא נאחז הלה כמה שאמר נ' כמינו דאי כעיי אה' פקדון היה כירי ואולי דיהא נאחז כיון דאין בזה מי שמכחישו אעפי' שקבר כתבתי צריך לעיל דאפשר שלא יהיה באמין:

רש' רמב"ר דקנה אותו לאונסים והוה אמוכא דהוה ליה כשלו וכל הקודם בהם וכו' מכל מקום כיון שאין קצין כגוף המשכון דאי כעיי מריה רמאכא לפרדות הרמות כידו וחזין המלוה וכול לעכב כידו עדין של מלוה מיקרי וחזין כאן עליו אלא שעבוד וכיון שמת פקע ליה שעבודה ונשאר כרשות בעליו וכמו זה כתבו המוס' בהפסד ונמ' נראה דאם היה הנר זה חייב לאיש אחר ולא היה מהיבן לפרוע כי אם מזה המלוה טיט לו כוה המשכון שצריך לפרוע ממשכון זה דאפילו שוכן בה אחרים או אפילו שוכה בה הוא ענינו רונה לומר הלוה מ' מי שזעבור על זה המשכון מדר' נתן אכל אם יש ממון אחר מהיבן לפרוע אעפי' שתפאנו אחרים כל הממון ואפילו תכש מלוה של נר משכון זה מוניא' אותו מירו ומאותו הממון האחר שתפאנו האחרים יפרעו מהם אי אפשר לכרר מי שתפאנו ראשון ראשון יפרע מכלן כשי הערך כך נראה שזה הנר כשעה שמת מיר פקע שעבודו של משכון נקט כרשות בעליו ונשעבור זה המלוה נשאר על שאלו נכסיו ונשאר לנר ולאותו השעבוד שהיה עליו נטלו אותו כני ארם ויחזיק אותו לשיכך צריך להחזירו דעכסו לא שייך למימר שאותו משכון משועבד מדר' נתן כיון שהיה לו ממון אחר ולמה יש למי לומר דככל הממון שכתבתי מן הגר' פל' שעבוד מלוה זו ואפילו על ממון של אותו משכון וכו' כשיר תפס דאין זה כלום דכיון דמשכון זה של אותו האיש ואינו קנוי לו לא מיקרי נכסיו ואין בו אלא שעבוד כיון שמת נכתלם שעבודו ונשאר כרשות בעליו דככל מקום דאיתיה ברשותיה דמריה איתיה כיון דאיכא ממון אחר לחול במקרה שעבודו ואין שום ארס ראשי לטול ממה שהוה משועבד לו כך נראה לי:

ובתב' עוד וכן הדין כמי אסי' על שטר משכונא ודאי רסה דמאי שנא ודרכה אחריו. לעולם קרקע בחוקת בעליה עומדת אפילו שנאחז במשכון של מטלטלין דמכל מקום יש לו קנין והוה ליה בככפי הגר וכל הזוכה בהם וזה בקרקע ליכא למימר הכי ראשנו כחיי הנר שקרקע בחוקת בעליה עומדת ואפילו מחיים כל טענה שהיה כימים בעל הקרקע נאחז משום דאמרינן קרקע בחוקת בעליה עומדת וכו' ואם כן ודאי דאין כאן אלא שעבוד וכשמת נכתלם השעבוד ונשאר הקרקע בחוקת מי שהוה וזה כדור והמענת שהוא חייב על המשכון הם כיר נקודם כל אדם וזוכה בהם ומשכון כיון של מטלטלין כיון של קרקע הנגוף הוא שלו ואם כן ממילא הם שלנות מהמי מהר' בעל התרומות דפשיט ליה במשכון של מטלטלין וכשטר משכונת קרקע רמאקרא מספקא ליה ואיני יודע למה דמה מועיל יותר מה שהוה מוחזק בקרקע רמכל מקום בחוקת בעליה עומדת ואינו נאחז לומר לקוח הוא כירי משכון של מטלטלין דהוה מוחזק בוואם אומר ארם על מטלטל שתחת ידו לקוח הוא כירי שהוא נאחז ואם כן הוה ליה כשלו ומכל מקום נראה דכשלא במשכונת קרקע דאיכא שטר שהוה משכונא או אפילו ליכא שטר כיון שידוע שהאי קרקע הוא של זה ונחא דאם מת הנר אפילו שהחזיק ארם אחר עליו שמוכיאין מירו אכל משכון של מטלטלין אחאי מוכיאין אותו מירו נימא דשמהא אם היה הנר קיים היה אומר שלקוח הוא כידו אם לא שנאמר שהיה ידוע שהיה משכון כגון שהיו עדים שראו אותו כשכתבו כירו ועכשווה הא רואים אותו ועוד נראה דאיכא מ' 3 46 2 למיר

עוד שם דרובין הכיח משכון כיר שמעון ומת שמעון וכו' הגה' נראה דאכא למירק בהאי דהא דאין מחייבים ליה לראובן שכתבתי יתומים סתמים ועוד דלא היה צריך לטור לומר לחייב את דראובן שהיתומים טועני שאכיהם צוה אפילו שלא יטענו הם כן ככירוש אכן טעמין כשכילין עד כדי דמיון של משכון כל מה שהיה אכיהם יכול לטעון ועוד מהי האי דקאמר ויבכעו שבעת יורשים שלא פקדמו אכיונו כיון שהם אומרים שאכיהם צוה שיטלו על אותו משכון מהא שפקדמו אכא הוה להם ליבכעו ועוד איך קאמר שיבכעו היורשים שלא מצאו כיון שטרותיו וכו' משכון זה פרוע הא מורה הלוה שאינו פרוע שאין לו עליו אלא חמשים לכך נראה לומר שכתבתי דין זה הכי הוא ולזה כיון הטור דראובן אחר שאין לו אלא שלשה כיר שמעון ושלשה אחרים שהם חייב לו ככר מתן לו ולא נראה החוב עליו אלא מחמשים ומה שכתב וטוענין היתומים שאכיהם צוה וכו' אינו טענת היתומים אלא טענת בית דין כשכילין או טענת אטורופים כשכילין שטוענים ששכילין כל מה שהיה אכיהם יכול לטעון וכיון שהמשכון צוה משה טוענין כשכילין מהא אכל לו יודע מחייבים כלל המאום הכי נכעיים שלא פקדמו אכא הוה פרוע החבי ושלם מצא וכו' שהוה פרוע ואעפי' שהלשון כתב שאכיהם צוה כך נראה לי שצריך לומר אז מה שאמר שאכיהם צוה האפסורופים טוענין כן ככירוש סך צוה אכיהם כשכיל היתומים אלא שזוה איכא למירק מה שכתבנו דלא היה צריך לטור לומר כוה טוענים ככריו סך צוה אכיהם ואף על פי שהיה כב' משפט מכל מקום הטור חידוש יותר הוה ליה לאשמועינן ומכל מקום מרברי מה שהכיר הרב דכתב וכתב עוד וכו' משמע כחומה שכתבתי באחרונה ומכל מקום איכ' למירק כמו שכתבנו אלא שאפשר לומר נמי כמו שכתבתי דהטורופים אומר כן שמהא כן צוה אכיהם ודוק אכל למ' אחר כך הטור ועל השאר יבכה היתב וכו' נראה דכירי טוענין ליה סך צוה אכיהם של יתומים ודאי ועיין דאשלו ככיו זה אפשר ליישב מ' ש' א' אפשר דנקט הכי דשא אחריו דיהא נאחז הלה כמה שאמר נ' כמינו דאי כעיי אה' פקדון היה כירי ואולי דיהא נאחז כיון דאין בזה מי שמכחישו אעפי' שקבר כתבתי צריך לעיל דאפשר שלא יהיה באמין:

פר' עוד שם משכונא של ישראל כיר נר וכו' שכיון שמת הנר פקע שעבודו. הגה' ואפילו אם משכנו שלא בשעת שלושתו ואפילו למאן דאמר שקנה משכון ואפילו לשי דכירי

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכון סימן עב

למיומר דכין דהו' או כריש מהו' משכמוהו תופש בשמא ואינו
 מפסיד כלו' יהו' זה נאמן ומסקי' מירו' וראשון כר' דזה שכתתי
 בזמרוכה דמוק הוא דא"כ כל' פמיוק בככמי הנר יבא אחר
 ויאמר משכון שלי הוא ויזכורו מירו' לכן כר' כמ' דאי' הוי' ידע
 ודאי' שמשכן הוא או מניאין ולא לזו' אין מניאין ככל' :
 פ' עוד ס' וכתב' הלא' מרו' טכר' ככרי' שסלו' וכו' :
 דגרה' כן הכיא' הלא' בהפרס' ובראה' משום שרונה
 לרמות' לכא' דבר' שמת' דמון' שפקע' שעכדיה' חייב' להחזירו
 וכו' כן' הבא' ובראה' שהיה' אפס'ר' לו' דלא' דמי' דכשלמא' גר' שמת'
 דדאי' דפקע' שעכדו' מיכיה' דאין' כאן' שום' חששא' שיכא' לירו'
 או' שיהיה' רשות' עליו' אבל' הבא' כמשכון' שנג'ל' מן' הככרי' דשמא'
 שככרי' לא' מפקיע' שעכדו' מיכיה' דמכור' דהיום' או' למחר'
 ומנא' ויתכעבו' ואעפ'י' שלא' יזכרו' ויתקע' הלוואת' מהלוה'
 ומכא' ט' עדין' שעכדו' עליו' ואפס'ר' ג'כ' שיכא' לירו' על' ידו'
 מניא' דמוק' או' זה' שמת' שיתיר' ונאעפ'י' דעבד' איסו' וכשירע'
 ודאי' שיקח' מירו' אס' כן' עדין' רשותו' עליו' אלא' שמכל' מקום'
 כיון' שקיימא' לן' דאסוד' להחזיר' אבד' לנכרי' הא' פקע' לשעבדיה'
 דחייב' לזה' דוריה' ליה' לישראל' משכמו' אבל' נראה' דאי' למידק'
 ביון' שקיימא' לן' רגול' שככרי' אסוד' וכן' גככת' הככרי' אסוד'
 וכיו' שחפרס' לקמן' כריש' ה' גככה' ודמ' ה' גולה' אס' כן' אמאי'
 אסוד' להסיב' אכר' אררכה' הוה' ליה' להמת' חייב' להשיב' ואי'
 משום' דהשגס' דאסוד' גול' שככרי' משום' דאיכא' חילול' ה' והא'
 דאי' שטעות' משכון' שלו' מותר' והפקעת' הלוואתו' כמו' הא'
 דשכא' דליכא' חילול' ה' גם' כוה' איכא' למידק' דאמאי' מותר'
 טעותו' והפקעת' הלוואתו' היכא' דליכא' חילול' ה' דגככה' הוי'
 שאינו' יודע' מי' נככו' דכן' הוא' פירוש' של' גככ' דהיינו' דמטמר'
 נככ' למא' גול' דהיא' פרסאי' איכא' למימר' דהוא' חילול' ה' אבל'
 גככה' דהיא' כמתר' ואינו' יודע' מי' נככו' אמאי' אסוד' כיון' דליב'
 חילול' ואולי' משום' דקמת' רוב' נככו' ישראל' כינסו' זה' לא' שייך'
 או' שמא' יבא' הדכר' ליעלות' ואיכא' חילול' וכו' גם' הכא' איכא' כמו'
 למימר' ובטעות' משכון' אין' כאן' כל' כן' חילול' ה' אבל' הפקעת'
 מלוה' או' השכת' אכרה' איכא' גם' כן' למימר' הכי' ושמא' דאין'
 איסוד' גככה' אלא' היכא' דאיכא' בר' חילול' ה' שמטמר' מאינשי'
 ולא' מטמר' מיכיה' וכן' כדא' דאין' לזון' לא' על' גול' הככרי' ולא' על'
 גככתו' לא' איסוד' דרבין' ואשמכתא' כעלמ' וכן' כר' דאס' גככ'
 או' גול' ראינו' בהשכח' משום' הא' ושמא' וזו' משום' חילול' ה' ככר'
 כעשה' היא' ועדין' לקמן' כה' גולה' וגככה' :

למיומר דכין דהו' או כריש מהו' משכמוהו תופש בשמא ואינו
 מפסיד כלו' יהו' זה נאמן ומסקי' מירו' וראשון כר' דזה שכתתי
 בזמרוכה דמוק הוא דא"כ כל' פמיוק בככמי הנר יבא אחר
 ויאמר משכון שלי הוא ויזכורו מירו' לכן כר' כמ' דאי' הוי' ידע
 ודאי' שמשכן הוא או מניאין ולא לזו' אין מניאין ככל' :
 פ' עוד ס' וכתב' הלא' מרו' טכר' ככרי' שסלו' וכו' :
 דגרה' כן הכיא' הלא' בהפרס' ובראה' משום שרונה
 לרמות' לכא' דבר' שמת' דמון' שפקע' שעכדיה' חייב' להחזירו
 וכו' כן' הבא' ובראה' שהיה' אפס'ר' לו' דלא' דמי' דכשלמא' גר' שמת'
 דדאי' דפקע' שעכדו' מיכיה' דאין' כאן' שום' חששא' שיכא' לירו'
 או' שיהיה' רשות' עליו' אבל' הבא' כמשכון' שנג'ל' מן' הככרי' דשמא'
 שככרי' לא' מפקיע' שעכדו' מיכיה' דמכור' דהיום' או' למחר'
 ומנא' ויתכעבו' ואעפ'י' שלא' יזכרו' ויתקע' הלוואת' מהלוה'
 ומכא' ט' עדין' שעכדו' עליו' ואפס'ר' ג'כ' שיכא' לירו' על' ידו'
 מניא' דמוק' או' זה' שמת' שיתיר' ונאעפ'י' דעבד' איסו' וכשירע'
 ודאי' שיקח' מירו' אס' כן' עדין' רשותו' עליו' אלא' שמכל' מקום'
 כיון' שקיימא' לן' דאסוד' להחזיר' אבד' לנכרי' הא' פקע' לשעבדיה'
 דחייב' לזה' דוריה' ליה' לישראל' משכמו' אבל' נראה' דאי' למידק'
 ביון' שקיימא' לן' רגול' שככרי' אסוד' וכן' גככת' הככרי' אסוד'
 וכיו' שחפרס' לקמן' כריש' ה' גככה' ודמ' ה' גולה' אס' כן' אמאי'
 אסוד' להסיב' אכר' אררכה' הוה' ליה' להמת' חייב' להשיב' ואי'
 משום' דהשגס' דאסוד' גול' שככרי' משום' דאיכא' חילול' ה' והא'
 דאי' שטעות' משכון' שלו' מותר' והפקעת' הלוואתו' כמו' הא'
 דשכא' דליכא' חילול' ה' גם' כוה' איכא' למידק' דאמאי' מותר'
 טעותו' והפקעת' הלוואתו' היכא' דליכא' חילול' ה' דגככה' הוי'
 שאינו' יודע' מי' נככו' דכן' הוא' פירוש' של' גככ' דהיינו' דמטמר'
 נככ' למא' גול' דהיא' פרסאי' איכא' למימר' דהוא' חילול' ה' אבל'
 גככה' דהיא' כמתר' ואינו' יודע' מי' נככו' אמאי' אסוד' כיון' דליב'
 חילול' ואולי' משום' דקמת' רוב' נככו' ישראל' כינסו' זה' לא' שייך'
 או' שמא' יבא' הדכר' ליעלות' ואיכא' חילול' וכו' גם' הכא' איכא' כמו'
 למימר' ובטעות' משכון' אין' כאן' כל' כן' חילול' ה' אבל' הפקעת'
 מלוה' או' השכת' אכרה' איכא' גם' כן' למימר' הכי' ושמא' דאין'
 איסוד' גככה' אלא' היכא' דאיכא' בר' חילול' ה' שמטמר' מאינשי'
 ולא' מטמר' מיכיה' וכן' כדא' דאין' לזון' לא' על' גול' הככרי' ולא' על'
 גככתו' לא' איסוד' דרבין' ואשמכתא' כעלמ' וכן' כר' דאס' גככ'
 או' גול' ראינו' בהשכח' משום' הא' ושמא' וזו' משום' חילול' ה' ככר'
 כעשה' היא' ועדין' לקמן' כה' גולה' וגככה' :

פ' דכר' וכתב' רכינ' ויוקח' דה' למעות' שגולה' ישראל'
 ככרי' וכו' דגרה' ל' דזה' אינו' כפי' ההלכה' דכשלמא'
 משכון' של' ישראל' שכל' מהנכרי' נרדף' להחזיר' לישראל' דהנכרי'
 אין' לזוכיה' כמשכון' כלל' דהא' למאן' דאמר' דהוא' שומר' חנם'
 אין' חייב' בו' אלא' כפשיע' הוא' פלוג' לעוף' דאמר' דהו' ש' אין'
 חייב' כלאכס' ואשילגו' שיהיה' חייב' כלאכס' מכל' מקום' אין'
 לזרות' להשתמש' בהם' אס' כן' אינו' של' ככרי' לא' של' ישראל' ואין'
 לככרי' אלא' קנת' שעבד' אבל' כמע' שמתן' כמלוה' לככרי' מיד'
 וכה' הנכרי' כס' והן' פלוג' ויכול' להזיזין' וארר' מלוה' לסוג' אה'
 כיתנה' וכדאמרין' גכ' קדושי' דהמקרש' כמלוה' אי' מקודשת'
 אעפ'י' שהיא' עדין' כעין' רסא' כמשכון' אותן' השעות' שהן' שלה'
 ואין' נרדף' להחזיר' אותן' המשעת' א"כ' השעות' של' ככרי' כמשכון'
 ואכרה' של' ככרי' היא' ולא' יהיה' חייב' להחזיר' כלל' ועדין' :
 פ' דכר' מנא' כתוב' בתשכוח' הלא' ראו' עוען' וכו' :

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קכג

הוא אם רוצה לפדותו הרשות כידו ועדן שם ישראל עליונים
אפשר שהכרי כיון שהחוב שזה יותר מהמשכון שיכף ישראל
שיפרע לו חובו ויסול משכנו וסכנת הרמ היא כשם רכטר
ערכה אויל וכיון שהמשכון סוס כחז מהחוב ודאי שדע ישראל
להליתו לכחז והויתאז מרשותו ואתה תכחז ע"כ :

צט עוד שם משכנו של גר כיר ישראל וכו' וזה קנה את
השאר . ה"ה"ה . נראה שמכור שהוא משכון אבל אי
אינו ידועאי משכנוהוא אי לא אלא שזה אומר שהוא משכון וזה
שהחוקי א"ח שמה שקדון הוא גר' רעע' שזה כדאי וזה שמה
אמרתי המע"ה אבל נראה דיש קצת פקעון דא"ך קאמר זה
קנה כב' מעותיו וכו' והכי הל' זה י"ש לו במשכון כבנר משתיו
שזה לא קנה משכון אלא שזה שהחוקי עכשיו כה אלא הכי
הוא ליה למי זה קנה המשכנו ויהי לו כה כבנר משכנו ואולי
משום דאין לו ממנו אחר לפרע לא מה המשכון אבל אין הכי
כיו דאם ירצה זה שהחוקי כו' לומר לו קח מה ששאל חייב
לך ולך לך שיהיה הדין עמו מוגבי כיון שאין ממנו אחר לפרע
ממנו אלא מוגף זה המשכון קנה כגוף המשכון אחר מיתת
הנר משום מהם של גר שהגר חייב לפרע לו מכל מה שיש
לו ואם כן קנה כגוף המשכון כבנר מעותיו זה נראה לי :

ובגמרא משכנו של גר כיר ישראל וכו' זה קנה כבנר
מעותיו וכו' ופריך ואמאי זה קנה במשכון זה מה
ששום יותר מהחוב משתמא משכון . עומד בחכרו . של מלוה
ותקנה ליה חכרו מדרכי ויטבי . חכמה דחנרו של אדם
קונה לו אפילו שלא מדעתו והוא מני לשכוי דמיירי בחכרו
שאני משתמרת והא ראייה שכא זה והחוקי כה ודאי ראייה
משתמרת ואי נמי נראה דהוא מני לשכוי כגון דהיה המשכון
מופקד ביד אחרים וכא זה והחוקי כה אלא דאפשר לומר ליה
דמשכון כל היכא רליתיה כרשותה שיהפיקו איתיה והוא
ליה כעומד בחכרו וזיון כזה אלא דמשום רשתמא משכון
לעולם עומד ברשות המלוה וכדדאי דכחנר המשתמרת הוא
עומד רהא ש"ש הוא ובראי רכחנר משתמרת מוקי לה להכי
קאמר רליתיה למל' בעיר ואפילו שהמשכון הוא עומד בחכרו
המשתמרת מה שאמר רבי יוסי בר חנינא רחנרו של אדם
קונה לו שלא מדעתו הכי מילי כשהוא בעיר דאי היה בעי
למיתו ולקנות ליה הוה אהי וקני או חנרו קונה ליה שלא
מדעתו אבל כשאינו בעיר ראי היה בעי מיתו ולקנותה הוא
מדעת לא מני כן ראינו כאן שחנרו מני לא קני ליה ואם
כן כפי זה איך חנרו של אדם אפילו שיהיה חנר המשתמרת
קונה לו אלא היכא דאיתו בעיר אבל היכא רליתיה בעיר
אינו קונה לו ובחכרו שאני משתמרת אפילו שיהיה בעיר אינו
קונה עד שיהיה הוא עומד כנר שדוולפי זה אפשר לומר
דמה שאמר והלכתא רליתיה בחכרו רלא קנה הוא הכונה
כלומר רמאי דאמר מעיקרא רליתיה למלוה בעיר אית אלא
בכל גונאז או איתיה בעיר או ליתיה בעיר כיון שהמשכון עומד
בחכרו המשתמרת וכמו שכתבנו דמשתמא חכרו המשתמרת
הוא עומד קנה מדרכי ויסי בר חנינא והלכתא רמה שאמר
דזה קנה וכו' מיירי ברליתיה משכון בחכרו של מלוה ומשום הכי
קנה זה שהחוקי כואכל א"ח היה המשכון בחכרו ודאי קנה
זה ולא זה שהחוקי כו' ואפשר כמי לומר דהכונה הכי הוא א"ך
על פי ש"ח רליתיה למלוה בעיר ומשום הכי לא קנה לו חנרו
והלכתא מני א"ך על פי ש"ח בעיר אי אין המשכון בחכרו א"ך

על פי שהמשכון עומד על משכנו א"ח כה אחר והחוקי כו'
זכה כמה ששוי יותר מהחוב וכפי מה שכתבתי נראה לי שהוא
דרך רש"י וכש זה הדרך אחרת נראה קצת מרל' קאמר תלמודא
בי אורחיה ולא היא אלא הלכתא רליתיה בחכרו וכולן שיון
למלוה והטעמין יבחר וכתבתי התוס' והלכתא רליתיה וכו' פירש
הקובערי וכו' ונריך לומר ראיירי בחכרו המשתמרת ולי נראה
דאין וו סכרה רמיירי דעומד בחכרו אבל המשכון אינו
בחכרו ומשום הכי זכה א"ח אי הוה עומד המשכון בחכרו לא
קנה א"ך על פי שאין משתמרת כיון שהוא עומד סס ואולי משום
רשתום הכי כנר' כדרך האחרון שכתבתי דאית על מה
שמשכי מעיקרא רליתיה המלוה בעיר ודוק שאינו כדרכי
רש"י משום אלא שקאי ארלעיל רליתיה בעיר וגם המשכון א"ח
בחכרו דאי איתיה המשכון בחכרו קנה א"ך על פי שאינו
בעיר וכמו שכתבתי כדרך ראשון אבל מכל מקום כונת
דכרי התוס' כדורין מדכתב דא' והלכתא רליתיה בחכרו
דקאי המשכון נראה דהוה רענש ענין ולא עמדת המלוה
דאי זה הכי הוה ליה לפרע והלכתא רליתיה בחכרו המלוה
ליתיה בחכרו משום הכי קנה זה וכוה מיירי בחכרו שאני
משתמרת דאו עמידתו היא דענשה הענין אבל כיון שאמר
רליתיה למשכון ודאי דנראה דעמידתו לא מעלה ולא מוריד
אלא עמדת המשכון ואי עומד המשכון בחכרו לא קנאה
זה המחזיקו א"כ ודאי רחנר משתמרת היא ראי אינה משתמרת
לא קנאה רחנר כבכא משתמרת א"ך על פי שכל שאינו רומה
להיה דכ"ח ראיין התם שום שייכות לו באתו רכר שמנא
בחכרו ע"כ בעי' או שיהי חנר משתמרת או א"ח אי משתמרת
שיהיה עומד כנר שדוה אבל הכא שיש לו שייכות בזה שהוא
משכנו ויש לו בו גר קטניה להחייב כונכ' ואכדס וכו' כקנייה
מועטת כגוה ואפילו שיהיה המשכון בחכרו שלו א"ך על פי
שאני משתמרת קנה מכל מקום התוס' לא נראה ליה הכי
דכיותר מהחוב הוה ליה כאילו אין לו שום שייכות כלל ולמאי
דכתוב בתוס' ולמאי רסר מעיקרא שהמשכון בחכרו ובעל
החכר אין כאן ומיירי לבי דעת רש"י בחכרו המשתמרת וכמו
שכתבנו אינו איתו כפי האסקכא רככא מניעא דקיון רהו
חנר המשתמרת לא בעיכין שיהא עומד כנר שדוה וכפי מה
שפירשתי לדעת רש"י אית שטר כהיה מהקנא דהיה מיירי
דמלוה כשר אבל הכא אין המלוה בעיר וכדדאי דלדרכי
התוס' לדעת רש"י מיירי בחכרו משתמרת דאי לא הכי אמאי
נריך למיכתב דאין המלוה בעיר לימא שאין המלוה עומד
כנר חכרו אלא כמו שכתבתי ולדכרי ר' בעל התוס' לעולם
אינו מחלק אי איתיה למלוה בעיר אי ליתיה אלא לעולם אי
חנר' המשתמרת הוא לא קנה זה המחזיק ולי חנר שאני
משתמרת היא אי עומד כנר חכרו אינו קונה ואי אינו כנר
חכרו או קונה זה המחזיק את היתרון ולעולם כגמרא בין
למאי דקאמר מעיקרא רליתיה קאי אבעל החכר ומיירי
בחכרו שאין משתמרת ומאי דלמר דאי בעי הוא למיסקיה לא
מני למימר בלאתה שעה ככא זה להחזיק ושינויא כתרס
דקאמר והלכתא וכו' היינו לקימוי מאי דאמר מעיקרא ולעולם
מיירי רבעל החכר בעיר אלא שאינו עומד בחכרו והוה חנר
שאני משתמרת וכתבתי התוס' דזה נראה מדכא זה והחזיק
משמע שאני משתמרת וכו' ולענין הדין נראה שאין כפיקתא
בין שבי שפירוש ראי הוה חנר המשתמרת א"ך על פי שאינו כנר
חנר

ראש יוסף דלכות מלוה על המשכון סימן עב

כיון שהיה מטלטל ולא באחד דשעבודו אקרקע ולא אמתלטל
 וכפסק מינה סוף זה האחרון שהחוק במטלטלין אכרזן או
 אכלן משכיר זה הכלל טוב ולא אחריו סיניכה ממי שקדם
 דכיון שכבר כסתלק דינו כמה שהיה לנכות האפטר הוא
 וכשתפסה שדיו ולא אחריו שנוכה ממי שקדם אלא היבא
 דליבא כמה שהיה מיעור החובות גדלה פטע אלו הרבדים
 אכל מ"ח כדאיה דליבא לומר דכיון דזה הל שעבודו על אלו
 הנכסי' כולן והמחויקי' אין מפסידין שום ממון דזה לא יסתלק
 מהחוב מאלו הנכסי' עד שיפרע ככל מה שמחוייב לו ועיין:
 צא עוד שם כתב המדרי' מפרק חוקת וכו' מיהו כהא
 מהפקא ליוכו' הגדלה בפלוגא מה שכתב וזה שמעון
 ככל המשכון נחיא וכדלוי דפסיטא הוה דהא אפילו ערדין
 היה חייב לראובן היה יכול שמעון להחזיק כמה שסוה יותר
 המשכון מחובו אכל כמ"ג שכתב לו אם וזה שמעון כמה שפס
 יותר מהחוב קשיא ליוכי נרע מזה שארז משכנו של גר כיד
 ישראל וכל אחר והחזיק הוא וזה כמה שזו המשכון יותר
 דהא המשכון אינו בחזרו ארובה כחזר הכפקד הוא עומד
 והתם אש"י שהוא עומד בחזרו של ישראל משום שאינו משתמר
 לרעתו ואחריו דזה קנה כיון דזה אינו עומד כגר חזרו הכא
 שהו' כרשותו מהא לכ"ט דקנה וזלוי משום דהתם הגיחו בחזר
 שאי' משתמר לא מקרי געמי כרשותו כיון שאינו כח' המשכנו
 אכל הכא שהניחו כיד כפקד שזמרו במקום הראוי משתמר
 ופה כל מקום דאיתיה כר' דזה רמ' איתיה והוא ליה כאלו
 עומד כרשותו משתמר שם ודוק:

ובתב ע"ש והלשכא כתב בתשובה נכרי משכון מטלטלין
 וכו' דנכרי חבי מסונו וזו כיריה אשתלק ליה ונראה
 לישש לרדק כדברים אלו ראמאי יש לומר דהנכרי מבי
 מסונו וזו לידיה אשתלק ליה ראמאי כיון דהמשכון שזה יותר
 אמאי אשתלק וכפסק מינה פ"ס משכן אכל ראובן ואחר כך
 מכרה לשמעון כרינו דלא יקנה שמעון כלל ונראה דמה שאמר
 דנכרי מבי מסונו וזו לידיה אשתלק ליה היינו משום רכונתו ליתן
 במתנה לשמעון ואם כן אשתלק ליה מהמשכון אכל כל זמן
 שלא רנה ליתן במתנה לא אשתלק ליה דכיון דשזה יותר
 מהחוב אמאי יש לנלסלק עמנו מהשכנו ואם כן כפי זה אין
 כונת רי"ן הלשכא למה שכתבתי כמדרכי דלעולם יספיק כמה
 שספק דנכרי מדרכי הרב שכחי האי דהלשכא לששט שאי
 דכפי במדרכי אי קנה שמעון משכון שהוא מופקד כד
 וכתב דמדרכי הלשכא שמעון שלא קנה דכיון דקבל ומע
 וזו לירכרו מפתלק וזה ראובן כמשכון ובסתלק הנכרי
 ומנא שהמשכון היה של ראובן והפקידו אכל שמעון על
 חשכונו וכפי מה שכתבנו אינה רואה דאלו הכא כנדון
 דהלשכא דמפתלק מהכל מה שאין כן כמשכנו והמשכון שום
 יותר מהחוב שאינו מפתלק הנכרי ממנו ועוד כמו שדקדתי
 דהא אמריק משכנו של גר כיר ישראל וכל אחר והחזיק זה
 קנה כנגד מעותיו וכו' וכבר ידעתי זה ודוק ועיין ח"ט משכן
 לו שדהו וכו' שיחזיר לו חצי המשכון עיין בסמוך ע"כ כתב שם
 כשם הלשכא והלשכא שאינו יכול לנכות לחזור חצי המשכון וכו'
 ושם יתבאר כפי:

צב עוד שם כתב בעל התרומות כשער מט' המחזיק
 בקרקע חזרו וכו' הלוה כאמ' וכו' הגדלה כדלה
 דנרדף שיהיו ללוה עדום שקרקע זה היה שלו דא' לא לא סידר
 למימר

חזרו קנה זה ואי חזר שאינה משתמרת אי עמד כגר חזר
 קנה וזו לא לא קנה זה לא המחזיק וזו לא פירוט דכתבתי
 באחרונה דאם האלוה אינו כשיר דאינו קונה חף על פי
 שהוא חזר המשתמרת ועיין כי כדרכו התום נרדף עיין עוד
 ואינו לא באפי' עכשו לירי מרה וו סוף לי פכאי ע"כ:

צ עוד שם הרב משכנו של גר כיר ישראל וכו' והוא ליה
 כמשכנו של גר כיר ישראל ואינו הגדלה כ"ד ר"ש לחלק
 בין משכון לשאר אימלוה על פה דכשלא משכון של גר כיר
 ישראל ישראל יש לו שיעבוד בפשה דמשכון אפ"י שאינו בחזר
 או איתיה בחזר אכל הוא אינו בחזר וחזר שאינה משתמרת
 מכל מקו' לו וזיתכנוק המשכון וכל מקו' דאיתיה כרשותו
 איתיה חכל מלוה כשאר או מלוה כשלא אין כן שום וזיה
 כנוק המשכון דאילו כשאר הא קיימא לנשטר העומד לנכות
 לאו כנכו רמי' א' דמכל מקום רשע' אחר יא' לומר דלא וזה
 המחזיק כמה שהיה חייב לזה ראין זה יכול להזיק שעבודו של
 זה ראפילו הנר ענמו אם היה דונה ליתן במתנה או למכור
 כמה שחייב לזה אינו יכול ואם הוא עצמו לא היה יכול מן
 הדין איך זה שבא מחבו יהיה לו יכולת ואף אם חזר מכר
 קרקע זה טורף מהלוקח ואפילו במלוה על פה ק"ש שעבודא
 לאוריתא ואם כן מזה הטעם יש לומר דלא מועיל חוקתו
 להפקיד לזה אכל לא משום דרומה למשכון אלא שכתבו כמו
 מלוה על המשכון בלומר כמו שאר כנזרח כרין מלוה על
 המשכון כן הרין כמו במלוה כשאר או בעל פה ומכל מקום
 מה שדלה ל' ראיכ' לפעמי' בזה הוא דאם הנר חייב מלוה
 זו כשטר או מלוה על פה כעדים דאין אחר ויכול להחזיק כמה
 שהוא כנגד אותו חוב כזה נראה וככפי גר זה מרה אחת
 גדולה דהיה בים כרי החוב יותר אם אש אחר והחזיק בו כרי
 לקמתו אי אחריו כיון שלא קנה מה שהוא חבר החוב הכי
 כפי לא קנה הפאר או נאמר כמו שמשכון מטלטלין קונה
 גם הכא יקנה או דליתא שאי' משכון מטלטלין ט"ס כה
 תפשיטיד מה שאין כן בקרקע חף על פי דאחריו מי שהחזיק
 בקרקע לקנות אותה וזאת חברתה אותה קנה חברתה לא
 קנה שאי' הכא רהכא כל חד קרקע הוא ומיר כש' הגר וזה
 זה המלו' כשה' ונכסא זה האחר לוכ' הא מנא כה יד אחר
 ואין כיריה כמה וזה וזה נראה ע"פ שאינו סומך עליו
 דמכל מקום כך היא חוקה משכון מטלטל לזכות במקנתו
 כמה שהחזיק כהנהגתו כמו בחוקה שגשה בזה הקרקע
 מכעילה וכו' ויהיה כמו קרקע של שותפין ומכל מקום כגר
 כתבתי שאינו דומה ועיין שם שכתב ומתכתן ומי משום
 דאי מת לאחר זמנו אפי' יש לו חוב עליו כעדים מ"ח אינו
 יכול להגות מיר או המחזיק דאחריו קרילא פרע הנר כחייס
 ויהיה הנר נאמן לומר שפרע אפילו שלא כעדים מהמלוה את
 חזרו כעדים א"ל לפרעו הער' דמכתן וזו אלוה כעדים
 קאי דכשטר אפילו שהיה לאחר זמנו שמת מכל מקום טענת
 שטרך כירי אלימא וכפרע אפילו שהיה לאחר זמנו ואם כן
 אין למחזיק הזה בחובו כלום דלא יהיה הוא גרול כמו מהגר
 עמנו שלא היה נאמן לומר שפרעתי דיאסר לו שטרך כירי מאי
 כפי אכל כמה שאמר שהחזיק ככסבי הגר הרי הוא כיוורס
 וכו' קאי לתרובו ואפילו שהיה מלוה כשטר נרדף שנוכה
 כמו הכא לפרע מנכסי יתומי וכתב עוד דמשמע מתוספתא
 וכו' דיכול לומר המחזיק לך מקום לנכות וכו' כן שהיה קרקע

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קפד

שמעון כשכיל משכמו אבל אי כחו אונסי וידעין כדאי שכל
כשכיל משכמו של שמעון והולף לסם ונטלו מטלטלי לראובן
משכמו שהם מטלטלי של שמעון או נראה לי דאין ראובן יכול
לעכב המשכונ של שמעון רמן השמי שיענו אותו וטעו האונסי
ולקחו של ראובן ומולו גרם :

צד עוד שם כתוב בהנהגת רסוף כתרס מלמד שהלוה וכו'
דאין בעל הבית יכול לעכבן הגררה ונראה לי דכיון
דזה הולך לו ויש לחוש על הבכרים שמה יבאו ויתבעו חמנו
המשכונות ויארע לו היוזק כיון שיש בה לכבדים ויש לאל ידם
לעשות עמו רע למה לא יעכב כיון שכביתו נתנו משכונות
ולמה נאמר שילך לתובעו כד' כיון שהבכרים לא ימנעו אותו
ומה שזכרו רש"י מההוא מינה דאחתי וכלקיה רב עין
משום דכבדי דאיש אינון ערכו כיה ומשום הכי פלוקיה רב
עין דלא יתבע לערב תחלה היינו משודלן כאן טוס פטורא
לתיבע כיה ללוה כבית דין וואי יהיה חייב ליה ונכיה בית
דין וואי לא אחאי ינכה שלא כרין אבל הכא דאיכא פטורא
איכא למיחש שמה ופטור לכה או יעכבוה שלא ילך לו
ויתפטר עם הבכרים או יעכב בה מעותיו עד שיתפטר וכו'
ככל ועיין בההיא דנש פטוס שהביאו ע"ה ההנהגות :

צד עוד שם מנאלי כתוב משכונ של סם כיר ישראל
וכו' נראה לרמיו וכו' הגררה כמו שאמרנו התם
דזה שטבו כמשכון כירו קונס כנגד משותיו וזה האחר שכל
לחזוק כמותר קנה כמותר כן כמו הכא האי ישראל שיש לו
המשכון בורו קונה כנגד משותיו וזה קונה כנגד המותר כשכיל
מה שחייב לו וכתב אף עלגב דמוקלה דאיתי' כחנר שאינם
משתמרת היינו משום הפקר וכו' הכונה שהקפה שמה שאמרו
התם דיה קנה וזה קנה היינו דוקא משודלעומר כחנר שאינם
משתמרת והוא אינו עומד כחנר אבל אייהו המשכון עומד
כחנר המשתמרת כמו כהאי דרין דהכא ודאי דקנה בעל
החנר ואינו מופיל תשמת המחזיק אם כן אחאי קאמר הכא
דאמרינן זה קנה וזה קנה הא עומד כחנר המשתמרת ובעל
החנר קנה ולא יועיל מה שכל ישרא אחר לקנות להכי משכי
דמה שאמר התם דלא היה כחנר המשתמרת רבעל החנר
קנה היינו דוקא משום הפקר דכיון שמת הנר ונעשה חמנו
הפקד כיון דאיתיה כחנר המשתמרת קנאו אבל הכא אינו
הפקד דהכדי חי הוא ואפילו שהוא עומד כחנר המשתמרת
אין דרך שיקנה אותו דכמאי קונה אם כן משום הכי יש לו לזה
זכיה כמותר דהא אין לו טוס זכיה כמותר ונאמר א"כ לישראל
זה המחזיק הכא כאלחנר דאשילו ישראל שיש משכון מישראל
הכח שטוס יותר מהחוב אינו קונה כמשכון אלא כנגד
מעותיו אבל כמה שטוס המשכון אין לו דרך שיקנה אותו
היותר זה המלוה שלה לכתב וקמה זה כמותר משום חובו
אזראה לי דכבוכמה שהביא הרב לעיל דכרי הרשכא בההיא
דכתב מרדכי בפרק חוקת משכמו של ככרי כיר ראובן וכו'
והביא שם דכרי הרשכא וכתבתי אכי כוונתו בהנהגה פ"ש עיין
עלה נראה שם מרדכי הרב שחולק ההיא דהרשכא על זה
עיין בהנהגה וכתבולא חשיב שם וכו' הפונה שהר"ט נוימא
דקנה המשכון זה הישראל שישטבו כירו משום שהיא שומר שכר
ואם יאכר יחייב לשלם דמיומשכו הכי אקפי ליה האי משכון
לה אמר דלא חשיב שומר שכר אלא כנגד מעותיו אבל לויק
מהחוב אינו אלא שומר חנם וטעמו של הר"מ משום דכבירא
ליה

למימר קרקע בחוקת בעליה ועומרת לא וראי שיש לו ראייה
שהקרקע היה שלו והמלוה אינו כאמן משום מינו דאי כשי
אומר לקוחה היא כירי שנינו שלא אכלה עדין שני חוקה אינו
נאמן ומה שכתבנו שהלוה נאמן נראה לי דלאו מטעם מינו
הוא פכאמן כלומר מינו דאי כשי אמר שאינו חייב לו כלום
דמינו זה נראה דבכא מינו טוב דזה מקורא לומר זה שמה
ימצא זה שטר משכונ ויבחישה אבל מכל מקום כאמן הוא
משום דהוא מיקרי מוחזק מכה שהיו לו עדים שהיו שלו
קרקע זה וכתב אבל אם החזיק כס' שנים איכא מאן דאמר
דכאמן כלא שכונה נראה דכבירא ליה כמו שכתבתי בהנהגות
לעיל דכיון דכקרקעות אין שכונה דאורייתא גם דרכין לא
תיקם שכונה דכל דתמן רכין כעין דאורייתא תקון אבל מה
שהסכימו רוב השופקים חו כולן דאשילו כקרקע איכא שכונת
היפת והכא טעם מה שאמר שהמלוה מאן הוא משום מינו
דאיכא אמ' לקוח הוא כירי ונראה דאו לא היה שטר משכונא
אלא כיר המלוה אבל עכשו שכתבין גם ללוה אף על פי
שהלוה גם כן נאכר על פני השטר לא לא אמרינן כמלוה מינו
דלקוח דלא ירנה לו לקוח כי שמה וידיא הלוה שטר משכונא
ואם יהיו עדים שהשכנת כ' לידו לשלם אינו נאמן לו לקוח
הוא כירי אשילו שאכלה שנים הרבה ואם כן אש"י עדים ללוה
שכמשכון כ' לידו אשילו שאכלה שני חוקה עכ"ה הלוה נאמן
ונשבע היסת ולקוח קרקעו אבל אי אין כאן שום דאיה שהיה
משכונא אלא שטר המלוה והוא אומר שנאכר כאמן כמינו
דאי כשי אור לקוח הנא כירי דפקיקת כרכ כהכא ולא אמרינן
קרקע בחוקת בעליה ועומרת היבא דעבירא לאגלווי שאבו
הכא דאיכא מינו ולא חשיבן מאי רעבירא לאגלווי אבל איכא
מאן דאמר שם בנמר' דראובן כאמן כמינו דמאי הוא דכבשה
שטר משכונ כירי לאכול כיתר וכן איתא התם בפרק המקבל
רב וכו' ורב עוריא לא סביר ליה לדר' יהוד' וכן רבינא הקט'
על דין דרב יהודה וכמו שפרס' רש"י ואשר דיה פסק בעל
השטר וסבר דרב עשו דכין דלא היה כאמן כמינו דאם כן
משכונא דסורא יכנס שטר משכונא ויאמר לקוח הוא ואף
על פי שרכיהודה דמי כ' זה שם בנמרא מכל מקום דכרי רב
זכיר ורב עוריא נראה לו יותר והכא כהאי דבעל התרומות
הלוה אומר דלא היה השטר אלא מחמשי' וכבר אכל מפירות
ארעא חמשי' שחיוור לו קרקעו דכביתיה אובל המשכונא
והמלוה אומר שמה היה ועדין חיה חמשי' שיש לו לאכול
מפירות ארעא לכשת כאמן משום מינו וכדרי יהודה ולסכרא
אחרי אינו כאמן וכשכע הלוה היפת ונטול קרקעו אבל יש
לדייק על זה דאין משביעין ללוה דלמא יוניא הלה אחר כך
את השטר איכא למי' דלא משביעין ליה ואפשר שהיה הטעם
דמאן דכתב דהמלוה כושל כלא שכונה שמה ימצא אחר כך
ערי שטר ויבחישהו אבל על מה שאמר תחלה דהלוה
משכנע והא איכא למיחש שמה יוניא השטר לא איכא למימר
דוראי דהוא יחוש ונא לא דע שהוא כמו שמה לאישיכע
ולא דמי לפקדון דלתם תלוי בשמי וישעה בשומא אבל הכא
כדור הוא אי הוא מזה או חמשי' :

צד עוד שם כתוב בהנהגות מרדכי רכ' על ראובן שכל
אונסי וכו' הגררה אם אמרו שאל לא יתן לסם משכון
של שמעון שיטלו מטלטלי שלו וכן עשו שמה' שלא בתן ראובן
משכונ של שמעון כסלו שלו או וראי יכול לעכב משכונ של

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב קפה

על מנת כאמר מעכשיו רמי ואולי יהא מן החולקים על זה ואיכיוכל הסתא לבר ולבקשה

ועוד נראה דאיכא למירק דשאי התם כשאמר משך בהמה ולא תקנה עד לאחר שלשים יום דאמר ולא תקנה דרובה דלא יחול הקצין אלא לאחר שלשים אבל אם יאמר ותקנה אפטר ספקא דעבאו מתחיל סקייא ומאמר לאחר שלשים אין הכי נמי דיקפסוה עיין במקומו או אפטר למר דשאי הכא דמתן המעות כירו כרי לקנות לאחר זמן ולאחר זמן החצן כירו משום הכי חובה אבל התם נבי משך פרה ולא תקנה עד לאחר שלשים יום כיון שלא נתן דמים ולסוף שלשים אינה בידו אינו קונה אותה ומה שהקשיתי דכיון דאמר על מנת כאומר מעכשיו רמי אפטר לומר דעל מנת דאמר בשאלה אינו דברו שמעון אלא דברי מסדר השאלה הוא וכו' ועיין בכל זה במקומו ולקמן בהלכות מוכר על מכאלי דמיני אסמכתא ולדרי הרב המגיד ומה שכתב ומשמעותו סיכיה מכור לו בשמו וכו' נראה דזה קאי למאי דכתב בסעם הראשון שלא פירש סיכיה מכור כמעות אלו וקשה על דבריו מה שהקשיתי דהא מסתמא באותן מעות מכרן לו להכי קאמר דמשמעותו סיכיה מכור לו היינו בשווי והוא אומר שמכרו לו במעות אלו ואם כן אין כאן מכירה או אפטר דקאי גם למאי דמליק ממה דאמר דהיה ליה כאומר משך פרה זו ותקנה לאחר שלשים יום דאינו דומה לו מכירה היא שמוכר בשווי אלא שאמר יקנה לאחר שלשים יום ואם פסקה המשיכה אבל הכא דרך המחשבה הוא למשכן רכר שטוה יותר מהחוב ולהתנות שאלה לא יפרע לאחר זמן וסיכיה שלו והוא עומד בידו ומחזק להכי קאמר ומשמעותו סיכיה מכור לו בדרך שווי קאמר לא אחר סיכיה שלו לזמן כך אלא סיכיה מכור לו בשווי בדרך חקת וממכר ואם כן לא יתקנה ליה דהיה ליה כאומר לו משך בהמה ולא תקנה וכו' ועיין עכ"ל

צו עוד שם בטור שאלה לא יחולק דאין שווי לו משכונות של שיעין וכו' וכתב נראה לי שאין לומר כן וכי תימא אמאי לא אמרינן מינו דכיון לנשפיה וכי נמי להכריה דאי בעי ראובן וכי לנשפיה ולומר סיכיה חייב לו היה נאמן האו ממי וכי ויהיה נאמן דאין לומר זה כמו שכתב נמי דלימא לא ירצה ראובן לשקר וזה כרוך והף על פי סיכיה נאמן ראובן לומר דכך אמר לו לזושות מן והא ראייה דאי היה רוצה הוסיף מסר ליה המשכונות מיד לוי ויאמר דשמעון מסרן לו אלא דלא כאמר דאי בעי ראובן דלימא ראובן לא רכס לשקר

צ"ח עוד שם שאלה לא יכו לך פתה וכו' לעמד וכו' דגריה אם מעשה זה היה בא לרדי היתיאומא אפילו לדעת מי שכובר דמלוה על משכון ש"ח הוא הכא חתחייב דכיון דזה פרע לו מעותיו ושכר חרות המשכון הוא מכרי המלוה כיון שהוא עיכבה חסד ככר פרע לו אין דינא דגרמי גדול מזה ונרדי השואל הוא כראיה דזה שאל ממנו שפרע לו משכמת אפילו מה ששם יותר מן החוב דמלוה על המשכון ש"ח הוא זה ואמר דכבר מטעה שפרע החוב לא היו אלא כפקדון דעלמא דלא מלוה על המשכון הוא על זה הסיכ ס"ב רבינו אשר זכרנו לבדכה דקיימא לן דמלוה על המשכון שומר סכר הוא וכל זמן ש"ח לו חייב מה שהיה עליו בעת ההלואה עדין מיקרי מלגם על המשכון וזה כיון שקבע לו זמנו סיכא ויקט מקבוכו

עד אותו זמן יש עליו חייב שנרדף לו עוד וכולו ופטור מפרוטת דרב יוסף וכו' שכתבתי לא נרדף למאי דכתב הרב להוכיח מדברי הרב רבינו אשר זכרנו לבדכה דאית ליה דהוי שומר סכר הוא אלא מריט דבריו נשמע וכתב הרב רבינו אשר זכרנו לבדכה דכיון דקיימא לן דהוי שומר סכר אף על גב דפקע כח ההלואה עם כל זה כיון שיש חייב עליו לזוטא ולבערה עדין שומר סכר הוא עליו דלא הוי שומר סכר משום כשהון ולפי מה שכתבתי אפילו סיכיה דטעם משום כשהון כיון דרבינו כח כבשילו חייב הוא דעדין אף על פי שכתב נכרע לא נכסיק מידי חובתיה כיון שהיא עיכב אבל הוא כתב דהטעם מזה דעדין יש עליו חייב לזוטא ולבערה ואם כן אם כשיכא עני כשעה שהוא שוטחה פטור מהפרוטה הא משתכר פרוטה דרב יוסף ומשום הכי חייב ולי נראה דיש לחייב כיון דנשתכר פרוטה דרב יוסף מעם אחת שטטחה וביערה ואף על פי שלא שפאה אלא שיש עליו חייב לטעם משום הא שכתב הוא שיקרא שומר סכר ומשום הכי אחר שפרע אפילו הכי עדין מחייב עד שיחזור לו משכמו וכפיקא מינה מכין שכי הפירוטין דלפירוט דהראש כשעבר הזמן שקבע לו פטור אם נכב אחר כך אבל לפי מה שפירשתי דמשום הא פרוטה דמשתכר מיקרי שומר סכר עד שיחזור לו משכמו אפילו אם נכב אחר זמנו שקבע חייבוה נראה לי שהוא דעת הרש"א דכביא הרב כריס הפ"ו ועוד נראה דאיכא דפקותא דשומר סכר שהוא לזמן שנתן לו דיכר שיחזור לו עד זמן פלוני ועכר הוה לנראש פטור הוא שאם נכב אחר כך שהוא פטור דהיה ליה בידו כמו פקדון ולפי הפירוש שכתבתי אפטר לומר דכל זמן שלא החזיר לו מה שנתן לו לזוטא לא כפטר וכן נראה מדברי הרש"א גם נראה שיש חלוק כפי פ"ו משום פרוטה דרב יוסף דלדעת הרש"א הפיטור דרב יוסף הוה כשעת ההלואה לבד או יהיה משום ההלואה דמנוס דכשעת שהוא מלוה לו דמלוה או יכא עבי יחא פטור או כשעת ההלואה שנטל המשכון ונרדף שיטרח לזוטא כמו שהיה דאכרה הוא פטור משום שהיה פרוטה שהוא חייב כש' דעלמא אבל לדעת הרש"א זמן החייב כל זמן שיש עליו החוב דכהה"ז זמן עליו חייב לבערה ולזוטא אבל אם עבר זמן החוב או שכבר פרע אין עליו חייב יותר וזלמא סא ששיכ הוא את העינין וכשכילו וכחשכנו היה כרשותו ורוק ועיין במה שכתב הרב כה"א תשובת הרב רבינו שלמה בן אדרת ומה שכתב ולא היה נרדף לבעדו דהוי כשאר פקדון אף על פי דאמרינן דכפקדון שוטחה אחת לשלשים יום וכפרים גולג' וכו' היינו כשאין המפקיד בעיר אבל כשפאה בעיר אין חייב על הכפקד כלל אלא צריך המפקיד שיכא לעשותו חס שאין כן במלוה על המשכון דאין כרשות הלוה לכא ולטול ולבער אלא שיש לדקדק שכא תו זמן שקבע לכא ולטול אם יהיה צריך לבער ולטווח היה יכול לכא הלוה דעכשו אין עליו טוס מלוה אלא שעכשו שהעייכוכ מדר זה כחשכ עדין כריכוטל קורט וכרשותו כמי קאי לבערה ולזוטא:

צ"ח הרב זכרנו לבדכה כתב הרב בפלמשרים תשובה לר"י וכו' תשובה אף על פי דכעלמא הוי אסמכתא הכא קמי' דגריה נראה לי דהאי דכתב דהכא לא הוי אסמכתא אפילו פלא אמר מעבאו מדתן טעם מדהוא תטוס קו א 47 וס

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכן סימן עב קפו

ב וכתב עוד אבל שאלה שלשים יום הגדה דמלוה
 כעפית לישאל וליתן וזה אינו יכול להיות על הדבר כפירוש חל'
 יום אבל שאלה שהוא שום מטלטל לפשות כוונת דבר כיון
 שעשאו הא גמר זמן שאלתו ומשום הכי זמנו לאלתר וזה קשה
 לית דבר שאלה בתם היא ל' יום ואם שאל מחברו כלי לפשות
 מלאכה פלוני ודאי רוצה עד שיעשה אותה מלאכה עד שתגמר
 והוא זמנו וכן אם דרך אותו כלי לעשות מלאכה פלונית ספק
 הוא זמנו וכשגמר לאלתר יכול לתוכו ואם שאל מחברו
 לעשות מלאכה פלונית והוא לא עשה מיד אלא שהיה כעשייתו
 כמה ימים ועכשיו רוצה להתחיל לעשות מלאכתו יכול זה
 לתכופ לזמנו ומדמשאל ליה היה יכול לגמור מלאכתו וכדאיה
 שאם שאל לו מצות שאלה כדרך הלואה אלא דרך שאלה כרי
 להראות עצמו כעל מצות דין שאלה יש לו זמנו לאלתר אף
 על פי שהוא מצות :

ג ע"ש כתב הרשב"א בתשובה הנשבע לפרוע לחברו ליום
 כועד וכו' פטור לגמרי עד שיבא וכו' הגדה ואם כשהלואה
 המלוה מעותיו ונשבע זה גילה המלוה דעתו שהוא רוצה ליתן
 למקום פלוני לרד שם ועל זה באה השבועה ודאי דררעתא
 דהכי ליה ונשבע וזכרין ההולכי אחריו ולאותו מקום אם הוא
 עומד שם ולתתאות כיד אשתו וכו' אינו נרין אינו נטער בכך
 לא מן השרעון ולא יצא מזה מיר שכעתו וכדאיה דאם הוא
 אשה המשתא ומתבת כתיך הכית ואזכות וטטרות ונצאות
 על שמה דאם כתן לירה דדאי כפטר מדעתו הוה ליה ויבאילו
 עשאה אפטרופא לכל שימתן כידה ומה שכתב הדבר כדור
 שהוא פטור לגמרי היום לומר שהוא פטור מן השבועה אבל
 מכל מקום נרין שיהיו שמעות מוכרי כאלו היום כדור שמה
 יבא וכמו שכתב אחר כך שיהיו הרב לקמן כשמוין וזה כדור
 ואעפ"י שאם כתן לאשקו אינו יכול לחזור בו מה לא יפטר
 וכתבתיא בטנין דלא מיפטר ולא שאני לן בין בשכתבן ליד
 אחר או ליד אשתו הכל דין אחר הוא דסתמא מיתביא דאי
 לא היה ליה לפרש קנת דיוק יש דכשתא ארס איבא למי שאין
 רצונו שיהיו מעותיו כד אחר אבל כד אשתו מסתמיחא ליה
 שיהיו כד אשתו כלל דתא לא כהיהא רבנוול את חרדו שום
 פרופא רקאחר כמתמיהא לא יתן לא לכדו ולא לשלמו ואמאי
 לא קאחר ולא לאשתו אלא משמע דאותו אינו נכנס בכלל זה
 וכי תמי' הא קאחר ויליכו אחריו למדי ואמאי בימיא יתכנו
 לאשתו דאין זו הכרח דמי לא בני דלית ליה איתתא אלא
 ודאי דאין לומר הכי ולהולך אחריו למדי אינו חייב שזה לא
 נאחר אלא כמי שגול וכפר ונשבע על שקר לזה חייבו להולך
 אחריו למדי אבל אי לא נשבע על שקר אף על פי שגול אינו
 מחוייב אלא הוי כמו פקדון כדור כל ספק הלואה דלא עשה
 שום רעה אלא שלום שאינו חייב להולך אחריו אלא כיון שכלך
 הוה ליה כאילו אחר ליה שיהיו פקדון כדור עד שיבא לכאן
 והשבועה לכאן אינו מחוייב דלא נשבע זה על שקר אלא
 שנשבע שיעשה ביום פלוני וכיון שהוא הלך לו מחל לו על
 השבועה וכפי טעם זה היה לו להיות פטור מכל וכל ולא
 יהיה נרין למה שכתבתי שאל ינע כמעני וכמו שיבא בתשובה
 בסמוך אלא דמכל מקום כיון שנרין להיות מומונים כדור
 שמה יבא כדאיה יום לא יהי רשאי להוציאן ועוד כדור נרין
 שיהיו מומונים משו' שמה יבא כדאיה יום שיהיה והוא חייב מכת
 השבועה וא"כ אינו נרין למה שכתבתי רכין דוחקן ליה לפרעו
 מו כ 47 2 וכו'

אותו מלא על פי כד או עדים שיעדי' ככמה וכדאיה דאיכא
 שמהי וכמו שכתבתי א"כ כיון שלוקח אותה אחר באת קנכה
 מה למ שטול הוה ואין דומה זה לפרטין לאחרים ואין פורטין
 לעצמן דהתם אין ידוע בכמה לקחו מה לקח או אם נתן
 הדוכרין מה שאין כן הבא משו' הלואתו שמין לו וכבר כתבתי
 במקומו אחר וכהיה דפרטין לאחרים ואין פורטין לעצמן :
 קך עוד ע"ש ישראל המלוה את ישראל חכרו על המשכון
 וכו' ולגבות הלואתו כדינא דמלכותא הגדה נראה
 אם עבר פניה ולא מכרו כמו שהוא דינא דמלכותא הרי אין
 עליו דין שומר שכר וכפרט אם הוא כן מכרה דינא דמלכותא
 אם כן אם נכבד או לאכבד פטור וזה כפי רעת הראש שכתבנו
 או לרעת הראש שכתבנו לעיל אבל לש מה שכתבנו לעיל
 לרעת הראש לעולם דין ש"ש לו ודינא דמלכותא היה אפי'
 לכרי' הלוייתו שכשאיכ' טבה תמימ' אם לא יבא לפדותו לכופ'
 טבה כדו שלא יעלה עוד רכי ולפעמי יעלה הדכית יותר ממה
 שמה המשכון ולרדן דלית לן רכית ואין אנו לוקחים רכית
 ישראל משארל מיד לאחר ל' יום וכול' למוכרו חי אין זמן
 ההלואה קבוע והכי כתב הטור לקמן כפרקים הבאי דלאחר
 ל' יום מוכרה ככית דין עד כאן :

סימן עג

א המלוה את חברו סתם יש לו זמן ל' יום הגדה
 ולא אמרין כיון דלא קבע זמן אינו יכול לתוכו אלא עד
 שירצה הלנה לפרוע ואשילו שעשה שטר דהוה אחיבא כיון
 דעשה שטר וטרח על זה ולא כתב לו זמן ופרע וזו דספרא
 שלא יהיה יכול קמ"ל ואשילו משכון דמעותיו בטוחו והוה
 אחיבא דלהכי נקט משכון כרי שיהיו המעות כדור כל יוין
 שירצה להחזירן קמ"ל דלא ולאסוקי מרכיב קלונכיוס שכתב
 דמלוה על המשכון סתם דאינו יכול לתוכו עד שיפרע הלנה
 מעצמו ואח"כ יודע אם יתכור כן כשטר אבל כפי הראי' שכתב
 ע"ש במדריכו בסכתו דאם דרוקא על משכון אחר הכי ואיבא
 למיתמה עליה וכו' דרך הראש להלות לכל ימיו מירצה והלה
 לא ירצה לפרוע כל ימיו ואם כן לא יהיה יכול להלוותו עד
 תמי' ויביתו דכל כלא סברא הוא ואי משום שאמרין כיון
 שהמלוה לא קבע לו זמן ומסתמא רצה שיהיה כדור עד שירצה
 א"כ אשילו מלוה ע"פ או כשטר כימא הכי ואפשר דשאני הכא
 דלקח משכון ומה שכתב בני דמ"ט כאמן לומר פרעתי תוך
 ל' יום נראה דהיינו דוקא במלוה ע"פ אשילו כעדים אבל כעלמה
 בשטר או על המשכון אפי' לאחר ל' יום אינו כאמן ל' פרעתי
 דימא לו שטרך כדור מאו בעי וכן במשכון הוה ליה כמלו כומן
 שאש' שפצר הוקם שאינו כאמן ל' פרעתי כיון שיש שטר או משכון
 כדור וכו' ואף על פי דאמרין בתם הלואה ל' יום ויכול לתוכו
 ל' ש"י יום מ"א אם שלוה זה בבית ליה כדור לקנות ההם סחורה
 פלוני ולא היה ליה מצות לקנות בהם שאין לכופו עד שיהי' מוכר
 אות' הסחורה כיון שאין לו מעות אחרות אלא אלנו לפרוע וכן
 מיי אם מכר הסחורה בתוך ל' יום ונכס האשתו נ"כ יכול לתכופ
 מעותיו אפילו תוך שלשים יום דהוה ליה כאילו מירש הכי
 דיתכור ופרע וכן נראה ליה אם הלנה לו עד שיהיה הוא נרין
 מעות שאם יפטרך למעו' כתן שלשים שיהיה יכול לתוכו
 שלשים נרין לו שיהיו המעות מוכרי' דכל זמן שיהיה תוכפ' ליתן לו

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עב

וכן היה יכול לומר דהתם משום דהיה גזל קבא אוחו
הואיל נשבע אבל הכא אף על פי שנשבע כיון שהיא הלואה
לא חייבו אותו להלך אחריו אלא יהיה כדו פקדון וכתב
ולעשות כד' ולחסור כידן אינו צריך נראה לי דיותר טוב הוא
לשון אינו מעיל לא משום דהוא אמיב דכרי לפטור משכונתו
שזכיר המטן מרשאו ויתכנה ביד כ' לזה אמר לא צריך אבל
מכל מקום תמה לי אמאי אינו מעיל מתיבה כב' ואי עלי
לשכח ואמר שהוא חייב סיימ דוקא בשליח אבל כב' עגמו
נתייה מעליא היא והלשכח כתב לא עשה ולא כלום כלומר
שאל כאכר מכ' או שכאכס הוא חייב באחריותו דמכתחיל
כ' לא עכרי שמירה שפיר' ועוד דהחייב לזה אכלו לתת
לזה שאלוה אף יפטר כמה שפתינ לכ' ונראה דכפי דינו אין
קושיא מההיא שאמר והא דתנן בותן הוא לשליח כ' דשאי
התם דכיון דהוא גזלן נחא ליה לנזול דישוק מידו וזכות הוא
לו ומשום הכי נותנו לשליח כ' וסגו אבל הכא דהיא הלואה
אינו רבנא המלוה שיגא מתחת ידו אלא לידו דהא אדם
נאמן הוא לו שהלואה ואינו זכות הוא לו שיגא מתחתיו ואולי
משום דעשה תשובה וכתב הא תני ל' שכא טעמא כגול ולא
וכ' ורכא מיי דאמר שליח טעמא כעדים לא היו שליח וכו'
ועק א' ר' ל' נראה דאין לפטור אלא כרכו אליעזר וכי
ויתכן דקיימי כרב שפירא דאמר שליח טעמא כעדים היו
שליח ומוקי למתני' כמתני' לו שליח דהא לא מיקרי שליח וכו'
ערש רש' שליח טעמא כעדי' ראובן שיש לו מעות ביד שמעון
דנראה דאין זה ממון שיהיה כיון טעמא שליח כעדים וכתנו
בידו בעטר הלואה מאחריותו וכן פסק הטור לקמן בה' שליח
לבכות לו חובו ויאשלו סל' אחר לשליח שאמר לו ללוה שיש לו
חוב על ידו אלא שאמר לי לך גבל פלוני והכא לי מעותי היו
שליח ובעטר מאחריותו ולא הביאו שם לא העור ולא הרב שום
מחלוקת וכן בה' גולה סיון ס' וואפילו לרב שפירא וכו' התם
תקנתא אבל בעלמא שליח טעמא כעדי' לא היו שליח אס' כן
כפיקא מכ' אן להלשכח ול' דשליח טעמא כעדים אינו שליח
ונראה חכמת דכרי הלשכח דמעלמא אפילו שמי שיש פקדון
או מלוה ביד אחר אף על פי שעשה שליח כעדים ושלח ביד
השליח לא נעטר מאחריותו וע' שיעי' לידו ולענין הדין אפשר
ל' אן כ' והלשכח וכן מה שכתבתי רממיה כב' היא מסירה
מעליא כן נראה מהמקומות הנזכר' אבל הרב רבינו שלמה
כן אדרת עלינו כן נראה לי וכת' יתכן כעדי' התקין סל' שהיא
חולט וכו' אלמא חולט מעות לכ' לאו דכא הוא אלא תקנה
ואי אומר דאף על פי דהיא תקנתא מכל מקום הא תקינו
וישאר אותה תקנה לכל הדברים הצריכין אף על פי שהתם
הוא ענין אחר דהיינו כד' שיהיה לו הכית אמאי אמרין
דת' ועילוהכא לא יושלו הא כתיבה כב' חוונן דעשו שיעיל
נס הכא כתיבה כב' ויעיל כב' ומ' וכתשכס אחרת כתב
היה נשבע לחברו וכו' או שלוחו האי שלוחו נראה לי דהיינו
שלוחו טעמא לכל עמינו וזה ידוע לזה או לנפקד וכמו
תשובה אחרת שכתב אחר כך דהיינו שהיה מורשה לתבוע
חובו ולהתרות בו שלוחו של אדם כמותו והיינו כשאומר משני
ללוה ככל' או הן מדרכי הדימין לכד' ודוחק עכ':

וכראה שכתב שמהר"ק כתב כן כתב הלשכח ואפ' כן כשרם
אז כתב דחייב להוליכו אחריו מאחר שהיה שם מקו' קביעותו
של מלוה כשעת ההלואה מאחר שלא נשתנס המקומו ואם
כשתנה ממקומו אינו חייב להוליכו אפילו למקום ההלואה כיון
שאין שם ולא עלי' אלה שכא שכתב שאינו חייב להוליכו
אחריו דשאני הכא ללא שינה ממקום שנעשה שם ההלואה
אבל מכל מקום נראה דיש קצת דיוק דאפילו כשכתבה יהא
חייב להוליכו למקום שהלואה לו דשאני יכא כאותו יום שהיה הוא
עומד במקומו שהוא מקו' ההלואה והיותו עלי' חייבו של שכתבה
ומה שכתב ביותר מקום ההלואה ממקום הלואה נראה לי
דכיון שהוא לזה ששם הוא חייבו ואפ' של' לזה לא כמקו'
הלואה והמלוה הלך למקומו שהוא מקומו הקבוע לו וזה ידוע
ללוה שמקומו הוא שם אלא שכל כך עראי ומקרה כא הכא
אבל דירתו שם הוא חייב הלואה להוליכו שם דעכד לזה לאיש
מלוה כך נראה לי:

ד' עוד שם וכשרש קי' ככ על מי שנשבע וכו' ולפרשו
שם' הגר' נראה דאם כשעמד נשבע זה לפרועו
במקום שדר שם היה לו צורך לילך לשם לעשות שום כחורה
או שהיה לו שום צורך לילך לשם לאותו הזמן איכא למימר
שמשום הכי נשבע לפענו שם במקומו דמכל מקום צריך
ליילך לשם להלכיס כחורתו ועכשו מחמת האונס לא
הלך לשם אבל כאותו מקום שהוא יושב שם המלוה אין
צריך זה לילך שם ולא יהיה החייב להלך לאותה העיר
שהיה יושב שם אס' היה הענין כן ומכל מקום לענין הדין
שהוא מחייב לילך לשם אס' קרובה כראשונה איכא לפעוקי
דהא אמרינן אחר לפעומו קדש לי אשה פלוגתא במקום
פלוגי והלך וקדשה במקום אחר אינה מקודשת משמע דאס'
אחר מקום אחר לא יהיה כן במקו' אחר הכא מיי כיון שאמר
פיר פלוגתא מקמתא כאותה העיר חלה השבועה ולא כעיר
אחרת ואף עלפי דאיכא למידחי האי ראי' דהת' ודאי קפידא
היא רמה לו להוצר מקום לימא קדש לי אשה פלוגת
דנראה ראי' זו דחייש דהכא כדדו רדיה מיי כיון שדר באת
העיר אמאי צריך להתנות לעיר כעירו אמר הוא דר שם
ודאי דכיון שהלואה לו ודר באתו העיר כשעת ההלואה ולא קבע
מקום אחר ולא בלך למקום אחר רודאי צריך לפרוע בעיר
שהוא דר שם כיון שלא עקד דירתו ממקו' ההלואה וכמו שכתב
כשרש' וכו' שהביאו הרב לעיל במקומו ואם כן אמאי צריך
להזכיר שבועה שיפרע למלוה כעירו אלא ודאי דלא חלה
השבועה אלא כעירו אבל כעיר אחרת אף על פי שהיא
סמוכה לאותה העיר אינו חייב להוליכו שם ועוד נראה
שאפילו כפי דינו אס' יגא המלוה מעירו לפרו אחרת בלא אונס
כלל אפילו שיהיה קרובה כעיר ראשונה שהיה דר בה אינו
מחוייב להוליכו לשם כיון שסיבה ממקומו בלא אונס כלל ככל'
וענין שם כרכיו כי שם כלכל לענין הלכה:

ו' עוד שם וכתב כשרש ג' שאל נשבע לפרוע כמעות
ממיות וכו' כין סל כחוסת - הגר' ונראה לי דיש
לראות האי לישכא דאמר כמעות ממיות אס' כאותה העיר
קודאין למעות כסף מעות ממיות ולא של ויכ' ודאי שצריך
לימין לו של כסף דלא הנה ליה למימר מעות ממיות אלא מעות
פת' דרכס כל מיני מעות וגם נראה דאס' כשאו וכתב כמי
אותה העיר ויתר כמעות כסף ומריפי טפי לנאת כהונא
ממעות

ממעות

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכון סימן עב קפו

מחיות של זהכ דמה שאמר מעות הממון דלא נרדף למחירה ודאי ראעפי דכמעות הכל נכבס איכא למימר דמנויות היינו לומר מאי רמבנו ספי דהיינו מעות של כסף לא דאיכא למימר דמה שאמר מנויות אתא לאפקו דלא ליבער ליה מטלטלין או חתיכת דהבא וכפסא אבל זה כמעות שהיה אומרה והכני לכך נראה כמו שכתבתי והוא אל לפעל כזה ולא נראה לידבריו וזמו שפגמל בהפיהו דהזכב אי יזכב מיקרי פירא דההיא ואמר דלעולם כמעו דכבס משותבין של כסף בין של נחשת בין של זהב וכו' אמר דלעולם דהבא לגבי כסף פירא הוה אבל עכשו חזיק דרוכין של סחורות יותר רונים זהובין משאר מעות ולא עכשו כזמנו און שום נפקותא ומי כמ"ט דאשכנז עיין עכ' :

ז עור סס המוציא על חבדו כתב ידו וכו' הגררה דכרי בעל תרומת הרשן לא ראיתו ומכל מקום נראה שכך הדיון דזה מחמת כתביו חייב לו ליתן מה שכתוב סס דכשכב לו מחמת הכי ומכא השכועה אבל לא נתן לו לא חשכין ליה לעכרין ככל דאפשר ראומר אחת :

ח עור סס כתב הדיכס כסס דהשכא שזי שהיה חייב לפעו לחבדו וכו' על נואת הארון הגררה ולא מקרי עכרין ונראה שגם מדרכו נתן חייבו הלוה למלוה של מלוה שלו ויולי דאיכא כרודה ההלוה רמכחיס כה ועוד דאיכא למימר דיש לו נכסים אחרים ואינו חייב מדר' נתן אלא אם כן אין לו נכסים אחרים וולת אלו שהוא חייב לו ומיהו אם יהיה יכול לפייס את השלטון אפי' בטורה הרבה כדי לקיים שבוטתו יעשה כדי שלא שס שמים לכסלה ויקיים הוא שכועתו וירכה להשתדל על זה ככל :

ט ומש שכתוב עור סס כסס האשכא על הכשכע וכו' ואינו רונה להחזיר לו השטר דכתבו ככל כסמין כז' הגררה כתב שאינו חייב למדוע לו עם אינו עובר כשכועתו וכדל' לי דהטעם רכין משהלא שככע ארעת שיסא' השטר בידו ויפרע ממנו כעס אחרת אם כן כל זמן שלא נתן לו את השטר אין חל עליו חיוב פרעון ואשלו שאמר לו תן לי משתי ואתן לך שטרך אינו חייב עד שיחזיר לו דאשכ' את השטר ולא אמרינן כזה עבר לזה לאיש מלוה דהא אתי לאשקו המלוה מעליו :

י עור סס דין הכשכע לחבדו אחר הפסח עיין בהדן ס"ב מי שאחוז הגררה גבי הא דתנו רבנן לאחר שכוע לאחר פסח כלו שאמר לאשתו הרי זה גשך אם לא אכא אחר שכוע דהיינו אחר שמיט' זו נרדף להמתין שכה אחת תמי' ואם אמר לאחר שנה חרש חרש חרש שכת אחת דהיינו שכוע וכל אלו נס כן לענין שכועה הדין כן עי' לאחר שכת מאי ופשיט רבי יורא קמיה דרב יוסף דהיינו לאחר יום א' ויום ב' ויום ג' וליהיה כדאש דתנו דמי שפוט עם א' אבל מכל מקום כדל' לר' יורא דכין דקמי שכתא אמרינן ג' ימים קודם שכתבהיינו ז' יום ויום ח' ויום ט' כן כמו אמרינן לאחר השכת שכן ג' ימים וכמו שכתבו וכו' דאמרינן כן לענין נט כן אמרינן נמי לענין שכועה ואם שככע לפרוע לו לאחר השכת נרדף כדי שיטבור על שכועתו ג' ימים אחר השכת ותכיא עור סס אחר הרגל כלומר לענין נט שאמר הרי זה גשך אם לא אכא אחר הרגל כדל' להמתין ל' יום וה' נמי בשכועה ואשקו' סס כגמרא דלא כד' ואם כן לכשאמר לאחר הרגל לא איתפרש שיעור ולי יהיה נראה לומר כיון דלא

איתפרש און נרדף להמתין אלא יום אחר ותהיה מגודשת ונס לענין שכועה לין נרדף להמתין אלא יום אחר דלא ידעינן כיה נבול אין להרדף יותר אבל הר' כתב סס דאיכא און דאמר ג' ימים רהוא הקטן דהיינו לאחר השכת ולי לא נהירא דלאחר השכת כך שיעורו והכי אמרינן לעולם דלאחר השכת מיקרי האי ג' ימים לאפקו קודם השכת אבל אחר הרגל לא מצינו שיש לו נבול ג' ימים אדרכה מצינו ז' ימים רהוא תשלומי לקרבן וכו' אבל כתב הר' משם רכיבו מאיר דהיינו החני זמן כמו בלאחר השכת אמרינן ג' ימים דהיינו החני שבין שכת לשכת כן נמי כן דל' לרגל מחצי' הזמן שבין רגל לרגל כמו כן פסח לעגרת אם שככע לאחר הפסח נרדף להמתין בית דין ויום ומצי וכן לאחר הפסח נרדף חצי זמן שבין כוכות לפסח והא דלא אמרי' הכי בלאחר שכוע בלאחר שכה כלומר חרש וכו' נראה לי דנקט כבדיתא זמן קבוע כיון דאיכא זמן נגון אחר שכוע שהוא שנה תמימה ודאי דלאחר הייב כשעובר האיו זמן מונבל דהיינו שנה וכן לאחר שנה חרש אחת זמן מונבל וכן שכוע וכו' אבל לדברי רבינו מאיר לא שייך לומר כן דהא לאחר הכוכות אמר ג' חרשים והא איכא חרש אחת שהוה זמן מונבל אם כן לדידיה אמאי לא קאמר כשמיטה או כשכה או כחרש חני זמן כמו שכתבתו וסבדת רבינו מאיר היא סבדת הרף וכמו שהכא סס הר' ואיכא למידק עליה וכמו שכתבתי והכי אשם דכרי' על זה ואלו דשמי הרגלים המפורשים דהיינו פסח וסוכות זמנן להם מל' עד הרגל ט' יום אף אחר הרגל יהיה ט' יום ואשלו אחר שכועות ולא מחזור לי דכריהם לכך נראה כמו שכתבתי דאחר הרגל יהיה יום א' או כאמר בלא האיד דקדוק דירצה אחר הרגל כל מה שיהיה אחר רגל זה עד שיכא רגל אחר דכל זה מיקרי אחר הרגל אלא דלזה איכא למימר דלא אמאי קאמר לאחר רגל זה לימא עד שיכא אותו רגל דעד ולא עד בכלל קיימא לן לכך נראה כמו שכתבתי עכ' :

ובשאמר לפי כתב הר' סס אם אחר ה' זמן אם לא אכא לפי שנה לפי שכוע לפי חרש לפי וכו' ולי נראה דאם קודם שכוע קודם שכה וכו' אבל לפי נראה דהוה הכונה אם אמר לפני שכוע פלוני או לפני שנה פלוני רונה לומר' עד שלא יכנס שכוע פלוני או שכה פלוני וכן אם אמר לפני הרגל רונה לומר עד שלא יכנס הרגל וכתב הר' דכירושלמי לא משמע כפירושו ואינו לא ראיתי הידוע למי וסרונה לעמוד על עיקר הדבר יענין כירושלמי עד כאן :

יא עור סס כתב הרב רבינו שלמה בן אדרת כתשוכה הקובע עד חרש פלוני הוה עד ולא עד בכלל הגררה ונרדף למדוע לו קודם שיכנס אותו החרש או אם אמר עד הפסח נרדף לפרוע לו קודם שיכנס הפסח אלא שזי קצת דקדוק כזה דאי איתא דעד יום פלוני או עד זמן פלוני הוה ע' ולא עד בכלל ונרדף לפרוע לו אחר הפסח או עד חרש חרש חרש הכי הוה ליה למימר שיפרע לו קודם הפסח או קודם החרש מדאמר עד דאי דאין הכוונה הכי ומכל מקום בין הכי ובין ספי ליום פלוני או לחרש פלוני או לפסח זמנו הוא כתב אותנו יום או בתוך אותו חרש או בתוך הפסח וכת' ודין הכשכע מחכרו

יב עור סס כתב הרב רבינו שלמה בן אדרת כתשוכה הקובע עד חרש פלוני הוה עד ולא עד בכלל הגררה ונרדף למדוע לו קודם שיכנס אותו החרש או אם אמר עד הפסח נרדף לפרוע לו קודם שיכנס הפסח אלא שזי קצת דקדוק כזה דאי איתא דעד יום פלוני או עד זמן פלוני הוה ע' ולא עד בכלל ונרדף לפרוע לו אחר הפסח או עד חרש חרש חרש הכי הוה ליה למימר שיפרע לו קודם הפסח או קודם החרש מדאמר עד דאי דאין הכוונה הכי ומכל מקום בין הכי ובין ספי ליום פלוני או לחרש פלוני או לפסח זמנו הוא כתב אותנו יום או בתוך אותו חרש או בתוך הפסח וכת' ודין הכשכע מחכרו

יג עור סס כתב הרב רבינו שלמה בן אדרת כתשוכה הקובע עד חרש פלוני הוה עד ולא עד בכלל הגררה ונרדף למדוע לו קודם שיכנס אותו החרש או אם אמר עד הפסח נרדף לפרוע לו קודם שיכנס הפסח אלא שזי קצת דקדוק כזה דאי איתא דעד יום פלוני או עד זמן פלוני הוה ע' ולא עד בכלל ונרדף לפרוע לו אחר הפסח או עד חרש חרש חרש הכי הוה ליה למימר שיפרע לו קודם הפסח או קודם החרש מדאמר עד דאי דאין הכוונה הכי ומכל מקום בין הכי ובין ספי ליום פלוני או לחרש פלוני או לפסח זמנו הוא כתב אותנו יום או בתוך אותו חרש או בתוך הפסח וכת' ודין הכשכע מחכרו

ראש יוסף הלכות כרוה על המשבין סימן עב

מכר כסטר איכא הוכח דלא קבע דאי קבע לוי זמן כסטר
היה לנו לזכורו קלא כשהיה מלו על המשכון אחרי מהמינון
למלוה יותר מן הלוה אדרכה ללוה היה לנו להשימו קלא
להניח מחוץ וכו' ועוד דמסתמא כל מלוה יש לו זמן דלא לומר
דהלוה מוחזק הוא ועוד ריבול לומר לקוח הוא כויד וואס
כאחז המלוה משום מינו דאי כעי אמר לקוח הוא כויד באחז
ככל הטענות שיאמר כך דאיה ליוחס לא יהיה ללוה כראש
דימכור המשכון בכית דין כשאר דין הלוואות על משכון
שמוכרן ככד עכ:

יג עוד שאלה לאלה הלאש ששאלת דרוכין הלוה לשמעון
מה לזמן פלוני וכו' ושעבר לנו ככוי וכו' זה לא ימצא.
דגררה ולמה לא ימצא הא אית ליה דהקנין יש לו קול
וטורף משעבדו כמו השטר ואולי משום דשמיא ימותו עדי
הקנין ויבטח זה את הלוקח' דלא היה קנין בענין אבל מכל
מקום נראה לי דאיכא למידק כיון דהלו' לו ולא סוכר שיכתוב
לו שטר וזה על הלוואתו נתן לו זמן הקני' ונשעבד אחרי יוכל
לכתוב מיד הא לא הווכר שטר בענין ואולי משום דקיימת לך
סתם קנין לכתיבה עומד וזהו ליה כאלו פירש שיעשו את
השטר ועכשו זה אינו רובה לעשו שטר אכן יחזור מההלוואה
אבל אם הלוה לו בזמן ולקח ממנו קנין ורבה המלו' לעשות
שטר והלוה מוחה לח יעשו שטר ויהיה המלוה עד אותן זמן
שקבע לו אבל לטעם שכתב הדב לפיל שכתב הלאש שיכול
למחות מלכתוב שטר משום דיותר קלא אית לשטר מהקנין
וויילי בכי האי טעמא דהכא דכתבתי לא רייק שפיר ועיין
לעיל בסיימן ט"ל שהקנין יש מחלוקת בין גדולי ישראל אם
יכול למחות הלוה שלא יכתבו שטר והיא תשובת הרשב"א
שהביא מחלוקת זה ועיין לעיל בסיימן ה' ובהגהתי וכפי
הטעם וזה לא ימצא ממש לנכות החוב כר"ד דאם יש לו כירו
משכון דרוך לפרוע מיד רחא ימצא חמה לפרוע וכפי
הטעם שכתב התם בכיומן ט"ל אשילו שיש משכון ויכול לחזור
שהתם מייבם כהלוואה מוריי:

יד עוד פס שאלה לאלה דרוכין קבע על למכור משלו כרי
לפרוע משמעון וכשכמה שקודם ההלוואה כמו שכתב הלאש
דימי. דגררה נראה לי ראשון ששכמה זו היא קודם
ההלוואה מכל מקום הא נשבע שלא למכור משלו שום דבר
כרי לפרוע מה שילוח ואם כן הא נשבע לבטל את המצוה
והרי היא שבועת שוא ולקוח עליה ואם ליה אחר כך
ונשבע לפרוע זמן כך חייב לפרוע דכיון דהוא נשבע שלא
למכור כרי לפרוע הא בונתו היא שלא יפרע על ידי מכירת
שום דבר משלו והיו נשבע לבטל את המצוה וזה כשיהדרך
שכתב הוא ז"ל אבל אינו כפי דינו שהוא כתב שהשכמה ראשונה
היא שבועת והשניה היא שבועת שוא רב נראה לי לומר דגם
כזה איכא למימר דכל שני הבטעות קלות ואינן מכיחות זו
את זו שזה כשנשבע שלא למכור שום דבר משלו לפרוע לשמעון
הוא לומר שלא ינטרף הא למכור שום דבר משלו כרי לפרוע
משלו לשמעון אלא שהוא אם יפרע במצות אש יהיה לו
ויסתדר על זה או ילוה מאחר ויפרע לו או ימכור ויפרע לו
במצוה דכשנשבע זה לפרוע לשמעון ליום פלוני היינו לומר או
שיפרע לו מעות או יסתדר ללוות או ימכור או שמה נ"כ שלא
ימכור לאחרים אלא יתנהו לשמעון כשכיל חובו ואם כן יהיה
ליה כאלו נשבע על אלו הענינים שכתבתי ואין לומר דשמיא

מחזק לכמה אם הוא כסח ראשון וכו' לכולי עלמא זמן הכא
ראשון היה אלא שלטעם הלאש הוא משום דאם כחמר
דמשמעומו הוא פכה אחרון מהכסל השטר לגמרי וכל שטר
שאם נדרוש לשונו כן מהכסל לגמרי לא דרשינן כן אלא
משמעות אחר אבל הרשב"א הכיף ראיס מחדשים ראמרינן
פכה הכא ראשון עכ':

יב עוד פס כסור כתב הרמב"ם המלוה את חברו וקבע
לו זמן וכו' כיון שמת מלוה. דגררה מה שאמר אעפי'
שלא קנו מידרהיה אחיבה כיון שלא קנו הוה ליה דברים
בעלמא ויהיה יכול לחזור בו קמל דלא ול' כדשפעס הוא משום
דכיון שזה קבע לו זמן והלוה לו מעות וזה החיוק במעותיו
על תנאי זה הוה ליה מעשה ואין לך קנין גדול מקנין שלקח
המעו' על תנאי זה וכתב כיון במלוה על פה כיון כסטר כלומר
דהוה אחיבה דבמלוה על פה שאינו יכול לנטרף משעבדו
ושטר אעפי' שיכול לנטרף שמה לא יהיה ממון כשעת הנכחיה
וכיון במלוה על המשכון כלומר בכל מיני הלוואה שיהיה אינו
יכול לחזור בו כיון שמת לוה ויהיה יכול המלוה לומר לאכיבם
סייתי רובה לכוונת ער אומר ואין אלא ל' כס' כיון שמת מלוה
והיו היתומים יכולים לומר רובו רנה להלוות אנו אין אנו
רזינו כהלוואה זו עכ' אין יכולין איכרא רלפי טעמים אלו לא
איכפת לן או כלא קנין ראש טעמים אלו מועילים אפילו
שהיה בקנין העבין היו יכולין לומר היורשים אינו רנה
אין אנו רוצים אלא היום אידך אמר או כמי קנין מילתא
שלימתא היא ודוק:

יג שכתב וכתב מלוה וכו' פכל תנאי שבמחון הוא
קיים דבר פשוט הוא ואולי ראשמועינן ריבול לתוכו
כזכור דהוה אחיבה רכל זמן פירצה היינו לומר בתוך ה'ל'
יום חזן מאותו היום שהלוה לו קמל ראשילו באותו היום עמו
ואפילו שלא היה הפסק קצת בין ההלוואה לתביעה והוה
אחיבה דלא יהא יכול רודא רל' לטוס דבר שהיה הלוה נדק
הלוה לו וכתב שהחיוק מהוה ההלוואה הוה אחיבה דלא יהיה
יכול לחזור בו ולכתוב חובו ער שיעשה הלוה מה שגדריך
לעשות קמל רכל תנאי שבמחון תכלו קיים:

יד עוד פס המלוה היום סוף ומנו ולוה אמ' עשרה
ימים וכו' נשבע הלוה היסח ואעפי' דקיימת לך
דאין משביעים אלא בדבר שאם יודה היה חייב ממון אבל
אפילו אם יודע אינו מחוייב ממון אין משביעין אותו והכא
אשכח שאם יודה שלא יתחייב בממון שיאמר שאין לו ויהיה
תובע זמן מכל מקום כיון שזמן הדיון אם יודה חייב הוא ממון
משביעין אותו ולא עפי' שיה' תבע לו זמן ממון הוא מתחייב
ועוד דהכא משמע דהוה ליה ממון דאומר דעדין הוא שלו ה'
ימים ואם יודה ודאי דהיה נדק לפרוע מדלא אמר מיד שלא
היה מעות ואשכח שיחייב שלה ימים עוד ויהיה לו מעות ומה
שכתב זה אומר ד' פסא רמהותן וזה אולי אומר ילו סימתין
דראה לי הטעם דכיון דעדין ל' ימים ער הוה מחוייבין
ל' ער אותה ימים דשמיא רמו ארשמינו ומדכרו ולא אתו
לדי שבועת או כמי כיון שאם מודה אינו מחוייב שטר ממון אין
משביעין ליה ער שיכא הוה שאם יודה שיתחייב מיד ממון
ומיד אז משביעין ליה:

יז ובה שכתב היתה מלוה כסטר או על המשכון וכו'
כשלאח כשהמלוה כסטר כיון שאין זמן

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עג קפח

לא ימצא דמכירה כמי שמא לא ימצא אם כן שתי השבועות
אינן מכחישות זו את זו ואם לא ימצא יהיה זה ככלל חובת
כמו אם לא ימצא למכור ולפי דבריו שהשניה היא שבועת שוא
למה מכין אותו מכת מרדות שהיא דרכן ולמה לא ילקח
מלקות שהיא דאורייתא ואולי משום דאפשר לקיים באחד מן
הדרכים שכתבתי ואם כן לא יהיה ודאי שבועת שוא ואם כן
צריך ה'אלהים למה שכתבתי ומה שכתב ואם יתחרט מתוך
החלוקות וימצא פתח לשבועה ואיכא למירק דאמאי צריך
למצא לו פתח דאמאי לא בני ליה בחרטה דהכי קיימא לן דאי
איכא חרטה לא צריך פתח אעפי' דאיכא פלוגתא כגמ' מ"מ
כל השקט כן הבכינו דבחרטה לכד פני ולא כעיינן
חרטה ופתח ה'אלהים דאיכא למימר דהכא חרטה דהשתא היא
ולא מתחרט מעיקרו ומשום הכי כפי לפתח בכלל ומצא ה'אלהים
לדברי ה'אלהים שאם לא יתחרט שיפטר זה מלפרוע וכי תימא
דוראי יתחרט מחמת המכת מרדות דהוא עד שתצא נפשו זה
אינו דמיר שאמר חטאתי מיד מכיחין אותו ואם מכין אותו
שיפטר עד שתצא נפשו אם כן מכין אותו שיפטר על שבועתו
אלא כמו שכתבתי שילוח או ימשכן וכו' ולפיכך נראה לי כמו
שכתבתי דמכל מקום לה'אלהים אם לא ימשכן או לא ילוה ולא
יתחרט אינו פורע ומ'אלהים חלף קדם חוב שמעין לשבועת
ואזכר לא חלה השבועה שמושבע ועומד מהר ביני וכו'
נראה דל'מ' חייב הוא משום שבועת שוא וכפי מה שכתבתי
חלה השבועה דהא אשכח שיהיה לוחמון כדי לפרוע או ילוה
או ימשכן אלא דהא אינו כ'מ' מחוון כמו מה שכתבתי לעיל
כשהשבועה קודם החוב ועיין וכו' דל' חלה השבועה לריריה
או אינו רוצה לפרוע לו מחמת אותה שבועה מכין אותו עד
שצא נפשו דהכא לא יועיל חטאתי דאין כאן חטאת אלא שאינו
רוצה לפרוע ויפטר ככ"ל:

ה'אלהים כתשובה אבל מרכיב הריכש שהביא הרב לקמן סימן
ע"ג נראה דאינא פלוגתא בזה בין נדאש לה'אלהים ולא משום
כן תשובה דה'אלהים אין מכלל הכרח דאיכא למימר כמ'ש
דמה שכתב כאן ה'אלהים דאעפי' ש'עבר הוון ש'עברו מחוייב
מכא שבועתו היינו משום ש'עדין לא עבר על שבועתו אבל
כש'עבר כוונתו על שבועתו או ודאי שאינו מחוייב עוד על
הפרעון מכא שבועה אבל מי שירקדק היטב בדברי תשוב'
ווד'ה'אלהים יראה כמו שכתב הריכש ככונת ה'אלהים כמו שהביא
דבריו לקמן הרב בסיומן הגו' וכו' דכתב ויהי שלא עבר על
השבועה וכו' מכל מקום פרין מוהר על שבועתו שדאש
שאם עבר יהיה מכת מוהר על שבועתו ולשון ויהי משמע
כלומר בשלמא אם עבר על שבועתו בוחא דעדין מוהר על
שבועתו אלא כיון דלא תבעי וכל היום ולא עבר על שבועתו
היה נראה שלא יתחייב עוד מכה השבועה קא משמע לן
ה'אלהים דאפילו הכי מחוייב הוא מכא שבועה זו כפי שתבענו ולא
יפטר או יעבור על שבועתו אבל מכל מקום נראה דאין דבריו
נראין דכיון דהפרעון הוא מחוייב לפרועו שפירפת חוב
מניה הוא ואעפי' שלא יתבעי. מחוייב הוא מכה המוהר אם
כן השבועה אמאי לא יהיה המחוייב עליה אעפי' שלא יתבענו
דמניה לקיים שבועתו ולא תלה הכתוב קיום שבועתו כאחר
ולדברי ה'אלהים רכתב דכש'עבר היינו מחוייב עוד מכה
שבועתו והביא ראיה מהשבע על ככר שיאלכנו היום שאם
עבר היום אינו מחוייב מכה שבועתו נראה שיש לרשות
דכש'למא התם כש'שבע לאכול היום ה'אלהים ככר וכו'ין שלא
אכלו היום אין כאן עוד שייכות בככר זה ש'עבר יומו אבל
כמי ש'שבע לפרוע ליום פלוני אף על פי ש'עבור אותו
היום עדין יש לו שייכות ותפיסה עמופל הפרעון הנשבע
עליו ואם כן לעולם יהיה מחוייב מכה שבועתו אלא שה'אלהים
יפטר כמו שכתבתי דהשבועה אינה על הפרעון דהפרעון
מחוייב הוא ודאי עליה בלא שבועה אדרבה מניה איכא
אלא השבועה הוא על ר'מ'ן של אותו יום לכד וכתשובת
ה'אלהים הביאה הרב ב"ר סימן רכ"א ר"מ'ן וז'ל כמו שהביא הרב
הנשבע לפרוע לחברו לזמן פלוני או להומין בתו לכש'אין
לזמן פלוני ולא עשה עובר בכל יום יום כש'שבעתו אבל אם
נשבע לעשות הדבר כיום פ' ועבר היום שוב אין מחוייב שבועה
עליו ולוקה על ש'עבר על שבועתו ופטר מלעשות אותו דבר
ש'שבע עליו ואמנם וכו' אבל יש לישב כתשובה זו דמעינין
כתב הנשבע לחברו לזמן פ' ולא עשה עובר ככל יום וכו'
ואחר כך כתב אבל אם נשבע לעשות הדבר כיום פ' ועבר
אינו מחוייב וכו' ומ'ש מהאי לישבא להאי לישבא וצריך לו רמה
שאמר משקרא הנשבע לפרוע לחברו כיום פ' או להומין
ליום פ' כלומר ליום פ' אפטר לחורש פ' כלומר מאותו יום
אתחיל לעשות ענין זה או כשיגיע מתחיל חייבו וכל יום יום
עובר על שבועתו אבל כמאמר שיעשה דבר זה כיום פ' ולא
עשה ככר עבר על שבועתו ומשום הכי כתב ה'אלהים ראוין
פתחייב לשמעיין מכה לזמן פ' ומשום שלא נכין כוח כמ'ש חוד
וכתבונשבע לפרוע לזמן פ' וכו' או אפשר שכונת דברי ה'אלהים הוא
לומר לזמן פ' כלומר בתוך זמן זה איני פורע לך או איני מומין
בתי לכש'אין ככל יום יום עובר על שבועתו אם יפטר הוון
ולא פרע ולא הוון ככל יום יום של אותו הוון הוא עובר
אבל

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עג

כך מכח השבועה וכפי מה שכתבתי והוא מדרכי אפילו לפי
סכרתי אין כאן שבועה לכתל את המנה וממ לפי דרכיו יש
לדקדק רביון שהוא קאמר דכשנשבע עד יום פלוני שהבונה
שאותו יום יהיה פרוע רהוי הכינה קודם אותו יום ואם אמאי
היו נשבע לכתל את המנה רהא אין הכונה שפרע כאותו
היום אלא שיהיה פרוע כאותו היום וכראה רבין דאיתו
היום נמי ככלל הפרעת הוה ליה נשבע לכתל את המנה כיון
שהוא יום אחרון והדב כתבוכיאי כו ונדיך לפרוע קודם
שבעה כיון ונראה דשטר עבד הרב בעל הסודים שלא
הביא האי סימא דאם כן אהאי נדיך לומר כיון רלא ידע
כשנשבע שיום שביעי כניסין הוה ככתב אפילו שיעד עיניו
שנדיך לפרוע קודם שכתבתי דלא שייך שבועה לכתל את
המנה כיון דאין פדעון כאותו יום ועוד דכפרעון של אותו
היום עמוק ונראה לי דהדא לא כמיס כהאי לא לומר מהוה
כולל רבין דהשבועה היא שיפרע קודם וכמו שכתבנו אף
על גב דנכ ככנס שבועה כניסין לפרעון חל עליו השבועה ככולל
דכחו שחל כשאר הימים כן חל על יום השבת וכמו שהביא
הדאש על זה והיה דלא אוכל מנה כליל פסח דכשבע לכתל
את המנה ואוכל מנה ולקח משום שבועת שוה אכל אס
כשבע שלא אוכל מנה אבך רחיל אפאר וימי חיל כמו חליל
פסח ולרכיז זל הרב הא סיים חוזר למה שאמר מעיקרא
דהבונה שיהיה פרוע קודם ו כניסין ומה שכתב הדאש נדיך
ליתן לו משכון שזה מנה כראה מדאמר מה מנה דשמי אותו
וזה מנה ויהיה אם כן זה שכתב דלמדין נדיך שומא אכל
האמת כראה דמה שאמר שזה מנה היינו כפי הרמות ולא
פיהיה שמי ונס להדאש אינו כדאש שניך שומא וכי תימא
אין כאן ערשן וכמו שכתב הרמבם כראה לי דאין זה כלום
דכיון שראה המלוה המשכון שבעיניו שזה הוה ליה כאלו
התקבל לי המלוה והוא מתרצה כזה והוה ליה כאלו אמר
התקבל לי המלוה והוא מתרצה כזה והוה ליה כאלו אמר
התקבלתי או עשאו לי שראו דהיינו כאלו התקבלתי והוא
יאמר כן כיון שהוה מתרצה בשמי המשכון וזה חפני שמי
ככ כרי שלא יעפוש ככתב שומא זה כראה לי לרע הדאש ודכרי
בעל מעשים יס לישכן כמו שכתבתי ויכל מקום כראה שמונך
עם הדאש כשנשבע לפרוע כחזון כלומר כמעות דלכת
משכון ממי הוה מעות ולהדאש לא וכמו שכתבתי על רבין
ודכרי כמ מוקסים לי דהאי תאי מרה פרט ופרע שפרע לו
כמעות מדודי ולא אמר שיפרע לו בכתס נדאי רכונתי לאבוקי
משכון דאי לא למה לו לפרע ולפרע ואלו לאבוקי שלא
בקרע ודומק והא כתב משום דשזה ככסף:

אכל כשעבר כל הזמן ולא עשה אף פטור מהשבועה ממ מה
שכתבתי מעיקרא כראה רבין פלוגי משמע דאז יתחיל וכן
חייבו ואפילו כיוס יס לו פלוג חוב כלל ומש הדאש
שלא תבעו בתוך הזמן היינו כחך יום של סיום זמנו דאי בתוך
זמנו דקאמר היינו קודם שיגיע זמנו ודאי דאיתיה תביעה
לא מפנה ולא מוריד כיון שאינה כומו אלא כחך ומה כאמר
היינו בתוך יום של קביעות הזמן והכי מ כה לשון שאמר עד
שכר הזמן:

ועוד ששאלה אף רבין כשבע לשמעון וכו' ואידעו'
כניסין כשכתבנו' הגמרא איכא למירק קנת דיוק
דאמאי לא אמרינן כשבע לכתל את המנה הוה רמה לי מוד
מה לי שונג ועוד אי מנה היא אהי עכרין דעכרין לה
משום מנה א דריתיה זה אינו כלום משום שאמרינן אתי עשה
דחילא תשע אכל מכל מקו אהי לא אמרינן רהוי נשבע
לכתל את המנה אפילו שהיה שונג לכך נראה לי דאין כאן
בשבע לכתל את המנה דמי שיפרע לחכרו מלוה בשכתב אין
כאן איסור אלא מרכיזי שפרים וכפי לזון תאמת הדאש
שהביא סרב כהלכו נדרים סימן רבא שכתבתי לעיל כראה
כפי השטח דחולק על זה שכתב הדאש דמחויב לקיים שבועתו
אפילו כשכתבתי תאמת הריכש שם כשם הדאש וזל וכן
כתב הדאש כמו שכתב לחכרו וכו' ועבר הזמן כי קרב
בשכתב ולא פרעו משמע דמסו שהיה שכתב לא פרעו ולא
חייבו וכו' ואעפ"י שאמר לומר שאמר משום שהיה שכתב
אידע שלא פרעו אכל מכל מקום היה מחויב לפרוע אלא
שלא פיע כשכיל וה מכל מקום לשון הדאש אינו משמע כן
נפח תראה שזה הריכש חולק על הדאש כזה שכתב אפילו
שעבר הזמן דאין מחויב הוה מנה השבועה ושנין ונראה
דיס לקצק כזה שכתב הדאש א לפרוע ליום פ' שלא יעבור
ועבר אותו היום דלהדאש מחויב לעולם מנה השבועה אם
היום הכא אחר ווס השבועה הוה שכתב אם יהיה מחויב
לרעת הדאש לקיים את השבועה לפרוע כיון שעדין מחויב
מנה השבועה אורולמא לא כיון דאין ווס המחייב הוה עצמו
ונראה דרואי לרעת הדאש שהוא חייב דאדרבה חייב היום
יתר מאתמול דהיום כר חובא הוה ולמה לא יהיה זה כהיה
דאמרינן שפר שזמנו כשכתב כזר דאמרינן שומא אימדינו
הכא כזי ורזי שהזון קודם לשכת היה ויהיה אם כן דיון זה
אפילו למה שכתבתי לרעתו של הדאש ולכך נראה לפחות
לרעת הדאש זל שאם שמעין יתבע מדאוכן ליום שקודם
השכת שיפרעו שהדין עמו ומדיוק לשון הדאש כ' וזל וטוען
שמעון אי אין הכונה דוקא לפרוע כאותו יום אלא שיהיה
כאותו יום פרוע ויפרע קודם שיהיה שפרעו עמו שמעון
שאין הכונה כאותו יום משום אלא שיהיה פרוע כאותו יום
ודוקא משום שהוא שכתב אכל אם יהיה יום אחר אינו יכול
לתבע לו כיוס של קודם לכן דהא יכול לפרוע ליה בוומיה
דמשלס ומניה ונס מה שכתבתי נראה לרעת הדאש דאיכא
למירחי שביון שיש לו היתרון כשכתב לפרוע לו אין לכוף אותו
זה כראה ליתא דעל ידי דומק הרכה כתב כן הדאש לכך
כראה כמו שכתבתי ומשמע מדכרי הדאש דאפילו מעות מתר
ליתן לו בשכתב כשאידע שזמן כשכתב ונס משמע מרכיזי שאם
ידעו מעיקרא ש' כניסין חל כשכתב הוה ליה נשבע לכתל את
המנה ולא תהה השבועה ואם כן אין כאן חוב אפילו לאחר

דכונתי

ראש יוסף הלכות בלות על המשכן סימן עג קפט

כשלו ער זמנה ואין לחדר רשות כה וא"כ אין לו שום חביעה
 עליו ער שיכא ומנו וכן ישאר זה דכשיכא ומנו הוא יתהלך
 למחעו לו כשלמות הלואתו כי אין לו רשות עליו אלא אז והוא
 או יפרע לו מכל מקום ומה לו אם הוא מכובד כל אחד רשאו
 לעזוב כשלו כמו שירד וכתב וכן כתב רב יהודה ליה שבקש
 לילך למה וכו' נראה דאפשר דר' יהודה גאון לא יורה למה
 שכתב הרמבם דאי אחד אין לו לתובע וכו' היינו משום דהוא
 ליה אינו מכובד ככסיו ומה שהיה כשעת ההלואה הוא עכשו
 כס כן אלא ראין כאן חששא אלא שמה לא ימצא כאן כשעת
 הפרעון ושמה יכא ואם לא יכא אפי' שיעבור ומנו יפרע ממנו
 אין כאן פחד על הפסד ממון שלו אלא הכי הוא כשאר ליה
 ואם ילך למקום שהלוי שם יפרע בזמנו אבל כמכובד דאיכא
 חשש על הפסד מעותיו מורה ה"ד יהודה דבר נוקקין ומה
 שכתב רמל"ה לא ייתנה ליתבע אלא בזמנה דבר' כזה שבוכר
 בדברי הרמבם ליתא דמה שכתב כן היינו לומר דכיון שהלוי
 כובד כדרך כל הארץ ונושא ונותן כדרך כל אדם וראי אין בו
 שום שינוי ממה שהיה כשע' ההלוא' ודרך כמי אדם לילך מעיר
 לעיר ומחוק למקום כ"ל לו דאין הכרח לו דרכ יהוד גאון ס"ל
 כהרמבם אבל הטור כיון שראה בדברי רב יהוד גאון שלא
 ניתנה מלוה ליתבע קודם הזמן כלל נראה לו דהיינו כמו
 הטע' שכתבתי דכל זמן ההלוא הממון שלו הוא ורובה לו שיש
 לו רשות לעשות ממנו מה שירצה לו שישלכנו לים באחריותו
 הוא ואינו מה שבראה ליתכתי דהוה דוקא כיון שהוא עכשו
 בזמן המלוה דהיה אדם שלא היה מכובד מעותיו וכו' וכמו
 שכתבתי ומה שכתב אבל רב אלפס כתב כתשוכה ראובן
 שקנה שדה משמעון וכו' ולי נראה דיש להקשות דאיכא
 למימר שהרב רכינו משה בר מיימון יורה כדיון זה דהר"ף
 והר"ף זכרנו לדרכה יודע כדיון של הרב רכינו משה בר
 מיימון דהכא שיכא עסיקין איכא למימר דהדיון עם ראו"כ
 דאיכא למימר דכיון דאיכא עסיקין איכא למימר דאיכא
 השרה מירו ולא היה שם מכירה כלל או אפילו שלא ינא זה
 לא לקח אלא כלא שום עבד כה כלל והוא ראיה דאי ירע זה
 לא היה לוקחה כלל כמנא ראשנו עכשו שהיא כירו אדם
 לוקחה כיון שיש עסיקין בזה יורה הרב רכינו משה בר מיימון
 אבל במלוה שכבר נעשה כדיון מודה הר"ף וכדונו לדרכם
 דיון של הרב רכינו משה בר מיימון דהמלוה היא מלוה כדרך
 שאר הלואות ואין לו לתבוע ואין בית דין נוקקין ער שוכא
 ומנו ונראה דהטור לא נראה לו זה דאם כן ראין המכירה
 מכור' למא שיפרע לו ממוניה ויחך קרקעו ולמה ליה למימר
 ליה שיקח קרקע אחר שמה תנא הגד מירווא או ראי רמכירה
 היא וזה אינו מחוייב לו עד שתנא הגד מירווא או ראי כהדיהו
 ועב' כתב הר"ף וכדונו לדרכה דכיון דאיכא עסיקין עבדין
 הכי וראי רלית ליה דהרמבם דואי אית ליה דהרמבם הוה
 ליה למימר אין לך לתבוע כלום עד שינאו מירד דהו זמך
 לתבוע אלא וראי דמי' אין להר"ף כבכרת הרמבם אבל מה
 נרא' לו דהרמבם והר"ף לא פלוגי בזה כלל דהרמבם כשית
 הר"ף רבא אחר' דהרמבם אי אמ' ראין כד נוקקין לו היינו משו'
 שזה רובה לנכות ממנו שלא בזמנו לזה כתב ראין נוקקין לו
 ער שינוע ומנו אבל היכא דהר"ף לא כתב אלא שיקח קרקע
 באותו ממון ואתו קרקע ושאר כירו ער שיכא זמן הביעתו
 ולהרמבם איכ' למי' רנו' נוקקין לו ואם יעשה זו אין כאן גכיה
 סל

דכונתהכתי דכיון דאיכא עכ' לפרושי כשאר לא אמרין
 שיערא דשרוי ומנו שכתבנו לשל וכן נראה מרכי התשובה
 עבמה דכ"כ ואינו נכח אלא כקצין ומעכשו וכד' חשוכ
 משה רבעין אחר כיון שהוא אסמכתא חינו מועיל להנאו
 מאסמכתא כשום עכין וולת כמעכשו וככד' חשוכ ונרין
 טע' למה כיון שאר גתא דהכי שמו אותה כתוך הסטר
 ואולי דמשום שכתוב כן כשאר לא הוצי' דעתומאס' וס' כיון
 דגוים אבל כ"ל קתו מאמו קין מעכאו או ככד' חשוכ סתיר
 דצטו על זה אבל נראה דאיכא קנת דיוק כיון דאיכא קצין
 ומעכשו אפוא נרין נכ' כד' חשוכ ונראה דאפשר לומר דמה
 שאמר וככד' חשוכ הכונה או ככד' חשוכ כלומר נרין קצין
 מעכאו או קצין ככד' חשוכ אפוא' שלא יסיה בו מעכאו
 ואפשר א"כ דמה שכתב רב אלפס ראין נרין כד' חשוכ היינו
 כקצין מעכשו ומרכי הראש כתשוכה שכתב טע' ר"ף
 חלקו העסקים והכריכו כד' חשוכ נראה דלהראש הכל נרין
 מעכאו וכד' חשוכ עריוהו ומה היה ראיוסו כשך לא משמע
 הכי אלא רמעכאו סני כלכר כמי שיראה הרואה כמה שהכוי
 הרכלעיל כשימין כד' כשם הראש והכרי הטור התם כשימין
 הו' דכד' חשוכ סני ועיין התם כתשוכה הראש שרמו הדב
 ונטור סימן כד' ובדברי הרבוכמה שיש כאן לרקרק כמה
 שכתב קצין מעכאו רכל קצין אפילו בלא שיאמר מעכאו
 מעכאו הוא וא"כ אפוא קאמר דכתי קצין מעכאו אין כאן
 מקום אלא כמקום אחר דהיינו התקומות שרמון הרב ונראה
 לי דהראש אינו סוכר כן דאין התקומות כל קצין מעכאו אלא
 נרין קצין ומעכאו ונראה רכל אלו האלוות והר"ף שכתב
 כאן הטור אין שייכות בהם לאלו הדינים רמלוה על התשכן
 אלא שכאם אחר מהז הווכר משכון אנכ' גרר' ואנכ' חר
 מכיא אחר וכו' ועיין:

ית' ע"ל לזה לזמן וכתוך הזמן רואה המלוה שהלוה מכובד
 כ"ד' דהנראה אם המלוה ילך ויש לו נזקך ממעותיו והוא
 נרין לזך לזמן לציר כהא כע' לא פלגי' ראין כד' נוקקין לו
 שאמרין לו שאין לו תביעה עד שינוע ומנו או ישכ' או יביח
 מורש' כמקומו וכן כמי אין לו שום קרקע אבל אינו מכובד
 מעותיו כן לכת' אינו אומר לו שיקח קרקע כדי שיהיה לו
 מקום מהיכן לצרוע דשמוא אכדו מעותיו וכו' דאדעתא דהכי
 הלוי לו מעיקרא ועוד ראשנו אס' כשעת ההלואה היה לו
 קרקע ומכרו אינו יכול לו' לו אם הלויתך היינו משו' דהיה לך
 קרקע אבל עכשו שמכרת הקרקע ואיני יכול לשרוף
 ממנו דמלו' ע"פ היא דאי כשאר אין כאן קשיר דכשאר ישרוף
 אלא כשהיא מלוה ע"פ אין יכול לומר לו או תשרעבי או קח
 קרקע כדי שיהי' יכול לתפרע ממיה ולאתן איני יכול דמשקר'
 אדעתא דהכי הלוי לו שהרי יודע היה שלא היה יכול לעכב
 עליו מלמכור קרקע שלו ואם היה דין ע"פ היה לו למחות כירו
 שלא יזכרנו לא וראי אינו יכול לתבוע כזה זה כלל פשוט אבל
 מה כמכובד רכתב הרמבם ראין כד' נוקקין אמאי יהיה דכר
 זה כרו שופייר מעותיו כיון דכד' היו יכולין לתקן שלא
 יפסידו ונראה לי דבכרת הרמבם כזה הוא משום שאמר
 במרא קדוין הגואה להוצאה יתנה וכיון שכל ליה לזום
 ההלואה הרי היא שלו ואין לזום אדם שום חביעה עליה רקס
 בראשית' אפילו לזונסם אפילו אם ירצה להשליכה כים או
 לתתה כמתנה לאחר אין מי שמחה בידו ואם כן הוה ליה
 סל

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עג

ולטור כראה ראשאים מיתה היא תשובה שכת' הרב במקור
יוסף כשם הריף דיו היה לו לכתוב שכתב דאחי לפלוני
היהו דהריף על היהו דהריף ומכל מקום כתב כהיהו
דכתב כתיי יוסף דהטעם וישום דלא תעול דלא בפמי
לזין אלל מן הדין איכוכפי דכרי דלמכין נראה דמן הדין
הוא ודוק ועיין:

ב עוד שם כתב כעל התרומות כשער מט' שרפת דלמכין
וכו' כוכיתא או בשמאל וכו' הגדה כוכיתא היינו
שאלוב שירותיו וכל חרם ומדע' אל כל שנה וסנה מוכה מחוכו
כך וכך ומה שאמר חו בשמאל רונה לומר שאלוב הפירות
בשמאל כיה שזין הפירות שאלוב ומכה לו מחוכו וכת' הרמב"ם
מכרעת דכיכא במשכון מטלטלין שיהא שלמים יוס' ולי נראה
דמכל מקום איכו ככ' בנקל למכור דקרקע דהוא למונות
ביתו כמו למכור סוס מטלטל שיהיה מה שיהיה ולפחות נראה
לי שצריך להמתין עד שנה תמימה כמו שסוף דרך הסכרים
במשכון של מטלטל עד שנה כמו שהיה דעת ר"ז בר פרץ
שהביאו המרדכי בפרק הכולל כהרא' אלל שיהא שכתב כעל
התרומות עד ל' יוסכשטו אחי דלא כר' בר פרץ דהוא כתב
דכמשכון אשילי של מטלטלין ממתיק עד שנה אחת ולאחר כך
ימכרו ואולי דהוא מירי מקחו שאין בו מנהג ולמדן ממנהג
ככרים וכמו שכתב הרי"ף וכתב וכן השיב הרי"ף לשי' הרין
אלל שאלה הרי"ף כמנהג דכתב לי דאין חכמה לישאל למדן
ממנהג הככרים ונראה לי דכתב לי דאין חכמה לקדושים להנהיג
כמנהג הככרים כרי שלא ילמדו ויעשו כמעשהם ויחזיקו את
חקות הככרי' כלכן לא כיון דהרין ין יכהנו ויתחילו להנהיגן
לפי דין של ישראל למה יש לנו לילך ולהכניע כמנהג הככרים
הרשע' ערלי' לכ וערלי' כשר ולא ימשיך ואחרים כלל לעשו
כדינו כיון שהרין מוכר מה לנו לנאמן את הרין ואולי משום
קטנות ומריבות שאכלל יוס' ויוס' כיון כפי עיניו על עיניו זה:
בא ומה שכתב כתב מהר"ף כשרש ק"ט דמה שכתב
הראש כסמוך וכו' שפעכב ממנו ביד אחר' הגדה ונראה
לי דאין ללמוד זה מדברי הראש דהראש לא מירי אלל כשיע
דגלים לרכר אלל לא ככל מקום כמו שזכרנו בדברי מהר"ף
וכו' ומה שכתב דאין מחליטים לו הממן כלל זה דבר שאין
צריך לאומרו דודאי שאין מחליטין וכו' דאמאי יש לנו להחליט
אפשר שיהיה דין לכתב וכו' ואלו דכיון דיש דין עמי היינו
דגלים לרכר על כרחין דמכל מקום אין מחליטין לו ועיין ומה
שכתב בשרש קמ"ד מי שנתעבכו מעותיו וכו' דעל התוכע
לכדוע הנאות הניר נראה לי דאם יש הפסד לכתב
כמי כהאי עיכוכ אלל ידע דנס כן הוא כפייע לכתב
ההנאות כן נראה לי:

בב עוד שם כתב הרי"ף כריש פירק אף על פי אהא
דתכן וכו' שטר של משה ויהא כותבת לו התקבלתי ואף
על פי שרעיק ודאי וכו' ואף צריך לומר שריי כאלו
התקבלתי' הגדה נראה דמה שאמר ואין צריך
לומר הריי וכו' דכשלא כשאמר התקבלתי וידעין ודאי
שלא התקבלה איכא לומר דלא תהא שכורת כיוצאה
כל שכן לענין שכונה שלא יעיל כיון דהוא שקר אלל
כשאמר הדיני כאלו התקבלתי אף על פי שאינו מקבל
כלום הנה ליה כאלו מחלה דהא כפירות אומרת שלא קבל
כלום ונאם כן מחלה ומתום הכי קאמר ואין צריך לומר וכו'
ואל

שלא כוזבו אלל שהטור מדכתב שלהלכה אין נזקקין סתם
דלשון דבר אין נזקקין עד שיכא ומה שכל מה שזכר שיש
לרקדן כרכרי הריף מו' יסבור כרכרי דלמכס או לא יסבור
דחמי היא דכתב דיש לו דין דמא' ינא הקרקע מידו ושמה
יאכר ממנו ולא ימכר דמכה ספקות יש לנו לעשות דהא
איכא ספק אסינא שדה מירתאם לא ינא ואם תמצי לומר
כה שמה לא תא' ד' ממונו דאמאי יש לנו לחוש שמה יאכר
סמונו וגב כל כך כמרהה חין לחוש שמה יאכר כל ממונו
ועוד ראש כן ככל הנראה כימה הכי דהכא משום דאיכא
ספק שמה ינאוא הנהה מידו ועכרין ליה דיקח קרקע
כדי שיהיה בטוח שאר הלווא' שמר מנאיה ההלואה מידו לומר
ליה חשש אמי שמא תאכר מחוקך ולא למכר ממך לנכות חובי
דהא מעותיו הנאין דמלוה להנאה ניתנה ועיין ודוק:

וברתב עוד וכו' כתב אלה ראש מי שיש לו שטר על חברו
וכו' ואמר מנאיתי מוכסי פלוני וכו' וכדאי דמותן
לדבריו כונן מחסור וסכוכו נכסי וכו' וכמו שאמר אחר כך
אם נראה הרין שום אמתלא וכו' אלל נראה דאיכא למירק
דכיון דהרין רואה אתמלא ואפשר שיפסיד מלו' מעותיו אמאי
הרין מעכב המעות עד הזמן יבכה מיד למלוה כיון דלסוף
סומן מנכה אנתו דודאי דאמת הדבר ואין פקסום כדכריו דאי
לא כן אין לשכב ממון אדם אחר אם כן אמאי אין מביין אותו
ואולי משום דהא אמתלא שראו ויהיה וחיוירו' מעותיו ומשום
הכי מעכבים עד הזמן ועיין וכתב וכו' ונראה עוד בתשובה מי
פכשכע וכו' הכא מה שאמר יש להטיל קנס היינו לומר דהכא
אין הטענה משום דמפסיד ומכוכו ממון אלל שהזא אדם רע
וכעל מריבות ועלילות וירא שמה יסבור על שכונתו וזה כי
מחמת דכריו לא יפדע לו כוזמו וכו' לפיכך יש להטיל עליו
קנס ולא יעבור שיפרע בזמן ולא יעבור על שכונתו וזה כי
מחמת דכריו יראה שאינו יכול ואיכו רונה לפרוע כוזמו
אלל מכוכו אין כאן זה נראה לי ומה שכתוב כרכרי הטור
הרב רכינו משה כר מיימון נראה דצריך לומר הרמב"ם וכן
נראה מדברי הרב:

וג הרב ליה לומר וכו' אלל נכי מוכר וכל שכן היכא
שהתנה וכו' הגדה וכפי לשון הרף נראה דהמעות
כעין דאמר קנה בלעות ממון וכו' או דבכה בלעות ממון שהוא
שיעור מעותיו קרקע אלל מה נראה שיש להתישב אף מביא
ראי' מחאי דאשר שלל המדק כה יכול לחזור בו דהא הכא
החוק ויהיכו ווי אולי משו' מה שמה שהוא קרוב למקח טעית
ואל' הא לא החיוב כה ואם כן יכול לחזור בו אלל דאם כן
אמאי צריך לומר קנה לך קרקע בלעות מעות הוה ליה למי
תן לי מעותי וכו' כיון דאין כאן חוקה ומקח טעות הוה אלל
דאיכא למימר שאינו כרוך הענין ככ' ועיין שם כרכרי כעל
התרומות מי שיש לו שטר ע"כ והיה נראה לו מדברי הרמב"ם
דהריף לא איירי דים אלל כמוכר ושעמו משום דהיה מקש
טעות אלל מכוכו מודה כלה המכוכו לרכרי דלמכין לזה
כתב הרב וכל כתב שכותב הריף מכוכו וכסו' או רונה לילך
לזה ריבולין לעכב כדו' שלא יהא כל אחר ואחר ליה מחברו
וילך לו ולי נראה דהרמב"ם הכי נמו' סבירא ליה כרכרי הריף
דהריף ככל כתב ריבולין לעכב אלל שכתב הרמב"ם דשמה יוס'
לדון כרכרי הריף נכי מכר וכהאי לישנא דכתב מקמי יוסף
כשם הריף בתשובה אין כאן קושטא שהקשיתי כרכרי הטור

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכן סימן עג קצ

ואם כן מהתם ילפין בכל חוב אפילו סיהיה כמוכ שכועה דכיון שאמר התקבלתי כיון שאמר סרינו כאילו התקבלתי פטור אפילו מן השכועה וכבר כתבתי כיוצא בזה לעיל כן בהנחות מדעתי אבל מה נראה לי דאין הכרח דמה לראיה דבשלמא התם שכתב לה מה שלא התנה אלא שהוא הוסיף לה כענין בזה נראה דג"כ מועיל התקבלתי הואיל והחוב כה שלא כחוב כלומר שלא נתן לה כלום כן כתיב בלא התקבלה כלום אם אמרה שהתקבלה מועיל אבל היבא שקבלה החוב אחריון ללא מועיל מה שאמר התקבלתי שאני ירעין שלא קבלה כלום וכשרט או איבא שכועה אלא שראיה להריטבא דכיון היא חוב נגמור מה שכתב לה אפילו מאה מההוא ואין לו ליכנל ממנה עד שיפרע לה וחייבין דכ"ה התקבלתי מועיל במאד כל חוב כמי אחריון הכי

בג עוד פסולתא הוון שקבע לוי או ל' יוס וכו' הגר"ה דמלוה סתם ל' יום וכראיה דאין הלכה כעיר דאם הלכה כעיר לית דין ולית ריב דנריך לתבע ללוה שפדה משכונו ונח אם הלכה ישאל זמן מתקין לו ל' יום כך כלל אכל מיירי שאין הלכה כן וקאמר שמוכרו על פי כ"ד כלומר על ידיעת הדין כ"ד שירש כ"ד איך נמכר וככמה נמכר הכל על ידי כית דין ויש קצת דיוק דאמאי לא קאמר שיתן לו ל' יום וזמן עד שימכרוהו דאילו היה כן הלוה ושא"ל זמן היענותו ונאמר דאית ליה לכ"ד הכרא ודאשילו ללוה עצמו כיון דהניש וזמן אין כותבין לו עוד זמן והיה דרש"כ דאמר דלאחר ל' יום מוכרין כבית דין היינו במשכון הנריך ללוה והוא חיותו ואם כאע"פ שהגיע הזמן של פרעון נותנין לו עוד ל' יום ולרובין לעולם כיון שהוא צריך לו כדי לחיות כיה וכתב הטור שכל מקום כ"ד מודיעין ללוה וכתב יוסף אומרין כלומר דסברא קמא אית ליה דאין כ"ד נריך להודיעו אלא מוכרין ואין צריך שידוענו וזה נראה קצת קשה דאמאי אין צורך להודיע דשאל ירצה זה לפרדוס משכונו לכך נראה דהוא דכתב הטור ויש וכו' ואשגרת לישן הוא דליבא מאן דפ"ג בזה לא שכתב רב האי ריבא דכתבנו איבא דאמרי כן אכל ליבא מאן דפליג בזה וכו' כפי דכרי הרב דאיבא למומר דמירי כשהוא בעיד וכן נראה דרש"כ הכי פכירא ליה דנריך להודיע ללוה דכזה ליבא מאן דפליג איבא דכעין סיהיה הלכה כמקום קרוב כדי שנאמ שלכנלי עלמא צריך להודיע וכן נראה מלשון הרב המגיד דל"ה פליג הרמב"ם בזה וחייבין דכלשון שהביא הרב מכה"ת ג"כ לא הביא בזה שום מחלוקת ומה שכתב הטור אבל הרמב"ם כתב מלוה סכא לכ"ד וכו' לא כתב כן לומר דהרמב"ם פליג איש אומריס דכתב שצריך להודיעו אלא אמאי דאמר מוכרו ככ"ד דכתב ע"פ כ"ד כלומר סיהיה הכל כרשות כ"ד וכיריעת כ"ד לזה כתב דהרמב"ם כתב דאין כ"ד נוקקין לו כלל המתן עד שיבא וכו' לא משיאין לו פנה וכו' וכל כ"ד אין נוקקין הם כענין המכיר ולא לידע אם מוכרו וכתבנו מוכרו אלא שצריך להשיאו ענה שימכרו כפי עדים שלא יהיה מחלוקת כיניה אבל אם מוכרו אפילו שלא בעדים הוא ואזן מנא לה הרמב"ם אין צריך כית דין כלל ונראה לי להרמב"ם אין צריך לכא לכ"ד להודיע כלל ואם מוכרו אשילו בלא ידיעת עדים וכית דין נאמן לו שמכרין בכך וכך כשהגיע הזמן מינו דלקוחי הם כדירומה שאמ' דשכב מוכרו ככ"ד איבא למומר דשאני התם דמשכנו ככ"ד והוא רכב שצריך ללוה לכה חייבין וצריך מכל מקום כ"ד לא אפשר דאית

ל"ה להרמב"ם דלית הלכתא כלשכב אפילו כהא דאמר מוכרו ככ"ד וכדכרי הרמב"ם איבא קצת דיוק שאמר אין אומרין לו המתן עד שיבא הלכה שהרי ירצה לסקר יכול לומר לקוח הוא כד"ה וה"פ סיהיה יכול לו הצורתי אבל איבא למומר דשאל אם היה הלכה אומר ומכיר עדים סכא לידו בתורת פקדון וכן כמו שראו פכשו בידו אלא דמסתמא כיון שאין הלכה כן אין לתלות בזה כלל לא מאמיכין אותו כיון דליבא מאן דחולק עליה כ"ד הרב ולאחר שעבר הזמן וכו' כן כתב בה"ת מדא"ל דשכב בסוף המקבל וכו' הגר"ה איבא למירק דכמו דאמרינן התם דאחר זמנו מחתינן ל' יום הכא כמו כימא הכי דהתם כיון דמוכרו על ידי כ"ד וראוי דכבר הניע זמן הפרעון ולא פרע ועבא מחתינן ליה ל' יום אחריו ואשכח סבי נראה שכתב הר"ה דנותנין לו זמן כ"ד ל' יום ומא נראה ל' דלרעת בעל התרד' דהתם מוזן סכא המשכונן לידו כעין שימתינן לו ל' יום וכו' אפילו משכנו כ"ד דכרי שאין לו צורך כמו כשנלהמתין שלשים יום או מיו איבא למומר דהתם מאי דכ"ד להמתין כתיב לקימת משכונן ל' יום אחרים היינו משום דהוי המשכונן משכנו לו דכ"ד הנריך דמשום הכי קא אמרי רבין דהלכה כותיהו דלעולם כעו להחזיר ואינו רשאי למוכרו אפי' כה"ד דכזה איבא קצת דיוק לרבין דכפי סברתן לפול' לא יתיר' זה לפרוע דכיון דמחזירין לו מה שצריך כיום כיום ומה שצריך כלילם כלילה לא דאיבא למומר דהיה לו כמלוה ע"פ כלל משכונן כמו שהיה מקוד' ומה שכתב מוכרו ככ"ד ולאחרים איבא למירק כיון דמוכרו על ידי כ"ד מאי מש"כ איבא ואפי' שימא כ"ד של שמאין של דריוסות מיו הא שמו אותו וידוע במאי לקחו ואולי דשכב שמינו חיותו מ"ה אם מוכרו לאחרים שאל ימכרו בויתר אבל מכל מקום מהמטנה נראה דכ"ד נגמור מיירי דהיינו כאותו כ"ד שאמר שמשכנן אותו בעין אותו כ"ד אחר שמוכרו וכמו שכתבתי בדכרי הטור ומה שכת' אכל אם משכנו כ"ד שאין ללוה צורך הלכה לכך שכתב שאחר שכתבנו כ"ד להמתין שלשים יום נראה כמו התירין הראשון שכתבתי דמוזן סכא משכנו לידו ממין שלשים יום וכתבנו אכל הרמב"ם כתב וכו' ויש לתמוה וכו' דהיה כדאיתיה במתא וכו' ונראה כפי פשטו איבא למירק דאם כן מאי טעמא דסברא קמא דימכרו בלא ידיעת הלכה וכמו שכתב כפירושי לדכרי הטור ומה שכתב ואין זה עיבוב למלוה כלל דודאי דעייבוב הוא דכיון שאמרו שצריך להודיעו הא מעכב דאי אין כן עיבוב ומכרו זה המשכונן מה עיבול הידיעה :

בד עוד ט"ס כתב הר"ב כפיין סג"כ וכו' משלמים יום ואיך מוכרו כבית דין וכו' וכיאר וכו' הגר"ה וכבר כתבתי דהאי דיבא דקאמר ומוכרו כבית דין היינו דוקא שמשכנו שלא כשעת הלואתו דמשכמהו כות דין והיה דבר שצריך ללוה ומשום הכי צריך כית דין גם כן במכירתו ומשום הכי דוקא התם צריך מכירה כבית דין אכל משכנו כשעת הלואתו שלא כבית דין ולא סיהיה כבית דין עמו לכך אין צורך כית דין אפילו ואפילו שהיו דברים שלא היה ללוה צורך בהם כך הוא הדין שצריך כית דין כיון דמשכנו על ידי כית דין ומש"כ זה כתב הרב רבינו משה בר מייסון כפרק שלישי האי דינא דלאחר שלשים יום מוכרו כבית דין וכפרק י"ב דמירי כמלוה על המשכונן דבעלמא דאיך כית דין על זה לפיכך אין כתב במכירתו סיהיה על פי כית דין

ראש יוסף הרכות מלוה על המשכון סימן עג

גם כתבתי דאי דאמר מוכרו בכר היינו ברשות כרישה כמו
משכור דהיינו על כך שהגם מכירתו יסוף פה כרישה וכירישת
אלא לא נריכב לכל דבריו הריכב שכת' ומה' אמנם אפשר לרעת
הדמכס שנס' אם הלוה בעדי אין נרין להודישו כבר כתבתי
שכר זה קשה דאמאי הוא קודם לכל ארס ואמאי אין
נרין להודישו לפחות דמאד ישר משכנו ואפשר כיון שהוא
הע' שהוא זמנו ולא כל לפרותו נראה ללא חשש ליה כיון
שהוא אינו מספיק כלום דעל ידי שמואל הוא נמכר ומה פשוט
יותר יתנו לו אף על פי דאיכא טרחא לקמת אחר דמאד כיון
דלכו ברין לואימ' מושט' לקנות אחר ומיהו דבר קשה הוא
אשלו הכי לך כח אב ואפשר וכו' וזה נראה יותר וכתב
שור ונחשן המשפט כתוב וכו' עיין כמה שכתבתי בכונת
הטור על זה דאררבה בכרישה על ידי כך פליגי ואם כן אין
דאיתו ראה וממה שכתב ואלא הלאש כתב בתשובה וכו'
ואומר דפליגי הלאש דאפילו אחר ומון ההלוואה דיתן לו ל' יום
ולדבריו הדמכס נראה דכוננו מיד מוכרו והלאש כתב כן
בשטמא דהאי מתמי' שאחר משכנו דהיינו ומון הלוואה דלאחר
ל' יום מוכרו משמע דהתא' בזה פליגי אהדמכס אבל לענין
דנרין להודישו כשהוא בעדי נראה דאין כאן שום מחלוקת
ומה שכתב הטור אם המשכון כלה יכול למוכרו בכר כיון שהיי
שם בפלוגין בין שלא היו נראה דכשהוא שם בעליו נרין להודיש
דלא גרע משקדון שיתבאר לקמן בסי' רנב וכו' ונראה דכתב
כן הטור דמוכרו מיד מאס דסבירא ליה כמו שכתב הרמב"ם על
היהו דיתן בפרק המפקיד פירות אבל חברו אפילו הן
אכרוין לא יע' בהם דעבד אומר מוכרו כבית דין ופסק
הרמב"ם כר' שנו ומה שמשמע זה בפנימ' הנו ואלא סבירא לענין
שקדון מחלוקת הריף והרמב"ם על הרמב"ם עיין:

בז כטור סימן עג סתף כ' אלא שמשכון כלה והולך יכול
למוכרו בכר' הגדה' כבר כתבתי כי זה יע' ליה
לטור מההיא דפרק המפקיד כמו שתרמא שם וכתבתי
דכפי מה שכתב לקמן בהלכות שקדון סימן רנ"ב כשי הפשט
שום כדבריו הרמב"ם שפסק כדבריו רבינו חנן שפסק כר' ש"ב
ודותא דמומן דהכא לא הביא שום מחלוקת והתם הביא
הענין כמחלוקת ואין להלם כיון משכנו לשקדון בזה לך נראה
דאפשר דלכך הוא מה שכתב ונאכרד יותר ממה שראו דאו
לכך מוכרו בכר' וכמשכון איכא למומר דכל ענין שמשפיד
מיקרי יותר מחד השיעור משום דמאד אין בידו לפדותו
ומקרי משיב אברה בכל גוואל ונראה דאינו מוצא למוכרו
והמשכון הולך ואכר דעל פי בית דין ושמואל השמאין וכול
ללקוחו לעצמו וכלל' משיב אברה הוא ולא חיישי' לה לשהיא
דפורטי' ל' אחרי' ואף פורטי' לעצמו כיון דאיכא תנאה דהשכת
אכרס' וה' נראה ל' כדור' דיותר ינון לעשות כן ולא יאכר
שמשכון מכל וכל מלחוס להיה' והיהו לא כאלו אלא
בשם מייסוקה:

הרמב"ם נרין להודישו ללוה אם הוא בעדי ומה' הטור ודאף
מדבריו דאף על פי דעכר מומן ההלוואה ל' יום נרין להחתיך
מלמוכרו ל' יום מלמוכרו אינו מדויק ל' יום אלא אפילו עכר
הרכס מל' יום מכל מקום משעה שכתבנו והוסירו כפני עדים
נרין להסתין ל' יום כרי למוכרו אלא שלשן הטור אינו רוקא
אלא לדרכה נקט הרכה דהיינו ומון ההלוואה ועבר ומון אחר
דהיינו ל' יום וקאמר אף על פי שעבר מומן הלוואה אפילו
שעבר מהמון ל' יום אבל אה' אם עכר ויתר ולא תבעו עדין
כפני עדים שרין להסתין עוד ל' יום ומה שכתב דנראה
מדבריו דאף על פי שעבר וכו' היינו ממה שכתב הרמב"ם
והוא דמהו מוס' ל' יום וכו' אם כן ודאי דעבר וזמנו ועכ' ימתין
ל' יום וגם מדבריו יראה דאין נרין להלוה ללא לבית דין
אלא כפני עדים סני וכמו שמכאר שור בתשובה אחרת. אלא
לאחר מיהוירנו כינו לכינו היינו לאזקי שאין נרין ללא לפני
בית דין לזה קדרא כינו לכינו אפ' שהוא כפני עדים כיון
שאין נרין ללא כפני בית דין והכי נראה מדבריו הרמב"ם
שמתקן דבריו בזה מכל מקום הענין דמוק' דלשון כיון לבינו
לא משמע הכי אלא נראה ל' לומר דמה שכתב בתשובה
הראשונה יתעבבו כפני עדים ללא משום שרין לזה כדון אלא
כרי שלא יסיה הכחשה כינה בזה אחר כך שלא יאמר לו סלנו
לא אחרת ל' כלל ויהיו נרין ללבעו וכו' ומה שכתב באזקי
תשובה אחר פ' יוסירנו כינו לכין עצמו כפי הדיון ההורה
מועלת אפילו שלא בפני עדים ללא איברו שהדי אלא לשקרי
ואם יורה שזהוירו ימכרו לאחר ל' יום כן הנה הורה ואם
יכחש ליה אז יהיה הדיון כניה' או יטכפ' את הדין ואם
לעולם ההורה אפילו שלא בפני עדים מועלת וכשיקח
שמאין וישמו לו וימכרו באותה שמואל די בזה אי איכא עדים
וכמו שמכאר הרמב"ם ומה שכתב בהריכב דהבית דין דקאמר
כמתמי' בין דהמקבל בין דהמקדי רונה לומר בית דין של
הריטות שמאין דאי כך של מומחים אמאי אין מוכרין לעצמו
כבר כתבתי והקשיתי אמאי כיון שמוכרין כבית דין אמאי לא
יקח לעצמו אבל באם התשובה על זה דאף על פי שהוא מוכרס
על פי בית דין אולי אם ימכרו בשוק לאחרים שמו ימכרו
יותר מהשומא ואלו כן מה ל' כ' מומח' מה ל' כ' של שמאין
לכר ואם כדבריו אפילו כ' של שמאין כיון דאיכא עדים כמה
שמו איתנו אמאי לא יקחנו וכו' אלא שרין לומר שמו ימכרו
כיותר אם כן כבית דין של מומח' מו דרמי דעל ידי שמואל
מוכרים אותו נשאר הכי אלא נראה דאיכא למומר דכר של
מומחים מוכרין אותו על ידי שמואל בכחרה וממתין שמו
יבא אחר ויתן יותר ממה ששמו כאן מקום שום חשש וזהו כמו
שכ"ו יכול ל' ול' הוא ושאין לו מומח' דלעיל וכפירוש
שכתבתי יכתחלה ועיין כמה שכתבתי בהנה' דלעיל וכפירוש
המשנה וטעמו של הריכב דכשהכר' מומחים הם המוכרי' ואם
כן רשאי הוא ללקוחו אבל כשהבית דין הם של שמאין הוא כיו
המוכר ואין לו ליקח לעצמו דאי מוכרו לו מוכרו לו וגם כדראש
דכיון שהוא המוכר עצמו המכירה נריכה הובאת רשות מזה
לוה וכיון דהוא עצמו המוכר הוא עצמו הלוקח אין כאן הובאת
רשות מזה לזה זה נראה ל' אבל כנראה לא משמע כן לא משום
הסיא דשרטים לאחריו ואין פורטי' לעצמו דהיינו משום חששא
ועיין ומכל מקום נראה מדבריו הרמב"ם דאיכא אם מוכרו כרשות
סלוה ופתמו לסדור דתמונה על פי שוכט העור אם מוכרו
בפתות

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכון סימן עג קצא

ממה שתחת ידו והכי כזבת הלשון המלוה על המשכון ומת הלוה והמלוה בין המת מלוה לעולם היורשים מטלן בשבועה שלא פקדנו הואיל והמלוה נפרע ממה שתחת ידו מיגורחילגו היה רוצה היה אומר לקוח אין חלוק אלא ככל נזווח יורשים נוטלין בשבועתן כשי דכרו הרב וכדור הרב המבד כן וכירשו ומאילדל כלמן בשבועת היסת כמינו דמי כשי אחר לקוח ככר הקסה שם ה"ה וקאחר דתירון ה"מכס הוא מטוס רלא אמרינן מינו לאפסירו משכועה וכמו שכתב ועיין שם עליו בלשוננו שגריך עיין אכל לפי דכרי ה"מכס שכתב דמרינן מינו לאפסירו משכועה קסה דהביא הטור החי רינא פתמה לדעת ה"מכס כלי חולק וככר כתבתי לעיל בהנבנתו כזה עיין עליו ואפשר לומר ואלו דנם היורשים שבועתן כשכעים כנקיטת חפץ אעפי שהיה שבועה שלא פקדתי אבא :

כ"ג עוד שם שאלם לא"ש ששאלת וכו' ודאי אבמכתא היא. הנהרה כשי הפטט נראה דהיא תשובה חולק אחאי דכתב וביא הרב לעיל במס כעל חסרים תשובה לרבינו מאיר וכו' דקאמר אעפי דעלמא הוי אסמכתא ולא קמי הכא קמי דכיון שהיה תופס גם עשה לו טובה שהיה ויבא כפי דכרי הראש אטילגוסאמר מעכשו נראה מוכרו רהוי אסמכתא ולא קמי והייתי רונה לומר דמה שכתב בשאלה הראשונה אם לא יפרנו רהוי אסמכתא ולא קמי היינו דלא אחר מעכשו ואתעו דהמשכון אינו שיה יותר מהחוב אלא שיה איכא למימר דלא הוי אסמכתא כלל דהוי כמו אם אוכיר ולא אעביד אשלים כמיטבא וכפי מה שכתב הוא דאין כאן נזווחא וזה השרה הנת על תשובת הר"מ דכתבנו נראה אטילגו ביה המשכונן כנגד החוב רהוי אסמכתא אי לא אחר מעכשו ליוול דא חס כן הוא תשובה דה"ה מוקמינן בלא אחר מעכשו וההיא דכתב ושאלת אי שייך אסמכתא במשכון לא יפרנו וכו' וההוא דהייס מתנה מעכשו רלא מהני מעכשו משום דהוכיר מותר אכל קסה להראש דאחאי כיון שזה תפוס במשכון ונכ עשה לו טובה אחאי לא קמי כיון דאחר מעכשו אחי סכא מההיא דאיוהו כשך דהלוי על שדהו ואחר ואם לא תפרה עדג' סכים יהיה שך הרי הוא שלו ומוקי לה בנ"מ כראמר ליה מעכשו ולכל העירוסים כדאמר ליה מעכשו ויטנו תחת ידו דקיים ואלו דמיידי דשוו פקדקע כמו ההלוא' מכל מקו' הא הקסינו לזה דכיון דאין כאן שום יתרון ונזווחא אטילגו בלא מעכשו ואטילגו בלא יהיה בידו קמי דאין כאן אסמכתא אלא לדעת קצין הוא גם ממה שהביא הראש ראה שהיה דא' אוכיר ולא אעביד אשלים אלא שיה זוי אינה ריאה ראיא למימר דת' אין מחוייב כדור כלום נכ לא אחר לוי מעכשו רלא שייך נכם לא עשה לו טובה כמו שהלואה אם כן אין כאן שום ראיא לדכרו וריאה חזן דאמר דכתבנו שום שהוא תפוס אפי' בלא אחר מעכשו קסה ומוקי האי דאיוהו נשך דהלוי על שדהו דמוקיבנמרא דאמר קמי מעכשו דהיינו שלא החוייב כדור וכמו שתראה שהכיווה הרב לקמן בארובה כה' מוכר על תכאי וריני אסמכתא והכל' כאלו התשובות או שאין תמימות אלו של הראש אלא משום תלמוד או שנאמר דהכא ראו השאית מיירי בלא קמו מיירו אלא דכרום בעלמא אחר משום הכי הוי אסמכתא אכל מה שהביא לעיל הרב במס כעל חסרים ושאר מקומות מיירי דאיכא קצין אכל אינו נראה כן מ"כרי הראש לקמן כה' מוכר על תכאי וריני אסמכתא הימין ו' ומכל מקום

כפחות משווי שגריך ילפרוע ללוה כל מה שמה המשכון כיון דלא מיני הרב המכירה או מטעם דכיון שנמכר על ידו ממוכה שיכס העיר או שהלך מי שלקוח משם וסוכא וכו' וכל הטעם דא' בת' לו רשות למכור לא נתן לאלא שימכור אותו באוינו ולא בשמות ובאחר על המלוה על המשכון וס' ואם הוא נתנו לברבור למכור עליו לעמוד על הענון שלא היה ליה להמח למכור אלא כשווי ומ' הריבש טעם מפני שלא מכר שלא ברשות כ' לא כהירא רלא עסה והמשה' שלא ברין כיון שהרין הוא עלינו גריך למכור ככד' א' כמה רעע עשה כזה כדי לחייבו כיון שלא עבר על דינא וכר' עשה מה שעשה ועוד כל' לו טעם אחר חייב המלוה משום דהוא פוטע שנתנו לברבור הממונה על פי שופט העיר למכור כיון שהניע ויודע דמה שפועה הוא עשוי ואין יכול לחזור כיון שיטעה כיון שלא יטעה הוא עצמו הפסיד לעצמו ומה שרונה הריב' לדמותו לנולן קסה הוא כשכרי דכיון דהוא לא עבר משורת הרין אחאי י' שרמותו לנולן נאעפי' שתחלת לשוכו לא מוכח כן ככדור דהא כתב לא יהא אלא מוכר שאינו שלו הוה ליה כ' זולן חלא סוף לטוט שכתב ומה ש' שרוב מאמכרו בשבוע' אפי' שהוא כנולן לא ידעתי אחאי הוא כנולן כיון שלא עבר על שורת הרין ואולי משום דכתבו ע' פרסור העיר וכמו שכתבתי ואינו שיה ל' ולעכין אס' כאכד על ידו פרסור מי יאכר ככר כתבתי כזה בתקום אחר ומ' הכא אם לא עשה כסוגן במה שמשור כיד פרסור האמנה ע' שופט שפיר א' איכא פשיעה וז' יאכר המלוה אם לא יהא יכול לעיבות ממונו דמי המשכון וכייקום אחר יתבאר ומהקדק דכרי הריב' אם נתנו לברבור שאינו ממונה על פי שופט העיר דאם יטעה או ימכור כפחות שיכול להחזיר היקח כיון דאיכא אובאה ואחר כך אי אפשר להחזירו כנון שהלך מי שלקוח והברבור אין לו ליפרע דהאחריות על הלוה אכל מטעם שש' אז נולן משום שזכר שלא מדעת בית דין וכרשותן נראה דהחייב על המלוה אכל מה שכתבתי נראה דהמלו' עשה כהתן והמשכון של לום הוא כמשכנו ועוד ככל מקום שהוא עושה וכל אונס או שום עשירא על המשכנו הוא וכתיקום אחר כתבתי על זה ויתר

מפרש עד כאן;
כ"ד עוד שם כתב ה"מכס המלוה למכרו על המשכון וכו' ומת הלוה והמלוה. הנהרה ככל נזווחא היורשים כשעדים כיון שמת הלוה חללה ונמכא עכשו המלוה מחוייב שבועה כמו מי סכא ליפרע מחכמי יתומים ומת המלוה זהה אחיאה כמו שכתב דאמר דאין אדם מוריש עמון לכינוי שהוא מחוייב שבועה כן כמו הכא כימא הכיר דאין אדם מוריש שבועה לכינוי אש' ועינין דהכא כיון דמשכון י' כדור וממשכון הוא נכרע כמינו דא' היה אומר לקוח הוא כדור לא אחריון כזה איך אדם מוריש שבועה לכינוי אלא רשעי' יורשים שבועה שלא פקדנו אבא ונוטלין כיון שאכיה' היה נפרע עמה שתחת ידו כמינו דלקוח ואינו מחוייב שבועת היסת אלא כנקיטת חפץ דאי אינו מחוייב אלא שבועת היסת כמו אם אחר לקוח לא מקרי זה דאין אדם מוריש שבועה לכינוי והכא ה' כתבתי אברהון שמת ליה ובאלפרוע מוכס' יתומים דהוי פפועת המשנה כיון שלא מת ליה מכל מקום הוא כלומר אברהון המלוה מחוייב שבועה חמורה כנקיטת חפץ ועם כל זה כיון נוטלין בשבועה שלא פקדנו כיון שהיה אברהון נפרע

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עג

בראה מלשנה רהאי תשובה כתרסא דמאסא דהזכיר מותר כפי
הוויא דמאסא דנפול לה דכר שהוא כפרר דאינו ממה שהם
עוסקים ומזה היו אשאת' אבל אי אש מעכצא קמי המצבן
שיהא שגך ולא הזכיר מותר נראה דמהי דהוה ליה כמו מנר
כהאי חוב שחייב לו וכו' ורוק :

ל עור סס ושאלת מי שיש כירו משכון מחכרו ממכר או
מתנה וכו' אחר ליה גא ומוכרו וכו' אבל כשאדם מנוה לחכרו
וכו' הגהרה וס כראה שהוא דבר פשוט דמה היה לו
לעשו רכיון דאחר לו שימכרו לא הוה ליה לידע אם היה בלבו
לרחותו אם לאו ועוד דכרים שלכב אינן דברים אבל נראה לי
דאם לא מכרו ערין וסא אומר לו שלא היה בנתי לא לרחותו
שלא ימכרו אלא נרדף לרעת דאם שיהיה עכשו כפי
עדים וימתין עור ל' ויסואו ימכרו וכפי ריוק לישא דהראש
דכתב אבל כשאדם מנוה ועושה נזונו וכו' דמשמע מאס
דעשה נזונו מה שצדקה עשו אבל אי לא עשה ערין יכול לחזור
ונשאר הענין כאילו לא נתן לו סא רשות ערין זה לל' :

לא עור סס ושאלת מי שחלו אחר לו המלוה אין מותר בו לא
כ' אל' המלוה תנהו וכו' אם התוספת לבעליו הגהרה נראה
דאפי' אשאלת תהו ככ' אין המלוה יכול ללוקחו לעצמו רשמי
ימכרו כיותר או איכא חשד רשמי אחר לו כן כרי ללוקחו
לעצמו אבל אם מכרו לו כשכיל חובו והחליטו לו וכש' אם נתן
סוס דכר טעיה יתר מהחוב פאס מכרו אחר כך יותר שהוא
ברשות המלוה דהא ינא מרשות הלוה אבל מ' לרעת הראש
אין שום דבר נקבס כהלוואה כמו שמכח לקמן ס' קנא אפי'
למי שפרע וא' ל' לא קבס זה המשכון וברשות הלוה קאי וכו'
ואי מוכרו ביותר היא של ליה ורעת הרמב"ם והראש"ם כדעת
הראש שאינו נקבס כמלוה עד שיאמר בהכאת מלוה וכמו
שיפרס לקמן כפי' אבל לרעת הרמב"ם והעומדין בשיטתו
כמלו' ית קבין למי שפרע ואם מן או הנביא וכו' קנה לגמרי
והכא אפי' כירו הוא המשכון קבאל לרעת הרמב"ם ומ' אבל
שכר טרחה אינו משלם כיון וכו' נראה לי דמכל מקום איש
לו טרחה מחמת דבר זה ויור מ' שא' הליכו ערע לו דאז זה
ילך לשם לעשות סחורתו ויכול לילך כנקל ושלא לעכב סס
ומחמת זה נרדף לטרחה ולעכב נרדף לטרחה ככל כו' שרדף
על שטרחה החמור וכו' :

לב עור סס ושאלת ראוין שרונה לפרות משכמו וכו'
מחלת לי ככר מחילה לא נרכיה קבין אלא אם שיאמר לו אני
נותנו הגהרה נראה דכלשון לעז כדאמר גם כן כבי
האי גובא דאי אחר שילואו יכריחו וכו' לא אחר כלום הוא דוס
לעז של מחילה אבל אחר שילואו מעויל דהיינו לעז של קבונה
וכלשון מניח בין בלעז בין בלשון הקדש נראה שאם אחר אני
מכיר לך המשכון דקנה משום ראמדין דהיינו דאמר שמיחמו
לו היינו בלשון המעיל דהיינו כשן המתנה ראין אדם מוכיח
דברו לבלעז וכן בלשון לעז גם כן כהאי גובא אבל נראה לי
דאיכא למדק אמאי אינו מעויל לשון מחילה דרונה לומר
דמחילה שמוחל הכח שיש לו עליו ומשת'ק מחזנו ומלשון
סביחא הרב לעיל כה' דייכוס סימן יב' כסס דרמב"ם נראה
דגם כפקרין מעויל לשון מחילה אלא שאפשר לרחות ולומר
דמה שכתב המחול לחכרו חוב או פקדון דנקט מחול משום
חוב וכו' ח' וחד כפי דימו ופקרין אמ' בלשון מתנה ודחוק הוא
ועיין סס כתשובות הראש"ם דמנרין סס קנין על מחילת

קרקע נש' ית' טעות סופר דמקום לאחר ופי' הדין עס
ראובן כ' הרין עם שמעון ועיין סס כהנהותי כהא דכתבתי
דסרימס וכפי' ראח משמע מדכרי השוד כיון שכתבתי לרעת
הרמב"ם נש' הכיא הרב תשובת הרשב"א שכתבתי וכתב
גכ' תשובה הרין עם ראובן וכו' אבל כתב סס דקמו מידו וכו'
ועיין ער כאן :

לג עור סס ושאלת ראוין קב' משכמו משמעון ושאלת
משיכו וכו' ומשכמתיו על פיך כרבינוכו' הגהרה כתב
הראש ראין לו לפרוע רכית כיון שלא אחר כך כפירוש וכו'
ונראה לי לך ומשכמ' לנכרים וראי דהכי הוא הכונה דאפילו
כרכית שמשכמו שאין שום וכרי שילוו לטרעאל כלל רכית כן
הוא מסתמא ועכשו נמי מאי דמשכך כרכית דכרי הוה
דאי משראל מן הרין לא יערעו לו הרכית או אפטר
ריהיה אכך רכית והמשכון הוה ליה כאילו גבו אותו ורינין
אלו אין כאן מקומן אלא כיוודה דפה כה' רכית ועיין סס כענין
המשכון שכתבתי וכעיקר דימו רכית שאינו מחויב עד שיפרס
כראה רכיון דאל' מחמת שזה תוכנו וכו' אל' ויל' משכמו ואל'
שכונתו שמשכמו כלל רכית אם ימכ' אבל אם לא ימכ' ולא
רכית שמשכמו כרכית ראש לא ימכ' כלל רכית אינו כנוול
משמו שיתכענו פגם אחרת והוא כרי לנצל מתביעתו אחר
שיך למשכמו וכדאי דכונתו בכל מה שיוכל למשכמו דאינו
נמצא בנקל כ' מי שילוו משותפו כלל ריוח ככל' והמציין מה
שיראה כעיסוי ועשה ורעת הראש מכריעו ומשמע מכאן שאם
ילוו כרי ואחר שהוא אל' שילוו כרי שיהלכו כאחכשכועתו
וזה כשהלכו מן הככרי ומכ' אבל אם אחר שלוו משרל דרונה
שיפרע לו הלוה הקרן והרכית שאינו רצ' להלוכו כדן למלוה
והלוה אינו יכול לו כי אחר לולא בעל דכרי דדי' את כראה
דאעפי' שמד' הלוה שאל' לללוות כרכית דאינו חייב משו' דוה
שלוחו הוא ואין שליח לרכר עכילה וא' אין כלהו סוס משכון
של משלח אלא של שליח מעשה השליח הוא והשליח חייב אם
ידנה אלא לפרוע ולא להכיא לרין אין על הלוה האשלה כלום
כזה וכפרט דכפי הרין אין כאן חיוב כלל ככל' :

לד הרב כתב הראש"ם הכשכע לפרוע לחכרו כרא' ארר
וכו' כיום החדש הראשון ואינו דומה לל' ניסן שהוא מלא
ואין אנו מחייבים לפרוע כתחלת הניסן הגהרה לא אפי'
לפטר קדס שישחק הוא הקיים פכועתו ואם כן הבא נמי
שהס' שני ומים ור' מיקרו למה לא יהא מותר להמתין עד יום
כ' ולפרוע דכמו שאין מחייבי' הבא כלל ניסן לפרוע כתחלת
היום כן הבא נמי לא יחייבו עד יום כ' שהוא כוף הר' דשאני
הבא שהמים מוחלקים ושמימים הם ותופסים את היסן הא'
כלל כפי ענינו כך נרדף להיות ולא כמש' ככפרי ואין תענין
ואינו לא תענין וכיון שכן שכי' אדם תופסין את הראשון לל'
כפי ענינו אפי' שיום השש' גם כן ר' והוא עיקר שממנו
מונין כיון שגם את זה מחויקין ליה כלל כפי ענינו שמה
כשישכע על דעת לפרועו כיום א' והיינו הספק דאמר דיש
להחמיר דהוא הפקא דאורית' שלא יעבור על השכועה וכו' אן
ספק הוא אי כששכע לפרוע כיום ר' ארר אם כונתו ליום
ראשון כיון שמוחיקין אותו כלל כפי ענינו או דלמא כונתו
ככל' ר' דהיינו ככ' שמיים או כיום הכ' שהא' עיקר ואלו יוכן
לחומר שרדף ליפרע כיום ראשון ומ' אפי' עכר יום ראשון
ולא פרע אינו לוקה אפילו למי שמתחייב על מי שצובר שכועה
לעתיד

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עג עד קצב

לעמוד דחבל מקום הפקא היא וכיון שפרע כיום השני ולו
 היה נראה לומר דאי כמו שהוא נדון דהרשכא דאמר וכטבע
 לפרוע לחברו ברח אדר נראה דמקיים שכובתו אפילו
 שיפרע ברח הזני דלר"ח משמע על זמן ספק רח או ראשון
 או שני אבל אל ליש רח אדר או דיונו כמו שכתב הרשכא
 אז אגב שיהיה נדון דאין דקא ולא יהיה ספק וזה
 סקול הוא ככ"ל:

לה עוד שסכתמין יוסף כפכ רכבא קמא מי בנתחייב
 לחברו וכו' וכבר עיר היום גדול וכו' ה"א באמס. דהגהה
 ונריך לקיים שכובתו מיד כדי שלא יבא לידי כך ונראה שיהיה
 לו עונש על זה לשמך על זה כיון שכול לקיים שכובתו מיד
 ועוד נראה לי דכיון דנשכע לפרוע כיום פלוגי משע' המתחיל
 היס מיד חל עליו חיוב השכונה אעפי שאינו עובר עליה ער
 שיעבור היס מכל מקום מיד חל כיון מי שישכע לפרוע דבר
 פלוגי מיד מתחיל עליו החיוב וא"כ מן הראוי הוא שיסתדר
 מיד לקיימו ולא יעבור ככ"ל:

סימן עג

א המלוה כותנה לינכות ככל מקום וכו' עד שאניע לישכ
 דהגהה וזה כשניע ל' יום למלוה תסם או שהגש ומכו
 לחלוק לזמן אבל מכל מקום נראה דאיכא למידק כיון שזה
 ע"א למדבר וליך למקו חפבו אעפי שיש לו משנת יותר חכרי
 מחייתו והוא הולך בעצתו ולהלכיש בחמורה כדי להשתכר
 למחייתו ולמחיית אצ"י כיתו והוא אחר כך צריך למעו' אחאי
 יש לו לשכבו ולכוש אפילו שודאי יש לו והלא זה לא הוכיח
 הלוואתו למדבר דשאל לא ירש זה לקבלה וכמו שהוא הדין
 דאי אין פלוגי רובה לקבל רשאי ואמאי לא יהיה לו דין זה
 ללוה גם כן שלא יהיה יכול לכוף ללוה שיפרע לו ועוד דדין זה
 מיירי דאין הלוה יודע שזה יבא למדבר או ילך למקום שהוא
 הולך כדי שיהיו מעותיו מוזננים לו ונראה רכש זה אפילו
 הניע לישכ לא היה יכול לכוף כיון שזה אינו יודע שזה יבא
 לכאן כדי להביא ולהזמין לו מעותיו לפרוע כוונתו דאפשר
 לומר דמשום הכי כחכ רש' בנמ' על היה דאמר על מנת
 לנאת במדבר דאפקד כנפ פשיטא וכו' דהכי קאמר ליה אי
 בענת לאהדרו וכו' כחכ רש' ואשמועינן תנא דאשג' רלאו
 תבאי גמור דכא אי בעית קאמר וכו' ומשמע מלשון דכע
 מכל מקום שיאמר אי בעית וכו' וזה קשה דמאי היה ליה
 למימר יותר אי בעית מהדרכא לך סס ורש' שכתב דאע"ג
 דאינו תבאי גמור אינו מכין רכרו דמאי תבאי יותר מזה
 שאמר דאי כע' יבא ליה התם ואולי משום תבאי כפול זה
 לא סייך הכא וחבל מקום כפי דברי רש' נראה דכל זמן שלא
 אחר הכי אינו רשאי להחזיר לו אפילו שירע שינא למדבר
 וכו' או שילך למקום שהוא הולך ער שיאמר אי בשכא וכו'
 ח"ל כפי פשט דברי הגמרא אינו כן אלא מה שאמר אי בעית
 לאהדריך לך מהדרכא לך היינו לומר רכיון קאמר רהוא
 מנא למדבר ואש ליה איהו נמי למדבר כפיק הוה ל' צ"ל
 אחר אי בעיתן תסם ויהיבאל לך ואפילו כפקדון וכך הסדרכי
 הטור כאן בהלואה ובפסוק אצ"כ כפקדון וכסיון סס' וכוונת
 ואכדא וכן הוא דעתו שירוש' דלאס ולעבין הקושיא איכא
 למימר דכיון דהגיע הזמן של פרעון וכמו שכתבת חל עליו

מיד מצוה לפרוע דפריעת כל מצוה מן התורה היא כיון שחל
 עליו חיוב מצותו לא משניתינן עליה אלא ער כרי חיי. אבל
 אם יש לו כרי כרעון לכד רי כפוקו כופה אותו שיכרע לו וא"כ
 אפילו שאינו ערע שינא למדבר אס' לו ממון יותר מכדי
 מחייתו והלא כופר זה ישכע היבט וכפטר ואם תובע המלוה
 בפתם דשאל יש לו יותר יש לו לקבל חרס סתם אינו מי
 שיטשעו עליו אבל נראה דאי יש ממון כדי מחייתו ולא יותר
 אבל יש לו חמורה שמו"ך עמו והמלוה תובע ממנו שיתן לו
 פחורה כזה נראה דאיכא למימר דאינו יכול לכוף דהכא אין
 מי שיסום אותו ואינו יכול לומר תן לי כמו שלקחת רוב טרח
 והכא בחמורה כדי להשתכר אין מחוייב לתת לו ואם אומר
 לו דיתן לו כמו שהוא רובה לשום אותו אס' יש טורח להתיר
 ולקשור ויש פסידא בחמורה נראה דיכול למחות או שאל
 למת' שהוא רובה להנליכו יהיה יותר כיוקר מזה שיסום הוא
 כללא דמילתא אס' יש פוס טורח או הפסד אין יכול לכוש ושיין;
 גם נראה דאיכא קנת פסקין דאפילו שיהיה לזה יותר
 מכריחיותו בחמורות איכא מקדום שספכירי' הררכי'
 ואיכן יודע' היכן הולכין כשי כמדבר כשימון דרך ונריכו
 יותר ויותר ונריכו' גם כן לשכור תייר ואלו דאיכא למימר
 דאחר כך יהיה מחוייב המלוה לסייען מטום פקוח כנפ אס'
 יהיה לו גם למה שספקתי כיון דאיכא מצוה דפריעת והוא
 לוקח כמה שיסום זה נראה דאעפי דאיכא קנת טורח דירעפ
 לו כיון שאין לו הפסד אבל נראה שיכול לו לומר המתן עד
 שאמכור ואפרע לך כיון שאין לו ממון כלל ומה שכתב ויהיה
 ככל מקום יסוב יכול לכוף וכו' נראה דזה מדיק מראש
 כמתכ' לא יחזיר משמע כיון דאינו מדבר מחזיר ככל מקום
 שהוא יסוב ואעפי שאפשר לומר דכיון דנריכו' עדין לעבור
 מדבר ער שיגיעו למקו חככ' והוא ליה כאילו החזיר במדבר
 מכל מקום סא מחזיר לו במקום יסוב והוא יעשה מה שירצה
 והכי משמע סתמיות המסרה דקאמר לא יחזיר במדבר ופקדון
 כזי מחזיר ככל מקום יסוב אעפי איס להם לעבור גם מדבר
 דכל היכא דיכול ליתן ולהכריח שיקבל ההלוואה כן מיוס' לו
 כח ליתן את הפקדון אלא שפקדון איכא למימר תרי מיני
 ראש לא הגיע עדין זמן החזרת הפקדון כגון שהפקדון כיו
 לזמן שעתעבר ער אותו זמן כשמירתו ואינו יכול לחזור וליתנו
 עד שיגיע זמנו מה שאין כן בהלוואה גם איכא מילתא אחריתי
 דהמלוה אינו יכול לתובע אל במקומו שהפקדון אבל במקום
 אחר אפילו שהוא מקום יסוב אין יכול לתו' עו ונראה ל' ריש
 כאן קנתפקדון דהמלוה אי אינו יודע שיש לו משנת אין כאן
 תביעה אבל אי יודע שיש לו מעו' לו לתובעו אפי' במדבר
 ובפקדון אס' כדור לו שיש כיוו פקדונו אמאי לא יתבענו רהא
 אי אית' לפקדון כיוו של נפקד ובעי להחזירו ככל מקו' שירכ'
 היכא רהוא מקום שלישוב וכמו שכתבנו ואי יודע המפקד
 שהכילא כאן או כישוכ או במדבר למה לא יהיה תובע אותו
 אס' יכול מאי חלוק כיון מלעס לפקדון ואי אין יודע לו שיש לו
 הפקדון כידא א"כ אין כאן תביעה אפי' במלוה ונר דמה שאמר
 דבפקדון אינו יכול לתובע היינו לומר דאם תבע המפקד
 ככיוו שיש לו הפקדון ושיחזירו לו והפקדן אומר דאינו
 כידר דמאיכין לנפקד דודאי דלא הכילא ואינו נריך לישכע
 דפקדון לא ביתן ליתכפ' אלא כמקומו שאין דרך הכפקד
 להוליכו עמו ושיין שס' כפי' ר'נניש תמא קנת כדרכי' פסקי
 הלא

ראש יוסף הרבות מלוה על המשכון סימן עד

הוא להנהגתו ומאכל דבתכ אבל אברה ופקרון לא מתמ
ליתבע אלא במקומן והא כתבנו דהלוא אינו יכול לשלם
ככל מקו' שירנה וכן כתב הטור בסיומן וזו פתם הרכבין
דעת הרוב והראש :

ב הרכ ומה שכתב כזם האזכר ככ כהת וכו' אישי ואמר
אולי בידך הוא אין להשכיעו הגהרה ולי קשה וראי
דהא אין כהגיע על טענת סמא וכמלוה נמי או אחר ליה
כהאי גוונא אולי ים כידך מענת כפיטוק לפרעמי דאין צריך
ליטכע והטרייך לטון האזכר כיוורע אמי שיש לך דבר
ובלמשע דבטענה ככריא אבל אם טעמ בשמא אף משכיעין
אוש ותכל מקו' נראה לי דאיכא חרס כהלואה אבל כאברה
ופקרון אין כאן חרס דאין כאן תכיעה אבל מה שאמר אין
להשכיעו קשה יאולי משו' דכל טכוע הפקרון על שמא הוא אי
היה כאן תכיעי האראשילע על טענת סמא משכיעין ליה ועיין
כמש כהנה ראשונה ככעין והמש ומיהו ככל מקו' ישוכו וכו'
ודקדק בן מרכירי דשי ונו ררקרוק זה מדכת רש' אין זה יכול
לכזו לקבל חובו או אפקדון כזכר רלו' מקום שמור מאמע
דכזום דאיכא שמור יכול לחזור ליה ואשי' כמדבר דאיכא
שיירא מחזור ליה דהא שמור הוא בין דאיכא הרב כמי אדם
אבל טלשון רש' אם כדקדק בעישיהיה המקום שיחזור מקו'
שמור אלא שבתוספת' תמי הכי אבל לא הריף ולא האמס
והראשונה שמור לא הזכירוה נראה דלא סבירא להו הכי אלא
כפטיה דתמי' דלא יחזור לו כמדבר וכל גוונא שיהיה או
איכ שיר' או ליכא שיר' לא יחזור וכו' וכמו שרקדתי מלשון
רש' ובכתולו כמדבר כתב ה' כשם האמסן שיכול לחזור
כמדבר ורייק בן מלשון האמס והאי ריוקמי אית' מרכי ר'
הטור רכת' לא כישוכ כשם שנתתי לך כישוכ וכדאי כזאמע
מדבריהם אבל נראה לי דאינו מוכרח דוח הוצרך לו כמדבר
לפיכך נקט שם אבל והמשום הכי הלוא לו שם כרי להסיר
אחריות שעליו ולא יחזור לו אלא במקום ישוכ שהוא מקום
המשתמר וכו' :

אין הדיון מה אלא אם גזל מעות והוציא או גזל איזה דבר
שיהיה והוציא מן העולם וכתיב ואלא כן מעות או דינא
כזולה וכו' ויתכנה ליתבע ככל מקום אבל אם גזל חפץ מכורר
ולא הוציא והוא חייב להחזירו כמות שהוא או דינא כפקדון
ואין יכול לתכוע וכו' ומש' הכי ככריתא לא נקט גזלה רהיית
הדבר למכין וכמלוה איכא למימר דנכנס מאו דכתבתי דהוי
כמלוה וכפקרון וככנס גם כן כמו שכתבתי ולא קאמר ככרית'
לא דבר דפסיקא ליה וכן הטור ממי לא הזכיר לא דין האמנה
כמו ששעה ככריתא ורוק ועיין :

גה כראה דאיכא קנת דיוק דכתב ואם אחר לו כמדבר
הכה לך פקרון שהפקדת אגלי וכו' לא כתיב להחזיר וכו'
דממע מרכיו דהוא פקרון ואברה שלא כיתמי ליתבע
ככל מקום אם החזירן לא עשה כלום ואינו מחזור אבל מלוה
וגולה דכיתן ליתבע ככל מקום כראה דיכול להחזיר כמדבר
ראלכ' אמאי נקט פקרון וכו' ולא נקט גם כן מלוה ואלו
דלשון באקומו בנוכח האחרת ואיכ' ממי למימדרנקט פקרון
וכל שכן מלוה דפקרון אין הפקיר רשאי לתוכעו ולא במקום
שהפקירו שאם הפקירו ככברא אין יכול לתוכעו כפיטוק
אבל הלוא רשאי להחזירו ככל מקום שיהיה כיון שהוא ישוכ
היה אמאי' ראשי' כמדבר יחזיר קמ' ללא וכו' מלוה דהמלוה
יכול לתוכעו ככל מקום והלוא אינו יכול להחזירו ככל מקום
שאם ירנה להחזירו ושאין יכול דאדרכה הכא מעלה למלוה
וכפקרון מעלה ללוה ודוק אפ' שגראה לי רוקק והמשעה
אחרת בין מלוה רכין במלוה בין כפקרון אינו יכול להחזירו
כמדבר ועיין שם כלשון ואלו יהיה שם לטון יותר מכזו
גם הריף לא הזכיר גולה לא במלוה ולא כפקרון או אפטר
דנקט אברה ופקרון וכו' ואחריות על הנפקר כדי לחלוק על
היא שכתב כמדבר ומש' ראכיה רכתב שם כמדברו על
מה שכתב רב אלפס דאם ישיב לו הנפקר או המנוח דאינו
יכול והמפקיר יכול לומר לא יאכל וכו' וזייב באחריות וכו'
כתב על זה וכתב ראכיה כירי שואח אה היה יכול
להניחם כישוכ אפטר להיות כדבריו אבל אם מפמי הסכנה
הוציא או שלא דנס להניחם כישוכ אפטר להיות כדבריו
אבל אם מפמי הסכנה הוציאם או שלא דנס להמסר דשמר
שמסר לשומר פטור או אין חייב שומר באחריות ואם לאדם
פטור נראה גם כן כפי דבריו דרשאי ליתמו לאפקיר שם
דמי איכפת לו אם לא יקבל הא אינו חייב באחריותו ואבל
מקום מניל עצמו מן הטורח או כמי איכא דיכול להסניחו כאן
דיש לו אשה וכני' וכל משקיר על דעת אשתי וכמו הוא משקיר
או אי מוציא חייב באחריותו וכזה נמי מיירי מתנו' אש' כן
לכרי ראכיה כל ימן שיכול להסניחו אש' הוציא חייב באחריותו
אבל אי אינו יכול משום אובס או שאימ רובה למוכרו לגזור
אחר דחייב כמו שכתבתי וכו' יכול ליתמו למפקיר ולא לא
ירנה לקבלו ויחזו שכתבתי אש' כאדם פטור מאחריותו ואכל
מקום מש' כראה דהריף חולק על זה הלשון שהכיא המרמזי
וכן נראה לירלעולם אין יכול ליתמו כפטיה דמתיתין ויהיה
חייב שאפירותו אש' הולכו עזו כיון שאינו יכול לתמו למפקיר
ויכול וס' ליקח האי פקרון ליתמו כיר כיתרין וכו' כשתלך
מעליו שמירתו דאין לחוסרו לזה או שיש כאן בעיר או
פיוליכנו עמו וכו' שמסרו לבית דין ומסרו בר' לאדם כאמין
כפטר זה כמדבר אחר כך וכן כת' ד' המכס הביא השוכר לקצין
סימן

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עד קצנ

מיומן קצנ דכמסדה שמוכרו לטת דין כפטר זה דאין זה שומר
 שמר לשומר אלא לכתר דין מסרו וכתיב דין עשומה שיראה
 בעיניהם וכן ראוי לכוונת וכפרת דראיה יחיד הוא כזה
 כשימה שגרה לי דהטור הכי אקמן דכרי הרב רבינו משם
 בר מיימון כלי טום חולק ומכל מקום מדברי הרב רבינו
 משה בר מיימון ברה דיש מי בחולק רכתביס מי טהורה
 ויש טעם בדבריהם ואכ"כ מין דחבל לעשות בן אסהוואו חייב
 באחריותו ואפילו לפי דברי ראיה מה טעם הוא זה לכוונתו
 גאחריותו כיון דמן דרין הוא חייב והא מחוייב הוא לשמרו
 ולא ליתנו למפקיד אלא דכיון דהוא מחוייב להוליכו מה טעם
 שכתבתי היה ליה כאלו היה בכיתו שאם נאדם יהיה פטור
 וכבר כתבתי מה שכל עכ" :

ד עור סם הלכו במדבר יכול לכונו לקבל במדבר
 הגדה אף על פי שלא פירשו כלל דמסתמא כיון דהלוחו
 שסיכול למרש סם אכל מכל מקום נראה דאיכא קצת דיוק
 דמה כפסך הניע הומון של פירעון או לא הגיע שאם לא הגיע
 כמו שגראה אמאי יכול לכונו דהא לסלק עמו מאחריות
 המדבר ואיכו רונה לקבל עכמו כיון שיש אחריות בסמוך
 בענין חילוף המטבעות ואל כשהניע הומון למה לא יקבלן
 פשיטא במדבר נתן במדבר לוקח מכל מקום איכא למימר
 אף על פי שגביע הומון לא יקבלן שטום אחריות המדבר וכתב
 ואפילו הלוחו כישוב ואמר לו הלוחו אי רונה לנאת למדבר
 כראה דהייממה שאמר כמתניתין בגמרא על מנת לנאת
 במדבר ראינו רונה לומר שהתנה בן בפירוש דבמדבר יפרע
 לי אלא כיון שאמר דרונה לנאת במדבר הוה ליה כאלו פירש
 אכל נראש דאיכא למדק דלא נקט הטור בסדר מה שנקט
 בגמרא דבגמרא אמר דאמר ליה ליהווי האי פקדון נכך
 דאנא למדבר כפיסקא דמינו שאמר ליה המפקיד ואחר
 כך אמר ליה איהו אכא נמי למדבר כשיכא למיפק דהיינו
 הפקדו והטור לא נקט הכי אלא ואמר ליה הלוחו אי רונה
 לנאת המדבר ואחר כך אמר המלוה אכא נמי למדבר
 כפיסקא ואיכא לממר דכהאי גוונא דכתב הטור הוה תכאי
 כיון דהמלוה קאמר באחרונה הוה ליה כאלו הורה שיקבל
 במדבר אכל כמצאית שאמר בגמרא לא אמרינן לכוון כראה
 לומר דנרכיין בטור נמי ואמר לו המלוה וכו' ואמר לו הלוחו
 גם חני רונה וכו' נם כהר רכיבו אשר נמי הכי גרים כמ"ס
 זכ"ס כשיהיה איבעא ומ"ס ואפילו דמשמע לא מעביא כשהלוחו
 במדבר וכו' ואפשר להיות החלוקה בהפך דקשאמ' הלוחו אי
 רונה לנאת במדבר ואמר נ"כ המלוה אי רונה לנאת הוה
 ליה כאלו פירש שיקבלן שטואיכו כ"כ חרות אכל כשהלוחו
 בידבר כיון שלא פי כלל הא דאדעתא דהכי יהיכו כדו שלא
 יהיו באחרית הדרך עליו ולא יהיה יכול לכונו וכי"ש אלא
 עלטור נר דכיון שהלוחו במדבר הוה ליה ממש כאלו פירשו
 כפירוש שפירע סם עכ" :

ה הרב הלוחו במדבר וכו' משנה כתבתי בסמוך וכו' אי
 בעי לאהדרינהו ניהלך התם וכו' הגדה זכ"ס הא
 במסחה דין כתוב אי כענין לאהדרינהו וכו' ורש"י דיי"ט אי
 בעית ואכי כתבתי לפי על מנסחתי כענין דאי כענין
 משמע דתלוי בלוח או ככפיד אי כענין מהדרא לך ולפי זה
 הקשיתי דאם בן מאי הדומא וכתבתי דאפשר דאין זה
 תנאי גמור ולא מקרי תנאי גמור אלא כמו שכתב רש"י

כאם סלקא דעתין דאמר ליה על תכאי שוכא למדבר וסם
 אכפרע לך אכל אי אמ' אי כענין לכו תכאי גמור הוא ועט כל זה
 אמ' דיכפרע לו סם אכל אי כתבתי סם כהנה כפסגה ההלכה
 דלא אמר כלל אלא כיון שאמר שכני למיפק למדבר הוה ליה
 אי כענין סם אשרע לך אכל הוא לא אמר כלל והכי מוכיחלשון
 הגמרא דאמר אכא למדבר כענין למיפק דהכי קאמר ליה
 אי כענין כלומר דמה שאמר אכא כענין למיפק הוה כמו
 שאמר ליה אי כענין למכרע לך וכו' אכל כפי גירסת רש"י
 דגרים בכובחא שלו איכעית משמע מדכרו דהכי קאמר
 ליה כפידוש ואם בן תלה הדבר כדעת המפקיד או המלוה
 אי כעית כלומר אם תרצה אחוירכו לך ואמר בן בפירוש וכמו
 שכתבנו ואם בן כיון שתלה כדעת המפקיד אמאי יכול לכונו
 הא לא בעי לקבולי ולוה נראה דכיון דרש"י כתב כיון דידע
 דאיהו למדבר כפיקו וכו' דנראה לי דהוה הכונה דכיון דאמר
 אכא נמי למדבר וכו' ואו כעית מהדרא לך סם הא ידע
 המפקיד דמונך סם הפקדון או המעות של הלוחו ושתק
 מדאי דאדעתא לקבולוהו סם אויל ליה דאי לא הוה ליה
 למימר אחי איני רונה לקבל במדבר וכו' ועדין לא נראה לי
 אלא כמו שפרשתי ועדין וכתב והרב רבינו אשר לא כתב ואי
 כע' לאהדרינהו ניהלך וכו' ואין זה כלל דכיון שהוה מפרש כמו
 שכתבתי במשנה פירוש על תכאי ולא כתבתי ממש אלא
 כשהפקיד אכלו או לוח ממונה אמר לו אחי רונה לנאת במדבר
 ואמר הנפקד גם בן חני רונה וכו' וכו' ליה כאלו פי שיחזור
 לו סם ומסום הכי לא כתב אחר כך ווה נראה דאפשר כמו
 שכתב הרב אחר כך אי כמי פשיטא מפרש דהכי קאמר וכו'
 וכוה נראה דאית שפיר מאי דלא כתבו דין זה הדין והרב
 רבינו משה בר מיימון דכיון דכתבו דאם בלוח כישוב ראינו
 וכול לפירוש במדבר בתסם לוח ומלוה מיירו אכל כשיס כימיהם
 לנא' במדבר אווראי דנרך לקבולו במדבר ומכאן מוכח דגרים
 הדין כמו שכתבנו דים לנרום דכרי כהנה הקמחה דלעיל
 ואי דכרי הרב דאמר ממוס דשיטא וכו' להם פשוט יותר
 ממה שפשוט לנמרא ועוד מאי פשיטות דאי כעית אהדרינהו
 לך כיון דתלה כדעת המפקיד ועם כל זה קאמר דמקבולו בעל
 כרחו ומאי חדות יותר מזה לך נרא' כמו שכתבתי או כראה
 לי לומר דמפרשים מתמקין על מה שאמר על מנת וכו' דא'
 אש' ע"מ שאני רונ' לנאת במדבר והוה הכי הכוון דאמרן שמהם
 שאני רונ' לנאת במדבר אכל לא הוכירו טום דבר מהפקדון
 עם כל זה יחזור במדבר ולא גרסו פשוט בגמרא ולא כלאונו
 פלפול זה כל יותר ומ"ס הרב ואי פירעון כעכ"ז אי הוה פירעון
 כמימן קא כתב סם דהוה פירעון ומכאן נמי מוכח כן דאמר
 לא יחזור במדבר הא כתבתי אחר יחזור לו אפילו כעכ"ז ואולי
 דדיכי ריעת כעכ"ז קאמר דיתפרשו סם ועדין עכ" :

ו ע"ש בטור ואם קבע המלוה ללוה זמן וכו' כדי שלא יעמוד
 הממון באחריותו עד המון הגדה וגם יש סיבה אחרת
 דעכשיו ש לו מעו' ושחא לזמן ההוא' לא יבין מעו' מוכיחם
 כדי לפירעו לזמן וללדיו סכה עצמות מאי דאכתוב וכתב
 דכתבן סומן הדין עם המליה וכשהניע הומון הדין עם הלוח
 דכיון דהניע הומון והכוס אינו ניכר שאין עתה ראית
 הקלקלה אחי' שיהי' הענין של חילוף הניא ש' כיון עמו אחר
 הפירעון ומ"ס הדין עם הלוח וקאמר דלא רמי לפירעון מדבר
 דהתם הפכנה מנהיג וכו' ולכארהם שאין זה טענה דאדרכתא

מט א 49 ג במדבר

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עד

במדבר אשר שארש תקלה ואפשר ללא רכזה פצמים חזין
דאין עט שכנה דאי מניה תדיר לא היה אדם יונא שם
לעולא אלא ודאי דאין הפכה מניה שם לעולם ואף על
פי דאיכא שם שכנה מכל מקום איה מוכרחת אכל
חילוף המטבעות הוא ודאית דהפסד מנו אלא דאיכא
למימד נר אחר דאין רוחה זה לפריעת מדבר וכזה אשיל
בתוך הומון יהיה הדין עם הלזה דכיון דאמרינן דמיתת
הומון הוא לתועלת הלזה וכמו שהוא מסיק כן אס כן ללוה כל
זמן שיכא לפרוע הוא ומנו ואס כן אף על פי שיכא בתוך
הומון לפרוע בוממו מקרי ושאמי היה דמדבר דאמרינן כין
בוממו כין שלא כוממו דאין וכול שפרעו התם דהפכה ודאית
כמו שכתב הוא ומנוסו יזא ועוד אמי אומר רכיון דאיכא
שכנת מדבר כמנא דלימ מתלו כלל דאס לאסוהו התם הכל
נפטר ולא ישאר לו כלום אכל הבא אס יחליבו המטבעות
מכל מקום מה שכתן הוא למלוה כידו כאשר לו ואס כן הא
עבד פירעון וכידו הוא השירעון אלא שנספל ומזלו גרם
ועד דכראה דהוא סותר לעצמו רכיון דקבך דהומון הוא
לתועלת הלזה למלוה אררבה הוא ירצה לקבל מעותיו מיד
אלא כדילשכרוה את המלוה להמתין מלפרוע קבעו הומון אס
כן 'עמן הלזה אין כאן ומון אלא כל זמן שירצה לפרוע ומנו
הוא וכמו שכתבנו בהיה דפריעת מדבר אכל כישוכ כין
כוממו כין שלא כוממו יכול לפרועו אפילו בעל כרחו וכמו
פכראה מדבר הרב המגיד שכתבתי דכפקדון שקבע ומון
אין יכול להחזירו תוך זמנו אכל הלואה אפילו לזמן יכול
לפרועו תוך זמנו דהומון לטובתך נראה ליה טעמו אס כן
הא ומנו כל שעה היא ואס כן אין קאמר דבתוך זמנו אין
דין עם הלזה דרמי לפריעת דלא רמי כמו שאמר הוא דהתם
הפכה מניה מה שאין כן הבא אינמי כמו שכתבתי ועוד
דאי איתא כרכר דש חילוף כין כשכא לפרוע לזמנו כין
כשכא לפרוע לאסר ומא היכא דאיכא חששא דפסידא והוא
משנה דין זה לדין פריעת מדבר איכא למידק דמאי פריך
בגמרא על דמיתין דאין הגוול את חכרו או שהלוחו ביסוכ
לא יחזיר לו במדבר מהיה דקתמי מנו' משת למת בכל מקום
דאיכא למומר דמתיתין מידי בתוך ומטופקרון דמתיתין
מידי בהפקיר סתם ואולי דואמר דמתיתין כמה שזיירו
זה מיירי זה אלא שאין זה כלום דרך פקדון להפקירו סתם
ונגזי כיח ועוד כראה מדבריו כפירוט דאשילו הגיע הזמן אס
כבר נתקלנו ובחלטא המטבעות לא יפרע למלוה מהם
כיון שכבר נתחלש וכדראי דהכא מיירי הפלוהו בסתם ולקמן
בסמוך ויה נכיה המלוה לחכרו על המטבע וכו' כתב השור דאס
הלוח סתם אשילו כינסל המטבע טרע לו מחטבע שכתב
כין מדעת דהאש ואשילו שכאמר דפלעי דהאש ובעה'ת מ'ת
לא היה ליה לסוד לכחוקה סתם וזה סתם ולקמן כפה מדבר
כזה אכל הכא מ'ת נראה דין שכא הלוח כומון קביעת
הפרעון כין שכא לאסר זמן קביעת הפרעון כין כדרך הומון
לעילם יכול לכוף למלוה שפרע מחוכו ואינו לפריעת מדבר
כמ'ת ובגניעומון הקלקול כל דאס לא פרע דיכול ליה טהוב
מחלוקת בעל התרומות והאש דלכתה אפילו הגיע הומון
כין שכבר נתגלה הקלקול כמות המעות לא יפרעו אלא
ממית סיזאיע כמו כשעת הפרעון אכל להאש אפילו
שכא לפרוע לאסר שכתבנה יפרע לו ממעות שהלוה ולמר

דהאידין דבעל התרומות מיירי דשרשלו שפרע לו במטבע
דאז אס נתקלנו אין יכול לפרועו אלא מחטבע הונא וכיון
סק; לא פלגי מדאדאש נראה שהנא דוחק דכטור הוה ליה
לפרע זה ואולי דמלאסן כהת' כספרו יתבאר אכל מחאי לישכ'
דהביא השור משמע כיון שכתבתי ולומר דיש חילוף כין הא
דכא להאי דכא דהאש דהכא לא היו אלא חילוף המטבע
והתם דביבא דהאש לא היו אלא שנספל לא דאיתו כזה שום
חילוף שיהיה שום ליתום לומר דביבא דהאש דאמר דיפרע
לו ממעות שנספל ללא כפי החטון שכתן לו מעיקרא אלא
כמו שטעה השתא כפי חסכון כסף וזהו דתרי ענייני יסבוגס
זה לא משמע מדברו דהאש וכמו שביאר לקמן כעה ומכל
מקום הרמזן הסכים לדעת בעל התרומות וכמו שזכור
בדבריו שהביא הרב ודברי בית אינן אלא כג'ט האו הפסד
דחילוף המטבעות וביכר הדבר שיכא אכל כלל זה מוד כהת'
דאס יכא הלוח בתוך זמנו לפרוע דאין יכול המלוה למוע
מלקבלו אלא שפרעו אפילו בעל כרחו ודין זה כתבו כיון למי
שסוכר כהיה דמטבעתא ככסיתא כאתרא דמחלי דסכר
דהזמן המלוה קובעו לטובתו של לוח ויכול הלוח א"כ לפרוע
תוך זמנו אפילו בעל כרחו של מלוה כין באשר ללא מסלקי
דכרי דומן איה' קובעי' אותו וא"כ אין הלוח יכול לפרוע תוך
זמנו בעל כרחו של מלוה וכדראי דבעל התרומות סוכר כאתרא
דמחלי קיכול הלוח לפרוע תוך זמנו בעל כרחו של מלוה לא
דכא סכורא ליה משום דההוון עתיד ודאי לכא משום הכי
אין יכול לפרועו כ"כ ומא איכא מאן דאסור דאשילו כלל זה
אס בא הלוח לפרוע חוכו בתוך הזמן ככל זמן שיהיה דיכול
המלוה למחות מלקבלו מהכרח דשהיא דאס' האשה שנספל
דכרין כיהד לה שיעור כתובה ולזמן דהא פירוטו כלאמר
יפרע לה כתובה או כתיבה וכו' דכאלמ' אי לא נתנה
כתובה ליגבות מחיים לא מני פרע לה כחאן סמיכ דאין הלוח
יכול לפרוע תוך זמנו וכמו שכתב ה"ן בכוף האשה שנספל אס
כן איכא מאן דאמר דאפילו כלל זו שכתב בעל התרומות
דיכול המלוה למוע את הלוח מלפרוע תוך זמנו יכבד דחס
ה"ן דכריו שם והסכים שיכול הלוח לפרוע תוך הומון כין
לגטון דמני לפלוקי כין לאתרא דלא מני לפלוקי ומחליק
מחשכתא לנסתם הלוחה דכמשכתא לטובתו של מלוה כמי
הוא משום דהיה ליה כלוקח שירות ער זמן דמים ואס יכא
הלוח לפרוע ואמר לו אימי רונה דלקחתי הפירות עד ומן
פלוגי שקבעו למלוה כיון דאובל פירות ככסיתא מני למי
ג"כ הכי ומ'ת כ'ת ה"ן רלי' לכת' כהאי אחר דלא מני לפלוקי
לא אפי' כמשכת' לזמן ואכל פירו' יכול הלוח לפלוקי באשר'ת
דלי' כיה מהנהא וכמנא כשי אס היה ארש שלו משעת לאסר
כשכיל שהעליל עליו השר ולא רצה סימנאו לו מעו' מחאן ועד
זמן פ' דעכו' יכול הלוח לפרוע תוך הזמן כיון שלא ש' לו כרש'ת'
אצרי' שירופ' הוא והזמן ג"כ כשכיל טובתו של מלוה הוא מ'ת
כך הוא דעתי אלא שיש לחלק דהתם אס מחלק הלוח למחשכן
מחשכ'ו מעותיו ואובל פירו מעותיו וא"כ אינו כמפרס' שלא
יהי' יכול לפרותו לא עד הומומשה מני מחלק ליה מה שאין כן
הכא דאיכא טוב' גמור' למנו' מ'ת נר' דאין לחלק מהלוח ולא
נמנו חכמי דכריה לשיטור' ושיין וה"ן בספי' ל' דמקנ' לכהרת'
וכאן כתב הרב משם כהת' שהמקן כת' והספי' עמו לא ודאי
שכהת' לא כתב'ן לא שכת' גוונ' שעתיד לכת' הקלקול וכיו' אכל
נראה

ראש יוסף הלכות כלוה על המשכן סיבן עד קצד

וזו עדין חייב באחריות מה שיהיה מה שאין כן כהלואה
 ראשית סתיו לזמן יכול לכל' ענמו אשיתך הזמן וכמה דהזמן
 לתועלת הלוה הוא ואם לאו' אם המעות פקדון ומותרין
 שאין קפדו' בקשר משום אמי' לא יתחייב וכו' וזכו או רמס'
 הוא חכמי' ככה שיש לו פקדון וכוה אמ' רכלת' שמורתו ואי
 אמרי' דכמותרי' מת' להסתמש בהם לא נאל' לא כהפקדון כי
 השולטני וכמו שמש' כטור לקמן כי' דככ ספי' זה היה הנפקד
 שלחני וכו' והפקדו' אבל כה' אפי' אין חתמו' איך' מסתמש בהם
 ואולי רת' הרב כ' ד' ש' ככה' מצי' חזירי' דהיינו כמלו' כרכי'
 לככרי' דהיו כמו שולחני' לא' דליכ' למי' דהיי' שמכ' לא' חזירי' לא'
 בסת' כה' אבל לפי מ' אפי' סיהי' שולחני' אין כאן חוב' אחריו'
 כלל דביין' דאמ' כל' וטול' את' סל' הא' כסתלק' מהם ואין לו רשנ'
 ליגע' בהם ואם' שלח' בהם יד' כתחייב' משום גול' וכמה' ועיין'
 ד' פ' שאל' לתא' ראובן' חייב' מעו' לשמעון' וכו' תשוב' דהיינעם'
 שמעון' הג'רה' כראה' דלוי' שטעה' על' זמן' הפרעון' יש' לו
 ליקח' קרקע' ראובן' ואעפ'י' שיאמר' לו שמעון' שהוא' מתירלו'
 טבעותי' ויאל' שמעון' על' מ' יאמר' ראובן' שהוא' רוצה' לקיים'
 טבעותו' ולא' לישאל' ע'לה' אבל' אי' אמר' ראובן' דהיו' כהילני'
 התקבלתי' כראה' ראין' כאן' עכשו' חייב' טבעה' כלל' ואי' דרין'
 הוא' דאם' יאמר' הג'לו' שהוא' מוחל' על' טבעותי' רכזה' סבי' ואין'
 בריך' לג'לה' ג' סבי' ככה' ונס' אם' התרת' המלוה' לזמן' מושל'
 איכא' למימר' הכי' אבל' מה' כיון' שברך' התרה' ואמר' הלוה' איני'
 רוב' ע' לא' לקיי' טבעותי' ונת' הלא' ש' דהרין' עם' שמעון' אעפ'י'
 שפע' כדור' על' הקרקע' דהיו' אי' אין' מעות' ליקח' קרקע' דהיא'
 רביה' יכול' הלו' לו' ולכוף' אותו' שיקח' הקרקע' קמל' הלא' ש' דלא'
 אמרינן' הכי' דרין' דהיו' האזיני' הוא' שיפרע' לו' כדמים' מעות'
 מדודי' ד' אם' המלוה' נתן' לו' מעו' כדרכו' יכול' לכוף' אבל' כיון'
 שכל' לפרעו' בקרקע' אעפ'י' שהיה' דים' ליפרע' מן' הקרקע' אם'
 היה' רוב' לפרעו' מן' החוב' שלו' פגשו' שאין' זה' רוב' ליפרעו' דהרין'
 הוא' שיפרע' הלו' כמעו' אם' ירצה' לפרעו' כזומו' ימכו' הקרקע'
 ויפרע' כיון' שהוא' אינו' כושבו' ואף' להכריחו' שיקבל' קרקע' כל':
 ט' ע' ואם' כל' לפרעו' כדור' המון' כפרוטור' ריב' דר' וכו'
 דאף' פרעון' דיבר' ריב' מיקרי' פרעון' הג'רה' והלא' אף'
 פריעת' נקרא' פריע' ועוד' שאין' עם' תרעומת' דהכסדר'
 דאם' ירצה' ומכרנו' ויקח' מעותיו' ועכ' כתב' הלא' ש' דיכול'
 המלוה' לעכב' ולומר' אין' אני' לוקח' קרקע' ואני' אחתין' עד'
 שיהיה' לו' משו' הבא' כמי' כחא' כמו' שהלוי' מן' כבת' אחת' הכל'
 כן' תפרעני' כבת' אחת' ולמה' אמר' מפסיד' מעותי' משו' דעשיתי' לך'
 טובה' זו' שהלוי' מן' משום' הכי' תכופי' לפרעו' לו' מעט' מעט'
 מעותי' כדי' שאשקיר' ואעפ'י' שהתם' קרקע' הוא' ואינו' מה'
 שהלוה' אבל' הבא' מעות' דהיינו' מה' שהלוה' ממ' התם' נמי'
 פרעון' מיקרי' וליכ' פסיד' והכא' ג' מה' שהלוה' אינו' והוא'
 הלוה' לו' כפעם' א' והיה' לו' ריוח' כזה' והוא' פורע' לו' מעט' מעט'
 ומפסידו' ולשמות' נד' דאפשר' לו' דהיא' דינא' דהא' דאם' ואמר'
 המלו' איני' אחתין' ער' סיהי' לך' כל' המעו' ולמה' תכופי' לפרעו' לו'
 מעט' מעט' ריה' רשאי' והאי' ריב' חזירי' שהמלו' רוב' ליפרע' אלא'
 שאינו' רוב' ליפרע' מעט' מעט' שמשקיר' מעותיו' כזה' אבל'
 אה' ש' ואמר' אין' אני' רוב' ליפרע' עד' שיהיה' לך' כל' המעות'
 דהרין' עמו' אלא' שיש' קצת' חילוק' בזה' דהא' יהיה' יכול' לכוף'
 אותו' שיהיה' כפרע' דהא' מת' פחד' שאל' לא' יהיה' לו' אה' כדי'
 לפרעו' דאכל' לא' ישור' כדכרי' אחרי' אכל' ה' קרקע' הוא' וזנו'
 מט' ה' נכבד'

כראה' שיש' כאן' מקום' שיוזכו' דהרין' כתב' כשם' הלימס' לרית'
 כלכתה' כאתרא' דלא' מסלקי' ואף' על' פי' דהוה' ליה' כאלו'
 חבר' שרות' עד' זמן' פלוני' מכל' מקום' הלכה' כאתרא' דמסלקי'
 היכא' דליכא' מהנה' ויכול' ליתן' מעותיו' ויקח' קרקעו' ומשמע'
 דכאתרא' רמזי' לכונו' מהאן' ויולי' הסדה' כרשות' הלוה' הוא'
 דכזו' שכאתרא' לרא' מסלקי' המלוה' אוכל' פירות' עד' הזמן'
 משום' דמכר' ליה' השחת' עד' אותו' הזמן' וסיהיו' לרא' מני'
 לכונו' אם' כן' כאתרא' רמזי' סלקוי' גראה' דיכול' הלוה' ליתן'
 מעותיו' ולסלקי' מכל' וכל' למשכנו' והוא' חובל' שרותיו' דאם' לא'
 כן' לא' מסלק' ליה' והוא' ש'ק' הלכה' כאתרא' דמסלקי' ואם' כן'
 מיהו' דכתב' סרב' מש' בעל' התרומות' וכתב' עוד' שם' דחוב'
 דמשכוכא' וכו' אלא' אם' כן' מה' לו' השירות' לאכול' דהיו' סבוכ'
 דאף' על' פי' שהלוה' חול' לברע' תוך' הזמן' דיכול' לכוף' למלוה'
 שיקבלם' וכתיבתו' נתיב' אעפ'י' שהיא' בעל' כדחו' וכחוב' של'
 משכנתא' ק' אר' דהמלוה' אינו' מקבל' המשת' אלא' אם' כן' מניח'
 לו' ספירית' לאכול' עד' אותו' הזמן' ואם' כן' וס' דלא' כהדמכן'
 שהכיא' ש' הר'נס' אינו' כאחד' מהלשומת' דכאתרא' דמסלקי'
 ודאי' דהלו' המסלק' אוכל' השירות' דאם' לא' כן' אינו' יכול' לשלכו'
 קאמר' אלא' ודאי' דיכול' לסלקי' ולא' אתרא' דלא' מני' מסלקי' אשילני'
 המעו' איהו' יכול' ליתן' לו' וכמו' שמש' פ'ט' דכרי' הרין' דכאתר'
 דלא' מני' מסלק' ליה' אשילני' המעות' אינו' מקבלן' וכו' ועיין' שם'
 ואם' יאמר' רבעל' התרומות' פסק' כאתרא' דלא' מסלקי' דהיינו'
 לומר' דלא' משקל' עד' זמנו' מניחו' לאכול' השירות' אבל' אם' יתן'
 פיעות' ויקבלם' המלוה' כל' כן' מה' שאינו' מכל' מקום' היה' ליה'
 למימר' דהמכן' חולק' עליו' כזה' דהוא' פסק' כאתרא' דמסלקי'
 ויעיין' המעיין' בספר' בעל' התרומות' שאינו' בידי' ולמה'
 שהכתי' מתוך' דכרי' הרב' בתכתי' ומשה' אינו' מאריך' כזה' כיון'
 שלא' ראיתי' דכרו' עם' בחקוקין':
 ז' הרב' ח' אמר' הלוה' טול' מעותך' וכראה' לי' שחייב' הלוה'
 וכו' ואינו' אומר' אם' השעות' וכו'. הג'רה' ואינו' אינו'
 חכרעו' אבל' מ' נר' דלא' כמר' ולא' כמר' דמ' שאם' אמר' רבי'
 הס' דרובים' ומכתי' ובגב' או' כאלכו' שהוא' חייב' אינו' דרבי'
 השור' כתב' לקמן' סי' ק' כשם' הלימס' שפי' ה' וכן' נמי' כי' את'
 לו' הנה' מעותיך' כרובים' ומומח' ככתי' כאל' וטול' והלה' מהרב'
 ועגב' או' וראבו' הלו' פטור' ולא' הכיא' שום' מחלוק' ש' ונ'עב'
 ש'וען' דאילו' מיתרמי' וכו' לא' וכן' כהו' הלכך' חייב' כל' שאי'
 טענה' דכיון' דהא' אמר' ללוה' שיכא' ויטול' מעותיו' ככר' כסתלק'
 הלו' ש'עכודו' שיש' לו' על' איתו' ממון' ואינו' רשאי' ליגע' בהם' וכן'
 כפקדון' אם' היו' מותרין' כיון' שהיה' ברשותו' והוציאו' מרשותו'
 ואמר' למלו' הסם' ככתי' טול' את' שלך' ככר' כסתלק' מהם' ואין' לו'
 עוד' רשות' להשתמש' בהם' ואם' ישתמש' בהם' ארובה' הוא' גול'
 עליה' וארובה' משום' זה' יתחייב' ש'לחוד' כמה' שאינו' שלו'
 וכת' עיר' אבל' כפקדון' מני' אר' ליה' טול' את' שלך' וכו' כ' דאי'
 פקדון' הוא' לזאקכו' ועדין' לא' הניע' הזמן' דהא' משעכר' לשומר'
 עד' אותו' זמן' ואינו' יכול' להחזירו' וכמ' לשל' ולרע' ה' נר' דלא'
 בלתי' שמירתו' ועדין' חייב' באחריו' לא' שאינו' יורע' מת' בלתי'
 שמירתו' דאף' וכוה' אין' חייב' באחריותו' דהא' סתם' פקדון'
 כפטור' הוא' מנכרה' ואכרה' ואינו' חייב' לא' ככש'ענאו' מה' שאמר'
 דפטור' אפי' מש'ע' אינו' נד' ריה' הלימס' שכתב' דפטור' ללוה'
 כשאם' ככה' משתך' מונחי' וכו' ומחייב' מ' ככש'ע' איכר' דהיא'
 כהלוא' היא' מת' הא' הנו' ושו' משעכרו' ומ' כפקדון' דלא' הניע'
 מט' ה' נכבד'

ראש יוסף הלכות ברוה על המשיבון סימן עד קצה

וי עוד סס המלוה את חכירו על המטבע וכו' הגדה
 כמו שפירשנו וכן הדאס שמכר לו פרקמטיא ואח' והתנה
 שיפרע לו מעות והיינו כתרין ראשון שכתבו התוס' וכפי
 מט דכרי רש' כראה דאשילו בראש כפירוש שיתן לו מעות
 אם על פרמטיא אחר מתן לו המטבע היונה אכל אם הלוהו
 מעות מה שהלוה כותן לו ראה כתב המלוה את חברו סוס
 פרמטיא על מטבע שקבל לו מעות כותן לו המטבע וכו' ראה
 קבל לתת לו מעות והוא לאו מעות כינה ועל זה כתב ורוקא
 הלוהו כפרמטיא כפירוש שיתן לו מעות וכן לו ממעות היונאות
 אכל הלוהו מעות את שהלוהו יתן לו משאש על פס שסיס
 ואחר רשיש מעו' שיתן מעות היונאות היינו דוקא פרמטיא
 אכל אי הלוהו מעו' אפי' שש' שיתן לו מעו' אם שהלוהו יתן לו
 אכל התוס' לא רנו להשיבון מרכרי רש' דנס לרש' כשהלוהו
 מעו' אם פ' שיתן לו מעו' יס' לו מעו' היונאו דאל"כ לאחי פ'
 אלא דקאמר הכי דרך מ' שהלוה מעות אינו אמר שיפלו
 לו מעות וכמו שתרצה ברכרי התוספות ולי אן ו' הכרח
 דכשלא כשהלוה פרמטיא רלא כשתעבר במעות חפודים
 אלא שיפרע לו מעות משום הכי ישלם לו מה שפקרא מעות
 אכל כשהלוה משת הא כשתעבר כמותן מעות ומה שאמר
 שיפרע לו מעו' היינו לאפוקי שלא ופרעו דוקא או מטלטלין
 אלא פאס לא יהיה לו מעות שלא ופרעו ממטלטלין או
 מקרקעי אלא ימכרם ויפרע לוכל' ומכל מקום הכל פירושו
 דהיינו שיפרע מעות לו מעות אכל אם הלוהו פתם בין
 שהלוהו פרמטיא בין שהלוהו מעות יתן לו ממעות שפסלו
 דכזה נשתעברו אכל כפי דכרי הר"ף והלמכס אן הפירוש
 כן אלא על המטבע רונה לומר על סמך המטבע לא שפירש
 שיפרע לו מטבע רמסתחא על מנת שיפרע לו מטבע הוא
 אלא על המטבע רונה לומר כמו שהוא פתחא רמלתא רמי
 שמיכר ודאי פירות או חפצים שהוא לרעת שיתן לו כפרעון
 במטבע וזו היא הכוונה על המטבע לא שהלוה שירות על מנת
 שיפרע לו פירות הסתמיותא על המטבע כמנא לפי שירשו
 בין שהלוה פתם בין שהתנה לעולם לרכ' ופרע קמטבע
 היונאו ולשמואל מטבע שפסלם אם יש לו דרך לילך למקום
 שיונאו הכי משות כהונאה והוא שלא יקפידו המלכות לתפס
 ולכקש על אותן המעות ראה אינו יכול להוליך שם עמה'
 אכל אם יכול להוליכם סס כרוח כגון שאין מחפשי אחריהם
 לכקש אכל אם ימנאו היינו מקפידו או יא' לו לקבלן על כרחו
 כיון שיש לו דרך לשם והכי מוכח פשטא רתלמודא רמוקי הא
 דשמואל ריבול' להוליכין על ידי דהח' אכל כאן אם ימנאו
 שקפידו ומקפידו להו והתחא מהסור סבת' וואו אין המלכות
 מקפידות כלל שאפילו במקומו יכול להונאו צריך לקבל
 מטבע הנפסל שראש מרכרי דרוקא ראה קפידא כלל ואפי'
 באותו מקום אין קפידא דכא כמנא מוכח דאפילו שיש
 קפידא כיון שיכול להוליך סס עלי רי דהח' שצריך לקבלם
 ועוד דכרי' סותרותו לוו ראה מעיקרא כתב או אפילו יש
 לו דרך סס וקפידו המלכות שמחפשים וכו' או אפי' יבלין
 אכל אי לא קפידו כל כך נראה מרכרי דכיון דלא קפידו כ' כ'
 שאין מחפשים אפילו קפדי אה וינאו סס במקומו צריך
 לקבלן דכראה דאפילו איכא קנת קפידא ואף אם כן אחר
 אחר כך ואי אין המלכות קפדי כלל שאפי' במקומו וכו' ועל
 דכרי דראש שכתב כהאי לטן ואי אין המלכות קפדי כלל

יכול לתתן שלא קפדי כלל על החיטוב אכל מכל מקום אם
 ימנאו קפדי ומקפידו ליה אכל דכרי הטור אי אפשר לומר
 כך וכמו שיראה הרואה ותו איכא למידק אי דכרי הטור
 ראין המלכות מקפידות כלל שאפילו במקומו יכול להונאו
 אפילו לרכ' יהיה צריך לקבל מהמטבע שפסל ריבון רינאו
 אפילו במקומו מטבע מקפדי כיון שאין המלכות מקפידות
 כלל אפילו במקומו לרכ' נראה לומר לרכרי הטור דמה שכתב
 ואי אין המלכות מקפידות כלל אפי' במקומו וכו' הוא רין
 אחר דמעיקרא אחר או אפילו יש דרך לש' וקפידו המלכות
 שמחפשים וכו' דהיינו בקפדי הרבה עד שחפשי ונרסס
 מחלו הדרכים כמו שכתבתי דאי לא קפדי כ' שאין מחפשים
 וכו' אכל אם ימנאו קפדי ומקפידו ליה כיון שיכול להוליכן סס
 על ידי דהח' צריך לקבלן ואחר כך אחר ואי אין המלכות
 מקפידות כלל שאפילו במקומו יכול להונאו אפי' שפסלן
 המלכות עכ' אם ימנאו לא מקפידו ליה או אפילו שאין לו
 דרך לילך למיטן שיונאו סס כהיטב כלא סוס שפסלן אפילו
 הכי יקבלם במקומו ודין זה אפילו לרכ' שכיון שיכול להונאו
 אפילו במקומו ואם ימנאו אין קפידא אפי' שאין ינאו סס
 כהונאה כמו המטבע החרש עכ' סס מטבע עליו ואשמושיכן
 אפילו אין דרך לשם וכפי הכראה מחלוקת רכ' ושמואל הוא
 זה דרכ' כיון דאין יונאו ומנאו סס במקומו אינו נראה
 מטבע ולשמואל כיון שיונאו סס במקומו אחר כמו שאמר לך
 הנינאו ולשמואל כיון שיונאו סס סס מטבע עליו ואם כן לא
 היה מן הדין ייה שאמר רכ' חזן מיסתכרא יולתא דשמואל
 שיש לו דרך לשם וכו' דשא' עמו דשמואל כיון שיונאו' במקום
 אחר סס מטבע עליו אלא רכ' כחמן דייק דכרי שחא' דאחר
 לך הונאו כמיטן דנראה דלשמואל נמי כרי שקרא מטבע
 היינו שיכול להונאו וכדכרי דראש וכדכרי דראש נמי אחר'
 כמו שכתבתי ברכרי הטור ועיינו עכ' כמלכותם דככל ווס
 אורע כזה דשפסל המלכות המטבע היטן ועש' חדשות המלוה
 לחכירו מעות מדרדו' ומתבלן מלכות ועושה חדשות אי אין
 הושבות יונאו' כלל לא כאן ולא במקום אחר ולדראש ולתוס'
 ולטור צריך לפרוע מן המטבע החרש אם התנה שיתן לו
 מטבע אכל אם הלוהו פתם צריך לקבל מהמטבע שהלוה לו
 ואם יונאו במקום אחר ויש לו למלוה רכ' לשם ואין המלכות
 מקפידות דרכ' שיכולין להוליכין על ידי דהח' סס אפילו
 שהתנה מטבע צריך לקבל ממטבע הנפסל שיונאו סס ואי
 אין לו דרך לשם צריך לתת לו המטבע החרש אכל אי אין
 המלכות מקפידות כלל שאפילו אם יונאו כאן שפסלם אם
 ימנאו אין מקפידו או אפילו אין רכ' לילך לשם למקום
 שיונאו כפירוש צריך לקבלן הכא מטבע היסכה אפי' שאינו
 יונא כמו יונא החרשה ולרש' דפסל כרכ' אפי' שיכול להוליכו
 למקום אחר ויש לו דרך לשם אלא שהוא יכול להוליך סס על
 ידי דהח' מכל מקום יתן לו מטבע היונא עכ' דהיינו
 החרשה ולדראש והלמכס אפילו שהלוה כסתם צריך לפרוע
 מהמטבע החרש כיון שהימנה אינה עובר כשם מקום ואם
 עובר בחקו' אחר אם יש לו דרך לשם ואין המלכות מקפידו'
 דכזה שיכול להוליכן סס על ידי דהח' צריך לקבל מהימנה
 שנפסלה אכל אם מקפידות הרבה שמחפשים וכו' או צריך
 ליתן חרשה והכל כמו שכתבנו לרעת שאר הפוסקים אכל
 כשהלוהו פלטי' דהיינו שקודין נרושים והמעות מדרדין כפסלו

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עד

אין לא יש יקח אחר שיונאין וכל התכלית שכתבתי מן מטבע
היונא אבל אם יש מקום אחר שינאין ויש לו דרך לגס יתן
ממטבע שפסל ושין כחם שכתבתי לעיל בהנהגה זו לרעת
הראף והלמס :

יד עור פס הרב וכתב הארזכי שכתב רש"י כתוב המלוה
את חכרו על המשכון הדין מהכא משפט דכרי
רש"י ראשד כן בפירושו על מנת שיטלם לו מעות אבל אי לא
אמר לו על מנת שיתן לו מעות שצילו אי אמר ויתן לי מעות
אין נרדף ליתן מטבע החדשה וכבר לא פירש כן כפי השמועה
ואולי רמה שאמר כאן על מנת ללא דוקא אלא כיון דהזכיר
מעות רובה למד על מנת שיתן לו מעות אבל כד ריש לדיקוק
דבגמרא פירש רש"י דמאי דקאמר בגמ' המלוה על המטבע
דרובה לומר שום פרנמיטא על המטבע שקנן לו ולא אמר על
מנת וכבר כתבתי כזה אבל כאן כתב דהכתב מלוה על
המטבע הוא פרנמיטא אבל מעת מה שהלוי ישלם וכפי
מה שכתבתי לרעת רש"י קשה זה מדריה לדריה לענין הדין
דכחצות לעולם כשי פירוש ההלכה ישלם ממטבע שפסל
אפילו שהזכיר מעות אבל כפי מה שכתבו התוספות דכרי
רש"י הדין הכל אחר אבל בפאר רבאן כפירוש ההלכה בראה
דפשו וכונת דכרי הגמ' מלוה על המטבע אינו לא פרנמיטא
וקנן דריס אבל לא הלואה ובתפסכה כתב רבובת מלוה על
המטבע הוא שהלוי מעו על מנת שיטלם ופשוטו כפי הלימוד
לחכרו אבל מ"מ פשוט ההלכה היא הלואה דמיטלם מלוה
על המטבע הכי מוכח ומיהו מה שאמר על המטבע מוכח
פרנמיטא מאוס הכי כתבו התוספות דתרתו איתנהו והכי
אמר ריהא כוכת רש"י כתפסכה דתרתו שם ונראה דככל
בוכא או נמיא על מנת כפירוש או שיהיה כמו שכתבם שהזכיר
מעות לפירוש רש"י והתוספות ואפי' שילמד כפירוש ולא שאר
כחו ה לא חתא לחכמי מאוס הכי נפסל דאנא אמיא דלא
אתא לאשוקי אלא כהו שכתבתי לעיל דאם הלוי לו מעות
סגא יערע לו מטלטלין או קרקע וכן אם חקר לו גם כן נמא
ה"י מכאן דאתא לחכמי נפסל ולעולם איכא לחומר דלא
ישלם לו אלא מטבע שפסל וזה שאמר שפירע לו מעות אינו
לאחוקי שמורה או מטלטלין וקרקעות ואם כן מה שפירש אינו
עושה כלום לענין מטבע שפסל אם לא שפירש כפירוש שיתן
לי מטבע חדשה אם יפסל ונלמד פירוש הרי והלמס נרא'
לי דכתמא מיירי ורב אמר הכי משמע ושמשל אמר הכי משמע
ואולי דכפירוש רש"י ותוספות אמרינן דכתבם לעולם יתן לו
מטבע שפסל אבל כשפירש מעות פלגי רב ושמואל דלרב
אתא לאחוקי מטבע שפסל ולשמואל כמו שכתבתי יודוק ושע
ומכרי ההנהגה פרמחלה וזה משמע כמו שכתבתי דמה
שאמר רש"י כתפסכה על מנת היינו דאמר על מנת כפירוש
דהיינו שפירש כן ולא כמו שפירש בשמועה דלא היה שם
אלא הזכרה דמעות שכתב שם פרש' כתפסכה בסוף ימיו
בגון שהלוי מעות על מנת וכו' משמע דחור כוונת כתב
כדאמר דחור רש"י בסוף ימיו ממה שפירש בשמועה גם בראה
לפי דכרי חלו למה שכתבתי דאיכא לדיקוק דכפירוש פירש
רמלה על המטבע היינו פרנמיטא וכו' ולא מעות וכתפסכה
מפרש רמלה על המטבע פירוש הוי החלום מעות וכו' והיה
למכר וכו' איכא למימר גם כן דחור כו' ושרש כמו שפירש
התוספות בפרון ראשון ולא כן במלוה על המטבע משמע
תרויה

אין כראה כמו שכתבתי לרעת הלא כרא דגמים הוא חייב ליתן
לו ונראה כפירוש לו מעות יתן כשי מה שפסל בגרוש או יתן
מה שפסל כמה הן עוליס בגרוש יתן לו ואם יתפסרו המעו
שפסלה יתנו לו כמו למתכן כשכל בגרוש זה כרא' לו והוא
על דרך שכתבתי דכרי הרשכא אבל הוא אינו רשאי לתת
לו או גמים כמו שהלוי יתן שישו כמו שרבה המלוה דוק
היטב ומתאי דפירש בגמ' על הדין המותיק לרב נחמן ממה
שאמר חין מחללין על המעות שאינן יונאות וכו' אמר ליה
הכא נחמי עסקינן כשאין מלכויות מקפידותו על זו אעפי'
שאין דרך להתם כתב הטור מה שכתב ואי חין מלכויות
מקפידותו וז' עלו כולמר ראשלו באותו מלכות עמו יונאות
וכו' וזכ' בתבארו דכרי הטור וכמו שכתבנו דמחמת אותה
קושיא מהך ראיין מחללין וכו' שם סלאחרונים וכו' מחללין
וזקויהך כריתא כשאין המלכות מקפידות כלל דשמואל
מקפידות קנת דלא מחשבי אבל אם כשימאון קפדי ומשה
אין לו אורחא להתם מקבל ואי לא לא מקבל והיינו דכרי
הראשון של דכרי הטור וכו' שכתבנו וממאי דמוקי הכריתא
ד' ז' ראיין אורחא להתם דמקרי מטבע ומחללין היינו שאין
המלכות מקפידות כלל דאפילו במקומו וכול להנתיבין ואין
כאן קפידא ונתבארו כזה גם כן דכרי הרב אעפי' שהוא ז'ל
כתב וזקויהך היא דאמר דכתבנו וכו' היינו דוק כשהמלכות
מקפידות ואינו אלא כלשון נמיא הוא דקאמר בגמ' מ"מ כך
היה הכונה לומר דלשמואל מוכרח לרב נחמן לאחוקייה סכי
ומאוס הכי פריך אה' וכו' ומשני דכריתא לא קפדי כלל אבל
לשמואל קפדי אבל לא קפדי לנמרי דלא מחשבי אבל אם
ימנאו קפדי ואם כן יכול להולכי על ידי דחוק ואם כן שם
מטבע עליו ויסקל מטבע הנפסל ויתרון אחר כתבו התוס'
והכיאו הרב ועוד חומר ר' ריש לומר בגון שהלוי סחא חטין
ואחר ליה או תחורר ליה כהא או כך וכך מעות וחילו כמעו
לחודייהו קיב היה משלם לו מטבע שפסל כולמר כל דבר
שפירש על אותן המעו שפסלו ואין חלוק כיון מבר להלואה
לעולם יפירע לו המעו שפסלו ולהאי ממונא נסתגבר
אבל הכא דאמר רב דפירע ליה ממטבע היונא וגם שמואל
מורה אם לא יהיה דרך למישן או שיש לו דרך והמלכות
מקפידות הרבה דיתן לו מטבע היונא היינו מאו דאיין הלואה
במורה דאם ירנה לתת לו סאה שיתן יתן מטוס הכי נרדף
ליתן ממטבע היונא דאם יתן לו או חטים וה מוכרם במעות
היתנאות עכשו מטוס הכי נרדף ליתן ממטבע היונא וזה הוי
כמו מה שכתבתי ריש הלוי חושי גמי דמשמעבר הוא לתת
ולפירע לו גמים אם כה לפירוש מרדכי נרדף הוא ליתן
מהרדודין שיונאין עכשו דהא אם יתן לו גמים אם ירנה
והלויים כחצות של עכשו ועוד הוסיף ר' ברכרי דאשילו אם
ירנה לפירע חטים או ירנה לפירע מעות איכה הלואה במורה
כיון דאם רונה לפירע חטין דיתן לו מעות שלהסאה כשהוא
מה שכתבתי שנתחייב לתת לו גמי' דחייב יכול לדמותו
אבל מרדכי ראש יבא לפירע מרדכי דיתן לו מהרדודין שיונאין
עכשו אפילו איכה התנאי שפירע לו גמים כמו שהלוי אמר
מעית וכו' דיתן מעות היונאות וכמו שכתבו התוספות נבי
ה' ז' סאה של חטין על מנת שיתן לו סאה וכו' או שיתן לו
כעיות ומ"מ לכל הפירושים שכתבו התוספות אם הלוי מעות
בתם שלא יפירע לו אלא מעות שפסלו וכן להראף ולהלמס

ראש יוסף הלכות מלוה על המשכון סימן עד עה קצו

היה לי אז לא אספיד כך נראה לי ומכל מקום כך כתב הוא
 וכחכו לכרכם עד כאן ונאף על פי שלשונו הוא קנת שלא
 כסדר דהכי היה ליה לזימור וסטיב אס נתן ערב חכמה הרין
 עמו מת כך הוא כוונתו וכו' פ"ב :

וי עוד שם תשובה לאלא כמי שהלוח לחברו דברים לאו כחו
 שכתב הטור נרביין פירוש וזהו פירושו דראובן הלוח למשכון
 כוון פסיו שוין עשר קורנדוס כוהב א' וכתוב בספר שהלוח
 לומסיבוס עשרה פשיטי כוהוב דמה פשיטין הלוח לו והיו
 שוין עשר פשיטין כוהוב והפשיטין היו אז הקורנדוס קורנדוס
 וכוה אימו חולק למה שכתבתי לעיל כדברי הש"ס אף עיין
 עליו שכתבתי שדאה שחולק אדרכה יש לי ראיה מדברי
 הראש בכלל ק"ג דסבירא ליה כמו שכתבתי כדברי הראש
 אה כן הלוח לו כוון שהיו שוין הקורנדוס עשרה כוהוב ואחר
 זמן בשעת הפרעון היו שוין הקורנדוס ששה כוהוב אבל היא
 נ"ב בעיר מין מטבע אחר ששה שוין ו' כוהוב ואולי שיערע
 לו מאלות הפשיטין ששוין ו' לזהב דבספר כתוב הכיבו פשרה
 פשיטין לזהוב והמלוח או שקורנדוס הללו שיתלו קורנדוס
 לערך עשרה לזהוב אף על פי שעכשו שוין ששה כוהוב
 וכו' כתב הראש דנרין לפדוע לו מקורנדוס לערך עשרה
 לזהוב דספק אחר יש דאומר הלוח ראש יפרע לו קורנדוס
 שיתן לו ששה כוהוב כלומר דאעפי שהלוח לו כוון ששוין
 הקורנדוס עשרה כוהוב כיון שעכשו שוין שעת הפרעון שוין
 ששה שיתן לו ששה בעשרה כיון שעכשו שוין והוב אחר זה
 יפרעהמל הלוח מאה קורנדוס ששוין או בשעת הלוחה
 עשרה זהובין ועכשו משעת שפירע שוין ששה כוהוב דונת
 לפרוע ששים קורנדוס ששוין עשרה זהובין כתב הראש דלא
 יפרע לו אלא מאה קורנדוס כמו שהלוח ראש כפסל ואינו
 עובר בשום מקו או שאין לו דרך למס כיון שסו' הלו' פסם חייב
 לפרוע מה שהלוחה וכט' דכארתא היא לא נפסל שום מטבע
 אלא הכל עובדים ויוצאים כהנהגה ומה שכתב אלא שזה שום
 יוצא מזה נראה כמו שכתבתי דהיה גם כן מטבע אחר דשום
 עשרה לזהוב והכי מפורסם כתשובת הראש בכלל בא סימן כ'
 והם גוביניש המונבחות בכלל על פ"א ח' וזה נראה לי בכונת
 תשובה וזאת כן אינה ענין לתשובת הראש דכתבתי לעיל
 אדרכה מבייע לה למה שכתבתי שם בכונתו ועיין בכלל ק"ג
 בסיון א' כמה שאמר ועל המטבע ששאלת שכתוב בספר
 קורנדוס נג' דכתב שם דחייב לפרוע קורנדוס ואם יפרע
 מהמטבע הגרוע יפרע כדי שיווי המטבע טוב שהלוח לו
 מודם מהם מה שכתבתי לעיל מדעת הראש דנרין לפרוע
 ממשת שהלוח לו לא שיוויין בכל :

סליקין הלכות מלוה על המשכון

הלכות טוען ונטען

סימן עה

א התובע מחברו בכ"ד וכו' כתב הראש אל סכ' אומרים
 לו כרר דנרין למה חייב לך וכו' הנהגה כלומר הוא
 חייב לך היאך הלויית או הפקדת או גול ממך פירוש מביבת
 מה הוא חייב לך דלפעמי אדם תושב שחייבין לו ואין חייבין לו
 כלום

תרומו אלוה דר"ז כ"ב וכו' סכן כשכת' הרב והראש
 לא כתב אלא פירוש ראשון לתום ל"א קמי אלא אחרי שכתב
 מעיקרה דהתום כתבו שני תירושים כתב הראש לא כתב
 אלא כמירון ראשון אבל לא קמי לשלוחי אחרי דכתב פירוש
 ד"ז כתשובה דאדרכה מה שכתב רש"י כתשובה הוא כדברי
 תירון ראשון לתום אבל כשימה שיכתבתי דברי התשובה עם
 מה שפירש רש"י בשמועה אחי שפיר מה שכתב והראש לא
 כתב אלא פירוש קמא רחום דחשש דחולק על מה שכתב
 שפירש רש"י כתשובה ועכשו נסו אספר דכתב כן ג"כ דחולק
 על מה שפירש רש"י בפירוש השמועה וכמו שכתבו התוספות
 בטעם אבל יכרין דברי אמת וגם הרב המגיד הסכים
 דברי רש"י כדברי התוספות ועיין ושמעיה וז' נרובה פירוש
 זכאור רב גסמ"א מלו על המטבע והוא משו עליו דכל מה שכתבו
 ונשאו עכ"ז הוא כשלא הוכיחו אס צוור ה' עלי אומסי ואשיב
 עליו ה' וכו' אח"כ ר"ז ומ' כפי מה שפירש אס לא התנה כן
 בפירוש אף על פי שסביר משת כלומר שיתן לו מעות יתן לו
 ממטבע שפסל כן לר"ז כיון לתפנות לפי קמא כן להראש
 דתבא יכיש וכל זמן שלא התנה אימו נותן לו אלא ממעות
 שכתב לו אבל לזה איכא קנת דיוק מה שכתבו אחר כך התום
 ולכל הפירושים אס הנהגה מעות שסם מעות שהלוח יפרע
 לו דאילו שיער דיתן לו מעות עכ"ל לא יתן אלא ממעות
 שכתב לו דכעין תנאי משרש לכן נראה דנרין לומר כמו
 שכתב מעיקרא דבין פירש דיתן לו מעות הרי הוא כמו
 תנאי ומה שכתב בהנהגות דר"ז כתב בסוף ימיו יהיה לענין
 אשר כתבתי ודקדקתי לעיל וכדברי הרב המגיד נראה כמו
 שכתבתי דכתי תנאי בפירוש והמשיך יבחר עד כאן וכמה
 שכתב וסביר הרב דברי הרב המגיד נראה שדריך להניחם
 מה שאמר אלא דמי שירנה לזר ולא דמיס אבל מכל מקום
 הלשון שהכיר הרב אימו כמו שכתבו הרב המגיד והא לשונו
 המלוה על המטבע וכו' ואומרם על המטבע שלא היתה
 הולאתו פירות לשלם לו פירות אלא דמיס ועל סמך השניות
 הנודעה עד כאן :

עוד שם כתב המגיד כ"ב והו וכו' הנהגה טנת
 דברי המגיד רזה מר לאשטו לו וקוקין עד חככה אס יקבל
 נט שיתן כך וקוקין כמו שיוצאו לו בשעת הכתיבה דאי לא
 אחר כמו שיבאו אזוראי דלא יתן לה אלא מהמטבע ראשון
 דכאותו מטבע ונתעבד וזה נראה כפי כו' התום והראש
 א"ל לפי דברי ר"ף והלמכס לא יתן אלא ממטבע שיוצא כמו
 פתס הלווא' זמכירה לרדיהו וכיוס א' של חככה פסל המטבע
 זה אומר עד חככה עד לא עד ככלל ובערב חככה העטבע
 סא היה יוצא וזו היה זמני והוא אומר עד חככה עד שיעבור
 חככה משמע אס כן זמני הוא כוון המטבע חדש שיוצא על
 זה הדין דאס ערב ערב חככה דשפיר דמיר זמנו היה אז
 והיא אינה טוענת כלום ומכל מקום משמע מרביין דאס לא
 פרע לה ערב חככה אלא אחר שפסל המטבע דנרין לתת
 לה מהמטבע שיוצא או נלא יוצא אין אכי חייב לך אף חייב
 ראשון שלא נפסל קודם חככה וכומי אותו מטבע היה יוצא
 ואתו מטבע אכי חייב לך דכיון דלא פרע לה כזמנה כזמנא
 דעכשו הוא זמן פרעיה ויתן לך ממטבע החדש זה נראה לי
 כהנהגה אף על פי שאספר לרשותו כמו שכתבתי דאחר לה
 כומי כמתייבתי באותו מטבע אין לי מטבע אחר דמט' דלא

ראש יוסף הלכות טוען ונמען סימן עה

כסכאים כרמאות שגריך כל החקירות ודרישות כמו בדמי
 נפשות ואולי דהכי כונת הטור כיון דכאים כרמאות שאו
 נריכין דרישה וחקירה אז ודאי שגריך לכר רדוק וכפי דברי
 תשובת הראש"ג ככראש דאם אמר התובע שהוא חייב לו
 סני דהא מה שכתב שם שגריך לכר היינו משום דהחייב
 כחן לאחותו מתברר ולפטר שחשב שזאתה מתנה שמתן לה
 שטר אותו מהנזילה שניה אכיו לתת לאחותו שליש השטרות
 ומשום הכי כתב הראש שגריך לכר היאך הוא הא דאמר
 שאחותו חייבת לו כנגד שליש השטרות שניה אכיו ליתן לש
 אבל אם לא היה מתנה שמתן לה הוא עצמו כמה שאמר דאין
 לו ליתן שליש השטרות משום דלאחותו חייבתלו ואין נריך לכר
 ממה חייב לו ועיין שם דאם כתב הראש אבל אם לא כתב האמר
 הכתוב שפרע לו או שהחזיר לו פקדונו סני ולא כתב האמר
 טועה הוא דמה שאמר שפרע היינו שאמר ליה שיתן לו מתנה
 או שאר דברים שכתב הראש וכן התובע כשאמר שהלוה
 סני או הפקיד כמו סני ולא האמר שחשב אותן דברים שכתב
 הראש דהוא ליה כאילו הלוה לו מעות זה נראה לי כדור :
 וכתב הרב כ"י התובע את חכרו וכו' וכתב הרב המגיד
 דברי רבנו פסו"ט בענין ויש להם ספק ממה
 שאמר בשכונות כשמשיעין אותו אמרי' לו לא על דעתך אנו
 משיעין אותך אלא על דעתנו ולי נראה דאיכא למישרי ביה
 כונא דיו איכה ראי' דאדריבה מכאן איכא למישר להבך דאין
 נריך לכר מדנריך למישר ליה לא על דעתך אנו משיעין
 אותך נראה דהוא לא כיר טענתו דאי כירר ואמר שפרע
 וראי' דהדעת כן משיעין אותו ואין נריך לומר לא על דעתך
 וכו' ואין לומר דאפילו בשאר שפרע אחרים שלא על דעת
 רשמי חושב שמה שעשה חשיב ליה כפירעון דהא הראש
 כתב דאומרים לו כר דנריך אס פרעת נראה דאם אומר
 שפרע תו לא נריך לכר עוד דודאי כשכבע אדעתא
 דפרעון גמור מכין אבל נראה דאיכא למידק בהא דאמר
 דאחרים לו לא על דעתך אנו משיעין אותך אלא על דעתך
 ומה מרדכי' כזה שהוא חושב שדעתך שיה' כרעתו רמה סכר'
 לו שהוא פרעון גם להם הוא פירוש אלא שרמה משם דלשלו
 אם אמר פרעתי לא סני כהכי דאש' אמר פרעתי ערין אפטר
 לומר דחושב דמה שפעה הוא פרעון לא נריך שפירש איה היה
 הפרעון פרע לו כמעט או כאיזה אופן פרע ליה וע' אומרים
 לו לא על דעתך וכו' אבל זה קשה כפי לשון הראש דמשמע
 מדבריו דכשאמר שפרע תו לא חיישין לשמא יטעה לכר' לו
 דמאי דמביא ה' ספק מזה היינו לומר שדברים לו לא על
 דעתך אנו וכו' היינו שזה אומר אין לך כירי כלום או איני
 חייב לך כלום וזה נריך ליטבע ע' אומרים לו לא על דעתך
 אנו משיעים לך כמה שאתה חושב שאיך חייב לו כלום אלא
 על דעתנו שהוא פרעון גמור וכיון שכן נריך הוא לכר על
 מה שכתב אכל מה נראה שגמ' אין אומרים זה כשמשיעין
 אותו אלא משום חששא דקמיא דרכא א"כ אין שם לא שגריך
 לכר ולא שאין נריך לכר דהכל הוא משו' האו פרמה דקמיא
 דרכא לכך נראה דמאי דהכיוא ה' ספק מהאוי אינו אלא לומר
 דלפעמים יטעה אדם וחושב שהאוי רכר שפעה מיקרי פרעון
 ואינו פרעון והא דמאי דהאוי חשב דכמה שמתן ההוא קמיא
 כיר הלוה שהיה נפטר ולא היה כשבע לשקר זה נראה לי וכן
 מה שמביא מההיא דתקן נכי עדום היו כפי זה דכיון דחיישין
 נכי

כלום דמאי א"ל שיתן לו מתן ויחשב שהוא חייב לו ליתב' משום
 הכי אחר לו מנה לי בידך וכיונא כדברים אלו וכמו שכתב
 הראש כפי' מטוען א"כ להראש נריך לומר אם זה שתובע
 הוא מסמת שהלוה לזוכן אם התובע אומר לו כידו כלום
 אומרים לו שיכרר לו דבריו אף אין כירי כלום המורה לו
 מעותיו שמה יחשבוה שפרע ולא פרעו דמאי כחן לו מתנה
 כנגד החוב ויראה לו דכזה עשור הוא או בתן לכפואו לאתנו
 וכמו שכתב כל זה הראש אל ס' כפי' מטוען אפ"י דהראש
 התחיל ב' תבע ורכיב התחיל בתובע אין כזה עום קפידא
 כיון דהכל אחד א"כ נריך לכר בזה פרע כרי שלא יטבע
 לשקר דמאי הוא חושב שפרע והוא לא פרע ועל זה כתב
 דכיון וא"ל הראש כתב בתשובה שאין ארס נריך לכר לא
 פירעונו מתי פרעו ולא כמה פרע אלא כיון שאמר אין לך כירי
 וטבע על זה שאין לו כידו כלום וכפי' כהכי ולא אמרי' שטעם
 ביה דודאי שאין ארס טועה כזה אלא שיש לריון לראות אם
 יכאו. כרמאות כמו הנדון אכא לפשו דאז אמרינן ליה שגריך
 לכר כרי לכלל הרמאות וכוכין אף נריך המלו' ליהאך סנה
 כמו שכתב הרב רבינו משה בר מיימון הלוי' או הפקדת
 אלא כיון שאמר מנה לי בידך אף על פי שלא אמר היאך יש לו
 מנה כירי לומר שהלוה או הפקיד נריך אידך ליטבע שאין
 לו וכו' כהכי והכי מוכח מההיא דכתב הראש בתשובה
 שהביא הרב וטעמו של הראש במלוה ג' משום שלא יכא
 הלוה ליטבע כלל נורך ואפטר משום הכי התחיל הראש ריב
 ככתוב משום דאי איכא משום חשש שכונת סקר אבל במלוה
 אין הפיקדא לא משאש' אלא ליטבע כלל נורך אפ"י איכא
 ג' לחשש שכונת סקר אם היא שכונת דרכן שיוכל ליטבע
 עליו מה העיקר משום שכונת הלוה שלא יהיה שלא לנורך
 וכפרט' אס ישיהו כענין שכונת דאורייתא שאיב' ראויה להתקן
 אבל מה נראה דאיכא למידק ולומר שהראש לא פליג מדברי
 הראש דהראש לא כתב בתובע אלא שגריך לומר ממה
 חייב לו אם הלוה או אם הפקיד אבל לא נריך לומר היאך
 הלוה אלא לומר שהלוה לו לאפוקי שלא יראה לו שיתן לו
 מתנה או שחשדו שגכ או נול ממנו אבל כשאמר שהלוה לו
 חו אין חששא מזה כלל וכן ככתב שאמר אין לך כירי כלום
 להראש אם אמר פרעתי תו לא נריך לאפוקי בולתנו או
 שפרעונו וכמו שכתב הראש וכן שלא נתן לו מתנה נד מה
 שהוא החוב אבל אם אמר החזרתני חובתו לא נריך ווס
 ג' להראש והיינו נריך ומה שכתב הראש שאין נריך לכר
 מתי פרעו ומה פרעו כמעט או כדבר אחר דאלו הן תן
 החקירות דקיימא לן כדן פרמה שגריך לחקור ולדרוש
 כמו שעוסי' דברים נפשות דהכי מוקמינן בגמרא כריש' ריב
 ממונות דמתביתין דאמר דריב ממונות נריכין דריש וחקירה
 וזהו שכתב הראש אבל לומר שהלוה או שהפקיד יורה הראש
 ביה ומסתמא כשאמר שהלוה ודאי דלא מיקרי הלוה אלא
 כשהלוה ודאי לא הנהלה ולא מה שאמר שיתן לו מתנה וכן
 כשאמר התובע פרעתי מסתמא כפירעון ממונו הוא שהלוה
 או החזרתי קאי לפקדון וקמיא לי על דבריו שכתב סבוכר
 שהרב רבינו אשר פליג על הראש דלא צ"ל שהלוה לו או
 התובע אין נריך לומר שפעה אלא כשאמר מנה לי בידך
 והשיב אין לך כירי דכזה סני אף כתב דאם כאים כרמאות
 יש לתפס וכו' נראה דאז היו דינא דהראש דל'ל כשהלוה

ראש יוסף הרבות טוען ונטען סימן עה

קצו

נדיב עדים טוען הם ומוטבין שחייב וכפי הדין אינו חייב כלום כש' שיש להם כולה עזמו אעפ"י ש' אינו כראה שיש משם דמו והמך כלל מטום דמשיחיהם שיש לטעון שכיון שחלו' תובע ללוה תן לי מנה שהליתך והלוה מודה כפי עדים ואמר לנו הן איכא וראוי למיטעו כזה דודאי חייב לו מדמיון שהודה כפי עדים וכו' ודוק :

ובתב' עוד גם דמכס אפילו שהוא חכם גדול וכו' וקיים הדמכס שאנו רכין כמיתוך ונראה שהכונה שלא והטוב שחוסרין אותו שאינו יודע לךך אומרים שאינו מפסיד שאין חוסרין אותו שאינו יודע אלא שרכין במתוך ואפשר שמתוך כבודו הטעמות יהיה כאן במתוך וזה אפשר שהדיינים יפלו בכבוד זה דאפשר אפילו תלמיד חכם גדולים אחד אומר דדמי אנפטיה ואמר כן מחיר דלא רמי אנפטיה אחד ואם כן אין כאן חשדא שאינו יודע אי נמי אינו כל כך כבוד כמו אידך טענה ולא הלאש כתב וכו' וכן כתב גכ כפקקים וכו' ודייק ליה מהיהא דאמר קינותא דרעא מידכר דכירו רמסום הכי חסכיה רכא לכפרן מטום דזה מוכר דכירו אכל אי לא אמר שטרע כאותו עכין שאמר לא אמר כענין אחר שאינן קינותא דתרעא אפילו שכא' עדים והכחישו אין ככך כלום דלא רמי אנפטיה למדכר היאך פרע היאך לא כרע ורמי כרמי מחא נמי אפילו בקינותא דתרעא אית ליה הכי דלא רמי עליה ויכול לומר פרעתי כאי זה עכין שיהיה אם לא יהיה ככי האי גוונא יהיה כגוונא אחרת כלומר שאם לא השלים בעפני' יהיה כהעו והוא לא וכו' כיון דלא רמי עליה למימר היאך פרע וכפי מה שכתבתי לדעת סלמכס מעיקרא דלא אתא לאשקוי אלא כשאמר אין לך כירי או אינו חייב לך כלום משום דיהיה מטעם שאינו חייב לו כלום מחמת מתה שכתן לו או כיוצא שחשדו שגולו וכמו שכתב דמכס אכל אם אמר פרעתיך כזה שני גס להלמכס ולא יהיה צריך לומר היאך פרעו דכשאמר פרעתיך ודאי דכוננו היא שפרע לו מחמת ההלואה אם כן לא בא להלמכס אלא למטעו דלא יהיה נראה לו מחמת שום סכס מכחון חייב כלום אכל שיהיה מחוייב לומר אם פרעו כעפני' או דמיים זה אינו נר' מדכרי דמכס אלא שלא יטעה שחושב שאינו חייב והוא חייב כפי הדין אכל היהא דרעא וכו' ודאי דאמ' פרעתי ולא היה צריך לפרע ולכרר היאך פרע והיאך לא טרע דכיון דאמ' פרעתי שני אלא שהוא אמר שפרע ק' קבי דעפני' בשיחא סיחא וכו' ואתו עדים ואמרי מד' ליה ואמר רבא דאעפ"י דלא היה צריך ואם היה בגוונא אחרת אפשר שיבא ער' ויכחישוהו אין ככך כלום דמלתא דלא רמי עליה לאו ארעתייה ולא היה צריך לפרע ולכרר אלא שמה שיש לכרר כזה בקינות' דתרע' מדכר רכירו אינו יודע ומוחך כפרן אלא שכבר כתבתי דאשלו כעטוען פרעתי אפשר שיטע' אכל מלשון דמכס לא משמע לא כמ' ומ' ומיהו הכל לפי הענין שאם יראה שבאים כהמאות וכו' כבר כתבתי בזה וייתר מזה כתב בתשובה הכונה דתשובה וו קאמר שאין צריך לכרר אלא מחמת שרווא שכלאים כרמאות נדיך למכס ולחקור אכל בתשובה שלאחרים קאמרי' בתם כל טכא לדין עכדין שיכרר דכעשו רמאי אכל מ' וראה דלא כתב הלאש דצריך לכרר היינו כמל' בתשובה ראשונה דאפשר שתלה כמתנה או כמ' בתשובה שיהי דאמר דמה שיקבע בספק היינו מחמת עסק מא' ומתן שהיה ביניהם או

וגם היה דקטיה דרבא נראה דלא קטס לרכרי דמכס דלהרמכס כיון שאמר כרעתי מידי לדיך איך דרכין לכרר עור כמו שכתבתי והיה דקביא דרבא הא קאמר דפרע לו וזה לש דעתו מקרי פרעון אכל אומרים שלא על רעתן הם משכיעים אותו אכל נרא' דאיכא למידך דכיון דהוא עשה פרמה זו ואשכ דבוס נחשב פרעון מה מועיל מה שאומרים לו לא על דעתך וכו' שהוא מוכר כרעתו שהוא פרעון וכו' לישכע על זה ואולי שאומרי' לולא על דעתך שבראש לך שהוא פרעון אלא מה שניראה לנו כ' מה שהוא פרעון דהיינו שמתת מעות לו בתורת פרעון או כיון שאומרים לו כ' לא על דעתך אנו משכיעין אותך וכו' מסתמא נראה לו דככל ענין לא מקרי פרעון ומשום הכי כהכרח צריך לכאר דכרין כלל' והיה דמשא מלוה ישנה יש לו עליו דקאמר ואפ' דסוכר אכיי מאן דחשיר אמנוכא חשיר אשכועתא מ' מאן דחשיר אשכפך ממוכא לא חשיר אשכפך שבעוה דכרמי אינוי אשכפך שבעוה ולא פרטי מספק ממוכא וחיוין דהא משכיעין אותו כבתם כראה דעב' אינו נגר רכרי הרמכס כפי מה שכתבנו דהא התם היו תפוסים על הטלית וזה אומר כולה שלי ושם לא בעיות לכרר דודאי דעל זה בא הוא לישכע ריהא מטום המלוה ישנה שיש לו עליו זה נקרא משכונולא כולה שלי ומש שמשכיעין אותו משום שהשא רחוקה שיטעה זה והחשוב לו שיכול לטול לו משום האי כפק מלוה וכיון שמשכיעין אותו פריט אדרבה משום שהכונה ודוק :

ב' כבוד טעמו מזה לי כירך אין לך כירי אלא כ' חייב שבעוה ומתן לו הכי' ה' ג' ו' שבעוה מתקנת המוכר ככל מקום וכמ' הרב ואם יקשה דלש לומר כיון שאם כוער הכל כבוד מן התורה למה לא כאמר דהם מקצת מן האמן כל' כמ' כמ' דאי כעו אמר אינו חייב לך כל' וכת' דאיכא למי דברות הכתוב הוא אלא אמרי' אדרב' דאשמועי' קרא דלא אמרי' מנו ועוד דאיכא למי דקרא כפקדון מיורי ואפי' יומא דכמלוה הוא כתי' אמרי' לא יהיה כאמן כמנו ויש מכאן ראייה לרכרי דמכס דאית ליה דלא אמרי' מנו לאפטורי משכונה אלא דלה' אש והעומדין בשטתו קסה דמשמע מהכא דלא אמרי' מנו לכו' ל' ד' דאש' דאמרי' מנו אכל הכא אמרי' שידה לבוף דעתו של לזה זה רהו' ככל היה רוב לכו' לאשלא היה לו ואשטמוטי קא משטמיט ומוד' לו כהאי מקצ' שיש לו והואר לכסיה' ל' ויפרעו להכי הטיל' עליו התור' שבעו' כי היכי דלודי ליה בשאר והכי מוכח ליה בהיה' שמת' דאמ' דכא משני מה אמר תיר' מוד' מקצ' הטעם ישכע אכל כ' דיש קנת' ריוק דאדרב' הפסד' היא לית דכיון שזה מוד' ל' ככאי אית דהוא חייב לו וייתר נכ' היה מודה אפ' שזו שכרת התורה אתא לאשקוי' האי סברא מה' יש לנו לרקד' דכיון שזה אינו כותן לו מ' ד' דאדרב' אש כותן מ' מ' ד' פטור משכונה דה' הילך ודארכ' היה כרא' אש כותן מ' ד' דעל האמר שאין לו עכשו ואשטמוטי קא משטמיט אכל כיון דאפי' הכ' שמוד' לו אינו כותן לך עכשו אכ' יומא כיון שמודה לו כזה זה חייב לו ולא עוד שאלו היה חייב לו ייתר היה מודה לו נכ' אלא

ראש יוסף הלכות טוען ונטען סימן עה

ט

אלא שיל שבעי שאינו מתן לו עכשו כלום מה המי ש' שמורה
 יז לרעכשו ממקו סיכואו לו ניפרע ועל השאר אשטמוטי קא
 מיטשטיט וכיון שיל האו בכרה ידה תורה לטוף דעתו וכו'
 וכשלאחר הילך איכא למוח רחין חייב לו אללא זה והשאר ממנא
 דהוי כופר הכל ופטור רחין ארס מעיז פכיו כשבי בעל חובו
 דכיון שנותן לו הכ' שאר העצמה על הכ' כלכד והל' כופר הכל
 ופטור ומה שאז זר או שהעדי מעידי וכו' הוינו מ' הרב מההיא
 דר' חייא שלא קהא הוראת פני גרול מהפדאת העדים מקו'
 נראה מכאן ממשמעות הא' ליטכא ומקו' דאמר דהעדרות
 עדים הוא עתה טוב וטוב מהודאת פני וכמקום אחר הוא
 אומר דטוב הוראת פני אפי' כהא עדים דהודאת פני כהא
 עדים רמי ואעפי' דתרי כהא מכל מקום הלשון הוא מורה
 דיתר טוב הודאת פני מהעדרות עדים אעפי' דהכל טוב כפי
 הרין ופטור רכדאס רכפי הדין כדאס דיתר טוב הודאת פני
 מהעדרות עדים ראש ארס אומר לחברו מנה לי כירך ומורה
 לו כפי כ' ועדים מעידים שכבר פרע לו ואוקו מנה דודאי
 דאינו מועיל אותו עזות כדי לפטורו מהודאת פני גרולה
 מהעדרות עדים אללא שדאס שיש לומר דהכא שאני דאמרינן
 דכיון שהוא מורה אעפי' טיט עדים לפטורו אמרינן דכמתנה
 הוא רובה ליתן לו וכדאי' אם מחמת העדרות העדים חומר בו
 ואומר שאינו יודע אם פרע אם לא דמהי האו העדרות העדים
 יותר ממה שהורה מעיקרא א' העדרות עדים מהני יותר ממה
 שהורה מעיקרא כנל' וכזה דהעדרות עדים איכא פלוגתא
 בגמרא דאבוה דר' אשוריוקי עליה דר' חייא פטור ראי' אעפי'
 דמורה מקנת הטענה אמרינן רחייב שכופה אם כפר ככל
 ועדים מעידים על מקנת טעור משום דאמר קרא ארס ארס
 כי הוא זה כלומר שיאמר הוא זה דרוקא פכיו כל' כהוראתו
 מתחייב אכל לא בהעדרות עדים דמיטעיה קרא ורבי חייא
 קאמר קרא אתא למוסר מקנת ולאבוה רבי אשוריוקי
 כקרא ליה תרווייהו מרכיב הוא וזה חד לחייב מורה מקנת
 וחד לפטור העדרות עדים ומכל מקום לכולי עלמא מורה
 מקנת חייב ובהעדרות עדים פלגי ונפקו השבקים כדרכי
 חייל ונס דלמכס כתב דכל הנאומים פסקו כדרכי חייא
 דהעדרות עדים ממיכא אפי' של' שאל דאזר כגמרא אי איתא
 לדרכי חייא קמיתא' גילגין ונס השתא רליתיה ורסי' זכרונא
 לכרחה תיקן הלשון כיליתיה עכ' ד' דממע כי האו ליטכא
 דאינה הלכה מה הא כתבו התוספות ראפילו הכי הלכה
 כר' חייא והביאו ראיה דאפילו כפי האו ליטכא אמרינן רהו
 הלכה אכל כל דהוה אשאר לומר דהלכה באבוה דר' אשוריוקי
 מדחוקין לעיל כפי דאמר תא שמע דתני אבוה דר' אשוריוקי
 וכו' יכול יטבע על העדרות העדו' מרפרך כנא' ונריך לרחוקי
 דר' חייא חכא ופלגי ודאי ראיתיה לתלמודא רחין הלכה כר'
 חייא ח' השבקים פסקו כר' חייא נס נפקא מאן דאיכא
 למימר לר' חייא תנא ופלגי וראיתיה בחוקת הכתים לר' חייא
 שווי כדבריה ופלגי עליה דר' ומא' לר' אבוה דר' אשוריוקי
 או מחמת העדרות העדים חורבן הלכה וכשתקא אי הוא חייב
 כחמ' נראה דהיה ליה כאלו הודס במקנת ויטלם חמשים
 ויטבע על השאר שכפי' בפרוש דל' אשוריוקי אפילו שכופר
 ככל לעיל יז לו לעלם מה שמעידים העדים אלא שהוא פטור
 משכופה מהשאר אכל בשאומר מחמת העדרות העדים שאינו
 טוען אם חייב לו חמשים שאומרים העדים או יהיה חייב לו

אכפר דלא יהיה חייב לדריה לא בשמורה ודאי וראשון כר' :
 ג וכתוב בהנהות מדרבי פ' כל הנשכעשע דרוקא בעדות
 ע' הגר' כלומר האו דאפיקין דל' הייא דהוא
 העדרות עדים כהודאה וחייב שכופה על השאר הייא דרוקא
 כשהוא עדות על פה אכל אסיט סטר על החמשים או עדות
 בקמין הוה ליה הילך ופטור כדאס דטעמו מאס דהני הוי
 כנכיו דמי וחמה להילך וזה אימ' אללא לכ' אכל לכה אימ'
 כנכיו דמי ועוד דאין דמי' ל' להילך רהילך הוא סמתו כירך
 ומוכן הוא ליתמ' אכל כהטר או בקמין אימ' מתן כלל כידו
 ואפי' לבית שמאי לא יהיה נקרא הילך לענין לוח' שיהיה כנכיו
 ויהיה פטור וכו' ונס אין לומר דטע' סטר או קמין משום
 דכיון דמוכרח הוא לפרוע היה ליה הילך דעדי' כמי' עכל מקום
 אף על פי דלא יהיה לא סטר ולא קמין מוכרח הוא לכרוב
 וטעבור קרקעת דיש כהטר ובקמין נראה דחייב ליה הילך
 כנל' והכי כדאס כשי' מה שראיתי כהטור וראיתי עוד שם דמי
 שהורה בפני בית דין על חובו סיכול אח' כמקו' מהשעבר
 ונראה דהיינו ממה שימכור הל' אחר שעתה כדאין פתו דהודס
 על חובו כפי' בית דין קלא אית' ליה וטרי' ממשעברו אכל
 ממה שמכר קורס שהורה כפי' בית דין או אימ' טורף אפי'
 שהלואה היתה קודם דכיון דלא היה קול מקודם מאי הוה ליה
 למעבד עם כל זה אימ' נראה דהילך אימ' אללא כמתן' לו מיד
 כידו דלא מוקרי בשאר כופר ככל רחין לו עליו טוס תכועס
 על אותו ממון שמורה לו :

ד וכפ' בעל התרומות כס' ומסתברא וכו' ומתוך שעתה
 הכתוב וכו' הגר' נראה ליה לא כריכין לכיתרין
 שיעירו על זה דלאבוה דר' אשוריוקי בני מחייב שכופה דהו'
 מורה כפיו הוא דכיון דכפי טענתו כשאר חייב הוה ליה איהו
 מורה מקנת הטענה אללא טוס חידוש דאש' שהוא כופר ככל
 ואומר שאינו חייב כלום מכל מקום כיון דכפי דרכו מתחייב
 הוה ליה מורה מקנת אכל מכל תקום כדאס דכיון שזו עומד
 ואומר כין לפי מה שכתב בעל התרומות כולפי מה שכתבתי
 שאינו חייב כלום אללא כיון שאמר שאינו חייב כלל אין משביעין
 כלום מיד אללא אומרים לוישיחשוב כהשכונא אם לא יוצא יותר
 ממה שאמר או אומרים לו כיון שאין כאן יותר אמאי צריכין
 לשכופה כיון דכפי החשבון שהוא אומר עדין הוא חייב לו
 כך וכך כיון שהוא מורה כשעור ההלואות ואם עדין הוא
 אומר שאינו חייב לו כלום עדין אימ' אומר סבית דין אומרים
 לו כבר דברך איך אין אתה חייב לו כלום דכפי חשבון עדין
 אתה חייב לו ואם יאמר שהוא אימ' חייב לו כלום עדין
 עומד כדכרין אכל אימ' יכול לכאר כהאזה פרע לו האו שאר
 אכלו דאי שפרע' לזה נראה דהוה ליה מחייב שכופה
 ואינו יכול לישבע ומש' אם צריך לברר דלמאן דאמר דברך
 במחלוקת הפוסקים אי צריך לברר דלמאן דאמר דברך
 לברר וכיון שאין יכול לברר הוה ליה מחייב וכו' אכל למאן
 דאמר רחין צריך לברר וישבע שאינו חייב לו כלום ופטור כנל'
 ד' כמה דכרין אמורים כהטעמו מה של מליה אכל
 טועמו דאפיקין וכו' החוק כפרן והתוכע כשכופה וכו' :
 הגר' הטעם דכשלא מלום אמרינן אשטמוטי קא
 משטמיט ופקדון כתי' אז לא ראו העדים עכשו כידו איכא
 למימר דשאל אכרו וסכר עד דכתיבא ומכחמא ומסדרכא
 אכל כפקדון דלאו עתה כידו לא טייך למו' זה והחוק כפרן
 ונראה

ראש יוסף הרבות טוען ונטען סימן עה קצה

וכראת דכספך כחלום ואמר אין לך כירי אלא חמסים או
 טעמים העירו על חזש' ורז' או ממון הדכה טרו וידעו שהיא
 שלו רעם כל זה לא מחוייבין לים ככפרך דעור היום איכא
 למימר איטמוטי אטטמיס דילמא נדיכין לו החטת לשום
 רכר ומשום הכי לא מודה כהו ככל':

ובתב כרא כטוענו מנה של מלוה וכו' הרי הוא גולן
 ופסול לשכונה ודייק הרב לכתוב כן לומר דמשום
 שהוא גולן כפי ערות הערי הוא רפסול אבל לא מטע דועה
 וכמו דאמר בגמרא דלא אמר רב יהודה דועה פסול אלא
 כשרופה כהמות שלו משו דכיון דיש לו סכאה מכניסין כהמות
 אחרות לרעותוהו ליה אם כן גולן אבל כשהוא דועה כהמות
 של אחרים אינו פסול משום דאין אדם הסואולא לו ולא כן אם
 יהיה לו מקנת כהמות שלו אשפי' שהוא דועה כהמות של
 אחרים וזה אומנתו ומשום הכי הוא דועה עם כל זה הוא
 פסול דמשום דאין לו כהמות אחרים כן נראה ליה ואין
 נמי משום פסול דועה לביא למימר שהוחזק כפרן והתוכע
 בשבע אלא איכא למימר דהוחזק כפרן אבל לא היה התוכע
 בשבע ומא' דכיון דרועה אים פסול אלא מדרבוי פטר עגמו
 בלא שכונה ולא ישכע התוכע ויטול אלא דוקא כשהוא
 מחייב שכונה דאזיתא אבל כשכונה דרכין לא רהו
 ליה כמו שהיה דאמר בגמרא גבי שכונת היסת דהיא
 תקנתא דרכין ולהפך השכונה היא תקנתא נמי ותקנתא
 לתקנתא לא עברין ויהא חוטא נשכר דמשום שהוא חטא
 פטור אפילו בלא שכונה ובגמרא נכר עור כזה כע' :

ובגמרא ההוא דעיא דהוה מסור ליה כל יומא חיותא
 כשהיה וסכנה כרו שלא יכפר ויש לדרקדאס
 כן מאי מתקין כזה ריובל לומר החורחיה נראה דהוא כותב
 התום כדכור המתקין מסרי ליה כשהיה ומיירי דאמרי ליה ל'
 תחורר אלא כעדיסוכו וכיון שכן אין יכול לטעון לא להרס
 ולא החורחיה ואשפי' שאפשר שיטעון החורחיה בפניסוף והלכו
 להס או יתרו וכיון דהוה ליה להתנות שיחוררם להס כפי
 פלוגי ופלוגי אפשר דהוה ליה להתנות כהוה כהוה
 מאזיה והיה אפשר לתקן או דילמא לא היו חוטאים לזה ואף עב'
 דאמרינן ככרן איייה נשך דאסור לאדם להלות מעותיו בלא
 עדים וכמו שהביא טעור לעיל בסמין ע' ומשמע דדוקא בלא
 עדים הוא דאסור אבל אם הלכה כעדים מותר ואין כאן חשש
 שמא יאמר פרעתי שמא לענין איסור שאני דאין איסור אלא
 ככי האי גוונא דאין כאן עדי' כלל אבל אי איכא עדי' סמכינן
 אחזי דכתבנו סם על דכרי הטור עיון עליו אי נמי פקדון
 שאני וכו' וקאמר לבוקאמר להו להרס אמר דזירא אי איתא
 לדרבי חייל קמייאא חמתכע שארא כלומר ויער הכי תרתי
 דאמרו העדים שאכל וישכע על השאר כדרך שאר מודה
 במקנת הטענה ונריך לומר דהני עדים הכירו הני חיותא
 דאכל דהוה משל כבי העיר דאי לא אמרינן דילמא על דועה הו
 הני תרתי שאכל ואשפי' שהיו יודעין שלא היו לו כהמות כלל
 וכמו שגמרא ממסקנת בגמרא שהוא היה דועה כהמות של
 אחרים ולא היו לו כלל כהו' וכמו שכתבתי לעיל עכ' כרא
 דאיכא ליה שמא לקח כהשתיו הני תרתי חיותא והוה נדיכין
 וישתין לכן כרא לומר דהעדים הו מכירין אותן כהמות
 שהיו משל והושתין היה אפשר לומר דאשפי' כן אפשר דמאותן
 מסו שלו לקחן וכי תימא דהוה מודה אחר הודאת עדים זה

אינו דאל' הוה ליה מודה מקנ' משום לא שמכחיש את העדים
 ואמר שלא שחם כלל וכוה איתי שפיר אבל איכא למירך להכח
 מחייב להאי ריעא מטעם מודה מקנת הודאת עדים וכפי
 זה הני חיותא דין מכל כמי העיר מזה אחר ומה אחר או
 שנים וא' כ' אחא מחייבין ליה משום שהוה מודה מקנת דהא
 הני תרתי דמעירין העדים שאכל מחא שישלם למי שהיו שלו
 ואם לא יכירו ימח גולה ומסתלק ומנ' דלכל השאר הוא כופר
 הכל וא' אחאי מחייבין ליה משום מודה מקנת דאי גול ליה
 וכפר ליה לא יסיה מודה מקנת ואין לל' רהו הכל מארס אחר
 דהוה מסרו ליה ואמר להו דנראה דמהכרה בני ארס סם לכן
 כל דכיון דהיו דגלין שכולן היו מוכרין ליה כהמותו ככל יום
 ויום דעשאו כל כמי העיר כארס א' והרעה כאלו קבלן מארס
 א' ד' כן דרך הרעה להיות שומר כהמות של כל כמי העיר וכל
 כמי העיר נ' כ כולה מותבין לו והכל כעשין כאיש א' ולא מש'ה
 איכא למימ' שאס ד' א' ש' בני ארס יתנו לשומר והוא קבלן כא'
 וכתבו לוכא' יהודה לא מהס או לשפי' לא מש'ה אמרינן שמורה
 במקנ' הוא לא להני תרתי והיב' לכו מה שהודה להס ולשאר
 דין כופר הכל יש להס דכל מה וחד דין הוא שיש לו עליו וממון
 של כל א' וא' הוא כיון שכל א' בתן לו אבל אם א' נתן לו ה' כמי
 אשפי' שהן כל א' וא' מארס א' יהודה ליה מקנת מודה מקנ' הוא
 ודוע של כל העיר להני רמי דכל בני העיר שיש להס כהמות
 הכל כעש' ב' והשומר כ' ויש להס כלאו קבלן מיד אחד
 בכל רוחק לומר מש' ואתו בהדי ראל' תרו מחייבו דהיינו
 דהני תרתי היו של אחד מחייב העיר והו' לו פור כהמות כד
 וע' אחר דאי אית לדר' חייל קמייא דמסתבע ליה אבל לשאר
 כמי העיר כופר הכל הוא דאינו כמש' ל' לשון כן לא דמחייב
 שבעה על כל הבהמו' שמסרו לו ודוק והאי ליטכא דאי איתא
 לדר' חיילא משמע דאין להכ' כהי' דר' חיילא קמייא דהכי מוכח
 האי ליטכא ובן מש' א' כ' השת' כמו דליתא לדר' חיילא דמשמע
 ליה לתלמוד דלית הלכת כד חיילא איכרא שרפי' תיקן הלשון
 דכת' השת' נמי כיו ליתיה לדר' חיילא דלא אשפי' שאל דאין הלכת
 דכ' מזה דהלכ' היא ומן הדיון כן דיותר מאריה דתלמודא הוא
 ד' חיילא מד' אשפוריקי ובן כמכו העום דהלכה כד חיילא והביאג
 דהיא דאשפי' דקאמר תלמודא אי איתא דאשפי' כן הלכה
 כן ומוכח דהלכה כד חיילא משום דעוקי לה כמ' לעיל כדכין
 דר' ודראה דהלכה כדכין דרכים זניהו והתום כתבו דהלכה
 כותייה מרפרין כשלהי המני מאי קמ' תנינא מסכרא
 דרכין דאמרו טעבו חטין והוה לו כשעורכי פטור ורבי
 חיילא כפי הררשה ששעה לעיל לקיים דמי עדי' סכורא ליה
 ולא נדיכין ככל זה וכמו שכתבתי ריחד ורכים הלכה
 כרכים אלא שיש לדרקד קוב דלעיל מוקי לרכי חיילא כמ'
 דמחייב קרבן על פי עדים ואכן קיל כדכין דפוטריין וכפי
 דינו דר' חיילא נ' דעדים מחייבין קרבן ודלא כדכין ואף עכ'
 שכתב דפרין כג' מאי קמ' תנינא וכו' דהלכה כחכמים
 וא' כ' הלכה כרכי חיילא מהאי משמע דאין הלכה כרכי חיילא
 וההוכחות סותרות ו' לזו אלא דלעיל אין הילפותא דר' חיילא
 מפיו וכפי זה צריך לאוקומיה לרכי חיילא כרכי מאיר אלא
 הילפותא מעד אחד וכוה אין צריך לאוקומי לרכי מאיר כרכי
 חיילא ואתי שפיר ככי חיילא כדכין והקסי התו דעור היום אין
 כאן שכונה דהא לעיל פריך על ילפותא דרכי חיילא דילק'
 מהנר טענה וכו' מה להנר השו' שכן לא הוחזק כסרן תלמא
 בעדים

ראש יוסף הלכות טוען ונטען סימן עה

דודע ויפאר כמו דחויקן כתקנה דרבנן דאס אלס חר לחכרס
 מנה אית לי כירך ואלס אירך איבי יודע דיטבע מדרכנן דרואנו
 יודע ויפאר גס הכא כמורה כמקנת ומקנת אחר דרואנו יודע
 דאית ליה חייב שכופה דאוריתא לזה לא ישכב כהאי גוונא
 דאימי יודע וכל זה ויתבאר לקמן כע"ה :

הש"ת א • נמי דליתיה לדר חייל וכו' כבר פרשנו מחייב
 מדרכ כחמך וכו' דחייב שכופה לנתבע מאוס
 דחוקה אין ארס תיכע ח"ל אס כניס לוי עליו ונאע פ"י דיש לו
 האי חוקה מכל מקום לענין להשפיכו מעילי אבל מכל מקום
 חוקה דממונא דאית ליה ללוה היא פדיופא והאסוה ויפטור
 את עגמו ואלס בשכופה מעוס אירך חוקה דאין ארס תיכע
 וכו' ומה שכתבו התוספות כדכור הפ' אין לך כירי וכו' אפילו
 כוכר הכל רוצה הכל מכל וכל דאמר להרס דאל"כ אפי"ל אחר
 פרעתי כוכר הכל מיקרי אלס רוצה לומר דכופר הכל כלומר
 שאמר לא היו דכרס מעולם ומה שכתבו התוספות איבי
 יודע ככל ישכע שאינו יודע שזייב לו ופטור והוא
 שאמר שאינו יודע אס הלה לו אבל אי יודע שהלה לו
 ואינו יודע אס פרעו או חייב כדא"ל אכ דכותו היתום כאלו
 הדכרס לומר דבין דהתקנה רכב מחזן הוא בין אחר להרס
 בין אחר פרעתין לבעלם ישכע ונפאר אס כן כשאמר אימי
 יודע יהיו שוין כן כשאמר איבי יודע אס סלייתין בין כשאמר
 איבי יודע אס פרעתין יהיו שוין או כולן יהיו פטורין כלא
 שכופה או כולן יהיו נשכעין סוף אירך ונפאר לנה כתבו
 התוספות ואי טעין איבי יודע ככל דבימי כמו פכתב
 דאמר איבי יודע כהלוואה כלל ישכע ויפטר אבל כשיאמר איבי
 יודע אס פרעתין כיון דנתייב ויאיבי יודע אס כפטור מן
 החייב חייב או אפאר שדעת התוספות הוא כזה שאמר
 ישכע שאינו יודע כלומר כיון דאמרינן דמהכא מוכח דהלכה
 כלישכא קמא דאילו דליכא דררא דממונא דהינו שאמר
 להרס תיקן רכ בחמך שכופה דבשלא או לא תיקן כזה
 שכופה אלס פטור כלא שכופה או אחר נמי איבי יודע פטור
 מכלום אבל כשאמר פרעתין לא כפטור אלס בשכופה וכשאמר
 איבי יודע אס פרעתין חייב כיון שהיה חייב שכופה ועכ"ז
 אימיכול לישכע וכשאמר דאמרינן דמהכא מוכח דאפי"ל ליכא
 דררא דממונא נרין לישכע אחר רלא נטעה שאס אחר איבי
 יודע דיהא חייב אלס ישכע שאינו יודע וכפטור דשאני התם
 דכיון דכבר כתחייב וכמו שכתבנו ואינו יודע אס כפטור
 נרין לשלם אבל הכא כשכפר בכל שאמר להרס מעולם לא
 נתייב כלל ואמר משה דיטבע שאינו יודע ונפטור וכו'
 אפאר לישכב מאי דכתבתי ודקדקתי דאפי"ל כמורה מקנת
 וכמקנ' איבי יודע אפי"ל לא ישכע שאינו יודע דהא מ"א ככנס
 קנת כחייב אפי"ל שהמקנת שאמר שאינו יודע דומה למה
 שאמר שאינו יודע אס הלויתני מכל מקום הא ככנס כחייב
 • קנת כן כדא"ל לו :

ביצרים שהחוק כפרן ודמי לל החוק כפרן כמלו דאשחזי
 אשחזי וכו' איך מחייב הכא שכופה או לוא לטכנגדו
 דהכא כפרן איכא למימר תאמר כעדים דהחוק כפרן
 דהא כפרקן כהאי גוונא ליכא למי אשמוטי קא משמיט
 וקירנו התוספות ושם יש לומר אחר שלמד וכו' וקירן רחוק
 הוא רבין דמי היה אמרין כמלה שכפרה כפרן עי עדי
 לא מחייבין שכופה עי עדי גמא שמחייבין אית אלס משא
 דלא החוק כפרן רחוק כפרן כפרן אמאי יש לחייבו
 שכופה ומה חילוקים יש בין מלה לפקדון והיה ג"כ אל
 אי איתא משתבע והא גו"ל הוא וגו"ל פסול לשכופה ואיכא
 קנת דיוק דאפי"ל לא אמרין דדינא שיש לו ספק מלה
 ומה עליו ומאוס ה"ל לקמן ושחמך אלס ראל"כ לטכא למיפסל
 לשם עליו כעלמא דאמרינן דשמה מלוה ישנה יש לו עלמ
 וסתורה פקלה את הגולן אפילו מהרה וימא רבול וקאמר
 טכנגדו קא אמיכא כלומר הוא מחייב לישכע ואינו יכול
 דשקול הוא ומש"ל על ידי שכופה דטכנגדו וכמו דתנן כו'
 שכופה דהחשוד על השכופה שכתבו נשכע ומטל וכו' לו
 דאפאר לומר דמכל מקום שאמרינן בתלמוד מחייב שכופה
 ואינו יכול לישכע שהשם היינו על ידי שכופה של כנגדו
 וקאמר משלם לשי שהיה מן פרין שיהיה נשכע וכפטור עכ"ז
 משלם על ידי שכופה האחר ומתייבין דשכופה חידושא
 אשמוטינן דאילו חשוד שישכע טכנגדו כדו שיטול וכוה אין
 כאן קושיא התוספות אפילו דכהיהו דחזאי יודע אלס ומאוס
 לא יודע אלס איכא למימר דאין לישכע לטכנגדו משום דזה
 טעמו שחזאינן שכופה אלס מכל מקום משום
 הכי הביאו התוספות הא דרמב"ם דר' אבא משום זה דהתם
 אימי שחזא ובתירין אחרין שכתבו היתום ועור דהתם וכו' אלס
 שכל הוא כרצון ישכע אס יביחנו וכנסכא דר' אבא נמי אס
 ויחינו ישכע על מה שאמר וכן כמי שכתב לחכרו מהו יש לו
 עד א' ואמר לו יש לו כנגדו כמות או כלים דהיה ליה נמי מתוך
 שאינו יכול לישכע וכו' אס היו ממחי' אותו היה נשכע מכל
 מקום כשהיה שכתחייב אימי וכול לישכע דהא כנסכא דרבי
 אבא מחייב הוא לישכע שלם חסך דהיו להכחיש את העד
 וזה א' ויכול לישכע דהא מורה שחטבו וכן כהיה שיש לו
 כנגד כמות או כלים הוא נרין לישכע להכחיש את העד
 שאמר שהלה לו ולומר שלא הלה והוא אית וכול שהדי סורה
 שחייב לו אלס שיש בידו כמות או כלים אפי"ל דאיכא למירק
 כאלו הדכרס דאפי"ל לא ישכע זה שאלו הוא כמנו דאי כפי
 אחר און לך כירי וכו' אלס כעל לומר דירא לומר כן שחז
 ויפלוהו לעדות ולשכופה כע"ה כאלו כדכר ובעד למאן דאית ליה
 כן ואפילו למאן דלית ליה ככרא וזמל מקום לא כמי שיהיה
 לו עד כנגדו וכו' אלס מ"א אפי"ל לא אמרינן דיהא נחמך כמי
 הין חשפי ודידי חשפי וגם כמי שיש לו כנגדו כמות או כלים
 דכזה ישכע כדכר ויפטור דכשחייב התור שכופה עי עד א' היינו
 דוקא כשאין לו מעל אחרת אלס שמכחיש את העד אבל כשאין
 מכחיש את העד אין כאן חייב שכופה מן התורה אלס כטענה
 שישטען ויפטר אס יהיה נרין שכופה ושכפואי לא אין כאן שום
 חייב של שכופה ועוד איכא למירק כלו דהכרי' דאחאי לא ישכע
 שאלו הוא כמיינר דאי כע"ה יאמר ש"א חטבו וכמקומו יתבאר
 זה כע"ה גס כמה שאמר חמשים ירשע וחמשים לא ירשע
 אפי"ל לא אמרינן דישכע על ידי כחמשים ושלם חמשים

וקאמר • במהרה רכב בחמך תקנתא דהיינו כופר הכל
 דפטור מן התורה והוא תיקן שישכע שכופה
 • היתוספות דיטבע טכנגדו היא תקנה דאין ככל הנשכעין
 שכתורה מי שישכע ויטול וכתיב דמי' וא"כ תקנתא לתקנתא
 לא עבדינן ואי לא היה דר' חייל היה פטור האי רוצה מכל
 זולת מה שהעיר דר' ואיכא למירק הכא נמי דר' רבין שחזא
 מחייב לישכע ואינו יכול לישכע שיש לו זה שקמו התום ומירא
 ומתק

דאט יוסף הרכות טיטן ונטען סימן עה קצט

מחזק שאינו יכול לישבע לא שייך הכא כדפירשתי לעי דהיינו
 בפי התיורן ראשון לא שכתת ליה חיי דכל העולם יבואו
 אותו לירי שכועה ולתירוק שני דכא ברזון הוא ישכע אם
 כניחמו ולי הכעור נראה דלא אמרו מתוך שאים יכול לישבע
 משלם אלא בשעת חייב שכועה דאורייתא ואינו יכול לישבע
 או אמרינן זה רביך דתורה חייבתו ואינו יכול לישבע מן הרין
 הוא שישלם דמעשה נגמו לו זה אכל כשהשבעה היא מדרבנן
 דמן התורה פטור הוא אלא שחייבו אותו חכמים אין לחייבו
 משום דאינו יכול לישבע כיון דמן הרין פטור הוא מן התורה
 משכועה אף על פי ששקבת דקדוק דאי התורה פטרה את
 כופר הכל לאדם כגד ומשום חוקה דאין אדם מעושהו
 בפניו כח אלא כגד אדם חסד דפסול הוא איכא למימר כיון
 דהעיו שבע נהד' גם ישו פניו נכד כח הוא אינו יכול לישבע
 וישלם וכפרה דיש ליה חוקה שאים טובע אלא אם כן יש לו
 עליו וכמו שאמר רב נחמן אלא כיון דלא חויבין נילוי בזה אין
 לנו לחייב מדעתנו ואפשר דכונת התוספות היא גם כן כמו
 שכתבנו משום דהו מדרבנן וכדכרשית דאמר הוא במקום
 אחר דהיינו לעיל בדבור ה' כולו כעו דלודי ליה וכן כמו
 איכא למימר דהכי סבירא ליה לתוס' אלא דכתבו דלא נרדף
 לזה כפי מה שכתבו ופרשו לעי' ותיעוב ליה דהיה ליה רועה
 ואמר רב יהודה רועה פסול וכו' כדאם דפרך הכי אכילו
 כולתי לרבי חיאל אלא שחשבו כופר בכל דימא דכפכנדרו
 שבע ונטל אשף' רועה אינו פסול מה שאמר רב יהודה
 אלא מדרבנן דאי אמרינן דכרועה לא מהפכינן אשכנדרו
 כמנא דרועה לכולם אין מוטלין מחזנו דהוא יכפור הכל והוא
 לא ישכע דפסול הוא וגם שכנדרו לא ישכע וישול דתקתא
 לתקתא לא עבדינן אס כן יהיה חוטא כשכר וכי תימא כל
 חסד יהיה כן נמוכא דאפי' בשכוע' דרבנן דישכע שכנדרו
 זה אינו דכל חסד כל אדם ישמר ולא ילוה לו ולא פקיד אכלו
 אכל רועה מוכרחים לתת כידו הבהמות לשמור ואסכין אין
 באן תקנה אלא שישכע שכנדרו אכל כשאר חסד אס ילוה לו
 או יפקיד אכלו הוא דהשביע אשפטי אלא דנס כדועה שייך
 לומר דהוא אפסיד אשפטיה דהוה ליה ליתן כעדים ולומר לו
 אל תחיר לי אלא כפר פי' וכ' וחסד יש גם כן שאי תיקון
 אלא שכתבתי יהיה זה פעם אחת או שתים אכל רועה לא
 אפשר למעבר שכיבלי יום והאי ראייה העובדא דלקמן ומי
 פירוש רש' הט אויבך לפירושנו אשפ' דלא קאי הקושיאלא
 לעיל ולא למאי דסליק מחייה עכ' ויתר מתייבב וכפי פירוש
 רש' כרועה כמי אש הוא מתחייב שכועה דרבנן לא מהפכינן
 ויכפר כלל כלום כמו כל שאר חסד דפטור מכלום וזה כדאם
 וכן כתבתי לעיל בהגהה זו ע"כ:

1 הגדרה ומה שכתב הרב וכתב הראש ככלל צ"ד כקוש
 נמש על אברוס כר שמה שכתב וכו' כבר כתבתי בהגהותי
 לעיל בתשובה זו עיינן עליה ע"כ:

2 עוד ס' ואם מודה כנ' יש ער אחר שמעיד כדכריו וכו'
 הגדרה הימשהגלו אומר שכיום פלוגי הלוה לו סך כך
 כפעם אחת והלוה אומר שלא הלוה לו אלא חמשים והעד
 מסייעו בזה אמר דבין דש' אחד מסייעו ופטור מן השכועה
 יצו שהוא חמייס לו ולא אמרינן הכא דהוא ברך לישבע
 לטכחשאת העד כמו בההיא דנכבא דר' אבא דשאכי התם
 דהעד אית מחייב אלא אומר שחטף אכל אינו יודע אס היא

טלו אי לאו אכל הכא חסיר מהט כדכריו וסכי מוכח כפרק
 חוקת הכתים ונראה דאפשר לומר דער החסייעו אינו לטות
 מהשכועה ממאי דאמרינן מכפי מה אחר תורה מודם כמקנת
 הטעם ישבע וכו' וכפי פי' התוס' וגם כפי מה שכתבתי
 לעיל בהגהותי הוה הכונה הכי דמיא שיהיפטור משום מינו
 דאי כפי אחר ויכפור הכל ושככי אשטמוטי קא מיטטימ
 ואם כן אפילו איכא מינו דחשיב מינו מן התורה כשכי פריס
 וכרשיתא כקדושין פ' האומר דל' אית ליה דמינו הוא כשפי
 עדים ואפילו לר' נתן דפליג התם דאמר דמינו אית כעדים
 מכל מקום סבירא ליה דמינו הוה כמו חוקה ואפילו לר' דאמ'
 דהוה כמו עדים כל דאי אויב' עדין מהט ער המינו לאמרינן
 אויב' תרי כהרי מרי אלא העדים עדיפי ומנו כזקן עדים לא
 אמרינן ותכל מקום חויבין התם דלר' מינו עדיף מחוקה ולר'
 נתן הויה כחוקה דמן התורה הוועיל וחויבין הכא דאע"ל דאיכ'
 מינו דאיכפי כופר הכל אינו פטור משום דאמרינן אשטמוטי
 קא משטמיט וחייבו הכתוב שכועה ולא חשכין המינו אשפ'
 שהא כעדים או כחוקה דהוה יותר משד אחד ועכ' משכיעין
 ליה כל כשום לו ער אחר שלא יפטורו מהשכועה של תורה
 דכמה שכועות מן התורה יש וער אחר ודאי דאינו שזה כשכי
 עדים ולא גם כן כחוקה דבוקלין וטורטין על החוקות ואולי
 משום דסוכר דכך היא גורת הכתוב וכמ' הרב רבינו משה
 מרוטכבורק כראי קמייט' ואולי דמשו מה שכתבתי סביר' ליה
 לעסקים דחולקים ואומרים דאין לומר כשם שמחייבו כך
 פטורו ומ' הטור דפטור מן השכועה הוא מדרבני התוספות
 בריש מעינא וכמו שכתב הרב והוא כרף א' דכדור התחיל
 וליחיו זוני ממאן נקט ואשפ' דאפשר לומר דלא סבירא ליה
 לתוספות כשם שמחייבו שכועה כך פטורו מהשכועה ומה
 שכתבו התוספ' דמי שהחזכר מסייעו דהוה כער אחר לטורט
 היינו משום דכיון דאיכא ודאי שכועה אחת לשקר ושמוס הכי
 כיון דיש הוראה דער אחר מבייע משום הכי כתבו התוס'
 ויפטר האחר אכל אפשר דכהאי כדון דכת' הטור יודו התוס'
 דלא ופטור אלא דהשתא איכא למי' דסד' השתא דהאי שכועה
 דקאמר כמת' הויה שכועה דאורייתא ועכ' כתבו התוס'
 דמתחת העדלות עד אחד שפטור האחר אלא שלא נראה כן
 מהעין דמנא לן דהיא שכועה דאורייתא וכן לסוג' התוספות
 כן מוכח דלא הויה שכועה דאורייתא אלא שמחייב לאידך
 שכועה דאורייתא ושכועה זו לא מינו טיהא מדאורייתא ככל
 שכועות שהן של תורס ודאי דהויה שכועה דרבנן כמו שהא
 גם כן למסקנא והדאיה שכתב ס' מרוטכבורק נל דאפשר
 לרחותה רקרא דלא יקום עד אחד איכא ל' לענין חייב דהכי
 קאמר לא יקום ש' א' לחייב' על כל עון או חטא ככל חטא
 אשר יחטא על פי ער אחר אינו מתחייב אלא ברך שני עדים
 שיאמרו שחייב אכל קס הוא לשכועה להתחייב אשכע אכל
 כעכין פטור לא קאי קרא דלא שייך לומר רשם אדם מחייב
 עון או חטאת דלא יקום עד אחר לטורטו והכתוב אינו חירי
 כהכי דככל חטא אשר יחטא קאמר וגם אס אדם מחייב
 שום עונש מחמת עון או שהוה חייב חטאת וכדור לנו זה לא
 שייך לומר דעל פי שנים עדים יקום דבר שיכפר דו אית
 קימה וגם לא יפטורו לנמרי וטור מה שכתב דק' הוא ומה
 אס כשחסייע לאינו מוחוק לפטור מהשכועה נראה דאין זו
 ק' וחדא מכה מה שכתבתי דכיון דהכתוב אינו מדבר אלא
 לענין

ראש יוסף הלכות טוען ונטען סימן עה

לענין חיוב ולא לפנין פטור הוה ליה כאלו אתא לכתל הק"ו
 אלחלו איבה קושיא ולא מקרי זה דאמר הכתוב בפירוש
 דאיכא למימר קאמר החיוב והא לפטור חל מ"ה אין דרך ק"ו
 הוא זה רבתי הוא דרך ק"ו ומה אם כשחסיים לנאינו מוחוק
 קאמר דמחיבו שבועה כשחסיים למוחוק לא כשדמחיבו
 שכוע' והו' דרך ק"ו אי הוה יכול להיות הכי אבל מחיבו לעמוד
 אינו דרך ק"ו כלל ועוד דק"ו פריכא הוא דמה לנאינו מוחוק
 דחוק' אית ליה דאין אדם טובע חלא א"כ יט לו עליו תאמר
 כשחוק דאיכא למימר כיה אשטמטיקא מיטשמים ואף על
 פי דיש לו חוקה דמזונת מכל מקו' הא איכא למית' אשטמטי'
 וכו' ועיין בדרכי התקופת באותו דבור שהכתי לעיל ומה
 שהביא פוד דה"א דאי עד אדם אינו פטור. איכא למימר מה
 לפיו ועד אחר ראק כמנא' אה שפטר מאותה שבועה ראק
 כא' עד אחר ומחייע לכתוב. עדין הוא מחוייב וכן פ"ו וכו'
 תאמר כעדים וכו' נראה דאיכא למימר דהיינו כמו שאמר
 בגמ' ר' חייא תורת הוזה לא פריך ועוד דנראה דלא סייק
 לומר מה לעד אחר דמאי דמחייב שבועה היינו משום ראק
 פטור לאותה שבועה זה דבר דלא נאמר דמשום הכי חיב
 שבועת התורה משום דליכא למופטרין מהאי שבוע' לא דאי
 כיוצא בזה ועוד דכל מה הכי מ"ה דפריכין נריך פיהו סייק
 ככל דר' אכל הכא עד אחר אסובאלו שני עדים ודאי דפטרין
 אותו אכל כפיו אפילו שני עדים שיכאו להכחיש את פ"ו ולומר
 שאינו חיב אין פטרין אותו א"כ איין סוין אלא שמת' ככיוצא
 בהסל' פטרין וכוה סוין הו' נר ודאי אחר הכי' הא' הא'
 מדאמר לקמן רכי הוא דהילך פטור ומתיב לה בגמרא מה
 דקלעין דיברין דמשמע דהילך פטור ומתיב לעול' שתוס' פטור
 והילך חיוב ושאלו הכא דקא' מפיית שזרא דנראה דלא הי'
 אלא סכים דאי הי' נ' לא הי' הגדה חותמים כשאר שהוא
 חיוב' ולא משמע מוכיח אלא שמיס ונאי משום כיוע' השזר
 אמרינן שהוא פטור דאין בא' ערות ברורה כעדות עד אחר
 לא כש' עיהיה פטור ודמיה היא ראיה ודאמי שזר דהו'
 עדות שני עדים מה שאין כן עד אחר והוה ליה כשמי עדים
 שפעידים שאין חיוב לו אלא שמים:

וברתב ה"א ד' מקמי' על זה שאמר שזר אחר שזר
 מן השבועה ממה שא' לקמן כפ' המפקיד הסוכר
 פרה מחברו והשאל' לאחר ומתה כדרכה ישבע הסוכר
 שמתה כדרכה והשאל' משל' לשוכר ואמאי נריך לישבע
 הסוכר והלא המשאל' מעור שמתה כדרכה דפטור הסוכר
 אלא ודאי שזר אחר אינו פטור מן השבועה אעפי' דאיכא
 למימר דאין משם קושיא דכיון דהשואל' יט לו שייכות באותה
 בהמה איכא למימר דקבוצ' אפ' על המכיר ומשום הכי לא
 מועיל. עדותו מכל מקום איכא למימר דירון אחר דה"כ דאם
 יאמר השואל' כן שיהיה פטור אלא דקאמר שישבע הסוכר
 משום דאפשר דלא ידע השאל' אם מתה כדרכה אי לא ומילתא
 פסיקתא קא תני כמתניתין דהדין הוא שישבע הפוכר ואי
 יהיה לו ראיה לפטור את עצמו ויכא' וכן כתב ה"א' שם
 כפסקיו לדחות קושיא זו מעליה' אי כמי' שהשואל' אומר שמתה
 מחמת מלאכ' ונזהר לפטור את עצמו דאי אינו מועיל עדותו
 וכיון שהוא שאל' אי הוא מחמת מלאכה אי לא והשוכר אומר
 כדוראי שמתה כדרכה לזה אומר שישבע הסוכר והיא היא
 גפקא מיכה מדכרי' ידעו' של ה"א' שאל' יבא השואל' ויאמר
 ליה

שמתה כדרכה שיכטר הסוכר כלא שבועה והשואל' יבא
 לשוכר ורוחק דבגמרא שם על מתמיתין הוה ליה לפרש זה
 ועוד דלשאל' השואל' יודע מחמת מה מתה הכהיה ומעוט'
 דמעושא הוא כשאנו יודע וזה הוה ליה למתמיתין למימר
 ולנחות ליה וכפי מה שכתבתי אין נריך לכל זה דאפילו
 שבאמר שזר א' פוטור מ"ה בהיה דהשוכר פרה מחברו כיון
 דיש לו שייכות איכא למימר דלא יועיל דאיכא למימר קבוצ' א'
 הוא עושה ולפנין לומר דאין ישבע הסוכר וישול' מן המשאל'
 והא אין השואל' דשאי' להשאל' וכו' יט פירש שם בגמ' ואיכא
 למימר דיש לו ראיה להשאל' ולהשכירה ועוד איכא למימר
 דהא דהשאל' אינו רשאי להשאל' היינו לכתחל' וכו':

וברתב עוד ה"א' דיש מי שהקשה מהא דשומר שטמ
 לשומר דמאי חיוב ישטר כשכועתו מכה עדות
 של שומר שני גם הכא איכא למימר כמו שכתבתי דכיון דיש
 לו שייכות בגופו של דבר לא מהימנין ליה אלא כשכועה וזה
 אומר שאינו מאמינו מנ' הכי' לא מועיל והלא' כתב דהשזר
 הוא משום דזה שומר אחר מחוייב ממון משום ראק זה
 מחמין לשומר שמי כשכוע' א' כן עד אחר אינו פטור מהממון
 ונראה דיש קנת דקדוק כדכרי' ה"א' דכיון ששומר ראשון
 טוען דבר שהוא פטור עצמו מתגלומין כגון שטמן שמתה אז
 כאלה והוה יודע כן כדוראי ואם כן אין לו עליו אלא שבועה
 אמאי לא יבא שומר השני ויפטרו משכועתו בעדותו לומר
 שמתה או שבאבה' ויש לומר דמעיקר' מיר כשאמר כיד שומר
 אחר מיד כתייב כמתין אחר ומאום פתיש' על זה אתה כא'
 לשטר' מגז' דבעד אחר פטור מן הממון כן אפשר לפרש
 דכרי' ה"א' כיון דה"א' אפשר לו לישבע כתייב ממון ומה
 שכתב ה"א' בקושיא משכועתו שהוא חיוב ר' כשכועתו
 שהיה חיוב אם היה טוען זה שטמן השומר השני כשגז' לש'
 זה ראש יודע השומר הראשון היך היה שמתה או שבאבה'
 כיד השומר השני ואילו לא היה חיוב אלא שבועה שיהיה פטור
 מכה עדות של שומר שמי משכועה ולא נרא' כן מדכרי' הקום'
 כדמוכח לקמן כפ' המפקיד לבר' נראה כמ' דכשי' שייכות
 לעד ככיון לא מיקרי' ע"כ:

עוד כתב ה"א' והקשה ד' ויהיה ההוא דאמר כשכועת
 דהמפקיד אצל חברו כעדי' אין נריך להחזיר כעדים
 אכל אם הפקידו כשטר נריך להחזירו כעדים וסייע' לפטורו
 מן השבועה דלענין פרעון אינו חיב אפ' שהפקידו כשטר
 נלאמן לומר החזרתי כמינו דנאכס' ואמאי קאמר דנריך
 להחזירו כגדים כדיל' לפטורו מהשבועה אפילו כשד אחר הוא
 יהיה שזור דעד א' הרביע פוטור מן השבועה' ועפי' דאיכא
 למימר על ההוא דקאמר דנלאמן לוח' החזרתי כמינו דנאכס'
 דאמאי לא אחר דאמר ליה שטרך כדיל' מאי בעי דאמן כדרי'
 דכיון דהחזירו לא שכי' שטרא כירה והוה ליה כמינו כמקוד'
 עדים ולא יהיה נאמן כיינו' דאי בעי אחר נאכס' ואולי משום
 דידע שהוא נאמן כנאכס' מכל מקום אין בא' מקום דבר זה
 מכל מקום מוכח מהכא דפר' אחר אינו פטור מדאנטריך
 שחזיר לכתמי עדים ולא אחר בעד א' וה"א' דחה זה משום
 דאיכא למימר דנקט במא' החלוקות נריך להחזיר כפי' עדים
 או מין נריך להחזיר כפי' עדים נקט הכא כמי' עדים אכל'
 אה"כ דאם החזיר כפי' עדי' דיועיל לפטורו מהשבועה ולי'
 כנראה דאפשר לדחות ולומר דמילתא דשטרא אשאל' אבא'
 ליה

ראש יוסף הלכות טוען ונמטין סימן עה

והמלו כטור מן השבוע מכל וכל וכיון שכן הזה ליה לרכ לומר
דהאי רין דמהריק רכתב יד המטייע בין לנחכע בין לנחכע
כפי מה שכתבתי אלא שגדון דכת המהריק סוף לכת כע מוט
הכי נקט הרב כתיבת יד המטייע לנחכע וכו' כך בראש
ה"ה לקובע וכו' שכתבתי :

יג עד שם כתב המרדכי כריס אטייעא שפסק רבינו שמחה
שהאומר לחברו וכו' רכדבר איבור לא מהימנין ליה וכו' -
הגריה כראה דאם יאמר אמת גולתך או שגכבתך אכל
החודתיך ראו נריך לנפכ רכזה הא מודה לרכרי שתוכע
ואכ אמת אמר שתוכע ונריך לנפכ או חור לומה שגכבו
וכי תימא רכיון שהוא מורה שגול או שגכב הא נפשה גכב או
גולן והיו פסול לעדות ולשבועה זה אימ דכיון לא כעשה גכב
או גולן על פי עדים אין ארע נפשה גולן על פי עצמו וכבר
לעזר או לטכועה והא ראייה שכתב הוא עצמו אם לא ראיכא
הוראת מקנת או איכא חר סהרא וכהודא חקנת הא ודאי
רמורה לרכרי התוכע במקנת הגול שגולו ועם כל זה
קאמר דישכע אם כן וראי ראיכא למימר דאין ארע מטיס
פניו רשע אלא סכרואה שלחכות נראה דמן הדין נעשה עצמו
רשע ומשום הכי היה נראה לי לומר רכרי לחייבו שבועה
כמה שכתבתי היינו שהתוכע אמ' גולתני וכו' והכתב אמר
לא גולתך אלא היה לך בידי או ממלגה או מפקרין והחודתי
לך והתוכע או לא החודתי לך כלל או חייב שכוע' אכל או אמר
אמת שגולתך והחודתי או יהיה חייב לשלם דכיון שהורה
שגול הא נעשה חשוד לטכועה לחובתו ומה שכתב לא היכא
דאיכא הוראת מקנת אם כן כראה מדכריו דאעפי' שהודס
שגול מקנת עכ' ישכע על השאר אפשר לומר דכיון שהודס
במקנת ורצה לחזור נראה דחור בתשובה אכל מכל מקום
אין תשובה של גולן או של גכב כגי כהכי ואפשר לומר כמו
שכתבתי דאמר ליה שהוא לא גול מחנו אלא שיש לו כיר
חמלה או מפקרין ואיכו לכ' כמו שאמר הוא שגולו או גכבו
אלא מקנת מזה האל שחלוקה שאמר או חר סהרא דכראה
דהאי חר סהרא דאיכא שבועה דאוריתא וכוראי דהאי חר
סהרא מעיד על הגולה אכ' האי חר דחור מקנת היינו דחור
על הגולה לכך ד' לומר דמאי דאמר לא היכא דאיכא הוראה
מקנת או שר' דאיכא שבועה דאוריתא והכונה כיון ראיכ'
שבועה דאוריתא והוא איכו יכול לישכע ומשלם כל מאי דכעי
ליה התוכע אכל הלשון אינו מורה כן דכתב לא משכיעין ליה
לא היכא דאיכא הוראה מקנת או חר סהרא וכו' לכן נראה כמו
שכתבתי ראינו נעשה חשוד אלא עפ' עדים דוקא ועיין וכוה
אחי שפיר רכדבר איבור לא מהימנין ליה לתוכע' אלא לפע'
או לסהרא ועם הלשון שכתב סס המרדכי כסס ה"מ שחולק
על רבינו שמחה כראה כן בפירוט כמו שכתבנו לרכרי
שמחה רכמורה מקנת הגולה או איכא חר סהרא לא סיך לומר
הכתב עשאיכו יכול לישכע משלם רהא יכול להכזיב את העד
כען רכופר בכל יוראי שהוא כמו שכתבתי מעיקרא והכיה
רריס מניבאל דהיה רעיה דהכתיא לפיל קשה לרכיבו שמחה
ראמר במ' השתא כמי רליתי לר' חייא מחייב מד רכ כחמן
טכופת היסת וההוא רעיה מאי רכעו מיכיה רכר דאיבוראי
היה דמכרו ליה חיותא כלא סהדי וכפר ואחר לה'ס וגולן
ועכו קאמר במ' דאפילו כי ליתי לררטי חייא וחטיבין ליה
להאי

דמה נריך המלמד לישכע טכועה דרכן ויטול רעבשו ליכא
ע' דאטיעו אכל להשכיעו כפסק ולומר דלמא לא ירעת
למא את הנערים כוס לישכע אפילו דרכן רעבנת ספק
היא וכהדעת עד אמר אלא היכא אינו מדע כזה כלום
כלומר אם ידע ללמד אלא ידע והעד מעיד שלא ידע והוא
טוען עליו כפסק על פי הערות העד וה' תלוי במחלוקת
הפוסקים אם כשכעס על טענת ספק על פי עד אחד או לא
ונראה קנת כפי דכריו ראה העד העיר רכאותו כעס לא
דע המלמד ללמד והוא לא ישכע להכחיש את העד רכפסור
כל השכר של לימוד התלמידים דאמרינן מקתמא כיון דלא
ידע באותה שעה נכ' כפעמים אחרות לא ידע ואינו מוכרח
דאי אינו ידע באותו פעם אפשר דכזה לא הכין דהיה הרבר
עמוק אכל כפעמים אחרים שמא ידע ואי סבר הלימוד של
אותו פעם זה נראה שאינו ראין בה ממש אולי דשמא סבר
שבת אחד או חרס אחד וכו' ודוק :

יא כתוב כתשובות הר"ם סכמדי ערק חוקת וכו' אכל
היכא רלא מהימן אלא על ידמינו לא. הגריה כיון
שלא היה טוען אותה טענה של מינו היס נריך טכועה עכסו
נמיכא טענה חף על פי דאיכא עד אחד דמטייעו אינו
נאמן אלא בטכועה כגון רכוכן שאמר לשמעון מאי כעית
בהאי ארעא דגלי היא ואמר שמעון אמת שהנה היה שלך
אכל אתה נתתו לגלי או לאני או לאחד ממורישיו וכו' ואינו
ירשתיו ממנו ויש עד אחד שמעיר כרכרו שהיא נתתו
לגלי וכו' וכוה לכך לא היה כראי להוסיף מחוקת רכוכן
דקרקע בחוקת כעליה עומדת ונריך היה לשמעון שהיו לו
שני עדים על זה אכל מ"ה הוא כאמן כמה שאמר שכמה נתתו
למורישו כמינו רלא היה או ממך וכיכתייה ואכלית שני חוקס
ואי היה אומר כן היה נריך טכועה ואי היה עד אחד שמעיר
כרכרו היה שטרין מן הטכועה אכל עכשו שאינו טוען אלא
שכתבו למורישו ומחמו הוא ירשו ועל זה יש לו עד אחד ומכל
מקום אינו כאמן אלא כמינו דאי כעו אחר מיך וכיכתייה
וכוראי דליכא ע' א' רהא לא הכי טוען ואכ' היה נריך
לישכע אכ' עכשו שאמרינן ליה מכה מינו דהאי טענה נריך
לישכע אפכ' מים לו ער מינו ויטול לא הכי ראייה ולי
כראה רכיון דוס מכה האי מינו דמיך וכיכתייה כאמן לומר
במתנה נתן ומחמו אי ירשתיו וכאן הא משום מה שיהיה הא
חוינן רכהאי טענה הוא כאמן אלא שנריך טכועה וכיון שיש
עד אחד שמיניעו יהיה פטור משבועה ואי כמי אם היה טוען
אותה טענה של מינו והיה לו עד אחד שמיניעו היה פטור
משבועה גכ' אכ' עכשו האי טכועה שהוא מחייב כיון שיש לו
עד א' ויהי פטור ממנה אעפי' שהיה הוא כאמן מחמת המינו
מ"ה הא כאמן כטכועתו ואתי העד ופטורו ככ' :

יב כתב מהריק כפרט ק"ר כתיבתיר המטייע וכו' פטורו
מהשבועה הגריה וכס' הוא דאם אומר ארס לחברו
מנה היה וסוף אמר לה'ס ויש עד אחד שמעיר סלוה מ"ה
נריך הוא לישכע להכחיש את העד אכל אם הוציא עליו כתב
יד אין נאמן לומר לה'ס ולישכע אלא המלגה גכזה מכני
חריו וכראי לי שגכזה כלא טכועה רכיון דכ' הלגה מכחיש
דכרז שאמר לה'ס אין נריך המלוה לישכע כלל דמכא ליה
חייב טכועה ואפילו שיהיה עד אחד שמטייע הלגה שאמר
לה'ס עכו כתב יד הלגה עדיף שמוכות ממנו שהוא חייב

ראש יוסף הרכות טוען ונטען סימן עח

רא

להאי ריעה כומר הכל הא מחייב לטבע מכה תקנת ר' ויהיה
 סכנדרו כטבע ויטל א"כ משמע דאף באיסורא איכא תקנת
 ר' ב' ג' ולין לא דאיכא למי ריה הוא כמו ממון כיון דכלל עמא
 הוו מסרו ליה ואיכא עדי שאל כל ב' מיכיוהו תלים לרבר ורוק
 עכלה לא דה' פירך בנע דהיא שכתבו כטבע ויטל משום
 דהיו כ' עדי שגול ואכל הכ' מהם וכן דייק עם המרדכי מהאי
 עביינא דשקועת יסינת גס על ענין איסור נתקנה לא שסוכר
 ר' שמחה דהיהו דשקועת דאמר לא מחויקינן איכסי בנכבי
 היא אמת ויה דהכ' דמנועה לא קאו כן לטי המסקנא והיהו
 דשכיפות דאמר דלא מחויקינן איכסי בנכבי דחאור מאיר וכמו
 שחבורא עם ר' על מאי דאמר ר' אהבה שהוציא בלי תחת כפטי
 דאין נאמן לו לקוחים הם כר' ויטל כטבע ויטל אכל אי
 אמר זה כלים שונגוכים הם ויה אומר לקוחים הם כר' ויהו
 דאעפ"י דאיכא עדים שהיו שלו מזה מחויקינן איכסי בנכבי לא
 מחויקינן והיהו נאמן זה שאמר לקוחים הם כר' ויהו אכל כטבע
 לא דאיכא למי דא"כ מאי האי דאמר מחויקינן איכסי לא מחויקינן
 ודאי דמ"ש האי טענה מטעבן אחרות משה לי בידך וכיוצ' דלא
 קאמר הכי לא פטור או ישבע שכועת היסת למאי אמר האי
 לישכא דלא מחויקינן וכו' ודאי למוד שאקונו טענה כלל זאין
 משכיבי ליה על זה כלל דהחזקה פוטרו מהשכועה דכל ישראל
 בחוק כשרים הם ויאעפ"י דאיכא ג' לו חוקים אין אדם תובע
 אא"כ יש לו עליו דמהאי טעמא תקן ר' שכועת היסת מ"ש האי
 חוק ראין להחויקינן איכסי בנכבי עדיש ונ"ס לו חזקה רמזנא
 שהיא מוחזק משה אין כאן שכועת ומ"ש איכא למידק עליה דר'
 שמחה דאמר דאם הורה כמקנ' דאו ישבע וכמו שהזכחנו לעיל
 דאחאי לא יהיה שטור מנודאי כעי אמר לא גולתו ולא גנבתו
 כלוהו כטלמ' אי סוכר דכרבי דה' מ"ש דלא אמריקמונו לאשטורי
 משכועה כיחא לא אי אמרי דכל דכרבי התום והאלאש דאמרי
 מנו לאשטורי משכועה כיחא הכא אפילו מוד כמקנת סיהיה
 פטור מנודאי כעי כופר הכל ולא שייך הכא לו אין אדם מעיו
 פטור כפי כה' אלא דאיכא למימר כיון דקיל והוכחנו מורה
 מקנת דאורייתא דאמרינן הכ' ככל מורה מקנת אעפ"י שיש כו
 מנו ככל והיה אשטר למוד דטעם דלא התקנה שכועת' סתת על
 גולת כיו וכמו משום דוראי ר' לא תיקון אלא דכר' דשכיח שיש
 טעמא כיון אדם לחברו הלוייתו לך לא הלוייתו וכיוצ' דכר'ים
 דשכיחי כעם משא ומתן אכל גולתאי איכור דכר'י עמק כיון אדם
 לחברו וכוח לא תקן דלא דה' בת טעם אחר משו דאחיוקי
 איכסי בנכבי לא מחויקסן ולא מהמחין לתובע ואין לו דכיון
 שכת' דכר'ו הוא גולן או גנב איך אשטר שישבע לו דאיכ' למי
 דכל זמן שלא כטעם גנב או גולן ככר'ים עדין הוא איכנו חשוד
 על השכועה והוא עבמו לא פסלו כיון דלא אל' שגנב או גול'
 ממה כעדים וכו' ומ"ש איכא למימר לכוין דינא ופקס הלכס
 דכר'בי רמ' איכא למיפקס דאך דה' דהוא רעיא שהכאתי
 מוכח כפסטי דלא כ' תיש ועוד דה' מכו ר'איה אאר דאמרי
 כשכועת ככר'ים שיש כיון שכועת מן התורה לטבע' דרכן
 וליחא דאיכא כווייהו ג' דשכועת דאורות' כטבע על הגולה
 ועל הגנב איכא רמוד מק' או דאיכ' חד סהרא וכש'טור ככל
 וליכא סהרא פטור ואין כאן שכועה אלא דאיכא למי דהוא
 שכיכיוח היא בגולה וכנסכה דהכא חייב והכא פטור אכל
 שכיכיוח דאיכא עם ואמר בגמ' היינו היכא דאיכא שכוע' על
 ש' שחית שכועה מאי איכא כיון כשחית שכועה דאורייתא כיון

כשחייב שכועה דרכקבגון היפוך שכועה או שכועה כק'ק'
 דמדאורייתא צריך בק"ה ודרכן אל' ושהפכי מ"מ כיון דהיהו
 דהיהו רעיא הכי משמע מפשטו והיהו דשכועו דאמר דאחיוקי
 איכסי בנכבי לא מחויקי' כבר דחאה דה"מ אעפ"י שרמייתו מ"מ
 הכי כקטינין ומדכר'י תשוב' ה' ה'מ"כ עמכוח הרב כהנמן נראה
 דלכר'בי דה"מ דהולק על ר' שמחה אפילו שאמר שגולו ואונכבו
 ככפי עדים כיון דאין העדום כאן להעיד אפילו שלטי דכר'י
 התובע הוא חשוד עכ"ל ישבע שלא גנב ולא גול ולפי זה אפשר
 דלכר'בי שמחה אם אמר גולתפי שלא כפני עדים וכו' דישבע
 דעכשו אימ' חשוד אפילו לטי דכר'י התובע אכל כפי הטעם
 סכתב דלא תקן ר' כזה דאחיוקי איכסי בנכבי לא מחויקינן
 דלענין איסורא לא מהימנינן לתובע לא השמע הכי לא דרככל
 גוונא פטור מלישבע וכוין דה'מ"כ הוא מסייע לכר'בי ד' שמחה
 איכא למימר קיים לו ויהיה פטור משכועה אכל הסיף דהיהו
 רעיא דר'יש מניעה כר' ל' שהיהו מכרעת מ"מ מדכר'י תשובת
 ה'מ"כ כר' דרוקא דאמר כפי עדים אכל אם אמר גולתני או
 גנכתי ולא אמר ככפי עדי' אית ליה לה'מ"כ לישבע שלא גול'
 דכיון דאיכ' כעדי' לא כע"ש חשוד ע"ש התובע לכו' ויהו כר'י
 שמחה ונמצא דנ' מהלוקו' דכר'בי לר' שמחה כיון דאמר גול'
 עדים כיון דאמר שלא ככפי עדים לא ישבע דלא תקן ר' כ' נחמן
 כזה שכועת היסת ולה'מ"כ אם אמר גולתני או גנכתי ככפי
 עדים דאו הוא חשוד כפי דכר'י התובע או לא ישבע אכל אי
 לא אמר שגולו ככפי עדים אלא שגולו לטי טענת התובע איכנו
 חשוד כיון דלא אמר כעדי' ולכר'בי דה"מ כיון הכי וכוין הכי ישבע
 כיון דאין כאן עדי' על כך אכל מ"מ איכא למיידק על דכר'י הרב
 דמכא ליה דהר"מ ק"ל דאפי' אי אמר ככר'ים דשכועה דהככע
 מ"מ דילמ' לא אמר דה"מ לא היכא דאמר גולתני וכו' ולא אמר
 כעדי' אכל אי אמר כעדי' דכר'בי דכר'י התובע הוא חשוד דילמ'א
 ק"ל כה'מ"כ ויתבאר זה עוד ובמ"ש חתי שפיר ומ"ש הרב ובתש"ז
 לה'מ"כ וכו' דכר'בי דחולק על מ"ש לעיל ורוק כמה שכתבתי
 וד' וכתשכוח לכה'מ"כ ק"ט אם ראובן תבע לשמור ונולתפי
 או הלוייתו וכו' דלכר'בי התובע חשוד הוא : דה'מ"כ ופטור
 הוא בלא שכועה ואעפ"י דאינו חשוד לעלמא כזה מ"מ לכר'בי
 התובע חשוד הוא ואין משכיבין אותו ומ"מ פטור הוא בלא
 שכועה ואם מורה מקנת כנון שהורה שגול מקנת ממה שכתב
 נראה דאיכא למימר דמחויב שכועה הוא ואינו יכול לישבע
 וכמו שכתבתי או כמו שכתב הרב כהנמן דכיון דה'מ"כ משמט
 היריעה פטור מהגולה וכמו שכתבתי גם כן וזה כפי דעת
 הטור דהתוס' לבזן כיון שהחיד מאליו וכו' וכמו שכתבתי
 לשל אכל מדכר'י הרב אינו נראה כן כמו שהיה מפורסם לעיל
 כהנמן ל' דעת הרב רכ"מ משה בר מיימון ז"ל אכל אי איכא
 חד סהרא לכר'בי דה'מ"כ ז"ל איכא למידק מה יהא דינודקוא
 ממחויב מחמת העד לישבע ולפי דכר'י התובע אינו יכול
 לישבע וחשוד הוא ונראה דאף על פי דלכ'בי דכר'י התובע
 חשוד הוא מכל מקום ישבע להכפיש את העד דלא מהיס'
 שהוא חשוד לפי דכר'בי התובע מפכהדין ליה מדיומו ואומריה
 מתוך שאינו יכול לישבע משלם דהאי דאמרינן דלא משכיבין
 ליה כפי דכר'י התובע לקולא אמרינן ליה לא להחמיר עליה
 ואלוהו דמיתפתחא אמיכא רכיון רלפי דכר'י התובע חשוד
 הוא אין משכיבין אותו לה'מ"כ אפילו איכא עד א' דמחויב
 שכועה דאורייתא ופטור אפי' בלא שכועה דלא מהיס' חשוד

ראש יוסף הלכות טוהן ונטען סיבן עה

רד"ה אית ליה לטפולו וישלם והא ראה דאית פסול לעלמא
בוה ולפסולו מאלן ולהכא בעדות המוכע והעד יהיה תלוי
במחלוקת הדין דאמר רפסול והחולקים עליו וזה מפורש
לעיל בהלכות עדות ובהנהגותי :

ובתב ודעתת למידי הדפא כדא ככר כתבתי בזה וכחכו
ומיהו הטוען לחכרו מנה של דכית יש לי כידך וכו'
כלומר אעפ"י דאם ליה נבכתני וכו' ישכע מה אם אמר לו
מנה של דכית יש לי כידך לא ישכע דכוח כפי דברי התוכע
אינו יכול ליטעב אעפ"י שאינו פסול לעלמ' כזה מ' לשי סברתו
אינו יכול ליטעב ונאזר הכתב כלל פכועה וכתב וטעמא
דאינו ראו ליטעב כרכית טפי מנולה משום דכרכית ליבא
למומר דמשום ספק מלס ישבה וכו' הכונה למר רביון דאמר
דאם אמר מנה של דכית יש לי כידך רלפי דכרי התוכע אינו
ראוי ליטעב וכאלן לחוכתו ונאזר הכתב כלל פכועה ולא
כשאמר ליה גזלתני או נבכתני בעדים ממי לפי דברי התוכע
במי אינו ראוי ליטעב ויהי פסול לזה אמר דמשום ספק מלס
אינו מלס כרכית דלא אפשר כחורס דלא מתקן לאוי כלומר
דאיתא בספ' דמיניא על מלי דאמר' במתני קמייא דשכיס
אזוזין כסלית וכו' דזה ישכע וזה ישכע וכו' נאמר דכיון וחסן
דשכוע וז תקנה דכמי היא כמי מלס והא כל חד וחד חוקף
טלתו של חכרו מפי רמאן דחשיד אממו' לא חשיד אשכועתא
ואכתי אמר דלעולם מאן דחשיד אממו' חשיד כמי אשכועתא
והאי פכועה משום דאיכא למומר ספק מלס ישבה יש לו עליו
הטען עליו פכועה וז כרי טיערוס ומסקנא פרשי איכסי מקפק
פכועה ולא פרשי מספק ממוכא וטעמא דספק משונא אפשר
בחורה וכפי דברי חתום אפשר בחורה דאם לא יזכור כלל
יחזור המחזיק ואין כאן עליו שום איש אבל פרשי איכסי מספק
פכועה משום דלא אפשר ליחזק דהפכועה נטעב אעפ"י שאח
יחזור המחזיק השכועה ככר היתה באסור ואותו איסור עומד
עליו ולא מתקן והוה שאמר הבא דכשלמא גולה אעפ"י שאמר
גזלתני בעדים לא משה אפילו לפי טענתו חשוד זה דאינו
חשוד דאמר דאיכא למומר דמשום פסיה לו עליו ספק מלס
גזל מה שגזל ולא פרשי איכסי מספק ממוכ' דאסור יחזור
לו מה שגזל ומתקן לאוי דלא תגזול והאיכא את הגולה אשר גזל
וכין שכן משום הכי גזרין שיטעב ומחמת השכועה יפרס
ויחזור הגולה דעל הפסק אינו כשכע דפרשי איכסי מספק
פכועה דלא מתקן בחורת הדמים והאיסור עומד עליו אבל
רכית הוא כחאיסור פכועה דאי אפשר בחור' וא"כ אפי' שיחזור
לא מתקן לאוי ואיסור קיימת דרכית עומד עליו ונאם כן היה
ליה כשכועה ואין למר כוח דלנה לוכרכית משום ספק מלס
שיש לו עליו דאם אי אפשר בחורה כיון דלא מתקן לאוי
והוה ליה כשכועה שאינו כשכע מספק ואם כן הוי שאמר
שיש לו כירו מנה של דכית אין כאן למומר דמשום ספק מלס
ישבה הוא אלא שלקח רכית כמזיד כלל שום טענה כלל ופסול
א"כ כפי דבריו של תוכע לשכועה ומשום הכי לא ישכע ופטור
וכפי זה לא יחזיר המעות כיון דלא מתקן לאוי וקאמר
ועוד דאפילו מחזיר רכית לפי דבריו פסול הוא דלא מתקן
לאוי ואפי' שיחזיר פסול הוא כיון שכבר עבר על לאור רכית
והוא חמוד ממונבס כן אעפ"י שיחזירו עדין הלאו עליה וכו' דאי
דמשום ספק מלס ישבה לא מלס כרכית וכמו שכתבנו אבל
לפי דבריו הראשונים אמר דלא אפשר בחורה משום דלא

מתקן לאוי ומשום הכי לא יחזיר רכית אבל מ' דאיה דאם
יחזיר לא יהיה פסול אף על פי דלא מתקן לאוי משום דכיון
דהחזיר היא לאו שאין בו חמוד ממון השתא וכו' ודוק ואעפ"י
דאיכא למידק להאי טעם כל גזלן אפילו שיהיה בעדים או
גנב יחזיר פסולין ליה לשכועה כיחא שחא ספק מלס וספק
יש לו עליו והרף פסק באכיו וכמו שכתב נמקי יוסף ויהי
משכועין ליה ושרוס ויחזור הגולה מחמת דשדשמשק פכועה
לא דאיכ' למי דכשלמא כשהדבר כפי התוכע כיון דהדבר נב'
ספק הוא לנו תלינמי הדבר ככפק מל' ישבה אבל אם ירעמ
בעדי דאוי פגול או גנב בהא אין לנו לתלו' שחא ספק מל' ישבה
וכו' דאינספק מוציא מירו ודאי וגם כיון דה' נב' אונול בעדים
חזקיכוד אי רלסם גזולא מחמת דבר אחר דהנה ליה לפרש
כל זה אמרינן כשידעין ודאי פגול אבל אי לא ידעין כורתי
אלא עי' התוכע או תלינן כמלס ישבה וכו' וכתב וכן הוא
לא שראיתי מהגדולי חולקינלנו וכו' וכו' דכ' היא גולה כמו
רכית וכתב ומיהו כי אמרינן דלא משמע לאיכסי דרכית לא
מתקן לאוי הוה ליה כגזל לגמרי אפשר דאמר דהכי גדוליה
שהולקים עליו היינו משום דכירא להו דלא משמע לאיכסי
דרכית לא מתקן לאוי בחורה אלא משמע לאיכסי דמתקן
בחורה וכיון שכן הוה ליה רכית כמו גזל ושכע עלה דהא
משמע ליה דאפשר בחור' אבל אי לא משמע לאיכסי כן ודאי
דהוי הגדולים מורים לדברי רבתי או אפשר לפרש כפי הכונה
החמורה נמי דאמר אעפ"י שראיתי מהגדולים חולקים עליו
דהיינו האמין דכתב כין כגזל כין כרכית דאין משכיעין אותו
ומ' ומיהו כי אמרינן וכו' זה לפי שטת דחלק כין גזל ונככה
לרכית דכרכית אין משכיעין אותו כפי הטעם שכתבנו ומיהו
כי אמרינן כלומר אי אמרינן דלא משמע לאיכסי וכמו שכתבנו
ה' רכית כמו גזל ושכע דאיכא למי דמשום ספק מלס ישבה
הוא שהנה כרכית דאם אפשר לנו בחורה כפי דעתו ולא פריש
מיניה אבל מספק פכועה פריש ולא ישכע ולפ"ך משכיעין
ליה ומה שכת' וכתב קודם לזה שהאומר לחכרו וכו' הרי פירש
מהגולה מדעת עצמו ואפילו פהודה הוא עצמו לדברי התוכע
עכו לשר כיון דחור מרעת עצמו וזה כמו שכת' הטור לר' יצחק
הרמב"ם וכמו שכתבתי ולפי מה שכתבתי כהא דרבי' שמחה
אין צריך לזה כלל ועיין גם וכוה ככר כתבתי ומיהו אם
לא הדיה עד שכאו עדים שגזל חמסיס דעכשו מה שהזרס
אינו מחמת עצמו אלא מחמת העדים לא מתכשר בעדי דהא
איכא עדים דגזל ופסול הוא מחמת העדים כפי דברי
תשוכה וכו' והאי דחור והורה מקנת מחמת העדלות העדים הוא
ולאו תשוכה היא וא"כ הוה ליה כעובדא דההוא רישא ושככרנו
נשכע ויטול וככר כתבתי גם בזה ע"כ :

טו כתב עוד הטור השיב אין לך בידי כלום וכו' הגדה
היינו חלוקת רישא דליבא דררא דמזונא דקאמר כמתניתין
דפטור וטבל מקום חייב ליטעב מדרכ נחמן היסת ונאם כן
קשה אמאי לא כתב דכיון חלוקה שניה דאמר מנה לי כידך
נאמר הן למחר אמר תכחילי כתתת לך פטור דאם על גב
דאיכא דררא דמזונא עם כל זה פטור ואינו חייב אלא
שכועת היסת ואולי דכללו הוא כהכי חלוקת דקאמר אמר
כך יש לי כגנדי כמות או כלים או אתה מחלת לי או כתת
לי כמתנה דגם באלו איכא דררא דמזונא או כמי כיון
דאמר דכיון הטור לקמן גבי מה שאמר מנה לי כידך ואמר
ואינו

ראש יוסף הלכות טוען ונטען סימן עה

יש לי כוונת דאעפני שמודה על הטלית שהוא שלו ועכ"ל נשבע
 שיש לו עליו ואין לומר דילמא זה חשוד אמרנו ואם נשבעת
 דלא חשדינן ליה דאחזקין אינני בהכי לא מחזיקין ופריך
 בגמ' מא' הכי נשקלס בלא שכונה אלא דכראה לי דיש לבעל
 דין להלוק על פירושו דמה שאמ' אלא אמר אכיו חייסין שמה
 מלוה ויטה יט לו עליו חשוסהכי פטים וחשוס הכי הטילו עליו
 שכונה איך הטלית שלי פירושו דאכיו יכול לישבע על זה ואי
 מחוס שחומר שיש לו עליו מלוה או אינו נאמן דאחזיקין ליה
 הכי ליהסליתו וכא עמו לדין אחר כך על המלוה ס"ך ופריך
 על זה אדרבה כיון דזה אינו חשוד כימא דנשקלס בלא שכונה
 ומשני דשמיא הפק מלוה ויטה יט לו עליו ומכפך ממון לא
 פרשי דאיתיה בחזרה אבל מספק שכונה פרשי משום
 דלית דהוא תיקון חזרה אבל מכאן יט הוכחה לפירושו רכיני
 יחזל דמכפך ממון לא פרשי אבל מספק שכונה פרשי אבל
 אי הוה דעינין דודאי ממון נשבע גם כן אלא לרכל הפרושים
 קשה דכודאי מלוה קאמר בגמ' אי הכי נשקלס בלא שכונה
 והכא אמר דאחזיקין נשבע שיש כוונת או כלים ונראה
 דהתם שאכי דתרתייהו נשבעים משום הכי כימא דהיה בלא
 שכונה אבל הכא אחר הוא מי נשבע אי כמי דאיתיה הפלגול
 על דבריו המסנה דפרין לא נתקנה שכונת הימת ככל מ"ר
 ויאל ור' ריבנבורק כולם חולקים וכתב דגם המימוני כוכר
 כן דהלכה רוחת כישר אל נאמן המחזק כמה שאומר יש לי
 כנגדו כמות או כלים וכפי מה שכתבתי אשילו שיהא מלוה או
 פקדון בעדים ועוד דכר כזה כע"ה וכתב דאם זה שכנגדו
 יונאי אחזקתו על דיו נכרים כפי עדים לאו כל נמיניה ואם
 שלא כפי עדים מתוך שיכול לומר לא עשיתי יכול לומר כדון
 עשיתי ולכך דאיכא לומר דאעפ"י דכדון הוא מה שתפש
 שאין לו מחכרו כידו כלום ומה שתפש שלו הוא מכל מקום
 לא שייך לומר בהלם כדון עשיתי כיון דעל ידו נכרים עשו
 דאין לשוה אדם להכרית על ידי נכרים לשום כר ישראל מלכד
 זה כראה דאיכא למימר אשילו עשה זה התפיטה שלא בעדים
 הוא עשה שלא כהוגן אף עושין לו שלא כהוגן ועוד דכל מה
 שנעשה על ידו נכרים לא מיקרו מעשה ואף על פי שיהיה
 הדין עמו מוזיאן מירו:

דאינו נאמן דהאומר לא לוי תי כאומר לאפרעתי גמי אבל
 מלשון לא משמע כן דהא כשכחו העדים או שהיו עדים
 מעיקרא שברך פקדון כא לודו אמר דאחר כך הלנה לו
 ונעשה משכון וכיון שנשבע שאינו חייב לו מאי הוה ליה
 לישבע עוד לטול פקדונו גם כראה שיש לרדק דאחזיקין לא
 יהיה נאמן לומר כן דאחר כך הלנה לו כמינו דאי כתי אמר
 החזרתי או לקוח הוא כדו דאף על פי שיש פדום שבא כידו
 בתורת פקדון מכל מקום יכול לומר לקוח הוא כדו אי אינו
 מדברים העשוין להשאל ולהשכיר ואפילו שהוא מדברים
 העשוין להשאל ולהשכיר נאמן לומר החזרתי ולא נראה
 מהלשון ששבעו דאז אותו כידו ג"כ ונראה לומר דכפי מה
 שכתבתי יתורן זה דוה של לופקדונו וזה אמ' לו דאינו פקדון
 אלא משכונתו ויכתיב עדים שברך פקדון אחא לדיה ואחזר
 ואמר דהכי הוא אלא שאמר כך הלנה לו עליו ונעשה משכון
 או יושבע שאינו חייב כלום ויכול פקדונו כיון דמעיקרא אמר
 דכדון משכון לקחו הא הודה דאח"כ לא הלנה לו ואז כעשה
 משכון והוה ליה כהדיא דמנה לי כידך וכו' שכתבתי אבל
 אינו משמע מפורש כ"כ דוה כששאל לו פקדונו אמר ליה זה
 אינו פקדון לא משכון ואכשר שכונתו שא"כ שהפקידו נעשה
 משכון על ידי שהלוהו אלא שברך לפרש דכדו כמו שכתבתי
 ועוד שכוין שהוא אמר אינו פקדון אלא משכון מתמא
 מתחלה קאמר כ"ל וענין עשוין להשאל או אינו עשוין
 להשכיר ולהשאל לא כהית הכא הגאון:

כ"ב כתיב עוד שם כמדרכי שיש מקומות שלא לעקל ושל
 לעכב הספרים השאלים להם ואפילו במקום שחייבים להם
 ממון אלא נדון להחזירם ויש נוהגים כן במלמדין שלא יעכבו
 הספרים אלא כשכר ליומם ונהרא בהרא ופשיטה ונראה
 דכפי אותה תקנה אעפ"י שהוא חייב לו ממון שחייב להחזירם
 ויכול מקום נראה משם דאם יש לו ממונא שיש הספרי כדון
 לא אכד משום הכי המינו אלא שיכול לטעון עליהם עד כדו
 דמיו וימכרו לו דכר אחר או יעשו שיפרעו לו ולשפיקי ממאן
 דרבה לומר דכון דנריך להחזיר מפני התקנה אכד המינו
 ונהרית מדכרו דת ונאכיס ודא וכו' ויש עוד שם דאכילו
 בשאר דכרוס תקנו שלא יעכב שום פקדון שבא לידו לשם
 פקדון שלא יעכבו משום שום תביע' אבל מכל מקו' לא יפסיד
 המינו שהיה לו אעפ"י שחייב להחזירו והכילו ראייה מהא דסוף
 פ' המקבל הוא גברא דהכל סכינא דאשכבתא וכו' ואפי' לפי
 מנהג ומרס שהחזירו חילק שם דרוק' כשהשאל לו או הפקיד
 לו ספר או אינו יכול לעכב כשכיל שום חביע' אבל אם ראוין
 השאל ספר לשמעון ולא היה רונה להחזירו ועל זה הלך
 דאוין ולקח פשו אחר כשכיל זה לא נכנס זה בתקנת החרס
 כלל ולא יעשו אם כן לראוין שיחזיר הספרי כי זה עמין אחר
 הוא ונס נראה מהתם דאכילו דכר דעסובל שיחזיר אם היה
 לו שום מינו לא הפסיד משום זה המינו והכילו ראייה עז ועין
 שם כי האריך בזה הרכה:

כ"ג עוד שם ועין כמדרכי פ' המקבל הנהרה כסופו
 מחש והכי איתא התם אמר רב עמרם נאון המפקיד פקדון
 אכל חכרו שלא בעדים וכו' ואמר ליה הכפד אינו פקדון
 לא משכונא אהתם חייב לו כך וכך וכפכע מי שהפקדונו אכלו שזה
 משכון הוא ולא פקדון וכך וכך אתה חייב לי והטל את שלו
 ותחזיר לו את שלו ואם יש ערו' שפקדון הוא אכלו והלה
 טוען ונחלם הפקדונו אכלי וואח"כ הלית עליו כך וכך ואח"כ
 נעשה משכון אכלי על שהלוותך נשבע שאינו חייב לו כלום
 עכ"ל פקדונו בלא שכונה עכ"ל מלכד דיש הרכה לשון מיותר
 כדכרו השבבן אצל רדקא זה אכל ממ' מאי דכתבא בקוף לשמו
 אינו מוכולי שכתב ונכוס פקדונו בלא שכונה הא זה נשבע
 שאינו חייב כלום ומאי היה ליה טר לישבע דקאמר ונשה
 פקדונו בלא שכונה ואולי דאמ' דאח' חזר אחר שהכיוא עדים
 ואמר שברך פקדון הפקיד אכלו אחר שלקחו ממנו או
 ושהחזירו לו שאינו חייב לו שום שכונה על זה כיון דאמר
 מעיקרא שברך משכון הוא כידו יהוה ליה כמנה הלוחיתך
 ואמר לה'סם וכאלו עדים ואמרנו שהלנה וחזר ואמר פרעתי

כ"ד עוד שם ובהנהגות מדרכי פ' דמצינא כחוב דאחזיקין
 בירושלמי פ' שנענה הריינין שאמר חטף וכו' הנהרה
 כלשון אחר כתיב שם חר כר נש קם עס חכרי' כשוקא ואריס
 שכונתיה פירח לשון וינער נרא דנריך לומר כגד שמתעטף
 בו כשינא מן המרחץ וכו' ופירש' כמו שהכיוא הרכ וחסה
 דקתקפתו וכו' כונת הקושיא היא דכמו שהתם באמלו יש לי
 כידך

ראש יוסף הרבות מוען ונטען סימן עה

בדרך סגורו כמות או כלים כמו דלהם או נמי ד' לי כמינו
 דפרעתין כן מינו הכא ויהי כאלמן כמה שאמר שיש לו עליו
 חוב כמינו דמי כמינו דמי וכו' לי רמין ונ קושיא דהיא
 דיושלמי איכא למת דכיון דמחץ במוקם שיש עדים שהחץ
 ומשום הכי החזירו שאלו רבין דתשישה היתה כפי עדים
 הוה ליה כאלו לא תפשו ואינו יכול למר להם אבל הכא
 בתפשתא לא שייך לומר הכי איכא למאר מינו דלהם או
 פרעתי וכו' ועוד דאשלו ליכא עדים אלא עד אחר אפטר
 דמשעם גול והורה לרבי הער החזירו שאלו וכמו נכסא
 דר' אבהו וכו' ועוד נראה דאיכא לטומר חילוק אחר דכשלתא
 התוספתא היינו לפטר את עצמו ריש לו מלנה עליו ופטר
 את עניו כמה שאמר יוסף ככברו כמותו כלים אבל הכא
 כמה שהחץ אתא להחיות חוב על האחר מה שלא היה מקור'
 ומשום הכי החזירו שאלו אבל כההיא רבתי כתוספתא אתא
 לפטר את עצמו והוה ליה כמו שאמרנו משען לי כידך גם
 צריך ליעין כמה שתירן כמה שמכרתי לך או כמה פירות
 שמכרתי לך דהא מינו שייך בין הכי ובין הכי כיון שאמר
 שמכרתי בין שאמר שיש לי כידך כמות או כלים לעולם איכא
 מינו דלהם יש לומר דאלו לטעמיה דכר דרין ארס יוכל
 לעכב דכר זה משום דכר אחר אבל מזון כשכיל מזון הוה
 ליה הכל דכר אחר וכו' ואינו מוכר דמי שגא כיון שלעולם
 איכא זינוורא דכשלתא כשאמר כמה כמות שמכרתי לך
 הוה ליה כאלו אמר פרעתך אבל כשאמר דכרמי מי מני למי
 הכי ודאי לא דאין דרך לפרוע ככמות או כלים כמה שהלה
 לו הוה ליה דכר אחר ואין יכול לתפוש דאין דרך פריעה
 בכך כן נראה לי לרעתו אעפ"י שהחוק הוא מכל מקום כך
 כראה דאינו מן הדקן לתפשוה תת זה אם כן כשקא פדכר
 מררבי ונעמדן כשאמר דהוקא דכר כער דכר אחר שהיא
 מינו כנון מעות כנגד מעות או כמות כנגד כמות יוכל לעכב
 אבל שאינו כמות הדכר עניו אינו יכול לעכב וההיא דעיו
 דאלו מאלא היינו עשוינו הוה כמו החשולא מחס וכמו שכתב
 הוה גם כן כיון שפטרן אכל כמותו הכי ר' כהן דהכי
 פירוט הינושלמי בעובדא דהטא את הדות ליכדיפדו וכו'
 דהיינו בעדים וכפי זה נמי האי ידושלמי דחטף כנגד מחכרו
 נמי מוקי ליה כהכי וכמו שכתבתי וכבר כתבתי כזה בהנה
 דלעיל וכו' דהאי ירושלמי דאמר הכי קיתונא וסב דינרי
 אינה ראייה לשום אחר מהצדדן דהתם אין כאן מינו דמי
 כפי אחר להדם או אי כפי שתין או פרעתי משום דהוא כפי
 קיתונא שלו וללא הוה שתין מניה והא ראייה דהוא המרבר
 ראשון הוה לי קיתונא וסב דינרי אעפ"י דאינו כל כך הכרח
 דאפטר דעל דכר המלנה שאמר ליה הכי דינרי שהלוייתך
 וכו' כל ואמר לי קיתונא וכו' מכל מקום מה שכתבתי
 דאין כאן מינו נראה :

עדים ואיכא ראה עתה כידוהא איכא מינו דמי בעי אמר
 בתורת משכון כל לרי או בתורת מחק כה לירי רכלל הרין
 כך הוה כדברים העשויין להשאיל ולהשכיר כפי שלא יתא
 צריך שיכיר ההצטרע עדים דהיא ספן שלו וראה עתה כידו
 או אינו יכול לטעון לקוחים הן כידו שיש עשויין להשאיל
 ולהשכיר וכן אינו יכול לומר בדרך משכון כל לירי כאן
 עשויין להשאיל ולהשכיר צריך כדוהלא יהיה נאמן שכא' לדו
 בתורת כקדוונס טראה עדים עתה כידו אבל אם חסר
 אחת מאלה אעפ"י שיש עדים שהיא שלו לעולם נאמן משום
 מהו דמי איכא ראה מ' נאמן לומר לקוחים הם כדרי כיון דאין
 עדים אף כאלו לירי ואי איכא עדים אף כאלו לירי וליכא ראה
 מ' נאמן במינו דמי כערמל' החזירתי לך א"כ כדכרי העשויין
 להשאיל ולהשכיר אמתו צריך לליכא עדים ונס ליכא ראה
 כאחר מהס דליכא כני ונאמן במינו וכמו שכתבנו וכו' ונראה
 דהאי דכתב הרב היינו דאיכא עדים שהיא שלו ומשום הכי
 אחר דליכא עדי' ונס ליכא ראה דמי איכא ראה אעפ"י דליכא
 עדים אף כאלו לירי אינו נאמן לומר לקוח ולא לומר החזירתי
 וכמו שכתבתי ומשום האי אחר דליכא עדים וראה דמי איכא
 ראה אינו נאמן משום טענה שאלוהו אכל או איכא עדים או
 אין כאן ראה נאמן אפילו שיש לו עדים שאלוהו ראה לחמו
 סני כיון שיש עדים שהיא שלו אבל כשאין עשויין להשאיל
 ולהשכיר אפילו שיש עדים שהיא שלו צריך שיהיו עדים אף
 כאלו לירי והיינו כ' עדים שראו עתה כידו אבל אשלו ראה עתה
 כידו כיון שאין עדים אף כאלו לירי אפילו שיש עדים שהיא שלו
 כאלו לומר לקוח או משכון הוא כדרי ומשום הכי קאמר הרב
 וכשאין עשויין כו' כדליכא עדים או ליכא ראה סני עד שיהיו
 שנים עדים וראה אבל כשאין ראייה ליכא עדים אף כאלו
 לירי מ' צריך שלא יהיה כאן ראה שאם איכא ראה כיון שע
 עדים שהיא שלו אינו נאמן כשאם פניו ככל לקיים דכתיב הרב
 אכל כראה לי ראייה אמתו צריך וכו' וראה כדרי אף כאלו
 ראה הרב ככר כתוב הוא כדכרי המרבי כפי סברת החולקי'
 ור' יואל והרבה אחרים ומדכרי רבינו ג' כיון דאיכא מינו
 וולת לרברו המרדכי דכתב דאין תופעין דכר משום דכר
 אחר שאינו כמותו ומש' שנס המרדכי כתב דהלכה רווחת נוה
 דעת החולקי ואולי דכונת הרב לומר דיש לשאוק כן הרין כיון
 דאיכא כל הני דכוותא שסוכרים כן :

ברוב כשהוא מרדכי ד' קאז דמיניעא אמת לו שנים
 אכלת חלכוהו אזר לא אכלתי פסור מקרבן
 דאדם נאמן על עצמו יותר מאז אינו והוא בסכרת רכבן
 רפליגי על רבי מאיר דאמר תיב כ' אמרו לו והכיאו כבז'
 כאן גבי ההיא ר' חייא קשיתא והתקפה עליה ר' מאיר אש
 סני עדים מביאין למיתה המורה לא יביאוהו לירי קרבן הקל
 וקאמרו רבן משום דכיל למיור מורד היתיה והאי כמו פירכא
 דמה למית אשויים יוכל להניל את עצמו כשום טענה קאמר
 הכא שכול להניל את עצמו מן הקרבן אם יאמר מורד היתיה
 ונב פקבוהתם ללשוני דאיתיה פרק אמרו לו דעמיהו דרכבן
 משום דאדם נאמן על עצמו יותר מאז אינו ולרברו ר' מאיר
 קאמר וצריך לומר דדמי אינו רונה לפמור. הלא כל מינו
 ודאי שאמר אמת ואינו רונה ג' להכריח חולקי לעורה וצריך
 עיון אף יהיה כאלו יותר משני עדים הן שאמר ר' מאיר
 אלא דאיכ' למימר כמו שכתבנו דאיכא לשיכרן או אמר מוצ'
 הייתי

ברך וכתב הרב נראה שהתפס חפץ מפקדון ונטען שיש לנ'
 וכו' היכא דליכא עדי' וראה כדכרי העשויין להשאיל ולהשכיר
 וכו'. דהנהגה כדאה מדכרי הרב דכדכרי העשויין
 להשאיל ולהשכיר צריך שידכריס דליכא עדים ונס ליכא
 ראה אבל אי איכא עדים אעפ"י דליכא ראה או איכא ראה
 אפ"ל דליכא עדים אינו נאמן וא"כ קסה דאמאי אינו נאמן הא
 איכא מינו דמי דאי איכא עדים אף כאלו לירי בתורת פקדון או
 ליכא ראה יהיה נאמן במינו דמי כפי אמת החזירתי ואי ליכא

ראש יוסף הלכות טוען ונמען סימן עה

הייתי ואין לומר מטעם מבו דאין בעי אחר מזיד הייתי רהוי
מנו כמקום עדי ומר ליכא אחר דטע מייהו דרכן הוא מסוס
דמתרן דכוריה ואחר מה שאמר לא אכלתי סוגג אבל מזיד
אכלתי וכפי לשון זה אי אחר לא אכלתי כלל חייב וכוה הלשון
נראה דאיכא למיפכק דעל ש פסיס עדים אין כאן השם חולין
ומה שכתב המרדכי וסיגי נאמן כמנו דאין כפי אחר מור
הייתי מטעם שאין אדם מטעם עצמו רשע אלא אומר דמשקמא
אין להאמינו מטעם האימנו דוראי אין אדם רונה לטעון זה
שטעיה עצמו רשע אבל אי טעין נאמן דמשי עצמו דטע לגבי
דדיה ככל והכי מוכח מדבריו ועיין בדברי התוספו דאמרי
דכהאי לטנא הוא דלא דקדכו אותו דלמה צריך לזה דכיון
דמתרן לשווא איכא למימר הוא עצמו אחר דמה שאמר לא
אכלתי היינו שאמר שלא אכל סוגג אבל מזיד אכל וכוה לא
מכחיש את העדים רכבן אמרי פסור ונאמן כמה שאמר אבל
אם השער עומד כמה שאמר שלא אכל כלל אינו נאמן להכחיש
אח העדים ורכינו מאיר אית ליה דכיון שאמר מעיקר כהחלט
שלא אכל לא יהיה יכול לתרן דכוריה ולעשות עצמו רשע
אעפי דמכל מקום לרבנן איכא קצת דיוק כיון שיה אחר לא
אכלתי ומכחיש את העדים דאית נאמן ומכחיש קרבן ואיכא
למישא לחולין כעורה השום חדא דתרתיה או שאל לא אכל כלל
או שאל אכל מורד איכא למימר דלהודי ליכא למישה דוראי
אם היה מורד היה זוכר עצמו ואחרו כרי שלא יכחו חולין
כעורה וכהא דאמר שלא אכל כלל יש להאמין לעדים שודאי
אכל וכתב שם ומיהו אם אחר בפירוט מורד הייתי נאמן לדברי
הכל ודברי מוקהר הן דוראי אם אחר מעיקרא דכמוד אבל
דאין כאן שום הכחשה לעדים דנאמן יהיה ואפשר דכתב
כן לומר דלכולי עלמא אף על פי דאחר מעיקרא לא
אכלתי וקור ואמר מה שאמרתי לא אכלתי סוגג אבל מזיד
אכלתי נאמן לר' מאיר דהוא סבר דאנלא מתרנין דכוריה
אבל אי הוא עצמו מתרן דכוריה ודאי דנאמן ונרקיף אכ
לדברי התוספות דאמרי דכהאי לטנא מיירי כדלא דקדכוה
וכו' אבל מה שפסקה מהא דר' קמח דסכהדרין דקדוכ אדם
אכל עצמו וכו' כבר כתבנו דלגבי עצמו אמריק דאדם מטעם
עצמו רשע דאין אדם מטעם עצמו רשע סיבה להעיד לאחריו
אכל לגבי עצמו נאמן ולא צרכין למה שאמר ששום דרונה
לעשות תשובה דמאי הוכחה איכא דילמא למיפטר עצמו
מקרבן אחר ואפשר משום דאפשר דאין אדם רונה כרען
לעשות עצמו רשע ודוק ועיין כהאי ענין בקדושין פ' האומר
דף ס"ה ע"ב כאן:

בר וכתב הרב ועיין בתשובת הראש כלל ק"ו סימן א'
הגה כתב שם הראש דאם פקיד ראוהו אחר שמת
מסר שתי תיבות סגורות כיד שמעון מפני אימת המלך ויש
כהם עד אחר וכו' וכתב הק"ק שהאל דעכשו אומר שמעון שאינו
רוץ להחזיר דראובן היה חייב לו כנגד מאי דיש בידו מי יכול
לתפוס מטעם דהויא עפישה דלאחר מיתה וכן אם יש חילוק
מתפיסה בעדי' להיכא דתפס כלל עדים וכן כפינות אחרות
וכתב הראש דעכשו דאית לן דמטלטלי מסתעדי לבעל חוב
ומהכחיש תפיסה כהו אף לאחר מיתה וכמה שנסתפק אם יש
חילוק בין תפיסה בעדים לאיכה בעדים כתב דהכא אין
חילוק בזה דאי לא היתם בעדים נאמן שמעון כמה שאמר
שראוהו היה חייב לו כמינו דלא תפסתי ואם היה התפיסה
בעדים מ' נאמן הוא כמינו דהחזיתי ואלו היה שמעון אומר
החזרתי לפקיד היה נאמן עכשו נמי יהיה נאמן כמה שטוען
וכפי מאי דאיכא בין תפיסה בעדים להיכא דליכא תפיסה
היינו שראוהו בידו דאי איכא עדים כתפיסה או דאי דאינו
כאמן דליכא מינו וכמו שם מעורר לעיל בבגדיותי ואי ליכא
עדים כתפיסה אפני' גדלו עכשו בידו נאמן כמינו דלקוח או
במסכך בא לידו וכתב הראש דאין להקשות דזה הוי מינו
דבעיה דאין יאמר שהוא נאמן דהאם רלה' דאם הפקיד
יודע שהנו משקר ויהו ליה העוה ויהו אמי דהא הוי שווי דאכלי
חושלא שפאמן עד כרי דמינו כמינו דלקוחים הן בידי אעכ'
שוודע בעל העיוני שהוא משקר ולי איכה כ' ראהי דהתם
כיון דהעיוני ספקו דהוה ובעל העיוני לא האמינו לטעם דכר
ולא היה בטוח עליו על שום דבר אין כאן העוה כלל אבל
הכא דהפקיד האמין את שמעון באמתות גדולה וכטעם עליו
ומסר לו הימון וראי דאי אחר אין לך כרי כלום אינו אלא
עוות רב ולא אמריבן כהאי גוונא מינו דהוי מינו דהעוה לא
שהראש זל קאמר דהרבה איכא כהאי גוונא כנמרא ול' דלא
אמריבן דאין לומר מינו דהעוה אלא לגבי הלוואה מטעם שפסד
לו טובה שהלוה לו אין אדם מצוי פניו כפי כל אכל בשאר
דברים בגון פקדון וכיוצא בהם לא מיקרי מינו דהעוה ודבר
כרור הוא ואפ' ליה כיון דהאם זה הינוא ככלל דכריו שם
אעפי' שהיה לי קצת ספק כיון שכהאי מהרה שמכר הפקיד
לשמעון יש עד אחר שמכר לו הרי הוא מחויב שביע' להכחיש
את העד ול' שלא הפקיד בידו כלו והוא מול' לרכרי העד והוא
ליה מחויב שביע' ואינו יכול לטעם ויחזיר וכמה יהיה דמסכא
דרכי אכא מ' אית ליה להראש דאשילו אם יש שם שני עדים
היה נאמן לומר החזרתי כי אם שתפשו כשביל חובו נמי נאמן
כ' כשאין כאן אלא עד אחד והיה דרכי אכא אפשר דמטעם
גזל ומח' כמקומו יתבאר כע' ואין כאן עכשו מקומו ועיין ומה'
כתב הראש כסוף דכריו דאעפי' דמה שכתב הדין כן מ' האי
דינא יש לו פניה אחרים כי הפקיד כפע שמכר ממון ראוהו
כיד שמעון דהוי כסוף' פסמסר ל' אמר אעפי' שלי הנעזר נראה
דהכא לא מיקרי שפישה כיון דעשה מחמת המלך ומאומתו
ולא הציל ממון היתמים דל' ידע ששמעון יעכב הממון וזה לא
ידע

כה הגה והקשה שם המרדכי דכיון דאמריבן דמאן
להשיר אממונא לא השיר אשכנעתיא גולן אחאי פסול לימא
דאעפי' דהשיר אגול לא ישיע לסקר וכבר הקשינו ג' אחרנו
דיהאי קושיא ותירן הוא זל דגולן אינו פסול מן התורה אלא
לענין עדות אבל לשכנע אינו פסול מן התורה ולא מדרכבן
הוא פסול ולכר כיון קשה דאכ' דרכבן פסליכוה אכ' שיה גולן
לכאי דמשועתיכו אין סתמין לו כאן טעויה כרי סיפיקא
הא אין משכיעין לגולן מדרבנן ואמר אחר כתב דיש חילוק בין
דין השוד לגולן דאין רבין דלא פריש מגול ודאי ג' לא פריש
משכנעיה ונס כפי ההקשה תירון זה אינו דאי יש חילוק בין
השוד לגולן ודאי דכיון דלא פריש מגול ודאי ג' לא פריש
משכנעיה דאי יש חילוק מוקמר שכתב לממון מה לי ודאי מה

דף ס"ה ע"ב כאן:
כה הגה והקשה שם המרדכי דכיון דאמריבן דמאן
להשיר אממונא לא השיר אשכנעתיא גולן אחאי פסול לימא
דאעפי' דהשיר אגול לא ישיע לסקר וכבר הקשינו ג' אחרנו
דיהאי קושיא ותירן הוא זל דגולן אינו פסול מן התורה אלא
לענין עדות אבל לשכנע אינו פסול מן התורה ולא מדרכבן
הוא פסול ולכר כיון קשה דאכ' דרכבן פסליכוה אכ' שיה גולן
לכאי דמשועתיכו אין סתמין לו כאן טעויה כרי סיפיקא
הא אין משכיעין לגולן מדרבנן ואמר אחר כתב דיש חילוק בין
דין השוד לגולן דאין רבין דלא פריש מגול ודאי ג' לא פריש
משכנעיה ונס כפי ההקשה תירון זה אינו דאי יש חילוק בין
השוד לגולן ודאי דכיון דלא פריש מגול ודאי ג' לא פריש
משכנעיה דאי יש חילוק מוקמר שכתב לממון מה לי ודאי מה

ראש יוסף הלכות טוען ונטען סימן עה

ודע אם היה טענה לשמעון על ראובן יותר מאחד מלו כן כתב הראשונים רמב"ם הו"א אם לא עשה מרעת היוצאים לו נמי יראה לי אם היה ראובן רגיל להפקיד ביד שמעון אשה שיש קצת חילוק מעלמא להבא מכל מקום ככל וכו' וכן סב"ל שהו"א פושט חייב להחזיר הממון ליוצאים וא"כ כמצא ר"ל תפס שמעון אלא שהפקיד ולא מראובן א"כ כל מה שתפס מכח מה שחייב ראובן לו מוכיח תפסו דהפקיד נרדף להחזיר ומהפקיד תפס ועם הפקיד אין לו טענה וא"כ נרדף להחזיר וכת' ר"ם יש טענה על הפקיד יכול לטעון אבל אינו יכול לטעון כשכיל ראובן ולי נראה דכיון דרועה דהאי ממון הוא מראובן אעפ"י שיש לו טענה על הפקיד אמאי יכול לטעון ואולי דאינו רועה שהוא משל ראובן דאשילו העד אינו יודע אלא שמכר הפקיד ביד שמעון אלא ראובן אלא שמכר כיון שירוע שיהא פקיד היה של ראובן מסתמא האי שמכר וכיון שמחמת אימה מסר נמי רועה שהוא של ראובן ועי' דמכל מקום כתב הראשונים ז"ל שיש לו טענה על הפקיד או אפטר דמאי דכתב הראשונים אם יש לו טענה על הפקיד רועה לומר שיש לו גם כן טענה על הפקיד ובעיקר דרין שפסק הראשונים נע כיון ששמעון יש לו דין עם ראובן והיוצאים עכ"ל

וב"ש מה שכתבתי מהר"ר אפרת' סי' פ"ב על שמעון שתפס ממון י"ה הגנבה שתפס ממון יעקב כשכיל יצחק אכיו של יעקב שהיה חייב לו אמר דכיון דממון זה סירט ראובן מכח אכיו כל לו ליעקב מאכיו יצחק ויצחק היה חייב לו משו' הכי תפסו וכו' או ירועה רבאי ממון כל ליעקב מחמת שירט מאבא דאי לא אמרינן דממון זה של יעקב הוא ואינו של יצחק אבא ויהיה נרדף להחזיר או אפטר דאעפ"י שאינו יודע לנו שהוא כל ליעקב מאבא אלא שמעון תופס אמר שכל ליעקב מחמת יצחק אכיו ויצחק היה חייב ומהנה ע"כ נוכח מן היוצאי' כלמון משו' מינו דאי כעו אמ' שלא תפס כלו ואפ"י שטעון שתי טענות חרא רבאי ממוכר דיצחק היה ועוד דיצחק היה חייב לו ומדכרי הרב אפרת' יותר נראה מ"ס ראשונה אלא שאין הכרח וכפי זה כשתפס המואל כיון דהמינו הוא לה"ס אי מקרי מינו דהשעה ולא אמרינן וכת' דאמרינן ולא מקרי זה מינו דהשעה וכמו שכתבנו וכן כתב הראשונים כההיא דהכחתי לעיל כשמוך והכחתי רבאי מהיה דכת' במדרכי ברי' מצינא שכתב הרב והכחתי לעיל אבל לפי מה שכתבתי באחרונה אין כ"כ ראייה מהיה דמדרכי דשתי טענות אין להאמין ממנו מינו דטענה אחת ועי' *

ב"ה זל"כ על הדומות כה"מ אם הפקיד כדוול"כ שהרי ולא ראה י"ה הגנבה נראה דאיכא למירק עליה אמאי צריך ליה לומר דליכא סהדי ולא ראה שאעפ"י שיש עדים אף כ' לדי' כיון דליכא ראייה הא כלמון לומר החזירתי ויהא כלמון כהאי מינו דהחזירתי וכן אעפ"י דאיכא ראה אע"ג דאינו יכול לומר החזירתי כיון דליכא עדים אף כ' לירי' ויכול לומר לקוח הוא כדיר או כדרך משכון אחת לדי' א"כ אמאי צריך ליה לכת' תרתי ואולי דכת' מינו עינינו כדכרי' העשין להשאל ולהשכיר ויש עדים שהיא שלו וכו' כיון דאיכא ראייה אעפ"י ראי' עדים אף כ' לירי' אין יכול לטעון לא לקוח ולא כדרך משכון כל לירי' כמו שהוא מפורש לעיל בה' מלוה על המשכון סי' ע"ב ולקמן בה' חוקת מטלטלין סימן קל"ג אבל מה שאמר לא עדים לאו רוקא דאשילו איכא עדים אף כ' לירי' מאכיה

כיון דליכא ראייה כלמון במינו דהחזירתי וכמו שכתבתי לעיל לרעת הרב א"כ האי דכת' ליכא סהדי לאו דוקא דאשילו איכא לכיון דליכא ראייה כלמון במינו דהחזירתי ככל' או נמי יא"כ מי דנקט בי' האי לי' שכתבתי כלמון דאשילו סוכר הרב בעל המאמר דבפקדון אינו יכול לתפוס וסוכר הכניי הכרו דכתבתי לעיל לרעת המדרכי ומכל מקום צריך עיון לרעתו דאמאי לא אמרינן מינו וכבר כתבתי בזה לעיל ונראה דאשילו לרעת בעל המאמר אינו אמר זה שמוקרא אין אחת דבפקדון כל לירי' אלא אמר אם אמר ליה זה תן לי פקדוני שהפקדתך וזה אמר לא היה עקרון אלא משכון הוא ואפ"י רמה שאמר וליכא סהדי ולא ראייה ליכא סהדי שהיא שלו אבל כשהדי אף כ' לירי' כזה לא מיירי ר"ל מעלה ולא מוריר אי ליכא סהדי מזה כיון שיש ראייה ורוק:

וב"ש מה שכתבתי עליו דהאמר דהתוספתא לא חלקה וכו' גם הרב בעל המאמר ראה התוספתא וזו"ה הראיה שכתב הוא מהיה דמלוה ישנה יש לו עליו דרשכע שיש לו בטליה היה ראייה לדינו דכתב על כרחו אף על ש' דאין חילוק בתוספתא בין מלוה לפקדון אמ' מחלקים ואמרינן שכן היא דעת התוספתא כד' שלא תחלוק על ראייה זו אם היא ראייה גמורה אבל נראה דהאמר חלק עליו ואמר שראוינו איכה ראייה משום מאי טיביה וכן התוספתא לא חלקה בזה כלל כמה שתוכנע זה ואמר ליה מה לי כידך וכו' וכו' כולל או מלוה או פקדון או אשילו שאלמר דהאי לי' שכתבתי לירי' הוא מלוה דבפקדון דרך הוא לומר תן לי עקרון שהפקדתי אלך מ"א אין לחלק ממלוה לפקדון אבל כתב דהאמר רבא שאלמה התוספתא שסייב הלואה או הפקדן כזה יש לחלק בין מלוה לפקדון שאם אמר ליה יש לי כפקדן כמה כמות וכו' ממלוה בכל גובהא פטור דכאן הוא אבל אי אמר יש לי כגנבה כמה כמות של פקדון או נרדף לרע כדירור שהן כשפן דאינה שעה מלכד ראובן למירד ריש לי כגנבה כמה כמות או כלים נראה שהיא עקרון דכמות או כלו חייבה הלואה וכדו"א דתוספתא בפקדון מיירי בכל גוונא וכמו שאכתוב בע"ה מת אפטר לפרט התום כמנה כסו' שמכרת' לך דהוה ליה הלואה וכמו שפירשה לעיל המדרכי איכא למירק עליה דוב אמר דפקדון יש לו עליו מנה וזה אמר ראי' לו פקדון שלו הא ודאי מורה שלא כגנב אלא שאומר שלא היה בידו פקדון שלו כלל אבל אפ"י שאם וטעון כן שהיה בידו פקדון ואכא דיהיה זה חייב ליתן לגמנה שהלואה או שהפקדן כדירוגם מה שאמר צריך שידע כדירור שהן כשפן כלומה שעה נראה דיש גם כן לרקק דאמאי צריך הלואה לרע זה דלרדבה המלוה או המפקדון הן מוציאים מד הלואה והוא מי שנרדף לכד זה דהמ"ע והביא ראייה דתפיסה מהמא ממלצה דשטרי דשרק הכותב דף פ"ה שהיא איתתא דהוה מפקדו גבה מליגא דשטרי כלומר תיק' מלא שטרות וכמו שפירש רש"י ואתו יורשים קא תכעו לה מינה אמרה לכו מחיים תפיסנא להו מחמת חוב שהיה חייב לי אכונקן ואמר רב מחזק דאי אית ליה בהדי דתכעו מחיים ולא יבית מינה או הויה תפיסה מחיים א"כ נראה דאשילו פקדון אם תפס כשכיל הה"ש שאמר שחייב לו מהניא ועכשו בומן הוה אפי' תפיסו לראמר מיתה מהניא במו' שכותבתי במקום אחר ולדכרי הרב בעל המאמר נראה דאמר דמה שאמר רבא מחיים תפיסנא היינו לומר ש'לקמן מאכיה

ב"ה זל"כ על הדומות כה"מ אם הפקיד כדוול"כ שהרי ולא ראה י"ה הגנבה נראה דאיכא למירק עליה אמאי צריך ליה לומר דליכא סהדי ולא ראה שאעפ"י שיש עדים אף כ' לדי' כיון דליכא ראייה הא כלמון לומר החזירתי ויהא כלמון כהאי מינו דהחזירתי וכן אעפ"י דאיכא ראה אע"ג דאינו יכול לומר החזירתי כיון דליכא עדים אף כ' לירי' ויכול לומר לקוח הוא כדיר או כדרך משכון אחת לדי' א"כ אמאי צריך ליה לכת' תרתי ואולי דכת' מינו עינינו כדכרי' העשין להשאל ולהשכיר ויש עדים שהיא שלו וכו' כיון דאיכא ראייה אעפ"י ראי' עדים אף כ' לירי' אין יכול לטעון לא לקוח ולא כדרך משכון כל לירי' כמו שהוא מפורש לעיל בה' מלוה על המשכון סי' ע"ב ולקמן בה' חוקת מטלטלין סימן קל"ג אבל מה שאמר לא עדים לאו רוקא דאשילו איכא עדים אף כ' לירי' מאכיה

ראש יוסף הלכות טוען ונמטין סימן עה

רה

האכילה מחיים זה כדלה לוי נשכר דעת בעל המאור מעוכר
 וזמאלי עוכר נראה דלויכא לריוקו דכרו טיהיה מהכיל
 התפיסה נריך טיהיה היכר כתפיסה דהא אמ' לה רב כחמן
 אית לך כהדי דתכעיהו מידך ולא יהכת מהליה וכו' ולא
 אמר לה אית לך כהדי דתפשת מחיים נראה דמה שהיה
 פקדון בידה כלא הוכחת סוד דאר דתפיסה לא מהכילה לא
 אם כן הוא תכען מינה והיא לא רבתה ליתכן או היא תפיסה
 והכא כעין שאנו בו עכשו כעל הפקדון תכעו והוא אינו
 רונה ליתנו או הוא התפיסה כשכיל החוב שהוא חייב לו
 וכמו שכתבתי מדיוק מלשון רש"י אלא שעכשו מהניא תפיסה
 אף לאחר מיתה לא נקפו לן משה ככ' כמו אווכמו שכתבתי
 כך מדיוק מלשון רש"י והקצו התום דלמאי הנריך לה רב
 נחמן פ' דים שיאמרו שהוא תכען מינה וכו' כהיא כלכל שתא
 שתכען מינה ולא רבתה ליתן להו ליה פני כמינו דאי כעיא
 אמרה לקוחין הן כידו ולא נריכין למאי דתכעו התוכפות
 דאמ' דקיימת לן וכו' דתהא כאלמנה כהיא מינו היא סבורה
 דכיון דלקוחי' הן כידה תהיה יכולה לגבותן אלא שכתבו כן
 התום אפילו שתהיה יורשת הדין שכן הוא עכ' איכא מינו
 אלא דאפשר רכיון דכפי הדין לית לה אלא הכיור לא תטעון
 כן דתהא סבורה דשמי יכריחוה לחזור הכיור כשמו כדי
 שלא יפסדו היתומים או נמי אפטר לומר דהיא אמרה לקוחים
 הן כידו וטטר לקיחה היה לו ונאכר ונאמנה היא כפי הדין
 להלמכה וכמו דאמרינן דנאן לומר פרוכול היה לו ונאכר
 אע"פ דיש חילוק וכמו שכתבו התום דשאי פרוכול דכיון
 דיכול לאכול בהיתרא לא אכל באיסורא מת' כן בזכר דלמכה
 ועוד דהיא לא תהא רונה לאכול באיסורא מת' כן בזכר דלמכה
 הלוים ותפסיד היא חובה לכן נראה כמו שכתבתי דהיא תהא
 סבורה שמועיל' לה לגבות חובותן דשטרות וכמ' וכיון שכן
 גם כשהיא אומרת דתפשת מחיים כשכיל חובה היתה סבורה
 שתהיה יכולה לגבות מן או לא תהיה סבורה אלא למשכון
 כמו שכתבו התום זה לא מעל' ולא מוריד לעיני המיגו והוכיחו
 מכאן התוכפות דלא אמר' מינו למכרע דכיון שכבר אמרה
 מחיים תפיסה כבורה היתה שהיא טענה מעולה ולא ידעה
 שהיא נריכה לטעון שתכעיהו מינה מחיים מדלל טענה
 מעטמה ואינה יכולה השת' לטעון לקוח הוא כידו דכיון
 דכבר אמרה שתפשו מחיי' כתבו התום ואמאי לא מהימנין
 לה כמינו דאי כעיא אמרה כעשה שאמרה מחיים תפיסה
 דכשתא אינו מוקרי מינו למכרע דעל אותה טענה שאמרה
 מחיים תפיסה אנו מאמנין לפי מהם מינו דלקוחים כתבו
 התום דוה אינו דהיא סבורה דלאתה הטענה היא טענה
 מעליא ולא היתה נריכה לטעון דמחיים תכעיהו וכו' וא"כ
 גם דלקוח מחיים ודאי דלא תהא רונה לטעון דבראה דמה
 שטענה היא מעולה כיותר ואם כן עכשו שאינה נאמנת טיהו
 אומרים שתהא נאמנת משום מינו דאי כעיא אמר' לקוחי' הם
 כידו הוה ליה מינו למכרע ולא אמרינן כיון שאלו לא אמרה
 וסבירא להו לתופשות' דלמשי' דהכא לא נראה השטרות
 מכל מקום כיון דאמרה מחיים תפיסה הוה ליה כמו אינו
 נראה והוה כההיא דפ' זה כורר כשופו דאתחוק שטרך ככ"ד
 ונראה לוי דהא כמינין דלומר דכשיוורשים תכעו השטרות
 ומהא היא אמרה כפי עדים מחיים תפיסה שאינה יכולה
 אחר כך לחזור בה וא"כ הא הומקה בשטרות וכשאלה לפני

ודביא . עוד ראיה מקרא דיתמי דתפסי מיניה תורה
 דיתמי דמהבית דתפיסה הם כפרק הכותב דף
 פ' דעמוד כ' בהוא בקרא דיתמי דתפיס מיניה תורא בעל חוב
 כלומר דאתא בעל חוב של אביהם ואמר שאיכסה היה חייב
 לו ותפש תורא מבקרא אמו לקמיה דרב כחמן אמר
 הכעלחוב מחיים תפיסנא והבקרא אמר דלאחר מיתה
 תפשיה ואמר ליה רב כחמן לבקרא אי אית ליה עדים על
 התפיסה ואמר לא ואמר רב כחמן באמן לומר מחיים תפיסנא
 מגודאי בעו אמר לקיח הוא כידו אם כן הא מוינן דמהכיל
 תפיסה אכל נראה לוי דמכאן אינה ראיה דזה הוה ליה כאלו
 תפשו מעל השור דהקרא במקום בעליו קאילו לא היה
 כפקדון כדי בעל חוב אלא שהעל חוב לא היה יכול לגבות
 חובו ותפש והרב בעל המאור יורה כפאי גונא דמהכיל
 תפיסה אכל כשיש פקדון תחת ידו כתב דלא מהני וזה כמו
 החילוק שכתבנו לעיל על האי שהכיא המרדכי על מה
 שתקנו תקנת העיקול עיין סם בהנהג' ככ' לא שהרב רכינ
 אכרסה כר דוד זכרנו לברכה חשיב ליה מה שביד הבקרא
 כפקדון ואררבה נראה לו יותר חדוש אותה תפיסה שפס
 מיד הבקרא ממה שתפש ממה שמתח ירו אכל נראה דאיכא
 למידק אמאי בעוכר דמליצא דשטרי אמר לה דלמי שתפשה
 אית לך שהדי דתכעיהו מיניך מחיים וכיון דלא הוה הסודי
 דהוא תפיסה מחיים אמר לה דאי תפיסה דלאחר מיתה היא
 ואינה תפיסה והכא כמעשה דבקרא לא חל לתופש אית לך
 מהדי דתפשת מחיים לא חל לבקר אית עדים דתפיסה וכו'

ראש יוסף הלכות טוען ונטען ט"ז ע"ה

העד וה' מחויב בטבעה ואינו יכול לטעם ומשם הבקרא מחייב לשלומי ליתמי' וא"כ לא מני להיות עד וכשי הדין עכשו דמטלשלי דיתמי משתעבדי לב"ח חזינן אי חית ליה ראייה כדורה לב"ח על מחכו או מטור הבקרא לשלם ליתמי' דכיון שהוא כבוד דמייבס אבל אי לית ליה ראי' כדורה אל"ל שמחמ' תפי' ו' הוא וזכה או חייב הבקר' לשלם דמחמ' פשטתו שתפסה זה מכיתו אבדו היתומים דאי לאו האי תפיסה לא היה זוכה זה ולא היו טורעים ומפבירים היתומים וכו' ל' ש"כ יפרע הבקרא כיון ששכנינו הפסידו ועיין בפסקי הראש כההיא עובדא דמלוגא דסטרי נס כמה שפרך מההיא דדי' לקיש דאמר הגוררות חין להם חוקק נר"ל דאיכא כ"כ קוטי'א כיון שזה הלך לכית הבקרא נ' לקוח משם ואולי דנכ"ס כמות סיניא דאמר בבבבא ועיין עד כאן :

ב"ז גם מחלנו נשאל רבינו האי ליה שנינו כחורס למלוג וכו' ותפס וכו' ואם תבע למלוג דרימי ישמעל' אם יכול ל' טע' וכו' הגר' מאיר דאשמועינן הכא הגאון דאע"ז דהלוג כזכר ואומ' שאינו חייב כלום והא ראי' ששער לו כידור הכורה עכ"ז מועיל לו תפישתו וכדור' דזה דוקא דשכנינו וזמ' אבל אם לא הגיע זמנו של הלוגא אפילו שידה כלום כהלוגא איתו יכול לתפוס עד שנינו זמנו ואם לא פיס' לו טעב' דהלוג' מפסיד ממונו ולא ימא' אחר כך מנה לבכות וכפי מחלוקת הפוסקים ז' והכא כהאי דדון לא כראה שמפביר מעותיו לא כמו שכתבתי דהמלוג אומר להגיע הזמן ותופס בחובו י' גיליון וכתבתי כאלו הפוסקים על דברי תשובה זו דרכי' האוי' ראי'א דכאמ' אשילו כל'א מנו עי' פלי' עכ"ל * והלוג כופר שאינו חייב כלום וזה היה טענה כיכ'א שד"ל א' הגיע הזמן והמלוג אומ' שהגיע המל' טה' טעם נאמן כמנו דל' ד' או נראה אפילו כל'א מנו כיון דמרת הלוג אומ' הממון הוא כידור לא כרכי'ו למנו גם אכ'ו למדון מדכרי הגאון שאם יהיה דכר' בן שטתם וכפי הדין תפישתו תפיסה אם יולכיהו ל' דין ישמעאל שיכול ל' טעם שאין לו כדור כלום כפי חצונו דעבד ליה רתייב ליה וכראה שטעם דאומר כפני הערבי דכרי' כמו שה' דכריהם מחזירין הממון התפוס ל' ואם כן יהיה כפכר המלוג ואם כן ככ"ז של ישראל לא יוכל ל' טעם כל'א ולא דכרי' דכרי' ככתבן אל"ל שבראה ל' דאפילו באומות העולם יש לפשות בן אם יולכית לאומות וחזור מה שטפס אחר כך זה המלוג יתבענו כפני דימי ישראל ולא יפסיד משום דהוי' אומר מירן הערכאות ראותה הנוגה אינה כלום וידונו אותנו כמו אם היה מוחוק או יעז' בות דין של ישראל סיחור' לו מאי דעשו לו דייב'ם של בכרי'ם להביא מחמת ידו של'א דקין ואולי ללא ירצה זה ל' לך כדכ'א ודינו'א או שמא בינתיים יפסידו או יתנונו לאחרים כך נראה ל' * ונראה דאם תפס של'א דקין והולכו התפס לכרי'ם וכשע' זה של'א היה כידור כלום כפי חצונו דאפ' הכי לא חשבינן ליה דשכ'ע' לשקר דאשכח דאמת אחר כך נראה ל' * וקאמר דפסוק דאשכח באורייתא אבל דרכין חייב וייב'ו טעונת הסתדה ליה באל' אחר אין לך כידור כלום וכו' וכתב והוא הדין במאן דתפס פקדון ששכ'ע עליו הכת ומשום זה הביא האי דרכי'ו האי כלומר דנס רבינו האי וכדורנו לכרחה הכי ככור'א ל'א דשקדון כמו יכול לתפוס וכההיא דמלוגא דסטרי וכו' וכו' * כתפס'ם באר טעב' :

וכיון שכן זכה את התושב והתכ זכה לנתפס דהיינו יודעי הסטרות ומיכ'א ל' צמר דהכא איכא היכרח למה שתפס לא דהכפק' לן אי ה' ח' שה' הוא ממ' או לאחר מיתה והוא מוחוק נחמ'צתו ואין עדים על התפיסה דאיי' עדים על הנופיה הם יודעים אי היה זה מחיים או לאחר מיתה וכיון דאיכא עדים נאמן זה לומר מחיים תפיס'א מנו דאי כע' אחר לקומ' אבל הקם כמלוגא דסטרי התפיסה אינה נכרת כיון דהיו כפקדון כורה ואין היכר על התפיסה אל"א עכשו שתבען ממנה וכיון שהיא לא אחר שמחיים תבען ממנה והיא לא רנתה ליתן מורה גם כן דלא תבעו מינה וא"כ מאי דהיתה תפוסה מממת שהיו פקדון כידור לא מקרו תפיסה דאין היכר באותה תפיסה אל"א עכשו וטעם אינה תפיסה דהיא תפיסה דלאחר מיתה ומשום הכי זכה ל'ורסי' ועוד כראה לומר דכשלתא הכא כשכד'א דבבבא איכא מנו דלקוח הוא כידור ומשום הכי אחר דכאמן לומר מחיים תפיס'א מנו דאי כע' אחר לקוח וכו' אל"א כמלוגא דסטרי דאין כאן מנו דלקוח וכתו שכתב דהיו מנו דשער משום הכי הו' דרך כמאן לומר לה דנרכי'ה עדים דמחיים תבענו מינה ככ"ז * אבל נראה דאיכא למידק דאפילו טע' עדים דתפיסה אמאי לא יהיה נאמן לומר דכשכ'ל חוכו תפיסה מנו דאי כע' אחר החורתי דודאי ש'כשו לא ראו אותו כידור קודם שיכ'א לכית דין כן נראה לפי הפס'א ח' ע'י שאפשר לרשות ומ' נראה ל' דאין כאן לומר מנו דהחורתי כיון שיש עדים מתפס' סוה ליה נז'ן והנוול את חברו כעדים נרין להחזירו כערים וכמו שכתבו התוספות גם כן לענין מנו דלקוח כיון דאיכא עדים דתפיסה אפי' שהיה התפיסה מחיים נרין לחזור כיון דכרי'א התפיסה כעל כרחו היה ליה גול ואם כן כ' לידו כתורת גול ולא יהיה נאמן לומר אחר כך שלקוח ממנו אחר זמן התפיסה וכבר כתבו כיוצ' בזה כהנהוג דלעיל והראש' כתב לרעת התוספות דאין נרין ל' ג' בהל' אחר מיתה אל"א כיון שיש עדים על התפיסה ח' ע'י שאין העדים יודעים אי מחיים אי לאחר מיתה אבל מקום אינו יכול ל' טעם לקוח מידן ואפי' אם יאמר שלקוח מחיי' היתומים וכו' דכיון דראו עדים שלקוחו מכית השומר בעל כרחו ת' לא נאמן לומר לקוח הוא כידור ומ' הלשין דקאמר ואין העדים מדעי' אי לאחר מיתה אי מחיים היה כראה ק'ת דא' העירו העדים ממש דמחיי' תפס' ממנו דאי לא ליתא דכיון דאיכא עדים דתפס' אשילו שיאמרו מחיים תפס' לא מני למימר לקוח וכו' ליכא מנו א"כ כל טענה שטוען שכ'א לידו כל'א רעת הכעלים לאו טענה היא ולא מהימן עליה כל'א מנו וכראה גם כן מרכי'י הראש' דאפילו אם יש עדים על התפיסה אם אחר שמהכעל תפס' מחיים כדורנו דמהיכ'א טענתו רכל טענה שהוא טוען שכל לידו כל'א רעת הכעלים לאו טענה מעלייתא היא ולא מהימן עליה כל'א מנו משמע דאי טען עליה שכל לידו טענה רעת הכעלים דהויה טענתו טענה אפ'י טע' עדים על התפיסה ולא נראה כן ממש לעיל כהנהוג גם מרכי'ו תנו דמשה ליה כגול כד' ראינו כאמן לומר דהפ' ככ'ול מחודכין דאיכא עדי' פגול נרין על כל פנים להחזירו וא"כ לעמוד עמו כדון על חוכו ע'כ הראש' כת' של'א הדעת הכעל היינו הסומר דמקום בעל עומד וכיון של'א כדורנו תפס' וה' של'א מרעת הכעלים וכיון שהוא כל'א הבקרא הוי כעל דכר לא תשוב כע' אחר לומר דכיון דמדור'ה לדכרי

ראש יוסף הלבות טוען ונטען סימן עה

ה

יכול לטעון עליו עד כרדמו ואני כתבתי לעיל דמקום אכנס
 לביתו ונטל או שנטל כעל כרחו כפני עדים כזה ליה כגול
 ואינו נאמן לומר החזרתי אפילו ראיבא מנו דהגזול מחברנו
 בפני עדים דרך להחזיר כפני עדי דכיון דחויבין דגול מכתמא
 אינו חסר כשר ואנן סהדי דלא החזירו ואם כן הוי מנו במקום
 עדים והוינו כתי טעמא דכפכא דרבי אבא ומה שכתב ואפילו
 כפכא דרבי אבא וכו' כראש ליה דאפילו לשי דברו לפי דינו
 איבא לפלוגי מדרון דרביה ליה דנסכא דרבי אבא דכשלמא
 התם דאמר אין חטפי ודידי חטפי איבא למחזיקי גול משום
 דכל מה שיש בכיתו של אדם או כידו בחזקה סהן שלו דכאן
 כמנא וכו' והיו והוא אומר ששלו הוא איבא למימר גול הוא
 ואינו נאמן לומר החזרתי אבל הכא הכלי שנטל אינו אומר
 שהוא שלו אלא שחטלו משכון בשביל מעותיו שחייב לו וזה
 אינו גול אבל הוא זל סבירא ליה דהכל חד עבייאי הוא ומשום
 הכי קאמר דכההיא דכפכא דרבי אבא אי הוה מצו למימר
 החזרתי ויכול לומר חטפי ודידי חטפי ואפי' חטף כפני שני עדים
 וכמו שכתב אלא שאינו יכול לומר החזרתי ונראה דמקום ליה
 דלא וזה ידו מתוך ידו של עד וכמו דאיבא מחן דמקום ליה
 הכי אלא שראה דאיבא למימר יהא נאמן כמה שאמר חטפי
 ודידי חטפי כש ועב כהיגוד לאי כפי אמ' לא חטפי או החזרתי
 ויהא נשבע להכחיש את הפד לא שיה שבעה דרכן וזו סבוס
 דאורייתא ולא אמרין מינו כבי האי גונא ואפשר לומר דעת
 הראש דאמר אם היה יכול לומר החזרתי היינו לאין יכול לז'
 משום דחשיב ליה כמו גול וצריך להחזיר כפני עדי וקסמה שאין
 אדם מיהוץ בגזול על פי עד אחד ואולי דאזכי הכא שהוא
 מורה דכר ולגבי כפטיה נאמן וכמו שכתבתי לעיל:

לא וכתב הרב רבינו שלמה בן אדרת כפימן תקלט על
 זה שהשיב הריף וכו' הגר"ה אף על דאבא למימר
 דכיון דאיבא עדים על המלוה ומשום הכי הוא שורה ולא
 יהיה נאמן כמה שאמר יש לי כגזול כמות או כלים עם כל
 זה כתב הרש"ש דנאמן כמינו דאי כפי אחר פרעתי והריף
 דלא נקט אלא כאין עדים אפשר דאמרנו כמינו דלה"ס אפשר
 דמעשה כאלו כהאי גונא אבל אינו כפי דין הנמרא כתבו
 דכך נראה בעי' ואפשר היה לומר דסוכר היה הריף דהאי
 ירושלמי דהיהא לעיל משם הסודרי את הירית לי וכו' כהירא
 ליה להריף דאיבא לקיומיה עם התוספת דהאי ירושלמי
 דאמר את הודית לי דבינך ומיבדך מנא וכן הא דהכיח
 הרב לעיל גם כן מרכרי מרכרי דירושלמי דחטף כגד מחברנו
 וכו' דחייבו שמואל מיירי בעדים והתוכפתא מיירי בלא
 פרי' על ההלוה וכפיה נראה דאפשר דהריף וזכרונו לברכה
 אם יהיה המלוה בעדים ואמר יש לי כנגדן כמות או כלים
 דאינו נאמן ואי תרע מינו כיון דמה שהורה היינו כשכיל
 העדים ולא היה יכול לו' לא היו דברים מעולם וכו' אינו נאמן
 אבל דכרי הרב רבינו שלמה בן אדרת והרב הגמיר וברעיה
 כמו שכתבנו וכש' בעד אחד ככר כתבתי כוכ כה' עדות
 בהנהגתי יגלוין בהנהגה דלעיל בהמנהג והאמת שהראש
 אית ליה דהגזול את חדרו כעדים אין צריך להחזירו בעדים
 כמו שהכיר הרב כפימן ז' עכ"ל:

לב וכתבו תלמידי הרב רבינו שלמה בן אדרת כריז
 מינשא ופא דאמריקן שמה מלוה וטעה עליו הגר"ה
 לל' דנרין ל' כהא דאמריקן וגו' ומיהא אם ראוהו חייב לשמעון

גב השיב בחטובה אחרת שמי שיש לו מחון כיר חכת וכו'
 בחיוב חזקן מיהיה שיש לו מחון כיר אחד והוא יש לו
 מלוה מחברנו יכול לעכב ולא מקרי מעבד ריבא לכפטיה ויהיה
 אכ' כן צריך ל' כפי כד דכריס כהוייתו אף על פי שאמר
 כתשובה דלעיל שכרינו ישמעאל אין צריך לברר הדברים הא'
 כדיני ישראל צריך מ' כהאי גונא דכא אינו צריך דלא
 עכיד דינא לכפטיה דכיון דמחון הוא מה שיש לו כיר חכרו
 ומחון הוא חייב לו אין צריך להחזיר זה לזה כלום אלא עכיד
 חושבנא ויחזר עשיתי חשבון ולא יש לי עלך ולא לך עלי
 ונשבע על זה ואין צורך לומר דכריס כהוייתו אף עפי' שהוא
 כדיני ישראל ומה שכתב אפי' שבעל דוכו אומר אי אין לך
 כירי כלום וכבר כתבתי זהו דהכרע פעמים ומה ואם מורה
 מקנת הטענה כגון שאמר לו התבע יש לי כירך מנה והוא
 אומר אין לך כירי אלא חמשים ואתה יש לי כירך כנגדן וכו'
 כשבע טענה דאורייתא ולא חשיב כופר הכל כיון דאירך לא
 מורה לו לא אומר שאין לו כיר כלום אלא לא יאמר יותר ככ'
 אם ירבה אלא אינו חייב לך כלום אלא כותרתי חייב לך אלא
 כך וכו' אבל אם התבע יש לו פקדון ורצה לתפוס אותו
 משום אמון שיש לו כיר המפקיד דודאי צריך להחזיר הפקדון
 או ודאי לא כפי כד עכיד חושבנא כין דידיה לדידיה ול' שבע
 אין לך כירי דזה מקרי עבד ריבא לכפטיה לא יאמר הדברים
 כהוייתו וכד' יאמרו להפקיד שזה באמזכמה שאמר שאל ירבה
 ליתן מעותיו וחזרו לו כקדונו דמחוייב הוא להחזיר כיון
 שטתלו מעותיו ואם לא ירבה ליתאן ועכב הפקדון כשכיל
 מכותיו וכל זה כשבעה ששבע שהוא כרכרו ומימון כמינו
 דאי כפי אחר אין לך כירי פקדון וכדאיבא עדים דכא לידו
 בעורת כקדון או החזרתי לך או ליבא דהא פירו והכל
 מכאור הוא:

ל וכן מצאתי כתוב שכאלה הראש על ראובן פתבע את
 שמעון כמכופר וכו' ואם יוכל לישבע ככד: הגר"ה נראה
 דהאי וכפרי דקאמר דהיינו שכפר כוכסוק או ככל מקום
 שלא ככד' אבל אם כפר ככד' וכו' דין השכיעוהו על גשירתו
 וכפרי ואחר כך הלך ראובן ותפס כלי מחית שמעון או מוד
 שמעון פ' או צריך להחזירו בלא כלל אפפי' יש לו מנו דכיון
 דכפרי מ' חן קהדי דאינו חייב לו חזויה טענה כלום
 ומרכרי הראשד אין הברח לזה שכתבתי אבל כראה לי דכרי
 סכרא הן אכל הסוד כתב כפימן פ' דנאמן כמינו דלא תשמי
 עיון שסוה איב' הראשד דמה לו לישבע שאין לו כירי כלום
 ישבע על הדברים כהוייתו כלי שיש לו ליוהו חייב ל' וכו' ועל
 א כתב הרב שכן כתב הראשד כרכיבו האין דכיון דנרין
 להחזיר לו הכלי של פקדון צריך לישבע דכריס ככתבתי והכא
 ודאי שיה צריך להחזיר הכלי אם ויה יפרע לו מה שהוא תובע
 ממנו אבל כראה לי דיש קנת חלוק מרכרי הראשד לדכרי
 רכימו האין דלכרי הנאון איבא איבד' אי לא שבע ככריס
 כהוייתו רעושה רין לעמנו הכל לדכרי הראשד אין כאן שום
 איבד' אלא דאמר מה לו לישבע כן ישבע דכריס ככתבתי
 דהכל דין פטור יש לו דין אחד הוא אלא שחלטון השאל כשאל
 אם יוכל לישבע כראה דלעכין דאיבא איסורה הוא משתק
 ועל זה השיב הראשד דיהי לו וכו' ואי איתא דאית ליה דלית
 איסורא הכי הוא ליה להשיב אין קפידא אם ישבע כן אבל
 מה לו לישבע שאין לו וכו' וכתב ואפילו אם בטלו כפני עדים

ראש יוסף הרבות טוען ונטען סימן עה

ה

החזרתי מה שתפסתי אעפ"י שהתפשט ים לו מתחת ידו של
 התופש אינו נאמן לומר תפש משלי ואעבך פקדונו כשכיל מה
 בתפש משלי אלא התפשט ים לו וינו כמו כעלמא שנאמן לומר
 להדס או החזרתי או שום טענה אחרת כמינו דהבני טענתא
 ככל ככותביה מכל נראה לי דאבא למירק דאיהי לא יהיה
 היתפשט שהוא הפקדון אלא תפש משלו ומעבך פקדונו
 כשכיל זה כמינו דאי כעבי אחר שאין לו פקדונו אלא שהחזירו
 לו ואפשר דבפקדון הפקיד אגלו ואיכא עדים וראה ואינו
 כראיה דאיהי ולא שוען כחכם הפקדון נאמן הנפקד נראה
 דליכא רעה ואולי דראה קודם לכן הוה אמינא היועיל
 דזוחק לכל רכונתו היאז שפאילו הפקיד אכל חכרו לא
 מכעיא אס לא הפקיד אכלו ותפש משלו ואחר שמיכ הוא לו
 דנאין התופש ולא התפשט לומר שאיח חייב לו אלא אפילו
 הפקיד אגלו פקדונו כשכיל פקדונו תפש משל כפקד וירדו
 לרין על התפיס אס נפקד טוען החזרתי או להדס כך נרין
 להיות כפי דרך זה להיות אס כאלף כגומר שהפקד תוכע
 מחמו מה שלקח ותפש מחמו כי הוא לא הפקיד אכלו כלום או
 שאמר מה שהפקדת אגלי בכר החזרתי לך והתופש אומר
 שהוא הפקיד אכלו ועדין לא החזיר לו כלום ומשום הכי תפש
 משלו התופש כאלו שהוא זוחק ולא כאמר דיתבו דבפקד
 דיהא דיכו כאלו לא תפש אכל אס טוען פקדונו נראה או
 כפקד נאמן וחזיר לו מה שתפש משלו דהתופש לא יודע אס
 אמר אמת או לא והיה ליה כמינו יודע אס פרעתך דחייב
 והוה אמינא רלא יהיה נאמן דאמר דאמרין דמה שאמר כאנסו
 דהיינו משום דתפש היפקיד משלו משום הכי אחר דאכנסו
 ולא יהא נאמן קמ"ל רכאון ואפשר דזה לכר הוא דאשמועינן
 דמה שאמר מעיקרא דתופש כאלו נראה לו רפשוט הוא דמ"ס
 הכי תפיסה מאחר תפיס דמ"ס הוא דאמר דתפש משום דחייב
 לו מלוה ופאי שכל משום פקדון אלא דאמר אפילו על הלוקה
 דאזניה אפילו הפקיד וכו' ואפשר לומר דהאי אפילו אמרו
 קאי למטה מלשון או ה"תכן כפי מה שאלו מינו כתב כן
 ואבי לא ראינו רברי ה"ת בתקומתו וזה שכתבת באחרונה
 ברעתו דנראה שהוא האמת דראשון דחוק ואין לומר דהוא
 נאמן כמה שאמר להדס או החזרתינו כמינו דאי כעבי אחר
 כאנסו חרא רכאנסו הוא חייב שכועה ראוריתא ואיכא למאן
 דאמר רלא אמרינן מינו ככיהי ננוכא אכל הנראה הוא
 משום דהו מינו להנביא מיד התופש שהוא מוחזק אעפ"י שאני
 הייתי רונה לומר דלא מקדו מינו להנביא כיון שהוא לאוקמי
 מוחזק שלו כבוד אף על פי מעבדו כד אחר כיון שאמר מודה
 שהוא שלו מכל מקום מהכא נראה דהו מינו להנביא ויהיה
 הטעם משום שאי דכתבתי שהוא חייב שכועה ראוריתא
 בטענת כאנסו ודוק :

לר' הרב וכתב בהנהגות אשריו ולא הוה הי"ך אלא כשמוחזר
 אותו ממון ענמי הגדה נראה דכונן בהנהגות רבין
 דבעשה מלוה הכל והנביא יועבכו כותן לנמענות אחרו דמורה
 מקב' מקרי ונדרכ' כי הוא זה הכי משמע אכל כסלא הוהיאן
 אלא עדין הן כירוהו ליה כפקדון וככל מקום שהן הם שלו
 או מקרי הי"ך והשאר הוה כופר הכל דאין תפיסה מעיקרא
 אלא על זה שכופר ואס כן אית ליה להנהגות רבין כמלוה כין
 כפקדון וכתב שכן משמע מדברי רש"י דכעין שמה שחזרה
 ואומר הי"ך שיהיה אותן משום ענמן שהלשון או שהפקיד
 אגלו וא"כ יש דין הי"ך כין כמלוה כין כפקדון וכת' שכן יחשמו
 מדברי רש"י ונראה לי שכן נראה שכתב והי"ך לא הינאמין
 והרי הן שלך ככל מקום שהן ודאם קראמר לא הוה אמת' נראה
 דלהנראה ניתנו לו דהיינו הלוואה אעפ"י שאפשר לרחות מ"ס
 כך נראה כוכתו אס כן כפי דברי ההנהגות וכפי מה שנראה
 מדבריו דהי"ך שייך כין כמלוה כין כפקדון דלא כמו שכתב
 ה"ך דלדברי רש"י אין הי"ך אלא כפקדון וכמו שהכירו הרב
 לשון ה"ך לקמן כפי' פ"א ואולי רכונתו כעין פקדון ואס כפי
 יתבאר אכל מכל מקום נראה דאיכא למירק דנראה דחשיב
 ליה להנביא כמו פקדון דקאמר ולא הוה אמת' וככל מקום הרי
 הם כרשותך משמע מהדברים אלו שהם כרשות המלוה כין
 רלא הוהיאן וזה אינו דאס נאכרו או מאנסו ברשות נאנסו
 וחייב לפרעונו הוה כפקדון לא יהיה חייב ברשות דמריס
 איתיה ואולי דמשום הכי כתב דבר רטנו נסים מה שכתב
 לרעת דש' והוא א"ל הכי אסו דקדושין דקאמר כמלו' אינה
 מקודשת וכמו שפירא חייב הי"ך אכל מרכיו הנהגות נראה
 דכין כמלוה כין כפקדון חייב הי"ך וכתב שכן רעת רש"י
 וכסנכא סס כפי' הוה יתבאר כע"ה וכמו שכתב הרב אכל
 נראה דלכל הפי' קשה דכנ"ל אמר רש"י חשיב הי"ך ושו"ד
 מלו' הוה וכו' דאי דכאמר ויהא סטר הי"ך הוא דאין איתן משום
 כעין ופ"א אמר דהי"ך הוא וגם זה יתבאר לקמן כע"ה אכל
 מה איכא למירק מה שאמר במ"ה ויהא סטר הי"ך הוא דנראה
 דאי סטר לאו הי"ך הוא מקרי מודה בכתבת וחייב שכועה
 ואחיה ויהא סטר כפי' שכתב קראמו הוא ואין כפי' תו מיכא
 לירי שכועה ולא הוה אמת' מביא לירי שכועה נכ' וכה"פ השור
 לקמן כפי' פ"א שפי' ל' ואע"ג דגם כמלוה ע"פ איכא למירק זה
 רהא

החזרתי מה שתפסתי אעפ"י שהתפשט ים לו מתחת ידו של
 התופש אינו נאמן לומר תפש משלי ואעבך פקדונו כשכיל מה
 בתפש משלי אלא התפשט ים לו וינו כמו כעלמא שנאמן לומר
 להדס או החזרתי או שום טענה אחרת כמינו דהבני טענתא
 ככל ככותביה מכל נראה לי דאבא למירק דאיהי לא יהיה
 היתפשט שהוא הפקדון אלא תפש משלו ומעבך פקדונו
 כשכיל זה כמינו דאי כעבי אחר שאין לו פקדונו אלא שהחזירו
 לו ואפשר דבפקדון הפקיד אגלו ואיכא עדים וראה ואינו
 כראיה דאיהי ולא שוען כחכם הפקדון נאמן הנפקד נראה
 דליכא רעה ואולי דראה קודם לכן הוה אמינא היועיל
 דזוחק לכל רכונתו היאז שפאילו הפקיד אכל חכרו לא
 מכעיא אס לא הפקיד אכלו ותפש משלו ואחר שמיכ הוא לו
 דנאין התופש ולא התפשט לומר שאיח חייב לו אלא אפילו
 הפקיד אגלו פקדונו כשכיל פקדונו תפש משל כפקד וירדו
 לרין על התפיס אס נפקד טוען החזרתי או להדס כך נרין
 להיות כפי דרך זה להיות אס כאלף כגומר שהפקד תוכע
 מחמו מה שלקח ותפש מחמו כי הוא לא הפקיד אכלו כלום או
 שאמר מה שהפקדת אגלי בכר החזרתי לך והתופש אומר
 שהוא הפקיד אכלו ועדין לא החזיר לו כלום ומשום הכי תפש
 משלו התופש כאלו שהוא זוחק ולא כאמר דיתבו דבפקד
 דיהא דיכו כאלו לא תפש אכל אס טוען פקדונו נראה או
 כפקד נאמן וחזיר לו מה שתפש משלו דהתופש לא יודע אס
 אמר אמת או לא והיה ליה כמינו יודע אס פרעתך דחייב
 והוה אמינא רלא יהיה נאמן דאמר דאמרין דמה שאמר כאנסו
 דהיינו משום דתפש היפקיד משלו משום הכי אחר דאכנסו
 ולא יהא נאמן קמ"ל רכאון ואפשר דזה לכר הוא דאשמועינן
 דמה שאמר מעיקרא דתופש כאלו נראה לו רפשוט הוא דמ"ס
 הכי תפיסה מאחר תפיס דמ"ס הוא דאמר דתפש משום דחייב
 לו מלוה ופאי שכל משום פקדון אלא דאמר אפילו על הלוקה
 דאזניה אפילו הפקיד וכו' ואפשר לומר דהאי אפילו אמרו
 קאי למטה מלשון או ה"תכן כפי מה שאלו מינו כתב כן
 ואבי לא ראינו רברי ה"ת בתקומתו וזה שכתבת באחרונה
 ברעתו דנראה שהוא האמת דראשון דחוק ואין לומר דהוא
 נאמן כמה שאמר להדס או החזרתינו כמינו דאי כעבי אחר
 כאנסו חרא רכאנסו הוא חייב שכועה ראוריתא ואיכא למאן
 דאמר רלא אמרינן מינו ככיהי ננוכא אכל הנראה הוא
 משום דהו מינו להנביא מיד התופש שהוא מוחזק אעפ"י שאני
 הייתי רונה לומר דלא מקדו מינו להנביא כיון שהוא לאוקמי
 מוחזק שלו כבוד אף על פי מעבדו כד אחר כיון שאמר מודה
 שהוא שלו מכל מקום מהכא נראה דהו מינו להנביא ויהיה
 הטעם משום שאי דכתבתי שהוא חייב שכועה ראוריתא
 בטענת כאנסו ודוק :

לר' בסור וכן אס אמר אין לך כיהי אלא כיהי מתקן לך אינו
 ככע"ה אלא מדרכן הייס וכו' הגדה הי"ך דלמינו
 נבט' חייל ור' ששת ופסקו השסקי כר' ששת דפטר ולית דחם
 לספר חסין דמשמע מיניה דפסק כר' חייל דאמר הי"ך חייב
 וטעם דהי"ך פטר אעפ"י שהוא מודה מקנת משום דכיון שהוא
 נותן מיד מידו לירי ה"ל כאלו אין בהם תביעה אלא כחמשים
 והנ"ל שהוא כופר הכל ופ"א וכו' וראה לי דאיכא למירק דאי
 אמר ליה דל' החמשים יעשה סטר עליהם דחשיב הי"ך ופטור
 דהא קאמר במ' שפטר חשיב הי"ך דברין לרבי חייל מהא

ראשי יוסף הרבות טוהן ונטען ס'מן עה

החלום מתוך דבריו ואמר ליה אל תערעבי וכו' מה היה לו
 לפסות הוא היה רונה לפסות דבריו ולומר שכל כסף יש
 כידו ואומר דהכי כמי שישכור הרשע לאי כהאי נובא מיהיה
 כאן וכו' נראה דלעיקר הדין יש לתקן דזה מהיקורא אש
 אורה כיון דהוא נאמן לומר פרעתי משום הכי לא חשש לומר
 שיש לו כדור טע של כסף רסובר דאחר כך יתכבדו ממנו דלא
 הא כהא תליא ואם יכפרנו יעבד הוא הלואיתו ונס יהיה נאמן
 לומר יש לו כנגדן כסית או כלום כמיונו ראי כעיל לומר פרעתי
 וכיון שנאמן לו פרעתי לא חשש כלל אכל כיון שרואה שאומר
 לו אל תפרעני אלא כפרים שאינו נאמן לומר כדעתי אז
 אחר לו יש לי בידך טע של כסף וכמוהו אחר כך נראה לי כרין
 זה דכרי הרשעא ובכרתו וכירחנס כראש דרסני תרתי ריני
 דכתב הרשעא והכילאן הרב היה ליה להכילאן קורס רין זה
 דהילך דכריין דלעיל טייבו וכו' אכל הכס ללא מיירו
 בכעין דיונין אלן אלא בדיונין יש לו כנגדן כמות או כלום אולי
 כרי להכילאן חרנס כהאידיןא :

אל שר פס כסור ואשילנו אם השיב אינו יודע אם הלוינינו
 פטור מלשלם : דהגדה דכרי רכי יוחנן וירכ כחמתן דאף
 על פי שהוא כריא ושמה מכל מקום השמא עריך משום דהוא
 מוחזק כמיונו וכיון שאמר שאינו יודע אם ליה אם לאו אפילו
 שהחלוה אחר כרי אין מוכיאי מיהו ואינו נראה לירדויא
 למירק דאף על פי דיש ללוה חוקה דממונא מכל מקום למלוה
 איכא תרתי חרא שהוא כריא ועוד דאמר חוקה דאין ארס
 תובע אלא אש כן יש לו עליו ואי חויק דכאורייתא לא הפסוק
 לה להאי חוקה היינו דהאי חוק גר חוקה דממונא איכה כלום
 אכל כשהיה האי חוקה גוס הוא כריא חיקרע חוקה דממונא
 כיון שהוא שמא וכמוהו מניבו פ' קמא דתנכות דחוקה
 בתולה וכריא דמכני ומועיל כנר חוקה דממונא ונש כתבתי
 על זה גם כן על דברי הרף ולרכ נחין הוא דאמרין חוקה
 אין ארס תובע אלא אם כן יש לו עליו ואולי דלא מהמ חוקה
 זו אלא לענין שכונה כמו שהזכיר דמאורייתא אינה מועלת אף
 על פי שבכר כתבתי דאיכה שזמלת אכל כריא דלנה אכל על
 שמא לא מכל מקום סכידיא ליה לרב כחין דאין כח בחוקה
 זו אלא לפסועה וכתב אכל נשכע שכונת היכת וכו' והיינו
 בלישכת קמא דאפילו רליכא דררא דממונא משביעין ליה
 והכי כתבו התוס' והכא נראש לירזה חיקרי קנת דררא
 דממונ' רכיון דיש כחן הפס אם ליה אם לא ליה דכשא ליהרס
 ודאי רליכא דררא כלל אכל כשא אינו יודע אם הלויני הוא
 נכנס ככסף ממונא וכתבו דמשביעין אותו טכונת היסת
 שהו דכרינו בחכ' ששם כשאמר שלל ליה דאי משביעין
 ליה עכשיו שהוא מוכפץ לנש וליה נשיר נראה דאפשר לומר
 ראינו נכש משום דאוי יודע אש ליה אם לא ליה וכי תוקן לכדבר
 המזני תיקן דהיינו שאינו מנוי ליה תיקן ונאם כן היה נראה לי
 לומר כיון דלת סבירא ליה דלהכה בלוגנא כתר דרעבי
 דררא דממונא גוס רב האינו גאון ככירא ליה דאין משביעין
 אותו אלא היכא שיש שום דררא אלא שכתב דמשמתיקן ליה
 אם הוא חייב לירדא בשתמא אש לא יפרע ליה מכל מקום
 פביק בלישנא כתררא דלא משביעין ליה ואיכא למימר דמי
 דאפי לישוקי דפסקו בלישנא קמא דלא כעיל דררא דממונא
 איכא למימר דכזה לא תיקן רב נחמן ואם כן לא משביעין
 ליה

ד'האקמחא לן טעבודא דאורייתא ואם כן איך מודה במקנת
 במטה חייב כמות איכא למי דהייה נורת הכתוב וכבר
 בתבתי בזה כמקומות אחרים אכל בזה דהילך דחסיב דקא'
 כנח' דרראה דאי לא חסיב הילך דהיה חייב נראה לו דקשה
 ואולי דאיכא למימר דהאי דקאמר כנמרא והא פטר הילך הוא
 הכונה היא עמה מה שכתבתי והא פטר הילך הוא כלומר
 שאין נשכעין בטכיל הדוחתו אלא שאין קושיא לר' חייא ממו
 ועיין וזהו שהקשימו לרעת סנהות דמהא דמטר נראה שאעפי
 שאין אותו משותף להלוה לו כעין עבא אמרין הילך אשאר לומר
 דכיון דמטר דמשכר ליה קר קשתיו הוה ליה כאלו כשכת
 דהלוואה אותו הקרקעו הן שלו והפסודה עכשו כמה שכתוב
 כשטר הוה ליה כאלו מודה בלחתי מעו' עמין שנתן לו ואינו
 כח שכתבתי וכו' אלא דאיכא למימר דמה שדקדקתי דהוא
 שטבור קרקעו ועיין וכבר כתבתי בהנהיגות לעיל בזה הסיומן
 בענין הילך ולקמן כמי כשה דכר ער כזה אם יוכביה ויראנו
 מתורתו ושלמות :

לך כתב הרשעא שפאל על רחובן שכתביב עפ' כ"י לפירוש
 לשיעון מנה ואחר זמן תבעו ככ"ד והשיב מסתברא דאיכא
 כאן וכו' : דהגדה נראה לי שם ואמר זה דאחר שכתביב
 ככ"ד כראשון לקח ממנו שום רכית קטנה מיהיה כאן ויגבה
 לו מהמנה וכתב דמהתברא דאינו נאמן דחוקה וכו' ואף על
 נב דלית ליה מינו כמקום חוקה וכו' לא אמרין ולי נראה
 לומר דהוה כמו מינו כמקום עדיה אכל משום חוקה היא כעיל
 כנמרא דאין סהרי ראליו היה לו אכלו מה של רכית שאו
 היה אחרת אש הוה מינו כמקום עדיה אכל משום חוקה היא
 בעי' נגמ' אי אמרין או לא אמרין לא שכת הרשעא דחוק'
 אלימתא היא אכל כשאר חוקה והיה בעיית הנמרא וכיון שכן
 לא דקדק מתאן דאי לא היא חוקתא אלימתא דאמרין אינו
 לא שישאר ככציא כלל ונראה שאם כשאמר שיש לו אכלו מה
 ברכית אחר שפצע דאזנה לא היה נוכר מזה שהיה לו כידו
 מה של רכית או מחמת טרדת השענות לא היה נוכר שהיה
 כאן כיון שיש לו מינו דפרעתיך שפכה מניה היא וכן
 נמו אם יאמר שהיה נראה לו שלל ונכה ממנו שאם של רכית
 ומשום הכי לא אמרו אכל אחר כך אמרו ליה שהוא חייב
 להחזיר לו הרכית קטנה שלקח ממנו שהיה כאן כיון שיש לו
 מינו ואין לומר דאין כאן מינו דכיון דכ' חייבוהו ליתן אינו
 כאן לומר פרעתי עד שיפרע בעני עדיה דהא אמרין דכין
 שאמרו נא לו כין שאמרו חייב אתה ליתן לו יאל ואמר
 פרעתי כאן וזלתאם ינא מר' מרבר שאו אובו כאן לומר
 פרעתי עד שיפרע בעני עדי וכמו שמופאר זה לקמן כמי' עט
 ל' וכו' ואלף ופ' כתב שם חכע וכו' והורה ואמר ליה
 אלת' שרעני אלא כעדיס וכו' : דהגדה נראה דאם לא
 אחר אל תפרעני אלא כעדיס אלא שזה הורה לו לכד בפני
 ב' וכתביב לכרוע ואחר זמן אחר ליה שיש לו כדור טע של
 כסף כדור פקדון שנאמן הוא כמיונו דאי כשאמר פרעתיך דלא
 דומה לו למה שכת דמה ליה רכית יש לו כדור דזה הוה ליה
 כמו פרענו ואי אות' דמה ליה שישקרא הוה ליה למימר ליה
 ולמכפר כהכי אכל הכא בטע שאמר שיש לו כדור לא ירצה
 ליתנו לו ככרעון ומשום הכי הורה לו שיש לו חוב עליו ורוק
 גם מ' ואמר ליה אל תפרעני אלא כעדיס וכו' שלא אמרו
 אף כרי רכור לא שלעמנו נראה שאם כשהורה לו מיד ככנס

ראש יוסף הלכות מועץ ונטען סימן עה

רח

לך והטור ורמ"א וכל דטובקים כתבו דמכביעין ליה כלומר
הטובקים דלית להו דלא כעי דדרה דמונכא:
וברב וחס כת לנאט ידי פמים ימלס כן כתבו הר"ף
והראש והרב המגיד תמה על הרמב"ם דאין לא כתב
זה ומה זה ליראין וזתמיה על הרמב"ם דהוא סובר דאפילו
לנאט יוד פמים אינו חייב לשלם דמכביעא בגמרא איתמר
כמו אמר רבי חיאל כד אבא אמר רבי יוחנן האומר איני יודע
חייב כדירי שמים על הא דמטמי לרב ההורה ורב הונא דאמר
דישא כבא לנאט ידי שמיכ רבי חיאל אמר כן משמיה דר"י
אכל רבי יוחנן אפטר דלא אמר כן אלא כמו שהביא משקרא
בתמא דתלמודא דרבי יוחנן פטר ומשמיה פטר לגמרי או
גאמר הרמב"ם לא גדיה האי איתמר במיבגמרא דהא מיירי
בתפס ואין מקום דאיה להיבא דלא הכפ אף על פי שר"י תיקן
זה מכל מקום הרמב"ם לא נראה לו זה זה נראה לי לדעת
הרמב"ם או שר"י אמר רבי חיאל כד אבא אמר רבי יוחנן
מכה לך כדירי איני יודע אס דהורתי חייב כבא לנאט ידי שמים
ונסרף בגמרא לרב הונא ורב יהודה ממתינתין דאמר אכל אס
אמר איני יודע אס נולתך פטור ואי דלא קא תבע דישא
אחא אמר דהייב כין דוס אינו יודע אס פטר אס לאו וגם
הלה אינו יודע אס הלה אין לחייבו ולהנאי חיון מספק
כיון דהוא גם כן שאל וישקי רישא דמתני דמה שאמר חייב
למלכ בבא לנאט ידי שמים ומתני כדלא תבע ואס כן בשאמר
איני יודע אס הלויית דאין כאן פוס דכר של כריא פטור
אפילו כבא לנאט ידי שמים וכזה אינן חולקים רבי יוחנן ורב
נחמן דהא כמה שהביא דרבי יוחנן מחייב לנאט ידי שמים
הייב כבא לנאט ידי שמים וראה דאס לא תבעו פטור אפילו לנאט ידי
פמים דאי לא בלא תפסיה היה ליה לרבי יוחנן למינקט ריביה
ואף על פי דאייבא למייר דמייר דקאס כתבעו לאשמעינן
דמטילי הכי אינו חייב כדירי אדם משום כריא ושאל אלא
כה לנאט ידי שמים והוא דהיה בלא תבעו מל כבכתבו הפוסקי'
דפטור אמי' כבא לנאט ידי שמים משום דלי לאשמעינן דפטור
מדיני אדם הא אשמעינן זה במחלוקת שיש עם רב הונא ורב
יהודה אלא דאייבא למייר דהגמרא מכיא האי עמלוקת דר'
יוחנן כבירא ליה דפטור משום דאמר רבי חיאל כד אבא
אמר רבי יוחנן מכל מקום כך נראה שפוטות הענין דאי לא
תבע פטור אפי' כבא לנאט ידי שמים וכלל תבע ואמר נולתך
או הלויית דמוקי רב יהודה ורב הונא מתניתין דמה שאמר
חייב היינו כבא לנאט ידי שמים נראה דהכא נמי לא פליגי ר'
יוחנן ורב נחמן על איהו דהא מכיא ראייה מרבי יוחנן לרביה
אף על פי דרבי יוחנן מוקי מתני' כשתבע ומייב דאמר הייב
גדיני ארס ופטור כמי דאמר הייב כמי כדירי ארס מכל מקום
בלא תבע אינו חולק על דרבי רב הונא והא ראייה דתלמודא
מכיא סויע מדכרי רבי יוחנן לדכריה דאמר חייב כבא לנאט
ידי שמים ולא הזכיר כזה אום מלונן דאין כיב' שם מחלוקת
אלא אי מתניתין מיירי כתבע או לא וכדא' י"ו דמה שאמר
בגמרא איתמר כמי אמר רבי חיאל אמר רבי יוחנן וכו' חייב
לנאט כדירי שמים דאין הראיה לא דאשכחן דאייבא חייב כדירי
שמים וכמו שאל' רבי יוחנן דחייב כבא לנאט וכו' ואי דחוק
לפרש דמאי דמכיא מרבי יוחנן היינו כיון דאייבא קצת טענת
בדוא אפילו רבי יוחנן דבטר ליה מדיני אדם חייב כדירי
שמים גם הכא כיון שהגולן וכו' ואין הנדון דמה לרמיה דכא'

דרבי יוחנן איבא כריא ודאי דהיינו המלוא או הפקיר אכל
כהא דרב יסורה ורב הונא הגולן או הלוא לעול' הן מסופקי'
ואין כאן כריא ודאי ומי שידקדק בדכרי רש"י יראה דבכריא
ליה דאפטר דחולק דבי יוחנן על האי דמוקי רב הונא ורב
יהודה דכתב הלכך לרב הונא ולרב יהודה ודוק ומה שכתב
הרב אכל נשבע שכות' היסת שפוט הוא כבר כתבתי דאפטר
לומר דאין משכייעין ליה כלל ועיין כמה שכתבתי על זה:
ב עוד סס כתב בעל התרומות איבא דטעין ראובן מוס
אתה חייב לירב' הגהרה מלכר מאיר דהיבא למייר
דאין זה רומה להא דנשכא דרבי אבא דהתם מורה לרבי
הער דאמר אין חטשי וירי חטשי אכל הכא אינו מורה לרבי
הער ולא כן אין לומר מתוך שאינו יכול לישבע משלם וכמו
שנראה בנות האויבא מאן דאמר מכיבא מכל מקום נראה
דאיבא למיירק לירידיה דאס זה אמר מכה לי כיון ויס' לועד
או זה אמר יש לי כנגדך ככות או כלי' דאו אפילו מורה לרבי
הער ואפילו דאייבא שני עדים על היכה ומורה לדכריהם לא
שאמר שיש לו כדיר כנגדו וכו' אמרינן שהוא נאמן כמינו דאי
כעי אמר פדעתי וכי הפק דמורה ודאי לרבי העד עכ"ל
אמרינן וכמו שכתב הרמב"ם בנאט לומר יש לי כנגדך וכו'
הכא סוה אינו יודע לכה' שיהיה פטור שאינו מורה כלל לרבי
הער שיהיה ככירי בשכועות ואין לומר דמסר כמה שאמר
איני יודע דהא היה יכול לכת' לומר שפטר וגם איבא למייר
מינו דאי כעי אמר כדעתי או להרס אלא דכלה' דס' איבא
שכועה דאורייתא לך נראה לי דכמו דאייבא מאן דאמר יש
לפטוק אף על פי דהטור כתב ככברא ראשונה אלא יסכע
היסת שאינו יודע וכפי הסכרות שכתבנו לעיל ויהיה פטור
והיה דנכבא דרבי אבא כבר כתבנו מה שיש לומר דהיינו
מטעם גול נעמו כיה גם מס שכתב שהרי הוא נעמו תבעו
נראה דהן דרבי מותר דוראי דמשום שכתבעו הוא דאייבא
חיובא דרבי לא תבעו וזה אמר שאינו יודע אס ליה ודאי דאין
כאן שכועה כלל ואפילו לנאט ידי שמים הוא פטור גם מה
שאמר שהרי אינו מכחישו ואם טעם הוא זה הרי גם אינו
מורה לרבינו ולמה יש למלואו מזה לייבא ולא לאחוזו מזה
לפטור וכמו שכתבנו איבא מ"ד ואפטר לומר דמה שאמר
דהוא פגמו תכפו הייב סה' נעמו תבעו מעקד' שהלוא לו ולא
אמר שאמי' זה איני יודע אס הלויית אמר הוא אמת שהלוייתך
וכו' גם איבא למיירק קצת בדכרי דכת' לא טא' אס טען איני
יודע אכלוית לא טבא אכטשן איני יודע אס פרתי דכה' דאיני
יודע אס פרתי אפי' בלא ער א' חייב הוא לפרוע שא' שלו' אכל'
אינו יודע אס פרע כהא אמרינן דהייבא ולא שמענו כזה סכוכ'
ליתבע וכן כתב הטור דאין כדירי שום שכועה לפטור ואס כן
אין כדירי לטענה דמתוך שאינו יכול לישבע וכו' ואולי ראובן
גדרא נקטיה וכו' והיותו מחזור נראה לי דאייבא מאן דאמר
דישבע היסת וכפטר וכו' עכ' והרב נע'ת כתב דלא כדירא
ליה האי פכרא ולא ידעתי למה דכרי טעם הם מ' לרביה:
כא' ובתכ הטור ואשלו' אס תכעוהו תחילה וטוען טענת
כרי' וכו' אין זה טוען וחזור וטוען וכו': הגהרה דהא אפתי
דאס מעיקרא אמר איני יודע ואמר כך אמר ככרי לא לא
דיהיה נאמן כשכועתי דדקדק על שכועתי לישבע כתיקנה
וכזה כמו נראה דאייבא קצת ספק אס אמר שפטרתיך וכשכאין
להשכיעו אמר לת' לויית אי אמרינן דטוען וחזור וטוען הוא אי

ראש יוסף הלכות טוען ונטען סימן ע"ה

לא יצא דאמילו הכי נשבע דלא ליה ונפטר דכיון דטענה רחמנה היא לפי שדעת עבדו כן והוא רוח שחומר עבדו כחמוריה הוא אמת ונשבע עליה דלא היה רונה היה שומר בטענה רחמנה ונפטר ככל ע"כ :

כב עור סס אכ הטיכיו יודע חמיסיה לך בידיוכו והחובע אין נדין ליטבע: הגררה וכן כתבנו לעיל דאין לתובע שום שכונה כזה ואף על פי שזה שאמר שאינו יודע אם פרע אם לא הוא מוחוק ואחריון כפרקא קמא דכתובות כההיא שהבאתי לעיל דלא אמרינן כדאי וטמא כרי עדיף כרי להוניה מן המוחוק וצ"ע שם כמה שכתבתי מכל מקום כאן אין לומר זה דאיתרע חוקתו כיון שבחייב ואמר שהוא ודאי שלמה ממנו ונשפץ כשדעין איתרע ליה חוקתו ומגילתו ממנו ומה שאמר אם ירצה יחריס פתם ירצה דמכל מקום אם ירצה אבל כך אין שותפין לו כזה דכל כמה דעדין שלא להחריס עבדין אם לא היבא דאיכא חגדר מילתא וכמו שכתבתי במקום אחר וזה שאמר שאינו יודע אם פרעתיך וחייבתי לך שכל חור ואזר כובדתי שפרעתיך נראה לי ויהיה כאן כשפצתו דמורה רוח חומר אמת ונטען אמת דאיכא שלא כוכר אחר שאינו יודע וכשוכר חור כן ואמר שפרע אף על פי שיש לומר דמעי קרא היה חשב וסבור דלומר אינו יודע שפטר וכשרואה שחייבו אותו אחר שוכר ועל זה הייתי סבור לומר דיש לחלק דאם כשאמרנו לומר שהוא חייב והלך לו על זה הכיוון לפרוע ואחר כך כב לכו ואמר שוכר שפרע לו דהיה נאמן דהוה מורה שאמר אמת ועוד דהוה מני לומר פרעתי אחר שיבאתי מכר ויהא נאמן כמנהגו אין כאן מקום למנו לפרע כשי מה שכתבתי לעיל אבל כשאמר בכית דין כשחייבתי שוכר כוכר שפרע לו אז כן אין להאמינו דמורה שמשום שחייבתי חור לומר וכו' מ"מ כד דיהא כאן כשכונתו דמוחק היה ואיכא למימר דאם כפר הוא ושהמנין ליה ועוד כשר דמכר מניה היא כעוונתי ויש להאמינו שנוכר דמי אכזר ומוכר כך נראה לי ועיין חלק שפירא דאיכא קנת וילתא דכי דיכא אבל לא משום הכי מחייבין למי פירא וכו' :

לא מהגמרא ככר כתבנו זה לעיל ומ"מ אלא כלא דני שמים יסלם נר דחם יוני ידי שמים נכ זה כן סלימ יודע ומטל גמס נכ בחיוב ידי שמים וכפרט אל לוח זה חו שחוק חייב לעשות הוא יעשה וכדא' דהמלו' אינו חסיד ואיני רוצ' לבל ידני שמים ואם ירצה לבלתי ואמר לו אין חכי רונה לקבל כן חייני יודע אם יש לי עליך אם לאו וכזה כשנוד הלנה מכל מקום דהיה ליה שכשו כאילו מחל לו הפק ממנו שיש לו עליו וכהלוי גובה חובא למימר כלום כמי אלא שכבר כתבתי מה שפירא ליה אם אמר כפי דראיו לו לעשות ודוק ועיין עד כאן :

בד כתב הרמ"מ דטענה נכרין אחר לו חמי חייב לך מנה וכו' ולא הייא מחילה בטעות נראה קנת לומר דאף על פי שהיא מחילה בטעות דהיא מחילה דאי חשב שאין לו עליו ומשום הכי אחר שדאי שאין לו עליו דהיא מחיל כמו התפס פירות רקל אחר שבאו לעולם והמזכר היסוף לתפס משום דסבור דהמכירה היא מכירה ומשום הכי היסוף ואשפי מהיה בטעות מה שתפס מהיבא ממי אף זה מחל משום דחשב שלא היה חייב לו מה שתפס מחל אלא שיש קנת לחלק ולכרי הר"מ כשהשיב וס ודאי שאיך חייב לו אם איכא אחר כוכרתי שאיך חייב לי ותנ"ל פטור דהא מחלו לו ונתן הטעם דכיון שאמר חייב לך הוה ליה לשים דעתו ולקרקק וכיון דלא עשה כן ודאי שכונתו היה למחול לו אבל נראה דאיכא למימר דאם זה אחר אחר שאמר זה חייב לך מנה זה עמד לו כמו חושב ואם איך חייב לי כלום איכא למי דקרקק ודמא אכפשיה למי דכר ולא רכיב ליה ומשום שהיא אינו רונה לנטול משום ארס כלום אחר שאינו חייב לו כלום אבל אם אמר אחר כך שוכר שהוא אמת שחייב לויפרע לו אבל אי מיר שאמר חייב לך אחר איך חייב לי כלום כזה אגשר לקיים דכרי הר"מ כיון שלא דקרקק ולא שם לו לכו אלא דנראה דגם כזה איכא למימר דהיה סבור כך הוא שאינו חייב לו כלום ואחר כך שם אל לכו וכו' :

ועוד נראה דכיון דהוה אחר שאינו חייב לו כלום אחאי אחריון רוח רנה למחלו כיהא שזה שאמר שחייב לו רנה ליתן לו מתנה דאין זה כלום דאם רנה ליתן לו מתנה הא יוכל ליתמו לו דלא שכיח דשכשו רנה ליתן לו ומי משום שאמר זה שאינו חייב לו חור כן מהמקרה ככל חכל מכל מקום נראה לי דאי איתא שרונה למחול לו למה לא מחל לו כשדגש ויאמר לו אי אתה חייב לי הרוני מוחל לך ואפשר שלא פירש כן כדי שלא יבוש ולא יכלם ומכרי הרמ"מ דכתב הרב דנראה כן לא נראה דהוה הטעם משום מחילה אלא משום שאמר שלא הלנה לו וכמו שהיא דאחר כור חטין ושליו כידר ואמר ליה אין לך כדרי אלא כור שעורי' פטור אף מן השעורי' שהרי אמר לו אין לך כדרי ונמכר זה דומה למי שאמר לחכרו וכו' וזה לא משום מחילה דהא כתב דאם תפס השעורי' אף מוניה' אותן מירו אויכר' דאיכא למימר דמאי דתפס השעורים היימ משום מאי דתבע ממנו החטין וכשכיל קשכון החטין תפס השעורי' אלא דאיכא למימר כזה דכיון דיבא מכה וכו' מתבעי חטין וכמו שכתבתי בהנהגותי דלעיל אין לו לתפס מחמת אותן החטין שכתב אלא משום ההוראה שהורה כשעורים דהוה ליה כאילו אחר שאמר שמתן לו שעורי' וכפי זה מיי נראה דאם אמר אחר כך איכר' שפעורים הוה דכר מנכ' ליה שעורים אלא דגם מן השעורים יבא מכה שטור ומ

כב שר שם ואם לא תבעו שום ארס אלא אחר הלומי וכו' ואינו יודע אם פרעתיך וכו' : הגררה דכיון דאמר ודאי דהלנה או שגולו וכו' הא הכמים עבדו כודאי חייב ולא הויה עבדו כודאי מן החיוב משום הכי כרינו ארס פטור כיון דאין מי שתובע לו דנראה דמה שאמר שאינו יודע אם פרע קנת היבא שמת הוא שפרע אבל לנאתירו שמים כיון שהמלוה גם כן אומר שאינו יודע וזה הכמים כודאי חייב אקפצמו נדין לפרוע ונראה דכיון שאמר המלוה אינו יודע אם פרעתיך כיון שאמר אינו יודע אם לוייתך בכל נונא צריך ללם אם בל נלאת ידי שמים אלא חנינו כזה שם חלק כפוסקי' אבל כשלאמר מעיקרא אינו יודע אם הליתמי או אם נולתיך כיון דלא נכנס כלל כודאי חייב אכילו לנאתידי שמים פטור כיון כיון שהמלוה מיי אינו יודע ואם חור המלוה ואמר נוכרתי אם אחר הלנה אינו יודע אם הליתמי יטבע שאינו יודע וכטור מריני ארס ויהיה חייב כדיוי שמים ואם אמרתי יודע אם פרעתיך כזה נראה דהיה חייב אבל מכל מקום כאלו נראה דבר דחריני' על מי שתובע על מה שאינו יודע וטוען כדירא אע"כ שאין הלנה טענה אחר ככלל ומהמקום נוסקתי ריבין

ראש יוסף הלכות טוען ונטען סימן עה

רמ"א

ומה הובא שם בהנחות מיימון פלוגתא כתפישת השעורים או מהל'אוי לא ומיהו כראה מרכיב הרמבם כמו שכתבתי דאם חזר ואמר נוכרתי דתמה וכו' וכן נמי כמה שהביא זה דומה למו שאמר מה לי כידך וכו' רהו הטעם באילו אחר לא הלכותך אינו משום מחילה אסיחזור ויאמר שיש לו שניכה אלא שגרא' כפי דרכי הרב שמשנה האי דהר"מ להא דהרמבם איך הטוב הרמבם תקעו כור חטים והורה לו כשעורו דפטור אף מדמי השעורים לא ידך ריבא דנראה שיש לחלק דכאלמא התם כיון דאמר פלח הלוא לו כלום ואין לו שוכ תביעה עליו משום הכי פטור או כמו שאמר הר"מ רחמל לו אכל הבא ה'א חזינן דלא מחל וארדרה תבע ממנו יותר ממה שהורה לו ואין לומר שאפשר רהיה לו כור חטים ושעורים ונתבע החטים לכד ולא רנה לתביע השעורים וכשעורה לו כשעורים פטור משום דמחלן לו דאינו ראש כן איך אמר תפישת השעורים דמה שתפיש תפיש כיון שמחל לו ואי משו' חשבון החטין ה'א כתיבא דאין מהכי ליה תפישא כיון שינא פטור מדין כור החטים כפי דימוהשעורים מכל מקום עוד הינו מורה בהם ודוק ועיין דרש"י כת' רחמל לו השעור' וא"כ אמאי מושיל התביע' ובמדרכי פר"ק י"ט כוחלין הביא ראיה לרין זה דהר"מ מראובן שאמר לשמעון אתה אחי ויש לך ליטול חלק בככסי' ושמעון אמר אימי אחיך דלא יתן לכו' מהככסי' ומשמע דיש שם קצת מחלוקת אם הוא משום מחילה או לא וכראה רנב ב' דמה ראה איבא למי דאעפ"י דהוא אומר שם דאוי שלא כיון שם על לב דודאי מחל וכן פירש' בההיא דכור חטים והורה לו כשעורים איבא לטמ' גם כן שאם יבא אחר כך שאע"פ ויאמר הונד לי ככדור שאמי אחיך עיתן לו חלקו כיון שהו' הורה כבר כזה וזה שאמר ח"כ או מה שתפיש אחר כך השעורים יורה שלא היה מחילה מעיקרא דלמה יש לנו לומר שטורכו מהמחילה אלא א"ר רבה שארית ישראל לא יעשו שאלה ולא ידברו כוכ"א אע"כ כחכרר לו שחייב לו או שהוא אחיו או שסמו שעורים לא שכתב' היה ליה לפרש שאם חזר ואמר שעורים דנהו מס' שחייב אלא שדבר זה נראה לו שהוא פטור מה שתפיש לא היה אלא משום דערוך ועיין שם במדרכי :

שיבא עד אח' להעיד כנגדו והיורה לרכרו וכן איבא לפרוק דאמאי לא מהימנינן ליה להאי דאמ' שלי חטפי וכן יש לי כנגדו כמות או כלים ולפעל ולפעל כמות לפי דרכי האלבר והר"ם דאפילו כשני עדים שהעידו שחייב לו יכול לו' יש לי כנגדו כמות וכלים וכן בהה' דסטרתי נכחה דאמרתי דאם פרע כפני עדים דלא מני' למי' סטרתי ניכחו ה'א וכתב' ה'א דאם דאמ' נתן כפני עדים ולא ידעו העדים אם כותרת פרתו וכו' דאמ' למי' סטרתי מיכחו מטעם דיכול לו' כמתנה נתן לו או כטעה אחרת הכא נמי כיון דלא ידעו העד מ'אוס כח כ'א לידו אמאי לא יהיה כאמ' לומר שלי חטפי ומדרכי הטור אינו כראה מה שכתבנו דההיא דנסכא דרכי אבא משום נזל נבעו בה וכו' שכתב הרב המגיד דהא משה' אותן להביא רעד אחר משר שחייב לו והוא אומר יש לי כידך כמות או כלים גם לא זוהי ירי מתוך ידו נראה דלא שייך כוס שכתב הטור ואם כן אמאי לא יהיה כאמ' כמגו ראי כע' אמר פרעתי דהא אפילו כשני עדים אמרינן ריבול לומר פרעתי ונס' יכול לומר יש לי כנגדו וכו' מיינו ראי כע' אמר פרעתי אם לא נאמר כמו שכתבתי לפי' לדעת הרמבם דהכי היא גורת הכתוב דכשם ע'ד אחר כריק שיהיה שבויה כרכר דרוחק הוא ואכי היתי בוצע לומר ולא יהיה כאן שום קושיא דההיא דרכיו דחטין דכיון כאלג דהדין אינו משמע כמו שחייבן הוא אלא הכי הוא דההוא דחטף נסכא מהכריה ואתא' לקמיה דרכי אבא ומעיקרא כשכאלפני רכי אחי ותבעו כפר זה ואמר שלא חטף והלך זה והביא עד אחר שחטף וכשביא זה העד חזר זה ואמר אין חטפי ודידי חשפיוכמו דהין שביא הטור באחרונה וכו' אמר שפיר כנגד' דהו' מחייב שכועה ואיני יכול ל' טעם דהא כחלוקה ראשונה שאמר שלא חטף יחמת האי טעם שטען נתייב שכועה להכחיש את העד ואחר כך הורה לדרכי העד אינו יכול ל' טעם והכי ק' אמר כנגד' אינו ל' דייב' דייבי להאי דינא ל' טעם מחמת שאמר לא מחפיו והא איבא אחר בהרא דחטף ליבא תרי סדרי רשני עדים כפינן כרי שטעם ואי נימא' ל' טעם' להכחיש את העד אי אפשר זה דהא מורה לדרכי העד כשחזר אחר כך ואמר אין חטפי וכו' אם כן הוה ליה מח' יב מחמת טענה ראשונה ואינו יכול ל' טעם מחמת שחזר והורה לדרכי העד ואם כן מהל' אכל אינו כראה כן דעת המפרשים והפוסקים וטען בדרכי הרב המגיד וברכ' במקום אחר שמיירי כזה ואולי רנב כדרכי דכינו מוקמינן כמו שהיה רמקי היה דרכי הרמבם ודוחק גדול היא דהוה לנו לפרש ואכי ככתבי בזה במקומות אחרים בהנהגותי ודרכי הטור והרב כפי' עיין עליה :

כ' הרב כתב דרכי רבנו שלמה בן אדרת כתשביה הטוען את חברו מכה לי כידך וכו' מד' לנבי תלמו' עד אחר וכו' דהנה' דאי לא היה העד האחר אף על פי שאמר מעיקרא לא ליתוי ואחר כך חזר ואמר ליתוי ופרעתי יהיה כאמ' ולא אמרינן כל האומר לא ליתוי' באיזר' לא פרעתי וכמו שהבין הרשב"א כדכרונו ומהו הרב לקמבר' ס' פ"א דמדרכי הרשב"א דאפילו הכי אמרינן דאיבא ליה כל האומר לא ליתוי' כאיזר' לא פרעתי וגם מדרכי הרב נראה ש' דמוא' כש'אמר להדיס' ואחר כך אמר ליתוי' ופרעתי כפינן כ' עדים שהוא לזה וגם ה'רא' והרמבם דעתן כן נרא' דאם אמר לא ליתוי' ואיבא מד' קשרא דלנו וחזר ואמר ליתוי' ופרעתי דלא הו' חוק כפרת

ראש יוסף הלכות טוען ונמטין ס'בין ע"ה

וכאשר כתב באן הרשכא ומדבא דרבא הטור והרמב"ם נראה דנריך לפרוע אי איכא חד כהנא כיון דמורה לרבא העד ונרבא העומל ולקמן נפיה נרכב כוה אב הכא מאי דמסתפק ביז שאלה הוא כיון דהוה חור ואמר ליתא ופרעתי כיון דמינו מכחיס לרבא העד אינו יכול לישבע הרשכא אס בן חסיב וס מורה עקנת וכמו שאמר ר' חייא במיתרא קמיתא דמי ליכא פדים על החמט' ונריך לפרוע אעפ"י שהוה כופר הכל ישבע על השאר שהחמט' שהעדים מעידים הוה ליה כאלו הוה בהן הכא ומי כיון שזה מחמת שאינו יכול לישבע משלם הוה ליה האי עד כשני עדי' ומורה מקנת מיקרי ופרע החמט' ועל החמט' המחמט' ישבע אבל כפי מאי דמוכח דרבא הרשכא וראה דהטעם כיון דמורה לרבא העד וכו' אלא למה ליה לטא נהתפסק כוה יסתפק כוה לכר אס אמר ליה מנה לי כירך לאיכא עד אחד על ההלוואה אבל זה אמר הן אבל פרעתיך או יש לי כנגדן כיון דמורה לרבא העד הוה ליה מחויב לישבע ואינו יכול לישבע ומשלם וכפי דברי הטור נראה דרוקא יש לי בכות או כלום כנגדו הוה דאמרינן מתוך שאינו יכול לישבע משלם משו רביא טעב מחמט' אבל אס יטעון הן ליתא ופרעתי לא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע משלם לא נאמן ל' פרעתיך אס לא שכבר אמר לא ליתא וכמו שכתב אחר כך ולא משמע כן מדברי הרשכא שכתבתי לעיל בהגדה לא אבל לענין טעם השואל כראה לי דטעמו שבובר דאס אמר מנה לי בירך ואמר הן יש עד אחד ואמר זה כרעתי וכן אס אמר יש לי כנגדן בכות או כלום דיהא כאמן דלא גרע מאס יש שני עדים שלום שאלמן וכמו שאמור בתוספתא וכמו שהכאתי לעיל וכמו שכתב הרשכא גם כן לעיל ואפילו לפי דברי הטור והרמב"ם כבר כתבנו לעיל ונמנא לפי דעת השואל כמו שכתבנו לעיל דלא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע מפלס לא כטמור מעיקרא לא ליתא וכו' אס כן כיון שברוך לשלם הוה ליה כמורה מקנת וישבע שכופה דאורייתא על השאר או לא אמרינן זה אלא כשיטע סני עדיב וכמו הוה דר' חייא קמיתא ונראה שיש לרקה לרבא העד הוה סוכר דמוכר הוה ליטבע מה לי אס יהיה הפרעתי וכו' עדי' מה לי אס יהיה על ידי שאינו יכול לישבע ונראה לומר על מחידת כו מעיקרא דאמאי נקט כאמר מעיקרא לא ליתא וכו' דמעשה שהיה כך היה ולא ידך איכא למימר דרע ראת עדים בני ודאי שחייב והוה ליה כהודאת עצמו אבל כהא נרון בשפור ואמר ליתא ופרעתי אפטר שאמר אמת אלא שאינו יכול לישבע מחמת טענתו וכו'.

דאס אמרו שפסיד כלוה היה כאמן לומר פרעתי אבל כשאמר לא ליתא וחור ואמר ליתא ופרעתי אינו מתחייב מחמת עדות העדים אלא מתוך כפי תוואפטי' שאס לא היו העדים חורתי לא מעלה ולא מורדת מאי אינו מחמת עדות העדים ועוד הא כתבם שלרבא הרשכא אפילו לרבא פדים כיון דאמר לא הוה רבא ימעולם וחור ואמר ליתא ופרעתי אינו כאמן דהוה כפרן לאותו ממון אבל מכל מקום מתוך דיוק לשונו משמע דאי איכא עדים שלום החמט' כפרן ומשלם ואי לא הוה עדים כפרן דנאמן דהא כתב דאפילו כפר אחד לא החמט' כפרן ולא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע משלם אלא אפילו חור ואמר ליתא ופרעתי כאמן וזה דלא בהיה דהכא דרבא ליתא לקמן משמו וכמו שדמותי לשלם ככאמן וכתב אס כן איך באלן מחויב שכופה שאינו יכול לישבע והוא כו' ד ור דכיון דלא החמט' כפרן על כן העדים וכו' וכתב אלא כחומר ליתא ופרעתי כלומר אלא ודאי דאפילו שחור ואמר ליתא ופרעתי וליכא עד אחד שלום ואינו יודע אס כרע וכו' הן אמרתי מחויב שכופה וכו' זה שלם דברי הטור שכתבנו וכתב ומכל מקום לעיקר שאלתה פולג וכו' אי כעין מורה מקנת מחמת דאמר החמט' אי חייב וחמט' אינו חייב אבל אס הוא כופר דהיינו אלא שמתוך טענתו שחייב מקנת אס חמט' דחייב שכופה דאורייתא וכתב רבנן שחייב מקנת מחמת דאמר ואמר כי הוא זה בתיב דמשמע ש'אחר מחמת זה אס חייב לך ודקשה על מה שאמר דמתוך טענתו לא מקרי מורה מקנת מהא דרבי חייא דאי הוה אמר שלום אבל פטור ומתוך טענתו שאמר שלם לוב כתחייב ואפילו הכי אמר רבי חייא דמקרי מורה מקנת הוה ופרעתי החמט' וישבע על השאר ועל זה מירך דוקא כדריב רבינו ודאי דברר אבל דהוה כמו פיו ומק' אבל בשאר מקומ' לא אמרינן כן וזה אפילו שזכר לדין מה שכתב דשאל דאס חור ואמר ליתא ופרעתי דחייב דרוק ועיין:

וכתב הרשכא שזכר מן דרומה וכו' וחור ואמר ליתא ופרעתי שאינו נאמן וההוה כפרן ונריך לשלם וכמו שכתבנו שכן מוכח מדברי הרב בכומן פ"ט וכו' והרשכא חולק כדן זה על השואל אבל כפי דבריו גם הרמב"ם והטור הביא גם כן דין זה שאל השואל ופסק מתוך שאינו יכול לישבע משלם אבל הרשכא סוכר דלא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע משלם אלא כשמחמט' מתוך עדות מחמת כגון הוה דרבא דרבי אבא דרילנו הוה בני עדים שחטף צריך להחזיר וכמו שכתבנו כיון דהוה דרך הוה ונראה אס כן כשחטף כפר אחד אס כופר ישבע ומשאר ואס מורה לרבא העד אינו יכול לישבע ונראה עדות העד הוה חייב ממון כמו מה שהיה חייב על ידי פדים אבל כשמחמת עדות העדים לא היה זה חייב

בז' ע"ש גתב הרשכא שכתב על התלמוד המכונן כולמי נאמן דהגד' הכונה היא דיש ע"א שמעיד שכדך משכונן לזרז ויהיה המלוה צריך לישב להכחישו וכו' אלא מה שכתב לקוח הוה כירו והואיל וסוד ה לרבא העד אינו יכול לישבע ונריך להחזירו וכו' לרוב ישבע שכופה דאורייתא דהא מורה מקנת הוה לו כימא האי חלוק להסך דהלוה הוה לרבא העד רהיה צריך לישבע להכחיש את הפר ולו שלא ליה משכונן לא היה דרך משכונן לא דרך פקדון הוה והוה אינו יכול לישבע ומשלם אלא דלוה לא סיך לומר זה דהא העד אינו מעיד כלל על דבר ידוע של חלוה אלא על המשכונן הידוע שהיה דרך משכונן וכמו שפירשתי לעיל בס' ע"כ בתשובה דהמכין שפירשתי עיין בהמש' שם דאוקומ' והאי האובת הרשכא שמירר אבי שהונימו קודם כפני כ' אז שראו אותו עדי' כירו עכ"ל כתב הרשכא דהמלוה ישבע ויטל' אלא כהמכין דכת' דכיון שאין שם מגו דהחזרתו דצריך להחזיר המשכונן וכו' ואין לומר דאין יכול לישבע המלוה שהיה המלוה כלע כיון שהודה לרבא העד ולא יטול לא ככיון שאין יכול להכחיש את הפר דהא האיערות שהלוה כד הלוה הוה והשיב דמלוה נאמן ונשבע ונשבע שהמשכונן קצו לו להלוואתו והוה ליה כשלו וכתבנו הוה עוזה וזה כיון דהעד אינו מכחישו לומר שכדך פקדונא לו או שלא הלוה ליתא מרינן נקמא דשאר מק' פטור המשכונן אין לו כו קנייה והוה

ראש יוסף הלכות טוען ונטען סימן עה

והיא ברשות הלוה דאם היה מכחישו היה צריך ליטבע המלוה וליטול וכיון שהיה צריך ליטבע להכחיש את העד הוא שכוונה דאורייתא ולא מצונו נשבע מן התורה ומטל כיון שמחמת עדות העד המשכון אינו עומד אלא ברשות הלוה ודין זה שראויה עתה כידוע וכוונת מבתי אכל אם לא ראויה עתה כידוע והיה נאמן כמה שאמר במינוי דהחזרתי ועיין לעיל במס' בדברי תשובת הרמב"ם כמה שרמזתי:

ובתב ואינו רומה לקניצא דאומן דאם האומן אומר כך קנצת וכה' אומר לא קנצתי אלא כך רישבע כה' ולמה לא ישבע האומן דהכלי כידוע וכן כהיה דרבי אבא דאמרין דכיון דמודה לרבויי העד וכו' ומוכיחין אותו מידו ומחזירין לבעליו ומשכישיאוינו דומה שפסל גבי משכון דהעד מעיד שצריך כל אורח ממתן מעותיו שהלוה וקנינו לו על מעותיו ואפי' שהוא מורה לרבויי העד אין להפסידו אכל הקס כנסכא דרבי אבא אין מעיד שכל לידו דכין דאדרבה מעיד שכל לו דרך גולה וכן הקס נבי קנינה לא בא הכלי עליו ועל ידו משום השכירות וכיון שכן איתי עדות העד נגדו מה שאין בך משכון ואם כן אפילו ליכא מינוי נאמן וכמו שכתבתי לעיל אב' נפקא מהאי תשובת הרשב"א דלעולם לא אמרין בעדות עד אחד מתוך שאינו יכול ליטבע משלם לא כשהפדות הוא קנת נגדיו אכל כשהוא אינו קנת נגדיו לא אמרין מתוך שאינו יכול וכו' וכיון שכן אם הלוה אומר פקדון הוא כידך והמלוה אומר משכון הוא כידך ואיכא עד אחד שמעיד שכל לידו ואינו יודע אי ברך משכון אי ברך פקדון דיטבע המלוה ויטול עד כדי מעותיו אף על פי רכוס איכא למימר דהערות נדרוכין שאין מעיד שכל לידו כתורת משכון כרחה קנת נגדו ואיכא למימר כיון שהורה לרבויי העד מחוייב שכוונה ואינו יכול ליטבע ומשלם מכל מקום מהטעם האחר דהכא קנינו לו כראה דנשבע ואפילו איכא לבעוקי בוס כיון שהעד כראה נגדו אלא שכתב הרשב"א כיון שאין העד מכחישו וכו' אף על פי שהתם אפשר שהעד מעיד שצריך משכון כאל לידו וכמו שמפורט בהיה דהרמב"ם דלגיל וכו' שכתבתי בהכנתו ועיין:

בה עוד שם כטור מהם לי כידך והלה אומר אין לי כידך וכו' והתובע אין צריך ליטבע: **הגדרה** נראה דאיכא למירק כיון דהאי מודה מקנת דמיב מדאורייתא הטעם הוא משום דהוא כעי דלדורי ליה אלא דאשטמוטי קא משטמיט אב' הכא דאמר שכתב אינו יודע ודאי דלאו אשטמוטי קא משטמיט דאי איתא דאשטמוטי למה ליה למימר אינו יודע לימא חתמים אב' חייב וחתימים אינו חייב מדאמר אינו יודע ודאי דאיתא דאמר דאינו יודע ואם כן אין כחן שכוונה דאורייתא ולמה מחוייב שכוונה ואי איכא למימר דבס' כשאנו יודע הוא דאמר הכי כדו לאשטמוטי לבידודת טלומר איתא או שמירה מקודות אכל לצלם אחריו דאי שטמוטי קא משטמיט ואם כן ישבע מן התורה שאינו יודע כשאר כדו שידע כשאר מודה מקנת הטענה דאמרין שמשכייעין ליה כדו מודה ועוד דאמאי אמרו שהוא מחוייב שכוונה ואינו יכול ליטבע דאמאי לא ישבע דהחתימה אינו יודע ומאי אינו יכול ליטבע שייך בהא הוא כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון וחזון דאי אומר ליה מהם לי כידך וא' הלה אינו יודע אם הליתני פיזור וישבע שאינו יודע ואי איתא דכשאר אינו יודע אינו יכול ליטבע

אמאי משכייעין ליה כימא שהוא פטור אפילו כלא שבוטע ואב' כיון שמודה מקנת ומקיים כי הוא זה הרי מחוייב שכוונה מחמת הכוונה וכו' ועל השאר ישבע שאינו יודע ויהא פטור וחזון דאית ליה דכונת הכתוב דאמר כי הוא זה ויהא רחם זה אינו חייב לך ולא יותר וכמו כי הוא זה אומר ודאי דמודה בזה גם מה שכתב בדבר ודאי וכהא צריך ליטבע וכיון שהוא אומר אינו יודע אינו יכול ליטבע וכו' או עד האלהים יבא דבר שיהיה אם לא שלח ידו רונה לומר כפירה ודאית מיהו איכא למימר רב' לומר דכשאר אינו יודע דפטור מש' כוונה דאורייתא ונראה לומר דכיון דהא הוא מחוייב ליטבע משום החתמים שהורה בא חזון דאיכא חייב עליה יהוה ליה כמות הלוייתא ואינו יודע אם פירעתיך דהוא חייב כיון דכבר הורה שהוא חייב לו אב' חייב שלי עליו דאדרבה ואי אב' משכייעין ליה ופטרין ליה אלא הוא מחוייב ליטבע ואינו יכול דאין לפוטרו ומשום הכי משלם דוק ועיין וקנת דקדוק ישאמאי לא אמרינן דמה שאמר דהוא חייב אינו יודע היינו לומר שאינו יודע לו עליו שום חייב עוד וכמא שצינו חייב לו עד כלל טא זה החתמים שהורה והיו כפירה ואיכא למימר דאם כן הוה ליה למימר חתמים אינו חייב לך וחמשי' אינו חייב לך למה ליה למימר וחתימים אינו יודע ועיין כמה שכתבתי בע"ה במ"ב שהכיא הרב כשיזון וכתב והתובע אין צריך ליטבע כראה שהדין עמו דאפילו רבכל שאר מקום דאמרין מחוייב שכוונה ואינו יכול ליטבע משלם שישבע התובע וכמ' לעיל דאיכא מאן דכל הכיבא לא צריך ליטבע כיון דאמר אינו יודע ה' פסק וקיל דאין נשבעין על טענת ספק ולרבויי התוב' ככל שאינו יכול ליטבע משלם אין שכוונה לשכנגדו אלא כשאר ומשום הטעם שכתבנו משמייהו לעיל והכא כפי' השאל כתבו התוס' כ' כהכיבא אכל חרס פתם אפילו על הפסק יכול להטיל עליו אכל אם הטיבו כ' לוייתא ממך ופרעתיך וכו' פטור כמו הטעם שכתב שכתבו אינו מודה כלום ומה שהנאינו יודע לא מיקרין לא כפירה ולא הוראה:

וברב הרב מ' ר' אבא וכו' איתא דאם חתם חייב ליטבע וכו' וישמעון משיב אינו יודע שאינו חייב לך כלום כי אם ליטבע שהוא כדבריו רבין דאמר אינו יודע שאינו חייב לך כלום ה' כאלו אמר שהוא יודע שאינו חייב כלום אלא ה' כיון שאמר כלום וא' כהוה ליה מקצ' ישבע על השאר דהאי לישנא דאמר אינו יודע שאינו חייב לך כלום הכי משמע שאמר שאינו חייב לך כלום אלא הכי שהורה וכו' מודה מקנת משום וכו' שאר מקצ' נשבע ונפטר אבל אם טוען אינו חייב אלא כ' והשאר אינו יודע חייב ככל המנה דכשאר רב' ידע כדורא יהי שאר אינו יודע אינו כפירה ודאית כמ' ואב' משלם כל המנה דה' מחוייב שכוונה וחזון יכול ליטבע ומשלם הכל ככ"ל:

עוד שם כתב הרמה דלא אמרין מחוייב שכוונה וכו' **הגדרה** אף על פי דאמרין ככל מקום רכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון ואם כן הוה ליה למימר כן מן מתוך שאינו יכול ליטבע משלם מא' כיון דמן התורה הוא פטור אין כח כחמ' להציבא מחמתו מן שלח חייבה תורה אכל שבוטע מחייבין רבנן חזון משום שכוונה יכרוס ויודה על האמת ורבויי טעם הם וכמ' הרב וכו' שיש קנת ראויה מההוא רעיא דאי הוה שבוטע דרבנן היה פטור ולא אמר' כיה מתך אפילו דתקנתא לתקנתא לא עבדינן ולא אמר' שכתבנו נשכי' ונטול

ראש יוסף הרכות טוען ונטען סימן עה

מכל מקום הנה לן לחימר כיון שאינו יכול לישבע משלם ואצט
דהתם חיות אלא שבעת היתכנראה דהה לכל השבעות
דרכונן וכיוצא שזין בהרכה דברים וכמו שיבא בעה' ודברים
חלי' כולן מכוארים כל אחד ואחד במקומו ויתבאר בעה' וחס'
או חיבה חד בהרא' כל' או חיבה חד בהרא' אצט' שמחייבין
ליה שבעה עלפי אותו העד מה' אם לא יהיה יכול לישבע לא
אחריון מתוך שאינו יכול:

ג' עוד הם יס' אומרים דלא אחריון בשבעה הכאה על ידי
גלגול מתוך וכי' דגהרה' כאלא היה יכול לישבע על עיקר
הבעה כנון שאמר ליה מכה לי כירך ואמר זה חמאי' ירעבא
וחמשים לא ירעבא דלאו אינו יכול לישבע ומשלים אם כן אינו
מחייב שבעה זה מן התורה דהא אינו יכול לישבע ואצ' אין
מגלגלין עליו שום שבעה ואצ' איך שייך גלגול כוה דהא אין
מגלגלין אלא כשהוא חייב מגלגלין עליו שבעה אחרת אעפי'
שאין חייב על אותה טענה על גלגול מגלגלין עליו והכא כיון
דעל עיקר הטענה אינו יכול לישבע א"כ אין כאן שום שבעה
עליו ואיך שייך גלגול שבעה אחרת עליו ואולי כיון דהיה
חייב לא' שהוא גרם שלא ישבע שאמר שאינו יודע שייך לומר
והחידוש רכיון רכיון שבעה זו גלגול ראורית היא ומחמת שבעה
זו מגלגלין עליו ואצ' יהיה ריב רכיון כח מה שבא עליו או כרא'
לומר דמכה טע' קאמר דלא אצט' בשבעה' הגלגול שעתך שאינו
יכול לישבע משלם רכיון דאינו יכול לישבע על עיקר הטענה
אצ' כשאמר ובלגל עליו טענה ואמר להרס' ה' כשצדקה לכדה
שאין עליה שבעה ראורית אלא דמדרכין נרין לישבע הבה
כאו' אין טע' ג' ובה' ונרין ה' כ' ג' לכדה' שאין עליה שבעה
דאור' וית' ונרין שבעה אחרת וכן אם טענו מכה והורה מחיים
וכי' מחיים דהוא חייב מן התורה לישבע וזה כאלו גלגל עליו
ועל הגלגול אחר שאינו יודע שום היתה זו לכדה לא היה ה'
שבעה ראורית אצל' כעשו שבא על גלגול שבעה ראורית
חייב גם על הגלגול שבעה של תורה וכו' שכל הגלגול אינו
יכול לישב' דהא אצ' דאינו יודע וכבר בתכ' לעיל דכשבעה
ראוריתא אם אצט' אינו יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם
והכא כבא על ידי גלגול חזרה במקמת כח ליה זו שבעה
וגלגול ראוריתא והיה אמיש' כגלגול מתוך שאינו יכול לישבע
משלם קמל' דלא אחריון הכי לא היה ליה כאלו טענה לכדה
וכשבע מדרכין היסת' על הגלגולין ובראה לומר דטעמא
שהוכריזין כן זל' והראש' דכמל' ככדא הוא טעמו משום דמה
שיגלגלין והיונו לומר כמו כטובה ואמרה האשה אמן אמן אמן
מאיש זה אמן מאיש אחר וכמו שכשבעה מאיש זה שהיא חייבת
כך כשבעה מאחר שלא היתה חייבת אבל כשחייב שבעה
ראוריתא גלגול' עליו דבר שאינו יכול לישבע זה לא אחריון
דשבעה מגלגלין עליה כמו כשכשבע על זה הוא שכשבע עליו
אבל זה שאינו יכול לישבע לא מגלגלין אבל אי אחר מכה לי
כירך ואמר זה חמאי' ירעבא שאני חייב לך וחמאי' אינו חייב
לך כלום דחייב על זה שבעה ראוריתא וגלגל עליו ואמר
מהגוף אחרת שהוא חייב לו ואמר זה מאותה האחרת אינו
חייב לך כלום נרין לישבע מן התורה מחמת הגלגול גם על
אותה טענה שאינו היה אותה טענה לכדה לא היה חייב מן
התורה זה נראה לו לדעת הראש' גלגול והראש' כפסקין
קאמר משבעת התורה בין שניהם ולא בין השורשים עיין טע'
כיום הוכיחו וכו' ופלה :

אבל הרמה דטעמו הוא מכונן רכיון גלגול הוא לן
התורה כחלוקה זו חמאי' לא אחריון מתוך שאינו
יכול לישבע משלם כיון שאמר על גלגולים אלא שרואה כפי
הדיוק רכיון דהרמה אינו חולק על חלוקה כראשונה דהיינו
שכל עיקר הטענה מחייב ויחייב יכול לישבע שאין אומרים
על הגלגול כמו כן כיון דמה שרדף להשבע מכה גלגול הוא
אלא שאמר ודמי וכן יהיה כונתו וכמו שכתבתי רכיון דאין
כאן שבעה דהא אינו יכול לישבע אין כאן גלגול שבעה אחרת
גכ' דכיון דאינו מחייב שבעה כאצט' טענה גלגול לא אחריון
גכ' כהא גלגול כיון שאין טע' שום שבעה ועיין :
ולדברי הרמב"ם דהא דאיכא קצת דקדוק מההיא דהשט'
דקאמר במתניתין השואל את הפרה שאלה חנו
היום ושכרה חנו היום וכו' המשאל אומר שאלה מתה וכו'
והנה אומר אינו יודע וכו' חייב פריך בגמרא שמעתי מיהו
מכה לי כירך והנה אומר אינו יודע עיי' לומר דהוה תיובתא
דכ' חלכר דאיכא למי' דמאי פריך זה דהא רומה למי' שאמר
מכה לי כירך וזה אומר הן אבל אינו יודע אם כרעתך דהוא
חייב לכ' הא הקטוליה התוספות והוה כח' אמר אינו יודע אצ'
השאלתיה מ"ח כראה דאיכא דריוקו לדעת הרמה רכיון דאמר
דאם על הגלגול אינו יכול לישבע ומשלים מאי פריך כמא'
דהכא מתניתין דאמר והנה אומר אינו יודע מירר דאיכא
גלגול שבעה דכרין לישבע השואל דכדרכה מקה דהיינו
שבעה ראוריתא ועל ידי גלגול נרין לישבע אם כשצדקה שאלה
אוצ' צדעת שכורה וכו' אלא דאיכא לחימר דכהאי רישא בין
השא' כיון שאיל כולן יודעין ומודין דכדרכה מתה לא' שהשא'
אומר שכורה שמה מתה ומשאל' אומר וראי' שאלה מתה
ואעפי' שמה כדרכה חייב לישבע זה והשא' אומר אינו יודע
ואצ' אין כאן שום גלגול ועכ' אמר שאינו יודע שום הקטוליה
לכך נחמן שאמר אינו יודע אם הלוייתי פטור והראש' האריך
כזה הרבה עיין עליו ואצ' מה דריוקו סמוריס מדאמר בגמרא
כ' צדעת שבעה ביניהם אינו ככ' ריוק דמתני' מירי' שהכל
מודים שמה כדרכה ואצ' אין כאן שבעה ראוריתא וליכא
אכ' גלגול ואינו משום דאעפי' דאין כאן שבעה דכדרכה מתה
כימא' דלמא מה שאמר חייב כשאמר אינו יודע היינו כמו עי'
גלגול הש' לו עליו טענה אחרת כעלמא' וחייב עליה שבעה
וגלגול גכ' על זה דאינו יודע ומתוך שאינו יכול לישבע משלם
על הגלגול למה לא מוקי' הכי זה אינו הכרחמה לי הכיומה
לי הכי וצד' כדאה דהוה דוחק גדול ומה שמוקי' עולא כמתני'
דמה שאמר יבכע השוכר דחייב על ידי גלגול הוא כטענת
כראי' וצד' דההוא לרכי' והוא אכל לרכי' יוחקן ר' קפ'
כחמן לא נרין וכמו שבראש' מר כרי' ר' עיין ומפסקי' ר' כרי'
הדמכה פריך ז' מהלכו' מלמה נליס' כראה ככרי' הראש' דכתב
כלע' הלוייתי עליו ושתים היה שום והמלה אומר אינו יודע
דמי' יבכע הלמה שאינו כרשיתו ויכלול שאינו יודע טרמינו
יותר על החוב הרי שעל ידי גלגול כשבע שאינו יודע וצד'
למי' ככרי' הרמה כיון שהוא מחייב לישבע שאינו כרשיתו
ועל ידי גלגול נרין לישבע על השוינו והוא אומר אינו יודע
הרי זה מהחוב לישבע ואינו יכול ומשלים ומא' לשון הרמב"ם כל'
שאינו מכונן רכיון דאמר ויכלול כשבעתו משמע טע' יר'
גלגול הוא כשבע ואצ' היא השכמה ראוריתא וכיון שכן הוה
ליה להיות מחייב שכסותו אינו יכול כיון שאמר שאינו יודע
ולדברי

ראש יוסף הרכות מוען ונטען סימן עה

רי"א

והצרכי הראש אשר דליו חייב על גלגול לא נשבע מרכבן
 על מה שאינו יודע רחין בגלגול בזה וכו' ודוק זה שכתבתי
 בראה מפט דרכי הדמכסמכור כדרכי הראש אבל מרכבי
 הרב המגיד וראה דאדרבה כדרכי הראש לנכס דכתב
 אבל מדויקים לו לישבע שאינו כרשותו וכלל שאינו יודע ואם
 היתה שבעה שאינו כרשותו מחמת טענת כרי כל מה שהיה
 טוען הלוה דודאי המשכן עדין כרשותו אם היה טוען על
 בגלגול אינו יודע חייב לשלם הרי שאע"פ שאינו אלא על ידי
 בגלגול כיון דאחר אינו יודע אינו יכול לישבע ומשלים וזה
 הדמה וכיון שכן אפשר שגם הדמכס הכי כדירא ליה דמה
 שמיירי הוא דשבעה שאינו כרשותו מחמת ספק הוא ומטה
 וישבע שאינו יודע אבל אם יהיה על טענת ודאי שהוא כרשותו
 ועל הגלגול משיב שאינו יודע חייב ועיין כדרכי הדמכס והנה
 בפרק א' מה' טען ונטען וכו' ונראה דשבעה שאינו כרשותו
 דרכב הוא ולא בגלגול דלא ידע חין לומר מתוך שאינו יכול
 לישבע משלם דהכי כתב הדמה דשבעה דרכב חין אומר
 מתוך שאינו יכול לישבע משלם :

ובתב הרב אבל הדמה ראה לרוב מפרק השולל כלומר על
 שיש מכיחין ראה לרוב מפרק השולל כלומר על
 דרכי הדמה ואולי דראיתם משום דכמה לא חלקו כענין
 המיתה שהוכיר אי היתה כדרכה אי לא דבר דהכל מסכימים
 שמה כדרכה ואינו יודע מאי ראה הוא לו להוכיח זה אלא
 דאיכא למייר דכיון דלא מצינו מפורש דלא מחייבין בגלגול
 מתוך שאינו יכול לישבע משלם הפכרא כדרכי הדמה דכיון
 שגלגול שבעה דאיתא אלא לא וכמו שכתבתי כתו כממי
 יוסף דמתה מיירי דכרו הוא המיתה שמה כדרכה אי שיש
 עדים וגם כתב דאיכא נכחא דנראית ואולי דמהא נכחא
 כתב רבינו ירושם שהביא ראה מדא' יודך לכרוי דהכל
 יודעין דמה כדרכה ומשיב הכי אגטריך בנארא לאוקמי
 כמיס עבך שבעה כיניה ועיין כלל דמילתא חכל דכרי
 הרב ככל נהגי יוסף כראש הסכמי לדרכי הדמה חכל מקום
 כדרכי הראש ומהדמין בשעתים לדין דהוא לאוקמו ויותר
 נראה פשטא דשמועה כפי דעתו ממנה שנראה כפי דעת
 הדמה וכמו שכתבנו לעיל :

נא כדרכי הטור והא דאחרין כשהשיב הנתבע וכו' אבל
 אם תבעו לנורס ואמר איני יודע וכו' דגדגה כר' לידנרין
 לומר ואמר יודע אבי שאני חייב לך אבל אינו יודע אם פרע
 דכזה אם היה אכיון קיים היה חייב לפרוע וכמ' לעיל היורס
 פטור יותר טוב לומר כן מלומר דלא או קתבי ליה יודע אם
 חייב לך אבי או אינו יודע אם פרעך והטעם משום דלא היה
 אכיון קיים היה טוען פרעתי וקיי' לך דכל מאי דמי למיטען
 אבהון טענין להו ואין מוציאין מידן ומחוקתן חספת וכתב
 רב אלפס שכבע היורס הסת שאינו יודע אבל מורישו כלום
 ונראה דיש קנת דמך כדרכי הרף רכיון דהאליה דאיו יודע
 אם היורסם יודעם שהיה אביהם חייב לו אם לאו א"כ היה
 ליה טענת ספק וזה ק"ל דאין אביהם חייב על טענת ספק אפילו
 הכת דאין לומר שאמר החלוה לנורסם שהן יודעין כודאי
 שאביהם חייב לו דא"כ אפילו להראש צרכין היורסין לישבע
 שאין יודעין ממורישן כלום א"כ הווי טענת ספק כמו שכתבנו
 ואמאי יבטעין ואמ' לומר דווקא תכתבתי מה היה ליה תקנתא
 לתקנתא וכו' וכדור הוא ונראה לומר דאית ליה להר"ף דכיון

דהטענה מעיקרא היא כלא ספק דודאי תובע שהוא חייב
 טענת ודאי מיקרי כך נראה לי לדעת הר"ף וכך כתב הרב
 רבינו יהודה ברנלובי שאם טוען היורס שמה יודע אם ליה
 מורישו וכו' נראה דיה נכ כן כדור כמו שכתבתי דהוא חס
 אחר ליה אינו יודע אם פרע אכיון חייב היורס פטור
 משום דלא היה אכיון קיים שמה היה טוען פרעתי הכא כמי
 דכותא שאם היה אביהם קיים היה טוען פרעתי ואפילו אם
 היו שני עדים על ההלוואה כאמ' כל שכן אפילו אלא אחד
 נס מה שהצרכין במל לפטור היורסם משום דכתב שכתב
 ה' מהיה בין שניהם ולא כיון היורסם נרדלא צריך דכיון דק"ל
 ככל דכתב דאמרין דנורסם דטענין להו מאי דהוה מצי
 אכיון למיטען נכ לא צריך לישבע דאמר דרוקא כבעל דכר
 שהיה לו לדע וכו' וגם לפי זה הטעם לא צרכין למאי דאמר
 בגמרא דשבעת ה' מהיה בין שניהם וכו' ולפי דרכי הראש כל
 שבעה חין כשכעין היורסם משום דאמר קרא בין שניהם
 ואמרין ולא בין היורסם וכדרכי הנמרא דאמר ד' אילמא
 דאמר חמשי חייב לך ונאיו חייב אכיון ונאיו קושיא נורת
 הכתוב הוא זה דלא בין היורסין וכודאי דששים חייב שבעה
 אתא קרא לאשקו יורסם אבל חמשים ירענא וחמשים לא
 ירענא חין באן שבעה דאיו יכול לישבע ואולי דכשאלמרי
 היורסם כודאי חייב חמשים ומישי' ודאי לא מקרי בין שניהם
 ממש דמה לי היורסם מה לי אביהם וכמו שכתב רש"י וכשאינו
 יודע אלא בחמשים ובחמשים לא ידע הא איכא חוב שבעה
 לא שאינו יכול לישבע וכו' ודוק ועיין דלמה צריך קרא ולר כרי
 הר"ף שכתבנו לעיל איכא למייר רכל שבעה של יורסם
 א"כ אלא כשענת שמה וכו' לפיכך נשבעין על טענת שמה
 נב עור שם כדור כל טענת ספק חין משכעין עליה כלל
 דגדגה וילת הוי דמניין כשניה פרק כל הנשבעין ואף עפ"י
 דכתב הטור כל טענת ספק וכו' למדנו רכותו דאין למדין
 מן הכללות לשלנו כמקום שנאמר בהם חוץ מ' יותר טוב הוא
 שכתב טענת ספק חין אשכעין עליה ודין זה כתבו הרמכס
 וכדמה שהוא מוסרם מהכל וכמו שכתב ה' וכתב דדקדוקין
 מההיא דאמר רב נחמן חוקה חין אדם תובע אלא א"כ יס
 עליו שדראה דהוי שעת כריא ולי כרא' דאין מכאן כ"כ הכרח
 שאע"פ שהוא קאמר חוקה חין אדם תובע וכו' ומטה תקנה
 שיוו טעמא למה חוקה אבל כיון שנתקנה כתקנה על הכל
 וקנת יראה דהיא רב נחמן תיקן על מה שאמר כמת' מנה
 לי כידך חין לך כודי פטור מנה לי כידך אמר ליה הן למחר
 אמר ליה תיבה לי נתתו לך פטור ואמר רב נחמן ומשכעין
 ליה שבעת הקט והיינו על דרכי מתני וכל סתי החלוקות הן
 כטען כרוי ושיב כרייעם כל זה אמרי' דאי אמר ליה מנה לי
 כידך שהלוייתך ואמר ליה אינו יודע אם הלוייתני אם לאו צריך
 לישבע אפ"י שנראה שתקנת רב נחמן לא היתה לא על דרכי
 מתני' דאל' כדרכי חין לך כודי וכו' אבל מ' כל לומר דראיה יש
 ממתני' שכתבנו דהיינו דקאמר לו טענין שלא כטען דהיינו
 שלא כטען כריא לא שבעת שמה השותפין וכו' וכל סתי השניות
 כמתני' וראה ששאר כעין תביעות חין נשבעין סאת טענת ספק
 וכל מאי דתקון רבנן כעין דלוחות א קטן ודוק כידך אמר לו
 כמדומה לי שיש לי אג' וכו' פטור אף משכועת הסת וכדראה
 לידכזה בין שאומר כריא חין לך בין שאומר כריא פרעתיך
 כדאין חלוקה בין שאמר אינו יודע אם הלוייתני או שאמר איני

ראש יוסף הלכות טוען ונטען סימן עה

וממלם לויכו' הגדה טעמו שיהיה אכל אם כפר יאמר
 שלא לזה מחננו לטעם או אחי על טעמת ודאי שאמר התוכע
 שהלזה לו מח' וכפכע שאיכו לזה ממנו וככלל הוא שאינו יודע
 כמה לזה אכל מדברי ה'יטכא שהביא הרב כראש ראפי הכי
 כפידת תביעה וזכר אית שזה תוכע שהיוקו ואינו יודע כמה
 וזה כופר לו ואומר שלא היוקו כלל עכ"פ טעור אע"פ שתיכפת
 ההיוק טענת נדאי והוא כפר עליה ואמר שלא היוקו והבי
 ודאי שהוא כוננו ואין עליו לא חרס בתם על מי שירע שהיוק
 וכמה היוק משמע שהוא אומר שלא ידע שהיוק אלא אמר שלא
 היוק ועכ"פ טעור מן השביע' ויש לרדק מדברי הטור איכבא
 כמו שכתבנו דאמר והשיבו אחת מהליתני ואינו יודע כמה
 דכראה דאינו כופר וכו' ויש לרדק דאמאי כיון דכמה שטען
 מהיוק שהיוק הוא טעפת כריא חל' לי שלא ידע כמה הוא ודאי
 טוען שהיוק ואולי משום דאין כאן טענת ממון כיון שאינו
 יודע מה השיעור שהיוק ואיכא נמי קצת דקדוק כלשונו
 שאמר אלא חרס סתם על מי שירע שהיוק את חברו וכמה
 היוקו דכיון דקבל עליו חרס שלא היוקו אין לקבל על כמה
 היוקו אלא נראה דאמלנו אם יודע שהיוקו מיקבל עליו כמה
 הוא השיעור שהיוק ולומר כונה אחרת כדברי ה'יטכא לומר
 דמה שאמר אין משביעין על כפידת תביעה וכו' ורש"י
 זו מיקרי כשאמר שהיוק ואינו יודע מה השיעור שהיוק לזה
 קריבן שהוא כפידת תביעה וזמלכד דאין זו כפירה הלשון
 אינו מוכח כן דכתב וכמה היוקו וטעור דמה לו להיזכר בהטלת
 החרס על מי שירע שהיוק את חברו הא מודה לו שהיוקו
 ועיין וכתב אין לחייב לכתב על כמות דאי שמים וכו' ונראה
 מהכא דאין לחייב את הנתבע שאמר אינו יודע ולעיל במ"ס
 הטור והנתבע אינו מודה לו אלא אומר כרי לא לוימי כראה
 דאם יהיה שמה שיהיה חייב כרינו שמי ואינו ככר כתבתי לעיל
 דאפשר דכשאמר שלזה לא שאמר שאינו יודע אם פירע שיהיה
 חייב לנזאת ידע שמי וכתבתי שאפשר שהטור כוננו כזה והיש
 או שהביא הטור נראה כן ואם כן אפשר דכוננו הטור לעיל
 והנתבע לא מודה לו אלא אומר כריא כלומר כזה כל הפסוק
 שנין דפטור אשילו כרי שמים אכל הכא דרשייהם ספק טועבין
 יא דאם יאמר הנתבע אינו יודע כמה הליתני כיון שמורה
 וזכר קלוה נדק שיתפטר שם המלוה כל מה שיוכל כרי לנזאת
 ידי שמים כלומר בחלוקה שטוען כריא הכתבע אין מחלוקת
 כלל בסום אמן החלוקו אכל כשסכיה טועבין כזה כזה כאלה
 מן הלוקחות דהיינו שאמר שאינו יודע כמה לזה חייב כאלה
 ידי שמים לזאת וכמה כיון שטוען ואומר איני יודע כמה או אינו
 יודע אם הליתני אין לחייב הכתבע וכו' כלו כשהשיב הנתבע
 גם כן ליתני ואינו יודע כמה או לאורך חלוקה אומ' איכא יודע
 אם הליתני יא כיון שזכר וכו' כמ"ס וכת' אין לחייב הכתבע
 לנזאת ידי שמים משם שלא דקדק כלומר שיהיה לו לרדק דכיון
 שלא דקדק איכא למימ' לנזאת ידי שמים ויש לנזלם דזה אינו
 דשח' דקדק ושכח וכו' לאינו כפשיעה כרי שאמר דרעתא
 שהכיל לא דקדק דככל גוואל ישלם שהרי התוכע גם שהניא
 מעות מתחת ידו שכתומה היה לו לעשות כרי שלא ישכח
 השכחה מצויה היא וכתב שלא אמרו לנזאת ידי שמים אלא
 כטוענו כרי מנה לי כירך וכו' כלו כרי דהיינו מנה לי כירך וכו'
 נה טעמו אינו יודע כמה הליתני אכל לפחות וכו' או
 שטעמו מנה וכו' דהגדה דעכ"פ הוא טוען לו טענת כריא
 שתי

ידע אם כרעתך כיון דהטעם אינו כמפק אינו נדק לישכע
 לא טעבין לנזאת ידי שמים כר מדברי הטור דדוק אם כשאמר
 התוכע שמה וכתבע כרי או כפסור אפי' מדיני שמים אכל אם
 יהיה הנתבע גם שמה נר' מדבריו שהוא חייב לנזאת ידי שמים
 ולעיל כמ"ס פיון נראה דכחלוקת אינו יודע אם הליתני
 שהוא חייב לנזאת ידי שמים היינו כשהתוכע תוכע כדרי אכל
 באורך חלוקה דטעמו ספק אינו יודע אם טרעתי וזה אומר
 הליתני דהא מודה שלא כרע א"כ כשאמר כריה' הטענה על
 ההלוא' היה נדק לישכע שלא הליתני ואם לא ירצה לישכע יערע
 לו ואע"פ שזה ספק אם כרעו אם לאו מח' מדברי הנתבע
 הא ודאי לא יערעו והוא אומר שלא הליתני והתוכע אומר כדרי
 מהלוא' וכיון שיש הלואה נריעה פדעו או ושכע או יערע ואם
 רוצה להפך עליו את השבועה נראה דישכע שהליתני ויפטר
 לו כן נראה לי :

גג וכן אם אומר לחברו לחברו לחייבת לי מנה מפני שהודית לי
 וכו' שיכול לומר משטה הייתי כן' דהגדה כר' דאם הודה זה
 שהודה לו או כינו לכין עכמו או כפיו ערי' אכל אחר שמטה
 היה בו שאז נדק לישכע שהיה משט' כהודאתו וכדרך ה'יטכא
 דהטעם שאין משביעין לזה כשאמר שהודה לו מטעם דאכילו
 שירה שהורה אינו מחייב ממון בליתיה הודא וכמו שאמרין
 דיכול למי איכר' שהודתי אכל משטה הייתי ככרמחן ואכן ק"ל
 דכל ט"כיה שאם הודה אין מחייבין עליה ממון אין משביעין
 עליה אף הכא כיון שאשילו אם הודה אין מחייבין אותה ממון
 על הודאתו מטעם דיכול לו מטעם גם כן אין מחייבין שבויה
 עליה אף הכא כיון שאשילו אם הודה אין מחייבין אותה ממון
 אע"פ שיש קצת דקדוק כשאמרין דאם מודה אין מחייבין
 דגם אין מחייבין אותה שבויה היינו דוקא דאם מודה אין
 כוחו ממון ואין כריה' לטענה אחרת אכל הכא אם מודה
 שיהיה לו נדק כרי כרי יהיה פטור שיטעון משטה הייתי כן
 ואפשר שלא יטעון והיה חייב ממון אלא דסכירא ליה לסוד
 דכן דהטעם דאין משביעין היינו מטעם שאם לו אם הודה
 פטור והיינו שבויה שלא לנזק עכמו כמי כיון דאפשר שהשכחה
 יהיה שלא לנזק שיטעון משטה הייתי כן מטעם שבו קאמר
 היור שפטר דהכא כמי ואלו כן כשה מודה שהודה אלא דאומר
 שמשטה היה בו נדק לישכע דכדרך השטאה היה שאם יודע
 שלא כדרך השטאה הוא הודה נדק לטורש ואם כן איכא חייב
 ממון דוק ואש' שכעיקר הטענה אינו יודע לא על פי העדים
 עכ"פ נראה דנדק לישכע שכדרך השטאה הורה כיון שמורה
 שהורה אלא שמורה שמשטה היה ומשום הכי איכא שבויה
 דאי אינו משטה איכא חייב ממון ככל' אכל הכא מירוי טעם
 אומר לא הודתי לא כרי נכין עכמו ולא כפיו עדים ואומר או
 הוא או המלוה אל' או אם הודה חייב ממון וכיון שכופר
 ואמר שלא הודה לו ולא אמר אתם עדי נדק לישכע אף ע"פ
 שאפשר לחלק קצת ולומר דאיכא דכשאמר אש' אינו יכול
 לטעון משטה אפי' כן כשתוכעו ולא או שלא להשכע את
 פניו כשהודה משמע היינו דוקא כשלא חכעו ודאי אכל הכא
 דאין הלה תוכעו ודאי איכא למימר דיכול זה לומר משטה
 הייתי כן אשילו שאמר אתם עדי כיון שרצה שהוא אינו יודע
 כלום מההלואה מכל מקום כיון דאמר אתם עדי משמאל אין
 ארס משטה כל כך וה נראה :

נד טעמו שיהיה ספק וכו' אין על הנתבע אשילו היקת

ראש יוסף הרבות טיען ונטען סימן עה

וברב הטור ונדא' שהיא מחלק בין אם הער לפנימו וכו' איכה קנת דמיק דכדכרי רטינו גם כן מדמיק בין דהא כתב והכיא את הער כהא יש פלונקא תממע דאי לא וכיא רלכע אין משכיעין וחילי דכת' דמדכרי דהאזכר משמע גם כן הכי דמחלק בין אם הער כאן להכח דאימי לאן אבל מדכרי רכאלעם לא משמע כשירוש דכר חלוק זה חלל כדאש דככל גונא משכיעו על פי ער אז כן שהער כאן בין שאזכר אחר כך אחר ליער הדאר והער אינו כאן ומאס הכי כתב וכן כתב רב אלעזר פלונקעין על שם אלעזר הער דמאזע דאינו זכיא ראייה מר' אלעזר לא לעינן שפכעין על שם דער דער אחר אבל לעינן אזי מחלקין בין אם הער כאן לאין הער כאן אין הוכחה מדכרי על זה דאי לא הכי הוה ליה למומר וכן כתב הר"ף כההיא אשפך דחד גכר אכו' גם מדכרי לא מוכח על כלום אבל הכיא מדכרי דמשכיעין על טענת הפק על פי ער וכו' והיא אשפך לומר דמאזכר הך דהכיא תמוס דהוא מדחה לדכרי ונטל כפי הער וא"כ לפי דכרי גם כן התוכע אומר אמת אלא רמ"ע לא מקרי מחויב טבועה אם כער כיון שאם לא אזכירן משכיעין כמענת פסק על פי ער אחר אין כאן מייב טבועה אלא ודאי רמ"ע לדכרי טענת פסק ע"פ ע"א משכיעין אבל כדאש רהיה אשפך לחלק חלוק דק ולומר דאשפך דהר"ף כרי הלון מ' מנאש ככיר' ליה ודאי אחר' דאין נשכעין על טענת פסק על פי ער אחר היינו רוקא כשזה אומ' וידע כלום שאכר לו לאו שחירק לו כלום אז שיש לו כיר אחר כלום וכא ער זה ואמר ליה שפלא בטל חשני או שגלוי יש לו משלו כהא אין נשכעין אבל כשזה ירע שאכר נשכעני משלו חלל שאינו יודע מי ואמר לו הער שגל' לקח מ' גלו וכמו שמשמע קנת מההיא שוכר' כהא מודה הר"ף הלוי והר' אר"ם תלמוד דנשכעים דהא השענה כהא היא חלל שאינו יודע מי הוא גלוי מועיל הער לא שלטור משמע ליה דכיון דזה אינו יודע מי הוא שכלל הכפן מכיתו ועל פי ער אחר קאמר שזה הוא א"כ הוי טענת פסק ככל על זה ומאס הכי כתב דהר"ף כהא אכר ולא כהר"ף הלוי ככ"ל ולמה שכתבתי מעיקרא על דכרי דלא משמע מיניה אזי אחי הער אי לא אחי דיש לדקדק מהלשון דאחי הער דלא אית לי חד סהר דאחית לכיתאי וכו' משמע דקאמר שיש לו אחר סהר דאחית ליה רבן מודה הלשון דאי לא לפחות הכי הל"ל אחר לי חד סהר וכו' ואיכו מוכרח: נון הרב כתב בעל התרומות שער מ"ט דהיה עובדא שכתב הר"ף וכו' דליכא ראה' דהגדה ונדאש ליראשפך לומר רכין דתורת גול העיר הער שכל לירו אע"פ דליכא ראה עבשו אינו כאן דקיל הנוול את חברו בעדים צריך להחזירו לו בעדים וא"ל דהצנע שכי עדים אבל בער אחר לא אחרו אבל כפי דברי הר' דהצנע דהשכח שכתבנו לעיל ונס כפי דכרי בהנהיגותי כד' א' כמו שכתבתי דמשעב גול אינו כאן ונס כתבו כן קנת כההיא דנשכא ררכי אכא וכתבתי דייטעם גול נעשו כיה ומאס הכי מחייבים לישכע ואין יכול ומשום ולו: כן כאן כמנו דאי כעי אחר החודתי וכו' הכיא הרב ראי' מחלוקת בבול את חברו בעדי' או צריך להחזירו בעדים אזי לא ולעיל כתבתי דצריך להחזיר בעדים: נון עוד סס בטור האומר להחזיר מכה לי כדרך והלא אומר וכו' הלא יש לך סטר וכו' דהגדה אכא למירק דאין מחתימן לזה כמה שאמר שלא לזה כלום דאין לך כירי הכי

מכח דהכונה היא שלא לזה כלום והלא הוא עצמו אומר שיש לו עטר עליו ונס כמענה שאמר שרעתי כמי כיון דאחיה אומר ששטר יש לו עלך איך אתה אומר שרעתי לו ולמה פרעתי והנחת כירו את השטר כדי שיגבה פעם אחרת ממך ולמה אשפך לומר שאומר שפרע ממש ראשך ליה שאכר שטריו או המחיתו מאס פשטי דסכר' ולא עשיתי שאכר' שכתתי ולא שאלתי מימנו השפך אבל מה שאמר שלא לזה וא"כ איך עשית וכתבתי בשטר על זה ונדאש דאשפך לומר על זה כתבתי ללות ולא לית' ויהאמנתיו שלא יתבע ממני חלל אם כן ילגימו וכל זה אשפך מהיה אמת ואע"פ שיוציא אחר כך השטר אינו מייביל לערות ולשכועה ואשפ' שלא ככל את השטר ונדאש דכפי הסכר' אשילו אם לא ככל את השטר אם נשכע זה ככל שפרע ואחר כך הוציא את השטר דיהא פסוד לפרוע דכיון דאשפך הענין כמו שאמר שפרע או שלא לזה ונשכע אין לנו להחיות לשים ארס נשכע על שקר וכיון שפכע ודאי שאמר אמת ואע"פ שיוציא השטר אחר כך לא יגבה ממנו כלום וא"כ אחי צריך שיאמר לו ככל כל שטר שיש לו עליו חלל שמה שכתב דהחכם לקמן הביאו הטור כהן ק"ו וכבר כתבתי כן לעיל כמיוצא כזה כתב דהמכש' טע' שיש לו חלל חוב כהק"ק או בשטר והוא אומר שרעתי וכו' ואחר כך כאו ערי שקיין או שהניא את השטר הריוה משום אחר השכועה שפכע וכענין נראה דכיון דאין מכחישי' ליה לא הפדים ולא השטר וכמו שכתבתי וכתב הוא עגמו לענין חשד שאינו נעשה חשד א' כדאמרי נאמר שיהלך זאת השכועה לכטלה חלל כיון שסחין היא כן שפרע לו ולא זכרי ליה שכוונתו עכשיו שגכע כמו אין מהכי לו דוחק ושם כפי' יתבאר וכמה שכתבתי שמי ראייה רפרק המפקד אינו ראייה דהתם כיון דהוציא את השקדון א' כדאי דהשכועה היא לכטלה אבל הכא השכועה אינו מן הראוי שיהיה לכטלה שאשפך שאמר אמת ולא היה לנו לעשות לו לפרוע:

וברב זאת רונה להשכיעני ואמר כך תוציא השטר ותגרע ממני ומחתי נשכעתי בלא נודק ומה שכתב ותוציא השטר הפרוע זה השטר שכתבתי לליתולא לויתי חלל חרף מימיה ונכנס ואחרו הבאונים שיאמרו לו ככל השטר שיש לך עליו איכא למירק דזה ואמר דלא ירנה להשפך דיכו דכשאמר שאכר שטריו שמה יתבאר וכי תימא אם כן לא ישכע זה לכטלה ומאס הכי אמרי'ן שזה יפסד ממנו כלל וכייה וכלל שטועה שמה לא ימצא השטר ואמאי יבטל שטר' ויפסדו רימוכו ותכל תקו' זה מוחק במחמת ומשו' הכי עושים שיכטל שטר' אם ירנה שישכע לו זה ואם ישכעה עליו צריך לישכע וליסול ואם לא ירנה לישכע לא יגבה ועכשו כד' אשפך יוציא א"כ שטר' שיגבה כו' ונדאש דאשילו כטלו כרי' שישכע לו הלוי וכיון שלא רנה לישכע והתן השכועה עליו עכ"ל אם יוציא אחר כך השטר יגבה כו' ומה שכתב או תמדים וכו' וכו' אין צריך לכטל את השטר אלא צא וכתב את השטר דמ' תמדים כד' שלא יפסד דינו אם יוציא אחר כך שטר' גם אין להכני' הלוי בלא כלום חלל לפחות ימרום עליו: נון הרב וכתב כה' מיסתכר' שאם רנה להשכיע וכו' אין שומעין לו כי שמה יש לו ערוס ואיכו וכו' דהגדה ואין לנו להפסיד דינו אבל בשטר אם יש לו כדאי וכו' דהאי שכל מה שיש לו בכיתו של ארס וכו' אותו אם ואמר ששכע אין לי עדים

ראש יוסף הלכות פועל ונטען סימן עה רנ

עדים אין עושים סיכטל אטכאלו לך דכיון מה אכשר טשכח
 אין להפטר דמי כו חינו עושה בדי להשביעו שלא ליה כדו
 להביא עליו עדים חמר כך ולפולטו אבל אם יאמר אין לי
 שטר חמורין ליה חסותיכס שטר או סיכטל רמה שאמר אין
 לו שטר אין לתלות כשכחה וכמו שכתבנו אלא אי יס לו
 דונה להשביעו ואחר כך יניא ויהי שכונתו לכטלם דרדיך
 לשלם ולא יועיל לו עוד שכונתו אף על פי דעובר המלוה על
 ושכונת היתה בין שניהם דמשביעו כחוס דלמח אינו
 חוסט כוס חבל אם אכל אה וית' שאכר שטר חייב לא למשפוקו
 בדברי כעל התרומות מה בוכר אי סוכר כמו שכתב השור
 כסם הכאוי אי לא לראיה דכש הטעם שכתב שאין שימיעו
 לכשכע לכטל משום דשאל סכח ואין להפטר הכ' אם יאמר
 שאכר השטר למה מפטרין ליה או לנכות מעותיו ואם ישכח
 אחר כך שטר יב' מזנו כיון דאינו פוסל מן השכונע דכעדים
 לא חס בעל התרומות אעפי' שפראה שאם יכאלו עדים שניה
 והוא לאר שלא ליה דכפול הוא ועב' לא חס לוכ וכס' כזמח
 יניא שטר דאין לחוס ליה דלא אמרינן כן וממה שהביא
 מדברי ר' מ' מייבאש נראה כן דככל גוונא כפי הדין אין לשות
 סיכטל זכויות וכתב וכן מצוי לרב' מונאש מן שבוט מחוייב
 שכונה ואמר לא אשבע עד שתכטל וכו' אין שומעין לודאש'
 שרכינו הרב וכו' תקנת דורו הוא אבל לא מן הדין וכפי פשוט
 הל' מורה דככל גוונא קאמר דכ' הדין אין לעשות לו
 סיכטל וכו' מורה כל ערות הכאים עליו ולא קאמר כל עדים
 אף על פי שכתב הכאים דנראה ער' דיקרא ולא שטר מ' מ'
 יהיה כמו שכתב ב"ה אבל מה שים ככיתו זכרו וכו' אבל אי
 אמר שאכר שטר כזה ודאי דמורה דלא עבדינן ליה סיכטל
 ואשכר כדי שלא יהא מחלוק דלא מיירי לא בעינן שאמ' שאין
 לו עדים כזה שכורא ליה דלא עבדי' סיכטל אבל כשטר ככל
 גוונא אש' שאמר שאכר שטר אמרינן ליה שאם ירנה לישכע
 את חבירו סיכטל את השטר עליו דשמוא ימצאנו כיון שהוא
 מורה שהיה לו שטר ויהיה שכונע או לכטלם אבל יוצר נראה
 לי מה שכתבתו דאזכר דרדיך ר' מ' מייבאש ככל גוונא קאמר
 דלא עבדינן סיכטל אי לא שגדע שים לו עדים או שים לו שטר
 ראו ודאי דכונתו להשביעו יכו' וכל דהני גאובים דכתב השור
 שאומ' לו סיכטל כל שטר הוא מ' ר' מ' מייבאש ש' הרב שומך
 ידו אכשכע חקית דורו היא ולא כ' ללמוד הלכה למעשה לא
 שכדורו היו פרוני' דמשביעו ואח' מביא עדי' מונאיין
 שטר וכו' אבל סיכר הרב דאין ללמוד אשם לעשות כן נ' השור
 שולך דכדי ללמוד הלכ' למעשה הוא דיעברו כן הגאונים ככל'
 כ' ר' יהא ידע והאי לא ידע משתכ' האי דידע וכו' ה' ה' ה'
 כנון דא' ראובן לשמעון שוינ' עליו הוצא' או ככניינו אי בכניין
 שזרין לו והוא יכרע לו והויא ועכ' נפלו כוימה דברו דיבות
 ששמעון אמר שהניא כ' וכן והוא סך גדול וראובן אומ' שאמ'
 לא הוכרך ככל כ' ישכע שמעון שהוציא כ' וכן ונטל' וכתמו
 ההיא דהניא הוצאת דישכע כמה הוציא ונטל' ולא צריך
 היטא עדי' לרב' כיה הוציא ואם לא יכאל לא יכאל דזה היה
 ליה לראובן להתנות עם שמעון ולומר לו שיוניא עפי' עדים
 אבל בדבר שאין לו לעלות על לבו להתנות כזה כנון מה
 שהביא שם הרב דמי שיצ' ערב לנכרי ושליל הככרי על
 אערך ואמר הערב על הנה שזרין שיכ' כמה הפסידו הככרי
 כעדי' וזו יפרע לו היינו משום דלא היה מבין הנה ארעמיה

שיעליל הנכר יעל הערב ולא יכאל לידו זה ומאם הכי לא פי' לו
 שאם יעליל עליו הנכרי דכל מה שיוניא שיוניא כעדים אבל
 ככל מה שהכתבנו היה לו להסיק ארעמיה שיוניא כעדי' וכו'
 ולא אמר דמי דהאמינא ליה כשכונתו ועוד הכיאו שם כיוניא
 כזה ואעפי' שכהאי' דין הערב יס לידרון עליו מכל מקום אין
 כאן וכמקומו יתבאר כע' אבל נראה דא' כמה שהניא שמעון
 הוא דבר שאין השכל סיכור ולדברי הכל לא אפטר כזה דאין
 טשביעין ליה על זה לא צריך שיכרר כעדים כמו שאר דברים
 שכתב שם שלא עלה על דעתו וכו' אלא יתפטר כיויבכמה
 שיכיל להיות ועל הכארי שאר עדי' שכיאו כדוב וכו' וצ' שכות
 דשייכו לכפר קיין' כתב דראובן הכר כזה לו חכרו וצ' שמעון
 זכר שמעון כמנאו מומין שכתבנו ברם וצ' שמעון טוען לנכות
 ראובן היו המומין וראובן אומר לא כ' אלא ג' שמהן כיון דאין
 הדבר ידוע בערות כרשות מינעשו על שמעון הלוקח להביא
 ראיה שכבית ראובן נעשו ויכיל ראיה דכל שהפק נראה
 כרשותו עליו להביא ראיה מפרק היד' וכתב דאשילו שערין
 שמעון לא נתן דמי הפוכים עם כל זה הוא צריך להביא ראיה
 שכרשות ראובן נעשו ואם לא יביא מפקינן מיניה המעות
 ויהיון לראובן וכתבנו שישכע ראובן שלא ידע כהאי מומא
 ואעפי' טענת שמעון כשמה לראובן היה ליה לידע ואף עפי'
 דמה שאמר שאף עפי' שערין שמעון לא נתן המומין דמפקינן
 מיניה נראה שהדבר קשה דכיון שהוא מומאן ופניהם שמה
 טוענים אומאי מונאיין המעות מידו מ' כן כתבו וכו' דהטעם
 משום מאי דהביא מפרק המריר דהביא שכולך הכפק עליו
 להביא ראיה ואי' אמרינן משום דכיון נתן שמעון המעות
 ומש' צריך הוא להביא ראיה א' כ' אין הדבר תלוי כמי שגולד
 הכפק כרשותו לא כמי שים המעות כידעא ודאי אפי' לא נתן
 הטיפת עדין כיון שכרשותו כולך הכפק עליו להבי' ראיה ככל'
 כ' ראובן הפקיד' לכל שמעון עיין בהגהות מיימון וכו'
 ה' ה' ה' כתבו שאם שמעון מוד' שהמוון הוא של ראובן שחייב
 לוי להחזירו כחוס לראובן ולא יהא יכול לוי לו' אלא שמעון
 מחומו תשיכ' דכיון שמעון חייב כחאדיותו שהיה פשע שניה
 לו ליהוד' מלוי וכו' לא נאמר זה דבא ק'ל נכ' ופרע כחובו אז
 פרע כהיקפו לא עפוכו תקנ' הסק לא שצריך להחזירו כחכ'
 כ' הכא שטלו כפ' דשמעון צריך להחזירו לראובן חסס ויח' מ'
 ל' דראיבא ליהוד' קנת ריוס דאין קא' רומיאיין הכלי שטפס
 מיד' לוי ולמה לא יאמר לו שהאי חפץ הוא של שמעון ומה לנו
 ש' ה' שמעון יהו ממונו של ראובן דאין לחוב ללו' מהו הוראתו
 דל' שמעון ועוד נראה דאש' שיוניא עדים לראובן שאותו החפץ
 שלו הוא איבא ליהוד' דאמר לוי שמה מכרו לשמעון מחמונו
 של שמעון אכי' תוסס דכאן נמצאו כאלו היו ואשילו סידה לוי
 זה היה של ראובן מכל מקום ועוד נראה דאשילו היו פדים
 לראובן שאותו חפץ של ראובן יכול למר' שמכרו לו לשמעון
 וכראה לי שאם יש עולין כך הכיורד שויעל' תפסתו אשילו
 לדברי ההגהות אבל לענין הדין נראה כדו' לנאת מכל
 הסכ' ה' הוא שים עדים שכל ליד שמעון מחוייבן כדרך
 פקדין דעכשו אין להוציא מחוקת ראובן כטענת שמה מכרו
 אחר ה' זה מכואר וזל' אם יטעון כן לוי כפידים שהוא ידע
 שזכר' לו איב' כל' ושיין שם ככרי היה וכהנה מיימוני' אחרת
 שהובל' שם הנה ג' ויש בהנאות מיימון כתוב כמי כמכר כ'
 פדק' הנאל' כתר' אבל בהנהגת דכ' ומתפרט יותר :

ראש יורה הלכות טוען ונטען סימן עה ר"ד

אחד היינו לומר דאין לא תבעו אינו חייב מן הדין אלא לגלות
די מום כלכד וכמו שמעורר לעיל כב"ל פירושא דהא עניינא
אליבא דהרמב"ן ואתי ספיד כפי כג"ש הר"ף והלמב"ם כמו
שמפורט לקמן בסיומן ש'אכל איכ"ל למעמר גם כן בעקב אחד
דאחר שלום משנים כבת אחת סיינו מהלכה זה כפני זה כמו
כן בעקרין דקאמר כבמלא דהינו זה כפני זה חשיב ככרך
אחר רבין דהפקדון זה כפני זה לא חשדי אהדיה ולאס כן
לא גריד ל' לנכרך לרקק מי הוא של ק"מ ומי הוא של מאס
וכשתי בדוכות היינו זה שלא כפני זה וכן נראה קנה ה' גרס'
וכן נראה לקמן מדברי הרב כפי הג' אבל איכ"ל לדיוקיא
סדקא קמי משוקד דהאי סיכוי דרבא אר"כ אפכא איכ"ל למו'
וכמ"ס וכו' ומ"ס דגריד ליתן לכל ה"א וכו' ק"ק היינו כשכועס
דאף על פי דזה שחא שפדי אומר ה' יונד וכו' וכו' לא יטלו
אלא כשכועס וכמו שג"ל מדברי ה"א ש' כפ"ק יעוד דזה כריא
שלא לקח לא מא' וגם לטון והודיעוהו מורה סב"ג מאות ויתפ
לו כיחד ולא מרע של מי הק"ק ושל מי הק"ק ש' הודיעוהו או
אפ"י דאית ליה להרמב"ן ש' הל' ב' ז' מלום לפרקין ד בעקרין
אפ"י שהודיעוהו רבין דזה הפקיד כפני ענמו וזה הפקיד
כפני ענמו הוה ליה כהודיעוהו מכל מקום כרך אחר מיקרי
רבין שהפקידוהו כפני זה לא חשדי אהדיה ולאס כן אין לו
למידק רבין דאין לו ע"ס ככ"ל כדכר אחאי נריך ליה למדק
אכל נבי' ליה אפ"י שהיה זה כפני זה כיון שהודיעוהו הוה
ליה למידק רבין שכל הנאה שלו ה' למידק כיון שהודיעוהו
ואין ע"ס כיון לחלק הימים ומה שכתבו רש"י וכו' כ' ע"כ
ב' אכל כהאוננוא כשטר הגדה כראה דכתוב
כשטר פלוגי חייב לפלוג' מאותו וכו' רבא אין שטר כשטר
של מי הוא הק"ק ושל מי הק"ק או שכתוב כשטר פלוגי חייב של
מאות למי שיינוא שטר זה עליו אלא שבעל פה הודיעוהו
של מי הן הק"ק ושל מי הן הק"ק עב"ל הוה ליה למידק רבין
דבעי שותפין כהלוא ואלו מהם יכול להניאו השטר ולנכות
לא הוה ליה למידק דהא הוה זה כאלו אינו חייב אלא לא' מהם
וכו' כראה ריש קנת ריי' כמאי דקאמר ולא היה לו לרקק
ולכתוב לו וכו' דכראה דאס כתב כן דלא יתן לא מנה ליה וק"ק
לזה דוה אינו רבין דהס שותפן כהלוואה כל איכ"ל לנכות כל
החוב וברך הוא ליתן לו אלא אפ"י שיעיל כתיבתו לשם
המלווא לומר של מי הוא החובה ושל מי סקסוק אלא שאף הלשון
ידעה כן לא שיעיל לו ואפשר רבין רכתב כן לא כתמיב ליתן
לא' מהם הכל אלא לכל אחד מהם שהלוה לו ודוק שפיר ותשכח
ג' הגדה וכו' כשכועסו כל א' א' א' ק"ק חוה או' אתה הלוי
ל' מנה והאחר הלוי ל' ק"ק יתן כדכרין ליה ק"ק כמ"ס ולאחר
מכס כמ"ס וח"ס זה ערוך תכ"ל שהוה הלוי ל' ק"ק נריך ליה
שישכע לו שלא ילוה לו לא מנה ואפשר לומר דפסוקי א"י כל"ס
דחא כיון דהוה פרי' לא ק"ק אותו אחי' ע"ד שלא ליה זה אלא
מנה וטוטרין מן השנועה דהא לא מנע כדכר הוא כיון דוה
מוד' לו על הק"ק ופדוהו לו אכל נראה ויהיה דין כן דהלויין
די' חר זה אינו הוא שהלוייתו הק"ק ואתה לקחתם ומ"ס נראה
דל' היה עכ"פ שפיה בייבוס כיון דפלוס הא קאמר דרקק
וכ' רבן ה' פטור יעיל ערותו וכו' לפטור ליה דאין לו ע"ס
ג' אה כדכר ככל אכל מ"א אס ירצו להטיל פ"ס על מי שנתן
לקח מה שפיו שלו יס' י' חרס ר"ס זה וכו' נראה לומר דלא
אמרינן דהאימנע ויהלוקו הינו כד' ז' לא יסתבר דרמ"א דל' כ'

מנה ק"ק ונתן לו ואחר מנה ונתן לו ואחר יכאו שיה' זה אומר
ק"ק שלי ויה' אחר ק"ק שלי ויה' אומר מ"ס יודע נתן ק"ק לכל א'
וא' רבין רכל א' מנה לו מ"ס שהלוהו זה הוה ליה למידק רבין
דכוה אחר וק' שהלוהו כל אחד וא' ל' למידק משילוב ק' ומי
ל' ק"ק כך מוכח כפ' המפקיד רתן אחר לכ' אכ"ו של א' מ"ס
הפקידו אג"ל אינו ואינו יודע וכו' כותלוה מנה ולוה מנה טי'
שהפקידו אג"ל א' וכו' ופרך כנ"ג ורמי פקדון אפקדון דקתבו
ריש או אכ"ו של א' מ"ס אג"ל מכה וכו' נתן ליה מנה ולוה מנה
ורמיב"כ שהפקידו א' מנה וא' ק"ק נתן ליה מנה וכו' והפ"ק
יהיב עונתו וכו' אחר רבא רישא כמי שהפקידו כשמי כריכות
כלומר כ' שהפקידו ביה אחר זה דה' למידק וכו' כיון דהיס
א' מ' שהפקידו אג"ל ה' למידק דה' ל' רכ' כריכות דהר הפקיד
עב"ו דרשונה ואח"כ אחר וסיפא דאחר דרשונה יהא מוכח היינו
ככך א' דהיינו שפיהם ככת' אהפקידו אכלוככך א' וכו' אה
דהיינו כמ"ס דלח' מ"ס מנה לו כנ"ג מאות של פקדון לא שאמר
דח' דהמ"ס וק"ק של אה' ולא פירטו שמותן רבין דהן לא
קשה אהדיה גם הוה לא נריך למידק אפ"י דלי כראה ריש
קנת רב' ק' כמה שאמר רבא שחלק ואמר דרישא בכת'ני
כריכות רבין דמ"א אחר הוא שלקח הפקדון אחאי השכיבין
ליה ככ"ג כריכות דכשלא כשכאין שני כפי ארס והפקיד
זה מ"א ויה' ק"ק חו"ס לו לרקק מי הוא בעל המכס מי הוא
של הק"ק כרי' שלא יכאו אחר כך לתביע לוכל אחד ק"ק אכל
אס לא היה אלא אחד שהפקיד אכלו הוה ליה למידק
מי הוא זה שהפקיד אכלו דקאמר והשכיבין ליה פ"ס זה הכי
פושע ונריך לפרוע לשיבוס דאין זה נריך למידק מי הוא
שהפקיד אכלו הפקדון רבין ריחיד הוה ודאי שלא כ' לתבעו
אלא מי שהפקידו רמי ידע שהפקדון זה אג"ל כרי' שיכא
לתבעו וכן אשעו שנים סוה הפקידו היום יחד ווס למחר
ולא ידע וס כוה כשהפקידו אכלו מ"א ידעי כד' שכא' דכאלו
כל אחד ויאמר אינו הוא של הק"ק ואס כן אין נריך וכו' למידק
רכל חר ודאי שיכא ויתבע אתמה שהפקיד רלא ידע חר
מחכדיה ואס כן לא יקרא זה פ"שע ויהא מוכח וכו' ואפ"י
דכל אחי דאמרינן כמתני' כמ"ס דאמר אכ"ו של א' מ"ס הפקיד
אג"ל היינו לומר שהיו שניהם כפניו ואחר מהם הפקיד אג"ל
והאחר היה דונה וכן כשאמר רבא כשתי כריבו דחייב היינו
יה כפני זה אבא שכל אחד ואחר מנה לענמו זה מאה ויה' ק"ק
הבען זה הוה ליה למידק רבין דה' אחר ידע של חברו איכא
למיחוס שחא יכא כל אחד ויאמר שלי המחאתים וכהאי גוונא
כ' וכת'ס או כמי אחי זה שלא כפני זה ומיחוס לרקק מי הוא
ש' מנה ומיחוס של ק"ק דשא' יודע הדכר שאמר זה ליה או זה
יאמר לאחר שהפקידו אג"ל וכו' וראשון כד' עיקר דוה שכתבו
כאחרוה אר"כ בהפקידו הוא השעשע שנייה הדכר לאחרי
ככל' ואשמועי' הרמב"ן דכהלו' אפי' ככרך א' דמתן ליה ק' ליה
ק' כיון דהודיעוהו של מי המכה ושל מי הק"ק דה' ככ' כריכות
וכתב וכו' כאלו אחר לויתו מאחר מ"ס וכו' הכוונה דכש' ידע
לויתו מאח' מ"ס היינו עתני דהמפקיד דקאמר אכ"ו של אחר
מ"ס וכו' דחייב לתת מנה ל' א' וכו' אחר כמ"ס דהוה כשמי
כריכות דהיינו כמ"ס דה' אחר זה וכו' ככך א' א' אחר
דיה מוכח והכא כדכר דה' מ"ס א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
שהודיעוהו של מי המכה ושל מי הק"ק הוה ליה ככ' כריכות כמ"ס
לויתו מא' מ"ס וכו' דהוה ליה לידע ומה שכתבו וכתבוהו כל'

